

2402

291

1 E 48

BLAHOVĚST.

H 19/18
dupl.
2

HLASY KATOLICKÉ.

Ročník osmnáctý.

Léta Páně

1868.

Redaktor a nakladatel:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kníž. arcib. semináře i štud. konviktu, k. arcib. notář, pokladník Dědictví sv. Prokopa.

2402

V Praze.

Tiskem kníž. arcibiskupské kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse.

Obsah ročníku XVIII.

(Hvězdičkou (*) poznamenané články byly jsou v číslech zakázaných 20., 26. a 27.)

Duchovní řeči a rozjímání:

O poměru církve k moci světské str. 1. Sv. Anežka panna i mučennice str. 17. Neděle IV. po Zjevení Páně str. 18. Samaritánka či tajina milosti str. 129. 145. Řeč kan. Moufanga str. 165. Evangelium na den Všech Svätých str. 437. Evangelium na den Všech věrných zemřelých str. 453. Šest řečí k mládeži před a po sv. přijímání str. 469. 489. 504. O pekle str. 487. Řeč při svěcení nové spolkové továrny v Uhřetěbysi str. 522. Stupně povznesení mysli k Bohu str. 533. Na hod Boží Vánoční str. 549. Nový rok str. 565.

Pojednání:

Kněž devatenáctého století str. 33. 50. 71. Spása naše jedině v Kristu str. 113. Neděle den Boží a den lidí str. 181. 199. 213. 229. Také něco o relikviích čili ostatcích svätých str. 183. 202. M. Jana Husi sebrané spisy české str. 215. 231. 245. 263. 278. 297. O přijímání nejsvětější svätosti oltární str. 261. 277. 295. Věčné klanění se Bohu str. 474. Původ postů církevních str. 501. Mariánské hymny a antifony str. 517. Znak božských ctností str. 537. O nesmrtelnosti duše lidské str. 552.

Pastýřské listy:

Pastýřské listy JEm. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského (o sv. Otcí) str. 81. (o postním řádu) str. 84. Pastýřské listy JExc. nejdůst. p. biskupa Kralohradeckého a) o manželství str. 65. b) o sv. Otcí str. 97. Pastýřské listy JExc. nejdůst. p. biskupa Budějovického a) o navštěvování školy str. 100. b) o student. semináři str. 197. Pastýřský list JM. nejdůst. p. biskupa Svato-hypolitského (o škole a novém zákonu školském) str. 329. Dva listy sv. Otce Pia IX. k J. Emin. p. kard. Schwarzenbergovi str. 117. Dva apoštolské listy sv. Otce Pia IX. a) k biskupům nesjednoceným str. 485. b) k protestantům str. 486. Sv. Otce Pia IX. bulla (ohlašující shém všeobecný) str. 325. Dvě allokuce sv. Otce Pia IX. a) d. 20. pros. 1867 str. 49. b) d. 22. června 1868 str. 293. *Pastýřský list o manželství pp. biskupů církevní provincie české str. 309. *Instrukce nejd. pp. biskupů českých daná veleb. duchovenstvu ohledně zákona od 23. května r. 1868 str. 405. *Instrukce nejdůst. ordinariatu Pražského str. 421.

Úvahy časové, zápisky historické:

Bombardování Říma str. 250. Nepřítel celibátu str. 341. 357. 377. 389. Hlavní myšlenky katechismu politického str. 360. Český pravoslavný katechismus str. 373. Moc dokonáných událostí str. 554. Z franc. trestnic v Americe str. 571.

Obrazy ze života, příběhy a popisy:

Příklady poslušnosti k církvi str. 5. L'cordaire str. 19. František Pravda str. 36. Odpadlík od víry str. 53. Oddávky na úřadě a v kostele str. 148. Po ovoci jejich poznáte je str. 299. Čtení o révé str. 393. *414. *425. Ave Maria na moři str. 540. Tristaletá památka smrti sv. Stanislava Kostky str. 567.

Povídky:

O pouti v Borku od Jos. Ehrenbergra str. 334. 345. 362. 379. Mlynář a žabař od Fr. Pravdy str. 442. 455. 476. 491. 507. 524. 540. 556.

Písňe a básně:

Prosba k Hospodinu str. 5. Za chmurných dob str. 24. Mému kazateli a učiteli str. 24. Píseň Mariánská str. 36. Kvítí křesťanské str. 53. Píseň sirotkova str. 70. Naše víra str. 84. Naše práva str. 84. Naše důvěra str. 100. Lodi života str. 100. Sv. Antonín poustevník str. 116. Má hvězda str. 135. Z ohlasů hebrejských str. 147. 172. 236. Ku křížové cestě str. 150. Hvězda vůdkyně str. 182. Buď Pán Bůh pochválen str. 199. Sv. Rosa Limánská str. 231. U hrobu Sušilova str. 262. Průvod str. 294. Ptáčkům str. 296. *Svatý kříž str. 314. *Bůh jedin, jenž ukájí srdce tvé str. 314. Žalm 136. str. 328. Ohnivě semínko str. 361. Svatá rodina str. 475. Moc modlitby str. 489. Upomínka na † Františka Sušila str. 506. Spasitel str. 574.

Různé články a delší zprávy v Kronice:

Paběrky str. 16. 47. 111. Zdar katolických misíí ve východní Indii str. 111. 127. 162. 194. Drobnosti str. 306. *321. Aforismy. str. 404. 457. Sekta Chlystů v Rusku str. 450. 465. Zvyk druhá přirozenost (anekdota) str. 542.

Dopisy:

Z Berounského vikariatu 136. *431. Z Bezna 366. *416. Z Bohnic u Prahy

135. Od Brandýsa nad Orlicí 57. Od Brandýsa nad Labem, 493. V Brně 26. Z Uherského Brodu na Moravě 224. V Budějovicích 448. *Z Nového Bydžova 417. Z Čáslavska 223. Z jižních Čech 207. 382. Z východních Čech 384. Z Čibuse u Smiřic 238. Z Dačic na Moravě 238. Z Dobropůle u Čern. Kostelce 558. Z Hněvčevsi 525. Z Hostivaře 222. Z Králové Hradce 286. 301. *432. 543. Od Jizery 350. *Z Inomostí 317. Z Karlína 40. 85. 118. 220. *V městě Kladsku 315. Z Kladska 351. 367. 385. Od Kolína 496. Z vikariatu Kolínského 257. Od Černého Kostelce 42. 153. 270. 286. Z Koutřimi 444. Z Kozlán 381. Z kraje v Čechách 104. 120. 139. Od Krkonošských hor 560. Od Kyšperka 9. *315. 397. 577. Z Litoměřic 75. V St. Louisu v *Americe* 369. Z Lužce u Mělníka 7. Z Manetína 350. V Novém Městě nad Metují 270. Z Moravy 141. Z Noutonic 348. Od Nymburka 448. Od Uherského Ostroha na Moravě 10. 58. 287. 400. 544. Od Otavy 24. Z Oustí nad Orlicí 396. 575. Z Ouval 152. Z Nové Paky 461. Z Písku 301. Z Písecka 86. 119. Z Písečné 153. 399. 459. Z Plzně 559. Z Podskalí u Prahy 186. Z Polska 239. 302. Z Pouchova 512. Z Prahy 7 (dva) 152. 173. 174. 206. 268. 281. 282. *315. 347. 348. *430. 480. 493. 510. 574. V Nové Praze v *Americe* str. 240. 288. 527. V Přeci 383. Z Příbrami 349. Z Příbramského vikariatu 119. 284. Z Rataj nad Sázavou 155. Z Červené Řečice 237. V Římě 59. 76. 88. 107. 122. 156. 177. 189. Od Řípu 74. 187. 284. 336. 458. Z Ronšperka 496. Z Roudnice str. 56. 236. 459. Z Rychnova 446. Ze Sedlčan 8. Ze Slivice 511. Ze Soutic 87. *Ze Studence u Jilemnice 433. Ze Svratky 462. Od Šumavy 25. 105. 287. 338. 400. 543. Z Třeboratic 269. Na Tuřanech 366. Ve Velvarech 41. 221. Z venkova 543. Z nové vsi u Chotěboře 462. Od Žamberka 480. Ze Želiva 460.

Kronika:

Z Afriky 80. 515. 563. Z Ameriky 15. 31. 63. 78. 95. 110. 143. 161. 194. 227. 274. 291. 306. *320. 355. 386. 483. 515. 547. 563. 579. Z Anglicka 62. 126. 161. 180. 193. 244. 355. 386. 482. 514. 547. 562. Z Asie 80. *Z Austrálie 436. Z Badenska 12. 29. 61. 241. 274. *320. 530. *Z Bamberka 319. Z Bavorska 43. 61. 125. 191. 241. 274. 291. 353. 386. 403. *434. 463. 481. 498. 529. 562. 579. Z Belgie 15. 193. 210. 514. Z Vlašských Benátek 15. *Z Berlína 419. Z Brna 12. 91. Z Dánska 110. Z Florencie 158. Z Franco uzka 15. 45. 62. 125. 159. 210. *320. 371. *419. 482. 546. 562. Z Frýburku v Badensku 191. Z Haliče 353. *Z Hamburku 435. Z

Hollandska 94. 482. 579. Z Japanska 547. Z Jerusaléma 211. 515. Z Východní Indie 111. 127. 162. 194. 275. Ze Západní Indie 211. Z Inomostí 124. Z Irska 15. Z Italie 14. 62. 78. 94. 125. 159. 192. 244. 355. 386. 403. 481. 498. 562. Z Krajinska 179. Z Lince 43. Z Londýna 46. 274. Z Lužice 561. Z Madridu 94. Z Mexika 64. 79. Z Mnichova 109. *Z Mohuče 419. Z Moravy 77. 260. 273. 289. 304. 386. 480. 561. 578. Z Neapolska 244. 274. Z Německa 12. 43. 61. 92. 124. 273. 450. 578. Z Paříže 78. 94. 159. 192. *435. 530. Z Petrohradu 94. Z Portugalska 404. Z Prahy 11. 27. 42. 60. 77. 90. 109. 124. 142. 157. 178. 190. 209. 226. 240. 259. 272. 288. 303. *318. 339. 352. 370. 386. 402. *418. *434. 449. 463. 480. 496. 512. 529. 545. 561. 577. Z Pruska 13. 28. 44. 109. 191. 210. 291. *320. 353. 403. 481. 498. 514. 562. Z Řecka 499. Z Říma 13. 29. 44. 61. 93. 109. 142. 179. 192. 227. 242. 305. 340. 353. 403. 498. 530. 545. Z Ruska 126. 143. 160. 305. 355. 562. Ze Saska 142. 529. Ze Sedmíhradska 124. Ze Slezska 43. 352. Ze Španělska 63. 143. 160. 355. 499. 514. 547. 562. Ze Štýrska 402. 498. Ze Švýcarska 13. 31. 109. 158. 274. *419. *435. 481. 514. 546. Z Tyrolska 77. 481. 578. Z Uherska 78. 91. 352. Z Varšavy 482. Z Vídně 12. 28. 124. 142. 158. 179. 210. 241. 273. *319. 371. *434. 450. 481. 513. 545. Z Württembergu 78. 142.

Literární oznamovatel:

Str. 16. 32. 47. 64. 80. 95. 112. 128. 144. 162. 180. 195. 211. 228. 260. 276. 292. 308. *322. 355. 371. 387. 404. *436. 452. 483. 500. 515. 531. 547. 563. 579.

Zápisky Dědictví sv.-Janského:

Str. 31. 275. 386. 579.

Osobní věstník duchovenský:

Str. 16. 32. 48. 64. 80. 95. 112. 128. 144. 164. 180. 196. 212. 228. 244. 260. 276. 292. 308. *324. 340. 356. 372. 388. 404. *419. *436. 452. 467. 484. 500. 516. 531. 548. 564. 579.

Listárna redakce:

Str. 80. 96. 144. 164. 196. 276. 292. 308. *420. 452. 500. 516. 548. 564. Po-
zvání ku předplacení 580.

Milodary:

Pro sv. Otce 32. 80. 96. 112. 128. 144. 164. 196. 244. 276. *324. 356. 452. Na chrám Sv.-Vítský 112. 196. 244. *324. 340. 356. 372. 484. 516. 532. 564. 590. Na pomník Sušilův 308. *324. 340. 356. 372. 388. *420. 452. 468. 484. 516. 532. 564. 580. Spolku k stálému klanění se nejsv. Svátostí oltární atd. 196.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Štybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Předpláci se
v expedici
i v všech týdnech
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

O poměru církve k moci světské.

(Řeč P. Lacordaire-a.)

*Dávejtež, co jest císařovo, císaři, a co
jest Božího, Bohu (Mat. 22. 21.)*

Církev katolická setkala se při založení svém v říši římské jen s jedinou mocí, totiž s mocí světskou. Císařové, dědici republiky, připojili k titulu Césarův a Augustův i titul nejvyššího kněze, a proto církev tu hlavně o to se zasazovala, by jim titul, název ten odňala a vedle moci světské moc čistě duchovní zarazila. I dovedla toho, a od té doby kráčí obě tyto moci podle sebe, již se na vzájem podporujíce, již vespolek zápasíce, již se opouštějící. Než jakým právem jala se církev moc Césarův tak dělit, trůn císařův rozdvajovati a stolicí apoštolskou vedle imperatorského prestolu stavěti? Kdyby v chrámě tomto*) postavil sobě někdo pozemský trůn, jakým právem by nemohl biskupský stolec ztad vypuditi? Toť zajisté otázka přísného uvážení hodná, zvláště vůči dlouhých těch bojův, jež obě moci ty spolu vedly, vůči tolika a takových předsudkův, jichž tolik jest, že kdoby jim uvěřiti chtěl, domnívati by se skoro mohl, že vše, co teď církvi patří, jen délkou času jí připadlo, a nikoliv hned od věčnosti Bohem jí dáno nebylo. Nežli však uvážíme, jakým právem tato moc církve založena byla, musíme nutně dříve povahu a obor moci té poznati, bez nichž bychom oprávněnost její oceniti nemohli.

Přirozenou povahu každé moci určuje předmět její; moc církve určují jasně slova velepamatná: „Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jmenu Otce, i Syna, i Ducha Svatého; učíte je zachovávatí všecko, což jsem koliv přikázal vám“ (s. Mat. 28, 19. 20.) Učte pravdě, rozdávejte

milosti, povzbuzujte ku konání ctnosti: pravdě, věci to neviditelné, duchovní, již tu na zemi, obklíčeni jsouce jen hmotami, slabý toliko obraz máme; milosti, povahou svou též neviditelné, duchovní; ctnosti, virtus, jež může činiti mužem (vir), taktéž neviditelné, duševné, ač se zevnějšími skutky dosti objevuje, protože přec zřídlo a pružnost její v skrytých hlubinách srdce leží. Pravda, milost a ctnost jsou tudíž trojím předmětem moci církevní.

Obor pak moci té záleží v působení jejím, neb působení moci na okolí její jest i měřítkem oboru jejího. Působení samo však, co do druhu a velikosti jeho, určují opět prostředky, jichž ta která moc hleděti si musí, aby účelu svého dosáhla. A tu církev, již uloženo jest, pravdu, milost a ctnost rozšiřovati, může povolání svému jen paterými prostředky dostáti. Pravdě potřebí jest svobodného hlásání slova Božího; milost udílí se svobodným přinášáním sv. obětí a svobodným přisluhováním sv. svátostmi; ctnost rozvíjí se svobodným dobrých skutků konáním a konečně všeho toho nelze docíliti bez kněžstva svobodného, jež by neustávalo pravdu hlásati, vyprošené milosti udělovati a k ctnosti pobádati, tudíž ne bez svobodné kněžské hierarchie. Moc církve vzhledem k oboru, či což jedno jest, k působení jejímu záleží tudíž v neobmezeném, svobodném hlásání slova Božího, v svobodném obětování a přisluhování sv. svátostmi, v svobodném konání ctností a v svobodném trvání kněžstva jejího. Dvojí tedy stránky dotýká se církev: vnitřní a vnější. Vnitřní svou stránkou dotýká se věci nad člověka vznešené, čerpajíc sílu svou z milosti; druhou, vnější, s lidskou se pojí věcí ve svobodě sílu svou hledajíc. A proto ptá-li se kdo, jakým právem církev Césarům část moci jejich odňala, vyzvídá vlastně, jakým právem svoboda křesťanská vznikla a se

*) V chrámě Matky Boží (Notre-Dame) v Paříži, kdež L. řeč tuto měl.

ustálila? Neb církev Césary neoloupila o vnitřní a božskou milost, jíž neměli; svádělat se s nimi jen o moc svou vnější, o právo své k svobodě. Jádrem otázky té tudíž jest: jakým právem vznikla a ustálila se svoboda křesťanská?

Tu zprvu již odpovídám: právem božským. Či dal nám snad vladař některý právo učití svět? Nikoliv Césarové, ale Ježíš Kristus poručil nám: „Jdouce, učte všechny národy.“ Nikoliv Césarové, ale Ježíš Kristus pravil nám: „Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.“ „Cožkoliv rozvázete na zemi, budeť rozvázáno i na nebi.“ Nikoliv Césarové, ale Ježíš Kristus nakázal nám: „Křížujte tělo a žádosti jeho.“ Nikoliv Césarové, ale J. K. řekl nám: „Přijměte Ducha svatého.“ — Tedy ne od Césarův, ale od Boha svobodu svou máme, a ji i podržíme, protože od Boha pochází. Ovšem že se srotiti mohou knížata, by upřeli církví práva její, ji potupili, v nenávisť přivedli žehrajíce, že již žádných mezi duchovní moc nezná: my však strpíme to a přece neustaneme v hlásání pravdy, v odpouštění hříchů, plenění nepravostí a v udílení Ducha Božího. Z vlasti-li nás vyženou, i ve vyhnanství tak činiti budeme; do žalářů-li nás uvrhnou, i tam v díle svém neustaneme; v báních-li nás příkovou, okovy nepřeruší dílo naše; vypovědí-li nás ze země jedné, půjdeme do druhé. Nám řekl Kristus, že až do onoho dne, kdy každému odplatí Pán podle skutků jeho, nepřejdem všech toho světa říší. A byť nás i odevšad vyhnali, byť i antikrist moc svou rozšířil po celém světa oboru, do katakomb bychom pak po příkladu prvotné církve utekli. A tam-li by nás ještě pronásledovali, i na popraviště-li by nám vstupovati bylo: přec i pak v každém srdci šlechetném útočiště najdeme, protože si nikdy nezoufáme nad pravdou, spravedlností a svobodou lidstva.

Pravím, nad svobodou lidstva; či komu byla dána svoboda křesťanská? Komu odkázal ji Kristus co podíl otcovský, krví Jeho vykoupený? Všem lidem dojista, zvláště ale chudým, malým, nešťastným. Kolik lidí každodenně téměř rokuje o nových teoriích vzdělanosti, o zákonech rolnických, o právech lidu? Nuže, hle! tu vítěz podíl, dědictví jeho! Vy druží, vy vědu, úvér, lesk a rozkoš světskou obdrželi jste, jež Bůh všem dáti nemohl, aneb ani dáti nechtěl. Na tom ale nezáleží všecko, v nich jen blaho nespočívá; ale všem dal své slovo: „Blahoslaveni chudí duchem, blahoslaveni lka-jící.“ — Hleďtež již tedy, abyste jiné o

blaho, spásu jejich olupující, sebe samých o ni neolupovali. Dříve neb později, jednou přece opustí vás tento svět, a pak jak rádi hledati budete svobodu kříže! Kříž jest žezlo chudých, však i král jej naposledy v rukou třímá. Ctěte jej k vůli jiným, útrpni jsouce k sobě samým.

Pravím tedy, že svoboda křesťanská, základ to moci církevní, dle zevnějšku svého od Boha pochází, a lidstva dědictvím jest. Ba ještě dokládám, že i po právu přirozeném dědictvím lidstva jest, poněvadž není nic jiného, než prostředek k rozšíření pravdy, milosti a ctnosti, tří to věcí, kterých člověku nikdo vytvratí nemůže a které povahou svou nepatříce žádné moci lidské, svobodny jsou.

A věru že pravda, bych s tou počal, není žádnou výsadou osoby jedné, tak žeby snad některý mocnár mohl ji sobě osobovati co vlastnictví svoje; pravda patří všem, proti ní není žádného práva, ba ona jest zdrojem všeho práva. A jaké právo mohl by kdo proti ní předstírat? Ono-li snad, žeby zabrániti mohl poznání a šíření se pravdy? Však právo takové by bylo upíráním všeliké spravedlivosti; neb pravda jest právo všech, jí teprv stává se člověk rozumným tvorem. Ovšem že pravda se značí a rozšiřuje slovem; však vyznačuje-li slovo jen pravdu, splývá s pravdou; jest to pak jen sdělená pravda, totiž pravda, jež práva svého, aby v známost vešla, skutečně užívá. Či namítal by snad někdo, že, ač pravda právo má, známost se činiti a proti ní že ač žádného práva není, že přece zas knížatům by slušelo právo rozhodovati, co pravda a co blud jest? Než ani tehdaž, kdyby právo toto vlada světská měla, nic zlého by z toho nevzniklo církvi, jež jest pravda sama a opatrovnice pravdy; ne tak zhola však možná dokládati zcela všeobecně, žeby právo rozhodovati nad pravdou a bludem zcela patřilo moci světské. Moc tato (světská) záleží z jistého počtu lidí, nikoliv neomylných, kteří pouze tvrditi mohou, že to neb ono pravým či bludným, státu prospěšným či škodným jim býti se zdá, anižby spolu právem úsudek svůj o pravdě či bludu jiným za pravý vnucovati mohli. Nikdo nemůže svědomím svým k tomu zavazován býti, by to věřil, co světská moc věří, a tudíž také moc světská ani práva nemá rozsuzovati, co pravda a co blud jest, sice by pak každý občan svědomím svým zavázán byl s úsudkem jejím zcela a ve všem souhlasiti. Komu by se pošetilým nezdálo, kdyby některé vládě napadlo na dveřích

chrámových ohlásiti, co dnes je pravdou, a opět z večera, co zase zítra bude pravdou. — Ovšem že se toho nejednou odvážili knížata; však přes vši zbabělost těch, kteří si zvolili porobu tu hnusnou, vzpírala se vždy církev i krví svou této tak pošetilé a zhoubné zpupnosti pánův světských, úctu a vážnost vrchnostem povinnou hlásajíc; ale i kárajíc a zatracujíc nadužívání moci jejich.

A jako pravda, tak i milost sama sebou svobodná jest. Neb což jest milost? Boha v člověku působení; a jak by člověk práva nabyti mohl, aby tomuto působení překážeti směl? Ovšem že i milost udílí se znaky zevnějšími, ale znaky ty jsou, jako slovo pravdy význam jest, též jen význam milosti, jen: udělování milosti způsobem zvláštním. Protož svátosti a milost rozděliti se nedají; a kdo na svátosti sahá, i na milost samu sahá. Nečiníme věru světské moci žádné potupy, že nedávno poslala dráby do kostelův našich, by zabrali tu sv. hostie, tělo Boha živého, věru nekřivdíme vládu občanské tvrdíme-li, že nevěříme, žeby jí tehdáž jen o pouhý chleba bylo šlo. Nedočkala se tehdáž hříšně znamení jen smyslných, ale božské, ve způsobách těch skryté moci. A která jest to moc, ne-li ta, již víra nám dala, a jež působením Božím na nás přichází? By nebyl to (i po názoru násilníkův) Bůh, jež kněz pozdvihuje na oltáři, nač byste tolik praporův vojska byli potřebovali, byste mu Jej vyrvali z rukou?

Ještě jen o ctnosti mám promluvíti; a tu právě jeví se světlo to ve svém lesku nejzářnějším, neb jakého práva by kdo proti ctnosti míti mohl? Člověk jen pro dobré na svět se rodí; k dobrému má více než právo, dobré jest povinností jeho. Jsou-liž jaká práva proti povinnosti? Pokorným, tichým, čistým-li chci býti, kdo má práva nějakého proti této pokoře, tichosti, čistotě mé? Nádherný-li šat odložití a halenou chudáčkou-li z lásky odíti se chci; kdože má práva proti poctivému kroji bratrskému? Statek-li svůj otcovský prodám, a trpícím údem Ježíše Krista a člověčenstva rozdám, kde kdo má práva stráž postaviti k otvírajícímu se srdci mému, a stíhati lásku mou? Ach, kdyby na nás kdo, když jsme evangelium hlásati počali, toho byl dovésti mohl, že jsme paliči, že bouříme a rušíme říši, tu ovšem po právu by nás byla stíhala, pronásledovala vláda světská. „Ale otevřte žaláře své a vize,“ praví Tertullian (apol. cap. 30.), „pro zločin-li tam který jest křesťan. Jen proto, že křesťana jméno nosí, jen pro jedinou tu příčinu, sténají všickni

v okovech. A čehož žádáte od nich, abyste je propustiti mohli? Aby do dvou prstův vzali něco kadidla, a před modlu je nasypali. Tedy, končí slavný apologeta, nikoliv ze zločinův, ale z ctností jejich poháníte je k soudu.“ A proto upřímně sobě povězme, že hádají se sice na světě o pravdu, o ctnosti však že sporu není mezi lidmi. Ctnost povahou, rázem svým tak močně září, že nespravedlivosti a tyranství k sobě nedovoluje přístupu žádného, ba že kdyby křesťanství pro pravdu svobodně býti nemělo, zajisté pro ctnost by svobodné bylo.

Z toho poznáváme, že moc církve spočívá nejen na právu božském, že jest nejen zákonitý následek práva přirozeného, nýbrž že též v jádru svém není nic jiného než samo vykonávání lidské svobody. Kdo tudíž církvi svobodu ruší, ruší i neřku naši politickou, občanskou, ale mravní svobodu naši, kteráž jedině lidmi nás činí. Člověk, tvor rozumný, má právo, pravdu poznávati a ji šířiti; člověk, tvor mravný, má právo, v ctnosti se cvičiti a jiné k ní pobádati; člověk, tvor zbožný, právem zajisté smí s Bohem obcovati, a vnuknutí a dary Jeho přijímati. Svoboda pravdy, svoboda milosti, svoboda ctnosti — v tom záleží celá moc církve, všechno její právo a její hrdost.

I bylot založení církve pro mravnou svobodu a důstojenství lidské převelikým dobrodiním, jehož cena nyní zajisté více než kdy jindy patrna jest. Druhdy spravovala vláda občanská nejen zájmy životné, zájmy veřejné bezpečnosti, majetku, národní neodvislosti; ale řídila i mravné a náboženské věci, a právě toto hromadění moci působilo, aniž by bylo co prospělo náboženství a mravům, jež v tu nejohroženější rozpuštělost byly klesly, že despotism tím více se šířil a zakoreňoval. Založením církve však pozbyla moc světská vlády nad myšlenkou, duchem lidským a není více paní zákonů božských, sama jim nyní jsouc podřízena. Náboženství pak svou vlastní, nezávislou silou žije, a mocí svou všem choutkám, jež by rády národův zneužívaly a je potlačovaly, se brání. Toto působení církve tak již vniklo do společnosti lidské a mravův jejích, že lidstvo i bludu již doprává těch práv, jež jedině pravdě patří, a že všechna vyznání bažila po této svobodě, jaké si katolická církev byla dobyla. Nyní věru již nechápeme moci světské, když náboženskou moc jmenem svým vykonávati se nezdrahá, a věru protestantismu to příliš ke cti neslouží, že knížata rozličných národův protestantských učinil i viditedlnými hlavami křesťanství.

Což ale, řekne tu někdo, neuvedla-li církev zásadu velmi nebezpečnou do společnosti lidské, když založením duchovní moci na světě tak se povznesly mravná svoboda a důstojnost lidská? Místo jedné moci, která udržuje pořádek v společnosti, byly by od té chvíle v každém státě katolickém moci dvě, které tytéž mají poddané. A ještě kdyby světská a duchovní moc o práva svá nikdy se nesvářily, snad by stav ten nějak trvati mohl. Ale tu bývá často mnoho věcí takových, jež ani zcela duchovní, ani zcela světské nejsou, povahou svou neurčitou nezřídka příčinou jsou neustálých svárův moci světské s mocí duchovní. Kolik příkladův a důkazův toho dějiny nám nepodávají? Tu církev, tam zas stát správě své je podrobil, a krvavé rozepře poskvřily letopisy církevní, poskvřily dějiny národův. Jak tu mírně urovnati spory ty dnes neb zítra opět vzniklé? Kdo bude soudcem oběma sokům těm, sokům nezávislým, samostatným, nemajícím hlavy společné? Spory vládařův světských obyčejně rozhoduje meč. Mělby snad i spory moci duchovní s mocí světskou rozhodovati meč? Nikoliv. Kdyby meč tu rozhodoval, pak by církev nespočívala jen na milosti a přesvědčení a státům katolickým by pak hrozily neustále války občanské. Avšak nebude-li rozsudím meč, válka, kdož pak spory rozřeší?

Nejprv zpomeňme sobě, že boj, válka, jest nynější heslo člověčenstva, že nyní ustavičně bojuje, válčí dobré se zlým, tělo s duchem, říše s říší, myšlenka s myšlenkou, a že právě z boje pořádek vychází. Vždyť pořádek sám jiného nic není, než seřazení rozličných živlův, a čím více různých zvuků v harmonii se skládá, tím větší jest i vítězství pořádku, tím více se jeví i jeho moc. Nedivme se tedy, že Bůh založením církve své uvedl v společnost lidskou jakýsi druh dualismu. Všelikou moc obmezuje opět jen moc jiná; a co při tom podivuhodného, jest to, že duchovní moc obmezujíc moc světskou, právě tím ji na základech nezvratných upevnila. Nikdy panovníci déle nežili, nikdy lásky národův, jimž vládli, u větší míře nepožívali, než od založení církve, a toutéž měrou, jakou se církev zakotvuje v té oné zemi, vzrůstá tu i vážnost moci světské, jakož naopak tam, kde pozbývá církev moci své, i vážnost moci světské klesá, mizí. To na bíledni leží. Bůh postaral se, založiv církev, nejen o svobodu lidskou, ale upevnil tím i vážnost moci světské. Hodit se tudíž na církev, co Tacit o Nervě králi řekl, že *svobodu smí-*

řila s vládou. A jak to dovedla, tážete se? Tím, že hledíc si určení svého, všem právům vážnost zjednáva, aneť pravdu poznati a jí si vážiti učí, a tak podporou práv i knížat i národů se stává.

O sporech, jaké mezi oběma mocmi o choulostivých otázkách vzniknouti mohou, sluší nejprv podotknouti, že základná práva církevní jak slunce jasná jsou, a že o záležitosti smíšené obě moci snadno konkordáty dohodnouti se mohou, na vzájem si něco povolující. A totéž ovšem nemalá přednost církve na zemi; nemůžeť se zbraní v rukou nikomu ukřivditi. Kdykoliv eos podniká, s přivolením národův neb vladařův to koná, chráněna štítem svobody a veřejného práva. Připouštím, že dosud jest se obávati, aby vláda světská nezneužila moci své naproti církvi; pak ale církev jen dvojí zbraní hájiti se bude, mučnictvím a Bohem: mučnictvím, že raději smrt zvolí, než by se prohřešila proti právům církvi Bohem daným, a tudíž i proti Bohu samému, jenž ji založil, ji řídí, ji slabou chrání uprostřed světa, a jí přislíbil, že nikdy jí neopustí. Dokladův toho podávají nám dějiny dosti i z dob novějších, jež nám dosud na mysli tanou. Co byl Pius VII. naproti Napoleonovi? A přece bojoval Pius VII. se světoborcem tím jen mocí svědomí svého, a přece on bezbranný porazil ozbrojeného.

Ptáte-li se však, kdo bude soudit moci ty, duchovní i světskou, zapomináte, že jest ještě Bůh, který svět řídí a spravuje a žádáte rozluštění, kteréž kdyby patrně bez prostřednictví Božího státi se mohlo, strhlo by Boha s trůnu, s něhož vládne veškerenstvu. Boha tu jest potřebí, Bůh jest ono pojídlo, jež všecko drží, Bůh zjevuje tu moc svou dopouštěním událostí, jež mění podobu celých věkův, a o nichž snadno každý, že nadpřirozenou, nenadálou mocí (Prozřetelností božskou) způsobeny jsou, přesvědčiti se může.

Proč tedy nedůvěrou a nenávistí stíháte církev katolickou, tak-li patrně nezvratná stojí u prostřed společnosti lidské, uprostřed prostoru a času? Vždyť ona vše obdržela, ničeho neurvala, vše posvětila: práva svá dostala od Boha a přírody; ani pravdu, která jest majetkem všech, neosobila sobě, ani milost, kteráž jedině Bohu patří a nikomu jinému, ani ctnost, kteráž všem co povinnost přísluší; ona posvětila svobodu, užívajíc ji, ona posvětila i vážnost vládařův, přijavši ji co podíl své koruny vlastní. A přes všecko to, přese všecken lesk i práv i dobrodiní svých, neustále jest jí protivou-

ství trpěti. Čím to? Odkud ta bouře, jež jí v každém století tolik přináší útrap a bolesti? Nuže vězte! — Dva duchové pronásledují církev a budou ji vždy pronásledovati: duch ctižádosti a duch vzpoury. Duch ctižádosti (touhy po panství) nemůže svobody, již církev požívá, snést, a duchu vzpoury jest pravda, milost a ctnost, jichž neunavným hlasatelem a neohroženým obráncem církev jest, trnem v oku. Duch panství mocně pudí národy k starému i novému protestantismu, by jen sám lidstvu pak panovati mohl; duch pak nevázanosti pohání národy k vzpouře ještě větší, aby osvobodili uraženou hrdost, vymanili smyslnost z okovů, v něž sevřelo ji tajemství sv. Kříže. I zdá se tu, žeby podlehnouti musela již církev spojeným těm odpůrcům, kteří k témuž ženouce se cíli zuřivě štvou na ni celé člověčenstvo, štvouce na ni i trůny i chátru. Však té hlubokosti cest božských! Duch panství štve ducha vzpoury a duch vzpoury ducha panství zas dráždí. A v okamžiku tom, kdy vespolek zuřivým rozlícení vztekem na církev již dorážejí, a již kochají se z pádu jejího, najednou tu sami sobě na odpor stojí, sami na sebe dorážejí; oba dva by rádi, ale každý pro sebe, církev colup si ukořistili, však pohledem na tu kořist zmáhá se, roste i obapolná jich nenávisť. Poznávají ovšem, že spojití se musí, mají-li dokonati loupež svou, i pátrají tu po stupních přibuzenství svého. Duch panství rozumuje: Já-liž nejsem otcem vzpoury? a duch vzpoury: Nezrodil-li jsem panství já? — přemítá. Však marné namahání. Dosti, ba až příliš nenávidí oba církev, aby nespolečili se proti ní, ale ještě více nevrou na sebe, aby zášť jiná k něčemu je sjednotiti dovedla. O té spravedlnosti Božské! Kéž bys jenom ty vždy vládla!

Na lučině pouště arabské kdysi pásal se beránek. Tu pojednou ozve se řvání lva, i přizně se král pouště, a již ku skoku se chystá na zvře bezbranné: však hle! z jiné strany pouště tu zas druhý, rovněž puzen hlasem šžíravým, řtí se dravec. Již spatřili se, již sršícíma sebe měří očima, a beránek — zdrav opodál zuřivců klidně se pase. Ti lvové dva — to svět, a beránek — církev svatá. Svět rozdvojen, církev jedna jest.

A. M. *)

*) Překlad této řeči došel nás z tří stran: 1. od p. F. T. v S., 2. od Fr. H. Včel., a 3. od p. A. M. Poslední rukopis dán do tisku a tu a tam použito i druhého.

Prosba k Hospodinu.

Ó všemohoucí, věčné spásy Pane, jenž lásky žezlem světu kraluješ a v milosti nám skloněn svrchované se dobrým dítek Otcem zjevuješ: svou, Hospodine, prosbu Tobě skládám, jenž vládneš darem v štědré moci Svě; ó slyš mne, v pokoře když kleče žádám a velebné se klaním tváři Tvé!

Rač posilnití mdlobu srdce mého, mé křehké duši vytrvání dej; — bych při nesnázích kroku sevřeného se kleslé chránil mysli, laskav přej. Ó prosím, bys mne v dobách klopýtání Svou otcovskou vždy rukou pozvedal, bych v ochotném Tvé vůli vykonání Tvým cestám s důvěrou se odevzdal!

Byť ruka Tvá mně statkův nesoudila, jsem v srdci povděčen Tvým darům všem; dej, by se mysl s málem spokojila, pak nad boháče bohatější jsem. Necht' závist, touha světa marnivého jsou navždy od mé mysli vzdáleny; můj poklad buď, by, prosty hněvu Tvého, mé skutky Tebou byly schváleny.

Necht' opuštěn jsem ode všeho světa, necht' na mne vráží svrchovaný žal, však po ochraně ještě není veta, kdež lásce Tvé jsem všechno odevzdal. Chci bez reptání stále hotov býti, bych v největším i boji Tobě žil; i nejtěžší chci zkoušky na se vzíti, jež pouti pozemské jsi uložil.

Ó neopouštěj mne v té velké době, až děsná smrti ruka pokyne; mé přispěj víře, v mráкотném že hrobě vetchého života běh nezhyne. Když při posledním těla mého hnutí mé počne hasnout oko, zbledne tvář, přej povzdech, smrt že není zahynutí leč v novém žití nová vzejde zář!

Frant. Doucha.

Příklady poslušnosti k církvi.

„Jestliže pak ani církev neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán.“

Mat. 18, 17.

Jako pyšné stání na svém bludném mínění v zatvrzelost uvádí a kořenem jest kacířství, tak pokorné podrobení svého smyslu neomylnému soudu církve, co soudu Božímu, význakem jest katolické pravověrnosti, chvályhodno u lidí — velezáslužno u Boha. I truchlivé příklady onoho, i krásné vzory tohoto podávají nám dějiny svaté církve od nejprvnější doby až po dnes; a

tito zvlášť jsou tím krásnější a dojmavější, čím více mužové jimi proslulí slyňuli učností a důstojností v církvi, a čím vroucněji pokorné své podrobení vyjádřili a poddaným svým učiněné pohoršení napravití hleděli. Znamenité jest, jak se zachoval slavný i svou učeností i vroucí zbožností i jemnou povahou arcibiskup Kameracký (Cambray) *Fenelon* ve svém sporu, který měl s rovněž výtečným biskupem Meauxským *Bossuetem* o quietismu. Když po dlouhém a tuhém sporu konečně učení *Fenelonovo* papežem Innocencem XII. (1699 12. března) bylo zavrženo, doručeno jest arcibiskupovi Kamerackému apoštolské bréve o tom v den Zvěstování Panny Marie (25. března), právě když na kazatelnu vstoupiti hodlal, aby slavné kázání měl. S podivuhodnou ducha přítomností změnil ihned látku a rozvrh své řeči, a vykládaje důvody, proč že učení jeho zavrženo jest i proč mu svatá povinnost velí, aby se bez výjimky výroku apoštolské Stolice podrobil, tak velběně a důtklivě řečnil o poslušnosti k duchovní vrchnosti, že všechny své posluchače k hlasitému pláči pohnul. Na to pak nemeškal v pokorném dopisu oznámiti svatému otci, že se beze vší výjimky podrobuje výroku církve, začez pak ho onen pochvalným listem poctil. Aby pak i pohoršení u svých věřících napravil, vydal již 9. dubna t. r. pastýřský list k nim, v němž ku konci dí: „Bůh uchovej, aby se o nás někdy jinak mluvilo, nežli s tím upamatováním a s tím osvědčením, že duchovní pastýř všemožně se vynasnažil tak poslušen býti svého představeného, jako ta nejposlednější ovečka věrného stáda jeho.“ Všecko se nad tím radovalo a přálo štěstí výtečnému pastýři pro jeho pokornou poslušnost.

Podobně se zachoval v novější době *Felician Szumborski*, sjednocený řecký biskup Chlumský v Polsku, jehož bychom proto právem „*polským Fenelonem*“ nazvali.

R. 1720 spojili se věřící řecko-ruské církve západních krajin říše t. gubernie: Vilna, Grodno, Vitebsk, Volyň, Podolsko, Bialystok na církevním sněmu Zámostském opět s církví římsko-katolickou a toto sjednocení (unie) trvalo do r. 1839, kdežto dílem úskoky, dílem násilím ruské vlády opět jsou odtrženi a více než tři milliony duší opět v zhoubné rozkolnictví strženo jest. Ale na tom nebylo dosti. I věřící sjednocení v Polsku měli se rozkolu získati buď jak buď. Nastoupěna k tomu cíli nejprvé cesta lichotného úskoku a namířeno listí před jinými k biskupu Chlumskému, gu-

bernie Lublinské. Ten byl dožádán velmi vznešenou osobou, aby duchovenstvu svému nařídil, by užívalo při službách Božích obřadů starších, obyčejných před řečeným sněmem Zámostským. Přílišnou služebnou povolností učinil tak zvláštním nařízením 12. srpna 1841, nenadaje se, že tím i sám upadá i své věřící uvrhuje v staré rozkolnictví. Dozvěděv se o tom sv. Otec v Římě, tehdáž znamenitý a statný *Řehoř XVI.* neopominul napomenouti biskupa toho, načez pak tento co pravověrný syn sv. církve se zachoval. Věčně památné jest odvolání, kteréž byl k svému duchovenstvu a svým věřícím v způsobu listu pastýřského vydal, i pokorou biskupovou, i tím, jak lid sám o novotěni tom soudil. Zní pak asi takto:

„*Felician Szumborski*, z Božího milosrdenství biskup Chlumský atd. Ze všech utrpení, které duši naši tísní a nám pod tíží těch prací, které nám Pán u vedení tohoto biskupství ukládá, ani oddechnouti nedopřávají, netrápí nic svědomí naše tak velmi, jak onen pastýřský list, kterýž jsme k vám 12. srpna 1841 vydali, poroučejíce změnění některých posavadních obřadů při sloužení mše svaté. Sotva se vám, milí bratří, ten list dostal, již se nám se všech stran trpké žaloby proti němu ozývaly. Mnozí spatřili v něm bystře první znamení k odtržení se od římské církve a její svaté jednoty; mnozí páni a zemané z žalu nad tím nařízením ani služby Boží nenavštěvovali; bratří naši v Kristu latinského obřadu s pohrdáním na nás patřili, a my sami přesvědčili jsme se na své vlastní oči, když jsme některá střidnictví visitovali, jaké smutné následky ono neprozřetelné nařízení má, kterých jsme se nijak nenadáli. Hluboký žal pojal ihned celé srdce naše a pevně jsme si umyslili, že nařízení to zrušíme. Avšak lichotila nám nicméně ta myšlenka, že lid těm změnám uvykne, které jsme dobromyslně určili, a protož jsme s svým úmyslem odkládali. Ale dnes, ach! dnes nahlížíme, jak jsme se zklamali a chvějeme se, pomníce soudů Božích; neboť odvážili jsme se nedbati ústav zbožnými předky našimi uvedených a zrušili jsme uzavření na sněmu Zámostském r. 1720 za předsedáním apoštolského nuncia učiněná, od svatého otce Benedikta XIII. potvrzená, kteráž povždy zachovávatí předkové naši přísahou se byli zavázali; odvážili jsme se zneužívati své moci, jelikož jediné apoštolské Stoličí přísluší obřady církevní měniti anebo zlepšovati; nastoupili jsme cestu bludnou, a přiznáváme se, že jsme vám, milí bratří,

pohoršení dali, a chvějeme se, pomníce slova Páně: „*Běda tomu, skrze kteréhož pohoršení přichází.*“ Odpustte nám tedy chybu naši, milí bratři, uznáváme ji a odvoláváme nepředložené ono nařízení od 12. srpna 1841. Navratte se tedy k starým a obyčejným obřadům nejsvětější oběti mše svaté, dlouhou dobou zasvěceným; — držte se pevně obyčejů otcův našich, tat jest vůle naše. Tak se opět smíříme s Bohem a s bratřími našimi v Kristu obřadu latinského i se všemi, které jsme byli urazili a pohoršili; tak dokážeme, že nejsme odpadlíkem, jakož se již o nás soudilo, a získáme svědomí svému opět pokoj a sprostíme se velikého a těžkého odpovídání před Bohem.“ — Pak dokonává zbožný pastýř svůj list, napomínaje věřící k poslušnosti vlády ve všech světských věcech, dokládaje slovem Páně: „*Dávejte co jest císařovo, císaři a co jest Božího, Bohu.*“ J. N. D.

D O P I S Y.

V Praze 1. ledna 1868.

(Adresa z města Prahy k J. Eminenci.)

O slavnosti sv. Štěpána prvomučeníka, 26. min. měsíce, odebrala se k J. Em. nejduš. p. kardinálu knížeti arcibiskupu deputace několika měšťanů Pražských a podala jemu adresu sonhlasu, kterouž tuto v plném znění uveřejňujeme:

Vaše Eminence!

V čase, kde se všech stran útoky proti církvi svaté a proti ustanovením jejím se činí, kde zuřící odpůrcové její všelikeré základy mravnosti vyvrátiti se snaží, za záminku sobě berouce konkordát, sešli se nejdůstojnější arcipastýřové rakouští, aby podali císaři pánu a králi našemu adresu líčící následky, jež by plynuly ze zrušení smlouvy této.

Za příčinou adresy této však roznítit se hněv nepřátel církve jenom ještě více, vztekají než dříve kydají na ni hanu a obzvláště na nejdůstojnější pány biskupy.

Níže psaní však, věrnými jsouce katolických předkův svých syny, srdečně se těšíme, že církev svatá honositi se může strážci tak opatrnými a úplně srozuměni jsme s celým obsahem adresy, nejjasnějším císaři a králi našemu podané.

Dokládáme konečně, že vždy věrně se přidržíme víry naší svaté, víry našeho svatého Václava, našeho svatého Vojtěcha, což Vám, nejdůstojnější Pane! ve dnech, kdež církev svatá tak mnohými strastmi jest sklíčena, ku zvláštnímu potěšení sloužíž! Bůh zachovejž, Bůh posilňž Vaši Eminenci.

Následují podpisy, úhrnem 741: podepsáno jest několik doktorů, více úředníků a učitelů, nejvíce však měšťanů, majitelů domů, obchodníků a průmyslníků.

V Praze 2. ledna 1868.

(Oprava a prosba k pp. dopisovatelům.)

Každý redaktor musí spoléhati na věrohodnost dopisovatelů, nemoha znáti do podrobnosti každý kraj a sám přesvědčiti se o všem, co kde se stalo. Za tou příčinou vznášíme k pp. dopisovatelům upřímnou žádost, aby šetříce pravdy chválili co chvály hodno, nikdy však aby nechválili a nevynášeli jednoho na ujmu druhého. Cosi podobného shledalo se v dopisu „z Příbramského vikariátu“ v č. 34. předešlého ročníku na str. 548, kdež řeč jest o Slivici. Došelt nás dopis „od Ledče“, že tam „veliká byla rozhorčenost nad kritikou Slivice mezi patronátním duchovenstvem a úřednictvem,“ i zhrozili jsme se, čtouce jméno kněze nad jiné zasloužilého, jenž na Slivici farářem býval, a o jehož velkých zásluhách v svrchu dotčeném dopisu netoliko zmínka se nastala ale i ze slov tam položených souditi by se mohlo, že snad na stanovisku svém to neb ono zanedbal, čemuž ovšem tak není. Neboť za jeho úřadování, jak píše kněz, jenž u něho přes 5 roků kaplanem byl, spravena střecha chrámová, kterýžto náklad patron sám nešl. Sbírkami po osadě sebralo se přes 900 zl., začez se 3 oltáře obnovily i kazatelna a dlažice v presbyteriu položily. Za jeho času dal patron nákladem 400 zl. stáje opravit i novou střechou opatřiti a nákladem 500 zl. hřbitovní zeď postavit i hřbitov rozšířiti. Za jeho úřadování přestavěla se a nově pokryla fara a zřídily se menší hospodářské stavby. On farní polnosti uvedl v nejlepší pořádek a postaral se o povolení nových školních budov v Milíně i na Slivici. Za jeho času uvedlo se v pořádek kostelní prádlo a bohoslužebná roucha od zlodějů potrháná, a dva pluviály byly zakoupeny. Tolik z listu nám zasláno. Jména jsme vypustili, proto že ani v dopisu „z Příb. vikariátu“ jména vypsána nejsou. Tím snad napraveno v roce novém, v čem pochybeno bylo v roce starém. Dokládajíce, že onen dopis nám nebyl zaslán ze Slivice, nýbrž od jinud, máme za to, že se stalo, co kázala spravedlnost a účta k muži velezasloužilému i prohlašujeme věc tu za ukončenou.

Z Lužce u Mělníka dne 1. ledna 1868.

(60. narozeniny p. vikáře J. Krále.)

Včera večer měli jsme zde neobyčejnou slavnost. Deputace vel. duchovenstva vikariátu Roudnického, majíc v čele duš. p. se-

kretáře a spolu probošta Roudnického J. Pavlu, odevzdala našemu veleď. p. vikáři při příležitosti 60. narozenin jeho na důkaz uznalosti, vděčnosti a lásky své skvostný *stříbrný památní pokál* s nápisem: „Duchovenstvo vik. Roudnického — svému milovanému p. t. p. vikáři Jos. Královi — k 60. narozeninám — dne 1. ledna 1868.“ — Patrně překvapen nikterak netušenou a v tento čas i neočekávanou deputací děkoval hluboce dojat a až k slzám pohnut v. d. p. vikář milé deputaci za toto upřímné projevení náklonnosti vel. vikariálního duchovenstva, a za přátelské blahopřání, přednesené ve jménu jeho od důst. p. sekretáře žádaje i o další přízeň a prose spolu o vroucí zpomínku u oltáře Páně. — V tom pak objevili se pp. *učitelové* Roudnického střídnictví, již se velmi čestně shromáždili a k nimž se i Lužečtí zpěváci připojili, a zapěli pod okny pěkně zastaveníčko, načež pozvání do bytu vel. p. vikáře a školdozorce pokračovali ve zpěvu. Taktéž zavítal z Roudnice, kdež dříve náš p. vikář proboštem byl, od předsedy školního výboru, p. lékárníka Zinke a školního dozorce p. dr. Kalaše, *telegram* s blahopřáním, jež i shromáždění pp. učitelové ústy vůdce svého, vzorného p. učitele Roudnického Schweizera p. vikáři přednesli. Po přátelské zábavě a upřímném hovoru ukončena dojemná vikariátní slavnost tato pronešením „slávy“ s vroucí prosbou k Pánu Bohu, aby ještě dlouhá léta s všelikými dary svými p. vikáři a školdozorci našemu poprátil ráčil! III.

Ze Sedlčan, dne 24. prosince 1867.

(Adresa J. Emin. p. kardinálu arcibiskupovi.)

Adresa podepsaná od veškerého duchovenstva vikariátu Sedlčanského, zaslaná Jeho Eminenci p. kardinálu arcibiskupovi, zní v tato slova:

Vaše Eminenci, Nejdůstojnější Arcipastýři!

V živé a blahé paměti chovajíce radostné dny, ve kterých Vaše Eminence ráčila na cestě vrchnopastýřské meškati mezi námi a potvrzovati nás všechny duchovní pastýře i ovečky ve svaté víře a slovem apoštolským povzbuzovati k bohumilým ctnostem, a vzpomínajíce s vděčností synovskou na ony dny práce ale také radosti duchovní, chápeme se my s nejhlubší úctou a oddaností podepsaní na pastorální konferenci shromáždění dělníci na vinici Páně a roli školské v střídnictví Sedlčanském poskytnuté příležitosti, abychom před Vaší Eminencí svým vrchním pastýřem a primasem království Českého osvědčili nelíbené a v hloubi útroeb svých cítěné díky za apoštol-

skou odhodlanost a neohroženou statečnost v hájení pravdy Boží, svaté víry a nezadatelných práv Církve Kristovy, kterouž ráčila Vaše Eminence v čele náměstkův apoštolských na bílý den pronesti přepamátanou adresu k Jeho c. k. Apoštolskému Veličenstvu.

Pokládajíce to za chloubu svou, že spařujeme Vaši Eminenci v čele sboru apoštolských obráncův víry a vyslovujíce radost svou a vděčnost za rázné slovo pronešené na obhájení nejsvětějších zájmův, nemůžeme a nechceme zatajiti hluboký bol a žal nad neslychanými v říši Rakouské urážkami, jež žurnalistika židovskonevěrecká a někteří lidé hluboce kleslí nestydatě metati se opovažují ve tvář apoštolským náměstkům; i jsme pevného přesvědčení, že Bůh spravedlivý bude odplatitelem Vaší Eminenci a že naplní se slovo Páně: „Blahoslaveni, kteříž protivitvím trpí pro spravedlnost“ u všech arcibiskupův a biskupův podepsavších adresu.

Vyjádřujeme úplný a dokonalý souhlas svůj s adresou tou a se zásadami v ní hájenými a před celým světem ze lži viníme nepřátele Církve Kristovy, kteříž potměšile mluviti se osmělují o nesjednocenosti kněžstva nižšího s kněžstvem vyšším, šálíce čtenáře lehkověrné a krátkozraké lichým a smyšleným tvrzením, jakoby jiného smýšlení bylo nižší duchovenstvo ve věcech adresy; tudíž svatosvatě ujišťujeme Vaši Eminenci, že zásady adresy arcibiskupův a biskupův ve Vídni shromážděných od jakživa jsou zásadami našimi a že tudíž lživé tvrzení nepřítelův moc a váhu adresy nadarmo seslabiti usiluje. —

Z nezvratného přesvědčení stojíme a státi budeme Vaší Eminenci svému vrchnímu pastýři po boku ve dnech sebe pernější zkoušky co věrní a odhodlaní spolubojovníci pro pravdu a právo a samosprávu Církve svaté a tudíž obražujeme se i my v plném souhlasu s Vaší Eminencí a se všemi biskupy proti jakémukoli jednostrannému násilnému porušení smlouvy mezi sv. Stolicí a nejjasnějším zeměpánem učiněné, ve kteréž neděje se dle našeho přesvědčení žádnému náboženskému vyznání ani státu křivda alebrž obsažena jest nejmenší míra samosprávy Církvi k blahodárnému a prospěšnému působení potřebné; a tudíž porušení této smlouvy musili bychom považovati za zjevné bezprávi a za křivdu páchanou na Církvi katolické, k níž veliká většina obyvatelův říše rakouské hlásí a přiznává se co ke své matce, za povážlivý a

nebezpečný krok, jímž mají dány býti Církvi okovy otrocké na záhubu věřících národů i státu.

Buďtež vzdány Vaší Eminenci nejvřelejší díky za to, že ráčili jste pozdvihnouti apoštolského hlasu proti zamýšlenému odtržení školy od Církve, dcery od matky, kteréž kdyby se provedlo, bylo by zřejmým porušením práva Církvi Bohem a historií daného; otevřela by se dokořán vrata nevěře a nemravnosti, kteráž bez toho jako jed rozežírá se za dnů našich, byloby na škodu zvláště našemu národu, jehož věrnými syny býti se chlubíme, ješto by emancipací touto umožňovalo se odnárodnování Božským i přirozeným zákonem zakázané a celých kolen a rodů spoustu náboženskou a mravní jistotně působící, ať nic nedíme o břemenu, jež by se tím uvalilo na krk lidu bez toho již dosti ztíženému.

Vzdávající povinné a nejvřelejší díky Vaší Eminenci za apoštolskou odhodlanost a neohrožené hájení zájmů církevních a národních jakož i za světlo, jímž ráčila Vaše Eminence posvětit nám na nejdůležitější otázky časové dotýkající se blaha časného i věčného veliké většiny lidu Církvi a víře věrného, slibujeme slibem svatým, že budeme svědomitě povinnosti své konati a se svěřenci milovanými za Vaší Eminenci Boha prositi, aby Vaší Eminenci dlouhá léta živiti, zachovati a sľiti ráčil k blahu a spáse duší veškerého arcibiskupství a k radosti a chloubě naší vlasti, a Církvi svatě aby dal zvítěziti nade všemi tajnými i zjevnými nepřátely.

V Sedlčanech na děkanství při pastorální konferenci v den Obětování Bl. P. Marie 21. listopadu 1867.

(Následují podpisy veškerého duchovenstva.)

Od Kyšperka, po vánocích 1867.

(O zvýšení blahobytu zrušením svátků.)

To je v tom nynějším osmidenní vánočním asi nářku od osvícených pokročilců a vzdělanců na tolik svátků! Co prý se tu zanedbá! co by se tu tisíc mohlo vyzískati, kdyby tolik svátků nebylo. — Vím, kam se tím stýskáním mříí, k tomu totiž, aby lid bez úlevy pracoval jako nemá tvář, kteráž Boha nezná. Nedivím se tedy tomu návrhu, kterýž přináší jeden židovský list, že, má-li se blahobyť lidu povznésti, má-li se odpomoci nedostatku peněz, nouzi a bídě, státi se to má zrušením těch mnohých svátků, jimiž prý se zahálka podporuje, a požírá síla lidu, a ta škoda ze svěcení takových svátků vyplývající že prý obnáší 60 milionů! — Ba věru není ani třeba ponavrhovati,

aby se něco svátků zrušilo, však oni si je lidé sami vyzdvihují, pracující v neděli a ve svátek jako v pátek, žádný se nedává másti ani Božím, ani církevním příkázáním, a to právě tam, kde se nejvíce vyrábí, kde se tisíce vydělávají a jestli kdo z nich svěťí svátky, není ani potřebí rozkazu, aby je nesevětil; pouhé pokynutí stačí beznáboženským novinám, a ty se o to postarají, aby jestli kde jaký zbytek šetření církevního příkázání, i o ten lid připravily a tak jej oblažily. Svěcení neděl a svátků naleznete ještě nejspíš u rolníků a dělníků, jenž v potu tváří jedí chleba svůj, nejvíce u lidí chudých, jimž v pravdě oddechu potřebí jest, a o nichž Božský Mistr dí: „Chudým evangelium se zvěstuje,“ neboť boháč má své evangelium v měsci. Fabriky v neděli a ve svátek jdou, mlýny nestojí, v továrnách ozývá se kladivo, mých rozdmychuje oheň, železnice se ženou, řemeslníci, jenž ještě do nedávna dle starého zvyku i všedního dne na mši sv. chodivávali, v neděli mívají nejvíce na pilno, meškají v práci, aby za to zaváděli svěcení modrých pondělků. Co chcete víc? žádný se nedá skrze svátky ani o groš výdělků připravit. A dříve bývalo více svátků, než za nynějška jest, a svěťovaly se svědomitě, a vyzdvihly se zajisté, ne tak k vůli rozmnožení blahobytu, jako spíše následkem francouzské revoluce.

Však víme, že ve Francouzsku přestala se světit neděle, po svátcích nebylo stopy, rozumem se stlalo, a bylo blaze lidu? — Víte, kdo se měl při tom dobře? — Guillotina. Když po upření jsoucnosti Božské a vyzdvížení neděl r. 1793 národní sbor v Paříži na návrh Robespiererův svolání učinil, aby lid francouzský jsoucnost nejvyšší bytosti a nesmrtelnost duše uznal, tu ihned nařídil, aby se desátý den (decadi) světil. Takových pak svátků bylo do roka 32, a sice svátek: 1. nejvyšší bytosti a přírody, 2. lidského pokolení, 3. francouzského lidu, 4. dobrodinců člověčenstva, 5. svobody a rovnosti, 6. mučenků pro svobodu, 7. republiky, 8. svobody světa, 9. lásky k vlasti, 10. nenávisti ukrutníků a zrádců, 11. pravdy, 12. spravedlnosti, 13. stydlivosti, 14. slávy a nesmrtelnosti, 15. přátelství, 16. střídmosti, 17. rekovství, 18. věrnosti, 19. nezištnosti, 20. stoicismu, 21. lásky, 22. manželské věrnosti, 23. synovské lásky, 24. dětinství, 25. mladosti čili jinošství, 26. dospělosti čili mužství, 27. stáří čili kmetství, 28. neštěstí, 29. rolnictví, 30. průmyslu, 31. našich předků, 32. potomstva a blaženství. — Není-li to směšná titěrnost?

Vše tak jako by za vlasy tahal. Neděli světít ke cti nejsvětější Trojice Boží, a nebo svátek Narození, Vzkříšení Páně, Soslání Ducha sv. a t. d. to prý proti rozumu, ale k. p. 10. svátek nenávisť k ukrutníkům, to rozumné!

Co se týká zahálky, která prý se svěcením svátečních dnů podporuje, — že prý jest lépe dělati, než zahálet, neb seděti v hospodě a hráti v karty a pít, — tážu se, což pak v zahálení nebo v pítí a v těch podobných nešetrnostech záleží svěcení neděl a svátků? Nahledniž do katechismu, kdo tak smýšlíš, a poučíš se, že právě takovými nešvarami se den Páně zlehčuje. Toť by byl divný náhled o svěcení dne svátečního! Svědomitý křesťan má po celý sváteční den co dělat a nezahálí. On navštěvuje pilně chrám Páně a jest pobožně přítomen při dopoledních i odpoledních službách Božích, on navštěvuje nemocné, on čte pobožné knihy, když pro práci třeba po celý týden není s to knihu do ruky vzít, on se baví a rozhorlí modlitbami, a je-li hospodář nebo otec, tedy se svými domácími mluví, a sice dle sv. Pavla (Efez. 5, 19.) v žalmích a chválách a písničkách duchovních, a zpívají a plesají všickni v srdcích svých Pánu, díky činíce ze všeho dobrého ve jménu Pána našeho Ježíše Krista;“ zvláště otec přehlíží dítky své, čemu se za týden ve škole naučili, a čas tráví s nimi v nábožných, vzdělávacích rozmluvách, tělo pak si odpočine, aby s novou silou v nastalý všední den předsevzalo práci hmotnou.

A mnoho-li asi těch svátků jest? Padesát dvě neděle a asi 15 svátků, kdežto pro tělo 300 dní zbývá, a když v těch nezahálí a se přičiní, věru má toho dost a bude se na odpočinutí ve svátek těšiti.

Prvního máje, tři masopustní dnové, Silvestrův večer a mnoho jiných světských památek se bedlivě drží, a říká se, zvláště o dělnících: Proč by si také jednou neoddechli, když se po celý rok napracují? Když se přejí dělníkům odpočinutí, dobře, sluší se tak, Pán sám jim toho přeje, ale ať se jim přejou ty dni, kterých jim věčný Pán k tomu dopřívá, ale dny, které Pán Bůh sobě vyhradil, a pro službu svou ustanovil, znesvěcovati, tím se nejen neprospěje, ale pravému blahobytu překáží, poněvadž to odvrací požehnání Boží. J. Št. K.

Od Uh. Ostroha na Moravě, 1. ledna 1868.

(Jeho nám velice třeba. Pro sv. Otce.)

Jako názorně vyobrazuje se smrtelný člověkův zápas a poslední jeho boj prosto-

srdečně tím od úst k ústům mezi lidem, že prý čhá u nohou na duši jeho ďábel, ale strážný anděl stojí u hlavy že ji chrání a přistoupiti jemu k ní nedá, rovněž takovýto ďábel vykazuje údům církve sv. boj úsmrtný a stroj se co den a čhá potměšile na duši katolického našeho dosud neprohnílého lidu slovanského, ale pekelnému duchu tomuto jako nějakými stavidly a hrázemi zamezuje cestu do lidu slovanského strážný anděl lidu našeho, probouzeje ze samého lidu posly jeho vůdců a neohrožených bojovníků a klada jim na jazyk místo do rukou ostrý meč pravdy věčné, kterýmž posetňají se hlavy příser peklem nastražených, a jako před sluncem vyšlým rozetřecí se mrakové hustě nad hlavami našimi nakabonění. V době nynější rozechvělé vyvolil sobě onen nepřítel našeho života za zbraň úsmrtnou na katolický náš lid tisk veřejný či časopisectvo a novinářstvo, odkudž jako s hradeb dobře upravených neustále metá mezi lid své šípy jedem napuštěné a všem ubožákům a bloudům, jichž zapletl do svých tenat, místo zdravé vody za nápoj pítí dává otravu úsmrtnou. Proti takovéto zbroji lid náš aby udatně se mohl opřít a oddolati všem útokům, zapotřebí mu jest podobné zbraně, ale mocnější, jížby celý se vyzbrojil. Jako nepřítel náš z jiného tábora ustavičně tiskem brojí, tak i z naší strany slovanské doléhá se pořád víc na to, že třeba, aby lid náš četl a opět aby četl. Této zásady zajisté držíme se i my čtenářové „Blahověsta,“ ale jen to vždy k žádosti vytčené ještě přidáváme my zde na Moravě, aby tímto čtením člověk skutečně se vzdělával a byl člověkem co den pokročilejším, takovým že musí býti to čtení, má-li prospívati lidu našemu katolickému a národu slovanskému, jehož jsme synové. K takovéto výhradě ve čtení přiměla nás tady ta smutná a bolestná pro nás zkušenost, že ti zakuklení náhončí ďáblovi pro lepší jistotu, aby nepozorovaně mezi neopatrnými úsmrtnou svojí kosou porážeti mohli, veždy sobě navěšovali na lístky svoje titěrného jen pozlátka, které chvíli trvá a každým fouknutím hned ho ubývá, až konečně nezbylo ničeho a že pro vlastní zisk jidášský zaprodávají pak celý národ s duší i s tělem hned na každé: „*Toto všechno tobě dám, jestliže padna budeš se mi klaněti a sloužiti-li mně budeš,*“ jakž jsme, bohužel, už na některých listech českých dožili se toho ku svému zármutku a velké potupě poctivého národa svého, jemuž místo pokroku raději se strojí záhuba úmorná. Odpo-

moci tomu můžeme aspoň poněkud a veždy nadejítí takovýmto sobeckým lakotám a zhoubným nástrahám, když podporovati budeme jen časopisectvo *své*, když všady *napřed před ostatními* časopisy a všady *vedle ostatních* časopisů po osadách co stráž zavedou se naše časopisy církevné; náš Blahověst, Hlas a Škola B. Srdce Páně buďtež všady tím andělem strážným, jenž chráníti má lid náš a zachovati před nákazou, z nichž vybírej sobě každý tu přesnou pravdu a uvědomělost katolickou v té nynější motanině světové. Mezi lidem s velkou oblíbeností tyto listy naše církevné se čítávají, jen zaopatřiti jich jim třeba. Však první v každé obci, jenž těchto církevních listů měl by míti před ostatním lidem, jesti každý učitel. Známo vůbec, co zmohou svorní působičí kněží se vzorným učitelem ve své osadě, s takovým totiž učitelem, jenž jako věrný pomocník církve svaté opravdovým jest učitelem národa a nechce ve škole slouti jakýms jen úředníkem či pouhým jakýms profesorem v tom smyslu, jak obyčejně užívalo se dosud poctivého slova „kan-tor.“ Z dráhy této se někteří vyšinuli i ve vlastech našich, avšak domýšlím se, že nikoli svévolně a vědomě, nýbrž omámeni jsouce pozlátkem nového věku. Známo totiž, že učitel po venkově chtěje pokračovati rovným krokem s dobou nynější, čtením nabyti může známostí o tom, co vůkol něho se děje, ale nemoha sám potřebného čtení sobě zaopatřiti za skrovný svůj groš, hledá kde nejlevněji k němu může přijíti a je-li neopatrný a trochu lehkověrný — pracoval takto nevědomky a proti své vůli nepřátelům do rukou a pomáhal plésti bič na sebe a katolický lid, jehož má býti učitelem. Protož domýšlím se, že aby učitelstvo naše první bylo mezi osadníky vědomo sobě svých práv a zásad katolických, zapotřebí jest, aby po všech osadách v celé vlasti naší měli učitelé první tu příležitost ve své obci, by snadným způsobem zvědětí mohli, jak sobě rázní katolíci počínají jinde za právo a pravdu a co činí i nedaleko nich stateční bratří učitelé katoličtí. Poněvadž ale na venkově jen málo kde možná jest učitelům, aby nejpotřebnějších a nevyhnutelných sobě zaopatřili časopisů, *náboženských totiž předně* a po nich školských, myslím že pravý bude můj návrh, aby pro každou školní knihovnu odebíral se některý z vydávaných našich časopisů církevních a kde posud ještě knihovny není, tam nechť letošním novým rokem se učiní začátek některým církevním časopisem; oběť tu lec-

kde ušetří některý dobrodinec *ze svého rovněž skrovného groše* a někde snad na vybízku složili by každý rok po krejcaru i osadníci ten předplatný peníz. Časopis takový církevní nejen že katolickým bude v obci budičkem a rukou ukazovací, nýbrž zůstane poučnou knihou a vzdělavatelnou i na budoucnost. U nás, chvála Bohu! na letošní rok jsem to už přivedl tam, že jednotlivci a růženecké bratrstvo zde odebírat budou 3 Blahověsty, 2 Hlasy a 4 Školy B. Srdce Páně. Kýchby jinde vel. duchovenstvo a statečné učitelstvo přičinilo se, aby ani jediné obce nebylo po vlastech našich, kde by ani pro školní knihovnu si neobjednali některý z těchto časopisů.

Ku konci ještě upozorňuju čtenáře Blahověsta na příjemnou zprávu, že v Haliči v Bialé utvořil se katolický spolek, jenž ku prospěchu groše (halěře) Svatopetrského vydává velmi zdařilé podobizny sv. Otce Pia IX. Takováto podobizna zajisté že nyní měla by býti v každé rodině katolické, aby všichni katolíci představiti sobě uměli těžce zkoušeného svého vrchního biskupa. Jeden exemplár těchto podobizen stojí pouze 15 kr. r. m., a čistý výnos věnovati se bude na groš Svatopetrský. Nechť takovéto zjevy u nás i jinde se okazující v novém roce jsou ku prospěchu nás všech i zkormouceného, ale neohroženého náměstka Pána Ježíše. Zdař Bůh!

Listy a záslky na tyto podobizny zaopatřujou se adresou: Jan Rabel, ingénieur v Biale, v Haliči při Bielsku. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. Zejtra o slavnosti *Zjevení Páně* či sv. tří králů bude J. Eminence nejduš. p. kardinal arcibiskup sloužiti u Všeck Svatých na hradě v 11 h. slavnou pontifikální mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 5—9. ledna u sv. Františka (u Křižovníků), od 10—14. v cis. kr. dvorní kapli na hradě, od 15—19. v Emausích.

— *Tah výher* ve prospěch dostavění hlavního chrámu sv. Víta odbýval se dne 28. prosince na Žofině způsobem slavným. Vydávání seznamu výher, jenž 10 kr. stojí, počne dne 10. ledna a sice skrze pány jednatele spolku a pak v místnostech, kde losy prodávány byly. Vydávání vyhraných předmětů počne ale dne 13. ledna denně od 11 hodin dopoledne až do 3 hodin odpoledne v kníž. arcibiskupském paláci na Hradčanech, a potrvá do 31. ledna, od 1. února až včetně do 12. února však

přihlášením se ve spolkové kanceláři jednoty pro dostavění hlavního chrámu Pražského, v staroměstské radnici.

— V kostele sv. *Apolinária*se vystavil d. p. farář Fr. Simenec letos opět jesličky.

— V *Roudnici* byly na sv. Štěpána odpoledne provozovány „Budečské Jesličky“ ve prospěch zařízení potřebného učiva pro tamější městskou školu. Hudbu provedli páni učitelové s mnohými jinými p. ochotníky. R.

Z Brna. Co zvláště zajímavou novinku musím sdělit, že p. Karel *Vogt*, o-nen pověstný učenec z Německa a charlatan v přírodovědě, jež naši v Praze nazývají „výtečníkem“, od německé intelligence Brněnské pozván bude do Brna, aby ji dokázal, že člověk není vlastně nic jiného nežli *opice*, jak se to snažil dokázati v Cáchách, kde však vypískán byl. Brněnská intelligence chce mu za to přehojnou vítězoslávou dáti náhradu. Pan Karel *Vogt* cestuje totiž po čelnějších městech evropských a čině pověstné výklady hojně kořistí z kapes nevěrecké intelligence a směje se v duchu mysle sobě: Dobře jim tak! Proč jsou opové! M. Pr.

Z Vídně. Bývalý ministr osvěty p. Hye zaslal při otevření Bělického semináře pro evangelické čekatele učitelské panu superintendentovi *Schneiderovi* přips, v němž vysoce chválí „ohnivou horlivost a vytrvalost,“ s jakouž prý p. superintendent plní povinnosti své. Nevíme, zdali se tou „ohnivou horlivostí“ také vyrozumívají řeči, jež činil p. *Schneider* v říšské radě o církvi katolické.

— *O jmění církevním.* Listy liberální nejdnou již vyzvaly vládu, aby si jménem církevním pomohla z finančních nesnází. Bezpochyby se domnívají, že by tudy vyzískala vláda několik tisíc milionů; ale jsou velice na omylu. Veškeré jmění církevní v Rakousku činí 185,672.967 zl. s ročními příjmy 19,639.713 zl. Kdyby stát skutečně jmění to sekularisoval t. j. církvi vzal, nedostalby hotových ani těch 185 milionů; neboť by se odraziti musely pense pro řeholníky a panny vyzdvižených klášterů, služné biskupů a kněží, útraty za sekularisaci a diéty pánům komisarům; načež by z celého jmění zbylo nanejvýš 50 milionů zl., jimiž by ovšem rakouským financím spomoženo nebylo.

— Věrní katolíci hlásí se za těchto dnů co synové k stísněnému Otci svému v Římě. Hlásí se k němu na všech stranách. V Paříži zřídil se zvláštní spolek sv. *Petra*, jenž sobě vytknul vydržování pa-

pežských vojinův, zejména zuávův. Leč k vykonání velikého díla potřebí jest rukou mnohých. I spojil se tedy řečený spolek s podobnými jednotami v Londýně a v Belgii a vyzval i Rakousko k přistoupení. Vídenské bratrstvo sv. *Michaela* obrátilo se k nejdůst. pp. biskupům s prosbou o radu, i vyslalo předsedu svého, svob. p. *Stillfrieda* do Paříže, aby tam zřízení a působení spolku sv. *Petra* seznal a po návratu svém o něm zprávu podal. Pak sezval výbor horlivé katolíky všech zemí rakouských ke dni 28. prosince do Vídně, aby o této záležitosti porokovali. I dostavili se zástupcové jednot katolických a jiní mužové uvědoměli z Čech, Moravy a Tyrolska, Štyrska, Solnohadska atd. V poradě mluvili svob. p. *Stillfried*, podáváje zprávu o své cestě, dále návrhy činnice kníže *Jablonovský*, kníže *Salm*, hrabě *Blome*, hrabata *Thunové Leo*, *Bedřich a Josef*; svobodný pán *Schneeburg*, probošt kapitoly *Olomoucké*, jenž s bar. *Königsbrunnem*, scholastikem co zástupcové arcidiecése *Olomoucké* přibyli, prof. *Mö-singer* ze *Solnohradu*, kan. *Jandourek*, jenž s kan. *Štulcem* byl zástupcem *Prahy*, hrabě *Egbert Belcredi*, lankrabě *Jos. Fürstenberg* a hrabě *Fries*. Usjednotili se na tomto návrhu: 1. Členové se zavazují vši silou pečovati o potřeby vojska papežského, zejména najímáním a vydržováním pap. zuávů z Rakouska, kdyžby k tomu úřední povolení dáno bylo; 2. výbor spolku sv. *Michaela* ve *Vidni* povede péči o tuto věc a spojí se k tomu účelu s rozličnými jednotami katol. v Rakousku. Ku konci podepsali shromáždění ve prospěch pap. zuávů 3200 zl. r. m. a 3985 franků. — Svátý Otec jest odhodlán, pravil předseda baron *Stillfried*, trůn svůj hájiti. Pročež kdo může, ať pospíší do Říma, by se zbraní v ruce bránil sv. Stolicí, kdo bojovati nemůže, ať přispěje darem. Nebezpečenství ustoupilo ale jenom na čas, snad jen do jara.

Z Německa. Katolické misie v Německu a Švýcarsku obdržely r. 1866 peněžitých podpor celkem 274.674 zl. r. m., k tomu přispěl *Lyonský* spolek misijní 125.687 zl., jednota sv. *Bonifacia* 121.542 zl. r. m. a spolek sv. *Ludvika* 27.445 zl.

Z Badenska. Velebný 95letý kmet, arcibiskup *Fryburský* *Heřman Vicari* zaslal v listopadu m. r. vlastnoruční list J. *Eminenci* p. kard. *Rauscherovi* do Vídně, kdež pronáší svoje blahopřání veškerému episkopátu rakouskému v příčině adresy

císaři panu předložené. Mimo jiné pravi takto: „Vidím nyní nejdůst. spolubratry své v Rakousku kráčet těžkou, ale královskou cestou kříže. Já starce po několik desítek let jsem toužil cestou kříže kráčet. Všichni nepřátelé Ježíše Krista, materialism, lichý liberalism, freimaurovstvo užívali dříve i doposud zbraň svých proti svěřenému mně stádcí . . . Nepřátelé tito potlačiti usilují náboženství katolické, kteréž základem jest evropejské civilisace, a kteréž po mnohá století chráněno bylo od císařů rakouských. Boj o konkordát jest tedy boj o zachování víry katolické, boj za pravdu a právo. Vznik Rakouska, jeho síla vnitřní i sympathie u jiných národů charakterisují je co velmoc *katolickou*. Nejdůst. pp. arcibiskupové a biskupové Rakouští, kteří v nynějších okolnostech o zachování rakouského konkordátu se zasazují, vydobyli si tím zásluhu nejen o *církev Boží*, ale též o *Rakousko*.“

— Nový příspěvek k náuce o svobodě svědomí podala komora badenská v Karlsruhe, kteráž v sezení dne 13. prosince m. r. zavrhlá všemi proti 5 hlasům návrh učiněný v ten smysl, „aby *církevním* společenstvem uděleno bylo právo zřizovati školy,“ naproti tomu však přijala druhý návrh: „Že *světské* osoby právní mohou všude školy zřizovati.“

Z Pruska. Katolická akademie v Monastýru mimo založení jednoty sv. Bonifacia („Blah.“ 1867. č. 36) i jiným ještě způsobem osvědčila věrnou oddanost k církvi svaté. Dne 6. prosince m. r. shromáždilo se k vyzvání několika studujících 400 akademikův v jedné posluchárně a uvažovali společně, jakým způsobem by přispěti mohli sv. Otci Piu IX. Jeden z řečníků vytkl záhubné následky, jež by přineslo zrušení světského panování papežova a ukázal, že jest povinností všech katolíků a ovšem i studujících, aby se mocně opřeli nepřátelům církve. Jiný řečník s nadšením mluvil o rekovných činech vojska papežského u Mentany a jinde. Shromáždění přijalo jednohlasně trojí resoluci, kterouž studentstvo akademické slavně protestuje proti pokusům nepřátel usilujících zrušiti světskou vládu papežovu, prohlašujíc při tom za svatou povinnost všech katolíků a obzvláště studujících, aby hájili práva a svobodu církve katolické. — Veškeré shromáždění pak přijalo *adresu*, která se zasílá sv. Otci, a schválilo zřízení *jednoty* studentské ku podpoře vojska papežského, načež hned zvolen jest řídicí výbor

jednoty této. Konečně se akademikové usnesli na tom, že odešlou vyzvání všem studujícím na universitách německých vybízejíce jich, aby oni též se ujali věci tak svaté a k obhájení církve katolické proti nepřátelům jejím všemožně přispívali.

Ze Švýcarska. Mezi studujícími gymnasia v Stausu sestavil se spolek k tomu účelu, aby modlitbami svými vyprosili u Boha osvobození sv. Otce a vítězství katolické církve. Mimo to zavazuje se každý spoluúč obětovati měsíčně půl franku (asi 20 kr. r. m.) co halíř sv. Petrský. Kéžby ušlechtilý příklad tento nalezl hojného následování!

Z Říma. O bitvě u Mentana vypravuje francouzský lékař dr. Ozanam takto: Milosrdné sestry z Francouzsko pečlivě se ujímaly poraněných Garibaldistů; modlitby umírajících jim předřikávajice podávaly každému vojáku obraz Spasitele, aby polibil Toho, jemuž před chvílí se posmíval a proti jehož náměstku bojoval. Mnozí se vyzpovídali a kajicně zemřeli; někteří však skonali v hříšné zaslepenosti své.

— Vítězství u Mentany a Montorondo překazilo záhubné plány revoluční strany, která již již se těšila, že opakuje město svaté. Následkem pilného vyšetřování úřadů papežských vyšlo na jevo, že — kdyby Bůh tak byl dopustil — hrozný nešpor sicilianský měl nastati v Římě; oněm 3—4000 lupičům Garibaldistickým byly od revoluční strany naznačeny veškerý paláce a domy, jež měly popleněny býti; rovněž nalezla policie dlouhé seznamy osob, zvláště kardinálů, prelátů a kněží, kteřížto měli padnouti pod meči Garibaldistův, kdyby se bylo podařilo ztéci kapitól a dáti mluvené znamení na velikém kapitolním zvonu. Bůh však odvrátil v milosrdenství svém hrůzy tyto od sv. města. — O mravní zpustlosti roty Garibaldistské nejpatrnější důkaz podal Garibaldi sám, kterýž s doutníkem v ústech vjel na svém koni do jednoho kostela ve státu papežském a dal si prostrhiti na stůl jediné mešní roucho, které rota jeho tam byla ještě ponechala, a v kostele obědval. — Poranění Garibaldisté ve špitálech římských s rovnou péčí jako papežští vojínové jsou ošetřováni; měšťané i slechticové Římané navštěvují je a občerstvení jim přinášejí; ti, kteří těžce poranění byli, přijali skoro všickni sv. svátosti a zemřeli smířeni s Bohem; z 80 Garibaldistů, kteříž leželi v jedné nemocnici, jediný toliko pohrdnul milostí Církve sv. — Šlechta římská upu-

stivši od oblíbené procházky své na Monte Pincio spěchá nyní každodenně do špitálů, zvláště těch, kde leží papežští neb francouzští vojínové. Od rána až do večera bývají chodby špitálů přeplněny pány a dámami, jenž navštěvují poraněných a jim kytky, cukroviny a jiné lahůdky přinášejí. Dámy z nejvyšší šlechty opásané bílou zástěrou posluhují nemocným. Sama královna Neapolská Žofie (sestra naší císařovny) navštěvuje a obsluhuje poraněné ve všech nemocnicích Římských.

— Nedávno přibyl do Říma patriarcha Jerusalemský Msgr. Valerga a biskup z Chikaga v Americe. Jinak se letos dost malý počet cizinců v Římě zdržuje, čemuž se ovšem za příčinou politických událostí nynějších diviti nelze. Vždyť i sv. Otec v poslední své allokuci dne 20. prosince m. r. k tomu poukázal, že nyní jedině v Prozřetelnost božskou všechnu naději svou skádati musí. Itálie se teď podobá Vesuvu, sopce oheň záhubný ze sebe chrlící. Obzvláště v království Neapolském jeví se nespokojenost s vládou nynější; policie ani nestačí strhovati s rohů ulic četná prohlášení strany legitimistické, kteráž znějí obyčejně v ten smysl: „My chceme býti opět neodvislými a to pod vládou našeho pravomocného krále Františka II.“ — Kněz Jeronym Kajsievič, člen polské kongregace Resurrekcionistův, zaslal do Pařížského listu „Univers“ pojednání o mučnické smrti blah. Josafata Kunceviče, arcibiskupa Polockého, v kterémžto zajímavém spise líčí děj sjednocení Rusínův s apoštolskou Stolicí jakož i násilné zrušení této unie se strany vlády Ruské; rovněž vypisuje hanebné pletichy agentův ruských, kteříž i v Rakousku sjednocené Řeky k rozkolu přivést se snaží. — Banka římská počala od 1. ledna t. r. stahovati staré poukázky znějící na „scudi“ a bude od nynějška vydávati poukázky dle způsobů francouzského na franky a liry, a sice na 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 a 1000 franků.

Z Itálie. *Blaho v sjednocené Itálii.* — Pravdu svatého slova, jež si náš „Blahověst“ za heslo obral, dosvědčují dějiny všech věků vůbec, našeho pak zvláště; a tu opět jest nešťastná Itálie tou lživou politikou převratu na kraj ba v hlubinu zkázy uvržena. V tak řečené sjednocené Itálii — v Neapolsku utvořil se dle „*Novin Kolínských*“ — „spolek insurreční,“ jenž vyslancům velmocí v Paříži okružní list vydal, v němž stav pohubené země živě líčí a za brzkou pomoc prosí. Zní pak

spis onen takto: V Neapoli ustavil se „centrální insurreční spolek.“ Cílem jeho jest neodvislost království obou Sicilií pod železem jich zákonního krále Františka II. Bourbonského. Posílněn jsa podporou všech poctivých lidí doufá spolek ten, že se mu podaří, aby své porobené a krutovládou ztrýzněné vlasti opět štěstí a blahobyt získal. Prvním jeho činem jest, že se obrací k vzdělaným národům Evropy, aby jim pravdivě a věrně stav v Itálii vyličil. Celá města jsou buď ztroskotána buď vypálena; 7000 mužů odírá službu vojenskou, 2000 občanů postřeleno, 5000 se jich vystěhovalo, tolikéž jest k nevolnému domovu donuceno, mnoho výtečných mužů vyhoštěno: všechna vězení jsou tak přeplněna, že bylo nutno i klášterů k tomu použití, aby se všickni uvězněnci umístili. Zákon o osobách podezřelých jest nutnou potřebou vládní, stav obleženosti jest stálý, náhlý převrat hrozí denně; to jest to štěstí, jehož se nám dostalo. Dle toho mluv nám ještě někdo o všeobecném hlasování národním 21. října 1860! Toho se docílilo pomocí dýky v jedné a peněz v druhé ruce. Bída všude! Majetek na daně ani nestačí; lid nemá, čím by si chleba koupil; statky státní jsou rozplýtvány, církev okradena, oloupena, tisíce mnichů a mnišek na ulici vyhozeno. Sedmileté, urputné vzdorování, nehrozíc se ani šibenice ani galejí, muselo světu dáti důkaz, že nechceme býti otroky těchto nových divochů, kteří nenávisť krvolačnou jsouce opojeni naše země zaplavují. Výkřik bolestný z srdcí devíti milionů lidí, nedostačuje-li pak, aby Evropa k takovému řázení již jednou řekla: „Konec a dost!“ Ba konec musí vzítí stav tento pekelný, kterýž se krvavou ironií zůve „il risorgimento italiano“ (zřízení Itálie). Zdali pak to bude zločinem v očích celé Evropy, že chceme zůstatí věrni náboženství otcův svých a vnuku Karla III.? Nelze považovati za věc přirozenou, aby se v 19. století s 9 milliony lidí nakládalo jako s otroky africkými a aby neodvislost království obou Sicilií ponořena a utopena byla v krvi všech svých obyvatelů. Zdali pak jest to bezpečné pro vzdělanost lidskou a opravdový pokrok, aby v této krásné části Itálie provedli úmysly své pekelné lidé, nemající žádného jiného programu leč loupeže, žádného jiného praporu leč bezbožectví? Nikoliv zajisté! Vlády všech vzdělaných zemí! Toto utrpení naše nesmí déle trvati; vy, zajisté učiníte, nic nepochybujeme, konec neštěstí

národa, kterýž si žádá, aby se nejen pomstil na krutých podmanitelích svých, ale aby se jich i sprostil a od nich se osvobodil a znova došel a nabyl svého prvního míru, své neodvislosti, svého Boha, svého krále. Opustíte-li nás, postaráme se sami o sebe. Věc naše nemůže padnouti; jest věc spravedlnosti.

Tak jest všude, bylo a bude vždy, dokavade se politika docela neobráti, aby spočívala a vedla se na základě pravdy, směrem křesťansko-katolickým. Toho důkazy nejen na jihu ale i na severu, ba leckde i nedaleko nás. J. N. D.

Z Benátek Vlašských. Patriarcha Benátský, kardinál Trevisanato propustil veškeré své služebnictvo, vystěhoval se z paláce patriarchálního a bydlí teď s jediným knězem a jedním sluhou ve svém semináři a přednáší tam svým boboslovcům opět Hermeneutiku, jak to činil před lety co profesor, než se stal arcibiskupem v Udine. Příčinou toho jest barbarství italské vlády, kteráž příjmy patriarchovy tak ztenčila, že nemůže slušně bydleti v paláci svém. Dřívější profesor Hermeneutiky, Soccardo, byl od „liberalní“ vlády dán do vězení.

Z Francouzská. V spravedlivé nevoli nad ošemetností, s jakouž italská vláda jednala naproti sv. Otci v boji nedávno minulém, napsal proslulý biskup *Dupanloup* otevřený list k Ratazzimu, tehdáž předsedovi ministerstva ve Florencii. Stůjtež tuto některá slova z listu biskupského: „Mluvim ke všem, kdož ještě jiskru cti a upřímnosti chovají v duši své. Náčelník beduinů, dostojí slovu svému. Loupežníci námořští, ano i divochové chovají v úctě dané slovo. Jinak jest v Itálii. Konvenci zářijovou zavázala se Itálie, že do území papežského nevkočí, ano že se zbrání v rukou zamezí veškeré vpády ozbrojených dobrodruhů do téhož území. A co učinila táž Itálie? Na vzdor 45.000 vojákům na hranicích stojícím vkočili dobrodruhové do území papežského, vsady mírumilovný lid ku zpouře vyzývajíce, ač ovšem nadarmo. Od papežských zuavův a jiných vojinů potříni byvše utíkají se pozůstali lupičové do náručí vojska italského, kdež vlídně jich přijato. V Turině 100 franků se vyplácí každému, kdo se přidá k dobrodruhům. A přece nejen Francie, ale též Itálie, ano celá Evropa papeži slavně přislíbila, že chrániti bude majetek jeho. Pozbyde-li teď papež světského panství svého, budeme my spolu s Itálií za to odpovědni.

Avšak svědomí katolické jest neuprositelné a v týž den, v který by se podařilo svrhnutí papeže strnu, povstalby okamžitě boj celého světa katolického proti revoluci italské a boj ten neskončil by se dříve, až by právu zhanobenému opět zadost učiněno bylo.“

— Svob. pán Dupin v řeči držané v senátě dne 29. listopadu m. r. zejména k tomu poukázal, že Francouzsko více než všechny jiné země katolické osvědčuje svoji lásku a oddanost k sv. Otci; neboť z jediného Francouzského přichází každoročně 3,400.000 franků halíře sv. Petrského do Říma, kdežto celé ostatní křesťanstvo toliko 1,600.000 franků sv. Otci posílá.

— V městě *Toulouse* zřízen jest spolek „ustavičné modlitby za sv. Otce“ k tomu cíli, aby dnem i nocí v každou hodinu nábožné modlitby za sv. Otce a za všechny obhájce jeho vysílány byly k nebesům. — V městě *Nevers* dal tamější biskup jména papežských vojinů, kteříž z jeho diecése pocházejí, na dvou praporech skvostně vyšiti; kteréžto prapory budou na památku věkům budoucím chovány v synodalní síni biskupského paláce.

Z Belgie. V tajné konsistoři papežské dne 20. prosince m. r. byl od sv. Otce prekonisován za arcibiskupa v *Mechlině* Msgr. Victor Aug. Dechamps, biskup Namurský.

Z Irska. V hlavním městě *Dublině* konalo se dne 29. listop. 1867 slavné shromáždění (meeting) ve prospěch sv. Otce. Vedle většiny katolíků také protestanté se k meetingu dostavili. Arcibiskup dr. Cullen měl uchvacující řeč k shromážděným, načež přijato jest devět resolucí (usnesení) ve prospěch sv. Otce a církve katolické. Návrhy k těmto resolucím učinili: Lord major *Dublinský* (protestant); More O'Farra, tajný rada a býv. guvernér ostrova *Malty*; Vilém *Monsell*, tajný rada a úd parlamentu; John *Gray* (protestant) a James *Power*, oba údové anglického parlamentu. Jedna z resolucí od celého shromáždění přijatých takto zní: „Ve jménu spravedlnosti a společenského pořádku co nejslavněji se ohrazujeme proti utrhačným útokům, jež ve spojeném království *Britanském* činí noviny a rozliční spolkové nekatoličtí proti apoštolské *Stolici*.“

Z Ameriky. V *New-Yorku* navrátil se dne 30. října bývalý kazatel protestantský *Schimmel* do církve katolické. — Ku podpoře misí katolických ve spojených státech *Amerických* r. 1866 přispěl *Lyon-*

ský spolek pro rozšiřování víry 247.329 zl. r. m., spolek sv. Ludvíka 27.445 zl. a Leopoldinské nadaci v Rakousku něco přes 20.000 zl. r. m.

Paběrky.

O barvě mešního roucha. Ačkoli v direktářích diecézí našich se udává toliko *patero* barev roucha církevního při mši sv. a nešporách, a sice barva bílá, červená, zelená, fialová a černá, nicméně ve mnohých chrámech nalezáme také roucha jinobarevná, k. př. mešní ornáty a pluviály barvy žluté a modré. To odtud pochází, že před sněmem Tridentským mnohé provincie církevní aneb i jednotlivé diecése měly své zvláštní obřady a tudíž také počet barev liturgických nebyl všude stejný. Tak n. př. v Bavorsku v biskupství Eichstetském bývalo 7 barev předepsáno: bílá (k té náležely též ornáty zlatem protkané), žlutá, červená, zelená, fialová, modrá, černá. Barev těch užívalo se na mnoze dle pravidel zcela jiných, než jak to nynější zákony církevní prikazují. Tak n. př. v diecézi Eichstetské předepsána byla *červená* barva v den Obřezání Páně, o neděle smrtelné (Judica) až do zeleného čtvrtku in officio de tempore, a v den nejsv. Trojice; barva *zelená* byla nařizována v zelený čtvrtek a v den Božího Těla, pak o slavnostech sv. učitelů církevních a vyznavačů; barvy *žluté* se užívalo o vigílii vánoční, velkonoční a svatodušní; na některých místech se též užívalo barvy žluté na všechny neděle po svatém Duchu místo (nynější) zelené. *Modrá* barva byla předepsána o slavnosti Hromnic a Obětování Marie Panny, jakož také při mši sv. de Beata, která se sloužila v sobotu od svátků svatodušních až do adventu; v *černé* barvě se konala mše sv. de tempore od popeleční středy až do neděle smrtelné a votivní mše za odpuštění hříchů (pro remissione peccatorum).

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek 8., poslední za minulý rok, vydaný 28. pros. obsahuje tyto články: Katéchon v II. epístole k Tessalonickým. O svátosti břimování. Dle jakých zásad má zpovědník nakládati s hříšníky hříchu navyklymi, aneb v příležitosti hříchu žijícími? O zachovávání rubrik. Věda nevěry a věda víry. Školství před 100 lety. V Kronice vyniká pojednání: Jaké požadavky vznášá doba nynější na katol. duch. správce; v Liter. Oznamovateli důkladné posouzení Sušilova spisu: Evangelium sv. Jana. — Výbornému tomuto Časopisu přejeme hojnějšího než posud rozšíření v tomto novém roce.

— „*Josefinka*“ aneb: Kdo se v Boha

dávěruje, na skále staví blaho své. Pro naši mládež upravil a vzdělal Jan Černoň, kaplan v Liboci. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. S obrázkem. Stran 90.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan Ziegler, farář v Podjamách, 27. pros. zavražděn (nar. v Lovčicích 4. července 1802, vysv. 24. srpna 1828).

Vyznamenání jsou:

p. Frant. Doucha, kněz na odpoč. v Praze, jmenován k. arcib. notářem;
p. Ant. Černý, polní kaplan na odpoč. v Praze, jmenován k. arcib. notářem;
p. Jan Vavřík, kněz na odpoč., zpovědník u Milosrd. sester v Praze, obdržel expositorium canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. Tittel, admin. fary v Popovickách, za faráře v Kounici;
p. Jan Erlbeck, kapl. v Čelivě, za administr. v Podjamách;
p. Heřman Melzer, kapl. za admin. v Schmiedebergu;
P. Christin Plodek, ř. sv. Benedikta, kaplan za administr. u sv. Markéty v Břevnově;
p. Jan Šuda, kapl. z Vlašimi do Štěpánova;
p. Jos. Dyškant, kapl. z Přistoupína do Vlašimi.

Uprázdňené místo:

Schmiedeberg, fara patron. p. hrab. Buquoy-e od 20. prosince 1867.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

p. Emanuel Papír, farář v Benešově a bisk. notář, jmenován jest bisk. vikar. sekretářem v střídnictví Kaplickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Klaus, far. v Děpolicích, za faráře do Hodňova;
p. Ondřej Mašek, farář v Hvožďanech, za faráře do Bělčic;
p. Raimund Obermüller, admin. za far. v Hiršově;
p. Vác. Wolf, koop. v Hamrech, za administr. do Děpolic;
P. Augustin M. Klement, kněz z ř. Servitů a koop., za faráře v Nových Hradech;
p. Jan Gabriel stal se učít. nábož. na gymu. v Jindř. Hradci;
p. Frant. Dítko, I. měst. kapl. v Buděj., katéchetou na hl. a průmysl. škole v Strakonici;
p. Vojtěch Juhn, polní kaplan pěš. pluku cís. Františka Jos., kaplanem ve voj. nemocnici v Terezíně.

Uprázdňená místa:

Děpoltice, fara patron. nábož. fondu, do 10. ún.
Hvožďany, fara patr. hrab. Linkera, do 15. ún.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. areál. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Styblia,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz **FRANTIŠEK SRDÍNKO.**

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Frís. XIV. 34.)

**Předpláci se
v expedici**
tu všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Pro poště:
(jenom v expedici)
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Sv. Anežka, panna i mučenice.

(21. ledna.)

1. „Přijdou mnozí od východu i od zá-
padu, a stoliti budou s Abrahamem a Isá-
kem a Jakobem v království nebeském.“ Mat.
8, 11. Ve všech končinách světa, kdekoli
štípena jest církev, všudy vydala ušlechti-
lého plodu, odchovala hojně a hojně sva-
tých a světic Božích pro vlast nebeskou.
Máme sv. papeže, biskupy, sv. kněží, pou-
stevníky; máme svatých mezi králi a kní-
žaty; máme sv. vojíny, rolníky, řemeslníky,
služebné i žebráky; máme sv. mládence,
pacholíky; máme sv. manžely, ženy i vdovy
i sv. panny. V převelikém zástupu sešli se
od východu i od západu, a stoli s Abraha-
mem a Isákem a Jakobem v království ne-
beském! I z útlého věku oslavena jest v
církví Boží světice, Anežka, sv. panna i
mučenice. Počítala teprv třináctý rok, když
byla mučena; bylať ještě takoruka jen dítě-
tem. — Pozoruj ji, křestane, kdožkoliv jsi,
starý i mladý; jedenkaždý můžeš přiučiti
se výborným věcem od ní, přeútlé panenky.
Její svatý život jeví se takřka co samý div
mocné milosti Boží.

2. Diviti se jest, jak sv. Anežka, tak
mladinká, dostoupila přece tak vysokého
stupně svatosti. Byvši vychována velmi
pečlivě v bohabojnosti a ve sv. kázni, celou
duši svou, netknutou hříchem, chopila a
držela se víry Pána Ježíše Krista. Aj, vi-
ra počátek a základ spasení; bez víry nelze
se líbiti Bohu. Sv. Anežka líbila se Bohu;
Bůh svou milostí tak se k ní naklonil, tak
ji obdaril, že se jemu všechna oddala láskou
tou nejvroucnější; Bůh byl jí nade všechno;
jeho milovala z celého srdce, ze vsí síly
své. — Ach, a naše láska k Bohu, jak je-
stíť mdlá, jak chatrná; v tolikých věcech
toho světa libujem sobě, a v Pánu Bohu
téměř nic, aneb dosti málo!

Pro takovou mocnou lásku k Bohu u-

mínila sobě sv. Anežka setrvati na vždy v
sv. panenství. Pohané sice usilovali, by sv.
pannu poskvřili, ale anděl Páně stál jí
mocně po boku, ostříhal jejího těla i duše
její, a porazil ohavné útoky nešlechtníkův.
Když se k ní blížil bezbožník, odbyla ho
smele, řkouci: „Odstup ode mne potravo
smrti, neb jiný již milovník předešel si
mne.“ — Nad pomysl krásné jest a tudíž
milé Bohu čisté pohlaví. — Ty mladý světe
opatruj bedlivě čistoty těla i duše. Pokud
ty nechceš, nezkaží těbe na světě moc a
zloba nižádná. I tobě jest po boku anděl
strážce, jen naň pamatuj; bdí nad tebou
panenská matka Boží i matka tvoje Maria,
jen se k ní utíkej; pomocnou milostí svou
přispívá tobě Pán Ježíš, jen jí nepohrdej.
Klenoty, dobře víš, ty se neukládají tam,
kdež by jim hrozila ztráta, ty se chovají
velmi opatrně. Tak čiň ohledně duše své,
aby nevzala porušení; chraň se zlých příle-
žitostí, vzdaluj se pokušení.

3. S čistotou sv. Anežka spojila nábožnost.
Co kdy konala, vše vztahovala na Boha;
ano s Bohem svým obcovala takměř neu-
stále, jím se obírala, v něm se kochala. —
A jistě, co ti prospěje všechno na světě, ne-
konáš-li vše z lásky k Bohu a ke cti jeho,
nejsi-li v pravdě nábožný? Takový svatý
život obracel na se pozornost mnohých. Sa-
my vzácné paní římské přicházely k ní a
obdivovaly se vznešenému jejímu chování.
Tu se divily její rozumné řeči, tam jejím
slušným mravům, tuto opět žasly, vidouce,
jak ve všem jednání se nese samou bázní
Boží. Sv. panna byla jím slovem, radou,
příkladem všelijak na pomoc v rozličných
změnách života. Aj, bylať to svatost nad
její stáří!

3. Diviti se jest, jak sv. Anežka k ni-
čemu, což na světě vidí se milého a žádou-
cího, nepřiložila srdce svého, ale vším tím
opovrhla. Mladý její věk, slíčná tvář, zte-

pilá postava, urozený stav, ušlechtilé mravy a veliké jmění, to vše vábilo mladých šlechticů římských, že se ucházely o ruku sv. Anežky. Avšak sv. panna nechtěla slyšeti o jiném ženichu, leč o Pánu Ježíši. „Zasnoubenat jsem, pravila, tomu, jemuž slouží andělé, jehož spanilosti koří se slunce a měsíc; ten si mne připoutal snubným prstenem, jemu samému chovám věrnost, jemu přináležím vši oddaností.“ Mnozí jinochové nabízeli jí lásku svou; ona pak všechny napořád odbývala říkajíc: „Miluji Krista; toho když miluji, čista jsem, toho když se dotýkám, bez poskvrny jsem, toho když pojmu, panna jsem.“ — Mohla údy své krásliiti vybraným šperkem, drahým oděvem; ona však honosila se tou ozdobou, jakou jí udělil Pán, božský milovník její. „Pravicí mou a hrdlo mé obložil Pán drahým kamením, neocenitelné perly zavěsil v uši mé; zlatem protkaným rouchem přiodil mne a nescetnými klenoty ozdobil mne, a třípytíci mi se drahokamy opásal mne.“ Toť pravý šperk, krása duše, dary milosti Boží, toť jediná ozdoba, jakoužto stkvěla se Anežka. — O buď i ty pečliv, abys podobně ozdobil srdce své, a pravda pak bude i o tobě, co čteme o sv. Anežce: „Oblekl mne Pán v roucho spasení, a oděvem radosti přiodil mne, a jako nevěstu věncem ozdobil mne.“ — Podobně nade vše byl jí nebeský pokrm, jakým sytil Pán její duši: „Med a mléko z jeho úst přijala jsem; jeho krev ozdobila tváře mé.“ — Sladkých rozkoší hledala jediné u Pána: „Hudba jeho zaznívá mi zvuky lahodnými.“ — Kdožkoli zamiluješ si věci nebeských, i tobě znechutí se, co pozemského. Co svět cení vysoko, to šlechtěná duše pokládá za nic; mnohem více místo toho bere od Pána.

4. Diviti se jest, jak ráda podrobila se mukám bolestným. Mladí Římané, jižto se o ni ucházeli, vidouce býti vše nadarmo, proměnili svou lásku v nenávisť a udali sv. Anežku, že jest *křestankou*. Přivedena k soudu, nedbala ni slov lahodných ni všeho slibování; nestrášila se mučidel, jakých se pro strach před ní snášelo; neděsila se pláčího ohně, který byl pro ni zapálen. Vržena v oheň rozpiatýma rukama dobrořečila Bohu, který zachoval ji v neporušení; modlila se volajíc: „Ejhle, beru se k tobě, jehož jsem milovala, jehož jsem hledala, po němž jsem vždycky toužila.“ Avšak plamen neuškodil jí. Posléze státa jest mečem; myslí radostnou přijala smrt. Její duše andělská nesla se k nebi. Požívajíc tam slasti nevyšlovných, jeť jakoby volala: „Aj, po

čem jsem toužila, vidím již, čeho jsem dotíhala, držím již; se samým Bohem svým v nebi jsem spojena, jehožto vši vroucností milovala jsem na zemi.“ — I nám třeba *trpěti*. Avšak kdo podobně jedno jest s Kristem jako sv. Anežka, ó tomu není těžko, odporno trpěti, ten dovede pro Pána nésti i to nejtrpčí. A když s Kristem míti bude podílu v *utrpení*, stane se také účastným jeho *oslavení*. Fr. Krajský.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

Po moři Galilejském pluje lodička ne-soucí Pána a učeníky Jeho; ale sotva že odrazila od břehu, vlny se bouří, a hrozí plavcům nebezpečenství života.

Lodička s Kristem a apoštoly ve vlnách zbouřených: toť věrný obraz Církve postavené v bouřích od počátku. Tak již „na počátku, — při potopě světa, — když hynuli pyšní, naděje okršku země k lodí utekši se, kteráž rukou Páně sprovázena byla, pozůstavila věku símě k rozplození“ (Moud. 14, 16). A jako tento památný koráb, k rozkazu Božímu vzdělaný, ze všeobecné záhuby světové „chatrným dřevem“ zachoval spravedlivé Starého zákona, Noéma se čeledí: tak i ona *loď*, kterou dle věčného uložení Božího v plnosti času zbudoval domnělý „*Syn tesařův*“, a kterouž řídili „*rybářové lidí*“, — Církev Páně v Zák. N., — ze všech bouřek a hnutí světových vyšla bez úrazu vlastního, i bez pohromy těch, kteří se jí svěřili. To jest ona loď, ku které Kristus sám za *stěžen* na bedrách svých nesl „dřevo kříže“, a které, dříve než odraziti měla, na moři Tiberiidském Petra ustanovil za správce. Ještě jen příznivých *větrů* čekala. Když pak v slavný den se-slání Ducha sv. „stal se rychle zvuk s ne-be, jako přicházejícího prudkého *větru*, a naplnil veškeren *dům*“ (Skut. Ap. 2, 2.): vploula lodička — Církev na moře světa. Ale sotva že maličko odrazila od břehu, „*aj bouře veliká* stala se na moři.“ Nebylo bouří zuřivějších nad ty, s kterými zápasiti bylo Církvi Boží. „I spadl příval, přišly řeky a váli větrové, a obořili se na ten *dům*“ (Mat. 7, 27). Jako *příval* vycházela vy-rčení od císařův Římských proti prvním vy-znavačům jejím, a *proudem* valila se ne-vinná krev tisícových mučnicků jejích, bludy jedovatým dechem *vály* proti ní, a pyšní protivníci nadutostí nevidanou a vzpourou úsilovnou *obořili se* na ni „tak, že se při-krývala vlnami.“

„Pán pak *spal*.“ — Nebyl vzdálen od Církve své nikdy, byl povždy s dílem svým

Božským, bez ustání prodléval uprostřed dělníků svých na vinici; někdy ale zdálo se, jakoby „*spal*.“ Ba zdálo se tonoucím, když zuřivé bouře Církvi nebezpečím a zkázou hrozily, že Pán dlouho spí. Ti však neporozuměli spánku Páně, ti nepojali hlas Jeho volající: „*Já spím, ale srdce mé bdí*“ (Pís. Šal. 5, 2). Ten je výklad zdánlivého spánku Páně za časů protivenství v Církvi: Proto spravedlnost Jeho přísná jakoby dřímala, že *bdí srdce Jeho otcovské*, že bdí ta nevýslovná Jeho *shovívavost*, která se i nad zjevným nepřitelem dlouho smilovává, nechávajíc, ať „dobré i zlé spolu roste až do žní.“ Ale „*ráme Páně není ukráceno*“; povstaneť Bůh *pomsty*, jako na lodičce povstal, až dovršena bude míra protivníků, až prorazí nebesa úpěnlivé volání pronásledovaných rybářů:

„*Pane, zachovej nás*, hyneme!“ — Tímto voláním učeníci Páně i v uchvácenosti své nám příklad zůstavili, zač nám v dobách utrpení Církve prositi třeba: ne o Církve třeba se báti, anáž na skále založena jest; spíše *o sebe*, abychom snad *sami* bouří uchvácení nebyli a nezhynuli. Tak trestuhodna je nedůvěřivost ve věčné trvání Církve, že se jí dřív, než živlu bouřlivému, pokárání dostalo, když pravil Pán:

„*Co se bojíte, malověrní?*“ To byl v pravdě „hlas Páně nad vodami“ (Žalm 28.), který v bouři slyšán byl, pronesený „s velebností i mocí.“ *S velebností* vtělené Pravdy, která nedůvěrou uražena byla, táže se Kristus učeníků: „*Proč se bojíte, malověrní.*“ — Tak mohla otázkati se ta ústa Božská, která těmto učeníkům byla přimlouvala: „*Neboj se, maličké stáde; neboť se zalíbilo Otci vašemu, dáti vám království*“ (Luk. 12, 32.), která zaslíbení dala: „*Já s vámi jsem až do skonání světa*“ (Mat. 28, 20.), a ubezpečovala o Církvi, že „*brány pekelné jí nepřemohou.*“ Byl to ale také hlas Páně „*s mocí*“; nebo sotva že přikázal větrům a moři,

„*stalo se utišení veliké.*“ Když pak utichla bouře a vody opadly, ukázala se prozřetelnost Boží spravující Církve svou. „*Nebo Pán jí dal i na moři cestu*, i mezi vlnami stezku velmi bezpečnou, ukazuje, že může ze všeho vysvoboditi, by pak i bez umění někdo se pustil do moře. Aby nebyli nadarmo skutkové moudrosti Boží; protož také i chatrnému dřevu svěřují lidé duši svých, a plavíce se přes moře, na lodičce zachování bývají.“ (Moud. 14, 3—5).

„*Lidé pak se divili.*“ — Tiť jsou *divové*, které hlásá Církve z bouří vyšlá světu ve-

škerému: Chatrné dřevo doploulo od moře k moři, dvanácte rybářův ulovilo svět, vlny, někdy bouřlivé, daly vody své ku pokřtění národů země, větrové bludů očistili svatou pravdu její, a skaliska na Italském pobřeží, — jindy nejnebezpečnější, — stala se jí stálým, věčným přístavem, odkud jako ze srdce světa řídí království své zaslíbené slovem Páně, nad nímž slunce nezapadá.

Byly bouře v Církvi, jsou posaváde, a budou. Ale Pán „*který nepřišel pokoj poslat na zem, ale meč*“ (Mat. 10, 34.), mocný jest i slitovný; a proto k Němu v každé bouři utíkejme se s prosbou: „*Pane, zachovej nás!*“ — A „*Hospodin dá sílu lidu svému: požehná lidu svému v pokoji*“ (Žalm. 28, 11). —ů.

Lacordaire.

Jan Křtitel Jindřich Lacordaire narodil se 12. května 1802 v městečku Reczey nad Ursou v departementě (kraji) Côte-d'Or ve Francouzích.

Předkové jeho pocházeli z vesnice krajiny tétož. Když r. 1743 Ludvik XV., vračeje se z Nizozemí, aby oblehal město a pevnost Mety, vesnicí Bussieres-les-Belmont jel a zde několik hodin se pozdržel: dostalo se lékařům této vesnice té zvláštní cti, že směl předložití králi několik ananasů, kteréž sám ve své zahradě v skleníku byl vypěstoval; a lékař ten byl děd Lacordairův.

Otec znamenitého Dominikána, též lékař, obral sobě za choť dceru zástupce (rádce) parlamentu v Bourgogne, zemřel však v mladých ještě letech, zanechav manželku se čtyřmi dítkami nejútlejšího stáří. Choť odebrala se po smrti manželově do Dijonu, kdež všecku svou péči obrátila hlavně na vychování dítek svých, čtyř to synů, kteříž všickni na rozličných života drahách znamenitými se stali.

Nejstarší, jenž po dlouhý čas cestoval v jižné Americe, obdržel, navrátiv se, profesorskou stolicí zoologie v Lutichu. Druhý jest, o němž řádky tyto jednati mají. Třetímu má město Dijon co děkovati za znamenitá díla stavitelská, a poslední jest statečným a váženým důstojníkem ve vojstě francouzském.

Matka vychovala je dle pevných zásad svaté víry a na ní se zakládající mravnosti. „*Zdá se,*“ praví jeden jeho krajan a životopisec, „*že měl Lacordaire již za prvních let svého mládí jakési tušení, že se má státi křesťanským řečníkem: nebo sotva osm let starý, vidíván jest, an stojí u okna, kteréž za kazatelnu mu sloužilo,*

silným hlasem a pohybováním rukou i deklamováním kněží, jež byl slyšel, napodobuje, duchovní řeči Bourdalou-a, znamenitého kazatele francouzského přednášel.

Klassické studium počal v 10 letech. Mládeneček jsa povahy vážné, přece ale vlídné, již záhy jevil vůli pevnou, hlubokou nenávisť k nespravedlnosti a známky zmužlosti věru neobyčejné, zvláště u jinocha tak mladého.

Všude téměř se přihází, že ve školách mezi mládeží tvoří se rozličné strany, kteréž nezdávka vtípem, ostrými slovy, ano i zjevným nepřátelstvím na sebe dorážejí. R. 1814 bylo v kolleji Dižonské na začátku školního roku viděti dva tábory nepřátelské, kteréž byly vždy hotovy, do sebe vraziti. Avšak dohlídka představených zabránila na štěstí všeobecnému výbuchu. „Dvěma hrdinům,“ praví p. Loménie, „svěřeno bylo rozhodnutí věci; jeden z nich jest nyní výtečným důstojníkem ve sboru inženýrském, druhý jest ctihodný kněz a výtečný kazatel P. Lacordaire. Biliť se na život a na smrt, a kdyby v pravý čas představený nebyl přišel, snadby Francie počítala nyní buď o jednoho znamenitého důstojníka aneb o jednoho výtečného kazatele méně.“

Ostatně za dnů všeobecné tehdejší války všechny téměř školy províval vojenský duch, jakož 3 neb 4 roky na to, když opět usazen byl ve Francouzích král z rodiny Bourbonské, hlavy všech rozpálil duch oposiční, kterýžto, holduje na mnoze ještě neznabožským zásadám Voltérovým, hlavně proti náboženství se obrátil, když králové nařizovati se jali, aby vyučování v křesťanském duchu se dalo. Ač od matky v pravdách sv. víry vychován, přece Lacordaire připojil se k straně protináboženské. Stalo se, že náš jinoch nalezl v knihovně děda svého (po přeslici), bývalého rádce parlamentního, kamž před okem pečlivé matky se schovával, spisy Ferney-ovy, Rousseau-ovy, Diderotovy, barona Holbacha, Grimmovy, Helveciov, kteréž se vši zvědavostí mladickou četl, v nichžto ale řečí nad míru líbeznou a svůdnou sladký jed nevěry co nejpůvabněji se podává.

Jak mile matka zpozorovala, kam syn její se ukrývá a jakýmto čtením se baví, zavřela knihovnu; avšak bylo již pozdě. Jindřich, odbyv s vyznamenáním rhetoriku a filosofii, odebral se na studia právnická. Čítal tehdejší 19 let. Nalezáme jej co posluchače práv v počtu zakladatelů jistého spolku (club) polopolitického a pololiterárního, sestávajícího výhradně ze studentův, kteříž

v rozličných záhadných otázkách se cvičovali. V shromáždění tom plném života a nadšenosti vyznamenával se jinoch náš hlubokostí náhledů, logickou důsledností a řečnickou formou, plnou uhlazenosti, jakouž dáti uměl myšlenkám svým. Hluboké pojednou nastalo ticho v celém rozčileném shromáždění, kdykoli mluvíti se jal. Tu pak se divili uhlazenosti slohu, čistotě hlasu, půvabnosti pohybů, a když řeč ukončil, tu přátelé jeho hrnouce se naň s nadšeností jej objímali a volali: „Do Paříže, milý příteli, do Paříže! Znamenitým staneš se na řečnických stolicích soudních!“

R. 1822 jmenován advokátem, odebral se na několik měsíců do Švýcar, navštívil jezero Ženevské, sv. Bernhard a Chamouny a navrátil se s příštím jarem do vlasti. Rozhodnuv se, uposlechnouti rady přátel svých, nastoupil cestu do Paříže. Co mladý doktor, od několika přátel jsa doporučen, přibyl tam. Aby jméno jeho poněkud se rozhlásilo, přijal hned první pře, které se mu naskytly. Rečnil 5 až 6krátě před porotními soudy, ač neměl ještě stáří, jakéhož zákon požadoval. A divno! Znamenitých vydobýv si triumfů, na něž by byl mohl hrdým býti, nebyl přece spokojen, ano cítil se uchvácená nevýslovnou vnitřní nechuť.

Vzduch sálů soudních užil prsa jeho. Zdálaf se mu spravedlnost býti tučnou kramářkou, aneb přeopatrnou hospodyní, kteráž mnoho počítáním se zabývá a na pláč vdov a sirotkův ciframi odpovídá. Žádné pokušení smyslné nemohlo hnouti srdcem jeho, kteréž neustále povznášelo se do krajin básnictví a lásky. 11. května 1824, po 18 měsících zápasu a nejistoty, sdělil Jindřich Lacordaire písmem jednomu z přátel svých úmysl svůj, totiž že chce odříci se světa a oddati se náboženství. Nadarmo přátelé, ano i sama matka zrazovali jej z tak náhlého úmyslu. Byl nepohnutelným. Započal theologická studia v semináři u sv. Sulpicia. Psal biskupu Dižonskému, prose ho o propuštění z diecése; a sice písmem tak krátkým a prostým, že biskup hned a rád svolil pravil: „Toť zajisté není veliká ztráta pro diecési mou.“ Avšak tři roky na to, když pověst o Lacordairovi počala se rozšiřovati, tu prý říkal: „Měl jsem diamant za oblétek; kéžbych mohl míti nazpět ono „exeat,“ kteréž jsem tehdejší vyřknul!“

R. 1827 dne 23. prosince obdržel vyšší svěcení; a hned nabízeny jsou mu první místa vikárů ve farnostech hlavního města; avšak on žádného nepřijav, volil býti almužníkem v klášteře Šester lásky. Matka

jeho, opustivši Dijon, přišla do Paříže, aby sdílela se synem příbytek jeho. Dříve však, nežby řečnictví se oddal, k čemuž všickni přátelé mu radili, chtěl tři leta věnovati studování církevních otců.

V květnu r. 1830 pozval kněz De la Mennais Lacordaire-a, aby několik dní v Bretani o samotě s ním pobyl. Lacordaire přijal toto pozvání. Nejednou již měl příležitost, obcovati s mužem tímto. Svobodomyšlné jeho náhledy nebyly mu protivny; avšak chvil se, vida smělý způsob, jakým chovati se obvyknul onen muž k církevnímu představenstvu.

Lamennais čítal 50 let, a žák jeho sotva 28; i není divu, že v rozpravách starý theolog vládl mladšímu a ve všem jej porážel.

Jakýs církevník vznešený z Nového Yorku přišel návštěvou k nim. „Chcete-li následovati mne do Spojených Obcí, pravil k mladému knězi, jmenuji vás svým generálním vikářem.“

„Svoluji, Monsignore,“ odvětil Lacordaire, povděčen jsa tomu, že bude moci takto sprostiti se vzrůstajícího vlivu, jakýž nad ním provozoval republikánský pisatel „Slov věřícího“ (Paroles d'un croyant). „Buď se mýlím,“ tak děl dále, „anebo musí obzvláště do Ameriky vystěhovati se vzdělanost a víra.“

Avšak bylo určeno, že budoucí Dominikán neměl odejíti. Červencová revoluce (1830) vznikla jako blesk a Lamennais volal: „Vidíš, proroctví má se vyplňují! Znamení k svobodě národův jest spolu znamením ku povstání křesťanství. V okamžení tomto opustiti vlast, byloby zradou!“

Zdalo se, že vše náhledům jeho nasvědčuje. Lacordaire, na polo přesvědčen, na polo sveden, ustoupil, a odebrav se do Paříže zarazil s knězem Gerbatem a mladým hrabětem Montalembertem 18. října, tři měsíce po barikádách, časopis „L'Avenir“ (Budoucnost).

Heslo, jakéž list tento nesl v čele, „Bůh a svoboda,“ objasňuje záměry jeho. Jednalo se o spojení demokracie s evangeliem; volalo se pronikajícím hlasem, že zničení se má všeliká svrchovanost, vyjmouc onu národa, kterýžto má vládnouti pod náboženskou ochranou římského dvora.

Lacordaire, opětým a opětým ujišťováním Lamennais-ovým úplně přesvědčen, že římský dvůr potvrdí zásady, kteréž upevniti měly moc jeho, a pojistiti všeobecné vítězství katolicismu, přijal v „l'Avenir“ vyzvání k boji, kterýž ze všech stran se mu nabízel. Bylť ovšem neméně obratným v

pěře, než v slovu; i ukázal se býti smělým a neunavným v podstupování i nejsmělejších literárních zápasů.

Podepsalť znamenitý protest od 7. prosince, v němž všickni spolupracovníci onoho časopisu osmělili se vláde říci: „Nesnese-meť, abychom déle ještě v posměch vydávání býti směli prázdňnými sliby, a jsme hotovi, bojovati i zemříti, abychom vyrvali vám úplnou svobodu pro všechny.“ „L'Avenir“ pojednával potom o choulostivých otázkách, tak že biskupové na všech stranách říše povstávali proti němu. Články o potlačení budgetu (příjmů) kněžstva, o svobodě u vyučování, o svobodě tisku, jsou práce Lacordaire-ovy.*)

K odporu biskupův připojily se brzy nároky státu. Zápas stal se prudším; bylo zapotřebí brániti se, a to udatně. Avšak Lamennais a soubojovníci jeho nepozbyli mysli. Toho času poslal Lacordaire psaní dekanu sboru soudcův, že, ačkoliv kněz, nezapomněl posud umění své, právního t. zástupce. Všecky časopisy otiskly ono psaní a veliké bylo překvapení, když dekan soudního sboru úřední o tom zprávu dal kolegům svým.

„Pryč s ním!“ volali, „místo pro kněze jest v kostele a ne v soudní sni; jaká to pošetilst! Dvě togy nemožno nositi!“

„Případ jest nový,“ pravil president; „Lacordaire má právo“ . . . „kázati,“ přetřhla mu řeč většina z nich, ne však zastupovati pře u soudu. Vydáme zákon, kterýžby to zakazoval: „Advokát, stana se knězem, přestává býti advokátem.“

A na tom jednomyslně se usnesli; poněvadž pak usnešení oné rady mají moc zákona, Lacordaire nebyl vepsán v album právníkův. Nezbyvalo, než jediného prostředku, totiž, převzít odpovědnost časopisu, a tak užití práva, kteréž obžalovaní vždycky měli, totiž, že sami veřejně před soudem věc svou hájiti směli.

Ku konci měsíce ledna 1831 pohnáni byli Lacordaire a Lamennais, aby, sedíce na stoličce obžalovaných, zodpovídali se před porotním soudem z těžkého uražení, kteréhož se byli dočinili na episkopátu francouzském.

Kněz Lacordaire, u přítomnosti nescíslného zástupu, jenž se byl ze zvědavosti

*) Díla jeho až dosud vyšla mimo 4 svazky „Conférences“ (řeči duchovní) jsou: Úvahy o soustavě filosofické kněze Lamennais-a; List o sv. Stolici; Paměti nového zavedení řádu kazatelského ve Francii; Život sv. Dominika. Od mnoha let chystal k vydání knihu o církvi katolické,

šešel, aby ho slyšel, vysvětlovat zásady časopisu „L'Avenir,“ a to s nadšením a výmluvností takovou, že uchvátil srdce netoliko posluchačstva, ale i soudců samých. Mistr i žák vyšli očištěni ze soudní síně.

První tento triumf zdvojnásobil odvalu těchto kněží žurnalistů, tak že směle jali se v skutek uváděti zásady, kteréž hlásali.

Počet přívržencův jejich zmáhal se. Ze všech stran docházely jich příspisy povzbuzující; zásobárna jejich časopisu byla téměř přeplněna; i vydali ředitelé (redaktoři) jednoho rána oznámení, že, poněvadž vláda r. 1830 přislíbila svobodu u vyučování, nikdo práva nemá, zapověditi jim zřízení učitelských stolic.

A skutečně hned 30 žáků se přihlásilo, že chtějí poslouchati přednášky pánův Lacordaire-a, Montalembert-a a Coux-a profesorův z vlastní vůle, bez diplomu university, kteráž nemeškala o svá privilegia se hlásiti.

Jednoho dne vstoupil do školy policejní komisař, se stužkou hodnosti své na prsou a uložil učitelům, aby mlčeli, žákům pak, aby se rozešli.

Spisovatel „znamenitých souvěkovců“ (Illustri contemporanei) líčí ji v životopisu Lacordaire-ovu tiskem vydaném takto:

„Ve jmenu zákona,“ zvolal komisař, „velím mladíkům zde přítomným, aby se vzdálili.“

„Lacordaire obrácen k žákům pravil: „Ve jmenu rodičů vašich, jichžto právo zastávám, velím vám zůstatí.“

„Tyto dva rozkazy sobě odporující opakovaly se třikráte, anižby jinoši sebou byli hnuli. Konečně komisař přinucen byl zavolati městskou stráž, kteréžto, avšak jen násilím, se podařilo, sál vyprázdniti.“

„Dány jsou pečete na dveře a tři profesori odvedeni před soud.“

„Mezitím Montalembert, povolán po smrti otce svého do komory Pairův, vyzývá právomocnost komory, do níž vstoupiti musil, táhna za sebou své souvinnky.“

„Byli odsouzeni“ — dokládá pan Loménie — „avšak měli to zadostučinění, že mohl každý z nich před vysokým dvorem královským svobodnou řeč míti proti úmluvám a tyranství vlád.“

Poměry žurnálu (denníku) L'Avenir stávaly se čím dále nepříznivějšími. Všeobecný stesk francouzského kněžstva došel až k římskému dvoru a pohnul jím. Prošen jest sv. Otec, aby přetrhl takové nebezpečné hádky, kteréž dělily pastýře cír-

kve francouzské na dva tábory. Avšak obžalovaní publicisté dovolávali se též sv. Stolice, a dne 15. listopadu, slavné složivše vyznání víry, zrušili časopis, příčinu těch mnohých stížností a vydali se na cestu do Italie, chtěje samému sv. Otci předložiti učení své. — Všem jest znám výsledek té cesty. L'Avenir a učení Lamennais-ovo odsouzeno. Mladší z těch dvou kněží (Lacordaire) přijal bez výmínky encykliku papeže Řehoře XVI.; starší nechtěl podrobiti se rozsudku. Rozešli se, aniž pak měli kdy více příležitost, shledati se.

Lacordaire, navrátil se na skromné prvější své místo almužníka v klášteře „Seester lásky“ (soeurs du charité), s rázností uchopil se svých studií a připravoval se k důležitému úřadu kazatelskému. Collegium Stanislavské, svědek prvního jeho triumfu řečnického, otevřelo mu svou kapli. Ti, kteříž přítomni byli jeho řečím duchovním, uchvácení jsou podivením. Chvála jeho zněla od jednoho konce Paříže k druhému a takový byl sběh posluchačův, že nemohla nikterak ona malá prostora v sobě jich zahrnouti.

Vláda podezřívá měla strach a vysílala důvěrníky své, aby poslouchali kázání a smysl jejich oznamovali. Nevíme, který zlomyslník zpráv těch podával: ministr na jedinou zapověděl kázání, vině je z liberalismu.

„Ať káže, chce-li, v katedrálném chrámu,“ odpověděl tvrdě ministr; „ale ať chrání se, kaziti mládež!“

Bera doslovně řeč ministrovu, přiměl arcibiskup Pařížský Lacordaire-a k tomu, aby kázal v postě 1835 v chrámu stolicím. Okouzující výmluvností řečnickovou lákán a oposičním duchem, ve Francii vždy živým, veden, tlačil se lid v nesmírném množství do chrámu Matky Boží (Notre Dame). Znamení mužové, výteční umělci, mistři i žáci, všickni přicházeli, aby ho slyšeli. Byl Lacordaire nejvýtečnějším kazatelem svého věku; proskoumalf dobře ducha času, znal jeho vkus, jeho záměry i vady, jeho světlo i stín, i mohl panující neřesti tím snáze porážeti. Slovnítný druhdy improvisator uměl zjednat si pozornost posluchačstva. Jeho způsob řečnění vyniká nade vše očekávání; slovo jeho živě a směle se nese, aniž pak přestává býti slavným a velebným. Hlas jeho pln jemnosti a líbeznosti rychle přechází k zvukům nejmocnějšímu. V čas potřeby zná rozteteliti též struny ironie. Slovo, pohyb a vzhled mají u něho onen podivuhodný soulad, kterýž zdvojnásobuje

účinek výmluvnosti a jí dodává podivného kouzla. —

Byl zván kazatelem romantickým; a v skutku, jako Viktor Hugo, máť i on u vysokém stupni dar antithese (protivy); má periodu originalní, pestré sestavení slov, neočekávané obraty a skvělou i bohatou obrazotvornost.

Slovem, jest řečník, jehož bylo zapotřebí, aby přesvědčil a k následování přiměl nadšenou mládež, kteráž by byla zajisté studenou zůstala při methodické a chladné formě starého náboženského řečnictví.

Vláda neodvázila se více překážek činiti kázáním jeho. Kázal i roku následujícího 1836, načež cestu do Říma nastoupil, ne, jako poprvé, co vinník a obžalovaný, ale co syn milosti a požehnání. Úcta, jakéž se mu na dvoře římském dostalo, byla veliká; nabídnuto mu, aby navždy tam zůstal, a přijal místo při kostele sv. Ludvíka Franc., kteráž by mu bylo stupněm k dalším hodnostem.

Avšak skromný kněz vyhýbal se vši cti a slávě a netouže po nádherném příbytku, volil raději přebývat v klášteře Dominikánův zvaném „Convento della Minerva.“ Cesta jeho do Říma neměla jiného účelu, než aby prostudoval řeholi řádu, jehož hlavním úkolem bylo, kázati (řádu Dominikánského č. kazatelského).

Nastoupil zpáteční cestu přes Alpy, pozván jsa od biskupa Metského, aby kázal v stoličném chrámě jeho. Po pět měsíců rozněcoval svobodnou mládež vojenských škol. Nemožno vypsati jeho vítězoslávu. V Loréně jméno Lacordaire jest tolik co svatý neb apoštol.

Ještě jednou chtěl okázati se na kazatelně stoličného chrámu v Paříži, dříve než by se byl odebral do Italie a se uzavřel v konventě della Minerva, kdež oblčí měl šat novicův. Riquedat, jinoch sansimonický, prosil Lacordaire-a, aby dovolil mu, provázeti jej do Říma.

Složili spolu řeholní slib 6. dubna 1840 po třech letech noviciátu. Avšak první tento jeho proselyta a soudruh, kterýž měl mu nápomocen býti v přemáhání překážek, s kterýmiž by se potkal úmysl jeho, zakládati totiž nové domy svého řádu, zemřel 10. mil. od Říma na zpáteční cestě do vlasti. Dlouho želel Lacordaire tohoto milého bratra.

Dosud vzpomíná se v Paříži na cit úžasu a podivení, jakýž se vzbudil v posluchačstvu hlavního města, když poprvé opět objevil se na kazatelně Lacordaire, avšak co Dominikán se širokou tonsurou na

hlavě a v rouchu z bílé vlny. — Od onoho dne ctihodný O. Lacordaire jeví se neunávným, čině divy horlivosti a svatého zápalu. Za nedlouho dvanácte nových členů nachází se na cestě do Říma, do domu noviciátu, s nimiž on apoštol po čtvrté koná cestu přes Alpy, aby udílel jim útěchy a posily; načež, nezasmušiv ani tváře pro cestu 400 mil dlouhou, spěchá do Bordeaux (Bordó), hlásat v postě slovo Boží.

Z Bordó odchází do Nancy (Nansy), aby měl slavnou pohřební řeč nad rakví generála Drouot-a.

Chrám Matky Boží v Paříži opět uzřel jej r. 1843; slovutný řečník nalezl totéž množství, totéž nadšení. Volán do Grenoblu, Lyonu, Štrasburku a Lutychu; všudež rozsívá símě slova Božího. Nikdy není unaven, nikdy nevyjde mu i bez přípravy pásmo výmluvnosti.

V Nancy položil základ k domu chudé řehole své. Šlechtný měšťan, pán du Saint-Beaussand, běre na se habit novice; v dar podává ctihodnému otci svůj palác, který v celly rozdělen, prvním stal se zase klášteřem řádu kazatelského ve Francii.

R. 1830 obyvatelé města Nancy vyobcovali z města svého biskupa, aniž mu více povolili, navrátiti se do svého biskupského sídla. Brzy na to týž biskup zemřel; a u prostřed nenávisti a neuhaslé dosud rozhořčenosti, v témž městě Nancy, v tomtéž kathedrálním chrámě, z něhož vyhnán jest byl biskup, měl Lacordaire chvalořeč o biskupu. Osmělil se říci zpurné obci, které a jaké byly ctnosti jejich pastýře. I neslyšeno ni nevole, ni odmluvy: Nancy sklopilo hlavu a želelo svého přečinu.

Klášteř Dominikánův v Nancy nalezá se v ulici sv. Anny za hlavním chrámem. Vypravuje se, že Lacordaire bydlel v celle nejtmavější a nejlhčejší. Zamiloval onen bídny příbytek a všemožnou péči si s ním dával. U něho nebylo vidět nikde ani prášku, ani malinkého úřezku papíru. Knihy jeho stály vždy v pěkném pořádku. Papír, ingoust, péra, vše vždy srovnáno a na svém místě: často přetrhne i důležitý hovor, a ukládá na své místo věc, ležící mimo ustanovený pořádek. Jeť obzvláštním milovníkem pořádku.

Mírný a vlídný ku všem, jest milován a ctěn jako otec ode všech svých spoluřeholníkův; všickni ho ochotně poslouchají.

Zavítá-li někdy cizinec a žádá za pohostinství v klášteře: tu začasť sám jme se čistiti mu komůrku a sám lože mu upravuje,

Hovoří velmi příjemně, šetře jemných způsobů i slov, provázených neobyčejnou sladkostí a často i živými nápady vtipu.

Komusi, jenž líčil mu příliš tmavými barvami obraz společnosti lidské za dnů našich, odpověděl: „Aj, proč takto žalovati na tento svět? Jest v něm i dosti dobrého, ubezpečuji vás; jest to jeskyně poctivých lidí.“

Jindy, po dlouhé rozprávce o výmluvnosti, ukončil těmito slovy: „Nesmíme rozdávati rány sem tam, nýbrž třeba kopati vždy na jednom místě; pohrouží se a budeš řečníkem. Nebo, co jest řečník? Člověk, kterýž se snaží vykopati jámu (v srdci lidském).“ Lacordaire napsal několik článků o „Věku novém“ (Era nuova); avšak od desíti let se zabývá pouze kazatelstvím a cestuje od jednoho konce Francie k druhému a zakládá nové domy řádu svého.

Jeden konvent založil v Loreně, druhý v Charentě a třetí v Paříži, mimo dům noviců v Clavigny.

R. 1850 byl od sv. Otce jmenován provinciálem řádu Dominikánův ve Francouzích. Po třech letech této hodnosti chtěl sv. Otec povýšiti ho za generála řádu a přiměti jej k tomu, aby na vždy odebral se do Říma; Lacordaire však prosil sv. Otce, aby mu povolil založení třetího řádu, určeného k vyučování, jemuž již dva domy v skutku odevzdány jsou.

Prostídká jest cella otce Lacordaire-a v Paříži, v starém klášteře Karmelitánském; jedna stolice a jeden stůl jest všecko jeho náradí; za lůžko mu slouží holá lavice.

Přísným jsa zachovávatelem řehole klášterní, vstává denně o 3. hod. s půlnoci, když na jitřní se zvoní; celý rok požívá jen postních pokrmů a od 14. září až do velikonoce s ujmou v jídle se postí.

V tváři jeho panuje nezrušitelná mírnost; v úsměvu stkvěje se cosi nebeského a z očí jeho září blaženost a hluboký klid. Jest ryzí a pravý obraz prostoty evangelické.

Z vlaštiny přel. B. Haki.

Dodatek. R. 1860 stal se O. Lacordaire členem akademie v Paříži, a d. 21. listopadu 1861 zesnul v Pánu.

Za chmurných dob.

Když smutek — jako mračno černavé

a blesky zkázu v lůně chovající —

pozemské tobě blaho rozerve

a stírá růže s usmívavých lící,

až zrak se vřelou slzou zalívá:

ó nelkej truchliv, nenařkej hned

a tam jen, odkud hvězda zářívá,

jen tam, jen tam veď zasmucený hled:

a bol tvůj roztaje jak sluncem led.

Když pomluva, jak hydra stohlavá,
k tvým skutkům napíná své žhavé tlamy,
a spěchá, jako bouře strašlivá,
ti nakloněných srdcí krajinami,
by vůle její, vůle zuřivá
vytrhla z jejich půdy lásky květ:
ó tam jen, odkud hvězda zářívá,
jen tam, jen tam veď zasmucený hled:
a bol tvůj roztaje jak sluncem led.

Když vykvete ti posměch — z pokory
před Tím, jenž pouhou vůlí světy boří
a nevaďnoucí lásky výtvoř
své živí pod oblaky, v zemi, moři —
ó neklň šklebům; z úst necht zaznívá
ti to, co na kříži děl Synův ret,
a tam jen, odkud hvězda zářívá,
jen tam, jen tam veď zasmucený hled:
a bol tvůj roztaje jak sluncem led.

Bol roztaje a z půdy, zvlažené
i zmladlé, k nebi srdce tvého vznese
korunku květ naděje nezlomné,
jehožto vůni zlo vše rozprchne se,
a srdcem slovo víry zavívá,
jež dí, že není věčný tento svět:
ó tam jen, odkud hvězda zářívá,
jen tam, jen tam veď zasmucený hled:
a bol tvůj roztaje jak sluncem led.

Mému kazateli a učiteli.

Bůh žehnej Tobě, mocný rte,
jež roníš milá slova;
ta srdcem hnou, jak květinou
křídélka zefyrova.

Zda zříš, jak srdcí tisíce
kalíšky otvírají
a slova Tvého vanutí
co sladkou ambru ssají?

Jak milo dlít je před Tebou:
tam mní se duše býti,
kde v sboru Svatých Otců všech
je tváří na tvář zřítí!

Tvým slovům chtěl bych naslouchat,
až has' by srdce plamen,
a nadšeného zástupu
by sprovedlo mne „amen!“

Julius Nejedly.

D O P I S Y.

Od Otavy, 4. ledna 1868.

(Vyslyšená modlitba.)

Před krátkým časem pabyl můj dobrý známý a přítel za příčinou úřední služby své ve vsi N. na farní osadě Velhartické a zastavil se při té příležitosti také v hospodě, kde již od dávna znám jest. Tam

Žije u svých přátel mnohá již léta asi 80-letá stařenka, která před rokem jako pařez ohluchla a nad tím celá jsouc teskliva a též jinak churava v poslední době téměř pořád jen poléhávala. Vzkročiv do příbytku nemálo se podivil, an tu babičku s tváří neobyčejně veselou a s křepkostí u ní před tím nevídanou semotam po domě šukati spatřil. „I hleďte,“ zvolal bezděky sám k sobě, „kterak ta babička zase běhá!“ Načež ona jemu: „Divíte se, pane, je-li pravda, že jsem se s pomocí Boží zase tak zkoloubila?“ — Toto patrné shodnutí se její slov se svými vzal dotčený za pouhou náhodu; než brzy rozpředli druzí domácí nějakou mezi sebou rozprávku, a milá babička skákala jim při tom do řeči, jakoby nejlépe slyšela. „Pro Pána Boha!“ dí o nen užaslý k hospodskému, „co pak babička vaše slyší?“ „Ano,“ odvětil tento, „je tomu nedávno, co na jednou zas dostala zcela dobrý sluch.“ I hned dal se přítel můj s ní samou do řeči; zvláště pak tázal se jí, jakým způsobem se ta veliká a náhlá změna s ní stala. I řekla se tu k němu mluvit takto: „Znám vás, milý pane, že jste muž hodný a že mnoho držíte na Pána Boha; vám tedy s radostí povím, jak se to se mnou přihodilo.“ A pojavši jej za ruku vedla ho stranou k jednomu oknu. „Podívejte se,“ pravila, „tam hle v poli stojí kříž: u toho okna zde jsem si klekla, a v skroušené modlitbě obrátila jsem zrak i srdce tam k milému Pánu Ježíši; prosila jsem Ho s vroucnou důvěrností, aby se nade mnou ubohou smiloval a mne, než umru, té trapné hluchoty zbavil. Když jsem se domodlila, vstala jsem a vnitř posilněna brala jsem se od okna pryč. Jak se ale přiblížím tuhle k hodinám, zdá se mi, že je slyším klepat; i zastavím se a poslouchám bedlivěji, a v skutku nacházím, že se nemýlím. Ještě však si nedůvěřuju a vyčkám tak dlouho na místě, až již hodiny měly bít; a ejhle — tu najednou zavzní mi v uších jejich zvuk! Radostí celá bez sebe, svolávám hned všechny domácí; ano vyběhla jsem až i na náves a hlasitě oznamovala jsem tam okolním sousedům, jakou to milost mi právě Pán Bůh z nenadání byl prokázal!“

Tak mne o tomto příběhu pravdověrně zpravil můj přítel, sděleje při tom úplně přesvědčení se mnou, že pravá křesťanská důvěra v životě našem napořád přináší o-

voce podivuhodné i zázračné, kteréžto jest a zůstává živoucím a pro jednoho každého — učeného i neučeného — výmluvným svědectvím o pravdě svaté naší víry.

J. L. K.

Od Šumavy, z okresu Nýrského 6. ledna 1868.

(Krutá zima. Třidenní pobožnost. Literární.)

Nepamatujeme na Šumavě tak krutou zimu, jako jest letošní. Snh již od konce září v horách leží a marné bylo očekávání, že ještě sejde, co se každý rok dvakrát i třikrát stává. Naopak přibývalo ho neustále, a na sáhy zvýší všady pokrývá prostor. Bůh dejž, aby na jaře zvolna sešel, jinak velkým nebezpečím povodně vstříc hleděti musíme. A při té kruté zimě a hrozných vichřicích, které po celý advent zuřily, byla všady třidenní pobožnost s velkou horlivostí vykonána; v krajích zdejších si ještě lid příležitosti vysoko váží, když plnomocných odpuštěk získati může. Ovšem že při velké chudobě krajiny zdejší, která na obchod do ciziny a na služby ve Vídni a v Rakousích poukázána jest, halíř sv. Petra málo vynesl, čemuž se však zde diviti nelze. — Nemohli jsme nikdy pochopiti, jak nepřátelé církve mohli konkordát vinit, že porážku u Hradce lonského roku zavinil. Kde medle logické spojení mezi těmito předměty? Tyto dni teprv jsme poučení byli spisem, jehož nápis německý zní: „Der Nebel von Chlum“ a kde spisovatel veškeré vady našeho vojenství na pranýř staví. Na str. 41. se dočítáme, že konkordát veškerému pokroku odpírající na prvním místě vliv svůj má na veškeré rakouské národní vychování, pročez vinu má na nízkém stupni civilisace, kteráž jednostranné vykonávání služby ve vojště s sebou přináší; t. j. mechanické pouze, naproti pruskému, které se inteligencí honositi může. Jak nízký prý stav naší kultury, jest důkazem k. př. to, že upotřebení kartáčku na zuby teprv se poručeti musí, atd.

Nechceme o spisku úsudek vysloviti, neb by nám p. důstojník odpověděti mohl, že tomu nerozumíme. Obrátme též výrok na pana spisovatele. Z dalších stránek spisku seznáváme, že spisovatel na modlitbu mnoho nedrží. Odpovíme tedy jen s našeho stanoviska. řkouce, že jsou to jalové a mělké úsudky. České přísloví dí: „za málo peněz málo muziky“; ať rozváží onen strateg, co budget rok co rok pro vojenství pohltí, a jak chudě odbyty jsou veškeré záležitosti kultu a vyučování!

Mohli bychom statistická data uvést, jak je ministerstvo vojenství ve Francii u-

*) Slova „zkoloubiti se“ užívá se zhusť zde pod Šumavou, a sice ve smyslu „zpraviti se, sebrati se, sesíliti se,“ k. p. po nemoci.

veřejňuje o stavu rekrutů svých a cizích zemí, kolik jich psátí a čísti umí aneb neumí, z čehož patrně, že Rakousko v tomto ohledu v předu stojí. Ale nehodláme se do boje pouštět s pánem, který ani neví, že úloha církve (a nikoli konkordát) jest ryze mravního obsahu, aneb étická, neboť reální částku vychování má na starosti stát a rodina, obec a veškeré světské zákonodárství, do kteréhož oboru se církev nikdy posud pléstí nechtěla, hájíc obezřetně svou půdu, a jsouc za to až do dnešního dne šlapána a tupena až nad míru. — Náš nejdůstojnější Ordinariát doporučil nám vřele nově vycházející časopis v Solnohradě: „Der Vertheidiger für Gott, Recht und Wahrheit.“ Program rozeslaný zdá se nám příliš bombastický, a obsah, který se slibuje, až příliš rozmanitý.

Lituje se srdečně, že novým rokem u nás nic podobného se nepodniká. Nedo- stává se intelligence či peněz? Schází bra- trské usrozmění? Důležité doby nám na- staly, kde co stav kněžstvo vystoupiti má, aby proudem událostí zachváčeno nebylo, a aby se na stranu neodstrčilo, když se změny v politickém životě hluboko zasaha- jící předsevzítí mají. Protož ještě jednou napomínám ku bdělosti. Stejnými a pádnými zbraněmi bojovati musíme naproti ne- příteli, který se vši silou o zničení církve zasazuje.

H. H.

V Brně, dne 3. ledna 1868.

(Potřeba dobrých knih.)

Přede vším *mnoho zdaru a hojně po- žehnutí Boží* milému Blahověstu na osm- nácté roční pouti, kterouž právě počíná. Necht se rozmnoží počet jeho čitate- lů i jeho pracovníků co nejvíce, neboť jen teh- dá, když budeme mítí hojnost činných a pilných dělníků na vinici Páně, kteří slo- vem i pérem vždy hájiti a zastávají budou- svaté naše náboženství, právě blaho naše- ho zbožného lidu, a když lid sám hojného a vřelého účastenství bráti bude v boji tom: jen tehdá domůžeme se lepší budou- cnosti. K tomu ale musí býti lid náš stále připravován, což se nejlépe státi může roz- šířováním *dobrych knih a dobrého* poučné- ho čtení. Známot jest, že slušno stejnou zbraní bojovati s nepřitelem, a proti zhou- běnému jedu že nejlépe jest užítí v čas řá- dného protijedu. Nepřátelé a odpůrcové naši užívají (vlastně zneužívají) přede vším tisku proti nám, a rozšiřují jím všemožným způsobem bezbožné své zásady a nákazu mravů ve všech vrstvách lidstva; naši věci tedy jest, abychom dobrým čtením nekale

snahy odpůrců svých zmařili a ne-li ne- možnými aspoň neškodnými učinili. Ne- váhejž tedy nikdo a přilož činně ruky své k dílu, jest toho veliká potřeba, neboť se nám jedná o blaho našeho národu, o naši budoucnost.

Mimo spisovatele a čtenáře jest ovšem ještě něčeho jiného potřebí, míním tu ka- pitál potřebný na vydávání knih, a tu by bylo třeba nějakého spolku k vydávání *dobrych* ale spolu i *laciných* knih, laciných proto, aby bylo velké a snadné rozšíření knih *dobrych* umožněno. Neškodilo by ovšem, kdyby i u nás vycházely podobné brožurky jako vycházejí v Německu, aneb kdyby i u nás vydával se list, jako jest Mnichovský Josefsblatt, který za roční před- platné 22 kr. r. č. každý měsíc o jednom archu vychází a mimo pěkné obrázky i hojnost dobrého čtení přináší. List ten jest věnován třídě dělnické, jest psán v duchu přísně náboženském a řečí prostou, správnou, proto pak a pro svou láci jest velice (a to hlavně v třídě dělnické) roz- šířen a oblíben. Neškodilo by též, kdyby se vydávaly výborné spisy výtečných na- šich spisovatelů Pravdy, Štulce, Ehrenber- gera, Bož. Němcové a j. v laciném vydání, (jako Němci nyní vydávají spisy Schillera, Gothea a j.) tím by zajisté žádný knihku- pec škody netrpěl, neboť knihy ty by se valně mezi lidem naším rozšířily, a tak (ve velkém počtu) vyplatily by se zajisté i nakladateli dobře. Mluvíce o našich nakladatelích nemůžeme zamlčeti, že se nám zdají knihy naše (i takové, u kterých se dosti velký odběr předvídati může) u po- rovnání s knihami německými býti drahé. Nechceme škody našich nakladatelů, ale máme za to, že by častokráte i jim více prospěla menší cena nějaké knihy než ce- na vysoká.

Pěkný začátek ve vydávání *dobrych* knih v duchu náboženském psaných udě- lán byl „Besedami katolickými“ vydanými veledůstojným p. kanov. Štulcem; velice li- tovati však musíme, že to zůstalo jen při začátku. S vyjitím druhého svazku výte- čných oněch „Besed“ zaniklo podniknutí to, a my marně čekáme na slíbené nám (v předmluvě k 1. sv. oněch Besed) „cha- raktery křesťanské,“ pak „počátky kře- stanství u předních národů evropských“ a na život sv. Dominika. Velice prospěš- no a na čase bylo by, kdyby se spisy ty vy- daly, a to tím více, jelikož by lid náš, jenž tak rád čítá, v tomto zmatku plném čase, kdy vše jenom duchem materialisti-

ckým se nese, mocně pobádán byl k životu ctnostnému a zbožnému. Nebylo by také věci té nikterak na ujmu, když by se v nedostatku spisů původních vydávaly dobré překlady dobrých spisů jinojazyčných. Překládají se u nás na pouhý výdělek ničemné škváry německé, proč by se nemohly překládati i dobré ano výtečné spisy literatur cizích?

Avšak to jest jen část potřeb našich. Mimo dobré spisy prostonárodní pro lid potřebujeme i spisy bohovědecké. Máme ovšem Dědictví sv. Prokopa, které zdárně působí v oboru tomto, avšak s bolestí vyznati musíme, že potřeby naše jsou mnohem větší, než aby jim Dědictví to pojednou neb v kratinkém čase odpomoci mohlo. Tolik spisů bohosloveckých nedostává se nám, a všechny by je mělo vydati Dědictví ono, což ale při skrovném jeho kapitálu téměř nemožno jest. *O kězby všichni českomoravští kněží i bohoslovci a všichni příznivci literatury naší ústav ten hojným přístupováním svým podporovali!* Neboť jen tak bude možno odpomoci potřebám a nouzi naší. Čím větší kapitál bude míti Dědictví to, tím více knih bude moci vydávati. — Především ale si přejeme, aby vydán byl výklad písem sv. nového zákona sepsaný veleučným a veledůstojným p. dkt. Sušilem, který jej v rukopisu již ukončený chová. Ovšem potřebujeme i jiných spisů, avšak výklad ten má do sebe (jak se kritika naše sama vyslovila) nevšední a věru veliké ceny; velice nemilo by nám všem býti muselo, když by tak důležitý a s tak ohromnou píli spracovaný spis ten dlouhým odkládáním nebyl úplně vydán. Tenkrát jenom má nějaký spis pravou cenu, je-li co kniha v rukou těch, kdož ho potřebují. — Ale upozorniti tu musím ještě na jinou knihu tímtež veledůstojným p. spisovatelem vydanou. Jsou to životy a spisy sv. Otcův apoštolských, které již v druhém vydání po delší čas úplně rozebrány jsou, a po nichž se četné poptávky již staly, aniž by bylo naděje na nové vydání knihy té, an se za našich dnů sotva který nakladatel na takový spis najde. Jest to věru hanba pro nás, že nemůžeme na vydání knihy takové ani pomyslit, kdežto jiní národové četné překlady téměř všech svatých Otců a mnohé ve více vydáních mají. Nemohlo by se Dědictví sv. Prokopa věci té nějak uchopiti, aby kniha ta opět vydána byla? — Není-li Dědictví tomu možno, aby knihu tu *samo* vydalo, mohlo by snad na vy-

dání její nějak přispěti (jak to učinila i „Maticе česká“), aneb za levnější peníz údům svým ji prodávati; ono by to mohlo tím spíše udělati, jelikož účel jeho není obchodnická špekulace, nýbrž prospěch vědy náboženské v rouchu národním. Účel ten by se tím jistě dosáhl. Kniha ta jest zajisté velmi prospěšná a oblíbená, což dokazuje, že 2 vydání již před delším časem úplně rozebraná jsou a že se po knize té hojná poptávka činí; z toho možno uzavírat, že by knihu tu koupili zajisté i mnozí neúdobné Dědictví a tak by se snadno napravily všechny výlohy s vydáním knihy té spojené. Ano pro lepší jistotu mohla by se zavésti na knihu tu mezi velectěným duchovenstvem našim již předkem všeobecná subskripce, která by zajisté potřebný počet odbíratelů docílila, zvláště kdyžby cena knihy té nebyla vysoká.

Klademe toto slavnému ředitelství Dědictví toho na uvážení a přejeme si snažně, aby se shodovalo s náhledem našim. Nechopí-li se toho Dědictví sv. Prokopa, mohlo by se toho chopiti některé naše knihkupectví, k. př. *katolické* knihkupectví p. Stýbla. Máme pevně za to, že by nepochodilo špatně. —?—

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 19. t. m. o slavnosti nejsv. Jména Ježíš a po celý oktav uděluji se plnomocné odpustky všem věřícím, jenž sv. zpověď skroušeně vykonavše a Tělo Páně přijavše slavné mši svaté přítomni jsou.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 20—24. t. m. u sv. Tomáše, od 25—29. u Sv. Ducha.

— *Idea práva.* „A. P. Z.“ obsahuje dne 8. t. m. ve svém „rozhledu“ mezi jiným tuto úvahu:

„Doufali jsme na konci krvavého roku 1866, že se dočkáme jakéhož takéhož ustálení a vyjasnění politických a socialních poměrů a proto jsme důvěrně hleděli vstříc roku 1867. Kam se dnes poděly naše naděje? — Dnes víme, že hrmění děl na Mohanu a Pádu i v Čechách bylo toliko znamením k všeobecnému politickému i socialnímu rozplynutí, které skutečně ohromný pokrok učinilo. *Idea práva*, která ač po tisíce let mnohonásobně poškozena, přec vždy bývala posaváde základem každého státního a socialního řádu a vždy zdržovala narázející víc a více zloduchy převratu a bezvládi v pravých hranicích a mezích, ta dostala u *Sádové* ránu smr-

telnou, a dějiny r. 1867 dokázaly, že z evropského národního práva zmizela, a na její místo že posazeno jest bezděkzné pravidlo: „*Násilí přednost má před právem!*“

Jen jediný viditelný zbytek *idey práva* jest nyní v Evropě a to jest *papežství*. Tento základní a nárožní kámen práva jest pak spolu i zkušebním kamenem duchů za dnů našich, stana se jednak úrazem všem, kteří se byli vzdali práva a řádu v řádech státním, společenském i mravním; jednak pevnou kotvou těm, kteří v společnosti lidské k lepší straně se dali. Podivuhodné divadlo! Vlnobití revoluční od mocnářů pozemských plným tokem vypuštěné obráží se s divokým ječením o nárožní onen kámen práva, aby s ním poslední hrázi společenské a státní zátopě vzdorující protřhlo a ponořilo; ale bezbožný ten nával proti poslednímu zástupci idey právní probudil a posilnil mocně katolické vědomí. Kdekoliv ještě zbytek citu pro náboženství, právo a mravnost v srdcích katolických se nalezá, tu všecko všudy loupežnický útok revoluční na ten poslední majetek církve a na šedou, velebnou hlavu její naplnil šlechetným rozhorčením a toto rozhorčení uvádí zpět do církve i lidi, kteří již téměř jednou nohou stáli v táboře novověkého pohanstva. Tak jest v Evropě poslední nárožní kámen práva i zkušebním kamenem duchův; známký jich protřibení ukazují se nám zjevně v velkolepých osvědčeních katolíků všech národů a zemí pro svaté právo papeže římského.

V těchto osvědčeních, v nichž cit právní u valného množství evropské společnosti znova se oživuje, poznáváme jedinou světlou stránku v trudných temnostech roku minulého; neboť ta nám jediná ukazuje naději, že rozpoutaní zloduchové převratu na onom nárožním kameni práva hanebně za své vezmou.

Když byla diplomacie právo revolučnímu řádění v pochvaty ponechala, přišlo to tak daleko, že všickni přátelé práva svou poslední naději skládají na slabého stařečka sedícího na stoličce Petrově a to tím více, čím blíže již již Nemesis kráčí, aby potrestala mocnáře pozemské za to, že byli od idey práva a spravedlnosti odpadli. — Pohled na stav jednotlivých velmocí dokáže nám, že tak trvajice nepřeháníme; všechny již pykají za to, co byly zavinily. — Na to pak prochází zvlášť trudný stav Francouzská, do kterého je přivedla politika Napoleona III. To však jest mimo účel našeho listu.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v prosinci 108 chudých v Praze zemřelých křesťanů; letos celkem pochovány byly 1262 osoby.

— Z *Hradce Králové*. Jako v Praze vykonal se i zde *tah věcné loterie* ve prospěch zdejšího chrámu Sv. Ducha slavně dne 28. prosince r. 1867 u přítomnosti vys. důstoj. p. general. vikáře dr. Raise, c. k. komisarů, členů jednoty, výboru paní a j. v biskup. Boromaeum 5. malými dívkami. První výhra připadla na klášter bened. v Starých Hradech (Altenburg) diecése Sv. Hypolitské. J. B.

Z *Vídně*. Generální komisiariát sv. země oznamuje, že i letošního roku uspořádá pouto do *Jerusaléma* k slavnosti velikonoční. Súčastníci se mohou mužští katolického náboženství, kněží i světští. Každý účastník povinen jest do 8. února t. r. přihlásiti se u Generalního komisiariátu (ve Vídni, město, náměstí Františkánské, č. 4.) a do 20. února zaslati peníze na cestu, a sice 430 zl. r. m. ve stříbře (kdoby první místo na lodi sobě volil, složí 500 zl.). Po zapravení té sumy obdrží každý od Generalního komisiariátu list přijímací a od agentury Lloydů svůj certifikát. Mimo to si každý opatřiti musí pas, jež ve Vídni neb v Terstu konsul Turecký stvrdí; každý kněz musí se vykázati odporučujícím listem svého biskupa. Nejdéle do 9. března v poledne se každý poutník dostaví do Generalního komisiarství; celá společnost si pak zvolí předsedu, pokladníka a kontrolora. Dne 10. března pojedou poutníci z Vídne do Terstu, načež dne 12. března v 10 hodin dopoledne z Terstu na lodi vyplují do Alexandrie; v Egyptě pobudou od 17—25. března. Dne 27. března dojedou do Jaffy v Palestině a dne 28. března budou v Jerusalemě, kdež v rakouském domě poutnickém naleznou přístřeší a zaopatření. Dne 15. dubna nastoupí celá společnost zpáteční cestu z Jerusalema skrz Palestinu až do Kaify, odkudž na lodi přes Beirut a Smyrnu do Terstu se dostanou.

Z *Pruska*. „*Et ab hoste doceri!*“ (Slušno i od nepřítelů se něčemu učit). Francouzský „*Monde*“ chvalitebně se prohlašuje o osnově nového školního zákona, který pruská vláda tyto dny své panské sněmovně předložila. Zejmena velmi pochvalně uznává rozsáhlý objem, kteréhož se v něm vyučování sv. náboženství dostává, a ospravedlňuje tím zákonní nucenost posílání dítek do školy, dle které se každé proudbání školy 10 stř. groši (asi 50 kr. m. v

stř.) pokutuje, čemuž i katolíci rádi jsou. — Dále též uznává, že tam školy mají přísnou a ráznou povahu vyznání náboženského a že *duchovenstvo skoro samojediné školou vládne*, Zvláštním důrazem dle, že *v žádné jiné zemi německé není vliv církve na školu rozsáhlejší a ráznější nežli v Prusku*. Kdyby tam nebylo katolických škol poměrně málo a kdyby se zakládání nových katolických škol *podřízeným úřednictvem a protestantskými městskými představenstvy* tak mocně nepřekáželo, pak by prý katolíci průstí žádné stížnosti proti své vládě neměli. —

Z Badenska. Řeholní panny kláštera *Adelshausenského* zvolily před několika lety vrchní představenou, kterouž ale vláda Badenská stvrditi se zpěchovala, chtějí, aby panna Bertha Wirth-ova představenou se stala. V tom si vláda počínala ovšem jednostranně, ježto jiným spolkům n. př. diaconiskám (protestantským) aneb svobodným zedníkům (freimaurům) nikdy nenařizuje, které představené zvoliti mají. Arcibiskup Frýburský zdráhal se stvrditi Berthu Wirthovou za představenou, ježto panám příslušelo právo svobodné volby a ordinariát mimo to Berthu neuznával za spůsobilou k onomu úřadu. Načež vláda oznámila Berthě Wirthové, že i bez potvrzení církevního ujmouti může správu kláštera, což ona také bez odkladu učinila nedbajíc vůle svého biskupa. Když pak měly dvě kandidátky býti v roucho řeholní oblečeny, žádala představená, aby se k tomu dostavil arcibiskupský komisař, což tento ovšem odepřel odvolávaje se k tomu, že představená nebyla náležitě volena ani církevně stvrzena. Dozvěděvši se o tom vláda naléhala na ordinariát, aby ony dvě kandidátky byly oblečeny a žádala dále, aby arcibiskup podal písemné vyjádření, že mu nepřisluší právo misiti se v církevní záležitosti Adelshausenského kláštera. Je-li i arcibiskup tomuto pošetilému požadavku vlády vyhověti nemohl a nesměl — *zrušila* Badenská liberalní vláda celý klášter a jmění jeho obnášející 288.000 zl. zabavila; nad to však neoštychá se táž vláda uvalovati všecku vinu zrušení kláštera na arcibiskupa Frýbuského; proč prý neposlechnul!

Z Říma. Starec 66letý, kterýž před nedávnem vstoupil co dobrovolník do vojska papežského, píše do jednoho porýnského listu toto: Takové vojsko neviděl svět od času bratří Makkabejských! Ať Italíani neb cizincové, všickni jsou jedna duše, je-

dno srdce. Slychal jsem často říkati: Je-nom Bůh může Římu divem pomoci z hrozícího nebezpečí. Pravím, ne jeden, ale na sta divů děje se ustavičně, tak že i ti, kdož dříve bývali malé víry, patrné působení Boží v tom spatřují. Podivuhodná zajisté jest ochrana, jaké ve všech bitvách popřál Bůh vojinům papežským. Tak n. př. město Bagnorea několika tisíci Garibaldistů bylo osazeno; naši měli všeho všudy 700 mužů a tito po tříhodinném boji vydobyli města. Jeden papežský voják padl a byv zaopatřen sv. svátostmi zemřel, 4 jsou poraněni; Garibaldisté měli 60 mrtvých, mnoho poraněných a ztratili 113 zajatých. Tak i na jiných místech jako: v s. Lorenzo, Farnese, Vallecorsa, Nerola, Monte Libretti bojoval vždy jeden voják papežský proti 4 ano také proti 10 nepřítelům a všude zvítězilo vojsko naše. Monte Libretti bylo silně osazeno Garibaldisty; poručík papežský s 68 mužů vydobyl město a hájil je, až kulka nepřátelská životu jeho konec učinila; na jeho místě převzal velení seržant, jenž od 5 h. odpoledne až do 3 hod. z rána se bránil a teprv když celé tlupy nepřátel blížících se spatřil, v největším pořádku zpáteční cestu nastoupil, tak že nejen svých 5 poraněných mužů ale ještě i 10 zajatých s sebou vzal. — Zázračnou ochranu Boží také já sám na sobě ustavičně pocituji. Vždy jsem býval náchylen k nemocem; ještě minulého roku celých 6 měsíců soužila mne kolika. Nastal boj proti nepřítelům; 16.000 mužů stálo několik hodin od Říma; vojsko papežské nestačilo ke všem pracem. Hlásil jsem se s některými známými Vlasy, jako markýzem Patriziem, dvěma knížaty Borghese, s vévodou Salviati a s několika Francouzy, a byli jsme přijati; konali jsme hlídky noční v městě aneb jsme drželi stráž na baštách blíž Vatikánu. Od 3 h. odpo. až do 7 h. z rána jsem den co den konával svoji službu pod širým nebem, nezřídka v noci bouřlivé a studené, v dešti, jenž nejednou celou noc trval, neměl jsem prázdného přístřeší; a ejhle! já vetchý stařec všecky nehody tyto jsem šťastně přestál, ano musím říci, že jsem už po mnoho let se tak zdravým necítil jako právě nyní. — Garibaldisté se v Monte Rotondo byli usadili a ohradili; bylot jich asi 6000. Dne 4. listop. v 9 h. ráno učinili zuavové útok proti nepříteli, majíce Francouzské vojsko v rezervě. Garibaldisté stáli na dobrých místech a bojovali statně, ježto polovice z nich přináležela vlastně

řádovému vojsku italskému (bylť za Garibaldisty přestrojeni) a důstojníci piemontští jim velili. Nicméně do 4 h. odpoledne byli nepřátelé poraženi od vojska papežského; měli jsme 15 mrtvých a 65 poraněných. Ve 3 h. v noci byl jsem vyslán na bojiště s vozy, s ranhojiči a Milosrdnými sestrami. Viděl jsem přátele i nepřátele mrtvé ležeti na bojišti. První, jehož jsem zočil mrtvého, byl setník du Veaux, s nímž jsem v sobotu předtím se byl setkal ve dveřích u našeho zpovědníka, kněze Rubillona. — Ráno v 1/2 8. vzdala se Mentana i Monte Rotondo vojsku papežskému; 1400 zajatých do Říma jest odvedeno. — Hnusnou vzteklost a bezbožnost rotý Garibaldistké ani vypsati nelze. Kdekoli přišli do chrámu, zpusťovali a zničili vše, co jim do ruky přišlo; obrazy ukřižovaného Spasitele i Svatých na kusy rozbili a roztrhali, sv. hostie na zem vyházeli, svatých oltářů a obzvláště tabernákulu hrozně zneuctili a jestli některý z nich tak strašné nepravosti s nimi páchatí se zpěchoval, toho ubili. Všude prolašovali republiku jmenem diktátora Garibaldiho.

— *K příkladům pokorné poslušnosti církve* můžeme připojit dnes na jisto proslaveného radikálními a proticírkevními listy — kardinála *Andrea*. „*Haec mutatio deaterrae excelsi*.“ (Ta změna jest rukou Nejvyššího.) Dopis z Říma od 28. pros. m. r. dí o něm: „Mohu Vám dnes tu radostnou zprávu dáti, že kardinál *Andrea* úplně odvolal a vůli sv. Otce se podrobil. Okolichosti, jakými se to stalo, nelze mi zevrubně udati, ač o tom rozmanité pověsti proslychají. Kardinálovi *Andrea*-ovi dáno prý pět dní na rozmyšlenou; ale sotva povolena ta lhůta do poli vypršela, odhodlal se bez výjimky k podepsání úpisu, jímž odprošoval a se církevnímu soudu podrobil. Svatý Otec prý podepsaný úpis ten nalezl na hod Boží vánoční o třetí hodině odpoledne na svém stolku a byl jim mile překvapen. O kardinálovi samém se povídá, že se hodlá odebrati do kláštera sv. Pavla vně hradeb (Sto. Paolo fuori le mura) k duchovním exerciciím; jiní praví, že chce se po svém usmíření odřici všech hodností a v tiché samotě žiti. V kruzích dobře zpravených pak koluje pověst, že bude ve sbor kardinálů opět přijat, anebo že své biskupské sídlo za jiné — snad ve Frascati změni. — Sv. Otec slavil 27. pros. své jmenoviny; k slavnosti té všickni i duchovní i světská důstojníci se sjeli; ministr války *Kanzler* oslovil prý sv. Otce řečí,

které se vůbec veliká chvála vzdává. Sv. Otec na ni srdečně a dojemně odpověděl, jsa při tom jasné a důvěrné mysli jako vždy, byť na něho i sebe větší bouře a protivensství dorážela.

— (O vojště papežském.) *Vévoda z Luynes*, kmet 60letý, jest jedním z nejbohatších statkářů Francouzských; máť on ročních příjmů 1,200.000 franků. Uslyšev, jaké nebezpečí hrozí sv. Otci, vydal se na cestu do Říma a co sprostý voják přijat jest mezi papežské zuavý; tak i vnuk jeho, *vévoda z Chevreuse*, stal se sprostým vojínem a přebývá v týchž kasárnách s dědem svým. Pro sv. Otce přinesl *vévoda z Luynes* dar 50.000 franků. — *Pán z Christen* býval plukovníkem ve vojště neapolském a tak proslul svou statečností, že Garibaldisté i Piemontští se před ním na pozoru měli. Na podzim r. 1867 vstoupil co sprostý do vojska papežského. Svěřeno mu vedení noční hlídky, kteráž jednu bránu města brániti měla proti Garibaldistům; vojáci hlídky té byli Francouzové z nejvyšší šlechty a knížata římská. — Ze slavné rodiny Francouzské šlechticů *de Charette* slouží pět bratří sv. Otci; jeden z nich jest dědicem vévodkyně *Narbonnské*, kteráž mu odkázala 300.000 ročních důchodů. — *Hrabě z Bourbon-Chalus* již více let se nalezá v papežském vojště. Před několika týdny i syn jeho vstoupil do služby sv. Otce; oba přináležejí nyní k pluku zuavův, jehož plukovníkem jest *Švýcar Alet*, týž, jenž u *Castelfidardo* statečně se byl potýkal s Piemontskými; syn plukovníkův jest knězem *Redemtoristou* ve Francouzsku. — Plukovník *Blumenstiel*, z *Elzasu* ve Francouzsku rodilý, vydobyl si velikých zásluh o znovuzřízení a vycvičení papežského dělostřelectva. — V posledních dnech listopadu m. r. vydalo se více zámožných jinochů Španělských z *Madridu*, *Barcelony* a *Saragossy* do Říma, aby tam v počet zuavů papežských přijati byli. Velká to čest umřiti v boji pro vlast; avšak vlastní všech křesťanů jest Řím, a *Pius IX.* jest otcem nás všech. Proto těšil slavný biskup *Dupanloup* jistou paní, jejížto syn zemřel v boji za sv. Otce: „Vy jej v duchu vidíte poraněného, krvácejícího, an vyslovuje naposled jméno Vaše a pak svatá jména *Ježíš* a *Maria* — i umírá, vzdálen jsa milující matky své; ale on umírá v náručí matky druhé, církve svaté, kterouž hájil až k smrti. Váš syn, velectená paní, a rekovní soudruhové jeho zvítězili netoliko nad rotou lupičů Garibaldických, ale

oni také zvítězili nade všemi posměvači, lháři a nade všemi bezbožníky doby nynější. Oni jsou sláva naší doby, naši vlasti, sláva a chloubka církve.“

— (2. ledna.) Sv. Otec jel 31. na nešpor do kostela Jesuitův. Po celě cestě sem a tam vzdávalo se mu hlučné blahopřání od shromážděného lidu. Náměstí a ulice na blízku téhož kostela byly nabitě lidem; domy ulic, kudy papež jel, koberci ozdobeny. Takové výjevy okazují smýšlení lidu římského. — Sv. Otec dá na své vlastní útraty v chrámu Páně v *Monte rotundo* postaviti pomník padlým u Montany obrancům dobrého práva sv. Stolice. Tak-též obdrží ti, kteří se účinnou a obětovnou láskou za posledního zuření cholery vyznamenali, čestný peníz — zlatý nebo stříbrný, na rubu s obrazem sv. Otce, na lícu s nápisem: „*Ob Christianae charitatis officia lue asiana correptis exhibita.*“ (Za skutky lásky křesťanské prokázané zachváceným nákazou asijskou) s jmenem vyznamenaného. —

— „*Giornale di Roma*“ pravi, že sv. Otec dal předložiti kardinálovi d'Andrea formulí odvolací k podepsání, kdežto kardinál za odpuštění prosí, že byl neposlušen, odebera se proti vůli sv. Otce do Neapole; mimo to želí pohoršení, kteréž byl způsobil svým chováním se k papeži a římským sborům, svými spisy a svým spojením s novinami „*l'esaminatore*“; dále že se přidružuje k adrese podané sv. Otci biskupy shromážděnými o 1000letém jubileu; konečně zavrhuje své jednání proti breve z 12. června 1866, prosí za odpuštění sv. Otce a omlouvá se u kardinálů a jiných osob, kteréž byl urazil. — Kardinál Andrea toto odvolání podepsal.

— O *Italii* pravi učený biskup Moheušský svob. p. Ketteler ve svém pastýřském listu (v listopadu 1867): Neostýchám se tvrditi, že v této Italii, t. j. mezi vládnoucími osobami, kteréž od několika let proti papeži a církvi sv. bojují, není ani jedineho poctivce; a proto jest zcela lhostejno, zdaž lidé ti sv. Otci lichotí aneb se mu posmívají, zdali zjevně proti němu bojují anebo v diplomatickém vyjednávání jej o své věrnosti a lásce ujišťují. Kde není poctivosti, tam přestává všecko vyjednávání. Tudiž nemůže se sv. Otec spolehnouti na sliby aneb státní smlouvy, neboť obě předpokládá poctivost. Netoliko na čele dáblově napsáno jest slovo „Lež“, jak podotýká sv. Otec v poslední Encyklice, ale slovo to napsáno též na čele

všech nepřátel sv. Otce, nízkých i vysokých a v čele všelikých státních listin a smlouv, jež tito nepřátelé v Italii sv. Otci předkládají, stojí nápis: „Lež.“

Ze Švýcarska. Protestantská rada vládní v Šafhausenách zakázala katolickým farářům čtení pastýřského listu, jenž vybízel k podpoře sv. Otce Pia IX. — Podobně i vláda Argavská zapověděla čtení pastýřského listu. Není nad takovou tolerancí!

Z Ameriky. Dne 1. prosince m. r. byl nový katolický chrám s. Jana v *Cincinnati* od arcibiskupa Purcella slavným způsobem vysvěcen; 36 spolků mužův i jinochův se 17 sbory hudebními v té slavnosti se zúčastnilo; věřícího lidu sešlo se tak veliké množství, že celý průvod byl půl mile dlouhý, ačkoli vždy čtyři v jedné řadě kráčeli. — Téhož dne ukončena jest v *New-Yorku* sv. misie, kterou tam konali kněží Redemptoristé; více než 20.000 věřících přistoupilo k stolu Páně.

— Biskup Dubius z *Galvestonu* navrátil se 23. listopadu m. r. ze své cesty, kterou byl podnikl ku slavnosti sv. Petra a Pavla do Říma, a přivedl s sebou 18 kněží a 24 panen řeholních, jež byl v Evropě získal pro svou diecési. — Rovněž s arcibiskupem Novo-Orleanským Odinem a s biskupem Altonským Junkerem přibýlo více kněží evropských do Ameriky.

— V městě *Burlingtonu* byl dne 8. prosince m. r. nový katedrální chrám ke cti Neposkvrněného Početí Marie P. slavně vysvěcen. Předpolednem kázal arcibiskup New-Yorský, odpoledne biskup z Providence, Msgr. Farland. Mimo to přítomni byli nejdůst. biskupové z Brooklynu, Hartfordu, Albany, Bostonu, Portlandu, Clevelandu a S. Hyacinthe v Kanadě. Ač se na okrášení chrámu vybíral 1 dolar vstupného, byl přece chrám lidem přeplněn.

— V *Bulloku County*, v státu Alabama srotili se černochové a dopouštěli se výtržností, nedbajíce zákonů, soudů a úřadů. Oni si sami své vlastní soudy zřídili a zvolili úředníky i trýzníje každého, kdo se jim protiví. General Swayne vyslal část vojska k nim, aby jim americké zákony trochu jasněji vyložili.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K Dědictví přistoupili: z *Čech*: Václav Biňovec v Dolanech, Tomáš Hádač v Budějovicích, Johanna Mostecká ve Vodňanech, Anna Melanova v Strakoněci, František Blecha v Strašicích, Karel Pokorný v Třeboraticích, Valburga Štrosova v Hubenově, rod Františka

a Pavlína manželů Krejsových v Orlici, Jan Vencel v Nekori, František Havlík v Lichově, Václav Blažek v Litichovicích, Marie Kochmannova v Lenešicích, Kateřina Vokatá v Štětovicích, Josef Kos v Polné, František Šebesta v Žižově, Anna Algrova ve Vrbici, Marie Sýkorova v Oujezdě, Václav Fryba v Dřevěnici, Anna Ouřadova v Domažlicích, Jan Kršek v Staré Vozici, Josef Mráz v Čechelovicích, Anna Tesařova v Praze, Teresie Scholzova v Ledhujci, rod Jakuba Fouska a Marie v Star. Kestřanech, rod Vojtěcha Kunce a Johanny v Hor. Věžnicích, Alžběta Podlahova v Lhenicích, Kateřina Markéta Simotova v Lhenicích, František Arnolt v Nučicích, Anežka Šidláková v Čibotíně, Kateřina Mrázkova v Martinicích, Jan Dalihod v Martinicích.

Z Moravy: František Kuča v Dřevohosticích, Juliana Machalova v Slavicích, František Spalek v Sobiskách, Antonie Sklenářova v Bystrovanech, Matěj Kroupa v Šlapanicích, Kateřina Navrátilova v Troubkách, Františka Skopalova v Boletouci, rod Josefa a Anny Prášilových ve Vacanovicích, Josefka Doležalova v Příkazích, Anna Zechova v Příkazích, Eleonora Bátěková v Onicích, Ferdinand Rostok v Nové Veselé, Jan Janda v Rybnicích, Jakub Vychodil v Drahlavě, Františka Prchalova ve Výskovicích, František Masařík v Kelči, Markéta Chalupníková v Lipíně, Apolonie Bráchova v Příkazích, Františka Králová v Doloplazích, Josefa Medkova v Olšanech, Antonín Neuman v Dolněmčí, František Fryštacký v Hulíně, František Šlizek v Rakovém, rod Tomáše a Františky manželů Hašíkových v Huštěnovicích, František Němeček v Starém Městě, Anna Nenutilova v Nemojanech, Karolina Špačková v Brušperku, Marianna Hajdušková ve Větrkovicích, rod Bartoloměje Strouhala v Hlučkově, škola Žešovská, škola Hrubo-Lhotská. — Vojtěch Galba v Uher. Bystrici, p. Filip Malý, klerik v Inomostí.

Literární oznamovatel.

— „*Pösvátná kazatelna.*“ Ročníku V. svazek 3. (únorový č. hromniční) přináší řeč u mohyly Fortunáta Durycha v Turnově (viz. „*Blah.*“ 1867 čís. 32, na str. 517); na ned. IV. po Zjevení Páně, na slavnost Očišťování P. Marie, na ned. Devítník, na ned. I. a II. po Devítníku, na středu popeleční o třetím přikázání církevním, na ned. I. postní: šestá prosba Otčenáše, na ned. II. postní o 12. článku víry, na ned. III. postní: druhá prosba Otčenáše. —

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili pp.: Josef Osvačil, bohoslovec v Brně, Frant.

Mikšánek, bohoslovec v Brně, Kašpar Daněk, syn rolníka v Praci, Jan Svoboda, rolník v Úkřanovicích, Josef Svoboda, kaplan v Ledči, Ant. L. Dlask, děkan v Kouřimi, Vojtěch St. Linhart, kaplan v Budyni, Theodor Dobruský, farář v Úmyslovicích, Jan Dorovín, bohoslovec v Praze, Jan Kadláček, místoředitel chlap. semináře v Kroměříži.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Mauric *Riedl*, alumnus k. arcib. semináře IV. roku, 13. ledna u svých rodičů v Buchově (nar. 16. září 1841).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Erazím *Jodl*, prvofarář v Skořici, za děkana v Berouně;
p. Václav *Erhard*, I. kaplan v Rokycanech, za administr. do Skořice;
p. Frant. *Schaeferna*, admin. v Kounici, za administr. do Popoviček.

Upřádněná místa:

Podjány, fara patron. kníž. Löwenstein-Wertheima, od 8. ledna.

Skořice, fara cis. patronátu, od 8. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Glener*, os. děkan a farář v Svádově, jmenovan bisk. notářem;
p. Ant. *Langer*, farář v Homolech (Hummel), jmen. sekretářem b. vikariátu Litoměřic;
p. Vác. *Kusebach*, c. k. polní kaplan a katecheta na voj. vychov. ústavu v Prešově, a
p. Karel *Seyss*, c. k. gymnas. profes. v Znojme, obdrželi právo synodalí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Hozák*, far. v Lukavicích (diec. Krlhr.), za faráře v Dolním Slivně;
p. Jan *Mann*, far. v Cinwaldě, za faráře v Niklasbergu.

Upřádněná místa:

Kadaň, děk., patron. měst., od 9. ledna.

Christofgrund, fara patr. hrab. Clam-Gallasa od 9. ledna.

Cinwald, fara patr. kníž. Lobkovic od 9. ledna.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Vác. *Paulowitz*, farář v Eisenstrassu, arcikněz, b. vikář a školdozorce okresu Dešenického, obdržel nejvyš. rozhod. d. 24. pros. 1867 rytířský kříž řádu Františka Jos.;
p. Frant. *Vrzák*, kanovník kapitoly Budějovické, jmenován radou bisk. manž. soudu.

Milodary. Pro sv. Otce Pia IX.: p. Frant. Jireček, kapl. v Cerekvici u Litomyšle 6 zl. 10 kr., p. Vác. Pokorný, koželuh v Pelhřimově 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Hedakce:
v kníž., arch., semi-
nář. číslo 190—II.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla rekla-
mujt nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláti se
v expedici
i v všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni á tvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přel. XIV. 34.)

Kněz devatenáctého století.

(Dle abbé Vedríně-a J. N. Desolda.)

Úvod.

Poslední dva sešity „Časopisu katolického duchovenstva“ podávají z porad střídnických sborů bisk. Budějovického důležitý článek: „Jaké požadavky vznášá doba nynější na katolického duchovního správce.“ O též předmětu důmyslně se prohlásil již před 20 lety francouzský abbé Vedríně ve svém spisu „Útrpení a naděje církve v zápasu s násilím a hříchy devatenáctého století.“ I nebude od místa sdělit to našim vv. pp. bratřím a všem, kteří povolání k stavu kněžskému v sobě cítí, aby majíce před očima jasně vytknutý cíl, všemi silami ho dosáhnouti se snažili. — Žijeme v šesté desetině téhož století. Násilí proti církvi zdali pak ulevilo? — Hříchy téhož zdali pak se nepáší co den zjevněji a drzeji? Zdali pak se počtem nezmáhají nesčíslně? — Čeho se dožijeme my, starší věkem již, snad tímto rokem — ba zejtra? čeho pak bratří mladší, kteří nedávno od Pána na vinici jeho povolání jsou? I slušno poslechnouti a přísně povážiti, čeho od nás žádá doba naše, slušno napnouti síly své, abychom statně dostáli úkolu svému. Slyšmež o tom kněze toho národa, který v úplném boji s násilím a hříchy téhož století zápasí a ze zkušenosti udává, pomníce že snad brzo nastane i nám ba již dílem nastalo postaviti se proti týmž žvlům a zápasiti s nimi, aby nezaplavily dokona veškeré božské ústavy, na nichž blaho i jednotlivcův i národův spočívá.

„Jaký má býti kněz v devatenáctém století?“

§. 1. Má se celý oddati povinnostem stavu svého.

Od té doby, co se víra křesťanská v Evropě rozšiřovati počala, nebyl nikdy úřad

kněžský s takovými obtížnostmi a nesnáze-
mi spojen jako za dnů našich; nikdy se
působení kněžskému větší překážky v cestu
nekladly, nikdy trpěl zkušenosti nekormou-
tily srdce jeho. Když byl po prvé svatý
kříž v pralesích středo-evropských vztýčil,
byl to pro něho ovšem práce krušná; by-
loť mu zapotřebí ohnivě výmluvnosti a různé
srdnatosti, aby neskročené šíje obyvatelů
těch lesů jhu sv. víry podrobil. Až tím
vzdělal půdu nedotknutou, půdu vešrod-
nou, půdu nezkaženou ještě smrtícím de-
chem prostopášnosti novověké, a směl se
kochati tou nadějí, že zrno víry svaté ně-
kdy tisíceřý užitek vydá. Neboť národové,
ač v bludech pohanských pohřížení, byli
ducha nábožného, mýlice se sice v před-
mětu své úcty, ale chovajíce v sobě ducha
pevného tak, jako bylo stromoví jejich le-
sů. Tu šlo jen o to, aby se témuž duchu
jiný pokrm podal: aby na místo bludu vští-
pila se mu pravda. Přirozená přísnost a
prostota mravů i ctnostná vážnost oněch
divochů snadněji přijala slovo sv. evangelia,
nežli je přijímá lid mravů vytrělých, pře-
hnanou vzdělaností otupělý, ohnilý. Samo-
roslé, ač tvrdé ovoce lesní jest štavnatější
a chutnější, nežli přeútlé ovoce z párníků.

Od té doby, co sv. kříž mezi nezkaže-
nými oněmi kmeny utkvěl, neměl kněz ji-
né práce, nežli aby věk co věk, rok co rok
věrnému lidu chleba pravého učení lámal
a podával; otcovské jeho všudy ctené slovo
ozývalo se v srdcích všech, vznešených i
sprostých; důstojnosti a bohatství rozdávaly
se rukou jeho společnosti, která své heslo:
„Ecclesia prius!“ („Církev předchází“) prak-
tický ve všem vykonávala, a tak vděk svůj
vzdávala duchovenstvu, jemuž vzdělání své
děkovala.

I po vykročení z zmatků revolučních
předěšlého století byly lepší časy. Spole-
čenský řád byl právě krutou zkoušku pře-

stál; všechny třídy lidu prožily náramná utrpení, která jen bezbožectví na který národ uvaliti může. Když bylo zimničné roz-nícení bezuzdné prostopášnosti poněkud udušeno, navracela se společnost lidská jako přirozeným pudem znenáhla opět k Bohu, od něhož jediného pomoci doufala, jíž jinde dosíci na prasto nebylo lze. Za dlouholeté doby pokoje záplava špatného učení, byvší revolucí zadržána a mečem hrozných válek přefata, počíná se opět rozšiřovati a v tisícero pramenů rozdělena zkázonosnými svými vlnami všudy vniká. Starý kvas bezbožnosti měl dosti kdy rozkysati se, aby pak nakazil vše, co dost málo k tomu náklonnosti má a se přiblíží. Lidstvo si z milosrdenství Božího udělalo hříčku, dobrodiní Boží zneužívalo, v nepravosti se vycvičilo, Boha vyhostilo; pak upadlo v pochybování a lhostejnost u víře, otupělo na ducha a v hmotném sobeckém svém bažení všechny lásku v sobě udušilo. A na takovou společnost má kněz působiti; na polomrtvém těle má zkusiti oživující moc a sílu svého božského umění. Působení jeho jest velmi obtížné, překážky horlivosti jeho se přičítají jsou hrozné; ale tím krásnější — tím velebnější jest povolání jeho.

Na knězi záleží budoucí blaho společnosti lidské. V rásném rouše svém přináší buď válku buď mír; — válku, když obtížnostmi, účinnosti své neustále působeními jsa překonán a mrzutostmi zbytečnými, s nimiž se při každém kroku svém potkává, unaven, do tiché svatyně svého povolání se uteče, a náruživostem odbojným svobodně pole ponechá; mír pak, když opásán jsa mocí Boží s ozbrojeným proti všelikému záští srdcem, s myslí neohroženou, s vírou živou, s láskou vroucí, s nadějí nepřemožitelnou v čelo pohnutí k lepšímu se postaví a přímo zmiji tu chopí, ana krvožiznivým jícnem celou společnost pohltni hrozí, jestli že ji totiž v úspěchu jejím nikdo nezaráží, aby nešťastné národy svým smrtným jedem co horoucí lávou nezaplavila, kteříž by sic pod tvrdou tou korou v hnusné nemravnosti docela zetleli. Tu mu náleží, aby duše k zvěři pozemské snižené a v prachu se plazící k nebi povznesl, aby jim důstojnost lidskou, původ a cíl pozemského jich života i věčné jich určení okázal a vysvětlil. To žádá práce neunavné, úplného obětování sebe, statné myslí, mužnosti nezvratné, vědy i ctnosti — *ctnosti* pak zvlášť.

Jako zápasníci v závodech starých Řeků a Římanů, má i kněz, než boj svůj započne,

k tomu hleděti, aby si všechny ty vlastnosti získal, jimiž by jedině dobrého výsledku, slavného vítězství dosáhl. Má z dále a dlouho postavení a úskoky svých protivníků velikostí i směrem zkoumati zevrubně. Jest mu nevyhnutelně potřebí, aby předběžně mravní statistiku svého lidu si sestavil, panující neduhy, vášně a potřeby svého věku, jimiž zvláštního rázu nabývá, seznal. Od samé věčné pravdy jsa vyhlášen za *světlo světa a sál země*, má k tomu hleděti, aby tu moc v sobě měl, která s to jest, aby účinek tak vznešený, osvícení a spásu světa způsobila. Katolický kněz má míti dnes více než kdy jindy převahu nad svým stoletím; má býti pravý opak nepravostí v dnešní společnosti panujících, srdce jeho má býti zásobou pro všechny mravní potřeby lidstva; jen tak mu lze na vrstevníky působiti a vésti je k Bohu. Již pak sstupme do zevrubna a vytkneme hlavní vlastnosti, které kněz devatenáctého století vzhledem k nepravostem a potřebám jeho míti má dle pravidla: „*Contraria contrariis curantur.*“ („*Opačné neduhy opačnými léky se léčí.*“)

Naše století pozbylo mravního citu pro povinnost a řídí se v jednání svém pouze tím co prospívá, nic nedbajíc hanby s tím spojené; sobství opovržení hodné jest jedinou pákou smyslného jeho života, tak že ani v žádné obětování sebe, ani v žádnou vznešenou ctnost nevěří, obou za neschopno se považujíc.

Nechť tedy spatřuje věk náš v knězi muže, jenž jest jediným strážcem tohoto vznešeného nadlidského smýšlení, kteréhož svět se vzdal, poněvadž příliš podlý jest, aby se k němu povznesl. Kněz ukaž světu, objevuje se v čestných odznacích svého stavu, že při tom nemá žádné pozemské myšlenky, že nevyhledává při tom ani vezdejšího zboží, ani marných důstojností, nýbrž že bytnost jeho docela odevzdána a do smrti věnována jest; *Slávě Boží a spásě bližního*. Snad z toho znamení pozná pak svět, že duše kněze není z té hlíny, z které za naší doby duše tak mnohých slátány jsou, a dopřeje úřadu jeho poněkud cti, důvěry anebo aspoň strpení.

A za jakým pak jiným účelem mohl by kdo za nynější doby do stavu duchovního vstoupiti? Snad aby si bohatství získal anebo hodností došel? Ve svatyni Páně nic takového více není. Povodeň revolucí to vše do čista zaplavila a s sebou vzala, ne-nechajíc tu než kříže. Ten skrovný peníz, kterého duchovnímu ta skoupá ruka podá-

vá, jenž byla jmění církvi odňala a rozplývala, a který sotva dostačuje, aby si kněz do sytosti chleba opatřil, ten zajisté není s to, aby něčí lakotnost rozdráždil a k nastoupení takového stavu lákal. Arci že i takto mnozí trvají, že dotací kněžská, ač skrovnější již ani býti nemůže, přec dává dostatečné zaopatření a k nastoupení duchovního stavu láká, jelikož nejvíce muži z nižších tříd stavu duchovnímu se věnují. A proč medle stavové, jenž se vyššími nazývati ráčí, dítky své duchovnímu stavu nevěnují? Zdali pak to není právě proto, že jim v svatyni Páně žádné pozemské výhody, ani bohatství ani důstojnosti nekynou a nekvetou? Jinak to i poukazuje na to, jakoby dítky tak zvaného sprostého lidu nebyli s to, aby svými schopnostmi a uměním svým, jež skoro z týchž zřidel, jako dítky bohatců a vznešenců čerpají, mimo stav kněžský dostatečného zaopatření si získali; čemuž však zkušenost každodenní mocně odporuje. Mimo to jest nyní jistá vrstva lidí bez Boha a bez náboženství, která však se snaží bohatství a hodnosti buď výhradně sobě přivlastňovati anebo je dle své libosti rozdávat, a u té vrstvy lidí kněz buď si jakýkoliv nížádné vážnosti nepožívá, u těchto bludem a vášněmi svedených vzdělanců jest kněz jako jiný kterýkoliv člověk, jenž své řemeslo provádí, aby živ byl, ba jako člověk všeho opovržení, a vši potupy hodný. Tento předsudek nic není divného, neboť slepec nemá smyslu pro libé světlo sluneční.

Marně sice zasazují se bezbožectví a nepravost o to, aby kněze kalem poházely; nikdy toho nedovedou, aby smazaly stkvělý znak božského vyvolení, vtisknutý na čele jeho svatým posvěcením, ale přece ho zatemní jakousi nevážností. Toho zakoušíme za našich duš. To když tak jest, nelze se nadíti u stavu duchovního ani bohatství, ani hodností, tudíž *velikou a čistou obětí* jest to věnovati se stavu duchovnímu. Mladík přidružuje se k řadám duchovenstva, může dnes v pravdě říci: „*nudam crucem nudus sequor*“ (za nahým křížem nah jdu); a to jest tím lépe. Neboť radosti a rozkoše pohodlného a pokojného života nikdy se nesrovnávaly s duchem a povoláním kněžským. Nechať si jest tedy na vždy po všem zboží, které mnohého v hříchy a náramná utrpení uvrhlo, na místo jeho nastuptež nevinnost a čistota mravů, kteréž se s oním nesrovnávaly. Úřad kněžský jest bříme, a církve nikdy se k tomu neměla, aby je učinila poduškou rozmařilosti. „*Postulat sancta mater ecclesia, ut hos ad onus*

presbyterii ordinatis.“ (Žádá svatá matka církev, abyste tyto na břímě kněžství vysvětili.)

Mimo to měla, tak lze se domníti, zajisté spravedlnost božská své dobré příčiny a důvody, když tomu dopustila, aby duchovenstvo v chudobu upadlo; milosrdenství Boží zajisté laskavým okem vzhledlo dolů k vlasti naší, dopustíc tomu, aby mitra a berla biskupská zastkvěla se, jak bývalo v církvi za doby přesné čistoty mravní, na čele a v ruku mužů od světa proto opovržených, že nepocházejí z pradávných rodin, aniž vládnou zbožím a statky pozemskými. „*Infirmi mundi elegit Deus, ut confundat fortia.*“ (Slabé věci světa vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.) Znej tedy kněz za nynější doby úkol svůj, ku kterému povolán jest, jsa takorča v té šťastné nutnosti, aby nevyhledával ničeho jiného, leč království Božího a jeho spravedlnosti. Ač byl Božský Spasitel učeníky své poslal bez měšce a bez mošny a bez obuvi, priznali nicméně oni sami, že v ničem nedostatku neměli. — A tak povždy a ve všem svatá prozřetelnost jeho stejně štědrou se okazala! Nenít ruka Boží ukrácena, byť i mocnosti světské dotací duchovenstva až na částku nejskrovnější okypití se odvážily!

Nechať mrtví mrtvé své pochovávají! My potřebujeme srdce, které jest prosto všech náklonností tělesných, nepřitelem rozkoší, radovánek, pletich světských; my potřebujeme lásku oddávající se zcela přísnému, účinnému životu, který se všecek věnuje skutkům lásky a v nich svůj lesk, svou slávu nalezá. Světu, lichým a nevěrným mudráctvím zkaženému, postavme na odiv statnost, kteráž daouc výhost pozemským tužbám k spáse svých bližních hotova jest kráčet cestou chudoby, utrpení a zapření sebe samého. Ustavičným téměř mučnictvím života kříže hledmež vysvětliti světu v smyslnosti a prostopášnosti pohřbenému, jak nevýslovnou mocí oplývá a působí věčná oběť, vykonána tam na hoře kalvárské; úplným zapřením zevnějšího člověka a konáním lásky evangelické hledmež témuž světu okázati, že božské smilování Syna Marie posud v církvi jeho žije, a že církev katolická, kterouž oslnulé oko novověkých pohanův v posledním tažení býti míní, posud svou zázračnou moc v sobě chová, jako se jí stkvěla za svého rozkvětu před hrdými zraky pohanův starých. „*Elegi vos et posui vos, ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat!*“ (Vyvolil jsem vás a postavil jsem vás, abyste šli a ovoce

prinesli a ovoce vaše trvalo.) Nic nás ne-
lekej a nezadržuj ani práce a nesnáze, ani
nebezpečí a pronásledování, ani pohrdání
a potupa, ani žaláře ani — smrt; — „Vše-
cko snášim pro vyvolené, aby spasení do-
sáhli!“ — ani rozkoše a zaměstnání, ani
prosby ani hrozby, ani lákání světské ne-
odstrašujtež nás svatému povolání našemu.
„Veliké dílo konám já a nemohu odstoupiti.“
Od světa, který těžkou obět stavu a úřadu,
jemuž nerozumí, taktéž uvážiti nezná, od
toho nic nežádáme, nic neočekáváme. Ať
si nás chválí, ať si haní, ať nám přisvěd-
čuje nebo odpírá, ať si velebí nebo proklí-
ná, — nic nedbejme! Nejvyšší spravedlivý
soudce náš hledí s výše nebeské a patří
a řídí boje naše. Ta myšlenka posilníž,
povzbudiž myslí naše!

(Pokračování.)

Píseň Mariánská.

(Z archivu Kamýckého.)

Složil r. 1708. Václav Reylich, rychtář v
Kamýce n. Vlt.

Boží Rodičko,
rájská růžičko,
útočiště hříšných,
protivnice pyšných,
Panenko Maria!

Nebeská bráno,
chudých ochrano,
neopouštěj svého
sluhy ztrápencho,
Panenko Maria!

Matičko spásy
slyš naše hlasy,
z nepřátelské moci
přispěj ku pomoci,
Panenko Maria!

V světském motání
popřej zastání
sirotkům sklíčeným,
v nouzi postaveným,
Panenko Maria!

Perlo moudrosti,
plná milosti,
buď Tvé svaté jméno
věčně velebeno,
Panenko Maria!

František Pravda.

Je snad již vůbec známo, že pod jme-
nem Františka Pravdy píše kněz Vojtěch
Hlinka, nyní vychovatel na pensii v Hrádku
u Sušice. Dne 31. července 1867 bylo to-
mu 25 let, co Vojtěch Hlinka na kněžství
byl posvěcen a památku tu slavil v Praze,

jak sám vypsal v těchto listech, v spole-
čnosti svých bývalých kolegů, jenž s ním
před pětadvaceti lety téhož dne na kněžství
byli vysvěceni. Přijdeme snad vhod čte-
nářům Blahověsta, do něhož Fr. Pravda již
od počátku hojně přispívá pracemi svými
a čtenářům prací těchto vůbec, když jim
podáme krátký životopis jeho a seznam
všech povídek, novel, obrazů a příkladů ze
života a t. d. od něho sepsaných.

František Pravda čili Vojtěch Hlinka
narodil se ve vsi Nekrasíně nedaleko Hradce
Jindřichova dne 17. dubna 1817 na velkém
statku, jemuž se říká u Hajných, že tam
od nepamětných časů hospodářové příjmení
měli Hajný, z nichž pocházela bohabojná
matka jeho Kateřina. Otec sloul Vojtěch a byl
syn mlynářův z blízkého Pýchova, kde zase
od nepamětných časů na mlýně žili Hlin-
kové, jak dokazují staré matriky fary Ja-
rošovské, kam Nekrasín i Pýchov patří o-
sadou.

Náš V. Hlinka chodil do školy do No-
vého Etingu nebo do Včelnice, jak se vū-
bec říká, a ne do Jarošova, kam přináležel,
že do Etingu byla tenkrát cesta schůdnější
a i do kostela se víc chodilo, ale již r. 1826
přišel k strýci Hajnému na Moravu do Zám-
ku-Žďaru čili Kláštera a tam bedlivě
školu navštěvoval. Strýc tento, sládek a
hodný a rozšafný muž, staral se o něj ja-
ko otec a tamější p. farář Mat. Sychra, zná-
mý spisovatel český, cvičil jeho vlohly a po-
vzbuzoval v něm chuť k učení. Aby se u-
tvrdil v řeči německé, byl dán k jiným
přátelům na Moravě do města Svitavy a
tam si soukromě odbyl tehdejší třetí hlavní
třidu, z níž udělal zkoušku v Litomyšli.

Vrátiv se r. 1830 do Čech k rodičům
začal Hlinka studovati v Hradci Jindřichově
na gymnasiu a v každé škole víc prospíval,
až v posledních dvou byl druhým mezi svými
spoluzáky. Studie filosofické nastoupil r.
1836 a dobře ukončil r. 1838 v Praze a
jsa odhodlán obrátiti se k theologii zadal
o přijmutí do Vídně nevěda ještě nic o vlasti
a nezakládaje si na národu českém, z ně-
hož posel, ani na své řeči mateřské. Vždyť
na gymnasiu a na universitě neslyšel české-
ho slova a nenaučil se ani česky psáti. Ba
on by byl česky i mluvit zapomněl, kdyby
česky nebyl mluvil mimo školu a než si
dokonale přisvojil řeč německou, bojoval
jako každý jiný Čech ve studiích s těžkými
překážkami.

Ve Vídni byl H. do theologie přijat,
a dali ho do tak nazvaného císařského kon-
viktu, kde Vídeňská arcidiecése měla 12

fundací, jež obyčejně bohoslovci z prvního roku obsazovala. Byly tu fundace i pro jiné diecése z Moravy, z Polska, ze Sedmihradská, ba až ze Švýcar a t. d. a H. žil pospolu s mladíky rozličných národností. I pro ty, co studovali ještě na gymnasiu a sice u Piaristů, jenž v domě byli představenými, a co studovali práva, byla tu místa a všickni nosili zvláštní uniformu. Těžký dvourohý klobouk s císařským orlem po straně byl určen i pro theology a k tomu hrubý plášť s modrými výložky, jenž se přes klériku obfkal v zimě v letě. Bohoslovci ze semináře měli klobouky třírohé a bohoslovci Uhři z tak řečeného Pasmanea měli oblek celý modrý a klobouky také dvourohé. Bylo mezi nimi mnoho Slováků, ale ti nepřiznávali se k svému původu chtějíce býti Maďary a mluvíce jen po maďarsku. Scházivali se všickni ve škole na universitě a slyšeli společně přednášky profesorů, jenž oba byli Němci z Čech, dr. Stark i dr. Scheiner. V konviktě H. nejvíc obcoval s těmi, jenž s ním pro Vídeňskou arcidiecési studovali a pak s Poláky, jenž studovali pro diecése své domácí a mezi nimiž byli i sjednocení ba i nesjednocení Řekové. I naučil se od nich milovati a ctíti svou vlast a svůj národ, jemůž se chtěl státí nevěrným. Divili se, že šel sloužiti Němcům, což prý žádný Polák nečiní a v skutku nikdo z nich nehlásil se a nepatřil do německé diecése, kdežto Čechů tu bylo několik. Tupili je a smáli se jim a Němci také jimi opovrhovali předstírajíce jim i jejich českou výřečnost. Sami nedovedli vysloviti ani napsati lehkého jmena Hlinkova, vyslovující a píšící je „Linka, Chlinka, Helinka.“

H. poznal, že je Čech a umínil si, že v Rakousích nezůstane chtěje a moha žíti a působiti doma mezi svými. Žádal do semináře Pražského, byl přijat a vstoupil do druhého roku přinesa si z Vídně vědomí, že česká řeč je jeho vlastní a že se musí vzdělati pro lid český, k němuž přináleží. Až posud v té věci neučinil ničehož, školy byly zcela německé a české vzdělání nepodporovaly, nýbrž utlačovaly a kazily a on sám nepohlídl a se nedovtípl, že ho má zapotřebí. Nyní teprv se dal do práce a učil se česky psáti, začínaje skoro s abecedou. Dobrý přítel (Kolrus) mu vystavoval chyby a profesor Koubek, do jehož přednášek chodil, mu zvlášť prospíval seznamuje ho s českou literaturou a lásku k ní v něm budě.

Učení theologického H. zajisté nezanedbával, čehož důkazem byly jeho zkoušky,

při nichž si výtečné známky zasloužil a chování jeho v každém ohledu se mohlo nazývati neuhonné.

U kolegů svých byl H. vůbec oblíben, ačkoliv k důvěrnějšímu přátelství se těžko odhodlal, jen s některými je pěstuje, ale dobrou vůli měl se všemi, nepřekážel jim, nemfchal se do jejich záležitostí, nedělal mezi nimi sporů ani různic. Jednalo-li se o společnou zábavu, vzal na tom vždycky podíl a vyražel se s druhými, obyčejně však se víc díval, víc poslouchal a víc pozoroval než mluvil a jednal nestavě se do předu, nýbrž ustupuje na stranu. Říkali mu proto „Stilles Haus, tichý domek“ a „Mäusel, myška,“ že v skryté kutil a prováděl své úmysly. Žil vždycky stejně ani jednou nevstal dřív než musel, když dřív vstávali jiní připravující se k zkouškám a ani jednou nevstal později, když jiní zaspávali. V nemocnici nebyl nikdy, že nikdy opravdu nestonal a pro menší neduh tam nešel nešetře se k vůli němu, nýbrž konaje své povinnosti, jako když mu nic nescházelo. Co žádala povinnost, naplňoval svědomitě a domácí pořádek zachovával přísně tak že ani v tom ohledu se mu nemohlo vytýkati vlačnosti a přechínu. Získal si všeobecnou vážnost.

Dne 31. července r. 1842 byl H. posvěcen na kněžství, sloužil první mši svatou v Praze na Karlově a odebral se do své otčiny, kde na faře Jarošovské přisluhoval zastávaje místo kaplana, až obdržel jurisdikci do Kvílic u Slaného, kam ho přítel jeho p. V. Štulc byl doporučil, když odtud přišel pryč do ústavu pro slepé u sv. Rafaela v Praze. Přibyl na faru Kvílickou před svatodušními svátky r. 1843 a působil tam horlivě v kostele i ve škole zrovna tři leta. Celá osada ho ctila a milovala a zvlášť dítky na něm visely, že opravdu byl jejich přítelem. Staral se o blaho jejich neunaveně, učil je, hrál si s nimi, vzdělával rozum i cit jejich. Přípravy k sv. zpovědi a k sv. přijímání mu především ležely na srdci a první svaté přijímání dělo se slavně, aby dětem zůstalo v paměti. H. rozdával obrazy a knihy za vlastní peníz koupené a knihy půjčoval malým i velkým z knihovny, již si sám byl zařídil.

Na osadě Kvílické jsou mimo farní kostel ještě čtyry kostely filiální, nejvzdálenější je v Drínově a při tom se nalezá škola. H. pilně navštěvoval i tuto a nedal si brániti žádným počasím. On Drínovským sloužil i mši svatou roratní a za tou příčinou k nim cestu konával v noci. Hlásati slovo

Boží mu bylo potěšením, kázal dopoledne, v postě i odpoledne, měl výklad, držel cvičení a když mu dlouhý čas churavěl dobrý farář p. J. Hořejší, zastupoval ho věru o-
nětivě. Po smrti jeho se v Kvílicích stal administrátorem, spravoval celou osadu sáma a jen v neděli a ve svátek mu pomáhal františkán ze Slaného P. Michael Reichmann, kollega jeho z bohosloví. Kn. arcib. konsistoř uznala zásluhy Hlinkovy zvlášť o školu a dvěma dekrety r. 1845 a r. 1846 pochvalu kn. arcib. ordinariatu mu vyslovila.

Na podzim r. 1845 přistěhoval se do Kvílic nový farář p. Fr. Borgiáš Baroch, H. pracoval s ním v Kvílicích ještě přes zimu a po svatodušních svátcích r. 1846 přišel do Prahy do ústavu pro slepé u sv. Rafaela zase na místo přítele svého p. V. Štulce, jenž se byl dostal za duchovního správce do blázince u sv. Kateřiny. U slepých vyznamenal se H. bedlivostí ve svém úřadě, ochotností a přívětivostí k ubohým nešťastníkům, jimž těžký osud všemožně hleděl ulehčiti, a mírností a snášenlivostí k spolupředstaveným, s nimiž chtěl žíti v pokoji, aby prospěch domu mohl hájit a podporovat.

Již r. 1847 rozloučil se H. s ústavem odevzdáv ho duchovní péči přítele svého p. Fr. Rezáče. Navštívila ho těžká nemoc, tyfus, Milosrdné sestry, jenž spolu s ním ústav řídily, ho ošetřovaly dávajíce si záležeti na jeho uzdravení, což když se dosáhlo a on u přítele svého p. faráře Fr. Daneše na Peruci se byl zotavil, nastoupil dne 7. října t. r. místo vychovatelské v Hrádku Desfoursově u Sušice na patě Šumavy. Byl mu svěřen syn majitele panství Hrádeckého a Velhartického, jehož vlohy byly tak špatné a slabé, že se pochybovalo o možnosti jejich vyvinutí. H. dokázal víc než se očekávalo, vzal ku pomoci prostředky pedagogické, jenž slibovaly příznivý výsledek, naučil se sám tělocviku, studoval přírodopis, silozpyt a lučbu, vycvičil se v ručních pracích, zvlášť v truhlářství a lepenkářství a pak vzdělával svého žáka. Podářilo se mu to dle žádosti. Co Bůh nedal, on ovšem nemohl dáti. Že tu byla pamět, nashromáždily se i skutečné vědomosti, jmenovitě v přírodopisu, a to pomoci vyučování názorného, jehož se vůbec užívalo. Zjednaly se obrazy, mapy, zeměkoule a zeměstroje, pomůcky a mašiny k lučbě a silozpytu, magnety, zvětšovací skla, elektrické hračky a jiné náčiní, z čehož mnoho vlastní rukou se udělalo. Založeny jsou sbírky bylin, motýlů, brouků, nerostů a ustavičně se roz-

množují. Pěstuje se zahradnictví, vychovávají se květiny, dělají se procházky a výlety, snáší, robí, ukládá se a třebas by z toho mnoho nepošlo, přece se upotřebí času a užije života, jenž by byl jinak ztracený.

Vychovatel kněz Hlinka si získal vážnost, důvěru a lásku svého schovance i jeho rodičů, jenž mu byli vděční a hleděli ho na Hrádek upoutati a spolu se mu odměniti. Že nechtěl býti v zámku, vystavěli mu dům, kde posud žije z pense, již mu na svých panstvích doživotně byli pojistili. Skoro každého roku vykonává větší, menší cesty, z nichž dvě „na Velehrad“ a „do Bavor“ vypsál v Blahověstu. Je spokojen a přeje si, aby ho Bůh zachránil v tom, co má. Netouží po změně, třebas by mu větší příjmy a vyšší hodnost přinesla. Hrádek se stal jeho domovem, bydlí tam již dvacet let, v zámku deset a v novém domě také deset. Mimo to slavil padesátý rok svého stáří a pětadvacátý rok svého kněžství, jak jsme již slyšeli. Bůh mu přidej ještě mnoho let života a zachovej mu zdraví i sílu, aby dále psal pro náš lid a vzdělával ho pracemi svými, k nimž v Hrádku má čas i příležitost.

H. začal psáti r. 1847 a překládal napřed z německého malé články, obraz „Služba za službu,“ povídku „Odměna dobročinnosti“ a více, což vytisknuto v Blahověstu. Přítel p. V. Štulec poznal nadání jeho již z listů, co mu posílal z Kvílic a měl ho k tomu, aby přispíval do jeho časopisu. Jemu jediné patří zásluha, že jsme získali Fr. Pravdu, kteréž jméno mu od něho bylo dáno, že k první samostatné práci si za základ vzal zkušenosti Fr. Pravdy, jenž však byly jeho vlastní a jinému se připisovaly, aby zůstal v skrytě a dověděl se, kterak budou přijaty. Napotom již Pravdou setrval a že pod tím jmenem píše Hlinka, vyzradili jeho známí a přátelé. Činnost jeho literární plodná a pilná neušla pozornosti nejdůst. pana biskupa Budějovického, od něhož r. 1860 — a nejdůst. pana biskupa Kralohradeckého, od něhož r. 1861 poctěn jest titulem biskupského notáře, což když oznámil, že mu to v dekretěch bylo uloženo, kn. arcib. ordinariatu do Prahy, kamž posud přísluší, obdržel odtud t. r. 1861 tak nazvané expositum canonicale.

H. jest údem Dědictví Svatojanského, Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, Dědictví sv. Prokopa a Matice české, zakladatelem Dědictví sv. Karla Bor. čili Maličkých v Hradci Králové a Dědictví sv. Ludmily čili Zlaté knihy v Písku.

O ceně četných spisů jeho nebudeme zde mluvit: je známa jejich čtenářům.*) Některé přeloženy jsou i do cizích jazyků k. p. slovinského, německého a dánského. Uvedeme je dle pořádku, dle něhož byly sepsány a spolu přidáme, kdy a kde se vytiskly.

Původní povídky, novely, obrazy a příklady ze života od Fr. Pravdy:

1. Dvě svatby najednou. — Blahověst 1848.
2. Matěj sprosták. — Povídky z kraje sv. I. 1851.
3. Slouha a jeho rodina. — Blahověst 1849.
4. Sedlák čarodějník. — Blahověst 1849 a 1850.
5. Starý voják. — Blahověst 1849.
6. Koňar Hejtmánek. — Blahověst 1849.
7. Pater Tomáš. — Blahověst 1850.
8. Bětuška a sestra Katrin. — Povídky z kraje sv. I. 1851.
9. Vávra kuřák. — Povídky z kraje sv. II. 1851. Přeložen do Dánského.
10. Madlenka, stará panna. — Blahověst 1850.
11. Sedlák Krupička, svobodný občan. — Povídky z kraje sv. I. 1851.
12. Hrabě a žebřák. — Blahověst 1851. Otisknuto v Obrazech křest. 1859.
13. Martinův nový plášť. — Povídky z kraje sv. II. 1851.
14. Štěpánův Vít uří se na kněze. — Povídky z kraje sv. III. 1852.
15. Zralých Jan si hledá nevěstu. — Povídky z kraje sv. II. 1851.
16. Kterak u Jedličků dohospodařili. — Poutník kalendář 1852.
17. Jeden ženich a dvě nevěsty. — Opavský Besedník 1861.
18. Ona má rukavičky. — Povídky z kraje sv. V. 1853.
19. Vzácný pán. — Zlaté klasy v Praze u Jelínka 1856.
20. Devítiletý kmoť. — Blahověst 1851. Otisknuto v Obrazech kř. 1859.
21. Bohatý a chudý pohřeb. — Blahověst 1852. Otisk. v Obrazech kř. 1859.
22. Žárlivý Adam. — Povídky z kraje sv. IV. 1853.
23. Pražátko. — Povídky z kraje sv. V. 1853.

*) Naučný Slovník nazývá mnohé spisy Pravdovy klasické a jiným vytýká přílišnou rozvlácnost a nudné moralisování. Bylo nám divno, že N. S. právě o spisech Fr. Pr. podal kritiku. Jinde se tomu vyhýbá drže se víc objektivně anebo chválí dlouhými články spisovatele dost nepatrné vypočítav všechny jejich práce. Pravda je spisovatel katolický a moralisování, jenž se N. Slovníku zdá býti nudné, zakládá se v směru povídek, jenž jsou morální, a nudné snad není jiným. Hlínka se nenarodil, jak N. S. praví, v Krasíně, jehož u Hradce Jindřichova, ba ani v celých Čechách není, nýbrž v Nekrasíně, nebyl co chlapec v Žďaru, nýbrž v Zámku-Žďaru čili Klášteře (Schloss-Saar), jenž leží nedaleko Žďaru na Moravě a činí obec pro sebe, nebyl dán do Svitav, aby se naučil německy, nýbrž do Svitavy (Zwittau) v Moravě, nepřišel do Kvílic týž rokem, co byl vysvěcen 1842, nýbrž teprv 1843, nedokázal na zátku svém v Hrádku divů, nýbrž vchoval ho bez divů, nemá „Matěje sprostáka“ za povídku, jenž zasluhuje první místo na př. mezi těmi klasickými, co sepsal a t. d.

24. Kterak se Švehla dostal na Jedličkův statek. — Poutník kal. 1853.
25. Kovářovic Boženka. — Blahověst 1852. Otisk. v Obrazech kř. 1859.
26. Bohatý Konečný a chudý Novotný. — Posel z Prahy 1858.
27. František pometlár. — Děd. Maličkových č. I. 1860. Německy od Frosta.
28. Kam vede paráda. — Poutník kal. 1854.
29. Hapala — Tonička. — Opavský Besedník 1861.
30. Nepokoušej blázna. — Zlaté klasy v Praze u Jelínka 1854.
31. Učitel z Milešovic. — Bibl. románů u Jeřábkové 1856.
32. Slepá babička. — Zlaté klasy v Praze u Jelínka 1854.
33. Devateré řemeslo desátá žebrota. — Zlaté klasy u Jelínka 1853.
34. Řemeslo má zlaté dno. — Zlaté klasy u Jelínka 1854.
35. Advent a Vánoce. — Blahověst 1862.
36. Voják nováček. — Lumír 1856.
37. Farářova schovanka. — Blahověst 1858 a Poutník kalen. 1861.
38. Prásek a Hejmánek. — Zlaté klasy Jel. 1854.
39. Fabrika v Postupově. — Poutník kal. 1855.
40. Ženich se čtyřmi sty. — Perly české od Musesa 1855.
41. Děvče sirotek. — Lumír 1857.
42. Ljstina a úroky. — Blahověst 1855.
43. Červený vůl a Zlaté slunce. — Poutník kal. 1856.
44. Jak kdo činí, tak odplatu bere. — Opavský Besedník 1865.
45. Řádný řemeslník, zlaté řemeslo. — Poutník kal. 1865.
46. Dědictví po matce. — Blahověst 1856 a Svatoj. Dědict. v Zábavě 1859.
47. Sládek a jeho schovanec. — Poutník kal. 1857.
48. Po desíti letech. — Zlaté klasy v Praze u Jelínka 1856.
49. Děd a vnuk. — Blahověst 1856.
50. Krejčí Fortunat. Bibl románů u Jeřábkové 1857.
51. Dvoji cesta. — Blahověst 1857 a Svatoj. Dědict. v Zábavě 1859.
52. Matka studentů. — Lumír 1858.
53. Pán z Podlesí a děvče vesnické. — Lumír 1857.
54. Kosteliček u sv. Prokopa. — Poutník kal. 1858.
55. Matka a syn. — Blahověst 1858.
56. Obraz matky Boží. — Blahověst 1858.
57. Ženské srdce. — Bibl. Velehrad č. I. v Olo-mouci 1863.
58. Blahoslavené vánoce. — Poutník kal. 1859.
59. Láska slepé. — Almanach Kytice u Jeřábkové 1859.
60. Novomanželé. — Sborník kal. učit. 1859.
61. Myslivec od Černého lesa. — Poutník kal. 1860.
62. Nenásleduj zlého. — Průvodce kal. řemesl. 1859.
63. Hospodáři a výminkáři. — Svatoj. Dědict. v Zábavě duch. 1859.
64. Na veliký pátek. — Svatoj. Dědict. v Zábavě duch. 1859.
65. Odměna dobročinnosti. — Průvodce kal. řemesl. 1860.
66. Krivá přísaha. — Blahověst 1859 a Poutník kal. 1862.
67. Hones a Pinkas. — Krakonoš alman. u Jeřábkové 1860.
68. Bez ctnosti není lásky. — Poutník kal. 1863.
69. Jak Petr Kořan naučil se pít. — Poutník kal. 1861.
70. Zpomínky na dědouška. — Poutník kal. 1861.
71. Naproti. —

72. Bohatá Julie a chudá Eva. — Děd. Maličkých č. II. 1861. Něm. Frost.
73. Odrodilec. — Boleslavan 1860.
74. Vína a smír. — Lumír 1862.
75. Učitel a jeho žák. — Sborník kal. učít. 1863.
76. Po německu vzdělaná Češka. — Sborník kal. učít. 1862.
77. David a Jonathan. — Blahověst 1861.
78. Pasák zločaje. — Poutník kal. 1862.
79. Náš stůl. — Poutník kal. 1862.
80. O Velvary, o Velvary. — Boleslavan 1861.
81. Zábavy učitelovy. — Zábavník učít. v Písku 1862.
82. První čamara u nás. — Lumír 1863.
83. Nevěrná milá. — Opavský Besedník 1862.
84. Vyvrácený předsudek. — Poutník od Otavy v Písku 1862.
85. Šťastný nový rok. — Blahověst 1862.
86. Sestra Cyrilla. — Blahověst 1862. Otisk. u Stýbla.
87. Starý řemeslo. — Opavský Besedník 1862.
88. Myslivce podivín. — Zábavy mysl. od Špatného 1863.
89. Mladá trpitelka. — Blahověst 1863. Otisk. u Stýbla.
90. Po německu vzdělaný Čech. — Opavský Besedník 1863.
91. Na hrobě matčině. — Zlaté klasy v Písku č. I. 1863.
92. Svátek babiččin. — Zlaté klasy v Písku č. I. 1863.
93. Kacíři hřišnice. — Blahověst 1864.
94. Dvacet tisíc. — Poutník kal. 1864.
95. Bratr na prázdninách. — Zl. klasy v Písku č. II. 1864.
96. Nocleh v lese. — Zl. listky v Písku č. II. 1864.
97. Dcery komisarovy. — Zl. klasy v Písku č. II. 1864.
98. Kanárek. — Zl. listky v Písku č. II. 1864.
99. K čemu také jsou ty noviny. — Opavský Besedník 1864.
100. Lakomec a jeho dcera. — Blahověst 1865.
101. Žižka v Mnichově. — Budivoj v Budějov. 1864.
102. Paní a služka. — Zl. klasy v Písku č. III. 1865.
103. Andulčin Černouš. — Zl. listky v Písku č. III. 1865.
104. Dcera vdovcova. — Zl. klasy v Písku č. III. 1865.
105. Nemocná školačka. — Zl. listky v Písku č. III. 1865.
106. Tricet let v Rázově. — Moravan kal. 1868.
107. Na stráž. — Blahověst 1865.
108. Sirotci. — Děd. Maličkých č. IX. 1865. Něm. Prager.
109. První zahrádka. — Zl. listky v Písku č. IV. 1866.
110. Práteleství a láska. — Zlaté klasy v Písku č. V. 1867.
111. Svědomí. — Blahověst 1866.
112. Nové šaty. — Zl. listky v Písku č. IV. 1866.
113. U dědečka a u babičky. — Zlaté listky v Písku č. V. 1867.
114. Koblíhy. — Zl. listky v Písku č. IV. 1866.
115. Aloisie a Jindřiška. — Zl. listky v Písku č. IV. 1866.
116. Na výminku. — Blahověst 1866.
117. Láska matčina. — Blahověst 1867.
118. Zatmění měsíce. —
119. Na ledě. — Zlaté listky v Písku č. V. 1867.
120. Co jim scházelo. — Zlaté klasy v Písku č. V. 1867.
121. Oběd na poli. — Zl. listky v Písku č. V. 1867.
122. Blažena a Mathilda. —

Divadla pro děti:

123. I. Učitel ve francouzském zajetí. — U Stýbla č. I. 1863.
124. II. Štědrý den. — U Stýbla č. II. 1863.

125. III. Král liliputánský. —
126. IV. Slepá babička. — U Stýbla. č. IV. 1867.
127. V. Před trhem. —
128. VI. Sv. Mikuláš. —

Cestopisy:

129. I. Pouť na Velehrad. — Blahověst 1863.
130. II. Cesta do Bavor. — Blahověst 1864.

Některá pojednání:

131. I. Upřímní příbuzní. — Poutník kal. 1856.
132. II. Čti otce a matku. — Škola 1861.
133. III. Komedie v kraji. — Obrazy života 1859.
134. IV. Vzdělanost v kraji. — Obecné listy naučné 1860 a Poutník kal. 1864.
135. V. Slovo o slečnách a k slečnám. — Boleslavan 1861.
136. VI. Děti učitelovy. — Školník 1861.
137. VII. List o jedné z největších daní. — Budivoj, Národ a Posel z Prahy 1865.
138. VIII. Život v kraji: Sobota, Neděle, Muziky, Svátky, Trhy. — Blahověst 1867.
139. IX. Po pětadvaceti letech. — Blahověst 1867.

D O P I S Y.

Z Karlína, dne 20. ledna 1868.

(Rozhled časový.)

Na konci starého a na počátku nového roku rádi skládáme účty, porovnáváme starý rok s předešlými lety, abychom zvěděli, jde-li to s námi lépe, nebo hůř, anebo ještě hůř. R. 1865 nebyl Církvi příznivý, r. 1866 nebyl Církvi příznivý, r. 1867 nebyl Církvi příznivý. Jedná se tedy jen o větší neb menší míru nepřátelství k Církvi. Kdybych ta tři leta měl klassifikovati a pojmenovati, nazval bych r. 1865 „rokem Renanským,“ r. 1866 „rokem Prusáckým,“ r. 1867 „rokem konkordátským.“ Tato tři leta byla jsou leta bojů, s tím toliko rozdílem, že r. 1865 bojeváno perem, r. 1866 mečem, r. 1867 perem, jazykem i mečem. Porovnáváme-li tedy tři poslední leta, pozorujeme pravidelný postup (gradaci). R. 1865 pozitiv, r. 1866 comparativ, r. 1867 superlativ; po česku: první, druhý, třetí stupeň. Půjde-li to tak dále, dostaneme se r. 1868 k mluvnické nestvůře: k hypersuperlativu. Další rozdíl posledních tří let v tom záleží, že boje a nepokoje vycházely r. 1865 z Francouzská, r. 1866 z Německa, r. 1867 z Rakouska; aneb podle hlavních měst; z Paříže, Berlína, Vídně.

R. 1865 nadělal u nás mnoho hluku Renan-ův „Život Ježíšův;“ porazil prý docela víru, pravili neznabozi. A ejhle! víra porazila Renan-a. Dnes se o Renan-ovi a o jeho „Životu Ježíšovu“ více nemluví. Neboť to, co v jeho spisu bylo nového, nebylo pravdivé, a co pravdivého bylo, nebylo nové. Rationalistům to nebylo nic nového, poněvadž předchůdci jeho byli: Strauss, Paulus. Theologům to nebylo nic nového, poněvadž znají všechny haeretiky od počátku církve

až po tento den, a poněvadž spis Renan-ův jest toliko sbírkou čelnějších haeretiků v novém rouchu zábavného čtení. R. 1865 přišel a odešel. Dnes již málo památek po něm nalezáme. —

Smutnější a nešťastnější byl r. 1866. Hluk zbraně hmotné přehlušil zvuk zbraně duchovní. Otázka náboženská postoupila místo otázky politické. Po závrati Renan-ské následovala horečka Prusácká. Za rakem nezabožství připloužilo se dravé zvíře — cholera. Katolíci, kteří r. 1865 hájili víru perem a jazykem, osvědčovali r. 1866 víru skutkem. Háj na Chlumu, krvavá pole válečná, lazarety od Hradce Králové až k Náchodu, kostely v nemocnice proměněné — dovedly by vypravovati o nejednom Jesuitovi, Milosrdné sestře, obětovném faráři a horlivém kaplanu, o šlechetném lékaři, — kterak zásady sv. náboženství osvědčovali obětovností až k smrti. Mnohý kněz, který r. 1865 ve svém chrámu hájil z *kazatelny* Božství Ježíšovo slovem, r. 1866 hájil božský původ víry naší *skutkem* v témž kostele, plaze se na kolenou po zemi od raněného k umírajícímu. A udíleje života duševního raněným sám v obět se podal smrti časně. Od té doby jen jediný minul rok, a r. 1866 přichází v zapomenutí. A kdyby nebylo těch mnohých mezer v rodinách, a těch rozmanitých pomníků na bojišti Kralohradeckém, — r. 1866 u mnohých byl by již v zapomenutí přišel.

Nastal r. 1867. Rozumný člověk by se domýšlel, že neštěstím pýcha krotne. R. 1866 víra obětí přinášela na krvi i na statcích. Křesťan s křesťanem závodil v dobročinnosti. Bídě ulehčováno, nešťastným pomáháno. Dalo by se mysliti, že víra kř., která skutky se osvědčila a divy činila, nakloní si srdce nepřátel Církve. Avšak nikoliv! Po boji s Německem nastal boj proti konkordátu. Proto nazval jsem r. 1867 „rokem konkordátským.“ Pěkné pojmenování! „Concordia“ po česku znamená „svornost.“ Byl tedy „rok konkordátský“ po česku „rokem svornosti?“ I to, to! Rokem nesvornosti a nesnášlivosti náboženské, nikoli k židům, ani k protestantům, — ti mají v otázkách náboženských úplnou samosprávu, nýbrž ku — katolíkům. Nyní na krátký čas povoleno příměří. Kdy se as skončí a kdy nový boj vzplane, nevíme. To ale víme, že ani mír, ani boj Církvi Boží na škodu nebude. Co se nám na „svobodě církevní“ ujme, „katolickou uvědomělost“ desateronásob nahrazeno bude. Dějiny nám dávají naučení, že utlačování vede k svobodě synů

Božích. Od dneška za rok, dá-li Pán Bůh, uvidíme, jakého jména si zaslouží rok 1868.

Fd. L.

Ve Velvarech, dne 20. ledna 1868.

(Održeni školy od církve.)

Nesmíme se ještě těšiti, žeby strašidlo na Vídeňském „Lehrertagu“ zplozené již na dobro bylo zmizelo; nám jest dosud sbírat zbraň a sháněti bojovníky proti onomu zhoubci církve a národa. Ukázalo se sice již těm kterým *osvícencům*, že chtějí vlastně pokroku a osvětě *posvítit*; ukázalo se jim, žeby plán jejich v skutečnost uveden zcela jinak vypadal, než jak si ho na papír namalovali; žeby navržená nová vyučovací soustava místo rozšíření moudrosti, vzdělanosti a lidskosti rozmnožila jenom počet kandidátů pro káznice, trestnice, a jiné — nice, ač nenásledoval-li by z toho některý krásný den z r. 1793. Avšak mluvmе jim, když slyšeti nechťjí! Bohužel, že i u nás se počínali hlasové po nich opičit; bohdá ale, že *lidský* rozum snad přece nad *opičáctvím* zvítězí. Vezme-li se věc zcela konkrétně, a do všech možných následků se pronásleduje: tuť musí její neapnost každému býti zřejma. Církev nemá více dohlížeti na školy. Představme si je tedy pod dozorstvím laiků. Kteří laikové budou na školy dohlížeti? Úřadové? Nechci jim upírati působivosti; paedagogické vědomosti nejsou aspoň žádnou privilejí jen některých lidí; ale *jakým způsobem* budou na školy dohlížeti? Školy se nenalezají pouze v okresních městech, ale jsou i po vesnicích roztroušeny. Jak často bude pan okresní či školní rada či komisař dojížděti do vesnických škol? A co bude za svou práci míti? A kdo ponese útraty cesty? — A tak bychom se mohli ještě na lecco tázati — ku př.: zač bude taková dohlídka stát? — Avšak moudré hlavy se ozývají řkouce: „Občané sami si budou na školu dohlížeti!“ Budiž. Znáám obec, kde členové výboru v nesnázi jsou majíce se podepsati a k podpisu hodnot a důstojnost svou připojiti. A takových pp. výborů tuším že bude i jinde dosti. A těm a takovým lidem by se měli vzdělaní učitelé naši podříditi? Již nyní trpce zakouší mnohý vzdělaný, horlivý a zasloužilý učitel hrdou pánovitost zpatronátnělých výborů; což kdyby se takový patron vyšinul až na koně školdozorce? Na mnohých místech mají učitele téměř za poslední osobu v obci — vyjma snad jen obecního pastýře. Příkladný učitel v J. pohlíží již po sedmnáct měsících ne sice okem závistivým — nebo toho on schopen není

— ale zajisté zaroseným na to, kterak obecní strážník pravidelně prvního dne každého měsíce svůj plat obdrží, kdežto on za svou pernou práci jest poukázán — na trpělivost. A chce-li s občany žítí v pokoji, musí trpěti; blaze mu, nemusí-li jako jiní četnější rodinou obdaření učitelé trpěti — hlad. — Kdesi došel si představený *mezi vyučováním* školním pro p. učitele, by tento šel do schůze psát. „My se musíme na vás díít, pročez nám za to můžete psát!“ zněl rázný důvod hlavy obce. Svědomitý učitel se krátce vyjádřil, že školu nyní opustit nesmí, leč by si od p. faráře vzal dovolení. „Zádné komplementy — teď *my* jsme páni!“ zněla rozhodná odpověď slavného představenstva. — Horlivý správce duchovní nabídl tétěž obci velmi značnou obět k založení školní knihovny; slavný výbor ale nabídnutí nepřijal, proto že člen výboru — jinověrec — byl proti založení knihovny. „Co bych já z toho měl? byly by tam bez toho jen samé *katolické* knihy!“ —

Obrázky takové nás učí, že nejsou všechna zastupitelstva obecní — při všem osvětlování lidu četnými listy — schopna řídití naše školy. Zde se potkáváme s morální nemožností, jako u úřadů jsme našli fysickou — a pročez musí zůstat zatím při starém. Až bude každá ves mít svého okresního přednostu neb školního radu, aneb až budou pp. výborové posílání na obecné útraty na paedagogia, by se našim učitelům co do vychovatelských vědomostí aspoň *vyrovnati* mohli: pak necht jsou neobmezenými dozorcí školy. Do té doby ale ještě mnoho vody uteče. My počkáme. Avšak, pánové, kteří se toho dočkati nemůžete, abyste čekáním čas nemařily, přečtete sobě zatím, co praví Komenský v předmluvě k své Diaktice:

„Věsti rozumně mládež“ — píše on — „jest opatrovati prostředky, jak by před nákazami a nákvasy světa ohrazena, v tom dobrém, jehož símě v srdci složené má, zachována, i k šťastnému zrostu rozhojněna, též uměním všelijaké moudrosti a *pravé Boha i všech skutků jeho známosti vyučena a tak pravým pravé rozumnosti světlem pravě osvícena býti mohla*. — A protož můž-li kdo co poraditi, můž-li co vymysleti, můž-li co vzdycháním, úpěním, plácem na Bohu vyprositi, co a jak by rostoucí mládeži k dobrému bylo, ten ať nemlčí, ale radí, myslí, prosí.“ — Či ti osvícení pánové onen návrh k odtržení školy od církve také „vzdycháním, úpěním, plácem na Bohu vyprosili?“ — J. B.

Od Černého Kostelce, v lednu 1868.

(O Ill. Evang. Věstníku.)

Již dlouho nezminil jsem se o Ill. evang. Věstníku, který se ani valné přízní samých evangeliků netěší. Ubohý, chce být orgánem obou konfessí, augspurského i helvetského vyznání, a tu nevyhnutelno, že časem někde naraziti musí. Těžko dvěma pánům sloužiti. Shromážděný konvent evang. augs. reformované církve v Krábských příkre o něm se vyjádřil a tak neskvěle ho odporučil. Však Věstník pohrdá úsudkem konventu a samovolně vyčítá poklesky, pro které as u tohoto shromáždění v nemilost upadl. (č. 4. 1868.) V čísle 5. uvádí důvody, z kterýchž nejprvnější, že redaktor nepatří v počet vyvolených (vlastně ordinovaných) a že se ve Věstníku nenalezají také hrubé nájezdy, jako jsou na příklad „shnilé plevy, vředynakažlivé“ a j., jakýchž se na více místech „Hlasů ze Siona“ dočísti lze. To tedy kritika Hlasů ze Siona. — V čísle 6. ráčil si všimnout Věstník též našeho „Blahověsta“, který Husa za pobloudilce a Žižku za fanatického hrado- a chrámoborce drží. Mělby Blahověst (tak totiž Věstník rozumuje) přec již jednou sluchu popřát nestranné historii a dle Erbeny soudit, že přesný byl rozum a důsledné přesvědčení Husovo a nemluvit, že Jezovitě a jejich pomahači, kteří české knihy po statisících (!?) pálili, ochranou byli naší národnosti. Má pravdu „Věstník“, že Blahověsta a katolíky vůbec ni historická pravda ni logika (Vestníková) nikdy nepřekoná. Věstník a jeho pomahači příliš málo mají u nás autority, ať si hledí svého a nás ušetří. Musím podotknouti, že konvent Krábský v čl. 11. rokoval o zlořádu, že se víno od večere Páně zbylé od členův církve vypijí a chlebem od večere Páně zajídá. Hle, hle, kdyby to tak byl některý katolík řekl, to by byl rámus! V čl. 12. zmíněno, že se o žaltářích a pohřebích opojných nápojů užívá, tančí a. t. d. Kdoby si to byl pomyslíl! J. K. Ř.

KRONIKA.

Z Prahy. V úterý 28. t. m. v 10 h. bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup v c. král. dvorní kapli sloužiti slavnou zádušní mši svatou za zvěčnělého císaře Mexického, arciknížete Rakouského *Maxmiliána*, jehož mrtvola d. 18. t. m. v cís. hrobce u OO. kapucínů ve Vídni pochována byla. V týž den budou v tétěž dvorní kapli na hradě od 6 h. z rána až do poledne slouženy tiché mše svaté za pokoj duše nešťastného císaře *Maxmiliána*.

— O slavnosti *Očišťování* P. Marie (2. února) posvěti u Všech Svatých na hradě hromničky JEmin. nejdůst. p. kardinál a bude pak po průvodu o 11. h. přítomen slavné mši svaté.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati d. 30. a 31. ledna a od 1—3. února u sv. Jana Nep. na Skalce, od 4—8. února u sv. Josefa či u Anglických panen na Malé straně.

— *Adresu* proti zrušení konkordátu, proti civilnímu manželství a odtržení školy od církve podali JEmin. nejdůst. p. kardinálu arcibiskupovi katoličtí osadníci obce Ovčáarské, Bejhorské a Sendražické v okresu Kolínském.

— *Z Karlína.* O slavnosti Zjevení Páně odbyvala se valná hromada *literáckého spolku*. Spolek čítá celkem 64 členy, a sice 22 výkonných a 42 přispívajících. Kromě darů přijato a vydáno na penězích za uplynulý rok 89 zl. 50 kr.

— *Ze St. Boleslavi.* O slavnosti Očišťování P. Marie bude v zdejší chrámu Marie P. slavně instalován nový čestný kanovník kapitoly Staroboleslavské, d. p. Jan *Hunger*, děkan Rabšteinský.

Z Lince. (Novinářská lež.) Dne 14. prosince 1867 přinesl list „*Linzer Tagespost*“ nazvaný tuto zprávou: „Jeden zpovědník a dva poklady. Jak se nám píše z Zugu ve Švýcarsku, panuje tam neobyčejné jitření; zpovědník blízkého kláštera „am Gubel“ utekl i s abatyší a s penězi klášterními. Naproti tomu přinesl „*Schweizer Kirch. Ztg.*“ 18. prosince toto ohlášení: Listy radikálními bylo rozšířeno ohavné nářknutí proti katolickému faráři Röllimu a řeholním pannám v Gubelu. Z té příčiny vydala obecní rada v Menzingen následující svolání: „Ješto nižepsanému úřadu u vědomost přišlo, že jedovatí jazykové nesvědčitým a utrhačným způsobem osočili a pohaněli důstojného p. faráře a podpřevora J. J. Rölliho, jakož i ctihodnou pannu Aloisii Ammannovu z Gubelu, vidí se týž úřad nucena, všecky takové pověsti na základě spolehlivých zpráv za úplně liché a zcela bezdůvodné prohlásiti. Kdož by tedy koli o původcích neb rozšiřovateli tohoto bezbožného a urážlivého výmyslu a na cti utržení bezpečnou ústní neb písemnou zprávu, kterážby k zatknutí těch osob vedla, podal, obdrží odměnu 200 franků. — Obecní rada v Menzingen.“

A. Ze Slezska se píše 5. ledna: — Jistý kněz z našeho biskupství navštívil ce-

stuje po Italii i staroslavny klášter Benediktinů na hoře Cassino. Mimo krásné položení, jímž příroda sv. místo to ozdobila, mimo starobylé umělecké výstavnosti, jimiž umělci italští po věky tento původ slavného a o církev velezasloužilého řádu byli ozdobili, ličí vel. cestovatel zvláště literární poklady téhož samostanu. Knihovna obnáší 800 rukopisů pergamenových, obsahujících díla klasiků a sv. Otců; 60.000 stůček pergamenových a 40.000 tištěných knih. (Jistý protestantský cestovatel udává tyto jen na 800; viděti v tom zást zlomyslného kacířstva!) Dokládá pak dotčený slezský kněz: Všeobecnou radostí se mi praví, že klášter Monte-Cassino nebude zrušen. O zachování jeho došly italskou vládu prosby odevšad. Mezi jiným i král pruský vyslovil své vážné zajisté přání „aby tato koruna všech klášterů zachována byla.“

Z Německa. V Osnabruku, hannoverském to městě, vznikl spor mezi biskupem a magistrátem městským za příčinou nově zřízené reálky. Magistrát záleží pouze z evangeliků a ti tedy ustanovují ředitele i učitele, předpisují školní knihy atd., tak že katolíci nemohou očekávati, žeby také zájmy katolické vřy u těch pánů povážlivěti nalezly. Vždyť pak se v Osnabruku i nedospělé mládeži ve školách vštepkuje taková nenávisť proti všem katolíkům, že již několikráte kněží katoličtí před městem i v městě samém nekázanou mládeži protestantskou pohaněti byli. Z těchto příčin vydal biskup Bekman přísný zákaz, aby žádný z katolikův dítky své do oné reálky Osnabrucké neposílal, ješto katolíci mají své vlastní gymnasium i reálku v řečeném městě.

Z Bavorska. V městě Neustadt (a. d. Haardt) konala se před některým časem schůze protestantská, kteráž podává opět důkaz, jak hluboce již protestantstvo kleslo. Protestantský farář z Manheimu (v Baden-sku) jmenem Schellenberg mimo jiné pravil: „V Ježíši Kristu není ani jedné linie, která by sahala nad přirozenost lidskou; ano Kristus se nemůže ani nazvati člověkem neobyčejným ve smyslu tom, jakoby nikdo z lidí ostatních jeho dostihnouti s to nebyl.“ Proti takovému rouhání zadalo 120 protestantů různý protest žádajice spolu, aby farář tento s úřadu svého byl sesazen. Nad tím se nemálo pohoršily listy freimaurovské, jenž na to nalehají, aby žádosti oněch „fanatiků evangelických“ nikterak vyhověno nebylo.

— Proslulý učenec opat a profesor theologie v Mnichově, dr. Daniel Bonifác Haneberg jmenován jest arcibiskupským radou duchovním.

Z Pruska. *Kde nalezá svatý Otec ochrany?* — Z Koblenze se píše do „A. P. Z.“ 8. ledna, že tamní katolíci měli v Ehrenbreitsteinu valné shromáždění a uzavřeli králi pruskému podati adresu s prosbou, „aby sv. Otcí v Římě, jakožto viditelné hlavě církve katolické v nynější strastné době mocnou svou pomocí přispěli ráčil.“ Svou prosbu odůvodňují mimo jiné tím, „že katolíci křesťané považují území římské za majetek svůj a že církev katolická vidí v oloupení papeže o světskou vládu útok na svou celistvost, na samostatnost a neodvislost svého vrchního pastýře, za uražení a poškození svého majetku.“ — I z Düsseldorfu zaslali katolíci adresu k králi v témž smyslu s 7500 podpisů, v kteréž mezi jiným dí: „Dle toho, jak veškerá soustava církevní v papežství vrchol svůj má, nelze svobodně vykonávání katolické víry ani si pomyslit mimo úplnou neodvislost a samostatnost papeže římského, poněvadž od toho závisí svobodné konání jeho nejvyššího pastýřského úřadu.“ — Dále pak dějí: „Nebezpečí, která za naší doby papežství hrozí, jsou na bíledni. Přivrženci mocné strany, jejížto úmysly rovněž čelí i proti ideám křesťanským i proti monarchickým zásadám, na nichž nynější státní řád se zakládá, zasazují se všemi silami o to, aby nejstarší právní trůn zbořili a papeže o poslední kus světské vlády oloupili. Uznáváme v tom nejen hrubé porušení práva, nýbrž i zahrožení samostatnosti nejvyšší hlavy církve naší, kteráž se nejjistěji v oné světské vládě zakládá. Proti těmto nepřátelským útokům vzdávají níže podepsaní své nejponíženější prosby: aby Vaše královské Veličenstvo svůj závažný vliv v radě mocnářů k tomu obrátiti ráčilo, aby důstojnost a neodvislost svaté Stolice papežské se zachovala a pojistila.“ — Taktéž píše „Gazeta Torunova“, že tamější biskup ve spojení s jinými katolickými biskupy východních Prus zadal adresu k témuž králi, aby svým královským slovem k udržení světského panství papežova působiti ráčil. — Takovým snažným a odevšad ho docházejícím prosbám naklonil král ucho své; neboť jak se ze Slezska ode dne 11. t. m. ujišťuje, „psal král pruský Vilém I. svatému Otcí, osvědčuje, že pokládá obhájení světské jeho moci za nevyhnutelně potřebné

k vykonávání duchovní jeho pravomocnosti a k upokojení srdcí katolických.“

— *Také demonstrace studentská!* — Z Freyburku (v Badensku) píše se do „A. P. Z.“ dne 12. t. m.: „Dnes odpoledne mělo valnou hromadu v domě spolku tovaryšův *katolické studentstvo zdejší university*. S povolením *prorektora* mělo se shromáždění odbývati v universitě; ale k *protestu dvou pp. profesorů* bylo usnešením sboru profesorův zakázáno, míti shromáždění to v aule. Ale nicméně tím skvěleji vypadlo. Řečnilo se vůbec výborně a vroucně; řečníci byli někteří bohoslovci a jeden jurista i jeden kameralist. Z Münsteru se dostavil co poslanec tamního spolku katol. studentů jeden filolog, který hlučným potleskem přijat byl a též nadšeně řečnil. Jednalo se o všeobecné záležitosti katolické a byla radost, jak vroucně tyto mladí muži osvědčili svou lásku a oddanost k církvi vůbec, zvláště pak pro tak velmi a nespravedlivě ztenčené právo sv. Otce v Římě. Uzavřeno jest *ustanovení spolků katolických university Freyburské*, a studentstvo ihned osvědčilo svou lásku k sv. Otcí skutkem, sebravši mezi sebou 100 zl. k podpoře jeho, kteréž mu s zvláštní adresou poslati hodlají. Ač se to vše s jakousi ostýchavostí dalo, což zvláštní poměry zemské vysvětlují, přece to nade vše nadání slušné a dobře vypadlo.“

Z Říma. Sbor kardinálů usnesl se na tom, že vojsku papežskému za statečnost v posledním boji projevenou udělí čestný dar 18.000 lirů (36.000 zl. v stříbre); kardinál Reisach co komoří sboru kardinálského zaslal řečenou sumu generálu Kanclerovi, prozatímnímu ministru války s připsáním, v němž sbor kardinálů vyjadřuje pochvalné uznání své veškerému vojsku papežskému. — V redakci listu „Osservatore Romano“ sešlo se 17.500 skudů též pro papežské vojsko.

— Z Holandska docházejí sv. Otcé nejen peněžitě dárky tamějších katolíků, ale též stateční obhájcové apoštolské Stolice odtamtud do Říma putují, tak že nyní již 2500 Holanďanů se v papežském vojskě nachází.

— **4.** Těm, kteří sv. Otcí za zlé mají, že svou světskou vládu s zbraní v rukou chrání a mocí mocí odráží, dostačilo by odpověděti zásadou přirozeného práva, ano dovoluje tomu, kdo útok trpí, brániti sebe jak může; a však kdo uslyší, jakým úmyslem laskavý právě sv. Otec branné moci k ochraně své užívá, tím více úcty

a lásky k němu mítí bude. Pročež znamenito zajisté jest slyšeti, jak se o tom prohlásil v odpovědi své na blahopřání důstojnictva vojska svého vzdané jemu 27. pros. m. r. (Blah. t. r. str. 30.) Dí pak: „Když se světská moc zbraně chopí k záhubě pořádku a zkázu tam působí, kde prvé mír a řád panoval, tu proti ní právě vystupuje církev a prosí Boha, aby od ní takové nesnáze odvrátiti ráčil: ale když se táž moc ozbrojuje, aby dobrý řád, jemuž nebezpečný převrat hrozí, udržela, když povstává, aby práva spravedlnosti božské chránila, když se postaví proti mužům strannickým, odbojným, zdivočilým, kteří se byli spojili, aby to co nejsvětější jest na zemi, porazili, tu zasluhuje, aby ji všickni děkovali a má právo na úplné uznání všech.

Vy, pánové, tvoříte dnes tu moc a proto zasluhujete pozhnání všech. Mečů, které po boku máte, nebudete užívatí k záhubě, ale k zachování; tasíte-li je na odbojníky, nespravedlivce a nešlechetníky, jednáte co pomocní zástupové prozřetelnosti k ochraně práva všech. Setrvejte tak a jistě dojdete cíle. Buďtež mezi sebou svorní, jako živlové tvorstva, kteří ač jsouce rozmanití přec k jednomu cíli směřují.

Zachovejte vždy tu náklonnost, kterouž jste povždy pro víru sv. Petra osvědčili. Víra, s skutky spojená jsouc, oslavuje vojína, a rodiny pak za obětovného působení jeho budou pokojně ve své domácnosti žítí, úředové budou bezpečně své soudy vynášeti, a my sami budeme se pak též z pokoje všeobecného těšiti.

Bůh posilniž slova má a požehnej Vás, abyste dle své statnosti byli vzory svým rodinám, svým spoluobčanům a celému světu.

Žehnám Vám místo Vašich rodičů, žehnám Vaším statkům, žehnám Vám k dosažení vlasti nebeské, kdežto se nám dostane radovati se blahem svrchovaným na věky.“

— A. Nejednen časopis přinesl tuto zprávu, která, jest-li pravdivá, důkaz dává, jak hluboko mravnost strany proticírkevní v Itálii klesla. „Jako obyčejně vyražel se sv. Otec nedávno v prázdné chvíli k svému zotavení s některými z svých služebníků. Rozkázav jim pak každému, čeho bylo třeba, propustil je s laskavým, otcovským napomenutím uděliv jim sv. požehnání. Všickni se odebrali až na jednoho, ještě mladého člověka, který celý ustrnulý zůstal, ani slova neřikaje. Na otázku sv. Otce: „Čeho si žádáš, synu můj?“ padl mladík k nohám taktéž udiveného sv.

Otce; hojné slzy řinuly se mu z očí, pro pláč nemohl ani slova promluvití, až konečně zvolal: „Smilujte se, sv. Otče! Smilujte se, pro Ježíše Krista a Pána, smilujte se nade mnou!“ To promluviv vyňal z záprsí svého *dýku* a podáváje ji sv. Otci řekl: „Račte vzítí tento smrtonosný, nešťastný nástroj; tím jsem Vás měl zavraždit! Vezměte a uschovejte jej; před Vámi leží nehodný mrzký *Garibaldián*.“ A když sv. Otec *dýku* vzal a značně dojat, ani slova ještě promluvití nemohl, tu onen, ještě na kolenou kleče, vyňal druhou rukou *měšec s penězi* a dáváje ho sv. Otci zvolal: „I tuto *Jidášovu* mzdu račte vzítí, sv. Otče; neboť tou jsem byl uplacen, abych otcovraždu svatokrádežnou na Vaši svaté osobě zpáchal. — Ale pro *Ježíše Krista* Pána, smilujte se nade mnou bídným hříšníkem!“ Dlouho stál sv. Otec mlčky; obrátiv se pak a padna na kolena před sv. křížem dlouho se modlil. Potom vstana a pokročiv k mladíkovi, an všecek zničený na zemi ležel, tvář svou zakrýváje, řekl k němu laskavě: „Povstaň! Já podržím obě co mi dáváš, abys sňad v slabé hodině nebyl k zpáchání tak hrozného zločinu sveden. A tuto, hle! dávám ti jinou zbraň;“ i podal mu krásný drahý křížifix a na něj ukazuje řekl dále: „Ten buď budoucně zbraní tvoou, kterouž proti zlému pokušení zápasiti máš; a místo *Jidášovy* mzdy, za kterouž jsi se měl dopustiti pekelné vraždy, tu máš částku z darů lásky,“ a tím mu dal co u sebe měl z peníze sv. Petrského, „abys i ty se učil milovati bližního svého.“ — Na pokynutí pak přistoupil kněz, jemuž sv. Otec mladíka odevzdal, aby ho do jistého kláštera uvedl, kdežby po jistý čas činil pokání. —

Z Francouzsko. Liberalní ministr osvěty p. Duruy pokusil se o to, vytlačití řeholní panny z dívčích škol a ústavů, a však hned při prvním takovém pokusu zle pochodil. V městě Orleans-u zřízena jest první „vyšší škola“ pro dívky vedením liberalních učitelek světských. Slavný biskup Orleanský *Dupanloup* napomenul všecky rodiče křesťanské, aby dítek svých do oně školy neposílali a spolu napsal otevřený list proti ministrovi Duruy-mu. Brzy na to dostal Msgr. Dupanloup připsy od kardinálů-arcibiskupů z Besanconu a Chambéry, od arcibiskupů z Aix, Toulouse, Lyonu, Bourges, od biskupů z Angers, Nantes, Nimes, Poitiers, Evreux, Luccon, Lavalu, Dijonu, Viviers, St. Claude, Rodezu, Le Puy, Marseille, Arras, Limoges, Autun, St. Dié; — všickni biskupové vyjadřují ouplný souhlas s listem Dupanloupovým proti ministrovi Duruy-mu a slibují,

že zásady tam vyslovené i oni vši moci hájiti budou. — Do vyšší školy pana Duruyho pak přihlásilo se — 39 žáček.

— (*Důslednost — ale jaká!*) Jak i nejurputnější nepřátelé církve katolické prospěšné stránky náboženství znají a jich k svému prospěchu užívají, dokázalo se nedávno v zákonodárném sboru francouzském. Jeden z poslanců *Geuroult*, ředitel novin „*l'Opinion nationale*“, církvi velmi nepřátelských, prohlásil se, „že jest též katolíkem, jako všickni jeho přátelé.“ Když pak se mu řeklo, že si odporuje, řekl s tichou odhodlaností: „*Já jsem katolíkem pro svou paní a své děti.*“ Tak tedy mnohý v politickém ohledu pronásleduje církev až do krve; ale doma v lůně své rodiny jest jinaký. Manželka chodí do kostela a tu jde manžel s ní a chová se tam jak na dobrého křesťana sluší; děti se vyučují v náboženství, chodí k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Takový odpor mezi domácností a veřejným životem nalezá se nejen v Paříži a ve Francouzsku, ale i na mnohých jiných místech v tisících rodinách. Tak jako onen *Gueroult* jest i mnoho jiných. — *Sauvestre*, jeden z spolupracovníků na oněch proticírkevních novinách, sepsal knihu proti řeholím katolickým, kdežto je nepříteli lidské společnosti zůve a k vyhlazení jich popouzí. Zapřisahal rodiče, aby všemožně děti své řeholníků varovali. Nicméně dal on svou jedinou, milovanou dceru na vychování do kláštera a odměnil dobré sestry za to bohatě. — Jiný velmi bohatý nepřítel církve, *Havín*, ředitel a majitel zloprověsných novin „*Siecle*“, jest v městě Torigny, kde má statek, co muž nábožný vážen a ctěn. Tam pořádně chodí do chrámu Páně a založil tam novou faru. Za to ho volili do okresní (departamentální) rady. Svou jedinou dceru dal též na vychování do kláštera; z lásky k ní obětoval tisíce k náboženským účelům nemoha ji žádné prosby odepřít. — Jeden z spolupracovníkův jeho *Louis Jourdan*, chodí též pilně s svou rodinou na služby Boží, dává své děti na vychování k chudým školním sestrám a bratrům a jest v rodinném kruhu příkladně zbožný. Mimo dům a ve svých spisech jest právě opak toho. — Tak i advokát *Jules Favre*; rodina jeho jest velmi zbožná, a jedna z jeho dcer vstoupila s jeho svolením do kláštera. To vše jest důkazem, že mnozí, ač sv. církev z politických náhledů — či předsudků pronásledují, přec svatě a blahotvorně působení její uznávají. Proč medle chtějí

náboženství vymýtit ze světa, kdyžby za všechno nedopustili tomu, aby rodiny jich byly bez náboženství? — Převrácenost, která nemá jmena! Má snad náboženství platiti jen pro pohlaví ženské a pro děti a muži mají míti privilegium, býti bezbožnými? —

— (*K římské otázce.*) Nejpalčivější otázka jest za našich dnů beze vši pochyby otázka římská. K rozluštění ji šíří se vždy víc a více to přesvědčení, že tu nezbyvá než aby buď světská vláda papežova docela za své vzala, anebo italská jednota se roztržila. Neboť staré pozitivní právo, na němž světská vláda papežova se zakládá, nelze jinak smířiti s zásadou národností, na kteréž dle pravidla: „násilí má přednost před právem“ Itálie se v jednu říši spojití usiluje, jakož nelze srovnati nedávno pronesené slovo francouzského ministra: „Itálie nikdy neovládne Řím!“ s výrokem ministra italského: „Řím jest Itálii tak nevyhnutelně potřebný, jako Paříž Francouzsku.“

Kdyby se tedy Napoleon císař ještě jednou o to pokusil, aby se sešla konference — tak aspoň semo tam se povídá, — mohl by to učiniti jen tehdy, kdyby naději měl, že druzí účastníci též konference ono slovo francouzského ministra za základ svých porad si vezmou. K tomu však jest malá naděje. Neboť vlády anglická podporující loupežnictvo Garibaldiho a ruská pronásledující zřejmě církev katolickou, — nebudou mu po vůli; pruská pak by snad k své vlastní výhodě slovo pronesla pro samostatnost papežovu, ale sotva by proti Itálii docela v smyslu onoho francouzského základu jednala, protože by tím byla proti principu o národnostech, dle něhož sama ještě celé Německo opanovati doufá.

To vše chytrého Napoleona neušlo; není tedy ani pomyšlení, aby římskou otázku nějakou konferencí rozhodnouti dal; nýbrž *chce-li miláčkem svého lidu býti*, musí dle náklonnosti a vůle francouzského národa světskou vládu papežovu držeti, byť i při tom italská jednota v trosky se rozpadla, ba sám rukou svou k tomu přispěti musí, neboť světská vláda papežova a sjednocená Itálie nemohou pospolu býti. (A. P. Z.)

Z Londýna (2. ledna). Duchovenstvo římsko-katolické v Írsku vydalo „osvědčení“ k vládě anglické, podepsané od 19 hodnostářů církevních s Dr. O'Brienem, děkanem Limerickým v čele, v kterémž se sice k

chybám irského národa upřímně přiznává, ale důvod a původ jich pokládá v třistiletém potlačování, pod nimž země ta i lid úpěli. Důkladné to dějinami dotvrdivše, zavírají úpis ten, že irský národ, jaký nyní jest, utvořen jest zákony pro Irsko či proti Irsku vydanými, a udávají obsah úvahy své v těchto větách:

1. Irsko jest ochudlé a bez pomoci, čehož však není příčinou národ irský, ale zákony anglické. 2. Zákony anglické provozovaly svou moc tak, že Irsko uvrhly nejenom na krátký čas v chudobu a nouzi, ale že chudoba a nouzi na vždy v zemi té uhostily a ustálily, zahubivše všechna zřídla národního blahobytu. 3. Z této chudoby a z ní povstalého úpadku pochází, že nyní veřejná bezpečnost zahrožena jest, jak z domova tak z ciziny (Ameriky). 4. Coby Irsku pomoci mohlo, aby opět zbohatlo a se spokojilo, nemůže vycházeti z britského parlamentu; vždyť vnitřní tužby Irska a dovolávání se irské pomoci vně (z Ameriky) jen tehdy ukojiti se mohou, získá-li Irsko opět svou národnost a obnoví-li královna opět dům lordův a dům poslancův irských. — A potom dokládají: „Před tváří Irska a celého světa prohlašujeme se tímto osvědčením v prospěchu nebes i země, přítomného i budoucího věku. My jsme učinili povinnost svou; na státních anglických nyní jest, rozhodnutí veledůležité učiniti.“ — Tot jest tedy celý starý návrh O'Connellův (Repeal), aby zrušena byla akta sjednocující Irsko s Anglickem a na místo její aby nastala pouhá osobní unie.

Paběrky.

* Minulého roku v letě přišel vysoce postavený úředník k jistému děkanovi (vikáři) v Belgii a tázal se řka: „Pane děkane, buďte tak laskav a sdělte mi jmena těch kněží Vašeho okresu, kteří po čas cholery věrně plnili povinnosti své; postarám se o to, aby byli *vyznamenáni*.“ Načež chladně odvětil děkan: „Já pak prosím Vás, milý pane, abyste mi pověděl jmena těch kněží mého okresu, kteříž v onen čas povinnostem svým nedostáli, a já se o to postarám, aby byli *potrestáni*.“

* (Protestantská svatba.) V nepatrném městečku kraje Bremenského v bývalém království Hannoverském usadil se Fridrich Adolf a přebýval tam několik měsíců, an tu jednoho jitra do příbytku jeho vstoupí muž černě oděný, a zpěvavým hlasem jej zve, aby v pátek ve 3 hod. se vynajíti dal při svatbě te-a-re Jana Reimerse s pannou Kateřinou

Meierovou. „Přislíbil jsem, že přijdu,“ vypravuje Adolf, „ještě jsem zvěděl, že jest obyčej k podobným slavnostem zváti sousedy z obou nejbližších domů. V pátek ráno poslal jsem snoubencům stříbrnou lžici darem a odpoledne šel jsem na svatbu. Uvedli mne do pokoje, kdež ve způsob podkovy připraven byl stůl a na něm plno talířů, šálků, nádob s cukrem, konvic kávou naplněných, množství pečiva, lahve s vínem a doutníky. Snoubenci seděli podle sebe na pohovce za stolem, ženich v oděvu černém, nevěsta v rouchu hedbávném zelené barvy s věncem myrtovým na hlavě. Vykázáno mně místo naproti snoubencům; jini hosté obojího pohlaví již seděli u stolu. Po čtvrt hodině dostavil se kazatel protestantský. Pozdraviv všech přítomných posadil se vedle mne a bavil se se mnou o povětrí a novinkách, co se v městečku udály. Po nějaké chvíli pohlednuc na hodiny povstal kazatel a pravil k snoubencům: „Již jest půl čtvrté; domýšlím se, že čas jest, abychom započali posvátný úkon.“ Snoubenci přisvědčili. „Buďte tak laskav,“ promluvil kazatel nyní ke mně, „posadte se trochu dále; já obyčejně stojím zrovna naproti snoubencům.“ Poposednul jsem, ač nevěda, proč to na mně žádá; neboť jsem se domníval, že přinesen bude stolek čistě pokrytý, že naň aspoň bibli vloží a dva svícny postaví, aneb že celá společnost se odebere do jiné komnaty, kdežby se svatý úkon předsevzal. Chyba lávky! Pan pastor zůstal státi, naproti němu na druhé straně stolu stáli snoubenci; několik hostů též vstalo, jiní zůstali sedět; p. pastor učinil řeč, v kteréžto napomínal nevěstu, aby manželův svému vařila vždy dobrou a silnou stravu, aby tudý nabyly síly k těžké práci své a nyní — přes celý stůl, přes doutníky a kávu i koláče — udělil p. pastor snoubencům požehnání a bylo — po oddavkách. Všickni se zase posadili, nalila se káva, zapalovaly se doutníky, později přinešen čaj, chleba s máslem a punčovina a vše se bavilo jak náleží. Po deváté hodině večer navrátil jsem se do svého příbytku, ale dlouho ještě jsem o tom přemýšlel, zdali ti dva lidé onen tak sousedsky a jednoduše uzavřený svazek manželský také skutečně za svatý, za nerozlučný považovati budou? A nebude-li se jim snad dost brzy zdáti, že to, co tak snadně uzavřeno, rovněž bez nesnázi zrušeno býti může?“ (V občanském (civilním) manželství, jímž nás oblažiti usilují, ani tolik co tuto oklik by se nečinilo. Pozn. Red.)

Literární oznamovatel.

— „Obširný život a utrpení Vykupi-

tele našeho *Ježíše Krista* a panenské Matky Boží *Marie*." Křestanská domácí kniha. K vzdělání nábožných, k útěše trpících a k obraně proti nevěřícím, podle 12 článků víry vzdělali A. Schanzenbach a J. N. Stützele, faráři; přeložil František Poimón, učitel nábož. a ředitel hlavní školy v Slavkově. Nákladem H. Kolcka v Opavě. Sešit XXVI. a XXVII., str. 1001—1080. Dílo toto postoupilo ve IV. článku víry k utrpení Páně na hoře Olivetské.

— „Catalogus venerabilis Cleri saecularis et regularis archidioeceseos *Pragenae* pro a. D. 1868“ (str. 370) — dioec. *Litomericensis* (str. 230), — dioec. *Reginae-Hradecensis* (str. 123) — *Bohemo-Budvicensis* (str. 80). Takovýto seznam veškerého duchovenstva země České stojí v kanceláři k. arcib. konsistoře 2 zl. 30 kr. Veliká změna stala se s katalogem diec. Litoměřické, jestli uspořádán na způsob katalogu Pražského a Olomouckého, a co posud nebyvalo, jména obcí uvedena jsou správně a spravedlivě po česku i po německu, za kterýžto pokrok k lepšímu tuto vřelě díky vzdáváme.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili pp. Ant. Šimek, Jarolím Křížek, Leopold Zatloukal, Ant. Čačka, Frant. Kvapil, Frant. Studený, Ant. Gruda, alumnové arcib. semináře v Olomouci, a p. Karel Rívola, kaplan při stoličném chrámě v Brně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Burda*, sekretář vikar., děkan a říd. hl. školy v Sedlčanech, 18. ledna (nar. v Plzenci 20. list. 1812, vysv. 29. července 1838).

Vyznamenání jsou:

- p. Alois *Kafka*, farář v Štěpanicích (diec. Kralohrad.) zvolen 20. t. m. za sídel. kanovníka kolleg. kapitoly na Vyšehradě;
p. Ferdinand *Liška*, duch. správce v Řepích, jmenován osobním farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Haberzettl*, farář v Lokotíně, za faráře do Válče;
p. Ant. *Fritsch*, administr. z Válče do Lokotína;
p. Jan *Roškot*, kapl. a katech., za administr. v Sedlčanech.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- P. Viktor *Miláček*, kněz ř. sv. Františka v Hostinném, dne 23. pros. 1867 (nar. v Chebu 6. října 1809, kněz od 2. srpna 1835);
p. Ludvík *Pohley*, farář na Velké Úpě, dne

27. prosince 1867 (nar. v Broumově 14. srpna 1805, kněz od 31. srpna 1828).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Janeček*, admin. v Rovni, za faráře do Zhoře;
p. Ferd. *Cvejn*, kaplan v Hořeněvsi, za faráře v Rovni;
p. Eduard *Appl*, administrator, za faráře v Čenkovicích;
p. Frant. *Huschka*, koop., za admin. ve Velké Úpě;
p. Frant. *Vavřina*, admin. v Zhoři, za admin. do Kaliště;
p. Antonín *Pišman*, kapl. ve Vysokém Veselí, za admin. do Zdechovic;
p. Karel *Vosyka*, kapl. v Libčanech, za koop. do Nížkova.

Uprázdňená místa:

Velká Úpa, fara patron. nábož. matice, od 28. pros. 1867 do 8. února.

Radboř, fara patron. paní Terezie z Birnitzů, od 1. ledna do 12. února.

Zdechovice, fara patron. knížete Paara, od 8. ledna do 19. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Felix *Fürtmüller*, kněz ř. cisterc., farář v Strýčicích, bisk. notář 13. ledna (nar. v Budějovicích 24. pros. 1803, vysv. 30. listop. 1826);
p. Frant. *Temsch*, katecheta na vyšší realní a hl. škole městské v Budějovicích 13. led. (nar. v Jindř. Hradci 27. listop. 1834, vysv. 26. črve. 1857).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Bosch*, farář v Starém Rožmitále, jmenován jest následkem resignace p. okr. vikáře Jindřicha *Hausnera* bisk. okr. vikářem a školdozorcem v střídnictví Blatenském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Vorel*, far. v Zdechovicích (Kralohr. diec.), za faráře do Bernartic;
p. Jan *Jelen*, kaplan v Kasejovicích, za administr. do Hvožďan;
p. Jan *Michálek*, kapl. v Zátoni, za výp. kapl. do Ktiše;
P. Norbert *Littmann*, kněz ř. cisterc. ve V. Brodě, kaplan v Rožmberku, za administr. do Kaplice;
P. Jeron. *Jany*, kn. téhož ř., za kapl. do Stropnice;
P. Rafael *Favel*, kn. téhož ř., za kapl. do Rožmberku;
p. Frant. *Fiala*, kaplan z Kádovů do Blovic.

Uprázdňené místo:

Katechetství na vyšší real. a hl. škole městské v Budějovicích; konkursní zkouška d. 3. a 4. března.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlé čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Alokuce sv. Otce Pia IX.

v tajné konsistoři dne 20. prosince 1867.

Velební Bratři!

Bohatý v milosrdenství Bůh, jenž po-
těšuje Nás ve všelikém utrpení Našem, přimě-
šuje v smutné věci příjemných, Velební
Bratři, abychom v Něho vždy doufajíce a
žádnými nesnázemi odstrašiti se nedadouce,
s tím bodřejší myslí na cestě spravedlnosti
pokračovali a Jeho svaté Církve záležitost
neohroženě zastávali, veškeré síly na do-
konale plnění povinností apoštolského úra-
du Našeho vynakládajíce. Všichni zajisté
vidí, jak veliké důkazy božské své dobro-
tivosti poskytovati ráčí nejlaskavější Pán
prostřed nejtěžších pohrom, jimiž v těchto
nepříznivých časech všude stihána jest Cír-
kev a tísněna tato apoštolská Stolica, a u-
prostřed největších nebezpečí, jimiž odevšad
obklopeni jsme. A zajisté, kdežto satan a
jeho společníci a synové vším hrozným spů-
sobem proti božskému našemu náboženství,
proti nám a této Petrově Stolici vztekati
se a zuřiti a přenešťastné Italie obyvatele
na díle daleko největším nám nejoddanější,
sužovati nepřestávají, milosrdný Pán a sli-
tovník zázračným způsobem přítomen jest
Církvi své, přítomen jest nám a přispívá
všemocnou svou mocí. Neboť, Velební Bra-
tři, všickni biskupové katolického světa nej-
užším svazkem víry a lásky s námi a touto
svatou Stolicí denně se spojujice, svorně a
jednomyslně, jak slovem tak písmem zále-
žitost katolickou hájiti a Nás a tuto apo-
štolskou Stolicí všemožně podporovati ne-
ustávají. Též i světských mužův na velkých
a veřejných shromážděních v Evropě po-
zdvihují svého hlasu na obhájení práv ka-
tolické Církve a této svaté Stolice a na o-
branu světské vlády Naší a této Stolice.
Tatáž světské vlády záležitost byla ob-
zvláště v Pařížském senátu a ve sboru zá-

konodárném nedávno téměř jednomyslně a
souhlasně, skvěle a veleslavně hájena při
potlesku a jásotu všech dobře smýšlejících.
Katoličtí pak národové opovržlivou nepřátel
našich zradností úsilně odsuzujice s radostí
projevují veřejnými a skvělými osvědčení-
mi synovskou svou k nám a této svaté
Stolici lásku a úctu a neustálými příspěvky
Naši a též Stolice tíseň ulevují, i věřící o-
bého pohlaví, byť i chudí, peněžitými dár-
ky nám přispívají. I jsou mezi duchovními
a světskými muži i nejslovutnější spisova-
tele, kteří svými spisy, i nejvýmluvnější
řečníci, kteří svými řečmi i ve veřejných
shromážděných ctihodná a nezadatelná prá-
va spravedlnosti, pravdy a této apoštolské
Stolice horlivě a moudře hájiti a odpůrcův
lze porážeti za velikou chloubu sobě po-
kládají. Premnozí pak muži, i z nejvzne-
šenějších rodů pocházející, ze všech téměř
krajín, pro náboženství jsouce nadšeni, o-
pouštějí svůj domov i manželky a dítka a
chvátají jako o závod k tomuto městu a
nižádných nedbajíce obtíží a nebezpečností,
neváhají do našeho vojska vstoupiti a za
Církev, za Nás a na obranu světské vlády
Naší a této svaté Stolice i svůj život polo-
žiti. Nadto jsou katoličtí rodičové, kteří
náboženským duchem rozníceni vysílají sy-
ny své, byť i jednorozené, aby tuto svatou
Stolicí hájili a skvělý matky Makabejské
příklad následující, pro tu-li věc krev pro-
lili, se honosí a radují.

Mimo to i obyvatelé světské Naší vlá-
dě poddaní, jakkoliv ohavnými všeho druhu
úklady, hrozbami a ztrátami od nejzkaže-
nějších lidí znepokojováni jsouce, trvají pe-
vní a nepohnutí ve své věrnosti k nám a
této svaté Stolicí. Mezi nimi zajisté vyní-
ká lid římský, nám velice milý a svrcho-
vané chvály hodný; ještě téměř všichni o-
byvatelé kteréhokoli stavu, stupně hodnosti
a povolání v tomto vzneseném městě, ob-

zvláštní k Nám lásku a oddanost osvědčují a světské vlády Naši a svaté této Stolice poslušni býti a Nám pomocí přispívati velice se vynasnažují. Víte pak, Velební Bratři, jakou věrností naši vojínové vši věru chvály nejhodnější, vynikají, a s jak podivuhodnou udatností proti bezbožným lidí rotám bojovali a s jak velikou slávou na bojišti smrt za Církev podstoupili. Předobře též víte, že věhlasný a přemocný vzneseného a šlechtného národu francouzského císař, uvažuje přetěžká Naše nebezpečí, vypravil statné své vojíny, kteří pod výtečnými vůdci svými s velikým nadšením a zápalem zvláště v bitvě u Montany a Monte-Rotonda s radostí Naším bojovníkům ku pomoci přispěli a s nimi udatně bojovali a pro tuto svatou Stolicí s převelikou svého jména slávou smrt podstoupili. Není vás tajno, jak obzvláště v krajinách posvátných misí s Boží pomocí božské světlo evangelia denně více se šíří a přesvaté naše náboženství se zmáhá a ti, jenž seděli ve tmách a stínu smrti, zapudivše duševní temnost, v lůno svaté matky Círky se utíkají a jak všude rozličné zbožné ústavy všem třídám a potřebám křesťanské a občanské společnosti na nejvyšší užitečné denně se rozmnožují.

Všechny tyto události, o nichž jsme se krátce zmínili a mnohonásobně bezbožných lidí úklady podivným způsobem odkryty a zmařeny byvše, světle dokazují, jak všemocný a milosrdný Pán, v jehož rukou jsou srdce lidská, Církev svou zázračně chrání, obhajuje a zřejmě dotvrzuje, že brány pekelné nikdy jí nepřemohou, a že on s Nami jest po všechny dni až do skonání světa. Pročež, Velební Bratři, vzdávejme vezdy největší a neskonale díky nejlaskavějšímu Otci milosrdenství za tolikerá dobrodiní, jež jsme obdrželi a všecku naději a důvěru v Něho jedině kladouce neustávejme v nejvroucnějších modlitbách Jej prositi, aby pro zásluhu Jednorozeného Syna svého Pána Našeho Ježíše Krista i dále Církev svou ze všech vytrhl pohrom a Nás zbavil Našich a svých nepřátel a jejich bezbožné obmysly a snahy aby zmátl a zmařil. I za to též Jej prosme, aby tytéž nepřátele a i ty, jenž proti nám bojující do rukou Našich vojínův upadli a ač vši lásky od Nás zakusili v své zatvrzelosti trvají, k spasitelnému pokání a na pravou spravedlnosti cestu přivéstí ráčil. Aby však tím snáze naklonil se Bůh modlitbám Naším, k orodovníkům u Něho neustále se utíkejme a to především k Nepoškvrněné Rodičce Boží, Panně Marii, která všech nás jest přelaskavou matkou a

nejmocnější křesťanův pomocnicí a kteráž dosahuje začkoliv žádá a oslyšena nebývá; pak k přeblahoslavenému Petru, knížeti apoštolskému a spoluapostolu jeho Pavlu a ku všem svatým Nebešťanům, jenž s Kristem kralují v nebesích. Prvé však, než domluvíme, nemůžeme opominouti, abychom nevzdali zaslouženou a přehojnou chválu a neprojevíli nejvřelejší srdce svého díky těm všem a každému zvlášť, kdož záležitost Naši, této svaté Stolice a Círky buď slovem, buď písmem, buď příspěvkem, buď jiným jakýmkoli způsobem aneb i s samého života nebezpečím k veliké svého jména slávě obhajovati se vynasnažují. A neopomínáme v každé modlitbě a prosbě s díky činěním Boha, od něhož všeliké dání výborné a každý dar dokonalý přichází, pokorně a vroucně vzývati, aby všechny ty syny Círky své, Nám přemilé, a neohrožené též Círky obhájce, nejhojnějšími dary božské své milosti a všelikým nebeským svým požehnáním obyspati ráčil.

Kněz devatenáctého století.

(Dle abbé Vedrine-a J. N. Desolda.)

(Pokračování).

§. 2. Věda.

Věda má v každé době býti údělem kněze, neboť jest kněz „světlo světa“ a učitel té vědy, která jest matkou a vzorem všech, a povolán k tomu, aby národy svatému umění vyučoval. Ale věda, jsouc již sama sebou údělem kněžstva, bývá dle doby, dle země, dle osob více méně nevyhnutelnou potřebou kněží u vykonávání vzneseného povolání.

Za doby upřímné víry a nelícené prostoty mravů, když knězi bylo hlásati sv. evangelium národům, kteří přestávajíce na víře nic nedbali bádání mudrckého, tehdaž nebylo potřebí knězi, aby mnoho věděl. Úřadu svému dostál, když články víry přednášel, které lid s zbožnou poddaností přijímal, když učil prvním mravností základům, kteří jsouce přísně zachováni a šetření spolu základem byli společenského života, zákonů a práv mezinárodních, a když uváděl na cestu spasitelnou duše, které se v sprostnosti srdce svého Bohu a službě jeho věnovaly. Jen jedna učitelská stolice byla tehdaž — kněžstva. Všelici duchové ochotně a bez výjimky učení kněze přijímali a stav jeho u vši vážnosti a šetrnosti měli, nic se neohlédajíce na jeho osobní ani výtečnosti ani poklesky. V takovém stavu věcí pochopitelně jest, že vědecké vzdělání kněze nepotřebovalo býti širokého objemu. Avšak

v témž poměru, jak se odpadlíci od víry a nepřátelé církve množili, jak se společenské mravy změnilly a více méně se náboženství protivilo, bylo nutno i knězi, aby týmž směrem u vědění pokračoval, jak toho jeho doba žádala, nechtěl-li se viděti předstížena na zmar svého působení. Když Filišťané k útoku na tábor Israelitův se hotovili, nastala těmto potřeba, býti v zbroji, aby nepřátele odrazili; musili si dáti znamení hlásným zatroubením a mečem i kopím dorážeti na protivníky. Tak jest i podnes knězi nevyhnutelně potřebná věda, a sice věda zakládající se na důkladném, rozmanitém umění; nevědomost jest záhubou pastýřského úřadu kněze přímo, nepřímo pak i náboženství, při čemž však nic nepochybujeme, že nadpřirozená pomoc božská, církvi zaslíbená, jí nikdy neopustí. Vědy tedy vyžaduje na knězi mimo jiné i doba naše.

Doba naše, opojena hrdostí a pýchou, jako do krásy své zamilovaný v bájesloví Narcis, prohlásila se, zdali právem či neprávem, to nesoudíme, za *století osvícené*. A v skutku se obor lidských vědomostí i v umění i v vědě velmi rozšířil. Chuť a touha po známostech všeho druhu náramně se všech zmohly; vytríbenost rozumu ve vyšších třídách dosáhla stupně druhdy neobyčejného, a co věcí jest velmi důležitou, tento duchovní vývoj znamenitým způsobem sdělil se i nižším — i pracujícím třídám. Vzdělanost co den více a více se šíří a stává se všeobecnou. K dobrému-li či k zlému? To i to závisí od ducha, který tomuto všeobecnému pohnutí myslí v čele jest a vévodí. Konečný výsledek a rozluštění této otázky, co veliké časové hádanky, skrývá temné lůno budoucnosti; ta jej někdy příštím plemeni lidskému na bíledni objeví. Avšak veleznamenito jest, že se o duchovní vzdělání všecko stejně neunavnou horlivostí přičiňuje; náš svět jest pln učených, rázu dobrého i špatného.

Nepřátelé náboženství křesťanského nastoupili na dráhu, kteráž zjevně ukazuje jich bezbožnost, a ti, kteří mysliti umějí, vyvinují zlomyslnost účelů svých zevrubně v širších a dobře sestavených spisech. Všecko se proskoumalo, od pradávných věd indických až k spisům posledního za našich dob mudrce, aby se sestavila filosofie nová. Pochodeň učenosti osvěcuje prapůvody národů tak, že si jasné pojmy utvořiti můžeme i o národech dokona zahynulých, o jich sídlech, dějinách, mravích atd. Zákonky společenského života, nehledají se v

suchopárných listech „*úmluvy společenské*“^{*)} ty se nalezají v převrately národů od nejdávnějších až po dnešní; známy jsou nesčíslné potřeby společnosti odpadlé od mravnosti, ale neznámo, odkud by se též měly vstípati ctnosti, o nichž sníme, a vůbec se domnívá, že ty nahraditi může — pýcha. Nižší třídy pitvoří se opicátě po vyšších; — některé pak libují si posud v kalu voltair-ské**) hanebnosti. Smí-li pak tu kněz, jsa „*světlo světa*“, spokojiti se s povrchními vědomostmi, máje s takovým lidem zápasiti, aby jej získal a k kříži Kristovu přivedl? ba aby sám rozuměl jim, oni pak jemu? Nesmí nijak zůstatí pozadu, a byť se i k vševědectví nevyšinul, má přec stejným krokem kráčet s vzděláním lidu svého století, a uměti rovněž dobře a hbitě užívati k své ochraně těch zbraní, jichž svět k útoku na něho a na sv. náboženství si chystá a ostří; aby Goliáší hlavu stal, má použití k tomu právě meče Goliášova. Poznaj-li učenci, že se jim kněz učeností vyrovná, vzdají nejprve čest učenci, potom pak vážití si budou znenáhla i kněze a pokloní se služebníku Božímu a správci darů nebeských.

Patrnó tedy a na bíledni, že jest duchovenstvu hlavní potřebou, aby se znalo a zběhlé bylo i v vědách světských, aby je osvěcovalo světlem víry a vedlo ty, kteří se všemi svými vědomostmi v temnotách nevěry bludně hmatají.

Hlavní pak vědou buď knězi *bohověda* a z té opět jako základ její a pramen *písmo svaté*. V něm nalezne zbrojnici Bohem samým opatřenou všelikou zbraní, jížby proti všem nepřátelům Kristovým mocně užíval; v něm nalezne shromáždění zákonů k vedení duší. V bibli nám, dí kdosi, zjevil Bůh svá nejskrytější tajemství, v té každá lidská věda konečné nalezne rozhodnutí. Čeho se mudretví nejhlubší domyslílo, co nejvznešenější věda vypátrala, není s to, aby k pravdě písma svatého slova přidalo anebo od ní odejmulo; nejjistější a nejzjevnější pečeť pravdy nějakého učení jest, srovnává-li se s zjevením Božím. Vyučen sv. písmem a sv. bohovědou bude moci kněz zachrániti, aby čistota sv. učení nebyla na-

*) „*Contrat social*“ výmyslek Rousseau-ův jakoby lid se smluvil, komu dá vládu nad sebou, tak že mocnářové svou moc mají od lidu, kterýž jedině jest svrchovaný; což čelí proti náuce křesťanské.

**) *Voltaire*, spisovatel francouzský 18. století, pratec mudráctví bezbožického a z něho vyplývající zpustlosti mravů; úhlavní nepřítel církve a všeho náboženství.

kažena a porušena bludy všelikými, aby převrácené náhledy nynějšího světa, chtěje všeobecné platnosti dosíci, nepřevládaly nad věčnými základy mravů ve sv. evangeliu obsaženými, aby pak tím neupadli národové opětně v pohanství, snad horší nežli bylo starodávné. Nebeská jasnost zářící ze sv. písma osvítlí ducha kněze, že pozná ničemnost pozemských statků a důstojností; soudnost jeho se napraví, řeč dosáhne svatého posvěcení, aby dojmala a napravovala posluchače; pamět jeho obohacena jsouc obrazy a výroky sv. knih, dá mu hojnost látky k kázáním, aby hříšníky pohnul a na cestu bohabojnosti uvedl spíše, nežli by to dovedl vším uměním marné výmluvnosti světské. — Co rozsoudí nad svědomím věřících nalazne v sv. písmě příklady, jak dle božských zákonů souditi má, naučí se opatrnosti, která horlivost ukájí, soudnosti, která trest rozměruje a na rovno odváží, lásce pak, která hříšníka v syna Božího obrací.

Co léčiteli duší poskytne knězi sv. písmo zásobů léků, aby vyhojil rány a neduhy jich. Z listů jeho věčně se zelenajícího a věčně úrodného prýstí se oživující štáva milosti Boží, obnovující život duchovní, občerstvující ochablé síly, po níž se rány hříchem působené zacelí a která nové hbitosti dodává.

Narazí-li kněz u vykonání sv. úřadu svého na obtíže a překážky, zavzní mu svatá slova sv. písma, jenž by ho v zármutku potěšila, v horlivosti potvrdila, myslí mu dodala, k ctnosti ho roznítíla. Povstává-li pokušení, ožívají-li se v hloubi srdce jeho neudušené docela vášně, vzbuzují v něm vážné výroky sv. písem zbožné city, povznáší ho k nebesům a napovídají mu svaté modlitby, jimiž by všeliké pokušení zapudil a bouřlivá hnutí duše ukojil a zadržel. Ubývá-li srdci jeho síly, otevře jen svatá písmo a pozná, jak lhbý větrík, vanoucí ze slov Božích, rozhárané smysly ochlazuje a jak čistý vzduch nebeský občerstvuje a oživuje víru, mysl a sílu unavené a vedrem palčivého světa vyprahlé duše. Sv. písmo buď zvlášť knihou kněze, buď jeho každodenní „vadamecum,“ příruční kniha, z níž by pravou vědu čerpal, bohatá bāň, z níž by neustále moudrost nebeskou vážil, předmět každodenního jeho čtení, rozjímání. Sv. písmo nevycházej ve dne v noci z rukou kněze, až by mu, jak se vůbec dí, v krev a v tuk přešlo, buď jeho pokrmem duchovním, jak v téměř písmě vece Pán: „*comede volumen istud*“ (Ezech. 3, 1.), tak aby mluva písma byla mluvou jeho, myšlení písma

myšlením jeho, duch písma duchem jeho. Umění písma jest povinností kněze, bez něho jest kněz člověkem světským; umění písma jest pro něho povinností neodolatelnou, neboť bez něho by všeliké vědomosti, buďtež si jakkoliv důkladné a rozsáhlé, nebyly nic než oheň oslňující, ale žádného světla nevýdávající; slova takového světskými vědomostmi ozdobeného kněze unášejí sice posluchače k udivení, ale nedotýkají se srdce, nepohnou, neobrátní ho. Bez umění písma není kněz na kazatelně než pouhý řečník, v zpovědnici chladný suchopárný mravokárce, u lože nemocného mudrc, jehož slova nic nezmohou proti úzkostem nemoce a proti strachu smrti, v modlitbě světský libomudrc, jenž se v rozjímání unaví, ale jehož srdce nic neví o tom, o čem mysl přemítá. Knězi, který umění sv. písma zanedbává, nedostává se smyslu pro jeho svatý stav; jest jako člověk, který chce žíti, aniž by potřebných k životu pokrmů užíval; jest slepec, který jiné slepce vésti chce, umělec, který by rád umění své prováděl, aniž by se mu byl naučil.

Přešlof dnes v jisté vrstvě lidí skoro v modu, viniti duchovenstvo z *nevědomosti*. Výtka ta jest nespravedlivá, nelaskavá, ne-li dokona krivá. Jak že, vy jste kněží na tisíce pobili, jiné vyhnali, statky jich pobrali a promrhali, jich školy zavřeli, knihovny jich spálili anebo rozmetali, učené jich společnosti potlačili, po dráhná léta je zdržovali, že se řady jejich nemohly doplniti, vy jim posud tisíce rá pouta dáváte, aby nemohli si nahraditi, co byli ztratili, aniž zhojiti rány, jež zlopravětné učení vaše lidské společnosti zadalo, aby vás samých vytrhli z propasti, která vás pohltiti hrozí, — to všecko učinili jste a činíte kněžstvu a odvažujete se mu beze všeho důkazu ve tvář hoditi i hanu nevědomosti? Jest to spravedlivé? jest to uznalé?*) — Nuže ale kdo jste vy, že se odvažujete celý stav lidí tak nespravedlivě souditi? Snad ve vašich kruzích jsou sami výtečníci ve vědách a umění? Buďte jisti, my od vás tupení nevědomci, my víme co chvasty vaše s vědomostmi platí; známe ty velké duchy, kteří násilným hlukem tichou skromností zahroziti usilují. Za krátkou dobu povstanou

*) Co se tuto dí, vztahuje se hlavně k sverepému brojení neznabohů v revoluci francouzské: a však z části se z toho lecos již událo též u nás, jako pobrání a promrhání duchovních statků, zrušení klášterů a t. d. a co ještě se nestalo, brozí skoro co den, tak že tato slova mohou státi jako věštná.

muži, kteří tato chvastavá díla vaše v zkušebné tavidlo vhodí, a pak se okáže, jak málo v nich čistého zlata a jak mnoho ničemného škváru bylo.

Avšak buď si ta výtka jakákoliv, buď přes to všechno knězi důvodem a pohnutkou, aby ta řídká okamžení, která mu po vykonání jeho úřadu zbývají, umění věnoval, zvlášť umění bohoslovnímu. Umění, toto cvičení ducha, jest nevyhnutelné každému člověku, který na vyšším stupni v společnosti lidské postaven jest; knězi pak tím více, nejen protože mu propůjčuje slušného vyrazení a poučení, ale i protože máje pověst učeného a vzdělaného muže větším vlivem působí na jiné, aby je na dráhu pravdy a práva uvedl. Nenávist a nešlechtnost příliš ostrým okem nad knězem bdí a příliš rádi by nepřátelé jeho veškeré působení jeho v neváznost snížili, ba zmařili. Udá-li se jim dosti malá příčina, že ho mohou z nevědomosti vinit, anebo jenom dokázati, že nějak nevědomosti se zastává, i hned ho u lidu očerní, tak že všechna snaha jeho v nivec uvedena bývá. Svatá věc náboženství žádá obranců, kteří nejprve v ctnosti jsou utvrzeni, a potom vědy důkladně znají a všeobecně vzdělaní. Vždy jest to neštěstí, kdykoliv buď zlomyslnost anebo bezbožnost knězi říci mohou: „ty jsi neumělec, nevědomec, nevzdělanec.“ Mimo to bývá kněz, nemiluje-li umění, zřídka v jiném ohledu vzorným. Nevědomost, zahálka, vyrážky v zápětí mají zanedbání svých povinností. Pročež nesmí kněz nikdy zapomenouti, že člověk nežije toliko chlebem, tím obyčejným, ale i chlebem duchovním, kterýž jest slovo Boží, a že chce-li býti věrným služebníkem Božím a jeho svaté církve, všechny síly této svaté službě věnovati má.

(Dokončení.)

Kvítí křesťanské.

Důvěra v Boha.

Dobrý Bůh pomohl, též laskav i dále pomůže: Důvěrn v Něj skládej; nikdy sklamán nebudeš.

Církev skála.

V Petru-li skálu podal Pán, v bouři se pevně přivíh k ní:

Stéblo nemůž pomoci, ni pleva větroletá.

Krev Pána Ježíše.

(*Lychnis flos cuculi.*)

Květ nachový tvůj rozštěpený nás k lásce pobádá: Neb Pán krev předrahou z lásky za nás věnoval.

Slzičky Fanny Marie.

(*Cardamine pratensis.*)

Tvé slzy, Matko svatá, volají roztoužené, bolně: Kéž by, synu, pro tebe marně lity nebyly!

Jetel.

Což ti značí list trojspojený jetelíčka tmavého? Víra, naděj' s láskou sloučeny být že mají.

Zvoneček.

Větříkem houpán zvoneček modravý tě vyzývá: V přírody chrámu ponoř svou mysl v áctu Boží.

Pomněnka.

Blankytná nezabudko, na pravdu svatou upomínáš:

Vínek ctnosti zlatý bych pokorou lemoval.

Žebříček.

Žebříček zelený bělavou korunou k nebi táhne: Tak žebřík do nebes jen nevinou vede nás.

Břečtan.

Jak břečtan lupením hustým tělo jilmy optná: Tak důvěrně i strom církve obejmí věrou.

Jan Hanuš.

Odpadlík od víry.

Obrázek ze života katol. kněze. Z pozůstatosti dr. Petra Hýrka podává *Fr. Chvalina*, kněz na odpočinku.

I.

Bylo to roku 18 . . právě na štědrý večer, když duchovní pastýř osady N. . . t zamyšlen samojediný po svém pokoji se procházel. Blížila se již jedenáctá hodina, venku jasně svítil měsíc, a duchovní, stoje u okna, pohlížel s slzou v oku na osadníky své ku kostelu chvátající. „Ježíška narození máme nyní slaviti,“ mluvil pološepem sám k sobě: „Ó, rač dáti Pane, aby každá ovce z mého stáda Tebe dnešního dne v srdci svém novorozeného s sebou do příbytku svého přinesla a Tebe nikdy z něho neztratila. Dejž ó Pane! by s Tvou pomocí šťastně přemohl svůdníka, jenž vloudiv se v ovčínec můj, brozí záhubou ovečkám, které jsi mi svěřiti ráčil.“ Co takto nábožný kněz za stádo své se modlil, klepáno na dveře, a brzo na to objevil se muž prostředních let u pana faráře.

„I vítám Vás,“ oslovil duchovní příchozího, „vítám Vás, jste host věru vzácný! Posadte se pane představený, na půlnoční jestě dost času; před chvilkou bила teprv jedenáctá.“

„Ano velebný pane,“ odvětil představený, „právě proto jsem dnes o něco dříve vyšel, an bych rád o něčem pohovořil, co mi na srdci leží.“

Pan farář vybědnu představeného, aby se posadil, načež vedle něho se usadiv, důvěrný s ním započal hovor, řka: Je to tedy přece pravda, co jsem již od jiných slyšel, čemu jsem ale uvěřiti nechtěl?

„Ano, velebný pane, i mne i ostatní

sousedy bolí tato příhoda velice. Nikdy se nestalo nic podobného v naší vesnici, vždy jsme se drželi našeho svatého náboženství.“

Duchovní z hluboka si oddechnul, představený útrpně naň pohledna pokračoval dále: „Jinak se to nemohlo státi, než že Jakub, když tak pro všeliké věci, které k svému řemeslu potřebuje, do města chodil, tam někde s tím falešným prorokem se seznámil a od něho nakazil. Takřka ob den sem teď k nim z města dochází, a již tak Jakuba pomátl, že tento veřejně o vás velebný pane hanlivě mluvil a i svatému náboženství se posmíval.“

„Divím se,“ pravil duchovní smutným hlasem, „že Jakub, jindy tak bohabojný, tak lehko svou víru zapřítí mohl — a co pak jeho žena tomu říká?“

„I ta, jak od lidí se dovídám,“ pravil představený, „prý se již k tomu novému učení nachýlila, ač prý také na Vás ve své dlouhé nemoci stále vzpomíná.“

Ještě chvíli hovořili představený a p. farář o sousedu Jakubovi, který jak již tušíme od víry katolické jinověrcem odvrácen byl. Duchovní pastýř mnohá dobrá naučení dal pobožnému představenému, těšil jej a napomínal, aby jak sebe tak i sousedy před zhoubcem víry svatě chránil; po té odebrali se oba do chrámu Páně na půlnoční.

II.

Mezi tím co nábožní křesťané vroucí modlitby k svému Bohu o půlnoční vysílali, seděl Jakub mistr truhlářský a soused ještě s jedním společníkem za stolem v hlubokém pohřížení jsouce hovoru.

„Já nevím, jak můžete býti tak pošetilý a věřiti, že vám katolický kněz může hříchy odpustit; vždyť jen Bůh sám má moc nám hříchy naše odpustit a nikdo jiný.“ Jakub kýval hlavou bedlivě poslouchaje společníka svého, kterýž byl jeho svůdce.

Nemocná žena Jakubova vedle na loži ve spánku byla pohřížena; svůdce dal sobě tedy záležitost na tom, aby aspoň muže utvrdil, časem mu i v bibli něco ukazoval, hned mu zase lichotil, říka že neví, jak by to nemohl pochopiti tak moudrý muž, jako jest p. mistr Jakub. „Já myslím, že jste již důkladně přesvědčen o našich pravdách“ pravil konečně po dlouhém hovoru určitě a k odchodu se chystaje. Jakub přisvědčil a v zaslepenosti své prohodil několik hrubých slov o svém bývalém duchovním pastýři tak silným hlasem, že i nemocná jeho žena procitla.

„Což pak nás již chcete opustiti?“ pra-

vila nemocná k hostu. „Musím, musím, milá duše, zase jiným zatemnělým podati pravého světla,“ odvětil lichotivě cizinec.

„Vy tedy“ — pokračoval dále — „jak jsme to dnes ujednali, přijmete pod obojí a budete zdráva, nemoc se vzdálí, jen věřte, víra vás uzdraví.“ Na to podal jí ruku na rozloučenou a vzdálil se z přibytku.

Jakub, doprovodiv jej za dvěře, dlouho s ním tu ještě důvěrně rozmlouval, načež k nemocné ženě se navrátil.

„Vidíš ženo, že jsi přece jen nemoudrá, ty snášíš bolesti a již dávno mohla jsi býti zdráva, kdybys jen chtěla pod obojí přijmout. V ničem jiném prý tvůj neduh nespočívá, leč v tom, že jsi malé víry a od přijímání pod jednou upustiti nechceš.“

„Buď jak buď, milý muži, podá-li mi Pána Boha pod obojí náš velebný pán, ó jak ráda Jej přijmu, ale od toho cizince nikoliv.“

Jakub lál na svého bývalého duchovního pastýře, vadil se se ženou; když však viděl, že tato od svého předsevzetí upustiti nechce, musel chtěj nechtěj povoliti, a poněvadž z rána ženě velmi se přitížilo, pro velebného pána se odebral, aby jeho na smrt nemocnou ženu zaopatřil a jí dle výslovné její žádosti Pána Boha pod obojí podal.

III.

Pan farář procházel se po jitřní po světnici přemýšleje o tom, co byl před půlnoční slyšel o nebezpečnosti stádu jeho hrozcím, an tu na dvěře klepáno. Na slovo „dále“ otevrou se dvěře, a udivený pastýř spatřil svou zbloudilou ovečku vcházeti do pokoje.

„Prosím, velebný pane, žena má je nemocna, pojdte a podejte jí Pána Boha, ale pod obojí, ona jinak nechce,“ počal zhurta Jakub se sklopenýma očima.

Duchovní žalostně pohlížeje na zbloudilce pronesl hlasem co nejjemnějším: „Příteli, nač pak jste přišel, co jste si to usmyslil?“

Hněv, který v sobě Jakub byl potlačoval, vyšlehnul nyní plamenem. „Prosím nepotřebuji žádných výčitek, já již nejsem tak na hlavu padlý jako ostatní sousedé. Ku příkladu jak pak můžete se opovážiti nám hříchy odpouštět, nepatří ta věc samému Bohu, urážíme my hříchem vás a nebo Boha? Co tomu říkáte?“ při tom vyrazil v hlasitý smích. Duchovní pastýř jal se Jakubovi na jeho otázku odpovídat: „Chcete, abych vám tento článek víry vysvětlil?“

„To bych si věru přál,“ vpadl mu Ja-

kub do řeči. „Slyšte příteli,“ pokračoval duchovní, „máte doma čeledína při vašem hospodářství?“ Arci že mám, odpověděl Jakub, ale co tím myslíte? „Slyšte tedy, kdyby tak váš čeledín přišel domů zamazaný až k nepoznání, a vy jemu podal mýdlo a ručník, řka k němu; slyš čeledíne, umej se. Kdyby ale tento čeledín hrubě se na vás utřhl slovy: ne, nechci — sám se mýti nebudu, umejte vy mne — co byste mu na to odpověděl?“

„To se rozumí,“ odvětil lhostejně Jakub, že by špatně pochodil, ale já bych mu ani mýdlo ani ručník nepodal a řekl bych krátce, aby se šel umýt, ale co tím chcete říci?“

„Slyšte příteli,“ pravil důrazně duchovní otec, ten vzdorující čeledín jste vy, an na Bohu žádáte, aby vás sám z hříchů očistil. On dává nám prostředky k očistění se; jako v onom podobenství hospodář dal čeledínovi mýdlo a ručník, aby se umyl. Těmi prostředky jsme my kněží; vy však pravíte k Bohu: Co že, já mám užívat prostředků a prostředníků, já knězem se mám dát od hříchů očistit? Ne, Bože! to já nechci, toho nesnesu, pojd ty sám, a Ty sám mne od hříchů očistiž.“

Zdalo se, že Jakub nenadálým obratem podobenství poněkud jest zaražen, ale daleko byl již pokročil v nevěře, dobrěť jej byl otužil v předešlé noci jeho nesvědomitý svůdce, neboť vzpamatovav se dal se do smíchu.

„Dejte si pokoj velebníčku,“ pravil se smíchem, „mne více nepodvedete, nemařme času, pojdte k mé ženě, a zaopatřte ji, ale jak jsem již pravil, pod obojí.“

„Ne příteli,“ odpověděl duchovní, z toho nebude nic, jako jiným ovečkám pod jednou jí podám Pána Boha, jinak ne.“

„Já jsem vyřídil, oč mne žena prosila, když nechcete, také dobře,“ pravil rozhodně Jakub: „s Bohem!“ a hned odtud se ubíral. Velmi se zarmoutil duchovní otec nad tím, co právě byl slyšel. Dlouho rozjímal sám u sebe a odhodlal se konečně k tomu, že nemocnou odpoledne aneb raději hned navštíví, aby ji bude-li možná na pravou cestu zpět přivedl.

IV.

V Jakubově domě bylo na veliký den Božího narození velmi smutno. Krom nemocné ženy, děvečky a čeledína žádný ve světnici nebyl. Ovšem by se bylo dostalo hojně návštěvy nemocné, ale bohabojní soudné nedůvěřovali sobě vstoupiti do příbytku, o kterém slyšeli, že tam odpadlíci od svaté víry přebývají.

Nemocné bylo hůř a hůř a přes tu chvíli se tázala, zdali Jakub s velebným pánem nepřichází; ten však se neukazoval. Konečně klepáno na dvěře a s radostnou tváří viděla nemocná do světnice vcházeti žádaného duchovního pastýře. „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus,“ pravil duchovní pastýř do světnice vstupuje. „Na věky amen,“ odpověděli děvečka a čeledín jdouce velebnému pánu ruku políbit, který zrovna k lůžku nemocné se ubíral.

„Jak jsem ráda, že jste velebný pane ke mně přišel,“ hovořila nemocná, „ó, jak se těším, že mi pod obojí Pána Boha podáte a že nabudu zase předešlého zdraví.“

Kněz dlouho vykládal nemocné o přijímání pod jednou a že při ní nemůže výjimku dělat, an jiným ovečkám též pod jednou způsobou podává, vložil jí spasení duše na srdce, avšak nadarmo — nemohl při vši své výmluvnosti ji k tomu přiměti, aby zatoužila po přijímání pod jednou. Tak velice omámena byla slibem, že přijímáním pod obojí zdraví svého nabude, že duchovní otec s zarmouceným srdcem bez poručení ji musel opustiti. Brzo po něm, jak se později dověděl, přišel pastor, pro kterého Jakub hned z fary do města se odebral. Žena v plné naději, že uzdravena bude, přijala z ruky pastora — a tím způsobem odpadla i s mužem od víry katolické.

V.

Dvanáctkrátě již od oné události ukázal se měsíc na obloze v úplňku — rok minul a již zase blížila se doba vánoční. Jako před rokem chodil i tentokrát na štědrý večer p. farář osady N. po pokoji.

Desátá odbila na věži a měsíc vrhal plné světlo své na veškerou zemi. I přistoupil k oknu jako před rokem, ale nežaloval více, nýbrž děkoval Bohu, že uchrániti ráčil ostatních ovcí jeho před záhubou, kteráž jim hrozila, nebo žádný krom Jakuba a jeho ženy nezpronevěřil se sv. víře.

V tom vrazil člověk hrůzného vzezření, jaké jen na zoufalci lze spatřiti, do pokoje se slovy: „Velebný pane, račte pospíšit, žena jest blízka skonání a pro Boha Vás prosí, abyste jí neopouštěl — ó nebuďte zatvrzelý a prokažte jí tu poslední službu!“ Duchovní, ani nedbaje na další řeč přichozího, hned se měl na cestu, radostí jsa naplněn, že přece Bůh paprsek milosti své v srdce zatvrzelcovo seslati ráčil. Za malou chvíli s Jakubem, kterého zoufalost ženy na věčnost se ubírající tak pohnula, že k svému nenáviděnému pastýři tak upřímně na pohled mluvil, s tím samým odpadlým

Jakubem do jeho příbytku s Pánem Bohem se ubíral.

Skroušenou složila zpověď nešťastná žena. Duchovní, vida velikou lítost a spolu i ouzkost její, těšil ji a napomínal k důvěře v milosrdenství Boží, a když konečně rozhřešení jí udělil a Pána Boha jí podal, ó jak se radovala, s jakou vroucností Tělo Páně přijala! Po uděleném svatém pomazání, dříve nežli se duchovní otec nazpět domů odebral — vypustila s Bohem smířenou duši. „Pokoř jí!“ pravil odcházející duchovní pastýř, „našla svého Boha — ať odpočívá v pokoji.“

VI.

Skonáním manželky své velice se obměkčil Jakub a dalo se očekávat, že i on se v lůno samospasitelné Církve navrátí. Ale brzo pominul dojem tento a nevěra opět opanovala srdce jeho. Pan farář hleděl sice kde jen mohl na něho působiti, ale brzo povolán jest z osady této, aby jiné stádo pod svou ochranu vzal. Když opouštěl bohobožný kněz místo svého posavadního úřadování, velice jej to bolelo, že se mu nepodařilo svému nástupci všechny ovce, jak je byl přijal, odevzdati — jedna chyběla, což se ovšem jeho vinou nestalo.

VII.

Tri roky uplynuly od té doby, co se náš duchovní pastýř z osady N. na faru v S. dostal. Zbožný kněz, ač veliké přízni a lásky na novém stanovišti svém se těšil, přece leckdy býval smutný. Žádný nemohl příčinu toho vypátrati. Konečně na konci třetího roku obdržel psaní, kteréž na vždy zaplašilo zármutek s jeho tváří. Oko jeho zářilo radostí a tvář zřejmě dosvědčovala, že srdce plesá nad kterousi radostnou událostí.

A tak tomu bylo. Posud sám čtenáři, zdaž psaní, které tobě tuto předkládám, nemuselo nesmírnou radostí naplniti kněze svědomitého, jenž by i žádné viny neměl, přece se domnívá, že snad více mohl učiniti, víc překaziti a zameziti. — Čti tedy a suď.

Velebný pane!

Ach odpusťte mně nehodnému, že jsem svatou víru zapřel a velice se prohřešil zatvrzelostí srdce k spasitelným napomínáním Vaším. Doufám v milosrdenství Boží, že mne na milost přijal dobrotivý laskavý Bůh, jsem zase a do smrti bohdá zůstanu horlivým katolíkem. Odpusťte i Vy velebný Otče, pro lásku Boží odpusťte hříchu svého litujícímu

Jakubovi,

A co učinil as zbožný kněz po přečtení tohoto listu? Tvář jeho vyjasnila se, oko slzelo radostí a ústa šepotala díky Pánu Bohu, že obě ty duše milostí svou od záhuby zachoval. Oblažen radostnou zprávou touto zvolal nadšeně: „Buď jméno Páně pochváleno.“

A věru může-li býti větší radosti a blaženosti pro dobrého pastýře nad to vědomí, že žádná z oveček jemu svěřených nezahynula?

D O P I S Y.

Z Roudnice, dne 27. ledna 1868.

(Křest a zasnoubení. Bláznovství. „Jeslíčky.“ Škola.)

Po Čechách jest málo měst, jež by mezi obyvatelstvem měly tolik israelitů jako naše Roudnice. Čítámet jich přes 1000 v středu našem, mají zde svou vlastní 3-třídní školu německou, svou synagogu s p. rabínem. Tím paměti hodnější tedy jest, když z města židovského někdo o křest sv. se hlásí. Zde to učinila před nedávným časem Aloisie Moravcová, dcera po velkoobchodníku zdejší. V Roudnici místním kaplanem byla v náboženství křesťanském vycvičena a u sv. Jindřicha v Praze pokřtěna. Když před 2 lety otec její umíral, šeptal ještě v posledním tažení „p. probošta a pokřtít!“ ale u okolo stojících nebylo dobrého sluchu ani dosti ochotné vůle a proto jen ve křtu žádosti umíral. Jaký div, že děti jsouce od maličkosti skoro po křesťanskou vychovávány a poslední žádosti otce svého pamětlivý jen na zámínku vhodnou čekaly, aby se daly pokřtiti. Nejstarší dceřitaková příležitost se naskytla, když s p. Eduardem Respaldizou, rodilým Španělem, nyní setníkem u rakouské pěchoty se zasnoubila. Tento šlechtic španělský, náležející ku straně Karlistů u čtvrtého již panovníka slouží a nikdež ani ve Španělsku, ani ve Francouzsku, ani v Neapoli, ani v Modeně družku svého života nenalezl až v české Roudnici. Ku zvláštnostem jeho náleží i to, že co vojnín rozhodným jest katolíkem; jako prý každý rodilý Španěl nemůže než „rozhodným katolíkem“ býti, proto v chrámu Páně nábožností všem lidem předcházal a v bitvě u Hradce přede vším po přijetí sv. svátostí se sháněl, začož mu „jezovitů“ bylo spíláno. — Nyní povím, jak jsme zde poslední den minulého roku či „sv. Silvestra“ slavili. Ovšem ve chrámu Páně službami Božími jako všude po celém světě křesťanském. Ale na tom nebylo dosti. Někteří mladíci naši po příkladu Vídně a Prahy překvapili obecenstvo

— tak zvaným „bláznovým večerem“ (Narrenabend.) Bláznovství to vzalo původ ve Vídni, odkudž jako mnoho jiného přinešeno do Prahy. Praha oslavovala takovým způsobem sv. Mikuláše a naši pokročilci sv. Silvestra. Podivné bylo a pro nynější dobu nechvalné to, že za oznam bláznovství ustanovena jako tam i zde „mitra biskupská“, kterou každý účastník hned při vchodu z papíru udělanou obdržev na hlavu si posadil a bláznovství prováděti pomáhal. Na to vytažena jest opona a jistý mladík ku pohoršení mnohých přítomných dosti nejapně z originálu Pražského předčítati se jal názorný výklad Hukalovy písně „Břetislav a Jitka.“ Že tato píseň zvolena jen proto, aby se mohly jeptišky v posměch, jezovité v nenávist a opovržení uvéstí, rozumí se samo sebou. Zvlášť že tyto prodáváním (?) odpustků k penězům si pomáhali a že až posavad i on (?) na ně platiti (?) musí, neostýchal se veřejně tvrditi. Mnozí ovšem z ošklivosti tvář svou odjeviště odvraceli; že ale i potleskem byl odměněn, také se rozumí. Od okres. úřadu dostalo se mu zasloužené důtky; ale co jest to pro toho, jenž touží po slávě, ať je jakákoliv? — Ušlechtilější zábavy dostalo se obecnstvu na sv. Štěpána „Jesličkami Budečskými.“ Dříve, než se provozovaly, byly již osočovány. Co prý to za nápad v 19. století s Jesličkami se vytasiti. Jakoby památka narození Páně v našem století docela z paměti lidské měla vytratiti! Když ale o představení prostranný sál p. Cellerýnův byl jakby nabil až se lidé vraceli, když diváci dojemným zpěvem anděla a chudé dívky až k slzám byli pohnuti a vůbec nadšení se vzbudilo v obecnstvu: tu nejlépe byli naši osvícenci ponaučení, zdali i pro 19. století „Jesličky“ se hodí čili ne. Všechněm lidem se přec ještě náboženský cit nevytratil z srdcí. Při prvním představení sebralo se 95 zl., při druhém 39 zl.; první příjem obrácen k zařízení potřebného učiva školního, druhý věnován školní knihovně. Souhra byla dokonala.

Že o škole jest řeč, musím připomenuti, že než rok uplyne, mládež naše učiti se bude v nové prostranné budově školní, kteráž bude i hlavní okrasou a chloubou našeho města. Staví se již na druhý rok nákladem 50.000 zl. V posledním sezení zastupitelstva obecního byly učiněny též kroky, aby v nové budově spolu též farní „hlavní škola“ otevřena byla.

P. R.

Od Brandýsa nad Orlicí, 29. ledna 1866.

(Obrázek z duchovní správy.)

V každém ročníku Blahověsta byly zprávy ze života pro život, z duchovní správy, kde jsme se dočítali o rozmanitých cestách prozíratelnosti Božské, kteréž čtenáře nábožně bavily. Já sám podal jsem dvě zprávy na svědectví, že pomsta Boží přichází pomalu, ale přichází jistě.

Abych přispěl k pokračování v onech zprávách, dovoluji sobě sdělit, co se mně přihodilo v duchovní správě, ať čtenář soudí, zdali chybují, když v tom spatřuji zvláštní řízení Boží a dím, že Bůh i z protivných a nemilých věcí umí vyvoditi pro člověka prospěch.

Bylo to v tuhé zimě v noci, když se ozval u fary zvonek, budící mne, abych pospíšil za les do vesnice D. jednu hodinu vzdálí, zaopatřiti těžce nemocného. Na hodinách právě odbila dvanáctá, Vzchopiv se rychle, šel jsem zařídit vše, abych své povinnosti dostál. Noc byla bouřlivá a metelice a vánice taková, že jsme sotva na krok před koně viděli a cesta zavátá tak, že, ač pro mne dva statní mužští přijeli, jenž týhodně třeba dvakrát tu cestu konávají a tedy jí dobře povědomi byli, jsme cestu ztratili a z ní zbloudili. I pustili jsme koně, ať jde, kam sám bude chtít, mníce, že se tvrdé půdy držeti bude. Když jsme tak asi dobré půl hodiny bloudili, utišil se poněkud vítr, vánice přestávala, a my spatřili pojednou příbytek lidský. I běžel hned jeden z těch, jenž se mnou jeli, ku příbytku tázati se, kde bychom byli, a nastojte, tak pojal nás blud, že my myslíce býti na druhé straně, byli jsme doma v místě, odkud jsme byli vyjeli. Kůň neustále po polích chodil drže se tvrda. I vyvedl nás člověk z téhož příbytku opět na silnici. Anaf ale vede silnice ouvozem hlubokým, který tehdaž úplně sněhem zasypán byl, a cesta ražena nebyla, tedy jedouce pojednou octnuli jsme se s koněm v hlubokém výmolu. Nejprve pomohli koni, vypráhnuvše jej ze saní, pak vytahovali a rovnali sáně, z nichž jsem se vybral, zimou se třesa, a opět zapřáhli, a bychom se přece dopravili na místo povolání svého. Již bylo se poněkud i vyjasnilo, tak že jsme viděli blízký les, konečně šťastně jsme přijížděli k hospodě, kde nemocný bytem byl. V tom, co slézám ze saní, abych všel do příbytku s Pánem Bohem, vybíhají mi lidé vstříc, přimlouvající, abych tam nechodil, že nemocný „blázní“, že právě nyní musili vyskákat oknem všickni, sic že by je byl poškrtil. Vyptav se na okolnosti ne-

moci, poznal jsem, že má zánět mozku, a když mi lidé zvěstovali, že se nyní opět utišil, doufal jsem, že naň přišlo tak nazvané „lucidum intervallum,“ že pominula ho šílenost — že se mu navrátili smyslové. I vejdu do světnice prostranné. Nemocný ležel prostřed světnice na zemi. I schýlil jsem se k němu, zdali jest při sobě a vida, že není zbaven smyslů, požádal jsem domácích, by byli na blízku a kdyby mne nemocný mimo nadání měl popadnouti, aby mi přiskočili ku pomoci, pak sedl jsem si k němu na zem, abych slyšel jeho sv. zpověď.

A buď Bohu chvála, celou pobožnost jsme šťastně bez výtržnosti vykonali. I vypravoval jsem na to lidem, jak se nám vedlo na cestě, a povzdechl sobě a poznal jsem, že i to obmeškání se v závěji bylo dobře, a že poslal Hospodin bouří, aby mne vytrhl z nebezpečení u nemocného. A tak, co Bůh činí, dobře činí, dopustí, aby neopustil; divné jsou cesty prozřetelnosti Božské. *J. Št. K.*

Od Uh. Ostroha na Moravě, v lednu 1868.

(Odvedenec a dovolenec.)

Právě tyto dny došel tady čas, do kterého mohli reklamovati vypsaní na letošek k odvodu. Bylo reklamantů mnoho, víc než by se kdo nadál — přicházeli jeden za druhým, že budou reklamovat a každý si toužebně přeje, jen aby prý syn jeho nebyl odveden. Což nechtí snad zdejší otcové, aby jejich synkové na vojnu šli? — Slyšme to ze samých úst těch otců, jakou oni k tomu mají příčinu a proč by neradi dopustili, aby syn jejich byl odveden. — Kde patrně, že na podanou reklamaci sotva zproštěn býti může syn služby povinné, podotýkal jsem otci, by nedělal sobě marných útrat a raději ty peníze dětem schoval; vy jste ještě mladý, dím, a zákon ustanovuje věk teprv až 60 let pro otce, který má jen toho jediného syna, vy ale máte dětí ještě více, a vždyť nebude zle, stane-li se váš syn vojákem, bylo jich tam už víc a jsou zase doma a vždyť nyní nezůstane tam dlouho, když se vycvičí může hlásit se domů, a pak doma zas vám může pomáhat. — Ale všech otců bez výjimky zněla odpověď: „Když si ho vezmou, ať zůstane tam až si vybude povinnost; mně nejde o to, aby vojákem nebyl, ale o to mně jde, aby se mně nepokazil; nejeden dovolenec je na kříž a propeklo doma i v obci. — Jak vykládají bývalí vojáci, nynější otcové a dědové svým synům, bývalí to druhdy zajisté ušlechtilý a krásný obyčej, že odvedenci než odešli

choďvali napřed poradit se s Pánem Bohem do kostela, vykonali sv. zpověď, posilnili se sv. přijímáním, dali domu a rodině „s Pánem Bohem“ a rozloučili se ještě s duchovním jako se svým otcem. Tento starý zvyk nyní velice hyne, jiný avšak neušlechtilý zvyk přišel na jeho místo, a čím dál tím více přichází do obyčeje a velmi si ho zde oblíbili. Byť měl třeba jen, jak se říká, „za humny“, na dvě, tři míle do sousedního města odebrat se „rukující“, přichystá se vůz žebřinový, místo do kostela na rozloučenou zajde se do krémy, notná zavdaná vezme se na vůz a kde jakého místečka, tam zasedne chasa, praskne se do koní a nyní tryskem uhání se pryč z rodné domoviny s takovým vřeskem a křikem, že uši zaléhají a podnapilým pěvcům sotva že hrdla stačí. V každé osadě, kady se jede, má každý zvědět, že tady vezou „rukujícího“ a běda tomu, kdoby se obmeškal někde vyhnouti jim z cesty. Takovýto oškli-vý způsob poctivým sousedům všady se hnusí, ale trpí ho majíce jakous útrpnost s ubožákem, jenž prý rozloučit se musel s drahým krbem domácím. Ale za nějaký čas vrátí se opět domů. Místo, kde nejvíce osadníků najednou se shledává, jest kostel, podle toho se soudívá, je-li kdo doma či ne; vždyť se říká: „viděl jsem ho v kostele, anebo: nebylo ho vidět v kostele;“ ale jaká to změna stává se s tím, jenž ve světě byl a domů se navrátil! Domáci všickni v kostele podle řady klečí, ale on neklekne jak kdysi klekával, a když druzí nábožně sledují každý díl mše svaté, on nemá ani v rukou knížky a nevymodlí se, jak říkají, za celý ten čas „ni otčenáše;“ ostatní hluboce před nejsvětější Svátostí se koří pobožnou jí vzdávající úctu, on ale jako sosna stojí, aby druhým překážel a z pobožnosti jich vytrhoval, a to činí pohoršení, to citlivému katolíku na pořádek zvyklému se nelíbí, to svírá srdce rodičů opravdově katolických, to velice *jich bolí*. U nás posud na besedách sobě vyprávějí, jak nepřátelští vojínové, jichž před lonskem mnoho jsme tu měli na bytech, jeden každý měl svou modlitební knížku, a mnozí i růženec a jak každý katolík i ja v řadě mezi ostatními smekl před křížem, jak i uprostřed ulice v městě napadali kněze žádající ho, že rádi by vykonali sv. zpověď, a proto lid to velice chválí, když si z našich vojnů po dědinách tu rozložených někdy na výročné slavnosti některý zajde na služby Boží, třeba v ten den vojenské kostelní parády nebylo. *S.*

V Římě, dne 18. ledna 1908.

(Cesta do Říma a pobyt v Římě.)

Jsa přesvědčen, že laskaví čtenářové našeho milého „Blahověsta“ vždy, zvlášť pak nyní, kde zraky všech upřímných katolíků obráceny jsou k Římu, vítají zprávy z věčného města, doufám že vyhovím jejich přání, podávaje jim po čas svého zde pobytu co očítý svědek zpráv nestranných a z pramenů hodnověrných čerpaných. — Na cestě přes Benátky, které z dřívějších časů dobře znám, zdržel jsem se jen jeden den ve Florencii, kterou Vlach nazývá „la bella.“ Město toto má utěšenou polohu; velmi krásný poskytuje pohled zvlášť z pobřeží řeky Arno; mezi kostely, jež jsem navštívil, vyniká nad jiné stoliční chrám Páně svou velikostí a půvabným zevnějškem; blíz stojící věž jest jedna z nejvyšších a nejznamenitějších v Evropě. Prohlížeje královský palác „Pitti“ nemohl jsem se ubránit myšlenkám velmi trapným. Jako již v Benátkách, tak i ve Florencii měl jsem příležitost slyšet, jak velice lid je nespokojen s nynější vládou a jak si přeje nazpět staré časy. — Opustiv Florencii dne 13. pros. v 9 hodin večer, byl jsem dne 14. v 10 hodin ráno v Římě. Prohlížení kufrů a vaků na nádraží jako i pasů jest velmi přísné, čemuž se za těchto nepokojných časů není co diviti; kněžím však věnuje se všemožná uctivost. — City, které se ozývaly v srdci mém při pohledu na klasičskou půdu svatého a věčného Říma, nelze mi vypsat. Ubytoval jsem se v ústavu „all'Anima,“ jehož nynějším rektorem jest Monsignor Gassner, J. Sv. domovní prelát, rodilý Tyrolák, muž přívětivý a šlechetný, jenž spolu jest německým kazatelem a duchovním správcem v Římě bydlících Němců; jemu po boku pracuje pět kaplanů z rozličných končin sem poslaných, kteří však jsouce všickni mladí doktoři, více vědám a dalšímu svému vzdělání se věnují, majíce od ústavu celé zaplacení a 12 skudů (as 25 zl.) měsíčního platu (i se stipendii). Dříve patřil ústav tento výhradně Rakušanům; nyní jsou zde dva Prusáci, dva z Bavorska a jeden toliko rakouský kněz z Lavantské diecése, horlivý Slovinec Dr. Schutz. Ostatní duchovní, tak zvaní convictores, musí za byt, oběd a večeri platit denně 65 bajoků (1 zl. 50 kr. ve stř.). Snídaně, prádlo, obsluha, světlo a dříví stojí denně aspoň 50 kr., tak že každodenní výloha obnáší nejméně 2 zl. r. č. ve stř. nepočítaje v to vydání za povozy, holiči, zpropitné a rozličná jiná nevyhnutelná vydání. Dříví je zde velmi drahé; na

štěstí nepotřebuje se ho ani desátý díl, co u nás v Čechách, zvlášť má-li kdo byt svůj na sluneční straně jako já. Měli jsme však bohužel od 29. pros. až do 17. ledna toliko tři sluneční dny; ostatně samý dešť; teploměr stál doposud nejnižše dne 1. ledna o 6. hod. ráno na — 0° R. O sněhu posud ani zmínky; studené větry prý jsou zde též řídkým úkazem, za kteroužto příčinou pobyt v Římě za zimního času zvlášť prospěšným se ukazuje pro plicní neduhy, méně však poslouží vadám žaludku a jater. — První návštěva má platila chrámu sv. Petra, hrobu knížete apoštolského; neobyčejná nádhera této gigantické stavby, utěšený soulad forem tohoto střediště uměleckých výtvarů, zvlášť pak myšlenka, že u prostřed největšího na celém světě chrámu tohoto na místě 89 lampami ozářeném spočívá kníže apoštolský, sv. Petr, jemuž řečeno bylo: „Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou jí,“ vše to učinilo na mne dojem nezapomenutelný! Pomodliv se na tomto posvátném místě za sebe, za své příbuzné a přátele, za svého nejdůst. p. biskupa, za duchovenstvo své mateřské diecése, za celou drahou vlast českou, prohlízel jsem si pak po několik hodin ohromnou svatyni tuto. Byl jsem tam od té doby již nejméně desetkrát, pokaždé zdála se mně větší a krásnější a posud nemohu říci, že ji znám důkladně. Mimo chrám sv. Petrský viděl jsem již mnoho jiných kostelů, z nichž nad jiné vynikají buď svým stářím, neb svou nádherou aneb zvláštními posvátnými upomínkami: chrám sv. Jana v Lateranu, S. Maria Maggiore, s. Paolo fuori le mura (hrob sv. Pavla), sv. Kříže v Jerusalemě, sv. Vavřince, sv. Josefa s vězením Mamertinským, sv. Anežky, sv. Augustina*), sv. Ondřeje della Valle a delle Fratte, S. Maria dell'Anima**), al Gestù, Pantheon, nyní S. Maria ad Martyres, in Ara Coeli, sopra Minerva, in Via Lata (kde sv. Pavel bydlel), S. Pudentiana (stoliční chrám v 1. 2. a 3. století). Taktéž viděl jsem již mnoho starožitných památek, Forum Romanum a Trajanum, Vespasianovo Colosseum, ohromná to stavba nyní v zříceninách, kde tisíce a tisíce sv. mučovníkův ztropilo půdu

*) Od tohoto chrámu má J. Em. náš nejdůst. p. kardinál metropolita svůj kardinálský titul; oprava posud nedokončená bude státi 80.000 skudů.

**) Patří německému ústavu téhož jména. Jeden z hrabat Harrachův a jeden z knížat Fürstenbergův mají zde své pomníky.

krví svou; sochu Trajanovu a Marc Aurelio-
liovu, několik krásných obelisků a t. d. Z
veřejných ústavů navštívil jsem Collegium
Urbanum de Propaganda fide, kde jsem
byl též přítomen dne 12. ledna tak zvané
slavnosti řečí a slyšel mluvit v 31 rozli-
čných jazycích, pak Collegium Romanum,
Sapienzu, t. j. římskou universitu a j.

Sv. Otce viděl jsem již několikrát;
ponejprv dne 20. prosince. Šel jsem prá-
vě z kostela sv. Petra a přijda k mostu S.
Angelo, slyším hlasy: „Il Santo Padre“ a
vidím blížiti se čtyřspřežný skvostný kočár
obklopený švýcarskou stráží. Vše padalo
na kolena, a sv. Otec líbezně se usmívaje,
žehnal v pravo i v levo své milé dítky.
Srdce mé plesalo radostí, že jsem spatřil
dobrotivého a trpce zkoušeného nás všech
společného Otce. Po druhé a mnohem lépe
viděl jsem sv. Otce na hod Boží vánoční
v basilice sv.-Petrské, kde sám osobně vy-
konával slavné služby Boží. Vznešenou
protekcí dostalo se mi velmi dobrého místa,
byl jsem ledva 15 kroků vzdálen od trůnu
papežského, tak že jsem vše výborně viděti
a slyšeti mohl. Bude-li Vám libo, podám
co nejdříve kratičké vyličení této neobyčejné
slavnosti jakož i stručné popsání paměti-
hodných a posvátných míst, jež jsem posud
byl viděl. Dne 31. m. m. v 11 hod. dop.
měl jsem slyšení u sv. Otce, o němž též
podám zprávu budoucně. Téhož dne od-
poledne byl jsem svědkem ovace projevené
Římány papeži - králi Piu Devátému. V
jesuitském kostele „al Gesù“ bylo o 4. hod.
slavné „Te Deum.“ Před čtvrtou hodinou
přijížděli kardinálové a preláti a právě ve
4 hodiny přijel sv. Otec v šestispřežném
voze se svou družinou. Na náměstí před
kostelem byla všechna okna okrášlena kvě-
tinami a skvostnými koberci. Nesčíslný
zástup lidstva zde shromážděného, ledva že
zočil sv. Otce, volal plným hrdlem bez u-
stání: „Evviva il Pio Nono, il Papa — rè!“
což se i opakovalo, možno-li ještě hlučněji
při odjezdu jeho. Co tomu as říkali oni
Italianissimi, jenž by rádi světu namluvili,
jak nenáviděna je zdejšímu lidu vláda pa-
pežská a jak rádi by se jí sprostili! Vedle
mne stála ženská, která se mi zdála míti
slovanský typus a český kroj. I ptám se
jí po česku, odkud pochází? Překvapena
českým oslovením odpověděla mně plna ra-
dosti, že pochází z Moravy a že přišla do
Říma s hraběcí S . . . ovskou rodinou. Ne-
byla posud viděla sv. Otce. Kolikrátkoliv
některý z kardinálů přijel, vždy ptala se,
zdali to sv. Otec. Když konečně sv. Otec

se ukázal, klekla tato zbožná dcera z Mo-
ravy na kolena svá, a žehnajíc se křížem,
radostí téměř plakala, vždy opakujíc slova:
„To je tedy ten sv. Otec, papež, římský
papež, a jak se přívětivě usmívá; ó jak
jsem šťastna, že jsem jej spatřila!“ — A
tohoto svatého muže, jenž jest sama do-
brota a láska, chtěli Garibaldiané oběsiti!
Kdyby se jim bylo v minulém říjnu poda-
řilo, zmocniti se Říma, mělo býti veškeré
duchovenstvo pobito a dva kardinálové stati,
s jejichž hlavami měla se odebrati k sv.
Otcí deputace do Vatikánu a naléhati naň,
aby se poděkoval. Kdyby tato deputace
nebyla ničehož pořídila, měla přijít řada na
dva jiné kardinály a tak dále až na po-
sledního; konečně měl býti sv. Otec sám
obětí krvolačné této a bohaprázdne sběře!
Kardinál d'Andrea měl pak býti povýšen
na trůn papežský t. j. měl se státi bisku-
pem římským a poníženým sluhou krále
poctivce! Ale Bůh chránil, chrání a bude
chrániti církev svou, a byt se celý svět
proti ní spiknul! „Já jsem s vámi až do
skonání světa.“ V těchto dnech roznášela
se po Římě pověst, že dnes 18. ledna bu-
de prachem vyhozen chrám sv. Petra do
povětrí v čas slavných služeb Božích u pří-
tomnosti sv. Otce a veškerých kardinálů.
Mnozí myslili, že se služby Boží za tou pří-
činou budou odbývati v kapli Sixtinské a-
neb že docela se vypustí. Však sv. Otec
nezná strachu, důvěřuje pevně v pomoc a
ochranu shůry. Byl přítomen službám Bo-
žím; na rtech jeho spočíval jako vždy jin-
dy libý úsměv; vypadal velmi dobře a že-
hnal hlasem silným a líbezným shromáždě-
nému kněžstvu a lidu. Byl jsem tam též
a nemohl jsem spustiti zraku svého s mi-
lostně tváře staříčkého sv. Otce. Lidu bylo
v kostele velmi málo. V měsíci březnu bu-
de držeti sv. Otec veřejnou konsistoř, v níž
bude jmenováno devět nových kardinálů,
mezi nimiž se na jisto jmenují: Princ Lu-
cian Bonaparte, Monsignori Borromeo a
Monaco, pak nuntius v Madridě a v Lisa-
boně, arcibiskup Valadolidský, biskup ve
Viterbo a sekretář Propagandy. D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Dovídáme se, že JEmin.
nejdůst. p. kardinál arcibiskup vydal pa-
stýřský list, jenž za nedlouho tiskem vyjde.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-
nati od 9—13. u sv. Cyrilla a Methoda v
Karlíně, od 14—18. u Alžbětinek.

— V nemocnici *Milosrdných bratří*
v Praze bylo v minulém roce ošetřováno

3577 nemocných, z nichž 239 osob zemřelo. Mezi ošetřovanými bylo 3336 katolíků, 60 protestantů a 34 židů.

— *Výhry* z loterie ve prospěch dostavění metropol. chrámu sv. Víta budou se vydávati v arcibisk. paláci na Hradčanech až do 15. února; výhry, k nimž se do té doby nikdo nepřihlásí, prodají se pak ve prospěch jednoty. Majitelům losů mimo Prahu zašlou výhry poštou na požádání a za náhradu útrat s tím spojených jednatele jednoty, obchodníci v Praze p. J. Trenkwald (č. 118—II.) a p. A. V. Hegrat (č. 58—II.).

— Noviny vypravují, že c. kr. ministerstvo osvěty zaslalo zastupitelstvím obcí židovských v Praze, ve Vídni a Brně vyzvání, aby obce tyto podaly dobré zdání své o zřízení školy rabínské. Vláda prý zamýšlí tento ústav čili seminář pro rabíny založiti v Praze.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili pp. Frant. Fuksa, Ferd. Harna, Frant. Heider, Frant. Jurečka, Ondřej Látal, Jan Oth, Mauric Růžička, Jakob Slavík, Josef Dostál, Jan Horáček a Jakub Eliáš, alumnové arcib. semináře v Olomouci.

— Z Litoměřic. J. M. nejdůst. p. biskup Augustin Pavel daroval zdejšímu ústavu hluchoněmých 1000 zl. a sirotčinci pod správou Milosrdných sester sv. Karla Bor. též 1000 zl. v obligacích. S.

Z Německa. Jednota sv. Františka Xaverského pro rozšiřování víry křesťansko-katolické měla r. 1866 příjmů 2,785.880 zl. r. č. K tomu přispělo Francouzsko 1,786.160 zl., Itálie 220.000 zl., Belgie 158.000, Německo 116.000 zl. Hlavní sídlo jednoty se nachází v Kolíně nad Rýnem; arcidiecése Kolínská přispěla také značnou sumou 45.000 zl., tak že na celé ostatní Německo pouze 71.000 zl. zbývá. — Vydání téhož roku činilo 2,620.000 zl., a sice vynaloženo na misie katolické v Evropě 523.000 zl., v Asii 958.000 zl., v Africe 226.000 zl., v Americe 526.000 zl., a v Australii 250.000 zl.

V Bavorsku nabývá boj nepřátel proti církvi katolické vždy větších rozměrův, tak že se liberalní vláda již i do záležitostí bohoslužby mísiti počíná. V městě Würzburgu od nepamětných časů byl obyčej, že studující středních škol v neděli a ve svátek netoliko ranním službám Božím přítomni bývali, ale též odpoledne na požehnání chodili. Avšak bavorské ministerstvo osvěty (!) uznalo, že by tolik nábožnosti bylo mládeži na škodu; pročež rozkázalo, aby příště studující mládež na požehnání nechodila. Když pak kateche-

tové ohlásili, že hodlají zaříditi soukromou pobožnost odpolední pro ty studující, kteříž by sami dobrovolně do kostela přicházeli, bylo i to od ministerstva zapovězeno, poněvadž prý „by tudy nesvornost (!) mezi studentstvem povstala.“

V Badensku zapověděla vláda verbování pro vojsko papežské, hrozící trestem peněžitým až na 100 zl. neb vězením 4 týdnů každému, kdožby proti záповědi té jednal.

Z Říma. Za příčinou příštího koncilu ekumenického povolal sv. Otec některé výtečné učence bohoslovecké do Říma, aby již nyní v pracích přípravných se účastnili. Zejména Vídenský profesor Klement Schrader již se v Římě nachází; dvorní farář dr. Schwetz z Vídně, uherští bohoslovci Josef Kovacs, kanovník v Kaloči a profesor Josef Danko, čestný kanovník Ostřihomský rovněž do Říma se odeberou. Z Bavor tam povolán kanovník ze Špýru dr. Molitor.

— Mezi raněnými Garibaldovci, kteří v římské nemocnici zemřeli, byl též jeden kněz odpadlík. Odřekšimu se Boha a církve byla vláda na ruku, a ustanovila jej, když se byl civilně též oženil, za učitele na jakési akademii vojenské. Když pracoval k poslední hodině, přišel k němu známý jeho kněz, by jej s Bohem a církví smířil. Ale nešťastník odbýval všecko domlouvání přítelovo po třikráte úporným „no;“ po posledním „no“ pak vypustil duši. Když naposled milost Boží hlasem strašným od sebe odmítal, všickni přítomní hrůzou trnuli (K. Z. I.).

— *A.* Z Říma 20. ledna píše se „A. P. Z.“ Čím déle se o truchlivých událostech římských na konci m. r. vyšetřuje, tím více přichází na jevo a dokazuje se nezvratně, jak hrozné — právě pekelné záměry měla zlopověstná strana převratu, čelící nejen proti papeži a církvi, ale i proti veleslavným znamenitostem, jimiž Řím se nade všechna světová města stkví. Slyšme! V též noci, v které se stal útok na kasárny *Serristorské*, pod jejichž zříceninami tak mnohá obět pohřbena jest, měl i „hrad andělský“ za své vziti. Již byli dva důstojníci dělostřelstva najati, aby uschovaný tam v magacinu prach — asi 350 centů — zapálili. Náhoda, či raději řekněme — prozřetelnost Božská překazila vyvedení ďábelského úmyslu. Hrůzou trne každý, pomně, žeby tak nejen celý Vatikán ale i chrám svato-Petrský, ten div nejen Říma ale i celého katolického světa,

byl okamžikem v ohromnou zpoustu sutin obrácen. — A to jsou skutky vlastenců italských!

Jedna z nejmocnějších pák, jíž nepřátelé pořádku a míru k zlomyslným záměrům svým používají, jest — lež. Lživé zprávy roztrušující snaží se „strana činu“ lid polekati a v neustálém strachu udržovati. Tak i tyto dni v Římě učinila rozšíření té lživé zprávy, že se mají brány městské uzavřítí následkem krvavé srážky mezi římskými zuavými a garibaldskými tlupami někde u Viterba, kdež prý mnoho raněných nemilosrdně pobito, načež že i francouzské vojsko odplulo. Na tom všem není ani zbla pravdy. Brány města jsou jak obyčejně otevřeny všeobecnému obchodu; zuavové z Viterba se ani nehnuli; francouzské vojsko nejen neodtáhlo, ale po okresu Viterbském se rozložilo. Tak opravuje úřední „Giornale di Roma.“ —

Jako v Monte Rotondo a v Mentaně tak i na jiných místech, kam jen přišli, (k. p. v Monte Libretti a v Nerole) zpusťovali a oloupili Garibaldiani kostely a chrámy. Sv. Otec nyní je opět znova sv. nádobami a okrasami opatřiti hledí. Vděční věřící přicházejí, aby mu za jeho otcovskou štedrost synovské díky vzdali.

Z Italie. Vypravuje se, že svob. p. Malaret, vyslanec francouzský u dvora Florentinského, když byl dne 1. ledna t. r. novoroční přání své králi Viktoru Emanu- elovi přednesl, vycházejí z paláce Pitti pravil: Tot jest první den *posledního* roku.

Z Francouzka. Jednota „sv. dětství Ježíšova“ dle zprávy ústřední rady v Paříži měla r. 1866 příjmů 712.689 zl. r. č. K tomu přispěla Francie 396.757 zl., Belgie 77.367 zl., Italie 71.253 zl., Prusko 42.947 zl., Bavorsko 23.885 zl.; stát církevní 22.109 zl., Nizozemsko 17.305 zl., Švýcarsko 11.450 zl. Příjmy Vídeňské ústřední rady činily 8866 zl. Hlavním účelem jednoty jest péče o duševní blaho dítek pohanských od rodičů opuštěných neb pobožených. Důkaz o utěšeném ovoci, jež jednota řečená nese, podává výroční zpráva z r. 1867, odkudž seznáváme, že od r. 1865—1866 v Číně a jiných krajinách ve všech 59 od jednoty podporovaných sídlech misionářských bylo 383.206 dítek pohanských pokřtěno a 41.226 dítek po křesťanskou vychováno.

— V Paříži počal vycházeti nový časopis: „L'Athée, Journal des idées nouvelles“ (Neznaboh, časopis pro nové idey). — Neznabožství ale není přec tak nové,

vždyt již dávno před Davidem známo býti muselo, když královský pěvec ten: „Blázen řekl v srdci svém, není Boha“ — zvolal.

Z Anglicka. (*Feniánství a Garibaldství.*) A. Bázeň Anglicka před Feniany*) se trochu utišila; nejslovutnější měšťané přisáhali k občanské strážce, ačkoliv jiní trvají, že Feniané první byli, kteří se k ní najmouti dali. Ale první postrach zdá se upadl v pravý opak, přílišnou bezpečnost. *Anglicko nesmí hrozící sobě nebezpečnosti za příliš malé považovati.*

Utiskování, které neustále na Irsko doléhalo, dohání lid ten konečně k zpouře. Irský národ, ač v Anglicku a v Americe rozšířen, nesmísl se ani tu, ani tam s jinými obyvateli. Počet Irčanů pracujících ve fabrikách anglických, dělá skoro million. Po tři sta let zachovali si Irčané i lásku k své vlasti i upamatování na násilí, které se proti nim provádělo. Práci a trpělivostí zápasili s osudem svým. Ale všecko se podobá tomu, že brzo nastane i boj s zbraní v rukou. K tomu cíli jest v Americe, v sjednocených státech rozšířená tajná společnost, která to vše vede, cesty k tomu ukazuje, prostředky chystá a příspěvky sbírá. Nastane-li válka mezi spojenými státy americkými a Anglickem, naleznou zajisté onino v Irčanech mocnou podporu. Pokrok jak v lodnictví, tak v umění válečném brzo povznese státy sjednocené na ten stupeň, že se budou moci s Anglickem měřiti; a vpád amerických Irčanů na Anglicko není naprosto nemožný. Anglicko neujde převratům, hrožícím celé západní Evropě; ani nelze, aby se jim vyhnulo, poněvadž od 1815 nade všechny vlády k tomu přispívalo, aby zloduha revolučního na pevnině oživilo.

Anglická šlechta přijala Garibaldiho otevřeným náručím, poněvadž s protipapežskými úmysly jeho se srovnávala. Ale úmysly Garibaldiho jsou nejen bezbožné a proticírkevní a čelící proti světské vládě papežově; nýbrž zapírají i zákonitost všelike vlády a každého majetku, a dle toho ujmají se v Italii kněžstvu statky. U lidu již úmysly ty, dík za to novinám a řečím sněmovním, hodně zobecněly, dle nichž zajisté nemá královna Viktorie většího práva na vládu v Anglicku, než sv. Otec na svou v Římku; aniž pak se jimi utrzuje právo na statky lordův anglických více,

*) Název ten odvozuje se od slova skotského *Fenians*, tolik co hrdina — pak i loupežník; bylo pak i jméno báječného hrdiny skotského,

nežli bylo právo duchovenstva italského na statky jemu odňaté. Jak lordové angličti k svým statkům přišli, ví celý svět, Irčané to nezapomněli, a byt' byli zapomněli, Anglicko je na to nepřestává pamatovati svou zhoubnou soběckou politikou.

Aby směšným předsudkům lichotila, oslabila anglická vláda sama podpory, na nichž spočívá; potupila veřejné svědomí. Přilnouc k italské revoluci vzbudila ducha demokratického, toho přirozeného nepřítele Anglicka. Feniové jsou předchůdci demokratické revoluce v Anglicku. Kdo jim může zakázati, aby netvořili tajné spolky? Vždyť celé Anglicko náleží tajnému spolku, svobodným zedníkům. Proč by nesměli Feniové za příkladem vlády jíti? Třída pracujících, obnášejíc dvě třetiny veškerého anglického obyvatelstva, ráda se k nim přidruží, a jsouc tak znuzena jako oni, spojí se s Feniany a s nimi se dovolávat bude sociálních reform.

Beztaktnost zevnější politiky anglické nelze ani pochopiti; neboť papežství, proti němuž brojí, dávno již jí není nijak nebezpečno. Ba dle přirozeného běhu věci jest v církvi katolické, hlavním živlu všeho stálého řádu v Evropě, i mocná podpora pro Anglicko, jelikož národ irský k trpělivosti a zákonitosti váže. Chování se katolického duchovenstva jest podivu hodno; káže jednak národům trpělivou oddanost, hájí jinak i zájmy a práva jejich.*) Odměňující se za zlé dobrým zápasili katoličtí biskupové irští vždy za právo a zákonitý řád, co zatím anglická vláda svým nesmyslným jednáním revoluci podporovala, aby světskou vládu papežovu zničila. Učení, které s dorozuměním a pomocí Anglicka v Florencii vrch má, není jiné nežli — Fenianské. Chyba anglické

politiky jest hrozná, nevýslovná! (*Monde* dle „A. P. Z.“)

Ze Španělska. A. — Španělská královna prohlásila se v trůní řeči k kortesům určitými slovy pro práva papežova proti svatokrádežným útokům italských revolucionářů. Připamatovala při té příležitosti, že svůj morální i hmotný vliv v ruce Francouzstva vzdala k tomu cíli, aby trůn papežský ochráněn byl proti všelikému útoku nepřátel. Toto osvědčení, přijato od obou komor španělských s neobyčejnou jednomyslností, dotklo se citlivě vlády italské, tak že se povinnou domnívala, aby proti němu v Madridě protestovala a sice tím podivným důvodem, že v takovém prohlášení se vlády španělské vidí vmíšení se v své záležitosti, a trvá, že dle smlouvy zářijové toliko Francouzsku a žádné jiné moci nepřisluší, mísi se mezi vládu italskou a záležitosti římské. Tím italská vláda jednak jedinému Francouzsku právo připouští Říma se ujíti, jako by již byl Řím přestal býti hlavou katolického světa; jinak opět, ujmajíc se toho, co Španělsko proti *revolučním útokům* praví, sama si to vysvědčení dává, na jakých základech stojí. Kdo se vymlouvá než bývá žalován, sám se přiznává, že vinen jest. — Mimo to jest i tato novina ze Španěl znamenitá. Státní ministr Arrazola dal královně zprávu o nepopíratelném právu patronátním nad chrámem sv. hrobu v Jerusalemě. Toto právo byvši za dávných časů všeobecně uznáno a šetřeno, ale v novější době zanedbáno, obnoveno jest zvláštními dekrety r. 1853 a opět 1868 a ustanovena k vykonání jeho komise 7 mužů. (A. P. Z.)

Z Ameriky. V prosinci m. r. konala se misie v New-Yorku, při které 150 protestantů se navrátilo do církve katolické. V městském špitále Bellevue byla zvláštní misie konána, v nížto se 700 katolíků účastnilo, mezi těmi i lékaři špitální.

— I z daleké Ameriky se chystá mnoho jinochů katolických na cestu do Evropy, chtíce vstoupiti do papežského vojska. Jmenovitě v Kanadě panuje veliké nadšení pro sv. Otce mezi dospělou mládeží.

— O ukrutném řádění černochů přináší noviny americké velmi truchlivé zprávy. Ve státu Missisipi celé hordy těchto divochů táhnou z jednoho místa na druhé, vsady drancujíce a bilému obyvatelstvu záhubou hrozíce. Radikální vláda jest naproti černochům tak malomocná, že

*) Nedávno (druhý svátek vánoční) slavil se v Koru meeting (sněm) lidu pracovního, v němžto proti Fenianství mluvili kanovník *Wilkinson* a *Dr. Kelly*. Uzavřelo a přijalo se: 1. Co katolíci zavrhuje vše, jakož je církev zakazuje; a jelikož i Fenianství k nim náleží, vyslovujeme tímto své opovržení proti němu. 2. Žádáme nejen co katolíci ale i co muži tímto uveřejnění svou ošklivost nad hanebnostmi zpáchanými v Londýně a jinde. 3. Jakožto lid pracovní žádáme si, abychom v pokoji a svornosti s spolupracovníky svými žili, jakožto dobří a loyální poddaní v zemi chléb svůj v potu tváře dobývající. 4. Prohlašujeme, že máme pevný úmysl v té věci poslouchati rady duchovních našich správců, jimž naše i tělesné i duševní blaho na srdci leží. 5. Jakožto dobří katolíci zavrhuje všechny tajné společnosti, želíme co Irčané toho srdečně, že ty žalostné zločiny od našich krajanů se staly.

si nevěděla lepší rady, nežli lenochy tyto na útraty země živiti, aby — jak general Ord ve svém rozkazu praví — se předešlo úplnému vyhubení bílého obyvatelstva, ježto statky by sobě černochové rádi přivlastnili, aby pracovati nemuseli.

— V městě *Milwaukee* byl dne 22. prosince nově vystavěný chrám katolických Čechův od nejdůst. biskupa Henni slavně vysvěcen.

— V městě *Charlestoně* navrátilo se v listopadu m. r. šest protestantů do lůna katolické církve a složili vyznání víry v ruce kněze O'Conella. Mezi nimi byl též důstojník spojených států, kterýžto s celou rodinou svou do církve vstoupil.

— V *Baltimore* udělil nejdůst. arcibiskup na začátku prosince m. r. svátost birmování 227 věřícím, mezi nimiž se nacházelo 49 konvertitů.

— V *Cincinnati* konalo se dne 5. prosince m. r. shromáždění Vlachů v městě přebývajících, kteříž se usjednotili na tom, že se s povolením arcibiskupa ve zvláštní osadu katolickou sestoupí a správce duchovního vydržovati budou; k tomu cíli upsáno téhož dne 5000 dolarů. Duchovní správu převzal dr. Emilian Kirner, rodem z Badenska. Také v New-Yorku a Filadelfii mají Vlachové svou vlastní duchovní správu.

Mexiko. V krajině Yukatanské vypukla revoluce, kteráž vždy hroznějších rozměrů nabývá. Povstalci zmocnili se města Yukatanu a prohlásili generála Santa Anna za diktátora. Předseda Juarez neví si rady ni pomoci. Odplata se blíží!

Literární oznamovatel.

— *Bible česká*, čili: „*Písmo svaté starého i nového zákona*.“ Druhé vydání. K dostání v kníž. arcib. kněhtiskárně v snižené ceně za 1 zl. 5 kr.

— „*Ráj, Kalvarie, Řím*, neb křestana tré zbožných rozjímání v času našem.“ S připojeným životopisem služebníka Božího Benedikta z Urbino, kněze a misionáře ctih. řádu kapucínského, který dne 10. února l. P. 1867 náměstkem Ježíšovým Piem IX. slavně za blahoslaveného vyhlášen byl. Od bratra III. řádu Ludvíka Jiřího Karla, měštana v Sušici. Nákladem vlastním. Z kněhtiskárny B. Stýbla v Praze. S obrázkem: Tři a dvacet mučieníků japonských, str. 71.

— „*Oddavky na úřadě*“ vyšly v otiisku druhém.

— Pp. Ed. Novotný, prof. c. k. gymnasia malostr. a dr. B. Jedlička, prof. real. gymnasia městského uvázali se v redakci „*Sbir-*

ky klasikův řeckých a latinských s úvodý a výklady“, kteráž nákladem kněhkupectví Koberova vycházeti bude.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Špaček, koop. v Městečku, 27. ledna (nar. v Dobrušce 19. břez. 1836, vysv. 30. července 1865);
- p. Jan Pelikán, ř. křiž., farář v St. Kníně, k. arcib. notář, 28. ledna (nar. v Praze 15. června 1800, vysv. 12. srp. 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Hejl, kapl. v Mnichovicích, na výpomoc do Pyšel;
- p. Amand Happel, františk. z kláštera Votic., za výpom. kapl. do Sedlčan;
- p. Frant. Jaksche, křiž., za pol. kapl. c. k. pluku dragonů kníž. Windischgraetze č. 2.

Upřádněné místo:

Sedlčany, děkanství patron. p. Maur. kníž. z Lobkovic od 29. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Wikner, prvofarář v Rané, 18. ledna (nar. 29. břez. 1801, vysv. 4. září 1827).

Vyznamenání jsou:

- p. Vác. Hauschild, arciděkan v Bilini, jmenován b. vikářem a školdozorcem okresu Bilinského;
- p. Jos. Nožička, farář v Křinci, jmenován os. děkanem;
- p. Vác. Horák, farář na Hrubé Skále, jmen. sekretářem b. vikariatu Turnov.;
- p. Hilarius Martinetz, guardian kapuc. kláštera v Mostu, jmen. bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Jos. Püchel, far. v Nové vsi v horách, za faráře do Hostky (Gastorf).

Upřádněná místa:

Rané, fara patron. města Loun.

Nová ves v horách, fara patr. kníž. z Lobkovic.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Vác. Fialka, kaplan v Solopiskách, za administrátora do Radboře.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Rudolf Pfeiffer, kanovník, jmenován ordinariátním komisarem na vyšší realní škole v Budějovicích.

Na stálý odpočinek vstoupil:

- p. Vojtěch Miška, katecheta na c. k. vyšším gymnasiu v Písku.

Upřádněné místo:

Místo 2. katechety na c. k. gymnasiu Píseckém. Konkursní zkouška d. 17. a 18. března v Budějovicích.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Hedakce:
v kníž. arcib. semi-
náti číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

**Předplácí se
v expedici
i u všech tiskných
knihkupectv**
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 75 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Pastýřský list.

Karel Boromejský,

z Božského milosrdenství a Apoštolské Sto-
lice milosti

biskup Kralohradecký,

vzkazuje duchovenstvu a věřícím svého
biskupství

pozdravení a pozhnání!

Bojování jest život člověka na zemi.
(Job. 7, 1.) Výrok tento nábožného trpitele
Joba platí o lidech všech; všickni zajisté,
pokud na živu jsou, bojujete musejí proti
vnitřním i zevnitřním nepřátelům svého spa-
sení. Zvláště pak platí slovo to o sv. Cír-
kvi katolické, jejíž veškerý život na zemi
ustavičným bojem jest proti světu, kterýž
ve zlém jest postaven. (1. Jan. 5, 19.) A
boj ten nebude mít konce dotud, pokud
církev trvati bude na zemi; neboť nikdy
nepřestane církev kázati Krista ukřižovaného,
vždycky ale budou lidé, kterýmž učení
kříže bude pohoršením a bláznovstvím, ja-
kož dříve bylo židům a pohanům. (1. Kor.
1, 23.) A takoví lidé vždycky také nená-
viděti budou církve Boží a ji, pokud jen
mocí budou, utlačovati a pronásledovati.
To předpověděl již Pán svým učeníkům,
když pravil: *Budete v nenávisti všechněm
pro jméno mé. Ven ze škol vyženou vás;
ano přichází hodina, že každý, kdož vás
zabije, domnívati se bude, žeby tím Bohu
sloužil; ale kdo setrvá až do konce, ten spa-
sen bude.* (Mat. 10, 22.)

I v Rakousku, kde bohužel neschází
lidí takových, o jakých s pláčem pravil
Apoštol, že jsou nepřátelé kříže Kristova,
(Jan 16, 2.) vypukl za posledních časů prud-
ký boj proti katolické církvi; a pokřik vá-
lečný, jaký rozléhá se v četném zástupu
jejích protivníkův, zní: *Pryč s konkordátem!*
— Odkud, Rozmilí, tato nenávist, toto pří-

lišné zuření proti smlouvě, kterou Jeho Ve-
ličenství, nejjasnější císař pán nás a nej-
vyšší pastýř církve svaté po dlouhých po-
radách a zralém uvážení slavně uzavřeli?
Vždyť pak vyšla smlouva tato, jak císař a
papež výslovně dokládají, z *jednomyslné
snahy jejich, aby víra, nábožnost a mravní
síla v císařství Rakouském se zachovala a
rozhojnila!* Anebo měl by snad právě tento
tak zřejmě vyslovený účel konkordátu pro
mnohé aspoň z jeho protivníkův tou pravou
příčinou býti, že na jeho neodkladné od-
stranění s takovým úsilím naléhají? K to-
mu se ovšem oni neznají, nýbrž spíše tvrdí,
že všemi pohromami, kteréž za posledních
let Rakousko zastihly, až na neštěstí u Hra-
dce Králové jediné konkordát jen vinen jest,
a kdyby se jim věřiti mělo, nebude potud
v Rakousku blaha, nebude říše uvnitř šťast-
na, ani zevnitř mocna, pokud odstraněn ne-
bude konkordát.

Kdoby takové tvrzení vyvraceti chtěl,
marně a nadarmo by se namáhal; neboť
ti, kdož tak mluví, sami v pravdu slov
svých nevěří. Jim jedná se toliko o to,
aby velký dav oněch proti konkordátu po-
pudili, o nichž vědí, že listiny té nikdy ne-
četli, aniž kdy čísti budou. Při tom toho
pak docíliti usilují, aby dobromyslným katolí-
kům pravý účel boje proti konkordátu zakryt
zůstal, a tudíž jim namlouvají, že zrušení
této smlouvy církvi katolické v ničem ne-
uškodí. Církev katolická, jak oni praví,
trvala v Rakousku mnohá století bez kon-
kordátu, a bylo by prý smutno, kdyby bez
něho nadále trvati nemohla!

Ano, katolická církev trvala, a jak da-
leko mohla, působila i v skryších podzem-
ních, v katakombách; ona trvala po celá
tři století za katanské ukrutnosti pohan-
ských císařů, a přečkala nejkrvavější pro-
následování. Má se snad z toho souditi,
že to tak zůstatí mělo vždycky, že proná-

sledování ta byla pro ni stavem přiměřeným? —

Syn Boží založil církev na zemi, aby zvěstovala evangelium všem národům a rozdávala věřícím milosti, kterých vydobyl smrtí svou na kříži. K tomu dal jí nezměnitelný způsob zřízení, dle něhož se spravovati má, aby působiti mohla až na konec času.

Dle zřízení toho jest biskup Římský co nástupce svatého Petra hlavou celé církve a vrchním pastýřem všech křesťanů; a pod správou tohoto vrchního pastýře a ve spojení s ním jsou biskupové co náměstkové apoštolův *od Ducha svatého ustanovení, aby spravovali církev Boží.* (Skut. ap. 20, 28.)

Těm, které Kristus Pán povolal, aby řídili církev jeho, udělil též i moc, všecko ustanovovati, co by ku blahu věřících za potřebné a prospěšné uznávali, a tak i zákony dávati, jimž se podrobili věřícím káže svědomí. Rekl zajisté k apoštolům svým: *Cožkoli svázáte na zemi, bude svázáno i na nebi: a cožkoli rozvázáte na zemi, bude rozvázáno i na nebi. A jestliže kdo církev neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.* (Mat. 18, 17, 18.)

Církev katolická chová v sobě to vědomí, že dílem Božím jest, že Bůh k spasení lidskému ji založil; onať ví, že v službě jest toho, *jemuž dána všeliká moc na nebi i na zemi* (Mat. 28, 18.); a tudíž činí u vykonávání svatého svého úřadu nároky na úplnou svobodu. Onať poslušna jest moci světské ve všech záležitostech *světských*; však ona ví také, že nedal Kristus Pán vrchnosti světské plnomocenství, o jejím zřízení, jejím učení a jejích svátostech zákonně ustanovovati.

Bohužel že v Rakousku až do roku 1855 svoboda církve se neuznávala. Od polovice předešlého století vydáno jest u nás o záležitostech církevních zákonů mnoho, které však se zřízením církve a jejími právy se nesrovnávaly a zejména jejímu učení o manželství na odpor byly. Tak, a bych o něčem aspoň se zmínil, nesměl nejvyšší pastýř církve, Římský papež, k biskupům, nesměli biskupové k správě duchovním a věřícím pastýřskými listy se obrátiti, prvé než vláda k tomu dala svolení. Celý řád bohoslužby ustanovoval se předpisy politickými. Státní vládou předpisovalo se, kdy a jak slovo Boží se hlásati, kdy a kde slavné služby Boží konati se měly.

Z toho již můžete, Rozmilé ovečky, poznati, že v Rakousku církev v oboru *vlastního* svého působení neměla svobody,

že nikoliv svými duchovními, od Krista Pána k tomu povolány vrchními, nýbrž státní vládou spravována byla. Biskupové a správcové duchovní museli jen to vykonávati, co stát u věcech církevních ustanoviti uznal za dobré.

Takovýto nepřírozený, státu samému neužitečný, církvi pak záhubný poměr ráčil konečně Jeho Veličenství náš nejjasnější císař pán v spravedlnosti a křesťanské zbožnosti své odstraniti. Smlouvou s apoštolskou Stolicí dne 18. srpna 1855 uzavřenou zbavena jest církev posavadního vládního poručnictví; *božské* její právo, všechny záležitosti duchovní vlastními zákony spravovati, jest uznáno, a takto církvi ona svoboda vrácena, bez kteréž býti nemůže, má-li podlé ustanovení Božího k spáse sobě svěřených působiti.

Nyní v tom čase, kterýž *svobodu* jakožto heslo napsal na prapor svůj, a v němž všechny stránky občanského života na samosprávu činí nároky, mělo by se samo sebou rozuměti, že též církvi katolické nemá právo se popírati, záležitosti své samostatně spravovati zákony vlastními.

Když nedlouho po uzavření konkordátu vysokomyslným rozhodnutím Jeho c. kr. Apoštolského Veličenství též vyznáním od katolické církve odloučeným udělena byla tatáž, ano rozsáhlejší ještě svoboda, než jaká konkordátem zaručena jest církvi katolické: uznávalo se vůbec, že jest to tak v pořádku, a nikomu nenapadlo, aby vyslovil se proti tomu. Nuže, proč nesmyslí se stejně spravedlivě s církvi katolickou, anebo kde jest ono nebezpečí, jímžto prý státu hrozí církev *svobodná*? Jest snad katolická církev jednou z oněch tajných společností, které převrat všeho řádu státního vytkly sobě za úkol? Nepřiznává se za dnů našich více církev k zásadě božského svého zakladatele, jenž velel, *aby se dávalo, co jest císařovo, císaři, ale též co jest Božího, Bohu?* (Mat. 22, 21.) Nekáže nyní již více učení Apoštolovalo, *že každá duše mocností vyšším poddána býti má netoliko pro hněv, ale také pro svědomí, an není mocností, leč od Boha?* (Řím 13, 1. 5.)

Pamětliva tohoto učení, byla církev též *pohanské* mocnosti ve všem poslušna, co zjevně nečelilo proti zákonu Božímu; a i za časů krvavého pronásledování nekladla surovému násilí odporu jiného, leč toliko trpělivost svých mučovníků.

A svoboda té církve, která k takovým zásadám se hlásí, měla by státu býti nebezpečnou? Poněvadž tomu ale tak není, proč

tedy by odstraněn býti měl konkordát, který církvi příslušnou svobodu zaručuje? — Praví se, že prý konkordátem popuštěna jsou církvi katolické práva i na záležitosti takové, o kterých ustanovovati státu jediné náleží. Především poukazuje se k *manželství a ku škole*, ohledně kterých konkordát prý těžce na státu se prohřešil a jemu práva odejmouti měl, kterých tento odríci se nemůže.

Jest tomu tak skutečně? Povšimněme si nejprve *manželství*.

Jako mnoho jiného, o čem toliko církev rozhodovati může, bylo i *manželství* od předešlého století v Rakousku pravomocnosti církevní téměř docela odcizeno. Zákony občanské předpisovaly, čeho k platnosti katolického sňatku manželského je třeba, a soudce světský rozhodoval, zdaž manželství jest platné čili neplatné, aniž by při tom o zákony církevní se byl staral.

Následek toho byl, že mnohé před Bohem a církvi platné manželství od státu za neplatné pokládáno bylo, kdežto naopak stát mnohé od katolíků uzavřené spojení za pravé a platné manželství uznával, které však v očích církve společenstvím bylo nedovoleným a hříšným.

Tuto vadu a z ní nevyhnutelně pocházející matení katolického svědomí odstranil konkordát, když v článku X. následovně ustanovil: „*Církevnímu soudci přísluší též o záležitostech manželských dle ustanovení zákonů církevních a jmenovitě nařízení sněmu Tridentského rozhodovati a občanské toliko účinky sňatku manželského k světskému soudci odkázati.*“ I který katolík, byť i jen katechismus znal, nemusí uznati, že tímto ustanovením konkordátu církvi pouze toho se dostalo, co jí náleží, státu pak vše, což jeho jest, ponecháno bylo?

Dle učení katolické církve jest manželství *svátost*. Víry této nemůže církev svatá nikdy se spustiti, jí nikdy zapřítí. Je-li ale manželství svátost, náleží tudíž k pravomocnosti církve, kterouž k *rozdávání tajemství Božích* (1. Kor. 4, 1.) jediné Kristus povolal. Církev jediné právě tak oprávněna jest ustanovovati, čeho zapotřebí jest ku platnosti sňatku manželského, jako jí toliko právo přísluší rozhodovati, pod jakými podmínkami svatý křest neb kterákoliv jiná svátost platně udělena býti může.

Učení toto prohlášeno jest slavně za článek víry na sněmu Tridentském. A vězte, Rozmilí, že tento článek víry jest pro celou společnost lidskou na nejvyšší důležité.

Bůh sám již v ráji ustanovil stav man-

želský čili nerozlučitelné spojení mezi mužem a ženou; neboť když prvního člověka k obrazu svému byl stvořil, dal mu pomocníci ve všem mu podobnou, jsoucí kost z kosti jeho a tělo z těla jeho. Napotom požehnal svazek jejich, a řekl: *Rosttež a množte se, a naplňte zemi.* (1. Mojž. 1, 28.)

Jako ale Hospodin na počátku stav manželský k zachování a rozšíření *lidského pokolení* ustanovil: podobně povýšil Kristus Pán sňatek manželský za svátost, aby skrze něj církev Boží se zachovávala a potomstvo pro Boha a věčnou blaženost vychovávalo. (Řím. katech. o sv. stavu manž. kap. VIII. ot. XIV.)

Tou měrou jest stav manželský kořenem nejen pokolení lidského, nýbrž zároveň též církve svaté; a tudíž jest to v obojím ohledu nejvyšší důležité, aby sňatek manželský vždy jen podlé vůle Boží se uzavíral, dle zákona Božího se řídil a milostí Spasitelovou se posvěcoval. Neboť *jestli kořen jest svatý*, praví sv. apoštol Pavel, jsouť svaté i *ratolesti*. (Řím 11, 16.) Jen ze zdravého kořene může zdravý strom vyrůst; je-li ale kořen porušen a hnilobou ohlodán, musí také strom chřadnouti a poznenáhla hynouti. Pokud manželství podlé vůle Boží uzavíráno a za svaté pokládáno bude, bude také rodina školou bohabojnosti a křesťanského smýšlení; jakmile však manželství se znesvětilo a zevšednilo, a sňatky toliko puzením rozmaru a vášně se uzavírali a rozlučovati budou, zdivočilá rodina, a místo coby lidské společnosti požehnání přinašeti měla, stane se jí zdrojem mravní zkázy a kletby.

Poněvadž o tom pochybovati nelze, jelikož každodenní zkušenost a dějiny všech národův tomu zřejmě nasvědčují: jak velice díkem povinni jsme božskému Spasiteli, že manželství na svátost povýšil a pod ochranu církve postavil! Ano, zákonem církve jediné jest důstojnost a svátost stavu manželského pojištěna; v lůně jejím toliko může býti, čím dle vůle Boží býti má — *svazkem totiž svatým a nerozlučitelným*. Jen v církvi nabývají manželé té milosti, která přirozenou jejich lásku povznáší a posvěcuje, a jim síly dodává, aby těžké povinnosti stavu svého věrně plnili, své křehkosti v trpělivosti křesťanské vzájemně snášeli, a v svaté lásce, pokud smrt jich nerozloučí, pospolu setrvali.

Než však právě tato nerozlučitelnost sňatku manželského zdá se mnohým býti jhem těžkým, jež k prostopášnosti nakloněná smyslnost za nesnesitelné pokládá. Ti

a taci ale zapomínají, že to, co sobě zůstavěné slabosti lidské těžkým býti se zdá a nemožným, svátostnou milostí možným a lehkým se stává. Lidé takového smýšlení uvítali by tak zvané občanské manželství s radostí; neboť ono jest smlouvou toliko občanskou, která bez ohledu na Boha, na náboženství a na zákony církevní pouze před občanským představeným se uzavírá, avšak velmi snadno, a často snáze, než jakákoliv smlouva jiná, opět zrušiti se může.

Nechci, Rozmilí v Kristu, šfeji rozebírat, jak velikým nebezpečím hrozí takové snadno rozlučitelné občanské manželství veřejné mravnosti, pokoji a blahobytu v rodinách, obzvláště pak časné a věčné spáse dítek z něho pocházejících; jedno však jakožto biskup Váš veřejně vysloviti musím, a sice: že žádný katolík, kterýž právem tak slove, od katolických snoubenců uzavřené spojení za pravý, před Bohem a svědomím platný sňatek manželský pokládati nemůže, nebylo-li uzavřeno podle předpisů církevních, a že žádnému katolickému křesťanu za dovolené manželství uznati nelze takového sňatku, kterémuž církev požehnání svého uděliti nemůže. —

Což pak, namítne se, není manželství také pro stát ústavem důležitým? Ovšem že má do sebe té největší důležitosti jak pro církev, tak spolu i pro stát; neboť stav manželský jest též základem státu. A právě proto má státu všecko na tom záležeti, proto má pilně o to dbáti, aby důstojnost a svatost stavu manželského se zachovala a sňatek sám na pouhou smlouvu občanskou snížen nebyl.

Má-li pak ale stát vedle této povinnosti také práva nějaká ohledně manželství? Ovšem že má, a to velmi důležitá. Státu netoliko přísluší občanské následky manželského sňatku porádati a o nich po zákonu svém rozhodovati, nýbrž on má také právo, sňatky takové, které by všeobecnému prospěchu mohly býti na újmu, pod přísnými tresty zapovídati. Toto právo státu uznává také církev co nejochotněji, a biskupové bdí se všemožnou pečlivostí, aby nižádný sňatek nebyl uzavřen, kterého zákon státní nedovoluje. Avšak církev nemůže nikdy a nikterak připustiti, žeby stát měl právo, o platnosti katolických sňatků manželských rozhodovati, poněvadž každé před Bohem a církví platné manželství jest svátost; nižádné však moci světské nepřisluší právo, aby o udělování svatých svátostí ustanovovala a o jich platnosti rozhodovala.

A nyní ještě vizme, zdali a jak se kon-

kordát na škole, zvláště na škole národní prohršel.

Článek pátý smlouvy této zní: *Veškeré vyučování katolické mládeže na všech jak veřejných, taktéž soukromých školách bude učení katolického náboženství přiměřené; biskupové pak budou dle svého pastýřského úřadu náboženské vychovávání mládeže na všech veřejných a soukromých školách řídit a nad tím pečlivě bdíti, aby v žádném učebním předmětu nic se nenacházelo, coby proti katolické víře a dobrým mravům býti mohlo.*

Jedná se o vyučování katolické mládeže a o náboženském vychovávání dítek Vašich. Dítky Vaše nemají ve škole ničemu vyučovány býti, co by je ve svatém náboženství másti aneb dobrým mravům jejich nebezpečno býti mohlo. Tu pak obracím se, katoličtí rodičové, na Vaše svědomí a ptám se Vás: Můžete-li aneb smíte-li něco jiného sobě žádati? Posíláte snad dítky své proto do školy, aby tam o víru svých otců a o čistotu svých mravů připraveny byly? Není-liž to spíše Vaším přáním, aby Vaše dítky školním vyučováním v svatém náboženství upevněny byly a jednou co mravní jinochové a čistotné panny a pak co zbožní katoličtí křesťané dráhu života vezdejšího nastoupily? Bylo-li by však to možno, kdyby veškeré vyučování školní nebylo katolickému náboženství přiměřené, kdyby dítkám zásady se vštěpovati měly, které pravdám svatého náboženství a čistým mravům odporují? Právě tak jistě, jako že katolíci jste a tudíž si přejete, aby dítky Vaše křesťansky a bohabojně se vychovávaly, nemohli byste jich ani do školy posílati, kdybyste neměli úplné jistoty, že se tam ničemu neučí, co by jejich víře a mravnosti mohlo býti na škodu.

A čím jest to povinnost pečlivě bdíti, aby víra a mravnost mládeže již ve škole v ničem neutrpěla? Kdo se má o to starati, aby všickni ti, kdož vyučováním mládeže se zabývají, také potřebnými vlastnostmi ducha a srdce opatření byli, tak aby svěřené dítky křesťansky vychovávatí mohli? Jsouť to ti, jež Pán za pastýře lidu svého ustanovil; jsouť to biskupové, jimž pastýřský úřad starati se velí, aby všickni věřící, a tudíž i dítky, v duchu Kristovu se vychovávali.

Za tou příčinou ustanovuje 8. článek konkordátu: *Všickni učitelové na národních školách katolických podřízeni jsou dohlídce církevní. Vrchního školdozorce v diecési jmenovati bude Jeho Veličenství z mužů, které*

biskup k tomu navrhně. Víra a mravnost toho, kdo za učitele ustanoven býti má, musí býti bez úhony. Kdo by s pravé cesty sešel, s místa svého bude odstraněn.

Tímto článkem konkordátu nezavedlo se nic nového. Všecko to platilo již před uzavřením smlouvy této. Avšak právě tento článek mnohým jest kamenem urážky, a mnozí ho za nejnovějších časů k tomu užívali, aby konkordát tupili, církvi na cti utrhali a národní školu nespravedlivě ostouzeli.

Nechci sice tvrditi, že by národní školy naše tak dokonalé byly, žeby to neb ono v nich nemohlo a nemělo býti lepším. Než ale jsou proto již tak špatné, jak s mnohých stran nyní se soudí? Zdaž nedostalo se před nedávnm ve Francouzsku pracím národní školy naší čestného uznání?

Jak muselo tudíž oněm duchovním správcům, jimž na zdaru školy tak mnoho záleží, jak muselo oněm svědomitým učitelům, kteří při skrovné výživě v potu tváře pracují ve škole, okolo srdce býti, když před nějakým časem z úst samých rakouských učitelů slyšeti museli, že posud jen zbytečně se namáhali, že škola naše národní za nic nestojí, že jest jen ústavem, kterým nevědomost a hloupost mezi lidem se rozšiřuje?

A proč asi líčí se, ovšem že pravdě na újmu, stav národních škol našich tak černými barvami? Proto, poněvadž stojí pod dohlídkou nejen státu, nýbrž také církve, a poněvadž se o to všemožně usiluje, aby škola duchovní dohlídky zbavena a odloučení školy od církve naprosto dokonáno bylo.

Než proč nemá duchovní správce dohlízení na školy své farnosti, ani biskup skrze duchovní náměstky na školy svého biskupství? Proto, poněvadž ti, jenž toho nechtějí, se obávají, žeby mládež pod duchovní dohlídkou i nadále v katolickém duchu se vychovávala; to však podlé jejich zdání jest zbytečné, ano odporuje prý docela úloze školy národní. Vždyť není tomu dávno, co veřejně se tvrdilo, že „nezáleží na tom, aby ve škole národní katolíci, židé neb protestanté se vychovávali; škole že o to jednati se má, aby z chovanců jejich lidé a působní údové lidské společnosti se stali.“

Není-liž to jalová řeč a docela marné počínání? Dítka mohou jediné svatým náboženstvím lidmi a užitečnými údy lidské společnosti se státi. Kde není náboženství základem vychovávání, tam může sice rozum rozmanitými vědomostmi se obohacovati, tam mohou dítka čtení, psaní, počítání a

mnohému jinému se učiti: avšak jejich srdce zůstane bez náboženského vychování pusté, zůstane proti nástrahám hříchu bez ochrany, a padne snadno zhoubným náruživostem za obět. Anebo neučí tomu každodenní zkušenost, že lidé bez náboženství a bázně Boží lidské společnosti tím jsou nebezpečnější, čím vzdělanější jest rozum jejich, čím rozsáhlejší obor jejich vědomostí?

Proto platí i o škole slovo Apoštolovo: *Žádný nemůže jiného základu položit, mimo ten, kterýž položen jest, jenž jest Kristus Ježíš.* (1. Kor. 3, 11.) Základ ten bývá v dítkách položen již na křtu svatém. *Skrze obmytí druhého narození* (Tit. 3, 5.) bývá v dítku hříchem poskvřený obraz Boží opět obnoven; ono stává se údem církve a přijímá netoliko povinnost, nýbrž i milost, Krista Pána následovati a jemu vždy více se podobati.

Na tomto základě mají rodičové a škola dále stavěti. Všickni ti, kdož povolání jsou, aby při vychovávání mládeže spolupůsobili, mají k tomu hleděti, aby při vyučování dítek věcem pro vezdejší život užitečným, nezanedbávalo se ono jedno, *jehož jest zapotřebí*, aby dítka ctnostně a bohabojně se vychovávaly. A v pravdě ona škola nejlépe dostála svému úkolu a dobyla sobě o obec a stát zásluh největších, která mnoho nábožných křesťanů a bohabojných lidí odchovála. Neboť *kdo Boha se bojí, ten krále v uctivosti má a bratrstvo miluje*; (1. Petr. 2, 17.) jen opravdu bohabojný člověk jest ve všech poměrech také nejlepším občanem státním.

Proto volám s božským Spasitelem ku všem těm, kdož školu církvi odciziti usilují: *Nechte dítek, a nebraňte jim ke mně jíti; nebo takových jest království nebeské.* (Mat. 19, 14.) Nechte dítek matce, kteréž od křtu svatého již náležejí, nechte jich katolické církvi, a nebraňte jí, vésti je k božskému příteli dítek, aby jeho požehnání účastny, nejen pro krátkou dobu života a pro tento svět, nýbrž pro věčnost, pro království nebeské, pro Boha se vychovávaly. —

Rozmilí v Kristu! Jen o třech článcích konkordátu jsem se zmínil — týkajících se manželství a školy; avšak z toho, co jsem v krátkosti podotknul, můžete již poznati, že smlouva ta jen proto uzavřena byla, *aby víra, nábožnost a mravní síla v národech Rakouských se zachovala a rozhojnila.* Rodina a škola to jsou, v nichž nejvyšší statky lidské, *víra, nábožnost a křesťanská mravopověstnost* horlivě pěstovati se musejí, nemají-li dřív neb později ze života národu

vymizeti docela. Proto postavil konkordát manželství a školu pod dohlídku církve, aby sňatek manželský *své svátostné důstojnosti* a škola *svého křesťanského rázu* zba-veny nebyly.

Čím důležitější věcí jest to pro církev i pro stát, aby duch křesťanský z manželství a ze školy vypuzen nebyl, tím více pokládali to biskupové za povinnost svého svědomí, pozdvihnouti hlasu svého pro zachování smlouvy, kteráž manželství a školu proti nepřátelským úmyslům nynějšího, u víře vlažného času chrániti měla, a dvěma nejvznešenějšími jmeny, Jeho Svatosti papeže a Jeho Veličenství císaře potvrzena byla.

A proto nesměl jsem ani já mlčeti, kde se o hájení svobody katolické církve jednalo. I bylo mi to velikou útěchou, an jsem viděl, kterak v Kristu milí synové moji k starému biskupu svému se přidali a jednomyslně se osvědčili, že s biskupem svým stejně smýšlejí, že práva církve nade vše jim svatá jsou. Kéž by tento duch svornosti, tato oddanost k společné matce, svaté katolické církvi vždycky byly mezi námi a nás sílily, abychom v službě Páně a v zápasu pro dobro církve až do konce statečně vytrvali.

Kéž by jste však i Vy, rozmilé ovečky, k duchovním pastýřům vždy důvěrně lnuli a beze vši bázně před lidmi zjevně a statečně před celým světem vyznávali, že věrnými syny a dcerami svaté katolické církve býti, hlasu této matky své poslouchati, za ní po cestě spasení kráčet, a v lůně jejím živí býti a umřítí chcete. Pak bychom klidně hleděti mohli budoucnosti vstříc, důvěřující se v pomoc Pána, jenž řekl: *Na světě budete máti nátišk; ale doufejtež, jáť jsem přemohl svět.* (Jan. 16, 33.)

Slavíme v těchto dnech památku milostiplného narození Páně. Ve všech chrámech, ano i v každém příbytku rozlehají se radostné zpěvy k chvále nověnaroděného Spasitele. Všude ale vyniká první chvalo-zpěv vánoční, kterýž v svaté noci zpívali andělé: *Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.* (Luk. 2, 14.)

Přidejmež se tedy k tomuto chvalo-zpěvu kůrů andělských a z hlubokosti srdce volejme: Čest, chvála a díkyčinění budiž Tobě, Otče nebeský, že jsi nám dal svého Jednorozeného, kterýž nás vykoupil a do církve své povolal, abychom milostí jeho ospravedlnění jsouce, strážlivě, spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě, těšíce se blahoslavenou nadějí života věčného. (Tit.

2, 12. 13.) Uděl, Otče, nám a všem lidem na zemi *vůli dobrou, aby pokoj Tvůj* v nás se uhostil, a my *beze strachu sloužili v svatosti a spravedlnosti před Tebou po všechny dny své.* (Luk. 1, 74. 75.)

Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž se všemi Vámi! Amen.

V Hradci Králové na slavnost svatého Jana Apoštola 1867.

Karel,
biskup.

Píseň sirotkova.

„Zemřel mi tatíček —
zemřela mi máti
a mé srdce neví,
kam se teď obrátí!“

„Na stráni kaplička
Matky Boží stojí;
nad ní lípy větev
s větví ruku pojí.“

„Ke kapličce máti
vždy mne vodívala;
Matku Boží vzývat
dítě učívala.“

„Pohleď v oko, tváře
Panny láskou skvoucí;
k Ni, jak Ona k tobě,
přívíh srdce vroucí.“

„Až tvou matku chladná
rosa krýti bude
a ve světě širém
žádný ti nezbude.“

„Pak ti zbude Její
náruč rozepjatá;
matkou druhou tobě
Panna bude svatá.“

„Vzhůru tedy strání
kročeje své vznesu,
v tvář Světici hlednu,
prosbu svou přednesu:“

„Pohleď, Panno svatá,
jak jsem sám jedinký! —
zastup u mne, prosím,
místo mé matinky!“

„A pak širým světem
rád se pustím dále;
nebo Matka Boží
při mně bude stále.“

Kněz devatenáctého století.

(Dle abbé Vedrīne-a J. N. Desolda.)

(Dokončení.)

§. 3. Svatost života.

Co jest kněz? Kněz jest, ať prostě díme, *věrný obraz Ježíše Krista*; jest člověk povoláný k tomu, aby dílo Boží mezi lidem konal, břímež božského života nesl, když byl dvojnásobným vlivem milosti a umění tu mravní a duchovní změnu zkusil, která mu dává víru statnou, výmluvnost přesvědčující, ctnost vzdělávající. Kněz jest muž, který jsa sám slabý, tu hroznou přísahu složil, že se chce vzdáti všech slabostí; který, jsa smrtelný, tu povinnost si uložil, aby Boha pochozil a jiným ho vysvětloval; který soudcem ustanoven jest nad svědomím lidí sobě rovných, jakoby duch jeho žádné chyby nebyl podroben, jakoby srdce jeho ani žilky nemělo, kteroužby s nedostatky lidskými spojeno bylo; člověk, který se zavázal, býti více než jiní lidé, býti jich vůdcem. Uprostřed vášní lidských jsa postaven, aniž smě se jich účastniti jinak, nežli aby neblahé jich řádění mírnil a napravoval, všech zraky na sebe poutá. Ctnostní k němu hledí, aby si z něho brali příklad, jehož by v krásném snažení svém následovali; prostopášníci po něm slídí, aby snad na něm měli výmluvu poklesků svých. Kněz cítí v sobě tu povinnost, aby se denně ukázal lidu mužem spravedlivým, jenž jiným dobře činí, křivdy sobě učiněné odpouští, svá slova životem dotvrzuje, všechny urážky v duchu křesťanském promíne, mimo ty, které čelí proti Bohu a zákonu jeho; kněz jest útěchou zarmoucených, podporou slabých, ochranou kleslých. Co se jiným pokládá za zásluhu, jest mu povinností a tu vykonává vždy, byť se i u všeliké nebezpečí uvrhl, ba i život za své bližní obětoval.

Což mám říci o tom přísném zákonu, kterýž knězi zakazuje, upamatovati se, že člověkem jest? zajisté těžké jest to jho k snášení slabé přirozenosti lidské; nebezpečné úskalí, na němž již mnohá lodí se stroskotala a na němž též on každé okamžení v nebezpečí takovém vězí, a nic ho neuchrání, leč stálé a živé vědomí vznešeného svého povolání a mocné působení milosti, která činí svaté. Svým povoláním zavázán, aby na všeliké stavy lidské společnosti působil, musí si kněz mnohé potěšení odepřít, které se světským lidem dovoluje; i povinnost i rozum i přísaha mu káže, aby vždy zapíral přirozenost svou. Jaký zápas to

stojí kněze každého! Sv. Pavel toho zakusil, sv. Jeroným to vypsal slovy tak plynoucími jako jest vášeň sama. — Avšak nejen čistota těla, ale i *čistota duše* jest knězi potřebná. — Ta srdce jeho odlučuje jako hradbou od každého jiného a podobá se mukám, jimiž duch kněze očištěn jsa s Bohem se sjednocuje a nevýslovnou útěchu cítí, když si může to svědectví vydati, že nemá mlčelivosti něčí zapotřebí. To jest kněz a ty jsou jeho povinnosti; jsou veliké, těžké, nebezpečné; běda tomu, kdo je neumí uvážiti, neboť nejso jimi nad obyčejný život povznešen, kráčí u vášních světských a vykonává úřad nejvznešenější jako řemeslo. I není nepravé slovo, které dí, že aby kdo za naší doby dobrým knězem byl, *svatým* býti musí.

Kněz jest *sůl země*. V působení kněžském a v jeho ctnostech má svět nalezení živly, jimiž se veškerá společnost lidská zachovává, lék proti otravujícímu jedu nepravostí, koření chránící a zadržující hnilobu všeobecnou. Proti nešlechtemnostem našeho věku mají se na knězi lesknouti svaté mravy evangelické v světle co nejjasnějším, aby takto činily převahu proti zkaženosti panující. Poslán jsa k národům, které božská spravedlnost pro hříchy jich položila pod lisici revoluce, z nížto hrozně zohavení vyšli; k národům, mezi nimiž drahně lidé se, bohužel! náboženství odřeklo, má se kněz uprostřed takového převráceného a zkaženého lidstva stkvíti všemi ctnostmi, aby totéž lidstvo napravil a k Bohu otcův jich, jímž bylo povrhlo, opět uvedl: „*ut sitis sine reprehensione in medio nationis pravae, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo.*“ („Abyste byli bez úhony uprostřed národu zlého a převráceného, mezi kterýmižto svítíte jako světla na světě.“ Fil. 2, 15.)

Společnost našeho století má co do smýšlení mnoho podobnosti s společností za prvního věku křesťanstva; jestiž mezi námi *mnoho pohanů*. Aby se mi rozumělo, vyjádřím se zřejměji. Pohané jsou nejen ti, kteří se nepravým bohům klanějí, nýbrž i ti, kteří se klanějí a oběti vzdávají svým vášním, pýše, lakomství, smilství, jimž téměř v srdci svém obětnici vystavěli. Nové, hlubší a prohnanejší pohanstvo nastalo za naší doby, pohanstvo rozumu a domyslu. Místo falešných model pohanských, jež sobě staří vymyslili a ctili, domnívá se novověký pohan, že sám v sobě boha chová; v hloubi rozumu svého smýslí si modlu, s níž se stotožní a již se pak klaní a oběti

vzdává: to jest zbožňování všeho míra (pantheism). Proti tomuto i starému i novému pohanstvu má kněz, co přirozený obránce víry, s přísností evangelické mravopoctnosti zápasiti; neboť výsledek činnosti jeho zakládá se nejvíce na jeho vzorném životě, a on sám okáže se k apoštolskému působení tím schopnějším, čím bude i smýšlením i mravy prvoapoštolům podobnějším.

Pohledněme již, jak ctnosti křesťanské v lidstvu nynější doby ochably, „*quomodo obscuratum est aurum optimum*,” („jak zatemněno jest zlato nejlepší.“ Pláč Jer.) a jak kněz svými ctnostmi je vzkřísiti, oživití má.

Víra jest mrtva v srdcích mnohých; u jiných jest slabá co třtina semo tamo se klátící; náboženské přesvědčení spočívá na chatrném základu, duše mnohé umírají v hrozných ochablosti. — Aby tuto slabost kněz vyhojil, má býti víra jeho živá, vroucí, vůbec taková, jaké ve světě není; slova, skutky, celý život jeho má očím všem zjevovati velikost, pevnost, nevyvratnou stálost víry jeho. V styku s touto horoucí vírou kněze ovlaží, roznítí se srdce posud ledová a vlažná lidí světských. Jako jemnou září slunce jarního roztájí ledové kry na povrchu zemském a vyvodí se nový život z chladné země; tak má lesk a plamen víry kněze svět oživití a v celém vůkol oboru činnosti jeho jej roznítiti.

Syn Boží prikazuje: „*Diligite invicem*,” *milujte se vespolek*; v tom poznají lidé, že učeníí moji jste. Zákon ten kdyby se náležitě plnil, založil by veškeré i hmotné blaho všech věkův a národův. Ale naše století podivným způsobem zúžilo přirozenou sdílnost a štědrost srdce; lásku k bližnímu změnilo v sobeckou lásku sebe samého. A jak jest možná jinak v společnosti, v které se žádné jiné blaho nezná než ukojení své smyslnosti? kde se vše, co se u veřejném i domácím životě děje, jediné k té modle vztahuje, kterouž jest každý sám sobě? kdež i nejtajnější city srdce nejsou nic jiného než chladné vypočítání svých osobních výhod? Ustavičným provoláváním *rovnosti a bratrství* přišlo to tak daleko, že věk náš krásným těm slovům ani nerozumí; otupělť citem k pojímům toho co znamená, a *propadl hnusnému sobství*. Protož nikdo více nepracuje pro blaho obecné — pro vlast, ale každý sám pro sebe; nikdo se neobětuje nyní pro svou zemi, ale každý se hledí zachovati sám pro sebe; sebe a jen sebe všickni ve všem vyhledávají, i v tom, co toho sobeckého bažení daleké se

býti zdá. — Proti tomuto bídáckému zbožňování sebe samého, proti této nejpodlejší modloslužbě má v prsou kněze bítí srdce, křesťanskou láskou co nejvíce rozšířené. Nyní — v tomto sobeckém století má příležitost obětováním sebe dokázati, že jest služebníkem toho, který se sám za své bližní obětoval až na smrt; kněz našeho věku budiž přítelem — bratrem všech; jeho prospěch, jeho blaho, jeho síly, jeho schopnosti, jeho život buďtež obětovány službě bližního. Jeho rozkošemi buďtež ctnosti bratří jeho, jimž se jako Kristus sám celý vzdáti má.

Duchové našeho věku jsou celí pohříženi v hmotných výhodách, které jiné myšlenky ani místečka nepoprávají; ukojení smyslných žádostí jest jediný účel všech prací a namáhání jejich, jako by to bylo cílem životním. Tomuto hrubému bažení po hmotných výhodách, tomu materialismu, smyslným choutkám, tělesným rozkošem odporuj kněz *životem čistě duchovním, úplným sebezapřením*, horlivým opovržením všeho světského zboží, všech pozemských slastí, všech vznešených hodností. Vzdaluj se míst světských a společností, kdežto se přátelé a milovníci světa scházejí, ba i v těch zřídka jen se okazuj, kdež ochotně pozván a rád viděn bývá. Neboť takové zvání a ochotnost platí obyčejně osobě dobrého společníka, nikoliv pak osobě kněze. A mimo to v takových případnostech málo bývá knězi k zisku, ale všechno ke škodě. Neboť rozervanost našeho věku jest toho příčinou, že málokterá, ba žádná z dnešních společností se neskládá z živlů stejného smýšlení náboženského i politického; nejobyčejnější jsou ve spolku takovém sebrání údové všelikých i nejvystřednějších náhledů. Tu nalezne kněz z husta nepřátele nejen své víry, ale i svého stavu a nastane mu potřeba brániti i víru i sebe vůči protivníkům mnohdy jen politování hodným. Podlehne-li, což jest velmi možná, poněvadž k drзости a hloupým žvastům obyčejně smíškové se přidružují, bývá to víře a náboženství jenom ke škodě, neboť mělký rozum posluchačů nikdy není s to, aby hlubší důvody kněze vzdělaného pochopil; pakli přemůže, jistě při takové příležitosti a mezi takovými *bratřími* nikoho nepřesvědčí a neobráti. Vždy bude v takové případnosti kněz k tomu odsouzen, aby poslouchal mnohé liché vtipky, dvojsmyslná drzá slova, pomluvy, rouhání, — ty jsou obyčejně trest novověkých schůzek a sborů; a jaký smutný úkol jest tu knězi, co zastupiteli mravnosti, co sluhovi Páně,

co pěstiteli lásky křesťanské? Navštěvovati společnosti našeho století a buďtež si sebe lépe vybrané, nesluší se za dnů našich knězi: *sůl země* u prostřed zkaženého vzduchu rozkošníků tohoto světa vyvětrá, aniž bys znamenal. Knězi lépe sluší nésti korunu trnovou s Spasitelem svým, nežli směšně se zdobiti kvítím rozkoší. Život jeho má býti více dle ducha nežli dle těla, dle rozumu nežli dle citu, v nebesích více nežli na zemi. V světě nynějším, který jako harpye báječné všecko pokálá, čeho se dotkne, octni se kněz co nejřidčeji a co neopatrněji může. Jest prostředníkem mezi nebem a zemí, mezi Bohem a lidem; toho nezapomeň nikdy!

Není-li věk náš zlatý, alespoň všemi vesly po zlatě se žene. Všecky náklonnosti, myšlenky, přání, péče, namahání soustřeďují se v touze po bohatství, tomto jediném domnělém štěstí na světě, anebo jediné cestě k blahu světskému. Opanuje-li tedy kněze slabost ta, že příliš po bohatství baží, pak jest veta po účinném působení jeho. Pak není více mužem Božím, není knězem církve, ale obchodníkem, ba něčím, co mnohem horší jest. Lakomství, tento hřích podlých duší, zohyzďuje každý obličej; ale kněze obvzláště zohavuje. Při tom se ho neujme žádná veliká myšlenka, žádný šlechetný úmysl, žádná zbožná oddanost, žádná svatá obětavost; hlavní věci jsou mu peníze a opět peníze a nic než peníze. Bohužel! „*Auri sacra fames, quid non mortalia pectora cogis!*“*) To nesmí býti! Lakotnosti našeho věku odporujmež *úplnou nezištností*, ať lidé vědí a vidí, že nebažíme po jejich zboží, ale po nich samých. „*Non quaero, quae vestra sunt, sed vos.*“ (Nehledám co vaše jest, ale vás). A bychomť i jako jiní lidé potřebami tělesnými upomínání byli, pomněme, že jsme služebníci toho, kterýž pro nás chudým se stal.

Mnozí se domnívají, že jest kněz i za našeho věku bohat; závidějí mu tu skrovnou dotaci, kterou mu stát dává za ty statky, které byl církví odcizil; i odpírají mu tu nuznou odměnu za jeho práci, a domnívají se, že může, co má, na poklady shromažďovati. Ale ten nevděčný svět nevidí a nepočítá vydání kněze, nevidí a nepočítá ty dary lásky, které se pravici jeho chudým dostávají, aniž by levice o tom věděla; nepomní, že kněz nemá na konci svého strastného života žádného útočiště, že nuzně

jest mu žítí a v chudobě a samotě umřítí, když jej za příčinou namahavého jeho povolání slabost věku přepadne dříve, než se naděje. Toho nikdo nepomní; nuže ani kněz toho nepomní, ale raději že ten, který dává pokrm ptactvu nebeskému a šatí lilie polní, též o své věrné sluhy nějak se postará. „*Habentes victum et vestitum, his contenti simus.*“ (Majíce pokrm a oděv, tím spokojeni budme). Ke cti a chvále Boží nedbejmež toho. Peníze pošpiní ruce, propálí kapsy kněze.

Za vykřičeným pokrokem u vzdělanosti jest v zápětí i jiný velmi truchlivý pokrok — všeobecné vyvinutí smilstva. Tato hrušná nepravost, o které sv. Pavel dí, aby se mezi křesťany, jakožto lidem svatým, ani nejmenovala, pozbyla v převráceném věku našem i hanebnou smahu svou, s kterouž druhdy v očích každého slušného člověka znamenána byla. Prostopášná smyslnost zmoudřela tak ve všech třídách člověčenstva, že všecko všude skoro hanebnosti svého života na hlas povídá; smilstvo všelikého druhu a stupně není více tou nepravostí, která nezrušitelnou hanou čelo pachatelovo znamenala; vyhlašuje se za našeho věku za slabost, a odbývá se tichým úsměvem, i ochotně se odpouští, jako onen Říman omlouval nespravedlnost svou tím, že k nespravedlnosti jiných mlčel: „*silentio redempturus mutuum dissimulationem mali.*“**)

A bohužel! tato náказа přešla i v lid, tak že se může říci, že z části svou mravnost pozbyl; ba i u dítek se v tom ohledu jeví přechasná přezralost u vědění i jednání, jež původové jsou buď zlé příklady lidí starších anebo i samých rodičů neopatrné chování. Co si má, pro Bůh! počítí kněz v takové mravní zpouště? Jistý světec dí: „*Necesse est de mundano pulvere etiam religiosa corda sordescere.*“***) — Byť byl svět sebe horší, byť i jiným všeliké nepravosti prominul — odpustil, poklesek knězi svět nikdy nepromine, nikdy neodpustí; toho posuzuje přísněji dle nebeského jeho povolání. Chybu, pád kněze stihá vždy nemilostivé opovržení světa; v očích jeho jest — padlým andělem.

V této bezuzdné nemravnosti, v tomto kalném ohni, který vášně lidské sžírá, má kněz hleděti a se všemožně vynasnažiti, aby dokázal světu čistotu andělskou, jako zlato ze zkušebního tavidla vyňaté. Domnívají-li

*) Žízeň po zlatě prokletá, k čemu srdce smrtelná doucuješ! — *Virg.*

*) „Mlčením chtěje si koupiti na vzájem výmluvu nepravostí.“ *Tacitus.*

**) „Nelze aby prachem světa nebyla pokálena i zbožná srdce.“

se prostopášní smilníci, že jest kněz rovněž jako oni porobem podlých vášní, tehdy okaž jim, že jest mužným vítězem nad nedokonalostmi lidskými, a donuť je, aby sama nepravost ctnosti jeho se pokorila. Celé jeho chování vydávej libovůni této nebeské květiny, celý jeho život buď lékem proti ohavné oné nepravosti. Pouhý pohled na něho vzbudí v každém lásku k čistotě a dojde nešťastně padlým duším mysle a síly, aby důvěrně poklesky své jemu svěřily a od pádu svého pomoci jeho a milostí Boží povstaly; čistota zastkvějí se na něm zrakům všech, jako slunce na jasné obloze nebeské.

Tak bude kněz s to, aby zbloudilé duše opět na pravou cestu uvedl, když se jim okaže co člověk, jehož se poskvrna světa netkla, nýbrž který v každé ctnosti zkušen jest. Jeho výtečný příklad a svatost života zatkne ústa utrhačná, zahanbí nepřátele a protivníky církve a získá víře otcův našich opět vážnost a lásku před světem. Slyšme na doklad, co dí sv. Jan Zlatoústý: „Ovšemž byl jenom jeden sv. Pavel, ale tisíce lidí k Kristu obrátil. Což bychom mohli působiti my, kdybychom tací byli jako on? Pak by nebylo žádných pohanů, žádných nevěrců, kdyby život náš byl jako život jeho. Ale hle! svět vidí náš život trestuhodný, naši mysl pozemskou, v prachu se plazící! Vidí světáci, že my peníze milujeme jako oni, ba ještě více; že po důstojnostech bažíme jako oni, že chudobě se vyhýbáme, jako oni; že nemoce a protivenství tak nerádi snášíme, jako oni; že jiným břemena ukládáme, jichž se ani prstem dotknouti nechceme. Jak mohou našim slovům a našemu učení věřiti?“

D O P I S Y.

Od Řípu, dne 10. února 1868.

(Oddělení školy od církve. II*)

Co znamenají ty hlasy v Rakousku, jež přejí si oddělení školy od církve? — *Prozatím* ještě nežádají výslovně, aby bylo náboženství ze škol obecných zcela odstraněno, a aby se ponechalo jen domácímu nebo kostelnímu vyučování. Na *státních* školách Amerických nepřednáší se však žádné náboženství a *katolíci* tamější zřizují si na své útraty své *zvláštní* školy rázu katolického. — Rovněž nemyslí některý ten hlas, když volá: „Ven s kněžími ze škol!“ na to, aby náboženství přednášel jen světský učitel, jenž nemá k tomu ani poslání církevního ani hlubších vědomostí vědy theo-

logické. Naráží se jen na dosavadní církevní ráz *katolické školy* a celého vychovávání a vyučování v ní, ježto prý jest na záhubu pokroku ve škole a na překážku vývinu osvěty vůbec, dotírá se tu spolu na *dosavadní dozorství* katolické církve nad školami, jež prý je nesnesitelným járem anebo aspoň obtížným břemenem pro učitelstvo. K tomu pak hořekuje se taky na to, zvláště od Vídenských mnohých listů, že nemohou dosavad na katolické škole katolickým dětem i *nekatolíci učitelové* přednáseti. Toto trojí obmezení tedy prozatím *měloby* v Rakousku přestati, chce-li prý slouiti svobodomyšlným podle náhledu liberalistů; budoucně dohlídku tuto konaliby jenom světští představení školy; a duchovní staralby se jen o své náboženství a do způsobu a ducha, jak učitel v ostatních předmětech vyučuje, neměl by se míchat; a i *nekatolíci učitelové* mohli by pak v katolických školách učiti. Tím by přestalo dosavadní působení v tom ohledu místních duchovních správců, okresních duchovních školdozorců (vikářů) a i činnost konsistoří katolických v ohledu školském.

Zavedení *výhradně světských* školních radů v Rakousku nebylo by nic nového neb víme, že již císař Josef II. r. 1786 zřídil je při krajských úřadech, aby měli *sami* dohled na školy národní; ale r. 1804 zaveden jest — po 18leté zkušenosti — nyní jiný způsob církevního dozorství místními duchovními správci, okresními vikáři co školdozorci, nad nimiž stojí konsistoře v dorozumění s místodržitelstvím. Ostatně museli se duchovní řídit v tomto dozorství jen dle *státního* zákona školního, jenž znám jest pod jmenem „*Politické zřízení škol*“ — a nikoli snad dle *církevního* nějakého zvláštního zákona, čímž nejlépe na jev, že to bylo tedy vlastně státní dozorství, vykonávané náhodou duchovenstvem katolickým, ač nikdež *katolickému* duchu na odpor nebylo. — My však v *katolických* školách žádati musíme vždycky, aby byly a *ostaly s církví spojeny*. An jsou to katolické školy pro katolické děti, musí celé vyučování proniknuto býti i *duchem katolickým*, ovšem že bez všeho *planého* citlivůstkářství a *hledaného* pokrytství, a *učitel*, nejen že má býti *katolíkem*, nýbrž nesmí nikdy zaváditi proti katolickému duchu církevnímu, ale jej spíše ve škole šířiti a oživovati u dětí. A místní *duchovní správce* jakožto pastýř těchto maličkých nutně má *dohlížeti* na jejich vychovávání již z povinnosti *církevního* úřadu svého. To plyne samo

*) Viz Blahověst 1867 str. 514,

sebou z podstaty a pojmu katolické školy, v níž jsou děti katolické, jinak by nezasluhovala ani jména toho. —

Zde nemohou rozhodovati *stranné* hlasy některých novin, spisovatelů a zástupců lidu — jenž zapomínají, že se jedná o *katolické* školy, a že nelze mysliti si školu tu bez církve a víry Páně, ať nic nedíme o tom, že skrz víru tuto *dosahujeme spasení*, a že tudíž všeliké jiné vyučování nesmí jí nikterak odporovati. Bude-li stát církvi ve škole překážeti, nemůže tato *cíle* a povolání *svého* u dítek vyplniti. — Že pak spojení toto *nejvýš potřebné* jest, kdožby to nenahlížel? — Kamby to přišlo, kdyby směl a mohl učitel zboriti ve škole, co církev ústy katechetovými do srdcí dětských vstřípila? Kdeby se octla *rodina, obec i zem*, kdyžby škola odchovala občany jen ku škodě a obtíži její?

Ostatně *církev a víra Páně nebyly a nejsou nikdy proti pokroku a osvětě* — ale, jak historie svědčí, církev zakládala sama školy, podporovala vědu, pěstovala literaturu. A kněží katoličtí byli nejen činní v paedagogice a ve školství, ale zasazovali se sami vždy o potřebné opravy a pokroky, chtěce tak zdokonaliti školy obecné. Duchovní představení pak vykonávali toto dozorství nejen zákonitým způsobem, ale z větší části byl a jest i nyní jejich poměr k učitelstvu ne-li veskrz přátelský, tedy aspoň příznivý. Některé přechvaty v tom ohledu netýkají se spojení samého — ale naskytly by se i při jiném dozorství a naskytují se mezi lidmi vůbec.

Uvažujeme-li tedy cíl katolické školy a spolu i úkol církve, vytknutý jí od Božského zakladatele jejího ku vzdělání a spasení lidstva a bereme-li zřetel na dosaždní působení církve ve škole: nemůžeme souhlasiti s těmi matnými a *bezdůvodnými* hlasy o odtržení školy od církve. Nejvýš připouštíme: nechť škola i církev vzájemně se uradice upraví poměry lde pokroku paedagogie a potřeb lidu, jako to vždy činily, a pracují pak svorně dále knaznačenému svému cíli!

III.

Z Litoměřic, 2. února 1868.

(Promluva nejdůst. p. biskupa.)

Dnes, o výroční slavnosti spolku neposkvrněného srdce Marie Panny pro obrácení hříšníků, zavítal do městského chrámu k výroční pobožnosti nejdůstojnější náš velepastýř a mluvil tu k shromážděným asi takto:

Vtělený Syn Boží za svého obcování na zemi musel slýchat, jak se jemu pokládalo za zlé a vytykalo, že přijímá hříšníky,

že i dokonce jí s nimi. A jak na to odpovídal Spasitel? Neozval se na to, neodpíral tomu; ano přirovnával se k pastýři, který duši svou dává za ovce své; prokázal se býti jako žena, anáž hledá ztracený peníz, až jej nalezne; obchází po celém přibytku, prohlíží každé místo, vzpomíná, pátrá, kam se poděl peníz; nad to vymetá všeliký kout, zdaž se nezakulil tu aneb tam, a ještě více: bere svíce, ohlédá opět místo za místem hledajíc peníz, až jej nalezla. Tak činil božský Spasitel, a daleko více činil, aby nalezl ztracených hříšníků; co dobrý pastýř dával se i na bezcestí i mezi trní, i život svůj vydal, aby nalezl ovce, kteréž zbloudily. — Čtete u sv. Matouše o jednom posedlém; praví se o něm, že byl slepý a němý. I uzdravil ho Ježíš, tak že mluvil a viděl. Podobně jesti to s hříšníkem. Jest *slepý*, nevidí nebezpečí, v jakém se nachází; neznámená propast, jaká se rozvírá před ním. Jest *němý*, při vši bídě své nevolá, neprosí k Bohu o pomoc. Jest *hluchý*, neslyší rady, proseb, výstrah, kteréž ho varují před zkázou. A jest i *chromý*, okovy hříchů, vazby zlých žádostí nedají mu choditi, choditi cestou Páně; nad to ještě, ubohý, vzdaluje se všeho, odkud jde spása. Aby přišel k spasení, třebať mu věřiti: „víra zeslyšení.“ Ale kterak mu možno věřiti, když zavírá uši slovům pravdy věčné? Nevěří, a proto nedbá nic na služby Boží; nehledá posvěcení v svátostech; tak hyne na duši. Jindy církev netrpěla hříšníkův zatvrzelých u prostřed sebe, vyloučila jich ze sebe, vyobcovala jich; pak nesměli bráti dílu s věřícími v počtě Boží, ani přijímati svátostí. Nyní, kdež toho nečiní církev, vylučuje sebe z církve hříšník sám; jelikož neobcuje službám Božím, ani sv. pokání ani stolu Páně, pročť sám dává se do klatby. Ach! nechce sám přičiniti ruky, aby byl spasen; nevěří v Boha, nemiluje Boha, nelituje hříchův, a samochtě ubíhá ve zkázu! Nejmilejší! zpomáhejte těmto nešťastným; prostě za ně Matku Páně; Maria, panna neposkvrněná, nejsvětější a milostivá: onať ne nadarmo nazývá se „outočiště hříšníkův.“ — Dále též jak komu lze, povzbuzujte, varujte jich, pracujte o to, aby nechali hříchů. Zvláště pak buďte jim na příklad v dobrém. Tak napomáhejme zbloudilým, aby se napravili, aby i setrvali a prospívali v dobrém; a udělí nám Bůh, že dojdeme všickni smilování u něho a podíl v slávě věčné.

Tak a podobně mluvil náš biskup. V slovech jeho i ve všem způsobu, jak je pronášel, zračí se hlavní jedna touha a žádost

srdce jeho: přejet sobě a snaží se, aby nikdo z drahého stáde Kristova nezahynul, ale aby všickni měli život ve jmenu Jeho. V témž úmyslu milovaný biskup náš konal pak ještě modlitby k neposkrvněné Matce Boží, načež lidu udělil požehnání. K.

V Římě dne 23. ledna 1868.

(Dopis druhý u výtahu.)

Abych přípovědi své dostál, povím nejprve laskavým čtenářům něco o slavnosti, již konal sv. Otec na hod Boží vánoční v basilice sv. Petrské. Po 9. hodině zapěla papežská kapela zvůně chorál: „Ty jsi Petr atd.“ Mezi tím přicházel do svatyně velkolepý průvod, jenž sestával z papežských kaplanů, penitentiářů, komorníků, domácích prelátů, biskupů a arcibiskupů s patriarchou Jerusalemským; pak následovali kardinálové: diakoni, kněží a biskupové, odění v roucha posvátná: v dalmatiky, kasule a pluvialy; na to zavítal sv. Otec, jež provázeli kardinál vikář, dva asistující kardinálové diakoni, pak ministři, senátor římský a čestná stráž. U oltáře započal sv. Otec zpěv hodinky třetí; po té následovalo tak zvané *homagium*, které v tom záleží, že se přítomní kněží podle důstojnosti své a dle stáří před sv. Otcem pokloní šetrice při tom jistých obřadů. Pak sestavili se kolem trůnu sv. Otce asistující kardinálové, všickni arcibiskupové a biskupové, senator římský, dva konservatorové, pak komorníci a papežský ceremonář. Na straně evangelia kardinálové kněží a biskupové, za nimi penitentiárové, posléz osoby jiné stavu rozličného. Na levou stranu uchýlili se kardinálové diakoni, prelatové atd. Níže vpravo jest tribuna poslanců cizozemských. Co se posvátných výkonů týče, připomenouti sluší, že se epístola a evangelium zpívá v řeči latinské a řecké, že se při obětování tři hostie sv. Otci podají, z nichž si sám jednu vyvolí a že vína, prv než se do kalichu nalévá, ceremonář okouší. Při pozdvihování pozdvihuje sv. Otec tělo a krev Páně v způsobě kruhu a přijímá obě na trůnu svém. Ku konci udělil sv. Otec shromážděnému lidu apoštolské požehnání a ubíral se v tom též průvodu jako na počátku ze svatyně.

Dne 31. prosince měl jsem slyšení u sv. Otce a již den před tím bylo mi sděleno, kdy bych se dostavití měl. Přišel do Vatikánu byl jsem uveden do předsíně vedle sálu, kde se sv. Otcem mluvit lze. V předsíni té jsem nějakou chvíli čekal; jsa zavolán, předstoupil jsem před sv. Otce, jenž seděl u stolku, a učiniv příslušnou po-

klonu, jal jsem se mluvit v ten smysl: Jsem kněz z K. diecése a přišel jsem do Říma, abych vyplnil své nejvroucnější přání a Svatosti Vaší synovskou poslušnost a úctu vyslovil a požehnání apoštolské sobě, svým příbuzným a známým vyprosil. Po krátké rozmluvě, jež se nyníjší neblahé doby týkala a v níž sv. Otec vyjádřil své potěšení nad tím, že vidí kněze z blízka nešťastné Sadové (di quell' infelice Sadová), udělil mi laskavě apoštolské požehnání. Blažen jsem byl v okamžení tom a nic nevyhladil upomínku moji na ně.

Dne 11. ledna naskytla se mi příležitost, seznati hrobku sv. Petrskou, v níž zřízen byl oltář r. 1122 od Kalixta II. Hrobka ta otevřena bývá dvakrát do roka a sice ten den před sv. Petrem a Pavlem a v pondělí svatodušní. Bez překážky dovoľovalo se cizým kněžím mši sv. zde sloužiti; však od té doby, co Garibaldovci hrobky použití chtěli, aby chrám sv. Petrský prachem vyhodili, jest přístup zamezen. D. 21. ledna byl jsem v kostele sv. Anežky, kde jsem mezi jiným viděl sál, který se r. 1855 s Piem IX. a celým jeho průvodem probořil; na památku šťastného zachránění dal sv. Otec událost tu na stěně vyobraziti; obraz nemá ale do sebe zvláštní umělecké ceny. Stěží jsem poznal na obraze J. Emin. p. kardinála arcibiskupa Pražského.

Osservatore Romano 22. ledna kárá ty, jenž znepokojují obyvatelstvo římské lichými pověstmi. Tak byla, jak se ukázalo, nepravá zpráva, že 18. ledna všechny brány římské uzavřeny budou, že se potýkali zúavové s Garibaldovci, že mnoho raněných do Říma přivezeno bude, a že Francouzové území papežské opustí. V Neapoli jest lid s nyníjší vládou velice nespokojen. Král Frant. II. obdržel nedávno adresu oddanosti s mnohými podpisy a jeho brzký návrat jest předmětem každého téměř hovoru. Zdá se, že se jednota italská počíná drobiti; všickni, kdož dobře smýšlejí, strana konservativní a katolíci přejí sobě vřele, aby se co nejdříve navrátil jejich neprávě vyhnaný panovník; a jest to přesvědčení pevné mnohých, že by jen konfederace italská mající papeže v čele mír a pokoj v Italii zjednati dovedla. Sv. Otec raduje se z vřelého účastenství a upřímné obětavosti, již mu katolíci národové příspěvky svými denně dokazují. S klidnou důvěrou pohlíží v budoucnost, jsa té naděje, že se brzy církev z neblahých těch bojův vítězně povznese.

Jak daleko již dostoupila zloba těch v svobodné Italii, jimž nic svatým není,

píše Veneto Cattolico. V městě Udině roz-
bili rouhači 11. ledna obrazy a sochy Ma-
rianské, jež na některých místech v městě
postaveny byly. Jak dlouho asi bude to
trvati, než se bezuzdnému jednání tomu po-
loží meze?

Takové zprávy zarmucují ovšem zbož-
ného katolíka, ale útěchou za to jest jemu
vědomí katolické, jež se na všech stranách
mocně probouzí. Pro práva církve rozní-
cení jsouce spojují se katolíci národové
svazkem bratrské lásky. Slova královny
Španělské, že chce svatou Stolicí a katoli-
cké náboženství statkem i životem hájiti;
rokování ve Francouzsku, která od kněží
a od lidu s nadšením přijata byla, dokazují
zřejmě, jak se uvědomělost katolíkův zmá-
há.

D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Pastýřský list J. Emin. nej-
důst. p. kardinála arcibiskupa o žádoucí
podpoře sv. Otce, vydaný dne 18. ledna,
uveřejníme v příštím čísle.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-
nati od 19—23. února u nejsv. Trojice v
Spálené ulici, od 24—28. na Vyšehradě.

— Kníž. arcib. konsistoř nařizuje
výnosem daným dne 29. ledna vel. ducho-
venstvu, aby od této doby až do šťastného
porodu J. Velič. nejjasnější císařovny Alž-
běty, jehož se v první polovici měsíce
dubna nadíti lze, ve mši sv., vyjímaje
svátky I. a II. třídy, přibíralo modlitbu
„pro quacunq̃ necessitate“ a po farní
mši s přítomným lidem se modlilo třikrát
Otčenáš a Zdravas s následující prosbou:

Všemohoucí věčný Bože, my Tebe co
nejpokorněji prosíme, abys na přimluvu nej-
blahoslavenější Marie Panny nad věrnou slu-
žebnicí svou Alžbětou, naší císařovnou, se smi-
loval, a ji i s žádoucím plodem jejím ode
všeho nebezpečení duše i těla chránil a za-
choval, by ona co matka a my s ní potěšení,
Tebe chvaliti a velebiti mohli. Skrze Pána
našeho Ježíše Krista, jenž s Tebou a s Du-
chem Svatým živ jest a kraluje na věky vě-
kův. Amen.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v
lednu 91 chudých, v Praze zemřelých kře-
stánů.

— A. — Velkolepé osvědčení kato-
lických studentů na universitě *Mnichovské*
pro spravedlivou věc sv. Otce a veliká
adresa katolíků z arcibiskupství Mnichovo-
Freysingského, opatřena 72.000 podpisy,
učinily v Římě a ve Vatikánu zvlášť dojem
nejpříjemnější. Tak též působila i rozličná

osvědčení z zemí rakouských, zvlášť pak
hojné sbírky sv.-pet. ského peníze ve Vídni
a jinde. I v Uhrách se katolické vědomí
staví v popředí. V Šoproni měli katolíci
valný sjezd a uzavřeli utvořiti zvláštní po-
časný uherský spolek *katolíkův*. Nejdůleži-
tější uzavření tohoto spolku jest, které zní:
„Žádáme církev úplnou svázakonností a samo-
správu ve všech náboženských i školních
záležitostech, jakož i aby se jí vydalo
jmění jí náležející, t. 27 millionů kapítálu
a 136.000 jiter pozemků z náboženského
a studijního fondu.“ — Listy katolické při-
nášejí co den ty potěšitelné zprávy, že se
náboženské uvědomění vzrůstá. Jak jest
v Švýcarsku dosvědčují sumy, kteréž od-
tamud sv. Otcí k vydržování vítězného
jeho vojska, denníky rozličnými zaslány
byly. Tak poslaly „Švýcarské církv. noviny“
do 1. února 9306 franků, „Ami du peuple“
(přítel lidu) 10.445 fr., „Chroniquer“ 7182
fr., „Lucernské noviny“ 4101 fr., „Gazette
de Vallais“ 3000 fr. (Fr. platí asi půl zl. r. m.)
Sumy ty dokazují, že církev tím více pod-
pory nalezá, čím více ji nepřátelé utisko-
vati se snaží. I u nás by byl čas, aby se
vědomí katolické oživovalo a rázněji osvěd-
čovalo. Neboť víra katolická jest víra vět-
šiny národa českoslovanského, víra svatých
Václava, Vojtěcha, Prokopa, Janův i Ne-
pomuckého i Sarkandra, svaté Ludmily,
blahoslavené Anežky a j. v.; v té víře se
zachovala národnost a řeč přes všeliké
utiskování. Co se jinak jmenuje, jest u nás
cizácké vštěpení*) odjinud.

Z Moravy. Katalog arcidiecése Olo-
moucké připomíná v řadě biskupův Morav-
ských, že I. P. 868 založen byl na Vele-
hradě samostatný stolec metropolitní. Le-
tos jest nám tedy slaviti 1000letou památ-
ku tuto.

Z Tyrolska. V biskupství Brixenském
roku minulého vznikl spolek *kněží katoli-
ckých* pod názvem „*spólku nejsv. srdce Je-
žíšova*“ ku povzbuzení nábožnosti a příklad-
ného života mezi duchovenstvem. Stano-
vami zavazuje se každý kněz spoluúd, že
konati bude každodenně nábožné rozjímání
aspoň 20 minut trvajících; že přede mši a
po mši svaté vždy čtvrt hodiny v modlitbě

*) Historicky ztvrzeno a z mnohých vládních na-
řízení známo, jak rázně při uvádění nekato-
lictví tak zvanou tolerancí odmítnuto každé
přiznávání se k jinému jakémukoliv vyznání
mimo dovoleného milostivým c. k. patentem
tolerancním *augsburského a helvetského*. (Gub.
nař. 9. února 1782. — Conf. dv. dek. 10. a
gub. nař. 14. června 1784. a j. Jaksch Gesetz
lexicon. V. 84. 160.)

setrvá a to pokud možná v kostele. Každého dne mají údové spolku vykonati návštěvu vel. Svátosti oltární, a modliti se u večer s domácími svými část sv. růžence. Dvakrát za měsíc každý kněz povinen vykonati sv. zpověď; nejméně jednou ve 2 letech se má účastniti duchovních exercií. Každý spoluúd jest zavázán každodenně se modliti za všechny živé i mrtvé údy spolku. Rovněž se velká péče věnuje theologickým studiím; obzvláště povinen jest každý kněz vzdělávati se v studium písma sv., v dogmatice, morálce a právu církevním. Rovněž se stanovami všem na srdce klade, aby si pilně hleděli vyučování dítek ve sv. náboženství, kázání a zpovídání. Obzvláštní péči spoluúduv odevzdány jsou dítky chudé, kteréž výtečnými vlohami ve škole vynikají; každý kněz dbej o to, aby dítky ty na studie přišly a pečuj o ně také po celou dobu studií jejich. Údové se pokud možná mají scházeti k společným rozmluvám a poradám. K založení chlapeckého semináře v Brixenu každý úd se zavazuje složit roční příspěvek. Dne 29. června 1867 byl spolek od nejdůst. p. biskupa Brixenského potvrzen a čítá již 140 úduv.

Z Uher. J. Excel. p. biskup Vesprimský, Jan Ranolder věnoval 10.000 zl. r. č. k založení vyššího gymnasia ve Vesprimu; také katedrál ní kapitola tamější obětovala 10.000 zl. k témuž účelu.

Z Italie. *Z Florencie* 3. února. Zde vyšel třetí sešit obsahující úpisy, týkající se garibaldovského tažení římského. Z těch vysvitá, jak zrádně italská vláda onen revoluční kousek podporovala. 600 Garibaldianů na útraty vlády italské dopraveno z Genui na papežské pomezí; dále se dokazuje, že policie Neapolská dodala té loupežnické sběři i zbraň i střelivo. Od Mazziniho jest tam psaní k „Doverovi“ Genuenskému, kdežto onen píše, že jest sic ještě nemocen, ale že na pokynutí neprodleně se dostaví; tak též od Garibaldiho k dělníkům Genuenským, jimž slibuje, „že Řím papežovi nesmí se nechati.“ Co se vůbec o tajném najímání dobrovolníků mluví, osvědčuje La Marmora zřejmě, „že by Italie dávno již měla Řím, kdyby to nedělalo tolik hluku.“ — To jsou buřníci všeho druhu, nezvěstující nic jiného nežli nové a čím dále tím úsilnější útoky sverepé nezabožské strany revoluční. („A. P. Z.“)

Ve Württembersku zřídil se mezi katolicou studující mládeží spolek, jenž si vytknul za úkol přispívati potřebám sv.

Otce Pia IX. modlitbou a dárky peněžními. V čele tohoto spolku nalézá se hrabě Jindřich z Adelmanna, studující na gymnasiu v Stuttgartě; údové spolku jsou gymnasté, studující techniky i škol reálních. Dne 8. prosince m. r. vydal řečený spolek provolání k mládeži katolické Württemberského království v ten smysl, aby se na všech místech sestupovaly spolky záležející z 12 údu, jenž se zavazují, že denně za sv. Otce se modliti budou a měsíčně nejméně 1 krejcar stř. halíře sv. Petrského složí.

Z Paříže. O utěšeném vzrůstání se jednoty „sv. dětství Ježíšova“ podal p. Girardin, předseda ústřední rady ve valném shromáždění dne 8. května 1867 následující zprávy: Roku 1852 podporovala jednota toliko 26 sídel misionářských; pokřtěno bylo dítek 192.300, na vychování vzato 3735; — následujícího r. 1853 v 28 sídlech misionářských pokřtěno jest dítek 216.464, do vychování vzato 4796; — r. 1854 podporovala jednota 37 misii, pokřtěných dítek bylo 277.950, na vychování 5088; — osm let později r. 1862 podporovala jednota již 65 misii; pokřtěných dítek bylo 390.738, vychovaných 13.538; — r. 1863 v 61 misiích pokřtěných dítek 256.332, vychovaných 21.870; — r. 1864 v 63 misiích 357.353 pokřtěných, 24.316 vychoványch; — r. 1865 v 59 misiích dítek pokřtěno 375.794, do vychování přijato 37.474; — konečně r. 1866 pokřtěno 383.206, do vychování vzato 41.226 (viz Blah. č. 4.).

Z Ameriky. O rychlém zrůstu církve katolické v Americe nejednou jsme promluvili v těchto listech. Americký, od nekatolíků vydávaný list „The Sun“ to dosvědčuje těmito slovy: „Když dne 6. listopadu 1789 nejdůst. p. Jan Carroll jmenován byl prvním biskupem v Baltimore, nebylo v sjednocených státech katolíků ani úplných 100.000, kdežto počet veškerého obyvatelstva obnášel 4.000.000. Za 77 let (1789—1867) vzrostlo obyvatelstvo osmkrát násobně, čítajíc nyní více než 33.000.000. Avšak počet křesťanů římsko-katolických vzrostl čtyřicetkrát násobně, ješto se čítá katolíků nyní 4.508.000. Vždycky se katolická církev vzdalovala všech agitací politických a tím si získala sympathie mnoha tisíc lidí i takových, kteříž zcela jiných zásad náboženských se drží.“ Této zprávě zajisté smíme úplnou víru přiložiti, neboť protestantský list by v záležitosti takové nikdy nepřeháněl ve prospěch katolické církve. — Dle statistických výkazů měla

již roku 1860 církev katolická *více* vyznavačů ve spojených státech, nežli kterákoli jiná náboženská společnost. Neboť dle věrohodných zpráv jsou mezi všemi sektami v Americe nejčetnější Methodisté, jichž počet r. 1860 obnášel 1,625.913, a po nich Baptisté, jichž r. 1860 bylo vesměs 1,233.913; naproti tomu katolíků téhož roku bylo v Americe 3,177.140.

— O *vystěhovalcích*, kteříž se z krajů našich do Ameriky ubírají, sdělujeme dle amerických časopisů tyto důležité zprávy: Od 1. července 1867 věnují katolické jednoty v Americe obzvláštní péči oněm vystěhovalcům, kteří jsou katolíci z Rakouska i Německa a kteří v *New-Yorku* na pevnou zem vystupují. Dne 23. září 1867 přibýlo do *New-Yorku* na 5 lodích 2500, dne 26. září na jedné lodi 1500 vystěhovalců, mezi nimi 1000 *Čechů*. Vypočítalo se, že každodenně 1000 cizinců v *New-Yorku* na pevninu vystupuje. Na první pohled rozeznati lze vystěhovance co do otěiny jejich; kdežto Irčané všecken majetek svůj mívají uzavřený v malé čtverhranné bedničce, přivázejí vystěhovanci z Rakouska i Německa bedny a skříňe ohromné velikosti, v nichž přinášejí z Evropy peřiny pro několik rodin, potravní zásoby nejméně na 2—3 měsíce, šatstvo, prádlo a obuv skoro pro celé živobytí. Jak mile loď se ku břehu blíží, pluje jí v ústřetí párník, jenž přichází až na pevninu dopraví i se zavazadly jejich. Nejdříve se každý vystěhovalec musí podrobiti lékařské prohlídce; nemocní odesláni bývají do špitálu *Ward-Island*; po prohlídce zapisují se jména, stáří, rodiště každého jednotlivce do zvláštní knihy. Jestli pro některé z přichozích došly do *New-Yorku* peníze neb listy, bývají každému ihned doručeny; jestli se příbuzní neb známí některého z nich přihlásili, i to bez meškání se jim ohlásí. Kdo si chce v *New-Yorku* vyhledati práci aneb se tam několik dní pozdržeti hodlá, tomu se vykáže rádný hostinec, kdež lze přístřeší i stravu dostati v mírné ceně, o níž se úřad v *Castle Garden* (tak se nazývá přístaviště) s hostinským byl dohodnul. Do téhož hostince odešlou se i zavazadla přichozího, začez 1 zl. r. č. zapraví. Kdo však se v *New-Yorku* nezdrží, nébrž jinam se odebrati chce, dostane v *Castle Garden* v určené ceně lístek k jizdě a může se v krátké době kamkoli po železnici dostati; za 48 hodin k. př. dojde z *New-Yorku* do *Chikaga*, kterážto cesta jindy 5 až i 8 dní trvala.

V přístavišti *Castle Garden* musí se každý nově přichozí vystěhovalec umyti aneb vykoupati, zkrátka úplně očistiti prvé než se dále ubírá. Nikoho nepropustí odtamtud úřad americký dříve, pokud se na jisto nerozhodnul, co nyní počíti, kam se obrátiti chce. Chudás dostává zde stravu zdarma, ten pak kdo má peníze dostane ji v nízké ceně. Hledá-li řemeslník práci, zaopatří mu ji úřad u mistrů neb továrníků v *New-Yorku* nebo na venkově. Také si každý může uschovati peníze neb jiný majetek u vrchního dozorce v *Castle-Garde* proti poukázce písemné. Peníze Evropejské si každý může vyměnit za americké u penězomence v *Castle-Garde*, jenž toliko nepatrný nádatek (1%) bere. Každý hospodský, jenž má přístup do *Castle-Garde*, nosí na kabátě v dírci knoflíkové obzvláštní znamení a povinen jest každému hostu, jenž se k němu přidruží, ihned dodatí lístek, na němž ceny jídel a nápojů hostince jeho poznamenány jsou. Každý, kdo ve zlém úmyslu pod jakoukoli záminkou se do *Castle-Garde* vloudil, v záležitosti vystěhovalců nepovolaně se mísil aneb hanebné řeči veřejně pronesl, bývá ihned od policie odstraněn a potrestán.

Avšak netoliko v *New-Yorku* samém, nébrž i jinde v rozličných krajinách byli od katolických jednot zřízení zvláštní výborové, jenž se všemožně starají o blaho katolíků z Evropy sem přicházejících, zcela bezplatně jim velikou radou a pomocí přispívajíce. Kéz Bůh sám odplatí jim za tyto skutky milosrdenství! Přece však nikomu neradíme, aby se do Ameriky vystěhoval. Mýlil by se, kdo by v Americe hledati chtěl pohodlí a odpočinek od práce; musejí tam i lidé vzdělání z počátku ruční a to těžkou práci konati, nežli se jim poštěstí naléztí zaměstnání takové, jež by se s dřívějším jich povoláním shodovalo. Jedině kněží katoličtí a učitelové jsou v Americe vždy vítáni.

— V *New-Melleray* (v státu *Jowa*) počnou na jaře řeholníci z řádu *Trappistův*, kteříž tam velmi rozsáhlých pozemků nakoupili, stavěti klášter s velkolepým chrámem, a sice zamýšlejí celou stavbu dokončiti do 1. června 1870; výlohy k tomu cíli potřebné se páci asi na 400.000 dolarů.

Z Mexika. Předsedou vojenského soudu, jenž vyřknul ortel smrti nad císařem *Maxmilianem*, byl plukovník *Platon Sanchez*. Dne 18. listopadu 1867 byl plukovník tento na silnici z *Catorce* do *San Louis* zastřelen od *Dominga Perez-a*, kte-

ryžto co poddůstojník sloužil v tělesné strážci zesnulého císaře. Domingo Perez odebral se s částí vojska, kteráž se ho přidržela, mezi povstalce, jenž bojují proti Juarezovi.

Z Asie. Kněží kapucini na veškerých místech misionářských v Asii pilně se starají o zřízení katolických škol. Tak ve Smyrně, kdež tentýž řád má správu duchovní, založena jest škola pro chlapce, kteráž před některým časem byla školním bratřím odevzdána. Na Kandii mají kapucini tři školy, které však nedostačí rostoucímu ustavičně počtu žáků. V Anatolsku mají školu pro chlapce v Erzerumu s 30 žáky, pro děvčata s 50 žačkami. V Trebisonde čítá dívčí škola 100 žákyň, chlapecká toliko 50 žáků. Taktéž v Orfě jsou dvě školy, v Diarbekiru jedna pro chlapce a druhá pro dívky. V Mardii jest žáků 140, děvčát 60 ve škole. V Syrii jsou školy v Bejrutu, Gaziru, Abei a Salimě, všude s 80 až 90 žáky a žákyněmi.

Z Afriky. Arcibiskup z Alžíru zaslal do francouzského listu „Monde“ provolání k příspěvkům pro ubohé obyvatelstvo Alžírské, kteréž hladem hyne; dvouletou neúrodou a kobyilkami taková bída jest způsobena, že velká část Arabů se živí od několika měsíců toliko listím ze stromů a zeleninami, jež jako zvířata pojídají; jiní čekají na odpadky, jež vyhrabávají z kanálů; mnozí i mrchy vykopávají ze země a jedí; každodenně lze na silnicích spatřiti hromady 6, 10, 12 mrtvol lidí hladem zemřelých; v posledním půlletí nejméně 100.000 lidí hladem zahynulo.

Literární oznamovatel.

— „*Svatá Hora, poutní místo v Čechách.*“ Od Jana Nep. Jentsche, C. SS. R. (kněze shromáždění nejsv. Vykupitele a rektora na sv. Hoře). V Příbrami 1868. Nákladem kněhkupectví Eugena Petersona. S obrázkem „Památka na pout Svatohorskou;“ stran 128. Tiskem Al. Landfrasa a syna v Jindřichově Hradci. Monografie tato vypisuje dějiny Svatohorské od založení tamějšího kostela až do konce roku 1866. V Přídatku nalezájí se některé modlitby a písně Mariánské.

— „*O čtveru věcí posledních kázání postní.*“ Sepřel přednesl Václav Janura, farář Novohradecký. S approbací nejduš. Ordinariatu v Hradci Králové. V Praze. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Stran 62 velké osmerky. P. spisovatel proslul v okolí Kralohradeckém co výmluvný kazatel; po přečtení výborných těchto řečí rádi jsme tomu uvěřili. Úprava slouží tiskárně ke cti.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročníku V. svazek 4. (břežnový č. postní) obsahuje duch. řeči na ned. IV. postní o čtvrté prosbě Otčenáše; na slavnost Zvěstování bl. P. Marie o pozdravení andělském; na ned. V. postní o druhém přikázání církevním; na neděli květnou o hodném přijímání nejsv. Svátosti oltářní. Na str. 275—310 následují kázání postní o šesteru hříchův proti Duchu Svatému; na konci pak řeč na zelený čtvrtek od Frant. Černohouze, děkana v Dobrovici; všechny ostatní výše uvedené jsou od vydavatele „Posv. Kaz.“ dp. B. M. Kuldy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Frant. Schaeffer, křiž., děkan v Tachově, 6. února (nar. v Praze 3. břez. 1807, vysv. 25. července 1833).

Vyznamenání jsou:

p. Jos. Ehrenberger, č. děkan v Solnici (diec. Kralohradecké), bisk. notář atd., zvolen d. 11. t. m. za sídelního kanovníka kapit. Vyšehradské;

p. Josef Schabath, farář Hořelický, k. arcib. vikář a školdozorce okresu Berounského, jmenován jest radou kn. arcib. konsistoře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Josef Macháčka, křiž., far. v Dobřichovicích, za faráře v Ounošti;

P. Dominik Bittner, křiž., far. v Boroticích, za faráře do Dobřichovic;

P. Arnošt Schmaus, křiž., kaplan za administratora v Starém Kníně.

Upřázdňené místo:

Lokotín, fara patron. p. Frant. bar. Korba z Weidenheimu, od 5. února.

Milodary. Pro sv. Otce: — Z kn. arcib. semináře s heslem „Quantum potes, tantum aude“: Rektor 100 franků v oblig. pap. půjčky. P. spiritual 5 zl.; oba p. vicerektori po 10 zl. alumnové 51 zl. r. m. a ve stříbře 1 tolar, 8 grošů, 1½ zl., 4 franky a 1 dvacetník.

Dp. Vác. N. f. v Dr.: Opraveno při č. 734, slož. 40 zl. — vp. Jos. D., koop. v Č.: Žádané bylo Vám z exped. zasláno 12. pros. 1866. — Dp. J. Št. K.: Vyjednává se o vydání vešk. spisů Frant. Pravdy. — Na otázky „Mám-li, smím-li a pod.“: Každý uveřejněný článek jest vyzváním k pokračování. — Sl. red. „Hlasu“ v Brně: Č. 2. a 3. bylo z expedice po druhé zasláno 10. t. m. Náhodou nedošla čísla rače příště reklamovati v naší expedici listem nezapečetěným, za kterýž se nic neplatí. — Z Pis.: příště. — Do Říma: Dopis III. v č. 6. — Do Bud.: Díky za past. list.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení dle tvr-
le ní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Pastýřský list o sv. Otcí.

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolicie
kardinál svaté Římské Církve,
kniže-arcibiskup Pražský atd. atd. atd.
vzkazuje

všem milým věřícím své arcidiecése vrchnopastýřské
pozdravení a pozhnání ve jmenu Páně!

Jest Vám povědomo, Přemilí v Kristu! jaké nátlisky svatému Otcí od Vlachů se dějí. Některí mužové totiž usilují převrátiti všeliký řád a pořádek věcí v Itálii. Před několika již lety postavivše se v čelo lidu provolali jednotu a neodvislost veškeré Italie, zapudili knížata po právu dědičném vládnoucí, odjali svatému Otcí velikou část dědictví Petrova, čili země, jimiž co papež vládl, zahnali biskupy a kněžstvo, některé z nich i žalařovali, rušili kláštery, utiskovali věřící, zloupili kostely a tak věrné sluhy Boží v největší bídu uvrhli; posléze pak a sice na konci minulého roku chtěli pomoci dobrovolníků Garibaldových, jakož i pomoci vlády Sardinské, bohužel s těmito buřiči spojené, vítězně vtrhnouti do věčného Říma a zatknouti korouhev lži a bezbožnosti v tomto posvátném středu veškerého světa katolického.

Že nebezpečí to prozatím přestalo, máme co děkovati pevné věrnosti lidu Římského, pak vojsku papežskému, dle počtu sice nevalnému, avšak velmi statečnému, a konečně prostřednictvím francouzské vlády; jest ale nebezpečí to zapuzeno jen prozatím, ne navždy. Zazníváť posud táborem nepřátelským ono známé heslo: Řím budiž hlavním městem veškeré Italie; číhá strana převratu, ažby cizí moc, jenž jí posud v dobytí Říma překážela, buď ochábla, buď z Italie se vytratila, a chce potom doraziti k cíli svému — do Říma. Jak dalece člo-

věk dle běhu věcí souditi může, snad dosti brzy naskytne se této straně příležitost k provedení záměru svého nešlechetného.

U víru těchto pohrom vyzval nás svatý Otec nedávno k modlitbě a povolal tehdy z hlubiny sklíčeného srdce svého, že nemá, na kohožby svou naději složití mohl, leč na Boha. A ohlídneme-li se, jak nyní věci stojí, musíme říci, že sv. Otec trvá posud v této opuštěnosti. Kde jsou mocnáři, v něžby doufati mohl? Jedněm nedostává se dobrého chtění, jiní nemají dosti rozhodnou povahu, aby pro Něho do boje vystoupili, a opět jiní, o jejichž dobré vůli a oddanosti k církvi Boží pochybovati nelze, nemají síly, aby nepřátelům Jeho odolali. Ohlíží se sice katolický svět toužebně po Rakousku — po této bývalé staroslavné záštitě Církve Boží, avšak i jeho rameno zlomeno jest smutnými událostmi, kteréž z větší části provolali právě oni lidé, jenž spojili se k všeobecnému převratu a k zpouře po celé Evropě.

Toho katoličtí křesťané ve mnohých krajinách dobře si povšimli a poznali, že jim povinnost nastává, o to dbáti, aby svým statkem i svými životy uhájili Náměstka Syna Božího na zemi. Sešli se tudíž u velikých městech v poradu, rokovali o tom, na jakých základech spočívá *světská vláda papežův* a jaké jsou toho *dobré důvody*, aby se od ní *neupouštělo*; konečně shledali, že nestačí pouze útrpnost a soucit svatému Otcí projevovati, ale že sluší též *jednati*. Ihned jali se sbíratí peněžité příspěvky a pečovali o rozmnožení vojska papežského. Počali totiž najímati bojovníky hotové nasaditi život pro víru a Církev. Národu francouzskému náleží ta čest, že se tam nejdrive objevila horlivost tato a sice ve všech vrstvách společenských, jak mezi nejvyšší šlechtou, tak i v lidu sprostém; podobný pohyb stal se pak v Anglicku, v Holan-

dech, v Belgii a na březích Rýnu. I vychází z těchto krajů hojně jinochů hrnoucích se pod korouhev papežskou, anto doma konají se sbírky na ozbrojení a výživu jejich.

Na to hledíce, jak horlivost pro věc svatou, pro právo, pro víru a církev tolikými srdci a rukama hýbe, jak se horlivost ta šíří a zmáhá a celé národy již k velikým činům, k největším obětem pobádá, můžeme-liž zůstatí nečinní — mrtví? Což nejsme i my schopni posvátného nadšení pro věc velikou? A zde se jedná o věc velikou! O to se jedná, abychom svatého Otce hájili proti útokům loupeživých nepřátel víry a Církve, proti sborům lidí bohaspustlých, ctiprázdných; dím svatého Otce, pastýře to národů vůdce veškerého lidstva na cestě spásy, svrchovaného ochrance pravdy a práva, Náměstka Krista Pána na zemi.

Směřují sice tyto útoky posud vlastně jen proti Jeho světské moci: ale není žádná pochybnost více, kam posléze cílí; neboť sám vůdce těchto nepřátelských sborů zřejmými slovy při veřejné schůzi v Ženevě to vyznal, že chce zrušiti Církev dokořán.

Avšak i tuto světskou vládu papež *dobrým právem* drží a drží ji k *účelům takovým*, kteréž mu brání, jí se odříci. Kdo zná dějiny vlašských krajů, ví zajisté, že papežové ani bojem násilným, ani cestou lsti a úskoku těchto zemí si nedobyli, ano že původně ani po této vládě nebažili.

První základy světské moci jejich položily dary a odkazy vznešených a bohatých křesťanů hned za prvních časů, za dob pohanských. Císař Konstantin, učiniv konec pronásledování Církve v říši Římské, udělil všem biskupům, zvláště biskupu Římskému jistá a znamenitá práva a tak způsobil, že papež bohatými statky svými k prospěchu Církve a chudých svobodně vládnouti mohl. Když pak císařové římsští přestěhovali se do Cařihradu a kolem Říma vpádem cizého divokého národa, totiž Longobardův zlé doby nastaly, upotřebili v této opuštěnosti papežové bohatství své dílem k obživě zchudlého lidu, dílem k ozbrojení vojska proti těmto zcizincům. Tak se stal a během dvou století byl Řím silnou tvrzí a štítem střední Italie. Když pak ani tato moc papežova nebyla dostatečna proti návalům Longobardův a císařové Římsští sídlící ve vzdáleném Cařihradě nebyli s to, Italii ku pomoci přispěti, tak že Longobardi vůkolí Římské přeplavili, i samému Římu zkázou hrozili: povolal papež Štěpán II. Pipina, krále Francského na pomoc. Pipin poraziv nepřátele

na hlavu a zapudiv je, navrátil papeži země, kteréž se dříve pod jeho ochranu utekly a posud o ni stály. To tedy základ světské moci papežské, která potom ještě několika městy a vůkolím jich z odkazu knížat bez potomků zemřelých rozmnožena jest byla.

Časové poměry, potřeby věků utvořily tedy tuto říši a právo papežův k této vládě spočívá tudíž na základech nejspřavedlivějších, což i sám jistý protestantský dějepisec (Jan z Müllerů) veřejně uznal, an píše: „Po zákonu přirozeného práva zajisté spravedlivě vládne papež nad Římem, neboť kdyby nebylo bývalo papežů, jižby ani nebylo Říma.“ A jiný spisovatel (Adolf Menzel) píše: „Žádné kníže a žádný národ v Evropě nemůže se nějakým jiným právem k svým zemím vykázáti, leč tím, kteréž má z jich držení, právem věků.“ Nuže kolik věků svědčí pro papeže? Aj, který rod panovnícký může se honositi, rovně jako papež, že věvodí ve své říši již po celé tisíciletí, ba déle? Co se takto během století utvořilo, zajisté utvořeno jest prozřetelností Boží; bdělt patrně Bůh nad vznešeným úřadem, kteréhož Syn Boží Petrovi a jeho náměstkům svěřil. Již důstojenství nejvyšší hlavy Církve toho žádá, aby žádný světský vladař papeže nečítal k poddaným koruny své; neboť svrchovaností a samostatností svou dochází svobody a neodvislosti, kterouž ve svém úřadě nevyhnutelně potřebuje, maje rozhodovati o věcech svědomí a spásy duší se týkajících. Jen tenkrát, když jest neodvislým a úplně svobodným, mohou národové s plnou důvěrou naslouchati slovům jeho a mohou s bezpečností svědomí svého poddati se rozkazům jeho, jelikož pak ohledy světské ho mýliti nemohou. To uznal a vyznal sám Napoleon I. slovy: „Zdažby pak důstojenství papežské požívalo tak všeobecné vážnosti, kdyby sídlil papež v některé zemi, kteráž jemu nenáleží; kdyby on sám byl jiné státní moci podřízen? Papež nebydlí v Paříži a to právě dobře. Nebydlí v Madridu, ne ve Vídni, proto podvolujeme se jeho duchovní pravomocnosti. To právě prospívá všem, že není ani u nás ani u některého z soků našich, nýbrž že v staroslavném Římě trůní u vzdálenosti císařské říše i krajů Francouzských i Španělských, a právě tím udržuje rovnováhu mezi katolickými mocnostmi; kloní se sice poněkud k mocnějším, ale i hned mocnějšímu se protívuje, jak mile by tento slabšího utiskovati chtěl. Hle — to jest dílo, kteréž utvořili věkové, a dobře je utvořili. Aby duše do-

bře vedeny býti mohly, jest přednost papežská nejlepším zařízením, jakéhož jen mysliti lze.“

Ale právě proto, Přemilí v Kristu! není stát církevní toliko jen *osobním majetkem papeže samého*; stát tento sluje a jest *dědictvím sv. Petra*, majetkem totiž dědičným *všech nástupců* knížete apoštolského jim daný pro správu úřadu jejich, aby z výnosu jeho důstojně žili a k dosažení účelu svého potřebných prostředků měli; tak jest i spolu *obecným statkem Církve celé*, všech věřících na zemi, jelikož věřící všickni z neodvislosti a svobody své nejvyšší hlavy svou duchovní svobodu a bezpečnost svého svědomí berou, i z rozmanitých ústavů, kteréž svatý Otec dílem podporuje, dílem chrání, znamenité užítky či podíly mají. Všem dítkám rodiny jedné musí na tom záležeti, aby otec jejich ani výživy ani prostředků k správě, k podpoře a k zaopatření rodiny své nebyl zbaven. V tomtéž smyslu se jednou náš sv. Otec sám vyjádřil, ika: „Církevní stát jest statek, který nenáleží nějaké jisté rodině královské k posloupnosti dědičné, nýbrž náleží všem katolíkům a nemůže z ruky puštěn býti, leč se i tímto krivda děje.“

Když toto všecko uvažujeme, musíme vyznati, že i nám přísluší, abychom s nadšenou myslí vřadili se pod korouhev papežskou, pod tu korouhev, kteráž netoliko vysoko strmí a do celého světa vlaje, ale i všem změnám věků v kolotání tohoto světa vzdoruje. Přísluší nám to co Čechům, co údům veliké říše rakouské. Neboť říše ta sluje od dávných svých počátků říši katolickou, a že jest toho jména hodna, dokázala mnohým krvavým bojem a vítězstvím, jímž potřela moc Tureckou a potřela bludy z rozličných stran na ni dorážející. Posud vévodí v této říši rodina katolická, jenž bývala Církvi mocnou obranou a jenž toto vznešené povolání zdědila i na léta budoucí. Posud obývají rozlehlé kraje této říše na větším díle katolíci, jenž jsou si víry své dobře vědomi a s nelíčenou oddaností k sv. Církvi stojí.

Přemilé ovečky! V jiných krajinách utíkají se katolíci k svým protestantským panovníkům, a prosí je, aby o zachování dobrého práva, důstojnosti a neodvislosti Stolicе Římské pečovali. Neměli bychom my kojiti se pevnou nadějí, že císař rakouský s potěšením, ba s upřímným nadšením pohlídne na to, když poddaní jeho přihlásí se skvělým skutkem k té víře, kteráž jest i víra jeho, k té víře, pro niž vznešení předkové jeho nešetřili nižádných obětí, — ne-

měli bychom kojiti se jistou nadějí, že toto živé a všeobecné vyznání víry naší vezme i on si za pravidlo a za základ při dalším panovnickém opatření a pocínání svém?

Již tedy neváhejme a složme milodary do rukou viditelného náměstka Kristova. Kdo má mnoho, dávej mnoho, kdo málem vládneš, i z mála rád uděluj, jak napomíná starý Tobiáš. Vždyť Bůh vlastně jest dárce a pánem statků našich, my jsme pouze jen vladařové jeho, dejme tedy Bohu úroky z toho, což jest nám svěřeno a což vlastně jest Božího. Tím sobě vyzískáme přátele v nebesích i zasloužíme si dalšího požehnání Jeho. A bytby byl jen skromný dárek ten, ježž dáti dovoluje chudoba vaše, aj dobrotitivý a milosrdný jest Bůh a s rovným zalíbením pohlíží na peníz chudé vdovy jako na skvostný dar štědrého boháče. Přiučme se štědrosti od synů tohoto světa. Často-kráte rukou velmi štědou vyhazují své jmění k páchání svých vášní a k provedení zámyslů nespravedlivých: což nemáme štědří býti tu, kde se jedná o cíl nejvyšše vznešený, o věc Boží? Hle! ve Francouzích sebrali již novináři znamenité peníze pro vojsko papežské, totéž stalo se v Belgii, v Holandsku i v Němcích. Ve Vídni postavily se paní šlechtického stavu o slavnosti neposkvrněného Početí Panny Marie k dveřím chrámovým, sbírajíce příspěvky pro sv. Otce, a došly skvělého výsledku. I z diecése naší dodány jsou mně již mnohé znamenité milodary. Nad to jinak ještě přispívají sv. Otcí země Španělská, Francouzská, Anglická, Nizozemská, země Německé a zejména Švýcarská; neboť mužové všech stavů, dobrovolníci z paláců i chýžek pospíchají v posvátném nadšení do Říma, by sv. Otec statečným ramenem svým hájili, anto o jich výživu pečují města, farní osady a diecése, z nichž vycházejí, za čest si to tím větší kladouce, čím více jich vypraviti, ozbrojiti a uživiti mohou.

Což není naděje, že se budou k podobnému podniku hlásiti i někteří mezi námi? A kdyby se přihlásili, nežádá to od nás naše čest, ano nežádá to svatá povinnost, abychom též o jich výpravu, zbraň i chléb se postarali? Ano, tak učinme a tak se připojme k svým bratrům blízkým i vzdáleným, abychom společně s nimi věci nejvyšší spravedlivé k vítězství napomáhali netoliko modlitbami ale i skutky obětivými a hrdinskými.

Reditelstvo Pražské jednoty sv. Michala archanděla jest oprávněno všeliké dary k tomuto účelu přijímati, každému dalšího po-

učení a rady poskytovatí a vůbec záležitost tuto vyřizovati. K tomu tedy odkazují každého, kdož v této věci může a chce činným býti, spolu připomínaje, že všeliké příspěvky mohou také mé konsistoři v Praze doručeny neb zaslány býti.

Nuže, Nejmilejší v Kristu! nechať svatá horlivost, která za těchto dnů plápolá v mnohých srdcích po krajích blízkých i vzdálených, roznítí i mnohé v národě českém a zavodí je na bojiště, kde se vyjednává obecná záležitost Církve katolické, kde čeká svého rozhodnutí osud hlavního ochrance práva, pravdy, pokoje, i svobody svědomí. Nechať taktéž z hojných darů našich pozná svět, že v nás bijí srdce katolíkův, a že jest klamem a lží, co svět praví, jakoby chom nevážili si dostatečně života a svobody naší milé matky, sv. Církve. Dle našeho přesvědčení byl sv. Petr hlavou veškeré Církve a jest římský biskup pravým nástupcem jeho a ten má býti *samostatným, svobodným* vůdcem naším na cestě spasení!

V tomto přesvědčení stojíme, jím se v životě svém řídíme a při něm setrváváme až do smrti. Církev jest pramen přesnosti víry a jednoty naší, ona pramen práva a pokoje na světě, z ní nechať plyne svaté Boží požehnání nám i budoucím až do konce věků. Amen.

Dáno v Praze, o památce nastoupení sv. Petra na stolicí Římskou, dne 18. ledna 1868.

Bedřich,
kardinál a arcibiskup.

Naše víra.

Jasně slunce naše víra,
a ta stále světu září;
byť mrak jeho zakryl tváři,
neshasíná, neumírá.

Ztřeštěnec nechť na ně metá
kal a bláto ve své pýše;
nedostihne jeho výše,
hozené jen na něj slétá.

K. M—ka.

Naše práva.

Opášme *pravdou* bedra svá
a mužně stůjme k boji,
a hajme práva zděděná
a svatou víru svoji!

Pán ohněm tříbí syny své
a věrným zhyznout nedá,
a tomu pomoc udílí,
kdo u Něho ji hledá.

K. M—ka.

Postní řád.

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a z milosti Apoštolské Stolice
kardinál svaté Římské Církve,
kníže-arcibiskup Pražský,
vzkazuje všem milým věřícím svého arcibiskupství
*vrchnopastýřské pozdravení a požehnání ve
jmenu Páně!*

Poněvadž se posud nezměnily zvláštní poměry a potřeby, kterýmiž jsem se dosud pohnuta cítil církevní příkázání o postu na základě apoštolského plnomocenství pro arcidieceši svou zmírniti: tedy ustanovuji ve jmenu Páně, aby i pro tento rok 1868 týž postní, mnohé ulevení poskytující řád, kterýž mým pastýřským listem ode dne 23. ledna 1853 zřejměji ustanoven jest, v též míře a pod těmitéž výminkami svou platnost měl.

Ohledně *spůsobu postu* stává rozdíl mezi dny *zdrželivosti*, mezi *ujmu* a mezi takovými posty, v kterýchž se *při zdrželivosti i též ujma* přikazuje.

Dnové zdrželivosti slují oni, kdežto se všechněm věřícím, kdož jsou výš jak sedm let stáři, zapovídá masitých pokrmův požívati. *Dnové ujmy* čili *dnové postní* v *přísnějším smyslu* jsou onino, kdežto věřícím, kteříž 21. rok života svého skončili, dovoleno jest, jenom jednou za den do syta se najísti, ráno pak a večer z masa pouze polívky, a vůbec jen pro občerstvení, nikoliv ale k opětnému nasycení něčeho požívati. *Dnové zdrželivosti a zároveň i ujmy* slovou posléze onino, o kterýchž platí obojí záповěd, jak za příčinou požívání masitých pokrmův, tak i častějšího nasycování přes den.

Ohledem na tento rozdíl zachovej se tohoto roku následující řád postní:

Pátky po celý rok (mimo pátky v čtyřicetidenním postu, v suchých dnech a v adventě) jsou *dnové zdrželivosti od masitých pokrmův*. Od tohoto pravidla vyjímá se dle starobylého obyčeje, od papeže Honoria III. schváleného onen pátek, na kterýž nám letos radostná slavnost *Narození Páně* (25. prosince) připadá.

Během *čtyřicetidenního postu* jsou všechny *středy* (vyjímaje středu ve svatém týdnu před Velikonocí), všechny *pátky*, pak *Zelený čtvrtek* a *Bílá sobota* dny *zdrželivosti* a *ujmy*, ostatní pak dny, vyjímaje neděle, jsou jenom dny *ujmy*.

Ve *čtyřech týdnech suchých dnův* jsou *středy* a *pátky* dny *zdrželivosti* a *ujmy* zároveň, na soboty pak nařizuje se pouze *ujma* v požívání pokrmův.

Posty vigilií v tomto roku konejte se následujícím způsobem: *Vigilie před hodem Božím svatodušním* (30. května) a před *hodem Božího Narození* (24. prosince), jakož i *vigilie před Nanebevzetím Panny Marie* (14. srpna), jelikož tohoto roku na pátek připadá, jsou dnové *zdrželivosti od masitých pokrmův, zároveň pak i ujmy v jídle*; naproti tomu jsou dnové *vigilie sv. Apoštolův Petra a Pavla* (27. června) a *vigilie před slavností Všech Svatých* (31. října) pouze *dny ujmy v jídle*.

V *adventním čase* jsou *pátky dnové zdrželivosti i ujmy*, středy pak pouze *dnové ujmy*, vyjímaje středu dne 16. prosince, na kterýžto den za příčinou připadajícího postu suchodenního i od masitých pokrmův se zdržeti nařizeno.

Všechněm duchovním pastýřům dávám i na tento rok plnomocenství, aby těm, kdožkoli se těžkými pracemi obírají, aneb chudobou sevířeni jsou, jakož i nemocným, větší ještě úlevy na kratší lhůty propůjčiti mohli, avšak ponechávám sobě, udělovati úlevy čili dispensy trvající na celý rok anebo na delší čas.

Kdož za příčinou poměrův a okolností svých pohledávají pokrmův za cizím stolem, kdežto se jim bezděky a bez ohledu na dny *zdrželivosti* podávají pokrmy masité; ti a takoví zavázání jsou ve svědomí, aby, pokud mohou, zachovávali zákon o postu podle ducha, tudíž aspoň možnou ujmou se postili, a mimo to, pokud nelze změnit poměrův, obrátili se ke svým zpovědníkům, od kterýchž se jim podle okolností jiná přiměřená cvičení v modlitbě, v kajinosti a účinné lásce uložití mají.

Poněvadž se ale vyznačený svrchu postní řád na církevní dispensi zakládá, tou příčinou zavázání jsou všickni věřící, kdož ho užívají, každou neděli čtyřicetidenního postu *pětkrát Otče náš a Zdrávas Maria*, jakož i *jednou Věřím v Boha* se pomodlití, *tři božské ctnosti a žel i lítost nad hříchy* vzbuditi, nad to pak, seč síly stačí, tolikéž i v *jiných skutečích křesťanské lásky k bližnímu* se cvičiti.

Duchovní pastýřové ohlásí nařízení toto při počátku čtyřicetidenního postního času osadám svým, a budou pokaždé po kázání nařízené modlitby s přítomnými hlasitě vykonávati. Mimo to, nechať i ostatní v tomto řádu postním ustanovené posty tu neděli neb ten svátek před připadajícím postem s kazatelnou ohlásí, aby se tím opěvaným ohlášením věřícím církevní jejich povinnost na paměť uvedla.

Dáno v Praze v neděli 1. po Zjevení Páně, dne 12. ledna 1868.

Bedřich,
kardinál a arcibiskup.

D O P I S Y.

V Karlině dne 16. února 1868.

(Hříčka se slovy.)

V důvěrném hovoru tázal se před lety studující jinoch učitele svého na cestě ze školy, co by byla *politika*? Učitel se poušmál, podíval se na nezkušeného žáka, chvíli přemýšlel a pak odpověděl: „Politika jest šalba a klam.“ Nad takovou odpovědí ustrnulý mladík pátravým zrakem pohleděl učiteli v tvář, mluvil-li opravdově anebo žertem? Byl sice přesvědčen o pravdomluvnosti učitelově; každé slovo jeho bylo mu svatou pravdou. Ale co s tou odpovědí? Vždyť si představoval mladík politiku jakožto vzácné a vznešené umění, jehož cílem a koncem jest právo a pravda. Tenkrát pochyboval, ač jen tajně, o úplné pravdivosti slov učitelových. Mladíkem byl jsem já; učitelem jeden z prvních našich spisovatelův. — Minula leta, nastaly změny. Přišly doby, v nichž jsme živi, kde vše rychle jde ku předu. Událost jedna stíhá druhou. Není oddechu, není odpočinku. Co století vystavělo, zboří den. Bedlivý pozorovatel událostí má hojné látky k posuzování. Záhadná odpověď učitelova: „Politika jest šalba a klam“ ustavičně zněla mi v uších. Pozoroval jsem události. V letu událostí pátral jsem po pravdě a nalezl jsem lež; hledal jsem právo, a shledal jsem křivdu; očekával jsem spravedlnost, a viděl jsem loupež; slýchal jsem sliby, a viděl jsem naděje zmařené. Zločiny, pro které jednotlivci k dlouholetému žaláři odsouzen bývá, politice páchatí bývá dovoleno. Kam se při tom poděje *mravní a právní cit* lidu? Čemu se jindy říkalo „*krádež*“, tomu se nyní říká „*anektování*“, aneb „*konfiskování*“. Před dvěma lety nazvali *krádež* „*requirováním*“. Se slovy zcela nezávadnými se provádí smělá hra. Připomínám na př. slovíčko „*Utramontán*“, kterým nám katolíkům přezdívali. Odvozuje se od latinského „*ultra montes*“ t. j. za horami. Nám, katolíkům, jest to slovo nezávadné. Vyznačuje, že uznáváme za nejvyšší hlavu Církve sv. Otce, který vzhledem na nás v Čechách, na Moravě atd. bydlícím, „*za horami*“, — v Římě své sídlo má. Avšak vyslovením toho slovíčka ve společnosti lze jest postrašiti i katolíka, o němž se říká, že jest horlivý. To jest jen jeden příklad;

dalo by se jich uvéstí více. Jaké neplechy se n. p. tropí se slovem „*konkordát*.“ My tak nazýváme smlouvu, kterou sv. Otec Pius IX. s nyní panujícím císařem pánem ve jménu katolíků Rakouských uzavřel. V té smlouvě se nám katolíkům slibuje samospráva ve věcech náboženství se týkajících, jakož se samospráva náboženská také protestantům a židům povolila. A co po právu se dalo jinověrcům, po právu patří i nám, katolíkům, kteří jsme zde u veliké většiny, ať se již takové smlouvě říká „*papent*“, „*dekret*“ anebo „*konkordát*.“ A přece nevinné to slovíčko stalo se pravým strašidlem. Straší v novinách, straší ve schůzkách vážných i zábavných. Nebylo zajisté ani jedné besedy, v které by se nebylo deklamovalo o ženě, jížto muž přezdíval jménem konkordát. S *právními* smlouvami si však šašky tropiti znamená tolik, jako *právní* cit lidí ze srdce vydíratí. — Podobně se zachází s ctihodným slovem „*klerikální*.“ Čestné toto slovíčko jest mnohým lidem, — až hrůza z toho jde — tolik co zatemnělec, zpátečník, atd. Z toho jde na jevo, že si naše doba se slovíčky *hříčku provádí*. A jest to zajisté velmi zajímavé, když člověk po lučebnicku taková slova na prvky uvádí. Však o tom jindy.

Fd. L.

Z Pisecka v únoru 1868.

(Sv. missie v Kestranech; úvahy o katalogu duchovenstva; pastýřský list.)

Z osad, v nichž se odbývaly sv. missie, ozývají se radostné zvěsti, jak blahodátně k upevnění víry sv., k rozmnožení cti a slávy Boží, a ku spáse věřících přispěly. Týž ohlas ozývá se z malé osady Kestranské, kamž tamní p. farář pozval na počátku doby adventní m. r. horlivé a zbožné otce missionáře, aby v osadě jeho sv. missii vykonali. Jako každá věc, byť sebe lepší, nalezá odpůrců, tak i tato; úšklebků semo tamno bylo zprvu dosti slyšeti; n. př. že domácím kněží jsou na ujmou atd. Jak mile však vel. kněží započali dílo spasitelné, hned jiný ozýval se hlas. Pohnutí přicházeli posluchači z chrámu Páně a s pohnutým srdcem čítili pokání, vždy nové a nové i přesporní postuchače s sebou přivádějíce, tak že chrámová prostora je nepojala a začasté i v chrámu i vně bylo kázání. Posměváčkové utichli, vše se hrnulo k zpovědnicím a mnohý vícekrát v té době přistoupil k stolu Páně. I nejurputnější odpůrce věcí svatých po dokonané sv. missii cítil se blazeným a očitým jsem byl svědkem, když

ústěpně tážajícimu se osadníku odjinud na otázku: co tam ti missionáři dělají, domácí klidně odpověděl: Pojdte a zvíte; ale nedovolte si ani tím nejmenším přede mnou je urážet. A tak opět se osvědčila sv. missie co spásonosná v mře přehojné. Byl jsem přítomen výkladu tajemství sv. růžence, řeči to předposlední a sešel jsem se se známými od nás, kteří za svým zaměstnáním též do Kestrán přišli. Při výkladu hrobové panovalo ticho, a když cti. řečník naučení z výkladu vyvozoval, vše v hlasitý pláč se dalo. Když bylo dokončeno kázání a že cesta naše byla v zimní době a při krátkém dnu daleká, volal jsem na známé: přátelé pojďte! Ale ani se nehnu. Setrval jsem milerád přes pozhnutí a pak mi cestou pravili: nebylo možno se odloučiti. Tak se dělo všem. Mohu říci, že missie tato právem patří mezi zdařilé. Dejž Bůh, by hojného přinášela ovoce, jakéhož v každém ohledu již při odbývání přinášela. Bůh silně velebné otce i na dále! —

Na hrobě nejednoho člověka dala by se napsati pěkná kniha o životě jeho. To-li platí o každém, dojista tím více o knězi. Obdržev nový katalog čtu ta jmena zemřelých. Odebralo se jich mnoho na věčnost. Mnozí v stáří, jiní v plném květu života. Některé jsem znal osobně, jiné z jejich působení. Jaké to vzpomínky! Jakoby všickni ti zemřelí volali k nám: Bratří, i vás budou jednou jiní čísti v seznamu zemřelých! Život každého z nich byla by pěkná kniha. Zde doba mládí s těmi tužbami, s namáhavými studii, by došel cíle; ale i s těmi radostmi mnohými v středu milých přátel; tu doba v semináři, doba svatá ordinace, posléze místo působení se všemi úmysly a snahami, mnohými zkušenostmi; na to nechybíci nikde, nikdy a nikomu útrapy, strasti, snad i pronásledování; toho snad odměny a významání, onoho útržky bezvinné, zlomyslné provázely až na kraj života, s nímž se po mnohém lopocení konečně rozloučil. Snad zemřelí unikli mnohemu zlu, jež na nás čeká v době bouřlivé, v níž bývají protivníky i vlastní bratři, v době utrpení a pronásledování. Z plna srdce jim přejeme: lehkého odpočinutí! —

Za časů našich v popředí se staví škola, a tudíž třeba co nejbedlivěji k ní přihlížeti; duchovní s veškerou ochotou má a musí do ní spěchat, by v ní onen duch vanul, jenž jest základem pravého blaha lidského. K tomu vezdy přihlíženo;

doba naše toho zvláště vyžaduje. Proto církev sv. ústy svých správců, svých vrchních pastýřů mluví ku kněžím, mluví i k věřícím slovo laskavé, jehož obsahem jest: hleďte si na nejvyšší škol, vyučování v pravdách víry sv. Jest to 1. list biskupský roku nového v diecési Budějovické, v němž ku svému duchovenstvu mluví Jeho Excellence, by si hledělo škol, by si hledělo maličkých. Jest patrno ze slov těch, že jdou od srdce, a netřeba ujistění, že půjdou vesměs k srdci; jsouť to slova, jejichž ohlas zaznívati bude v srdci každého; neboť výhody z pilného vedení a cvičení mládeže, jejíž srdce náchylna jsou k pojmutí pravd sv., výhody v letech budoucích jako: hráz proti hříchu, útěcha v neštěstí, posila v boji, jsou patrný. Proto byť i nevděk a neuznání na zemi zastihlo učitele, byť i útrapy musel snášeti rozličné a snad i nezaslouženého pokoreni a pohanění, — to vědomí, že konaje svědomitě své povinnosti, prospěl věci nejlepší, postarav se o blaho duševní svěřenců svých, že prospívá církvi a státu ano veškerému občanstvu a tím si ukládá poklady nehynoucí, an ti: „kdo učí a pracují, dvojí cti hodni jsou“ u Otce světél; to vědomí mu vše nahradí. A promluviv v 1. listu k duchovenstvu obrací se ve 4. listu ord. již ku věřícím, a vybízí je k pilnému odesílání dítek do školy předeslav hlavní účel školy a ukázav její blahé působení. Dojista i toto přání ohlasu nalezne v srdcích všech křesťanských rodičů; a hlas milovaného vrchního pastýře nebude ani tu, ani tam pouhým hlasem volajícím na poušti. Zdaru Bůh popřej a své milosti všem poskytni!

P. J. B.

Ze Soutic, dne 15. února 1868.

(Oběti k chrámu Páně.)

Krásný pomník zbožnosti a štědrosti patrona kostelního, p. Aloise Zahna a zdejších osadníků jest zajisté nový farní chrám sv. Jakuba Ap., kterýž na místě starého kostela sešlého a těsného na návrší u prostřed obce velebně k nebesům se vypíná a jehož štihlá věž oko mile dojmá. Stavba ta započata roku 1861 vedením p. Josefa Límáxa, stavitele z Louňovic, a stála v celku 11.921 zl. 48 kr., k čemuž přispěli osadníci 5493 zl. 11 kr. a p. patron 5513 zl. 98 kr., jakož i 914 zl. 39 kr. na zbudování zákristie a oratoria nad ní. Tento nový chrám důkladný, prostranný, jednoduchou a vkusnou úpravou velmi dojemný a k pobožnosti vyzývající posvěcen byl v neděli před sv. Václavem 1. P. 1865 od vele-

důst. p. Jana Ehrenbergra, děkana v Světlé a tehdejšího bisk. vikáře střídnictví Ledečského. — O vnitřní upravení domu Božského. — O vnitřní upravení domu Božského staral a stará se ustavičně ctěný p. patron, majitel velkostatku Soutického a jeho pp. rodičové. Pan otec p. patrona A. J. Zahn, velkokupec v Hamburku daroval hned r. 1865 na místo sešlých a nesličných obrazů křížové cesty 14 nových v ceně 320 zl. Obrazy barvotiskové na plátně natažené pocházejí ze známého závodu Mnichovského v Bavořích, rámy pak dobře pozlacené dodával p. Beer, pozlacovač v Praze. Týž obětivý pán zakoupil r. 1866 pro náš kostel za 185 zl. velký křišťalový lustr s 12 pozlacenými svícný a daroval drahocenné velum z bílého hedvábí bohatě zlatem vyšivané k žehnání s Nejsv. Svátostí. Blíže Soutic se nachází pěkná socha, představující sv. Annu co učitelku Marie Panny, z pískovce nákladem p. baronky Puteanové před 80 roky postavena. Krásná tato socha stála však na místě nepřihodném. Pročež týž p. A. J. Zahn dal ji nemalým nákladem postavit na místo povýšené, podložiti čtvercovými kameny, ohraditi vkusným mřížovým zábradlím a k ní vzhůru položiti pohodlné schody z tesaného kamene. — Paní matka páně patronova obdarovala r. 1866 náš chrám Páně skvostným bílým mešním rouchem. Ač již v letech velmi pokročilá mile ráda podrobila se práci bohumilé a vlastnoručně prostředek v způsobu kříže hedvábím a vlnou velmi ozdobně vyšila, ostatek pak vel. sestrám kláštera Uršulinského v Praze za odměnu 100 zl. upravit dala. A jako již dříve tak opět roku právě minulého darovala krásné polštáře na velký oltář, opět dílo rukou svých, pěknou lněnou albu a jiné drobnější prádlo kostelní. — Největší však oběti přináší pan patron sám; dalt hned po dostavění kostela tři oltáře a kazatelnu slušně obnoviti a rozpuklý menší zvon nákladem 95 zl. v dílně p. Bellmanové v Praze přelíti, roku 1866 dal zhotoviti za 204 zl. pěkné, pohodlné kostelní lavice a postaviti od Pražského chvalně známého varhanáře p. Vocílky za cenu 800 zl. zcela nové, dobré a libozvučné varhany, jichž láci se zkušený varhaníci při té důkladnosti obdivují. Mimo to zaopatřil p. patron scházející kostelní roucha pro ministranty a kostelníky, potřebné skříně, vlna, antipendia a jiné menší potřeby k posvátným úkonům a vůbec vše dal do žádoucího pořádku uvésti a to jen vlastním nákladem, anof zádušní jmění zdejší jest nepatrné a ani na běžné výlohy nestačí, tak že i na ty každou

roční pomoci páně patronovy jest zapotřebí. Roku 1866 před slavností Sv. Janskou dal týž dobrodinec chrámu Božšho postaviti pod Soutici na mostě přes Želivku místo valně již porouchané kovové sochy sv. Jana Nep. nákladem 300 zl. novou kamennou sochu téhož sv. patrona vlasti naší, kteroužto sochu velmi krásně vyvedenou dodala umělecká dílna Pražského sochaře p. Hergesella. — Farní stavení dal p. patron v minulém roku důkladně a pěkně obnoviti. Obě farní zahrady a dvůr ohraditi dal pevnou zdí, hospodářská stavení byla opravena, na farní dům dána zcela nová střecha, okna všechna nová, nové dvěře, nové podlahy i stropy nákladem přes 2000 zl. K této opravě nepoužil p. patron zákonem předepsaného příspěvku osadníků; nýbrž uváživ, že osadníci nedávno ku stavbě kostela přispívali, a znaje nynější nesnáze a velikou nouzi lidu, mezi nímž stále žije, provedl celou tu opravu úplně na vlastní útraty.

Nemohu ukončiti zprávu tuto, abych nezmínil se ještě o dvou krásných památkách, kteréž Souticům zanechala dřívější majitelka zdejšího velkostatku, slečna Marie Terezie Zahnova. Jest to před kostelem r. 1853 postavený velký kříž s podstavcem, vše z železa litého z hutí Komarovských u Hořovic. Tělo Ukřižovaného jest skoro v životní velikosti, bohatě v ohni pozlacené. Dílo toto, zřízené nákladem 1800 zl. jest dílo právě umělecké a není zajisté venkovské obce, která by se takovou památkou honositi mohla. Druhá památka a spolu nejkrásnější ozdoba našeho hřbitova jest krásná hned od základu až k vrcholi z tesaného kamene nákladem 3700 zl. roku 1859 vystavená kaple sv. Kříže s mramorovým oltářem, na němž dovoleno 6 mš sv. ročně sloužiti a sice za zbožnou zakladatelku a za jejího bratra p. Vincence Zahna, jichž ostatky v hrobce této kaple odpočívají.

Jakož štědrá a radostná byla leta nedávno minulé pro náš chrám Páně, tak radostně počíná i rok letošní. Minulého měsíce t. r. odeslal totiž příbuzný ctěné rodiny Zahnovské p. Josef Zahn, velkokupec v Amsterodamě, Soutickému kostelu 4 skvostné, skleněné nádoby květinové na oltář. Jsou zhotoveny v Steinschönau v Čechách, dvě modře a dvě zeleně emajlované, čisté pozlacené s pěkně vyvedenými obrazy: sv. Jakuba Ap., sv. Jana Nep., sv. Aloise a sv. Josefa, přes stopu zvýší. Cenu toho krásného daru páčí znalci na 120 zl. — Všem těmto šlechtným dárcům a milovníkům o-

krasy domu Božšho buďž Všemohoucí zde i na věčnosti štědrým odplátcem! †

V Římě, 5. února 1868.

(Dopis třetí.)

Téměř celých šest neděl bylo zde divné počasí a teploměr dostoupil někdy až + 15° R, takže jsem již v polovici ledna na Monte Pincio fialky trhati mohl; větrem severním ale, který 25. ledna náhle vátí počal, změnila se teplota tak značně, že teploměr až na 0° R. klesl. Následkem takových změn v povětrnosti panují zde rozličné nemoce, a jak mně řekl lékař z Čech, jenž zde již mnoho let jest domovem, ani v čas cholery tak mnoho lidí, jako letos, tu neumřelo. Jest to zvláště zapálení plic, které se zhusta vyskytá a obyčejně smrt v zápětí má. Od 3. února vane však opět vítr jižní a máme příjemné počasí. Pilně užívám času, abych obledal a seznal díla umělecká pohanského i křesťanského Říma. Denně navštěvují meškající zde umělci chrámy, galerie, musea a jiná místa a ačkoli sám nejsem ani umělec ani výběrný znalec děl uměleckých nemohu se jim přec vynadiviti. Jsou to především místa posvátná, plna zbožných upomínek na svaté mučeníky prvních století, jež mne mocně k sobě poutají a velkolepá díla, zvláště pak světoznámé práce Rafaelovy, jenž umění křesťanské na vrchol slávy povznesl, jimž se vždy s úžasem obdivuji. — Dne 3. ledna došel ředitele ústavu all' Anima, p. preláta Gassnera list, v kterém mne J. Em. p. kardinál arcibiskup Pražský jemu blahosklonně odporoučí; velice jsem se nad tím zaradoval a jsem J. Em. nejvroucnějšími díky zavázán. — Téhož dne byl jsem v basilice sv. kříže Jerusalemského, již Konstantin Veliký vystavěti dal, aby tam uložil sv. ostatky, jež jeho matka sv. Helena z Jerusalema přinesla: totiž část svatého kříže, několik trnů z koruny Spasitelovy, jeden hřeb a částku sv. kříže. Jeden z tamějších kněží rádu cisterciáckého vedl mne též do podzemní kaple sv. Heleny, kam paní pod trestem vyobcování z církve stoupiti nesmějí. Jest zde mnoho země z hory Kalvarie, již sem sv. Helena přenést dala. — Odtud jsem šel do kaple Sancta Sanctorum v Lateráně, bývalé kaple papežské, kde se chová mnoho drahocenných památek, mezi jiným též prastarý obraz představující Spasitele, jež prý sv. Lukáš malovati počala andělé dokonali. Mimo to nalezájí se zde ony posvátné stupně mramorové, jež druhdy v Jerusalemě do domu Pilátova vedly; po těch kráčel též trpící Spasitel a byl na nejvyšším z nich

se slovy: „Ejhle člověk“ lidu ukazován. Po těch 28 stupních jsem stoupal kleče až ku kapli. Jsou s touto pobožností spojeny úplné odpustky v hodině smrti. Vraceje se zašel jsem do velepamátné basiliky sv. Klementa, třetího nástupce sv. Petra. Vyniká starobylostí a jest jediná, jenž původní ráz starých basilik věrně zachovala; v době nejnovější stala se slavnější tím, že v ní objeven byl starší podzemní chrám. Tam nalezen hrob sv. Cyrilla apoštola Slovanův. Pod hlavním oltářem odpočívají těla sv. mučovníků Klementa a Ignáce. Na oslavu přenesení ostatků v podzemním tom chrámu nalezených konala se zde 30. a 31. ledna a 1. února třídní pobožnost. Poslední den byl jsem též přítomen slavným nešporám a kázání, jež měl proslulý řečník kardinál Quidi z řádu Dominikánův, bývalý profesor na universitě Vídeňské.

Dne 26. ledna byly vystaveny v chrámu sv. Petra v Okovech k veřejnému uctění okovy, jimiž kníže apoštolský spoután byl a jež se tam chovají. Líbal jsem je též a obrazem, jež na těle nosím, jsem se jich dotýkal. — Milerád chodím do basiliky sv. Petrské. Velkolepý ten a největší chrám na celé zemi poutá mne vždy k sobě; jeho nadobyčejný rozměr vlévá lahodný poklid do srdce mého. Když pod rozsáhlou kuplí s tou výbornou malbou a zlatým nápisem: „Ty jsi Petr“ stojím a zrak můj po nesmírné té prostotě téká, soudívám v myšlénkách, že náhrobek chudého rybáře genesaretského úplně se shoduje s důstojností vznešeného úřadu, jež svým nástupcům zůstavil. — Jednoho dne vracaje se z basiliky spatřil jsem s nemalým potěšením opět sv. Otce na náměstí sv. Petrské a kleče přijal jsem jeho požehnání. Právě v tu dobu přijel též kníže Fürstenberg, jenž se zde zdržuje, se svou dcerou na náměstí. Když sv. Otec zdaleka spatřili, sestoupili oba z vozu a čekali, až jel okolo, pak poklekli a přijali s patrnou zbožností apoštolské požehnání.

Již v předešlém dopisu jsem se zmínil, že se připravuje v Itálii politický převrat. Dokladem toho budiž pověst o novém rozdělení Itálie na 5 dílů: 1. Sicilii, 2. Neapoli, 3. stát církevní, jemužby pro zaokrouhlení některé provincie přiděleny byly; 4. Toskanu a 5. Lombardie, Benátky, Ankona, Ravenna a Livorno byly by prý za města svobodná prohlášeny a všech 5 států by tvořilo italskou konfederaci s papežem v čele. O nadšení, jež se pro světskou moc sv. Otce všude jeví, píše úřední Giornale

di Roma 27. ledna: „Osvědčování se katolíkův, jež nyní vždy zřejměji se objevuje, jest patrným důkazem svornosti, která je v důležité otázce o neodvislosti papežově nadšením naplňuje a důstojný ohlas podivuhodné shody s nálezy biskupskými z r. 1862 a 1867. O mnohých a důležitých osvědčeních se pro sv. Stolicí ve Francii, Španělsku, Belgii, Holandech a Angličanech většina časopisův chvalně se zmínila. Ani Německo neváhalo v společném tom a podivuhodném ruchu se účastniti. Četné adresy oddanosti, jež J. V. králi pruskému od katolických poddaných podány byly, usnešení university Monastýrské ve prospěch sv. Otce a hojně sbírky peněžité ve Vídni jsou známy a právě tyto dni došla sem zpráva z Mnichova, že se studující na universitě jednomyslně k adrese Münsterských přidružili a že co nejdříve J. V. králi bavorskému podána bude adresa s více než 60.000 podpisů, mezi nimiž jest mnoho mužů vážených a vysoce ctěných. Zbožná ta horlivost v hájení práv sv. Stolicí dojala sv. Otce nad mřou. Vidí v tom dostačnou náhradu za bezpráví, jež mu jeho nevděční a zbloudilí synové způsobili a vzdávaje díky Hospodinu, Otci milosrdenství za výdatnou ochranu, již mu jednomyslně a nadobyčejné nadšení, v církvi se jevíci poskytuje, neustává jej prositi, aby své požehnání na rodiny všech těch hojně vylíti ráčil, kdož v nadšení tom účastenství mají.

Na den Očišťování P. Marie byl jsem přítomen velkolepé slavnosti svěcení hromnicek v basilice sv. Petrské. I tentokráte poštěstilo se mi dosíci místa, odkud jsem vše jak náleží viděti mohl. O 10. hodině zavítal sv. Otec v pluviálu a mitře do chrámu provázen slavným průvodem. Když na trůnu obvyklé homagium přijal, jal se sám konati obřady svěcení. Po jich ukončení podílel svěcenými svícemi přítomných kardinálů, arcibiskupů a biskupů, prelátů, komorníků a jenerálů řádův; pak dipl. sbor, ministry a senát, při čemž jeden po druhém k stupňům trůnu poklekl a podanou svíci políbil. sv. Otec dle své důstojnosti příslušnou poklonu učinil. Pak byl veden průvod chrámem, v němž se všickni hodnostáři s hořícími svícemi účastnili. Sv. Otec pod baldachýnem na „sedia gestatoria“ jsa nesen, držel hořící svíci. Po průvodu sloužil kardinál Reisach pontifikální mši, šetře při tom obřadův, jež pontifikál pro tak zvanou *capella papale* (když papež službám Božím přítomen jest na trůnu) předpisuje. Ku konci začal sv. Otec příjem-

ným svým a mohutným hlasem chvalozpěv sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme“ na poděkování za šťastné zachránění Říma před zemětřesením r. 1703. Uděliv apoštolské požehnání ubíral se po skončené slavnosti do Vatikánu, kde naň v síni audienční představení národních chrámů, ústavů, řádů, kongregací a bratrstev čekali, aby mu dle starodávného obyčeje učinili poklonu a obětovali svíce, až i 50 l. těžkou, obrazy Svatých, erby a jinými znaky ozdobenou. Sv. Otec zasedl na trůn, u něho nejbliže stál na pravé straně nejvyšší dvormistr, monsgr. Borromeo, vedle něho almužník, monsgr. Merode, arcibiskup in p. inf.; na levo nejvyšší komorník monsgr. Pacca s dvěma přísluhujícíma komorníky. Z těch četl jeden jména jednotlivých spolků, načež jich dva zástupcové před papežským trůnem poklekli a nejvyššímu dvormistrovi svíce odevzdavše, sv. Otci nohu políbili. Svatý Otec byl při tom veselý a mysli a každému něco příjemného řekl, tak že všichni s radostiplnou tváří sně opouštěli. Při té příležitosti viděl jsem poprvé v mém životě zástupce téměř všech řádů katolického světa. Na památku toho dne dal jsem si též od sv. Otce posvětit svíce, která mi v hodině smrti svítit bude. Že se kardinál Andrea, jež sv. Otec na milost přijal, opět nedostavil, bylo všem nápadné a od každého velmi nepříznivě posuzováno i jeho list, nedávno uveřejněný, v němž se proti liberálním časopisům ospravedlňuje, byl velmi chladně přijat. Mezi těmi, jež v nejbližší veřejné konsistoři v měsíci březnu od sv. Otce za kardinály zvoleni býti mají, jest prý též druhý státní tajemník monsgr. Bernardi, arcibiskup in p. inf. a též prý primas Uherský.

Přípravy k všeobecnému sněmu, jež v příštím roce zahájen býti má, pilně se konají, poněvadž na tom sv. Otci velmi záleží a veškerá jeho snaha k tomu směřuje, aby sněm, jehož nálezy církvi svaté, jak doufá, k nemalému prospěchu budou, před rokem 1870 svolán byl, ježto se domnívá, že se toho roku nedočká, aspoň prý se často v ten smysl vyjádřil. Z theologů, kteří do Říma povoláni jsou, aby předběžné přípravy konali, již se někteří dostavili, jiní čekají se během tohoto měsíce, kanonisté pak přibudou později. Z Rakous dostaví se dvorní farář Kolowetz, dvorní kaplan Danko, kanovník Koločský Kováč a Jesuita Schrader.

Na místo ministra záležitostí vnitřních de Vittena, jež před několika dny zemřel, bude prý zvolen msgr. Negroni uditore di

Rota Romana. Kanovník Olomúcký monsgr. Lichnovský, který zde již několik měsíců v záležitostech kapitoly Olomúcké meška, šťastně svůj úkol vykonal a chtěl se již domů vrátiti, v tom však bylo mu přikázáno, aby se pozdržel. Dřívější rakouský uditore monsgr. Bellegarde dal veškerý svůj nábytek dražbou vyprodati a tudíž se více, jak se zdá, do Říma nevrátí. Dosáhne prý místa kanovníckého v Olomouci.

Konečně zmíním se o některých zvláštěnostech, které v Římě pozornost mou zbudily. Tak jsem četl nedávno v pátek na kostele P. Marie della Pace nápis: „Dnes v hodinu 22. bude křížová cesta;“ hodiny se totiž počítají od 6. hodiny večerní jednoho dne až do 6 hodin u večer druhého dne. Ohlášení křesťanského cvičení děje se takto: půl hodiny před počátkem jdou dva ministranti, jeden s křížem, druhý se zvonkem ulicemi, jež k farnosti přísluší a vyzývají rodiče, aby děti své na cvičení poslali. „Anděl Páně“ zvoní se zde též zvláštním způsobem: nejprve udeří se třikrát, pak čtyřikrát, nato pětikrát a posléze jednou na zvon a to po malých přestávkách. — Přátelům kongregace Školních sester bude zajisté milo, že zde Školní sestry, především české, chvalné pověsti požívají, jejich ochrance kardinál Catterini velmi pochvalně se o jejich posavadní činnosti vyslovil a k jejich nemalé cti zvláště podotkl, že to sv. Otci velikou radost způsobilo, když ze zpráv nejdůst. Ordinariátů českých se dověděl, jak velice, obzvláště ale nejd. p. biskup Kralohradecký, blahodárné působení této kongregace uznávají. Kdo se jako já o přičinění se Školních sester a o zbožné mysli, jež celou kongregaci ovládá, přesvědčiti měl příležitost, bez odporu uzná, že chvála té v plné míře zasluhuje. D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Odpolední česká kázání *postní* budou se konati: *ve středu* o 4. hod. u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. — *V pátek* o 4. hod. u sv. Duchy, u sv. Petra, u sv. Vojtěcha v Jirchářích a na Vyšehradě. — *V neděli* o 1/2 3. hod. u sv. Salvatora v semináři a v kostele na sv. poli Malostranském; ve 3 hod. na Strahově; o 1/2 4. hod. u sv. Ignácia, na Karlově a v Podskalí, ve 4 hod. v Týně, u sv. Mikuláše a v Karlíně.

— *V neděli I., II. a III. postní* budou se při dopedních a odpoledních službách Božích konati v chrámech Pražských sbírky pro sv. Otce. Úřad sběratelek vžaly

na se z lásky vzácné paní rodu šlechtického i měšťanského. Budouť střídající se seděti u stolků postavených u dveří chrámových přijímající dárky, jimiž přispěje láska a oddanost věřících stísněnému otci. Pilným navštěvovatelům služeb Božích jest známo, že sbírky v našich chrámech nejsou nic neobyčejného, vědí též, že k milodarům těmto nikdo nucen nebývá, není tedy třeba vyhýbat se chrámům v čas sbírek: kdo přispěti nemůže, aneb nechce, nemusí přispěti. Nad to jest mnoho kostelů, v nichž se sbíratí nebude. Tak na př. na celých Hradčanech bude sbírka jenom v cis. kr. dvorní kapli; nebude tedy žádné sbírky v chrámech: u Věch Svätých, u Karmelitek, na Strahově, v Loretě, u OO. kapucínů; rovněž nebude nikdo přijímati příspěvků pro sv. Otce na Malé Straně u Kajetánů, u Anglických panen a Milosrdných sester; tak též ne na Starém městě u sv. Salvatora, u sv. Klementa, u sv. Bartoloměje, u Milosrdných bratří, ani na Novém u sv. Apolináře, v Emauzích, na Skalce, u Piaristů. Z toho jest patrné, že o svobodu všech úzkostlivých dostatečně jest postaráno. Kým by i oni přáli svobodu jiným! Na námitku již od Jidáše Iskariotského pronesenou, že by „mohlo dáno býti chudým“ odpovídáme, že láska, kteráž podporuje otce, jest jedinou útěchou a pomocí též chudých bratří; ale naopak, kde není křesťanské lásky, tam nedostane ničeho ani bratr ani otec.

— Pobožnost 40hodinná bude dále slavena 29. února, 1—4. března na Karlově, od 5—9. března u Voršilek.

— V neděli I. postní (1. března) bude v kollegiatním chrámě sv. ap. Petra a Pavla na Vyšehradě slavně instalován nový kanovník kapitoly Vyšehradské p. Al. Kafka.

— Dědictví Svatojanské čítalo na konci min. roku 24.113 údů; mezi těmi jest údů stálých a sice rodu 4981; škol, obcí, knihoven a bratrstev 1062, údů stavu duchovního 3830. Během roku 1867 zemřelo 338 údů. Podíl za letošní rok již se dává nově přistupujícím údům, všem pak členům bude se vydávati po velikonočních svátcích.

— Velebnému Duchovenstvu arcidiecése Pražské! Nižepsané představenstvo spolku sv. Michala archanděla, jsouc vyzváno pastýřským listem Jeho Eminence, nejdůstojnějšího knížete arcibiskupa ze dne 18. ledna t. r., oznamuje, že po příkladu

jiných podobných spolků s radostí se uzavazuje v řízení žádoucích sbírek na vydržování vojska k ochraně sv. Otce a dědictví Petrova ze všech národů sebraného. Za tou příčinou trvá řečený spolek Pražský v nestředném spojení, kterým lze nabývati žádoucí vědomosti o nynějších potřebách sv. Stolic, jakož i poskytnutých milodarů dopravovati do Říma cestou bezpečnou a způsobem nejpřiměřenějším. Velebnému duchovenstvu dostane se od spolku našeho vždy ochotné odpovědi na jeho dotazy a spolu ob čas návěští úplného, jak to s podniknutou věcí stojí a jakým způsobem by dle sil a okolností nejvydatněji podporována býti mohla. Prozatím odvoláváme se k článkům v listu vídeňském „der österreichische Volksfreund“ v této záležitosti uveřejněným a dnem 31. prosince m. r. počínajícím, spolu velebné duchovenstvo vyzývající, aby se v tomto posvátném díle hojně účastnilo, zejména lid z veliké části literaturou novinářskou svedený soukromě i veřejně o tom poučovalo, v jakémže úzkém spojení papež a Církev stojí a jakže nám, chceme-li své víry a svého svědomí svobodu míti, na tom záležitosti musí, aby papež byl samostatným a od jiných knížat neodvislým vůdcem a zástupcem našim u věcech duchovního života. Dary k tomu cíli poskytnuté zaslány buďtež skrze veleďstojné pány vikáře jako obyčejné dary pro sv. Otce čili peníz svatopetrský kn. arcib. konsistoři; budouť však od správy spolkové zvláště účtovány a časem svým veřejně ohlášeny.

V Praze, na den Očišťování Bl. P. Marie, 2. února 1868.

Jmenem spolku sv. Michala archanděla.

Dr. Adolf Würfel, předseda spolku.

Med. Dr. Josef Tieftrunk, člen spolku.

Z Brna. Letošním rokem školním počínaje konají se i v klerikálním semináři Brněnském přednášky o církevním umění; dovedný architekt p. August Prokop sám se nabídl k přednáškám takovým; J. Excel. nejdůst. p. biskup milerád nabídnutí to přijal a ohlásil veškerému duchovenstvu své diecése, že p. Prokopa jmenoval „stavitelským radou diecése Brněnské;“ spolu všem kněžím na paměť uvádí, že podle zákonů církevních ku každé stavbě nového chrámu jakož i k rozšíření kostelů starých zapotřebí jest biskupského svolení.

Z Uher. A. Z Pešti 5. února. Uherští biskupové vydali návrh o t. ř. smíšených sborech církevních, obsažený v dvou

odděleních a §6. §§. Účel toho jest dohlídka a správa i kontrola církevního jmění všelikého záduší a zřízení školního. Sbory ty jsou: *farní, dekanatní (vikariatní), biskupské a zemské*, v jichž čele: *farář, děkan (vikář), biskup a primas* království. Sbor *farní* záleží dle menšího většího počtu osadníků z 12 až 36 katolických údů obce farní s farářem v čele; *děkanský (vikariatní)* záleží z kněžstva vikariatního, patronů kostelních a 3 poslanců sborů farních; *biskupský* sbor záleží z údů kapituly biskupské, opatů, proboštů, představených řeholních a vyšších učilišť a 3 poslanců sboru dekanatního; nejvyšší *zemský sbor církevní* skládá se z 72 duchovních a tolikéž světských členů, k nimž nejvyšší hodnostáři, poslancové duchovních i laiků a královských zastupitelů se přidružují. Vyjma všechny záležitosti církevní věro- a mravoučných i církevních obřadů se týkající, jest předmětem tohoto sboru všechno co se týče vyučování a škol všeho druhu, správa církevního a školního jmění, a vůbec všelikých potřeb škol a duchovního pokroku. V čele tohoto *zemského sboru církevního*, an zasedati má v *Ostřihomě*, jest kníže primas anebo nejstarší arcibiskup. Zvláštní komise s mocí výkonnou o pěti údech ustanoví prý se v *Budíně*.

Z Německa. Katolický spolek sv. *Boniface*, jenž buď podporuje aneb zcela vydržuje duchovní správu v osadách katolických, má ročních příjmů 50.000 tolarů stř. (asi 90000 zl. r. č.); osady tyto čili sídla misijnářská záležejí obyčejně z lidí chudých, z řemeslníků, dělníků v továrnách a nádeníků; mají tedy vydatné pomoci se strany katolíkův velmi zapotřebí. Na proti tomu protestantský spolek *Gustava Adolfa* (již r. 1832 založený) má ročních příjmů 190.000 tolarů stř.; obce tímto spolkem podporované bývají samy dosti zámožné, záležejice z velké části z úředníků, obchodníkův atd. Jen v Čechách některé osady protestantské jsou chudé. V působení obou jednot nalezáme velký rozdíl. Kdežto jednota sv. Bonifacia se stará o blaho katolíků jen v těch krajinách, kde jich aspoň značnější počet žije, vtírá se spolek *Gustava Adolfa* násilně i v města a vesnice ryze katolické, aby tam protestantskou propagendu utvořil; i pečují tu vyslancové řečeného spolku ne tak o blaho svých souvěrců protestantských, jako spíše o to, aby urážkami a podezříváním katolické církve se ukázali hodnými býti

jmena onoho krále, jenž zuřivým byl církve katolické protivníkem. O takovém osočování strany druhé zajisté ani nejmenší známky nespatřujeme v tichém působení jednoty s. Bonifacia a jiných jednot katolických.

— 4. Co se jednak na východě na církev katolickou se vši i mocí i ošemetností doráží, co zběsilí nevěrci neustále proti papeži, konkordátu, ultramontanům atd. brojí, jakoby nic jiného na starosti neměli, co židovské časopisectvo na nejsvětější ústavy křesťanské přirozenou prohlášeností kalem pohazuje, utěšeno jest srdci katolickému zřítí, jak se na západě katolické vědomí vždy víc a víc šíří a utvrzuje, jak nejen v kněžstvu ale i ve všech třídách lidu hluboko kořeny své pouští a všechny stavy pojímá, aby všemi silami k zachování svaté věci církve katolické působili. To se objevilo v valném sboru katolíkův v Kolíně na Rýnu 27. ledna, k němuž se katolíci z všech stran sešli, nic nedbajíce nepohodlnosti cestování v zimě. Nejen duchovní, ale všech stavů mužové sešli se v síni „Gürzenich“ řečené; měšťané, učenci, úředníci, šlechticové spojili se v tak valném počtu, jak nevidáno co lidé pamatují, s duchovenstvem, aby se zasadili k slavnému osvědčení, že jsou hotovi zastati se, jak zákonitě možná, ideí práva, církevní svobody, duchovního účelu lidstva, *k pravému, věrnému sbratření se všech národů* v říši Boží, církvi svaté a k projevení těchto svých citů, této své poslušné oddanosti sv. *Otcí Piu IX.* jakožto přednímu a nejvyššímu reprezentantu těch ideí a nejstatnějšímu zápasníku za ně. Na pozvání předsedy hraběte Waldbott-Bornheima řečnil nejprve arcibiskup Kolínský za opětné hřmotné pochvaly, zvláště když se prohlásil, že shromážděním tak vážným dostává se té síni nového posvěcení za to poskvrnění, kteréž byla nedávno bohaprázdny a lidstvo zhanobujícími řečmi utrpěla. (Vztahuje se to na řeči, které tam byl sbor přírodovědecký měl.) —

Po něm mluvilo ještě 6 řečníků. Mezi nimi nejvíce dojal a hlučné pochvaly získal kanovník mohušský Moufang. Řečnil o velikosti věku našeho a o utěšené naději, ku které oprávněni jsme. „Že na obzoru věku našeho vyšly tak veliké ideje, řekl, jest znamením božského milosrdenství, a to tím více, že Bůh k uskutečnění jich i velikého muže témuž věku dáti račil, papeže Pia IX. Katolická církev s papežem Piem IX. v čele jest jediná,

kteřá tyto veliké idey věčného práva, samostatné duchovní právomocnosti, veliké ceny duchovních milostí, *společného sjednocení všech národů* přesně a čistě zastává a proti všelikým útokům brání. V tomto vznešeném zápasu jest povinností naší, abychom sv. Otci Piovi IX. statně po boku stáli a na vítězství nic nepochybovali; nebo vždy veliké idey velikými muži zastávané konečně vrch obdržely.“

Nadšení bylo veliké a usnešení jednomyslné, kteréž mnozí z 4000 shromážděných mužů v ten smysl vyjádřili: „Nic si, naprosto nic si libiti nedáme, co by proti našemu právu bylo!“ (A. P. Z.)

— 4. Podali jsme zprávu o shromáždění katolických studentů university Frýburské. (Bl. č. 3. st. 44.) Od té doby opakovala se podobná shromáždění na mnohých jiných místech, a tak i v Mnichově. Shromáždění to podalo zvláštní adresu arcibiskupovi Mnichovskému, na kterouž pak tento výboru studentů katolických blahosklonně takto odpověděti ráčil:

„Ze zprávy, kterou jste mi podali o shromáždění katolických studentů university zdejší 18. t. m. beru s uspokojením a radostí to přesvědčení, že i mezi Vámi jest totéž živé katolické nadšení a věrná oddanost k sv. Stoli, jaké se i jinde u velkolepých osvědčeních jeví, a že máte dosti zmužilosti a odvahy, abyste toto své přesvědčení zřejmě před celým světem objevili. Zájmy, o kteréž při zápasu o práva sv. Stolice jde, netýkají se toliko církve katolické, ale veškerého řádu společenského. Veliký zápas naší doby má ten hluboký význam, má-li ustoupiti anebo ostatí právo a spravedlnost proti hrubému násilí, vzdělanost křesťanstvím získaná a na něm jediné záležející proti všeobecnému bezvládní a převratu všeho pořádku. Pročež slouží akademickým mladíkům ke cti, že ten význam právě a živě pojali, a prápor práva a opravdové vzdělanosti tak neohroženě vztýčili. I cítím se puze, abych všem účastníkům onoho shromáždění své díky co jich vrchní pastýř, vzdal za tu statnost, kterou jim osvědčili, i abych jim své dobré přání k tomu osvědčil. Bůh Vás zehnej a posilni, abyste po vždy a ve všelikých života vezdejšího poměrech práporu jeho věrní zůstali.“ V Mnichově 24. ledna 1868. Řehoř arcibiskup.

Z Říma docházejí zprávy, že se na hranicích státu papežského nového násilí se strany Garibaldově obávají jest. — Císař Napoleon III. vyznamenal papež-

ského ministra války, jakož i všechny generály a vyšší důstojníky papežského vojska řádem čestné legie.

— 13. února. 4. Kdo se toho nadál, že sv. Otec v XIX. století bude se muset obklíčiti zvláštním vojskem — proti křesťanům? opevniti Řím — proti vlastním krajanům? — Ale tak jest, Bohužel! Denně se více a více svobodníků hlásí do vojska papežského a opevňování Říma zmáhá se včubhledě. Chlomy Aventinský a Janikul s andělským hradem tvoří trojhrannou pevnost k ohrazení pravého břehu Tibery a střežení cesty do Civita-Vecchia. Dilo jest při vši jednoduchosti velikolepé. Na Aventinu pracuje lidu k 600, mezi „*porta Portese*“ a vatikánskými zahradami asi 400, a na andělském hradě 100. — Sv. Otec přijal dnes pruského vyslance p. v. Arnima, jenž se mu pověrnými listinami co vyslanec severo-německého spolku prokázal. Na oslovení p. v. Arnima odpověděl sv. Otec, že děkuje králi Vilémovi za slova, která byl k prospěchu neodvislosti sv. Stolice promluvil, a za ochranu, kterou svým katolickým poddaným propůjčuje. Na to pak ještě doložil p. v. Arnim, že král Vilém rád přijme apoštolského nuncia v Berlíně. — Mluví se též o obnovení diplomatického spojení s Ruskem; ale sv. Otec prý stanovil tu vyjimku, aby se prvé od pronásledování katolické víry ustalo, a apoštolskému nunciu v Petrohradě žádných obtíží se nekladlo (A. P. Z.).

— 12. února. 4. „*Correspondence de Rome*“, sdělující tu důležitou zprávu, že francouzské ozbrojené zakročení nabylo povahy „*permanentní*“, dí: „Nejde tu více o vojsko, které by toliko jednotlivému výšlehu násilnictví revolučního v Italii překazilo; jest tu oddíl vojska okupačního, či lépe předvoj francouzské armády, hotové, každý nový útok Italie na bezpečnost Římu a práva mezinárodního mocně potrestati. Tím se znamená couvnutí k stavu věci před odtažením z Italie r. 1866. Slovem, Italíáni, prohřešivše se proti smlouvě, sami jsou vinni, že Francouzsko v Italii se usadilo.“ — Radostná jest ta zpráva, že minulým rokem ne méně než 77 odpadlých kněží, kteří se byli revoluční strany přidrželi, veřejným se odřeknutím opět s církví se smířili. Kéž by všickni a všudy povážili: „*Extra ecclesiam non est salus*.“

— 4. Zvláštní audienci udělil sv. Otec 30. ledna. Představilo se mu 200 paní, aby mu svou pokornou poslušnost osvěd-

čily v tom, co v zvláštním brevě od 12. října m. r. přikázati ráčil, týkajíc se neslušného oděvu, falešných kadeří a t. p. V čele těch paní byla mladá kněžna Lancelotti, dcera knížete Aldobrandini, která i zvláštní řečí sv. Otce oslovila. Sv. Otec odpověděl, chvále skromnost paní i v zevnějších věcech. Potom přijal s poděkováním množství prádla a roucha kostelního, které byly ty paní samy zhotovily a obětovaly pro kostely, při loupežném tažení Garibaldově okradené, a s sv. pozhnáním je pak propustil. — Ostatně již zde není vidět žádných chomáčů falešných vlasů a kadeří (chignons), žádných necudných mod čínských, ale vůbec se ukazují paní v oděvu slušnějším a skromnějším. — Toho by bylo i mnohde jinde potřebl!

Z Italie. Sv. Otec daroval všechna potřebná roucha bohoslužebná jakož i posvátné nádoby katolickým chrámům v Monte Rotondo v Mentaně; oba chrámy byly od Garibaldově popleněny a oloupeny.

— (*Podivný výklad poslední vůle*). Král poctivec Viktor Emanuel netoliko nepřekazil loupežné tažení Garibaldovců proti Římu, ale on Garibaldiho i podporoval. Zesnulá královna Maria Christina (kteráž má býti v Římě za blahoslavenou prohlášena) odkázala králi znamenitou jistinu k tomu účelu, aby z ní každého téhodne udíl almužny *chudým*, A král tyto peníze poslal — Garibaldovcům.

— (*Nevděčnost*). Roku 1821 vypuklo v Piemontsku povstání, jimž přinucen byl král Karel Albert k útěku. Přišel do Florencie, přijat jest vlídně od svého tchána Ferdinanda III., tehdejšího velkovévody Toskánského. Jednoho dne vznikl v paláci velkovévodském oheň, jenž se v brzku rozšířil tak, že zachvátil i komnatu, v níž leželo malé dítě pod ochranou chůvy. Tato při všeobecném zmatku pozbyla wszelké přítomnosti ducha. Již se dral kouř v hustých kotoučích do komnaty; v několika okamžicích by bylo zahynulo dítě i s chůvou svojí. Tu přispíší zmužilý jinoch, a dvěře vyraziv mohutným ramenem uchvacuje dítě ve svou náruč a ze záhuby je osvobozuje. Muž tento byl *Leopold*, arcivévoda Rakouský, jenž se později stal velkovévodou Toskánským; vysvobozené dítě jest — *Viktor Emanuel*, nynější král Italský, jenž r. 1860 vysvoboditele svého s trůnu svrhnul a u vítězoslávě vjel do hlavního města Florencie, kdež nyní přebývá.

Z Paříže. 13. února. 4. Dnes v noci vzňal se oheň v velkolepém tiskařském a knihařském závodě *P. J. de Migne-a*. Všecky zásoby knih a j. k závodu náležejících věcí požárem zničeny jsou, mezi jiným stereotypní tabule všech spisů sv. Otců i řeckých i latinských, kteréž byl obezřelý a pilný majitel s mnohou snahou a za drahé peníze odevšad získal a sebral, jakož i důležité rukopisy a znamenitá vydání těch spisů a j. Vůbec se páčí škoda až na 6 i 7 milionů franků, na kteréž však opatrný majitel v mnohých ústavech pojistěn byl. *P. J. Migne* založil svůj závod před dvacíti lety a vedl ho s tou nejlepší obezřetností v oboru nejrozsáhlejším, podobiv se za tím účelem apoštolské suspensi od úřadu duchovního. Oheň vzňal se v odlehlé místnosti téhož závodu, do které málokdy se chodilo a v které se nikdy netopilo.

Z Madridu. 15. února. 4. Tyto dny poslal sv. Otec obyčejný dar „zlaté růže“ královně španělské Isabelle. Pan Torra-Agillar, attaché španělského vyslance v Římě, poslán jest s tím darem a odevzdá jej při zvláštní slavnosti dvoru královského. Od roku 1711 neobdržela žádná královna španělská takový dar; posledně dostal se císařové francouzské při porodu císařovice.

Z Petrohradu. 10. února. 4. Jest to truchlivá hra, kterouž si Rusko ve své nadvládě dovoluje nad církví katolickou a národem polským. Že se na nějaké zlepšení trudných poměrů ani nepomýšlí, toho důkazem jest zpráva v „*Invalidu*“ od 3. února, že v městě *Dubravě*, okresu *Min-ského* opět 2000 katolíků i s svým farárem k ruské „pravověrné“ církvi přestoupilo, a že v *Jaslavě* téhož okresu katolický kostel slavně na ruský „pravověrný sobor“ zasvěcen byl. Jakou cestou se takové „obrácení“ a „svěcení“ po celé „svaté Rusi“ děje, důkazem jsou dějiny našeho věku.

Z Hollandsku. Katolíci hollandští v listopadu m. r. utrpěli velkou ztrátu úmrtím ministra spravedlnosti a osvěty, p. Borret-a, jenž byl komturem papežského řádu sv. Řehoře. Muž ten proslul učeností a nezištností svou, především pak věrností, s jakou po celý život lnul k církvi katolické. V chrámě byl každý povzbuzen příkladnou nábožností, již ministr Borret na sobě projevoval. Vypravuje se o něm, že byl jednou pozván ku královské tabuli a seděl nedaleko krále samého. Byl tehdáž postní den, avšak na stůl přicházely toliko masité pokrmy. Borret seděl u stolu,

však ani jednoho pokrmu se nedotknul. Zpozorovav to král tázal se jej, zdali mu snad není dobře? „Vaše Veličenstvo,“ odpověděl ministr, „mně je zcela dobře, a však nesmím dnes maso jísti, ješto my katolíci máme postní den.“ Král hned rozkázal, aby se přinesla postní jídla.

Z Ameriky. V Bridesburku nedaleko Filadelfie sloužil dne 5. ledna t. r. první mši sv. novosvěcenec Jakub Maurer (z Nasovského vévodství rodilý), jemuž asistovali *tři bratři* jeho, z nichž jeden jest knězem církevním, druhý redemtorista a třetí Jesuita; všickni posvěcení jsou na kněžství v Americe.

— (Biskup Baraga †). Počátkem ledna t. r. dokončil život svůj vezdejší nejdůst. biskup z Marquette, Bedřich Baraga. Narodil se 29. června 1797 v Deberáku v Krájině, študoval práva, později bohosloví a po smrti otce odřeknuv se statku Treffen, byl r. 1823 v Lublani na kněžství posvěcen. Několik let působil v duchovní správě mezi krajany svými, až pak r. 1830 do Ameriky se odebral. Ujal se především opuštěných Indiánů v pusté krajině Michiganské. Znaje se v řeči slovenské, německé, latinské, italské, francouzské i anglické přiučil se také rozličným nářečím indianským, a to v míře takové, že nejen kázati, ale též náboženské knihy v oněch nářečích pro křesťanské Indiany sepisovati s to byl. Biskup Baraga žil velmi střídmo, přebýval v chudobné chýši, a nikdy nepožíval masitých pokrmů, aniž pil vína. R. 1853 byv posvěcen za biskupa Amyzonického (in partibus), cestoval do Rakouské říše, aby tu sbíral almužny pro své chudé Indiany. R. 1857 stal se skutečným diecésním biskupem v St. Marie, odkudž r. 1865 sídlo jeho přeneseno do Marquette. R. 1866 účastnil se v církevním sněmu Baltimorském, avšak byv v témž městě mrtvicí raněn, nikdy více úplně se nezotavil. Ještě v prosinci m. r. dal se na nosítkách dopravit do městčka Negaunee, aby svou přítomností povzbudil obec tamější k pilné stavbě chrámu, jehož základní kámen právě byl položen. Se všech stran sbíhali se věřící, aby aspoň polibili roucho velebného kmeta, jenž promluvit k nim nemohl, protože slabostí jen někdy jedno druhé slovo šeptem pronést s to byl. Na počátku svého biskupského úřadování měl biskup Baraga ve své diecési jen 11 kněží, 12 chrámů a 5700 věřících; nyní však táž diecése čítá 18 kněží, 32 chrámů a 20.000 věřících. Mezi kněžskými diecése úmrtím

bisk. Baragy osířelé jest 10 Slovinců a Němců z rakouské říše.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katolického duchovenstva.*“ Redaktoři Karel Vinařický, sídelní kanovník na Vyšehradě; Klement Borový, dr. theol., vicerektor kn. arc. semináře. Ročník IX. Svazek I., vydaný 14. února, obsahuje: Materialismus a křesťanství s ohledem na přírodovědecké časopisectví české. Moderní škola národní. Svatoláda v času apoštolském. V „Kronice:“ Politika žurnálů v otázce Římské. Anekdota o konkordátu. Hudba církevní. O zřízení besedy duchovenské v Praze. Seznam vkladů do Dědictví sv. Prokopa. Literární Oznamovatel. Odporučení. Svazek 2. vyjde 3. dubna.

— „*Zlaté Laurý*“ jest název 15 básní v černé obálce, věnovaných „památce hrdinského císaře Maxmiliána I.“ Složil a nákladem svým vydal Julius R. Nejedlý. V Praze 1868.

— „*Vesna*“ nazývá se týdeník, jenž od nového roku vychází v Kutné Hoře každý pátek redakcí a nákladem J. Arbesa.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Karel *Vinařický*, sídelní kanovník a administr. děkanství na Vyšehradě, jmenován jest kníž. arcib. konsistorním radou, jakož i tito pp.:
- p. Jan *Konopa*, k. arc. vikář okr. Proseckého,
- p. Frant. *Nigrin*, k. arc. vik. okr. Novostrašec.,
- p. Josef *Votýpka*, k. arc. vikář okr. Příbramského,
- p. Ondřej *Wilfling*, k. arc. vikář okr. Joachimovského,
- p. Křištof *Müller*, k. arc. vikář okr. Toužimského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Riedl*, kapl. v Doupově, za faráře v Lukách;
- p. Josef *Sacher*, koop. v Schönfichtu, za fund. kapl. v Doupově;
- p. Vavř. *Wokurka*, admin. v Lukách, za koop. do Schönfichtu;
- p. Bedřich *Zickler*, křiž., kapl. za admin. v Tachově;
- p. Josef *Cerha*, křiž., c. k. pol. kaplan za administr. do Borotic.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Materna*, farář v Lánech, za faráře do Moravan;
- p. Vinc. *Nyult*, kaplan ve Skalici, za duch. správce do Kohoutova;

- p. Vinč. *Kleprlík*, kaplan v Rychnově, za admin. do Lukavice;
 p. Jan *Saska*, koop. v Kumštatu, za proz. kaplana do Rychnova;
 p. Jos. *Hulata*, admin. v Kohoutově, za kaplana do Skalice;
 p. Frant. *Krblich*, admin. z Moravan do Lánů;
 p. Augustin *Richter*, kaplan z Chroustovic do Hlinska.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Müller*, farář v Křešticích, za faráře v Ledenicích;
 p. Josef *Vačkař*, koop. v Třeboni, za far. v Hluboké;
 p. Filip *Schneedorfer*, far. v Puhoří, za faráře v Blanském;
 p. Vác. *Bendl*, kapl. a katech. ve Volyni, stal se řídít. tamější farní hl. školy;
 p. Frant. *Dítko*, stal se skuteč. katech. hl. a průmysl. školy v Strakonici;
 p. Frant. *Vlasák*, adm. v Ledenicích, za admin. do Křeštic;
 p. Matěj *Essl*, koop. za admin. v Puhoří;
 p. Adolf *Rodler*, kapl. v Budějovicích, za koop. v Třeboni;
 p. Josef *Fux*, kapl. v Plané, na dočasný odpočinek.

Uprázdňená místa:

Křešovice, fara kníž. Schwarzenb. patron. od 28. ledna.

Puhoří, fara patron. hrab. Buquoy od 4. ún.

Druhotiny kněžské budou — dá-li Pán Bůh — letošního roku slaviti p. t. kněží:

V arcidiecési Pražské:

- p. Matěj *Bastl*, děkan v Kostelci nad Labem, nar. v Příbrami 17. ledna 1795, vysv. 12. srpna 1818;
 p. Frant. *Blažek*, býv. farář v Novésvi v bisk. Kralohradeckém, na odpoč. v Praze; nar. v Litomyšli 15. listop. 1795, vysv. 21. pros. 1818;
 p. Jos. *Leubner*, farář v Neuměteli, nar. v Poděbradech 17. března 1795, vysv. 21. března 1818;
 p. Frant. *Macan*, kn. arcib. notář, sekretář vikar. Brandýského, děkan v Čelákovicih; nar. v Radnicích 2. dubna 1791, vysv. 12. srpna 1818;
 p. Jos. *Pannosch*, gener. vikář ř. křižovn., inful. probošt v Peltenerku a prelát, kn. arcib. notář; nar. v Kadani 8. břez. 1795, vysv. 8. března 1818;
 p. Jos. *Poppe*, farář v Neugersdoru v hrabství Kladském, nar. v Reinerzu 16. pros. 1791, vysv. 7. března 1818.

V biskupství Litoměřickém:

- p. Jos. *Hellmann*, kons. rada, býv. vikář, os. děkan v Doubicích, nar. v Klumu 1. ledna 1794, vysv. 23. srpna 1818;
 p. Jos. *Nečas*, farář ve Vysoké, nar. ve Vysoké 10. února 1794, vysv. 23. srpna 1818;
 p. Norbert *Siemann*, kněz ř. cisteriáckého v Oseku, nar. Kumernách 4. ledna 1793, vysv. 26. srpna 1818.
 p. Ant. *Wagner*, kons. rada, bisk. notář, se kretář vikar., os. děkan v Kralupech; nar. v Radonicích 30. května 1795, vysv. 23. srpna 1818.

V biskupství Kralohradeckém:

- p. Václav *Cykhart*, býv. farář v Štěpánově a zpovědník u sv. Víta v Praze, nyní v Kutné Hoře; nar. ve Vřešeticích 27. září 1792, vysv. 12. srpna 1818;
 p. Jos. *Kaulich*, farář v Starkově, nar. ve Wernersdorfu 17. ledna 1793, vysv. 12. srpna 1818;
 p. Frant. *Konopáč*, býv. farář ve Svratkách, zám. kaplan v Trpíně; nar. v Mokrovousecích 3. října 1794, vysv. 24. srpna 1818;
 p. Jan *Krista*, fund. kaplan Milesimovský ve Vilímově; nar. v Král. Hradci 16. února 1794, vysv. 31. srpna 1818;
 p. Jos. *Matouš*, býv. farář v Mladé, na odpočinku v Církvici, nar. v Suchnách 4. ledna 1791, vysv. 12. srpna 1818.
 p. Ant. *Stoupa*, farář v Bestvini, nar. v Mladoticích 5. června 1795, vysvěcen 24. srpna 1818.
 p. Frant. *Trautmann*, býv. lokalista v Abraspachu, na odpoč. v Brounově, nar. v Brounově 11. února 1794, vysv. 24. srpna 1818;
 p. Frant. *Vilímek*, farář v Seči, nar. v Česticích 26. března 1795, vysv. 24. srpna 1818.

V biskupství Budějovickém:

- p. Frant. *Chlum*, farář v Strunkovicích, nar. ve Vikonicích 15. listop. 1795, vysv. 26. října 1818;
 p. Václ. *Hanuš*, arcikněz, kons. rada, bisk. vikář, děkan ve Vodňanech, nar. ve Vodňanech 15. září 1791, vysv. 12. srpna 1818;
 p. Jakub *Jankovský*, farář na odpoč. v Staňkově; nar. v Staňkově 17. března 1795, vysv. 27. března 1818;
 p. Kašpar *Mikuška*, farář v Černicích, nar. v Baště 5. ledna 1793, vysv. 24. srpna 1818.
 (Vesměs jubilantů letos 22; r. 1867 bylo 19, r. 1866 bylo 33.)

Žádáme sl. redakce polit. listů, aby otiskující tyto zprávy naše neobtěžovaly sobě připojit poznámku, že z „Blahověsta“ vyňaty jsou.

Milodary. Pro sv. Otce: p. Ed. Knobloch, I. adjunkt při bohosl. fakultě v Praze 1 zl. ve stř. p. Fr. Kryštůfek, II. adjunkt tamtéž 1 zl. r. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari č. 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení č. 7 vrt-
le t. n. i se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Pastýřský list.

Karel Boromejský,

z Božího milosrdenství a apoštolské Stolice milosti
biskup Kralohradecký,
vzkazuje duhovodstvu a věřícím svého biskupství
pozdravení a požehnání!

Opět již nastává čas svatopostní, doba
to, v kteréž matka naše, svatá katolická
církev dítka své ku kajicnosti a k cvičení
se v pobožnosti s obzvláštním úsilím vybízí.
Je-li to v každý čas dobré a spasitelné, s
myslí kající v modlitbách k Bohu se obra-
ceti, jest toho v těchto na nejvyšší trudných
a církvi Boží nebezpečných časech zvláště
nutné zapotřebí.

Kníže temnosti, ten *lhář* a *otec lži*,
jak Pán Ježíš sám ho jmenuje (Jan 8, 44.),
pod jehož praporem se shromažďují nejen
všickni, kdož pravdy nenávidí, nýbrž bohu-
žel i mnozí, kteří jím zaslepeni jsou, tmu
za světlo a lež za pravdu mají, — ten vra-
žedník od počátku namáhá se za dnů na-
šich co neúsilovněji, aby království pravdy,
království Kristovo na zemi, kdyby možno
bylo, vyvrátil. Poněvadž však Kristus Pán
v církvi katolické bez přestání živ jest, a
ona tudíž co viditelné jeho tělo pevnou
tvrzí jest pravdy křesťanské: dorážejí vši-
ckni ti, kdož pravdy nenávidí, s všemožnou
zuřivostí na církev katolickou. Oni kojí
se totiž nadějí, že když se jim podaří, ka-
tolickou církev zničit, křesťanství vůbec
dlouhého trvání více míti nebude.

Není téměř již ani země, v kteréž ne-
návist protivníků Kristových tupením a u-
tlačováním katolické církve by se nejevila;
však hlavní jejich útok již od mnohých let
čelí především proti církvi Římské co stře-
du jednoty katolické a proti nejvyšší hlavě
její, proti Římskému papeži.

Svatý Otec, jenž mrzkou zradou a su-
rovým násilím o větší část svých zemí byl

oloupen, tone právě nyní v největším ne-
bezpečí, připravenu býti o poslední skrovný
zbytek tisíciletého panství svého, odkud do-
posud svobodně a neodvisle spravovati mohl
církev Boží. Pakli by nepřátelům Kristo-
vým zlomyslné úklady jejich podařiti se
měly, nebude náměstek Toho, jemuž Ho-
spodin *dal národy v dědictví a v vladařství
jeho končiny země* (Žalm 2, 8.), na této ze-
mi míti ani místočka, kde by zármutkem
obtěženou hlavu svou uložití mohl.

V této tísní své poslal svatý Otec dne
17. října minulého roku všem biskupům ka-
tolického světa apoštolský list, v kterémž
se srdcem bolestným nařiká si na těžkosti
a pronásledování katolické církve v Itálii,
a vždy se zmahající nebezpečí, kteréž dě-
dictví sv. Petra hrozí, způsobem pohnutli-
vým popisuje, avšak zároveň též zřejmě vy-
znává, že s *myslí pokojnou vstřík* hledí všem-
u, *cokoliv by přijíti mělo, jelikož všecku
naději a důvěru svou jedině a výhradně
klade na Boha, jenž nedopustí, aby v za-
hanění přišli, kdož v Něho se důvěřují.*

Tato nepodvrtná důvěra v Boha, která
vznešeného Pia IX., tohoto mnoholetého
mučenníka na stolici Petrově, i v největších
nebezpečích apoštolskou neohroženost apl-
ňuje, ani tenkrát ho nesklamala.

Dobrovolnické sbory vlašské, o kteréž
a vydržované od lidí, kteří k zkáze svého
Otce se byli zapřísáhli, vrazily se všech
stran na téměř bezbrannou půdu papežskou.
Již stály před branami Římskými; i zdálo
se, že se jim konečně podaří, vztýčiti prá-
por svůj, prápor lži a klamu, v středu ka-
tolické pravdy. S úzkostlivým napnutím
hleděl celý katolický svět k Římu a lekal
se hrozícího konce. Avšak, hle, v době
nebezpečí největšího přišla pomoc mimo na-
dání od Boha!

Vojsko papežské, ač počtem slabé, sil-
né však vědomím, že za věc Kristovu bo-

juje, dosáhlo za přispěním vojnův francouzských po krátkém, avšak krvavém zápasu úplného vítězství a na útěk zahnal tlupy nepřátelské.

Ačkoliv, Rozmilí, co věrné dítky svaté církve máme příčinu, z toho vítězství se radovati a Pána velebiti, že svého náměstka na zemi opět z rukou jeho nepřátel vysvobodil, nesmíme přece se domnívati, že nebezpečí, které stolicí sv. Petra hrozilo, navždy jest odstraněno. Naopak, brány pekelné neustanou nikdy v boji proti církvi. Najatí žoldnéřové jejich, byvše na okamžik poraženi, pokoušejí se dle vlastního zřejmého vyznání již opět o to, kterak by stolicí Petrovu v Římě podvrátili, a kdyby možno bylo, církev katolickou úplně vyhladili.

Myť víme ovšem, že nepřátelé Kristovi zuří nadarmo a že úsilí jejich o zničení církve jest marné; *neboť není moudrosti, není opatrnosti, není rady proti Hospodinu.* (Přís. 21, 30.) Syn Boží, kterýž vzdělal církev svou na skále, učinil jí také zaslíbení, že nepřemohou jí brány pekelné.

Než ale jak mnoho bídy, jak mnoho utrpení připraví tento boj proti církvi věrným katolíkům, a jak mnoho svedených duší, kteréž pod praporem lži proti věčné pravdě a Pánu samému bojují, zahyne v zápasu tom pro čas i pro věčnost!

Tato myšlenka naplňuje láskyplné srdce svatého Otce hlubokou žalostí a otvírá ústa jeho k nářkům přehořkým.

Když pak za hranice Italie hledí a vidí, jak se církvi v jiných zemích vede; když vidí, že za dnů přítomných zhusta za nejvyšší politickou moudrost se to pokládá, vplyv křesťanství na život veřejný co možná nejvíce skracovati a církvi ruce vázati, aby požehnání Kristovo národům bez překážky udíleti nemohla; když viděti musí, jak i mnozí synové církve z ponižování, osočování a utiskování matky své tajně se radují, ba i nepřátelům jejím chválu veřejně vzdávají; když na nešťastné Polsko si vzpomíná, kde pronásledování katolické církve čím dál tím zjevnějším a krutším se stává, a kde ubohému tamějšímu lidu i nejdražší jeho poklad, svatá katolická víra odciziti se má: tu krvácí z tisícerych ran srdce jeho otcovské a nikde nenalezá útěchy, leč v pohledu k Všemohoucímu, jenž i moci pekla meze položil, kterých překročiti nesmí, a sám jedině bouří utišiti a církvi své žádoucí pokoj opět zjednati může.

Anto svatý Otec ruce i srdce své důvěrně k Bohu pozvedá, od něhož toliko po-

moc přijíti může, vybízí zároveň dítky své, aby s ním se modlily a Boha za ochranu pro církev pronásledovanou vroucně prosily. Proto v zmíněném apoštolském listu svém ustanovuje, aby v každém biskupství třídní pobožnost se konala, by veškerá církev v svaté modlitbě se spojila, a tyto sjednocené prosby věřících tím jistěji vyslyšení u Boha došly. Poněvadž ale modlitba naše Pánu Bohu jen tenkrát jest příjemná, když z čistého srdce vychází, napomíná nás svatý Otec k pokání; a aby kající horlivost naši oživil, otvírá poklady církve svaté a udílí všem, kdož v této pobožnosti s myslí kající se účastní, milost svatých odpustků.

Rozmilé ovečky! slyšte hlas nejvyššího Pastýře církve, a beřte v této společné pobožnosti, ku které svatý Otec vás vybízí, vřelého a upřímného účastenství. Očistě srdce své zkroušenou zpovědí ode všech hříchů, přijměte pobožně nejsvětější Svátost oltářní a obětujte toto sv. přijímání Pánu Bohu též za svatého Otce a za těžce zkroušenou katolickou církev. Modlete se, aby Bůh svatou vinici, kterouž ruka jeho štípila na zemi, aby církev katolickou chránil, by vzdor všem utrpením a nátlakům ve vyznávání svatého jména jeho statečně setrvala. Modlete se za hlavu svaté církve, modlete se za všechny, jimž úřad pastýřský jest svěřen, aby v těchto zlých a nebezpečných časech stádečko Kristovo věrně a obezřetně pásli, je proti útokům nepřátel statečně hájili, a kdyby Pán oběti pastýřské jejich věrností žádati měl, aby i život dali za ovce své. Modlete se ale také za protivníky církve, aby se Pán nad nimi smiloval, je k poznání pravdy, které odpírají, a do lůna svaté církve, jižto pronásledují, nazpět uvésti ráčil. A Pán, jenž nám sám ústy žalmistovými přimlouvá: *Vzývej mne v den soužení, a já vytrhnu tebe* (Žalm 49, 15.), Pán přijme milostivě společnou modlitbu dítek svých, a připraví den, v kterýž církev ohněm soužení očistěná v novém lesku víry a lásky opět se povznese.

I myslím, Rozmilí v Kristu, že se nemýlím, když se domnívám, že červánky žádoucího toho dne mrakem, kterýž obzor církve svaté nyní ještě zatemňuje, prosvítat již začínají. Čím výše dmou se vlny a mocí pekla zmítány jsou, lodičku Petrovu ztroskotati hrozí; čím větší jsou příkoří, která nepřátelé Kristovi činí náměstku jeho na zemi: tím živěji probouzí se na všech stranách vědomí katolické, tím nápadněji uchvacuje národy netušené druhdy nadšení pro víru katolickou, a roznécuje v nich tu obě-

tovnost, která pro církev a víru statek i krev dáti jest hotova.

Ze všech krajin světa spěchají zástupové šlechtných jinochů a mužů z rodin nezřídka nejvznešenějších do Říma, a kladou si to za štěstí co sprostí vojínové do malého vojska papežského býti vřaděnu, aby za věc na světě nejlepší a nejspravedlivější, za věc Kristovu bojovati a krev svou cediti mohli.

Všude, kde bijou srdce katolická, uznává se nejen potřeba, ale i povinnost, pronásledované hlavě svaté církve hmotnými prostředky pomáhati. Ve všech biskupstvích katolického světa konají se pro svatého Otce sbírky, jejichž výsledky v tomto jen za velmi vezdejšími ženoucím se čase opravdové podivení sobě vymáhají.

Věru, kdyby bylo třeba na to důkazů, že Bůh církve své nikdy neopouští, jest jím vydatná podpora, kteréž v těchto dnech od věřících dostává se náměstku Kristovu. Od té doby, co svatý Otec o větší část svých příjmů byl oloupen, a nepřátelé jeho již s jásáním na ten den se těšili, v který všech prostředků zbaven a bez obrany v ruce jejich padne: vzbudil Bůh v srdcích národů katolických onu lásku ku svatému Otci, onu obětovnou příchýlnost ku věci Kristově, kteráž protivníky apoštolské Stolicе vztekem naplňuje, jelikož zámysly jich maří. Obětovná láska tato, s kterou bohatí i chudí dary své svatému Otci ochotně věnují, jediné to způsobila, že své malé vojsko, po Bohu jedinou podporu svého trůnu, doposud vydržovati, a veliké výlohy, jaké s řízením veškeré církve spojeny jsou, až po dnešní den zapravovati mohl.

Nechťáme, Rozmilé ovečky, na tuto šlechtnou řevnivost katolické lásky okem lhostejným se dívati, aby se nás netýkala výčitka, že pro věc církve svaté, pro právo nejsvětější ničeho jsme neučinili a své církevní smýšlení, svou oddanost k svatému Otci ničím neosvědčili. Byť nám nebylo lze, pod korouhví udatných obhájců jeho bojovati, jest nám přece možno, nějakou aspoň malou obětí mu ku pomoci přispěti. Čím těžší jsou časy přítomné, tím větší cenu míti bude sebe menší dárek, který s dětinnou láskou společnému Otci křesťanstva za obět přineseme.

Nuže tedy, Rozmilí, dokažte skutkem, že i vy jste synové a dcery svaté katolické církve, a že pro matku svou v čas nejvyšší nouze se srdcem radostným malou obět přinášíte. Každý i sebe nepatrnější dárek přijmou od vás vděčně a mně zašlou du-

chovní správčové vaši; mně pak to bude velikou útěchou, když dárky vaše na znamení lásky a synovské mysli vaší svatému Otci k nohám položití v stavu budu.

Komu Bůh na statečích vezdejších požehnal, uděl podle síly své; avšak ani méně majetný nevzdal se účastenství v lásce této synovské. Kdo by ale tak chudým byl, že by ani s vdovou v evangelium dva halíře do pokladnice církve uvrhnutí nemohl, ten tím ochotněji za obět dej vroucí modlitbu, ku které svatý Otec ustanovenou třídní pobožností všechny dítky své úsilně vybízí.

Ohledně pobožnosti té nařizují, jak následuje:

1. Třídní pobožnost má se ve všech farních a klášterních chrámech Páně na třetí neděli postní začíti a v následující úterý, t. j. dne 17. března ukončiti.

2. Na každý z těch tří dnů bude v příhodnou hodinu zpívána mše sv. obětována, při kteréž, jakož i při všech ostatních soukromých obětích mimo již předepsanou modlitbu za církev také modlitba za papeže se vykoná. Po slavné mši sv. vystaví se Nejsvětější Svátost v monstranci, před níž 5krát modlitba Páně s pozdravením andělským jakož i modlitba za obecné potřeby křesťanstva se vykoná, a nápotom svaté požehnání způsobem obvyklým udělí. Odpoledne má se o hodinu dříve před začátkem požehnání Nejsvětější Svátost v monstranci k veřejnému uctění vystaviti, a při požehnání litanie o všech Svatých se modliti. V litaních budiž prosba: „Abys svou svatou církev“ a t. d. třikráte opakována.

3. Všickni věřící, kteří o té třídní pobožnosti svátost pokání a oltární hodně přijmou, po všechny tři dny společné modlitbě přítomni budou a za nynější potřeby církve dle úmyslu svatého Otce se pomodlí, dosáhnou plnomocných odpustků. Oněm věřícím pak, kteří sice sv. svátostí nepřijmou, přece však v stavu posvěcující milosti se nacházejí budou, a s kajícím srdcem v některý ze zmíněných tří dnů na předepsané pobožnosti se účastní, uděluje svatý Otec 7 let a 40 dní odpustků buď uložených aneb jakýmkoliv způsobem zavinených pokut a trestů. Tyto odpustky mohou dle úmyslu svatého Otce také duším věřících, kteří láskou s Bohem spojení ze světa odešli, na způsob přímluvy přivlastněny býti.

4. Zpovědníkové jsou po čas třídní pobožnosti této rozsáhlým plnomocenstvím ohledně zadržených hříchů opatření, a spl-

homočnují se tímto, aby těm, kdož k vůli získání svatých odpustků kostel navštívit nemohou, jako nemocní, vězňové, jiné okolnostem jejich přiměřené dobré skutky uložiti mohli. —

Kéž Všemohoucí ducha kajicnosti a pobožnosti vyleje na lid svůj, aby v těchto dnech vroucí a kající modlitby naše vznesly se k nebesům, za to pak slitování Boží sestoupilo na církev jeho!

A nyní k závěrce ještě jednu žádost mám na Vás, milí synové a spoludělníci moji na vinici Páně, jakož i k Vám, rozmilé ovečky! Vysokým stářím obtížen a chorobou nyní častěji než druhdy navštěvován, očekávám s odevzdáním se do vůle Boží a s důvěrou v neskonale jeho milosrdenství toho dne, v kterýž zalíbí se Pánu, služebníka svého povolati z tohoto světa. Pamětlivi buďte na modlitbách svého biskupa, kterýž po šest a třicet let s láskou otcovskou v srdci svém Vás choval, a nyní s touž láskou pozdvihuje ruce své a Vás žehná ve jmenu Boha Otce, i Syna, i Ducha svatého. Amen.

V Hradci Králové dne 7. února 1868.

Karel, biskup.

Náše důvěra.

Mrak se šfíí, bouře vzniká,
prudká vlna vlnu stíhá;
do hlubin nám loďka klesá
a zas v oblacích se mihá.

Hyneme. — Aj Pán je s námi!
On, jenž ptáčka bouří vodí,
jenž jej v cizé kraje nese, —
též své věrné vysvobodí.

K. M—ka.

Lodi života.

Pluje loďka po jezeru
širodálném, bouřlivém;
mračno hrozí od severu,
v jeku vše je děsivém.

Kormidelník pouze řídí
střelkou lodi bludivou:
po skalínách pilně slídí,
míjí propast hrozivou.

Život lidský — loďka slabá,
jezero — to bouřný svět,
mračen hory — vášeň chabá,
jek — to sterých svodů med.

Loďku řídí okem bdělý
správce dobrý — Hospodin,
z kříže hřeb — toť kompas skvělý,
přístav — ráj jím otevřen.

J. H.

O navštěvování školy.

(Pastýrský list J. Excel. nejdůst. p. biskupa Budějovického, daný dne 21. ledna t. r.)

Drahé a milované ovečky ze stádečka Kristova!

V předešlém listu svém pastýrském, kterýž jsem k Vám 16. října minulého roku učinil, obrátil jsem pozornost Vaši na dolehání jisté strany, aby škola od církve byla odloučena, a vylíčil jsem dost jasně to nebezpečství, na které by vydány byly milé dítky Vaše, kdyby se všecko vyučování školní nesrovnávalo úplně s věrou katolické církve a s dobrými křesťanskými mravy.

Že takového cos jistí lidé obmýšlejí a všemi spůsoby k místu přivéstí chtějí k veliké škodě dítek Vašich, toť ovšem není vina Vaše. Avšak nebyli byste bez viny, alebrž velice byste se provinili, kdybyste toho dobrodiní, kteréhož se Vám dobře zřízenými školami dostalo, slušně a náležitě neužívali.

Lidé, kteříž se o to snaží, aby školy byly odděleny od církve, předstírají i ten důvod, že prý tolik dobrého ovoce nevydávají, jak by žádoucí bylo. Mládež že prý se pro budoucí život svůj dostatečně nevzdělává, že jí vydatného umění nebývá uděleno, že po šesti letech ve škole strávených vychází ze školy dost nevyucvičena. To ovšem platí o některých dětech; avšak ne jináče by to vyhlíželo, kdyby i nakrásně školy naše byly odloučeny od církve; neboť dítě, které pilně školu nenavštěvuje aneb se jí snad dokonce cizí, ach to ovšem jen malý může míti užitek ze školy, a byť by byla sebe lépe zřízena. Než o tom ještě později promluvíme, zde toliko řeknu, má-li škola účelu svému dostáti a dětem Vaším prospěti, *třeba jest, abyste je pilně do školy odesílali*. A to vlastně jest účel a záměr tohoto mého dnešního pastýrského listu.

Došly mne s mnohých stran zprávy o nedbalém navštěvování školy, což mne velice rmoutí, an, jak sami dobře víte, máje v obyčeji, při každé biskupské visitaci rodiče napomínati, aby školní děti své pilně do školy odesílali, teď slyšeti mi jest, že všecka moje snaha v tomto směru nepotkává se s žádoucím výsledkem, a že právě pominulého roku na některých farních osadách se znamenitě rozmnožil počet nedbalých školáků. Všecky zprávy dokládají, že od toho času, co obcím odevzdána byla samospráva a uloženo jim za povinnost, aby samy o pilné navštěvování školy dbaly, a nedbalé rodiče ku plnění povinnosti té přidržovaly, že řku od toho času pozoruje se

den ke dni rostoucí nedbalost v posílání dětí do školy. Jindy královští úřadové přiměřenou přísností přiměli nedbalé ku plnění této povinnosti, a mívalo to obyčejně dobrý výsledek. Nyní, an nejvíce leží toto pořízení v rukou představenstva obcí, dlužno jest vyznati, že na mnohých místech hrubě zanedbáváno bývá takového nalehání od těch, ježto by na to dbáti měli. Farní úřadové i učitelové si náрек vedou a žalují, ale nic platno, vše zůstává v staré míře.

Nejmilejší, mnoho na tom záleží, aby mládež byla dobře odchována: záleží na tom církvi, neboť není jí lhostejno, zdali odrůstající pokolení, kteréž Pán Ježíš svou předrahou krví vykoupil a k životu věčnému byl povolal, Boha a svatý zákon jeho učí se znáti, čili nic. Záleží na tom vlasti, aby mládež náležitě byla odchována a vycvičena, ježto toliko tehdaž zkvěsti může, když její úřadové povinnosti k Bohu, k mocnáři a ke svým spoluobčanům věrně a svědomitě plní, a tím blahobyť jak celé vlasti tak i obce a rodiny své rozmáhají. Záleží na tom jednomu každému jednotlivci a vůbec nám všem; neboť zdaž sobě všickni nepřejeme, abychom kol sebe měli dobré, šlechetné lidi? Aneb by nám snad z toho dobrého cos vykvetlo, kdybychom obklíčeni byli lidmi zlými, nespokojenými, nebezpečnými? A co teprv Vy milí rodičové k tomu říkáte? Zdaž právě Vám nejvíce záležeti nemusí na dobrém odchování dětí Vašich? Či snad nevíte, že dobré dítě jest radostí svých rodičů, zlé a nezdárné však že jim užírá srdce a pije krev?

Již ale studánka, z nížto se přýští živé vody pravého křesťanského vzdělání lidu, jest bez odporu škola, a sice škola, jenž jest dcerou církve, s církví ouzce a pevně spojená. Neb ta jen odchovává mládež na základech svatého náboženství tak, jak to ho žádá blaho církve, vlasti a rodičů.

Nelze však, aby církev, vlast a rodičové dočekali se na mládeži radosti, pakli ihned v mladistvém svém věku nevede se k dobrému, k pobožnosti, ctnosti a šlechetnosti. Dětské srdce jest jako strom, který dokudž jest mladý a malý dá se ohýbat. Dětské srdce jest jako kyprá, sypká půda, ve které se všeliké dobré sítě ujímá, roste a utěšeně kvete. Tou příčinou ne nadarmo praví slovo Boží: „*Máš-li děti, cvič je a shýbej je z mládeí jejich.*“ (Ekle-siastik. 7, 25.)

Poněvadž však základ a počátek veškerého cvičení jest svaté náboženství, což i učitel sv. církve Bonaventura dosvědčuje,

řkoucí: „Daremné jest vše, což se staví, není-li toho základem poznání Boha“ (Serm. 10. de temp.): tou příčinou mají-li děti vyrůsti k radosti církve, vlasti i rodičů svých, nevyhnutelně jest potřebí, aby cvičeny byly už záhy ve svatém náboženství. O neočekávejte milí rodičové, že Vás budou ctíti, milovati a poslouchati, pakli se prvé nenaučí Pána Boha ctíti, milovati, poslouchati. Vycvičte a vyučte je ve všem tohoto světa umění, nebudete-li jich však pilně cvičiti v kázni a bázni Boží; nebudou-li věděti, čehož třeba k ctnému a blaženému životu, a jak by života svého užívati měly ke svému i jiných lidí blahu a spasení: marno bude vše Vaše namáhání a snažení, i nevyrostou k Vaší radosti, nevyrostou k radosti církve a vlasti.

A hle k tomu a na to máte školy! Nemohouce pro své domácí práce a starosti náležitě cvičiti děti své v poznání Boha a svatého jeho zákona, nuže pilně je tedy do školy odesílejte, kde toho nabyti mohou, čehož Vy jim doma dáti nemůžete. Tam se dítě Vaše, pilně-li jen do školy chodí, vyučiti může svaté víře, kteráž mu sloužiti bude za pravidlo života, jímž by se řídilo a spravovalo, aby se Bohu i lidem zalíbilo. Tam je ta nadějná štěpnice, ve které se ti mladí strůmkové šlechtí a štěpují. Tam se dětem Vaším podává mléko křesťanského učení, tam mravný jejich cit se probuzuje, tam se srdce a vůle skloňuje k činění toho, což rozum za pravdu poznal. Ano škola je to místo, kde pučí zrno moudrosti i ctnosti, kde se zelená sítě svaté víry, kde kvete naděje lepšího budoucího věku, a kde vyskakuje pramen, z něhož se vylévá požehnání na veškeré lidstvo.

Než snad někdo namítati bude: Je-li školní cvičení tak blahodárné, proč pak zhoubná zřídla rozličných nepravostí nevy-sychají, a lidé lepšími se nestávají? Proč i mezi těmi, ježto za mladosti své školu navštěvovali, jsou mnozí, jenž nevydávají dobrého ovoce? Ach ovšem je pravda, že mnohdy všecko učení přichází na zmar a nic neprospívá, ale proč? Předně zkušeností je stvrzeno, že ti a tací, jenž sice školu navštěvovali, v pozdějším věku svém zlým tovaryštvem byli pokazeni, aneb že školu nedbale, málo kdy navštěvovali, aneb se jí docela vyhýbali. Často přichází školní cvičení také na zmar, když děti kromě školy nic dobrého neslyší a nevidí. Co platno, že se ve škole dobrý základ vzdělává, pakli se doma bourá a kácí? Možno-li, aby děti sobě ctnost a bohabojnost zamilovaly, pakli

na svých rodičích, jak žel Bohu často se přihází, ctnosti a bohabojnosti příkladů nevidí. Sudte sami, možno-li, aby školní cvičení mělo žádoucího zdaru, pakli děti nevidí leč zlých příkladů. Avšak právě proto, že za tohoto přítomného času zlí příklady se množí, vystupující na odiv zjevně a bez ostýchání, a že tím větší nebezpečnoství mládeži nastává, čím více zlých příkladů se jí před oči staví, třeba jest, aby nebylo blahodárného vlivu školy na děti umenšeno, noprž aby tím pilněji školu navštěvovaly, a týmž během aby se Vám, rozmilí rodičové, v nesnadném odchování Vašich dětí dostalo vydatné podpory. Konečně dlužno mi doložit, že ten, ježto pilně školu navštěvoval, v pozdějším ale věku zlými lidmi aneb svou vášnivostí na nepravé cesty byl zabloudil, dříve neb později se zase napraví a snáze se k Bohu a ctnosti navrátí, než ten, kterýž v náboženském ohledu byl zanedbán. Takových příkladů stává velmi mnoho.

Než jakkoli zapřítí se nedá, že mnohé svaté símě, což se ve škole rozšířilo, mimo školy pošlapáno, udušeno a zmařeno bývá, přece však nikdo neupře, že mnohé, přemnohé radostně pučí, roste, kvete a ovoce vydává. Nebývá všecko zhořeno, což se ve škole vzdělalo. Spasitelné učení víry pouští kořeny v srdci dítek a rozmáhá se, když dávno byly ze školy vystoupily, z dětského věku vykročivše; neb posud, a Bohu budiž za to díka, panuje mezi Vámi bázeň Boží, posud stává mezi Vámi mnoho věrných ctitelův Božích a plnitelů svatého zákona jeho, posud svatá víra, ctnost a šlechtetnost nezmizely ze světa. A že tomu tak, to jest dílo a zásluha školy!

Rodičové mají sice největší péči míti o duši a spásu svých dětí; avšak i tělesného blaha jejich nemají býti nedbali. Povinností jejich jest, také o tělesné jejich potřeby pečovat, a k tomu pilně přihlížeti, aby se jednou poctivým způsobem živiti mohli. Již ale čeho je třeba, aby člověk zvláště za těchto přítomných časů potřebnou výživu sobě opatřil? Třeba jest ducha cvičiti ve všelijakém umění; neboť umění otvírá bránu ke cti, přízni a důvěře lidské, klestí cestu k lepšímu zaopatření, a povyšuje i obohacuje toho, jenž jím jest opatřen. O jak mnohý týmž způsobem vynikl nad jiné, položiv tak základ ke svému časnému štěstí! Nevíte-li, že Samuel pro svou zbožnost a umění své, kteréž hned v mladém věku nabyl od kněze Eli, dán byl od Boha lidu Israelskému za nejvyššího soudce? Ne-

víte-li, jak a proč se stal onen mládeneček, jenž v krajině Betlemské pásával skoty otce svého, pánem a králem synů Israelských? Co medle mu k tomu přispělo, že mohl za hůl pastýřskou vzíti do ruky žezlo královské? Co jiného, než že v lenosti a zahálce nemařil času mladosti své, noprž že se pilně cvičil ve všelikém umění. Obratě nyní zraky svoje tam k severu milé vlasti naší. Tam v jedné nepatrné dědině přebýval před drahnými lety rolník, jenž u svého pluhu posly k němu vyslanými obdržel zprávu, aby odebral se s nimi na slavný Vyšehrad, že učiněn bude vojvodou země České. A proč k této důstojnosti povýšen byl? Už v mladém věku svým obohatil ducha svého ve škole Budečské mnohým užitečným uměním. A proč v tak dávno minulých časech pátrám po příkladech? Což i za těchto přítomných časů neklestí umění cestu k bohatství a důstojnostem? Nevíte-li, jakých úspěchů se dostalo mnohým obchodníkům a průmyslníkům, jenž z počátku malým toliko vládli jměním? Nevíte-li, že dost veliký počet jest těch, ježto ze sprostého stavu k znamenitým úřadům vynikše, vládnou nyní mečem spravedlnosti a bdí nad zachováváním zákonů? Nevíte-li, že stav vojenský počítá v řadách svých též přemnoho osob ze sprostého stavu, jenž pocteni jsou byli vyššími důstojnostmi? A jak mnoho jest kněží, jichžto rodičové též nenáleželi k vzácnějším stavům? Tázete-li se ale, jak se to stalo, že všickni ti a tací, o nichžto zde řeč byla, k místu to přivedli, že jim slunce pozemského štěstí vzešlo, odpovídám, položili k tomu základ ve svém mladém věku bedlivým školním cvičením, nashromáždili sobě mnoho užitečného umění, ošlechtili srdce své, zavděčili se příznivcům svým, postupovali ze stupně na stupeň výše, a týmž během stali se rodin svých ozdobou.

Avšak radost a pravé štěstí života neketou vždy ve vyšších stavech, ani vezdy chodí s bohatstvím. To spanilé kvítka se často lépe daří v tichém údolí než na výšinách a horách, kteréž každá vichřice hned zachvacuje. Pročez často shledáváme, že pravé štěstí a spokojenost života spíše se nalézají v stínu sprostého stavu než na palčivém výsluní světské povýšenosti. Neníť tedy třeba, aby dítky Vaše vynikly k vyšším stavům; než ale zdaž jim to neprospěje, když Boha a svatý zákon jeho náležitě poznají, když se jejich rozum užitečným uměním obohátí, když se ve čtení, psaní a počítání dobře vycvičí, když se naučí, hlavy své a rukou svých dobře užívati ke všemu,

čehož žádá jejich stav; když se naučí, čas dobře vynakládati; když práci a pořádku přivyknou, slovem což to není, milí rodičové, Vaší svatou povinností, o to snažně pečovatí, aby děti Vaše staly se rozšafnými, pracovitými, vycvičenými a dobře vzdělanými lidmi?

Říkávalo se, nač potřebuje sprostý vesničan umět číst a psát a počítat. Reč taková nebyla nikdy moudrá, za našich časů jest ale docela nemoudrá. Což není řemeslníku potřebí, aby uměl napsat a spočítat, čeho od něho řemeslo jeho den co den žádá? Což i hospodáři není to s užítkem, umí-li příjmy a vydaje spočítati a si je zapisati, aby na nic nezapomněl? Aneb má-li Váš syn, když ho odvedou na vojnu, a když s touhou očekáváte od něho nějakou zprávu, teprv se k někomu uteci a dobře platiti, aby Vám ve jmenu jeho napsal několik řádků? A což mám říci o těch, jenž za představené a výbory obcí zvoleni bývají, a kterýmž za nynějších poměrů daleko větších a důležitějších ukládáno bývá povinností, než za starých časů? Nejsou-li poměrně vzdělaní mužové, neumějí-li ani pořádně dost malou ceduli napsati a dost málo spočítati, slouží nejen jiným ku posměchu, nébrž může tím i obec škodu utrpěti, pakli službu jim svěšenou nesprávně vykonávají. A což nemá usedlý občan, a právě on, kterýž největší břemena nese, právo, aby byl volen do zemského sněmu? Zdali by ale mohl býti zvolen, a zdali by tam také povinností svým dostál člověk nevzdělanec?

A hle, moji Nejmilejší, to právě jest úkol každé školy! Chcete-li tedy, aby dívky Vaše jak příčinou života duchovního tak i tělesného prospívaly; chcete-li, aby Boha a svatý zákon jeho náležitě poznaly, nejsvětější vůli jeho plnily a zalíbení jeho dosáhly; chcete-li aby Vás ctily, milovaly a poslouchaly; chcete-li, aby k budoucímu stavu potřebného vzdělání sobě dobyly: nuže přidržujte je k pilnému navštěvování školy. Otec, matka, jenž této povinnosti zanedbávají, strašnou vinu, strašné odpovídání uvalují na svou hlavu. Mohou-li takoví rodičové honositi se dobrým svědomím, když nedávají těm, kteréž zplodili, co jsou jim povinni? Zdali se neprohřešují proti Bohu, když o ty, kteréž jim Bůh svěřil, nic nedbají? Zdali nebudou muset jednou přísný počet Pánu Bohu klásti z těch drahých, krví Kristovou vykoupených duší? A pravda-li to jest, že své děti, jenž ovšem jsou krev z krve jejich, opravdu milují, když žádné péče nemají o jejich vzdělání a dobré

odchování? Kdyby opravdu své děti milovali, a tak o ně pečovali, jak Bůh poroučí, zajisté nezdržovali by jich od školy, alebrž pilně by k tomu přihlíželi, aby nepřetržitě školu navštěvovaly.

Milí rodičové, starejte se o své děti sebe více, nashromážděte jim peníze, odkažte jim domy a statky, dělejte co dělejte, to vše jim neprospěje, pakli se o to snažiti nebudete, aby školním cvičením nabyly sobě těch pokladů, kterýchž ani rez ani mol nekazí. Čemu se v mládí naučí, to jim zůstane, a kdyby všeho pozbyly, což jste jim nashromáždili a pozůstavili. A protož milujete-li opravdu milé dívky své, nuže odeslejte je pilně do školy.

Konečně musím ještě něco Vám připomenouti a na laskavé srdce položit. Není Váš tajno, alebrž dobře víte, že vděčnost jest krásnou, bohumilou ctností, kteráž i u Pána Boha hojně dochází odplaty. Tato vděčnost však stává se i nutnou povinností, když spočívá na křesťanské spravedlnosti, kteráž káže, abychom každému dávali, což jeho jest, a zejména abychom nezadržovali neb neujímali mzdy dělníkům. „*Hodent jest dělník mzdy své,*“ (Luk. 10, 7.) tak dokládá sám náš nejsvětější Pán a Spasitel, Syn Boží. Již však docházejí mne z mnohých míst nářky a žaloby, že zde onde (doufám však, že to neplatí o Vás, moji Nejmilejší) dobře zasloužené služné pánům učitelům školním pořádně a v pravý čas se nevyplácí, ano že i odvod paliva neděje se všady bez velikých odporů. Řekněte sami, mají-li ty nebohé dívky snad ve škole zimou mořeny býti, a s nechutí na to místo pohlížeti, kamžby s radostí měly vždy pospíchat? Stává-li kde nějakého rozbroje příčinou odvádění toho paliva, nechať se stane nějaké prozatímní opatření, dokudž by se záležitost nerozhodla. Pečujte též o to Vy všickni, jimž dle úřadu a povinnosti to přísluší, aby se pánům učitelům dávalo, což jim nejen dle zákona občanského, noprž i dle zákona Božího náleží, a aby se jim to dávalo v patřičný čas, by tak s radostí mohli konati nesnadný, mnohými břemeny obtížený úřad svůj, a nemuseli s nouzí a nedostatkem zápasiti a se stýskáním trudný život svůj mezi Vámi trávit, což by dojistá ani Vám ani dětem Vaším dobré nebylo. Neb mají-li učitelové s radostí zastávati úřad svůj, a má-li jejich školní snažení s utěšeným prospěchem Vašich dítek se setkávati, nevyhnutelně potřebí jest, abyste i Vy, moji Nejmilejší, z Vaší strany činili, což po zákonu božském i lidském povinni jste,

Nejposléze Vás všechny poroučím do ochrany Boží, vzýváje Pána nebes, aby Vás naplnil všemi svými dobrými dary, a aby jeho milost zůstávala s Vámi se všemi po všecken čas. Amen.

Jan Valerian,
biskup.

D O P I S Y.

Z kraje v Čechách, v březnu 1868.

(Náš církevní zpěv.)

Již drahně času nebylo v našem Blahověstu zmínky o národním zpěvu církevním. Ještě před rokem čtli jsme se zalíbením, jak tu a onde zavádějí se nešpory a písně kancionálu ve škole i ve chrámu Páně, a těšilo nás, že nábožný zpěv zase tak vnikne v domácnosti, jak to druhdy bývalo. Avšak delší dobu není ani ozvěny, zda se co děje v té důležité věci. Také jsme si povšimli dopisu z Moravy ve Školníku čís. 2., že Olomoucké Noviny vším právem toho želí, že nábožný zpěv u našeho lidu klesá.

Ovšem působí mnohde horlivý duchovní správce neb učitel, aniž by své působení veřejnosti k uznání nabízel. My se tážeme nyní, zdaž ustanovení provincialní synody Pražské od r. 1860 (část III. hlava VII.) všude uváženo a vykonáno bylo, jež zní (v odstavci 2):

„Zpěvy posvátné v řeči mateřské složené k menším slavnostem a každodenní pobožnosti nejen dovolujeme, ale toužebně i přejeme, aby spojenou péčí pastýřů duchovních a ředitelů kůru v lidu pěstovány byly. Neboť se to mocně myslí dotýká a city víry, lásky a lítosti v hojně míře to vzbuzuje, když takřka jedněmi ústy a jedním srdcem celá osada prosby své vysílá vzhůru k trůnu milosti a milosrdenství Božího. Po příkladu předků ve zpěvu zbožných písní neunavených ať i náš věřící lid, co dědic jejich nábožné myslí, hned z mládí uvyká před mší sv. i po ní písně nábožné prozpěvovati. Společná snaha a pilné cvičení ve školách zajisté získá zpěvu zbožné a vydatné síly, a nebude pak těžko zříditi sbory podobné těm, kteříž jindy pod názvem sborů literátských po celých Čechách rozšíření byli. — Pastýřové duchovní budou míti o to péči, aby jen takové písně se zpívaly, kteréž by i obsahem i náपěvem sloužily ku vzdělání; písně bludné, nejapné a které na světský náпěv upomínající mysl roztržitou činí, nebudtež zpívány. Mimo to dbejte také, aby písně byly podle úmyslu církve svaté přiměřeny slavnosti a oné části

bohoslužby, která se právě koná. Kdykoli lid zpívá při mši svaté, buďtež aspoň při celém kánonu zpívány písně na nejsvětější obět se vztahující.

Abyste pak také byli důstatek posvátných písní, mají mimo hymny liturgické i takové písně opatrně ve sbírky býti sestaveny, jichž lid ode dávna užívá a kteréž i obsahem i náпěvem svým nad jiné se doporučují. Biskupové provincie české společně se o to postarají, aby nejlepší písně obojího jazyka ve zvláštním kancionálu byly tiskem vydány. — Varhan a jiných nástrojů hudebních má se podle slov papeže Benedikta XIV. jen k tomu užití, aby dodaly síly slovům písně, by smysl jejich vždy hloub a hlouběji vštěpoval se do srdcí posluchačů, a mysl věřících povzbuzena byla k rozjímání věcí duchovních, i roznícena láskou k Bohu. Protož zvuk varhan nemá zpěvu dusiti, ani myslí urážeti; hra jejich budiž vážná, náпěv čistý a vzdálený všeho umělého fíntění, důstojný té svaté oběti, která se na oltáři koná.“

Blíže ustanovení podala nám diecesalní synoda Pražská od r. 1863 v hl. XIII., jednaje o žádoucím zřizování sborů literátských, odkudž vyjímáme: „Abyste pak sborové literátské na pravém základě spočívali a každým dnem zdárněji vzrůstali v dům poženáný, navrhujeme zde pravidla a poskytneme rady, jichž při obnovování starých a zřizování nových sborů šetřeno budiž. Sborové tyto tvoří a doplňují se z osadníků farních, tudíž musíme zárodek jejich hledati a připravovati již ve školách obecných.

Nuže cvičtež, učitelové! školní mládež pilně ve zpěvu, k tomu zvláště směřující, aby žáčkové oněm hymnám a svatým zpěvům se přiučili, jenž podle obsahu kancionálu se buď při oběti mše sv. aneb při jiných bohoslužebných výkonech zpívají aneb k pěstění domácí pobožnosti určeny jsou; což aby se tak stalo, duchovní pastýřové bedlivě dohlížejeť. Aby pak výbor takovýcho zpěvů nespůsobil žádné obtíže, opatříme výňatek z kancionálu pro potřebu školní mládeže. Důvěrujeme se také, že učitelové a ředitelové kůru začátečnický ve zpěvu literátském cvičiti a zdokonalovati si neztíží, jelikož chovají zajisté to přesvědčení, že povolání takovýcho spolků právě i s jejich snahami souhlasí, anot v tom záleží, aby Bůh byl hlasy zpívajících oslavován. A to jest právě, co ředitelové kůru jak skrze hlas lidský tak pomocí hudebních nástrojů docíliti se snaží.“

Rádi bychom věděli, jak se toho usta-

novení šetří. Co víme, povíme, a co nevíme, nechť nám laskaví přátelé zpěvu do-
loží a oznámí.

(Pokračování.)

Od Šumavy, v únoru 1868.

(„Odtřhnětež školu od církve!“)

Podávám úryvek z výborného spisku německého: „Von der Polsenz;“ (velký 8. str. 96. Linz 1868. Danner's Verlag.) (XXII.) Proto tedy abyste vzdělanost národní na vyšší stupeň uvedli, chcete školu odtrhnouti od církve? Podivno! chcete odtrhnouti větev od stromu, aby tím rychleji a hojněji sladké ovoce uzrálo? Bojím se však, že vám potom větev uschne a zkázu vezme. Tot ví celý svět, že církev stromem jest, a škola národní na něm větví. Však řekněte sami, vy pánové osvícení, kdo pak vůbec první o tom přemýšlel, a o to se zasazoval, aby lid byl vyučován? Kdo jiný, než — katolická církev? Chcete mítí důkazů? Nuže, projděte vesnice, projděte města; vedle chrámu stojí také škola, a volá vám mocným hlasem do svědomí pravdu, že skrze katolickou církev národní vzdělání nejprve založeno jest bylo. Slovo Páně: Jdouce učte všecky národy! platilo jeho apoštolům a nikdy více od té doby nezapomněla církev slovo toto.

Jdouce učte všecky národy! Tak volá neustále i církev k svým služebníkům ve všech stoletích; na slovo toto povstaly školy křesťanské, jak tomu dějepis učí. „Od prvních století, od prvních sněmů církevních žádali biskupové na svých kněžích, aby děti vyučovali. Nikdo jiný ještě ani na to nezpomněl; my (katolická církev) byli ti první a jediní, jenž jsme národní vyučování hlásali a v skutek uvedli.“ (Dupanloup: O národním vyučování.) „Listiny ze IV. století dosvědčují, že církev již tenkrát na to tlačila, aby děti v slovu Božím a v moudrosti světské byly vyučovány.“ (Dr. Karl Zell: Die moderne deutsche Volksschule.) Z VIII. století máme biskupská nařízení, v kterých mezi jiným toto čteme: Kněží mají školy mítí, a to ne jenom ve vesnicích, nýbrž také na samotách, a kdo jim své děti k vyučování odevzdati chce, toho nemají odmítnouti, nýbrž mají učení udělovati. Hinkmar, proslulý biskup Remešský v IX. století žádal střídničky po celé své diecési, aby přísně bděli, zdali každý farář školu a po boku schopného klerika má, aby dítkám své farnosti základní vyučování uděloval. Tou měrou rozléhá se po všecka století v církvi: „Jdouce učte všecky národy!“ Poslušni tohoto slova táhnou až posud — ni-

koliv naši liberálníci, — nýbrž naši misionáři do zemí nejvzdálenějších, k národům nejsurovějším a budují chrámy a vedle každého chrámu — školu! A řekněte mi, není-li každý stánek Boží spolu také školou, kde se nejvznešenější pravdy, nejšlechternější osvěta, nejblazeživější učení hlásají skrze křesťanské kázání slova Božího? Vy se tak rádi honosíte leskem evropské civilisace — však, kdo k ní položil základ? Kdo první přinesl světlo do temných lesů německých? Dějepis vám odpovídá: „Katolická církev to učinila.“

A kdo byli ti mužové, od kterých vezleznáčné odkazy pocházejí, z kterých až posud větší část ústavů vzdělávacích v Evropě žije? Byli to synové katolické církve a sice taci synové, kteří duchem církevním co nehlouběji proniknutí byli. Nechte-li mi to věřiti, vyloží vám to starý učený protestant Herder, an dí: „Větší část ústavů pro naše vědy a krásná umění živí se z drobtů toho, co v oněch dobách mužové legendy t. j. zbožní katolíci potomstvu ve svatém úmyslu zanechali.“ (O legendě.)

A tuto církev, která déle než od 1800 let národy slavně vychovávala, chcete nyní za neschopnou prohlásiti, aby vychování — školní mládeže vésti mohla?

Církvi, která od Boha samého, od Krista Pána svého pro *všecky* časy rozkaz obdržela, „všecky národy učiti“ a tudíž také nepatrný hlouček milých dítek, chcete nyní překážky klásti, aby tomuto božskému rozkazu zadost učiniti nemohla?

Křesťanskému, katolickému národu opovažujete se říci: „Tvá církev chce tebe pouze v temnosti a hlouposti udržeti?“ — Jak že, nenosí církev Ježíše Krista v srdci, a není-liž Kristus *světlo* světa? A tuto církev, kterou Ježíš *světlo* světa sobě za nevěstu vyvolil, chcete co *nepřítelkyni světla* a co děvku temnosti očerniti?

Jaké to bláznovství! jaké pohanění! Dejte pozor, rozmilí katolíci čtenáři! kdyby bylo pravda, co vám liberální nepřátelé církve kážou, totiž, že se musí, aby národní vzdělání se povznese, vliv církve odstraniti, t. j. že se musí škola od církve odtrhnouti, — pak by bylo také dokázáno, že katolická církev nevěstou jest temnosti a následovně že nikoliv není nevěsta a pravá církev — Ježíše Krista. Pak byste museli však nejenom chrám a děti v něm se nalezající, nýbrž také sami sebe, vaše obydlí a veškeré obyvatelstvo v nich se nalezající od církve odtrhnouti!

S rodem a čeledí odtrhnouti se od církve? Odpadnouti od víry? Nížádným způsobem! — tak slyším vás volati. Dobře tak, ale když vy sami s domy a s čeledí ve spojení s církví ostati chcete, jak to můžete trpěti a lhostejně na to se dívat, když lidé školy a dítky v nich se nalezající od církve odtrhnouti usilují?

Jaký to neblahý spor! Nepozorujete nebezpečí, které za tím se skrývá? Toť svatá pravda; kdo se přidává ku křiku: „Odrhnete školu od církve!“ ten působí katolické církvi nesmírné pohanění, an ji, kteráž jest posvěcená nevěsta Kristova, co nevěstu temnosti osoučuje.

(XXIII.) Nevede se našim tak zvaným „osvícencům“ se školní otázkou namnoze lépe, než jisté paní hospodské v kterémsi městě s konkordátem. Panička tato ptala se jednoho hosta, jak smýšlí o konkordátu. Tento, jeden z nejlepších mužů Polsenckých odpověděl: „Když to naprosto věděti chcete, — já jsem pro konkordát!“ — Pak jsme spolu již domluvili (s hovorem jsme u konce), odešla panička, a odvrátila se s pyšně vztýčenou hlavou k jinému stolu. Avšak host nebyl ještě hotov. Vy, paní hospodská, pravil on, nyní musíte i mně otázku jednu zodpovídati; řekněte mi přece, kterýž článek v konkordátu vám se nelíbí? — Takové škrabaniny, jako jest konkordát, ani nečtu, odpověděla vzdělaná hospodská; tu by mi věru bylo času lito! Host hlasitě se rozesmál a pravil: Aj vida, když času nemáte, abyste konkordát přečetla, pak sobě také věru času vzítí nemáte, abyste o něm hovořila.

Onen muž měl pravdu; to samé však platí také o škole. Škola musí od církve se odtrhnouti, jinak to s ní nepůjde ku předu, — tak k nám volá každý, kdo za osvícence platiti chce. Když se však tážeme, kde a jakým způsobem církev pokroku, vývinu školství na odpor jest, nevědí lepší odpověď dáti než — ona paní hospodská.

Chcete-li vy liberální pánové snad čas návštěvy školy prodloužiti, jako k. př. v Sasích až k ukončenému roku čtrnáctému? Církev vám v tom nezabraňuje. Chcete-li předměty vyučování rozmnožiti? Církev vám v tom nížádné nečiní překážky; můžete zajisté malým abecedářům o filosofii a astronomii přednáseti, ovšem předpokládajice, že budoucně malé dítky již co učenci na svět roditi se budou, aby tyto věci snadno pochopiti mohly, — církev vám nezabraňuje.

Chcete snad návštěvu školy přísněji provésti? Církev by vám za to velmi povděčna byla, neboť až posud stát v tomto odboru nevalnou vyvínoval horlivost.

Chcete postavení učitelů zlepšiti? Církev vám v tom nezabraňuje, abyste velkodušně do svých kapes sáhli; naopak, ona vás svým dobrým příkladem předešla, neboť až posud mají naši učitelové nejlepší část svých příjmů od církve, přísluhující jí. Avšak na útraty daně platicího obecnstva milosti rozdávatí, toť jest ovšem věc pohodlná.

Pojmenujte mi jakékoliv moudré a škole skutečně užitečné ustanovení, — ochotně vám církev ruku podá, aby provedeno bylo. Avšak nikdy nepřipustí, aby škola se snížila za nástroj, kterým by národ víry své zbaven býti měl. To se však se školou posud všady stalo, kde byla od svého životního pramene, od církve odtržena.

Mnozí liberálníci, kteří toto nenahližejí, křičí jen proto, poněvadž právě nyní v modě jest volati: Odrhnetež školu od církve!

Avšak ne všecko, co v modě jest, dobré jest a moudré; za onoho času byly i — copy v modě, a já posud nikdy nečetl o *modní moudrosti*, velmi často ale o *modním bláznovství*.

(XXIV.) Ku konci ještě starou a známou pověst. Jistý sedlák šel do města, chtěl se sobě na nový kabát sukna koupiti. Byltě muž ještě onoho starého rázu, který ne jenom na kabátě, nýbrž i v kapsách znamenitě množství stříbrných — knoflíků měl. Tyto stříbrné knoflíky však, — jak vůbec známo, — valně nás opouštějí, pryč od nás se ubírajice; já ovšem nevím kam; vím pouze, že i pro tuto příčinu naše doba všim právem dobou *pokroku* sluje. —

Obchodník znal svého muže a věděl, že vždy jen to nejlepší kupuje, a protož mu předložil i dnes opět, co měl nejkrásnějšího a nejlepšího. Sedlákovi přišla volba za těžko; konečně si vybral jeden kus, který se mu zvláště zalíbil. Když však přišlo k placení a kupec cenu vyřknul, zakabonilo se najednou čelo sedlákovu. Mrzutě strčil sukno od sebe řka, že ho nemůže upotřebiti. Obchodník byl v nemalé nesnázi; laskavě, jak v takových okolnostech jen možno bylo, tázal se sedláka, proč mu najednou ono sukno se znelíbilo? Hezčího a lepšího nenajde zajisté nikde po celém městě. Načež sedlák odsekl: Jednu chybu má přece! Chybu? tázal se pln překvapení obchodník, a pro-

hlížel sukno ještě jednou se všech stran, anižby byl mohl nějakou vadu na něm naléznouti. Na jeho tichou a pokornou otázku „v čem ta chyba záleží?“ odvětil sedlák krátce: sukno to jest příliš laciné. — Nyní ovšem obchodník prohlédl. Jakoby se zlobil udeřil se v čelo a zvolal: „Já hlupec!“ Pak se rychle shýbnul, a vytáhl ze skříně kus sukna, které pln radosti před velevzácným hostem rozložil. Tot jest tak vzácné sukno, pravil, že je nikdo v celém kraji koupiti nechce; již mnohým kupcům jsem je předložil, avšak každému bylo příliš drahé a tak se stalo, doložil, že jsem skoro naň zapomněl. Avšak právě proto bylo toto sukno sedlákově vhod; neb se mrzival, že i jiní ve vesnici mají kabáty z téhož sukna, z kterého kabát nosil on.

Nyní však se mohl chlubit, že má *nejdražší kabát* v celé vesnici, ano i daleko široko v okolí. Ochotně vyplatil kupci tvrdé dolary, a pyšným krokem ubíral se z krámu se svým *nejdražším suknem*. Se smíchem pohlížel za ním obchodník, an mu staré, přeleželé zboží za cenu nejvyšší na krk byl uvalil.

Milý čtenáři, nesměj se tomuto podivinskému sedláku, zvláště jsi-li smýšlením liberálník.

Se školou od církve odtrženou bychom nepochodili lépe, než on se svým „nejdražším“ suknem. Kdyby se nám za podíl dala novomodní liberální škola, pak bychom se ovšem mohli také chlubit, zbožím kolikolem „nejdražším“; avšak obchodník, totiž nevěrecký duch času čili liberalismus by se nám za našimi zády vysmál, že nám mizerné zboží za drahou cenu na krk pověsil. Rozdíl by byl jenom v tom, že onen sedlák se svým „nejdražším“ suknem pouze o své — tvrdé dolary přišel; my pak s touto „nejdražší“ školou liberální ztratili bychom dokonce i naši víru. Ten by byl konec celé historie; kdo tedy ještě chuť má, volejž i dále: „Odtrhnětež školu od církve!“

H. H.

V Římě, 22. února 1868.

(Dopis čtvrtý.)

Dne 9. t. m. odpoledne byla uspořádána sv. Oci a chrabřým vítězům u Montany zvláštní oslava. K tomu ctili sepsal básník L. T. hymnu a abbé Rosati, člen Sixtinské kapely uvedl ji v hudbu. Slavnost tato odbyvána za krásného počasí v zahradě Vatikánské. Kněží, odění talárem a pláštěm, měli volný přístup; nekneží však museli se vykázati vstupním lístkem. U vcho-

du do zahrady obdržel každý host svrchu jmenovanou tištěnou hymnu, jejíž název v překladu zní: „Populární hymna, věnovaná důstojnictvu a katolickým vojínům, jenž hrdinskou zmužilostí a neoblomným udatenstvím na podzim r. 1867 hájili nejsvětější práva sv. Stolice.“ Již před druhou hodinou naplňovaly se prostory Vatikánské zahrady domácími a cizími hosti, mezi nimiž vysoká šlechta četně zastoupena byla. Z rakouské šlechty viděl jsem tu zbožnou kněžnu z Hohenlohe s dvěma syny a třemi dcerami, knížete Fürstenberga se synem a dcerou, hraběnkou Herbersteinové, hr. z Seilern s rodinou, hrabata Zichy, baronku Gablenzovou a j. O půl čtvrté vstoupil sv. Otec, provázen kardinálem Antonellim a několika preláty a tajnými komořími do zahrady, oděn jsa v červený plášť a na hlavě máje široký klobouk též barvy. V tom okamžení zazněla hudba; tři vojenské sbory hráli papežskou hymnu, a mezitím sv. Otec přivítavě se usmívaje a pokleklým žehnaje, pevným krokem kráčel k místu proň připravenému, kde se svou družinou se usadil. Po ukončené papežské hymně přednášel sbor 470 zpěváků, provázen 130 hudebními nástroji, svrchu řečenou „národní hymnu“ ve dvou odděleních; odpočinku trvajícího as 25 minut použil sv. Otec k podělování zpěváků a hudebníků stříbrnými medaillemi. Sv. Otec byl až do konce přítomen této slavnosti, která se více podobala zábavě rodinné, anž sv. Otec, nehledě na obvyklou etiketu, důvěrně hovořil s okolo stojícími, jenž se k němu buď ze zvědavosti, buď chtějíce políbíti mu ruku neb nohu, přibližovali; byl tu skutečně více co otec v kruhu své rodiny, nežli co panovník mezi svými poddanými. Vraceje se po páté hodině řadami jásajícího lidu, jemuž s usazeným okem žehnal, do Vatikánu, zočil nedaleko vchodu klečící se svou rodinou kněžnu z Hohenlohe; i přistoupil k ní a podáváje jí ruku k políbení, daroval jí velkou stříbrnou medailli se slovy: „Těší mne, že Vás zde spatřuji; přijměte, milá kněžno, tuto medaili na památku dnešní slavnosti.“ Kněžna tímto neobyčejným způsobem nad míru poctěná, použila této vhodné příležitosti, a prosila sv. Otce za apoštolské požehnání pro svou právě nebezpečně nemocnou švagrovou, kněžnu z Hohenzollern-Sigmaringen, kteroužto prosbu sv. Otec velmi ochotně splnití, a aby nemocná kněžna o tom po telegrafu zpravena byla dovoliti ráčil. Také u rodiny hr. Seilerna z Moravy zastavil se sv. Otec na okamžik, a i těmto dostalo se té

zvláštní radosti, že směli políbíti ruku jeho. Tato slavnost zůstává zajisté v srdcích všech přítomných milou upomínku; milostné vzeření našeho sv. Otce, jeho přívětivé blahosklonné jednání, celá jeho osobnost má jakousi přitažnou okouzlující moc, tak že kdo jednou mohl jej viděti a s ním mluvit, je zcela zaujat proň, cítě se šťastným a blaženým. A věru nevím zdali kdy bylo papeže milujícího lid svůj a milovaného od lidu svého nad Pia IX.

Papežské vojsko čítá nyní asi 20.000 mužů, mezi nimi asi 6000 zuavů a posud přichází množství mladých lidí a hlásí se o přijetí. Dne 13. t. m. byla přehlídka veškeré posádky římské nedaleko villy knížete Borghese za branou „del Popolo“ u přítomnosti ministra vojenství Kanzlera a generála de Courten a za účastenství nesčíslného davu lidstva. Srdce mně v těle plesalo, když jsem viděl ty bodré jonáky, jenž ze všech končin katolického světa pospíšili do Říma, aby hájili sv. Otce a svatě právo jeho a z nichž mnozí krváceli u Mentany. Zdejší listy „Giornale di Roma“ a „Osservatore Romano“ přinášejí právě nyní obšírnou zprávu ministra Kanzlera o vojenské výpravě minulého podzimku, z které lze seznati, jakými podlémy prostředky bojováno z jedné, a s jakým zápalem živé víry a lásky k sv. Otcí z druhé strany. — V těchto dnech dojde sem adresa oddanosti sv. Otcí od katolíků Španělských, čítající 5.300.000 podpisů! Že královna Isabella obdržela darem od sv. Otce svčenou zlatou růží, jest Vám bezpochyby z časopisů již známo; kdo zná její zbožnost a nevšední zásluhy o církev katolickou, bude tomu srdečně povděčen.

Některé časopisy přinesly zprávu, že si pruská vláda přeje míti papežského nuncia v Berlíně. Ačkoliv o této záležitosti nebylo zde posud vyjednáváno, má se přec za to, že se to stane co nejdříve a pakli Prusko *upřímně* to míní, obdrží beze vši pochybnosti, čeho si přeje. Když r. 1821 ministr pruský, kníže Hardenberg, přišel do Říma a vyložil sv. Otcí žádost svého krále, byla věc vyjednána ve čtyřech dnech. Vracejícího se přes Řezno tázal se kníže Taxis, jak mu bylo možná ukončiti záležitost tak důležitou v tom krátkém čase? „S Římem vyjednávati,“ odpověděl mu kn. H., „jest věc velmi snadnou, vidí-li jen *dobrou upřímnou vůli*, ukončí se ve čtyřech dnech, co by jinak trvalo mnohá leta. Šel jsem k sv. Otcí a řekl jsem mu upřímně a srdečně: Svatý Otče, můj král mne poslal

sem, abych vyjednával o církevních záležitostech katolických jeho poddaných s hlavou církve jejich. Můj král se chce tímto způsobem vyrovnati se svými katolickými poddanými, aby těmto se ani nezdálo, že mají panovníka protestantského. Zde přináším seznam dotací nových arcibiskupství, biskupství, kapitul a seminářů: každý arcibiskup obdrží ročně 22.000 zl., každý biskup 16.000 zl. a sice vše v ležících statcích, jichž seznam zde předkládám; to vše dává stát. Co se týká kostelů a duchovní moci církve, zůstává vše bez výminky král můj Vaší Svatosti.“ — Trapisté, nemajíce posud kláštera v okolí Římském, obdrželi nedávno od J. Sv. darem opatství sv. Vincencia a Anastasia za branou sv. Pavla, známé pod jménem „Tre Fontane“, na místě, kde sv. apoštol Pavel stat byl, a již se tam uhostili tři první mnichové tohoto řádu, byvše tam uvedeni kardinálem Milesi-m*); dvanáct jiných očekává se v krátké době z Francie. Poštěstí-li se jim, čehož posud nedocílno, vysušiti tamější močály působící nezdravé výpary a tak zvanou „malarii“ a tak pro lid upravití neobývanou tuto krajinu, získali by si tito nábožní otcové nesmírné zásluhy. — Dne 15. t. m. vzal římský karneval počátek svůj a bude trvati až do úterka před popeleční středou. Každodenně, vyjímaje pátky a neděle, hrne se vše na Corso a baví se tam až do soumraku házením květín, cukrovinek a tak zvanými „confetti“ (kuličkami ze sádry). Veselí končí se denně jízdou o závod. Máme zde posud, Bohu díky, úplný pokoj, začez hlavně výborně zřízené zdejší policii děkovati jest, jenž podezřelé osoby dobře zná a bedlivě kroky jejich stopuje. Sv. Otec jest úplně zdrav a navštěvuje denně rozličné kostely, kláštery a ústavy a bývá všude vítán radostným jásotem shromážděného lidu. — Tyto dny jsem obdržel právo světití škapulíře a přijímati údy do bratrstva „Neposkvrněného Početí nejblah. P. M.“ a „Panny Marie Karmelské,“ sám dříve byv přijat za úda obou těchto arcibratrstev, jimž tolik odpustků a zvláštních milostí uděleno, že jest věru se diviti, že u nás jsou málo známá a rozšířená. —

Jak známo, stane se Maggiordomo (nejvhofmistr) Msgr. Borromeo kardinálem; na jeho místo přijde Msgr. Pacca, Maestro di Camera (nejvh. komoří), a toto místo zase obdrží tajný komoří Msgr. Ricci, pocháze-

*) Oprava. Protektor Šk. sester jest kard. *Clarelli* (nikoliv Catterini), jak jsem ve svém dopisu od 5. t. m. mylně udal.

jící z velmi vznešené hraběcí rodiny římské. Msgr. Franchi, arcibiskup i. p. stane se nunciem v Madridu a posavadní nuncius v Mnichově přijde do Lisabonu. — Ve Vídeňských novinách „Volksfreund“ a „Vaterland“ dočetl jsem se nemilé zprávy, že Jeho Exc. nejdůst. pan biskup Kralohradecký nebezpečně onemocněl a dne 3. t. m. sv. svátostmi zaopatřen byl, kterážto zpráva se mne velmi bolestně dotkla; i nemeškal jsem ihned odebrati se do chrámu sv. Petra, a bych u hrobu knížat Apoštolských vroucně se pomodlil za nemocného svého vrchního pastýře. Nejnovější sem došlé zprávy znějí, Bohu díky, příznivěji; dejž Bůh, aby se nejdůst. p. biskup brzo a úplně pozdravil.
D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Dovídáme se, že J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup dojemný obřad *mytí noh* na zelený čtvrtek, kterýž posud na pp. kanovnících u sv. Vítě vykonával, letos a v následujících letech konati bude na chudých starcích obce Pražské. Dvanáct těchto chudých bude každým rokem zvoleno a na hrad vysláno z dvanácti farních okresů po řadě tak, že se farní okresy ve dvou letech vystřídají. Chudí tito budou na zelený čtvrtek u J. Eminence nejdůst. p. kardinála vyčastování obědem, při němž jim pp. kanovníci posluhovatí budou.

— Zítřka bude slaviti arcidieceze Pražská *jmenoviny* svého vrchního pastýře *Bedřicha*, jehož Bůh siliti, řiditi a zachovati račiž na mnohá léta!

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 10—14. t. m. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově; od 15. až do 19. u sv. Vojtěcha v Jirchářích.

— V neděli III. postní (15. t. m.) o 9. h. bude v kollegiatním chrámě sv. ap. Petra a Pavla na Vyšehradě slavně instalován nový sídelní kanovník, p. Jos. *Ehrenberger*.

V Mnichově konala se 9. února slavným způsobem 400letá památka založení metropolitního chrámu bl. Marie Panny; nejdůst. p. arcibiskup sloužil pontifikální mši sv., při které také král Ludvík II. přítomen byl. Druhého dne zaslal král arcibiskupovi vlastnoruční list uděliv mu spolu velkokříž řádu „pro zásluhu.“

Z Pruska. Berlínský list „Fremdenblatt“ velice chválí působení tří „*šedých sester*“ z řádu Alžbětinek, kteréž ve vojenské nemocnici v Postupíně (Potsdam)

ošetřují nemocné vojáky. „Již ve válkách r. 1864 a r. 1866“ — tak dí onen list — „obrátily tyto řeholnice na se obzvláštní pozornost nejvyšší vojenské vlády. Bedlivost, s jakouž i v čas největších nesnází a nedostatků ošetřovaly nemocné, přiměla ministerium války k tomu, že uzavřelo smlouvu se sestrami, v kteréž se tyto zavázaly, že na požádání vlády převezmou ošetřování nemocných ve vojenských lazaretech. I nyní v tichém působení svém v lazaretě projevují na sobě sestry tytéž skvělé vlastnosti, jako na bojišti. Ku každému chovají se vlídně a pečují o všelike pohodlí svěřenců svých. Spůsobem nejušlechtilějším však se jeví samaritanství jejich u smrtelného lůžka těch, kdož se s tímto světem rozžehnávají; dnem i nocí bdí sestry u lůžka, naslouchají každému dechnutí umírajícího, snažíce se každinké přání jeho uhodnouti a bez odkladu vyplniti.“ Ku konci vyjadřuje svrchu zmíněný list přání, aby pruská vláda i do jiných nemocnic vojenských šedé sestry uvedla.

Ze Švýcarska. V Soloturně přinuceny jsou dne 6. ledna v den Zjevení Páně katolické školní dívky k návštěvě školy a to z rozkazu městské komise školní. Když se před některým časem o to jednalo, aby dívky židovské byly nuceny v sobotu školu navštěvovati, ujali se jich katoličtí kněží a dovedli toho, že židovské dívky v sobotu nemusejí do školy docházeti. V odměnu za to postarali se dva protestantští radové školní o dívky katolické tím způsobem, že tyto v zasvěcené svátky do školy choditi musí.

Z Říma. Dle posledního seznamu obyvatelstva Římského („status animarum“) čítá se všech vesměs obyvatelů 215.573. Mezi těmi přináleží:

1. stavu duchovnímu	7409
z nichž a) <i>světských duchovních</i>	2362
(30 kardinálů, 35 biskupů, 1469 kněží a klerikův, 828 seminaristů)	
b) <i>řeholníků vesměs</i>	5047
a sice: v mužských řeholích	2832
v ženských „	2215
Ostatní obyvatelstvo v počtu 208164 přináleží stavu světskému. — Co do náboženského vyznání žije vedle většiny <i>katolíků</i> v Římě též <i>protestantův</i>	457
<i>židů</i>	4650

University a jiné vyšší školy pro teologii, filosofii, právníctví, filologii atd. jsou v Římě tyto:

1. Sapienza, univ. Římská čítá stud.	1094
2. Apollinaris lyceum pap. „ „	703

3. Collegium romanum čítá studuj. . 1249
4. „ Urbanum (v propagandě) 226
5. Ústav filosofický u P. M. della Pace 90
6. Minerva či collegium sv. Tomáše 97
7. Technický ústav pro měřictví . . 68
8. Academia Archeologia čítá stud. . 100

Semináře klerikální pro rozličné národy katolického oboru světa se v Římě tyto nacházejí:

1. Římský sem. čítá alum. (chovanců) 75
2. Piův „ „ „ „ 65
3. Vatikanský „ „ „ „ 37
4. Francouzský „ „ „ „ 48
5. Jiho-Amerikanský „ „ „ „ 50
6. Severo-Amerik. „ „ „ „ 38
7. Seminář spojený s Collegium Urbanum (v propagandě) čítá alum. 168
8. Německo-uherské collegium „ „ 58
9. Anglické collegium čítá alumnů . 21
10. „ „ „ Pia papeže . 14
11. Škotské „ „ čítá alumnů . 12
12. Řecko-rusinské collegium „ „ 32
13. Irské collegium čítá alumnů . . 52
14. Belgické „ „ „ „ 7
15. Teutonické „ „ „ „ 8
16. Polské collegium „ „ „ „ 9
17. Capranicenské „ „ „ „ 54
18. Collegium Pamphili „ „ „ „ 10
19. Lombardské collegium „ „ „ „ 16
20. Academia Ecclesiastica „ „ „ „ 16
21. Illyrské collegium (počet alumnů není udán)
22. Toskánské collegium;
23. Collegium pro šlechtice;
24. „ Nazarenum;
25. „ Clementinum;
26. „ Chislieri.

Všech žáků ve školách národních jest v Římě 9911 a dívek 10953, úhrnem žákovstva 20864.

— V únoru t. r. vstoupil co sprostý dragoun do vojska papežského mexikanský princ Iturbide, jež zesnulý císař Maxmilian za syna byl přijal, a jemuž císař rakouský roční důchod 50.000 franků vykázal. Iturbide jest prý jinou ušlechtilou postavou a krásného vzezření, stáří máje 20 let. Rakouský císař zamýšlel učiniti jej svým pobočníkem, ale princ se raději odebral do Říma a tam co sprostý voják s ostatními soudruhy v kasárně přebývá.

— (*Krysa zachránila lidem život.*) V říjnu 1867 pokusili se Garibaldienci v Římě potají se zdržující o vzbouření obyvatelstva římského, což se jim ale nepodařilo. Jen jeden nešlechetný skutek se jim poněkud zdařil, ten totiž, že část kasárny Serristori nazvané prachem jest vy-

hozena v povětří, při čemž 33 mužů pa-
pežských zabito neb těžce poraněno. Když se pak komise k tomu cíli sestavená jala prohledávati řečenou kasárnu, ukázalo se, že celá kasárna byla podkopána a že tam leželo 50 soudků střelného prachu, tak sice, že kdyby všecken prach se byl vzňal, bylaby celá kasárna vyletěla do povětří a 750 vojáků bylo by přišlo o život. Kterak se to stalo, že jen část stavení se zbořila? — Všecky sudy byly vespolek spojeny nitkou ze střelné bavlny, kteráž v jednom okamžení měla pod celým stavením prach zapáliti; však jediný sud se vzňal. Prozřetelnost Božská poslala krysu na to místo, krysa přehryzla nit, spojení bylo přerušeno a 700 mužů tím nepatrným zvířetem od záhuby jest zachráněno.

Z Dánska. V městě Fridericia v Jutlandě navrátilo se r. 1867 v celku 41 protestantů do lůna církve katolické.

Z Ameriky. Vláda republiky Ekuador v jižní Americe nařídila na podzim r. 1867, aby se všude konaly modlitby za ochránění sv. Otce Pia IX. Když pak 13. prosince došla zpráva o vítězství vojska papežského, zmocnila se nevýslovná radost veškerého lidu, zvláště pak hlavního města Quito, 75.000 obyvatelů čítajícího. Vláda vydala manifest, v němž všemu lidu prohlásila vítězství papežského vojska nad Garibaldim dobyté, spolu dodávajíc, že jest povinností každého katolíka, aby slavil šťastnou událost tuto. Za tou příčinou se v městě Quito po celou hodinu všemi zvony vyzvánělo a z rozkazu vlády bylo od 6—10 hodin večer v hlavním městě skvělé osvětlení. A jinde nemohou se dočkati pohřbu papeže a papežství, zapomínajíc na to, že — *Petr neumírá.*

— V únoru t. r. vydalo se 125 jinůchů na cestu do Říma, aby tam vstoupili mezi mužy papežské. Všecky tyto dobrovolníky získal a na cestu vypravil jediný kněz, Vendelin Mayer z řádu Benediktinův.

— Ve Filadelfii odkázala paní Mary Penn Cuskell v poslední své vůli 20.000 dolarů k účelům církevním, a sice: Nejdůst. p. biskupu Wood-ovi na církevní ústavy vůbec 5000; biskupskému semináři 10.000 a chrámu sv. Jana ve Filadelfii 5000 dolarů. Manžel její pocházel z rodu Viléma Penna, zakladatele státu Pensylvanie.

— V státu *Marylandském* se od roku 1864 až do konce roku 1867 navrátilo 1413 protestantů do katolické církve.

— *Diecése Filadelfia* čítá dle nejno-

většího výkazu 275000 duší se 185 chrámy a 41 kaplemi. Kněží jest 201; farních škol jest 54; počet dítek školu navštěvujících obnáší 25.000.

Z Indie východní. O zdaru katolických misí ve východní Indii, obzvláště pak v krajině *Madura* nazvané, docházejí zprávy nad míru utěšené. Celý okrsek apoštolského vikáře, biskupa Alexise Canoz-a (jenž r. 1867 byl v Římě přítomen slavnosti jubilejní) dělí se na tři části: Severní *Madura* s městem *Trichinopoly*, kdež apošt. vikář sídlí; střední *Madura* s městem *Madura* a jižní *Madura* s městem *Palamkotta*. Vzhledem náboženství čtyři třídy lidu se rozeznávají: 1. *Nevěřící*, a sice buď *pohané*, kteříž na venkově tvoří většinu obyvatelstva, aneb *mohamedáni*, jichž se ve větších městech také dosti patrný počet nalezá; 2. *Protestanté*, kteříž se tu pomocí anglických i amerických spolků misiónářských udržují a jichž počet obnáší 30—50.000; 3. *Goanesové*, t. j. katolíci, jenž podrobeni jsou duchovní pravomoci arcibiskupa v *Goa*, jichžto kněží při každé příležitosti projevují smýšlení schismatické. 4. *Křesťané římsko-katoličtí*, stojící pod pravomocí vikáře apoštolského; počet jejich obnáší 160—170.000.

1. *Pohanstvo* až dosavad bohužel mnoho přívrženců v Indii čítá, obzvláště na severu, k. př. v *Bengalsku*, méně v jižních krajinách. A nelze se tomu diviti, uvážíme-li, že anglická vláda (*křesťanská*!) považuje modloslužbu za bohatý pramen svých příjmů, ješto každý k modlářským chrámům putující pohan zvláštní daň odváděti povinen. Kdykoli se zakládá nová železnice, tu bývá první péčí vlády, starati se o pobočné dráhy, kteréžby poutníky k vyhlášeným chrámům pohanickým dovážely. Ano místodržitelové angličtí nezřídka i sami k modlům putují a bůžkům dary své obětují, jak to k. př. r. 1839 učinil lord *Auxland*. Ještě-li podotkne, že v *Liverpoolu* a jiných městech anglických jsou zvláštní továrny, v nichž se modly indické vyrábějí, tu již nikdo se diviti nebude, proč se až dosavad pohanstvo v Indii udržuje. Že ale nicméně v některých krajinách není pohanství příliš hluboko zakořeněné, o tom svědčí následující událost. Jistý pohan v střední *Madure* obrátil se na křesťanskou víru a chtěl po křtu sv. sbořiti pohanický chrám, jenž stál na pozemcích jeho. Pohané však srotivše se v hojném počtu, hrozili násilím, pakli by se křesťané odvážili rozbou-

rati svatyni pohanickou. V pravý čas přišel na místo kněz *Labarthère* i pokoušel se všemi způsoby o uchlácholení rozkaceného lidu, ale marně. Tu zvolal missionář: „Nuže, domníváte-li se míti právo na tento chrám, prodejte mi jej! Dám zaň 100 rupií; jste spokojeni?“ Při tom vytáhnuv peníze z váčku vyplatil jim je; lahodný zvuk stříbrných mincí působil víc než všeliké domlouvání; pohané prodali mu chrám a spokojeni ubírali se domů o bůžky své dále se nestarajíce.

Roku 1866 obrátilo se mnoho pohanů na viru křesťanskou; ješto více by jich ku Kristu se přihlásilo, kdyby missionáři jim také výživu poskytnouti mohli. Neboť jako jinde vůbec, tak i v Indii „*chudým* se evangelium zvěstuje,“ boháči obyčejně pohrdají učením Kristovým, ale pracovní lid dosti ochotně se přihlašuje ku katolické církvi. Tu však nastává potřeba, živiti rodinu každého katechumena po celou dobu, pokudž trvá vyučování jeho v pravdách sv. víry. Pročež se diviti nelze, že missionáři každoročně bývají nuceni odepřiti značnému počtu Indův křest sv., protože z nedostatku peněz je živiti nemohou a beze vši přípravy je ovšem také křtiti nechtějí. V jižní *Madure* za krátký čas se utvořilo 10 obcí křesťanských. (Pokračování.)

Paběrky.

* (*O freimaurích.*) Proslulý spisovatel francouzský *Segur* v nejnovějším díle svém „o svobodném zednictví“ podává o tomto tajemném spolku některé zprávy, jenž srdce poctivého křesťana hrůzou naplňují. V některých ložích doposud zachovává se pravidlo, že kdokoli do počtu freimaurů přijat býti chce, musí přinést posvěcenou hostii a ji nohama šlapati; tak se děje zejména v některých ložích v *Paříži*, *Massili*, *Aixu*, *Avignonu*, *Lyonu*, *Chalons-u* a *Lavalu*. Jinde opět slaví se tak řečená „mše freimaurovská“; zejména některé lože v *Římě* ji konají v ten způsob, že se postaví na stůl šest svící z vosku černého. Každý „bratr“ musí s sebou přinést posvěcenou hostii, kterouž si buď zaopatří sám, an svatokrádežně k stolu Páně přistoupil, aneb si ji za mrzký peníz od jiných bezbožníků koupí. Všecky svaté hostie uloží se do nádoby na stole postavené, načež každý „bratr“ zedník nohama šlape po obraze ukřižovaného Spasitele a jej uplává, konečně pak ostrou dýku několikrát do Těla Páně vrazí. Také ve *Francouzsku* a v *Belgii* doposud zachovávají některé lože bohaprázdný tento obyčej. — Doufáme, že *takový* spolek od vlády ka-

tolického Rakouska nebude prohlášen za dovolený.

Literární oznamovatel.

— „Ctihodného otce *Ludvíka Granadského*, z řádu kazatelského *Vůdce hřišníkův*.“ Českým jazykem vyložil Jan Nep. František *Desolda*, kapitulár a kněz řádu premonstrátského v Teplé, kníž. arcib. notár a professor řeči klasických na c. k. gymnasiu Plzeňském. V Praze 1868. Nákladem *Svatojanského Dědictví*. Podíl údů na rok 1868, (veškerých podílů číslo 53.). Na skladě B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Vinikra v Brně. Stran XXIV, 733 a 19 stran obsahu a zpráv. — Za správnost překladu ručí jméno slovutného spisovatele, p. prof. *Desolda*; chválu obsahu hlásá výrok sv. Františka Saleského: „Spisy *Ludvíka Granadského* čtetež se uctivě a pobožně, poněvadž obsahují nejspasitelnější osvícení, jakéhož jen duši s nebes pojmuti lze.“ Neméně vynáší obsah této knihy papež Řehoř XIII., jenž v listu psaném ctih. otci *Ludvíku Granadskému* dí: „Kolikoz spisy tvoje s prospěchem četlo, tolikoz synů jsi Kristu zplodil a tím jsi prokázal lidstvu mnohem větší dobrodiní, než kdybys slepým zraku a mrtvým života na Bohu byl vyžádal.“ Za vydání této knihy a její pěknou úpravu velice jsme povděční ředitelstvu *Dědictví Svatojanského*, ač by radost naše větší byla, kdyby latinkou byla tištěna. Čtenářům našim dáváme potají zprávu, že pokud zásoba stačí, již nyní se letošní podíl údům *Dědictví Svatojanského* vydává v kněhkupectví B. Stýbla. Na budoucí rok nachází se v tisku kniha: „*Obrazy z dějepisu církve Páně*.“ K poučení a vzdělání lidu katolického sepsal *Tomáš Novák*, kaplan v Lužci.

— „*Pisně pohřební*“ bude vydávati kapel. mistr při metrop. chrámu sv. Víta v Praze *Jan Nep. Škroup*, uspořádané v partituru a jednotlivých hlasech tak, že buď jen od 3 neb 4 hlasů zpívány aneb též od 2—5 i více nástrojů hudebních provázeny býti mohou. Cena sešitu i s poštovní zásiolkou obnáší 1 zl. Předplácí se u p. vydavatele do 15. t. m. Každý odbíratel má udati, přeje-li si textu českého neb německého. — „*Gradualii a offertorii*“ na dvacet svátků dle textu římského missálu“ (viz ohlášení v „*Blah.*“ 1867 č. 35, str. 567) vyšel sešit I. obsahující dvě gradualia a dvě offertoria v partituru na svátky Očišťování a Zvěstování P. Marie. Sešit II. nachází se v tisku.

— *Škola a Život*. Pedagogický časopis s přílohou *Štěpnice* k užítku mládeži

českoslovanské. Redaktor *Jan Štastný*, prof. na c. k. čes. vyš. real. škol. Ročník XIV. Svazek I. vydán 24. února. Druhý svazek vyjde 7. dubna.

— Nákladem kněhkupectví *Koberova* v Praze počne vycházeti „*Národní bibliotéka čelných spisovatelů českoslovanských*.“ — Prof. *Lepařova* „*Všeobecného dějepisu* pro vyšší gymnasia českoslovanská“ vyjde v příštích dnech v tomtéž kněhkupectví II. dílu sešit I., jenž obsahuje dějiny až do křižáckých válek. — *Klikova* „*Botanika*“ pro vyšší třídy gymnasiálních a reálných škol, zpracovaná na základě *Billovy* učebné knihy, jest výnosem ministerským ze dne 26. ledna 1868 č. 489 pro vyšší gymnasia a reálky s českým vyučovacím jazykem schválena, taktéž *Jahnova* „*Chemie nerostná*“, v témž skladu vydaná pro vyšší školy české.

— „*Dr. Martina Knauera Stoletý kalendář* pro 19. a 20. století.“ Mimo to krátký popis planet, pravidla povětrnosti, měsíční hospodářský kalendář, lékařské prostředky proti některým nemocem lidí a zvířat atd. Přeložil *Jan Kopecký*, učitel v Praze. Tiskem a nákladem *Karla Bellmanna* v Praze 1868. Stran 115.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. *Frant. Jabulka*, prvofarář v *Malkovicích*, spisovatel, 22. února (nar. v *Příbrami* 30. břez. 1793, vysv. 31. března 1817);
- p. *Ant. Rieger*, kněz diec. *Litoměř.* na odpoč. v *Ostrově*, 21. února (nar. 28. říj. 1799, vysv. 7. srp. 1823).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. *Vác. Preisler*, 1. kapl. v *Příbrami*, za administr. do *Malkovic*.

Uprázdňené místo:

Místo 2. *kanovníka* kolleg. kap. u *Všech Svátých* s praebendou 315 zl. pro světského kněze na veřejném ústavu vyučovacím neb vychovacím v Praze ustanoveného, od 26. února.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. *Mat. Vlasák*, vikarista při *kathedr. chrámě* a *katech.* na č. třídách gymnas. v *Budějovicích*, za *faráře* do *Nedvědic*.

Milodary. Pro sv. *Otce*: z *Prahy* s heblem „*Mnoho kapek jezero utvoří*“ 2 zl.; vp. *J. Janda*, vychovatel u *hrab. Harracha*, 10 zl.

Na chrám sv. *Víta* v Praze: dp. *Jan Blažek*, farář v *Kostelci* u *Chrasti* 10 zl.

➤ **Příští číslo bude se vydávati 14. t. m.**

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch. semi-
nářní číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává se reklama-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici**
v všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroční: 3 zl. — kr.
půlroční: 1 zl. 55 kr.

Předlacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Spása naše jedině v Kristu.

Od Fr. Musila, kooperatora v Hrubém Je-
seníku.

Jaká to různost lidských životů! Jeden oplývá bohatstvím, jiný nemá ani, čím by zapudil hlad a zakryl nahotu. Tento zdrav a silen pohybuje se kam chce, onen vleče se namahavě s chorými oudy aneb svjíjí se a úpí v bolestech. Někdo vládne mocně nad mnohými, každý hluboce se mu koří, jeho jméno jest slavně rozhlášeno po světě, ještě jiný nese kolikéré jeho poddanosti, i od nejbližších soudruhů nevšmán a opovržen. Někomu daří se po vůli všecko, co podniká, nepotkává ho nic, co nešťastím se nazývá; jiný shledává jen škody co výsledky svých snah a klopot, nehoda stíhá ho za nehodou, z utrpení ani nevychází. Rozličnou měrou rozděleny jsou osudy, že na jdeš sotva dva, kteří by sobě byli rovni.

Něco ale jest společné všechněm lidem, a to jest *bída*. Aj jaká to řeč? Což nezáleží blaženost v bohatství a důstojnostech, v zdraví, kratochvích a rozkoších i jiných věcech, jichžto žádostivo bývá srdce lidské? Ovšem že nezáleží. Mohou ty věci poněkud pobaviti člověka, ale nikoliv na celo upokojiti. Jsou trnín, kteréž plodí nejen úhledné a libovonné růže, ale i bodavé ostny. Kdo má mnoho, znepokojován jest bázní, aby o to nepřišel neb škody neutrpěl, sužován starostmi, aby měl ještě víc. Čím výše kdo stojí v důstojnosti a slávě, tím těžší má odpovědnost, tím větší bývá jeho potupa, jestliže klesne. Čím více kdo hovoří chťiřím smyslným, tím prudčeji jest jimi rozpalován, čehož následky bývají omrzlost, vysílení a choroba všech oudů, náhlá nouze a sváry v rodině, opovržení u obecnstva. Na ničem nemůže si zakládati člověk, že by mu nemohlo ujíti; není žádnou chvíli bezpečen před nějakou příhodou, kteráž se ho bolestně dotkne, radost obrátí

mu v zármutek. I byť kdo vším vládl a do syta užil všeho co podává svět, nemůže tím ukonejšiti vzbourené svědomí, ztrpčuje mu život pomyšlení, že musí opustiti všecko, až padne za kořist smrti. Pravdu měl ten mudrc, kterýž napsal: „Trmácení veliké uloženo jest všem lidem a jeho těžké na syny Adamovy ode dne, v němž vycházejí z života matky své, až ke dni pohřbení jejich do matky všech: myšlenky jejich a lekáni srdce, důmněnky budoucích věcí a den skonání; od toho, kterýž sedí na stoličce slavné, až do sniženého na zemi a v prachu; od toho, kterýž nosí hyacintový oděv a korunu, až do toho, kterýž se odívá plátnem rezným.“ (Sir. XL. 1—4.)

Přiznal se k tomu veřejně Šalamoun vypravováním: „Převýšil jsem bohatstvím všecky, kteréž přede mnou byli v Jerusalemě, nad to i moudrost trvala se mnou. A čehožkoli žádaly oči mé, neodepřel jsem jim, aniž jsem zbraňoval srdci svému, aby nepožívalo všeliké rozkoše a nekochalo se v tom, což jsem byl připravil, a to jsem pokládal za díl svůj, když bych požíval práce své. Ale jakž jsem se ohlédl na všechny skutky, kteréž učinily ruce mé, na práce, při nichž jsem se nadarmo potil, uzerl jsem ve všech věcech *marnost a trápení ducha* a že nic netrvá pod sluncem.“ (Kaz. II. 9—11.)

Bídou jest obtíženo veškeré člověčenstvo, poněvadž porušena jest jeho přirozenost, i příroda nachází se v stavu chorobném. „Víme zajisté, že všecko stvoření lká a ku porodu pracuje až posavad. A netoliko to, ale i my prvotiny ducha majíce, i my sami v sobě lkáme, očekávající vyvolení synů Božích, vykoupení těla našeho.“ (Řím. VIII. 22. 23.)

Kdo spomůže z té všeobecné bídy? Kdo upokojí srdce po radosti prahnoucí? Jediný Bůh, jenž člověka stvořil, jest s to,

aby ho porušeného napravil, kleslého pozvedl, bídného oblažil. Odhodlal se k tomu dílu *Ježíš Kristus*, syn Boha živého. „Jsa v způsobě Boží a nepoloživ sobě toho za loupež, že jest roven Bohu, sebe samého zmařil, přijav způsob služebníka, k podobnosti lidí učiněn a v způsobu nalezen jako člověk“ (Filip. II. 6. 7.). Dle řeči sv. *Augustina* veliký lékař přišel s nebe, poněvadž na zemi ležel veliký churavec. Jakým způsobem léčil ten nebeský lékař? Neduhy naše on na se vzal a bolesti naše snášel, abychom zsinalostí jeho uzdravení byli (Is. LIII.). Nebo proto, že sám trpěl a byl pokoušen, mocen jest i těm, kteříž pokoušení bývají, pomáhati. Není jako ten, kterýž by nemohl mítí lítost nad mdlobami našimi, ale zkušěn jest ve všem podobně nám kromě hříchu (Žid. II. 18. IV. 15.). Pročež učinil provolání: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím“ (Mat. XI. 28.).

Chudoba pozbývá trpkosti zpomínkou na Ježíše, jenž „jsa bohatý, pro nás učiněn jest chudým, abychom chudobou jeho zbohatli“ (2. Kor. VIII. 9.); v takovou chudobu se sklonil, že kdysi řekl, že nemá ani kam by hlavu položil, kdežto lišky mají doupata svá a ptáci nebeští hnízda. Upokojí se chudas jeho ujištěním, že i jemu jest Bůh Otcem, o něj pečuje víc než o ptactvo v povětří létající a kvítí na polích rostoucí, že mu bude přidáno s dostatek všeho, čeho pro život tělesný třeba, bude-li přede vším hledati království Božího a jeho spravedlnosti; že žádného život nezáleží v hojnosti těch věcí, kterýmiž vládne, a že blahoslavení jsou chudí duchem, poněvadž jejich jest království nebeské. Bohatec učí se od Ježíše považovati vezdejší statky za prostředky k shromáždování si nehynoucích pokladů v nebesích střídmým užíváním a konáním dobročinností, tím pak způsobem ulamovati tomu trní ostny, aby okoušel líbezné růžové vůně. Přesvědčuje se, že „blahoslavenější jest dáti, než bráti“ (Sk. Ap. XX. 35.). Nemaje srdce přiložené k statkům, nekormoutí se velmi, když utrpí škodu neb ztrátu, ale říká s myslí pokojnou jako druhdy Job: „Hospodin dal, Hospodin vzal; budiž jméno Hospodinovo pochváleno!“

Nemocný nabývá úlevy, když v duchu pohledne na Vykupitele, jehož „všecka hlava jest neduživá a všecko srdce truchlí; od zpodu nohy až do vrchu hlavy není na něm zdraví, ale vše rána a zsinalost a otekliná, i není obvázána, ani uléčena lékařstvím ani změkčena olejem:“ jenž „rauěn

jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše, a zsinalostí jeho udrazení jsme“ (Isai. I. 5. 6. LIII. 5.).

Opovržený a utiskovaný křesťan se potěší pomyšlením na Krista, jemuž za největší dobrodiní lidem prokázaná odplaceno nejpotupnější a nejbolestnější smrtí kříže, a jenž řekl: „Blahoslavení, kteříž protivěnství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslaveni jste, když vám zlořečiti a protivěnství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluviti budou, pro mne“ (Mat. V. 10. 11.). Že mluvil pravdu, přesvědčili se apoštolé. Byvše na rozkaz rady židovské zmrskáni pro kázání evangelia, šli ze shromáždění radující se, že hodni učení jsou trpěti pohanění pro jméno Ježíše (Sk. Ap. V. 40. 41.). Jak jim bylo, když trpěli ještě více: pronásledování, žaláře, muka i smrt, projevil sv. Pavel slovy: „Odevšad trpíme soužení, ale nestýskáme si; býváme v nesnázích, ale nebýváme opouštěni, protivěnství trpíme, ale nebýváme bez pomoci zanecháni; býváme poraženi, ale nehyneme; vždycky mrtvení Ježíšovo na těle svém nosíce, aby i život Ježíšův zjeven byl na tělech našich“ (2. Kor. IV. 8—10.).

Věda, že „Bůh koho miluje, toho tresce, a jako otec v synu si zalibuje“ (Přísl. III. 12), že „trpíme-li s Kristem, budeme s ním také kralovati“ (2. Tim. II. 12), a že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávy, kteráž se zjeví na nás, a že „milujícím Boha všecko napomáhá k dobrému“ (Řím. VIII. 18. 28.): věrný křesťan snadno unese každý kříž, překoná všeliký žal, ba i radostí mnohou bývá naplněn. Neklamal Apoštol národů, když napsal: „Chlubíme se i souženími, vědouce, že soužení trpělivost působí a trpělivost zkušění, zkušění pak naděje, a naděje nezahanbuje, nebo láska Boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha sv., kterýž dán jest nám“ (Řím. V. 3—5.).

Láska Boží jest ten zdroj, z něhož proudí pravý pokoj a stálá blaženost. *Mravnost* jest základ všeho blahobytu soukromého i obecného. „Je-li který člověk, jenž si žádá života a chce viděti dny dobré: zdržuj jazyk svůj od zlého a rtoma svýma nemluv lsti, uchyl se od zlého a čini dobré“ (Žalm. XXXIII. 13—15.). „Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy“ (Přísl. XIV. 34.). Nehlásá-li evangelium a nedokazuje-li zřejmě, že „Bůh jest láska“ (1. Jan. IV. 16.)? Zdaž neukládá za nej-
přednější povinnost lásku, nekáže milovati Boha nade všecko a bližního jako sebe?

K čemu navodí, než k nejlepším mravům? Jakož Kristu na promluvu: „Kdo z vás bude mne viniti z hříchů?“ nikdo ze zuřivých nepřátel nemohl žádnou chybu vytknouti, rovněž v jeho učení nemůže ani nejjizlivější protivník vystaviti ničeho, co by se protivilo mravnosti; jestiž „užitečné k učení, k trestání, k napravování, k cvičení spravedlnosti, aby dokonalý byl člověk Boží, ke všelikému skutku dobrému spůsobily“ (2. Tim. III. 16. 17.). Vede lidi k tomu, aby světa užívali jako neužívající, tak aby k vůli němu neminuli se s věčným cílem, ale k jeho dosažení všecko jim sloužilo za prostředek; aby křížovali tělo své i s hříchy a žádostmi, podrobovali je v službu ducha, tak aby nepanoval hřích v jejich smrtelném těle, tak že by poslouchali žádosti jeho, a niž také vydávali oudů svých hříchu za nástroj nepravosti, ale oddávali se Bohu (Řím. VI. 12. 13.), tou pak měrou pohybovali se v nejvznešenější svobodě synů Božích, o kterouž nemůže oloupiti nížádná zloba ani nehoda. Všickni představují se jako jediná rodina, jejíž otec jest Bůh v nebesích, jako oudové jednoho těla, kteříž mají si vespolek sloužiti a k dosažení společného účelu pomáhati. Všem stavům vykázán jest vzájemný poměr, jenž působí „spravedlnost a pokoj a radost v Duchu svatém“ (Řím. XIV. 17.). Základním pravidlem jest láska, kteráž „jest dobrotiva a trpělivá, nezávidí, nečiní nic na chloubu, nenadýmá se, není ctižádostiva, nehledá co jejího jest, nepoužije se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravosti, ale spolu raduje se pravdě“ (1. Kor. XIII. 4—6.). Vyhoštěn jest ten duch, dle něhož pán na služebníky pohlížel jako na otroky své, jako by byli bytosti sprostší přirozenosti; muž ženu považoval za pouhý předmět své náruživosti, rodičové děti své pokládali za nástroje k udržení a rozmnožení svého jmění a měli na vůli vydati je na jisté zaanynutí. Jaká to ušlechtilá naučení a nařízení dána jsou všem Apoštolem: „Ženy poddány buďte mužům, jakž sluší v Pánu. Muži milujte manželky své a nemějte se k nim trpce. Synové a dcery poslouchejte rodičů ve všech věcech, nebo to jest libé Pánu. Otcové, nepopouzejte k hněvivosti synů a dcer svých, aby nebyli málomyslní. Služebníci, poslušni buďte ve všem pánů tělesných, ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale v sprostnosti srdce, bojíce se Boha. Páni, což jest spravedlivého a slušného, prokazujte služebníkům, věduce, že i vy Pána máte na nebi“ (Kol. III. 18—22; IV. 1.). Jestliže kdo léká se to-

ho, co mu ukládá evangelium, upokojí ho ujištění, že „dostatečnost naše jest z Boha“ (2. Kor. III. 5.), že „Bůh jest, jenž působí v nás i chtění i vykonání podle dobré vůle své“ (Filip. II. 13.). Jako druhdy Apoštol národů může každý věrný křesťan všecko skrze toho, kterýž jej posiluje (Filip. IV. 13.), seznává, že jeho Páně jest sladké a bříme jeho lehké. (Mat. XI. 30.)

Když byl provinil se člověk proti zákonu Božímu, čím si utiší vzbouřené svědomí, sprostí se jeho výčitek a výhrůžek? Pohan podává mnoho obětí, trýzní tělo své, aby si udobřil rozhněvaného boha, nikdy však není ujštěn, že dosáhl toho úmyslu. Věrný křesťan když byl hříchy své upřímně a zkroušeně vyznal knězi co náměstku Božímu, jeho rozhřešením sprostuje se břemena hříchu, i odchází v pokoji. Když vidí blížiti se dobu, kdež musí vykročiti ze života, kdož ho ochrání hrůzy? Ten, kterýž smrtí svou přemohl smrt naši a řekl: „Já jsem první i poslední, a živý a byl jsem mrtvý; a aj živ jsem na věky věků a mám klíče smrti i pekla“ (Zjev. I. 17. 18.). „Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude“ (Jan. XI. 25.). Živou věrou a nadějí nadšen hledí vyznavač Kristův smrti vstříc s potěšením, poznávaje v ní anděla, kterýž ho uvede v nový život, v němž „více nebude smrti, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti“ (Zjev. XI. 4.), pročez může říkati právě: „Umřiti jest mi zisk“ (Filip. I. 21.). Kdož seče, co zřídilo evangelium ústavů pro ošetřování chudých, nemocných, sirotek, slepců a jiných ubožáků; co vychovalo těch, kdož pohrdli bohatstvím, vznešeným stavem a rozkošemi světa a o samotě vedli život velmi tuhý aneb se vším zapřením sebe sloužili Bohu a lidem; co vypěstovalo svatých všech stavů! Neschází mezi nimi těch, kteříž si libovali v přísné kajcnosti, jako sv. Petr z Alkantary, dalšího utrpení si žádali jako sv. Teresie a na brzkou smrt i v mladém věku se těšili jako sv. Aloysius. Patrné to důkazy, že „království Boží není v řeči, ale v moci“ (1. Kor. IV. 20.). Jest opravdu blahý ten křesťanský život; jestiž nadpřirozený život v Bohu; život pravý a nekonečný, jenž úmrtím tělesným se neruší, nýbrž zdokonaluje. Života takového jinde hledati marné by bylo. „Jestiž jeden Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, kterýž dal sebe samého na vykoupení za všechny“ (1. Tim. II. 5. 6.). „A není v žádném jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem

daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti“ (Sk. Ap. IV. 12.).

Pravého života a spasení skrze Krista Ježíše dojíti nelze než v jeho *Církvi*. V té uložil své učení, založil svátosti co nevyvážené zdroje milosti. Církev jest jeho tělo, v němž po všechny věky žije jeho duch. Jen ti, kdož jsou v Církvi, jsou s ním spojeni jako oudové s hlavou a jako ratolesti s kmenem, aby z plnosti jeho přijímali všickni a to milost nad milost. „Kde Církev, tam i Duch Boží, a kde Duch Boží, tam i Církev a všechna milost, Duch ale jest pravda,“ dí sv. *Irenej*. Vně Církve není života, leč živoření. Jen drobty se stolu nejmilostnějšího Otce dostávají se těm, kdož bez své viny bloudí kromě toho domu Božího, sloupu a utvrzení pravdy. Smrtí duševní zachváceni jsou, kteříž zúmyslně toho domu se vzdalují neb z něho odcházejí aneb v něm nezdárně se chovají, neboť „kdo nevěří, již jest odsouzen“ (Jan. III. 18.), a „jako tělo bez ducha jest mrtvé, tak jest i víra bez skutků mrtva“ (Jak. II. 26.). Co dobrého kdy způsobila, koho kdy potěšila a uspokojila nevěra a odtržka od Církve? Nahledněme do nestranných letopisů, tažme se zkušenosti, i shledáme jen brozné spousty a bídy co plody jejich; přisvědčíme tomu, kdo o nevěrcích a bezbožnících napsal: „Hrob otevřený jest hrdlo jejich, jazyky svými lstivě činí, jed lých hadů jest pod rty jejich; jejichžto ústa zlořečení a hořkosti plna jsou, nohy jejich rychlé k vylévání krve; zkáza a neštěstí na cestách jejich a cesty pokoje nepoznali; není bázně Boží před očima jejich“ (Žalm. XIII. 3.). „Evan-gelium zajisté moc Boží jest k spasení každému věřícímu; zvěstuje se ale hněv Boží s nebe proti každé bezbožnosti a nespravedlnosti těch lidí, kteří pravdu Boží nespravedlností zadržují“ (Řím. I.). Nábožní věřící radují se v Pánu vždycky a pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký smysl, ostříhá srdcí i myslí jejich v Kristu Ježíši“ (Filip. IV.), ale „není pokoje bezbožným“ (Is. XLVIII. 22.). „Drahá jest před očima Páně smrt svatých jeho“ (Z. CXV. 15); ale „smrt hříšníků nejhorší“ (Z. XXXIII. 22.).

Proč za našeho věku, kterýž se honosí vzdělaností, osvětou a pokrokem, jest tolik nářku na zlé časy, tolik rozervanosti v životě soukromém i společenském, tolik zoufalých samovražd? Co toho příčinou? Nedostatek víry a života církevního. Marné jest všeliké namáhání o povznešení všeobecného blahobytu zlepšením hospodářství, průmyslu a jinými prostředky, pokud se

tím zanedbává neb utlačuje církevní život. Neprosnějete národu, ale pácháte vraždu na něm, kdož pod zástěrou národnosti zjevně neb lstivě ubíráte mu svatou víru. Marnou práci konáte, kdož pořádáte národy a spravujete říše, nebeřete-li si za základ zákon Krále nebeského. „Věztež, že Hospodin rozptyluje rady národů, zamítá pak myšlení lidská a zavrhuje rady knížat; ale rada Hospodinova zůstává na věky, myšlení srdce jeho od pokolení do pokolení. Blahoslavený národ, jemuž Hospodin jest Bohem jeho, lid ten, ježž on si vyvolil za dědictví“ (Žalm XXXII. 10—12.). Uvažuj to i ty, národe český! chceš-li býti slavný a blažený, dbej přede vším, aby i na tebe nenařikal si Hospodin: „Dvoje zlé učinil lid můj: mne opustili, studníci vody živé, a kopali sobě cisterny, cisterny rozpukané, kteréž nemohou držeti vody“ (Jer. II. 13.). Necht běže se svět záhubnou cestou, myrceme po sv. Petru k Ježíši: „Pane, ke komu půjdeme? Tyť máš slova života věčného“ (Jan. VI. 69.). Jakož „stvořil jsi nás pro sebe a nepokojné jest srdce naše, dokavadž neodpočine v tobě“ (sv. Augustin): „spasena učin lid svůj Hospodine, a požehnej dědictví svému, a spravuj je a vyvyš je až na věky“ (Žalm. XXVII. 9.)!

Sv. Antonín, poustevník.

Smutný jinoch v trudu hrouží
čelo mrakem zkabonělé;
k samotě se pusté plouží,
z prsou stesky leje vřelé.

Pouští kráčí v klidnou chýži,
ctnost jej kmetova zde vítá;
zde chce strastí složit těži,
a hned tíseň v prosbu vplítá:

Antoníne, sluho Boží!
uděl rady bezradému!
Čím se kojít na budoucno?
k osudu jak hledět svému?

Dí kmet: „do budoucna pátráš,
nevzhlížeje k výši jasné? —
nad propastnou pluješ tůň —
bez kotvice samospasné!“

„Kotvy té si s nebes vypros,
nespouštěj se mořské hvězdy;
všecko Pán dá hojnou měrou:
říše jeho hledej vezdy!“

Bůh Ti odplat, kmete svatý,
doutání že's v srdce vdechł,
popřeje Bůh také síly,
bych Tě ve všem uposlechl.

J. H.

Dva listy sv. Otce Pia IX.

I. Milým synům Naším S. Ř. C. kardinálům kněžím Bedřichu Schwarzenbergovi, arcibiskupu Pražskému, a Josefu Rauscherovi, arcibiskupu Vídeňskému.

Pius PP. IX.

Milovaní synové Naši, pozdravení a apoštolské požehnání! Ke všem těm převelkým tísním a bolům, se všech stran Nás svírajícím, přistoupil největší zármutek, kterýž jsme pocítili zvěděvše, že nejhorší nepřátelé Boha i lidí všude, zvláště pak v nešťastné Itálii a i tam u Vás proti katolické Církvi všemi prostředky zuřice všecko podnikají a vynakládají, aby úmluva Námi s nejmilejším v Kristu synem Naším Františkem Josefem, císařem rakouským a apoštolským králem uzavřená, byla zrušena. V takovémto ducha našeho zármutku nemalou útěchou nám byl Váš přepis dne 30. měsíce září k nám daný a od Vás, Milovaní synové Naši, a od jiných velebných bratří biskupů rakouských podepsaný. Odtud jsme s velkým zajisté potěšením seznali, jaká jest Vaše a oněch velepastýřů rakouských biskupská statečnost, neohroženost a jednomyslnost v hájení záležitosti Boží a jeho svaté Církve. Neboť jste Vy a zpomenuť biskupové jednomyslně k císaři vnesli spis, aby posvátná práva Církve zachovala se neporušená a nezkrácená, a týž panovník aby nikdy nepropůjčoval sluchu zhoubným radám lidí nešlechetných, kteříž proti Církvi boj zdvihajíce nepřátelé jsou všeliké právomocnosti císařské i královské. Pročež nemůžeme leč projevit Vám, Milovaní synové Naši, a velebným bratřím arcibiskupům a biskupům v Rakousku opět a opět srdečné blahopřání a přehojnou vzdání chválu. Jsouce však ubezpečeni, že Vy a titěž velební bratři s pomocí Boží boj dobrý bojujíce vždy statečnějšími se osvědčíte, kojíme se tou nadějí, že týž mocnář ve své zbožnosti mile vyhoví Naším i Vaším spravedlivým žádostem a taktó vlastnímu i říše prospěchu poslouží. Nám pak nemůže býti nic příjemnějšího, než že i této příležitosti použití můžeme, abychom opět osvědčili a potvrdili obzvláštní blahovůli, kterou k Vám a všem velebným bratřím arcibiskupům a biskupům v Rakousku chováme. Jistou její zástavou budiž apoštolské požehnání, jež z hloubi srdce udělujeme Vám, Milí synové Naši, a všem velebným bratřím arcibiskupům a biskupům v Rakousku, i všem duchovním a věřícím Vaší a jejich správě svěřeným.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 1. listopadu 1. 1867. Papežování Našeho roku dvamecítmého. Pius PP. IX.

II. Milému synu Našemu Bedřichu Svaté Římské Církve kardinálu knězi Schwarzenbergovi, arcibiskupu Pražskému. (Odpověď na přání k hodům vánočním a k novému roku.)

Pius PP. IX.

Milovaný synu Náš, pozdravení a apoštolské požehnání. Výborná Tvoje a nám ode dávna známá zbožnost a výtečná k Nám a této apoštolské Stolici uctivost a oddanost až ku podivu se ozračují v psaní, jež jsi o výroční slavnosti radostného Narození Páně a u příležitosti nového roku k Nám vnesl. V tom listu, Milovaný synu Náš, vše Nám štěstí přeješ k vítězství, jež v minulém právě roce Bůh zástupův dáti ráčil statečným Naším vojínům naproti davům zkažených lidí, kteřížto krutí našeho svatého náboženství a všeliké spravedlnosti nepřátelé nešlechetností sptíce a drzostí zuřice i toto vznešené město Naše ztéci a zpusťošiti usilovali. Tolikéž velice se raduješ nad osvědčenou věrností, kterou Římský obzvláště lid k světské Naší vládě chvalně lne. Tvrdíš pak, že vroucími prosbami Boha vyzýváš, aby Církvi své svaté plného a žádoucího vítězství popřál a slabost Naši všemohoucí silou svou podporoval, utvrzoval a obhajoval, aby zahanbil a rozptýlil nešlechetné obmysly bezbožných, kteříž i v onom mocnářství k velikému duše Naší hoří na věc katolickou ohyzdným útokem hnáti neustávají. Jaké z těchto výtečných a vši chvály hodných nábožného ducha Tvého výlevů jsme pocítili rozkoše a potěchy, Ty sám a snadno seznáš. Již pak největší za Tvou uctivou k Nám oddanost vzdávajíce a chovajíce díky, ubezpečujeme Tebe, že na vzájem i My nejvřelejší modlitbou prosíme Pána slitování, aby všeho dobra a blaha, jakož sobě přeješ, Tobě propůjčiti a nejhojnějších Božské své milosti darů povždy udělovati ráčil. Jejichžto jako zástavu a veliké, kterouž Tě v Pánu objímáme blahověle závdavek milerádi udělujeme Tobě samému, Milovaný synu Náš i stádcí Tvé péči svěřenému apoštolské požehnání z plna srdce vycházející.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 2. ledna 1. 1868. Papežování Našeho léta dvacátého druhého. Pius PP. IX.

D O P I S Y.

V Karlině, dne 12. března 1868.

(Milé zprávy o novém chrámu Páně.)

Když jsem na počátku minulého roku čtenářům Blahověsta podal zprávu o nových hodinách Karlínského chrámu Páně, které tehdy Jeho Eminence, nej. p. kardinál arcibiskup požehnal a spustil, slíbil jsem, že pokaždé, kdykoli nám něco nového v chrámě přibude, o tom zmínku učiním. Slíbil jsem to z mnohých důvodů. Za jedno jest to stavba namnoze z příspěvků vyvedená; téměř každý kámen nese takorba jméno jiného dobrodince. Ti pak, kteří pomáhali chrám zakládati, zasluhují také, aby jim doplňování a zvelebování jeho oznamováno bylo. Za druhé jest chrám náš vzorem stavby ve slohu románském vyvedený a vyznamenává se rovněž svou jednoduchostí, jako svou velkolepostí. Jako stoliční chrám sv. Víta, až bude vnitř i zevnitř opraven, vzorem bude slohu gothického, tak chrám Karlínský jest a bude vzorem slohu románského. Za třetí jest to pomník tisícileté víry křesťansko-katolické na Moravě a v Čechách zasvěcený sv. bratřím Cyrillu a Methoději, apoštolům slovanských národův. Vděční potomci po tisíci letech napravili, čeho předkové učiniti zanedbali. Vystavěli pomník, který hlásá světu, že lid česko-slovanský nezapomněl ještě na největší dobrodince, kteří mu přinesli víru a s vírou osvětu. Byliť jsou zakladateli křesťanského umění mezi námi, nechť atedy umění odslouží se mistrům svým. A proto spojila se všechna umění, aby za vděk vděkem odpověděla. A posléze, kdož ví, zdali některý z čtenářů Blahověsta, když si přečte tuto zprávu, nezeptá se: Má-li chrám náš ještě něčeho zapotřebí? A my bychom mu pak odpověděli, že k vnitřní okrase ještě mnohé věci se nedostává. Načez on by se do své pokladny podíval, a má-li tam něco zbytečného, ať již to jest plesnivý stříbrňáček aneb umouněný papír, by nám poslal. Ujišťuji, že bychom každý dárek s vděčností přijali, zdvořile se poděkovali a za každého dobrodince se pomodlili. A nyní k věci!

Když r. 1863 chrám sv. Cyrilla a Methoděje byl vysvěcen, byl hlavní oltář v počátcích. Hned po vysvěcení odděleno jest presbyterium od lodě chrámové hrubou oponou z rezného plátna od stropu až k zemi sahající, aby kameníci a malíři bez překážky na oltáři dále pracovati mohli. Před oponou postaven jest oltář z bývalého dřevěného kostelíčka. Pohled neutěšený! Ta

opona nás soužila; poněvadž hyzdila překrásnou stavbu. A nezdálo se jí spadnouti. Práce kamenická, sama v sobě zdlouhavá, pomalu pokračovala. Pracovalo se s dlouhými přestávkami, poněvadž zlatí pramínkové pozvolna tekli. Den 6. března t. r. nás vysvobodil. Opona spadla. Presbyterium se opět sloučilo s lodí chrámovou. Svatočasně kněží se sklonila a políbila svatyni lidu. Prozatímní oltář zmizel, tak jako pomínuly oběti starozákonní, když opona chrámová se roztrhla. A ve velebném výklenku presbyteria klidně a vznešeně vypíná se nový oltář vzhůru. Nyní teprv viděti lze veliké rozměry prostor tohoto domu Božího. Jaký dojem na každého, kdo nyní do chrámu vstoupí, celý vnitřek učiní, nedá se ani náležitě vyličit. Mimoděk cítí se člověk býti v domě Božím. „Musel by to býti člověk zcela spustlých mravů,“ pravil ke mně tyto dny jeden z domácích sousedů, „kdoby nyní vstoupiv do chrámu nebyl povznešen a pohledem k pobožnosti přinucen.“ Skutečně. Bohaté a mohutné sloupení, na kterém pyšná klenba směle se rozpíná, s jasně bílým oltářem v dalekém pozadí, — toť věru obraz „nebeského města Jerusalemského,“ nyní ještě před zrakem naším zahaleného, myšlénka to, kterou Pontificale a Missale Romanum o křesťanských chrámech (na den Posvěcení chrámu Páně) jasně a vznešeně vyjadřuje. Pohled od hlavního vchodu k oltáři jest překvapující a velikolepý; perspektiva oku velmi lahodná. A když nyní, kdežto nad celým oltářem až ku stropu lešení pro malíře se nalezá a dojem umenšuje, pohled na oltář tak velebný jest, jaký teprv bude, až lešení se odstraní a nad oltářem a kolkolem něho zastkví se v pozadí malba na obmítce dovednou rukou umělcovou na zlaté půdě vyvedená! Dá Pán Bůh, že i toho se dočkáme. Malba ve výklenku za hlavním oltářem má ještě dvě leta trvati.

Oltář jest vystaven z bílé opuky v rozměrech rozsáhlých, mistrovské dílo v ohledu architektonickém i kamenickém. Všechno jest plno harmonických ozdob, tak že se nenajde ani kousek kamene, který by nebyl bohatě ozdoben ornamenty slohu příměřenými. Trvám, že bude důstojným pomníkem p. Svobody, mistra kamenického. Ačkoli všechny jeho dosavadní práce lepostí se vyznamenávají, zdá se, že toto dílo jest korunou všech. Oltář sám má podobu kaple. Na čtyřech mohutných sloupech v pravidelném čtverci rozestavených rozpíná se klenba oblouků a ukončuje se uzavřenou

kuplí, na jejížto koruně stkví se kříž z kararského mramoru, bohatě zlacený a barevnými drahokamy vykládaný. U prostřed kaple pod kuplí nalezá se oltární stůl z hnědého mramoru na čtyřech sloupcích spočívající. Na oltáři jest tabernakulum bohatě vyřezávané a překrásně pozlacené, po obou stranách postavy Cherubínů klečících a 12 umělé zhotovených svícňů, — a nic více. Při té jednoduchosti tolik krásy a ušlechtilosti! Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál arcibiskup letošní své jmenoviny v tomto „svém“ chrámě slavil. Pravím „svém“, neboť vůbec známo jest, že původcem a prvním podporovatelem jeho se stal. Nejprve posvětil kříž, jenž korunu oltáře zdobí. V náručí jej pak kameníci nahoru vynesli a upevnili. Okamžení to bylo pro osadu naši slavné a dojmavé. Na to sloužil Jeho Eminence na novém oltáři mši svatou.

Jestliže umění *stavitelské* ku povznesení křesťanské pobožnosti chrámy staví, a *malířství* vznešenými obrazy je ozdobuje, tuť v posvátném *zpěvu* mocné vlny tónů posvěcenými prostory se proudí, dojmajíce, duši otřásající a k pobožnosti rozněcující. Posvátné malířství a stavitelství nebe k zemi sklání, posvátný zpěv pozemskost k nebi povznáší. Náboženství vzalo ku pomoci říší tónů, aby vyslovilo, co jinak vyjádřiti se nedá. Co kámen, obraz a barva vysloviti nemohou, vyslovuje zpěv. Proto zpěv se stal částkou služeb Božích. Proto u nás snažíme se svorně, aby ve velebném chrámu velebný zazníval zpěv, aby umění hudební stejný drželo krok s uměním stavitelským a malířským. Náš *spolek literátský* zpíval při nejsvětější oběti „Mši pro lid“ od J. Škroupa. Pan skladatel, který byl přítomen a k varhanám zasednul, byl s provedením zcela spokojen. Jeho pochvala jest rukojemstvím, že i zpěv církevní stavbě přiměřeným se stane. Do té doby, než celý vnitřek chrámu bude upraven, dá Bůh, že i toto odvětví církevního umění jak náleží se povznese. *Fd. L.*

Z Příbramského vikariatu, 5. března 1868.

(Stavba nového chrámu ve Hbitech.)

Ve Hbitech se již skutečně přikročilo k bourání starého chrámu Páně, poněvadž na tom samém místě stavěti se bude nový chrám.*) V první neděli postní po odpodních službách Božích v slavném průvodu

při množství lidu byla nejsv. Svátost z chrámu do fary na místo pro ni zatím uchystané přenesena, než se kaple z prken na příhodném místě pro vykonávání služeb Božích zbuduje. Osadníci mají velikou radost, že se přece již dočkali povolení ku stavbě nového chrámu, (k čemuž první podnět dal nábožné paměti † p. farář, vel. pán František Royt, a nynější p. farář a spolu vikář obvodu Příbramského, důst. p. Josef Votýpka u věci této neunaveně pracoval, a nejdůstojnější arcipastýř náš, J. Em. p. kardinál, totéž vši mocí podporoval), kterýžto chrám dle výkresu má býti velkolepý, mohutný a ozdobně zbudovaný.

Stavbu tuto podniká hlavně náboženská matice, ale osada, která nazvíce chudá jest, musí též třetinou přispěti; poněvadž celá stavba státi má asi 32.000 zl. r. č., tedy připadne na ni dosti značná částka přes 10.000 obnášející.

Pročež ke vši té radosti mísí se i starost, kde vzíti prostředků potřebných na zbudování oltářů, varhan a jiných potřebných okras; poněvadž bylo již všecko náramně sešlé; ano i bohoslužebná roucha a prádlo, i obrazy, které se vetčostí při sundávání rozpadaly, žádalyby nové býti. —

Ó by se našly některé nábožné a dobrosrdečné duše, jakých Bohu díky ještě dosti jest, jenž by buď skutkem, aneb prostřednictvím, slovem a účinkováním, tu kde by viděli, osadě té na vnitřní úpravu a okrasu chrámu toho přispěli. Velební páni a duchovní pastýřové lidu snadby mohli nejlépe věci té prospěti. Stavba ta má býti dle doslechu ve dvou letech ukončena; pročež záhodno bude raději již záhy než později o vnitřní důstojnou úpravu a ozdobu se starati, aby jakž se dá co nejdříve po ukončení stavby svatyně ta žádoucího posvěcení a odůstojnění pro bohoslužbu dosíci mohla. *Ω*

Z Písecka, dne 6. března 1868.

(O zrušení zasvěcených svátků.)

Dávaje Bohu, co Božího a Pán Bůh nám dá chleba vezdejšího i požehná naši práci. V poměru, v jakém ubývá nábožnosti, v tomtéž množí se bída v lidu. — Odkud tolik zpustlých, nebezpečných lidí? Odtud, že se nenaučili zákonu Božímu, mravnému, ctnostnému životu. Neupírám, že i jiné poměry, styky, okolnosti k tomu přispěly; avšak hlavní důvod mám: že se nenaučili Boha a jeho sv. přikázání znát a ctít, že odvykli modlitbě a ctnosti. — Arcijiní hledají důvody jinde; každý dle svého náhledu a citu. Tak na př. jedni v nepo-

*) Starý chrám byl za Karla IV. 1368 vystavěn, nápotom v husitských válkách z části pobořen, a pak zase 1597 opraven a k službám Božím zasvěcen.

kročlosti, nevzdělanosti lidu, jiní v nedospělosti naší, a spolu mnohé udávají prostředky k zlepšení. Mnohý z čistě lásky vlastenecké co lidumil volá, by se lid vzdělával, cvičil; s čímž úplně souhlasím, jen to dokládaje: vzdělávej se lid všestranně! Neodstrkujte nám vzdělání náboženské v pozadí, jako popelku, jste-li praví osvícenci, vzdělávatelé lidu. K rozmnožení blahobytu a osvobození od bídy ponavržen ještě jiný prostředek, totiž zrušení zasvěcených svátků — ty prý by se měly zmenšit, a národ nebudě vědět o bídě; země českoslovanské o 60 millionů zbohatnou zrušenými 15 svátky! Rád bych viděl ty milliony! Na doklad, že lze svátky zrušiti uvádí se text z písma sv., kdež se o neděli pouze zmínka činí, ale v této bibli zapsány jsou také slavnosti, svátky u židů zasvěcené, z čehož patrné, že již tehdy nebylo pouhé neděle, ale i svátků. Nynější židé světi dosud tyto slavnosti, a nejsou jejich obchodu na ujmu, ač v nich úplně odpočívají a horlivě modlitebny navštěvují, a přec nežehrá na ně žádný hodný a zajiště i příčinnivý žid.

Proč se nezruší „modrý“ pondělek, jenž pohlcuje výdělek nejen neděle, ale i celého téhodne? A které to svátky mají se zrušiti? Snad slavnost Božího Těla? Ci sv. Jana Nep. neb sv. Václava, či na Moravě sv. Cyrilla a Methoděje? neb sv. Štěpána, sv. 3 Králů, Petra a Pavla, neb Všech Svatých? neb některá slavnost P. Marie, Bohorodičky? Chtěl bych znát pravého, křesťanského dělníka českoslovanského, jenž by si upřímně přál zrušení některé slavnosti. Každý národ měl své slavnosti, i pohanský, národ náš honosí se věrou pravou po otcích zděděnou, svými slavnostmi dává na jevo, jak si jí váží. — Pohleďte jen ve svátky na ten bodrý náš lid, jak je zbožný. A vy mu chcete pomoci odejmutím toho, co mu svatého? Máme slavnosti, jichž jinověrci postrádají, a v tom nechcete viděti přednost? Mám za to, že bídy naší hmotné pravý pramen jinde hledati sluší. Naši občané zasmáli se tomu navrženému zrušení svátků a pravili: vždyť my i o těch zrušených svátcích rádi chvátáme do kostela, a na svůj svátek nikdo nepracuje. Ať se nám jen nechá, co máme. A že se stávají špatnosti ve svátky, za to svátek nemůže, a není snad u jinověrců totéž? A což nemají oni prázdných dnův zvláštních? Tať slova lidu pracujícího. My však víme, že to opět útok na zřízení církevní. Arci kdo se nemodlí a v neděli nerad do kostela chodí, ji zneuctívá, toho i ten svátek mrzí; hodné-

ho, pravého křesťana však ne. Nemůže mi na rozum jíti, že zrušením 15 zasvěcených svátků odstraní se hned nouze a bída, a že bude pak lid v blahobytu žíti. — Já bych jinak poradil: Zrušte zcela „modré pondělky,“ v neděli a ve svátek se nábožně s Pánem Bohem potěšte, posilňte, okřejte na duchu i těle, a všechny všední dny pracujte *pilně*. Zrušte zákaznosné Sylvestrovy noci, zrušte a odstraňte posvícenské a zvlášť masopustní pitky a bitky, neboť ty vynalezli — lenochové; o těch se pášou neřesti, přečiny a zločiny největší, a těch odstraněním získáte v roce více času k práci; při tom svěťte dny sváteční náležitě dávajíce co Božího Bohu, a Bůh vám požehná. J. B.

Z kraje v Čechách, v březnu 1868.

(Náš církevní zpěv. Pokračování.)

1. Aby kleslý zpěv kostelní zase opaval své místo, a byl tím, čím má býti, sladkým učením, lahodnou modlitbou, podobnou vonnému kadidlu k nebesům vstupujícímu, balsamem duši trudem málomyslné, k tomu jest především potřebí, aby vůdcové a vychovatelé lidu sami zpěvu milovní byli, ano aby zápalen zahořeli pro věc svatou, užitečnou a krásnou. Ten zápal a oblibu musí též lidu vstřípiti přiměřeným poučením o zpěvu církevním, musí i jinak v srdcích lidu vzbuditi city živé jednotlivým dobám církevního roku a svátkům přiměřené, musí učiti lid písním neznámým, a pilnost i trpělivost a vytrvalost míti. Později se práce stonásobně čistou radostí duchovní odmění.

Proto se synoda naše obrací na duchovní správce, pak na učitele a varhaníky.

Uposlechlo se toho přání a rozkazu? Všude ne. Není každému dáno, aby byl milovníkem zpěvu, a trochu toho namáhání se také mnozí štítí.

V mnohých kostelích není dosud zakoupen „Hlas Varhan,“ kdežto nyní v snížené ceně jen 10 zl. r. č. stojí. Ještě není ve všech školách zaveden kancionálek z rozkazu Jeho Eminence dle kancionálu Svatojanského od pana kanovníka Bradáče sestavený. V jedné škole zavedeny jsou nedávno zpěvníčky, ale ne kancionálek. Kancionálem měla se učiniti jednota ve zpěvu, a hle, tu se rozdojuje. Jinde zase zamítnul duchovní správce píli katechety, jenž sám zpěvům učil, a když se jednalo o to, aby děti ve všední den při mši sv. písně z kancionálku střídaly, že je sám tomu naučí, obdržel za odpověď: „Do těch novot není nic, lidé umějí staré písně krásné, které ku pobožnosti vzbuzují.“ Ano kdyby

uměli! Ale neumějí jich mnoho, a krásně také ne. Sotva by ty staré písně každý zanotoval. A tak se na oně osadě děti učí ve škole písním kancionálku, anižby jich mohli užiti v chrámu Páně, že učitel v tom nedbalý jest, a na varhany je nezahraje. Avšak myslím, že práce katechetova nebude na zmar, neboť děti mohou ve škole a doma zpívati, a bohda jim to přece prospěje.

V jedné osadě mají při chrámu Páně již od r. 1863 kancional i Hlas varhan, ale co tam prospívá? Ze začátku se tam zavedly nešpory a písně jiné, ale nový duchovní správce měl jiné napsané písně školní i kostelní, a ty zavedl. Nedáváme hanu těm písním, i chválíme horlivost tu, ale přejeme, aby byla spořádaná. Proč nezavádí písně kancionálu? Na jednom místě zase myslili, že pěstují zpěv kostelní, když několikrát při velkých službách Božích zapěli ve čtvero zpěvu krátkou vložku. Tím toliko nezvelebíme zpěv kostelní, a lidu neprospějem.

Jeden učitel haněl Hlas varhan, že skladby jsou jednoduché a na venkovských varhanách že vypadají prázdné. Bezpochyby bylo mu pro každou ruku dvou not málo, ale plná hrst pro každou ruku by snad efekt učinila. Všude, kde to tak chodí, musí zpěv lidu klesati, poněvadž není pěstitelů. Za to se mi líbí onen pan farář, o němž jsem slyšel, že času adventního i jindy, když kaplan dole v kostele povinnosti konati musil, na kůru v zpěvu napomáhal, a byť ani nebyl pomáhal, již přítomnost jeho zajisté chuť zpěváků povzbudila i pozornost. Na jiném místě učinili chvalitebný počátek. Sezvali zpěvumilovné osadníky, aby po službách Božích v kostele počkali a novým písním se přiučili. Pan učitel hrál na varhany, pan farář pomáhal zpívati. Všickni byli spokojeni. Tak to šlo po několik neděl. Že ale ubývalo zpěváků, přestalo všechno, a bylo po zamýšleném sboru literátů. Myslím, že nebylo, ale vytrvalost měli oni pánové míti, a znáti povahu lidskou. K novotám se vždy mnoho jich hrne, pak ochabují mnozí, ale co se dobrého podniká, musí z toho mála zase vzrůstat. Podobenství Pána našeho Ježíše Krista o zrnu horčičném je tuto nejlepším kázáním.

Závěrek tedy jest: Má-li zpěv kostelní lidu našeho se obnoviti, zmáhati se a kvésti, musí především duchovní správce podporovati vznik a růst zpěvu ve škole a sboru literátského v osadě; musí učitel mládež

pilně cvičiti, a z Hlasu varhan správně hráti. Je to všechno ovšem pracné a vyžaduje trpělivosti, ale za to jednou radostí mnohých se dočkají a zásluha jejich nehyne v nebesích za všechno, co z lásky k Bohu a spáse svěřenců svých učinili. A protože vy pěstounové lidu a mládeže začnete pokrok k lepšímu!

2. Jak to začít, aby se lid naučil písním kancionálu, čili *koho* máme učit?

Odpověď na to a návod dává nám ustanovení provincialní a diecesalní synody svrchu uvedené. Mimo to uvádí v. d. pan kanovník Bradáč v předmluvě k I. dílu kancionálu svou zkušenost, řka: „Kde se spojí duchovní přednosta školy s učitelem a varhaníkem, a zasadí se o zavedení nové písně: ve čtrnácti, nejdéle v třiceti dnech mohou dílo své slavně provésti. Celé to zařízení na tom se zakládá, aby se dítky při houslích, pak při varhanách naučily zpívati novou píseň a dospělejší žáci aby ji dvacet neb vícekrát opsalí a mladším lidem poskytl, nebo v kostele na stolice položili, a píseň jest zavedena. Možno-li opatřiti více výtisků takovéto písně, zajisté zazní v několika málo nedělích kostelem slavně, až se i klenba chrámová otřeše, i srdce všech přítomných radostně zachvěje. Kde by pak se zavedly sbory literátův t. j. spolky zpěváků, jenž by si obraly za úkol: zpívati vždy v neděli a ve svátek přede a mezi mší svatou, i napotom, dokud lid nevyšel, tuť zpěv důstojný netoliko v kostele v krátké době rozkvetne, ale rozseje se i po všech domech, po lukách, polích a hájích, jakož to někdy již v Čechách bývalo.“

Především třeba tedy vkořeniti nábožné zpěvy v útlá srdéčka dítek, a obliba a znalost zpěvů s nimi poroste, a budoucí pokolení je získáno. Odtud třeba začít, aby pokrok se stal. Mínil jsem, aby se přetrhl již starý zvyk pohodlný, dle něhož se obralo něco málo písní pro celý rok církevní, a na nichž se přestalo. Celý kancionálek má se probrati. Není to sice dílo jednoho roku, ale vyžaduje práci a trpělivost delší. Zajisté k dílu dokonalému třeba míti vytrvalosti. Když si ale učitel neb katecheta umíní, a každý týden neb aspoň za čtrnáct dní jedné písní děti příučí způsobem uvedeným, tuť seznámí děti, kdyby i v druhé neb třetí třídě počal, než vystoupnou ze školy, s písněmi celého kancionálku. Potom má již menší práci, neboť nastupující žáci pochytí brzy od pozůstalých nápěvy snáze a brzy. Tím způsobem uschrání si mládež zásobu písní ke mši sv., k zpěvu před služ-

bami Božími, a po službách Božích, i pro domácnost, a kde tak se děje, položen jest základ k vydatnému literátskému sboru.

Druhý pak prostředek probuzení kleslého zpěvu nábožného jsou *sborny literátské*, o nichž v předmluvě k II. dílu kancionálu obšírně pojednáno jest dle stanov diecesální synody Pražské od r. 1863 hl. XIII. Aby sbor literátský v osadě zřízen býti mohl, potřebí napřed, aby se tu nalezali buď učené zpěváci, aneb aspoň muži nábožného zpěvu milovní, jenž mají hudební sluch a hlas, aby napotom od učeného zpěváka čili ředitele sboru pravidelně vycvičení býti mohli. Na osadách venkovských mimo města sotva se najde všude dost umělých zpěváků; dosti bude na jednom neb dvou horlivých, přidá-li se k nim v osadě více schopných takřka učňů.

Je-li v osadě více údů Dědictví Svatojanského, kteří kancionál mají, bude založení sboru tím snazší. —

Kde takové okolnosti možný vznik sboru přislubují, tam nechť duchovní správce dříve příležitostně promluví s muži nábožnými a zpěvu milovnými o založení sboru, a pak, když se soukromou cestou ve známost uvedlo předsevzetí, ať veřejně ohlásí začátek sboru. V jedné osadě promluvil duchovní v exhortě na neděli V. po Zjev. Páně, vykládaje homileticky epístolu Kol. 3, 12—17., kdež právě o žalmech, zpěvích a písničkách duchovních zmínka se činí, promluvil tedy o důležitosti zpěvu církevního, a přečetl ustanovení synody diecesální z předmluvy k II. dílu kancionálu o sborech literátských, a ukončil řeč svou tím, jak by bylo přáti, aby také tu sbor takový povstal, a k tomu cíli že se hned učiní začátek, tak sice, aby ti, kdožby chtěli v takový sbor vstoupiti, *hned* po službách Božích se ve škole k společné poradě sešli. Hned se 12 mužů vážných a usedlých dostavilo, a za krátký čas vzrostl počet ještě jednou tak vysoko. Krásně by se tam byl rozvíjel sbor, kdyby osoby k podporování toho ústavu povolané nebyly překážky činily a nad to ještě osadníky proti tomu popudily, když do toho předsevzetí náboženského jiné ohledy osobní a obecní vpletly. —

Kde chce kdo jiný, než duchovní správce zříditi sbor, nechť si napřed pojistí podporu duchovního správce a varhaníka. Mohlo by se státi, že by pak z nepřízně neb žárlivosti rozkvětu sboru překážel, až by to údy rozmrzelo a rozvedlo. — Pokud víme, jest již několik sborů literátských v naší milé vlasti a na sesterské Moravě. Tu a

tam staly se pokusy o zřízení sborů, avšak nedocílilo výsledku, buď pro netečnost, buď pro velké překážky, buď proto, že neuměli a nevěděli jak to začítí atd. Bohdá nedají se odstrašiti. Mravenec nese zrno pracně do své skrýše. Již je u svého obydlí, a zrno mu spadne hluboko zpět. Třikrát a víckrát se vrátí, a neustane, až dovleče břímně na stanovisko určené. Učme se od mravence!

Ještě otázku: Proč pak nedávají zřízené sbory literátské ničeho o sobě věděti?

(Dokončení.)

V Římě, dne 26. února 1868.

(Dopis pátý. Katol. náboženství v XIX. století.)

Od delší doby objevují se v sněmovně Florentinské úkazy pro každé katolické srdce velmi bolestné. Nemine takřka ani jediné sezení, v němžby si nevyjelo několik pánů deputovaných, od katolíků draze placených, urážlivým způsobem na církev katolickou, na duchovenstvo, episkopát a náměstka Kristova, na sv. náboženství, k němuž se přiznává veškeré téměř obyvatelstvo celé Italie. Zvláště pak když se jednalo o náklad na ústavy a výkony církevní, použili někteří poslanci této příležitosti k hanobení všeho, co člověku zde na světě jest ctihodné a svaté. A čeho myslí dosíci tito zuřiví nepřatelé církve, papežství a Boha samého svou drzostí? Domnívají se snad, že jim bude možno násilím vyrvatí ze srdcí lidu víru zděděnou, na níž Syn Boží vzdělal církev svou? či jsou tak zaslepeni, že jim nemožno viděti, že čím více zuří proti církvi Ježíše Krista, tato tím skvělejších slaví vítězství a tím větších nabývá rozměrů? — Jak často slyšíme je opakovati, že církev pozbyla již moci a vlády, věda že zvítězila nad vírou a že rozum vybavil se již z poddanství Vatikánu. Nebude prý to dlouho trvati a slova „Papež“, „Církev“ stanou se pouhými historickými jmény a jejich pomníky okrasou některého musea starožitností. Nebudeme se s nimi hádati, vědouce že by bylo marnou prací přivésti je k jiným náhledům; kdyby jim sebe více pravda do očí bila, oni neuvěří, protože nechťi věřiti; oni zuří proti církvi Boží, ne že jsou přesvědčeni, jakoby tato umírala, ale proto, že vidí, jak právě nyní, více než kdy jindy povstává k novému životu a že den ode dne více a více se rozšiřuje a ovládá mysl a srdce jednotlivců a celých národů. Pohledněmež jen vůkol sebe a pozorujme, jakých pokroků učinila církev katolická v našem století a jak skvělých vítězství slavila a posud slaví navzdor úsilovným sna-

hám nepřátel svých, jenž svět a peklo proti ní pobouřiti se snaží. Uvidíme, zdali mají páni poslanci ve Florencii příčinu těšiti se z úpadku a blízké smrti papežství a církve; přesvědčíme se spolu, že katolíci, ač jim jest truchliti nad tolikerými urážkami činěnými sv. víře a náměstku Kristovu, mají přec hojnějších důvodů, těšiti se a vzdávati Bohu upřímné a vroucí díky. — Učinmež počátek s *Anglií*. Známoť, že v Anglii panovaly největší předsudky proti církvi římské; a hle, nyní navracuje se tam nešíslný počet do lůna jejího. Cifry nás nejlépe poučí o pokroku, jakýž učinila církev katolická v Anglii od r. 1830. Tehdáž bylo v Anglii 434 katolických kněží, 410 chrámů, 16 konventů a nižádný klášter. V roce 1862 bylo již 1242 kněží, 872 kostelů, 162 ženských a 55 mužských konventů. V roce 1867 čítalo se 1415 katolických kněží, 1014 kostelů, 63 klášterů, 204 konventů a 11 kolejí. V Londýně samém čítá se 17 konventů pro mužské a 32 pro ženské, seminář a tři koleje. Počet katolíků vzrůstá den ke dni. V Liverpoolu se počítá nyní již 100.000 katolíků, v Manchesteru více než 70.000, v Londýně pak as 300.000. Návraty do lůna církve katol. jsou rok od roku četnější, zvláště z tříd vznešených a vzdělaných. Co důkaz horlivosti a obětavosti anglických katolíků uvádím toliko, že za místo pro nový kostel zaplatili 180.000 liber šterlingů, t. j. přes 1,800.000 zl. r. č.! Hle, tak tedy chřadne a umírá církev katolická uprostřed Anglikanismu, úhlavního to nepřítel církve římsko-katolické, apoštolské. —

Jiná země protestantská v Evropě, která k sobě poutá naši pozornost, jest *Holandsko*, kde v posledních dobách víra Ježíše Krista skvělých dochází vítězství. Holandsko rozděleno jest na pět diecézí, z nichž každá má svůj velký a malý seminář. V roce 1865 bylo již o 65 bohoslovců více než v roce 1860. Duchovní rady, jak mužské tak ženské tam vzrůstají a prospívají způsobem věru podivuhodným. Před dvaceti šesti lety zřídil jistý holandský kněz kongregaci bratří „Neposkvrněného Početí“, jenž mají za účel vychovávat chlapce z nižších tříd. Tato kongregace čítá nyní osm domů. Před sedm a dvaceti lety uhořstily se čtyry sestry „di Nostra Signora della Misericordia“ v Amsterdamu. Přišedše tam nesmely se ani veřejně ukázati a jen pokradmo navštěvovaly nemocné; nyní vzrostly u veliký počet a rozšířily se po celé zemi i bývají hledány od samých pro-

testantů. Milosrdné sestry mají v Holandsku 68 domů a vyučují ve svých školách 24.000 dětí. V jediném Amsterdamě nalezá se 112 těchto dcer sv. Vincencia de Paula. Co učinili a posud činí obyvatelé této země pro sv. Otce, vysvítá z následujících číslic. Na papežskou půjčku upsali valnou zajisté částku půl čtvrtá milionu franků, k vojsku papežskému, k statečným zůstavům poslal jediný Amsterdam 300 mladíků, biskupství Harlemské přes 600! Z toho patrno, jak živá jest víra katolíků Holandských, a jak činná láska jejich k sv. Otci, náměstku Kristovu, sv. Petra nástupcovi! — Opustme nyní Evropu a vizme jak se daří náboženství katolickému za Oceanem. Před šedesáti roky čítalo se v Spojených Obcích Amerických 22 kněží katolických a 24.500 věřících, vedených jediným toliko biskupem. Nemajíce ještě žádných kostelů shromažďovali se k službám Božím v kaplích zřízených k témuž cíli od několika zbožných soukromníků. Nyní mají 7 arcibiskupů, 47 biskupů, 2773 kněží, 2948 kostelů, 2576 kaplí, 265 ženských a 93 mužských klášterů, 250 ústavů dobročinných, 76 akademií, 1109 seminářů a 12 universit; katolické obyvatelstvo může se páčiti na pět milionů. Na konci minulého století počítal se jeden katolík na 200 protestantů; nyní jest katolíků *osmý* díl veškerého obyvatelstva! — S tak radostným pokrokem potkáváme se i v koloniích anglických. V kolonii severní Ameriky byl před čtyřiceti roky toliko jeden biskup; nyní jest tam 14 biskupů a dva arcibiskupové. V Australii povolila před třiceti lety vláda anglická, že se tam směli usaditi dva katoličtí misionáři. Teď tam mají arcibiskupa v Sidney-u, šest biskupů a množství překrásných a prostranných kostelů. Mohli bychom uvéstí ještě mnohé jiné důvody; doufáme však že postačí tyto svrchu nastíněné, z nichž patrně vysvítá, že katolicism v našem věku skvělých slaví vítězství a že čím zuřivěji si nepřátelé jeho počínají, tím rozsáhlejších nabývá rozměrů. Jen kdo svévolně zavírá oči a uši pravdě, nemůže pozorovati, jak záračným způsobem řídí Bůh církev svou a jak právě v nynějších dobách se nám před oči staví příslibení Ježíšovo: „Já jsem s vámi až do skonání světa“ a „Brány pekelné nepřemohou jí.“ Dne 9. března bude slavena tajná a ve čtvrtek na to veřejná konsistoř, v níž budou prohlášení nově jmenovaní kardinálové; dá-li Pán Bůh zdraví, půjdu tam též a hned pak budu Vám psáti. Zatím s Bohem! D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude po svátcích velikonočních biřmovati ve vikariatu Budyňském a Roudnickém; v červnu pak vydá se na visitační cestu do hrabství Kladského.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 20—24. března v kostele ř. Maléztzského na Malé straně, od 25—29. u Milosrdných bratří.

— V kostele OO. kapucínů u sv. Josefa na Novém městě koná se od 11. t. m. devitidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Na každý den jest tam v 7 h. ráno zpívaná, v 6, 8 a 10 h. jsou tiché mše sv., a odpoledne o 1/2. 5. h. litanie s požehnáním. V den sv. Josefa, ve čtvrtek 19. t. m. bude v témž chrámu Páně v 6 h. ráno tichá mše sv., a po ní české kázání, v 7 h. bude zpívaná, jakož i v 8 h., kteráž od dávných časů se obětuje na úmysl počestného spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. něm. kázání, v 11 pontifikální mše sv.; odpoledne o 4. h. české kázání, pak nešpory, „Te Deum“ a požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 91 a v únoru 117 chudých v Praze zemřelých křesťanů, z nichž připadá po 1 na Moravu, Korutany, Slezsko, Banat, Uhry, Sasko a Prusko.

— *Z Litoměřic.* Letošní dobou svatopostní hlásá lidu svému slovo Boží sám nejdůstojnější p. biskup náš. Věřícím skýtá se tu příležitost vhodná a častá, bráti pastvu duši své od vrchního pastýře. Může okráti v srdci, může povzbuditi se, může i probuditi se, kde kdo drímá duchem a nebsnad i spí dokona. Tohoť zajisté snažen jest, o to pracuje v posvátných řečích sám biskup, čině v nich dojímavé úvahy o sedmi posledních slovech Pána Ježíše. — V děkanském chrámě nyní ve středu konají se kázání německá; českému pak lidu káží alumnové o svátosti pokání a o nejsv. svátosti oltární. K.

Z Vídně. A. V „A. P. Z.“ v dopisu z Vídně 1. března praví se, že se „základní zákony“ v 500.000 exemplářích otisknou. Proti tomu nebylo by co namítati, ale důvod, který dopisovatel dodal, jest podivný. Má se totiž zrak lidu objasniti a obrátiti, „aby neuznával v věži kostelní ten nejvyšší punkt, k kterému by měl hleděti.“ — Zlé následky vyplývající ze zlého zřídla falešného liberalismu naznačil biskup Terstský ve svém pastýřském listu takto: „Nechť se chlubi století naše pokrokem v vědách, v

průmyslu, v všeobecném vzdělání; nechť si připisuje všechno svobodě propůjčené národům od vlád osvícených; však nelze při tom nepozorovati, že čím více se který národ dle panující mody tohoto století vzdělává, tím více se v něm zmáhá bezuzdná, drzá svévole a následkem té množí se i zločiny, porušuje se rodinný pořádek a poklid, a při tom se i ten hrozný úkaz jeví, že čím valněji zboží málokterých přibývá, tím více i bída přemnohých vzrůstá.“

Z Inomosti. A. — V obecné radě Solnohradské osmělil se jeden radní pán vykládati dobročinnost klášterní za doby nynější nouze v ten smysl, že se tím *žebrotá, lenost a tuláctví podporuje*. To dozvěděvše se duchovní správce jednoho kláštera, kdež se až 100 chudých denně jidlem podělovalo, odporučili všechny chudé, kteří si druhý den pro oběd přišli, k slavné radě městské, aby si přinesli vysvědčení, že hodni jsou, aby jidlem poděleni byli. Když se byli tito lační houfem na radnici přihrnuli a svou žádost projevíli, pospíšil si p. radní, který právě uradoval, a šel v čele toho houfu zpět do známého kláštera, a dobrými slovy vymohl, aby se podělování chudých i dále obyčejným způsobem dělo, ba navrhoval, že by k udržení pořádku i některého obecního strážníka k tomu na dohlídku určití hotov byl, co se však od správce klášterního zamítlo.

Ze Sedmíhradska. Biskup Fogarassy v Sedmíhradsku zastává se práv církve proti laikům s statností katolického biskupa hodnou. V jednom smíšeném shromáždění (13. února) prohlásil se asi takto: „Jsout ovšem některé záležitosti církve, v nichž i laikům slovo přísluší; ale proto nikdy nedopustím, aby mi právomocnost nad věřícími od Boha daná odňata anebo dosti málo ztenčena byla, abych já zbaven jsa všeho vlivu a práva na školu, na vychování a vyučování mládeže, spokojil se pouze s sloužením mše svaté . . . Prvé se podrobím všem úkorům, protiventstvím a utrpením, nežli bych v tom dost málo se poddal . . . Jak tento návrh školního zákona zní, nemohu ho uznati.“ — Duchovenstvo veškeré i lepší částka laiků přiznala se k rázným slovům biskupovým, a tak se stalo, že práva církve na školu zvláštním §. ohrazena byla.

Z Německa. A. Jest-li pak ku prospěchu vlády, aby se škola odtrhla od církve? — Tomu, zdá se, vláda pruská dobře

rozumí, snaží se, aby spojení školy s církví nejenom neoslabovalo se, ale raději všemožně se tužilo. Tak vydala vláda pruská 6. května 1867 ten rozkaz, aby každý učitel nastupuje úřad svůj, má-li spolu i službu kostelní, vždycky a jinak dle uznání místního škol dozorce v kostele při službách Božích před shromážděnou obcí a u přítomnosti církevního i školního představenstva slavně uveden byl, při čemž duchovní vhodnou řečí jej i obec osloviti a obřad ten náležitou modlitbou skončiti má. — Chvalitebná ta snaha: úzké spojení školy s církví udržeti a upevniti, činí potěšitelný dojem proti úsilnému odtrhování školy od církve jinde a jinde se jevícímu. Které pak z obojího jednání dokazuje více moudrosti? — které pak se potká, bohdá s lepším ovocem?

— *A.* Jako u nás tak i jinde divadla se používá k útokům na náboženství vůbec a na katolickou církev zvlášť. V *Sigmaringkách* zapověděla vláda představení takového hanebného kousku, („*Gute Nacht Hänschen*“ od *Arthura Müllera*), v němž se církev katolická v posměch vydává, s pohrůžkou 5 tol. pokuty a zavření a osazení vojskem divadla. — Tak ctí pruská vláda protestantská náboženské vědomí svých katolických poddaných!

— V *Lucemburku* posvětil dne 8. února t. r. nejduš. p. biskup *Adames* pěkně upravený dům, jež katolická jednota tovaryšův byla koupila za 40.000 franků; jesti to jeden z nejkrásnějších a největších domů v celém městě a láce jeho odtud pochází, že po odchodu pruské obsádky a zrušení pevnosti *Lucemburské* ceny domů nad míru klesly.

Z Bavor. V Bavořích se, jak známo, snaží t. ř. *liberalní*, vlastně pak *bezbožecká* strana odtrhnouti školu od církve, a učinila k tomu cíli zvláštní návrh zákona školního. Proti tomu však povstaly obce a zadaly, hlavně povzbuzeny jsouce svými duchovními správci, až k 2000 adres k sněmovně *panské*, prosíce, aby se od takového zákona ustálo; denně se takové prosby množí, tak že sotva bude některá katolická obec, která by proti návrhu tomu svou žádost nezadala. Proto prý i nižší sněmovna, vidouc že by neprozabila, návrh onen ani nepředloží, aby prý se „možnému pobouření lidu překazilo.“

Z Itálie. Dokud bylo v Itálii dosti klášterů, věděl každý chudák, že ne-li jinde, zajisté u dveří klášterních obdrží almužnu k zapuzení hladu. Nyní se píše

z *Kalabrie*, že tam chudý lid žebra o kůru z pomerančů a o košťály a kořeny zelenin, jež se jindy odhazovaly. Ve jmenu svobodné Itálie lid hyne hladem!

— *Z Bendiska.* Nejduš. biskup *Zinelli* v *Treviso*, od italské vlády mnohonásobně pronásledovaný, koná visitační cestu po své diecési a všude s nadšením jej vítá věřící lid; na jednom místě chtěl mu lid vypřáhnouti koně a sám vozu se uchopiti, čemuž ale biskup nikterak nepřipustil. Na jiném místě zakázal purkmistr národní gardě, aby nevycházela ve vojenském šatě vstříc svému biskupovi. Avšak lid se zbouřil a volal: „Kterak že? Dříve jste nás nutili, abychom *Garibaldiho* v úplné parádě přivítali a nyní nám chcete brániti, abychom biskupovi svému v kroji svém vstříc nevycházeli?“ Purkmistr utichnul a biskup se vší slávou byl uvítán.

Z Francouzsku. Roku 1804 bylo ve Francouzsku jen 430 protestantských kazatelů, a v celém mocnářství nebylo jediného ústavu pro náboženské neb hmotné potřeby nekatolíků. Roku 1857 obnášel počet kazatelů 920 a zámožné spolky protestantské zřídily mezi tím časem množství nemocnic, sirotčinců, ústavů pro slepé a hluchoněmé, taktéž založeny jsou společnosti biblické a misionářské, ale ku podivu! — počet protestantů znamenitě se ztenčil. Neboť dle spolehlivých zpráv statistických, jež svob. pán *Dupin* letos podal ve francouzském senátu, obnášel počet protestantů ve Francii na začátku 19. století 1.500.000, kdežto r. 1867 se jich napočítalo toliko 800.000. Naproti tomu vzrostl počet katolíků v té samé době ze 30 na 36.000.000.

— *Z Paříže.* V semináři pro katolické misionáře v Paříži nalezá se sál zvláštního druhu, jež „sálem mučeníkův“ nazvali. Po stěnách zavěšeno jest 23 obrazů představujících svaté mučeníky, jenž v Číně a v sousedních krajinách v 19. století smrt pro Krista utrpěli. V levo nedaleko dveří stojí 13 skříní, v nichž se téměř úplné ostatky 13 mučeníkův, a sice misionářův i Číňanů spatřují. Mimo to uloženo jest v té síni mnoho šatův, mučebných nástrojův, okovů, vlastnoručních listův atd., kteréž se co drahé památky po více než 100 mučenicích tam chovají. Dvacet z mučeníků těch bylo na úřad misionářský během tohoto století připravováno v semináři Pařížském; trinácte z nich prohlásila církev sv. za „ctihodné.“ Poslední z misionářův byl r. 1857 umučen.

— V *Lyonu* zemřela nedávno ná-

božná paní, jenž nemajíc blízkých příbuzenců, odkázala 300.000 franků svého jmění sv. Otcí Piu IX. neb nástupci jeho.

Z Ruska. *A.* Proti rozličným zprávám, jichž nám kteréśi noviny o Rusku podávají, ličice všeliké tamní poměry až příliš růžovými barvami, záhodno poohlédnouti se též, jak o tom dle listů ruských soudí se jinde. Tak obsahuje A. P. Z. dopis z *Petrburgu* od 28. února asi v tento smysl o ruské propagandě na Litvě. „Ruský denník *„Novaja Vremja“* vycházející v *Petrburgu* přináší zajímavé zprávy, jak na Litvě katolíci k ruské „pravověrné“ církvi obrácení bývají. Mezi katolíky na Litvě bylo mnoho sjednocených Řeků, ba na mnohých místech i mnoho nesjednocených, kteří se již dávno k katolické církvi dobrovolně a z přesvědčení navrátili. Vláda nynější uznala za dobré, aby tyto obyvatelé opět k prvnější jich víře uvedla, a nelze zapřít, že duchovní představení při tom všechny zákony i mírnosti i spravedlnosti daleko překročili, aby se vládě zavděčili. Tato obrácení počala se r. 1865, když general Muraviev z Vilny se odebral. Duchovenstvo ruské nespokojilo se s tím, aby k „pravověrnosti“ navrátilo jen ty rodiny a obce, které jí byly druhdy náležely, ale donucovalo k tomu i obce a rodiny od pradávna a původně katolické. Tak se celé fary k „pravověrnosti“ ruské obrátily; k. p. buďtež některé osady gub. Vilenské. Farnost *Bystřice* čítala 2307 katolíků; z těch se obrátilo k ruské „pravověrnosti“ 638, a pro ten skrovný počet odjal se katolíkům jejich farní chrám, a zřídil se pro „pravověrce;“ ve farnosti *Podbřeží* z 5201 věřících obráceno k „pravověrnosti“ 1400; většina přes všecko násilí zůstala své víře věrna, ale přec se jim jejich chrám odňal a zřízen na „pravověrný sobor;“ ve farnosti *Bukovinské* odpadla z 4175 věřících sotva čtvrtina, v *Rudaminské* sotva šestina a přec se táž změna s farními jich kostely učinila a oni bez chrámu a bez duchovního ostavení jsou.“ To může dostačiti k vyličení násilnického potlačování církve katolické vládou ruskou a k vysvětlení, jak že nesčíslně mnoho katolíků k „pravověrnosti ruské“ obráceno bývá.

— *A.* Z *Varšavy*, 29. února. — Naše listy podávaly nám za novější doby tu potěšitelnou zprávu, jakoby se byla neblahá politika ruské vlády k nešťastnému Polsku k lepšímu obrátila, ba mluvilo se již i o zřízení zvláštní autonomní vlády

v „*království polském*“ a že hrabě Branický, anebo dokonce carevič velkokníže Konstantin bude postaven v čelo vlády. Ale není tak, není! O zvláštní centrální administraci desíti gubernií, na které se *ex-království Polské* rozdělilo, není ani řeči, nýbrž každá gubernie bude míti, jako jest v celé říši, svého gouvernera; vůle carova jest tu jediným zákonem. Všecky „úказы“ vydané pro dávné království polské začínají týmiž slovy: „Aby se organického splnutí království polského v carství ruské docílilo, ustanovuje se“ atd. Všeми cestami směřuje a pracuje se k tomu, aby důležitost města „*Varšavy*“ co hlavního města přestala a ono jenom nějakým městem krajinským bylo. Ruská vláda bojí se vzbouření, kdyby jen těch 10 gubernií v jednom městě středistě mělo. Tak se ozývá sám petrohradský „*Golos*.“ —

— *A.* Z *Petrohradu* 24. února píše Fr. Journ.: „Jak se oficiálně bída lidu panovníkům tají, toho důkaz udal se tuto (v Petrohradě). Ruský ministr vnitra Walujev tajil carovi nouzi lidu jak v Petrohradě tak i jinde v říši, vyvracel zprávy novinářské úředními výkazy, zcela se spolehaje na dopisy gouvernerů. Již se i v cizině pro nouzi trpící lid sbírky konaly a car nevěděl o tom ani slova; soukromou rozmluvou s vyslancem anglickým se o tom teprva dozvěděl. Nad takovým systematickým klamáním celý ustrnulý, chtěl již ministra propustiti, ale byl v rozpacích, koho by na jeho místo dosadil. Bez odkladu přispěl car ihned lidu nouzi trpícímu, urče pro Čudsko 25.000, a pro jiné části říše 20.000 rublů stř.; sbírky, v jichž čele stojí carevič nástupce trůnu, vydaly za několik dní 100.000 rublů. —

Z Anglie. *A.* (*Jak v Anglicku manželských sňatků ubývá.*) Dle zápisních knih církevních na jisto postaveno jest, že v celé Britanii z osob r. 1865 oddaných nemělo se podepsati mužů v Irsku 40, v Anglicku 22 a v Skotsku 11%; — žen pak v Irsku 52, v Anglicku 31 a v Skotsku 22%. Mimo velikého zanedbání lidu ohledem k školnímu vyučování, které z těchto čísel vysvitá, znamená se z oněch knih i to, že řádných manželských sňatků u lidu velmi ubývá. Zponenáhla si i nejnížší vrstvy lidstva uvývají žití pospolu bez oddavek. Tak jsou v velkých městech, zvlášt pak v Londýně celé ulice, ba celé čtvrtě, kdež souložnictví jest pravidlem, řádné manželství výjimkou. Však i v vyšších třídách lidu vycházejí manželské sňatky z obyčeje. „*Morning Post*“ dokazuje

v jednom ze svých úvodních článků, že v Anglicku nerovným poměrem mezi obojím pohlavím nevdaných zůstává 3 až 400.000 osob; počet těch, které skutečně t. řádně nejsou vdané, obnáší více než 1½ milionu, z nichž opět manželství schopno jest 1,230.000, a jenom asi 300.000 věkem nebo jinak k manželství neschopných. Když tedy každoročně nevdaných zůstává nejméně tolik, co se jich vdá, dá se souditi na obromný počet osob mimo manželský sňatek, souložnický vespolek žijících. Nejvíce sňatků manželských jest v střední třídě občanů, u nichž život ženitbou opovrhující v modu ještě nepřišel. (A. P. Z.)

Z Indie východní. (Pokračování.) Z novější doby uvádí misionář kněz Cyr následující zvláště pamětihodné příklady o pohanech na víru obrácených. V Kottejur v údolí Kambei žila vznešená a bohatá paní. Z nenadání byla uchváćena malomocenstvím a to v té míře, že celé tělo její pokryto bylo ošklivými vředy. Nemilosrdný manžel ji od sebe zapudil, všickni příbuzní ji opustili, jen matka její ošetřovala ubohou. Nadarmo hledala pomoci u būžků pohanských. V zoufalství svém konečně umínila konec učiniti vlastnímu životu a chtěla do vody skočiti. Tu co blesk osvítila zvláštní myšlenka duši její; vzpomněla si, že v témž místě stojí chrám křesťanský; za tmavé noci přiblížila se k chrámu a na prahu jeho vroucně se modlila příslibující, že se modlářství odřekne, pakli Bůh křesťanský ji uzdraví. Sotva že slib ten vyslovila, pocítila na celém těle obrat neobyčejný, malomocenství náhle zmizelo a žena s jásáním se navrátila do příbytku svého. Druhého dne z rána předstoupivši před matku pravila: „Matko, Bůh křesťanský mne uzdravil; děkuji ti ze srdce za všecku péči, kterou jsi mně věnovala, ale od nynějška jsme od sebe odděleny, neboť já jsem slíbila, drahá matko, že přijmu křesťanskou víru a já také dostojím slibu svému.“ Se slzami v očích odpověděla matka: „Upokoj se milá dcero; jelikož Bůh křesťanský tě uzdravil, spravedlivě jest, abys víru jeho přijala. Já sice nemohu následovati příkladu tvého, ale proto tě milovati nikdy nepřestanu.“ Od ostatních příbuzných pronásledována jsouc usídlila se v Rakopuppatti a vloni (1867) přijala poprvé nejsv. Tělo Páně.

Když kněz Delpach přibyl do Agalapaburamu v jižní Maduře, padl mu k nohám starý modloslužebník, pohanský to kněz, volaje: „Otče, měj se mnou milosr-

denství! Býval jsem jindy křesťanem, a však před 30 lety odřekl jsem se pravého Boha, abych se klaněl ďáblu. V zahradě své vystavěl jsem chrám modlářský a obětoval jsem modlám víno, ořechy kokosové a černé slepice. Jakmile však jsem si umínil smířiti se opět s pravým Bohem, neklaněl jsem se více ďáblu; roztloukl jsem Pulegara (jmeno būžka), rozmetal jsem oltář a dům svůj jsem vyčistil od modlářství.“ Kajicník tento brzy na to pokřtiti dal pohanskou manželku a dítky svoje. Příklad jeho tak prospěšně působil na pohany, že v kratičké době ještě tři obyvatelé té vesnice do lůna církve přijati byli. — V Klavanéry taktéž v jižní Maduře žila čarodějka jmenem Irulai. Ve dne zdržovala se v sutinách mohamedanských hrobů, v noci pak bloudila po krajinách a rušila noční ticho divokým křikem svým. Pod stromem, ježž pohané za svatý považovali, nalezala se ohyzdná modla, jižto Irulai přinášela oběti a při tom kouzla svoje prováděla. Uchváćena však byvši malomocenstvím musela se vzdalovati společnosti lidské; všickni, kdož se ji dříve o radu byli tázali, nyní ji opustili, tak že by hladem bezmála byla zahynula. V tom okamžení poslala Prozřetelnost Božská misionáře v ono místo, jenž ubohou spatřiv vlídně k ní promluvil, ji potěšil a bolestné rány její obvázal. Irulai dala se vyučiti v pravdách sv. víry a přijala křest sv. Kdykoli ulevuji na chvíli bolesti její, přichází ku chrámu a klečíc na nejvyšším stupni před vchodem chrámovým modlí se růženec. Když se ji někdo táže na jmeno její, dává za odpověď: „Jindy mne nazývali Irulai (t. j. temná), od té doby však, co očistěna jsem ve svátosti křtu stavši se křesťankou, jmenuji se Arulai (t. j. osvěcená).“

2. *Protestanté* jen v jižní Maduře čítají něco málo vyznavačův, a sice v okrsku Tinnevely nazvaném. V střední Maduře jest asi 2000 obyvatelů, jenž se zovou protestanty, ač mezi nimi sotva 200 se naleznou, kteřížby v pravdě jmena toho zasluhovali. Přece však osmnácte kazatelů protestantských se potuluje v krajinách těch, a sice 21 bílých (z Anglicka i Ameriky) a sedm rozených Indův. Mimo to vydržuje zde protestantská misie svého lékaře, jenž nemocným léky zdarma uděluje a tím způsobem je k vyznání protestantskému přilákati hledí; také několik katechistův a učitelů na útraty protestantských spolků zde žije. Přece však se nechce

protestantům dařiti dílo jejich. Oni v Madure a v Dindigulu zřídili ústavy, na něž několikrát stotisíc franků vynaložili; po těchto ústavech již ani památky nestává, a rovněž i sídla misionářů protestantských v Sevaninga, Kalikotei, Cirupuranamu a Mandabasalei musela zrušena býti. Z počátku mýlili se Indové, protestanty majíce za katolíky; nyní však dobře znají rozdíl mezi oběma, protestanty nenávidíce katolíků s vážností a úctou vsříc přicházejí. Jindy se mohli protestanté ve všem spolehati na ochranu anglických úřadů v Indii, čehož nyní více nestává a tudíž protestantism nemaje protekce s hůry víc a více klesá. (Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 5. (dubnový č. velikonoční) obsahuje duch. řeči na velký pátek: I. Kterak plakati máme nad sebou (dokončení). II. Vykoupení lidské dokonáno na kříži usmiřující smrti Kristovou. Na slavnost Vzkříšení Páně: Z mrtvých vstání Kristovo jest hlavním důkazem Jeho Božství a nejjistějším rukojemstvím našeho vzkříšení. Na pondělí velikonoční: Těla vzkříšení. Na ned. I. po Velikonoci: Ježíš Kristus pravý Bůh a Pán náš. Na ned. II. po Velikonoci: Svátost svěcení kněžstva. Řeč nad rakví d. p. Frant. Burdy, děkana Sedlčanského. Řeč při svěcení čtyř obrazů; před slavným vystavením nejsv. Svátosti: o živé víře v nejsv. Svátosti oltářní; při pohřbu stařenky, manželky, při pozeňání 50letého manželství a při svěcení nového kříže.

— Dožádání činíme známo, že nejdůst. p. biskup v Monreale v Itálii na vydržování mnohých ústavů své diecese věnoval následující spisy, jež v snížené ceně franko zašle každému, kdožby je ve prospěch dotčených ústavů odebral: 1. „*Flores Doctorum e sacris et profanis collecti a Thoma de Pybernia*. Nova editio. Curante Ilmo. ac Revmo. Fr. Joanne Thoma Ghilardi, ordinis Praedicatorum Episcopo Monregalensi. Montereuali 1858.“ Stran 743 seš. za 1 zl. 20 kr. r. č. 2. „*Theologia Scripturae Divinae*.“ Nova editio. Curante etc ut supra. Stran 484, seš. za 70 kr. 3. „*De sacrificio Missae tractatus asceticus Eminentissimi Cardinalis Bona*.“ Stran 216 seš. za 40 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Frant. *Koníček*, kněz ř. kříž., farář u sv. Petra v Praze, 6. března (nar. v Dobšicích 25. led. 1802, vysv. 15. srp. 1828).

Vyznamenání jsou:

p. Josef *Leubner*, farář v Neumětelech, jmenován os. děkanem;
p. Leopold *Pauscher*, far. v Domaslavi, stal se tajemníkem vikariatu Teplského;

p. Mikuláš *Hemmeth*, farář v Kozolupech,
p. Frant. *Ringelsberg*, farář v Bratronicích, a
p. Ant. *Viktorín*, far. v Hudlicích, obdrželi expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

P. Jan *Baloun*, kříž., 1. kapl. za administr. u sv. Petra v Praze.

Upřádněné místo:

Malkovice, fara patron. nábož. matice od 4. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Müller*, farář v Hoříčkách, dne 22. února (nar. v Prohrubech 20. prosince 1801, kněz od 24. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. *Holub*, kaplan z Poniklého do Libice u Něm. Brodu;

p. Jos. *Tichý*, kaplan z Libice do Všestar;

p. Ant. *Štrof*, kapl., za admin. v Hoříčkách;

p. Jos. *Pacholík*, kapl., za adm. v Štěpanicích.

Upřádněná místa:

Hoříčka, fara patron. knížete Lippe-Schaumburga od 23. února do 5. dubna.

Štěpanice, fara patr. hrab. Harracha od 1. břez.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jakub *Prucha*, kaplan a proz. katech. a řed. hl. a niž. real. školy ve Vodňanech, stal se polním kapl. a učít. nábož. na c. k. vyš. vychovacím ústavu v Košicích;

p. Frant. *Pflanzer*, kaplan v Prachaticích, stal se pol. kapl. pš. pluku cis. Frant. Josefa č. 1.;

p. Frant. *Wohlmann*, koop. v Horách Ratiorských, za kapl. a prozat. katech. a řid. hl. a nižší real. školy ve Vodňanech;

p. Tomáš *Kubeš*, kaplan v Prachaticích, a

p. Václav *Bendl*, kapl. a řid. i katech. hl. farní školy ve Volyni, vstoupili na dočasný odpočinek.

Listárna redakce.

Milodary. Pro sv. *Otce*: P. Vojtěch Neumann, kněz ř. kříž., učitel nábož. na vyš. třídách c. k. gymnasia Starom. v Praze 100 franků v oblig. pap. půjčky; III. řád sv. Františka u Matky B. Sněžné v Praze (odevzdal ředitel téhož řádu P. Pavel Pelikovský) 22 zl. Z trestnice v Řepích: p. Karel Mašek, správce 3 zl., vp. Ferd. Liška, farář 3 zl., trestanky 3 zl., Anna Kmochova, služka u Mil. sester tamtéž 1 zl.

(Úhrnem složeno v red. t. listu pro sv. Otce a již odevzdáno 121 zl. r. m., 200 franků v oblig., 2½ zl., 1 dolar, 8 grošů, 4 franky a 1 dvacetník ve stříbře.)

 Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv.-václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Samaritánka či tajina milosti.

(Evg. sv. Jana 4, 5—12.)

Homilie P. Hieronyma Kajsiewicze v Římě
na ned. V. v postě.

„Kdybys znala dar Boží, a kdo jest
ten, který praví tobě: Dej mi píti!“

Nejmilejší v Kristu! V evangelium připadajícím na dnešní neděli ostře tepe Kristus Pán tvrdošijnost Fariseův. Nechci však dnes rozmlouvat o Kristu přísném a spravedlivém, jelikož mezi Vámi bludařův tvrdošijných není, ale že všickni více méně tu trpíme a utrpení snadno k pokoušení pobouzí, potřebí nám zajisté spíše slyšeti i rozjímati o Kristu laskavém a milosrdném. — Ačkoliv každé slovo Spasitele našeho dojmá a povzbuzuje, nebo platí o něm, že „dosahá mocně od konce až do konce, a řídí všechno líbezně“ (Moudr. 8, 1.), nic však méně zvláště jistá slova Jeho budí v duši podivné jakési a neobyčejné city. A z počtu slov těch byla a jsou dosud slova Kristova k Samaritance: „Kdybys znala dar Boží, a kdo jest ten, který praví tobě: Dej mi píti; ty bys snad byla prosila jej, a dal by tobě vody živé, — (kteréž) kdo se napije nebude žizniti na věky; — ale (voda) bude v něm studničí vody skákající do života věčného.“ — Slova ta probouzejí v srdci jakési nevymluvné chvění a bezděky slzu vynucují: nebo teskníme všickni po štěstí nejen pozemském, ale po štěstí pravém a podstatném, ač ještě neúplném, jež milost Boží zde již působí v duši věřící a milující Pána svého. Promluvíme tedy o milosti, o tom daru dobrém a dokonalejším, od Otce světél pocházejícím. Nežádaje však výkladu o zvláštním uskutečňování se milosti té, neb i o to se lidé prou; chci Vám ji představit dramaticky, zachytit ji posud působící líbezně a spolu mocně a měnící náhle smyslnou a hříšnou pohanku v stydlivou a horlivou křesťanskou, a to proto, abychom i my zapráhli horoucně po té vodě

živé a napivše se jí, zhnusili sobě všechno hříšné a zemské, a stali se pak zřídlem plodným a čistým, tryskajícím svatými tužbami a skutky k životu věčnému.

Pohledněmež tedy pokorně a s láskou k pěknému obrazu, který nám tu sv. Jan nakreslil, a obraťme se s modlitbou o přispění k Marii Panně neposkvrněné, tomu zřídлу zpečetěnému, povždy dokonale čistému a plodnému.

I.

Evangelisté Páně málo osob nám něco vydatněji nakreslili, a to jen také, které jsou vzory mnoha jiných tétéž třídy. Osobou takovou jest Samaritánka, představující nám mnoho duší z pohanstva se navrátilých, jako Magdalena Lazarova naznačuje mnoho duší jiných, Kristem samým ze zkázy židovské vysvobozených. Samaritánka naše zobrazuje nad to v širším smyslu stav náboženský a společenský v Samaři za doby Spasitelovy, a proto nejprv připomenou stručně, kdo a jaký byl lid ten a čím zhřešil před Pánem, abychom tím lépe pochopiti mohli dosah události evangelické, o níž rozjímati chceme.

Jeroboam oderval, kořistě z nemoudrého odporu Roboamova, 10 pokolení a založil zvláštní království Israelské; a aby Israelští chodíce do chrámu Jerusalemského nesloučili se znovu s pokolením a královstvím Juda, vystavěl zvláštní chrám v Sichem, kázal ulíti modly, slovem stal se původcem rozkolnictví založiv zvláštní národní církve. Na trest za hřích ten přepadli je však Assyřští a odvedli do zajetí a Assarhadon osadil města dobytá Kananejskými a obyvateli z Kuthy a z Avah, a z Emauth a Sefarvaim. Ale brzy seslal Hospodin na osadníky pro bezbožnost jejich lvy, i poslal jim král assyrský kněze Israelského z Assyrie, aby uprosil Boha země té, (Král. IV. 17.) jak pravili. Smíšením národův těch

se zbytky Israelitův a modlářských jich obřadův se zákonem Mojžíšovým povstali Samaritáné.

Když Ezdráš a Nehemiáš ze zajetí (z království judského) navrátili se z milosti Cyrovy do Jerusalema, našli množství Židův oženěných s pohankami, nezachovávajících sobot ani postův. Ačkoliv Samaritáné hrnuli se k Židům, proto že Messiáš měl vyjít z pokolení Juda a tudíž především na zachování čistoty krve v pokolení tom záleželo, musili všickni Židé, kteří nechtěli zrušiti nepravá ta manželství *smíšená*, vstoupiti a odebrati se do Samaří, zvětšující tak počet i sflu Samaritánův. —

Samaritáné, uznávající jenom patero kněh Mojžíšových, protože v nich o chrámu Jerusalemském řeči není, našli náčelníka v jakémsi Manasesu Saganu, či generálním vikáři nejvyššího kněze, který pojav za ženu krásnou Nibaso, dceru vrchního správce perského v Samaří, od kněžstva Jerusalemského odsouzen byl. Za to mu tchán zbudoval chrám na hoře Garizim, jak píše Josefus Flavius. Tak sekta ta ustálila se k vůli ženštině, jak více jiných i v křesťanství; ač pravda též, že do mnoha krajův pravá víra vešla působením žen. Dva tyto typy ženské jeví se nám v celých dějinách, typy to, jako Eva a Maria: Eva — odvádí od Boha a pravdy, Maria — přivádí k Bohu a pravdě.

Po vystavení chrámu byli Samaritáné co formální odstěpenci od synagogy zavržení. Vseliké stýkání se s nimi bylo Židům přísně zakázáno mimo nejnezbytnější, když Galilejští museli Samařskem putovati na svátky do Jerusalema: lichva však s nimi jakož i dydrachmon do pokladnice chrámové od nich přijímati dovoleno bylo.

Proto Samaritáné sami o sobě slabi jsouce, zvláště pak tím více, že smíšenci byli, přihlašovali se buď k Židům neb k nepřátelům jejich, dle toho, komu se líp vedlo. — Tak když Alexander Vel. táhl na Peršany, Samaritáné — počtem 8000 — sami nabízelí mu služby své proti Židům. Když ale nejvyšší kněz Jerusalemský vážně a důstojně vstříc vyšel světoborci, a ten poznal v něm muže svatého, zjevivšího se mu ve snu v Dios v Macedonii, a proto z úcty k Židům veškeré berně roku sedmého jim daroval: chtěli Samaritáné zas Židy býti. Však když Antiochus Epifanes chtěl Židy přinutiti k modlářství řeckému, Samaritáné odvolali se k sydonskému původu svému, posvětili ochotně chrám svůj Jovišovi hostinnému (Xenius) co sami hosté v zemi

té, a řecký kněz Athemis řídil jim bohoslužbu. Přijali i éru Seleucidův a dosud se jí drží. A když Židé shlukše se kolem nejvyšších kněží svých vítězně hájili víru svou a národnost, byla Samaří stálým táborem vojevůdcův syrských. Samaritáné zkoušeli i rozsudi egyptského Ptolomea Filometora, prohráli však, a poslové jejich museli dle předběžné smlouvy hrdlem to zaplatiti. Konečně Hirkan po dlouhém obléhání Samaří a Sichemu dobyv, zcela je ztroskotal a obyvatelům járho Židovské vnutil. Až Herodes, ctitel Římanův, vystavěl Samaří, a na čest císaři Sebaste či Augustu ji nazval, ku kterémuž hradu Sichem co nové město náleželo. Tak Samaří měla po sobě patero pánův — cizákův: Assyřské, Peršany, Řeky, Syro-Egyptany a Římany.*) I celý svět pohanský upěl pod jármem Assyřských, Chaldejských, Peršanů, Řekův a Římanův. — Odpusťte mi, v Kristu nejmilejší, ještě jednou prosím, délku tohoto úvodu historického: během rozjímání našeho poznáte užitečnost jeho.

II.

I přišel Ježíš, vypravuje evangelista, k městu samařskému, kteréž slove Sichar: vedlé popluží, kteréž dal Jakub Josefovi synu svému. Byla pak tu studnice Jakubova. Protož ustav na cestě Ježíš, posadil se tak na studnici. Bylo okolo hodiny šesté, t. j. okolo poledne. Sichar Janovo, v Kristu Nejmilejší, jest název symbolický města Sichem a znamená pohřebiště či hřbitov, protože tu ležely kosti patriarchy Josefa (Josue 24, 32.) v hrobce rodinné, kterou zakoupil Jakub u synův Hemora, otce Sichem. Byla pak tu studnice Jakubova (na poli téhož jména) zvaná v evangelium též pramenem, jelikož nebyla pouhou cisternou k chytání vody dešťové, nýbrž měla vodu živou t. j. pramenitou. U pramenité studně té vyrostl Josef později egyptský zvaný, nebo v požehnání Jakubově čteme: „Rostoucí Josef, rostoucí syn nad pramenem.“ (Gen. 49, 22. dle textu hebr.)

Ze evangelium, obyečně velmi střízlivé u vypravování podrobností, připomíná tu pramen, zvláště že Jakubův, nic ještě

*) Ve válce židovské s Římany chtěli Samaritáné zachovati zbrojnou neutrálnost, nepamětlivi jsouce toho, že čehosi takového jen mocní národové odvážiti se mohou, a ohradili se na Garizim. Avšak Cerialis, vojvoda římský a nástroj poslední hněvu Božího na lid ten hříšný a zrádný, dobyl ležení útokem; 11.000 mužův pobil a zbytek do otroctví prodal. Na místě Samaří pak vystavěl město jiné, ku cti Vespasianově Flavia Neapolis (dnešní *Napluz*) nazvané.

divného není, nebo na východě, kde pramen je, tam i město se zvedá a kolem zahrady a role zdělané; dnes ještě u prostřed zřízení palma zastíňuje pramen, a k zelené oase té již zdaleka jako k přístavu obrací zraky své poutník i velbloud, ten parovůz i parolod pouště. Divnější je, že evangelista tu připomíná jiné zvláštnosti, že když *učeníci byli odešli do města nakoupiti pokrmův, Pán Ježíš seděl sám, ustav na cestě, na studnici té v největším úpale letním: „ukazují nám (evangelisté) cos,“ praví sv. Augustin (Tract. XV. in Joan.) „činíce nás pozornými a napomínající nás, abychom hleděli to vyzpytovat.“ — Přistupme tedy k tomu.*

Napřed již proroci, pak sám archanděl Gabriel zvěstující Matce Páně blahoslavené poselství o Messiáši, pravil, že *„bude královati v domě Jakubově na věky“* (Luk. 1, 33.) t. j. (dle učení všech sv. Otcův) v církvi, kteráž poystavší z Krista, Matky Jeho a Apoštolův, Židův to rodem a proto z semene Jakubova, jest pravdivým domem Jakubovým, počatým na zemi, ale majícím trvati na věky v nebi. Proto evangelista vypravuje nám, že obrácení Samaritánky stalo se na roli Jakubově, odkázané synu jeho Josefovi, a že na roli té byl pramen vody živé, u něhož usedl Ježíš, chtěl nám ukázati, obrácení je možno jest jen v církvi, v dědictví tom daném od Otce věčného Synu jeho milému; že jen v církvi jest pramen živý všech milostí, nebo jen v církvi mešká Spasitel, jak sám pravil: *„A já s vámi jsem až do skonání světa.“* —

Pak naznačuje nám vypravování toto, že jako dědictví Jakubovo přешlo v ruce Samaritánův, sekty židovsko-pohanské, tak i požehnání přechází na pohany. Žena ta, praví sv. Augustin (loc. cit.), jest typem církve dosud neospravedlněné, ale ospravedlněnou býti mající, kteráž dostati se měla z pohanův cizých rodu židovskému.

Kristus Pán seděl *ustav, unaven na cestě*. Protože měl tělo nevinné, měl i tělo silnější než naše hříšná těla jsou; avšak všeliké tělo, i nejsvětější, podléhá unavení. I my v životě tom časném jsme na cestě, na pouti, jsme jen poutníci, pročez právem dí sv. Augustin, že „cesta Kristova jest tělo jeho, jež pro nás na se vzal. Nebo ten, který všude jest, kam to kráčí? Neznačí-li to, žeby k nám nebyl přišel, kdyby postavu viditelného těla nebyl na se vzal? Kristus Pán cestou unavený není tedy nikdo jiný než umučený v těle.“ —

Konečně seděl unaven *v poledne*. Při-

pomeňte sobě, N. v K., že David, praotec Kristův dle těla, klesl patře neslušné na ženu, myjící se v poledne; a od té chvíle že se modlil o uchování od dábla, svědce poledního. V poledne dal se Ježíš syn Davidův do řeči s ženou Samaritánkou, aby ji obmyl, aby vynesl rod lidský z úpadku jeho a vymohl mu sílu proti žáru žádostivosti. Nad to v poledne pněl i na kříži, urouhán od zlé ženy — Synagogy, a přece otevřel novou studni Jakubovu, nový pramen milosti, prýstfící z probitých sv. údův a srdce jeho! O divného řízení písma svatého! Protože v myslích našich nejvíce přemítáme o působení milosti Boží v duších, začíná Duch sv. vykázaním místa, v kterém se rodí voda ta živá, a osob, kterým se rozdává, a i oněch patero studní — ran nejdražších, z nichž máme vážit průtoky sv. svátostí, jak již Isaiáš (12, 3.) předpověděl: *„Vážiti budete vody s radostí z studnice Spasitele.“* — *O! ženo, kdybys znala dar Boží, a kdo jest ten, který praví tobě: Dej mi píti.* —

III.

Přišla žena, praví dále evangelista, *přišla žena Samaritánka vážit vody*. Samaritánka t. j. z Samaří, z Sichem, tvořícího jako předměstí Samaří: pohledněme blíže na ženu tu. Vliv, jakého požívala v městě, mimo více než podezřelou slávu, dopouští domněnku, že byla z rodiny zámožné; stav pak její tehdejší připouští, že libovala sobě v marnivém vystrojování. Jako druhdy tak i dosud ještě všude na východě dostatek nepřekáží ženám obstarávati hospodářství a práce domácí, ba i vážit vody. A ke všem pracem těm vždy a všude umějí se i ustrojiti. Tak měly na východě při vážení vody na sobě druh náprsníku a zástěry, aby vracejce se s nádobou plnou šaty si nezmáčely. Protože vědro prázdné na ruce zavěšené v chůzi nevadilo, šla Samaritánka krokem spěšným i smělým, možná i v myšlenky vážné že byla zabrána. Stydlivé ženy křesťanské, neb i pobožné Israelitky v ní však nehledej: žena to byla smyslná, pohanka, hříchem velmi zkažená; však něco dobrého, účinného, upřímného ostalo v ní přece. Navázila sobě pracně ale hbitě vody, a již vracela se nevidouc ani toho, který ji vyléčiti měl, ana uslyší tu hlas stříbrný a zvůň: *Dej mi píti!* — Zajisté probudila ji ta slova ze zamyšlenosti, i pozvedá zrakův svých, a hle, u cesty schýlen sedí muž v bílém rouše prorokův Israelských, který na ni ani nepohlédl. Tu i předsudkem rodným, i prvním dojmem dosud nejasným, ale pro hříšnici zlým u

přítomnosti muže svatého povzbuzena odpovídá rozhorleně: *Kterak ty jsa Žid, žádáš ode mne pítí, ježto jsem žena Samaritánka?* A evangelista dodává: *nebo neobcují Židé se Samaritány, jak jsem již pověděl.** Ale Pán Ježíš žádaje se napít z nádoby Samaritánčiny, ukazuje že přišel zrušit všeliké rozdíly a předsudky mezinárodní, a že všickni lidé z kalicha Jeho, z kalicha vykoupení pítí budou.

Dej mi pítí. Zajisté že Ježíš, pravý člověk, jak skutečně se unavil, tak i skutečně žíznil: ale proto jen nežádal pítí od Samaritánky. On zajisté i lačněl, avšak učenkům z města s nakoupenými pokrmy se vrátivším, když Ho prosili: *Mistře, pojez, odpověď: Já mám pokrmu jísti, o kterémž vy nevíte. — Měj pokrm jest, abych činil vůli Toho, který mne poslal, bych dokonat dílo Jeho.* — I tuto Ježíš „nežádal vody toho světa,“ jak dí sv. Augustin, „ale vykoupení pokolení lidského.“ — „Žádal víry ženy (Samaritánky),“ dodává též sv. otec: a tatáž žádost vody, tatáž žízeň trápila Spasitele na kříži. Prosa pak Kristova k Samaritance značí, „že Bůh dobrý sám se podává nehledajícím Jej,“ (Aug.) t. j. milostí svou svatou nás předchází. „Ať ví duše,“ dokládá sv. Bernard, „že Bůh sám ji předchází, že by nehledala, kdyby nebyla hledána, nenavrátí se nepovolána.“ To hle, jest ta milost darmo vesměs daná ve svém počátku, *ne ze skutků, nebo by pak již milostí nebyla,* jak praví sv. Pavel (Řím. 9, 12.); ta milost *různotvorčí* dle slov sv. Petra, kteráž volá každého způsobem nejprůměřenějším, *jemu nejprístupnějším* (Vocat, quomodo scit congruere, sv. Aug.). Milost ta přijímá všechny vzhledy a podoby, mluví všemi jazyky, nachechává se k náklonnostem, zalíbením, ba i slabostem člověka, aby ho vytáhla z hloubi hříchův, zvítězila nad ním skvěle ale bez přinucení. Ta milost, praví

sv. Cyrill, táhne Magy hvězdáře (mudrce od východu) pomocí hvězdy, Petra rybáře divným lovem, tak i Samaritánku prosbou o vodu, již denně vážit přicházela. A ač vytržena z falešného pokoje svého Pánu hněvivě odpovídá, On trpělivý a shovívavý s hříšnou pošetilostí naší, necítí se uraženým, alebrž odpovídá co nejlahodněji: *Kdybys znala dar Boží, a kdo jest ten, který praví tobě: Dej mi pítí; tybys snad byla prosila jej, a dalby tobě vody živé.* Co můžeme býti nad toto napomenutí lícbeznějšího, co dobrotivějšího! musíme tu zvolati se sv. Augustinem.

IV.

A skutečně ta dobrota neporovnatelná počíná už působiti v srdci Samaritánky. Nerozumí sice ještě v celosti smyslu slov Kristových, cítí však jejich lícbeznost a moc, cítí že něco hlubšího tkví v znění jejich zevnitřním. Jest to tatáž Samaritánka, která dosud Kristu tykajíc jako obyčejnému Židu, teď už ho nazývá *pánem*. „*Pane,* praví, *ani nemáš, čím bys navážil, a studnice jest hluboká.*“ Pravda, nebo má 105 stop hloubky, a v čase tom (v letě) jen 5 stop vody; *odkudž tedy máš vodu živou?* Vidouc však, že má co dělat s mužem svatým, a chtějc poučiti se, pokračuje dále v rozmluvě a táže se vychvalujíc se domnělým otcem svým: *Zdali jsi ty větší, nežli otec náš Jakob, kterýž nám dal tu studnici a sám z ní pil, i synové jeho, i dobytek jeho?* Ježíš nemešká dáti sám sebe duším takovým, a proto uchopiv se předmětu toho zevnitřního, přivádí ženu postupně k poznání, že On jest *Messiášem*, a že *Messiáš* neměl vyjíti, jak Samaritané bludně se domýšleli, z sousedních hor Efraimských. Odpověděl Ježíš, a řekl jí: *Každý, kdo pije z vody této, žizniti bude opět.* — „Což pravda jest,“ praví sv. Augustin, a nejen o vodě skutečné, než i o té, kterou ona voda znamená. Voda v studni jest zemská rozkoš temné hlubokosti; tam ji váží lidé vědrem žádostivosti. Nebo kdo napřed nepopustí žádostivosti, nedojde rozkoše. A kdy jí dojde, zda znovu žizniti nebude? (loc. cit.) Ach! bude, ví o tom každý, kdož neštěstí měl vážit z té studnice temné a rmutné. Také účinky však působí voda Ježíšova, voda milosti, a proto dokládá Spasitel: *ale kdo se napije vody, kterouž já dám jemu, nebude žizniti na věky; ale voda, kterou mu já dám, bude v něm studnicí vody skákající do života věčného.*

I tu se zdá Pán Ježíš dotýkat domnění lidského (Samaritanského), že 360 pramě-

*) Za kletbu a pohrdání, jakého se dostávalo Samaritánům od Židův, stáli se jim rozličenými psotami. Jak kdy Sanehedriu oznamoval úředně Židům roztroušeně žijícím počátek velikoci pomoci nejstaršího telegrafu t. j. ohňův od hory k hoře až za Eufrat, Samaritané dávali též znamení na několik dní před tím, tak že Židé museli zvláštní honce vypraviti. — Když Galilejští šli Samařskem do Jerusalema, bývali všelijak týráni, a nejednou přicházívalo i k srážkám krvavým. Okolo času, kdy bylo P. Ježíši 12 let, několik Samaritánův rozházelo za šera kosti mrtvých po dvořích chrámových, čímž všemu kněžstvu, zvláště v čase Paschy přístup zamezili (Joseph. Antiq. XVIII. 2, 2.). Jméno Chutejských t. j. pohanův, přenesli pak Židé se Samaritánův na křestany.

nův prýští se ze sv. hory Garizim a slévá se v říčku, která po pravé straně města vine se k Jordánu a chladnou vodou svou oblažuje okolí po celý rok. Zajisté do dneška prýští se více pramenův u paty hory Garizim i hory Hebal, ale žena tu slyší o pramenu, který má vystačiti na celou věčnost. A jaká to voda jest, pověděl sám Pán, když stoje živým vodotryskem u prostřed chrámu Jerusalemského zvolal: *Žizní-li kdo, pojď ke mně a napi se! Kdož věří ve mne, tomu, jakož dí Písmo, poplynou z těla řeky vody živé* (Jan. 7.). A miláček Jeho dodává: *A to řekl o Duchu (svatém), kteréhož měli věřící v něho přijíti.* —

Ó jak pěkně vyobrazil nám Pán Ježíš milost, ten dar Boží, dar Ducha svatého; On nejlepší její znatel porovnává ji s pramenem vody živé. Nebo 1. Jako voda nezbytná jest k udržení života tělesného, tak bez milosti ani začítí, ani trvati nemůže život duševní. 2. Jak voda očišťuje tělo z všelikého kalu, tak milost duši. 3. Jak voda chladí úpal těla, tak milost hasí v nás žár žádostivosti. 4. Jak voda hasí žízeň, tak milost znechucuje rozkoše tělesné. 5. Jako voda zúrodňuje role, tak milost křísí a probouzí v nás ctnosti. 6. Jako voda rozveseluje již samým pohledem, tak i milost rozlévá v srdcích synův Božích svaté veselí. Ať starost hněte uvnitř, hněte zevnitř, o té vodě živé nemožno veselým nebýti. 7. Voda živá vždy sebou hýbe, i milost Boží v nás nezahálí (I. Kor. 15.) a počátkem jest všech našich hnutí vnitřních. A proto jest vodotryskem. Ledva v nás vzejde a zvlaží nás, již vyskakuje vzhůru a zase spadá, nově na nás vylévající milosti, tak že *duše neustále postupuje z ctnosti k ctnosti, z činnosti k činnosti* (Žalm.). — Neustále tedy *sursum corda*, vzhůru srdce! A jako voda, s jaké výše spadá, do takové se povznéstí může, tak i duše naše mnoho-li od Boha dostává, tolik i Bohu dáti má, šťastna, že je průtokem, jímž neustále milost Boží přeplyvá, naplňujíc jej neb odtékajíc z něho. A přeplyvání toto ducha Božího v nás a odplyvání nazpět k Bohu, jak v nebi bude životem slávy, tak tu jest žitím milosti; čím věrněji Bohu vraceti budeme, co jsme dostali, tím více dostávati budeme: nebo ač tělem ještě na zemi jsme, *obcování naše v nebesích jest* (Filip. 3.). *Kdo se napije vody té, nebude žizniti na věky. Ó, kdybys věděla, co to jest dar Boží!* —

V.

Lidé smyslní nemilují práci. Ráda by i Samaritánka byla, kdyby denně čtvrt ho-

diny cesty pro vodu choditi nemusela. Však v duši její roste touha po čemsi lepším, ač toho jasně dosud nepojímá; roste vážnost a úcta k osobě Ježíšově, ač neví ještě, s kým to rozmlouvá. Proto pokorněji než prvé odpovídá: *Pane, dej mi té vody, abych nežiznila ani nechodila sem vážit.* Chce, touží, nebo konečně všickni toužíme po štěstí, a i hříšníci rádi by ho dosáhli bez hříchu a namáhání. A Samaritánka nemohla nevědět o Eliáši, který celý život právě v Samaří strávil, že mu Bůh dal, aby po 40 dní nelačněl a nežiznil; tu pak přislubuje jí Ježíš ještě více. „Patř, praví sv. Jan Zlatoústý, jak ta žena vedena jest postupně na vrchol víry. Nejprv měla Ježíše za obyčejného Žida, pak uvěřila, že může vodou svou žízeň její na vždy uhasiti.“ (Hom. 32. in Joan.) A ta, co váhala nachýliti vědro své Ježíši, teď sama ho o vodu prosí. Kvapněji i milost Boží vchází v nás, než my ji přijímáme; uděluje ji však Bůh žíznícím, hledajícím, prosícím za ni a proto začíná Pán vzbuzením v duši touhy po sobě a modlitby. Poddá-li se člověk této prvé milosti, kterouž i největším hříšníkům Bůh neodpírá, a začne se modliti, dostává milost další, jako již následkem té síly srdce svého, což v skutku jest taktéž darem čistým i darmo daným; nebo Bůh, jak praví sv. Augustin „věcní neustále a nahrazuje dary své.“ (Coronat dona sua.)

K zásluze však potřebí jisté oběti; milý Ježíš vidí již připravené k ní srdce Samaritánky, proto teprv teď obět tu od ní žádá, řka: Jdi, zavolej svého muže a přijď sem. Odpověděla žena a řekla: Nemám muže. — Ježíš pohledl v srdce její a řekl jí s vlnitou předhůzkou a napomenutím: Dobřes řekla, nemám muže; nebo pět mužův jsi měla, a kterého nyní máš, není muž tvůj, než nějaký namlouvač pokoutný: to jsi právě pověděla.

U Židů samých, jmenovitě vznešenějších a bohatších, bylo mnohoženství za časův Kristových velmi rozšířené, jak svědčí Josefus Flavius. (Antiq. XVII. 1. 2.) Sám Herodes měl 10 ženin. Co se tedy asi dalo u Samaritánů? Ti tím více mnohoženství nadržovali za příkladem dávných patriarchův, což podnes rozpustilci a nezbednice všech časův a krajův činí. Zákon Mojžíšův zamezoval sice tuto znemravňelost u Židův, jak to církev katolická ještě přísněji činí, ale u Samaritánův, kteří se zvali Samarejčičky, t. j. observanty, podobně jako u dnešních reformovaných či evangelikův sama zásada ta již zřícena byla. V starém

zákoně, či manželství*) Bůh zval synagogu svou zaslíbenou chotí, a proto obrácení se Židův k cizým bohům nazýval i káral co nevěru, cizoložství. A tak viděli jsme, že i Samaritáné posílají ze Židův patero měli (jak vůbec celý svět pohanský) mužův nevěrných, patero systémův falešných náboženských i společenských. —

Jak ale přišli k takové zkáze Samaritáné i ona žena, a jakými cestami přicházejí k této znepravělosti podnes osoby a národy křesťanské, katolické? — Tak, N. v K., že žijí dle smyslu těch nepravých mužův duší, kterých též patero jest. A jaké vysvobození z toho? — Máme tu hledati pravého muže duše, a tím jest rozum, jak praví sv. Augustin, a u křesťana rozum vírou osvěcený. Dí-li tedy Kristus Pán, *zavolej muže svého*, značí to: představ mi mysl, ducha svého, užij, přibež ku pomoci rozum, muže, kterýby mne pochopil, jenž by tě učil a vedl. O v K. N., možná věřiti dle smyslův hrubých, a přece ještě nežiti s mužem pravým, s rozumem křesťanským! Kdež více jak mezi námi panuje cit a obrazotvornost, kde též více mají vlivu nedospělé ženštiny a nedospělí a kluzcí básníci! Obrazotvornost držena na uzdě může krásně zlatiti i lemovati, ale jest to přec jen síla velmi nízká, do řádův našich, křesťanských se nehodící. I cit v duši křesťanské, šlechtěné, na krásné i vážné věci odvážit se může, ale sám sebou jest slabý, neforemný, nestálý, vůdce potřebuje, sám voditi nemůže. O kdy i národ náš vyroste z ženštilosti a mladiství? Kdy stane se ne starcem vetchým, shrbeným, samolibým, bázlivým, ale mužem v plnosti moci své i v harmonii všech sil svých? — O pak opravdu dokázal by divů, pak pevně stál by na skalnatých základech. O vlasti má! kdybys znala dar Boží, tybys prosila a Pán dalby tobě vody živé. — Než vraťme se k Samaritánce naší.

VI.

I žena má pýchu svou a ne poslední. Nosí-li však lásku v srdci svém, a promluví-li k ní kdo mezi čtyřma očima, ve jménu Božím, lahodně a upřímně pravdu i nejtvrdší, snadněji ji než muž přijme. Tak i Samaritánce se diví sv. Chrysostom, že napomenuta od Krista nerozhněvala se, neutekla od něho v pýše své uražena, ale že diví se mu a trvá u něho, (Hom. 32.), a překvapena odkrytím svědomí svého, dí: *Pane*

vidím, že jsi ty prorok, a v duši možná že i více se domýšlí, protože k známám očekávaného Messiáše patřilo i odkrývání nejtajnějších hlubin srdcí lidských. A tu již pravý muž přišel, volá sv. Augustin, již jest v tobě, kdoby uvěřil! A sv. Chrysostom dokládá, že „již netrápí Pána Ježíše touhou svou, o učení jeho starostliva, o nic časného, že se Ho již neptá“ (loc. cit.). — Chtíc se snad více poučiti, či ještě snad pomatena řeč jinam obrátiti, vysvětluje těžkosti povstávající růzností vyznání Židův a Samaritánův. *Pane vidím, že jsi ty prorok. Otcové naši t. j. patriarchové klaněli se na této hoře, na místě, kde stál chrám od Hirkana zbořený; to řkouc nepochybně ukázala rukou na Garizim, nejvyšší z hor Efraimských.*)*

Tak dobrá a rostoucí v dobrotě schopnost Samaritánčina zasluzovala odpovědi i většího světla, a proto též laskavý Spasitel praví: *Ženo, věř mi, že přichází hodina, kdy ani na této hoře ani v Jerusalemě nebudete se klaněti Otcí. Vy se klaníte, čemuž nevíte; my se klaníme, čemuž víme, nebo spasení z Židův jest, ale přichází hodina, a nyníť jest, kdyžto praví ctitelé klaněti se budou Otcí v duchu a pravdě; nebo i Otec hledá těch, kteříby se mu (tak) klaněli. Bůh jest duch: a ti, kdož se jemu klanějí, v duchu a pravdě mají se mu klaněti.* Kristus Pán nevytýká Samaritánům jenom, žeby do chrámu Jerusalemského nechodili, jelikož i Židé Egyptští měli řádný chrám svůj v Heliopolis, ale že spustili se výry a podání chovaného v Jerusalemě: a nad to přimísivše k tomu plno bludův pohanských (jako n. p. úctu bůžka *Derketu*, neb holubice Sidonské) učinili sobě z Boha modlu místnou. Spasení z Židův jest. — O církvi tu

*) Jak Židé Jerusalema, tak Samaritáné horu Garizim měli za střed země zaslíbené, a s místem tím spojovali též rozličná podání patriarchův, ba celé vyznání své, ač věděli dobře, že jsou sekta od celku oděraná, jak vidět z řeči samé Samaritánky. Dosud modlí se nářůdek ten již jen as 150 duší čítající na hoře Napluzu, obrácení tváří k svaté a blahoslavené, jak praví „hoře“, ač bohoslužbu na ní více nekonají. Strachující se úplného vyhasnutí pokolení svého a nevědouce komu svěřit červy již prožrané knihy (5) Mojžišovy (ač nepocházejí z doby Mojžišovy, alebrž nejspíše z časův Manasesových, nebo ještě pozdějších), ptají se žalostně kolem se beroucího poutníka, kam vystěhovali se rodáci jejich a že je prosí, aby se vrátili a na jich místě hroby otcův ostříhali a horu sv. beze cti nezanechali. Ze všeho toho plyne, že i polští *Karaité* či *Karaini*, taktéž počtem skrovní a jen 5 kněží Mojž. uznávající jsou praví potomci Samaritánův. —

*) V staré němčině staré i nové manželství značí totéž co starý i nový zákon.

mluví! volají Origines i Chrysostom, o církvi, v níž jest skutečná i přiměřená úcta Boží, kde pravdivé oběti a duchovní žertvy obětují Pánu ti, kteří stav duchovní přijali. To všecko nalezáme v pravé církvi, kteráž nastoupila místo Synagogy a proto jinověrci dnešní, Samaritáné, nejsou vinni tím, že se sami v kostelích římsko-katolických nemodlí, ale že víru a podání římské porušili. A jako Samaritáné pyšnili se, že jen Mojžíše poslouchají a obrady v prvotnou prostotu patriarchův uvedli, tak i jinověrci dnešní se pyšní, že řídí se jen pouhým, čistým slovem Božím a tradicí apoštolskou, v skutku však ničí i tradici i samé slovo Boží. Dobří Ježíši! co by nám ostalo z pravdy Tvé, kterou církev Tvá svatá jako poklad nejdražší přechovává, kdybychom najednou vyloučili z ní všecko, co by rozličným těm novotářům vyloučiti a vyvrci se zalíbilo? Tak mezi jiným málo jest slov Spasitelových, jichž by se tak zneužívalo, jako těch, že máme se klaněti Bohu v duchu a pravdě. — Značí zajisté po prostu slova ta, že máme ctíti Otce v Synu a v Duchu svatém, ač není tu času a místa dokazovati to. Bludáři však učením svým neklaní se Bohu, nectí nýbrž zneuctívají Otce, ne v duchu ale v těle, ne v pravdě ale ve lži a klamu.

Samaritánka uslyševši poslední laskavá slova Spasitelova v návalu citů svých, v blahém zanícení duše prahnoucí upřímně i vřele po poznání a splnění celé pravdy, volá: *Vím, že Messiaš přijde, který slove Kristus**; *ten když přijde, oznámí nám všecko.* — Jak Židům tak Samaritánům vůbec známo bylo, že čas očekávání Messiaše již k plnosti se blížil. Žeby pak možná bylo pravého Boha kdes jinde ještě než na Garizim neb Moria ctíti, to se ne méně Samaritánům jako učenému Nikodemovi v hlavě sméstnati nemohlo, než potřeba povšechného znovuzrození. *Vím, že když přijde Messiaš, oznámí nám všecko.* Věděla, praví sv. Augustin, kdo ji poučiti mohl, ale poučujícího ji nepoznávala. Však práhla poznati jej, a hotova byla, poddati se všemu,

*) Samaritáné zvali v Deuter. 18., 5. předpovědného velikého proroka *Hašabab, Hattahab* — *Osvoboditelem, Salvátorem*, a věřili, že hlavně k vůli nim přijde, na hoře Garizim sv. stánek rozbije, dobrá práva ustanoví, *pohanům svědčiti bude*, pak že umře a v Efraim pohřben bude (toto tvrdí i Talmudisté o Messiaši, synu Josefově). Žena nazvala nejspíš Messiaše *Hašabab* — *Hattahab*; sv. Jan nevěděl, jak by to řeckým posluchačům a čtenářům svým vysvětlil, a proto dodal: *Messiaš, jehož zovou Kristem.* — Tato *tautologie* však nás učí, jak každý výraz v evangelii má význam svůj.

coby nakázal. Proto též Ježíš, který Židům úskočně se tázajícím, je-li Kristus (Jan. 10.), zjevně neodpověděl, Samaritánce tak již schopné praví bez obalu: *Já jsem to* (Messiaš), *kteříž mluví s Tebou.* N. v K.! viděl jsem mocné a takřka letem blesku působící účinkování milosti Boží v duších, ač zevně Bůh toliko prostřednictvím člověka mluvil. Což však když ono tvůrčí a všemohoucí „Já jsem“ zahřmělo, jednou jen zevně, však tisícrou ozvěnou opětováno v hloubi duše, osvěcující mysl jasností blesku, působící víru, nadějí a úctu svrchovanou? Proto též žena Samaritánka ihned uvěřila; a ač evangelista o tom nemluví, bezpochyby jako uzdravený slepec od narození, víru svou a úctu vnitřní činem zevnitřním projevila, vrhnouc se knooum lékaře a Spasitele svého. Ó šťastná ženo, již jsi se dozvěděla, *co to jest dar Boží, a kdo jest ten, který praví k tobě: Dej mi píti, i dal ti již vody živé, že nebudeš žízni na věky.* (Dokončení.)

Má hvězda.

Ach, která hvězda na nebi je hvězdící as mojí?
tam vzlétl bych, když potřebí
si těch hledat v znoji.

Ta hvězda dbá mé šlépěje,
dbá všeho žití mého;
ta dēmantem se zaskvěje,
když chvám Boha svého.

Když Boha duše uráží,
tu hvězda chmuří lice;
leč jasnou-li ctnost obráží,
již nebolestí více.

Dej po ctnostém mi životě
tu hvězdu v sídlo, Pane:
v ráj vezmi mne v své dobrotě; —
jen v Tobě duch můj stane.

Jan H.

D O P I S Y.

Z Bohnic u Prahy, dne 9. března 1868.
(Nová křížová cesta; puklý zvon.)

Zdejšímu chrámu Páně sv. apoštolů Petra a Pavla byla darována nová křížová cesta, která asi 300 zl. stála, a dne 8. března t. r. v neděli II. postní odpoledne ve 2 hodiny od vel. p. guardiána ctihodných Otců kapucínů v Praze, P. Berarda Dvořáčka u přítomnosti místního administrátora a četného shromáždění věřících posvěcena, a pak přiměřenou řečí službě církevní odevzdána byla. — A kdo jest ten dobrodinec, jenž ji daroval? Není to žádný velkostatkář, nýbrž nábožný domkář z Troje, František Černý a jeho syn Antonín, kteří

tento kapitálek do této spořitelny si uložili, aby oni, dítky jejich a celá osada z něho ouroky bráti mohli v modlitbě horlivé a ve svatém rozjímání této křížové cesty; zač jim celá osada vděčností zavázána jest, a křesťanům obvyklé poděkování vyjadřuje slovy: „Zaplať Pán Bůh.“ — Podobných dobrodinců by zdejší chrám Páně potřeboval více, aby v pravdě byl důstojným stánkem Božím, a mysl věřících k pravé pobožnosti roznécovati mohl. — Proslýchá se, že jedna dobrodinka zdejší větší ale puklý zvon na své outraty dá přelíti, jenom by si přála, aby se vynášel dobrodinec, kterýby na zvětšení toho zvonu přispěl. Kdo tento dobrodinec jest, svým časem oznámím. — A. M.

Z Berounského vikariátu, 14. března 1868.

(O sbírkách pro sv. Otce. Obrana.)

Sbírky na vojsko papežské konají se delší čas v jiných zemích, jmenovitě ve Francii, Anglicku, Švýcarsku a jinde. Množství jinochů a mužů shromáždilo se v Římě, aby pod praporem papežským bojovali za neodvislost území papežského, z Francie, z Irska, Švýcar a Španělska. Nedávno zavedeny jsou sbírky i u nás, abychom také přispěli k uhájení majetku římské Stolice právně nabytého proti loupeživým rotám Garibaldiho, jenž s převrácením Stolice papežské chce vyhladiti moc tak zvané hierarchie, a katolickému víru i zásady její zničiti. Po příkladu všech falešných proroků a svodných oblažitelů lidských sliboval v Ženevě po pádu katolictví s Římem a na zříceninách skácených trůnů vládařských spásu, svobodu a blaženost všemu lidskému pokolení. Nohledové jeho se ozývají všude v spisech a listech katolicismu nepřiznivých. Bíti musí ovšem pastýře, aby se rozprchly ovce. Takovou hude i kterýsi list český, jenž hláše jazykem svatováclavským zarytost a zášť cizáckou. On připouští sice, aby se sbírky konaly k účelu všem věřícím společnému, k účelu duchovnímu, k účelu spasení věřících; ale nikoliv k vydržování hlavy církve, papeže. Chce tedy vydržování těla, ale bez hlavy. Odvolává se na věk před IX. stoletím, musí věděti, že věřící vydržovali kněžstvo i biskupy, opatrovali potřeby k službám Božím; vzpomene si, že papež Cajus vydržován a chráněn byl v příbytku vysokého vojenského důstojníka v paláci císařském; musí věděti, že za Konstantina císaře biskupové římsští měli již statky své darované. Od času Konstantina až do založení světské vlády papež-

ské za času Pipina r. 756 nebylo také zle, neboť mimo statky darované staráno se o papeže dary štědrými, a ostatní duchovenstvo také pojištěné mělo důchody. My pravíme, že se to nestalo bez řízení Prozřetelnosti Boží, aby papežové své území dostali. Tím byli starosti zbaveni o vydržení své a nevyhnutelných svých rádců, tím mohli zakládati velkolepé a užitečné ústavy, nebyli přinuceni hledati milosti výživy u vladařů, ale samostatni jsouce mohli konati úřad rozsudiho mezi stranami spornými.

Že světské panství papežů bylo mnohostranně prospěšné, a že zvlášt nyní je *potřebné*, uzná každý; kdo jsa v XIX. století nechce církev ve věcech práva odstrčiti do časů Neronových. Kdo by vydržoval poslance papežské u dvorů, kdo by vydržoval ty výlohy na ústavy misionářské, úřady atd.?

V které zemi by měl sídliti papež bez svého panství? Neblahé byly doby papežství v Avignonu! Kdoby zapravoval papeži potřebné výlohy? Či státy společně? Aneb by se činily sbírky? Pak by ty sbírky podporovali jistí lidé, jako nyní *svatopetrský halíř* a nynější sbírku — posměchem. Ale o sbírku se zajisté nejedná, jedná se jím o to, aby papež světské vlády najisto pozbyl, a pod licoměrným vzdycháním, jak vládařství papežské na ujmu jest činnosti duchovní, a lidu zkázonosné, ztéci chtějí s Římem i město duchovního Jerusalema, církve katolické. My se dobře pamatujeme, jak nedávno politické listy prohlašovaly jmění duchovenské u nás za jmění národa, nuže tedy, statky římské považuj svět katolický za jmění své, které papeži hájiti a zachovati chce. —

Možno jest a připouštíme, že bohatství plodí pýchu, a že tím způsobem pochybili někteří z papežů, ale zlovolnost veliká skrývá se v tom všeobecném výroku, že zasedali na stolici pap. mužové nehodní, „padouchové“ atd. — Tím sype se nevědomému čtenářstvu jako prach do očí, aby si mysli, že od VIII. století všickni papežové až na nynějšího byli pyšní, hříšníci, povrhelové, a to proto, že mají — světskou vládu. V tom se jeví ta zarytá vášeň a vztek, že neví a nechce vědět o slavných papežích, jenž byli ve vědách znamenití, v mravech svatí, v dobročinnosti neunavni, v neohroženosti nepřekonatelní.

Byl mezi 12 apoštolů jeden Jidáš, a bylo i později v církvi Jidášů, jako Arius, Macedonius atd., ale právě proto, že i na

stolici papežské zasedali někteří nehodní, ukázala se moc, pravost víry křesťanské. I důslednosti z líčených udání jsou přehnané, že . . . „*následkem toho nakaženo všecko kněžstvo . . . a církev věřících klesla tak hluboko, že takovýmto svědomím ukážděti také svoje svědomí.*“ Ne tak. Našlo a najde se vždycky množství kněžstva, které z přesvědčení koná své povinnosti, a seč křehkost lidská dopouští, životem svým po víře se spravuje; mezi kněžstvem nacházejí se povahy, které se plaše po větru neotáčejí a všech příkladů nenásledují. A lid náš a všude jádro lidu má ten zdravý náhled, že vida klesati a chybovati vyšší a učenější, nenásleduje jich slepě, ale brž polituje, odsuzuje, v duchu kárá. Lidé bez zásad ovšem svedeni bývají příkladem zlým shora, a želeťi jest všem upřímným křesťanům co opravdovým lidumilům, když vlk v ovčínec se dere.

Když byl karatel odsoudil celý věk od VIII. století, slevuje zas bez vědomí svého, říká: „*Po kolik století jedná se už v církvi o nápravu — do dnešního dne provedena není.*“ Hle! když během časů v okolnostech zlých, v bouřích národů se stalo, že pustl dle skutečného svědectví dějin církevních mrav a kázání duchovenstva, papežové k radě osvicených biskupů jali se na sněmích opravy činiti, kázání zaváděti, vymítati neplechy a zlořády časnými i církevními tresty. Znamenitý církevní sněm všeobecný Tridentský vzal úlohu tu na sebe. Co tam nedokonáno, mělo se dokonati a vytržiti a uspůsobiti na sněmech provinciálních a diecesálních. Mohla ustanovení jeho všude proniknouti hned, a neděly se překážky v některých zemích? A když tu činnost církevní o nápravu, a překážky s druhé strany spatřujeme, k nimž náleží také válka třicetiletá celou téměř Evropu zbouřivší, nemůžeme souhlasiti s jizlivým výrokem, „*že hierarchie římské církve, totiž papež a kněžstvo, nemají předně a jedině duchovní účel církve na mysli, ale zůstávajíce v místech, kam hierarchie před staletími hlavně bažením po panství zabloudila, a trvajíce tvrdošíjně na zachování forem bývalých, opravám novým ze všech sil odporují.*“ „*Tímto neblahým způsobem děje se, že kněžstvo sleduje jiné účely, nežli národové, že tudíž kněžstvo se staví mimo lid, od čehož jest jediný krok k tomu, aby se postavilo proti němu.*“ — Kněžstvo vycházejíc z lidu, nestojí proti lidu, a že se opírá zlým snabám jednotlivců a nevěře a zpustlostí, proto je přítelem lidu a ne škůd-

cem. Právě kněžstvo a členové jeho úlohy své si vědomí působí v osadách svých pečující o mravné vychovávání mládeže a lidu, ba ani při tom na časné zájmy lidu nezapomínajíce.

Jako ten, kdo komu uškodí neb pomstu učinil, aneb pomlouval lživě, už napřed ví a předpovídá, že to boleti bude bližního jeho, tak se tváří náš falešný přítel, jakoby předvídal, že jeho slova, kteráž nám co jistou pravdu a moudrou radu praví, nebudou přijata. Pravit: „*Víme to bezpečně, že na tato slova bude pozdvížen kámen rukama těch mezi kněžími, kteříž za to mají, že se před sprostým lidem o takových věcech mluvíti nemá.*“ Ovšem že se nemá lež mluvíti, a nemá se odsuzovati ani jednotlivce nešetrně, dokud zlobou neškodí jiným, a když se hájíme proti komu, vědiž nás křesťanská láska, o kteréž náš falešný přítel tak hezky umí mluvíti, a snaha polepšiti chybných a prospěti jiným. Tu zjevnu lež, žeby si byl „*zvláště kněžský stav přiosobil ten privilej, aby k jeho nejzjevnějším vadám ústa i oči se zavíraly,*“ odsuzuje množství novin a jiných spisů ukazující, že žádný stav tak často, buď v pichlavých narážkách buď zjevně a nešetrně, se neuráží a netupí, jako stav kněžský, a to ne vždy ani pro vady jednotlivců, ale aby se naplnilo, co předpověděl Pán Ježíš: „*Že nejste ze světa, nýbrž já ze světa vyvolil jsem vás, proto vás svět nenávidí.*“ (Jan. 15, 19.) „*Jestliže se mně protivili, i vámť se protiviti budou.*“ (Jan 18, 20.) — Náš falešný přítel chce každého odstrašiti, aby to jeho rozumování tím spíše trpělivě snesl, když si vyjel naproti těm, kdoby se odvážili jemu se protiviti, následující hrubostí a nestydatou urážkou: „*Ba jsou dokonce takoví, kteří . . . se nestýchají přivlastňovati sobě neomylnost, tlumočnictví boží ve všech věcech.*“ „*Pod tímto tlumočnictvím božím skrývá se i u nás obyčejně privilej bulamutit lid; a proto běží především o to, aby lid o ničem neslyšel, aby jen věřil a poslouchal na slepo.*“ „*Tak nekřesťanského, tak tmářského ducha mělo by arcí přede vším kněžstvo vymítati ze sebe, bohužel ale vidíme to po kraji tak zhusta, že si kněžstvo v nevědomosti, pitomosti a slepotě lidu libuje, poněvadž mu z toho vyplývá prospěch.*“ Majíce za zbytečné, nesmysl první věty opáčiti a žádati důkazů, jichž náš přítel nemá, nechceme si vzdychnouti nad zvozným týráním a tupením lháře, ale tážeme se veřejně ve jménu svých spolukněží venkovských, v čem a čím balamu-

time lid náš? My říkáme, vykládající články víry s ohledem na mravní upotřebení jich, vykládající obřady a doby roku církevního, důvody z rozumu, z dějin, z autority hájící pravdu, slovo Boží proti domyslům lidským. Balamutíme lid? My vyučujeme mládež v náboženství křesťanském, a připravujeme ji k přijímání sv. svátostí. Balamutíme lid? My sedíme v zpozdělnici a přijímáme zpovědi kajících. Balamutíme lid? Požádání k nemocným, nesmíme meškati posloužit jim sv. svátostmi. Balamutíme lid? My zřizujeme knihovny školní a občanské, a že z knihoven a domácností chceme vyhostiti bludné, pobuřující a jinak k zduchu a pravému prospěchu neplodné knihy, proto-li balamutíme lid? Že v spolecích lidumilných a v pěstování literatury populární jsme činní, či proto balamutíme lid? My chceme ovšem, aby naši svěřenci nic neslyšeli, co je bezbožného, co by mdlým bylo k pohoršení, nechceme však, aby lid věřil na slepo. My víme, že větší ceny má jeden katolík vzdělaný a uvědomělý, než mnoho na slepo věřících a spolu každému svůdnému hlasu přístupných. Protož bychom proti zdravému rozumu, proti opatrnosti, proti pravému „prospěchu“ a třeba i zisku jednali, a k své zkáze proti pravdě Boží hřešili, kdybychom opravdu lid v pitomosti a slepotě v těch věcech nechávali, jež úřad náš lidu hlásati poroučí. My opravíme, *„náhled, že kněžstvo samo jest církví křesťanskou, není ani u nás v devatenáctém století tak řídký!“* Ať se podívá náš přítel do některé knížky, a najde, že mezi údy církve činí se rozdíl církve učící a církve slyšící.

Kněžské exercicie poučí přítele, že také my kněží přijímáme kárání, poučení a svátostmi obnovení, a že nekáráme jen z povinnosti věřících. Kněžstvo je pamětlivo slova Apoštola: „Pravda vysvobodí nás.“ Heslo pokročilého kněžstva jest: *„Žádné tmářství, žádná nevědomost, žádná slepota, žádné balamucení, ale — pravda“*; však té se neúčíme od lidí víry a studu prázdných. To „*nejhnusnější balamutění, předstírati následkem kněžského úřadu zvláštní své osvěcování shůry*“ my neumíme, ač věříme, že anděl strážce člověku dobré vnuknutí dává, a Bůh že působí na duši naši, kde nestačí naše síla, osvěcuje rozum a síle vůli; my věříme, že Duch svatý dar rozumu, moudrosti, rady, síly, pobožnosti a bázně Boží dává, a prosíme o dary Ducha svatého, když co podnikáme, kněz

nekněz. My kněží prosíme zvlášť, aby učení naše čisté bylo. Však náš přítel také břeře osvěcování a ví a zná budoucnost, jak níže povíme. — Na to hned kroutí přítel, že nejsou špatní katolíci, kdo se prohlašují proti sbírkám na vojsko papežské, jako on, a že si nechce za několik krejcarů koupiti patent na dobré katolictví. Daleko budiž od nás toho, kdoby nejsa o lepším poučení byl proti sbírkám, viniti ze špatného katolictví; ale kdo vášnivě tupí bez rozdílu všechny papeže celé doby a kněžstvo na ujmu pravdy a svědectví dějin, kdo tím jizlivým sočením chce s pokálením úřadu duchovního vštípniti lidu nedůvěru ve všecko učení kněze, toho nemůžeme za upřímného, vzdělaného a moudrého katolíka míti. My netupíme vás — netupte vy nás, když své dary skládáme. Jisto jest, že vybírání příspěvků vzato je za příležitost, ne „*aby hierarchie se pokusila v českém lidu moc svou upevniti*“, ale jako ve Francii, Irsku a jinde, lásku k sv. Otci povzbuditi a upomenouti, že osudy otce křesťanstva sdíleti mají všickni věřící. Tomu vědomí o celistvosti církve a vzájemnosti údův jejich kdo brání, jsou takoví, o nichž řekl Pán Ježíš: „Kdo se mnou neshromažďuje, ten rozptyluje.“ Nyní přichází to předpovězení osvěceného rozumu: „*Jisto jest, že světské panství papežské chýlí se neodvratně ku konci*.“ Aby tomu výroku každý slepě uvěřit musil, přidána jest hrozba: „*Kdo proti této jistotě slovo mluví, jest to slovo zaslepenosti nebo klamu*.“ Hle tyranství liberálů. Novinář promluvil, a kdoby proti tomu ceknul, musí hned na Sibiř. My tedy proti tomu ani slova neřekneme, ale povíme příteli, že je to nsmyslná pýcha, chtíti něco na světě krom pravidelných výjevů sil přírodních na jisto předpovídati. Křesťan katolík pamatuje, že Prozřetelnost Boží všechny osudy národů a každého člověka řídí, a ji se protivující v nic se rozprašují jako prach od větru smetený.

My tedy nebudem našemu příteli odporovati, ale řekneme: Ať se děje, jak Pán chce. To však vězí, že dříve pochovali nás i vás, než — papežství; neboť „*Petr neumírá*.“ Osvícený prorok náš vyslovuje se dále proti sbírkám proto, že prý „*podporovati zbytečné krveproliti, které se duchu křesťanskému naprosto přiči, jest nelidské*.“ Když Pán Ježíš napomenul Petra, aby schoval meč do pochvy, mělo význam vyšší, a ponecháváme to k rozjímání našemu odpůrci, ale tím nezapověděl Pán Ježíš právo, há-

jiti život, čest, majetek. Papež hájí svůj a všech věřících majetek právně nabytý, jež dle možnosti své nástupcům zachovati při nastolení přísahou slibil; hájí majetek církevní vojskem dobrovolníků ze všech zemí; papež neprovolal válku, ale když již poslední zbytek bývalého území mu vyrvati chtí, a není nikoho, kdoby také na všechny časy jeho i potřebné okolí, ústavy a úřady vydržovati se zavázal, nucen jest, před mstou, plnem, vraždou a zákeřnictvím rot Garibaldovských se chrániti. At každý protivník sbírek pozvedne svého hlasu a napomene Garibaldi-ho, původce mnohého zbytečného krveprolití, at mu vyloží příkázání Boží: „Nezabiješ!“ „Nepokradeš!“ Když uposlechně, pak nebude papežského vojska zapotřebí, nebude sbírka, bude pokoj, a katolík i protivník sbírek také bude míti pokoj.

Na konec napominá řečený přítel nás, abychom nepodporovali tu nekřesťanskou sbírku, a lituje těch, kteří „z poslušnosti“ ji podporují. Dí: „*Jako jest nižší duchovenstvo v nedůstojné odvislosti, v plné moci vyšší hierarchie: tak má samo v odvislosti udržovati také lid, mezi kterým žije,*“ ač my o takových tajných instrukcích nic nevíme.

Třeba je „*církev Kristova spolkem bratrů,*“ přec ustanovil Pán Ježíš jiné za apoštoly, mezi nimi za prvního Petra, jiné za učeníky; musí býti v každé společnosti lidské podřízenost a poslušnost — a poručenství, vláda, ovšem v duchu Kristově. Již pak žádáme pana „bratra,“ aby se bratrsky choval. Anebo chtěl tím poučováním nám říci, že kněží není více v osvětleném věku potřebí, a proto sám převzal úřad kazatele, a bude nyní nám vykládati učení církve? Také se nás nižších „ujímá“ a chválí nás, že jsme my přece hodní, že jsme stáli vždy při národu (tak tedy ne „mimo lid“ a „proti lidu“?), kdežto ta hierarchie držela se odpůrců a ještě drží, neboť prý ještě vydávají konsistoře německé příписы českým duchovním a učitelům! (snad na německé zadání? My jsme dostali již české příписы).

Posléze nás propouští jako kárající otec chybující dítě, říká: „*Od kněžstva českého žádáme ne úpěnlivě, ale s důrazem, aby se nečinilo nástroji k různici v lidu.*“ Kdo dělá ty různice? My? Proti komu? Znáte bájku o vlku a beránku? České kněžstvo, kteréž svou silou, svou snahou, svou láskou, svými obětmi, svými pracemi se sloučilo se zájmy lidu nejen duchovními ale i časného blahobytu, to samé kněž-

stvo, kteréž národní řeč a literaturu v častuhý samo pěstovalo, to kněžstvo, kteréž pochází z lidu českého a nikdy neodvrátilo a neodvrátí srdce své od rodičů, bratrů, krajanů a národu celého — to kněžstvo české žádá ne úpěnlivě, ale s důrazem, aby leckdos ho nešpinil, a zamítá všechno, co by se mu v rozdvojení národu za vinu klásti chtělo. V utrhačství, mimo meze povinnosti a víry, nepůjde s vámi, nepřidá se k fanatickým neoprávněným reformátorům a kazičům lidu. Jenom *spovedlnost* zvyšuje národ!

X.
Z kraje v Čechách, v březnu 1868.

(Náš církevní zpěv. Dokončení.)

3. Bude záhodno, abychom dali pokynutí všem, kdožby chtěli a mohli založiti sbor v osadě. Trvalé sbory musí míti stanovy stvrzené. Nechtě se na takových místech obrátí k sborům již stávajícím, a od těch at si opatří potvrzené stanovy. Máme stanovy potvrzené pro sbory v Karlíně, v Českém Brodě a tuším v Počátkách. Stanovy ty at přijmou buďto do slova aneb je přispůsobí poměrům své osady v částkách vedlejších, poněvadž v směru a jiných hlavních zásadách všechny sbory vůbec dle povahy své shodovati se musí. Návrh stanov svých nechtě opišou tak, aby arch po pravě půli popsán, po levé pak straně pro úřední doplňky a opravy prázdný zůstal. Je-li více archů, buďtež sešity. Stanovy musí býti datovány. Mimo to opatřeny buďtež podpisem místního duchovního správce pod datem po levé ruce, a po pravé ruce podpisy všech členů nastávajícího sboru. Jména pak údů, stav a obydlí, jakož i den přistoupení k sboru přidejtež se ještě ve zvláštním přiloženém seznamu. Tak opatřené se s přiloženou žádostí (toliko od prozatímního starosty sboru podepsanou) o potvrzení stanov se strany církevní a vládní prostřednictvím vikariátního úřadu nejdůstojnějšimu Ordinariatu předloží. Dojdou-li stanovy církevního stvrzení, zbývá ještě uznání sboru se strany c. k. vlády. Podlé zákona společovacího od 15. listopadu 1867, jenž dnem 8. ledna 1868 platnosti nabyl na místo zákona od r. 1852, třeba jest *povolení* toliko k zařizování spolků, kteréž na zisk vycházejí, jako jsou loterní spolky, pak úvěrní spolky, pojišťovací, bankovní, spořitelny atd. Od jiných spolků se toliko stanovy předloží s *oznámením* založení spolku. Dle toho zákona k předběžným poradám o zřízení nějakého spolku není třeba úředního povolení, leda když se k tomu účelu svolá veřejná schůze, k níž má každý pří-

stup, potřebí jest, oznámiti c. k. okresnímu úřadu písemně účel, místo a čas shromáždění aspoň tři dni napřed. Zřízený spolek každý má své stanovy v pěti opisech kolokovaných (od archu 50 kr.) vysokému c. k. místodržitelství s krátkým písemným oznámením kolokovaným (50 kr.) o zřízení spolku předložiti. Ve čtyřech nedělích od tohoto oznámení se prohlásí místodržitelství, nemá-li ničeho proti spolku namítati, po uplynutí čtyř neděl může každý spolek beze všeho již započítati činnost svou zvolením výboru a starosty atd., načež představenstvo spolku c. k. okresnímu úřadu nejdéle ve třech dnech oznámiti musí jména, obydlí a stav těch, kdož do výboru čili představenstva zvoleni jsou, jakož i osobu, která spolek naproti úřadům a třetím osobám zastupovati bude. K tomu nekolokovanému oznámení připojití se může (při politických spolcích musí) seznam údů spolku.

Ostatně třeba každé oznámiti c. k. okresnímu úřadu obdávání valné hromady spolku, ne pak výborové schůze. Oznámení to (nekolokované) podáno budiž aspoň 24 hodin před obdáváním schůze, a udáno buď v něm místo, kde, a čas, kdy se schůze odbýváti bude s doložením, mají-li také neúřadové spolku přístup, aniž by nutně program schůze udán býti musil. Okresní úřad může k valné schůzi vyslati komisaře; pakli toho neučiní, může se schůze platně odbývati. Spolky, které všem svým údům každoročně zprávy o činnosti spolku a stavu jmění jeho rozdávají, tutéž zprávu roční ve 3 výtiscích okresnímu úřadu předložiti povinny budou.

Jak dalece se tato ustanovení týkají sborů literátských, samo vysvítá, a také zajisté nejdůstojnější Ordinariaty žadatelům laskavou radou nápomocny budou.

4. Jak má sbor literátský působiti? Aby sbor byl užitečným, takřka vůdcem a učitelem celého lidu, musí především čistě a důstojně provéstí písně určené. K tomu cíli musí se neumělit literáti pilně cvičiti, aby každý samostatně bez chyby s patřičným důrazem píseň přednésti dovedl. Necht si vyberou napřed lehčí a pochopitelnější nápěvy, pak těžší, jak ohledně sebe tak i lidu. Není radno, mnoho písní najednou zaváděti, neb se tolika novým lid hned ne naučí. Prvním rokem to ovšem nesnadno zachovati, poněvadž se dle času roku církevního pokračovati musí. Při mešních písních by to šlo snáze, není jich tak mnoho, a mohou se po delší čas zpívati. Tu však musím upozorniti na zlozvyk, že se

málo kde zpívá píseň na oběť mše sv. se vztahující, nýbrž toliko píseň času církevnímu přiměřená. Takové písně sluší však zpívati jen mimo služby Boží. Aby písně sborem přednášené v lid vnikly, musí napomáhati školní mládež, a opisy neb otisky písně na stolice v kostele položeny býti. Konečně varujeme, aby se obvyklé písně, které v kancionálu mají buď nápěv odchylný, neb slova jiná, nezaváděly v této nové formě, nýbrž lépe bude, vynechati je, až se zapomenou a pak teprv znova je zavéstí skrze školní mládež.

5. Nemohu zamlčet, že se zavádění zpěvů kancionálu z počátku potkává s odporem některých osadníků. To činí starý návyk písním užívaným, to činí předsudky, že se nové písně zdají býti naproti trhovým zasmutnělé a vážné a těžké, a snad i jiné ohledy a příčiny zavádají podnět k odporu. Jak pomoci? Neberme lidu hned vše, co mu je milého, třeba nebylo dokonale, a nestrhujme takřka obraz v svatyni duší drzou rukou, ale ponechme na čas vedle nových písní staré, a až si oblíbí lid nové a náhradu najde, pak bez bázně odstraňme, co neladného. Poučení a očividná záliba a horlivost u duchovního a učitele umírní a vyplaší předsudky, a umění dítek poučí starších, že nové době probuzení zpěvu nábožného ustoupiti musí. Jako kvas proměňuje těsto, tak dobrá věc ne náhle, ale neustále proniká a se rozšiřuje. Mistrně vyvrátil námitky proti písním kancionálu v. d. pan vydavatel kancionálu v předmluvě k I. dílu.

6. Dovolujem si ještě promluvití o malém kancionálku. Je v něm postaráno o všechny doby a potřeby školní mládeže a lidu, ale přece pohřešujeme v něm některé zobecnělé písně; mnohé písně jsou těžkého nápěvu, kdežto ve velkém kancionálu také jsou písně lehčí a líbezná. Uznáváme však dobře, jak těžko je při prvním vydání spisů toho druhu všem potřebám vyhověti, jak by nad to objem malé knížčky vzrostl, kdyby se bez přísného odpočítání písně do malého kancionálku pořádaly. Pak by tím i cena zvýšena býti musila, což by rozšíření valně překáželo. Cena kancionálku není vysoká, ale bylo by přáti, kdyby nadějí na valný obdyt ještě snížena býti mohla.

K slovům předmluvy k malému kancionálku: „Během času se teprva objeví, které že písně z kancionálu Svatojanského mimo tyto zde položené u lidu oblíby došly, a tudíž které že sluší při vydání budoucím v kancionálek tento přibrati,“ navrhuji, aby

pěstovatelé zpěvu skrze Blahověst oznamovali zkušenosti své v tom ohledu shromážděné, a udali písně, jichž přijetí ve školní kancionálek by si přáli.

7. Ještě jedna věc potřebovala by důkladného přetřesu. Je to praktická otázka pro sbory literátské: Jaký poměr je mezi ředitelem choru (regens chori) a mezi ředitelem kůru literátů? Jak to učiniti, aby v působení literátského sboru a ředitele jeho nevadilo se postavení a právům ředitele choru, a neshody a třenice aby povstati nemohly? Odpověď z domyslu a ze zkušenosti nám snad podá někdo, kdo již to lépe zná, než my, a proto s touto úvahou posečkáme, až kdyby nikdo se o tom nezmiňoval.

Končice úvahu svou, nemůžem jinak končiti ji, než přáním a prosbou dle závěrku předmluvy k I. dílu kancionálu: „O dejž, Bože! na přímlovu našich ss. patronův, aby co dobrého bývalo jindy — rozkvetlo nyní zase a rozkvetlo hojněji.“ J.

Z Moravy, dne 12. března 1868.

(O sv. Otci; stesky a přání; zprávy literární.)

Proč se brojí proti papeži, že jest zároveň též světským panovníkem? Vždyť prý ku blahu církve samé — jak se v žurnálech napořád tvrdí — spojení obou hodností těch jest neprospěšno. Nuže, z důslednosti mělo by se tímtež právem brojiti proti královně anglické aneb proti caru ruskému, jenž jsou zároveň nejvyššími hlavami dotýčných církví. Není účelem naším dokazovati věc jasnou a spravedlivou, na jiných místech stokráté výtečně dokázanou, aniž důvodů takových vyžaduje věřící srdce katolické, chceme toliko vyjádřiti hluboké politování své nad tím, že i u nás počínají mizeti zásady práva a spravedlnosti. A kam to dovedeme bez tohoto nejspolehlivějšího vodítka v nynějších dobách rozechvělých, o tom rozmýšletí zajisté velmi trudno jest. —

Těžce neseme také, že publicistika jaksi pyšně ignoruje i výtečná díla mužů, na které celá Morava vším právem jest hrdou. Máme tu přede vším na mysli jediné toho druhu dílo v národě *slovanském*, výtečné to výklady sv. evangelí od Sušila. Vyšel nedávno výklad evangelia sv. Jana — a můžeme směle říci — že co do ceny vědecké a nevyrovnané píše, s jakouž pracováním, jest to nejvýtečnější spis ze všech vůbec r. 1867 v literatuře české vydaných, a hle, nejen že veškeré žurnály české téměř úplně o něm pomlčely, ano jeden dopisovatel stěžuje si ještě, že prý moravští

spisovatelé (mezi těmi uvádí se veleduš. p. kan. dr. Sušil a duš. p. prof. Procházka) po dlouhý již čas žádných spisů nevydávají. Jest tomu tak dávno, co prof. Procházka s píli nevšední upravil všechny téměř učebné knihy o náboženství pro vyšší gymnasia? Nyní pak uveřejňuje se obšírné pojednání jeho o materialismu v „Čas. kat. duch.“, kromě toho často přispívá důkladnými pracemi do „Hlasu círk.“, nejnověji pak vydal „Duchovní zrcadlo pro řeholnice“, aby se v kláštorech ženských pro potravu duševní nemuselo neustále zabíhati do cizých luhů.

Nuže, oni spisují a vydávají výborné spisy své, ale náš literární svět se nestará o katol. literaturu; na to, co psáno v oboru tomto, pohlíží jaksi shůry a hrdě tím opovrhne aneb ani o tom neví! Pohřešujeme tu opět všestrannost a upřímnou snahu po opravdovém zvelebení národa našeho. Povrchnost ta v záležitostech katol. literatury sáhá tak daleko, že n. p. o prof. Procházce, jenž má nesmírné zásluhy o studující mládež a církevní písemnictví jmenovitě v oboru historie církevní na Moravě, ve „Slov. Naučném“ ani zmínka se nečiní, kdežto obšírně se tam vypisují skutečné i domnělé zásluhy přemnohých v literatuře pídimužikův. Stalo se to snad nedopatřením, — ale je to ku podivu; neboť podobných nedopatření (!) ve článcích, týkajících se záležitostí katol., jest ve „Sl. N.“ hojnost. A přece, ať se to uznává či neuznává, spočívá blaho časné i věčné národa našeho pouze v katolicismu, což zde šfřeji dokazovati netřeba. Nemělo by se tedy s katolicismem jak v politice tak v literatuře nakládati šetrněji a spravedlivěji? Ale dosti zatím o té věci. — Velikou radost nám učinila zpráva, že se vydají spisy Fr. Pravdy. Spisy ty budou zajisté pravou ozdobou v knihovnách duchovenstva i lidu našeho a doufáme tudíž, že podniknutí takové skvělý bude míti výsledek. Kéž bychom měli více Pravdů! Snad by se jim pak podařilo vymýtiti jedovaté býlí cizokrajné, které k nevýslovné škodě dobrého lidu našeho „k vůli osvětě“ (!) nesvědomití illumináti naši na zakázku rozsévají. — Vele. p. kan. dr. Sušil zamýšlí opětne vydati spisy sv. Otcův. Kéž by výtečné dílo to našlo hojných odběratelů! — Přáli bychom si též, aby katol. časopisectvo naše vždy víc a více se šířilo, avšak přání to, ač častěji veřejně proneseno, přece pořád ještě zůstává pouhým zbožným přáním, protož zatím spokojiti se musíme tím, co dosud máme. — a.

KRONIKA.

Z Prahy. Pro sv. Otce sešlo se v kanceláři k. arcib. konsistoře do 21. t. m. 6573 zl. r. m., 4600 franků v obligacích pap. půjčky a veliké množství zlatých a stříbrných peněz.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 30. a 31. března, 1., 2. a 3. dubna u sv. Apolináře, od 4—8. dubna u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora nalezá se od dnešního dne na pobočném oltáři nový obraz bolestné Rodičky Boží. Zdařilé toto dílo našeho umělce Jos. Hellicha představuje bolestiplnou Matku Páně sedící u paty kříže, s něhož tělo umučeného Spasitele již snato jest. Na klíně drží Rodička Boží levou rukou korunu trnovou dotýkajíc se prstem pravé ruky nejvyššího z ostrých trnů; na utrpené tváři spatřují se dvě slzy; oči slzami zalité pohlížejí vzhůru k nebesům. Za bolestnou Rodičkou Boží stojí dva andělé. Anděl v pravo drží v levici tři hřeby, pravici zakrýváje svou sklóněnou tvář. Anděl v levo stojící drží třtinu s houbou. Na skalnaté půdě v pravo spatřuje se nápis s kříže snatý: J. N. R. J.

— Z Tábora. Za příkladem jiných zpěváckých jednot uspořádá i náš zpěvácký spolek a sice dne 29. března koncert ve prospěch dostavění národní naší svatyně na hradě Pražském, v nížto odpočívají ostatky našich patronů sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Ludmily, sv. Jana Nepomuckého, otce vlasti Karla IV. a mnoha jiných o vlast zasloužilých králů. („Tábor.“)

Z Vídně některé zprávy ač málo potěšitelné podáme příště, prozatím podotýkáme, že návrh *menšiny* v panské sněmovně, aby konkordátu šetřeno bylo a návrh zákona manželského aby dotýčnému odboru k další poradě se navrátil, *zavržen* byl 69 hlasy proti 34.

— Výnosem od 3. prosince 1867 č. 9212 rozhodlo ministerium vyučování, že studující k vojsku odvedení nemají příště do klerikálních seminářů a duchovních řádů přijímání býti.

Ze Saska. V sezení první komory dne 17. února t. r. ohlásil nejdůst. apoštolský vikář biskup Forwerk, že od r. 1816—1867 počet katolíků v vikariatu Drážďanském z 9217 vzrostl na 20.996 duší, což z větší části odtud pochází, že saský průmysl zaměstnává mnoho katolických dělníků z Čech, Bavorska, Slezska, Westfálska a Porýnska. Dále ukázal p. biskup,

že nepravé jest podezřívání duchovenstva, jakoby se o školství pranic nestaralo; neboť od r. 1821—1853 bylo v Sasku 10 škol katolických obzvláště přičiněním duchovenstva nově zřízeno.

Z Würtemberka. Jako v jiných zemích se konaly schůze věrných katolíků za tím účelem, aby se uradili o prostředcích k obhájení církve proti četným nepřátelům jejím, podobně i v zemi Würtberské se k těmto cíli konaly porady. Obzvláště pak v protestantském městě Biberachu sešlo se dne 2. března t. r. valné shromáždění katolíků; dopoledne bylo kázání, jež činil kněz Pius Gams, rodem Würtemberčan, jenž nyní jest převorem benediktinův u sv. Bonifacia v Mnichově a spisy svými o církevní historii se proslavil; po kázání sloužena mše sv. V 1 hodinu odpoledne zahájil schůzi předseda hrabě z Rechbergu; mimo velký počet rolníků švábských a obecného lidu byli přítomni knížata i hrabata a mnoho kněží, mezi nimiž vynikali slovatní učencové dr. Hefele a dr. Kuhn, profesori theologie na universitě v Tubinkách.

Z Říma, 11. března. A. Dle mnohých znamení jest patrné, že strana převratu spojená s vládou florentinskou na mysli měla vpadnouti opět v papežské země a bouřit lid. Tak dne 26. února vydal „římský komitet revoluční“ provolání k „římskému lidu,“ v němž se mezi jiným praví: „Římané! papežská vláda se snaží, aby lstně roztrhla a ztenčila řady vaše, donucujíc udatnou římskou mládež k opuštění své vlasti, aby se pod práporem tak řečeného „osvobozujícího“ vojska v jedno spojila. Římané! střežte se úkladů jesuitských v oděvu svobodomyšlnosti. *Vlast potřebuje statných paží vašich; krotte svou vlasteneckou horlivost; jednomyslně a statně vytrvejte v Římě k službám vlasti; kdo Řím opustí, poslouží nepříteli.*“ Tímto provoláním hleděl komitet své pomocníky, kteří se po porážce u Mentany spolu s mnohými rekovnými synáčky zdejšími počali rozptylovati, v Římě zadržeti na stráži, aby jich v čas použití mohl. — Touž dobou kázala vláda Florentinská emigrantům římským, které na účty nešťastné země vydržuje aby se k 26. února na pomezí papežském sebrali. — Téhož dne pak přišel z *Perugie* italský general-pobočník k místnímu komandu v „*Aquapendente*“ s dotazem, zdali by nechtěla papežská vláda obnoviti smlouvu, aby italská vláda směla zmáhající se tlupy „brigantů“ stíhati přes pomezí papež-

ské? — Tak bylo tedy nově vpadnutí v papežské území a bouření lidu osnováno, a italské vojsko mělo pod jménem a způsobem „brigantů“ do papežských zemí převezeno býti. — Na tak zrádné úklady přišlo mužstvo Kanadské k doplnění vojska papežského právě vhod. I Francie poslala pro papežskou armádu 30 moždýřů s 3000 patron a 12 tažených děl s nábojem pro 7200 ran. Tyto byly zvlášť na pomůru u *Civita Vecchie* postaveny, zjevně k tomu cíli, aby se možnému přistání nepřátelského vojska překazilo. (A. P. Z.)

Z Ruska. *A.* Ruská vláda (dí dopis v „A. P. Z.“) jest velmi horlivá u vynalezení všelikých cest k pronásledování ubohých polských katolíků. Carský „úkaz“ zakazuje katolíkům nejen vstoupiti do státní služby ale i privátním statkářům přijímati v úřednictvo své toho, kdo by byl katolíkem. První tedy otázka na toho, kdo se o nějakou službu uchází jest, jest-li *pravověrný*; není-li, jest odmrštěn. Utiskování všeho, co katolické jest, vztahuje se i k těm nejmenším věcem. Tak dala ruská vláda v povětu Volkovském *všecky kříže sporázeti*; v Samogiticku ustala od toho, protože se lid bouřiti počínal. Že katolické chrámy se uzavírají anebo v ruské „sobory“ se proměňují, to se děje neustále. V palatinatu Grodenském tak polovic farních kostelů uzavřeno; v *Grodně* dala vláda 50 farářů katolických, z far vyhnaných, do kláštera františkánského uzavřiti, kdežto doslovně hladem hynou; vláda jim nejen ničeho neposkytuje ale ani nedopouští, aby se jim odjinud podpory dostalo. Již se na vládní útraty tisknou kázání a písne ruské, které se pak v chrámech polských čísti (neboť ruští popové nejsou s to, aby sami kázání složili a přednášeli) a zpívati mají; řeč polská bude docela zapovězena. Úředníci ustanovení od vlády k řízení poměrů selského lidu, mají býti i apoštolé ruské víry; kdo se neobráti, udá se co podezřelý a odveze na Sibiř. S tím losem potkalo se již mnoho měšťanů, sedláků a statkářů; podrobují se odbodlaně v osud neodvratný s tím přesvědčením, že jim ani v Sibiři nebude hůře, než doma. — Co nejdříve zavede se prý v Polště i julianský kalendář, jehož letopočet se protíví zjevně úkazům nebeským, tak že se může říci, že to i proti samému nebi.

* * **Z Petrohradu.** *A.* — Mírou k určení stupně vzdělanosti lidu jest — *vyučování školní*. Při odvádění k vojsku loňského roku ukázalo se, že v ohromné říši

ruské z 92.104 odvedených umělo psáti a čísti jenom — 7851 mužů, tudíž ze sta jenom 5 těchto nejpotřebnějších vědomostí nabylo, 95 pak pod nejnižším stupněm vzdělanosti se nachází. Pročež se právem ožívají Moskevské noviny, žádající, aby o první vyučování lidu lépe postaráno bylo, zvlášť pak aby se hledělo k tomu, vycvičiti a vzdělati *zvláštní stav učitelský*. Neboť ti elementární učitelé, kteří nyní ubohý lid místo vyučování klamou, šidí a vydirají, jsou s daleko větší částí lidé nezachovalí, nespolehliví, špatné nebo pochybné minulosti a tudíž beze vší vážnosti. Ani duchovenstvo venkovské, byť i mělo kdy a chtělo se s vyučováním obírat, není k tomu schopno, málo kdy umějí více než nuzně v obřadních knihách čísti a z nouze něco zaznamenati. — Republikánská strana polská se nedávno z Londýna, kde svůj komitet má, zřejmě prohlásila: „Vůle naše jest demokratická a sociální republika; cesta k tomu cíli — převrácení všech monarchií, které právě jsou překážkou, že Polsku neodvislosti a svobody dosáhnouti nelze.“ — Ubohé Polsko! — Finis Poloniae! (A. P. Z.)

Ze Španělska. *A.* — Arcibiskup Algirský zpravil zdejší vládu, že se v Algirsku nalezá 70.000 španělských vystěhovalců, a že podle toho, jak jich každoročně přibývá, ten počet snadno a brzo na 100.000 dostoupnouti může. „Příchozí,“ dí arcibiskup, nalezají se v zlém postavení; nejsouce tuzemské řeči mocni, postrádají vší duchovní pomoci, mimo to je i tíží nedostatek všech jiných potřeb. Tak se stalo, že jich na sta se dostalo do rukou protestantských proselitů a víru zapřelo. Pročež jest prý, dokládá, nutná potřeba, aby se tam odebralo několik španělských kněží, jenž by v osadách svých rodáků chrámy založili. Nejlépe by prý tomu dostáti mohli klášterníci.“ —

Z Ameriky. Nejdůst. p. arcibiskup z Baltimore dal v tamějších listech katolických uveřejnění prohlášení, že od apoštolské Stolice Římské podle návrhu církevního sněmu Baltimorského zřízeno jest 12 *diecézí* a sice *osm řádných sídel biskupských* a *čtyři apoštolské vikariáty*. Mimo to apoštolský vikář O'Connell v Marysville (v Kalifornii) byl povýšen za skutečného biskupa se sídlem ve Velké Vallayi. Jména nových okrsků biskupských jsou: 1. Biskupství *Kolumbus* v státu Ohio; 2. biskupství *Rochester* v státu Novém Yorku; 3. bisk. *Wilmington* v státu Delaware; 4.

bisk. *Scranton* v Pennsylvanii; 5. bisk. *Harrisburg* (hlavní město Pennsylvanie); 6. bisk. *Green-Bay* v státu Wiskonsin; 7. bisk. *La Crosse* též ve Wiskonsinu; 8. bisk. *sv. Josefa* v státu Missuri; 9. apoštolský vikariát *severní Karolína*; 10. apošt. vik. *Idaho*, 11. apošt. vik. *Kolorado* a konečně 12. apošt. vik. *Montana*. Když nynější papež Pius IX. nastoupil nejvyšší vládu církve, byl ot (r. 1846) ve Spojených státech amerických vesměs jen 23 diecézí (1 arcibiskupství, 20 biskupství a 2 apošt. vikariáty), nyní však vzrostl počet diecézí již na 59 a sice: 7 arcibiskupství, 45 biskupství a 7 apoštolských vikariátů.

Literární oznamovatel.

— „*Škola a Církev*“ jest název sešitu o 39 stranách, kterýž sepsal B. M. Kulda, kníž. arcib. vikář, okresní školdozorce, farář Chlumský. Vydán nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Cena 16 kr. Obsah: 1. Úvod. 2. Starší snaha po školství beznáboženském u nás. 3. Co a k čemu jest škola národní? 4. Návrh nového zákona školského. 5. Jakým právem může škola Církvi se odejmouti? 6. Je-li odloučení školy od Církve prospěšné státu? 7. Co tomu říká učitelstvo? 8. Pod správou církevní školství prý se opozdilo. 9. Coby činila Církev, kdyby škola obecná stala se školou beznáboženskou? — Na obálce sešitu vznáší slovatný p. spisovatel k důst. duchovenstvu bratrskou prosbu, aby spisek tento a jeho potomky v mocnou ochranu vzíti, a jemu přístupu zjednatí ráčilo tam, kde se dobrého účinku očekávati dá, i aby *otázky časové* spisovati a jemu ku vydání *svěřovati* ráčilo. — Jednoho i druhého jest nutně třeba, zvláště pak dorozumění, aby o této otázce nepsali dva tři najednou.

— „*Škola národní dle nejnovější úpravy*.“ O časové otázce jedná strýc Voříšek v listu otevřeném, kterýž posílá z Prahy svému příteli Kvíčalovi v Duchoslavcích. V Praze 1868. Tiskem a nákladem Karla Bellmanna. Stran 32. Cena 10 kr. Obsah: Úvod. Návrh zákona. Jest u nás takového zákona třeba? Co asi tento zákon v sobě chová? a) Činí krivdu rodinám. b) Krivdí obcím. c) Škodí církvi. d) Škodí škole. e) Neprospívá státu. Zásady novověké. Hlasy novin a učitelů.

— „*Skřivánek*.“ Zpěvy pro školu a život od Aloise Šveistylla, učitele v Praze. S nápěvy. Stran 80. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

— K zakládání obecních knihoven nabízí kněhkupec Bedřich Tempský v Praze

sbíрку 28 českých spisů svého skladu v ceně 70 zl. 96 kr. za 20 zl. r. č. na splácení ve čtyřech ročních lhůtách. Seznamy na požádání zašle bez prodlení.

— „*Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické*.“ K vydání upravil dr. Klement Borový. Dílu I. sešit pátý. V Praze 1868 u I. L. Kobra. Sešitem tímto ukončen jest první díl, jenž zavírá v sobě akta konsistoře *pod obojí* a sahá až do r. 1562; vesměs tu uveřejněno 546 listin. Na str. 389—396 připojen alfabertický *rejstřík* k I. dílu. — V tisku se nachází I. sešit dílu II., jenž obsahovati bude akta konsistoře *katolické* od r. 1528 počínajíc.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Kroner*, děkan v Benešově, jmenován jest skutečným k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Bystřického.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Hrádek*, tajemník vikar. Sušic., bisk. notář, farář v Albrechticích, 14. března (nar. v Rábí 22. dub. 1799, posv. 28. srp. 1826).

Vyznamenán jest:

- p. Matěj *Mikota*, far. v Chraštanech, jmenován tajemníkem b. vikariatu Bechyňského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Theobald *Fröhlich*, cisterc., far. admin. na Vejtone, za far. admin. v Štrýčicích;
P. Augustin *Löw*, cisterc., koop. ve Vyš. Brodě, za far. admin. na Vejtone;
p. Vác. *Semler*, far. v Kvildě, za faráře v Andreasbergu;
p. Josef *Bürgstein*, koop. za admin. v Kvildě.

Upřádněné místo:

- Kvilda*, fara patron. hrab. z Thun-Hohensteinu od 14. ún. do 29. března.

Listárna redakce.

Milodary. Pro sv. Otce: z Turnova: vp. Jos. Svoboda, kaplan, 1 tolar ve stř., paní Anna Knopova 10 zl., p. Jan Svoboda 1 zl. panna Rozalie Svobodova 1 zl. r. m.; z Kolečovic: vp. A. Hlavatý, koop. s heslem; „Za právo a pravdu“ 1 zl. ve stř.; z Prahy: Nejmenovaný 2 zl. r. m. — Týž chrámu Páně u sv. Víta 2 zl., a v Karlíně 2 zl. r. m.

Peníze na knihy v čís. 8. t. l. ohlášené mají se zasílati do *Mondovi* (nikoliv Monreale) u Milána vyplacené 25 kr. pod adresemu: Al R. Signor Segretario di Magr. Vescovo in Mondovi per Milano.

Dopis z Říma (VI.) přístě; došel pozdě.

 Příští číslo bude se vydávati 4. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mují nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroční: 3 zl. — kr.
půlroční: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Samaritánka či tajina milosti.

(Evg. sv. Jana 4, 5—12.)

Homilie P. Hieronyma Kajsiewicze v Římě
na ned. V. v postě.

(Dokončení.)

VII.

Když se probudila z dlouhého zánícení štěstí svého, a povstala stvořením novým, tu nemohouc snést sama veliké štěstí, radost tu, a chtějí ji tudíž i s jinými sděliti: *nechala vědra svého a odešla do města.* I tato podrobnost u vypravování není bez tajemství. „Vědro, upraví sv. Augustin, značí lásku tohoto světa t. j. žádostivost, již lidé z temné hloubi, jejímž obrazem jest studně, váží vodu. Musela pak uvěřivši v Krista odříci se světa; opuštěním vědra svého ukázala, že opustila, povrhla žádostivostí světskou“ (loc. cit.). Jiní otcové chválí ženu tu, že povrhla tím, v čem se před tím kochala, vrátila se plná poctivě stydlivosti, svatosti, což ji činí kazatelem, evangelistou, apoštolem. Povolává, obrací ne jednoho, ale celé město, a to cenou ženě i hříšné nejdražší, cenou vlastní slávy své.

Bůh věda, v K. N., že u ženy obyčejné srdce nad hlavou vládne, že pud i touha srdce jinam, na nebezpečná místa táhne, že nebezpečny jsou city a litost její, nebezpečná přízeň, nebezpečná sama krása její, slovem že nebezpečno právě všecko, co nejpoctivějšího v srdci lidském vzejíti může; Bůh, pravím, ozbrojil ženu stydlivostí mnohem vyšší než muže, by se jí jako štítem zasláněla, kolikrát srdce její v nečas i nebezpečně vybuchnouti hrozí. Ten vzdušný obor studu chrání ji od úpadku, a klesne-li přece nešťastně, chrání ji od nestydatosti a vychloubání se kalem vlastních hříchů svých. Muž, nastojte! chlubití se bude zlem, hříchem skutečným, chlubití se bude jako děcko vylezší z kaluže; však muž takový může se ještě povznést z úpadku své-

ho a obrátiti se. Pro ženu, jež by tak hluboko klesla, není již skoro vykoupení: mluví Šalomoun o ženě, která utírajíc ústa svá říká: *zhřešila jsem a což zlého se mi stalo;* pravda to sice, ale takovou již ani ženou nazvati nesluší. Žena když zhřeší, mlčí: byt i často hřešila, skrývá se s tím co nejstarostlivěji. Domlouvá-li jí kdo, zapírá, durdí, zaklíná se; v nejhorším pádu uteče se k poslední zbrani své, k slzám: volí prostředek ten, protože to vždy jest hold ctnosti a studu věnovaný. Pomyslete sobě teď, Nejmilejší, jak silná i horoucí láska k Bohu a bližním musela se vznítiti v srdci kající té ženy, aby k vůli obrácení jich vyznala dobrovolně a u přítomnosti všech hříchů své.

Vchází do města s okem záníceným, se srdcem litostí i radostí mocně tlukoucím, a pronikavým hlasem volá k lidem těm: *Pojďte a vizte člověka, kterýž mi pověděl všecko, co jsem koli činila. Není-li on Kristus?* Vyznala, že všecko, co jí buď do očí neb po straně mluvili, čemu se protivila a o čem aspoň někteří ještě pochybovali, že všecko to v skutku právě jest. *Co jsem koli učinila.* Kdyby byla prostě tvrdila: *nalezla jsem Messiáše,* kdož by byl uvěřil ženě tak lehké? „Ale když tu pohrdá ctí svou, aby pravdu pověděla,“ praví sv. Cyrill, „těžko jest to za šilenství chorobné míti.“ A neuráží nikoho tvrzením svým, nýbrž probouzí zvědavost a touhu po vlastním přesvědčení se, říká: *Není-liž on Kristus?* Nová tato učeníce milosti touží zbraní válčí, kterou šťastně byla překonána: *pojďte a vizte!* — „Poznala totiž,“ dí sv. Chrysostom, „že kdyby i oni okusili z pramene toho, totéž by zakusili, co ona zakusila“ (Hom. 31.). Vděkem pokorné horlivosti své a pomocí milosti (vnitřní) Krista, sedícího tělesně u studně, dostalo se ženě toho, že mnozí z Samaritánův uvěřili v Něho pro

řeč ženy, kteráž svědectví vydávala. Tedy vyšli z města a přišli k němu: kdežto naopak Židé z měst svých vyháněli jej. Sám pohled Ježíšův proniká srdce jejich. *Prosil ho, aby tam ostal; i učil je lpějící takřka na rtech jeho. A mnohem více jich uvěřilo v něj, pro řeč jeho. A ženě pravili: Již ne pro tvou řeč věříme; nebo jsme sami slyšeli a víme, že tento jest právě Spasitel světa.* Ó divného vítězství lásky té a milosti Ježíšovy, nevítězíci po lidsku zbraní v rukou, ale co Bůh působením vnitřním, mocným i lahodným spolu. Ó kdybychom věděli, kdybychom spíše věrně se rozpomínali, co to jest dar Boží!

VIII.

„Duše jednou ohněm Božím rozpálená,“ praví sv. Jan Zlatoústý, „na nic se už z věcí toho světa neohlíží, než jen na ten paprsek, který ji v držení má“ (Hom. 33.). Podobně i Samaritánka naše, jak nás podání učí, stala se i s pěti sestrami a dvěma syny svými jednou z nejvěrnějších a nejhorlivějších následovnic Ježíšových až na Kalvárii. Byla i ve večeradle, když Duch sv. sstoupil na shromážděné učeníky, a pokřtěna od apoštolův, byla jednou z nejváženějších matron vzrůstající církve. A že duch Kristův jest duchem horlivosti, *Fotina* (neb tak ji podání nazývá) neustala ani na chvíli ohlašovati v Jerusalemě milosti a chvály svého Vykupitele. Za horlivost tu vyhnána od Židův do Afriky trpěla v Kartagu za času pronásledování Neronova všeliké kruté muky a dosáhla s celou rodinou svou koruny mučnické, jak čteme v *Martyrologium Římském* dne 20. března.*) Ostatky její přeneseny a pochovány jsou v basilice sv. Petra v Římě, zjevným to řízením Božím, aby první kazatelka Krista u pohanův odpočívala blízko velkého Apoštola pohanův.**)

Ale jako s veselím zpomínáme, Nejmilejší, na krásné a vznešené skutky věrnosti ženy té prvě milosti Kristovy, tak nemůžeme beze chvění a bázně pomysleti sobě, coby se z ní bylo stalo, kdyby v chvíli té, kdy ji Spasitel prosil o vodu, byla ho odbyla pohrdavým mlčením neb slovem, a odešla. Ó! nešťastnice ta by nejspíše byla ostala v slepotě a zkaženosti své, a byla

by dnes i na všechny věky v kraji temnosti a bídy nevýslovné. —

Opětuje-li se často, díky Nejvyššímu, navrácení se Fotiny k prvější lásce a milosti, stává se žel Bohu často i opak toho hrozný. Znáám sám dobře dva případy, jež se staly v zpovědnici, té studni Jakubově. Jedna počnouc rozmluvou skončila zpovědí generalní z 25 let a dokonalým obrácením. Druhá přišla se poradit o jakýsi článek zákonníku občanského, dala se přivésti k vyznání smutného stavu duše své, poděkovala za to zpovědníku — a odešla, tvrdíc že necítí v sobě dosti síly, aby přetrhla zhoubné ty vazby, jež ji svíraly. Obsírněji však k povzbuzení a vzdělání Vašemu o událostech těch mluviti nebudu; postačiloť jen připomenutí toho, dosti nám zatím na příkladu Fotiny naší, abychom se sv. Augustinem *lekali se Ježíše mimo jdoucího*. Timeo Jesum transeuntem. Nebo Ježíš ne vždycky volá, ne vždycky zastavuje se u nás, ale zavolá a jde dále. Blahoslaveni, kteří zachytí první ten ohnivý článek zlatého řetězu milostí nám připravených, jehož článkem posledním jest vytrvalost až do konce a věčné spasení. Blahoslaveni, pravím, kteří držíce se za pásku lásky pojíci stvoření s Tvůrcem svým, krácejí za Ježíšem, jenž tu z velkých a veřejných hříšníkův a hříšnic činí svaté a apoštoly; ale běda vzdorujícím, běda lenivým; ti báti se mají Ježíše je předšedšého. — Timeo Jesum transeuntem. Ach i já se lekám. Tolik tu milostí ani nepřijatých, tolik přijatých ale zmařených, tolik zle aneb částečně jen užitých. — *Timeo transeuntem*. Jiní kořistili i nade mne i ode mne; dorostli mi, přerostli mne krásní synové a lepší dcery; mám je blízko, mám je daleko, mám je na zemi, mám je na nebi, a já sám jen v neustálém trvám nebezpečnosti, že odsouzen budu, ač jiným kážu k spasení. — *Timeo transeuntem*. Ach zdaž jsem se mu již nezprotivil, zdaž vrátí se ještě ke mně s milostí svou? Nelekám se Ježíše ponižujícího, upokořujícího, bičujícího na těle i duši, nelekám se, protože v tu dobu vzdor nehodnosti mé cítím se Mu bližším, a jaksi podobnějším Jemu: ale lekám se Ho transeuntem mimo jdoucího Timeo. Ach v K. N., i Vy se Ho lekejte, i Vy povolnými buďte, nadchne-li neb zavolá-li Vás. Ty blesky rozněcující náhle mysl naši a osvěcující samou hloubi duše drímající v falešném pokoji; spasitelný strach blízké snad smrti a soudu Božího, dni neveselé, noci dlouhé a nechť k zlému a bídnému, touha.

*) Téhož dne slavnost se koná svatých: *Fotiny Samaritánky*, Josefa a Viktora synův jejich, Šebestiana setníka, Anatolie, Focie, Fotidy, Parascovie, Cyriaky sester jejich, kteří všickni vyznavše Ježíše Krista podstoupili mučeníctví. Podobně čteme i v starožitném *Martyrologiu Kassijenském* a *Menologiu řeckém*.

**) Viz Cornel. a Lapide in IV. Joan.

i tesknota po čemsi lepším; a na světě i ten čas Tacitovský samým pokojem ukrutný, tempus ipsa pace saevum, i ty vraždy a požehy bezuzdných divochův zneuctívajících i samé svatyně Páně: všecko to jest jen volání Spasitele našeho, „žádajícího od nás,“ jak praví sv. Ambrož, „vody, vody slz našich kajících, aby nám hříchy odpustil.“ Nechává žízni nás, aby prahnoucím udělil věčné lásky a milosti své. Ó kdybychom věděli, *co to jest dar Boží a kdo praví k nám: Dej mi píti!* —

IX.

Nejmilejší, znám i jinou ještě ženu Samaritánku, rodem Israelitku, v domě totiž Jakubově, v církvi sv. katolické pokřtěnou a vychovanou, jejíž duch odtud plyne jako řeka do velkého moře společnosti Kristovy; jest to vlast naše drahá. Ale v různých dobách silní vichrové rozličných bludův zbouřili čistou hladinu její ve vlny zkázonosné, že byla jako Samaritánka žijící s nepravými svými muži.

Prvým z mužův těch byl *husitism*, jehož stopy byla bojiště krví rukou bratrovražednou prosáklá a dým ze zřícenin mnohých měst a dědin k nebi se valící. Druhým pak mužem bylo *bratrství českomoravské*, v skrytosti, ale tím více na kořenech zdravých národa hlodající; třetím *protestantism* ženevský v modě u šlechty, augsburgský po městech; čtvrtým *encyklopedism* francouzský minulého století, jehož však jen zbytky jsme viděli. Pátým konečně mužem nepravým jest *pantheism a materialism* německý, bohužel! dosud mnoho přívržencův u nás čítající.

Všickni ti mužové nepraví přinesli do domu matky vlastní nemravy a neřády své, působili v lůně jejím zmatky a války. Ale prorok Boží, sedící u cesty, u pramene milostí Božích, s otcovskou vytrvalostí a bdělostí stráž držel nad matkou, ostříhal ji před nebezpečnými záletníky těmi a pomáhal jí vybavit se z poddanství jejich. Dnes hůře vede se té jeho práci, jelikož prorok sám, církev sv. samospasitelná s viditelnou nejvyšší hlavou svou — římským papežem — trpí mnohými ranami od synův a dcer nezdárných jemu zasazenými.

Však i toho všeho zhostili bychom se, kdyby nebylo šestého muže nepravého, nebo jak dí evangelista: *a i ten, kterého nyní máš, není mužem tvým.* — Kdo jest muž ten? Nechci ho jménem nazvat, protože snad i mnohého z nás opanoval, a pak proto, že i matka naše, církev i vlast, nerada slyší jméno jeho. Máť muž ten jakousi podob-

nost s předešlými pěti, jest to tatáž pýcha myslí, tatáž svévole, netrpící ohledu a nevybírající sobě v prostředcích k dosažení cíle svého; jest to muž činný, odvážný, úkladný. Nazvem ho tedy dvorně, jak se sám rád nazývá, *člověkem novověkým*. Jinde bývá kosmopolitou, učí že pokrok vymáhá velikých obětí národových, mluví cosi o bratrství všech částí světa, prorokuje velikou humanitní centralisaci člověčenstva, větší než jakou Kristus sám založil a o jaké k Samaritánce mluvil. Že ale dosud lid náš pravou víru a pravou pobožnost zachoval, a pastýřům svým důvěruje, hledí se sbratřiti i s pastýři stáda toho, súčasťnuje se bohoslužby naš. Chodí však i k rabínům a pastorům, nejen do domův jejich, což by mu nikdo zajisté nevytýkal, ale do synagog a sborův, a zve je na vzájem do chrámů našich, ba což více, vychvaluje, kdekoli se mu příležitost naskytne, právě evangelická neb biblická zařízení jejich. A ozve-li se kdo proti tomu, odpoví jemu ten muž, že toho bratrství, humanita, pokrok a osvěta povšechná vymáhají, že se tak i jinde děje, kde kolegové jeho panují. — Ach, kdo a kdy vybaví nás z náručí muže toho, kdy a kde zavítá k té matce Samaritánce prorok Boží, jenž by dal se jí napíti z pramene vody živé, aby nežíznila na věky?! —

Jen milostí Boží můžeme zvítěziti v boji tom. Hledme tedy s pomocí Nejvyššího možná-li obrátiti muže toho novožitného, ale mějme i odvahu v sobě vyvrci jej z domů svých. Děkujme Bohu, že stojí na výši, jíž se nemohou dotknouti zběsilé vášně pozemské, nejen všěcko přítomné, i boj náš i odpor protivníkův, ale i budoucí víd o kým svým spravedlivým. My pak, v K. N., neustávající v boji tom svatém posvěťme sami sebe, milujme se všickni co bratří, co dítky jednoho Otce a jedné matky, ale víry své pro lásku tu se neodříkejme. Hledme k tomu, aby všickni synové ti jedné matky do jednoho vrátili se ovčince, *hledějme nejprve království Božího a spravedlnosti jeho*, a vše ostatní bude nám přidáno. Tak kéž bychom zatoužili po té vodě milosti živé, rozšiřovali toto panování milosti jako Samaritánka v srdcích jiných bratří a sester svých, a zatoužili si tak *vody živé*, slávy věčné. Amen.

Přel. A. V. M.

Z Ohlasův hebrejských.

I.

Boř si Babylone, boř Sionské hradby, nohou hrdou šlapej nectně po svatyni, směj se hrůzám ohlášené nebem klatby, jak tma děsná zoufalých to pekél činí!

Hyzdí vínky, dcerám Judy snáté s čela,
trhej zákon, pošlý z vůle nejsvětější,
a po pýše slepé vedle chtíčů těla
lůzu pod korouhví svojí ukonejší;

Rozmeť na různu vše, co tu rostlo k nebi,
kamene nám neostavuj na kameni,
a z tvé pěsti pouto — z tváře tvé se šklebi
poroba celému Judstvu na zmaření;

Místa svatá rozryj šíleností rohem,
kněží zahrab v navršeném svatýň rumu,
a sám kláněje se modlám, čiň se bohem,
ponořuj svět v hloubi svého nerozumu;

Dovršuj své dílo na zpuštěné zemi,
buď si na nezdarné plémě bičem Páně: —
Sion přechká tebe s tvými sluhy všemi,
a své z rumů zdvihne obnovené skráně.

Sion přechká tebe a tvé plané vzteky;
ruka tvá muž potřítí jen prach a kamen:
leč duch Hospodinův svatý, věkověký,
nepadne ti k nohoum pod mlaty tvých ramen.

A duch Páně, i v Sionských rumech žije,
vzdělá znova, co tu ruka tvoje boří
ve hruď čistou sluh svých život nový vlije —
mír a slávu vrátí po slzách i hoří.

V. Štulc.

Oddavky na úřadě a v kostele.

Civilní manželství! Jaký to pokrok v kultuře novověké, o němž ani lid nic věděti nechtěl, a polovice obecnstva při manželství nejvíce k úsudku oprávněná — polhavi ženské — ani tážána nebyla. Jak tato o životní té záležitosti smýšlí, o tom slyšme úsudek jedné Pařížanky, ana sama líčí dojem, který pocítila při *oddavkách na úřadě a v kostele*.*)

I. Na úřadě.

„Není pochyby, že oddavky na radnici svou zákonitou důležitost mají; ale zdali pak jest možná, aby osoba jemného citu tuto důležitost opravdu brala? Já jsem tu věc zkusila; já jsem jako každá jiná podrobila se této nudné formálnosti a posud nemohu leč s citem ponižujícím na celou tu věc se rozpomínati. Jeli jsme jak obyčejno den před kopulací naší, já a ženich můj,

rodiče, přátelé a svědkové, k radnímu domu. Sotva jsem z vozu sstoupila a v radní dům vkročila, znamenala jsem na pravo špinavé schody; stěny tam byly celé polepené pestrými návěstími jak rozličných barev tak i rozličného druhu a obsahu a před nimi stál člověk v ošumělém oděvu, bez klobouku, péro za uchem, a žmolil cigaretku mezi prsty inkoustem pokálenými. V levo otevřely se dvěře, a tam jsem spatřila nízkou temnou sň, v kteréž asi deset bubeníků národní gardy v rozmanitém položení stálo — sedělo, každý z černé dýmky chomáče kouře dýmaje. První myšlenka při vkročení do té kasárny byla, že jsem dobře udělala, neoblekši bílých šatů. Vzkročivše po schodech vzhůru, byli jsme v dlouhé tmavé, málo čisté chodbě, v pravo — v levo skleněné dvěře s nápisy: *pohřby*, — *pozůstalosti*, — *dražby*, — *porody* a t. d. a konečně jedny s nápisem: *oddavky*. Tam jsme tedy šli i my spolu s hochem, an nesl láhev inkoustu; všudy vzduch těžký, dusný, nepříjemný, mnohdy až k omdlení. Sotva jsme vkročili, přistoupil k nám muž v uniformě asi jako ti bubeníci, které jsem byla dole viděla, a vymlouval se, že nás neuvedl hned do sálu p. purkmistra, — tam totiž byla úřední sň první třídy. Tam jsme tedy se odebrali; já spěchala jako pod přístřeší, když se dává do destě. Přišedše tam, našli jsme sň prostrannou sice, ale holé, začernalé zdi, sem a tam některé židle, starobylé hodiny, barometr, a něco jako knihovnu ve výklenku místo dveří. Nemohla jsem se při pohledu na tu sprostotu úsměchu zdržeti. V prostřed síně stál dlouhý, zeleným sukrem potažený a veskrze inkoustem pokapaný stůl. Dva písaři konečně přinesli dvě velké knihy a rozloživše je, jali se do nich psáti. Tázali se mezi tím, jak se jmenujeme, mnoho-li jest nám lét, odkud jsme rodili a t. p. Slyšela jsem mezi tím, jak oni píšíce jeden druhému pravili: „Puntík s čárkou — mezi oběma manželi!“ — „od začátku!“ a j. Dopsavše počal jeden z nich, mluvě velmi nesrozumitelně nosem, něco čísti, z čehož jsem mimo jména naše nerozuměla ničemuž. Potom nám podal péro a my se podepsali i se svědky. — Hodiny bily právě dvě; já upamatujíc se, že jsem v touž hodinu objedнала švadlenu, aby mi něco na mém šatu opravila, táži se ženicha, an celý zbledl: „Jsme již hotovi?“ — „Ještě ne, má drahá!“ odpověděl on; „nyní teprv půjdeme do síně oddavací.“ I šli jsme. Přišedše tam spatříme sň velikou, stěny holé, v pozadí stůl

*) Ve Francii jest zákonem, aby vždy před oddavkami v kostele dostavili se ženich a nevěsta s rodiči a svědky na radnici a před purkmistrem se veřejně prohlásili, že v stav manželský vstoupiti chtějí. To se zapíše do protokolu a jmenuje se manželstvím úředním; ale skoro nikdo nepovažuje to za sňatek, leč by se stalo pozhánání manželství v kostele. Civilní sňatek skoro nikdo nepovažuje za pravé a řádné manželství; jako za doby revoluční guillotinou zavedeno bylo, tak posud u lidu jenom *jakobinským* sluje,

s několika židlemi a dále na stěně poprsí císařovo. Co já byla celá promrzelá, bavily se matka má a tety vesele rozmlouvající, páni pak byli vážní, ba držíc se svého ženicha znamenala jsem k svému podivení, jak se chvěje. Konečně vstoupil purkmistr v dlouhém úředním taláru a opásán pasem. Muž tento, ač byl vážné tváře, přece podivný na mne učinil dojem, ano se velmi podobal starému žertovnému hudebníku, který mi obyčejně klavír můj ladívá. I měla jsem se co přemáhati, abych se hlasitě nesmála. Pozdraviv nás odkašlal si a započal úřední své jednání. Chvatem odříkával několik předpisů z občanského zákoníka, jmenuje vždy číslo toho a toho §., z nichž jsem nerozuměla, než že se mi *hrozí četníkem, vězením* a t. p., nebudu-li svého manžela poslušna, nepůjdu-li všude za ním, kam mne povede. Nestačí že jsem asi dvacetkrát mezi tím odříkáváním již již na jazyku měla říci tomu starému pánu: „Račte dovoliti, to a to není nic zdvořilého; tak a tak nemůže zákon zníti,“ a jenom obava, že bych ustanovenou vrchnost úřední urazila, pohnula mne, že jsem mlčela. K tomu konečně doložil několik slov o povinnostech manželských, o podpisu a t. d. Pak řekl k mému ženichovi:

„*Pane Jiří * * * přísaháte-li pak, že si tuto přítomnou slečnu Bertu * * * za manželku berete?*“ Můj ženich odpověděl pokloně se: „*Prisahám!*“ Pak ke mně se obrátiv řekl úřednickou vážností: „*Slečno Berto * * * přísaháte-li pak, že si přítomného*“ atd. — Já poklonivši se taktéž odpověděla „*Prisahám!*“ — jak jinak, vždyť jsem proto sem byla přišla.

To bylo všecko; byla jsem vdaná, jak se zdálo. Otec můj a ženich tiskli si ruce, jako drazí známí, když se po dvacet let neviděli, ba i slzeli; mně pak nebylo tak, abych tento pocit s nimi cítila. Nepovažovala jsem se za vdanou, ale očekávala jsem svaté pozhnání sňatku svého.

II. V kostele.

Spala jsem nepokojně, nemohouc se rána dočkati. Na úsvitě vstala jsem, abych první z celého domu vroucí modlitbou pozdravila veliký pro mne den a prosila Boha, aby mi byl počátkem pravého blaha. Otevrouc dvěře z komnaty své do velké síně vedoucí spatřím celá užaslá své oddavací roucho na pohovce rozprostřené, bělostkvoucí závoj, kytici, věnec, pás, střevice všecko v nejkrásnějším pořádku. Rozmanitými certy celá plynoucí — vypila jsem jedním douškem sklenici čerstvé vody; bylo

mi asi tak, jako vojínovi před bitvou, v níž čestného vyznamenání dosáti hodlá. Nepomněla jsem ani na svou minulost, ani na budoucnost, celá jsouc dojata velebností slavnosti této svátosti, pro mne nejdůležitější, v níž jsem slíbti měla před Bohem, že budu do smrti věrnou, nerozlučitelnou družkou muže svého srdce, jehož jako z rukou Božích za ochránce, — pána přijmouti hodlám. Při tom mi napadlo, jak mnoho lidí do chrámu Páně přijde, aby mne viděli, aby se za mne k Bohu pomodlili. Záhy bylo snídání. Mně se zdálo jakoby se služebnictvo srdečněji ke mně chovalo, a bedlivěji mi sloužilo. Vím jak služka má mi ponejprv řekla: „*Paní!*“ — „*Paní!*“ toho slova jí věčně nezapomenu.

Nebylo mi možná ani dost málo požití; má ústa byla vypráhla, a po celém těle jsem cítila chvění netrpělivé, jako když lačný očekává jídla. Již mi zněl souzvuk zvonů — hlas varhan v hlavě; — pomněla jsem na oddavky přítelkyně své Emmy; kteréž jsem nedávno byla za družku. Šla jsem se obléci.

Jsouc oblečena, odebrala jsem se do veliké síně. Moji rodiče a přátelé byli již shromážděni; za nedlouho přijel i ženich a vstoupiv do síně, požádal opět otce za mne. Slzavýma očima dal mi otec i matka, když jsem byla poklekla, své pozhnání. Vozy byly pohotově i kráčeli jsme průvodem k nim. — „Kde jest mé vysvědčení zpovědní?“ táži se úzkostně. „Jest již ve voze,“ dí ženich dokládaje, že má i prsteny snubní.

Vstoupili jsme do vozů, znamenala jsem, že všecko jen na mne hledí a vůz můj že celý obklíčen jest lidem zvědavým; co jsem cítila, nelze vysloviti; bylť to cit přesladký.

Jeli jsme. Když jsme se k kostelu blížili, zavzněly zvony. Ó jaké to slavné uvítání! Věčně nezapomenu dojem, který naplnil srdce mé, když jsem do chrámu Páně vkračela. Velebné zvuky varhan hrály vášný nápěv; tisíceré jasné tváře usmívaly se na mne; před hlavním oltářem byla dvě klekadla, na nichž jsme před Bohem pokleknouti měli. Moji přátelé a známí pozdravovali mne při každém kroku, i znamenala jsem, — neboť v tak slavná okamžení vidáme všecko, — že se mnohým líbím. Přisedši k svému klekadlu, poklekla jsem znamenajíc se sv. křížem. Varhany umlkly; modlíc se tiše, slyšela jsem hluboké vzdychání své dobré matky za mnou. Ó nyní vím, co srdce matčino cítí v takovém vážném, důležitém okamžení.

— Duchovenstvo přistoupilo v stkvostném, trpytícím se rouše k sv. oltáři.

Řeč, kterouž nás kněz od oltáře Páně oslovil, byla výtečná. Počal mluvit o rodinách nás obou, „v nichž povždy víra a zbožnost spolu se ctí kvetly.“ — Dech ustával každému pozorností. Potom ke mně obrácen, dal mi kněz něžnými slovy na srozuměnou, že dostávám za manžela jednoho z nejprvnějších důstojníkův celé země. „Nebesa žehnají vojnu,“ řekl, „an službě vlasti věnuje meč Bohem žehnaný a v divou seč se bera důvěrně k Bohu volati může: Věřím v Boha!“ Jak veliké, dojímavé slovo; tichý úžas pojal celé shromáždění. Ale to nebylo všecko. Obrátiv se pak k ženichovi řekl zbožný kněz i jemně i nadšeně:

„Pane ženichu, berete si za družku života svého pannu zbožně vychovanou od matky opravdově křesťanské, která všemožně se vynasnažila, aby všechny své ctnosti i ducha i srdce své milené dceři vštínila.“ — Tu se matka nemohla udržeti pláče. —

„Budeť ona co manželka milovati vás tak, jako posud milovala svého otce, po němž city šlechtnosti a zapření sebe zdédila; otce, jehož jméno znají chudí, jemuž i v tomto chrámu Páně čestné místo náleží;“ — otec můj jest totiž i v výboru kostelním; — „a tuto vaši choti budete zajisté, pane ženichu, o tom jsem přesvědčen, milovati tak čistě a srdečně, jako toho ona dle své čisté a upřímné lásky k vám,“ — tu mne slzy polily — „zasluhuje; a pomníce někdy na blahá a utěšená léta mladosti, budete tisíceré díky vzdávati za tymnohem dražší a trvanlivější vlastnosti, jež v srdci svém chová ta, kterouž vám Bůh za průvodkyni vašeho života dnes dává.“ — Při těchto slovích div že jsem v slzách nerozplynula; nikdy se mi naše svatá víra neokázala tak vznešená, velebná, nadpřirozená, božská!

Když duchovní otec byl domluvil, osvítila záře sluneční oknem šedou hlavu jeho; zdál se mi jako občan s onoho světa, posel Boha samého, jehož jmenem mluvil.

Ó blázni, kteří se vzdalujete svatých oltářů, neznajíce rozkoší srdce pohříženého v Boha, a posílají milosti Jeho!

Když jsme si byli před oltářem Páně v ruce sluhu jeho slib vzdali a posvěcené snubní prsteny obdrželi, stáli jsme s sebou, jako posvátní manželé na známém obraze Rafaelově. I když otec duchovní mezi nejvyššími obětmi nade mnou slova sv. požehnání říkal latině, byla jsem jimi náramně dojata, ač jsem jim nerozuměla; neboť viděla jsem bělostkvoucí ruku jeho, kterouž

nám žehnal. Mezi tím vznášel se vonný zápach z kaditelnice, kterouž slavně oblečený ministrant v rukou držel. —

Ó Bože můj! jaký krásný den! Všecko, co se tu dalo, dojalo mne hluboko; plynula jsem v samé radosti.

Po službách Božích přistoupilo ke mně všecko s blahopřáním; sakristie byla plna lidí; já odpovídala, děkovala semo tamo se klanějíc. Nyní jsem si byla vědoma, že jsem před Bohem v sňatek manželský, věčně nerozlučitelný sňatek vstoupila, ... nyní jsem byla vdaná.

Napadlo mi porovnatí sv. obřad dnešní v chrámu Páně s výkonem včerejším na úřadě; purkmistra s otcem duchovním, sprostá slova onoho s nadšenou, svatou řečí tohoto. Jaký rozdíl! Tu nebe, — tam země; tam holá prosa, — tu nebeská poesie. —

(Dle A. P. Z. eoa.)

Ku křížové cestě.*)

Ježíš v utrpení —
náš poklad nejdražší;
neb On zde vůdcem nám
ku spáse jest naší.

Proto ctěme
u vděčnosti vřelé
umučení a smrt
světa Spasitele!

Přivodíme k mysli své
tu cestu přesmutnou,
kteroužto Syn Boží
v smrt krácel ukrutnou.

Z každé stopy
Jeho umučení
važ, křesťane milý,
spasné poučení!

1. Zastavení.

Za nás ach, hříšníky,
On sebe v obět dal;
v Adamu ztracených
Bůh-člověk se ujal.
Ortel smrti,
platící právem nám,
Ježíš z Piláta úst
hle, na se beré sám!

2. Zastavení.

Celého světa dluh
složen jest na Něho;
viz, duše křesťanská,
smutný obraz Jeho:
pro hříchů pých
trním korunován,
za hříchů pokutu
na bedra kříž Mu dán.

*) Dle písně „Již jsem dost pracoval.“

3. Zastavení.

Ó jak neuprosná
Boží spravedlnost:
nešetří ni Syna,
an jí činí za dost.
Co bídný červ
v prach země pokořen,
musí v poslušnosti
Beránek být zmořen.

4. Zastavení.

Utrýzněný Ježíš
přetěžce s křížem jde;
vidoucí Jej tu Máť
hořem div nehyne.
Ji poctil Bůh,
jež Krista nám dala,
že v mučení Jeho
s Ním účastek brala.

5. Zastavení.

Již nelze Ježíši
uvléci těžký kříž:
dopouští Šimonu,
by sdílel jeho tíž.
Tím nám volá:
„Kdo chceš učeň být můj
svůj na se vezmi kříž,
mne mistra následuj.“

6. Zastavení.

Celý zkrvácený
viz Páně obličej!
Veronika šatem
neváhá utřít jej.
Tak Kristu vděk
nám sloužití sluší,
a tvář Jeho svatou
v syou vnímati duši.

7. Zastavení.

Ježíš opět klesá,
mdlobou jsa přemožen;
přece však vzdámá se,
by došel cíle jen.
Kdo's Kristův žák,
odpírej mdlobě své;
bdi, modli se, pracuj,
a snaž se o nebe!

8. Zastavení.

Odmítá Kristus pláč
žen nad Ním kvílících,
planý to výpuk jen
útrpných srdcí jich.
Kající žel —
ten Ježíši milý,
když k poznání sebe
přichází zbloudilý.

9. Zastavení.

Pro Bůh! již po třetí
Ježíš padl na zem;
pozbyv vši síly své,
leží tu pod křížem.
Běda tomu,
kdo pády své množí;
hříšníka z návyku
mine milost Boží!

10. Zastavení.

Na hoře Golgotě
Beránek již stojí;
jsa z roucha obnažen
v obět se klást strojí.
V nahosti té
zobrazení jsme my,
ztrativše roucho své
prvotní nevinu.

11. Zastavení.

Povolně hle Ježíš
na kříž pokládá se,
by vinu vyhladil,
z níž světu vzešlo zlé.
Na dřevě byl
uražen v ráji Bůh,
na dřevě též Ježíš
vyplácí hříchu dluh.

12. Zastavení.

Do výše pozdvížen,
přípevněn jsa hřeby,
o rozpiatých rukou
zvedá oči k nebi;
svět skrýváje
pod stín svých ramenou,
zaň vzdává se Bohu, —
vylévá duši svou.

13. Zastavení.

Hle, tělo Kristovo
na lůně mateřském!
Tot poklad nejdražší,
jejž nebe má i zem.
Ono živé
se v svátosti chová, —
v něm Církev obět svou
i pokrm duší má.

14. Zastavení.

Do hrobu vložili
Ježíše mrtvého;
On však třetího dne
co vítěz vstal z něho.
Ta naděje
i nám se v Kristu stkví,
že se noc hrobová
nám jednou rozední.

* * *

Nuž Tobě, Ježíši,
skládáme díky své;
Tebou vykoupeni
libáme rány Tvé.
O roznět v nás
milosti své plamen,
ať Tebe chválíme
až na věky. Amen.

Jos. Lad. Kendík.

D O P I S Y.

Z Prahy, dne 26. března 1868.

(Slavné přijímání u sv. Havla dne 25. března.)

Nikdy snad vřeleji nepocítil jsem pravdu slov Spasitelových: „Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já u prostřed nich,“ jako právě včerejšího dne o slavnosti Zvěstování Marie Panny. Byl to pro mne a pro velký zástup se mnou shromážděný den pravé radosti, pravého duchovního občerstvení; tak že se žalmistou Páně mohli jsme zvolati: „Tot ten den, ježž nám učinil Hospodin, chvalmež a velebmež Jej tedy v něm.“ A kterou to as mímím velikolepou slavnost? Na to odpovídám: Již po 4 léta slavíme co údové jednoty katolické — však ne jenom zapsaní — ale i ti, jenž na přednáškách v katolické jednotě podílu berou, společně velikonoční svatou pobožnost, t. j. přijímáme svátost pokání a společně též k sv. přijímání přistupujeme. Laskavým vůdcem našim při této pobožnosti byl po všecka ta léta vel. p. Fr. Mašek, kaplan u sv. Havla. Letos stalo se to v chrámu Páně, při kterém vel. p. Mašek činným jest. Večír před svátkem Zvěstování Panny Marie vykonali jsme sv. zpověď, při níž vel. pánu jiní dva kněží nápomocní byli: vp. Kalous od sv. Ducha a vp. Láska z Týna; začezž jim buďtež tuto vřelé díky vysloveny. Druhého dne ráno o 5. hodině jsme se shromáždili; a tu již chrám Páně jasně byl osvětlen a v pravdě uchystán co síň svatební, aby uvítání byli hosté pozváni na svatbu Syna královského. Když jsme se pomodlili pozdravení andělské, modlil se s námi vel. pán ranní modlitbu a po krátkém povzbuzení k sv. přijímání následovaly modlitby přípravné; načež o 6. hodině počala obět mše svaté. Po Evangelium připojeno k svaté a veliké té slavnosti i přiměřené rozjímání. Po přijímání kněže utichly varhany a veškeren lid se počal modlití obecnou modlitbu zpovědní, „Confiteor“ v mateřském jazyku, jakož i pak společně říkal svatá a dojímavá slova set-

nika z Kafarnaum: „Pane, nejsem hoden atd.“ A tu již nestačí péro k vypsání mocného dojmu při pohledu na veliký ten sbor lidu tak skroušeně se modlicího a s pravou nábožností Tělo Páně přijímajícího, mezi čímž se pěla milá píseň „Chval Sione.“ Mnohé oko slzou se zvlažilo. Jaká to vroucnost, jaké to svaté hody, jaké tu povzbuzení! Po mši sv. jsme zapěli: „Tě Boha chválíme“ a tím se slavnost tak krásná a svatá o 8. hodině ranní skončila. — Dojista že památka této dojímavé slavnosti dlouho potrvá v srdcích věřících a hojného užitku duším našim poskytne. Prosíme Pána Boha, aby duchovnímu vůdci a rádci našemu i všem v pobožnosti této se účastnivším svou milost a požehnání uděliti ráčil! Nemůžeme spolu nevysloviti srdečné díky vel. p. faráři u sv. Havla, Petru Merhautovi, za laskavé svolení k odbývání řečené slavnosti v zmíněném chrámu Páně.

Úd katolické jednoty.

Z Ouval, dne 25. března 1868.

(Nový zvon na věži farního chrámu.)

Den 23. března t. r. byl pro osadu Ouvalskou dnem veliké radosti, a odpůldne slaven jako svátek, ani evangelici zde usedlí nepracovali v polích, ba také israelité zdejší brali účastenství v radosti katolíků. Byl přivezen a na věž vytažen nový zvon (405 lib. těžký) jenž v slévárně dcery Karla Bellmana v Praze dne 12. března ulit a 21. března na to od nejdůst. pana Petra Krejčího, generálního vikáře a biskupa Oropského byl posvěcen na jmeno Maria. Podnět k této slavnosti dal farář místní, jenž na den Neposkvrněného Početí Panny Marie učinil provolání k osadníkům svým, aby skládali dárky na nový větší zvon, an největší zvon zdejší jenom asi 90 lib. váží. Sbírky se podařily a duchovní správce uchýlil se k Jeho cí. kr. apošt. Veličenstvu, císaři a králi Františku Josefovi s prosbou o podporu v zmíněném díle. Jeho Veličenstvo ráčil poslati 300 zl., čímž ovšem prvotní úmysl, aspoň dvoucentový zvon opatřit, se změnil a čtyřcentový objednal. Aby výlohy byly zapraveny uspořádána jest beseda, při níž člen kr. česk. divadla, p. Jindř. Mošna a zpěvácký spolek českokobrodský laskavě účinkovali. Ale špatná povětrnost byla na ujmu značnějšímu výnosu. Velmi se zdařil a líbil živý obraz, představující zvon pod záštitou víry, naděje a lásky, při čemž přednešen proslav od d. p. Jos. Suchana, faráře na Hradešíně složený, jenž

Pokračování v Příloze.

pak při slavném přivezení zvonu v 500 výtiscích rozdán byl. Dne 23. odpoledne ve 2 hod. hnul se nepřehledný průvod dítek i dospělých, domácích i přespolních; neboť i sousední osady sdílely radost Oulavských. Tlupa jezdeckta učinila začátek; pak následovala mládež školní i opakující, též žákovstvo Tuklatské i Roztoklatské školy se svými učiteli. Za nimi šli muži, sbor hudebníků, prapory kostelní, malé družičky a duchovenstvo, ještě důst. p. farář Hradešínský a vel. p. Fr. Patak, kaplan z Tuklat připojili se k slavnosti. Hned pak jel ozdobený vůz se zvonom ověšeným a po stranách kráčelo 6 větších družiček, představenstvo obce s výborem a konečně pohlaví ženské. — Po cestě k chrámu Páně zpívala se píseň Mariánská s průvodem hudby, a při vytažení zvonu píseň z Kancionálu k té příležitosti. Konec slavnosti činily litanie a požehnání. Více než tisíc lidí bylo tu přítomno. Zvon úplně upravený stal 495 zl., tesařská a kovářská práce přes 90 zl. mimo dříví potřebné k stolici zvonové, kteréž Jeho Jasnost kníže pán z Lichtensteinu k žádosti duchovního správce byl daroval. Zaplat mu Bůh! Dne 24. března byla u přítomnosti celé osady obětována slavná mše sv. za blaho rodiny císařské, a po mši sv. „Te Deum“ se zpívalo. Jako včera, tak i dnes rány z moždířů oznamovaly hlavní částky pobožnosti. Zaplat Bůh všem, kdož jakýmkoli způsobem pomáhali při slavnostech řečených!

S.

Od Černého Kostelce, v březnu 1868.

(Proč Evropa pokročila? Následky lichého liberalismu.)

Jeden český časopis, který sobě za úkol obral šířiti osvětu v lidu venkovském, přem, přinesl v posledním čase článek „Proč Evropa na dráze pokroku tak daleko dospěla,“ a uvádí za příčinu působení klimatické, přírodní. Dle článku toho veškerý pokrok způsobila příroda, avšak nevysvětleno lidu prostému, co ta příroda jest, kdo přírodu a vše ve světě řídí. Žeby pokrok v Evropě jen klimatické poměry a příroda byly způsobily, zamítám naprosto a tvrdím naproti tomu, že pokroku příčinou jest jedině pravé světlo víry křesťanské, svaté náboženství. Na jakém stupni jest vzdělanost a osvěta u národů asijských, ač tam poměry klimatické nejsou nepříznivější než v Evropě, a tak zvaná příroda země ty přestědře byla obmyslila? Nenít tam dosud svaté učení Boháčlověka všeobecně rozšířeno a proto Asie daleko za Evropou

zůstala. Avšak apoštolům nevěry a lichého liberalismu záležeti se zdá nejvíce na tom, aby víru křesťansko-katolickou, tuto pravou učitelku člověčenstva a nejvydatnější zdroj vši osvěty a vzdělanosti, vymýtiti mohli ze srdcí lidských, hověti chtějí vášním lidským, zapomínají kam takový liberalism a taká osvěta přivedla národ francouzský před lety nedávnými. A jenom s náboženstvím katolickým vrátila se opět osvěta a vzdělanost do Francie až na pokraj záhuby zavedené.

Národ Český jest národ zbožný a dá Bůh, že se takým falešným prorokům a apoštolům svěsti nedá. V slepé nenávisti proti církvi brojí tito mudrlanti proti všemu, co lidu dosud bylo svatého, zlehčují víru, církev, řády i služebníky její, zničití usilují království Boží, by pak v kalu lovití a své nenasytné žádosti ukájetí mohli. Známó nám, jak štváli lid proti Jesuitům a kněžím vůbec, a vizme jaké z toho dozrává ovoce. Na první neděli postní kázal jeden správce duchovní proti všelikým nyní stále se rozšiřujícím nepravostem, proti smilstvu a cizoložství, zlodějství a loupežím a t. d. a hned noc na to vkradli se mu zloději do fary, ukroutili několik zámeků a nenalezše než něco láhví vína, to ukradli a lístek tohoto obsahu ve dvore pohodili: „Pane faláři! To víno se vypilo ve . . . , to je za to „jezovitské“ kázání; dejte si pozor, aby se vám něco horšího nepřihodilo.“ Zase na neděli IV. v postě dostali se do farního dvora, uzamknuli na řetěz služebné a podkopali se do špejcharu, kdež žito kradli. Ve fare uctíli šramot, pan farář přistoupil k oknu a vystřelil na poplach, a zloději hned naň do okna střelili. Bohudík, nezasáhla rána pana faráře a jen odražená omítka do obličejů mu vletěla. Zlodějové utekli, zanechavše na dvoře obilí ve dvou pytlech a z jednoho je na zem vysypali. Po ranní mši svaté omlouval se duchovní správce, že mu nelze pro přílišné rozčilení dnes kázání držeti, a oznámil, co se mu stalo. V chrámu nastal pláč a kvílení a to zajisté potěšiti muselo horlivého duchovního, an viděl, jaké lásky u většiny svých oveček požívá. A jest jí také hoden. Na vinici své pracuje úsilovně, neštítí se žádného namahání, i v nejhorším čase školy navštěvuje co nejlíp.

J. K. Ř.

Z Písečné na Zvěstování Panny Marie 1868.

(Pražský probošt Mikuláš Tomek, a — mrtvá ruka.)

Jak jsem v Blahověstu r. 1864 na str. 514 ohlásil, měli jsme až do 15. září 1864, totiž až do zřízení nové fary Česko-Lib-

havské u nás ostatek sv. Jana Nep., darovaný od d. p. Jana Stárka, čest. kanovníka a profesora v Hradci Králové, v kterýžto den jsem však novému p. faráři pro jeho nový farní kostel, dle znění darovací listiny posvátný ostatek v slušném pacifikálu musil vydati, což mi nemalou žalost způsobilo. I požaloval jsem si vys. důst. pánu *Mikulášovi Tomkovi*, proboštovi vždy věrné metrop. kapitoly Pražské, prvnímu prelátovi v království Českém, a ten mne upokojil, slíbiv mi, že až bude lze, mou ztrátu mi nahradí. — A hle, na den sv. Františky Římské obrátila se má žalost v radost, neboť vysoce důst. pan probošt poslal mi vskutku ve stříbrné skřínce vkusně vyzdobené částku kosti sv. Jana Nepom. z hrobu téhož světce s náležitou od Jeho Eminence nejvyššího p. kardinála, kn. arcibiskupa Pražského ztvrzenou autentikou. I nemeškal jsem, aby radost má dokonalá byla, v příští neděli věřícím z kazatelny o převzatém tom daru zprávu dáti a jim na srdce vložiti, aby si pro všecku budoucnost téhož sv. ostatku vážili a na vysoce důstojného dárce modlitbou pamatovali.

Při této příležitosti dovoluji sobě zmíniti se o jiném přeskvostném daru, kterým vys. důst. p. probošt chrám v rodišti svém Nekoři při své návštěvě r. 1859 obdaril. Jest to ostatek jeho sv. patrona sv. Mikuláše, v stříbrném, sličném ostensoriu, v způsobě malé gothické monstrance, a pak v jiné zvláštní stříbrné schránce pohromadě 10 jiných ostatků svatých, všechny vzácné a s náležitými autentikami. Zároveň přičiněním téhož p. probošta r. 1865 zaveden tam zvláštními odpustky nadaná pobožnost v poslední neděli srpnovou, kde mocí papežského breve z dne 20. května 1865, po 10 let všem pravověřícím obého pohlaví, jenž od svatvečerních nešpor až do západu slunce téže neděle Nekořský chrám Páně pobožně navštíví, svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijmou a tam za svornost knížat křesťanských, za vykořenění kacířstva a za povýšení sv. římské církve se upřímně pomodlí, plnomocné odpustky se udělují, jenž na způsob přimluvy se též dušem v očistci přivlastniti mohou.

Vůbec p. probošt velmi pamětliv jest svého rodiště Nekoře, kdež 6. prosince 1791 světlo světa užířel.

Známoť o témž šlechtetném dobrodinci, že dne 7. srpna 1859 učinil nadací, aby rodičové osady Nekořské nemusili z dítek svých platit školné, či ten omrzělý sobotáles,

složiv v 5% státních obligací 10.000 zl., čímž v pravdě, jako jeho patron, sv. Mikuláš obcházel veškeré příbytky na mnoze chudé dědiny Nekořské a vhodil též jako oknem, každému otci, od nejmenšího do největšího, tolik peněz, co by jeden každý zapotřebí měl k náležitému vyučení dítek svých. Tím zajisté ten nejbodavější trn nejednomu otci vytrhl, zač památka jeho v pozhnání trvati bude od pokolení do pokolení. Přiškolené osady jsou tři, z nichž Nekoř 250 čísel domů, Sedivec 50 č. d., Bořitava 22 č. d. čítá, školních pak dítek jest přes 300. — Při tom, což posud nikde oznámeno není, nezapomněl velikomyslný dobrodinec na domácího p. faráře a p. kaplana, z nichžto onen jmenem příspěvku na školní visitaci 10 zl. 50 kr. a tento, co katecheta, odměny za navštěvování školy též 10 zl. 50 kr. dostává. Jiných pak 1000 zl. nad to přidal, aby pátý díl ouroků se vynakládal na školní odměny, ostatků pak na odění chudých pilných dítek školních, což obě se při výroční školní visitaci rozdává. Příslušné díky vznešenému dárci tím se na jevo dávají, že každou neděli a každý svátek po službách Božích učitel v chrámu Páně za p. probošta s dítkami a ostatními přítomnými 3krát Otče náš a Zdrávas Maria se modlí, přiškolené pak obce každoročně zaň mše sv. obětovati dávají, aby Všemohoucí Pán všemi dobrými věcmi jemu odplatiti ráčil. Však na tom neustál vznešený přítel dítek a jich rodičů, ale novým darem obohatil školu Nekořskou lonského roku, založiv při ní základem 4000 zl. v 5% obligací státních průmyslové vyučování pro mládež ženskou. Od Všechn Svätých r. 1867 nachází se tam zvláštní učitelka z Prahy, která mládež školní zdarma všem domácím ženským pracem, jako šití, pletení punčoch a j. učí, zač na byt 30 zl. a 3 sáhy dříví dostává od obce, která nad to i škole, kde se vyučování v prázdných hodinách školních děje, poněvadž se tam déle topiti musí, 2 sáhy přidává. Vyučování toto občané Nekořští za dobrodiní uznávají a mládež si ho pilně hledí a zalíbení v něm nachází.

Mimo to již za dřívějších let dal p. probošt v Nekoři na věži zříditi hodiny s ciferníky na 3 strany, které stály 800 zl. a obdaril kostel sv. Mikuláše bílým pěkným ornátem, pak modrým pluviálem a ornátem, a dvě bohoslužebná roucha celistvá, t. j. s ornátem, dalmatikami a pluviálem, a sice jeden oděv takový barvy červené, druhý černé zjednal, zač jemu tam-

nější kněží nemálo vděční jsou, anot v důstojném oděvu jim služby Boží konati možná.

Pročež ať se zahanbí a zastydí, kdož nepřestávají v novinách láti na tak nazvanou mrtvou ruku a štváti, aby prý se jí všecko pobralo a tím státu na nohy pomohlo. Pravím vám, až ta mrtvá ruka ožive, t. j. až se podaří rádcům těm, že se jí pobere, co má, že teprv potom v pravém smyslu mrtvou bude, a že si, jako v Itálii, zjednájí za takové peníze jenom bídu a nouzi. Kletba Boží spočívati bude na kořisti takové. Zakladatelové mrtvé ruky nedali dary své na zaplacení dluhů od církve nezaviněných, ale na zvelebení blahodějných ústavů, církevních i vlasteneckých; — a že se dle úmyslu zakladatelů tato mrtvá ruka řídí, o tom zřejmé svědectví vydávají všechny ty veliké pomníky mrtvé ruky, záležející v kostelích, rozmanitých nadacích lidumilných, sirotčincích, školách, špitálech atd., jenž mluví po dnes, že tato mrtvá ruka co nejštědřeji ku blahu církve, státu, vlasti, lidu své jmění vynakládá. Po ožebračení pak mrtvé ruky noviny snad umlknou, ale pláč a nárek schudlých nastane. — Nevědí v skutku štváči takoví, které věci ku pokoji lidu jsou ale jsou slepí a vůdcové slepých, a majíce oči aby neviděli, nevědí nyní co činí, ale uzí, někdy, ač pozdě — v koho bodli.

K zavírce ještě o tom, že v zdejším celém, dalekém, okolí velmi skvěle se slavila třídní pobožnost, od 15 do 17. března. Lid bral nad očekávání veliké účastenství v té pobožnosti. Chrám Páně od časného rána do samého poledne bývaly plny kajicníků a četně i odpoledne se scházel lid k navštívení, pozdravení a uctění vystavení nejsvětější Svátosti oltární a pak opět až do tmavého večera se zpovídalo. Z toho jde, že lid rozumí tomu, oč se jedná, a proto horlivě prosí Boha, aby On Všemohoucí Pán, Jenž dopouští, ale neopouští, pokynul, aby se stalo utišení, a aby církev Jeho svatá, toto království Boží na zemi, v pokoji Jemu sloužiti mohla.

J. Št. K.

Z Rataj nad Sázavou 27. března 1868.

(Nová křížová cesta.)

Čím více dotírají na nás neblahé snahy, aby Křista vypudily ze škol a rodin, — z kruhů domácích i veřejných: tím nutnější potřeba nyní nastává, abychom všech vhodných prostředkův užívali, jimiž mocně se budí, šíří a upevňuje smýšlení a mravy křesťanské; nemá-li poznenáhlu se ztenčo-

vati a mizeti Kristovo náboženství z vlasti sv. Václavské, a s ním zároveň i všecka pravá mravopoctnost, všecka pravá osvěta i svoboda — všecko pravé blaho časné i věčné.

Církev katolická mimo jiné pobožnosti schvaluje též konání pobožnosti křížové cesty, zvláště v době sv. postní. Věřící lid pak sám valným svým účastenstvím — i z osad vzdálenějších — nejlépe dosvědčuje, jak dobře zná sv. církev tužby a potřeby zbožných srdcí. Proto i my těžce jsme to nesli, že naše farní svatyně postrádá okrasy nejdůstojnější, sv. křížové cesty. Ale kterak pomoci za dob tak trapných? — Kterak to započítí, kde chrám Páně záduší nemá? — Jak tu sehnati přes 200 zl. r. č. v krajině hornaté, po nejvíce chudé? Kterak to nastrojiti, aby se i u nás mohla konati pobožnost lidu milá ještě v postě *letošním*? — Tyto a podobné ještě námitky, obavy a překážky kladly se v cestu podnikateli tohoto díla, Bohu i lidu milého. — A však vše ty námitky nezvrátily úmysl jeho; neb důvěřoval v slova svat. Pavla: „Síla v nemoci se dokonává.“ Důvěřoval pravdě starého přísloví: „Co lidem nemožné — nesnadné; to u Boha možné a velmi snadné.“ — Důvěřoval v podstatu výroku nezapomenutelného svého vychovatele: „Lid náš posud dobrý jest, ale vůdcův má zapotřebí.“ — A věru nesklamal se v naději své. Výsledek skvělý již *ve třech dnech* překvapil a překonal i očekávání podnikatelovo, i obavy pochybojících. — Šotva že ohlásil úmysl svůj s kazatelny v 1. ned. postní, již čekalo naň několik horlivých osadníků před chrámem Páně vybízejících jej slovy: „Křížová cesta již dávno je naším přáním, rače jen hned sbírku započítí, na takovou věc rádi dáme.“ — Nemeškal tedy takto vyzvaný, a chodil od domu k domu, od osady k osadě: prosil, tloukl až se mu otevřelo. A ejhle! vsudy rád byl viděn u bohatších i chudých, *vsudy* obdarován; tak že *ve třech dnech* již se mohl vypravit do Prahy, aby důstojnou křížovou cestu v ceně 220 zl. r. č. zakoupil. Po mnohém hledání *nejzdařilejší za tuto cenu* nalezl v *Karlíně* u p. M. Lehmana. Počází původně z ústavu olejového barvotisku páně *Zamarski-ho z Vídně*; *vkusné* pak rámce pozlacené i s gothickým křížkem *levně* zhotovila paní M. *Voráčková* na sv. Václ. náměstí v Praze. — Již zdobí cesta křížová naši svatyni, jižť i posvěcení došla od důst. p. kvardiana kláštera Zásneckého. Již i pobožnost lid při ní valně koná, a všeobecně a právem i znalci ji chválí. —

Bůh hojně odplat všem štědrým dárcům, dotčeným pak závodům, že snížily pro *chudou* osadu ceny, hojným odbytem a kupci bohatšími to nahrad! — F. H. V.

V Římě, dne 15. března 1868.

(Dopis šestý.)

Celý měsíc únor měli jsme zde velmi krásné počasí, teplo a slunce; za to máme však nyní v přelázu velmi proměnlivou povětrnost; každou chvíli střídá se slunce s deštěm, severní vítr s jižním, tak že rheumatism, kašel a rýma zde nyní panují. — Na popeleční středu byl jsem v Sixtinské kapli, kde sv. Otec žehnal popel a sypal na hlavy kardinálů, arcibiskupů, biskupů a ostatních prelátů majících právo a místo v papežské kapli, přijav sám dříve popelec z rukou pontifikanta, velkého penitenciára, kardinála Panebianco; kázání latinské měl generál Theatinů, Al. Sassa. Celý posvátný výkon trval od 9 hodin až do půl jedné. Všeobecně se mysli, že kardinál d'Andrea bude ponejprv po svém návratu přítomen službám Božím v Sixtině, avšak nepřišel opět a veřejné mínění jej tím přísněji soudí. Dle postního řádu kardinálem vikářem prohlášeného nesmí se požívatí masitých pokrmů, vajec, mléka a másla v následující dny svatopostního času: na popeleční středu, ve středu, v pátek a v sobotu suchých dnů, v předvečer sv. Josefa a Zvěstování Panny Marie, na zelený čtvrtek, na velký pátek a na bílou sobotu. Ostatní pátky a soboty dovoluje se požívání vajec, másla a mléka. Po celý svatopostní čas zapovídá se, nevyjímaje ani neděle, požívání spolu masa a ryb při jednom a též jídle. V ostatní dny čtyřicetidenního postu dovoluje se požívání masitých pokrmů, avšak toliko jednou za den. Nemocní, chtějíce obdržeti dispensi, musejí se vykáhati lékařským vysvědčením. Držitelům hostinců a kaváren jest přísně rozkázáno, aby vždy měli pohotově krmé obojího druhu a jsouce požádáni o jídla masitá neb v kavárnách o bílou kávu, mají je předložit v komnatách oddělených, aby se nikomu nedalo pohoršení. V svrchu uvedené zapovězené dny nesmí se pouličný obchod vésti s vejci, máslem a masitými pokrmy, jinak se tyto na prodej vyložené věci zabaví. Po celý svatopostní čas káže se denně ve čtrnácti kostelích římských; veškerí kazatelé, vyjímaje tři, jsou řeholníci. Ve francouzském národním chrámu Páně sv. Ludvíka káže výtečný a proslulý karmelitán P. Hyacint z Paříže, u Panny Marie sopra Minerva též znamenitý řečník, dominikán P. Tinti z ostrova Sicílie. Ve Vati-

kánu má každý pátek o 11. hod. postní kázání stálý tak zvaný apoštolský kazatel u přítomnosti sv. Otce a sboru kardinálův a prelátův. S těmito pak přichází po kázání sv. Otec do basiliky sv. Petrské, a vykonav u hrobu knížete apoštolského krátkou modlitbu udílí přítomným apoštolské požehnání. Každý den svatopostního času až do bílé neděle, pak neděle adventní, středy, pátky, a soboty čtvera suchých dnů a všechny větší výroční slavnosti mají v některém z chrámů římských tak zvanou „štaci,“ jak to čteme v římském missale n. p. na hod Boží vánoční při první mši: „Statio ad S. Mariam Majorem,“ na popeleční středu: „Statio ad S. Sabinam“ atd. Význam těchto „štací“ jest ten, že v prvních křesťanských stoletích slavily se služby Boží výhradně v těchto kostelích a byly takřka farními službami Božími pro celé město; některé z těchto starobylých památných svatyn bývají jenom v den „štací“ otevřeny a jsou pak okrášleny a konají se tam slavné služby Boží; věřící, jenž navštíví chrám, v němž se slaví „štace“ a vykonají předepsané výmínky, stanou se účastnými desíti — patnácti a třicetiletých ano i plnomocných odpustků, jako: na hod Boží vánoční při třetí mši ad S. Mariam Majorem, na zelený čtvrtek u sv. Jana v Lateránu, o slavnosti Vstoupení Páně u sv. Petra. — Z povolaných do Říma bohoslovců, jimž uloženo konati předběžné přípravy k nastávajícímu všeobecnému sněmu církevnímu, uhostili se v ústavu all'Anima p. t. pánové: c. k. dvorní farář prelát Schwetz z Vídně, kanovník Molitor ze Spýru a profesori Hettinger a Hergenröther z Würzburgu. Dne 3. t. m. měli slyšení u sv. Otce, načež jim hned vykázána práce při jednotlivých odborech, jichž posud ustanoveno jest pět, a sice: I. Pro dogmatiku za předsednictví kardinála Bilio. II. Pro poměry církve k státu, předseda kard. Reisach. III. Pro disciplinu; předs. kard. Catterini. IV. Pro duchovní řády; předseda kard. Pizzari. V. Pro záležitosti církve východní; předseda kard. Barnabó. Po příchodu kanonistů má se utvořiti ještě několik odborů; v prosinci l. r. vydá sv. Otec svolání k episkopátu veškerého katolického světa a na den Neposkvrněného Početí P. Marie r. 1869 má pak vzíti počátek všeobecný sněm církevní v Římě. —

Dne 10. t. m. odpoledne přibýlo sem 137 mladíků z Kanady, aby co dobrovolníci vstoupili v řady vojska papežského. Velmi se nám líbili tito švarní jonáci ve svém ma-

lebném kroji národním. Na nádraží očekávala je deputace veškerých druhů papežského vojska a nesčíslný dav lidstva všech tříd římského obyvatelstva. Byvše srdečně a s nadšením uvítání odebrali se provázení jásajícím lidem do chrámu sv. Petra, aby modlitbou u hrobu knížete apoštolského posílení vstříc kráčeli nebezpečí jim hrozícímu a i život svůj rádi v obět přinesli za sv. Otce a církev Kristovu, pakli se tak Bohu líbiti bude. Možná, že se jim dost brzo naskytne příležitost, ukázati světu svou hrdinnost. Nejsouť posud pokoření nepřátelů církve Boží a sv. Stolice římské a sv. Otec sám jest pevně přesvědčen, že není ještě všemu konec. Když totiž nedávno někteří zuavově opouštějící Řím měli slyšení u sv. Otce, tázal se jich papež, proč jej opouštějí? „Vaše Svatost,“ odpověděli ti, „nemá nyní zapotřebí našich zbraní; kdyby však z kterékoliv strany nebezpečí hrozilo sv. Stoli, opustíme opět vlast svou a budeme spěchati sem, abychom hájili trůn papežský, hotovi jsouce i krev svou vycediti za Vaši Svatost!“ „Jděte tedy s Bohem, milé děti,“ odpověděl na to sv. Otec zehnaje odcházejícím zuavům, „do vlasti své a potěšte své rodiče a příbuzné; brzo se opět uvidíme.“ — V pátek dne 13. t. m. konala se v paláci Vatikánském tajná konsistoř, v níž jmenování jsou následující kardinálové: Msgr. Lucian Bonaparte, nar. 15. listop. 1828; Innoc. Ferrieri, Eustach Gonella, Barili, Berardi, Moreno (Španěl), Monaco la Valletta, Borromeo a Capalti. Dnes jsem byl přítomen konsekraci jednoho z nově prekonisovaných biskupů Amerikánských, vykonávané kardinálem Hohenlohe v chrámu Páně sv. Filipa Neria u přítomnosti asistujících arcibiskupů in p. inf. Franchiho, nově jmenovaného nuncia v Madridě, a Puechra z řádu kapucínského, rodilého Tyroláka. Ku konci podotýkám ještě, že se kněžně Hohenlohe dostalo opět zvláštního vyznamenání. Sv. Otec jí totiž poslal včera krásný košik plný nevšedních pomerančů a citronů velmi vkusně uspořádaných, ozdobený po stranách a u prostřed růžemi, kaméliemi a jinými vzácnými květinami. Tyto dny přibyl sem z Prahy prof. Bipart. D. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes v neděli květnou bude u Věch Svatých na hradě v 11 hodin svěcení ratolestí, jež vykoná J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup; pak bude zpívána mše sv. s pašie. V cís. kapli na hradě bude svěcení ratolestí o $\frac{1}{2}$ 9. hod., načež v 9 h. zpívána mše svatá.

— Dnes ukončily se sv. přijímáním v kostele sv. Salvatora duchovní cvičení či *exercicie* alumnů k. arcib. semináře, jež letos řídil kněz karmelita z kláštera Lineckého P. Lukáš.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž se předvčím ve zdravíz Vídně navrátil do Prahy, udělí zítra 6. t. m. v den svých narozenin v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora alumnům II. r. a klerikům zdejších řádů první *tonsuru*, v úterý pak alumnům III. r. a klerikům řeholním čtvero nižších svěcení pokaždé v 8 h. ráno.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati až po uplynutí sv. téhodne a sice pořádkem letním (od 7 h. z rána do 6. uvečer), od neděle velikonoční, t. j. od 12. do 15. dubna u sv. Josefa na Novém městě.

— Pořádek služeb Božích u Věch Svatých ve sv. témdni. Ve středě o 4 h. odp. církevní hodinky (jitřní č. Matutinum). Na zelený čtvrték v 8 h. tichá mše sv. (světící p. biskup), při kteréž Tělo Páně se podává cís. k. úřadům, v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinal), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva a lidu, přenešení sv. hostií na oltář sv. Prokopa; mytí noh 12 chudým starcům; latinské kázání (letos pan kanovník Bradáč); odpoledne o 4 h. jitřní. Na velký pátek v 8 hod. české kázání, v 9 h. sv. obřady, pašie, přímluvy, líbání sv. kříže, mše „praesantificationum“, přenešení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní; návštěva Božího hrobu. Na bílou sobotu o $\frac{1}{2}$ 9 svěcení nového světla, paškálu, a v kapli sv. Václava křestní vody, pak u Věch Svatých zpívána mše sv.; odpoledne v 5 hodin slavnost Vzkříšení Páně. Všecky tyto sv. obřady — vyjímaje svěcení svíce a vody — vykonává J. Emin. nejdůst. p. kardinal, jenž též v neděli velikonoční u Věch Svatých bude sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Slavnost Vzkříšení (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O $\frac{1}{2}$ 5 h. u sv. Josefa na Novém městě. — V 5 hodin v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u Věch Svatých, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 h.

na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, u Karlně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O $\frac{1}{2}$ 7 h. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Pořádek služeb Božích ve svatém tēmdni v c. k. *dvorní kapli* na hradě: Ve středu o $\frac{1}{2}$ 5 odp. tmavé jitřní (Matutinum); ve čtvrtek ráno v 9 h.: zpívaná mše sv., přijímání, průvod, odp. o $\frac{1}{2}$ 5 jitřní; na velký pátek: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady, odp. o $\frac{1}{2}$ 5 jitřní; v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere“, požehnání s ostatkem sv. kříže. Na bílou sobotu: v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, proroctví, zpívaná mše sv. Na neděli velikonoční v 6 h. odp. kázání, litanie a požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v březnu 106 chudých v Praze zemřelých křesťanů; letos již 314 osob.

— Z *Budějovic*. J. Excel. nejdůst. p. biskup bude v měsíci květnu konati generální visitaci a udíleti svátost birmování ve vikariatu Hlubockém a Kaplickém. — Příspěvky na stavbu gymnasia, kterouž J. Excel. vedle studentského konviktu podniká, scházejí se hojně.

Z *Vidně*. Také návrh zákona školského přijat jest v panské sněmovně velikou většinou hlasů. Tomuto zákonu i manželskému neschází než podpis císaře pána, aby platnosti nabyla a prohlášeny byly. Bouře, která se strhla, výstupky, které se udály po hlasování o zákonu manželském, neopakovaly se v sněmovně a na ulicích po hlasování o zákonu školském. Lid po vítězství zmoudřel.

— *A. Ještě slovo k otázce o odtržení školy od církve.* V té se nijak nedají zapřít tyto dvě pravdy jsouce jako stěžeje, o něž se celý spor ten točí. I. Na venkově předčí farář vzděláním a vážností všechny občany. Pro toto své vzdělání, pro vážnost a zkušenost svou, pro důvěru, které vůbec ode všech dobře smýšlejících údů obecných požívá, jest i přirozeně on představeným školy, v kteréž se položití má základ k mravnímu a náboženskému vychování a vzdělání občanů. Jedná-li se tedy o pravý prospěch školy, nevyhnutelně jest potřeba, aby duchovní představeným školy byl a jím zůstal.

II. Přejde-li představenstvo školní na vládu obce, pak se především dostane učitel pod vrchnost, která se mu u vzdělání nijak nevyrovná, nýbrž daleko pod ním jest; a škola dostane představenstvo, které bude méně dbáti prospěchu školy, ale raději prospěchu role. Tu pak není žádného úřadu, jenž by přísně hleděl, aby dívky školu pilně navštěvovaly; neboť i představený obce i občané sami mají dívky, jichž raději použijí k domácím pracem, nežli by je posílali do školy. — Ale poněvadž za nynější doby pokroku o to jde, aby se škola od církve odtrhla a zponenáhla školy beznábožeckými se staly, duchovní pak proti tomu největší překážkou býti se okazují; proto se musí především vliv duchovenstva na školu co možná ztenčiti anebo odstraniti, představenstvo školní ponechati představenstvu obecnému, poněvadž toto, ač k tomu jsouc neschopno, přec tak řečenému pokroku méně anebo nic nebude překážeti. — Totť jádro celého sporu.

— Z *Lambachu* v Rakousku dochází utěšená zpráva, že tamější bratrstvo k věčnému uctění vel. Svátosti oltární dospělo k znamenitému počtu 17.050 spoluúdvů.

Z *Švýcarska*. Nejvyšší vládní rada v Bernu zase o krok dále postoupila ve svém vášnivém boji proti křesťanství a zvláště proti katolické církvi. Většinou 134 hlasů (proti 50) uzavřela rada dne 5. března t. r., že na školách národních nesmějí vyučovati katolické panny řeholní. Katolické obyvatelstvo však ve spojení s katolickými radami vládními učiní ještě všemožné pokusy, aby překazilo provedení tohoto nespravedlivého zákazu.

Z *Florencie* 12. března. *A.* Mnohonásobné ozývají se stížnosti, že se duchovním zrušených klášterů velmi nepořádně škrovné pense vyplácejí a nebo že se ubozí dokona bez platu svému osudu ponechávají. Tak se mezi nashromážděnými peticemi vyskytla i jedna podepsaná od bývalých *kapucínů* okresu Capitanatá v Neapolsku, kteří prosí, aby se jim slíbená pense vyplatila, z kteréž prý ničeho ještě neobdrželi. Ale ubozí řeholníci nevědí, že opatrná vláda učinila rozdíl mezi řeholníky, kteří před 21. rokem věku svého a kteří po něm profesi složili. Jen těmto se platí škrovná pense, oněm pak nic, jakoby teprve s 21. rokem *svobodné rozhodnutí se k nějakému stavu místo mělo*. Vhodně k tomu podotýká „*Unita catolica*“, že vláda předpokládá rozum u jiných lidí v roce

21., o němž u ní i v 40. a 50. s právem pochybovati lze. —

Z Itálie. Vláda italská počíná si v jižních krajích tak, že i liberalní listy ošklivost svou nad ukrutenstvím tím na jevo dávají. Jeden z listův tvrdí, že vláda sice pronásleduje briganty; že ale briganti by byli lidu mnohem milejší nežli barbarské jednání úřadů královských. V Sicilii olupují úřední sluhové obyvatelstvo za bílého dne o všeliké jmění. Na statku pana Ciuro stloukli úřední pocho-pové hlídače, pobili domácí psy, vyrazili dvěře a odnesli sýr i jiné věci z domu. — Jednoho dne 20 osob bylo z nenadání zatknuto, svázáno, holemi stlučeno a jinak zohaveno, načež, když se prokázala jejich nevinnost, domů jsou propuštěni. — Dvě nevinné dívky Lucia a Karmela Fucia mučeny jsou způsobem hrozným z té příčiny jedině, že prý bratr jejich náleží mezi briganty. — Domovník Alfio Marchese a oba synové jeho ukrutně jsou ztýráni; ubohému starci vyrván vous. Lucia Messina též ukrutně jest zohavena a obličej její bodákem poraněn. — Giuseppe Tabacco byl nemilosrdně zmrskán, a po celé čtyři dny v temném vězení hladem mořen, ani chleba ani vody mu neposkytnuto. — Lucia Fodero, dívka desítiletá, jest ukrutně zmrskána a celou noc držána ve vězení. Patnáctiletého hochu Salvatero Fodero mrskali celou hodinu metlami, načež tělo jeho octem a solí natřeli. Bratr jeho Sebastiano do naha jest svlečen a hrozně mrskán; jeden z pochopů mu klackem zub vyrazil. — Smutné to zjevy z oné Itálie, jejížto liberalnost se z některých stran na výsost vychvaluje.

Z Francouzsko. V únoru t. r. ohlášén jest v Paříži úpadek firmy Adriana Leklerka peněžníka; dluhy obnášely 1,700.000 franků. Ješto řečená firma bývala vždy za velmi spolehlivou považována, doporučoval ji dříve zámožný jeden a nad míru dobročinný muž mnohým příčinlivým lidem, jenž si skrovné úspory své u Leklerka ukládali. Úpadkem firmy byli ubožáci tito oloupeni o všecken majetek svůj, úhrnem asi o 60.000 franků. Dozvědév se o tom onen dobročinný muž, psal ihned správci zabaveného jmění peněžníkova, že těch 60.000 franků z vlastních peněz nahradí oněm chudým občanům, kteříž všecko své jmění u Leklerka uložené měli; a v krátké době skutečně dostál slovu svému.

Z Paříže. A. (Z dopisu.) Zdá se mi,

jakoby se to v nižších vrstvách zdejšího obyvatelstva vždy více a více kvasilo. Není dávno, co z rána na všech skoro rozích velkými písmeny přilepeno bylo: „Žádné práce. Drahota! Sláva republice!“ — Před několika nedělemi zasláno nejen všem novínám, ale mnohým výtečníkům zdejším ostré republikánské protinapoleonské povolání. Mezi pracující třídou lidu panuje náramná nespokojenost, zakládajíc se na nouzi o práci a na nesmírné drahotě všech i těch nejpotřebnějších věcí. Tuto nespokojenost podporují opošení listy vesměs, svádějíc dle starého svého obyčeje všecko na duchovenstvo a církev katolickou a povzbuzujíc zřejmými slovy chátru, aby se majetku duchovenstva zmocnila. Avšak tato liberalní strana se v tom velmi přepočte. Neboť co by loupeživá chátra z svolaného rozehvátání majetku kněží a řádů duchovních vytěžila, bude tak skrovné, že se tím chtivost loupežníků jen rozdráždí a pak dále požene. Nespokojí se s skrovným majetkem duchovních, ale dá se pak do bohatých peněžníků, kteří svými podvodnými špekulacemi z ubohého lidu tisíce a miliony vydrali a vydírají. Dle těchto znamení jsme na počátku hrozného společenského převratu.

Při tom se musí člověk podiviti tomu, jak si vláda počíná. Místo co by měla náhlému nebezpečí předejiti, zdá se, jakoby schvalně lid k nespokojenosti vyvolávala. Sotva velmi odporný zákon vojenský oběma sněmovnami prošel, již se i s největší přisností vykonává. Již po celý měsíc se tvoří dle téhož zákona mobilární garda, k kteréž všecko mladé mužstvo se potahuje, jenž posud nebylo k vojsku odvedeno. Velký odpor proti tomu panuje všude, tak že zvlášt z měst mnoho mladíků do ciziny odcestovalo, aby tomu ušlo. Tato garda má obsahovati 100 až 120.000 mužů, sloužících za čas války k obsazení pevností atd., čímž se tolikéž mužstva k řádnému vojsku připojí. Tím již nyní francouzské vojsko o 100.000 mužů se rozmnožilo.

Taktéž i zákon tiskový již po celý měsíc zaměstnává obě sněmovny. První odstavec zdá se velmi liberalním, dovolujíc každému bez výminky a bez potazu založiti a vydávati noviny. S jásáním byl skoro jednohlasně přijat. Ale tato radost se brzo co pára rozprchla. Neboť táhly se za tím §. za §. obsahující s přisností drakonskou pokuty až 75.000 franků, vězení na měsíce i roky, okamžité potlačení

a p. Nejhorší však při tom jest provisorní vykonání trestu, hned po výroku první instance. Tak si může mnohý na 6 měsíců k. p. odsouzený redaktor svůj trest odse-děti, nežli od druhé instance jako na po-směch za nevinna uznán bude. A tak jest i s pokutami; ty vedou přímo k finanční záhubě. Nejhůře jest menším „katolickým“ listům, které nejvíce asi 20 neb 50.000 franků vynášejí, ba některé vyžadují i pod-pory. A při tom se obžaloba a odsouzení děje takovou chytrostí, že dělej co dělej vinen jsi a buď pokutován anebo vězen budeš.

Rozhořčenost nad tím jest všeobecná a všechny noviny ji v obecenstvu rozšířiti se snaží. Kdyby nebylo tak mnoho chyt-lavé látky v lidu, nebylo by to tak ne-bezpečné, ale za nynější doby není rádně ohněm si tak zahrávat jako to činí vláda. Proto každý kdo rozum má, radí k tomu, aby se návrh ten jednoduše zpět vzal.

Vedle této drakonické přísnosti proti novinám panuje až lehkomyšlná mírnost v soudech proti zločincům. Tyto dny od-soudil soud Douayský dva *vrahyn* jen k ně-kolikaletému vězení, aby se vyhnul odsou-zení hrdla. Jeden z těchto poctivců, Liné, přepadl stařenu 83letou a podřezav ji břit-vou hrdlo a protna prozřetelně šiji, okradl ji o několik set franků. — Hroznější jest případnost druhá. Lacquemont asi 20letý mladík týral po mnohá léta své dva bratry, 11 a 14letého, a nemoha je s světa spro-voditi, utal jim hlavy sekerou opatrně na-broušenou, aby jemu samému se dědictví po rodičích dostalo. Odsouzení k smrti jest ovšem cosi hrozného, ale zdali pak není též hrozná smrt tak násilným a u-krutným způsobem na nevinných zpáchá-na? — Kam se poděje veřejná mravnost, veřejná bezpečnost, když se i zjevným vrahům tak odlehčuje?

Dnes, (na konci masopustu), zejtra a pozejtří konají se zde průvody „s tučnýmí voly.“ Masařští tovaryši koňmo a pě-šky v nejrozmanitějším pohanském i jinak historickém přestrojení ženou je za nesčí-slného davu lidstva ulicemi a činí zastave-nička u vysokého a nejvyššího panstva, které si za drahý peníz kus masa z těch tučných skotů napřed zakoupí. I jinak panuje všude bujná veselost.

Naproti tomu však *Paříž křesťanská* slaví 40hodinou pobožnost před velebnou svátostí. Dnes (23. února) přišel jsem tro-chu dříve na ranní velkou mši svatou, — zde bývají každou neděli a každý svátek

dvě zpívané mše svaté — první tichá mše svatá nebyla ještě ukončena, protože bylo mnoho lidu u sv. přijímání, což i trvalo při první i druhé velké. Právem tedy po-dotkl kazatel, že „se v tyto masopustní dni praví křesťané odlučují od těch, kteří to-liko rozkoši a vyražení si hledí.“ Ale tak jest v Paříži, a tuším i mnohde jinde — jednak radovánky a veselí, rozkoš a ho-vění všem vášním, jinak vzorná pobožnost a horlivost ke všemu dobrému. Mezi o-běma zpousta lidu semo tam se klátí; — kdež pak ustane konečně? (A. P. Z.)

Ze Španělska. Královská akademie dějepisná v Madridě zvolila dne 17. ledna t. r. proslulé učence německé: probošta a profesora *Döllingera*, opata *Haneberga* a převora *Pia Gams-e* v Mnichově, pak pro-fesora *Hefele* v Tubinkách za čestné či dopisující údy své. Na theologickém ú-stavu Eskurialsém v Madridě přednáší se v biblickém studium *Hanebergův* spis „Dějiny zjevení Božího,“ a rovněž i *Hanebergova* kritika o spisu *Renanově* (*Život Ježíšův*) na jazyk španělský jest přeložena.

Z Ruska, 9. března 1 Od pomoří bal-tického až po hory uralské ba i dále zuří taková bída, jaké ani v hladovém roce 1833 nebylo. K severu a severozápadu jsou oby-vatelé 19 gubernií v největší nouzi pohří-ženi; na tisíce jich buď doslovně hladem pomřelo, buď zahynulo hlavničkou násled-kem hladu; k potravě se již ani mecho-vin, ani kůry stromové nedostává; venko-vané strávivše poslední své obilí a skr-mivše i došky s střeš svých dobytkem, opustili chýše své a bloudí polomrtví po krajině, městech a dědinách, za pomoc vzývajíce. Krajiny, v nichž se taková bída rozhostila, jsou tak obšírné, že při špatných cestách ruských ani nelze ubíd-něným v čas ku pomoci přispěti; z tako-vých krajin nedonikne volání o pomoc tak snadno do měst, a když donikne, jest všechna pomoc jak vlády tak soukromníků jen jako kapka do moře. I ústřední gu-bernie navštíveny jsou ranou touto, nej-více Režanská a Smolenská, ba i obyva-telé východní Sibíře trpí velikou nouzi pro lonskou neúrodu a letošní krutou zi-mu. Zprávy o tak truchlivém stavu země docházejí příliš pozdě (viz Bl. let. č. 8 str. 126 z Petroh. 24. února) uší caro-vých. Od té doby, co o tom vláda zvě-děla, jest velkokníže carevic v čele usta-veného komitétu pomocného a dary se scházejí s chvalitebnou štedrostí a horli-vostí. A však dle povrchního rozpočtu

jest nejméně 15 millionů rublů potřebí, aby se lid jen hladu uchoval; při tom jest za příčinou špatných cest a ještě špatnější povětrnosti skoro nemožno, sebrat dary v čas na místo dopravit. Do Čudska zasláno 40.000, do Oloncka 32.000 a do Archangelska 18.000 a do jiných nouzí postižených gubernií po 10.000 stříbrných rublů, — značná sice pomoc dle cifry, ale pro potřebu tolik znuzeného lidstva — jako kapka do moře zvlášť ohledem k náramné ceně obilí a nutné jeho potřebě k setbě jarní. Za takových trudných poměrů není k víře podobno, aby se ruská vláda odvážila, rušiti tak velmi potřebného pro celou Evropu míru, neboť by tím svůj vlastní lid v bídu ještě větší uvrhla.

— *Z Petrohradu 10. března.* — V rovném poměru s bídou zmáhají se též zločiny v velikánské říši ruské. Dle statistických výkazů zhoršil se mravní stav lidu náramně; krádež, loupežnictví, vražda jsou denní události. Od r. 1860 vzrostl počet kriminalních trestanců z 321.000 na 370.000. Lid na *knutovládě* uvyklý nemůže se vpraviti v řád svobodství, a nelze odstraniti výtržnosti leč se postupem času i vzdělání mravně a zvlášť náboženské vzmůže. (A. P. Z.)

Z Anglicka. V Londýně konalo se dne 4. března t. r. četné shromáždění katolické „spolku mírnosti“ a sice v Exeter-Halu, kdež jindy toliko protestanté angličtí svoje schůze konávají. K návrhu předsedy arcibiskupa dr. Manninga uzavřelo shromáždění podporovati všemožně návrh v parlamentu anglickém učiněný v ten smysl, aby nedělního dne *hospody* zavřeny zůstávaly. Zmíněný spolek mírnosti čítá v Londýně 50.000 údů, mezi nimi 90 kněží, 5 biskupův a 2 arcibiskupy.

— *Z Londýna. (14. března.)* A. Již po několik dní jedná se v nižší sněmovně o otázce *irské* za vřelého účastenství obecnstva. Zástupce irské záležitosti *Maguire* vystoupil a ličil obšírnou řečí truchlivý stav Irska a nespravedlivé potlačování, jehož zakouší od Anglicka nyní jako druhdy. Za hlavní důvody vši nespokojenosti udával *poměry nájemnické a církev anglikánskou*. O této zvlášť tvrdil, že jest nenáviděna po celé zemi, poněvadž uráží náboženské city obyvatelstva, ano v ní spatřuje znamení své poroby a ponižení. Katolíci prý rádi se vzdali důchodů státní církve, ba i každého placení svých kněží od státu, jen aby si v náboženských po-

měrech svobodu zachovali. — Poměry nájemnické zasluhují dále důkladné opravy. Počasné bytování panovníkovo v Irsku, ač prý by žádoucí a s vděkem přijato bylo, nikoliv dostačí; i zakoupení železnic státem nepáčí se za velikou výhodu. Oprava poměrů mezi statkáři a nájemníky na spravedlivém a uznaném základu jest daleko potřebnější, ba svrchovaně nutná a nikoliv nemožná. Protož radí řečník, aby vláda rozhodnutí irské otázky v duchu vlastenském a loyálním podnikla a řiší očistila od fenianstva a irské obyvatelstvo jednou sprostila od staletého utrpení. — Proti tomuto katolickému Irčanu, an se věci svých rodáků vřele, ba skoro vášnivě ujímal, povstal lord *Mayo*, chladný protestant a zástupce vlády, a snažil se, aby stížnosti jeho oslabil a veškerou výdatnou pomoc co nepotřebnou překazil. Mezi jiným poukázal k tomu, že se za posledních 25 let cena dobytka, obilí a j. denní a roční mzda a t. d. značně zvýšily, počet pak zločinů zmenšil, pročž že prý nemůže býti řeči o hmotném úpadu Irska; dále dokazoval, jak mnoho Irčanů jest v úřadech státních, tudíž prý nelze mluvit ani o potlačování jich a strannosti k nim. Co se týče poměrů nájemnických, o těch že se co nejdříve učiní návrh k zákonu, jímž by se značně zlepšily; tak též sliboval, že se rozmnoží dráhy a že k vzdělání lidu založí se „*university katolická*.“ Co do poměrů církevních nutno prý očekávati výsledek vyšetřování *Rusellova*. — Toto vládní vysvětlení neuspokojilo stranu nižádnou: ani irskou, poněvadž se na její stížnost nebralo ohledu; ani anglickou, poněvadž slibuje „*university katolickou*“, která jest kovaným Anglikáncům svatokrádežným útokem na práva státní církve. — I tiskem se hojně pojednávala ta otázka, a tu zvlášť vyniká návrh *Johna Brighta*, aby se irští nájemníci znenáhla přeměnili v svobodné sedláky tím, kdyžby jim vláda zapůjčila peníze k zakoupení pozemků, kteréby pak po lhůtách částečně spláceli. Ten návrh dochází všestranné pochvaly, tak že jest pravdě podobno, že ho vláda použije, aby konečně ubohému, po sta let utlačovanému národu spomoženo bylo.

(A. P. Z.)

Z Ameriky. (*Protestanti proti freimaurům*). Za našeho věku vzmáhá se i mezi protestanty vždy více přesvědčení o neblahém působení tajných spolků; důkazem toho jest poslední synoda od Evan-

geliků německých v Americe konaná, která následující resoluce přijala: 1. Tajné spolky freimaurů, oddfellows a j. v. chtějí reformovati svět bez Krista, a mravný stav lidstva zlepšiti hodlají bez Spasitele, tudíž vykupitelské dílo Kristovo za nepotřebné prohlašují; 2. spolky tyto některá místa z písma sv. potahují na své lóže a práce od nich podnikané, což jest nekřesťanské a rouhání proti Bohu v sobě zavírá; 3. jelikož tyto spolky zapovídají ve svých shromážděních modlitbu ve jménu Pána Ježíše a toliko výmínečně ji připouštějí, prohlašuje synoda, že ten křesťan, jenž s nimi společenství má, obavného zapření víry své v Krista se dopouští; 4. přísaha mlčelivosti, kterou každý nový úd spolku skládá, jest zneužíváním přísahy a hříchem pro každého křesťana; 5. historicky se dá dokázat, že spolky tyto z nevěreckého deismu svůj původ vzaly, což jest důkazem, že proti křesťanství bojují. Synoda vyzývá všechny pastory, aby věřících varovali před těmito záhubnými společnostmi, a nařizuje spolu, aby údům tajných spolků večeri Páně odepřeli. Obec ať se náležitě postará o chudé, nemocné, vdovy a sirotky své, aby snad z nouze někdo z nich do některého tajného spolku nevstoupil.

Z Indie východní. (Pokračování.) Čtyři spolky protestantských misí (Church-Missionary, Propagation-gospel a Wesleyan v Anglicku*) a spolek Amerikanský) zasílají každoročně do Madury víc než 1,000.000 franků, kdežto misie katolická od společnosti Lyonské k rozšíření víry jen 60.000 franků ročně dostává, ačkoli třikrát tolik duší čítá co misie protestantská.

V jižní Madure v okrese Tinnevely obnáší počet protestantů dle poslední zprávy z r. 1865 jen 22.000, kdežto ještě r. 1862 dle udání protestantských misionářův se 45.360 vyznavačů počítalo. Okem závistným pohlížejí misionáři protestantští na vzrůst katolické církve v oněch krajinách; závist ta nezfídka bohužel hnusným způsobem se projevuje. (Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— „Škola a Církev.“ O knižce té časové zmínili jsme se v předešlém čísle. Od té doby ozvalo se mnoho soudných hlasů o tomto spisku s velikou pochvalou; jmenovitě pak vyslovila se jistá popřední autorita ve věcech školských a církevních o brožůrce této v tato slova: „Jménem svým a veškerého duchovenstva, i z větší části nepokaženého našeho národního učitelstva, ano i ve jménu staročeských katolických rodin našich volám spisovateli z plnosti vděčného srdce: „Zaplat Pán Bůh!“ „Škola a Církev“ výtečně se podařila!“ — Má-li se však zdařiti úkol spisů podobných, potřebí jest, aby hojně rozprodávali se v rodinách našich katolických. Každý takový spisek stává se v rodině takorika strážcem, jenž protivné, záhubné a převrácené smyšlenky nevěrecké mocně zapuzuje ode prahů nenarušených novomodní nevěrou. Mimo to pak jest věcí jistou, že čtenářové zdařilých spisů podobných tím pozorněji naslouchají a tím snadněji porozumějí ústnímu slovu Božímu s kazatelny. Milo jesti slyšeti, že na některých osadách již nyní až do 40 výtisků spisku toho rozprodalo se. Odporoucí se rozšiřování spisku toho důstojnému duchovenstvu, kteréž ovšem v těchto dnech perné zkoušky silami spojenými bude muset pracovati o svaté úloze své.

— „Ročník Jednoty pro dostavění chrámu sv. Víta na hradě Pražském za správní rok od 1. května 1866 do 30. dubna 1867.“ Nákladem vlastním. Tiskem B. Stýbla v Praze. Stran 127.

— „Obecná či národní škola. Její opravy a oddělení od církve.“ Sepsal Ant. Škodopole, kand. dokt. v bohosloví, profesor pastorálky, obecné methodiky a katechetiky na bohosl. ústavě v Budějovicích, bisk. notář. V Praze 1868. Nákladem kněkupectví I. L. Kohera. Stran 90. Cena 40 kr. Vyloživ slohem jasným posavadní spojení školy s církví v Rakousku, kdež stát celou správu a vnitřní ústrojí školy v rukou má, objasňuje p. spisovatel význam nynějšího pokřiku: „Oddělení školy od církve,“ proti němuž mluví sama úloha, sám cíl národní školy, této netoliko vyučovací, ale i vychovárny, dovozuje dále, že oddělení školy od církve jest skutečné zapření svobody náboženské a tedy zapření zásad konstitučních, porušení přirozeného práva církve a rodiny. Za školy zřízené na základě náboženském nežádá snad jenom církev katolická; židé i evangelíci musejí rovněž tak mluvit, pokud

*) Příjmy těchto tří společností protestantských páčí se ročně na 9,000.000 franků; Wesleyan-Mission-Society měla r. 1865 příjmů 3,717,125 franků; Propagation-Gospel-Society přijala 2,279,650 franků a tolikéž asi činily příjmy Church-Missionary-Society. Kdyby rozšiřování víry křesťanské toliko na penězích záviselo, musela by aspoň celá Madura dávno již samými protestanty obydlena býti.

si váží sami sebe a pokud náboženství své v uctivosti mají. V oddílu 5. mluví o dohlídce školy vůbec a místní, kterouž vede farář, zvláště, kteréžto povolání a právo neohroženě hájí, odmítaje fráse, že duchovní správce nemá dostatečných vědomostí methodických, že církev opravám ve škole národní překáží a proti nim se vzpírá, a jiné podobné výtky. Spisku tomuto přejeme hojného rozšíření zvláště v kruzích vzdělanějších.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 6. (květnový č. Marianský) obsahuje duch. řeči: Na slavnost sedmera bolestí P. Marie: Co a proč trpěla Maria? Na ned. III. po Velikonoci: 1. Výklad sv. evangelia. 2. Proč nemůžeme v mnohých stránkách porozumětí učení Kristovu? Na ned. IV. po Velik. Výklad sv. evangelia. Na slavnost sv. Jana Nepom. 1. Ač víra nejdražší pro člověka jest, přece si jí mnohý neváží. 2. Přímluvy sv. Jana v mnohých věcech zapotřebí máme. Na ned. IV. po Velik.: 1. Výklad sv. evangelia. 2. Nejen posluchači, ale i plnitelé slova Božího býti máme. 3. Kdo modlitbu zanedbává, moc a vládu Boží popírá, a milosti Boží zbavuje se. Na křížové dni: Modlitvi se musíme v duchu a v pravdě. Na slavnost na nebe vstoupení Páně: 1. Výklad sv. evangelia. 2. Kdo chce do nebe, musí po nebi toužiti a hledati ho.

— „*Národní bibliotéka*.“ Výbor prací čelnějších spisovatelův českoslovanských bude vycházeti nákladem kněhupectví I. L. Kohera v Praze s počátku v 14 denních lhůtách, později, jakmile se dostatečný počet odběratelů přihlásí, za týden po sešitech čtyřarchových dvanáctky na pěkném papíře (sešit pro odběratele celé sbírky 30 kr.), a díla spisovatelův, jejichž jména budou na obálkách „Národní biblioteky“ ohlášena, budou se tím způsobem střídati, že ku př. sešit 1. bude obsahovati začátek *básní* Čelakovského, seš. 2. začátek *prosaických* spisův Jungmanna, seš. 3. začátek *velké dramatické* básně Chmelenského, posud netištěné. Nikdy nebudou v *jednom* sešitu spisy dvou spisovatelův, také budou díla každého jednotlivého spisovatele (ku př. Frant. *Pravdy*) zaujímati v „Nár. bibliotéce“ zvláštní díly. Při ukončení spisů jednotlivého spisovatele přidána bude obšírná jeho biografie (životopis) s věrnou fotografickou podobiznou pp. odběratelům celého díla zdarma. Ohlášeni toto přijali jsme proto, že není třeba zavazati se k odebrání všech spisů celého díla, nýbrž možno též odbírat jen ty svazky, jež obsahují díla spisovatele tomu onomu čtenáři zvláště milého a drahého. Dovolujeme si

připojit otázku, nebylo-li by záhodno k vůli hojnějšímu odbytu snížití cenu 4archového sešitu z 30 na 25 kr.?

— „*Der Vertheidiger als Kämpfer für Gott, Recht und Wahrheit. Politisch-nationalökonomisches Organ der kathol. Interessen Oesterreichs und Deutschlands. Salzburg, Nonnthal Nr. 17.*“ Ten jest název nového polit. listu, o jehož ohlášení jsme požádáni byli. Pod adresou svrchu udanou lze jest obdržeti číslo na ukázkou, po jehož přečtení by se předplatiti mohl, komu by se zalíbilo.

— „*Putování do svaté země.*“ Vypravování o cestě do Jerusalema, Betléma, Nazaretu a jiných měst a krajin posvátných. Popisuje Josef B. Bumba, kněz církevní. Oddíl první. V Hradci Králové 1867. Nákladem Dědictví Maličkových. O tomto spisku a jeho německém překladu dí J. Excel. nejdůst. p. biskup Budějovický: V knížkách svrchu dotčených a pěknými obrázky okrášlených vypravuje zbožný poutník celou svou, mnohdy i nebezpečnou vždy však obtížnou cestu, a popisuje způsobem prstonárodním i dítkám srozumitelným vše, což ho na cestě té potkalo, co viděl, slyšel a v srdci svém pocítil. Chtěje spis svůj i outlé mládeži přístupným a půvabnějším učiniti, použil k tomu docela vhodné způsobu dialogického, aby dítkám zavalil příležitost, aby samy, kde by se to nahnulo, vypravovati mohly, co vědí z biblické historie. Knížka tato, která se velmi dobře hodí za odměnu pilným dítkám, stojí toliko 50 kr.

— Předplacení na spis: „*Dějepis Hradce Králové a biskupství Kralohradeckého.*“ Kněz Jeronym Jan Solař, člen řádu premonstráckého v Želivě, sebral a sepsal dějepis Hradce Králové, někdy v náboženském ohledu prvního a v politickém druhého po Praze města v Čechách, spolu pak starobylého, nyní biskupského velechrámu sv. Ducha, s důkladným přehledem historickým a statistickým diecése Hradecké. Spis ten má býti pamětí diecésního jubilea před čtyřmi roky slaveného a pomníkem výtečné opravy kostela katedrálního, ano i poněkud přispěti k dokonání jejímu. Dějepis tento, asi 30 tištěných archů, bude vycházeti po sešitech pětiarchových ve velké osmerce. Jak mile se přihlásí 350 odběratelů, začne tisk a sešit jeden po druhém vydáván bude pravidelně a jistě za měsíc; každý sešit počítán za 50 kr. Peníz vybírán bude buď při příležitosti, nebo při dodání poštovní dobírkou. Podepsati se lze u vikariátních úřadů.

— V obchodu p. Jindřicha Trenkwal-

da na Ferdinandově střídě v č. 118—II. nachází se sklad *paramentů* z Vídeňské továrny Karla Giani-ho. Jsou tu látky rouch bohoslužebných v barvách církevních utkané a vyšíváné dle přesných vzorů a nákrešů jakož i hotová roucha střihu ušlechtilého bez onoho nepěkného výkrojku na prsou. Ceny jsou tytéž jako v hlavním skladu Vídeňském, nižší za kasuli 20 zl. a pak výše do set. Rozumí se, že látka nejlacinějšího roucha mešního má v sobě málo hedbáví a že lépe jest přidati na roucho trvalejší. Pan Trenkwald obstarává též ušití rouch, vyšívání zlatem i stříbrem, malby a práce pasířské i zlatnické a na každou poptávku dá ochotně odpověď. — Při této příležitosti podotýkáme, že v listech těchto častěji jmenovaný pasíř p. Karel Zimmer v staré poštovské ulici č. 1013—I., z jehož dílny vycházejí vkusné nádoby a náčiní bohoslužebná, jako kalichy, ciboria, monstrance, lampy, svícný, kaditelnice i konvičky, tyto dni dohotovil pro farní chrám v Bezdězi pěknou monstranci kovovou a pozlacenou slohu románského se stříbrným melchisedechem, kteráž i s pouzdrzem stála asi 130 zl. Na oba tyto závody obracíme zřetel vel. duchovenstva a dobrodinců chudých chrámů Páně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Halíř, kaplan v Čisté, 20. března (nar. v Nymburku 11. června 1840, vysv. 15. července 1866);
- p. Jeronym Hoeniger, tajemník k. arcib. konsistoře, arcib. notář, 26. března (nar. v Planě 27. července 1795, vysv. 7. srp. 1820);
- P. Medard Simon, kn. ř. piarist., uč. na hl. škole v Benešově, 27. března (nar. 4. listop. 1841, vysv. 29. ledna 1867.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Ferd. Döbler, řid. a katecheta hl. a niž. realní školy v Joachimově, za faráře v Paulusbrunnu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Filibert Bettlmann, kněz ř. cisterc. v Vyšším Brodě 13. břez. (nar. 29. září 1825, vysv. 2. listop. 1851).

Vyznamenání jsou:

- p. Alfons Šulák, c. k. polní kaplan, rada voj. manželského soudu ve Vídni, pap. čestný komoří atd., jmenován čestným radou bisk. konsistoře Budějovické;
- P. Jan Galla, kn. ř. Maltez., děkan v Hořázdovicích, jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Ketzer, koop. za administr. v Albrechticích;
- p. Jan Švejda, kaplan v Táboře, za kapl. a katech. ve Volyni.

Uprázdňené místo:

- Albrechtice, fara patron. p. Vojt. Šebesty, do 1. května.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Kašpar, kněz na odpoč. v Práskace, dne 12. března (nar. v Litomyšli 11. ledna 1798, kněz od 14. ledna 1821);
- p. Karel Mareš, farář v Šlapanově, dne 14. března (nar. v Zamberku 30. září 1799, kněz od 24. srpna 1824);
- p. Martin Dvořák, duchovní správce v Smrčné, dne 20. března (nar. v Kunwaldu 3. listop. 1817, kněz od 25. červ. 1843).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Dominik Králík, farář v Holštálkově na Moravě, za faráře do Lipnice;
- p. Frant. Nedvěd, farář v Podole, za faráře do Vejvanovic;
- p. Frant. Fischer, kaplan v Bojanově, za faráře do Pěčína;
- p. Ferd. Blecha, kaplan, za adm. v Solnici;
- p. Frant. Kotrbelec, koop., za admin. ve Vojnoměstci;
- p. Ant. Kupka, kaplan, za admin. v Šlapanově;
- p. Cefyriin Benesch, koop. ve Štokách, za admin. do Smrčné;
- p. Jos. Webersík, Pračovský farář na odpoč., za zámeckého kaplana do Hostačova.

Uprázdňená místa:

- Vojnoměstec, fara patron. hraběny Clam-Gallasové, od 1. března do 20. dubna.
- Šlapanov, fara patron. knížete Hohenzollern-Sigmaringen, od 15. března do 26. dubna.
- Solnice, fara patron. p. Huppmanna, od 15. března do 26. dubna.
- Smrčná, lokalie patron. nábož. matice, od 21. března do 2. května.

Pro sv. Otce odevzdáno zdejšímu spolku sv. Michaela z vikariatu Sedlčanského 285 zl. 60 $\frac{1}{2}$ kr. a sice z farní osady Chlumské 62 zl. 24, Dublovické 35 zl. 30 kr., Klučenické 5 zl. 16 kr. Kosová Hora 26 zl., Krásná hora 8 zl., Nechvalice 17 zl. 83 kr., Petrovice 31 zl. 44 kr., Podčepice 38 zl. 88 $\frac{1}{2}$ kr., Sedlčany 40 zl. 55 kr., Skryšov 11 zl. 80 kr., Vojkov 8 zl. 40 kr. Připojené žádosti o uveřejnění jmen jednotlivých dárců nemůžeme vyhověti pro nedostatek místa a nad to nadějeme se, že spolek sv. Michaela uveřejní celou sbírku.

Do Roud.: Stane se. — Z Pod. — příště.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
narii číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádových
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Řeč kan. Moufanga

ve valné hromadě bratrstva sv. Michaela
ve Vídni 22. března t. r.

Osvícení, nejdůstojnější knížata církevní,
velectěné shromáždění!

Nejhorší a nejhroznější zbouření, které
se kdy událo, byla zpoua andělů proti
Bohu. První odbůjce byl lucifer, jemuž
duchem a mocí, přivrženci a úspěchem ještě
žádný ze všech těch odbůjců, kteří kdy
svět v neštěstí uvrhli, se nevyrovnal. Ale
ani lucifer neztroskotal říši Boží. Naopak
— i on musel přispěti k oslavení veleбно-
sti Božské; a v mukách pekelných oslavuje,
nešťastný ten anděl, i se stranníky svými
na věky neskonanou svatost a spravedlnost
Boží. Když lucifer se zbouřil, povstal ihned
nejpřednější ze všech andělů, ochránce
bratrstva našeho, a zvolal: Michael, t. j. „kdo
jako Bůh,“ a po slovech těch svrhl celou
tu zpouu s nebes do propasti, a sv. zá-
stupové andělští počali živému Bohu zpí-
vatí věčné ono a neskonale „Svatý, Svatý,
Svatý.“

Velectěné shromáždění! Nejen v říši
duchů povstalo zbouření a boj, porážka a
vítězství; událost se to vše i v říši Boží na
zemi.

Když Syn Boží přijav tělo lidské se
narodil, zpívali ovšem andělé: *pokoj* lidem
na zemi; ale touž dobou tasil Herodes meč
touže po bezživotí dítěte a později sám
Spasitel učeníkům svým předpověděl: Pro-
tivenství a pronásledování trpěti budete;
ale nebojte se, dodal, jáť jsem přemohl
svět. A ta jest filosofie dějepisu po celých
1800 let; samý tu boj, samá zpoua, samé
neštěstí a zkáza, lidským-li okem na děje-
pis hledíme; ale jen vítězství, jen triumfy
a oslavení to jest, patříme-li na dějiny o-
kem živé víry. Nepřátelé Kristovi, ach ti
zvítězili nad ním, vždyť na kříž přibili jej
a pod křížem posmívali a rouhali se Jemu;

ale co záhubou jeho býti mělo, bylo právě
vítězstvím jeho, a když židé nad smrtí je-
ho jásali, tu Pán dokonil své dílo vítězné,
tu svět byl vykoupen. A právě tak děje
se po celých těch 18 století i jin církev-
ních.

Jaký bych Vám to, Velectění, by času
bylo, nakresliti mohl obraz pohromy a po-
rážek dle soudu lidského, a přec jen obraz
slávy a vítězství dle soudu víry.

Malá obec, již apoštolé založili, musela
ihned z Jerusalema se rozprchnouti. Ne-
štěstí to bylo, a zdálo se pro křesťanství
záhubou býti; však nikoliv, právě to mělo
Prozřetelnosti Božské posloužit k tomu,
aby pravá víra do všech sousedních krajin
a zemí se rozšířila.

Vidímeť hned pak, kterak církev Boží
daleko po celé říši římské se rozšiřovala.
Všickni, kdož šlechetnější mezi pohany byli,
komuž na vyšším poznání záleželo, kdož
po čistší mravouce, po útěše svědomí tou-
žili — všickni ti hrnuli se do církve, kte-
ráž hned pak ne na tisíce a statisíce, ale
na milliony čítala vyznavačů.

A nechal snad Bůh církev svou tak
pokojně, znenáhla se zmáhati? O nikoliv!
Přišloť pronásledování a opět pronásledo-
vání a desetkrát pronásledování, 300 let
dlouhé pronásledování. — Jak často asi
křesťané za dob tehdejších nařikali, jak ča-
sto se tázali: „Bože, proč to trpíš? Jak
můžeš dopustiti, aby nepřátelé pustošili vi-
nici, kterouž štípila pravice Tvá, aby církev
tvou hubili?“ — Nyní však víme, že právě
ona pronásledování měla víru v srdcích u-
tvrđiti, církev očistiti a uchovati všech údů,
kteří Božské krásy její na ujmu býti mohli.

Konečně po 300 letech vzešel církvi
opět pokoj, i zdálo se, že přichází čas, kdy
křesťanství ve světě vládnouti bude. — Cír-
kev těšila se uznání a ochraně římských
císařů, Konstantin Vel. stal se křesťanem,

Theodosius Vel. snažil se veškerou správu státní zbudovati na základech křesťanských a mnozí zajisté domnívali se již, že daleka není doba, kdežto kříž Kristův v pokoji panovati bude nad celým světem.

Však hle, moc ochranná zahynula, pak přihrnuli se barbarové, na východě Persané a způsobili odtržení říše východní od západní, a od severu vtrhli pohanští barbaři, praotcové naši (Germané) a strašnými pleny a nesmírnými bídami konec učinili říši západní.

Bylo to neštěstí? Ó nikoliv! Pohledněme do Cařihradu, jaké tam křesťanství povstalo pod ochranou dvoru císařského. Tam vyvinulo se úplné ujařmení církve sv. Císařové a císařovny rozhodovali o víře, ustanovovali a sesazovali dle libosti biskupy, poroucheli konciliím a učinili náboženství opovržlivým nástrojem politiky. Tato byzantská zpousta nesměla se rozšířiti po celém světě, sice by po lidském soudu náboženství bylo zhynulo, a proto musela říše východní odtržena, západní zbořena býti, aby církve svobodna byla, neb svoboda jest ten obor vzduchový, v němž jedině stromu církve Boží dobře se daří.

Nedosti však na tom. Přišly časy horší, povstal Islam a odtrhl země, v nichž apoštolské stolce prvních biskupů stály, od víry pravé. Leo Isaaurický a jiní císařové byzantští nadchli bludy muhamedanskými a falešné náhledy své uváděli v život — obrazoborstvím. Církve pronásledovali vlastní její ochráncové, a křesťanstvo, jemuž zevnitř tolik nebezpečí hrozilo, ve vlastním lůně svém mnoho nalezalo úhlavních protivníků. Ale proč dopustil to Bůh? Dopustil to, aby papežové bez porušení víry a práva dosáhli vrchovanosti panovníké.

Proto směli byzantští obrazoborci pronásledovati církve, aby ji přinutili, by ochrany u *Pipína* hledala. Tak vinou císařů východních přetržena jest páska, která dosud Řím spojovala s Cařihradem. Pipin mohl nyní založiti stát církevní, Leo III. mohl Karlu Vel. vstavití korunu císařskou na hlavu atd. Povstal onen požehnaný život, spolek všech křesťanských států, jichž společným otcem byl papež a v němž římský císař nejvyšším křesťanstva ochráncem. Mocná ruka Prozřetelnosti Božské obrátila záhubu v prospěch.

Po smrti Karla Vel. nastaly v západních zemích doby těžké.

Bůh dal lidem svobodnou vůli, i dopouští, aby jí k zlému zneužili. Když ale míra zlého naplněna jest, ujme se toho o-

pět Bůh, a svatá mocná Prozřetelnost jeho přivede vše k dobrému. Surovost, násilnictví, spustlost byla nesmírně veliká. Bylať to doba železná. To vše dopustil Bůh proto, aby Islam ještě více se zmohl. Vítězství jeho na západě, kde celou Hispanii sobě podmanil, zpupnost jeho na východě, kde křesťanům i navštěvování sv. hrobu zabraňoval, probudily, podráždily konečně rytířského ducha křesťanstva evropského. Nastaly války křížácké; a obrovské tyto boje, ač vždy vítězně se neukončily, osvobodily přec křesťanstvo. Patrně jest, co by se z nás bylo stalo bez tohoto boje víry a rekovnosti křesťanské s nevěrou a zženštilostí moslemínskou. Co tedy na oko záhubou bylo — převaha Islamu, stalo se v rukou Božích spásou církvi sv.

Však převrat ten spojen byl s velikým nebezpečím. Seznámiliť se křížáci na východě s jinými náhledy, s jinými *zvyky*, oblíbili sobě jinaký způsob života — zle působili na víru a mravy. Církve získala sobě větší moci a vážnosti, kněžstvo zbohatlo a zapomencouc na to, že má solí země býti, v mnohém nedostálo pak vznešenému úkolu svému.

Bůh dopustil, že klesla mravnost, že kruté nastaly boje, že povstaly sekty všeho druhu.

Dopustil úpadek vnější — aby vnitřní život církve znovu zkvéstí mohl.

Hříchy jsou vinou lidstva; dobrého-li z nich co pojde, to dílo Božské jest.

A věru povstalo mnoho dobrého; panující přepych dal církvi sv. Františka z Assisi, panující nevěra a nevědomost sv. Tomáše Aquinského a oběma velikými zakladateli řádů zachránila křesťanství.

A opět přišel úpadek — tak veliký, že nikdy ještě takového nebylo, tak že v 15. století všickni po nápravě v církvi volali. Nastaly opravy, ale zcela jiné, než jakých se lidé nadáli. Jako v těle lidském čas od času neduživé štávy se nahromadí a vyhojení vnitřní pak zdařiti se nechce, až nemocný úd od těla oddělen býti musí, tak dalo se i v 16. století.

Mluvím o velkém onom rozštěpení u víře. Bylo to sice neštěstí, ale ruka Boží užila ho k obnovení křesťanství uvnitř a k rozšíření na venek. V oněch krutých a těžkých dobách — kolik velikých svatých tehdaž povstalo? A kdežto odpadlictví u nás zle rádílo, kolik zemí, kolik národů za mořem získala sobě pravá víra! Bůh jest divotvorný — ze záhuby vyvozuje požehnání.

Však nepřítel církve nikdy nespí; koli-

krát od Boha přemožen byl, tolikrát opět obnovuje útoky své, ba zdvojuje, ztrojnásobňuje je se zlomyslností ďábelskou. Mistrovský to vyvedl kousek, když v minulém století celý vzdělaný svět k spiknutí proti katol. církvi a víře křesť. popudil. Mužové vědy stali se nevěrci, knížata lakotili po vládě, ministři stali se lháři a násilníci, vyšší stavy nemravnými a rozpustilými, lid ztupěl a stal se lhostejným. A pak počal nejstrašnější útok na církve.

Tu i tovaryšstvo Ježíšovo, nejvěrnější ten bojovník za církve a právo, zrušeno bylo, a na všech stranách pozdvíhovala zpoura hlavy své proti sv. Stoličce apoštolské, podněcována jsouc nejen od světských ale i od — duchovních. Nejedni již mysleli, že blízka je církev záhubě, a pravdu měli — kdyby Bůh byl nad církví nebděl. K tomu všemu vypukla ještě r. 1789 veliká revoluce, která ve všech zemích církevní poměry roztrhala a o nic menšího se nezasazovala, než o to, kterak by i každou stopu křesťanství s tváře země vyhladila.

Ale právě nesmírné to zlé krylo v sobě z milostivého dopuštění Božího spásu. Všeobecný převrat totiž pokáral národy, poučil knížata, probudil víru, a což nejdůležitějšího jest, církve uvnitř obnovil a vážnost sv. Stoličce apoštolské v celém křesťanstvu opět povznesl. Neb bez duchovní od Boha ustanovené nejvyšší hlavy jest tělo církve sv. bez síly a života, a to tak jistě, jako že i tělo lidské více žítí nemůže, hlavu-li mu guillotina srazí. Kdežto bláhová knížata 18. století vážnost pap. Stoličce snížiti a zničití usilovala, žádal veliký syn revoluce Napoleon I. sv. Otce, aby opět křesťanství do Francie uvedl, neboť se nedržel pošetilé domněnky, žeby to stát učiniti mohl zákony z parlamentárních debat pošlými, ale vyprosil sobě náboženství odtamtud, odkud ho jedině dosíci mohl, od nástupce sv. Petra, jemuž Bůh pravil: Ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou, a ty jsi pastýř, jenž pásiti má celé stádo, beránky i ovečky. Tak bděl Bůh za minulých 1800 let nad církví svou, a moc a láska jeho zajisté ani za našich dob menší není. Jako celou minulostí, tak i celou přítomností vede církev mocnou rukou svou, a všechny hrůzy a úkory, jichž nám snášeti jest, k prospěchu našemu obrátí. Nastaly nám sice doby těžké, velmi těžké, horší než jindy. Ovšem i v dřívějších dobách řádily boje a útoky, převraty a útisky, ale době naší hrozí nebezpečí zvláštní, jež, pohlížíme-li na jedno po druhém, nás zastrášení mohou, ale

všecka dohromady celý svět zhubiti s to jsou. By nebylo Božského, nadpřirozeného principu životního, který pomocí církve katol. a apošt. Stoličce ještě světem vládne, museli bychom vůči těmto těžkostem a hrůzám zoufat. Nebezpečím těm říkájí *otázky*, protože právě rozřešení jich přetěžké jest a páni u zeleného stolu sobě rady s nimi nevědí. Máme tu 1. v světě *národnostní otázku*, a ta hluboko zasahá. Máme otázku *iberskou, irskou, polskou, německou* a Bůh sám ví jaké ještě. Pak máme 2. *společenskou otázku*, a ta zasahá ještě hlouběji; a vzrůstá se v Anglii, Americe, na Rusi a všude v celém světě. Konečně tu jest 3. *náboženská otázka* zasahajíc ze všech nejhlouběji. A jedinou z těchto otázek mohli bychom zahynouti, nerci-li všemi třemi dohromady. Náboženská otázka podrývá evropskou půdu již po 300 let, ale kritickou, hrozivě nebezpečnou stala se teprv nyní. Teď ji nazývají otázkou *římskou*, a jí rozhodnouti se má celá přítomnost.

Politikové stupně nejnižšího jsou ti, kteří se skutečně domnívají, že v boji o Řím se jen o to jedná, aby opuštěnému království hlavního města se dostalo. Tot jen nepatrný vedlejší záměr; neboť Garibaldi upřímně, — a v tom jest mi přítelem, — v Ženevě vyznal, zcela jasně a srozumitelně řekl, že se tu jedná o něco zcela jiného, totiž o vyhlazení všeliké autority náboženské, o vyhlazení však víry ve vyšší od Boha ustanovený řád, a proto že papežství zničeno býti musí. Nespomůže tedy pranic, jiné-li jméno dítěti tomu dávají; to jest právě jádro otázky římské a díky Bohu, že to tak daleko došlo. Nepřátelé tedy podkopávají základy, na nichž celé společenstvo spočívá. Nebojím se, neb na skále jsou základy ty, na skále, o níž Pán řekl, že jí brány pekelné nepřemohou. Ale nesmíme při tom pokojně složití ruce své v klín a lhostejnými diváky býti; nemámeť pro sebe ani pro vlasti své žádného zaslíbení Božského, ale to víme: že každému odmění Pán dle skutků jeho.

Římská otázka jest tedy otázkou základnou. Bůh svým časem dopustil, aby nádherný chrám, ježž mu v Jerusalemě vystavěli, zbořen byl; veškerou nadzemní stavbu rozmetali, všechny zdě se zemí srovnali. Bůh pokojně na to se díval. Když ale Julian i základy vykopati rozkázal, vyšlehlý plameny ze země a zahnal všechny dělníky. Bůh nedopustil, aby základy chrámu jeho bezbožně zneuctěny byly; a tak zajisté též nepřipustí, aby nepřátelé zákla-

dy církve jeho otráslí, a kdyby přišli přec a základy podkopávali, opět by Bůh, kdyby toho zapotřebí bylo, zázrak učinil, aby je zahnal.

Bůh jest Pán všemohoucí, a zázraky nestojí jej žádného namahání; ale jemu dostačí i přirozené prostředky, a nadpřirozených jen málokdy užívá. A zajisté Bůh má dosti, má nadbytek prostředků. A jaké jsou prostředky ty? Které nástroje má Bůh, aby vítězně ostáti mohl ve velkém boji tom? — Počnu shůry.

Bůh má *Pia IX.*, ten jest nástrojem v rukou Božích. Všickni papežové jsou nástroji Božími, ale mezi 260 jest jich několik, kteří jsou *zvláštními nástroji* v rukou Božích a k těmto patří bez odporu nynější slavně panující sv. Otec náš, Pius IX.

Bůh mu uložil úkol veliký. Máť ducha zpourey, revoluce zničit; to jest první jeho úkol. A ducha náboženského opět obživiti, a to jest druhá úloha jeho. Veliká část života jeho leží před námi i můžeme tedy posouditi, dostál-li dvojímu velikému úkolu svému, a kterak jej již splnil.

Papež tedy nejprv má potlačit ducha revoluce, a jediné on, jen papež sám. O totéž by se zasazovati měli vlastně i panovníci. Avšak ohlédneme-li se vůkol, spatříme, že většina vlád nynějších revoluci slouží, a proto žádná z nich nemůže potlačit revoluci, protože skoro všechny již duchem revolučním nadchly. Ale Pius IX. to učiniti může, jeho se nedotkl ještě duch revoluce; když na stolec Petrův nastoupil, tu blížila se k němu též v rouše nad míru svůdném, v rouše vlastenectví, italská a evropská revoluce. Tu chtěl jej karbonarismus, tento nejvychytralejší revolucionář, polapiti v síť své, aniž by sv. Otec v mírnosti své, kteráž vždy jej zdobila, se byl jen nadál zlořečené zlomyslnosti té, jak jí pak zakusiti musel. Ale ani tu nepolapila jej revoluce v síť své; nýbrž posud tu pevně stojí a právo hájí a právu ani toho nejmenšího nezadává a na všechna lákadla jen: „*non possumus*,“ to nemohu a nesmím učiniti, odpovídá. Náměstek Boží praví: Nesmím to učiniti, protože jen náměstek jest a nikoliv pán nad náboženstvím a mravností. Tak potírá, neustále práva se zastává, revoluci. A revoluce nyní vrhá se na něho. Nejednat se jí, jak jsem již podotkl, nyní o to, aby Řím Italii za hlavní město dobyla, ani o to, aby papeže k vystěhování do Španěl neb někam jinam přiměla. Nikoliv! Revoluce chce zničit toho, který ji potře, potření musí, protože jest

náměstek Boží a proto s Římem se vše rozhodnouti musí. Buď to Bůh tak zařídí, že nepřátelé *nikdy* do Říma neprijdou, protože Bůh chtíti nebude, aby pohltili sv. město, a pak zhyne revoluce *před* Římem; aneb, a i to možná jest, dopustí Bůh, aby nepřátelé dobyli Říma a jej pohltili. Ale pak, věřte mně, že tak se povede revoluci, jako se vedlo draku Babylonskému, když spolknul šišky Danielovy; rozpukl se. — První tedy úlohou Piovou jest, aby potřel revoluci.

Druhá pak ukládá mu, aby náboženství opět obživil, pobožnost povznesl a skutky lásky plodnými učinil. A tu pravím jen tolik: otevřte oči svých, pohledte, chladných a lhostejných katolíků, jaké jste před 30 a 50 lety vídali, nespátříte více. Mnozí z nás ovšem bohužel podivnými křesťany se stali, ale tak planých, ltných, liknavých, bídných křesťanů jako tehda zajisté není více. Víra obživila, pobožnost zrostla a sad Boží, církev sv., jest pokryt nejkrásnějšími květinami křesťanské lásky a milosrdenství. Skoro v každém městě, ba i v každé vsi najdeme chýšku, v níž vykonává se křesťanská „charitas,“ a láska, toť právě ta moc jest, kterouž Bůh svět přemohl. A to jest ten dvojí úkol Piův, aby revoluci potřel a náboženství oživil, a proto chce sv. Otec i svobodu náboženskou míti, abychom věřiti mohli, co a jak Bůh nám přikázal, a lásku prokazovali bez byrokratického řetězování; neb když lásku jako kolo řetězem sepnou, pak i horoucí láska jako hlemýžď ostane v domku svém a nic nepůsobí.

Nastává ale otázka, Velectění, má-li Pius, jediný Pius, síly i moci, aby dostál dvojímu úkolu tomu? Tu odpovídám s myslí radostnou: Zajisté! Máť všeho, čeho potřebuje, s důstatek. Bůh mu dal času potřebného, potřebných vlastností, potřebných nástrojů. Času mu dal! Kterého papeže úřadování trvalo tak dlouho jako papežování Piovo? Jen o 3 leta. ještě za samým sv. Petrem stojí. Mezi 260 papeži jest jen 10, kteří přes 20 let panovali, a Bůh dopřál našemu sv. Otci již 22. roku, a tedy ještě 3 leta mu nastávají, 3 rozhodná leta, i bude teď záležitosti na tom ne k vůli němu, ale k vůli nám, jestli že s ním bojovati budeme a zvítězíme, aneb samotného jej ostavše tím i zahyneme.

I všechny vlastnosti, jichž k velikému povolání svému potřebí má, Bůh mu udělil. Máť *stálost*, neb nikoho se nebojí. R. 1848 opustil sice Řím, ale teprv tehda, když

zbojníci již do paláce mu stříleli a tudíž život jeho v nebezpečí byl. Tu povinen byl církvi, aby z Říma odešel. A teď? Nestrachuje se opět; stálť ovšem Garibaldi se zuřivými svými sbory dobrovolníckými před branami věčného města, ale Pius nestrachoval se. Diplomaté se všech stran se namáhali, aby jej přiměli k smíření se s novověkými těmi ideami, ale Pius neulekl se. Stálý byl a stálý bude.

Se stálostí spojuje i *laskavost*, by sobě srdce všech získal. Zajisté není nikoho, kdož by jednou jej užřev, nadšen nebyl již milostnou jeho tvář, laskavým a otcovským pohledem, dojemným a příjemným jeho slovem. A konečně neschází mu i *nábožnost*, nábožnost, která jej k Bohu povznáší, nábožnost, která jej tak vroucím ctitelem Rodičky Boží činí, že přímluvou její všeho, zač prosí, dosáhne, ač slouží-li to k blahu církve.

Tak stojí tu sv. Otec ozbrojen všemi vlastnostmi, jichž k velikému úkolu svému má zapotřebí. Kdo ale mu pomáhá? —

Korunovaní synové církve — pomáhají ti mu? Má sice císaře ochráncem, ale ten ho sotva uchrání, od toho pomoci se nadíti nemůže. Pomoc jeho záleží v *Bohu a v katolickém křesťanstvu*, neb tak to usoudil Bůh za dob našich. Kdežto vlády k vlastní škodě své neplní povinností svých k společnému otci křesťanstva, nenechává Bůh náměstka svého přec bez pomoci a ochrany. Bůh mu pomoc odjinud zjednal, zjednal mu ochranu v srdcích, v lásce všech národů křesťanských. Jen pohleďte na šíř ten svět; zdá se mi, jakoby se před očima našima naplňovala slova prorocká, jež čteme na den sv. tří králů: „Vstaň,“ volá tu prorok, „vstaň Jerusaleme a zaraduj se;“ vstaň, církvi Boží, a viz. „Nebo aj, tma přikryla národy a mrákota zem, ale nad tebou vzejde Hospodin a sláva jeho v tobě vidína bude. Všickni přijdou k tobě: synové tvoji zdaleka přijdou, a dcery tvé z boku povstanou. Tehdáž užíš je a radostí rozšíří se srdce tvé, když se obrátí k tobě množství moře a síla národů k tobě přijde.“ Takt skutečně se děje.

Velectěné shromáždění! Popatřte jen na jednotlivé země: *Francie* jak povstala pro sv. Otce! *Anglie*, jaký to tam ruch a nadšení pro sv. Otce! *Hispanie*, ta 20.000 mužů poslati chce k ochráně sv. Otce! Ba i malá *Belgie* a *Hollandy* posílají peněz a krve, mnoho-li jen sehnati mohou. V *Porýnsku* mocně srdce bije pro sv. Otce! I z daleké *Ameriky* přišli bojovníci, Kanadané,

aby bojovali za sv. Otce! A co dává *katol. lid* sv. Otci? Dává mu vše, co má, svou krev, své jmění, svou horlivost, své modlitby, svou lásku, všechno, všechno obětuje sv. Otci! —

A co se všude, pánové! v celém světě děje, to musí se i v *katolickém Rakousku* dít. Rakousko nesmí pozadu ostati, neb již od 6 věků uvykli jsme tomu, aby Rakousko vždy v čele kráčelo tam, kde se jedná o osud člověčenstva.

Před 600 sty lety, když sřítla se říše Karla Vel., když nesvorností rozpadnouti se hrozila říše, již císařové ze saského, franckého a švábského rodu tak rozšířili a zvelebili: tu Habsburkovec s Rakouskem to byl, jenž Německo a tím i svět od záhuby osvobodil. Když Turci na brány Cařihradské buráceli, když do Evropy se vedrali, když krásné vlasti podunajské zaplavili, když celé Uhry pošlapali a sobě podmanili a již hrůzou celé Evropy křesťanské se stali, tu Rakousko s rodem Habsburským to bylo, jež válčilo s islamem a křesťanstvo před barbarstvím muhamedánským uchránilo. Když pak nešťastné rozštěpenství, roztrhší Německo, křesťanstvu zkázou hrozilo, kdož to byl, jenž víru obhájil, katol. náboženství v Německu zachránil, kdo jiný, než ideal císařů, veliký Habsburčan Ferdinand II.? Rakušané — nelichotím Vám! — když vypukla revoluce francouzská, kteráž celý svět falešnými ideami svými zaplavila a ve jmenu svobody Evropu krví pokryla a žádnému právu platnosti nedala, a když jiní mocnářové proti cti a svědomí svému spolčovali se s císařem revolučním, kdož to byl, jenž ve věrných Tyrolech svých s chrabřími rakouskými vojíny svými krutý boj ten bojoval až r. 1813 vítězství rozhodl? Bylo to Rakousko a rod Habsburský. Rakousko tedy nesmí poslední zemí býti, nesmí poslední teprv účastníti se i nynějšího rozhodného boje za sv. Otce a proti revoluci; 28 milionů rakouských katolíků tvoří veliké vojsko za sv. věc Boží a církve sv. Proto musíte i Vy i Rakousko k této římské otázce přidati se statkem a krví, láskou a modlitbou, nesmíte ostati za Francií a Anglií, za Belgií a Holandskem a za Porýnskem, ale opět prvního místa sobě musíte dobýti. Ano — to musí *katolické Rakousko učiniti*. —

Ale Rakousko jest nyní — tak píší noviny — slabé a nemocné, Rakousko nyní s nic býti nemůže.

Ano, Rakousko jest nemocno, a lékař,

jehož z ciziny povolali, dosud uzdravit je nemohl. Uznávám sice, ctěné shromáždění, ducha, obratnost a schopnost muže toho, dívím se zmužilosti jeho, že když všickni myslí pozbyli, on síly v sobě pocítil, aby vzal takové břímě na ramena svá; ale pohřešuju výsledky a neshoduju se s léčením jeho. Muž ten zmýlil se v nemoci milé Austrie; dává se úkazy nemoce na některých jen místech se objevivšími klamati i drží se symptomů, které nejsou hlavní věci, a vůbec věc jen povrchně bere, a nevolí pravých léků. Aneb jinými slovy abych to pověděl: pokládá Vídeň za Rakousko. A myslí, že novináři, nekřtění novináři, veřejné mínění v Rakousku vyjádřují. To jest ale ohromný omyl! Pak nevolí pravých léků, neb liberalným formalismem nevyléčí se nížádná nemocná říše. Pánové! Písmo sv. praví: Duch jest, který oživuje! Duch jest; — ale to není žádný duch, jestliže kdo povrhne smlouvami mezinárodními, jakoby jich ani nebylo. To není žádný duch, jestliže v katol. zemi školu od církve chtí oddělit. To není žádný duch, jestliže se manželství o svatost a posvěcení připravuje; to není žádný duch, jestliže kdo ideu, na níž štěstí rodiny a mravnost lidu se zakládá, seslabuje a tím, že manželství za smlouvu prohlašuje, svazek manželský rozvazuje, jak se to civilním manželstvím děje. V tomto nakládání s Rakouskem spočívá jeho slabost; kdyby s ním jinak se nakládalo, brzy by sesílilo. Ale přec ještě nad Rakouskem neoufám. Když sestry Lazarovy oznámily Spasiteli, že bratr nemocen jest, řekl jim Pán: Nemoc ta není k smrti, ale k oslavě Boha, a totéž myslím platí o nemoci Rakouska. Nemoc jeho není k smrti ale k oslavě Boží, a milostivý Bůh dává nyní Rakušanům příležitost, by povstali a pozdravili se ze slabosti a nemoci své, a příležitost ta záleží v nadšeném boji, v úctě a v úctě k právo sv. Otce. Ó, tento boj za Řím, rozmilí Rakušané, tento boj jakoby zcela pro Vás přichystán byl. Vizte, vedle císařského praporu, na nějž každý pravý Rakušan přísahati musí, vztyčuje nyní Bůh korouhev bělozlutou, by se kolem ní sjednotilo celé Rakousko. Roztrženo jest z části Rakousko mnohými těmi boji o národnost, a Bůh sám ví čím ještě vzájemně národy rakouské seslabují se. Potřebí Vám jest zástavy, kteráž by Vás spojila, a ta jest neporušený prapor sv. Otce, ve spojení s černožlutým praporem císaře Vašeho. Ano, ujmeme-li se idey této, oživne-li idea ta v rakouských národech, pronikne-li sídelní a

hlavní i menší města a každou i tu nejmenší dědinku idea o těchto dvou praporech, ó, pak povznese se Rakousko, pak žádný boj neuškodí jemu, ale co vítěz slavně vyjde z porážky této, kterou mu připravili. Neb síla národa jen v náboženském duchu jeho spočívá, to uznali všickni panovníci slavní, to uznal Karel Vel. poručiv ještě v závěti synům svým, aby i tehdaž, kdyby sv. Otec i přísné a nespravedlivé slovo k nim vyřkl, v pokoře je přijali. To uznal Ferdinand II. a tím rozpadávající se moc říše posílil a takto zachovatelem církve v Německu a Německa samého se stal. To uznal i Napoleon I.; nikdo zajisté chytrosti mu neupře, ale když sobě trůn zbudovati chtěl, o to nejprv pečoval, aby náboženství ve Francii opět domov mělo; věděl velmi dobře, že na půdě revolucionářskými ideami podryté žádný trůn pro dynastii postaviti se nedá. To však chtěl i císař Váš, ano jak za jisto mám, chtěl to, když co mladý císař r. 1851 církvi svobodu navrátil, a r. 1855 a 1856 konkordát uzavřel. Tehdaž nadšen, oživen byl velikou a pravdivou myšlenkou: „Pojistím národům svým svobodné vykonávání jejich náboženství, jejich katolické víry.“ A tím císař vykonal — ať si mluví noviny o tom, co chtějí — dílo veliké, skutek víry, dílo spravedlnosti, dílo požehnání, neb kdyby v církev co v zástupkyni Boží byl nevěřil; zajisté by všech tak zvaných císařských práv a nároků tak volně se byl neodřekl, ale on viděl v církvi svou matku, matku na místě Božím, i sklonil se před ní jakožto první její syn. Bylo to dílo spravedlnosti; neb napravití chtěl bezprávi, jehož se mnozí z předchůdců jeho na církvi Boží byli dopustili. Bylo to dílo požehnání, nepochybuju o tom, ač přijde snad až za nějaký čas; neb psáno jest v desateru přikázání Božích: „Kdo ctí otce svého a matku svou, tomu dobře bude na zemi,“ a on ctíl otce, t. j. sv. Otce v Římě, a ctíl matku, t. j. naši sv. Církev katolickou, a proto dlouho žíti a dobře jemu bude na zemi.

O konkordát ten ovšem tuhý vzplanul boj. Zruší-li jej jednostranně, spáchají hrozné bezprávi, ale Bůh může i bezprávi obrátiti v požehnání. Člověk nemá nikomu křivditi, Bůh však může křivdu v dobré obrátiti, a to, doufám, stane se jistě. Když David s Goliášem potýkali se měl, oblekl jej Saul, jak rozum kázal, v silné odění, a v odění tom měl obru vstříc jíti. Tak bojovali i ti, kteří hájili církev Boží v Rakousku, s mocnou zbrojí konkordátu. Ale Da-

vid nemohl jak náleží zručně v odění potýkati se s Goliášem, i svlekl je, vzal prak svůj, vložil v něj kámen a udeřil obra v čelo, že na zem padl; nikoliv oděním, ale skrze Boha a zmužilou důvěru porazil jej pacholík.

Potřeba však jest, aby katol. Rakousko i živě katolickým, nikoliv zmrzačile, ale vroucně katolickým bylo, neb u bojujícího vojska záleží vše na tom, aby pro věc, za kterouž bojuje, opravdově nadšeno bylo. A tu musí především duchovenstvo předcházeti. Ovšem jest církev matka všech, a sv. Otec jest všech katolíků otec. Ale my kněží přece první máme povinnost a proto nám i první úloha patří.

A co má činiti duchovenstvo? Má poučovati lid, oživovati jej slovem i příkladem pro sv. věc, již teď Otec sv. zastupuje; a to vše má činiti zmužile a moudře.

Do otázek politických duchovenstvo nemusí se míchat; to jest velikým úkolem náboženství a budeme-li náboženství pěstovati, pak pomůže sobě zdravá politika, ovšem později, ale znenáhla přece sama.

Příklad nám dává duchovenstvo francouzské. Císař pomohl Itálii na nohy. Toto království, roztomilé toto království jesti stvůrou jeho; a nic méně to nebylo ani francouzskému episkopatu ani francouzskému duchovenstvu závadou, aby se Říma nezastali. A s jakým prospěchem?

Mluvčí ministr císařův musel vyřknouti, že Řím nikdy, nikdy do rukou Italie se nedostane. Tolik může duchovenstvo, chce-li jen, a k duchovenstvu pak se přidati, s ním ruku v ruce kráčet; musí i šlechta. Žádná země na celém světě nemá takové šlechty, jakou Rakousko dosud má.

Pánové šlechtu! Bůh Vám jen proto takové postavení dal, Bůh Vám jen proto takových vznešených praotců propůjčil, Bůh Vám jen proto na statcích pozemských požehnal, Bůh Vám jen proto velikého vlivu na veřejné záležitosti popřál, abyste vším tím působili ke cti a slávě Boží. To jest Vaší úlohou, Vaší povinností, Vaším závazkem. Předkové Vaši s rytířskou myslí zapřísáhli se k tomu, i čest a slávu svou nasadili na to, aby s nevěřícími válčili, slabé ženy chránili, potlačovaných hájili, a všude, kde toho potřeby bylo, každému svobodu vybojovali. To můžete učiniti i Vy nyní, ač poněkud jiným způsobem. Nevěru máte kolem sebe, tu můžete potírat, i v soukromém obcování i ve veřejných shromážděních, a k tomu patří tak nutně mysl rytířská, jako kdybyste do východních zemí táhli

bojovat tam s Muhamedany. A církev Boží, nevěsta Jezu Krista, jest bez ochrany, té se můžete zastati, té čistě, panenské nevěsty Páně. A právo sv. Otce jest v nebezpečí, to můžete hájiti, vysílající syny své, aby i oni prolévali tam krev svou, jako šlechtičtí synové jiných katolických národů. A milujete-li svobodu, opravdově-li ji milujete, pánové, odpustte, že odvažuju se slova toho, ó pak dejte svobodu i duchovenstvu, míním totiž, ulehčetež mu tím, aby nemuselo, že od Vás postavení své si vyprošovati musí, oddávati se servilismu.

Ach, pánové! kdybyste věděli, co to jest kněz servilní, a kdybyste věděli, jak mnohý na faru dožebrať se musí ne u patrona, ale u lidí prabídných v třídách nižších, zajisté stali byste se velikomyslnými a těžkou tu zodpovědnost, kterouž na sebe ten uvaluje, kdo osadě duchovního správce určuje, přenechali byste biskupům a církvi Boží a duchovenstvu dali byste svobodu. Ó, jist jsem, že, když šlechta bude vznešeného srdce a myslí obětovné, příklad její i všechny ostatní stavy za sebou potáhne, neb lid rád pohlíží k těm, kdož vysoko postaveni jsou, a když tam vidí víru, již též má, a nábožnost, již též vykonává, a lásku k chudým a péči o blaho obecné, ó, pak neběží lid ten za darmotlachy, za svůdci svými, kteří nic jiného neumějí než pěknými frásami jej šáliti a odbývat. Ale pro tu věc musejí bojovati stavy všechny bez výminky. Pro věc Boží musí se každý přičiniti, a pak bude také jednomu každému, jak apoštol Pavel ujišťuje, dána odplata podle skutků jeho.

Když před 200 lety Kara Mustafa proti Vídni polem táhl, zachvělo se strachem celé mocnářství. V říši dříve dlouho nechali Rakousko samotné bít se s Turkem, pak ale, když nebezpečí hrozilo hlavnímu městu, poslali Švábové a Frankové, Sasové a Braniboři pomocné voje své, a ve Vídni samé povstalo vše, měšťané a vojáci, řemeslníci a studenti, mužové i ženy, všickni pomáhali hájit drahé město, jež tenkrát hlavním městem celého křesťanstva se stalo. Avšak nevěra, kteráž se teď před Římem shromažďuje a útokem naň žene, jest mnohem hroznější, než byl Kara Mustafa před Vídni. Nuže jako tenkrát všickni svorně Turku na odpor se postavili, tak myslím, musí se opět v Rakousku státi za právo sv. Otce; šlechticové a měšťané a vojáci, řemeslníci, studenti a všickni jiní lidé musejí svorně pomáhati; zvláště pak jinochové musí nadšením zahořeti pro svatou tu věc.

A věru, může-li co krásnějšího býti, než bojovati za věc tak svatou a tak spravedlivou, jako jest právo sv. Otce, a chce-li kdo prolíti krev svou, může-li to záslužněji učiniti, než umře-li za sv. katol. víru, za sv. Stolicí apoštolskou? A mužové musí pozdvihnouti hlasů svých a penězi přispěti a se sestoupiti, aby veřejnému mínění oprávnění se dostalo, a ženy a děti musí se spolu modliti, mnoho se musí modliti, aby přišla pomoc ta, o níž sv. Otec k Vám tak dojemně promluvil v psaní svém. Učiníme-li tak všichni, Vás 28 milionů katolíků v Rakousku a ostatní všichni společně s Vámi, víte-li, mnoho-li nás pak bude? Pak nás bude 200 milionů, a 200 milionů zmůže všechno na nebi i na zemi.

Na zemi se neodváží nikdo na 200 milionů, a modlitba 200 milionů pronikne oblaky a přinese nám požehnání Boží.

Jen ještě slovíčko.

Co se tedy musí státi? Bratrstvo sv. Michaela musí s požehnáním nejdůst. biskupů toto všeobecné potřebné nadšení v celém Rakousku buditi a udržovati, všude, ve všech diecésích, v každé obci, v každé dědině musí bratrstvo sv. Michaela zavedeno býti. Kdyby každý Rakušan ročně jen krejcar dal, sešlo by se 1 milion franků do roka, toť snadný počet.

Za druhé musí duchovenstvo poučovat lid o významu tohoto bratrstva, o nutnosti společného působií tohoto; pak musí se modlitby svědomitě vykonávati, almužna musí se řádně odváděti.

Drazí pánové! Zdržel jsem Vás dlouho, prosím za odpuštění. Ale čím srdce překypuje, tím i ústa přetýkají. A srdce moje překypuje láskou k sv. církvi, a k té patří i náš sv. Otec; překypuje láskou k vlasti mé Německé, a k té patří i Rakousko a císař Váš! (Následoval dlouho trvající potlesk, jímž tato řeč na mnohých místech přerušována byla.)

M.

Z Ohlasův heberejských.

2.

V Babyloně hlučném na paláci otroci se hemží a dvoráci, a kol z nitra, ze hodovné síně citar, trub a píšťal zvučí hlas. Aj tam tona v rozkoši a víně Baltasar král na veselý kvas žen a ženin svojich sebral davy, sezval hejna hejřivých sluh a milců svých a den velký vlády svoji slaví.

Minul den a šedý večer minul, truchlá noc zavládla na obloze, a čas rafjemi rychlo šinul ku půlnoci na hvězdnatém voze. V Babyloně pusto již a hluchost: darmo po náměstích, po ulicích člověčích tu krokův loví ucho u palácův, domův dřímajících; jedno Eufkrat z dále žalné dumy tichou nocí lépe než za dne šumí, jedno z dále z valů, hradeb, věží stráží hesla čírou nocí běží, jedno z dále — ze králova hradu, z lůna květnic páchnoucích a sadů doslýchá se ohlas bujných plesů jakby pomíšený s chechem běsů.

Aj tam v dále skvělém na paláci s králem hejřící milci a dvoráci; odtamtud chřest upěněných číší ticho slouchající ucho slyší; tamo s harfou citara se snoubí, tamo zvučí píšťaly a trouby, tamo polonahé otrokyně v nadou posuňkův a skoků bujnému se lichometi oku, a král s milci v sladkém tona víně na pochvalu všeliké neřestí tleská rukou a pohárem chřestí, Bohu zlořečí a se řehťá, an roj milců jemu vděk se chechtá.

Tak na šerém půlnoc došla nebi, a ze tváří opilému králi úžasný se usměch náhle šklebí. Na stolci se vzehopiv robům velí, ani opodál tu před ním stáli: „Lette otroci, a snesete mi nádoby vše a ty číše zlaté, jež prý Hospodinu byly svaté na Sioně v Judské zemi: nechat vidí Hospodin, já že Nabuchodonosorův jsem syn!“

Tak dí král a po královu otroci v skok letí slovu a vše nádoby a číše zlaté Hospodinu na Sioně vzaté snášejíce na stůl skvělý staví, kdežto s ženinami král se baví.

A opilý znova král na otroky zavolal:

„Vína do číší těch mi nalejte a mně i hostům ruče podejte, Judův ať to vidí Hospodin, jak z těch nádob svatých, na Sioně vzatých, na potupu jemu

bídně zmoženému
Nabuchodonosorův smí pít syn.

Otroci zas po královu
vino nalévají slovu
do nádob a číši zlatých
Hospodinu druhdy svatých,
a vino perlité
do číši nalité
za chechtu a vřavy
na stůl hodovníkům staví.

A král v kole ženin svých
rozpěněnou číši zdvih'
a po něm se zdvihli mihem stínu
na daleké siní hodovnici
ženiny a milci — pochlebníci;
na potupu Hospodinu
všem se v rukou číše třpytí,
všickni chtějí, jak král chce, pít
a vše s králem spilým pije na pohanu
živému vši země a všech nebes Pánu.

Než hle, čím to, že tu náhle — v okamžiku
vážne smích a chechtot spilých hodovníků?
Všakťe na svém stolci zlatém bujný král
pohar pozdvihuje plný znova vstal,
i k novému přípítku se na sta ruk
pozdvihlo a číši rozjařil se zvuk. —
Král hle trne, hrůzou omráčený,
jež naň se protější padá stěny,
pohar pad' mu z ruky — noha klesla,
tělo kleslo do zlatého křesla,
a král jedno před se zpírá zraky
na podivné, mihem zhustlé mraky,
v kterých proudy sterých světél tonou,
na něž ruka, krytá oblak clonou,
žhavým prstem zplamenělé přeš čteny
a ty čteny hrůzu sypou z tmavé stěny
vůkol každé duši do utroby,
jež tu s králem vrší míru zloby;
a král, úžas ač mu nitro svírá,
na ty čteny spiatým okem zírá,
hledí na ně omráčených dvořan tlumy:
všickni hledí, nikdo však jim nerozumí.

„Kdo mi,“ — posléz král dí nesmělými slovy,
„kdo mi tajných čten a písma význam poví?
Odkud ruka ta se divná v mraku vzala,
plamenné co písmo žhavým prstem psala?“

A mudráků Babylonských došly tlumy
vidí čteny — nikdo však jim nerozumí,
a král, zděšen, mudráci čím méně vědí
tím víc znát chce význam čten, jež na něj hledí.
A zas velí otrokům, by letmo spěli
k mudrcovi z Judstva, k věštci Danieli.

Spěli otroci — a věstec skoro stanul,
kde hněv Boží žhavým písmem děsně planul.

A jak stanul prorok, hned čte tajné čteny
na něž s hrůzou pohlížel král uděšený,
a čta: *Mene — Tekel — Faras* — králi věští,
že je dovršena míra všech neřestí,
kterými směl rouhati se Hospodinu
sobě a své říši celé ku záhynu.

Domluvil svá věštná slova Daniel
Baltasara hluboký tu projal žel
a vin znaje břímě, patře blízký trest
sluhovi chtěl Páně vzdáti dík a čest,
světitou že pravdu jemu přímo děl.
Ale pozdě procit skruchy této žel:
a když pak ráno vzešlo po užasně noci
novým dnem Babelské konec došel moci
a Nabuchodonosorův hyna viděl syn
králův králem věčným že je Hospodin
mstitel děsný pychů královských a vin.

V. Štulc.

DOPISY.

V Praze, dne 6. dubna 1868.

(Duchovní cvičení v k. arcib. semináři.)

První den měsíce dubna přinesl nám
alumnům arc. semináře slavné hody. Shromáždil nás totiž k šesté hodině odpoledne v chrámu Páně, abychom započali své svaté exercicie. Tam po vzývání Ducha sv. vystavena nejsvětější Svátost a nešena pak u slavnostném průvodu do domácí kaple; při čem četný náš sbor zpíval velebné „Pange lingua,“ kteréž mocně se rozléhalo po prostranných chodbách seminářských. Posvátné pak nastalo ticho; bedlivě naslouchali jsme slovům, která v *přípravné meditaci* mluvil k nám velebný kněz karmelitán P. Lukáš. Upozornil nás na důležitost a hojně užítí duchovních cvičení, jejichž účel jest poznání sebe a polepšení života. — Druhého pak dne počal v první meditaci mluvit o *víře* v Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel, vzpomněl nevěrců staré i nové doby, jejichž moudrost mizí před světlem zjevení Božího a svaté víry. V dalších meditacích mluvil o *účelu* všech lidí, zvláště kněží, kteří nad jiné více povoláni jsou k svatosti, jak to žádá jejich úřad, jejich úkony (obětovati, souditi, kázati), i jména, jimiž se v sv. písmě nazývají. Rozjímal o *hříchu*, jenž člověka od účelu jemu vytknutého vzdaluje a jenž zvláště duchovního hyzdí: časy, kdy Konstantin Veliký svým šarlatem zakrýval hříchy kněží, již pominuly, — nyní zlomyslný Chaam odkrývá hanbu otce svého. Aby však člověk se varoval hříchu, nechť pamatuje na poslední věci, a pak dle svědectví sv. písma nezhřeší na věky. Zhřešil-li ale přece,

činí, co činil *marnotratný syn*: lituj a oplakávej svých hříchů, zpovídej se a čin pokání. Dále vyzýval nás výmluvný řečník co nastávající kněze k *poslušnosti* k sv. Církvi, k sv. Stoli, k biskupům a k milování se vespolek; bude-li — pravil — půl druhého sta mladých mužů nešeno touto úctou a láskou, budou divy činiti na těch, kdož svěřeni budou duchovní správě jejich.

Vybízeli nás k *horlivosti* v práci duchovní dle slov knihy Judith (8, 21.): „na vás záleží duše jejich.“ Tuto horlivost máme dle příkladu božského Učitele našeho projevovati zvláště chudým, hříšníkům, malíčným a nemocným. Povzbuzoval nás k *trpělivosti* ve všech okolnostech života; volati máme se žalmistou Páně: Hotovo jest srdce mé, Bože, hotovo jest srdce mé! Dokonalý vzor trpělivosti jest svatě *srdce* Spasitele našeho, které, aby člověčenstvu ukázalo plnost lásky své, otevřít se dalo, poslední krápek krve vycedilo a bezpečný přibýtek v otevřeném boku nám všem poskytlo: kéž by nikdo mimo ně nebydlel! Napomínal nás k nevinnosti, k zmužilosti a k vytrvání v dobrém. Tak prý budeme silný šik, který odolá všem nepřátelům duším našim hrozcím, a odplata že nás nemine, ani časná, ani věčná. — Ten jest holý nástin všech meditací.

V konsideracích, kteréž měl důst. pan P. spiritual, rozjímali jsme o potřebnosti a vlastnostech právě litosti, zpovědi a dosti učinění; vodítkem nám byl marnotratný syn. — Růženec se s námi modlil důst. p. vicerektor Hrádek: doprovázeli jsme Pána Ježíše v ponížení, utrpení a slávě jeho, a utíkali se pod ochranu Boží Rodičky P. M. Litanie a požehnání večerní měl p. ředitel semináře. Tyto exercicie byly pro nás v pravdě hody duchovní: nabyli jsme poučení, povzbuzení a odhodlanosti pro budoucnost naši; smířili jsme se s Bohem a posilnili se nejsv. Tělem jeho. Netajeny nám příkré a trudné stránky života kněžského, ale byla nám též slíbena mocná posila Boží v působení našem, budeme-li činiti, co nám možno. Pohnutí naše bylo vidné, dojem patrný; myslím, že mluvím ve smyslu všech spolubratří, díím-li, že potěšení jsme byli a uspokojeni ve všech práních svých. Posvátné ticho bylo přerušováno jedině vážným hymnem „Veni Creator Spiritus,“ jímž jsme před každou meditací a konsiderací vyzývali pomoc Ducha sv., modlitbou a řečmi duchovních cvičitelů našich. Nemožno upříti, jak mocně působí ticho na mysl lidskou: každý jenom s sebou se obírá, sebe

se táže, na sebe žaluje, sebe soudí. Majíce každý v rukou tištěný pořádek denní, počítali jsme jen hodiny, kdy máme jíti do oratoře, nebyvše k tomu, jak vždy jindy, hlasem zvonku volání. Nebyl snad v žádnou hodinu prázdný stánek Nejsvětějšího; ustavičně jsme u přítomnosti Jeho přednášeli své prosby, stesky, nábožné vzdechy. Mezi obědem a večerí byly jsou čteny úryvky ze života sv. Augustina, zvláště jeho hájení pravdy katolické proti Donatistům. — Sv. zpověď jsme konali v pátek a sobotu; velební zpovědníci ustavičně ochotně přijímali naše žaloby. Díky jim! — V neděli konečně přijímali jsme nejsvět. Tělo Páně z rukou důstojného P. Lukáše, načež on v krátké řeči nás vyzýval k zachování všeho, co jsme byli slyšeli.

Pomodlili jsme se ještě žalm 102. na poděkování za všechna dobrodíní těmi svatými cvičeními nám udělená a obdrželi každý na památku fotografii nového obrazu bolestné P. Marie, kterýmž náš p. ředitel chrám sv. Salvátora byl ozdobil. — Díky vzdávající důstojnému p. P. Lukáši a našim pánům představeným za jejich práci a péči o nás, voláme z plné duše: Dobrořeč duše má Hospodinu: a *nezapomínej* se na všechna dobrodíní jeho! (Ž. 102. 2.)

Kéž bychom vždycky byli pamětlivi těchto sv. exercicií, kéž by naše předsevzetí v skutek se uváděla a útěchou nám byla v pracích, které dříve neb později nám nastanou! K.

V Praze, dne 6. dubna 1868.

(Na obranu a na poučení.)

Důstoj. p. redaktore! Zajisté že i Vám za působení Vašeho směřujícího k duchovnímu vzdělání lidu zželelo se nejednou neblahých poměrů, jakých doba naše den co den rodí z lůna svého. Katolické náboženství počíná býti psancem, na kterého zuřivé útoky se činí z mnohých stran. Žurnalistika politická s velkou částí nepřestává více na úkolu svém, ale stalo se jí zvykem dotýkati se stránek a otázek náboženských*) s tím zjevným úmyslem, aby padl ještě i ten zbytek všelike auctority, aby seřeno a zvikláno bylo i to, co posud nedotknuto stálo a šetřeno bylo od těch, v jichžto srdci ještě nevyhasla pravá víra. Církev, katolické náboženství, katolické

*) Netvrdím nikterak, žeby vůbec neslušelo listům politickým probíratí otázky nábož., ani pokud by tyto s poměry politickými a společenskými souvisely, nýbrž jen svévolně a nemístně takových otázek s jistým zjevným úmyslem dotýkání-se na zřeteli mám.

kněžstvo jsou přede vším tím terčem, na který cílí ze všech stran střely žurnalistického hněvu, neboť tato katolická církev opovazuje se plouti proti velikému proudu novověké moudrosti a brátí se stůj co stůj odvěkou svou dráhou. Známý jsou ty nájezdy, ta sočení a podezřívání, jimiž již drahně časův na vše, což katolického jest, dotírá novinářstvo německé, jehož střediskem jest Vídeň. Uvykli jsme pomalu nevířímati sobě těchto nešlechetných i co do úmyslu i co do prostředkův útoků znajíce lidi, od nichž pocházejí, znajíce spravedlnost jejich i z jiné strany, znajíce snahu jejich o vyvrácení odvěkých, posvátných práv národa našeho, o utlačení jazyka a národnosti české.

Avšak sebral se znenáhla tábor reků i v novinářstvu našem*), který vztýčil prápor „svobody a pravdy“ naproti němečtí a — katolictví, který krutý boj započal proti veškerému katolickému kněžstvu a v této druhé části povolání svého nebezpečně závodí s Videnskými kollegy svými. Lidé tito vůčihledě hrajou si na Husity a věru upříti jim nelze s oněmi starými hrdinami podobnost aspoň jednu, totiž *palcát*, kterým vedou a odrážejí všeliký útok, kterým uvádějí a vyvracejí důvody *pro* i *contra*, kterým každého přesvědčiti aneb aspoň zastrábiti se snaží. A je to výdatná taktika; nemá každý dosti chuti ani odvahy přede tváří všeho obecnstva vydati se v šanc takovému mravnímu utlakování; člověk mírumilovný raději se vyhýbá, pány nechává řádit; a to jest čeho docíliti chtěli.

Vím sice, d. p. r., že nemáte ani času ani chuti, abyste zanášel se čtením a odbyváním jistého druhu listů, vím ze zkušenosti, jakého sebezapírání k tomu potřebí požití, byt jen povrchně, obsahu ledajakých novinářských článků a že takovým výrobkům nejlépe sluší a svědčí nepovšimnutí a opovržení, vím, že jsou jisté meze, za nimiž člověk poctivý odpůrci svému bez rozpaků přepouští pole. Nicméně mám za to, že těm, kdož pracují na národa roli dědičné, není radno, neohlednouti se po spoludělnících svých a neohledati to dílo jejich, pokud asi poskytuje zdravou krmí tomu lidu, v jehož prospěch vedle udání

se koná, a za tou příčinou musím prositi Vás, abyste dovolil předložiti časem čtenářům Vaším nějaký klásek utržený na redakční roli toho onoho listu zcela slušně ovšem a nikoli k vůli někomu, nýbrž ve prospěch věci, ve prospěch pravdy. Připouštím sice, že s pochvalou valnou jisté strany se neshledám, avšak já na štěstí pochvaly té strany nehledám.

Jeden list český vytknul si následující dvojí úkol: 1. Bojovati za politickou a národní samostatnost, za posvátná práva národa českého; 2. snažiti se o úplné oťresení a poboření základů katolické církve. K tomuto druhému účelu pracuje se hlavně tím, že usiluje se všemožně o to, aby ztenčena byla vážnost, aby podryta byla auktorita všech těch, kdož postavením svým přirozeně zastupují prospěchy katolické, tedy veškerého duchovenstva. Označená pak snaha provádí se tím způsobem, že nešetří se mezi slušnosti, že beze všech ohledů a zřetelů, které ještě v platnosti jsou u vzdělaných, se zvláštní pilí sbírají se všeliké špatnosti a nehezké věci, které jen poněkud s knězem nějakým ve spojení uvéstí se dají a tyto nehezké věci co nejkřiklavěji se zvláštní oblibou, ovšem ale bez důkazů, obecnstvu na odiv se staví. Nuž jakou cestou kdo za vytknutým sobě cílem se bere, jakých prostředků při tom užívá, to souvisí s osobní povahou jeho a nelze tudíž valně o tom mluvit; v jakémby ale vnitřním spojení, v jaké souvislosti výše položené dvojí snažení bylo, totiž snaha o blaho národa a snaha o zkázu katolické církve, to při nynějších poměrech vůbec a národa našeho zvláště je mně aspoň hadánkou.

Buď tomu jakkoli, tolik je jisto, že z tohoto dvojí vytčené snahy v jedno pojení a stotožňování plyne pro nás následující alternativa: Buď dobrý kněz, dobrý katolík, anebo dobrý národovec. Máme na výběr jedno nebo druhé; kdo je přívržencem církve katolické a hlavy její, sv. Otce, kdo je pravým knězem anebo přívržencem kněžstva, ten je špatným národovcem, nepřitelem národa a naopak. Tedy rozhodnouti se musíš každý a jedno nebo druhé musíš obětovati, buď národ, z něhož jsi posel a ku kterému snad domníval jsi se že lásku a náklonost chováš v srdci, pro který snad domníval jsi se že působiti jest tvým povoláním, ten národ obětuj, nahlédni, že jsi jeho nepřitelem, škůdcem, anebo — zřekni se toho, co až posavad po dobrém svědomí a vědomí měl jsi za

*) Nemíním nikterak veškerou žurnalistiku českou, naopak mám za to, že většina běže se cestou důstojnou a tomu čest, komu o pravdu běží a kdo důstojně se bere za cílem svým, tím jsa opravdu, kým býti se praví. Tudíž nevztahuj k sobě slova, na koho nečelí.

povinnost svou, k čemu byl jsi zavázal se přijetím křtu anebo nastoupením stavu svého. Není-liž to naše postavení roztomilé?

Na štěstí nemáme chuti ani k jednomu ani k druhému; chceme zůstatí dobrými, věrnými katolíky, chceme zůstatí kněžími v plném významu slova toho a přitom — s dovolením kohokoli — také národovci, přáteli, obhájci, buditeli, učiteli národa a nehodláme si oprávněnost k tomu teprv vyhledávat, poněvadž ji máme a sice tak dávno jako jiní lidé, totiž od narození. Bylo, jest a zůstane naším přesvědčením, že dobrý katolík může býti i dobrým národovcem a naopak dobrý národovec dobrým katolíkem. Toto přesvědčení chováme nedbajíce náhledů a mínění jistých lidí, kteréžto náhledy nikterak nejsou nám pravidlem, dle něhož bychom zařídili směr a běh života svého a při tom spoleháme se na zřejmost věci samé a na zdravý úsudek našeho lidu.

Nedávno podroben byl jistý p. kaplan a někteří duchovní spolubratři jeho v jednom listu českém „palcátu“ pro nevázanou prý vášeň a sprosté nadávky. Každou nevázanou vášeň a všeliké sprosté nadávky, ať si pocházejí z kterékoli strany a ať si čelí proti komukoli, ze srdce nenávidím a odsuzuji a se mnou zajisté každý člověk počestný.

Avšak jestližeby snad — a možná je to, neboť důkazů nepodáno žádných — té nevázané vášni a těm sprostým nadávkám mělo se rozuměti tak, že dotčení páni spolubratři v soukromých kruzích anebo na kazatelně byli v ten smysl vyslovili přesvědčení své, že jistý list nedbaje dlužné slušnosti a šetrnosti základy katolického náboženství svévolně otrásá, že všelikých hanebností, kdekoli jen sebrati se dají, křiklavým na odiv stavěním beze všech zřetelů ku čtenářům svým, mezi nimiž se bez pochyby i duše prosté, nezkažené a osoby věku útlého nacházejí, i obecné mravnosti špatné služby prokazuje, že tento list z příčin nepochopitelných oplývá záští k veškerému katolickému duchovenstvu od vrchní hlavy počínaje až na posledního kaplana, kdyby tomu výrazu tak mělo se rozuměti, pak bych i já s chladnou myslí z té jednoduché příčiny, že jest to i mým přesvědčením, musil se k tomu znáti přes všechno nebezpečí, že i mne slavná redakce vřadí do kategorie otroků Satanášových a že na mne povolá Husa s plamenným mečem pravdy. Jen mimochodem chci podotknouti, žeby Hus za do-

by naši i v jiných kruzích našel příležitosti k výdatnému působení.

Když jsem se byl již jednou v duchu jistého listu na otroka Satanášova degradoval, smím snad pokračovati dále. „My prý lásku a mír hlásati nedovedeme, nýbrž zneuctíváme kazatelnu slovy surovými a pohoršení dáváme lidu věřícímu popouštějící takovým způsobem uzdu tajené zlosti své a slepé nenávisti.“ Hle jak ti páni naším kázáním pilně naslouchají! Ovšem, musím doznati, že kážou-li mír a lásku jistí jiní lidé, my ji nekážeme, poněvadž způsob, jakým hlásají tito a jakým na kazatelně hlásáme my, liší se jako noc a den a tudíž je-li řeč, jakou tito lidé zásady své do světa vypouštějí a odůvodňují, řeči lásky plnou, ušlechtilou, šetrnou, jsou slova naše na kazatelně opak toho, totiž slovy surovými. Ostatně zůstáváme rozhodnutí toho, kdo z nás hlásá lásku a mír a kdo z druhé strany ku pohoršení věřícího lidu pouští uzdu ovšem ne tajené, nýbrž netajené zlosti a slepé nenávisti, s klidnou myslí tomu lidu, který naslouchá kázáním našim a pak těm, kdo se zanášejí čtením jistých novin.

„Však prý nadarmo bojujeme.“ Nikoli, nebojujeme nadarmo, neboť kdo za pravdu bojuje, nebojuje nadarmo. „Lid prý není více slepým nástrojem našich choutek a nedá prý se zaslepití kejklemi nastrojenými.“ Lid není slepým nástrojem našich choutek, milerád připouštím, ano ještě více, lid nebyl nikdy slepým nástrojem našich choutek. Ty naše choutky byly od jakživa a jsou posavad prapodivného druhu, záleží totiž v tom, abychom lidu podali spasitelná naučení o pravdách náboženských, abychom slovem i příkladem vedli jej po cestě bohu libé ctnosti a mravní dokonalosti, abychom poskytovali mu, kde si toho přeje a kde toho potřebí, duchovní potěchu a posilu. A náš lid je dobrák, on podvoluje se milerád a dobrovolně těmto našim choutkám, ovšem ne slepě, nýbrž s dobrou rozvahou a stává se nástrojem? — i to je málo, stává se předmětem ukončení těchto našich choutek. Co týče se však těch nějakých nastrojených kejklí, těch neznali jsme nikdy a odkazujeme je jiným lidem, třeba vynálezčům jejich.

S těmi ovšem těžko zápolit, kdo „římských blesků ani se nehrozí ani nebojí.“ „Dnes mi jakýs šelma vzal — „Nebohý Matěji.“ — „co jsem drahně rokův psal.“ — „Nebohý zloději!“ Nebohý Říme, veta je po tvé moci a slávě; oni se tvých ble-

sků více nebojí! Nuž ty blesky z Říma, pokud nám známo, nebyly leč vyvržením ze všeobecné církve těch, kdo byli se prokázali býti nehodnými údy jejimi. Od té doby ale, co si jistí lidé tuto službu, která je po přesvědčení katolíka trestem největším, prokazují sami, blesků z Říma báti se více netřebo. Ostatně se k vůli rovnoprávnosti také já a se mnou bez pochyby i jiní lidé jistých blesků, které nevycházejí z Říma, „nebojíme a nelekáme a setrváme, ano neohroženě pokračovati budeme na dráze nastoupené. Bůh *Vás* napraví!“ Č.

V Římě, dne 27. března 1868.

(Dopis sedmý.)

Dne 16. března byl jsem přítomen v paláci Vatikánském veřejně konsistoři odbyvané za příčinou slavného odevzdání kardinálských klobouků nově jmenovaným kardinálům, jichž jmena jsem v předešlém dopisu sdělil. *) Po desáté hodině zavítal sv. Otec doprovázen jsa veškerými v Římě žijícími kardinály, vyjímaje kard. d'Andrea, pak trůnními asistenty, preláty, komořími, senátory a ostatní družinou svou do sálu konsistorního. Opustiv „sediam gestatoriam“ usedl sv. Otec v pluvialu a mitře na trůn v čele prostranného sálu připravený a přijímal zde obvyklé homagium přítomných hodnostářů církevních. Mezi tím co se byli odstranili kardinálové diakoni do kaple Sixtinské, aby čekající zde nově jmenované kardinály, jenž dříve již tam byli složili přísahu konstitucemi apoštolskými předepsanou, uvedli před trůn papežský, přednášel jeden z konsistoriálních advokátů prosbu, aby zakladatelkyň sester „della Presentazione“ Marie Rivierova za blahoslavenou vyhlášena byla, načež „Promotor fidei“ vyslovil obvyklý protest; sv. Otec odpověděl: „ad sacram Rituum Congregationem ut videat et referat,“ načež uvedení noví kardinálové do síně konsistorní políbili sv. Otci nohu a ruku a obdrževše od něho jakož i ode všech kardinálů políbení zaujali místa jim vykázaná. Po chvíli přikročivše opět k trůnu, obdrželi od sv. Otce kardinálský klobouk a opětné políbení. Zraky všech přítomných, jichž na tisíce tu bylo a mezi nimiž král Neapolský se svým dvořanstvem, diplomatický sbor, vysoká šlechta domácí a cizí se nacházeli, obráceny byly zvláště na prince Luciana Bonaparte. Jest to muž prostřední postavy, štíhlý, bílých

tváří, vysokého čela, černých vlasů a očí a čítá 40 let stáří svého. Nápadně se podobá Napoleonovi I. *) Když sv. Otec odevzdává mu kardinálský klobouk konal nad ním předepsanou modlitbu, byl tak překonán city, že pohnutím řeč mu vážla a jen s těžší modlitbou ukončil. Jaké as city ozývaly se v srdci šlechtetného, trpce zkoušeného Pia IX., když před sebou viděl klečeti šarlatem ozdobeného potomka onoho císaře, jenž Pia VII. zajatého v Paříži střežil, může si každý pomyslit. Dejž Bůh, aby potomek vlivem svým napravil, co strýc provinil! Kardinál Bonaparte sídlil již co abbé i později co prelát v Římě ve vlastním paláci a stal se pro svou zbožnost a skromnost u všech stavů velmi oblíbeným; na mne i na všechny, s nimiž jsem o něm mluvil, učinil dojem příznivý. Zvláště se líbil způsob, jakýmž oslovil sv. Otce po skončené slavnosti, děkuje ve jménu svých kolegů za milostivé povýšení do sboru kardinálův sv. římské církve. Podotkl výslovně, že nikoliv zásluhám svým má děkovati za povýšení své, nýbrž pouze veliké lásce sv. Otce, jenž tím poctiti chtěl celý národ francouzský sv. Stolicí a církvi katolické snadšením oddaný a poněkud i odměnit se císařskému bratranci za služby papežské Stolicí prokázané; ve své další řeči se vyjádřil, že vždy hájiti bude práva sv. Stolice, i kdyby jej to vlastní život státi mělo, že se nezhrozí zbarviti klobouk svou krví. — Po skončeném obřadu navrátil se sv. Otec doprovázen svým dvořanstvem do svého bytu, co zatím JJEm. se odebrali do kaple Sixtinské, kdež kardinálděkan Mattei zapěl „Tě Boha chválíme“ a vykonal modlitby „Super Creatos Cardinales.“ Na to odbyvána jest tajná konsistoř, v níž obsazena jsou některá místa arcibiskupská a biskupská a udělena pallia. Konečně přiřkl sv. Otec každému z nově jmenovaných kardinálů titul jistého chrámu Páně, odevzdav jim při tom kardinálský prsten. Kard. Bonaparte obdržel titul sv. Pudenciany a přidělen jest ku kongregacím: Episcoporum et Regularium, Rituum, Disciplinae regularis, Indulgentiarum et s. s. Reliquiarum.“ Odpoledne téhož dne odebrali se všickni nově jmenovaní kardinálové ve vší slávě v osmnácti nádherných vozích obklopených veškerým služebnictvem v livreji do basiliky sv. Petřské, aby tam dle starodávného způsobu

*) Nepřítomným kardinálům: Ferrieri-mu, nunciu v Lisabově, Barili-mu, nunciu v Madridě a Morenovi, arcibiskupu ve Valladolidu oznámeno jest povýšení jejich zvláštními posly.

*) Princ, jako každý jiný šlechtic, stana se kardinálem, neuzívá více názvu šlechtického, ano již titul „Monsignor“ vylučuje, vyjímaje titul knížecí, každý jiný šlechtický titul.

vykonali modlitby u hrobu knížete apoštolského. Nesčíslný dav lidstva doprovázel je tam i nazpět. Učinivše pak obvyklou návštěvu JEm. p. kardinálu děkanovi, a vrátivše se do svých bytů, přijímají blahopřání, jež se dělo také předešlé dva večery při tak zvaném „ricevimento.“ Že i J. Em. náš nejdůst. p. kardinál arcibiskup Pražský a metropolita český je zde v Římě velmi ctěnou a oblíbenou osobností, o tom jsem měl nejednou příležitost se přesvědčiti. Jak jsem z úst dvou pp. kardinálů slyšel, vyjádřil se i sv. Otec sám o J. E. „že jest jedním z nejvýtečnějších biskupů našeho věku,“ kterémužto tak čestnému výroku jsem z plné duše přisvědčil, a zajisté přisvědčí mu všickni, jenž znají blahodárné působení a veliké zásluhy J. Em. o církev Boží vůbec a českou zvláště —

Očekává se sem švadrona husarů z Uher a ještě 150 Kanadánů; jedni i druhí budou vydržováni těmi, ježž se vyšlou a nebudou státi sv. Otce ni halífe. — V Pánu zesnulý Bavorský král Ludvík I. rozkázal nedlouho před svou smrtí neteři své, aby písemně poděkovala sv. Otcovi za apoštolské požehnání a za všecku láskujemu za jeho živobytí prokázanou. List tento doručen jest před několika dny sv. Otcovi a učinil naň hluboký dojem. — Meškající zde hr. Clam-Gallas a hraběnka Hebersteinová obětovali sv. Otcovi pod jménem sv. Petráského peníze onen 3000 franků, tato 5000 franků. — Jak známo roztrušovaly Římu nepřátelské listy tendenční lež, že musel princ Humbert chtěje v sňatek vejíti se svou sestřenicí, zaplatiti římské kurii taxu 100000 fr. Záleželo mně na tom dopátrati se pravdy; i dozvěděl jsem se z hodnověrného pramene, že se od panujících rodin vůbec žádné taxy neberou, a že zmíněnému princovi žádaná dispense beze všech obtíží a *beze všeho poplatku* udělena byla. Liberálové našeho věku znají výborně své řemeslo, kde se jim naskytne ta nejmenší příležitost špiniti církev, kněžstvo, Řím, to voda na jejich mlýn! „S pravdou nejdál dojdeš,“ praví přísloví; dle toho zdá se, že naši páni liberálové nedojdou daleko. Zprávy z Vídně velmi trapný zde učinily dojem; sv. Otec však posud netratí naděje, důvěruje se ve známou zbožnost a spravedlnost J. Vel. císaře.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. pan kardinál arcibiskup bude udíleti svátost biřmování ve vikariatu Budyňském a Roudnickém následujícím pořádkem: V neděli

26. dubna bude v *Tursku* v 9 h. mše sv., kázání a biřmování osadníků Turských, v 12 h. mše sv., kázání a biřmování Lipšíckých. Dne 27. t. m. v *Minicích* v 8 h. mše sv., kázání a biřmování osady Minické, o 12. h. totéž pro osadu Chvatěrubskou a Zeměšskou. Dne 28. ve *Velvarech* v 8 h. mše sv., kázání a biřmování dospělých; odp. o 2. h. křest. cvičení, biřmování mládeže školní a požehnání. D. 29. *tamtéž* v 8 h. r. mše sv., kázání a biřmování Chržinských a Nelahozevských; o 12. h. totéž pro osadu Vepřeckou a Hobšovicou. D. 30. v *Kmetíněvsi* v 8 h. mše sv., kázání a biřmování domácích, v 11 h. totéž pro Charvátecké a Budnické. Dne 2. května v *Budyni* v 8 h. vše jako svrchu pro Budyňské, od 12. h. pro Ječovicke. D. 3. v *Doksanech* v 8 h. pro Doksany a Dolánky, o 12. h. pro Libotejnické a Počápské. D. 4. v *Roudnici* v 8 h. mše sv., kázání a biřmování dospělých, o 2. h. odp. křest. cvičení, biřmování školní mládeže a požehnání. D. 5. *tamtéž* v 9 h. mše sv., kázání a biřmování Bechlínských a Račiněvských. D. 6. na *Černoušku* v 9 h. totéž. D. 7. ve *Vlněvsi* v 8 h. vše jako posud pro domácí, o 12. h. pak pro Citovské. D. 9. v *Luzci* v 9 h. mše sv., kázání a biřmování. D. 10. v *Klomíně* v 8 h. totéž pro Klomín a Obříství, o 12. h. opět pro Veltrusy a Hostín. D. 11. v *Hoříně* v 8 h. vše jako svrchu pro Hořín, od 12. h. pro Vrbno. — Noclehem bude J. Eminence po tento čas d. 26. a 27. dubna v *Minicích*, d. 28. a 29. ve *Velvarech*, d. 30. dubna, 1. a 2. května v *Budyni*, od 3—5. v *Roudnici*, od 6—8. v *Beřkovicích*, od 9—11. v *Hoříně*.

— Na zelený čtvrtek t. r. vykoná JEmin. nejdůst. p. kardinál ctihodný obřad mytí nohou na třinácti „apoštolech“ či starcích, jenž z 13 okršků farních hlavního města byli zvoleni. Nejstarší z nich čítá 85, nejmladší 63 let. Každý byl oblečen v roucho bílé přepásané a mezi mytím nohou měli na hlavách bílý nízký klobouk poutnický. Byvše přítomni slavné pontifikální mši sv. přijali tito „apoštolové“ nejsv. Svátost z rukou J. Eminence. Po službách Božích vyčastování jsou v arcib. paláci obědem, při čemž vdůst. pp. kanovníci kapitoly metropolitní v rochetě a mozetu starcům posluhovali; konečně podělen jest každý 30 stříbrnými šestáky na památku třiceti stříbrných, za něž vydán byl P. Ježíš. — Caeremoniale episcoporum ponechává biskupovi

na vůli, zdaž kanovníkům aneb starcům neknežím na zelený čtvrtek nohy mýti chce. Avšak v obojím případě žádá ceremoniale, aby bylo 13 „apoštolů“ (na památku dvanácte apoštolů, vítajíc s. Matěje na místo Jidáše, a třináctého sv. Pavla*). Tolik ale jich v metropolitním chrámě nikdy nebylo, ještě celá kapitola jen ze 12 kanovníků záleží, z nichžto obyčejně tři zaměstnání jsou assistenci u J. Eminence, a ze zbývajících počtu devíti jeden neb druhý chorobou a jinými překážkami byl zadržán, tak že počet těch, jimž nejdůst. kníže arcibiskup skutečně nohy umyl, sotva 5—6 obnášel. Pročež od letošního roku se J. Eminence ustanovil na tom, že budoucně vždy na třinácti starcích z města Prahy tento krásný obřad vykoná.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. dubna u sv. Mikuláše, od 20—23. u Matky Boží v Týně, od 24—27. u sv. Štěpána.

— V neděli 19. t. m. budou se slaviti narozeniny J. Vel. císaře *Ferdinanda* (nar. 19. dub. 1793) u Věch Svatých na hradě pontifikální mši sv. s „Te Deum“ jakož i v Týně o 11. h. — Ve čtvrtek 23. t. m. bude se konati církevní památka sv. *Vojtěcha*, biskupa a muč., patrona země České. V kapli téhož svíce před chrámem sv. Víta budou od rána slouženy mše sv., u Věch Svatých bude kázání německé o 1/2 9., české pak v 10 hod. a v 11 pontifikální mše sv. — U sv. Vojtěcha v Jirchářích bude ve čtvrtek o slavnosti v 10 h. české kázání, v 11 h. zpívaná mše sv. a odpol. v 5 h. požehnání. — V pátek 24. t. m. bude se konati výroční pouť v starobylém chrámě u sv. *Jirži* na hradě tímto způsobem: Od 5 hodin z rána střídati se budou tiché mše sv., v 10 h. bude pak slavná mše sv. a o 4. h. odp. české kázání a sv. požehnání. — V sobotu 25. t. m. na den sv.

Marka půjde prosebný průvod z kostela Věch Svatých do farního chrámu na Strahově, kdež bude mše sv.

— Z *Hradce Králové*. J. Excel. nejdůst. p. biskup jest nyní opět zdrav, tak že se hodlá vydati na visitaci do vikariátu Trutnovského.

— Z *Budějovic*. Jeho Excel. nejdůst. p. biskup nalezaje v obyvatelstvu českém nejenom mravní, nýbrž i neočekávanou pomoc hmotnou, odhodlal se nejen ku stavbě budovy gymnasiální, nýbrž i kostela gymnasiálního, věnovaného a posvěceného památce sv. patrona a knížete českého *Václava*. Základní kámen bude položen a posvěcen ve středu 22. dubna po mši sv., kterouž J. Excel. p. biskup o 9. hodině sloužiti bude v katedrálím chrámu, odkudž se pak v čele průvodu odebere na místo stavební. „Budivoj“ uveřejňuje v každém čísle seznamy příspěvků k dotčené stavbě. Zdař Bůh!

Z Vídně. Stateční obhájcové práv církve katolické, známí řečníci ve Vídeňské sněmovně poslanců, profesori kněz *Greuter* a kněz *Jäger* počtení jsou vzácným vyznamenáním od Jeho Svatosti papeže Pia IX., byvše jmenováni *tajnými komořními* papežskými (*Camerarii secreti*); apoštolský nuncius Msgr. *Falcinelli* oběma odevzdal dekrety papežské dne 5. dubna t. r.

Z Krajinska. V Reifnici zemřel na jaře t. r. děkan *Ignác Holzapfel*, neunavený kněz církve sv., jenž navzdor traplivému neduhu nohou svých vždy věrně konal povinnosti své zvláště ve škole a ve zpovědnici; při tom pak byl vždy ve stravě i v oděvu svém nad míru skromný. Závět jeho kratičká zní takto: „Duši svou poroučím Bohu, prach zemi. Dědicem svým ustanovuji ústav pro hluchoněmé, jenž se v Krajinsku zříditi má.“ Jméni šlechtěného kněze páčí se na 60 až 70.000 zl. r. č.

Z Říma. Co příspěvek ku statistice katolické církve stůjítež zde některé poznámky ze seznamu „*Annuaire pontifical pour 1868.*“ Mezi kardinály jest nejstarší kard. *Cyrill Alameda* (87 let), nejmladší *Lucian Bonaparte* (ne úplná 40 let). Za panování Pia IX. zemřelo již 84 kardinálů; z kardinálů nyní žijících 12 jmenováno bylo od papeže Řehoře XVI., ostatní od Pia IX. — V církvi katolické jest vesměs 12 *patriarchátů* obřadu latinského i východního, 139 *arcibiskupství*, 714 *biskupství* skutečných; mimo to ještě 38 *arcibiskupů* a 191 *biskupů* titulárních (in par-

*) Jini číslo 13 odtud odvozují, že sv. Řehoř Velký každodenně ve svém otcovském domě 12 chudých pohostil. Několikrát se však přibohdilo, že i třináctý ku stolu přišel a též nasycen jest; když se jej ale papež Řehoř otázel, kdo by byl, zmizel najednou před očima všech; z toho soudil sv. Řehoř, že to byl sám Spasitel, jenž u něho hostem byl. Od té doby jest v obyčeji u dvora římského, že kdykoli papež chudé k sobě zve, pokaždé jich 13 pohostí. V chrámě sv. Řehoře v Římě podnes ukazují stůl, u něhož týž papež chudé hostil. Proto prý také při umývání nohou se počet 13 apoštolů vyžaduje, jakož i papež sám na zelený čtvrtek 13 kněžím nohy umývá.

tibus infidelium), celkem tedy 1094 kní-
žat církevních. Neodvislých od biskupské
jurisdikce *opatství* či praelatur (praelatu-
rae nullius) jest 15. K tomu přičísti sluší
103 *vikariaty apoštolské*, 5 delegatur a 22
prefektur v krajinách misijnářských. —
Papež Pius IX. založil 6 sídel arcibiskup-
ských, 111 sídel biskupských, 20 vikari-
atů, 1 delegaturu a 7 prefektur.

Z Anglicka. Sezení parlamentu ze
dne 4. dubna t. r. jest nad míru důležité
a zdá se naznačovati počátek utěšeného
obratu v osudech potlačovaných katolíků
v Irsku. Bývalý ministr Gladstone učinil
totiž návrh, aby státní církev anglikánská
v Irsku byla zrušena a část jejího jmění
aby k účelům *katolické církve* se věnovala.
Ačkoli ministr Disraeli půl třetí ho-
diny proti Gladstonovi mluvil, ač vyhro-
žoval, že přijme-li se návrh Gladstonův, „pa-
peženci“ Anglickem vládnouti budou —
nicméně usnesl se parlament většinou
328 hlasů proti 272 ve prospěch Gladston-
ův a uzavřel, že dne 27. dubna (kdežto
se po velkonočních prázdninách parlament
opět sejde) má započítí rokování o jeho
návrhu.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“
Svazek II., vydaný 4. t. m. přináší pod ná-
pisem „Před čtyřiceti lety“ svou vlastní hi-
storii, dále pak dokončení pojednání prof. Mat.
Procházky „Materialismus a křesťanství s o-
hledem na přírodovědecké časopisectví české,“
(Darvinismus VI.). Na str. 122 nalezá se:
„Hypotéza Darwinova a učení katol. církve“
překlad z polštiny; „Moderní škola národní,“
podává Karel Hložek, katecheta (dokončení).
V Kronice: výnos kongregace sv. odpustků
o pozdravení andělském; nejnovější výnos o
legitimaci; konference duchovní pro vzdělance;
bohoslužebná roucha; česká jména křesťní;
duch dělnictva Vídeňského; zrušení konkor-
dáty v říšské radě, a j. Literární oznamo-
vatel. Svazek III. vyjde 23. května.

— „*Čestná stráž před Nejsvětější
Svatostí oltářní.*“ Modlitební knížka pro údy
Apoštolátu modlitby, Bratrstva nejsvětější Svá-
tosti oltářní a Božského srdce Pána Ježíše.
S povolením duchovní vrchnosti sestavil dle
německé knížky, dle sv. Alfonse a jiných
Kristin František Plodek, kněz řádu sv. Be-
nedikta u sv. Markety blíž Prahy. Co druhé
rozmnožené vydání příruční knížky: „Bratr-
stvo věčného uctění nejsvětější Svátosti ol-
tářní pod ochranou sv. Benedikta.“ Nákla-
dem vlastním. Tiskem Karla Bellmanna. V
Praze 1868. Stran 135 s mnohými obrázky.

— „*Manželství*“ jest název druhé bro-
žurky, kterouž sepsal dp. Beneš Method *Kul-
da*, kníž. arcib. vikář, okresní školdozorec,
farář Chlumský. Vyšla jako první („Škola
a Církev“) opět nákladem kněhkupectví B.
Stýbla. Čítá stran 36. Obsah jest tento: 1.
Úkol spisů. 2. Společnost. 3. Manželství pů-
vodní. 4. Manželství porušené. 5. Manželství
napravené. 6. Manželství za svátost povýšené.
7. Manželství vždy za svátost považováno.
8. Manželství měli všickni národové za věc
náboženskou. 9. Návrh nového zákona man-
želského. 10. Chytrost synů tohoto světa.

— „*Škola a Život.*“ Sešit II. tohoto
pedagogického časopisu vydaný 7. t. m. pří-
náší v čele svém článek: Dupanloup o vy-
chování národním. Ze spisu Dupanloup-
ova „Dé l'éducation“ u výtahu podává Fr.
Schoenbeck, katecheta šk. sester u sv. Anny
v Praze. Výborné dílo proslulého biskupa Orle-
anského o vychování vyšlo r. 1867 též v pře-
kladu německém: Die Erziehung (Mainz.
Kirchheim) ve třech svazcích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Ottomar Tom. *Vymazal*, jubil. kněz ř.
piarist., vysl. katech. a prof. gymnas., ad-
ministr. statku v Tuchoměřicích, 28. břez-
na (nar. v Heroticích na Mor. 20. pros.
1793, vysv. 16. září 1816).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Ondřej *Günther*, kapl. v Údlíci (diec. Li-
toměř.) za faráře v Schmiedebergu.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Zumann*, far. a os. děkan Libocho-
vický, 25. března v nemoc. Pražské (nar.
v Belé 24. květ. 1795, vysv. 24. srp.
1819).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Dekara*, kněz na odpoč. v Budě-
jovicích 4. dubna (nar. ve Velešíně 2.
července 1823, vysv. 5. srp. 1849).

Vyznamenání jsou:

- p. Ed. *Květ*, far. v Plané, jmenován prozat.
b. vikářem a školdozorcem v obvodu Tá-
borském, na místě p. děkana a vikáře
Vojt. *Šaška*, jenž této hodnosti se vzdal;
p. Josef *Rokoš*, far. v Malšvicích, vik. tajem-
ník a b. notář, jmenován os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Alois *Bramberger*, kapl. v Theresiendorfu,
za faráře v Děpolticích;
p. Vác. *Wolf*, admin. v Děpolticích, za ka-
plana do Dlouhé vsi.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsici.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letě tu se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Neděle den Boží a den lidí.

(Od Jos. Pekárka, děkana v Přesticích.)

„Pomni, abys den sobotní světil“
(2. Mojš. 20, 8.)

Že rozdělení času na dny sváteční a všední není pouhé ustanovení lidské, ano-
brž vůlí Prozřetelnosti Boží se stalo, pat-
no z písma sv. (Sirach 33, 7—10.) „Proč
den přemáhá jiný den? Moudrosti Páně
rozdělení jsou dnové. Bůh proměnil časy
a dny sváteční jejich a z nich povýšil a
zvelebil některé, a jiné z nich položil v po-
čet dnů všedních.“ Mezi těmi Bohem po-
výšenými a zvelebenými dny zaujímala v
starém zákoně nejvýznamnějšího místa sobota,
kterou byl Hospodin posvětil hned na po-
čátku. Neboť čteme: „Dokonal Bůh dne
sedmého díla své, kterých byl učinil a od-
počinul dne sedmého ode všeho díla, kterých
byl dělal. I poželal dni sedmému a po-
světil ho.“ (1. Mojš. 2, 23.) A třetí z de-
satera přikázání Sinajských znělo: „Pomni,
abys den sobotní světil.“

Avšak sobota neměla povždy zůstat
dnem svátečním. V nových a lepších ča-
sech měla ustoupiti místa jinému slavnějši-
mu dni. Již u proroka Isaiáše na změnu
tuto poukázal Hospodin, když pravil Isra-
elitům řka: „Novoměsícův vašich a sobot
vašich nestrpím.“ (Isai. 1, 13.) Toto před-
povědění Boží vyplnilo se v zákoně novém.
Neboť Duchu sv. a církvi Boží zalíbilo se
hned na počátku křesťanství všechnu slávu
židovské soboty přenést na neděli, den to,
který nám připomíná nejslavnější doby, nej-
vyšší slávu a vítězství náboženství křesťan-
ského; den to, který nám v paměť uvádí
vítězné vzkříšení Pána Ježíše Krista, zalo-
žení a utvrzení jeho sv. církve skrze seslá-
ní Ducha svatého. Jest to den, v němž, jak
dí sv. Augustin, první světlo spatřino jest;
v němž synové israelští suchou nohou moře
červené prošli; na němž jim první manna

padala na poušti; na němž byl Pán v Jor-
dáně pokřtěn a na němž bylo z vody uči-
něno víno v Káně Galilejské. Jest to den,
v němž vstal Pán Ježíš z mrtvých a v dům
zavřený vešel, kdež pro strach židovský u-
čenníci Páně shromážděni byli. Toť onen
den, v němž Duch sv. na apoštoly vstoupil
a v němž jak doufáme i náš Pán Ježíš Kri-
stus k soudu přijde. V tento den všechno
stvoření v lepší proměněno bude, tak „že
slunce a měsíc sedmkrát většího dosáhnou
světla (Isai. 30, 26.), a lidé spravedliví pro
zásluhy dobrého poslušenství od Boha ob-
drží život věčný.“ Taková jest sobota kře-
stánská! Tak slavná jest neděle! I zdalíž
není slušno a spravedlivo, abychom tento
trojjediným Bohem nade všechny dny pový-
šený a zvelebený den i my slavili a světili
obzvláštním a bohumilým způsobem? Tato
pravda pro život vezdejší i věčný svrcho-
vaně důležitá budiž předmětem tohoto po-
jednání. A jako všechna přikázání Boží
mají sloužiti Bohu k uctění a lidem k spa-
sení: podobně i neděle ustanovil Pán Bůh
i pro sebe, i pro nás. Uvažujme tedy, jak
a proč máme neděli světit, jelikož jest 1.
den Páně, 2. den lidí.

I.

Ačkoliv Bohu jakožto stvořiteli všeho-
míra a původci všeho času všickni dnové
přináleží, všickni tedy dnové „dny Páně“
slouti mohou: přece jest neděle obzvláštním
a zřejmě vyhrazeným dnem Božím, dnem
Páně. Neboť čteme v druhé knize Mojží-
šově 20, 9. 10.: „Šest dní budeš pracovati
a dělati všechna díla svá; sedmého pak dne
sobota Hospodina Boha tvého jest.“ A vý-
slovně přikázal Bůh, aby se tento den jeho
světil, aby se ostříhalo soboty jeho. „Po-
mni, abys den sobotní světil,“ a zase: „o-
stříhejte soboty mé, neboť svatá jest vám“
(2. Mojš. 31, 14.) Toto svěcení dne Božího

Jím samým nařízené zahrnuje v sobě dvojí povinnost, abychom totiž v den Páně

1. od práce odpočívati a
2. Bohu sloužice pobožné skutky konati.

1. Že chtěje den Páně náležitě světiti, od práce, od všelikého zaměstnání pozemského odpočívati musíme, průvodno jest jak z příkladu tak i zřejmého slova a ustanovení Božího. Neboť čteme v písmě sv., že „v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, i moře, i všecko, což v nich jest, a odpočinul v den sedmý“ (2. Mojž. 20, 10.) Neodpočinul Pán pro sebe, pro své unavení, anobřž odpočinul pro člověka, aby ho svým poučil příkladem, že sedmého dne má od práce odpočívati, když po šest dní byl konal dílo rukou svých. Jako z příkladu tak i ze zřejmého slova a ustanovení Božího to poznáváme. Neb takto přikázal Hospodin: „Šest dní budeš pracovati a dělati všechna díla svá. Sedmého pak dne sobota Hospodina Boha tvého jest. Nebudeš dělati žádného díla v něm, ty, i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj, i děvka tvá, hovědo tvé, i přichozi, kterýž jest v branách tvých.“ (2. Mojž. 20, 9. 10.) A opět pravil: „Žádného díla služebného nebudeš dělati v něm.“ (3. Mojž. 23, 7.) Ano dle výslovné zápovědí Hospodinovy nesměli Israelité v sobotu ani manny sbíráti. Neboť jim nařídil řka: „Po šest dní sbírejte mannu, v den sedmý sobota jest Hospodinova.“ (2. Mojž. 16, 26.) Zapovídaje takto Hospodin všelikou práci lidí i hověd v den sobotní byl, abych tak řekl, tak velice žárliv na tento den svůj, že přísně trestati velel člověka rušícího sobotu prací zapovězenou. Stalo se, vypravuje sv. písmo, když byli synové israelští na poušti, nalezli člověka sbírajícího dříví v den sobotní. I řekl Hospodin k Mojžíšovi: „Smrtí ať umře člověk ten, nechť ho ukamenuje všecken zástup vně za stany.“ (4. Mojž. 15, 32—35.)

V zákoně novém, v zákoně milosti nepokutoval Bůh více rušitele odpočinutí dne svého trestem smrti; ale ústy své sv. církve napomíná a prikazuje věřícím, aby odpočíváním od prací světiti posvátný den nedělní. A církev sv. povolujíc po mater-sku práci v den Páně, kde nutná potřeba práce se naskytla, kárá a trestá hříšnou a svévolnou práci nedělní; ne sice tresty časnými, jako v starém zákoně, ani již ne pokutami duchovními, jako za prvních dob křesťanských, kde byla větší horlivost: církev sv. kárá a trestá nyní jen mečem slova Božího, ale její hrozby, její tresty jednou dojdou těžkého naplnění na soudu Božím.

„Kdo církve neuposlechne, budiž jako pohan a publikán.“ A tedy třeba ušel časnému trestu, neujde pokutě Boží ten, kdo proti zákazu církevnímu i Božímu zneuctívá neděli prací nedovolenou; neboť hřeší, a hřích žádný nezůstane bez trestu. Kýmbychom byli svědomitější v zachovávaní tohoto přikázání! Již významné jméno „neděle“ má nás k tomu míti, abychom den Páně světili a nedělali žádného díla. Již i příklad našich zbožných předkův zanechavších nám krásné přísloví: „V den svatý práce mají spáti,“ mělby nás povzbuditi, abychom vůli Nejvyššího se podrobujíce nižádným dílem služebným neporušovali neděle, svatého dne Páně.

(Pokračování.)

Hvězda vůdkyně.

Noc perutěma dráhu stíní,
syn poušti kráčí písčinou:
vyprahlé pouti umdlen tíží
vře touhou, kdy mu zřídla svíží
oásy dálné pokynou.

Kdo povede mu krokův mylných,
by nezhoudily v pustině?
kde oko utkví povznešeno,
by zjasnilo se, utěšeno? —
aj skoělá hvězda . . . vůdkyně!

Jak paprsků těch čisté sklady
se v písmo zlaté sprádají!
až jejich znaky věko-psané
se v myslí, teskem obehnané,
ku zvěsti sladké stíradají:

„Poutníče statný, jehož těžký
chod příkrou dráhu změřuje,
ó nabuď srdce! blaze tobě,
že krok tvůj křehký v teskné době
se lesku mému svěruje!“

„Má s tebou záře: ku zeleným
ta nivám tebe provodí,
kde klokot zřídla bohatého
na lůžku luhu květnatého
tvůj oddech mile zlahodí.“

„Když nad hlavou pak jasný blankyt
co baldachyn ti spočine,
po zápasu již překonaném
klid v srdci, více nezlekaném,
pod palmou míru pokyne.“ —

Poutníče *zemský*, tys ten chodec,
svět — cesta pro tvé šlepěje:
k věčného *světa* pohled zdrojí,
ten ku vítězství v tuhém boji
svou jasnou září přispěje.

František Doucha.

Také něco o relikviích čili ostatcích svatých.

Sporná mínění mívají původ dílem v nejasných zmatených ponětích o jistých věcech, dílem v nedostatečném platnými a zřejmými důvody jistých udání a tvrzení, o něž běží, zaručení a sporu ubývati musí tou měrou, jakou rozpravami ze strany jedné i druhé na vyjasnění ponětí, na zaručení udání a tvrzení těchto se pracuje. K tomu ale třeba upřímnosti a dobré vůle. Kde o takové vyjasnění ponětí, o takové dokázání něčeho by neběželo, kde snad z jedné nebo z druhé strany věci naschvál by se zaplítaly, v uvádění udalostí na pouhém tvrzení se přestávalo, tam ovšem veliká rozprava je marnou a s výsledkem minouti se musí. Nicméně i v této příčině věc toho žádá, aby se nemlčelo.

Hodlám několika slovy pojednat i „o účtě relikvií čili ostatků svatých“ a sice z té příčiny, poněvadž nedávno i jinde (viz časop. „Svoboda“ ročn. II. seš. 6.) o téže věci, ač, jak se zdá, ne pro poučení, jednáno bylo, aby tudíž nepředpojatí, jimž na tom záleží, jednu i druhou rozpravu srovnati a kde pravda jest, posouditi mohli.

Reliquie čili ostatky svatých zovou se pozůstatky těl osob svatých i jiné předměty, kterých svatí za živa buď užívali, anebo s nimiž v nějakém užším spojení a styku se nalezali; na př. šat, nástroje atd. Bylyť tělesné zbytky a předměty takové od nejstarších časů předmětem účty křesťanům, ano tato účta jest starší než křesťanství samo. Již ve Star. Zákoně nalezáme ne jedno místo, kde kosti lidí spravedlivých slaví se více, než obyčejnými slovy zbožné upomínky (Sir. 46, 14. — 49, 12. — 48, 14. 15. Srov. IV. Král. 13, 21).

V Novém Zákoně známo jest, kterak žena, jež měla krvotok, doufajíc v uzdravení dotknouti se snažila obruby roucha Kristova (Luk. 8, 43. 44.). Ve Skut. Apošt. (19, 12.) vypravuje se, kterak věřící dávali se dotýkati šatem a pasem apoštolů, aby uzdravení byli.

V Act. Martyr. (Martyr. s. Ignatii n. 6.) čteme, že kosti sv. Ignatia († r. 107 po Kr.) sebrány a do Antiochie přivezeny byly „co vzácné klenoty.“ Křesťané Smyrnenští sebrali kosti sv. Polykarpa († r. 169 po Kr.) a více jich cenili, „než zlata a drahokamů“ a na místě, kde byly uschovány, památku smrti jeho a jiných svatých mužů umučení s plesáním a radostí slavili. Židé znajíce účtu křesťanů k ostatkům svatých navštěvování jich všemožně se protivili a

na závalu byli, jakož i pohané o něco později takové kosti, kdekoli mohli se jich dopídní, ničili a do moře vrhali, „aby jim křesťané,“ jak pravili, „božské počty vzdávali nemohli“ (Eusebius .h. eccl. IV. 15. VIII. 6.). Všemohně tudíž snažili se křesťané obětí nešetříce, aby zachovali a v bezpečných hrobech ukryli těla mučenníků, k nimž kladeno, kdekoli bylo možno, mučednické nástroje, krev v houbách, lněných šatech (sv. Cyprian), nádobách a láhvích shromážděnou, kteréžto věci v hrobech takových posavad se nalezají (Lüft, Liturgik I. 274.).

Po ukončení pronásledování účta k ostatkům svatých zvýšila a rozšířila se tou měrou, že na hrobech svatých stavěny byly oltáře, chrámy a kaple (memoriae martyrum, confessiones) a každé město snažilo se, aby zjednálo si ostatky takové, kterým pak slavně vycházeno vstříc a které se vši možnou slávou na místo určité přenášeny jsou (festum translationis). Odtud vešlo také v obyčej, jenom na hrobech svatých konati nejsvětější obět a kde takových hrobů nebylo, vkládati ostatky do oltářů. Tento obyčej stal se znenáhla všeobecným, tak že již roku 398 pátý sněm církevní slavený v Kartagu ve shodě s obecným v církvi přáním nařídil, aby oltáře, tu a tam na polích a podle cest na památku svatých zbudované, v nichž ostatky svatých nenalezaly se, odstraněny byly. O tomto obecném zvyku sv. Jeronym, sv. Ambrož a jiní otce církve (4. století) na mnohých místech spisů svých velmi pochvalně se zmiňují.

Veliké množství svědectví o všeobecné v celé církvi účtě k ostatkům svatých máme z doby císaře Konstancia (337—361), Eusebius (de praepar. evang. XIII. 11.), Cyrill (18. katechese), Basiliius (homil. o sv. Julittě. — homil. k žalmu CXV.), Řehoř Nazianz. (proti Julianovi odpadlíku), Ambrož (řeč o sv. Nazariovi a Celsovi. — list LIV.), Augustin (confess. IX. 7. — řeč o sv. Štěpánu. — list 103. (XCII. de diversis), Jan Zlatoústý (řeč o sv. Ignatiu. — ecclog. de laud. Paul. — homil. 30. — homil. de nom. ipso coemeterii) a mnozí jiní o všeobecné účtě svědectví vydávající všickni v ten smysl se vyslovují, že užitečno jest ctíti ostatky svatých a s čistým srdcem navštěvovati hroby jejich, poněvadž moc a milost Boží, kterou za živa oplývala duše světců, i tělem jejich mocně působiti může z vůle Boží a tudíž že milost vzejde těm, kdožby jí hodni byli z účty a navštívení ostatků svatých. Za tou příčinou ku

hrobům svatých daleké poutě konali věřící. Úcta k ostatkům poněvadž přirozená a v nejvnitřnějším náboženském vědomí se zakládající po všechny časy trvání svého celkem málo nalezla odpůrců. První odpůrce povstal ku konci IV. století, jakýsi kněz z Barcellony, *Vigilantius*, první přítel sv. Jeronyma, který shledával v úctě relikvií pohanství a modloslužbu, poněvadž prý křesťané ostatky svatých „líbají a jim se klanějí (adorant)“ i nazýval ctitele jich „cinerarios“ (popeláře) a „idololatras“ (modloslužebníky). A to byli ovšem mimo něho křesťané všickni. Proti němu vystoupil sv. Jeronym (Hieron. c. *Vigilant*. c. 4.) důstojně a rázně odmítaje nařknutí, jakoby všickni křesťané navštěvující hroby apoštolů, všickni ti biskupové, kteří v hedvábí a zlaté ostatky svatých chovají, všickni ti národové, kteří jim poctu vzdávají, byli lidé nemoudří a svatokrádežní. I zůstala i na dále pocta relikvií všeobecnou a tak mocně zakořeněnou, že i sami obrazoborci, ani jediného nevyjímaje, při ní horlivě trvali. (Viz: Augusti, *Denkwürdigkeiten*. XII. 269). Odtud až na reformaci mimo *Claudia Turinského* a *Agobarda Lugdunského*, kteří zůstali úplně osamělí, odpůrců relikvií nebylo. Francouzský opat *Guibert* (Neander, D. h. Bernhard II. Aufl., str. 392 ff.) vlastně jenom proti nadužívání se ohražoval, ač v průběhu sporu svého dále zašel, než původně zamýšlel.

Ovšem také záhy počalo úcty ostatků svatých zneužívání a nadužívání. Je to věc přirozená a každodenní zkušenost tomu nasvědčuje, že věc sebe lepší, sebe světější mezi lidmi nemine se se špatným užitím zvláště při nedostatečném vzdělání a uvědomění, jaké nalezáme po celý dlouhý středověk. Kdo pojal doby této povahu a celý průběh dějů její, dovede povážiti duchovní chudobu a kleslost, z nížto ani stav šlechtický, ba ani kněžský nevyjímáme. Máme toho zřejmé důkazy, že i duchovenstvo s valnou částí za leckteré doby bylo pohříženo v hrubé nevědomosti, že byly doby, kde sem tam v některé krajině nejeden farář neuměl správně psáti ani úkonů svých rádně vykonávati a tudíž neméně, než svěřený jeho správě lid, všelikým následkům z nedostatku vzdělanosti vyplývajícím podléhal. V této době duchovní tmy a nevzdělanosti jako vůbec zakořenilo se mnoho zlořádů a pověr, tak, dá se mysliti, že ani úcta ostatků nezůstala prosta všeho porušení pověrou a podvodem, že snadno zapomínal nevědomý lid, aniž bylo vždy po ruce vůd-

ců osvěcených, kteří byli by připomněli, že úcta k ostatkům je pouze relativní, že předmětům těm nesluší co předmětům, nýbrž jen potud, pokud s nimi ve spojení byla duše svatá a že účinky blahodárné, které z nich vážiti lze, konečně pramení se z přímlyvy samého svěťce, že lid neuvědomělý od nich co věcí nadál se účinků, které z nich nikterak pocházeti nemohly. Takové pak do věci nějaké vkládání účinků, které jí po přirozené povaze nesluší aniž z ní pojíti mohou, nazýváme pověrou; na př. když někde věc nějakou, kořen nějaké anebo cos podobného u sebe nosí v té víře a důvěře, že věcí touto před všelikým nebezpečím anebo smrtí bezpečen bude. Takové rozličné pověry, jak tomu dávno, co byly ještě všeobecně rozšířeny, ba které posavád sem tam se udržely přes všecku hojnost prostředků vzdělávacích, přese všecku snahu těch, jimž vdělání lidu je úkolem. A tak pověra to byla přede vším, která k úctě ostatků se přidružila.

Již pak z toho, že tak vzácný byly ostatky svatých a každý všemožně dopíditi se jich chtěl, dá se souditi, že lidé nesvědomití snažili se o to způsobem nepoctivým, nepokládajíc sobě za hřích i způsobem krádeže a podvodu se jich domoci, jako známo za našeho osvěceného věku, že lidé vzdělání, ano učení zhusta nepokládali si to býti špatností a hříchem pod rukou odcíziti nějakou vzácnou knihu, nějaký vzácný poklad literární. A není-liž přirozeno, že záhy našli se i lidé, kteří znajíce vzácnost ostatků a vidouce, že se nešetří nákladu, aby získány byly, obchodem v nich obohaciti se snažili a z nedostatku pravých k bezbožnému šejdřství se uchýlovali obyčejné kosti vyhrabávající a za kosti toho či onoho svěťce vydávající.

Avšak jak mile nešvary tyto vznikati počaly, ihned muži svatí a osvěcení se vší rázností a snažností se jim přičili. Máme toho dokladů na zbyt. Tak abychom některé uvedli, *Řehoř Veliký*, biskup Římský přesvědčiv se o podvodu, který se s ostatky tropí, poroučí učeníku svému *Augustinovi*, apoštolu Anglie, aby zdržel lid od ctění ostatkův, jichžto pravost by nebyla zaručena.

Rovněž i jiní představení církve nepřijímali ostatkův leč zaručených; tak sv. *Ambrož*, biskup Milánský, sv. *Augustin*, biskup Hipponský, sv. *Martin*, biskup Tourský. Tento poslední jedva byl doznal, že na blízku města Touru ctí se kosti člověka nesvatého, ihned kázal je odstraniti, oltář

sbořiti a pod přísným trestem další úctu jejich zapověděl.

Válkami křížáckými, zvláště po dobytí Cařihradu mnoho nepravých a nezaručených ostatků ze zemí východních na západ přinešeno bylo a mnozí věřící oklamáni jsou. Byliť ti, kdo se s mečem v ruce ve výpravách kříže účastnili, lid ze všech končin Evropy, ze všech národů a zemí smetený, s valnou částí chasa surová a nevzdělaná. Nedivno tudíž, že mnohý takový křížák buď že z hlupství neb nepoctivosti kdesi sebral na východě anebo koupil kosti nějaké a v domněnce o pravosti jejich anebo v podvodném úmyslu lehkověrným krajanům svým doma co ostatky svatých za dobrý peníz přepouštěl. Při nesrovnalých poměrech správy duchovní, při nedostatku a nevzdělanosti kněžstva i mimo vědomí a vůli biskupův dítí se to mohlo, tak že přecasto nebylo v moci jejich předejít a vyvarovati tomu. Avšak i tehdy hned byla to církev učící, která opřela se co nejsnažněji nešvarům těmto a dalšímu jich šíření se přítrž učiniti usilovala. Ustanoveno na čtvrtém sněmu Lateranském (1215), že bez povolení hlavy církve nižádným ostatkům nemá se dítí pocta (Later. IV. a 1215 c. 62.)* Podobně i církevní sněm Tridentský (1545) ustanovil (Sess. XXIV. de invoc. et vener. Ss.), aby jen ostatkům, které by zaručeny byly, pocta se dala.

Co až po dnešní dobu o ostatcích svatých jest článkem víry, vyslovuje se ve vyznání víry Tridentském slovy: „Slavně věříme, že ostatky svatých mají se ctíti.“

Tedy že úcta, pravá úcta ostatkům svatých sluší a tato úcta že jest užitečná, to je vše, co katolík věřiti musí a co věřilo se od nejstarších časů až na naše doby.

Jest pak tato úcta, jak již výše zmíněno, pouze relativní, nepřímá, která jim nesluší co věci, nýbrž pouze se zřetelem k oněm svatým, s nimiž nalezaly se v živém nebo úzkém spojení a z nichžto všecku ce-

nu váží, kterou do sebe mají. Žádným pak ostatkům nemá se vzdávati více nežli úcta, jaká vzdává se osobám počestným, osobám svatým, ani ty ostatky nevyjímaje, které se ke Kristu samému vztahují (Belarmin lib. II. de imag. c. XXII.). Tedy nikdy z vůle církve nevzdávalo se ostatkům svatých více, nežli pocta (cultus), nikdy bohoucta (latria) a byl to holý attentát na rozum lidský, vinití křestany z toho, že by kdy ve způsobě nějaké kosti bytost božskou byli viděli a jí se klaněli, jak to Židé, pohané, Vigilantius a reformátoři tvrdili. Reformátoři ovšem, kteří ve všem církevním učení a zřízení samý nešvar, pověru, modloslužbu, svatokrádežnictví spatřovali, ani úctu k ostatkům svatých ušetřiti nemohli, již z pouhé zásady své. Avšak titěž reformátoři, jako k mnohým jiným věcem, jimiž byli opovrhli, tak i k účtě ostatků pozvolna se vrátili a takto nedůsledností svou důvěru v pevnost a pravost zásad svých sami osobou svou znamenitě otráslí a oslabili. Že ostatkům Martina Luthera vzdávala se pravá pocta v tom smyslu, v jakém jsme my ji položili a který zvali dříve modloslužbou, o tom svědčí dílo v 18. století v dobrém úmyslu na oslavení stoleté památky Lutheranismu složené pod názvem: „Das guldene und silberne ehrengedächtnis des Theueren Gottes-Lehrers D. Martini Lutheri, in welchem das Leben, Tod, Familie und Reliquien — umständlich beschrieben etc., erklärt durch Christian Junker Dresdnensem Hochfürstl. sächs. Hanneberg. gesammten Historigraphum. Frankf. und Lpz. 1706.“ Ba i samí ti svobodní duchové za francouzské revoluce, kteří jednoduchým sněmovním dekretem ustanovili se, aby Boha nebylo, pravé a horlivé účtě všelijakých ostatků (vlásenky a tabatěrky Rousseau-ovy, kordu Mirabeau-ova, vlasů z kožichu Voltair-ova) vyvarovati nedovedli.

Jeť tato úcta rozumná a přirozená, ze samé přirozenosti lidské vyplývající. Vážíme si ostatků tělesných a jiných věcí, které nás na milé zemřelé pamatují, chováme je na obzvláštních místech, ve skvostných pouzdrech a skřínkách, nezřídka ve zlatě a draho-kamech, v hedvábí a kmentu, častěji s nevšedním pohnutím díváme se na ně, líbáme je, k srdci je vineme. Nevidíme v nich pouhé předměty, které nás na zemřelou osobu pamatují, ku vzpomínce takové často stačí vůle pouhá, ba přichází sama. Ku vzpomínce takové vedou nás mnohé předměty, kterých si, poněvadž se zemřelým v užším spojení byly, rádi a často všímáme, vidíme v nich

*) C. 2. X. de reliquiis III. 45. zní takto: „Poněvadž z toho, že jistí lidé svatých ostatky na prodej vykládají a je tu a tam na odív vystavují, náboženství křesťanské častěji škodu vzalo: Aby později škozeno mu nebylo, dekretem tímto ustanovujeme, aby ostatky staré od té chvíle mimo pouzdro nikterak neukazovaly se ani nevystavovaly na prodej. Nově nalezené ale nikdo veřejně ctíti se neopovazuj, lečby prvé vážností římského biskupa byly zaručeny. Představení pak aby nedopouštěli, by ti, kdož k církvím jejich za příčinou uctění přicházejí, rozličnými smyšlenkami a svědectvími klamání byli, jako na mnohých místech pro zisk bylo vešlo v obyčej.“

více, než pouhou vzpomínku, vidíme v nich onu osobu samu, jakoby vtělenou a tudíž na ně všechny city úcty a lásky, které jsme k oné osobě měli a na jevo dávali, přenášíme. Jsou nám tedy ostatky ty opravdovým předmětem lásky, ovšem jen relativně, nepřímě a poněvadž za příčinou tělesnosti své city, pohyby a posuňky na jevo dávati přirozeno, tyto pohyby a úkony tělesné k tomu, co před rukama máme a co nám osobu milenou představuje, nikoliv pouze připomíná, vztahujeme. A v tom zakládá se přede vším úcta k ostatkům svatých, v tom spočívá význam její přirozený. Máť ale pro křesťana ještě význam hlubší, nadpřirozený, ten totiž (Trid. sess. XXV. de invoc. Ss.), že těla spravedlivých jsou živými údy Krista, chrámem Ducha svatého, nádobami milosti Boží, a že jednou k životu věčnému budou vzkríšena a zároveň s dušemi svými oslavena slávou věčnou. A právě že úcta k ostatkům svatých tak je rozumná a přirozená, od jakživa tak málo nalezla odpůrců.

Z rozpravy naší plyne zcela důsledně:

1. Že již od nejstarších dob křesťanských, od dob apoštolských úcta k ostatkům svatých byla v užívání, že od těchto dob nejstarších ostatky byly více než pouhými předměty upomínky na tyto světce, že byly předměty opravdové úcty, ač jen pouhé úcty a sice relativní.

2. Že tato úcta od nejstarších dob až na naše časy nezměněna a neztencena zůstala.

3. Že tato úcta je rozumná a přirozená a proto že po celý čas dlouhého trvání svého v celku málo doznala odpůrců.

4. Že k této úctě záhy počalo se přiměšovati zlé užívání, které nejvíce z hluboké nevědomosti a duchovní kleslosti středověké, ale také z mravní porušenosti a slabosti, již podléhá přirozenost lidská za všech časů, se pramenilo.

5. Že to byla církev, že to byly sněmy církevní, představení církve, tedy duchovenstvo, které, jakmile takové nešvary šířiti se počaly, ihned všemi možnými prostředky na odpor se jim stavělo a v snažení tom, pokud trvaly, neustálo. (Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Podskalí u Prahy 31. března 1868.

(Odevzdání praporu novému spolku dělnickému.)

V Praze zřídil se dělnický spolek „Oul“, jemuž v neděli 29. března slavně odevzdán byl prapor někdejšího spolku plaveckého. Členové dělnického spolku sešli se v chrá-

mu nejsv. Trojice v Podskalí, kdež po zpívané mši sv. na žádost jejich promluvil k nim v. p. kaplan Vác. Honejssek v tato slova:

Chrám tento, jak mnohým z vás známo, nazývají staré letopisy chrámem řemeslníků, proto že prý jej na své vlastní útraty vystavěli. Sem do tohoto chrámu putovávali dělníci a řemeslníci Pražští obzvláště v svátek nejsv. Trojice. Sem pospíchali, když bída a nedostatek je tížila, aby zde před obrazem nejsv. Trojice úlevy a pomoci si vyprosili. I za našich dnů tíží bída a nedostatek stav dělnický a řemeslnický — ano tíží jej více než kdy jindy. I vy synové otců těch následovali jste příklad jejich a shromáždili jste se v tom chrámě, který oni zbudovali. Otcové naši řídili se dle přísloví: S Bohem začni v první době, podaří se práce tobě. Vy řídíte se dle slov těch — počínáte s Bohem: chtěli jste aby v chrámu odevzdán vám byl prapor od spolku plaveckého. Ne náhoda, nýbrž zvláštní vaše touha vedla vás sem, a to se mi zdá býti dobrým znamením! — S Bohem jste počali, Bůh zajisté bude žehnati vám, jestliže s Bohem budete pokračovati, a budete-li se řídit dle významu odznaků, které se na praporu vašem stkvějí.

Na praporu tom spatřují se dvě ruce. Prací rukou svých máte sebe a rodiny své živiti. Ruce ty jsou spojené: význam to svornosti. Nesvornost vytyká se veškerému Slovanstvu, a bohužel přiznati se musíme — dějepis je toho důkazem, že nesvornost mnohou strast — mnohé neštěstí přivedla nejen na jednotlivce a spolky, nýbrž i na celý národ náš! Již pohané znali zlé následky nesvornosti a proto říkali, že svorností i malé věci prosperují — nesvorností ale i velké se rozpadávají! — Účelem spolku vašeho jest vymaniti se z bíd a nouze, která vás tíží. Jen svornost vám k tomu dopomůže. Tak jako ty dvě ruce na praporu svorně se objímají, tak i vy svorně jeden druhému nápomocni buďte.

Na praporu Vašem stkví se dále významné slovo „Pokrok.“ Vše, co má nepříteli časů vzdorovati, co má jednotlivce, spolky i celé národy oblažovati, musí se zakládati na pravdě. Lež neučinila ještě žádného šťastným — ani jednotlivce ani spolky. Má-li tedy pokrok vás oblažiti, musí i on zakládati se na pravdě! —

Často předhazuje se církvi naší katolické, že se přičií všemu pokroku — avšak

činí se to bezprávně! Pravému pokroku t. j. pokroku, který na pravdě se zakládá, nebyla církev nikdy na odpor. Ano ona jej kde mohla podporovala a zvelebovala. Nebeský mistr náš — Ježíš Kristus položil učením svým základ k pravému pokroku. — Kdo dějepis zná, zajisté mi přisvědčí, že národové, kteří toto učení Kristovo přijali, v brzkou nad jiné pokročili a se vyšínilu. Naopak kde mizelo učení Kristovo, mizel i pokrok a blahobyť. — Ovšem pokrok, který z náboženství, ze svatých věcí a z Boha úsměšky si činí — Bohem opovrhne — ten církev nikdy schvalovati nebude a nemůže! Pokrok takový lichý odsuzují nejen já, nejen církev, nýbrž i Duch sv. Neb on praví ústy žalmisty Páně: *Blázen řekl: není Boha!* Pokrok bez víry v Boha a bez náboženství vyhlásil tedy sám Duch sv. za bláznovství — a pokrok takový neučiní nikoho šťastným! Takový lichý pokrok může sice na jedné straně množiti bohatství — na druhé ale množí bídu, a působí, že jedni v nádhru se odívají a druhí nemají čím by nahotu zakryli. Na jedné straně staví on paláce, na druhé působí, že nemají lidé ani kam by hlavy položili. Až lidé pravého pokroku, který na učení Kristovu se zakládá, držeti se budou — až pravý pokrok mezi všemi uznání dojde, pak rozmnoží se i blahobyť. Chce-li spolek váš pokračovati, musí se tohoto pravého pokroku přidržeti.

Dále zdobí věnec praporek váš! Věnec jest znamení vítězství. Vítězství ale bez boje není, býti nemůže. Kdo chce zvítěziti, musí bojovati. I spolku vašemu naskytnou a naskytly se snad již překážky, obtíže a boje. A čím více blahobyť a vzdělanost mezi vámi množiti se bude, tím více závistivých zraků proti vám se bude obracet. Než nedejte se překážkami odstrašiti. Jen slaboch a zbabělec ztrácí mysl při prvních překážkách. Vy započali jste s Bohem — Bůh bude i pomocníkem vaším, budete-li s ním pokračovati. Sv. Pavel praví: Když Bůh s námi, kdo proti nám? Když Bůh s vámi, kdo proti vám? S jeho pomocí překonáte všechny překážky, s jeho pomocí vrátí se dávný blahobyť, jakého požívali otcové, i mezi syny. S jeho pomocí vydobudete si lepší postavení a stanete se chloubou vlasti; a otcové s radostí budou na vás s hůry nebes pohlížeti co na zdárné syny.

Konečně nezapomeňte na význam krásného jména, který jste pro spolek vyvo-

lili: „Oul.“ — Oul připomíná nám rodinu včel. Včely pracují *svorně* nejen pro sebe — nýbrž i pro jiné, ano přispívají i k oslavení služeb Božích. Hle, zde na oltáři hoří voskové svíce! Vosk ten zhotoven byl v oulu, nyní slouží k oslavení jména Božího. Hleďte tedy i vy co pravý oul *svorně* pracovati nejen pro sebe nýbrž i pro bližní své a k oslavení jména Božího! ✕

Od Řípu, dne 15. dubna 1868.

(Náš katechismus.)

Naše Pražská česká synoda od r. 1860 slíbila (str. 59), že vydá *opravený katechismus pro školy*, ježby pak i lid s prospěchem k poučení svému ve víře a k vzdělání ve mravech křesťanských používat mohl. Od této doby ujala se zejména *Budějovická diecése* horlivě tohoto díla, a roku 1866 probírána jest potřeba a oprava, způsob a požadavky nového katechismu na všech pastoraálních poradách v této diecési. Výsledek pak těchto porad, návrhů a oprav podali do veřejnosti mužové té věci dobře znalí v časopise duchovenském: p. prof. Skočdopole (1867 str. 321), p. farář Hausman (1866 str. 458) a p. kaplan M. Procházka (1867 str. 269). Auo povídalo se i o tom, že rozdělil již nejdůst. Budějovický p. biskup i jednotlivé části katechismu toho k vypracování znamenitějším duchovním správcům a katechetům, a že pak sám celé dílo přehlednouti, urovnati a vydati míní. Tímby ovšem toto dílo získalo, a to tím spíše, jestliby pak katechismus tento i v jiných diecésích schválen a vůbec zaveden byl, ačbychom si byli přáli, aby i *ostatní české diecése* se byly tím způsobem a s toutéž pílí této práce uchopily, a tak k společnému dílu také přispěly. Konečně mohl zvolený ze všech těchto 4 diecésí výbor z těchto čtyř zpracovaných katechismů *po zralém společném uvažování a opravování jeden úplný katechismus* upravit, a schválení všech biskupských ordinariátů Českých bylo by mu najednou pak do škol pomohlo. Tím bychom byli dostali práci jednotnou, všestrannou, všem milou a poměrně i dokonalejší.

I donášíme tuto *jen všeobecně* některé skromné své náhledy o této věci k oněm návrhům:

I. Především myslíme, aby se prozatím dosavadní náš *katechismus jen předělal a opravil* — ale to *veskrz a důkladně* — a že to bude věci prospěšnější, nežli zavést *zcela nový*. Pan děkan Beneš z Moravy opravil již roku 1856 s velkým úspěchem dosavadní katechismus, a vydal

jej r. 1860 již po druhé v Olomouci pod názvem: *Kat. katechismus pro dům a školu*; vřadil tu především potřebné doklady z písma svatého do textu, a ničeho nepoložil pod čáru, doložil jej příklady z biblické dějeprawy a mravním naučením, přidal také výklad mše sv. a všech sv. obřadů při svátostech, a mnohými články víry jej upravil i doplnil na mnoha místech velmi příhodně. Kdyby se v skutku vydalo i od jiných pp. katechetů ještě několik podobných oprav — dostoupiloby dílo to k dosti velké dokonalosti.

Mimo to zdá se býti třeba, aby se kromě toho většího katechismu vydal aspoň pro naši prostřední mládež (od 8—10 let, druhá třída hlavní) ještě také *malý katechismus* v otázkách a odpovědích, jež také již r. 1859 dobře doplnil a opravil tentýž p. děkan Příborský Beneš, a jež i podruhé r. 1867 v Těšíně pod názvem: *Malý kat. katechismus* vydal. Nebo těmto dětem je náš větší katechismus těžký, kdežto menší katechismus, *ještě více pročištěný*, by jim velmi dobře posloužil; aby se také něco nazpaměť po přednášce katechetově doma učití mohly. Jakožto dobrá pomůcka při této opravě posloužily *Hynův: Malý katechismus* (pro menší) a *Hynův: Katechismus pro obecní lid* (pro větší) (1842).

II. Dále myslíme, aby se při tomto opravování a předělávání užilo zvláště *hotových již německých školních katechismů*, jichž stává velmi mnoho a z nichž některé jsou i dosti dobré. Avšak zdá se nám též, že *nelze* ani jeden *pouze* přeložiti do češtiny a zavésti hned do škol našich. Mám sice sám 4 Řezenské, 2 Frýburské, 2 Schmitzovy, 2 Hirscherovy a 2 Schusterovy — ale ani jeden nevyhovuje úplně požadavkům našim. Má-li míti delšího trvání a blahého působení ve škole i v lidu, musí jeho obsah, uspořádání i sloh trochu jiný než u těchto německých býti. Některé z nich mají totiž mnoho těžkého a při tom i mnoho nepatřičného; jiné zase nemají dostatečné látky anebo naopak až mnoho zbytečných věcí; některé zase mají nejasný sloh a sem tam i bez potřeby těžké výrazy, a zase jiné neumí se vpraviti v názorný a nenucený přehled a v lehký i jasný výklad. Při tom podržuje mnohý naše obyčejné *rozdělení* na 5 kapitol (Schmitz), jiný má zvláštní *učení* a patrně našim žákům nepřiměřené *sestavení* (Hirscher), nejvíce jich pak kloní se k 3kapitolné soustavě na způsob římského katechismu (nehledíme-li na 4.

jeho částku o modlitbě), majíce za nehlubší základy: Věřím v Boha — sv. Svátosti — a 10 Božích přikázání (Řezenský, Frýburský, Schuster). Nám se zdá, žeby podrobné a důkladné provedení obyčejné této soustavy, ježby *více dělilo katechismus na články víry neb paragrafy*, a méně *hledělo na vědecké třídění a pododdělování*, jak to starý katechismus má — žeby takové lehčí uspořádání více prospělo, nežli kdybychom chtěli podávati mládeži *přísnou logickou* neb *vědeckou* soustavu *dogmatiky a morálky*, s níž ani na hlavní škole a nižší realce obyčejný katecheta s obyčejnými žáky nemůže mnoho pořídit.

III. V celku pak podotýkáme k vytknutým již jinde vadám nebo požadavkům jen tyto: Některé *výměry* v katechismu dosavadním jsou dětem *těžké* i co do pojmů i co do učení z paměti. Jsou to *učené definice* vyňaté z vědeckých knih, jež věc ani dětem lépe neosvětlují, aniž schopnostem jejich jsou přiměřené, kp. co je víra, nádeje, láska, že Bůh je moudrý, co je milost — lítost — svěcení kněžstva — manželství a t. d., a hned po těchto přicházejí též těžké: Co je bible, tradice, církve, křest, birmování, svátost pokání a posledního pomazání atd. Věc sama nebylaby těžká, kdyby výměr byl názornější, spíše *vykládající*, než *vyrčující*. —

Zbytečně obtěžuje se výklad katechetův i pamět dítěte *nekonečným vypočítáváním*, ač to ani logika ani názornost nekáže, kp. účinky sv. přijímání — povinnosti po sv. přijímání — při 2. 4. a 6. přikázání Božím, kde není puntíků ani konce. Někde zase jsou nevhodné kp. při životu Páně, — jinde zase nepotřebné kp. tělesní a duchovní dobročinní skutkové, 8 blahoslavenství, — někde tuze nahromaděné, kp. hříchy proti 1. 5. 7. přikázání, následky z hlavních hříchů atd.

Za to však přáli bychom si, aby se *bylo jinde puntíků užito* k vůli přehledu, a spolu již taky v *odstavcích* věc vytiskla, kp. vlastnosti modlitby — lítosti — sv. zpovědi — v učení o osobě Pána Ježíše — v učení o nejsvětější Svátosti atd. *Německý katechismus školní* v Čechách má i hlavní pojmy a výrazy *tučnějším* tiskem vyznačené, což, moudře-li se užívá, také schvalujeme, jak se to i v mluvnici (v čítance druhé) také s prospěchem nachází.

Na konec souhlasí se mnou zajisté *zpovědníci*, aby byla v katechismu i *formule zpovědní* bez zbytečných závěrek (kp. tu se pová . . .) jakož i aby se tam umístil

stručný přehled hříchů (dle desatera Božích a 5 církevních přikázání a 7 hlavních hříchů), za to pak že by patřilo dvojí vzbuzení lítosti spíše do modliteb než do katechismu.

III.

V Římě, dne 14. dubna 1868.

(Dopis osmý.)

Jako každoročně, tak i letos odebral se sv. Otec na slavnost Zvěstování Panny Marie v slavném průvodu do chrámu dominikánského „S. Maria sopra Minerva,“ aby tam přítomen byl službám Božím. Jakživ jsem neviděl krásnějšího divadla nad tento vítězoslavný průvod. V čele průvodu jel jeden z papežských kaplanů ve fialovém taláru na sněhobílém mezku vedeném dvěma papežskými sluhy, nesa papežský kříž v rukou; následovalo veškeré služebnictvo papežské oděné v červený aksamit, pak nejv. hofmistr a komoří v šestispřežném dvorním voze, švýcarská a šlechtická četná stráž na koních a konečně sv. Otec v nádherném zlatem bohatě ozdobeném voze v společnosti kardinálů Bonaparte a Berardiho. Část čestné šlechtické stráže a nekončící řada skvostných ekvipáží ukončila průvod. Cesty, kudy se bylo ubíratí sv. Otci, byly posypané bílým drobným pískem, okna okrášlena pestrobarevnými koberci a nesčíslný ten dav lidstva provolával slávu svému „Papeži-Králi,“ což se i při odjezdu opakovalo. Po službách Božích bylo poděleno 868 chudých dívek z nadací „della SSma Annunziata,“ ku kterých sv. Otec každoročně znamenitou částkou přispívá. Letos se rozdělilo věna mezi tyto chudé dívky 27468 římských skudů, tedy bez mála 60.000 zl. r. č.! — Jsem blažen, že jsem mohl býti přítomen významným obřadům pašijového téhodne a slavnosti velikonoční v Římě, a že se mně dostalo vždy místa pohodlného. Na květnou neděli vykonával sv. Otec v basilice sv. Petrské obřady svěcení ratolestí palmových*), podílel pak jimi řady přítomných hodnostářů církevních i světských, načež veden průvod chrámem jako na slavnost Očišťování Panny Marie, po jehož ukončení následovala pontifikální mše sv. a apoštolské požehnání udělené sv. Otcem. Pašije zpívají tři kněží, údové Sixtinské kapely, odění albou a štolou na způsob diakonů; tenorista představuje evangelistu, altista děvečku a basista Pána Je-

žíše, ostatní údové kapely představují národ židovský. Papež a kardinálové stojí po celý čas pašijí držíce v rukou svěcené palmy. Ve středu, ve čtvrtek a v pátek, vždy o 4. hodině odpoledne odbývalo se v kapli Sixtinské při nesmírném návalu lidstva „Matutinum tenebrarum“ a ku konci provozováno světoznámé „Miserere“ od Allegriho, Bainiho a Mustafy, jež neobyčejně působí dojem. Na zelený čtvrtek směl jsem s několika jinými cizími kněžími býti přítomen mši sv. sloužené sv. Otcem v soukromé kapli papežské a přijmouti z rukou Jeho Tělo Páně, což mně zůstane jednou z nejdražších upomínek na pobyt v Římě. Při též příležitosti dal jsem si požehnání od J. Svatosti růžence a medaile, jež přinesti chci svým známým na památku z věčného města. Po mši sv. byli jsme pozváni od nejv. hofmistra Msgra Paccy k snídání. — O 10 hod. byla u přítomnosti sv. Otce, sboru kardinálův, biskupův a prelátův sloužena pontif. mše sv. v kapli Sixtinské kardinálem Clarellim, načež sv. Otec v slavném průvodu nesl Velebnou Svátost pod baldachýnem nešeným osmi biskupy a osmi preláty prvnotáry apoštolskými, do kaple Paulinské vkusně ozdobené a svícemi ozářené při zpěvu „Pange lingua.“ Odtud odebral se sv. Otec s veškerým průvodem do tak zvané „loggia“ a udělil apošt. požehnání shromážděnému lidu na náměstí sv. Petra, o čemž se později šfeji zmíním. Sestoupiv do basiliky sv. Petrské jal se sv. Otec mýti nohy třinácti kněžím, tak zvaným Apoštolům, mezi nimiž se letos nacházel také jeden Rakušan kněz Šuc z Mariboru. Tito apoštolé obdrží dříve od sv. Otce celý nový oblek z bílého sukna, talár, spodky, vysokou kulatou čepici, punčochy a střevíce z bílé kože; po výkonu pak podá sv. Otec každému z nich vlastnoručně pěknou kytku a dvě medailie, jednu zlatou a jednu stříbrnou, v ceně as 20 skudů. Třináctkrátě padá sv. Otec, nástupce knížete apoštolského, náměstek Kristův, přední panovník na světě, jenž císaře a krále syny svými a tito jej Otcem svým nazývají, na kolena před chudými*), cizími kněžími umývá a líbaje nohy jejich. Pohled tento mne až k slzám pohnul, a tu teprv jsem seznal pravý význam názvu „servus servorum Dei.“ Po vykonaném obřadu vedeni jsou apoštolé v slavném průvodu do ložie Vatikánské, kde pro ně připravena byla

*) Tyto palmy dodává až podnes rodina Bresca v San Remo blíž Janova, již zvláštní tato privilej udělena byla papežem Sixtem V., a bývají velmi vkusně pleteny jeptíškami řádu Kamaldulenského.

*) Kněži, postavení u vyšší důstojnosti, nepřijmou se mezi apoštoly; také vele vyslanec rakouský má právo jednoho ponavrhnouti.

hostina, při níž sv. Otec sám je obsluhoval a ku konci udělil jim ještě zvlášť apoštolské požehnání. Na Veliký pátek vykonával sv. obřady kardinál Reisach u přítomnosti sv. Otce, sboru kardinálův, biskupův a prelátův v kapli Sixtinské vší okrasy zbavené. Sv. Otec oděn byl fialovou štolou, červeným pluvialem a bílou mitrou bez prstenu; kardinálové neměli též prstenu a oblek fialové barvy; biskupové a preláti fialový talár, avšak punčochy černé. Sv. Otec, vstoupiv do Sixtiny, neudělil požehnání a na stupni trůnu stál toliko jediný patriarcha. Mezi adorací sv. kříže, jenž trvala přes půl hodiny, přednášela kapella Sixtinská Improperia od Palestriny, načež veden byl průvod pro Velebnou Svátost v témž pořádku, jako včera, po němž vykonaly se ostatní známé obřady. Odpoledne po Matutinum odebral se sv. Otec s kardinály, biskupy, preláty, s veškerou družinou do basiliky sv. Petrské, aby přijal požehnání vzácnými v loži sv. Veroniky chovanými ostatky, jež se dnes k veřejnému uctění okázaly. Jsou to 1. díl sv. kópi, 2. část sv. Kříže a 3. roucho sv. Veroniky. Na Bílou sobotu měl pontifikální mši sv. kard. Asquini vykonav dříve ritualem předepsané obřady. Mezi „Gloria“ zvonilo se všemi zvony po celém Římě, rány z mozdířů švýcarské stráže a z děl na hradě Andělském oznamovaly městu konec čtyřicetidenního postu. Po epištole přistoupil podjáhen k papežskému trůnu, řka: „*Pater Sancte, annuntio vobis gaudium magnum, quod est alleluja.*“ V Lateraně konal veškeré obřady kardinálvikář Patrizzi, udílel pak svěcení čekancům stavu duchovního a pokřtil jednu mohamedánku. V Armenském kostele sv. Řehoře měl téhož dne ve tři hodiny společně biskup armenský mši sv. dle obřadu církve řecké. Slavnost „Vzkříšení“, jak se u nás slaví, zde neznají, což jsem již vždy dříve v Benátkách nemile pohřešoval. — Na hod Boží velikonoční měl sv. Otec sám slavnou pontifikální mši sv. u sv. Petra; ceremonie byly tytéž, jako na hod Boží vánoční.*) Po posledním evangelium odebral se sv. Otec s veškerým svým průvodem, jsa nesen na „sedia gestatoria“ do lože Vatikánské, jenž se nachází v průčelí chrámu sv. Petrského. V okamžení, kdy sv. Otec ukáže se v loži, umlknou zvony, umlkne střelba, umlkne hudba, tisícové a tisícové shromážděného na náměstí sv. Petrském lidu a vojska padají na kolena a

sv. Otec silným a libozvučným hlasem se modlí: „*Sancti Apostoli Petrus et Paulus, de quorum potestate et auctoritate confidimus, ipsi intercedant pro nobis ad Dominum. Amen. Precibus et meritis B. M. semper V., B. Michaelis Archangeli, B. Joannis B. et SS. Apost. Petri et Pauli et omnium Sanctorum misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis omnibus peccatis vestris perducatur vos Jesus Christus ad vitam aeternam. Amen. Indulgentiam, absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium verae et fructuosae poenitentiae, cor semper poenitens et emendationem vitae, gratiam et consolationem Sancti Spiritus et finalem perseverantiam in bonis operibus tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. Amen. Et benedictio Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti descendat super vos, et maneat semper. Amen.*“ Nyní opět zazní vojenská hudba, děla hřímají, všemi zvony se zvoní a veškerý lid provolává hlučné „Sláva“ sv. Otcí. Na to čte jeden z kardinálů jáhnů formuli plnomocných odpustků udělených všem přítomným v jazyku latinském a jiný jazykem vlašským a po přečtení hodí se oba spisy z lože mezi lid. O 7 hodinách večer následovalo osvětlení průčelí a kaple sv. Petrské, jakož i celého náměstí. Více než 4000 lampíček a okolo 800 hořících kahanců sem a tam rozestavených působily čarokrásný pohled, jenž mně nevyhyne nikdy z paměti, jakož mně vesměs můj čtyřměsíční pobyt v svatém Římě zůstane pozvy jednou z nejmilejších a nejdrazších upomínek mého života.

D. Filip.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrtek 30. t. m. započne „*májová pobožnost*“. U sv. Klementa bude toho a pak každého dne v měsíci květnu o 7. hodině večerní české kázání a litanie s požehnáním. Před pobožností a po ní zpívají se české písně Mariánské. Německým jazykem bude se konati tato pobožnost o 6. h. odp. v kostele ctih. panen. Voršilek a u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Pobožnost 40hodinná bude se dále slaviti od 28—30. dubna a 1. května u sv. Jiří na Hradčanech, od 2—5. května u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Za příčinou narození cis. princezny bylo v úterý 22. t. m. slavné „Te Deum“ o 4. h. odp. v chrámě P. Marie před Týnem a v 5 h. u Věch Svatých na hradě, kdež tuto slavnost konal J. Em.

*) Viz „Blah.“ č. 5.

nejdůst. p. kardinál. Dnes o 1. hod. s poledne bude cis. princezna v Budině pokřtěna.

— J. Svatost papež Pius IX. povolil listem (breve) daným d. 8. srpna 1867 spolům „k stálému klanění se nejsv. Svátosti a k ozdobování chudých chrámů“, aby během jednoho roku (od července 1867 do července 1868) konati směli třídní pobožnost, při jejímž ukončení by ředitel každé takové jednoty dáti mohl apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro ty oudy, jenž by svátost pokání a nejsv. Svátost oltární přijali, na úmysl sv. Otce se modlili a aspoň dvakrát v tom třídní kázání přítomni byli, leč by jich ředitel od této poslední výminky osvobodil. Jednota zdejší bude toto třídní slaviti u sv. Jiří na hradě tímto pořádkem: Dnes 25. dubna bude v 10 h. německé kázání a mše sv., v 6 h. odp. české kázání, litanie a sv. požehnání; zítra 26. t. m. v 9 h. něm. kázání a mše sv., odp. v 6 h. české kázání, litanie a sv. požehnání. V pondělí 27. t. m. bude v 8. hod. ráno společné sv. přijímání, v 10 h. něm. kázání a mše sv.; odp. v 6 h. české kázání a litanie, načež uděleno bude apoštolské požehnání s plnomocnými odpustky.

— J. Em. nejdůst. p. kardinál sloužil d. 21. t. m. u sv. Jana Nep. na Skalce tichou mší sv. a podával Tělo Páně asi 40 chovancům zdejšího ústavu *hluchoněmých*, kteří poprvé k sv. přijímání přistoupili.

— Z *Lince*. V lednu t. r. vyslovilo hornorakouské c. kr. místodržitelství kněžím z tovaryšstva Ježíšova v Linci úplnou spokojenost svou v příčině prospěšného působení na gymnasiu tamějším. Několik týdnů později totéž gymnasium z rozkazu ministeria osvěty prohlášeno za ústav toliko soukromý, jehož vysvědčení pozbyla platnosti veřejné.

Z *Pruska*. Hrabě Bedřich z Keressenbroku, (bratr tří pruských důstojníků hrabat z Keressenbroku, kteříž odepřevše soubor církvi zapovězený museli vystoupiti z pruského vojska) byv doposud důstojníkem ve vojště Pruském, odřekl se všech nároků na dědictví otcovské a odebral se nedávno do Inomosti v Tyrolsku, kdež koná studia theologická a na stav duchovní se připravuje.

Z *Bavorska*. O katolickém smýšlení bavorského lidu nejlepší svědectví podává výsledek volby poslanců do *celního parlamentu* německého. Neboť, ač se snažili Pru-

šáci četnými agenty na lid bavorský působiti v ten smysl, aby zvoleni byli sami přátelé nynějšího liberalního ministerstva v Mnichově, nepoštěstilo se jim; většina poslanců zvolených (dvě třetiny) přináležejí straně konservativní katolické čili „ultramontanské“, jak jí liberálové v malomocném hněvu svém přezdívali. Ministr Schlör propadl v šesti volebních okresech; kandidáti konservativní (kteříž chtějí zachovati samostatnost Bavorské země) měli 5krát, 8krát, až i 40—50krát více hlasů, než kandidáti liberální strany (prusky smýšlející). Účastenství voličů bylo všady velmi živé, což přičísti sluší chvalné horlivosti katolického duchovenstva, kteréž se vši mocí o zachování Bavorského království zasazuje. — Rovněž i v království *Württemberském* a ve velkovévodství *Badenském* většina poslanců nově zvolených konservativní straně katolické přináležejí.

Z *Frýburku v Badensku*. (*Arcibiskup Vicari* †) „Nyní propouštíš Pane, služebníka svého v pokoji“ tak mohl se starcem Simeonem zvolati 95letý kmet *Heřman Vikari*, arcibiskup Frýburský, konaje dne 25. března t. r. 25letou památku nastolení svého na stolec arcibiskupský. U vysokém věku 70 let nastoupil šlechetný velekněz vládu arcidiecése své a proti mnohým nástrahám nepřátel dovedla statná ruka jeho mocně řídit berlu biskupskou k obhájení stádce Kristova; 25 let bojoval neohrožený rek sv. víry a vydobyl si nejen úctu a důvěru veškerého svéta katolického, ale obzvláště milým také byl otcovskému srdci sv. Otce Pia IX., jenž zvláštním telegramem blahopřání své ke dni 25. března kmetu tolika zásluhami ozdobenému projevil. Leč ani vladařové protestantští nemohli jemu odepřiti uznání jeho zásluh. Sám velkovévoda Badenský, jehož josefinským tendencím se arcibiskup Heřman vždy a všude opíral, vyslal ke dni 25. března t. r. svého nejvyššího komořího svob. pána z Reischachu do Frýburku s blahopřáním svým uděliv důstojnému kmetovi zlatý řetěz k velkokříži řádu lva Zähringského. Státní ministerstvo Badenské vyslovilo zvláštním přípisem p. arcibiskupovi blahopřání své. Jmenem krále Pruského přibyl do Frýburku pruský vyslanec u dvora badenského, p. z Neumannů, jenž jubilantovi přednesl blahopřání pruského krále a odevzdal mu velkokříž řádu červeného orla. Král Württemberský skrze poslance svého u dvora Badenského, svob. pána ze Soden, zaslal

p. arcibiskupovi vlastnoruční list s blahopřáním svým. Nejdůst. pp. biskupové sufragáni Frýburské provincie: biskup Mohučský, Rottenburský, Fuldenský a Limburský, podali metropolitovi svému adresu a skvostně vázaný misál mnohými miniaturami ozdobený, jenž na výstavě Pařížské r. 1867 byl cenou vyznamenán. Nejdůst. biskup Mohučský, svob. p. z Kettererů měl dne 25. března v arcibiskupském chrámu Frýburském slavnostní kázání, načež následovala pontifikální mše sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“ K radostnému dni tomu dochoval všemohoucí Pán věrného služebníka svého; brzy na to dne 14. dubna v 1 h. v noci odevzdal zasloužilý kmet ducha svého Hospodinu. Zvěčnělý narodil se 13. května 1773 v Aulendorf v Švábsku, kdež otec jeho byl vrchním uhraběte Königsegga. Studoval na lyceu v Kostnici, později v Augšpursku konal studia filosofická a ve Vídni právnická. Po některý čas úřadoval co právník a dobyt si hodnosti doktora práv. Po smrti otce však se věnoval theologii, ku kteréž už dříve náklonnost v sobě pocitoval. Dne 1. října 1797 byv na kněžství vysvěcen stal se kanovníkem v Kostnici; r. 1802 jmenován jest od biskupa z Dalbergu přísedícím radou biskupským, r. 1806 povýšen byl za oficiála diecese Kostnické. Po zrušení biskupství Kostnického r. 1827 stal se ve Frýburku generalním vikářem, r. 1830 děkanem kapitoly a 1832 světícím biskupem. Dne 15. června 1842 byl jednohlasně za arcibiskupa Frýburského zvolen a dne 30. ledna 1843 od papeže Řehoře XVI. prekonisován. Kéž popřeje Pán diecesi osiřelé velekněze, jenžby věrně kráčel v šlépějích apoštolského biskupa Heřmana!

Z Říma. Bohatý Amerikán jménem Peabody, protestant, byl od sv. Otce velmi laskavě přijat ve zvláštním slyšení. Při odchodu svém z Říma věnoval 5 milionů zlatých co halíř sv. Petrský. Týž Peabody již dříve dal na chudé v Londýně 6 milionů zlatých.

— Slovutný archeolog Cavaliere Visconte nalezl pod ssutinami starého Říma veliké ložisko *mramorových* balvanů, jež pohanští císařové římská před 2000 lety byli nashromáždili za příčinou velkolepých staveb, které v Římě provésti zamýšleli. Mramoru se tu nalezá množství tak veliké, že na celých 50 let pro veškeren obor vystačí. Útraty za vykopávání obnášejí posud jen asi 4000 franků, kdežto za část mramoru v krátkém čase

odprodanou se vytěžilo již 500.000 franků. Takto i Nero s Augusty římskými platí sv. Otcí halíř svato-Petrský!

Z Itálie. (*Číslo jsou výmluvnými řečníky!*) Dříve než vypukla v Itálii revoluce, obnášely *dluhy* všech zemí italských 1900 milionů franků. Od té doby však, co Viktor Emanuel násilně se zmocnil některých zemí, vystoupily dluhy sjednocené Itálie na 5500 milionů franků (za 7 let přibýlo 3600 milionů dluhu!). Vláda nikdy nepředložila sněmovnám *účty* v náležitý čas a když je předložila, nalezeno v nich množství chyb. Roku 1867 předložil ministr Mela účty za rok — 1859 řka, že účty na r. 1860 ještě vyhotoveny nejsou. Roku 1864 nalezla sněmovna 119.000 nesprávných a 25000 protizákonných položek; v 7683 případech nebylo učiněné od vlády vydání ničím odůvodněno. — Před rokem 1860 prodávaly se pětipercentové důchody království Neapolského za 120 franků, t. j. finance téhož království tak byly dobře spořádané, že na státní papíry se dávalo 20 franků nádavku; roku 1868 však tytéž úpisy dlužní mají cenu 48 franků! Jinými slovy řečeno: Neapolské království platilo jen 4 franky úroků ze sta, kdežto království italské si ani za 10 franků úroků peněz zjednat nemůže. — Králi Neapolskému platil každý obyvatel v průměru daní 14 franků; králi Italskému musí 40 franků ročně dávat. Veškeré státní vydání činilo v království Neapolském za vlády Bourbonské 130 milionů franků, nyní pak za vlády Viktora Emanuele 422 milionů franků do roka — a přece vykazuje letos Itálie ohromný deficit 800 milionů, ačkoli teprv lonského roku všechny statky církevní od státu pohlceny byly!

— Ve Florencii jeden z nejzuřivějších nepřátel církve katolické učinil konec životu svému tímtež způsobem, jakým i jiní se světa sešli: zastřelil se bambitkou; jmenoval se Bedřich Bellazi.

Z Paříže. 1. Poslední dny sv. téhodne polekaly nás neočekávanými pověstmi, z nichž zvlášť vyniká nota v „Constitutionell-u“ obsažená, kterouž přes všecko ujišťování o udržení pokoje stav náš nebezpečnějším se okazuje. Jaký pak to má býti mír, k jehož udržení potřebí ozbrojování tak mocného a všeobecného? Proto se i v kruzích vojenských zjevně mluví o nastávající válce; k červenci prý ministr války se všemi přípravami hotov býti hodlá.

Co takto hlavní město bylo v rozci-

lení, chovaly se provincie v svatý týden velmi pokojně, ač nedávno před tím vše obyvatelstvo bylo rozčilené náramně za příčinou vybírání k mobilní gardě.

Mezi tímto rozčilením duchů dokázala vážnost sv. téhodne a svátků velikonočních svou ukojující, utěšující moc, působící svaté ticho v politickém rozvlnění. Po celý půst navštěvovalo obyvatelstvo všeho druhu chrámy Páně pilně, hojně, horlivě. Poslední dny sv. téhodne a na den vzkříšení Páně bylo i kromobyčejné pomoci potřeby, aby se při návalu lidstva k chrámům pořádek udržel. — Nejdostupnější pak bylo přijímání nejsvětější svátosti otátní, které mužové na den Božího vzkříšení ráno slavně a společně vykonali. Za prvního rána přicházeli k katedrálmu chrámu „Notre dame“ pěšky i v povozech účastníci všech stavů, všeho stáří. O 7. hodině byla hlavní loď chrámová plná, i později přišlo mužů tolik, že i poboční lodě doslovně jako nabitý byly. Když byl chor některé žalmy odzpíval, měl o 7½ arcibiskup tichou mši svatou, při níž se jenom „Credo“ zpívalo. Jaký to dojem, když po slovích velekněze takový četný sbor hlasů mužných osvědčení své víry k nebesům hlásal! Potom počalo sv. přijímání. Někteří kanovníci a jiní kněží stojíce v hlavní lodi, vyzývali řady mužů k sv. oltáři, dávající jim návěští, jak by všeobecný pořádek udrželi; tito pak dlouhými řadami ubírali se hlavní lodí k stolu Páně, kdežto se na dví roztoupivše přiklekli a po přijetí těla Božího opět do postranních lodí se vraceli. Dva kněží takto po celé dvě hodiny podávali účastníkům, jichž počet nejméně na 6000 se páchil, velebnou svátost. U porovnání s lonským rokem bylo jich o 1000 více; byť ze všech stavů a všeho věku; urození i sprostí, vzdělanci, umělci, dělníci, spisovatelé, bohatí obchodníci, úředníci, měšťané; i důstojníků vojenských bylo několik dle šatu k poznání, ač skrovný jich počet u porovnání k tak velikému množství trudný působil dojem. Mezi sv. přijímáním zpívaly se zbožné písně, a ku konci vystoupil znamenitý kazatel P. Felix z T. J. a povzbudil shromáždění několika nadšenými slovy k statečnému setrvání ve víře. Bylo právě 10¼, když se takto slavnost ta skončila, načež pak o 11. h. velká mše vyšla. — Jinou důležitostí jest brožurka*), kterou činný biskup Orlean-

ský napsal proti *nekrřestanským*, anebo spíše *bezbožeckým* školám. Z té jest vidno, že se jistý spolek svobodomyšlníků o to zasazuje mládež ženského pohlaví vyučovati t. ř. *neodvislé mordlce* ve školách k tomu účelu schvalně zřízených. V jedné takové škole (rue Laval) dána první odměna dceři jednoho svobodomyšlníka právě pro to, že nikdy nižádného naučení v náboženství nebyla obdržela. Jiná taková mravy potlačující propaganda vytkla si účel brojiti proti všem školám, kdežto se ještě vyučuje nějakému náboženství, a rozšířena jest již v 76 okresích. — Katolické listy prohlašují nové provolání arcibiskupa Algirského, ku pomoci ubohým nouzí a hladem do nebe volajícím, skličným Arabům a osadníkům Algirským. Nad líčením té bídě až vlasy vzhůru vstávají! Lidojedství jest tam skoro každodenní událostí. Arcibiskup již více než 1000 opuštěných dítek přijal a vydržuje mimo to s pomocí svých věřících i přes 1000 dospělých. Na to potřebuje tento pečlivý pastýř ročně asi 200.000 franků, a doufá, že štedré Francouzsko ho neopustí; což se také nestane, aby ho opustilo. Tyto dítky jsou v rozličných ústavech v kraji a mimo vyučování cvičí se ve všech venkovských pracích. Podobně jednají i biskupové Oránský a Konstantinský, z nichž každý několik set arabských dítek přijal. Již se i dostavilo asi 30 školních bratří do Algirska, aby sirotčince k vychování těch ubohých dítek zřízené převzali. Příspěvků na to schází se valně. Biskup Kameracenský (Cambray) poslal 35.000 fr.; a z Paříže se tam dostalo 100.000. I to jest znamením časovým! (A. P. Z.)

Z Belgie. V únoru t. r. zemřel v Lovani bohatý sládek, jenž odkázal jeden *milion* franků katolické universitě Lovanské. Tím způsobem aspoň z části nahrazena jest škoda, již před několika roky utrpěla universita, ješto jí vláda odňala několik fondů v ceně několika milionů franků, obohativši důchody katolickými university v Lutichu, Gentu a Bruselách, kteréž mládež v nevěře odchovávají.

Z Anglicka. V městě Hakney navrátila se na počátku t. r. vrchní představená tamějšího anglikanského kláštera se sedmi jinými řeholnicemi do lůna církve katolické.

— V Londýně opět dva vysoce postavení hodnostáři anglikanské církve stali se katolíky, a příkladu jejich bude prý celá řada jiných anglikánů následovati.

*) Název jest: „*Les alarmes de l'Épiscopat justifiées par les faits.* (Povstání episkopátu ospravedlněno činy.)

Z Ameriky. Studující mládež na *universitě* Notre-Dame ve státu Indiana zaslala sv. Otcí do Říma adresu oddanosti s přiloženými příspěvky peněžitými na vydržování jednoho zuava. — Též *dívky* akademie Mariánské, kteráž stojí pod správou řeholnic sv. Kříže, zaslaly peníze na jednoho zuava potřebné do Říma.

— (Zpráva z r. 1859.) Dr. Bemis v Kentucky dokázal z matrik narozenčů, že z 100 manželstev mezi pokrevnými se narodilo 10 hluchoněmých, 5 slepých, 15 blbů, umístěných ve špitálech. Ze 757 manželstev mezi pokrevnými třetího stupně narodilo se 256 hluchoněmých, slepých a blbů; jiných 151 nemělo potomstva. Zpráva tato pohnula zákonodárce v Kentucky a v několika sousedních státech, že vydali zákaz na podobná manželstva.

Z Indie východní. (Dokončení.) Tak n. př. ve vsi Kanutšai dalo se několik pohanů vycvičiti ve víře katolické a měli co nejdříve pokřtěni býti, když tu někteří protestanté oheň ve vesnici založili, jenž v krátké době 10 chýší v rum obrátil; původcové toho hanebného zločinu však brzy byli vypátráni a odevzdáni soudu.

3. *Goanesů* žije v střední Maduře asi 10.000 pod správou tří kněží. Jeden z kněží jejich jmenem Yagaper (t. j. Jakub), jenž r. 1867 zemřel (již ale opět jiným knězem nahrazen jest), byl zuřivý nepřítel křesťanů římsko-katolických, jež potupně nazýval „Propagandisty.“ Pět a třicet let zdržoval se v Dindigulu; avšak r. 1866 odtud odešel ubíraje se do Maravy, kdežto se násilím zmocniteli chtěl katolického chrámu v Cirapeturu. S některými přívrženci svými chtěl se vedrati do kostela, v čemž mu ale obyvatelstvo katolické zabránilo; s hanbou musel odtáhnouti podepsav dříve listinu, v níž svědčil, že nemá žádného práva k chrámu Cirapeturskému. Podivuhodno jest, že týž kněz vzdor své zarpulosti proti katolíkům zůstal přece vždy věrným ctitelům bl. Marie Panny a každodenně se růženec modlíval. Zdá se, že Matka Boží mu také vyžádala šťastnou hodinu smrti, tak že zaopatřen byv sv. svátostmi život svůj dokonal. — Také jiný kněz Goaneský, jmenem Garcia zle se chová ku katolíkům; lonského roku přišel do Polchéry chtěl násilím do katolického chrámu vniknouti a když se mu to nezdařilo, konal obět mše sv. v chlévě.

Věřící lid právě těchto kněží svěřený se však velmi mírně a přátelsky ku katolíkům chová, navštěvuje katolické služby

Boží a koná sv. zpověď u kněží římsko-katolických.

4. *Římsko-katolíci* křesťané pod správou vikáře apoštolského stojící, jsou mnohem četnější než protestanté i Goanesové. Počet katolíků obnáší 160—170.000 duší pod správou 48—50 kněží, tak že na jednoho kněze připadá více než 300 věřících; z toho posouditi lze, že misionáři v Maduře mají dost práce, chtějí-li náležitě vyhověti duchovním potřebám svěřenců svých zvláště považíme-li i to, že tito katolíci po vši krajině jsou roztroušeni, tak že farní osada každého misionáře obyčejně na mnoho mil se rozprostírá. Věřící lid ve velkých chovů pastýře svoje a rád se rozkazům jejich podrobuje. V střední Maduře obzvláště vynikají Odeágové v Maravě a Vanierové v Dindigulu pevnou vírou a neporušenými mravy svými. Jako však nic nebývá dokonalého pod sluncem, tak i tito dva kmenové mají nectnosti své. *Odeágové* velmi rádi začínají mezi sebou rozepře, *Vanierové* opět nemohou uvynouti na svěcení neděle. Obojí nectnosti však misionáři přitřž učiniti hledí; v Kutteluru, Pulialu a Suseiperpatamu sestavili misionáři smírčí soudy, kteréž zdarma a nestranně urovnávají rozepře mezi katolíky vzniklé, nic nedbajíce na bramány, t. j. advokáty indické, kteříž se nad tím velmi horší, protože jim výdělků ubývá. Mezi Vanierky zavedl kněz Giuge bratrstvo božského *Srdce Ježíšova*; každý nově přistupující úd zavazuje se zvláštním slibem, že budoucně podle rozkazu církve světití chce dny nedělní a sváteční. — Velmi prospěšně působí v Maduře zbožné řeholnice z řádu Marie P. smírné (Marie Répatrice) z Francouzka, jež apoštolský vikář nejprv do Trichinopoly a r. 1863 také do Tutikorinu povolal. Město Tutikorin bývalo jindy úplně katolické; za příčinou obchodu se tam ale usadilo mnoho lidí ze všech národů a rozličných vyznání náboženských, tak že nyní mezi 12.000 obyvateli se tam jen 4000 katolíků nalezá. Do Tutikorinu přiváží se z celé Indie bavlna, z mnohých krajin také rýže, kokosové ořechy a cukr palmový, kteréžto zboží odtud do Evropy se zasilá.

Katolíci Indové velice si zakládají na tom, aby přední *slavnosti* roku církevního slavili způsobem co možná nejskvělejším. Výlohy k tomu cíli učiněné zapravuje buď zámožný jednotlivce, aneb celá osada; každý katolík přispívá seč jest ku zvýšení slavnosti. Před největšími

slavnostmi koná se devítník; každého dne u večer zve hlahol zvonů, zvuk bubnů a jiných nástrojů věřící lid do chrámu slavně osvětleného, kdežto kněz společně s lidem se modlí růženec a říká litanii lauretanskou; neboť Indové jsou vroucími ctiteli Marie Panny; ku konci udílí kněz sv. požehnání.

Ochranu Prozřetelnosti Božské zkusil na sobě patrným způsobem jistý katolík z jižní Madury, o němž kněz Delpech v listu svém ze dne 1. července 1866 vypravuje. Marian Pulle, nábožný to muž, jenž se vřdycky poroučel pod ochranu Rodičky Boží, kdykoli důležité dílo započal, šel kdysi do blízkého lesa, kde se dříví kácelo, na dohlídku, čta cestou knížku o nejsv. srdci P. Ježíše. Z nenadání při ohybu cesty stojí před ním v ouvoze strašný tygr očekávaje vítanou kořist. Ubohý Marian zbledl, všecka krev se v něm zarazila a mocně vzkřiknuv padl k zemi. Divoké zvíře snad rovněž překvapeno byvší výkřikem a pádem Marianovým vzběhlo se k mocnému skoku a zmizelo v houšti. — V jiné vesnici přiběhl malý chlapec pozdě u večer do otcovské chýše a dal se do usedavého pláče. „Proč pláčeš?“ táže se matka; „kam jsi dal krávu?“ křičí otec. „Ach kráva,“ tak nařiká dítě, „kráva nemohla přijít se mnou.“ „A kde se nalezá?“ „Ona leží tam dole pod skálou; nějaké velké zvíře ji drápy svými zachytlo a pevně drželo; já jsem potichu se z zadu přiblížil a tahal jsem krávu za ocas, aby šla se mnou, ale ona nemohla a to velké zvíře začalo na mne mručeti; tu jsem si myslel, že ono krávu více nepustí a proto jsem bez krávy se navrátil domů.“ Z řeči dítěte seznali ustrnutí rodiče, že tygr nebo levhart uchvátil krávu jejich, a že zajisté anděl strážný z rozkazu Božího jejich ditko od jisté smrti zachránil.

Chrám se v poslední době velmi zhusta stavějí v Maduře; některý v umění stavitelském zběhlý kněz misionář zhotoví plán obyčejně ve slohu románsko-gotickém, jenž nyní také ve Francouzsku vůbec panuje, načež některý řeholní bratr na stavbu dohlíží a o její provedení se stará. V Palamkotta nedávno bratr Bergenthal vystavěl krásný chrám ve slohu gotickém. Taktéž v Kutteluru nový chrám jest dokončen. V květnu 1866 vysvětil apošt. vikář biskup Canoz krásný chrám v Pullneyhills, jež bratr Lamothe na útraty belgické hraběnky d'Oultremonte vystavěl. Slovem „Pullneyhills“ se vyznačuje řada

vysokých hor (7—8000 stop zvýší) Madurských, kdež nejčistější jest povětří a ustavičné jaro tam trvá. Pročež také Angličané si na hoře Kodikanelu zřídili „Sanitarium“ t. j. místo lázenské; na též hoře Kodikanelu stojí teď nádherný chrám bl. Marie Panny. Odtud asi 5 mil na západ leží město Dindigul v úrodném údolí, jež se na 15 mil zdělí a zšíří 1—10 mil po obou stranách města rozprostírá; v údolí tom přebývá bez mála 20.000 katolíků. Na vrchu hory Dindigul byla jindy postavena tvrz muhamedanská, kteréž se Angličané později zmocnili a ji úplně rozmetali. Katoličtí misionáři koupili za malý peníz velké množství otesaného kamene, jenž ležel mezi zříceninami bývalé tvrze a započali na hoře Dindigul stavěti krásný chrám, jenž bohda brzy dohotoven bude. Hned v prvních čtyřech měsících, když se stavba počala, přihlásilo se 70 pohanů z vůkolí k víře křesťanské a všichni již obdrželi sv. křest.

Nesmírný hlad, jenž následkem několikaleté neúrody r. 1866 v Indii zvláště v přímořských krajinách panoval, zasáhl též misii Madurskou, tak že v střední Maduře za příčinou hladu a nemoci z něho vzniklých, jako: cholery, tyfusu, zimnice, neštovic atd. asi 5000 křesťanů katolických zemřelo, tedy desátý díl katolického obyvatelstva, které v střední Maduře 52.000 duší obnáší. Také jeden misionář, kněz Rayoux následkem hladu uchvácen byv horečkou zemřel. V indické krajině Orissa kteráž měla dříve 5.000.000 obyvatelů, zemřelo hladem 1.500.000 lidí. („Katholik“ 1868.)

Literární oznamovatel.

— „*První svaté přijímání a sv. biřmování.*“ Poučení, příprava a modlitby o těchto svátostech, jakož i o svátosti pokání, s připojenými modlitbami obecnými. Pro mládež i dospělé sepsal Jan Herčík, kněz arcidiecése Pražské. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Stran 336 malého formátu s 5 rytinami. Slíčenou knížku tuto schvalujeme co nejvřeleji za dárek k prvnímu sv. přijímání a k sv. biřmování i za rukověť k sv. zpovědi, ano přejeme, aby knížka tato byla průvodcem i dospělých; nebo jak dobře podotýká chvalně známý p. spisovatel: v pobožnosti, ve službě Boží, v modlení máme se rovnati prosté nevinnosti dítek.

— „*Kronika církve svaté od nejstarší až do naší doby.*“ Sepsal Julius Chodníček, kněz církevní, prefekt studií v k. a. semináři

Kroměřížském, majitel zlatého záslužného kříže s korunou, člen hist. stat. sekce v Brně. Tiskem a nákladem Jindřicha Guska v Kroměříži 1868. Sešit I. Stran 64. Toto zajímavé, svým bohatým obsahem každému užitečné a neméně poučné dílo vycházeti bude měsíčně v sešitech čtyřarchových za mírnou cenu 30 kr. Dvanáctým, na nejvyš 15. sešitem se celé dílo ukončí, jak di návštěví. Ku konci bude každému odběrateli doručen velký, pěkně malovaný obraz představující poslední večeri Páně.

— „*Útěcha živých i zemřelých.*“ Křesťanskému lidu katolickému na poučenou a k větší oslavě Boží při sv. zaopatřování, v nemoci, při pohřbech a pobožnostech za mrtvé vykonávaných vydal kněz Tomáš Šmýd (kooper. v Nové vsi blíž Uh. Ostrova na Moravě). Nákladem spisovatelovým. Tiskem J. Guska v Kroměříži 1868. Stran 298. Cena 60 kr. — Knižka tato podobá se obsahem svým výbornému spisu p. kan. V. Štulce „*Milosrdný Samaritán*“ a dobře poslouží nemocným a jich ošetřovatelům.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Emanuel *Hübner*, katecheta na hl. dívčí škole a učitel pedagogiky a didakt. u ctih. pan. Voršílek, k. arc. notář, 21. dub. (nar. 11. led. 1799, vysv. 10. dub. 1823.)

Uprázdnné místo:

Brazeč (Pergless), fara patron. p. Jana bar. z Neubergu, od 7. dubna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ignác *Hübel*, farář v Zábři, dne 31. března (nar. v České Třebové 14. prosince 1799, kněz od 24. srpna 1824);
- p. Jos. *Sehnal*, farář v Chodovicích, dne 6. dubna (nar. v Bělohradě 13. února 1813, kněz od 25. července 1838).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Ullmann*, farář v Třebovicích za faráře do Čermné;
- p. Adolf *Scharfenberger*, koop. ve Výprachticích, za koop. do Hnátnice;
- p. Vilém *Friedrich*, kaplan v Chocni, za admin. do Podola;
- p. Ignác *Lhota*, admin. v Podole, za proz. kaplana do Chocně;
- p. Jos. *Marčík*, kaplan v Hořicích, za admin. do Chodovic;
- p. Frant. *Precík*, kaplan, za admin. v Zábři.

Uprázdnná místa:

Zábři, fara patron. hraběte Chotka, od 1. dubna do 11. května.

Chodovice, fara patron. bar. Vlkánova, od 7. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Kockert*, kn. ř. kapuc. v Mostu, 20. ún.;
- p. Jindřich *Schinke*, kn. na odpoč. v Litoměř., 25. břez.;
- p. Jan *Reymann*, vikar. tajemník, os. děkan v Třeblicích, 21. dub. (nar. v Hor. Bousově 21. červce 1808, vysv. 5. srp. 1831).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Wollmann*, ředit. hl. a niž. realní šk. v Kadani, za děkana tamtéž;
- p. Josef *Pelc*, administr. za faráře v Rané;
- p. Frant. *Benk*, kapl. v Bilíni, za far. v Cinwaldu;
- p. Tadyáš *Appelt*, kapl. v Rochlicích, za far. v Gruntu;
- p. Ant. *Bilinský*, kazatel při katedral. chrámu v Litoměřicích, za administr. do Libochovic.

Uprázdnné místo:

Libochovice, fara patron. studij. fondu, od 8. dubna.

Místo I. *katechety* na hl. a niž. realní škole v Kadani do 6. května.

Milodary. Pro sv. *Otce*: dp. Fr. Lederer, arc. notář, far. v Jirnách 100 franků v pap. obligaci s 25 kupony; z far. úřadu v Bystřici 10 zl.; Michael Kousal v Benešově u Semil 1 zl. r. m.

Na dostavění metrop. chrámu sv. *Víta* v Praze: Nejmenovaný z obce Slatinské fary Libochovické 5 zl.; žáci Starom. realní školy I. třídy, oddělení A 1 zl.; Jos. Tegel, zahradník v Lubojatech 1 zl. 46 kr.

Spolku k stálému klanění se nejsv. Svátosti a k ozdobování chudých chrámů: Školní sestry v Praze 5 zl.; Jos. Macháč z Praskáčky 1 zl.

„Nár. Pokrok“ v čís. 115 v pojednání „Zájmy německého a českého dělnictva ve Vídni“ mluvčí o potřebě zvláštních nedělních služeb. Božích a českého kazatele pro 80.000 ne-li více Čechův a Moravanův, žijících ve Vídni dí: „Neměly by i orgány českého duchovenstva, jako „Blahověst“, hleděti si této věci, od listů právě národních již až na zbytek otrepané?“ — Na to odpovídáme: Prvé než který z nyní vycházejících listů na světlo vycházeti počal, byla tato důležitost v Blahověstu až na zbytek otrepaná. N. př. Blah. r. V. 1851 str. 376 „Duchovní potřeby Slovanů ve Vídni“, r. VI. 1852 str. 76., 90., 133. atd. atd. Dalšími citáty o žádosti episkopátu českého po sjezdu katol. jednot v Praze, o úslužnosti OO. Redemptoristů, českých kazatelů ve Vídni a o netečnosti posluchačů i zlém vlivu novin, o chvalitebné snaze horlivého Čecha ve Vídni p. Burgersteina a o nevěstivosti naší naplnili bychom bez mála celé číslo. Nám na ten čas nezbývá než přidati se k žádosti „Nár. Pokroku“ v témž pojednání ku konci vyslovené: „Český živel ve Vídni, jenž se za posledních dob pořád víc a více soustřeďuje, nechtě opětuje v tomto směru žádosti své na příslušném místě co nejdůrazněji.“

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedolá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Pastýřský list.

Jan Valerian,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolice
biskup Budějovický, atd.

všem věřícím Budějovické diecése pozdravení
a požehnání od Hospodina.

Ovečky drahé a v Kristu Pánu milované!

V svatvečer sv. *Vojtěcha*, milého pa-
trona Českého, dne 22. dubna tohoto roku
připravil mi Hospodin nebeský velikou ra-
dost. Byltě to zajisté den, o němž s krá-
lovským žalmistou říci mohu, že mi jej u-
činil Pán. Položili a světili jsme v ten den
v Budějovicích základní kámen k novému
kostelu a k nové škole u přítomnosti ne-
scíslného zástupu věrného křesťanského li-
du se všech stran až i ze vzdálených míst
a krajin k této slavnosti přišedšího. Bylo
to zajisté mysl i srdce rozjařující podívání
na ty nescititelné zástupy, jenž láskou a
věrností k Bohu, církvi a vlasti nadšení z
celého okolí do Budějovic zavítali, aby zbo-
žnou a vlasteneckou svou mysl osvědčili a
spolu svému biskupu patrný důkaz dali, že
zcela souhlasí a schvalují, co on právě
podnikl a k místu přivéstí chce.

Známo jest vám, moji Nejmilejší, že
hned po svém nastoupení biskupského ú-
řadu svého před 17 lety, přihlížeje ku po-
třebám rozsáhlé Budějovické diecése a ku
panovavšímu tehdejší nedostatku kněžstva,
ustanovil jsem se v Pánu na tom, zříditi
studentský seminář, ve kterém by schopní
jinochové pod stráží dvou duchovních otců
za slušný plat a kdyby byli chudí aneb do-
konce osiřelí, i zdarma svého zaopatření
najítí, studie konati a odbyvati mohli. Ho-
spodin nebeský mně neodepřel své svaté
pomoci, anobrž vylil své hojné požehnání
na to dílo, kteréž jsem spolehaje na Jeho
pomoc ve jménu Jeho podnikl. Se všech
stran, začez Bohu nejvřelejší díky vzdávám,

byl jsem podporován v takové míře, že jsem
zakoupený dům hned téhož roku mohl ne-
jen k vytknutému oučelu obrátiti, nobř
později i dostavěti a jak toho třeba bylo
připrotoviti.

Od toho času až do dnešního dne na-
lezlo v tom semináři 930 nadějných jinochů
přístřeší a útulku, a sice roku 1854—28;
roku 1855—49; roku 1856—47; roku 1857
—58; roku 1858—60; roku 1859—48 ro-
ku 1860—64; roku 1861—65; roku 1862
—55; roku 1863—55; 1864—75; roku 1865
—78; roku 1866—79; roku 1867—81; a
v letošním roce 88. Mnozí z nich pracují
už zdárně co kněží na vinici Páně, ježto
jiní, jenž neměli povolání ku kněžskému
stavu, v jiných stavech zdárně si počínají
ku prospěchu lidské společnosti.

Jakkoli starý dům^a byl dost prostranný,
a dostavením jednoho ještě patra či poschodí
stal se ještě prostrannějším, neposkytoval
přece tolik místností, abych byl mohl vezdy
vyhověti všem rodičům, kteří sobě žádali,
aby jejich synové přijati byli do semináře.
Stávalo se nejednou, že jsem pro nedosta-
tek místa, ač s bolestným srdcem, musel
takové prosby odmítnouti. A protož už
dávno zabýval se duch můj tou myšlenkou,
abych se odvážil ještě jednou na zvětšení
toho blahorodného a velpotřebného ústavu.
Na ten cíl a konec přikoupil jsem sousední
dost veliký pozemek v té naději, že mně
snad dříve neb později bude možno, úmysl
svůj uskutečniti. Avšak že bych tak brzo
musel k dílu tomu přikročiti, to mi ani ne-
napadlo. Medle, jak se to stalo?

Jsou v Budějovicích tak zvané čtyry
nižší latinské školy, ve kterých se studující
mládež českého rodu vyučuje jak německé-
mu jazyku tak i všemu vyššímu umění,
které se vůbec na gymnasiích přednáší. A-
však, žel budiž Bohu, bylo uzavřeno, aby
tyto české školy v Budějovicích přestaly.

Čitelná, bolestná to rána pro seminář, chovající v sobě mnoho studentů českého rodu, kteří právě proto, že v přistvořeném svém jazyku mateřském v těchto školách vyučování byli, velmi utěšený prospěch ve svých studiích dělali, čehož však nikterak nebylo by se v takové míře nadíti, kdyby mateřský jejich jazyk ze škol Budějovických byl vyloučen.

Budějovická diecése je smísená, čítajíc dvě třetiny Čechů a jednu třetinu Němců. V tomto poměru chová i náš seminář studenty rodu jak německého tak i českého, jenž v pokoji a svornosti pospolu živi jsou, nemajíce nic jiného na zřeteli, než aby své vědecké vzdělání náležitě opatřili. Z toho však nevyhnutelně následuje, že tito chovanci našeho studentského ústavu vyučování býti musí jak jedním tak i druhým zemským jazykem, pakli všechny zásady pravého, moudrého vychovatelského umění nemají na nenabytnou škodu a ujmou studující mládeže býti podvráceny, převráceny, vyvráceny.

Z toho, co posud řečeno, patrně vysvítá, že našemu studentskému semináři, má-li, jak žádoucně jest, prospívati a účelu svému dostáti, nutně jest třeba českých škol. Uznávaje toho neodbytnou potřebu, ustanovil jsem se v Pánu na tom, v semináři zařídit i umístiti ty řečené školy. Nezapírám, ano vyznávám upřímně, že jen s velikými rozpaky odhodlal jsem se k tomuto se znamenitým nákladem spojenému dílu, a že jsem se obával, zdali bude mi možno k místu přivést, což jsem sobě umínil. Než ale když se všech stran bylo na mne doleháno, a odevšad snažná žádost mně byla projevována, aby se hned stalo, coby se později státi muselo; když jsem také spatřil to chvalitebné a horlivé účastnictví, které v podniku tom ode všech rozsoudných osob bráno, a se přesvědčil, že sám sobě nezůstanu zůstaven, noprž že se mohu potřebné pomoci nadíti; obzvláště pak když jsem na své mysli přemítal, že nebeský Hospodin, kterýž hned z počátku, když jsem chtěl studentský seminář založiti, mně svou svatou pomocí přispěl, že i tentokráte mne neopustí: tu moji Rozmilý jsem se už více nic nerozpakoval a ničeho neobával, nýbrž hned k dílu tomu ve jménu Páně přikročil.

A důvěra v Boha i ve štědré dobrodince mne nezklamala. Celé vůkolí Budějovické povstalo jako jeden muž, a nečekaně, až bych ho byl sám o to požádal, hned jak se dovědělo, co se díti má, při-

nášelo, přivázelo peníze i stavivo, dříví, kámen, vápno, písek v takové míře a v takovém počtu, že jsem v tom patrně požeňování Boží jakož i zřetelný důkaz obecného schválení započatého díla toho spatřiti musel. I nechať Pán nebeský všem těm dobrodincům ty jejich oběti odplatí stonásobně všemi svými dobrými dary; neb oni jsou to zajisté byli, jenž svou velikou obětivostí učinili to možným, že jsme hned téhož řečeného dne mohli tu krásnou slavnost v Budějovicích světiti.

Věda a všecko umění toho světa málo prospívají, nemají-li základ na Bohu, a pakli nepocházejí z Boha a k Bohu nevedou. Kde tedy škola, tam má býti také kostel! Ještě na konci minulého století těšily se Budějovice z kostelíčka ke cti a na památku slavného rodáka a patrona našeho svatého Václava zasvěceného. Nepřízní času zmizel docela ten stánek Boží, a ač od toho času obyvatelstvo Budějovické se ztrojnásobnilo, nevidělo se přece nikomu, na to mysliti, aby ten svatý náš patron a dědic království Českého byl zase usazen do svého práva, kteréž mu věrní a nábožní předkové před drahnými časy byli jsou přiřkli. Nuže budíž tedy ke školám seminářským přistaven chrám Páně, a ten chrám budíž zasvěcen ke cti a na památku toho svatého oslavence nebeského! Pod jeho stráž a ochranu odevzdám tento školní ústav, pevnou se koje naději, že neopomine přimlouvati se za nás všechny před trůnem Božím, že neopomine přimlouvati se i za ty milé syny naše, kteří v těchto školách budou nabývatí vědeckého vzdělání, aby nejen v užitečném umění noprž i ve ctnosti, bohabojnosti a šlechetnosti prospívali, jenž jsou každého člověka nejkrasší ozdobou.

Než ale proč to vše vám, ovečky dráhé a v Pánu milované, dnes rozkládám? Předně proto, abych sdělil svou radost s vámi, věda dobře, že stojíte věrně ke svému biskupu, berouce upřímný podíl ve všem, co se našich církevních záležitostí dotýká. Za druhé činím to proto, abyste se přesvědčili, jakou snažnost mám o to, aby synové vaši, kteříž se dají na studie, nabyli potřebného vědeckého vzdělání, a aby v bázni Boží a v duchu křesťanském k radosti vaší i k radosti a ke blahu svaté církve byli odchováni. Ovšem jest pravda, že ač místnosti semináře znamenitě budou rozšířeny, mně i budoucně nebude možno, všechny pod jeho střechou bytem opatřiti, ježto bohdá budou chtít tyto školy navštěvovati; avšak že všecko vyučování a vedení

i té mládeže, kterážby pod střechou semináře nenalezla svého obydli, bude mítí základ křesťanský a směr náboženský, k tomu pilně přihlížeti budu a za to vám, moji Milí, ručím. Konečně třetí příčina, za kterouž k vám tento pastýřský list činím, záleží v tom, abych sobě vyžádal od vás nějaké podpory a pomoci k zdarilému a šťastnému vyřízení započatého díla.

Když jsem, chtěje založiti studentský seminář, v neděli pátou v postě l. P. 1853 vás žádal, abyste pomocí svou přispěli k tomu blahodějnému účelu, neoslyšeli jste prosby mé, nobrž hojnými dary svými jste mně pomáhali, abych ten ústav mohl zaříditi. Dnes vás, moji Nejmilejší, po druhé žádám o pomoc. Obětujte na ten ústav, z něhož i nejzazší potomstvo vaše se radovati a bohdá hojného ovoce požívati bude, nějaký dárek, jedenkaždý dle možnosti své, a by to byl krejcar. Obětovati to budete na školy, ve kterýchž se vzdělávati bude vaše budoucí kněžstvo. Obětovati to budete na chrám rodáka a patrona našeho, svatého Václava, kterýž před trůnem Spasitele našeho, Pána Ježíše Krista, mocným jest naším zástupcem a orodovníkem.

Nejposléze vám uděluju biskupského požehnání; vzýváje Pána nebeského, aby Jeho svatá milost byla a zůstala s vámi se všemi po všechn čas, nyní i v hodině smrti. Amen.

Dán v Budějovicích, na den svatého Vojtěcha, 23. dubna l. P. 1868.

Jan Valerian, biskup.

Buď Pán Bůh pochválen!

Již prehlá mlha, jitřenka se skvěje,
a v hájku ptáček jarou píseň pje
a vítá slunko, vítá nový den.

Již s vížky naší klekání se zvoní,
vše ruce spiná, zbožně vše se kloní:

Buď Pán Bůh pochválen!

Již nový život plní luh i háje
a každé kvítko množí kouzlo máje,
i cvrčků hlásek slaví jasný den.

Za pluhem rolník modlí se a zpívá,
v zpěv jeho i hlas pastýřův zaznívá:

Buď Pán Bůh pochválen!

Již stín se dlouží, slunce k horám pílí,
již všickni z polí domů se navrátili
a mezi svými skončí šťastný den.

A klidný sen jim pošleš, Otče, s nebe
a probudí se v zpomínce na Tebe:

Ó budiž pochválen!

K. M—ka.

Neděle den Boží a den lidí.

Od Jos. Pekárka, děkana v Přesticích.

(Pokračování.)

2. Pouhým však odpočínutím od prací služebných neposvětili bychom ještě právě neděle. Odpočínutí toto není cílem neděle, jest toliko prostředkem k vyššímu cíli, jenž v tom se zakládá, abychom *sloužice Bohu pobožné skutky konali*. Pravíť písmo sv. „Odpočínutí soboty posvěceno jest Hospodinu.“ (2. Mojž. 16, 23.) Hospodinu tedy platí odpočínutí nedělní; Hospodinu máť ono býti posvěceno, což sv. otec Augustin krásně vysvětluje, když praví: „Sluší věděti, bratři nejmilejší, že světiti svátky proto jest ustanoveno a přikázáno křesťanům, aby ve dnech Páně pokdy majíce a od zemského zaměstnání se zdržující k službě Boží tím připravenější, tím ochotnější byli, ješto žádného nepohodlí nemají, ježby je od toho zdržovalo a vši časné starosti pro ten čas se zhošťují, aby tím snáze vůli Boží plniti mohli.“

Není to tedy marné a zahálčivé odpočínutí, kterým se světiti má den Páně; nébrž odpočívati má od práce v den tento člověk, aby Bohu tím snáze mohl sloužiti. V čem ale služba Boží v neděli záleží, není třeba dlouhými řečmi vysvětlovati. Víť každý křesťan, že jsme Pánu Bohu, co svému stvořiteli a zachovateli, co svému vykupiteli a posvětiteli povinni vzdávati čest a chválu, jemu se klaněti, jemu sloužiti, jemu za nesčíslná dobrodiní duše i těla díky činiti. „Onť jest Pán Bůh náš, a my jsme ovce pastvy jeho.“ (Ž. 94.)

Toto vyznávání naší od Boha odvislosti a vzdávání díky a prokazování cti a slávy Bohu dává se na jevo modlitbou, k nížto nás sv. písmo zavazuje řkouc: „Ve všeliké modlitbě a prosbě, s díkyčiněním, prosby vaše známy buďte Bohu“ (k Filip 4, 6), ano ustavičnou modlitbu nám za povinnost ukládá, když dí: „Bez přestání se modlete“ (k Tess. 5. 17). Kdekoliv jest, má tedy křesťan býti pamětliv přítomnosti Boží; cokoliv činí, činiti má před obličejem Božím. I mezi každodenní prací má mysl svou k Bohu obracet; slovem potřebí jest „vždycky se modliti a neoblevovati.“ Luk. 18, 1. Má-li takto každý den života lidského posvěcen býti Bohu, čím více neděle!

Avšak jest jiná vznešenější modlitba, kterou konati nelze u víru vezdejších zaměstnání; modlitba, kterou za příkladem sv. apoštolů a prvních křesťanů konati máme se stejně věřícími, stejnou pobožností

roznícenými křesťany. Jest to modlitba *společná*, kteráž Bohu milejší i modlitbám se daleko jest prospěšnější, než modlitba soukromá. „Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, praví Ježíš, tam jsem já u prostřed nich.“ K takové modlitbě nehodí se ale každý čas a každé místo. K té společné veřejné modlitbě ustanoven jest den nedělní a sváteční, a za místo chrám Páně. „Klanějte se Hospodinu v šíni svaté jeho,“ volá žalmista Páně. (28, 2.) — A sv. Pavel napomíná (Žid. 10, 25.) „Neopouštějte společného shromáždění našeho k službám Božím, jakož obyčej mají někteří, ale napomínejte sebe vespolek.“ A jakou cenu na společné modlitby v chrámu Páně klade církev sv., není třeba dokládati, nesčíslné zákony i napomínání jsou toho důkazem. K tomu všickni svatí nás povzbuzují slovem i příkladem, jako kp. sv. František Saleský praví: „Bůh jest více veleben, když v jednotě s bratry a bližními jejich dobré skutky množíme též svými.“

Nejvíce ale ctěn a veleben bývá Bůh, když v den Páně podílu bere v nejsvětější oběti mešní. Již Židé světili sobotu přinášejíce v chrámě po zákonu oběti, kterými se předobrazovala obět jiná, „čistá a důstojná velikého jména Hospodinova mezi národy.“ Malach. 1, 10. 11. A předpověděná tato obět čistá a neposkvrněná jest mše sv., jižto přinášíme Otci nebeskému skrze Ježíše Krista, jenžto jest náš nejvyšší kněz, náš obětní oltář a spolu i obět. Jestliž to obět, při nížto sloužíme Bohu samému, obcujeme s ním a on s námi. Jest to obět, kterou se největší a nejpráhodnější čest Bohu prokazuje. I zdalíž není slušno, zdalíž není spravedливо v den Páně, v den ke cti Hospodina ustanovený podílu bráti v nekrvavé oběti vtěleného Syna Božího? K tomu nás přidržuje sv. písmo, anož dí: „Skrze Krista obětujeme obět chvály vždycky, to jest ovoce rtů vyznávajících jméno jeho.“ (k Žid. 13, 15.) K tomu nás zavazuje sv. církev nařizujíc, abychom v neděli a v zasvěcený svátek celou mši sv. pobožně slyšeli.

Se mší svatou spojeno bývá *kázání*, kteréž za prvních časů křesťanských jakož až posud na mnohých místech v obyčejí jest, mezi mši sv. po prvním Evangelium se činívalo. K poslouchání slova Božího apomíná písmo sv.: „Budiž každý člověk rychlý k slyšení slova pravdy.“ (Jak. 1, 19.) A jako v kázání rovněž i v cvičeních křesťanských nedělního času odpoledního slovo Boží věřícím se hlásá a vykládá.

Nepostačí ale v neděli slovo Boží pouze poslouchati; také jest třeba, rozumně ho uvažovati, doma o něm přemýšleti, v nábožných knihách o něm čísti a s jinými o něm rozmlouvati. K tomu povzbuzuje nás sv. Antonín řka: „Zasvěcený den se má k duchovním skutkům užívati, totiž: k modlení, rozjímání slyšeného slova Božího, čtení nábožných kněh a k jiným bohumilým cvičením;“ a sv. Jan Zlatoústý v podobném smyslu praví: „Tento zákon nevyvratný stanovme sobě, abychom tento jeden den v témdni, kdežto se k poslouchání slova Božího scházíme, v uvažování slyšeného ztrávili.“

Jsouť však mimo služby Boží ještě jiné oběti, které obzvláště v den Páně Bohu přinášeti máme. Apoštol národův nám je najmě udává, když praví: „Na dobročinnost a sdílnost nezapomínejte, nebo takovými oběťmi zasluhováno bývá Bůh.“ (k Žid. 13, 16.) Tedy dobré skutky, skutky křesťanské lásky a milosrdenství jsou to, v nichž si Bůh libuje jako v obětech milých a příjemných. Sv. Pavel nazývá je oběťmi, poněvadž Bůh všechno, co dobrého se bližnímu činí z lásky, tak považuje, jakoby se to jemu samému učinilo; neb Kristus Pán praví: „Cožkoli jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.“ Mat. 25, 40. Máme-li ale dobré skutky konati každý den, přece den Páně k skutkům lásky a milosrdenství nás nejvíce nabízí a zavazuje. Neboť den tento jest den veliké lásky Boží k nám, den velikého smilování Božího. Jest to den, v němž Otec nebeský skrze svého jednorozeného Syna nás vykoupiv a skrze Ducha sv. nás pōsvětiv největšího milosrdenství nám prokázal. I nemáme-liž nedělní milosrdné skutky Boží nám prokázané opět nedělními skutky milosrdnými na svém spolubližním vděčně spláceti, aby se takto naplnilo, jakž psáno jest: „Buďte milosrdní, jakož i Otec váš milosrdný jest?“ Luk. 6, 16. Protož praví sv. František Sales.: „V neděli máš pilněji hleděti pobožnosti, nežli v ostatních dnech, neboť onino dnové proto Bohu pōsvěcení jsou, aby se v nich více dobrých skutkův k jeho cti a slávě směřujících konalo než jindy.“ Skutky lásky a milosrdenství světlí i náš Spasitel den sobotní, zajisté proto, abychom i v tom následovali šlépěji jeho. Neb v sobotu nejvíce milosrdenství prokazoval chudým a neduživým, jako onomu člověku vodnatelnému, Luk. 14, onomu nemocnému u bravného rybníka v Jerusalemě, Jan 5, onomu uschlou ruku ma-

jícímu, Mat. 12, Luk. 6, onomu slepému od narození, Jan 9, oné sklíčené a skrivené ženě, Luk. 13, a jiným ještě více. Tímto příkladem svým zavrhl Spasitel ono marné a ničemné svěcení soboty u farizeů a zákoníků, kteří ovšem nižádných nečinili služebných prací, pomínuli ale konati dobré skutky. Světli sobotu odpočinutím, zneuctili ji ale hříšnou zahálkou. Oni zapomněli, že pravá služba Boží bez lásky obějí se nemůže. My však křesťané poučení jsouce živým slovem a skvělým příkladem našeho Spasitele máme v den Páně pilný zřetel obracet ku konání dobrých a milosrdných skutkův křesťanských. Nemůžeme ovšem jako Pán Ježíš nemocné uzdravovati, ale můžeme a máme v den Páně chudému almužny udělovati. V neděli obzvláště sluší šetřiti slov: „Lámej lačnému chléb a uzené a pocestné do domu přijímej; když uzíří nahého, přioděj ho a bližním svým nepohrdej.“ Isai. 58, 17. Proto již sv. Pavel v Galácii a u Korintských nařídil, aby tam věřící prvního dne po sobotě t. j. v neděli almužnu skládali a sbírali pro chudé křesťany v Jerusalemě. 1 Kor. 16, 1. Nemůžeme ovšem jako Pán Ježíš nemocné uzdravovati, ale můžeme a máme v den Páně zarmoucené těšiti. V neděli obzvláště sluší šetřiti slov: „Neopouštěj plačících s potěšením a s těmi, kteříž kvílí, kvěl.“ Sirach 7, 38. Neboť „náboženství čisté a neposkvrněné u Boha Otce toto jest: lásku prokazovati bližnímu, navštěvovati sirotky a vdovy v soužení jejich“ Jak. 1, 27. Nemůžeme ovšem jako Pán Ježíš nemocné uzdravovati, ale můžeme a máme v den Páně vysvobozovati vězné. Mezi námi ovšem není více vězňův zajatých a otrokův, avšak mnohem bídňějších vězňův a souzených zajatých stávat mezi námi. Jsou to lidé okovy hříchu a bludu sevření. Modleme se za ně v neděli, aby je Bůh milostí svou oková těchto zprostil a na cestu pravdy a světla přivedl, trestejme hřešící, učme neumělé, pochybujícím dobře radme, a takto vysvobodíme vězně. Nemůžeme ovšem jako Pán Ježíš nemocné uzdravovati; ale můžeme a máme v neděli duchem lásky jeho naplnění jsouce nemocné navštěvovati, jim posluhovati a všelikým jiným způsobem k potřebám jejich účinně přihlídati. Tyť jsou práce a služby nedělní dovolené a poručené!

Abý však naše dobré skutky Bohu se líbily, aby oběti naše příjemny byly jemu, musíme je konati srdcem čistým, rukama neposkvrněnými. Poněvadž ale v témdni srdce naše nejedněmi poklesky a hříchy se

poskvrnilo, nebo kdo může se sv. Pavlem říci: „Žádnémuť jsme neublížili, žádného neporušili, žádného neoklamali“ (2. Kor. 7, 2.), tedy zapotřebí jest, těchto pokleskův a hříchův se zhostiti a pamatovati na slova téhož svatého apoštola: „Očišťujme se od všeliké poskvrny těla i ducha dokonávající posvěcení naše v bázni Boží.“ 2. Kor. 7, 1. Neníť ale příhodnějšího dne, v němžby ono potřebné očišťování s žádoucím prospěchem dít se mohlo, nad neděli, kde od všeliké výtržné práce odpočívající v hloubi srdce tím snáze nám lze nahlédnouti a všeliké skvrny jeho poznati. Neníť také významnějšího dne, jenžby na pokání naše více poukazoval než neděle. Neb tento den Páně jest den vzkříšení a povstání našeho Spasitele z hrobu. Nesmíme tedy tohoto dne v hrobě hříchů svých ležeti, nýbrž musíme z něho povstati pokání činíce. To zřejmě žádá Bůh skrze ústa proroka Jeremiáše (17, 21.): „Ostříhejte duši svých a neposte břemen v den sobotní.“ Medle jakáž jsou břemena ta, jichž v den Páně nositi nemáme? To jsou hříchy v témdni zpáchané, které jako břemena duši shýbají k zemi, nepřipustíce, aby se k Bohu povzněsly. Jak velice žádoucné, jak svatému dni Páně zcela přiměřeno, abychom v něm hříšná břemena z duše své v kajcnosti skládali, poznati lze ze slov sv. Leona říkoucího, že, jestliže uznáváme potřebu, v den sváteční v ohlednější a krásnější šaty se odívati a chrám Páně větší okrasou zdobiti: čím více tedy duše, tento pravý chrám Kristův, chtěla sláviti svátek svého vykoupení se vši péčí a bedlivostí má sebe ozdobiti? Neb co platná ozdoba zevnější, když uvnitř nečisto jest?

Co ale duši pokáním očištěnou nejvíce ctnostmi zdobí a kráší, jest hodné přijímání nejsv. svátosti oltární. Neboť svátostí touto vchází křesťan v nejužší svazek s nejsvětějším Bohem; svátostí touto stává se účastným samého Božství. Protož také hned za časů apoštolských den Páně vyvolen byl k tomu, aby věřící nejsvětější onu svátost přijímali, jakož svědčí písmo sv., že „první den po sobotě se scházeli k lámání chleba.“ Skutk. Ap. 20, 7. a 2, 42.

Jak krásné a pohnutlivé příklady o svěcení neděle pozůstavili nám první křesťané, o nichž čteme, že daleké cesty konali, skrýše a podzemní jeskyně vyhledávali, a to často jen nočního času, aby mohli konati služby Boží o posvátných dnech. A i později jaká to byla horlivost, jaká pobožnost byla v čas nedělní, kde jak sv. učitel a otec Basilius Veliký dále svědčí, lid křesťan-

ský času nočního vstal, do chrámu spěchal, na modlitbách bděl, nábožné písně pěl, pobožné slzy proléval a skutky dobré konal. Tak to bylo, dokud lidé výroky sv. písma s nábožnou uctivostí přijímali, dokud hlas sv. církve co hlas Boží jim platil. Již u večer, když zvuky zvonů den Páně ohlašovaly, proměnil se hlučný život v život posvátné tichosti. Rolník přestal od práce, řemeslník zavřel svou dílnu, každý skončil práci svou. Vše se připravovalo k slavnosti nedělní. A když pak den Páně přišel, jak celá osada docela jinak vypadala, než všedního dne. Žádný hluk, žádné křiky a tahání s dobyt看em, vše mělo tvářnost sváteční, radostnou, pobožnou. A jak vysoce si tehdy služeb Božích nedělních vážili, to dokazuje láska, s kterou chrám Páně navštěvovali, to dokazuje horlivost, s kterou při službách Božích vytrvali, to dokazuje vroucná pobožnost, kterou po celý den Páně na jevo dávali.

Tak to bývalo jindy. Nyní bohužel i rolník i řemeslník, i kupec i pán, tu z lakomství, tu z netečnosti a nevěry práce koná nepotřebné a bez církevního svolení, nedá odpočínutí ani sobě ani čeledi ani hovádu svému! Takových se týká spravedlivá důtka sv. Jana Zlat. řkoucího: „Bůh tobě dává šest dní a zanechává sobě jen jednoho, a ty se tak málo Boha bojíš, že ani toho jediného dne jemu zcela obětovati nechceš, anobř pozemským zaměstnáním ho zneuctíváš? Nebojíš se rovnati se svato-krádežníku, an Bohu i tento posvátný, k rozjímání a slyšení slova Božího ustanovený den kradeš a časnými starostmi zpržňuješ?“ V pravdě srdce se bolestí svírá, duch se velikých trestů Božích hrozí, když vidíme a považujeme, kterak nyní lidé v den Páně Boha více urážejí nežli velebí, více ho k hněvu popuzují nežli hněv jeho krotí, více se snaží, aby milost Boží ztratili nežli aby s pomocí Boží milosti odpuštění dosáhli. Není-liž to pošetilost, celý týden pracovati pro zachování smrtelného těla a v neděli pracovati ku zkáze nesmrtelné duše? Není-liž to strašná zaslepenost po celý týden konati díla dovolená a neděli zneuctívati hříchy nikdy nedovolenými? Čehož se pak mohou rušitelové a prznitelové soboty křesťanské nadíti od Boha věčného soudce, když již rušitelům soboty židovské vyhrožováno bylo: „Nenávídímť a zavrhl jsem slavnosti vaše a nepřijmu vůně shromáždění vašich!“ Amos 5, 21. Výstražná to pro nás výhrůžka, přísný to výrok rozhněvaného, uraženého Boha. Aby se výhrůžka ta a

výrok ten na nás křesťanech v mnohem větší míře nevyplnily, dávejme což jest Božího Bohu, ostříhejme soboty křesťanské, světme bohumilým způsobem neděli, kteráž jest den Páně. Avšak neděle jest i den náš, den lidí. (Pokračování.)

Také něco o relikviích čili ostatcích svatých.

(Dokončení.)

Již pak nebude od místa všimnouti si náhledů o té věci jiných lidí, ať si již upřímných nebo neupřímných.

„Za prvních dob křesťanstva, kde — prý — hlásalo a zachovávalo se původní učení Kristovo ve své ryzosti, byly — prý — relikvie toliko zjevnými odznaky toho, co v člověku budívá city zbožné.“

Že by bylo kdy u nás, totiž v církvi katolické, přestalo se hlásati a zachovávat učení Kristovo v původní ryzosti, není nám známo, ačkoli víme, že protestanté něco podobného tvrdili a tvrdí, nýbrž my a každý katolík s námi za to máme a přesvědčení jsme, že totéž učení, které hlásal Kristus, svatí apoštolové a nejstarší otcové křesťanství, hlásá se u nás až po dnes a v podstatě své totéž jest, ačkoli dle potřeb časových, jak se samo sebou rozumí, znenáhla v jednotlivých částech svých rozvinuto a určitěji vyloženo bylo. O něčem jiném nepřesvědčil nás až posavád nikdo, aniž nám posud kdo zřejmě a jasně pověděl, v čem to ryzé původní učení Kristovo záleželo (jsou v tom nejružnější mínění mezi protestanty), ani kdy tato původní ryzost za své vzala anebo za své bráti počala.

Zde běží ostatně o to, zdali byly relikvie za nejstarších časů „toliko zjevnými odznaky toho, co v člověku budívá city zbožné.“ A tím nikoli nebyly, nebot:

1. Výraz ten je tak všeobecný a tudíž nejasný, že při nejlepší vůli nevíme, co bychom tím pojmem vše zahrnouti měli. City zbožné buditi mohou v člověku všechny možné věci, pokud pocity nebo představy jejich budí v duši jeho ozvěnu, z nížto city zbožné vyplývají. Které by to věci v jednotlivých případech byly, to záleží na povaze a jakosti individuální duchovního života našeho, na vzdělání našem atd., tak že v srdci jednoho city zbožné může buditi nějaký předmět, který v srdci druhého budí city opácné. Či by snad někdo tvrditi chtěl, že v nás nebudí nic jiného city zbožné, nežli relikvie, anebo že relikvie opravdu budí v každém city zbožné? Tomu bychom aspoň my z vlastní své zkušenosti odpo-

vati musili. Jestliže pak již na rozpacích jsme, co bychom v těch věcech, které budí v nás city zbožné, viděti měli, jsme úplně ve tmách, co bychom si těmi odznaky věcí takových myslili a ještě k tomu zjevnými odznaky, kdežto přec již ponětí zahrnuje v sobě, že co odznakem, známkou, znamením jest, zjevným býti musí.

Ci snad by výrazem tím to se mínilo, že nás ostatky pamatovati mají na ctnostný život toho onoho světce, z jehož těla pocházejí anebo jiného a že nám mají býti zjevnou pohnůtkou, abychom se v té ctnosti, která zdobila světce toho, též pokusili? Pak souhlasíme. Avšak ctnost není pouhým zbožným citem, ctnost záleží ve snaze, v pevné vůli vyhověti zákonům mravním, která, kde možná, musí se jeviti i skutky. Tedy ctnost svatého byla by to, která budila by v nás nikoli pouze city zbožné, nýbrž zase ctnost a k následování by nás vábila. Než relikvie nemohou býti odznakem ctnosti, poněvadž mezi pojmem kost a ctnost není přázného vnitřního spojení a leda snad ta podobnost, že se oboje skloňuje podlé druhého ženského sklonění. Není kost o všem odznakem ctnosti někoho, nýbrž skutečným představovatelem, repraesentantem těla jeho, poněvadž je těla toho, s kterým spojena byla duše ctnostná, skutečnou částí; tedy ostatky nemohou nám leč představovati svatou osobu samu a tudíž přiváděti na mysl ctnostný život její a k následování puditi. Poněvadž ale ctnost a šlechtnost člověk zdravé a pravidelné duševnosti nemůže před sebou viděti ani sobě představit, aby city úcty nepovstaly v srdci jeho a za příčinou tělesnosti nejevily se znamením, tedy ostatky svatých jsou nám pohnůtkou k úctě, kterou vztahujeme k tomu, co před rukama máme a co nám ctnostnou, svatou osobu představuje, tudíž k ostatkům samým, které jsou tudíž opravdovým předmětem úcty.

2. Již za nejstarších časů, za časů apoštolských očekávali věřící z úcty ostatků jakési pomoci, uzdravení atd., ale nikoli od ostatků samých, nýbrž z *úcty* jejich t. j. od Boha na přímluvu svatých, jichžto ostatky se ctily a kteří úctou touto prostředně za přímluvu se vzývali. Tu jim ostatky ty byly více, než pouhým odznakem.

3. Byly již za dob apoštolských ostatky sv. Ignatia a Polykarpa (vrstevníků to apoštolův) od křesťanů váženy a šetřeny „co vzácné klenoty“ a dbáno jich více „než zlata a drahokamů,“ kdežto přec u lidí pouhé odznaky toho, co v srdci budí cit

zbožnosti, po smutné ovšem zkušenosti, tak veliké ceny nemívají, ať si již slovem tím cokoli rozumíme, poněvadž cit zbožný probudí se snadno, někdy pouhou vůlí, někdy bezděky a lidé vůbec toho, čeho dosažení nestojí valného namáhání, přílišně neváží. Mimo to nebylo by možná pochopiti, proč ti Židé, proč ti pohané byli by se tak namáhali, takového úsilí užívali, aby zdrželi křesťany od navštěvování svatých ostatků, ku kterému vedl křesťany zajisté již probuzený cit zbožný, kterak by pohané křesťany z toho byli viniti mohli, že relikviím božskou úctu vzdávají, kdyby byli neviděli a nevěděli, že jim křesťané opravdovou *úctu* vzdávají.

4. Nebylo by lze pochopiti, proč po ostatcích záhy již v celém světě křesťanském takový byl shon, odkud to úsilovné snažení všech měst a církví i jednotlivých osob získati si stůj co stůj ostatky svatých, odkud ten tak záhy povstalý obecný zvyk, nejsvětější oběť, ten střed veškeré bohoslužby křesťanské, slaviti jen u přítomnosti ostatkův. Vždyť bylo jiných odznaků toho, co v nás zbožný cit budívá, tak lehko dostatí na zbyt!

5. O všeobecné a opravdové úctě ostatků svědčí za časů pozdějších nesčíslná svědectví spisovatelů církevních i profanních, dekrety sněmovní, Vigilantius a jiní odpůrcové ostatků. Že za našich časů úcta ostatků je opravdová, neupírá nikdo.

Byly tedy již za nejstarších časů relikvie opravdovým předmětem úcty křesťanů a tudíž — nejšetrněji řečeno — je to holá nepravda, praví-li se dále: „Když však později nastoupilo duchovenstvo . . . doporučujíc lehkověrnému lidu relikvie tyto co klenoty blahodárných, ano zázračných účinků . . . hledělo především k tomu, aby se těmto domněle posvátným věcem božská úcta prokazovala.“

Co se týče toho pozdějšího nastoupení duchovenstva (rozuměj v panství; jistí lidé nedovedou sobě to duchovenstvo jinak představit, než co suveréna, před jehož mocí a neobmezeností moc a libovůle veškerých sultánů, velkomogulů a čingischánů mizí co pleva), které jakoby bylo co pravný zjev v křesťanstvu ze země vypučelo, je nám s podivením, poněvadž víme a s námi katolíci každý, že kněžství ústavem tak starým, jako křesťanství samo, s jehož nejvnitřnější podstatou souvisí, z jehož celé bytosti nutně vyplývá, že prvním knězem byl Kristus sám, že kněžství své přenesl na apoštoly slovy: „Jako Otec poslal mne,

tak i já posílám vás;“ „Přijměte Ducha sv.; komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou atd.“ „Jdouce po veškerém světě učte všechny národy atd.“ „To činite na mou památku;“ a jinými, která vůbec známa jsou a že sv. apoštolové smrtelní jsouce rovněž úřad svůj na nástupce své, biskupy totiž a kněze, přenášeli a tito rovněž tak činiti musili, že tudíž úřad kněžský, jehož jest úřad biskupský toliko vyšším stupněm plností právomocnosti se lišící, že úřad kněžský není leč pokračováním v trojím úřadě Kristově, totiž učitelském, kněžském a ředitelském a za tou příčinou že každý biskup a každý kněz posloupnost svou zpátkem až na jednoho z apoštolů a tudíž až na Krista dovoditi může a musí. To je naším přesvědčením a jsme-li v nepravdě, litujeme, že nás posud nikdo nepoučil o lepším, nejméně ti, kdo o to, jak se zdá, ani příliš ne dbají.

Byli-li to tedy kněží, kteří lidu nikoli lehkověrnému, nýbrž pravověrnému, ostatky co klenoty blahodárných, ano zázračných účinků doporučeli, nemohli to býti leč apoštolové sami a bezprostřední učenníci jejich, poněvadž, jak jsme ukázali, již za dob apoštolských úcta ostatků v užívání byla. Avšak o takovém doporučení nikde ničeho nečteme, aniž bylo ho také potřebí, poněvadž lidu věřícímu pověděl zdravý rozum, pokud takovým věcem úcta sluší a pokud od nich nadíti se lze nějakých účinků blahodárných a zázračných. Tolik aspoň jisto je, že apoštolé takové účte nevalili.

Je tedy po našem přesvědčení omylným tvrzením anebo lží, jak se komu líbí, žeby později nastoupilé duchovenstvo bylo původem úcty k ostatkům svatým. Tento omyl anebo tato lež dospívá ale k vrcholi svému tvrzením, žeby to duchovenstvo bylo věřící kdy k tomu mělo, aby relikviím božskou úctu prokazovali. To mohli tvrditi pohané, kteří o podstatě křesťanství, o významu a způsobu všelikých úkonů náboženských z dobrých příčin před nimi tajených podle dobrých svědectví nejpodivnější mívali náhledy; to mohl tvrditi Vigilantius, jestliže v líbání ostatků a v chování jich ve zlatě a kmentu bohoúctu shledával. Jak toho ale protestanté tvrditi mohli, jak toho jistí lidé ještě za doby naší se zdravým rozumem tvrditi mohou, bylo by zhola nepochopitelné, kdyby se nevědělo, že jedněm již z pouhé opposice proti Římu všecko všude, co katolickým bylo a proto, že to katolickým bylo, slulo pověrečným, svato-krádežným a modlářským, druhým ale, že

zhusta ne tak o to běží, aby ve srovnalosti se zdravým rozumem a s nepopratelnými udalostmi ve shodě zůstali, jako spíše o to, aby jakéhosi účelu svého stůj co stůj dosáhli.

Žeby byli křesťané kdy ostatkům svatých bohoúctu vzdávali, nedokázal posud nikdo. Mínil-li se tím ale *pověra*, pak přisvědčujeme, vědouce, že k povstání pověry nijakého kněžstva není potřebí, ba že kněžstvo od jakživa za vyvrácení všeliké pověry se zasazovalo, zasazovati musilo, poněvadž je *pověra* hříchem proti prvnímu, tedy hlavnímu přikázání, jak to každý sebe menší katechismus zřejmě uvádí. Zdali ale temnoty a nevědomosti všeliké od narození Krista Pána až na naše časy vinu nesou kněží, to rozsoudí ten, kdo v dějinách okem nezkaleným jen poněkud byl se poohlédli; odpověď jeho již z předu za svou přijímáme.

Vynechaná ve výroku výše položeném místa, jež jsme body vyplnili, vyplněna jsou v originálu výrazy jako: „hrabiví mamonáři,“ „zrády na svém povolání se dopouštělo,“ „lakotní kněží,“ „nekalé účely,“ „sprosté výdělkářství,“ „větší odbyt“ atd. atd., které se, jak vidno, ku kněžím vůbec vztahují. S takovými výrazy, které se obyčejně sprostými nadávkami jmenují, nelze bohužel ničeho počítí; vyvrácení nesnesou a opovržení jim neškodí. Tudíž je pomíjíme. Rovněž tak pominouti musíme vtipy anebo má-li to více býti, attentáty na zdravý rozum lidský, kterými jsou výroky, že by byl kdy někdo ukazoval a jiný mu věřil, že ukazuje „slzu, již Kristus uronil na hrobě Lazarově,“ „ve skříni paprslek hvězdy, jež se objevila svatým třem králům,“ „prst Ducha sv.“ „nehet cherubinův“ atd. atd. Díme jen tolik, že jsou to vtipy, které svědčí o výborném opatření duševnosti naší, přiněmž všeliká žalost a všeliké hoře nad přemutnými poměry, jimiž sklíčen úpí vůdcovství a péči naší — totiž nás žurnalistů — svěřený lid, není s to, aby vysušilo pramen vtipu a humoru v duši naší. Mezi věci, které rovněž pominouti musíme, patří konečně jaderné propovědi, jako „každý křizák . . . chtěl-li, aby se duše jeho zrovna do nebe dostala,“ nebylo ničeho třeba, než aby daroval takovouto kost aneb co jiného klášteru atd., poněvadž k tvrzením takovým, kdyby se, ač prvé dokázaná, na účet katolické církve klásti chtěla, nedal by se leda připojiti výrok tamtéž nalezený: „Ještě nikdy netropila se s lidským rozumem tak hanebná hra!“

Jen ještě těch pikantních anekdotek a

historek všimnouti si chceme, abychom vyslovili, že nehodláme zapírat, že jsou nesvědomití a nepoctiví lidé v každém stavu, ani kněžský nevyjímaje; můžeš si to vypočísti každý na prstech i kdyby to nevěděl ze zkušenosti. Člověk zůstane člověkem a špatný člověk špatným člověkem i tenkrát, kdy se byl dotřel důstojného, ano nejvyššího postavení, a aby se člověk takový do nějakého stavu nedotřel, proti tomu bohužel prostředků není. A právě proto špatnost, ať si se objeví v kterémkoli stavu, poctivý člověk hájiti nebude, ovšem špatností *dokázaných* dle zásady, která má platnost u poctivých lidí a která zní: „každý buď jmn za hodného tak dlouho, pokud nedokáže se o něm, že je špatný.“ Kdo by ale zásady této nešetřil, ten spokojiti by se musil, kdyby snad za lháře a utrhače na cti považován byl. Jest pak k důkazu histor. třeba, aby udal se pramen, z něhož to neb ono udání se vážilo a není-li hodnověrnost jeho vůbec známa, aby se hodnověrnost tato co možná dovodila, snad z osobnosti jeho, z poměrů, v kterých žil atd. Jen tak nebude člověk nepředpokládat a poctivý v pochybnostech, smí-li něčemu, co se tvrdí, víru přiložiti čili nic, jen tak budou lidé, na jejich účet jistá udání se kladou, tato udání co pravá doznati přinuceni, což ovšem člověku poctivému proti mysli nikdy nebylo ani nebude, třeba se jednalo o pravdu nemilou.

Tak abychom to některým příkladem znázornili, bylo by žádoucí zvědět, kdo to jest, jenž vypravuje, že jistý papež, na jehož jméno ovšem nezáleží, poslal vévodovi z Crequi pod jménem sv. Quida praobyčejnou kostru, která ještě k tomu měla dvě pravé nohy, zdali člověk ten opravdu všeho toho svědkem byl očitým a sice předně, když ta kostra z hrobu, kdo ví jakého se vykopávala a při římském dvoře do bedny se ukládala a za druhé, když na místo došla a ukázalo se, že dvě pravé nohy měla. Nebyl-li ale člověk ten toho všeho očitým svědkem, bylo by žádoucí, aby se bylo povědělo, od kterého očitého svědka anebo člověka jinak dobře zpraveného zprávu svou přijal a vůbec na čem se zakládá hodnověrnost jeho. Předělo by se takovým způsobem všeliké pochybnosti, zdali kostra, kterou nějaký papež poslal vévodovi z Crequi, měla opravdu dvě pravé nohy anebo zdali přes to přes všechno, že dvě pravé nohy měla, nebyla pravou kostrou sv. Quida, ovšem jenom s jednou pravou nohou a sice pravou.

Tak by rovněž bylo neškodilo, kdyby byla podala se zevrubnější zpráva o události nalezení sv. kříže, že svědectví o tom jsou velmi četná a jasná, že o tom nalezení svědčí v úplné srovnalosti na př. sv. Cyrill Jerusalemský, sv. Paulin, Sulpicius Severus, sv. Ambrož, Jan Zlatoustý, Rufin, Theodore, Sokrates a Sozomenos, Eusebius Caesarejský a mnozí jiní po nich. Z těchto svědků vidělo by se velmi jasně, kam dostaly se části sv. kříže a kterak dřevo to skutečně v malinkých částicích po výšokém křesťanském světě se rozšířilo; výrok pak jistého Rogissarda, ač bychom připustiti hotovi byli, že tu a tam nalezající se části sv. kříže skutečně nepravé byly, objevil by se býti jadrným vtipem anebo notnou hyperbolou. K tomu by bylo neškodilo přidati, co koho k tomu opravňuje za to míti, že ty tři kříže do té jámy, z níž je sv. Helena byla vykopala, „bez pochyby mnichové v noci před tím byli položili“ na vyvarování všelikého podezření, žeby v tom snad jen pouhá zášť a utrhaní na cti vězelo.

Když se už jednou mluvilo o Ludvíkovi IX. „tak zvaném“ Svatém, mohlo se přidati na lepší dorozumění, že král tento byl mimo to své „mrhání“ peněz za rozličné svaté věci, takto v celku král dobrý v každém ohledu, že byl nejenom pobožným a bohabojným, mužem živé víry, za kterou na výpravě své proti nevěřícím život položil, nejen mužem mravů neúhonných, ale že také nijak nezanedbával záležitosti státní, že byl také výborným panovníkem a pravým otcem lidu poddaného; a jestliže on „mrhal“ peníze za ostatky a jiné věci bohoslužby se týkající, že i jiní Ludvíkové a Neludvíkové francouzští i nefrancouzští je mrhali, ovšem za docela jiné věci i za takové, o nichž neradi mluvíme a že tedy v řadě králův tento Ludvík „Svatý“ nebyl mrhačem jediným, ač připustiti dlužno, že mrhačem „svého druhu“ jediným.

Když už se mluvilo o krvi Kristově, o Jindřichu III. a templářích, o přesnosti a zaručenosti této krve mnohými biskupy, opaty a barony, nebylo by od místa jmenovati toho starého kronikáře, který to tak dobře ví, abychom jej trochu ohledali, je-li skutečně tak starý a abychom mu i kdyby tak starý byl sáhli na zub a nahlédli do svědomí, poněvadž ohledání takové, které se zove kritikou, ani nejstarším kronikářům neškodí, jak toho svědkem historie našich českých kronikářů. Takovému ohledání kronikáře nastoupili bychom s nejlepší vůlí a ochotností uznati vše, co by pravdou bylo,

třeba i to, že ten onen biskup, ten onen opat pochybil vědouce, že proti pochybení nížádný jednotlivec není pojištěn a nebojíce se, žeby takové uznání pravdy věci na újmu bylo. Známe sice důležitost indukce t. j. důvodění toho, kterým z jednotlivých částí soudí se na celek, známe důležitost její zvláště v přírodovědě, ale víme rovněž, že taková indukce, má-li míti do sebe cenu, musí býti co nejúplnější, že jisté věci, které se o celku tvrditi chtějí, musí se dovoditi o valné většině jednotníků celek skládajících, jinak že člověk nepředpojatý na takovou indukci nic nedá a všeliké z ní vyvozené tvrzení za přenáhlené a vidí-li se mu v tom úmysl, za nehezské podezírání mívá.

Jestliže uznáno za dobré poučiti čtenáře, že mnoho nezaručených ostatků tu a tam se ukazuje, ano věcí takových, které všechny pravými býti nemohou, nebylo by škodilo, aby věc byla úplná, připojiti, že k uctění takových relikvií nikdo nikoho ne nutí, nejméně církev, ba že církev sv. o mnohých takových tu a tam chovaných věcech (oštěp) sama pochybně se byla vyslovila, že však přes to všechno těžko jest, císaře (Karel IV.), krále a knížata, kteří takovou nějakou věc odněkud co pravou pro sebe získali a v pokladnici chrámové anebo kde jinde co klenot uložili, nutiti, aby ji co nepravou odstranili, pokud by jim samým se to nelíbilo.

U příležitosti zmínění se o odvezení těla sv. tří mudrců z Milána do Kolína nebylo by na škodu pověděti, že arcibiskupem Kolínským byl tehdy hrabě Rainald Dossel (1159—1167), arcikancelář, miláček a přívrženeц Fridricha Rudovousého, který stál v boji proti pravému papeži Alexandrovi III. a který r. 1162 za to, že Milánští při papeži stáli, dal Milán ukrutně zrušiti; při této pak příležitosti že arcibiskup Rainald dal ostatky mudrců odvésti do Kolína. Rovněž tak bylo by vítáno, aby bližší okolnosti při „odcizení“ těla sv. Epifania byly se zvěstovaly, již proto, že Otwin, biskup Hildesheimský (r. 954—985), jemuž se to odcizení vinou klade, byl u císaře Ottona I., muže to osobní povahou výborného, velmi oblíben a tím spíše proto, že stalo se to „při tak podivných okolnostech, že o tom zvláštní spis vyšel.“ Tu mohl se pro lepší objasnění také ten spis jmenovati, abychom i my, je-li možná, do něho nahlédli a co na něm jest, posoudili.

Takové doklady a zevrubnější vykládání, jakých jsme zde naznačili způsob a uvedli některé příklady, nehledě ani k věci

samé již to dobré měly by do sebe, že i takoví lidé, kteří auktoritou ledakohos odbyti se nedají, by pochybnosti o všelichém místo dáti nemohli a pravdě pokoriti se musili. Nenít pochybnost zdravou krmí ducha lidského, nýbrž vědění a přesvědčení.

Č.

D O P I S Y.

V Praze dne 26. dubna 1868.

(Návštěva Jeho Eminence v ústavu hluchoněmých).

Dojemný jest obraz, který nám nakreslil sv. evangelista ze života Pána Ježíše, kterak totiž k Němu matky vodily dívky své a On, Syn Boží, bral je v náručí a žehnal jim. Nebyly to jenom dívky bohatých rodičů stkvoucí se bujarým zdravím a sličností, v šatech drahocenných; nebyly to dívky vystrojené, vychované v nádheře a blahobytu. Naopak byly to as dívky ze zástupu, který Pána provázal, z obyčejné třídy lidu. Mnohé as bylo bledé, vyzáblé a vychřadlé, zanedbané a opuštěné, chudinké, sotva ošacené — a aj Pán je bral do náručí. Tento obraz tanul mi na mysli při návštěvě Jeho Eminence našeho vrchního pastýře v zdejším ústavu pro hluchoněmé. Viděl jsem zde velekněze, rodem i důstojností vysoce postaveného — a okolo něho dívky ubohé, skoro vesměs chudé a nezřídka opovrhované — a On mezi nimi dlel jako otec mezi dítkami svými. „O jak krásné jsou nohy zvěstujících pokoj — zvěstujících věci dobré!“ Jeho Eminence ráčil totiž slíbiti, že letošního roku sám chovancům řečeného ústavu, kteří ponejprv přistoupí k stolu Páně, nejsvětější Svátost podá. Dne 21. dubna očekávali tedy chovanci s učiteli svými a ředitelem ústavu, v čele majíce Jeho Excel. sv. pána z Henetů co zástupce řídicího výboru, příchod Jeho Eminence, jenž k osmé hodině přibyl a veden jest v slavném průvodu do okrášleného a skvěle osvětleného kostela u sv. Jana Nep. na Skalce. Zde sloužil pak tichou mši svatou, mezi níž skoro 40 dítek přistoupilo ponejprv k stolu Páně. Po mši sv. ráčil J. Em. nejdůst. p. kardinál poctiti ústav návštěvou a na veškeré místnosti se podívati. Dívky se shromáždily ve zkoušebné síni. Katecheta ústavu vel. p. K. Kmoch jal se probírat dějiny vysvobození národu israelského z Egypta a tažení po poušti co obraz dějin milostí i trestů v zákoně novém. Jeho Eminence ráčil sám rozličné věci na tabuli kresliti a na dítkách vyzvídati, kterak to-

mu porozuměli. Nedá se upříti, že i při vyučování náboženském znázornění se dá velmi dobře upotřebiti. Co dítě vidí i slyší, jest mu mnohem jasnější a více to utkví v paměti jeho. I některým z pánů učitelů popráno, pokud čas stačil, ukázati pokroky žáků svých. Ukázány Jeho Eminenci též modelly a kresby, které byli žáci a žákyně vypracovali. Bylo již 11 hodin, když se Jeho Eminence ubíral z ústavu. Při svém odchodu ptal se nejdůst. pan kardinál dítek, zdali se též zaň modlivají. Odpověděli svědomitě „ano,“ vždyť to činí každodenně ráno i večer při společné modlitbě a budou to nyní tím vroucněji činiti, když byli laskavost a lidumilnost jeho tak zřejmě poznali. Návštěva tato nevyjde jim z paměti. Dobře praví sv. Ambrož: „Sacerdos vicarius amoris Christi“ — „kněz zástupce lásky Kristovy.“ Který král neb velmož jest s to oblažiti tak, jako kněz, když zastupuje zde na světě Krista v jeho lásce! Ústav čítá nyní 112 chovanců a 18 žáků a žákyň. První jsou v ústavu ubytováni i vydržováni, druzí bydlí v městě a navštěvují pouze školu. — Jistých příjmů má ústav ročně a sice úroků z kapitálů asi 3300 zl., zemské podpory 4000 zl. a od někdejších stavů 2400 zl., úhrnem něco přes 9000 zl.; výdaje pak obnášely předešlého roku přes 21.000 zl. Celý tento schodek se musí sebrati od dobrodinců, z dárků přispívajících údů a z příspěvků bohatších žáků. Bohužel i tento ústav cítí zmáhající se bídu; neb málo kdo nabízí příspěvek anebo příspěvek praskrovný. Blahověst nedávno přinesl zprávu o jistém panu faráři v Štýrsku, jenž veškeré své jmění odkázal na zbudování ústavu pro hluchoněmé v Štýrsku. Kéžby Bůh i nám podobného dobrodince vzбудil, kéžby hnul srdcem lidumilů, by co přispívající údové přistupovali k blahočinnému ústavu tomuto! Ročního příspěvku platí se 10 zl. aneb nejméně 5 zl. r. č. Každé dítě, které do ústavu přijde, jest získáno Bohu, církvi i člověčenstvu. Jest to příspěvek pro missii v naší zemi; neb dítě hluchoněmé, nemá-li vychování, jest též bez náboženství — ano bez Boha. Dostalo-li se mu však náležitěho cvičení a vychování, stane se z něho řádný křesťan a člověk, který si vydělá chleb svůj způsobem poctivým. V Čechách jest více než 600 hluchoněmých dětí v stáří od 6—12 let; patrně tedy, že dle nynějších poměrů polovice zůstane bez vychování. Kéž by se důchody ústavu zvýšily a tak se dostalo pomoci dítkám hluchoně-

mým! Co do národnosti vyučuje se spravedlivě, dítko českých rodičů po česku, dítko německých rodičů německy. —m—

Z jižních Čech, 24. dubna 1868.

(Ultramontáni, lid a my.)

Národ náš, na počet ne příliš četný, má tolik nepřátel, že je mu třeba sebrati všech sil, aby se proti nim ubránil. Pročež by měly všechny vnitřní spory přestati, aby se tím důrazněji všech sil mohlo k odvrácení útoků zevnějších užiti. Takováto sjednocenost ano solidárnost panovala druhdy napořád; tenkrátě nečinil se rozdíl, ať kdo knězem či nekňezem, každý se stejnou vřelostí stál k lidu svému a společné sympathie spojovaly všech, vždyť tenkrátě málo kdo věděl, aniž se po tom pídil, že Palacký, Šafařík a t. d. jsou protestanté. Mužové ti a ta láska a úcta, jakou i u kněží požívali pro snahy své ve prospěch lidu, jest jasným důkazem snášlivosti toho kněžstva. V nejnovějším čase získala si jistá strana tu zásluhu málo čestnou, že osobní náhledy a libůstky stavěla nad prospěch národu, že ona sama měla se za celý národ a jmenuje-li „lid neb národ“ myslí jen sebe a své stoupence. Snahy, práce a oběti dřívějších dělníků na národu roli dědičné, ano snahy, práce a zásluhy zvláště duchovenstva katolického nebyly jí ničím, byly pohazovány blátem potupy a podezřívání, jak to ještě všickni máme v dobré paměti, a pokračuje se i dále v tom směru, zvláště jeví strana ta snahu, aby duchovenstvo katolické v neváznost a nenávist u lidu mohla přivést. Ozve-li se kdo proti tomu, tuť hned vychrlí naň všecken svůj hněv a všemožnou hanu. Při tom pak opakuje strana ta ustavičně onu bátku o vlku a beránkovi; sama křivdí a tupí a staví se jakoby jí bylo křivděno.

Při tom úzce spojena jest s ohlavními protivníky našimi v otázkách náboženských. Hlasatelem strany té jest i „Hlas,“ politický týdeník, jak to jeví každé téměř číslo jeho.

Užívat on taktiky všech lidí, kteří chtějí lid na svou stranu svěsti, přimíchá ku trošce pravdy notnou část lži a klamu a tak tu směs všechnu vydává a odbude za čistou pravdu. Sám vyzývavě potupuje kněžstvo a když toto ostýchavě kdes v listu katolickém proti tomu se ozve, tím zuřivěji je pak tupí. Sám z té obrany vytrhne jednotlivá ostřejší slova a je co příklad tupení se strany kněžské uvádí, ač by se z článků jeho mnohem bohatší výběr mohl učiniti. On si učiní definici

jakou chce, ano zcela nepravou, a tu pak pohodlně klade za základ dalšímu svému překrucování. Důvodem na všechna tvrzení tato jest zase článek v č. 16. „Ultramontáni, lid a my.“ Tam dí: „Ultramontanem není nám dokonce každý kněz: ale jisto je, že každý ultramontán sebe zosobňuje s celým kněžstvem.“ To jest lež, ano je tu více lží. Líčí se tu lidu, jakoby od nepřátel církve ultramontány byli nazýváni jen kněží, kdežto každý vzdělanější ví, že jménem tím nazývají nepřátelé církve každého horlivého, uvědomělého katolika i k. p. hr. Montelemberta, hr. Thuna a t. d., ač ti nejsou kněží. Každý ultramontán prý se zosobňuje s celým kněžstvem; toť zase nepravda, tak k. p. i mne by „Hlas“ nazval ultramontanem a já bych se za to jméno věru nestyděl, ač se nezosobňuji s celým kněžstvem a s ošklivostí odmitám od sebe charakteristiku ultramontána, jak ji „Hlas“ podal. Ont líčí jakousi nestvůru choré fantasie. „Ultramontán má prý posvátné věci ustavičně v ústech, nemívá jich v srdci.“ Tak bystré to oko až do srdce proniká! My krátkozrací lidé myslíme, do srdce že vidí jen Bůh a jmenujeme takové jednání „opovážlivé posuzování“, které se osmým přikázáním zapovídá. A takovým a podobným opovážlivým posuzováním ano „krivým podezíráním“ se článek ten jen hemží, ano jest jím vlastně celý. V něm se klade kněžím za vinu, že kárají a „odkrývají hříchy, neřesti a ohavnosti“ jako by to nebyla jedna z prvních jejich povinností! Tam se bez rozpaků a bez důkazů ty nejohavnější věci přičítají ultramontánům t. j. katolickým kněžím, jako: nelaskavost, pokrytství, přetvařování, nenávisť, zatracování jiných, nesnášlivost, hořkost, jizlivost, domnění, že kromě nich je na světě samá duchovní lůza, domnění, že jsou privilegovaní plísnitelé všeho lidského rodu, jednání pohanské, farizejství, kacířování; jim běží ne o pobožnost, ale jen o pobožnůstkářství, jim nejde o to, aby kdo byl čistých mravů, aby Boha chválil životem, ale jen aby byl v bratrstvech, růžencích a chodil na pout do Chotovin, dával na světlo a modlení a na papežské zuavý; ultramontáni byli a jsou neštěstím církve křesťanské, ultramontáni vynášeli inkvisici, oni mají velikou podobnost s byrokraty; oni se vždy a všude živou mocí zpirali všem opravám, oni považují za nejprvnější svou povinnost sloužit (ne Bohu) ale hierarchii; oni rádi a

zuří proti tisku a dali by každého upálit, kdo veřejného tisku k tomu užije, aby se neplechám, nešvárům v církvi a jmenovitě v kněžstvu položila hráz; oni jsou vinni, že páni tak dlouho týrali lid robotami, karabáčovali, mučili, stínali, věšeli, vplétali je v kola, zacházeli s nimi jako s hovady; (jsou-li vinni též porážkou u Hradce Králové?) ultramontanstvo bere sobě i nyní (nastojte!) privilej, jako by ono jediné pracovalo o blaho světa, všichni ostatní ale o jeho zpoustu a zkázu; ti ultramontáni ale také (a nyní přijde nejhroznější jich zločin) rozhorlují se proti listu našemu t. j. Hlasu. Není-li to bohatý výběr z krátkého jen článku „Hlasu“? Nehroziš se čtenáři těch ohavných, hrozných ultramontanů? A nyní věz: těmi ultramontány že jsou vlastně všichni uvědomělí, horliví katolíci, aneb jak „Hlas“ chce, kněží; kněží, kteří kárají hříchy, neřesti a ohavnosti, bez ohledu na osoby, kteří nemlčí k tomu, když se lidu jim svěřenému místo chleba podává jed, kteří se osmělují varovati lid před listy a novinami, které podkopávají víru jeho, před novinami, které se nemohou ani dočkat, kdy slavný trpitel a hlava církve katolické Pius IX. vyhnán a vypuzen bude z Říma od Garibaldiho; kteříby rádi lid náš, an jej netíží otroctví, robota a mučidla, zbavili jiného jha, jha totiž Kristova, aby tím volněji se hnal v proud nevěry a co s ní je spojeno. Oni se odvolávají na skutky, a těch se dovoláváme i my ultramontáni.

Kněží katoličtí byli mezi prvními a hlavními buditeli a pěstovateli národnosti naší, oni přinášeli první a největší oběti na oltář vlasti, oni nejčtetněji odbírali české knihy, oni zakládali knihovny, oni až posud jeví vřelý podíl ve všem co lidu prospívá k blahu a důkazy obětavosti své právě nyní dávají v diecési Budějovické s nejdůst. biskupem svým v čele. Že jest daleké kněžstva katolického i hierarchie naší (tolik tupené od novin některých) všeliká „nesnášlivost, hořkost a jizlivost“, tohoť důkazem jsou právě ty listy samy; nejsouť posud zřejmě od církevní vrchnosti co nebezpečné věřícímu lidu naznačeny. Přáli bychom si, aby listy ty zmoudřely, aby zbraň svou a šípy své obracely proti skutečným a pravým nepřatelům a ne proti takovým, které přepjatá fantasie jejich jim vyličila; aby hanobením a tupením duchovenstva nenaplnily kněze nechutí k všem národním, ježto by se domnívati mohl, že jenom takové by za národovce uznávati

chtěli, kteří by dříve povinností svých kněžských a citů náboženských se chtěli zhostiti. Takovým počínáním poslouží jen nepřátelům lidu našeho a přičiňují se o osvětlu asi tak, jako kdyby někdo jinému, aby mu posvitil, zapálil střechu nad hlavou. Či jsou oni a ne kněží povoláni a vyslání od Boha, aby lidu víru zvěstovali?

Oni mají kněžím za zlé, že se ve všem odvolávají „na Krista a apoštoly;“ mají se snad odvolávat na novináře židovské a jim podobné? Tu by se dozvěděl lid leda že pochází člověk od opice a že není stvořen k obrazu Božímu. Ostatně by se dalo z článku toho dokázat: „Mutato nomine fabula de te narratur“ t. j. změň jméno ultramontan ve jméno „mnozí novináři“ a lépe jsi uhodil na pravdu; o těch by se dalo dokázat, že kaceřují, staví na pranýř, uveřejňují věci číře osobní a soukromé, tupí, co se do jejich krámu nehodí a t. d. Konečně myslím, že jest počínání toto novým důvodem, aby se pomýšlelo na zaražení aspoň týdeníku politického ve směru katolickém.

J. L. D.

KRONIKA.

Z Prahy. „Májovou pobožnost“ u sv. Klementa, kdež se již od roku 1850 koná, započal minulý čtvrtek slavným požehnáním J. M. nejdůstojnější p. biskup Petr Krejčí. Účastenství bylo a jest od té doby tak veliké, že větši býti ani nemůže. V kázání uvázalo se letos 13 kněží.

— Pořádek slavnosti sv. Jana Nepom., muč. a hlavního patrona království Českého uveřejníme v příštím čísle. Dnes jen tolik, co připadá na den 15. května. V ten den (v pátek) bude u hrobu svat. Jana ráno v 6 h. mše sv. s pobožností českou, v 8 hod. slavná zádušní mše sv. za zemřelé údy Dědictví Svatojanského, pak tiché mše sv. až do poledne. Odpoledne bude u Věch Svatých o 3 h. konati slavnostné Matutinum J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup, načež u hrobu sv. Jana v metrop. chrámě budou od 1/2 5 h. české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak líbání sv. jazyka; v 7 h. pobožnost německá.

— Pobožnost 40hodinná bude se dále konati od 6.—9. května u sv. Jindřicha, od 10.—13. u Věch Svatých na hradě, od 14.—17. u sv. Jakuba.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci dubnu 136 chudých v Praze zemřelých křesťanů, letos celkem již 456 osob.

— Z Dobříše. Zdejší farní chrám

nejsv. Trojice před rokem obnovený ozdoben jest pěknou křížovou cestou v ceně 300 zl., kterouž zakoupil a chrám Páně daroval vel. p. Frant. Veit, jenž před lety kaplanem zde býval a i nyní, ač pro churavost svou na odpočinku jest, doma i po vůkolí v duchovní správě horlivě vypomáhá. Novou tuto křížovou cestu církevně požehnal v neděli květnou vel. kněz františkán P. Vincenc Lichtblau, superior na Skalce u Mníšku. Stalo se to odpoledne po kázání, v němž byl místní kaplan vp. Ferd. Plachý přechetně shromážděnému lidu vyložil původ a význam křížové cesty i způsob, jakým se konati má. Celá slavnost ukončila se pak chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“ a modlitbami za dosažení odpuště. Štědrému dárci „zaplat Pán Bůh“!

R.

— Od Příbrami došel nás dopis o slavném pohřbu svobod. pána Jana Hennigera z Seeberg-Godartu, c. k. komořího, jenž d. 15. dubna v Pánu zesnul. Tělesné pozůstatky tohoto „dobrodince celého vůkolí“ převezeny byly za nevidaného účastenství z Příbrami do rodinné hrobky v Smolotelích. Průvod vedl d. p. Prokop Ondrák, děkan Příbramský, dále pak druhého dne rektor koleje na Sv. Hoře P. Jentsch. Pohřební řeč měl vp. farář u sv. Kiliána.

— a —

— Z Budějovic. Ze zpráv o slavnosti položení základního kamene k novému gymnasiu a kostelu sv. Václava, uveřejněných v „Budivoji“, vyjímáme obsah řeči p. dr. Grünwalda, jenž po J. Excel. nejdůst. p. biskupovi na staveništi byl mluvil. Zašed do historie české ukazoval řečník, že národ český vezdy miloval umění a vědu. Karel IV., otec vlasti, založil universitu v Praze, a již před ním Václav II. pomýšlel na tutéž věc. A že podniknutí Karlovo tak výborně se zdařilo, stalo se zvláště z té příčiny, poněvadž měl k ruce slavného arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic. Muž tento uměl toho dověsti, že biskupství Pražské odloučeno od arcibiskupství Mohučského a samo arcibiskupstvím učiněno. Arnošt, muž velice vážený pro svoji učenost, nábožnost, pokoru a vlídnost, brzy zjednal od papeže Klementa VI. bullu, kterouž vysoké učení Pražské mnohými privileji nadáno a všemu světu křesťanskému schváleno bylo. Arnošt sám několik velkých statků zakoupil a vysokému učení Pražskému věnoval, sám založil bohatou fundaci na profesora bohosloví a všelikými způsoby jakožto kanclíř university a muž vysoce vzdělaný staral se o to, aby

nové školy Pražské vzkvetly. A tak Čechové, kteří po dlouhá léta putovali na vysoké školy do ciziny, jmenovitě do Vlach v počtu přehojném, nyní touhu svou po vědách ukájetí mohli ve vlasti své. A tato láska českého národa ku vědám a uměním posud neumdlela ve vlasti české. Jeden z nejskvělejších důkazů této lásky českého národa ku vědám jest právě dnešní slavnost; veškeré obyvatelstvo české na jihu vlasti naší spojilo se s mužem, který se snaží zcela býti novým Arnoštem; znáte ho všickni, a já bojím se, že bych urazil pokoru, nábožnost a vřidnost jeho, kdybych déle o něm slovo vésti chtěl. — Vědou český národ zmohutní a posilní se. Avšak nesmíme hleděti jenom k té vědě, která pouze rozum brousí a cvičí; pouhé vzdělání rozumu nepostačí, ano i nebezpečné jest a záhubu zploditi může. Nám třeba jest, abychom ušlechtovali a *vzdělávali také svou vůli*, každý musí se snažiti, aby měl *charakter*, vůli pevnou, ušlechtilou a stálou. Jenom taková vzdělanost bude blahoplná a když všickni s vůlí takovou se spojíme v jedno, můžeme „spojenými silami“ dle zásady Jeho Veličenstva pomáhati k obecnému dobrému a obecnému pokoji. Při poctivé, šlechetné vůli můžeme se všickni srovnávati, jedni druhým pomáhati, můžeme všechny obtíže přemáhati. To jest také zámysl a opravdová vůle Jeho Veličenstva.

— *Z Hradce Králové.* V dubnu t. r. započato s opravou lodi chrámu katedrálního pod vedením stavitele p. Šmorance, za kteroužto příčinou se hlavní služby Boží konají prozatím v kostele Marie Panny. Prosí se, že oprava lodí do podzimku bude ukončena.

Z Vídně. Redaktor chvalně známého listu „Oesterr. Volksfreund“, kněz Josef Pia, jmenován byl od p. kardinála arcibiskupa Rauschera arcibiskupským radou duchovním.

Z Pruska. V diecési *Chlumské* navrátilo se r. 1867 v celku 181 protestantů do lůna katolické církve; mezi nimi 10 na smrtelném lůžku učinilo vyznání víry.

— V diecési *Monastýrské* uvázalo se duchovenstvo děkanství (vikariátu) Steinfurtského, po dvě leta vydržovati jednoho zuava papežského. — Duchovenstvo děkanství Saarlouiského v biskupství *Trevířském* vydržuje též příspěvky svými jednoho zuava.

Z Belgie. Katolická universita v Lovani byla založena r. 1834; od těch dob nabylo tam vyššího vzdělání 22151 mužů;

mezi těmi jest bohoslovců jen 2165, ostatních 20000 náleží stavu světskému; většína z těchto mužů nabyta na universitě mimo vědeckou vzdělanost také utvrzení v pravdách křesťanských, tak že se nyní v Belgii nalezá katolických státníků, katolických právníků, katolických lékařů a přírodopytců, katolických spisovatelů a umělců, katolických technikův i průmyslníkův mnohem více, nežli v jiných zemích evropejských. To odtud pochází, že na universitě Lovaňské se nevzdělávají nevěrci, jako na mnohých křesťanských universitách, ale že se tam pěstují synové církve katolické, že se za slovem a příkladem učitelů svých utvrzují ve víře tak, že pak vkročivše do veřejného života spůsobilými se projevují k boji proti temným mocnostem freimaurovství a nevěrectví, kteréž v Belgii mnoho přívrženců čítají.

Z Francie. *A. Z Paříže* má „A. P. Z.“ tuto zprávu: Časopis „Monde“ uveřejňuje list arcibiskupa Algirského, v němž zprávu dává o své visitační cestě po svém biskupství. Z toho jest, bohužel! vidno, že bída tam panující ještě nemá konce, ba že se z ní vyvinula *horečka z hladu*, kteréž nejen Arabové ale i osadníci podléhají. Jako vždy a všude, tak i tam vynikají přispěním a službou ubohému lidu duchovní společenstva, všemožnými spůsobů lásky křesťanské umožňující arcipastýři, aby žádostem svého stáda vyhověti mohl. Ty dva milliony franků, jež byla vláda povolila, jsou jako kapka vody na žhavý kámen, a mimo to jenom pro kraje Oranský a Konstantinský určeny, tak že takovou prozíratelností vládní kraj Algirský s prázdnem odchází. Tu musí jedině láska křesťanská pomáhati, a činí to zázračně. *Či to není skoro zázrakem, že arcibiskup pomocí dobročinných lidí může denně zaopatřovati 3 až i 4000 opuštěných dětí?* Ten jest ten zázrak křesťanského náboženství, že tam, kde vládní rozumnost si neví rady, ono co druhý Mojžíš z tvrdé skály umí vyvoditi hojné prameny dobročinnosti. A takové jest i působení arcibiskupovo, a příklad jeho káže mocněji, nežli kázání misionářů, proti kterýmž Arabů hájiti vláda si za povinnost pokládá.*) — Avšak

*) Některé liberální listy opravdově farisejsky posmívají se důstojnému arcipastýři Algirskému, že prý radí, aby se pomohlo nouzi Arabův *obrácením jich na katolickou víru*, anebo aby se zahrnuli zpět do pouště. Tito pánové arcibiskupovo nepochopují, že jedině na víře křesťanské pravá vzdělanost se zakládá, a že jenom ta víra do-

bohužel dotvrzuje týž list arcibiskupův, že se v té hrozné nouzi, již nešťastná ta země navštívena jest, skutečně udály případy šeredného kanibalismu. Tak prý jeden strážce malé venkovské mešity s pomocí své ženy pět cestujících, jednoho po druhém v úkladnou skryš vloudil a tam zavraždil a masem jejich pak se po tuto zimu živil. Když pak i dvě z svých dítek tak zabil, uteklo třetí nebezpečí sobě hroziícího, a zachránivši život svůj strašné počinání rodičův vyhradilo.

Z Jerusalema. Dne 3. dubna, kdežto církev sv. konala slavnost sedmi bolestí Marie Panny, posvěcen byl v Jerusalemě nový chrám, ke cti trpícího Spasitele („Ecce homo“) vystavěný na témž místě, kdež jindy stál palác Piláta vladaře. Z Říma byla zaslána do téhož chrámu překrásná socha „Ecce homo,“ umělecké to dílo hraběte Sosnovského, kteráž sv. Otec Pius IX. sám posvětil. S povolením apoštolské Stolicе mohou se v chrámě tom nejen služby Boží vůbec konati, ale i na zelený čtvrtek se tam mše sv. sloužiti a všechny jiné obřady i na velký pátek a v bílou sobotu vykonávati se mohou jako ve farních kostelích. Stavitelem chrámu jest proslulý kněz Ratisbonne. — Na hoře Olivetské dala kněžna La Tour d'Auvergne též vystavěti krásný chrám. Nad chrámem Božího hrobu bude brzy dohotovena nová baň; hřbitov na hoře Sionské novou zdí jest obehnán, nový chrám katedralní i s residencí patriarchy též dostaven jest; ulice Jerusalemské se nyní lépe čistí; na všech chrámech jak v Jerusalemě tak i jinde v městech a vesnicích vztýčeno jest znamení kříže; ze všech katolických kostelů ozývá se libý hloloh zvonů. Z Jafy již dohotovena jest pohodlná silnice až do Jerusalema a telegraf spojuje obě města.

Z Ameriky. V městě Milwaukee daroval jistý dobrodinec českému chrámu sv. Jana Nep. nový zvon 10 centů těžký, jenž dne 13. dubna v pondělí velikonoční t. r. slavně posvěcen a zavěšen byl.

Z Alžíru. Zprávu některých novin o arcibiskupu Alžírském, že co bezpečný prostředek proti hladu Arabův radí jich obrá-

cení na víru katolickou aneb zahrnutí do pouště hloubější — sluší v ten smysl opraviti a vysvětliti, že dokud Arabové Alžírští zůstanou muhamedány, *nebudou nikdy nic pracovati* (právě jako Turci také nic nepracují) a vždy jen očekávají budou, aby je křesťané živili. Obrátí-li se však Arabové na víru křesťanskou, uznají práci za svou povinnost a zvyknou pracovitosti, kteráž jim hlavně a vydatně bude pomáhati od hladu. Jinak zůstávají člověčenstvu docela neužitečnými, jsouce jen břemenem jeho. *M. Pr.*

Z Indie západní. Z ostrova Kuby došla zpráva, že tamější biskup s jedním knězem své diecése na rozkaz jenerálního kapitána (místodržitele) Lersundi byl zatknut. O příčině tohoto násilnictví z novin Baltimorských tolik se dovídáme, že biskup nařídil duchovenstvu své diecése, aby se zvonů kostelních toliko k účelům církevním užívalo. Jenerální kapitán však konaje letos cestu po celém ostrově chtěl všady s velikou slávou a hlaholem všech zvonů býti uvítán, což se mu ovšem nezdařilo; z té příčiny nadutý Špaňhel zuřil náramně a dne 16. března t. r. dal biskupa zatknouti a vypověděl jej ze země na ostrov Porto Rico. Nejdůst. p. biskup zaslal již stížnost proti násilnictví jenerálního kapitána královně Špaňhelské.

Literární oznamovatel.

— „*Svatý Otec.*“ Úvahy o zásluhách papežův. Dle dr. Theod. Scherera vzdělal Fr. Havlíček Včelakovský. Cena 15 kr. r. m. Čistý výnos věnován jest na halíř sv. Petrský. — V Praze, tiskem a nákladem K. Bellmanna 1868. Časové toto pojednání na 48 stránkách vypisuje věrně dle historie v 30 odděleních: *Trvání* papežství po 18 století; kdo byli *odpůrci* papeže? *Názvy* sv. Otce. *Volba* a *korunovace* papeže; *úřad* a *vážnost* papeže římského; *svědectví* sněmů církevních, *vladařů* světských, *svědectví* bludařů o papežích. Dále se vypisují četné *zásluhy*, jež si papežové získali o společenost lidskou zachováním veřejného pořádku, hájením svobody, střežením míru, chráněním potlačeného práva, osvobozením Evropy, pěstováním věd a umění, šířením víry, péčí o jednotu víry a obřadův, střežením mravnosti. Papežové vždy hájili svobodnou volbu papeže a biskupův, bojovali za neodvislost vlády církevní, hájili jmění církve; pečovali o blaho církve bezženstvím kněží, šířením nábož. řádův, vyklizením zlořádů. — Na konci přidáno několik *obrázků* ze života sv. Otce Pia IX.

dává člověku síly, aby protivenství tohoto života statně přemohl, aniž pak zvířecím svým pudům podlehl. — Ale hle! již není arcib. Alžírský s svým náhledem a návrhem sám; i osadníci alžírští dovolávají se ve zvláštním manifestu u vlády téhož prostředku, a svobodomyšlné noviny „*Liberté*“ prosbu jejich široce odůvodňují.

— „*Duchovní zrcadlo pro řeholnice.*“ Z frančiny (přel. Matěj Procházka, gymnas. profesor v Brně). V Opavě, 1868. Nákladem a ve skladu kongregace sester. Stran 282. Knížka tato bude útěchou Čechů v našich klášterích; jestiž pokud víme jediná toho druhu. Jedná o povolání a professi, o životě a ctnostech řeholních. Přejeme, aby se našla ve všech ženských klášterích v tolika výtiscích, kolik tam obývá řeholních panen z Čech, Moravy a Slezska.

— „*Sv. Řehoře Velkého Nešporní Antifony.*“ Dle Římského Antifonarium od papeže Urbana VIII. schváleného ku slovům Kanceliálu Svatojanského spracoval Ferdinand Lehner, theol. doktorátu kandidát, kooperator a starosta spolku literátského v Karlině. 92 velkých stran textu s nápěvy. Tiskem lith. ústavu Vítka a Starého. Prodává se u p. vydavatele v Karlině na faře po 1 zl. 10 kr. Předmluva podává dobrý výklad a návod milovníkům círk. zpěvu.

— Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcib. knihtiskárně v semináři vyšly v novém vydání *oltářní tabulky kanonické*. V barvotiskových rámcích zlatem a příslušnými obrazy sličně odobených nachází se zřetelným písmem a přesným textem: Gloria, Credo, Canon, Lavabo a Evangelium sv. Jana. Cena těchto tří tabulek jest 1 zl. 20 kr.

— „*Sollte es wahr sein, dass es zwar einen Gott, aber keine Religion, und zwar keine wahre gebe?*“ Ein Gegenstand zur Betrachtung für gebildete Laien. Von Dr. Anton Lenz, Professor der Theologie an der theol. Lehranstalt zu Budweis. Str. 22. Čistý výnos věnován jest bisk. semináři studentskému v Budějovicích. Spisek tento schválen jest v Ordin. Listech Budějovických.

— „*Maria das Heil der Kranken.*“ Darstellung der ausserordentlichen Vorfälle und wunderbaren Heilungen, welche im Jahre 1867 zu Philippsdorf in Böhmen sich ereignet haben. Von P. Franz Storch, Stiftskaplan in Georgswalde. 2. Heft. (Reinertrag zum Zwecke einer Marienkirche an der Gnadenstätte zu Philippsdorf.) Leitmeritz 1868. Im Selbstverlage des Verfassers. Str. 111 s obrázkem: Die Gnadenstätte zu Philippsdorf. Vyjde prý za nedlouho v překladu českém.

— „*Dzieje Narodu Polskiego.*“ Dla Ludu Polskiego i Młodzieży skreślił Józef Chociszewski (redaktor „Piasta“ i „Przyjaciela Dzieci“ v Chelmně). Děje tyto budou obsahovati asi 200 stran a 50 rytin.

— „*Pravopis a mluvnice jazyka českého.*“ Dle potřeby praktické vykládá Frant. Otokar Mikeš. Druhé, opravené a rozmmo-

žené vydání. V Praze 1868. Nákladem kněhupectví I. L. Kobra. Stran 230 mimo obsah a předmluvu, v kteréž spisovatel dí: Knížka tato je psána pro obecnost takové, které nemůže čísti mluvnici přísně vědeckou, ale kterému také jiné mluvnicecky menší bez pomoci učitelské bud jsou těžky a nezáživny anebo ve věcech právě nejvíce hledaných nedostatečny.

— „*Konkordát a škola.*“ Řeči duchovní sepsal a činil František Alois Diviš, kooperator v Třebíči. Nákladem spisovatelovým. Tiskem B. Stýbla v Praze. Stran 120. Čistý výnos určen jest k postavení sochy sv. Cyrilla a Methoda na náměstí Třebíčském. Knížka tato věnována veledůst. p. Fr. Vrzákoví, kanovníku v Č. Budějovicích obsahuje řeči na ned. XVIII., XX., XXI. a XXIII. po sv. Duchu, v dodatku pak konkordát v překladu českém. Čtenářům novin jest povědomo, že p. spisovatel pro kterous z těchto řečí byl u vyšetřování vzat a nevinným shledán.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Ant. Lill, jubil. kněz, býv. farář v Šteadré, na odpoč. v Nové roli, 4. dub. (nar. 2. září 1792, vysv. 11. srp. 1816).

Vyznamenání jsou:

Prosynodálními examinatory žadatelů o círk. beneficie jmenování jsou pp.: Adolf Würfel, kan. strážce, dr. theol.; Karel Prucha, prelát scholastik, dr.; Vojtěch Hron, kanclír, dr.; Eduard Tersch, kanovník, dr.; Sales Mayer, kons. rada, dr. a prof. theol.; Frant. Hrádek, I. vicerektor v arcib. semináři, dr. theol.; Klem. Borový, II. vicerektor v arcib. semináři, dr. a prof. theol.; Karel Schwarz, prof. a katech.; Jos. Loužecký, prof. a katech. v Praze.

p. Vojtěch Christoph, pokladník k. arcib. konsistoře, jmenován k. arcib. notářem; p. Ant. Dorn, registrator k. arc. konsistoře, obdržel expositorium canonic.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

p. Vác. Semler, far. v Andreasbergu, jmenován prozat. bisk. vikářem a školdozorcem střidnictví Planského na místě p. vik. Rudolfa Ebenhöcha, jenž se tohoto důstojenství vzdal;

p. Frant. Janský, vicerektor b. klerikal. semináře, p. Vác. Jířík, spiritual téhož b. semináře, a p. Josef Koupal, kons. kanclista a bisk. ceremonář, obdrželi právo nositi expositorium canon.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Neděle den Boží a den lidí.

Od Jos. Pekárka, děkana v Přesticích.
(Pokračování.)

II.

„Bůh sice všechny dny učinil, ale ostatní dnyové mohou i dnyové židů, bludařů, pohanů býti. Den Páně, den vzkříšení Jeho, jest den křesťanů, den náš“, tak dí svatý Jarolím. Nazývám však neděli dnem lidí, dnem naším, poněvadž k našemu prospěchu a sice:

1. tělesnému, vezdejšímu a

2. duchovnímu, věčnému svrchovaně může a má napomáhati.

1. Pravidelné odpočinutí po práci jest nevyhnutelnou potřebou pro člověka; onť jest zákon přirozený, prospěšný

a) jak pro zdraví těla,

b) tak i pro zdar vezdejších prací a podniknutí.

a) Po všechny věky, ve všech zemích a ve všech vrstvách lidstva cítila a cítí se potřeba pravidelně vracujícího se odpočinutí, bez něhož by tělo lidské nepřetrženou prací jsouc zaměstnáno brzy a před časem schrádlo, síly jeho ustavičně napnuté ocháblly a člověk k další práci neschopným se stal. Těmto potřebám tělesným vyhověl prozřetelný a milosrdný Bůh. Uloživ práci všem ním potomkům Adamovým za povinnost dílem z trestu a pokuty za hřích, dílem i pro zásluhu, ustanovil pro slabého a obmezeného člověka jeden den, aby od prací šestidenních odpočívaje pookráti mohl na těle a zotaviv se opět pokračoval v díle svého vezdejšího povolání. Neboť takto pravil Hospodin: „Šest dní dělali budeš díla svá, sedmého pak dne přestaneš, aby odpočinul vůl i osel tvůj a občerstvil se syn děvky tvé a příchozí.“ (2. Mojž. 23, 12.) Tak svrchovaně dobrotiv jest Bůh, že den svůj obracuje v dobrodiní pro člověka, zvlá-

ště pro dělníka, jenž tuhou prací po šest klopotných dnů vydobývat musí chleba vezdejšího. Již tedy tento láskyplný zřetel milosrdného Boha, jenž hříšného člověka pro hřích spravedlivě trestal a přece pod tíží břemen vezdejších zahynouti mu nedal, má býti pro každého nemalou pohnutkou k bohumilému svěcení neděle.

β) Že pak tím pro lidské tělo potřebným odpočinutím času nedělního práce neutrpí nižádné ujmy, kdoby mohl o tom pochybovati? Neboť zkušenost učí, že kdo neodpočívá v neděli po křesťansku, odpočívá jiného dne, a to nekřesťansky, totiž v nestřídmosti a nevázanosti. To dobře vložil učený a nábožný hrabě francouzský Montalembert v jedné řeči své: „Kdo i v neděli pracuje, nevydělá více než ten, kdo po šest dní pracovav neděli světí. On si přece učiní den odpočinutí, ale jak? V pondělí místo neděle, v hospodách místo v kostele. Jakou měrou se zlehčuje neděle lakomstvím a ziskuchtivostí, touž stává se pondělek dnem zahálky. Práce tím ničehož nezískala, společnost lidská však mnoho ztratila. Ti lidé, jižto v neděli tak pilně pracují, ztráví pondělek rovněž tak marně a ničemně.“ Naopak svědomité svěcení neděle ku zdaru lidských prací a podniknutí nejvíce přispívá. Než při všech vezdejších pracích a podniknutích přijde všechno na Boží požehnání podle slov: „Požehnání Páně bohaté činí“ (Přisl. 10, 22.) a „Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí ho.“ (Žalm. 126, 1.) Chce-li ale kdo požehnání toho účastným býti; chce-li, aby pomoc Boží vydatně ho podporovala při všem díle jeho, zákona Božího ostříhati musí. Pravdu tuto zaručil sám Bůh řka: „Jestliže uposlechněš hlasu Hospodina Boha svého, abys činil a ostříhal všech přikázání jeho: učiní tebe Hospodin Bůh tvůj povýšenějšího nade

všecky národy, kteříž bydlí na zemi. A přijdou na tebe všechna požehnání tato: Požehnaný budeš v městě a požehnaný na poli. Požehnaný plod života tvého i ouroda země tvé i plod hověd tvých, stáda velikých hověd tvých a chlévové ovcí tvých. Požehnané stodoly tvé a požehnaní statkové tvoji. Vypustí Hospodin požehnání na špižirny tvé a na všechny skutky rukou tvých. Otevře Hospodin poklad svůj nejlepší, nebe, aby vydalo déšť zemi tvé časem svým a požehná všechněm skutkům rukou tvých.“ (5 Mojž. 28, 1—12.)

A jinde dří Hospodin: „Ostříhejte sobot mých a bojte se Svatyně mé, já Hospodin. Budete-li choditi v přikázáních mých a poručení mých ostříhati a činiti je, dám vám deště časy svými a země vydá ourodu svou a stromové plni budou ovoce.“ (3. Mojž. 26, 2—4.) Jaký to požehnaný prospěch a zdar práce a podniknutí vyplývá ze svěcení neděle pro člověka ostříhajícího jí! Pracujž jen každý jak sluší po šest dní a pak nebude proč strachovati se, že svěcením neděle kdo zkrácen bude v živnosti své. Israelité svěťice sobotu neměli nedostatku v tento den; neb jak sv. písmo dosvědčuje, dal jim na poušti Hospodin šestého dne pokrmů dvojnásobně, aby měli co jísti v den sedmý sváteční. (2 Mojž. 16, 22.) Tak až posud požehnával nebeský Otec práce všedních dnů, že i v neděli mají chleba do sytosti ti, kdož ji svěťí. Neboť „nebude sužovati Bůh hladem duše spravedlivého a požehnaní Páně jest nad hlavou spravedlivého.“ (Přísl. 10, 3. 6.)

b) Nazýváme dále nedělí dnem lidí, poněvadž i k našemu duchovnímu, věčnému prospěchu svrchovaně slouží a napomáhá. Tento neocenitelný prospěch přináší nám svěcení neděle

1. odpočínutím a
2. službou Boží.

a) Jsouť pravdy, které zdravý rozum snadno pochopuje a zkušenost povždy stvrzuje. K pravdám těmto počítám to, že člověk k ustavičné práci tělesné poháněn neschopen jest k činnosti duchovní; k nim počítám pravdu, že člověk nepřetržitě věcmi pozemskými se obírající lehce k nim přilne a mysl lidská na pozemskost stále upjatá na věčnost brzy zapomene; k nim počítám pravdu, že člověk jsa korunou viditelného tvorstva a k obrazu Božímu stvořen a k tomu určen, aby duchem k nebi se povznášeje k věcem Božským přihlížel, pouze se zemí spokojiti a jediné pro ni živ býti nemůže. Aby tedy člověk času měl na své

vyšší povolání pomněti a s Bohem se obírat; aby pokdy měl mysl svou k nebeským věcem povznést; aby schopen byl k činnosti duchovní: potřebuje častějšího odpočínutí. — A tohoto svrchované potřebného odpočínutí poskytuje nám neděle, kterou nebeský Pán náš ustanovil, abychom složivše se sebe břemena života vezdejšího k věcem nebeským přihlížeti mohli. Protož praví sv. Petr Dam. „V neděli musí člověk od trestu starého Adama, totiž v potu tváři vydobývati svého chleba sprostěn býti, aby se mohl nadějí nového ráje novým Adamem vydobytou zcela radovati a k tomuto ráji vždy více a více se blížiti.“ Není-li tedy neděle velikým duchovním dobrodiním pro člověka, jelikož se mu jí podává žádoucí příležitosti, aby poodpočinuv od toho, což jest pozemského, tomu se oddati mohl, což jest nebeského?

β) Ještě však většího a patrnějšího prospěchu duchovního přináší nám neděle službou Boží neboli těmi mnohými pobožnými skutky, které, jak dříve praveno, v neděli konati máme a k nimžto jsem nejprve modlitbu počítal. Kdyby mohl o blahých účincích dobře spořádané modlitby pochybovati? „Modlitba, jak dří sv. František Sales., vedouc rozum náš na výsluní světla Božího a vůli naši do tepla lásky nebeské více než cokoli jiného čistí rozum od nevědomostí a vůli od převrácených žádostí. Ona jest voda žehnací, která svou vláhou byliny našich žádostí přivádí k pučení a rozkvětu, omývá duše naše od nedokonalostí a v srdcích našich hasí žízeň náruživosti.“ Pravda ovšem jest, že Bůh často svých dobrodiní nám uděluje nečekaně na naši prosbu. Avšak i jisto jest, že Bůh mnohé dary své jen na poníženou prosbu lidem rozdává. Pokladnice milostí Božích má dvěře, ježto se jen těm otfírají, kdož často na ně klepají. Smilování Boží má mnohé dary, které jen ti obdrží, jižto je pilně hledají. Není ale dne modlitbě naší příhodnějšího než neděle, v nížto zproštění jsouce všech trampot všedních dnů tímto pobožným skutkem tím prospěšněji zanáseti se můžeme. Dobrořečiti tedy máme tomuto dni z něho se radující, že podává nám příležitosti k modlitbám vroucím k mnohým milostem Božím nám dopomáhá!

Obvzhláště ale velikou výhodu duchovní přinášejí nám společné modlitby v chrámu. Neb je-li chrám Páně místo, kde naše víra nejvíce světla, naše naděje nejvíce podpory, naše láska nejvíce síly, naše lačnění a žíznění po spravedlnosti nejvíce potrávy na-

lézá: tuť zase společné modlitby naše v chrámu hojného duchovního zisku nám vymáhají. Neb modlíme-li se v kostele, nemodlíme se sami, nébrž s námi modlí se celá sv. církev. Co údové duchovního těla Kristova modlíme se společně se všemi oudy v církvi Páně. S námi a za nás modlí se všickni v chrámu shromáždění: děti, starcové, panny, vdovy, sirotkové, spravedliví, kající i s knězem. Jak mile k společné službě Boží se přivtělíme, chválíme a vyznáváme Boha každými ústy, ježto zde s námi Boha chválí a vyznávají. Naše modlitba zmnohonásobňuje se nesčetně. Náš duch a naše srdce, a duch a srdce všech přítomných takřka v jednoho ducha a jedno srdce splývají. Ještě více; obcování svatých až na svaté v nebi se vzta-huje. Bojující církev na zemi spojena jest s radující se církví v nebi a protož modlitby, láska a všeliká pobožnost svatých, to vše jest i naším společným jménem, spo-jíme-li své modlitby, své pobožnosti s modlitbami a pobožnostmi církve v chrámu. A tak jest skrze účastenství ve veřejných službách Božích času nedělního naše modlitba modlitbou veškerého křesťanstva, modlitbou země a nebes. A poněvadž Pán Ježíš přislíbil řka: „Jestližby dva z vás se svolili na zemi o všelikou věc, za kte-roužbykoli prosili, staneť se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest“ (Mat. 18, 19.): což nevyslyší-li Otec tím spíše modlitbu, s kterouž země a nebesa k němu volají? Tak prospěšná jest lidem neděle pro své společné služby Boží! Protož praví sv. František Sales.: „Vždycky máme větší užitek a potěšení očekávati z veřejných ko-stelních služeb Božích, než z domácí po-božnosti; ješto sám Bůh to tak zřídil, aby věci veřejné a obecní nad domácí a sou-kromé obzvláštní přednost měly.“

Co však modlitby naše v chrámu nej-více podporuje, co naši pobožnost nejvíce rozněcuje, jest nejsv. oběť mše sv., kterou sv. František Sales. nazývá „srdcem kře-stanského náboženství, duší našich pobo-žností, nevypravitelným Božím tajemstvím, nejhlubším lásky Boží základem, jímž se Bůh sám s námi životně spojuje a nás nej-podstatněji milostí svou a nejznamenitěj-ším požehnáním obdařuje.“ A jak by mohl Otec nebeský odepřítí svého požehnání a svých milostí těm, kdož skrze Krista s doufáním se přibližují k trůnu jeho milosti? Neb jestliže podle přislíbení Krista Pána Otec neb. všechno chce nám dáti, začkoli ho prosití budeme ve jménu jeho Syna

jednorozeného (Jan 16, 23.), nemůže ni-koliv mše sv. bez prospěchu pro nás zů-stati, kde krev Kristova s oltáře s námi a za nás o milost volá. Při mši svaté i Duch sv. rozdává své hojné dary. Při mši sv. i andělové nebeští přítomní jsou, jak svědčí sv. Ambrož řka: „Nepochybuj, že anděl přítomen jest, kde Kristus jest, kde Kristus se obětuje.“

(Dokončení.)

M. Jana Husi sebrané spisy české

vyšly nedávno v úplném vydání. Vydavatel (K. J. Erben) v předmluvě podotýká, že vydání toho „vidí se tím více býti potřeba, čím rozličněji strany rozličné o Husovi a působení jeho náboženském vůbec soudí, a čím více za časů našich jistá třída lidí pravdu zastříti a křivým výkladům svým průchod zjednatí se vynasnažuje, dílem i na to spolehajíc, že nikoho není, kdoby pravdu z pramene samého znaje, mohl je ve lži stíhati.“ Jestliže tou *jistou třídou lidí*, která křivými výklady pravdu chce zastříti, míní se tu kněží a spisovatelé ka-toličtí, kteří Husovo „snad příliš horlivé ale zajisté upřímné působení náboženské“ (slova vydavatelova) nezbožňují: můžeme ujistiti pana vydavatele, že právě naopak přesné vydání spisů Husových jest nám milé, jakož zajisté ze strany katolické při tomto vydávání neděly se mu žádné pře-kážky, ba nikdo se ani proti tomu nevyslovil.

Nejsouť za našich dob spisy Husovy vře katolického lidu nebezpečny. Reč onoho věku, rozvláčné dokazování a na mnoze i sloh málo záživný unaví zajisté každého čtenáře. Kdo hledá opravdu duchovního poučení o věcech víry, najde nyní hojnost spisů přístupnějších. Kdo má zalíbení v onom vydatném tupení kněžstva, kterýmž všecky spisy Husovy jsou kořeněny, i ten se brzy přesytí, a při chladném uvážení snad vyzná, že takto jen vášeň přehání; a kdo již takové škandály milují, ti za na-šich dnů naleznou je často ohříváné v no-vinách, snešené v povídkách a románech nejpikantnějších titulů (jako Tajnosti klá-šterů, Jeptiška, Proklatec, Řádění Jesuitů a t. d.) a tudíž nemusejí ani pracně je sbíratí ze spisů Husových, v nichž nad to dle způsobu tehdejšího věku jsou nájezdy ty často tak hrubého zrna, že se na mnoze nyní bez zardění nedají veřejně poslouchati.

Nejméně zajisté čtenářů najdou spi-sové Husovi tam, kde by jich mělo býti nejvíce: totiž mezi nynějšími oslavovateli „upáleného mistra“, mezi nedoučenou mlá-

deží a onou nyní bohužel četnou třídou polo-vzdělanců a polo-osvícenců, kteří z denních listů čerpajíce vši svou učenost, domýšlejí se býti tím vzdělanější, čím jsou víry prázdnější, a tím svobodomyšlnější, čím více tupí Jesuity a církev katolickou. Oni zbožňují Husa jen pro jeho vzpouru proti církvi, a nemohli by ovšem naléztí zalíbení na jeho obšrném vykládání článků víry, na jeho výstrahách před hříchy zvláště před leností ve službách Božích, na jeho učení, že kdo je v hříše smrtelném, není hoden cti od lidí a od každého má napomínán i trestán býti, jakož i že ztrácí právo vlastnictví, a kdo užívá jmění svého k hříchu, že jest zloděj a lotr.

Pravil jsem, že vydání spisů Husových nám jest spíše milé. A to ze dvou příčin. Vždyť jsme doposud byli uvyklí slyšeti, jakoby byl Hus nespravedlivě kacífem býval jmín a odsouzen, jelikož prý nic bludného neučil leč jen proti neřádům kněžským horlil, a že protivníci jeho bludné články mu vyčítané neprávě ze spisů jeho vyňali a zfalšovali. Nyní tedy máme před sebou pravé nezfalšované učení jeho, poznati můžeme celou povahu i ráz působení jeho. Avšak nejen jeho bludy, ze spisů Husových můžeme poznati i učení katolické, jak tehdy žilo v lidu, a tím nabýváme potěšitelného svědectví o neměnitelnosti pravdy katolické, jejíž ryzotu nedovedla zkažiti ani mravní pokaženost jednotlivých stavů, ani útoky kacífů, ani lžiosvěta a lžiučenost novějších dob.

Poněvadž ale nekaždý má času a trpělivosti, přečísti těch 19 čtyřarchových sešitů velkého formátu spisů Husových, a přece nám katolíkům, zvláště kněžím, jest záhodno, znáti povahu i spisy toho muže, jehož jméno jest opět v těchto dnech heslem bojů literárních: chci na základě spisů jeho podati několik úvah ovšem *je-dině o jeho působení náboženském*, ouplně stranou pouštěje stanovisko politické a národní, s kterých se dnešní boj o husitství vede. Také obmezují se při tom jen na *české* spisy Husovy, ačkoliv jak známo hlavní bludy jeho, o nichž na sněmu Kostnickém se jednalo, vyňaty byly z latinských jeho spisů, jmenovitě z traktátu „o církvi.“

I.

První díl spisů Husových obsahuje výklad na Věřím v Boha, výklad na desatero Božích přikázání, výklad na páteř (Otče náš) a traktát o svatokupectví. V druhém díle obsažena Postilla t. j. kázání

na všechna nedělní evangelia — v třetím pak ostatní drobné spisy a listy Husovy. Byloť za oněch dob vůbec v obyčeji, veskeré učení křesťanské vykládati na základě apoštolského vyznání víry, modlitby Páně a desíti Božích přikázání, k čemuž co čtvrtý oddíl připojovalo se pojednání o svátostech, kteréhož ale z pera Husova nemáme. Proto došlo nás z oněch věků tak veliké množství rozličných „výkladů na víru, na páteř, na desatero,“ učených a obšrných, i krátkých a lehkých. A naše nynější katechismy podržely totéž rozdělení a tutéž metodu, přidávajíc ještě pátou kapitolu „o křest. spravedlnosti.“ Nepodnikl tedy těmito spisy Hus něco nového neb původního, mělť před sebou práce mistrů nejučenějších o těchto předmětech*). Taktéž v *českém* zpracování nebyl první. Neboť byt bychom jiného neměli, spisy rytíře Tómy ze Štítného, o týchž věcech jednající, který ač nejso kněz ani mistr a bydleje daleko od škol Pražských na vsi na svém hradu Štítném, přece ne-li co do slohu a jazyka, tedy zvláště co do důkladnosti a učenosti Husa daleko převyšuje, jakž to sami velebitelé Husa uznávají, **)

*) Slova Palackého v jeho Dějinách: „Co se pak týče učení o víře, nedá se zapírat, že soustava jeho té doby nebyla ještě nikoli tak všestranně určena i ukončena, jak ji ode sboru Tridentského teprv provedenou známe. I poněvadž nebylo tehdaž ještě dokonalého v tom pravidla, pokud co náleží ku podstatným víry článkům, — ano pravidlo takové teprv se tvořilo, — není divu, že i sebe učenější, důmyslnější a pobožnější mužové upadali tytýž v pochybnost o člancích nejedné, nevědouce, mají-li za pravověrné považování býti čili nic“ — nelze ovšem připustiti v tomto smyslu. Byloť v církvi vždy určité vědomí, co pravověrné a co ne; pravidlo víry bylo ustálené od počátku, a byt někdy i učení byli pobloudili, právě ono odsouzení a zavržení každého bludu hned při jeho vzniku jest důkazem, kterak nejen v obecných sněmech církevních, ale i v diecésních synodách a na vysokých školách přísně umělo se rozsuzovati, co je článek a co blud. Spory vedly se tehdy mezi učenici katolickými ne o články víry, než o věci kázně a řádu církevního se týkající, jakož i při oně, v tom věku tak toužené „opravě v hlavě i oudech (reformatio in capite et membris)“ nepomýšleno nikdy na nějakou změnu neb opravu ve člancích víry. Byt nebylo slavných koncilů stře-dověkých, spisy sv. Tomáše Akvinského († 1274) svědčí jak všestranně určeno i v soustavu uvedeno bylo ve středověku učení katolické o víře. A ve spisech Tómy ze Štítného všechny články víry tak jasné a určité jsou vyloženy, že bychom nyní takřka nemohli je podati zřetelněji. A on psal 30 let před Husem.

**) Viz Naučný Slovník „Hus“ a Zapova Kronika seš. XXI. str. 587.

jsou nám svědectvím, jak velice byl jazyk náš za doby Karlovy a Arnoštovy pěstován i v příslušných vědách náboženských, prvé než Hus počal působiti.

Musím vyznati, že jsem počal čísti spisy Husovy s vysokým míněním o jeho učenosti. Taktě byl jsem vždy čítal i slýchal, vždyť „učenost a pobožnost“ jsou dvě hlavní přednosti, jež se mu ve všech našich knihách příkládají. Avšak již po přečtení několika listů vyskytlo se mi to a ono, co se nezdálo svědčiti o *střízlivé* učenosti. Neboť abych menších věcí pomínil, ono u všech spisovatelů, zvláště u sv. Augustina běžné rozeznávání „věriti v Boha, Boha a Bohu, jež Štítný na několika řádcích jasně a dojemně vyložil, zaměstnává Husa na více stránkách, a přednáší to tak, jako by ten rozdíl pojmu sám byl vynalezl, neb aspoň sám jeden pochopoval. A kdožby očekával, že výklad těch slov „Věřím v Boha“ podá příležitost dlouhou řečí nájezd učiniti na kněze a papeže? „Kněží (tak dí Hus na str. 10), mnějíce, žeby njlépe víru uměli, neumějí rozdělití, več lidé mají věriti a več nemají; protož hlásají a hněvivě lid pudí, aby v papeže věřili a v koho oni káží, ač nemají ve všem sv. písmě, žeby kde velelo věřiti v kterou věc, jedno v Boha. I chtěl bych, aby také nedouky aspoň židé i pohané nynější naučili, jenž nevěří než v jednoho Boha. Ale že dříve řečení (kněží) v jinú věc věří než v Boha, neboť praví, že papež jest bůh zemský, tak mají dva bohy; ale věrným křesťanům jest jediný Bůh.“ A na str. 14. když citáty šesti sv. Otců podal, že jedině Bůh může stvořitelem slouti a ne kněží, dokládá výslovně: „Z těchto svědectví máš, že bláznivě a bludně mluví kněží, řkúc: My můžeme, kdy chceme, stvořiti Boha neb Boží tělo. Jakoby byli stvořitelé svého stvořitele, a nemohúce všichni spolu jedné múchy stvořiti! A tak mluvíce vyjí jako vlci, chtějí sami se nad laiky vzněsti a lakomství rozšířiti a t. d.“

Když jsem poprvé toto a podobné horlení četl, nevěděl jsem opravdu, co o tom souditi. Zdáloť se mi nemožné, aby Hus takovéto pošetilosti byl myslil do opravdy. Když jsem ale tyto a jiné horší věci o kněžích četl od něho opakovaně mnohonáctekrátě při nejrozličnějších příležitostech, když ku př. mezi těmi, kdož jsou proti prvnímu přikázání, vedle židův a pohanů, kteří věří sice v jednoho Boha, ale nevěří v Ježíše Krista a Ducha svatého, hned klade kněží, protože věří ve dva

bohy, pravíce, že papež jest bůh zemský: a když mluvě o rouhání opět za příklad uvádí kněží, kteří se praví býti stvořiteli Božítěla, nemohouce i s papežem a kardinály dohromady jedné hnidy stvořiti: potom ovšem poznával jsem, že pérem jeho více vládne vášeň než střízlivý rozum; a největší učenost což je platna, když rozum podřízen jest vášni?

Jak docela jinak píše Štítný! On prostě, bez hromadění učenosti, přednáší nejtěžší pravdy víry, on mluví ze srdce plného pokory a zbožnosti, a proto také spisy jeho nejen poučí, ale pohnou, takže milo bavit se jimi: kdežto Hus, ač má mnohem více látky k poučení snešené, přece nedosáhne toho účinku; jeť výklad jeho často při dlouhanském povídání nejasný a neurčitý, dokazování jeho nejednou přehnané a upřílišené, ba zvrhuje se druhy i v plané mudrování. A do jakých nedůsledností zabloudiv, když vášní veden od kárání osob duchovních pustil se i do tvrzení a hájení patrných bludů kacířských, a při tom přece směle od sebe odmítal výčitku kacířství!

Dvě věci jsou to, které, bych tak řekl, jako jedovaté nitě táhnou se ve všech jeho spisech a otravují t. j. pravého působení zbavují to mnohé dobré, co v knihách jeho obsaženo: jest to nedostatek pokory a jeho vášnivě tupení duchovenstva. Tyto dvě věci udržované a roznécované veřejným potleskem lidu, jemuž Hus ve svých kázáních nejen nové své učení, nýbrž i svou rozepři a své učené hádky s mistry a kněžími k vědomosti a jako k posouzení předkládal,*) a po jehož pochvale a oblíbenosti bažil, strhly Husa na cestu bludů a vzpoury. Byla to snad nedostatečnost jeho vědomostí theologických, že neuměl posouditi, kterak bludné zásady jím stanovené v následcích svých musily zvrátiti i ty články víry, za něž on až na smrt státi chtěl; byl to snad nedostatek jasného rozhledu, že neuměl posouditi, k jakým koncům musí vésti dráždění obecného lidu, ba zjevné vyzývání k neposlušnosti duchovní vrchnosti: to ale jisto, že to byla pýcha duchovní, která nedala mu podrobiti se výroku představených, přijmouti poučení a vrátiti se z cesty bludné.

II.

Zajímavá a důležitá zajisté jest otázka: jakou cestou, jakým postupem dospěl Hus

*) Při takových příležitostech veřejně mu od posluchačů přisvědčováno, ano ujišťováno ho, že „jemu pravdomluvnému více věřiti sluší, než celému houfu prelatů lživých.“

až k tak bezohlednému ano bezuzdnému odporu proti všemu duchovenstvu? Spisové jeho, jež před sebou máme, pocházejí skoro veskrz z posledních tří neb čtyř let jeho působení, když už se byl rozhodně postavil proti duchovním vrchnostem svým a mimo poslušensství církevní; z nich tedy nelze poznati vznik a pokrok tohoto odporu. Dějepisové naši také nepodávají odpovědi na tuto otázku; jim vystupování Husovo zdá se spravedlivé ano nutné následkem tehdejší prý obecné zkaženosti kněžské.

Avšak tato tak běžná výpověď o porušenosti a zkaženosti obecné mezi tehdejšími kněžstvem jest, co se českých zemí týká, přehnaná a nedá se dokázati. Byť byly bohaté duchovy kostelů a klášterů, nadaných od zbožného Karla císaře a za jeho příkladem od druhých pánů českých, mnohé nepovolání přilákaly do stavu duchovního, kteří životem nepřikladným dávali pohoršení: ačkoliv i vysoké školy Pražské, na nichž nalezalo se mezi studenty též veliké množství mužů stavu duchovního ze všech okolních zemí, byly takto příčinou, že mnozí z těchto žáků počítajících se k duchovenstvu, ač měli nejvíce jen nižší svěcení, dávali Pražanům pohoršení, majíce většího zalíbení v pití a kostkách než ve věcech duchovních: přece u většiny duchovenstva českého nevyhynulo tehdy ještě blahotinné působení velikého Arnošta, jeho zařízení „Statuta Arnesti“, která i v pozdějších stoletích udržela se v takové vážnosti a platnosti, tehdáž ještě byla v plné síle, tím více, že i jeho nástupcové na stoličce arcibiskupské byli mužové šlechtění, činní, bezúhonní, zvláště Jan Očko z Vlašimi, Jan z Jenšteina a Zbyněk z Hazmburka, jehož život ztrpčily spory Husovy a jehož hrob v chrámu svato-Vítském ještě po stoletích byl místem posvátným a úcty vzbuzujícím, jak svědčí staré spisy. Působení Miličovo, spisové Matěje z Janové a Tómy ze Štítného, časté synody duchovenské, vysoké školy Pražské a množství slavných mistrů a doktorů mezi kněžstvem českým: to vše předpokládá celý život duchovní, který by nemohl trvati při takové bezedné pokaženosti mravní, jakou Hus stíhá své současníky. A jakých mužů jména vykazuje kapitola Pražská, z jejíhož středu jeden, svatý Jan Nep. byl nedávno smrtí mučnickou dokázal stálost u plnění povinností duchovních! A jakou pevnost a věrnost u víře zachovala tato kapitola později, když zbavená pastýře, přece nezvratně vytrvala u prostřed všech bouří a nátlisků husitských, jako skála v rozbouraném moři!

A kdyby byli skutečně bývali kněží a řeholníci tak vši víry a všeho studu prázní, jak je líčí Hus, zdaž by se byli nepřidávali houfně k novému učení, když jim později bylo voliti, buď fary a důchody své opustiti anebo husitsky kázati? Zdaž by byli řeholníci dávali se na sta mučiti a páliť, a nebyli by raději za příkladem Jana z Želiva, Prokopa Holého a jiných odvrhli roucho řehole a podávali lidu pod obojí?

A pak, i kdyby skutečně většina tehdejšího kněžstva českého byla tak hluboko klesla, zdali lze ospravedlniti počínání Husovo, když u vášni své *celý stav* obecně tupí, ano od osob i na hodnost kněžství přecházejí, moc a práva samého úřadu kněžského zavrhuje? Tato rozdrážděnost zaslepila totiž tak rozum jeho, že chtěje ponížiti důstojnost kněží, kteří, jak sám jim vyčítá, „na nových mšech“ (primicích) příliš prý vynášeli to důstojenství, že kněz tělo Boží „tvořiti a hříchy odpouštěti“ může, zabloudil až k tomu bludu, že upíral církvi Boží moc hříchy odpouštěti, čímž se v mnohé nedůslednosti zapletl, poněvadž zpověď co svátost přijímal, k častému a upřímnému zpovídání napomínal, zatajování hříchů na zpovědi přísně káral: to všecko ale nemělo by významu, jestliže kněz zpovídající nemá moc hříchů odpuštění.

Tím méně lze jest ospravedlniti jednání Husovo, když považíme, že prudké tyto nájezdy na celý stav činil s kazatelnou ohnivými řeči k obecnému lidu, ano že lid zřejmě nad kněžskými soudci činil, vykládaje často, že zlého kněze — a jemu všichni byli zlí — může každý křesťan „i bába a hlupý sedláček“ napomínati a trestati, ano že se takovému i desátky a jiné příjmy mají odejmouti, aby neměl čím hřešiti. Což divu, že tento lid, novým jeho učením nadchnutý, veřejně kněžím kazatelům v kostelích odmouval, že se pak na kláštery vrhnul, mnichy zabíjel a mučil, kláštery bořil a pálił, jejich drahé památky i knihovny ničil, že ohněm a krví po šestnáct let hlásáno to nové učení v celé zpustošené vlasti!

Tak osudné ve svých následcích bylo vášnivé počínání Husovo! a tu tím více vrací se nám ona otázka: čím se dal Hus tak daleko strhnouti z cesty střizlivé rozvahy? Nebylo to také osobní nějaké ukřivdění, jež by bylo Husa naplniti mohlo hořkostí; naopak víme, že Hus byl v přízni u arcibiskupa Zbyňka, jenž ho při rozličných příležitostech zvláštní důvěrou počtil, ano ještě potom, když faráři Pražští vznesli naň žalobu u arcibiskupa, že je s kazatelnou přede

vším lidem tupí u jich nepřítomnosti, kdež se nemohou hájiti, požíval Hus přístupu a přízně na dvoře arcibiskupově, takže spíše přílišnou shovívavost vytýkati lze jednání arcibiskupovu, než přísnost. A přece, když konečně za příčinou zjevných bludů povstal proti Husovi, nenalezl ani on ušetření od Husa a jeho přátel, kteří, jak známo, i hanlivými písněmi jmeno Zbyňkovo v posměch vydali sprostému lidu. Toto zachování se Husovo k šlechtnému arcibiskupu zajisté také nevrhá příznivé světlo na jeho povahu.

Nám se zdá, že otázka svrchu učiněná nějakého alespoň zodpovězení a vysvětlení nabyti může z uvážení následujících dvou okolností. Stav věcí v církvi Boží byl za onoho věku opravdu nad pomyslení žalostný, jako snad nikdy jindy. Sídlení papežů v Avignonu, a ještě více povstalá z toho roztržka dvou papežů, z nichž jeden druhého i duchovními i světskými prostředky hleděl vytisknouti a knížata i národy na svou stranu přivést: to mělo za následek veliký úpadek církevní kázně, svatokupecké udílení beneficí a odpustků, jelikož každý papež k udržení sebe a vydržování svého dvoru mnoho potřeboval; a jestliže ne v Čechách, které dílem vzdáleností, dílem péčí Karla IV. a Pražských arcibiskupů, zlořády těmi méně byly dotknuty, to zajisté ve Vlaších, Francii a z části i v Němcích zmohla se valně u kněžstva světácká mysl a porušenost mravní. Proto vidíme nejslavnější a nejučenější muže toho věku pozdvihovati mocně a ostře hlasů svých za opravu církve, a spisy jejich, které v líčení zlořádů tehdejších nezřídka v rozhorlení dosahují až samých krajností, ba někdy zdají se ubíhati až ve výstřednosti, byly s velikou slávou přijímány po všem světě, a hlas jejich nalezá ozvěnu v srdcích všech mužů šlechtných. A poněvadž rozdělení papežské bylo jako přední příčinou toho zla a největším neduhem církve svaté, obrátilo se horlení oněch mužů v prvním řádu proti zlořádům kurie papežské. Tím se stalo, že to bylo tehdy mezi učenými obyčejem, ba řekl bych jako *modou*, horliti a psáti proti těmto zlořádům. Bohužel neměli ale všickni tito horlitelé ani té učenosti, jakou před poblouzením chráněn byl Gerson, kardinál z Alliaku a jiní, ani té pokory a živé víry, kterou při nejprudším horlení proti zlořádům v církvi zachovali jiní, jako ku př. sv. Kateřina Sienská, sv. Hildegarda, sv. Vincenc Ferrerský. Odtud ten úkaz, že mnozí z jejich následovníků, neumějíce stanoviti míru a meze řečem svým, zabředli do bludů, a nemajíce pravé pokory ani dosti silné víry

vypadli úplně z církve a z víry, jako ku př. Viklef. V těchto poměrech naleznou vysvětlení mnohé předivné výtvary literární toho věku, jakož i mnohé hanopisy na papeže, kardinály a biskupy, v nichž se rozšířily četné živé útržky, z kterých nejedna (jako pověstná bájka o papeže Johaně), v protestantských knihách a novinách strašá až doposud navzdor nesčíslnému vyvrácení.

Což divu, že Hus, pln šlechtného ohně pro vše dobré, pln žádosti po slávě, znaje všechny ty výtečné a oslavované spisy, zahorel účastniti se v boji za opravu kázně v církvi Kristově, neméně záslužném u Boha jako velebeném u lidí? Úmysl a účel jeho byl zajisté na počátku dobrý a šlechtný. Ale bohužel, že ani on neměl dost mírnosti, strážlivosti a rozhledu, aby udržel se na pravé dráze. Dílem proto, že neměl v Čechách podobné pohoršení před očima, jako horlitelé ve Vlaších a ve Francii, dílem snad i ta okolnost, že na počátku svého vystoupení to považoval za věc cti české, aby proti německým mistrům hájil Viklefovy spisy, na mnoze bludné, bylo horlení jeho jako bez základu skutečnosti a buď opakování jiných aneb vlastní výmysly, neboť Hus sám nebyl takřka nikdy mimo hranice země české.

Druhá věc, na kterou sluší ohled bráti, jest smýšlení tehdejšího lidu Pražského. Časté půtky, jež mívál král Václav s arcibiskupem a jeho úřady a které často buď král sám aneb jeho milcové a dvořané nedůstojným způsobem přenášeli i na ulici, k veřejné potupě arcibiskupa a k nemalému zajisté vyrazení sprostého lidu, činily každé vystoupení a výčitky proti duchovním vrchnostem u lidu v Praze populárními. Tato okolnost a veliká oblibenost Husa co kazatele strhla jej snad k tomu kroku, že co jiní v učených spisech latinských psali pro učené, on počal i s kazatelnou a v traktatech českých rozšiřovati mezi lid. A toto bylo nejnebezpečnější počínání. Neboť pochvala a popularita, kterou tímto nabyt nejen u lidu ale i u dvořanstva králova ba i u královny a krále samého, opanovala Husa tak, že neslyšel již hlasů strážlivých a výstražných, ale po té cestě kráčel vždy dále, až zašel do bludiště, z něhož nedovedl více vybrati se. A na druhé straně opět vysvětlí se z této okolnosti, proč řeči Husovy měly u lidu tak veliký účinek, ano při tehdejší úplné volnosti a svobodě domácí, kde nebylo policejních ani vojenských úřadů jako za našich dob, nelze se diviti, že lid pozemnáhlá přivykna myšlence vzpoury, skutečně

pak dopouštěl se výtržností a násilí, ba odboje a ukrutenství.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Karlině, dne 30. dubna 1868.

(O spolecích literátských. I.)

Před dvěma, třemi roky hovořovalo se v těchto listech velmi živě o tom, kterak by zpěv církevní pěstovati se měl a kterak spolky literátské s prospěchem zaváděti lze. Panovat v oboru zpěvu církevního čilý ruch. Od dvou let hlas veřejný umlká. Příčina toho mlčení může býti dvojitá. Buďto se o rozkvět církevního zpěvu v Čechách a na Moravě tak pilně pracuje, že ti, kdož ho pěstují, ani chvíle nemají, aby nám své zkušenosti oznamovali, anebo tato záležitost trochu dřímá, aby spánkem posilněna k novému životu se probudila. Kdo na svět sklíčkem začerněným se dívá, bude příčinu druhou za pravdivou považovati; kdo však růžovým sklem na události pohlíží, bude se tak dlouho přemlouvati, až uvěří příčině první. Písať těchto řádků z dobrých důvodů k náhledu prvnímu se přidává. Ze soukromých dopisů se dozvídá, že záležitost tato nespí. Nejnovější dopis „z kraje v Čechách“ v Blah. jej v důvěře této upevňuje. Jsme povděční panu dopisovateli, že v té záležitosti důležité opět počátek učinil a přidávajíc se k němu prosíme spolubratry své na vinici Páně, aby nás svými zkušenostmi i dále obohacovali a povzbuzovali.

Tolik přede vším jisto jest, že zpěv církevní, znovu zavedený, ač má-li se udržeti a delšího trvání míti, pravidelného pěstování vyžaduje. Jest zapotřebí, aby ve farní osadě bylo mužů, jejichžto zvláštním účelem by bylo pěstování posvátného zpěvu, t. j. musí stávati *spolků literátských*. Jinak nebudou nové zpěvy míti dlouhého trvání. Zavádění nových zpěvů vyžaduje mnoho času a práce. Neutvoří-li se zvláštní spolkové, přijde na zmar práce, kteráž mnoho potu stála. Půda v tom ohledu jest u nás úrodná. Lid náš zpívá rád a zpívá pěkně — v štěstí i strastech zpívá. Když srdce jeho zbožností a svatým citem se rozechvělo, ústa zpěvem přetékají. Je-li první vlastností dobrého vychovatele, aby seznal povahu svěřence svého a podle ní veškeré jednání zařizoval: pak ovšem duchovním správcům i učitelům nastává povinnost, aby povahy lidu použili k dobrému a ve prospěch svaté víry. Zbožní otcové naši vele-

moudře tomu porozuměli a horlivě spolky literátské zřizovali. Nebylo téměř města, kde by nebyl býval spolek zbožných literátův. Do našich dnů jen stopy bývalých druhdy spolků tu a tam se udržely, přecháve nešťastnou reformací Josefa II. Jsou to však zbytky ctihodné, počítající stáří své po staletích. Nejeden z nich 500 let věku svého čítá. V posledním čase jeden z podobných spolků, jenž měl památní knihu téměř až ku Karlu IV. sahající se rozešel. Co podobného neměli by správcové duchovní připustiti. Když spolek tak ctihodného stáří zajde, jest nám toho velmi želeť. Kdyby některý správce duchovní nechal spadnouti prastarou, památnou kapli slohu ušlechtilého, přísný úsudek bychom nad ním pronesli. A co když se rozejde spolek, jehož předkové po staletí v chrámu prozpěvovali a mnoho krásného způsobili? Nenecháme klenot, který v srdcích lidu českého skryt jest, bez povšimnutí. Vynesme jej ze skryše na světlo denní a on se zastkví v přirozené kráse.

Vede-li nás k zakládání literátských spolků povaha lidu našeho, povaha a směr nynějšího věku nás přímo k tomu donucuje. Kdo pilně stopuje běh událostí v církvi katolické za posledních desítiletí a čísti dovede v otevřené knize živých dějin, s radostí pozoruje, že nastal obrát v životě církevním po celém světě. Pomalu sice, avšak bez ustání roste proudění duševní: tu zjevně, tam dosud tajně a skrytě. V Anglii, v Německu a ve Francii již nastalo jítro. V životě nábožensko-mravném panuje čilý ruch, nevidaná obětovnost, netušená horlivost. U nás v Rakousku se teprv rozednívá. Zlaté slunko náboženské horlivosti, dříve nežli vyjde, aby zahrálo studené končiny naše, musí podstoupiti boj s posledními stíny noční temnosti. Mnozí a přemnozí u nás ještě spí tvrdý spánek nečinnosti a lhostejnosti náboženské. Toť ten mor, jenž nejlepších síly duševní zžírá. Lhostejnost tuk i krev národů moří. Toť nemoc, na níž věk náš trpí, jed, jenž do zdravého ústrojí lidského se vedral, a čím dále, tím více se rozežírá. Jed musí se z těla vypuditi protijedem. Naproti náboženské lhostejnosti musíme postaviti náboženskou horlivost. Spících a dřímajících musíme probuditi. — *zpěvem*. Jedním z nejvydatnějších prostředků, jimiž lze lhostejnosti u víře cestu zameziti, zdá se býti zavádění pěkného církevního zpěvu a spolků za tím účelem zřízených, spolků totiž literátských. Že náhled ten není bludný, o

tom každý sám přesvědčiti se může. V kterém kostele se zpívá a pěkně zpívá, tam lid rád chodí. Rozmlouval jsem kdysi v Praze s váženým občanem o církevním zpěvu. Vypravoval mi, že v neděli a ve svátek chodí do Týnského chrámu Páně, „poněvadž se tam zpívá, a-já,“ — doložil, — „já si také rád zazpívám.“ A pokračoval: „Minulou neděli jsem tam byl jako obyčejně na mši svaté. Vedle mne stál letitý pán. Kněz vyšel k oltáři, a my počali zpívat. Při první sloce pán mlčel; druhý verš počal si s námi brumlati, třetí vzal crescendo a čtvrtý zpíval již zvučně a hlasitě, jako my, — a všichni kolkolem zpívali s námi.“ — Ten občan mi z duše mluvil. Působíť zpěv čarou svou mocí na srdce lidské a nutí lhostejných k nábožnosti. Mnohý křesťan přichází do kostela chladný; nezpívá-li se, odchází jak byl přišel. Zpívá-li však lid v chrámu Páně shromážděný plným zvukem, i chladné srdce se rozechvěje a potěšen a vesel vrací se pak do příbytku svého, těše se opět na budoucí neděli. Zpěv církevní jest páka, kterou se lhostejnost náboženská vyvrátí dá. Až dosud se vždy mnohonásobně odměnila práce, kterou si kněz anebo učitel s vyučováním zpěvu byl vzal. A proto nelitujeme času, který ve prospěch církevního zpěvu vynakládáme. Nepřijdeť na zmar. Veliký papež sv. Řehoř, zakladatel chorálního zpěvu, nepokládal za ztrátu času, když sám chlapce vyučoval zpěvu církevnímu. Byl to papež, který má zaměstnání důležitá a mnohá, a přece mu zbylo času, aby se sám ušlechtilým uměním tímto obíral. Jakou důležitost připisoval on církevnímu zpěvu! Necht nám tedy s. Řehoř Veliký za příklad sloužit! Úloha ta budiž nám jednou z nejdůležitějších povinností našich. Hodiny, které jsme cvičení církevního zpěvu věnovali, službě Boží jsme věnovali. Již-li však směr doby naší nám tento prostředek radí a ukazuje jakožto lék na proti lhostejnosti náboženské, bude zakládání spolků literátských u nás v Rakousku nezbytnou nutností. V obou sněmovnách přijat jest „návrh nového zákona školního“ a §. 20. řečeného zákona zní takto: „Kostelnictví, varhanictví a ředitelství kůru oddělí se od služby školní. Spůsobená tím ujma ve farních příjmech učitele má jemu od obce býti nahrazena.“ Dojde-li tento návrh zákona nejvyššího stvrzení a vejde-li v platnost v zákonitě lhůtě, co potom? Kdo bude pak řídit zpěv lidu v chrámu Páně, kdo bude zpívat při křesťanských pohřbech a

jiných průvodech? Kde stává literátského spolku, tam nastalé změny ani znáti nebude. Spolek převezme, co již dávno byl konal. A ředitel spolku řídití bude kůr. Nebyl-li by tedy čas, abychom se na všechno připravili? Není-li nutností právě nyní, abychom po vlastech našich spolky literátské zakládali? Ať se pak stane, co Pán Bůh dopustí, nebudeme nemile překvapeni. Poslední číslo „Ordinariátních listů“ z roku 1867 uvádí v známost jen dva příklady kanonického zřízení spolků literátských: Karlín a Český Brod. Toť příliš málo během jednoho celého roku. Dá Bůh, že se letos ten počet rozmnoží. Doba nás nutí. Zakládejme spolky literátské! *Fd. L.*

Z Velvar dne 30. dubna 1868.

(Nový Boží hrob. Biřmování.)

Na pobožnost Božího hrobu a na slavnost vzkříšení Páně těšili jsme se letošního roku nevýslovně: našemu chrámu Páně mělo se totiž dostati nového Božího hrobu. Zdejší mistr truhlářský p. Votruba máje v dobré paměti Boží hrob ve vojenském chrámu Páně Milánském zbudoval dle toho vzoru s nevšední pílí, podporován jsa chvalnou obětavostí důst. p. děkana V. Bernardina Boží hrob tak krásný, že by i nejednomu chrámu hlavního města sloužil k veliké okrase. Náš chrám Páně má k tomu účelu velmi příhodné místo, jež v skalnou sedalo proměnití jeskyni, do níž vedl vkusný též jako ze skály vytesaný dvojí portál. V čele prvního lesklo se znamení spásy, a v čele druhého kmitalo sedmero pestrobarevných světél. V pozadí jeskyně stál jako ve skále vytesaný oltář, a na něm veliký kříž utvořený ze šestatřiceti ohnivých souměrně dle barev sestavených koulí. Střed kříže objímal svátostnici (tabernakulum) s trněm, jehož pozadí zdobily různobarevné průsvitné paprsky. Vmysli se, laskavý čtenáři, v posvátné temno ozářené četnými voskovicemi a téměř mořem barevných světél, jichž paprsky se opět odrážely od běloskvoucích perel pestrobarevných sklených drahokamů, zlatým pískem posetých skal a různých tváříček klečících andělů: a máš aspoň slabý obraz té krásy, na níž mimoděk zrak utkvěl a jež každého musela povzbudit k vroucí pobožnosti. A byl také Boží hrob i při nepříznivém počasí od rána do večera od nábožných čteně navštěvován, a jelikož u nás sv. kříže se u postranních oltářů líbají, klaněli se v uctivé vzdálenosti před Božím hrobem klečíce nejsv. Svátosti oltářní vznešení, sprostí, staří, mladí v pa-

trném pohnutí. Dítěm oči radostí se zářily, a ručinky jejich natahovaly se, těch krásných světél zmocniti se chtěly. Popřeje-li Bůh příštího roku příhodného počasí, bude jistě nával k našemu hrobu Božímu se všech stran veliký. Žehnej Bůh jak rukou, které potřebný k tomu náklad poskytl, tak rukou, které nezištně pracovaly! —

Dne 28. dubna zavítal k naší radosti náš milovaný vrchní pastýř do staroslavného města našeho, by ovečkám osady naší a čtyř sousedních osad udílel svátost birmování. Škola naše okázala, že umí si vážit přítomnosti tak vznešeného hosta. Zapěla mimo papežskou hymnu od Zvonaře zvlášť ku slavnosti této připravenou kantátu, již p. učitelem Jakoubkem v malebném rámci kaligraficky napsanou Jeho Eminence co upomínku na Velvarskou školu blahosklonně přijmouti ráčil. V čele kantát skvěl se v zlatém písmě letočet:

**DRAHÉMU ARCIPASTÝŘI VROUCÍ LÁSKA
ŠKOLY VELVARSKÉ.**

Dolní část zdobil arcibiskupský znak, mající po stranách slova sv. Pavla (Sk. ap. 20, 28.): „Duch svatý ustanovil vás biskupy, abyste spravovali církev Boží, kteréž dobyl krví svou.“ — I statečný náš sbor hasičský dokázal, že umí ctít velekněze o církev a vlast velezasloužilého. — Dne 30. dubna nastoupil J. Emin. další pouť svou zůstaviv v srdcích věrných oveček, jimž *trikrát* za ty dva dny hlásal slovo Boží, památku nemijitelnou. Zachovejž a silij ho Bůh! J. B.

Z Hostivaře dne 3. května 1868.

(Svěcení kříže.)

Před 60. lety zanikl věkem dřevěný kříž, blíž obce Chodov-Litochlebské, ve farnosti Hostivařské. Ač tuto ztrátu obyvatel řečené obce bolestně nesli a ji nahraditi toužili, nemohli toho z rozličných příčin docíliti. Prchla dráhná leta a nedocílono ničeho. Tu se objevil rok 1866, dostavilo se nepřátelské vojsko pruské do milé vlasti naší, které ji nelitostně spustošilo. I kdo by se byl mohl toho nadíti, že nepřátelský vpád tento žádost řečených obyvatelův urychlí a uskuteční? A přece stalo se tak. Roku 1866 i obec Chodov-Litochlebská válkou mnoho utrpěla; byla slibena náhrada, která však velmi skrovně vypadla. Než i to mělo napomoci k docílení výš jmenovaného účelu. Litochlebský soused p. Fr. Pleticha projevil totiž, že náhradu na něj vypadající na zřízení dávno již postrádaného kříže obrátiti chce, a při-

měl i ostatní obyvatele k tomu; by i oni částečně s peněžitou náhradou tak naložili. Ochotně podal každý nějakou částku na poděkování Bohu, že válkou rychle ukončenou naši milou vlast od další záhuby zachrániti ráčil. A tak se stalo, že Prusáci obtíživše zemi českou křížem, nechť, napomohli k zřízení kříže, jenž sloužiti bude k oslavě Boží, k útěše obyvatelů Chodov-Litochlebských a k okrase tamního okolí i farního okresu Hostivařského. Tut ukázala se pravda, že i zlá věc řízením Božím dobré ovoce přináší. Nový kříž železný, pozlaceným tělem Ukřížovaného opatřený, stojí na vysokém kameni žulovém v utěšeném místěčku na křižovatkách mezi poli, obrouben přízdívkou drnem obloženou, a sedmi stromky lípovými. Jest to místočko, které každého poutníčka neb cestou jdoucího k sobě vábí, by se na okamžik s Pánem pobavil a si odpočinul. Kříž ten byl dne 3. května na den Nalezení sv. kříže od vel. p. faráře Hostivařského Ant. Hory v průvodu ctih. p. kaplana Ant. Hermana před obličejem více než čtyř tisícův lidí dle obřadu církve svaté slavně posvěcen. Oslava děla se následovně. Ve 2 h. odp. vyšel z farního chrámu Hostivařského slavnostní průvod, který při zvucích zvonů a hudby nábožné písní k účtě Pána Ježíše a na oslavu Rodičky Boží prozpěvoval. V čele byla nesena korouhev, za kterou kráčela školní mládež, pak mužstvo; za ním následovalo 24 družiček v bílá roucha oblečených, majíce hlavy ozdobené věnci, voskovice v rukou držíce. Za těmi šlo duchovenstvo s obsluhující svými. Závěrek průvodu sestával z pohlaví ženského. Když se byl průvod k ustanovenému místu přibližoval, byl zvoněním a střelbou z moždírů uvítán. Rozkošné bylo podívání na pestré davy lidstva, shromážděného se okolo nového kříže.

Tři z družiček uvítaly shromáždění, z nichž jedna prosbu přednesla, aby k slávě Boží a k potěšení obyvatelstva kříž byl posvěcen. Na to zapěl sbor pěvců, řízený učitelem p. Fr. Netušilem, chorál: „Již přichází,“ který mocně srdce dojímal a jehož líbezní zvukové se daleko nesli. Obřad svěcení byl provázen střelbou. Slavnostní řeč konal důst. p. farář Ant. Hora, zvoliv si slova apoštola sv. Pavla z listu ke Gal. k. VI. v. 14. I vysvětlil, kterak byl kříž Krista Pána nalezen, poznán, a proč jest naší nejvyšší úcty hoden. Při slovech řečnickových: „Kříž jest nám znamením vyznávání víry, upamatování, že Ukřížo-

vaný až posud u nás trvá, za kteroužto příčinou se křížem znamenatí stydětí nemáme, což jen odštipenci činí,“ bylo viděti, jak se ruce nábožných přistojících zdvihaly, by čelo, ústa a prsy křížem poznamenaly. Po ukončené řeči zapěl sbor druhý chorál: „Slyš nás, věčný Bože!“ Pak modlili jsme se litanie o ukřižovaném Pánu Ježíši s přiměřenými modlitbami, načež sbor na oslavu sv. kříže třetí a poslední chorál: „Slyš nás Hospodine“ zapěl. Dejž Bůh, by slavnost tato dlouho v pozhnané památce u lidu zůstala, a jemu i potomkům jeho k spasení sloužila. Kéž by si lid často neskonalon lásku Krista Pána připomínal, a Jemu, čeho si On toužebně přeje, své srdce zasvětil a zcela v obět dal! A. L.

Z Čáslavska dne 7. května 1868.

(Obnovení chrámu P. v Zehušicích — v Církvici — kaple v Neškaredicích. Obmyšlená oprava kostela Svatojakubského, jednoho z nejstarších kostelů v Čechách. Ozdobení kostela Zbislavského — svěcení nové křížové cesty ve Zbislavi. Sbirka na zařízení hlavního oltáře v Golé-Jenikové. Nové oltáře v kostele sv. Alžběty v Čáslavi. Pastorační a nádeltská porada.)

Jest to též znamením času, že za těchto dnů, v kterých se církev katolická, její nejvyšší viditelná hlava, její zřízení, její ústavy i veřejně a často i bez trestu hanobí, věříci ze sna se probuzují, k církvi své duchovní matce tím něžněji se vinou a svou pravověrnost tu milodary pro stíněného sv. Otce, tu zase příspěvky na obnovení svých chrámů a jinak osvědčovat se snaží. Na důkaz toho uvedu některé mi známé osady z okolí Čáslavského.

V neděli po sv. Marku, II. to po velikonoci, byl jsem na pouti v Zehušicích; jakou radostí oplývalo srdce mé, když jsem vkročil do svatyně zcela obnovené, presbyterium je vymalováno, loď chrámová čistě vyhlášená, hlavní oltář i oba postranní oltáře, kazatelna dobře pozlacená, vše jen se leskne. A kdo pak vedl náklad na okrášení této svatyně? — Nejvíce občané Zehušičtí, vybídnuti vel. p. Frant. Koutníkem, zámeckým kaplanem, přinášeli dárků tak hojných, že obmyšlené ozdobení chrámu Páně docíleno bylo, ačkoliv i vys. urozený pan Osvald hrabě Thun, co patron zádušní, značně k tomu přispěl. —

V neděli III. po velikonoci koná se v Církvici, v osadě to hodinu cesty od Čáslavi vzdálené, pout sedmiboletné Rodičky Boží; jaké to nové pro mne překvapení, když jsem do tamějšího chrámu Páně vstoupil, a spatřil kapli a oltář Nejsvětější Panny, od dávna zcela schátralý v nové kráse se zářit! Okrasa tato stála přes půl třetího sta zlatých. A kdo byl zde dobrodincem?

Byli to občané Církvičtí, kteří povzbuzeni svým duch. pastýřem, důst. p. Frant. Hanušem na usmíření Boha rozhněvaného v čas cholery slib učinili, že sešlé oltáře ve farním chrámu P. na svůj náklad obnoviti dají — a oltářem Bohorodičky jest již krásný začátek učiněn. Na hlavní oltář jest též obraz sv. Vavřince již objednan a požehná-li Pán Bůh letos našemu osení, bude zajisté ještě letos Církvický chrám o jednu okrasu zase bohatší.

V obci Neškaredické — též na farní osadě Církvické — obnovuje se nákladem tamních občanů veřejná kaple sv. Jana Nep., která již dne 16. května vysvěcena bude. Sbirku k tomuto účelu mezi občany uspořádal, jakož i největší zásluhu o obnovení tohoto kostelíčka sobě získal tamní rolník p. Jan Kruliš.

Církvický p. farář pomýšlí na provedení důkladného obnovení vnitřku i vnějšku *filiálního kostela v blízké vesnici sv. Jakuba*, jednoho z nejstarších kostelů v naší vlasti, který mnoho porouchán a pozdějšími přístavky zpitvořen jest — kterážto oprava značného nákladu vyžadovati bude. Kéžby se jen horlivému p. faráři poštěstilo, an chrám P. sám dostačitelného jmění nemá, četných dobrodinců získati, kteří by toto posvátné, starožitné dílo, *tento původní vzor jak stavitelství, tak i sochařství českého z polovice XII. století*, štědrou podporou potomstvu zachovali! O stavbě chrámu Svatojakubského přednesl p. prof. Vocel v schůzi král. české společnosti nauk sekci historické dne 10. prosince 1846 toto *): „Chrám tento poskytuje ústrojem svým až dosavad dobře zachovaný obraz slohu, **) jaký v XI. a na začátku XII. století při stavbách kostelních obyčejný byl, obraz neporušený, jakových se ve vlasti naší velmi málo zachovalo, a náleží k nejstarším chrámům naší vlasti.“ Kostel tento byl dle obsahu listiny pergamenové nalezené při prolamování poprsní zdi v emporium a tehdejším patronem kostela svatojakubského, vysoce urozeným p. hrabětem Jindřichem Chotkem z Vojnína, národnímu Museum darované „biskupem Pražským Danielem u přítomnosti krále Vladislava I. a královny Judity léta Páně 1165 vysvěcen.“ Dejž Bůh, abychom se důkladného opravení a obnovení kostela Svatojakubského v brzku dočkali, čím zdejší v dějinách vlasteneckých proslulá krajina nově zajisté okrasy nabude. — Co může osada

*) Časopis českého Museum od r. 1847. sv. II,

**) t. j. byzantinského.

třeba méně zámožná, ale nábožná a obětivá pro svůj chrám Páně učiniti, toho jest nám důkazem farní osada Zbislavská.

Zbislav, farní osada 1 1/2 hodiny cesty od Čáslavi vzdálená, čítá 2270 katolíků a 1370 akatolíků — a tato smíšená, nezáměšná osada, osvědčila velmi skvěle svou obětavost. Za několik roků, co nynější duch. pastýř vel. p. Ignác Kubásek, tam duchovní správu vede, byl při farním chrámu Páně jeden zvon nákladem 222 zl. přelit — druhý při fil. kostele v Starkoči — hodiny na průčelní zdi chrámové a varhany na kůru byly důkladně opraveny — kazatelna byla ozdobena — stolice kostelní obnoveny, nové korouhve zjednány, v pěti přífařených obcích a sice: ve Vičapech, v Zařičanech, v Podole, v Loučicích a ve Zbislavi byly nové ze železa ulité a dobře pozlacené kříže postaveny. Letošního však roku dostalo se chrámu Páně Zbislavskému nové okrasy, totiž nové křížové cesty, která 320 zl. stála. A kterak byl veškeren náklad na tyto okrasy zapraven? — Sbírkou důst. p. farářem v osadě uspořádanou. Jest to nezvratným důkazem, že náš český lid jest nábožný a vzdor hanobení církve a jich sluhů až posud nezkažený, který se falešnými proroky svéstí nedá a až posud hlasu svých kněží milerád naslouchá, jich rady si všímá a dle ní se též řídí. V neděli I. postní byla tato nová křížová cesta vel. knězem řádu kapucinského P. Matoušem Machem, kvardiánem konventu Chrudimského u přítomnosti p. vikáře Josefa Novotného a několika sousedních kněží posvěcena. Již u večer před slavností ozývala se střelba z mozdíků, oznamující, že se Zbislav chystá ke dni slavnému. Časně ráno přicházeli věřící domácí i přespšní, aby tomuto církevnímu výkonu přítomni byli. V 9 hodin ráno ubíral se průvod při střelbě z mozdíků a při hlaholu zvonů z farního domu do chrámu P., před nímžto z chvoji od osadníků vkusně zhotovená a vlajícími prapory ozdobená brána nás mile překvapila.

V průvodu předcházela školní mládež, pak řemeslníci se svými prapory, mládenci a družičky nesli nové obrazy, za nimi sbor zpěváků pěl píseň o sv. kříži, duchovenstvo a za ním ostatní lid v takovém ale množství, že ač chrám P. Zbislavský dosti prostorný jest, přece všech přítomných pojmuti nemohl. V chrámu P. nastalo svěcení jedné každé štace, a pak konala se u téhož zastavení pobožnost křížové cesty. Po vykonaném posvěcení všech 14 štací vystoupil na kazatelnu čáslavský katecheta hl. a

reální školy, důst. p. Jan Alois Nožička a měl k shromážděnému zástupu řeč o průvodu a užitečnosti pobožnosti křížové cesty, po které veledůst. p. vikář při asistenci všech přítomných kněží slavnou mši sv. sloužil. Byl to zajisté den, který osadě Zbislavské učinil Pán a který bohdá na dlouho utkví v paměti všech přítomných. V *Golb-Jeníkově* bude v děkanském chrámu P. nový hlavní oltář zřízen, sbírce k tomu cíli mezi osadníky zavedené, jak mi z hodnověrného pramene sděleno bylo, daří se velmi dobře. V *Čáslavi* opravuje se na starém hřbitově kostel sv. Alžběty, střecha pokrývá se bridlicí, kostel bude znova překlenut, a postranní dva oltáře, které již velmi chatrné byly, budou novými nahrazeny. Dne 7. kv. odbývalo duchovenstvo vikariatu Čáslavského pastorální poradu v Chotusicích. Dne 28. května bude učitelstvo téhož vikariátu míti poradu v Čáslavi. §.

Z Uher. Brodu na Moravě 7. května 1868.

(Obnovení sv. misie v Uher. Brodě.)

Po páté hodině večerní v sobotu před bílou nedělí t. j. 18. dubna pospíchali farníci uherskobrodští v oděvu svátečním ku svému chrámu, aby tam očekávali příchod vel. otců z kongregace nejsvětějšího Vykupitele, kteříž tu měli započít obnovení misie právě před rokem u nás odbývané. Nebylo mi dopřáno viděti účastenství lidu slováckého při lonské misi; neboť povolání mé zdržovalo mne tehdy ve farnosti asi pět mil od Uh. Brodu vzdálené. Když ale spatřil jsem v onen den sobotní celý chrám Brodský četnými davy lidstva obstoupený, když viděl jsem mnohé mládence a panny nedočkavé jakož i odrostlejší mládež školní spěchati k Havřicím vesnici to malé půl hodiny od Uh. Brodu vzdálené, odkud velectihodní páni misionáři měli do města našeho zavítati, když pak okolo šesté hodiny zaslechnul jsem mezi zástupy u kostela shromážděnými radostné volání: „už jedou! už jsou u Hradištské brány!“ — tu snadno bylo mi posouditi, že prospěšně misie lonská na lid náš působila; jinak by nebyl zbožný tento lid obnovení misie s takým nadšením očekával. — Po sedmé hodině večerní uvedeni byli velectihodní otcové farním kněžstvem v slavnostním průvodu do chrámu Páně, kdežto před oltářem Marie Panny zapěla se hymna: „Veni Sancte Spiritus!“ Po ukončení této hymny upozornil důstojný p. František Knapp, děkan a farář Uher.-Brodský, své farníky, jenž ve velikém prostranství našeho chrámu sotva nacházeli

dosti místa, na potřebu a důležitost nastavující renovace, žádal přítomných kněží misionářů, aby všemožně přičinili se vyčistiti duchovní jeho zahradu tu a tam zase snad zanešvařenou, aby tomu onomu stromku už zase snad vadnoucímu potřebné poskytlí vláhy. „*Poněvadž však ani ten, kdož sází, jest něčím, ani ten, kdo zalévá: ale Bůh, jenž dává zrůst*“ (1. Kor. 3, 7.): proto prosil starostlivý správce duchovní ku konci své řeči onoho Pána svrchovaného, *jemuž vlastně duchovní tato zahrada přináleží*, by On sám všem stromkům tuto nasázeným zdárného zrůstu milostivě popřáti a takto práci pozvaných sem zahradníků milostivě požehnati ráčil. A dobrotivý Bůh vyslyšel tuto vroucí prosbu jeho. Renovace započala; jeden den prací misionářských už byl uplynul. Druhého pak dne t. j. v pondělí 20. dubna o osmé hodině ranní shromáždily se školní dívky v počtu něco přes pět set do chrámu dominikánského, by přítomny byly mši sv. Po mši sv. vystoupil misionář na kazatelnu, by započal s dítkami druhou a nejbližší přípravu ku sv. zpovědi. Že kazatel srozumitelně mluvil k srdcím dítek přítomných, dalo se souditi ze slzí, jakýmiž nejedno očko při jeho slovích bylo se zarsilo; že dívky dobře porozuměly, čeho kazatel od nich žádá, toho důkazem byly jejich sliby ku konci kázání hlasitě vyjádřené: „že nikdy už nechťi rozhněvati svého Pána Ježíše, nikdy více že nebudou takového něco konati, co Jemu by se nelíbilo.“ Na to hned poklekly dívky okolo zpovědní, a plny skroušenosti a pokory očekávaly toho okamžení, kdy budou moci před Pánem Bohem na sebe žalovati. Já když spatřil jsem jedno děvče asi osmileté celé uslzené blížiti se ku zpovědnici, když viděl jsem, ano vzlykáním započiná svou zpověď, a že čím déle se zpovídá, tím více pláč její se zmáhá, tu zdálo se mi jakobych viděl jedno z těch dítek, o kterýchž jednou Kristus Pán vyjádřil se slovy: „Nebudete-li jako tato maličká, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18, 3.) Díky Pánu Bohu! pomyslíl jsem sobě; missie mezi dítkami výborně se daří! Kéž mohliby tito maličci těm dospělým sloužiti za příklad! Následujícího pak dne po vykonané sv. zpovědi ubíraly se dívky zase o osmé hodině ranní u velikém průvodu z kostela dominikánského do chrámu farního ku společnému přijímání. Při průvodu zpívaly píseň: „Matko Boží neslýcháno;“ zpívaly tak dojemně, jakoby to patrně cítily, že ubírají se k hostině nebeské. Po obou stranách celého průvodu

dlouhého stálo veliké množství rozličných diváků. Bylť to bez pochyby matka a otcové zpívajících tu dítek. Ó zajisté snažila se každá matka spatřiti jen svoje dítko v celé té dlouhé řadě, aby viděla, jak sluší mu slavné toto putování k Pánu Ježíši. I otcové tu přítomní všemožně ukrývali slzy na svých tvářích. Přestastní rodičové! myslil jsem u sebe; hle, takých radostí poskytuje vám náboženské vychování vašich dítek! Zdaž dočekali by jste se někdy tak blahého okamžení, kdyby dívky vaše svěřeny byly rukou učitelův nekatolických, snad i neznabožských? Ó — tehdaž nesměli by žáčkové tito ze dne všedního udělali sobě takovýto svátek; tehdaž jmenovalo by se hnusným časem mařením právě to, co vám nyní zdá se býti úkonem nejvznešenějším. — Než vaše radost, drazí rodičové, není ještě u konce. Dívejte se jen na ty nevinné tvory, jak toužebně spínají malých rukou svých k modlitbě, jak pokorně zírají ve chrám Páně na kazatelnu, kdež ctihodný otec je připravuje k hodnému přijímání nejsvětější Svátosti. Vizte tu srdečnou upřímnost, s jakouž nábožné dívky vaše po sv. přijímání Pánu Ježíši za Jeho skončenou lásku své díky hlasitě projevují. Nedá se zajisté slovem vyjádřiti ona slast, jakouž pocítili rodičové a všecken ostatní lid v onu dobu ve chrámu přítomný.

Tak tedy ukázaly školní dívky dospělým farníkům uherskobrodským onu cestu, po kteréž kráčetí máme k nebesům. I vstoupili skutečně všichni dospělí na tuto cestu. Hned po sv. přijímání školních dítek tlačilo se veliké množství lidu ku zpovědnicím. V desíti dnech t. j. od 21. až do 29. dubna přistoupilo asi *půl čtvrtá tisíce* kajcníků ke stolu Páně, nepočítaje mnohých farníků cizích, kteříž neobtěžovali sobě celé dva i tři dni trpělivě čekati, až lid domácí k zpovědnici je připustil. Od páté hodiny ranní až do sedmi na večer byl náš prostranný stánek Boží zbožným lidem každodenně přeplněn. Kdo chtěl přispísiati sobě na některé kázání a protož o hodinu dříve do chrámu se odebral, ten zajisté už kde jaké místočko našel zasednuté. V pátek ráno 24. dubna byla sloužena mše sv. s asistencí, při kteréž přistoupilo okolo šesti set nábožných křesťanů k stolu Páně; tedy mnohem více, než v kterou jinou dobu. Byloť ohlášeno na ten den společné přijímání, a za tou příčinou kázání — před i po sv. přijímání. Byla to pohnutlivá chvíle, když kazatel duše Tělem Páně posilněné vyzýval, aby lásku Ježíšovu zase jen láskou splá-

cely; když každému dle jeho stavu a potřeb do úst kladl přiměřená slova, jakýmiž ve slavné této době ku svému Ježíši v srdcích jejich se nalezajícímu měli by mluvit. Tehdáž tisíce duší rozplynuly se v hlasitý pláč a usedavé vzlykání, tak že kazatel na chvíli musel ustati, než zase nastalo ve chrámě utišení.

V neděli 26. dubna odpoledne ubíralo se mnoho tisíc lidí u velebném průvodu k misionárnímu kříži do Havřic vesnice to výše už jmenované; v úterý pak zase ku kříži před chrámem farním stojícímu a o misií lonské posvěcenému. Byl-li průvod první nad míru velebný, tož stal se úterní průvod velmi důležitým proto, že neodbyval se v poli, nýbrž ve městě samém; že rozprostíral nepřehledné řady své po obou náměstích města Uher.-Brodského, a že do podivných rozpaků přiváděl mnohé osoby, jenž považují sebe za vyšší tvory nežli jsou lidé pracovití a kteréž z vysokých pater dívaly se na tento svátek ve všední den odbývaný. — „Ubozí lidé! jenž tak hrdě a hezky z vysoka na nás se díváte, vy nevíte, proč my tuto pobožnost konáme? Slyšte tedy: Když někdo z vás má nové šaty, rád se v nich za krásného počasí po městě ukazuje. My všichni tuto přítomní obdrželi jsme za dnů právě minulých skvostný šat ne sice zcela nový, ale velmi vkusně obnovený; je to roucho svaté víry Kristovy. A poněvadž dnes dopřál nám přemilý Pán Bůh velmi pěkného počasí, vyšli jsme si z chrámu Páně ven a díváme se na sebe, jak nám drahocenný tento šat sluší. Avšak tento šat náš je šat duchovní, vy však jste ještě příliš tělesní; protož těžko vám patřiti na obnovené roucho naše. I připojte se k nám, mypovedu vás k farnímu chrámu Páně, tam ukážeme vám obraz toho roucha našeho; je to kříž misionární, jež někteří mládenci našeho města velmi rozkošně ozdobili.“ Tak v duchu volal jsem k těm, jenž průvodu nechtěli se účastniti. — Nechci vypisovati krásné obřady, jakýmiž tento průvod úterní se ukončil; neboť musím se ještě zmíniti o svěcení kříže misionárního, kteréž vykonávalo se ve čtvrtek 30. dubna v Praksicích vesnici hodinu cesty od Brodu vzdálené. Pod pahorkem, na němž stojí kaple, uloženo bylo velmi vkusně ověšené dřevo kříže. Po zpívané mši sv. sloužené ve zmíněné kapli konal se průvod s pahorku do doliny a zastavil se pak u nového kříže. Tu přistoupili mládenci praksičtí, aby převzali na sebe úlohu Šimona Cyrénského, i pozdvihli na svá ramena sladké břemeno a krokem vážným vstupovali

na pahorek ku kapli, kdež vztýčen býti měl prapor bojovníkův křesťanských. Před nimi školní mládež a panny dospělé v kroji svém národním, za nimi pak ostatní mládenci a nesčetní zástupové lidu s kněžími zpívající píseň: „Již jsem dost pracoval.“ Byl to skutečný obraz bolestné cesty Spasitelovy na horu Kalvarii. — A už zakotven jest prapor Kristův na pěkném návrší, lid po stráních rozestavený upírá naň svých zraků zarosených; kněz misionář stojí pod křížem právě posvěceným vysvětluje zástupům hluboký význam tohoto praporu. Tak jako někdy na hoře Kalvarii mnozí z přítomných padali na svá kolena a bijíce se v prsa vyznávali víru svou v Krista ukřižovaného, tak i tuto všichni přítomní vrhají se na kolena a příslibují s pláčem, že pod prapor tento v každé době, v strasti i slasti budou se utíkat sem, že matky vodívati budou malé své děti, své odrostlé dcery a syny, sem že všichni vodívati budou své bratry a sestry, své příbuzné, přátely a známé. Takto ukončilo se u nás obnovení sv. misie. Ctihodní otcové pracují už zase v jiné farnosti na díle spasitelném, avšak památka jejich u nás posud žije a bohda na vždy bude žíti nejen v srdcích ale i ve skutecích. Až posud ještě leskne se každého večera okrášlený obraz Spasitelův před farním chrámem v záři mnohých světél; u jeho nohou klečí na sta zbožných duší, jenž až do pozdní doby noční v prosebném šepotu modlitby své k nebesům zasílají. Večer v den „Nalezení sv. Kříže“ vykonávali farníci Brodští u kříže misionárního pobožnost společnou, kterouž pak ukončili modlitbou za ty otce duchovní, jenž nedávno po celých 12 dní ve farnosti naší neunaveně pracovali, modlili se i za kněžstvo Brodské, zvláště za svého pana faráře Fr. Knappa, jenž o obnovení misie všemožně se postaral a ku zvelebení ducha křesťanského ve své farnosti s nemalou obětavostí přispěl. Ano, tak činívejte to vždycky, nábožní farníci: pro duchovní vaše dobrodince bude to zajisté útěchou nejmilejší a odplatou nejdražší. J. P.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nep. muč. a hlavního patrona království Českého, koná se tímto pořádkem: Zítřa o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 h. mše sv. s českou pobožností, v 7 hod. zpívaná ranní, pak tiché mše sv. Poněvadž za příčinou opravy stoličného chrámu sv.-Vítského hlavní loď posud jest uzavřena, bude letos opět u *Všech Svätých*

o 1½9. německé a v 10 hod. české kázání, načež tamtéž v 11 hod. JEmin. nejdůst. p. kardinal sloužiti bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kdož svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní hodně přijali. *) Odpoledne bude o 3½ h. po slavných nešporách v nádvoří před chrámem sv. Vítským české kázání a německé u Všem Svatých. Za nepříznivého počasí bylo by české kázání u sv. Jiří. O 4. hod. povede JEmin. p. kardinal z kaple sv. Zikmunda průvod k hrobu sv. Jana, kdež udělí požehnání. U téhož hrobu budou pak od 1½5. české zpěvy, v 5 h. české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků, konečně v 7 h. pobožnost německá. V neděli 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hod. z rána do poledne; mše sv. v 6 h. s českou pobožností a v 7 hod. zpívaná ranní budou se konati po celý oktáv; v 8 h. mívá tam po celý oktáv mši sv. JEmin. nejdůst. p. kardinal. O velké v 11 hod. u Všem Svatých bude sbírka na dostavění chrámu sv. Víta. U hrobu sv. Jana budou odpoledne o 5. h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatků sv. Jana, v 7 h. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanoovníci. Dne 23. v poslední den oktávu bude sloužena mše sv. za dobrodince velechrámu sv. Vítského a za údy jednoty k dostavění téhož chrámu. — Na mostě u sochy sv. Jana Nepom. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., německým pak v 8 hodin. Dnes, zítra, v neděli a v poslední den oktávu (23. května) budou ji obdávati pp. kanoovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 h. večerní pobožností, kterouž obdávají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv. Janenském náměstí koná se v 8 h. več. pobožnost po celý oktáv p. farářem od Sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 hod. kázání české, v 11 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 h. tichá, v 10 h. zpívaná mše sv., a ve 4 hod. odp. požehnání.

*) Na staveništi u řetěz. mostu bude dopoledne položen základní kámen nového velkého nár. divadla způsobem přeslavným.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 17. t. m. u sv. Jakuba, od 18—21. na Strahově, od 22—25. u Dominikánů.

— Spolek „k stálému klanění se nejsv. Svátosti a k ozdobování chudých chrámů“ zařídil letos opět výstavu rouch bohoslužebných v ústavu šlechticů na Hradčanech. Vystaveno tam 60 mešních rouch a mnoho jiných paramentů a potřeb chrámových. Výstava otevřena jest do 18. t. m. vždy od 10—6 hod. Vstupné se nežádá, dárky však pro chudé kostely vděčně se přijímají.

— Loterie ve prospěch opravy a dostavění stoličného chrámu sv. Vítského vynešla čistého užítku 8147 zl. 91 kr.

— Korunní komora v metrop. chrámě nad kaplí sv. Václava bude obecenstvu přístupna jenom ještě do 2. června a sice vždy od 9—12 h. a od 2—6. h. Dne 15., 16. a 17. t. m. však od 6. h. z rána do 6 h. odp.

— Dne 21. t. m. bude se konati na hřbitově Malostranském výroční slavnost vzkrěšení z mrtvých.

— Z Příbrami. Chrámu Páně Hbit-skému, kterýž právě v tyto dny z hloubi základních zdvihati se počíná, dostalo se nábožnou laskavostí jednoho kněze z vikariatu našeho vzácného daru, totiž pěkného bílého červenými květy posázeného ornátu, i se vším co k němu náleží, kteréhož také na výslovné přání dárcovo o hodech velikonočních při službách Božích použito bylo. Buďtež mutisícere vroucí díky, a Bůh dejž, aby dar ten nebyl darem pro náš chrám jediným; nýbrž aby se stal semínkem zúrodnujícím! Ω

Z Říma. Mezi papežskými zuavy nalezájí se zástupcové všech téměř vzdělaných národů, a sice: 1300 Francouzů, 686 Belgičanů, 1910 Holanďanů, 157 Římanů, 32 jiných Vlachů, 19 Švýcarů, 7 Rakušanů, 87 Prušáků, 22 Němců odjinud, 32 Špaňhelů, 6 Portugalců, 50 Angličanů, 100 Irčanů, 10 Škotů, 2 Rusové, 12 Poláků, 2 z ostrova Malty, 14 ze sev. Ameriky, 135 Kanadčanů, 1 Mexikán, 1 Peruvian, 1 Afrikán, 1 Indián, 1 Čerkes a 1 z Oceanie.

Z Ameriky. (Z dopisu 12. dub.) Z vůkolí Jindřichova Hradce ubírá se každého roku procesí do Prahy ku slavnosti sv. Jana Nepomuckého. Vůdcem průvodu toho býval Jan Šmejkal, jenž se ale před nedávem do Ameriky vystěhoval, v Anepě ve státu Wiskonsin se usadil a nyní dobrodinci svému, sládku p. Urbanovi do Prahy psaní odeslal, přiloživ spolu druhý list s prosbou, aby bývalým spolu-poutníkům jeho, až do Prahy přibudou, přečten byl. Zní takto:

Těšte se, drazí poutníci, v příchodu

Vašem do Prahy a na těch místech posvátných, kdež jsem se těšil s vámi. Prál bych sobě tam s vámi osobně býti, ale jelikož to možno není, tedy aspoň v duchu tuto pouť s vámi konám. Především v uctivosti pozdravuji nejsv. Svátost oltární a klaním se s vámi nejsv. Tělu a Krvi Ježíše Krista. Při vejiti do chrámu sv. Víta padám s vámi na kolena líbaje ostatky sv. Jana a při tom prosím: Budiž pozdraven, ó věrný orodovníku, sv. *Jene Nepomucký!* k tobě jsem se o pomoc utíkal po celý čas přebývání svého v Čechách a nebyl jsem nikdy sklaman v důvěře své. Inyní z této vzdálenosti veliké srdcem i ústy k tobě volám o pomoc, neopovrhuj žádostí mou; prosím, oroduj za mne i za rodinu moji před Bohem, též za ty, kteří z mého bývalého shromáždění k hrobu tvému přišli a pomoci u tebe hledají. Přimluv se za nás všecy co krajan a duchovní přítel náš. Dítěm vyžádej u Boha poslušnost, mladencům a pannám nevinnost, manželům věrnost, vdovám a sirotkům ochranu, hříšníkům lítost a skroušenost, všem bohabojným Čechům pokoj svatý a požehnání nebeské. Těm, kteří na příkázání Páně nedbají, vyžádej darů Ducha sv., aby poznali smutný stav duše své a na pokání se dali. Tvůj sv. jazyk z kazatelen Pražských mnoho a mnoho lidí k Bohu obrátil, i nyní co vyvolenec Boží nám u Boha vypros vše, zač skroušeným srdcem žádáme. — Stříbrnou sochu sv. Jana, kteroužto jsem v Praze za své putování odměněn byl, tu chovám spolu s obrazem Marie Panny co nejvácnější poklad a největší radost svou v Americe. Zpomeňte na mne i rodinu mou na modlitbách svých u hrobu sv. Jana Nepomuckého.

— V *New-Yorku* byla před půl druhým rokem zřízena jednota k vydávání katolických brožůrek pod názvem „Catholic Publication Society“; tato jednota rozdala v sjednocených státech 1,750.000 spisků, z nichž 140.000 dáno jest do žalářů trestancům a 500.000 mezi vojáky rozděleno.

— V *New-Haven* konali v dubnu t. r. misii kněží z řádu Pasionistů; 8000 věřících přistoupilo ku stolu Páně, 6 protestantů přijato jest do církve katolické a 1000 osob složilo svatý slib, že se chťi zdržeti všelikých opojných nápojů.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 7. (červnový čili letniční) obsahuje duch. řeči: Na slavnost na nebe vstoupení Páně: 3. Ským

a jakou zbraní bojovati musíme pro nebe? Na ned. VI. po Velik.: výklad sv. evangelia. Na slavnost seslání Ducha Sv.: výklad sv. evangelia. Řeč před zavedením sbírek ku potřebám sv. Otce. Na slavnost svatodušní: Duch Svátý jest Utěšitelem našim od narození až k smrti. Na pondělí svatodušní: 1. Duch Sv. sestupuje toliko v srdce připravené. 2. Duch Sv. náš Utěšitel. Na ned. I. po Sv. Duchu: Tajemství nejsv. Trojice Boží. Na ned. II. po Sv. Duchu: Večere památky. Slavnost sv. Víta. Na ned. III. po Sv. Duchu: Jindy a nyní. Řeč při svěcení obrazu sv. Aloisia: Ctnosti, jimiž Aloisius svatým se stal, i nás svatými učiniti mohou.

— „*Česká severo-západní dráha.* Spolek pro prodej uhlí a Buštěhradská dráha.“ V Praze 1868. Tiskem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Nákladem vlastním. Spisek tento 30 stran čítající byl nám zaslán k ohlášení.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Křištof *Passauer*, křiž., I. kap. na Chlumu Marianském, 9. května (nar. v Plané 15. květ. 1821, vysv. 15. listop. 1846);
- P. Norbert Jos. *Oswald*, kn. ř. premonstr. a tajemník na Strahově, vysl. děkan Žatecký, 11. května (nar. v Žatci 24. dub. 1801, vysv. 17. břez. 1826).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Leo *Martin*, kapl. z Liebensteinu do Steinu.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Růžička*, adm. v Pěčíně, za kaplana do Bojanova;
- p. Vinc. *Vacek*, adm. v Čermné, za admin. do Třebovice (Trieitz);
- p. Frant. *Hlaváček*, kněz na odpoč., za kaplana do Rovně;
- p. Karel *Pablásko*, koop. v Lipnici, za proz. koop. do Kameníček;
- p. Frant. *Šinkora*, kap. v Hrochové Tejnici, za proz. kaplana do Mikulovic.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Bernard Viktorin *Blaha*, kn. ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, 2. květ. (nar. 12. srp. 1794, vysv. 24. srp. 1822).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vojtěch *Michal*, kapl. v Veselí, za faráře do Křešovic;
- p. Jan *Jelen*, adm. za far. v Hvožďanech;
- p. Ant. *Juzek*, kapl. z Písku do Kasejovic.

Uprázdňené místo:

U sv. *Anny* (Tannaberg), real. administratura far., patr. p. Bedřicha hr. ze Stadionu s roč. příjmem 380 zl. 12 kr. do 6. června.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náti číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Neděle den Boží a den lidí.

Od Jos. Pekárka, děkana v Přesticích.

(Dokončení.)

Prospěšná a duši naší užitečná jest dále neděle pro slovo Boží, které se nám v ní k poslouchání, čtení a rozjímání rozmanitým způsobem předkládá. Neb ze slova Božího dovídá se člověk, že jsa bytost málo menší andělů pro něco lepšího stvořen jest, než pro tuto pomýjející zemi. Slovem Božím ukazuje se všechněm vůbec a každému zvlášť cesta k pravdě a životu věčnému vedoucí. Slovo Boží nás učí, že Otec nebeský pomáhá v každé bídě, slíbí v každé slabosti, těší v každém kříži a každou nahraňuje ztrátu. Onoť podává spravedlivému prostředků, jakých zapotřebí, aby se z obtížné dráhy ctnosti nevyšinul, ale stále a odhodlaně na ní pokračoval a setrval. Onoť srdce hříšníka proniká, mocně jím otřásajíc, ze sna hříchu ho budíc a jemu rady poskytujíc, kterak by vazeb hříchů se mohl zprostiti a opuštěnou ctnosti a spasení cestu znova naleznouti a nastoupiti. O tomto slovu Páně píše blahoslavený Tomáš Kemp. „že sladké jest, aby nás potěšilo, že silné jest, aby nás ochránilo, že plné slitování jest, aby nám život opatřilo.“

Prospěšný a duši naší užitečný jest tento den i proto, poněvadž v něm svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní nejprůhodnější přijímání můžeme. Neříčí člověka, aby hříchu neměl na sobě. Avšak „nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete“ volá Spasitel. (Luk. 13, 3.) O přijímání pak nejsv. Svátosti oltářní a účincích jejích takto píše sv. Cyrill Alexandrijský: „Nadýmá-li tě jed pýchy, přijmiž tuto svátost a pokorný chléb tento učiní tě pokorným. Podtrhlo-li tě lakomství, požívej toho nebeského chleba, a štědrý chléb tento učiní tě štědrým. Ovívá-li tě jedovatý vítr závisti, uživej toho chleba an-

dělského, a laskavý chléb tento naplní tě láskou. Jsi-li nestřídmosti v jídle a pití odán, uživej těla a krve Ježíše Krista, a to tělo, kteréž sobě takovou ujmu činilo, čtyřicet celých dnů a nocí se postilo, a před svou smrtí žlučí a octem napájeno bylo, učiní tě střídmým. Přichází-li na tebe lenost činící tě studeným, že ni pravd Božích rozjímá, ni ústně modlití se nemůže: posilniž se tělem Kristovým, a nábožností budeš naplněn. Býváš-li posleze k hříchu nečistoty pokoušín, přijmiž tuto nejsv. svátost, a nejčistší tělo Ježíše Krista udělá tě čistým a zdržlivým.“ Není-liž tedy neděle den naší duši velmi prospěšný, jelikož nám tolik a takových prostředků k našemu spasení poskytuje? Nemusíme-liž se vděčnou zaplěsati radostí nad tímto tak prospěchuplným dnem? Či se nemá člověk provinilý, odsouzený radovati, když se mu dovolí, aby z vězení svého do domu pána svého vešel, by tam o prominutí své viny slyšel a pojištění milosti přijal? Či se nemá nemocný radovati, když moha jíti do domu lékaře o svých neduzích s ním může rozmlouvatí a rady u něho bráti k svému uzdravení? Či se nemá a nemůže syn marnotratný radovati, když ho k stolu milosrdného otce zase volají? I nejsme-liž my ti zprovinilí vinníci před Bohem? Nejsme-liž my ti churavci plní neduhů hříšných? Nejsme-liž my ti synové marnotratní? Proto jest neděle, která nás k našemu Pánu milostivému, k našemu lékaři mocnému, k našemu Otci milosrdnému volá, den k našemu duchovnímu prospěchu svrchovaně napomáhající.

A což mám říci o spasitelných účincích, vyplývajících z dobrých a milosrdných skutků, k nimžto svěcení neděle nás zavazuje? Slyšme, co Pán Ježíš praví: „Touž zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno.“ (Luk. 6, 38) Činí-li tedy kdo dobře bratru svému, i je: u dobře

učiní Bůh. Smilovává-li se kdo nad svým bližním, i on smilování dojde; neb „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“ (Mat. 5, 7.) Uděluje-li kdo chudému almužny, aneb k duchovním bližního potřebám účinnivě přihlíží, nebudeť to proň zmařeno. Všecko to i k jeho užtku a prospěchu se obrátí. Neboť praví sv. Jan Zlat.: „Postiti se, na zemi spáti, panicem býti a střízlivě sobě počínati, těm toliko přináší užitek, kdož toho činí. Co však bližnímu prokazujeme, jako: almužnu, poučení a lásku, to prospívá i nám samým i bližním, na něž to z nás přechází. Těch tedy ctností vyhledávejme, ježto mimo spasení naše také bližním přemnoho prospěti mohou.“ Jaké ceny pro nás budou mítí naše dobré skutky, ukáže se při posledním soudu, kde věčný soudce vážná ona slova vyřkne: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa: Neboť lačněl jsem, a dali jste mi jísti; žíznul jsem, a dali jste mi píti; hostem jsem byl, a přijali jste mne; nah jsem byl, a přioděli jste mne; nemocen jsem byl, a navštívili jste mne; v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně.“ (Mat. 25, 34—36.)

Náležitě svěcení neděle pojišťuje nám konečně ten nejvyšší prospěch duchovní, totiž věčnou blaženost nebeskou. To sám Bůh příslibiti ráčil řka: „Kteríby ostříhall sobot mých a zvolili to, což se mi líbí, a zdrželi smlouvu mou, dám jim v domě svém a mezi zdmi svými místo, jméno věčné dám jim, kteréž nezahyne. Kteríž se přidrží Hospodina, aby ctili ho a milovali jméno jeho, aby byli jemu za služebníky všechny ostříhající soboty, aby jí neposkvřňovali a držící smlouvu mou: přivedu je na horu svatou svou.“ (Isai. 56, 4—7.) A sv. Řehoř Naziaz. takto píše: „Světíme-li neděli, shromážďujeme duši své poklad nepomijitelný a věčný.“

Eihle! taková jest sobota naše, taková jest neděle. Ostříhající tohoto dne Páně činíme ho spolu dnem naším; sloužíce v něm Bohu posloužíme nejvíce sobě.

Je-li ale neděle všechněm lidem vůbec prospěšná, prospěšná jak pro tělo, tak i pro duši: obzvláště prospěšná jest pro ty, kteří za mzdu slouží a v potu tváři pracují, pro chudé a dělníky, osvobozující je na čas od těžkých břemen života tohoto a přivozující jim zároveň ku paměti jejich lidskou důstojnost a vyšší povolání pro život budoucí. Neboť nedělním odpočínutím blíží se k sobě všickni ti, jimžto rozmanité zaměstnání všedních dnů nedovolovalo, aby

se co děti jednoho Otce nebeského a bratří mezi sebou v Kristu společně poznali. V neděli, kde chudý jako bohatý, žebrák jako pán, služebník jako hospodář, poddaný jako vladař stejného požívá odpočínutí, do jednoho spěchá chrámu, u jednoho oltáře Bohu se koří, jedním slovem Božím ducha sílí, jedním chlebem nebeským se živí: v neděli pravím jest patrna ona křesťanská rovnost, rovnost všech lidí před Bohem, jest patrna ona svoboda, svoboda synů Božích, jest patrna ona důstojnost, důstojnost všech lidí co obrazů Božích stvořených od Otce společného k společnému cíli. Odejme-li se sloužícím a pracujícím lidem neděle, jakým pak způsobem najde hlas sv. náboženství přístupu k uším a rozumu jejich? Kterak má potom světlo nebeské vnikati v duši, a láska Boží v srdce jejich? Kdy pak mají lidé tito slovem Božím se poučiti, posílniti a občerstviti? O jak chudě by to vyhlíželo s pokrokem třídy pracovní v rozumnosti, mravnosti a ducha vzdělanosti, kdyby nebylo neděle! To dobře uváživ již zpomenutý hrabě Montalembert pravil roku 1850 ve sněmovní komoře francouzské k těm, kteříž toužili na svěcení neděle: „Víte, kdo jest největším a nejúhlavnějším nepřítelem lidu? Jest to práce v neděli, tato svatokrádečná práce, která lid k hlouposti zatracuje, práce, která mu nemožné činí všeliké vzdělání ducha i srdce. Vztíti lidu neděli jest tolik, jako vztíti mu poznání jeho práv a povinností; jest tolik jako podmaniti ho jhu těla; jest tolik jako odejmouti mu příležitosti ku poznání světla, kteréž osvěcující ho zároveň ho těší; jest tolik jako zavřítí před ním bránu do svatyně, kde člověk učí se vážit si náboženství a dobrých mravův. Chtít tedy neděli potlačiti, jest v skutku tolik jako chtít potlačiti a zameziti všechno vyučování.“ Odejme-li se lidu pracujícím neděle, nutí-li se lid slovem nebo příkladem, aby nesevě neděle vůli Boží vzdoroval, nelze pak diviti se, že tento zákona Božího neposlušající lid také neuposlechne zákonů lidských. Protož opět dobře pravil onen francouzský učenec, hajitel práv Božích a církve v časech rozbouřených, pravý přítel lidu, dobře pravil k těm, jižto ve své zaslepenosti neděli chtěli zrušiti a přece na nevážanost lidu si nárek vedli: „Naříkáte sobě, že se vážnost vyšších u nižšího lidu vytratila? S podivením a hrůzou tážete se: odkud to množství lidí bez věrnosti a víry, jižto za dnů občanských rozbrojů se vyskytují a jako jindy před věky suroví národové vzdělanost pohltiti hrozí?

Všim právem se toho hrozíte; ale nemáte práva tomu se diviti. Onino lidé vystupují z propasti, do níž jste obecnstvo uvrhli nutíce je neděle nesvětití, ode všeho je odvracující, co sv. náboženství k jeho útěše v neděli tak mateřsky za povinnost mu uložilo. Onino lidé vyhladověli, protože jste je o všechnu duchovní potravu oblopili; oni jsou bez víry, protože bohatí a vyšší neunaveně o to se zasazovali, aby poklad svaté víry z jejich srdcí vyrvali; oni jsou bez zákona, protože příliš často jejich vůdcové neplníce sami zákona nejsvětějšího vlastním příkladem je sváděli, aby žádného zákona více si nevážili.“

Ponechte tedy, ponechte, vy boháči a výše postavení, svým dělníkům a podržencům, vy hospodáři svým čeledínům bez ztenčení těchto dnů nedělních, ježto jsou pro ně dny milosti a spasení, jak podle těla tak podle duše; dny, v nichž zase jednou jim možno k Bohu se přiblížiti a s Ním se spojití. Neberte jim těchto dnů, neujímejte jim ani jedné hodiny z takového dne. Vám bohatým Bůh tolik utěšených hodin popřál v tomto životě, že téměř váš všecken čas jest jako ustavičnou nedělí. Váš dělník ale je tak chud, že nemůž ani jednu hodinu denní nazývati svojí, máje i v čas vašeho vyražení a vaší radosti pro vás a za vás a za vaše a pro vaše děti pracovati a pot svůj cediti. A to činí celých šest dnů v týdnu! Šest dní náleží vám a službě vaší, jeden jedinký den má náležeti sobě a — Bohu. Odejmutí mu a zkrátiti toliko jednu hodinu z tohoto tak skrovně k jeho duše spasení a odpočinutí průměrného času, ó jaká by to byla necitelnost, a kdo z vás by se z toho mohl před Bohem ospravedlniti? Co medle jest těch několik mizerných krejcarů, kteréž vám nedělní práce čeledínova a dělníkova, práce vašeho tovaryše a učeníka vydělala u přirovnání k této mrzké svatokrádeži? (Buděj. pastýřský list 1855). Ano, který pozemský zisk, byť i sebe větší byl, vyrovná se škodě, kterou nesvětě neděle uvaluje člověk na sebe a na ty, jež k nesvěcení neděle svádí? Který výdělek z práce nedělní vyrovná se ztrátě, kterou nesvěcením neděle člověk si utrhá? Ztráta života věčného, věčná pokuta nemine toho, jenž neostříhá neděle, onoho dne Páně a lidí. Neboť praví Bůh: „Ostříhejte soboty mé, neboť svatá jest vám; kdožby ji poskvrnil, smrtí umře: kdoby dělal v ní dílo, zahyne duše jeho z prostředku lidu svého.“ (2. Mojž. 21, 14.)

Nuže „učením rozličným a cizím ne-

dávce se svoditi“ (k Žid. 13, 9.) světme neděli. Světme tento *den Páně* pro Boha, který hned na počátku světa k své cti ho ustanovil. Světme tento *den náš* pro naše vezdejší a věčné blaho, které z jeho svěcení tak patrně vyplývá. Svatě v neděli odpočíváme, abychom na věčnosti onoho „mnohem lepšího odpočinutí dosáhnouti mohli, které zůstává lidu Božímu.“ (Žid. 4, 9.) Neboť stín budoucího svátku, jak praví sv. Řehoř Veliký, jest den Páně; proto slavíme tento, abychom se dostali k onomu. Slavíme-li povždy tento zdejší svátek Páně, duch náš roztouží se po onom. Jsme-li často účastni této časné radosti, mysl naše se rozněcuje k věčným radostem, aby v pravdě někdy ve vlasti věčné požívala, co zde jen v stínu viděla. Amen.

Sv. Rosa Limanská.

Co ti slasti tyto strojí,
Peruánská Růženo?
Co tě sílí v útrap roji,
čím tvé srdce blaženo?

Dbáš snad příliš líce krásy,
Přízně světa klamného,
těší tebe plynne řasy?
bleskot šperku vzácného?

„Víněk z trní jen to jesti,
tím jsem skráně obdala,
ten mne bádá s láskou nésti,
co mi *Výše* seslala.“

„Zvláštní útěchou mi bývá,
růže-li květ zavoní:
Ježíšek z ní hovořívá,
plod to Růže duchovní.“

Jan H.

M. Jana Husi sebrané spisy české.

(Pokračování.)

III.

Pravil jsem, že i kdyby skutečně byla bývala kázeň mezi duchovenstvem českým onoho věku tak porušena, jak to Hus v rozdrážděnosti své líčí (ač mnohé důvody dříve uvedené dají jinak souditi), přece útržky jeho byly přílišné a nespravedlivé tím, že zlehčoval *celý* stav duchovní všeobecně, a že to činil veřejně v řečích svých k lidu, před nějž nepatřila tato záležitost. Na doklad toho a jako na ukázkou, jaké bylo to „snad příliš horlivé ale zajisté upřímné působení náboženské“ Husovo v tomto směru, „o němž“ (jak p. vydavatel dále dí) „vyznati musí každý, kdo bez vášně a před-

pojatosti spisy jeho čte, že Hus nechtěl býti než opravcem morální porušenosti a hojných nešvar věku svého, káráje v tom bez ušetření netoliko lid světský, ale i stav duchovní od papeže počínaje až po nejmenší mnichy atd., „stůjtež zde ze spisů jeho některé výňatky, jakýmiž bychom ovšem naplniti mohli několik archů.“

Se zvláštní oblibou a důsledností staví Hus „biskupy a kněze židovské“ (fariseové a zákonníci u něho skoro vždy tímto pojmenováním se značí) vedle „biskupů a kněží nynějších.“ Jako tam ti bránili Pánu Ježíši kázati, tak i jemu nynější. Jako tam ti se rouhali, říkajíce, že Kristus nemá moci odpouštěti hříchy, tak mnohem více že se „růhají křesťanští kněží, říká, že svú mocí hříchy odpouštějí, a že koho chtějí, do pekla pošlú, a koho chtějí, toho do nebes; a ti tíže hřeší, než sú hřešili židovští kněží.“ (I, 225.) A jako oněm vyčítal Spasitel, že pro ustanovení svá přestoupili zákon Boží, tak prý i tito: „Protož když věrní Kristovi učedníci (rozuměj Hus a přívrženci jeho) přestúpí jich přikázání druhdy zlé, tehdy prospú se (prosypou se) kletbami, póhony, kaceřováním; ale když zlí božího přikázání netbají a činí co chtějí, proto jim nemnoho učiní práce, neb sami božího přikázání ne-drží“ (I, 149.). Z toho porovnávání kněží židovských a křesťanských ovšem jen krok byl k tomu, že sebe porovnával s Kristem Pánem, který také, protože „trestal zlost lidskú a zvláště kněžskú,“ mnoho musil trpěti. Za příklad stáj zde výňatek z kázání na neděli IV. v postě, poněkud delší ale zajímavý, jevíť se v něm i mělké Husovo dokazování i způsob, jakým uvykl stavěti sebe naproti arcibiskupovi i papeži, boj svůj co boj za slovo a pravdu Boží řaditi vedle působení Kristova, a výčitku kacířství vraceti odpůrcům svým. Píšeť mezi jiným:

„Ale ještě jest otázka, kterak Kristus jest vymluven, že vedle zákona pro bázeň nebyl jest na hodu beránka? Tu jest odpověď, že ti, kteří sú měli úhlavnú nepřízeň, byli sú vymluveni před Bohem od nestání. A týmž obyčejem, ufám Bohu, jsem vymluven, že jsem nestál v Římě, pohnán jsa, před papežem: prvé proto, že jsem své poručníky postavil, a ti byli sú jímání i vězení, proto že sú pravdy žádali. Druhé, že dále jest z Prahy do Říma, než od zámoří Tiberiadského do Jerusalema. Třetí, že není v zákoně Božím přikázáno, aby tak daleko do Říma lidi darmo pohonili. Čtvrté, že málo jest u dvora papežova Boží pravdy, jižby vedli vedle zákona Božího, Páté, že byh

zmeškal lid v slovu Božím, a ač bych k dvoru přišel, které bych svatosti u něho nabyť? jedině svárův a chtěl-li bych svatoukupčeti. Šesté, žebych mnoho darmo utratil. Sedmé, že pře, kterúzjá vedu, jest proti papežovým obyčejóm a proti jeho moci, *ne od Boha pojčené ale od ďábla vymyšlené*, neb papež Alexander pátý vydal jest bulu na penězích (za peníze), v níž jest zapovídal, aby nikdež v kaplách nebylo kázáno slovo Boží, leč sú na to ustaveny a od papežův stvrzeny. A té buly dobyl jest dobré paměti kněz Zbyněk, arcibiskup Pražský s jinými prelaty. A mnich Jaroslav, *planý biskup* *), ten v poselství jezdil o tu bulu, v níž jest také stálo, že v království českém mnohých srdce jsú kacířstvem zprzněna. A tak bula ta dokazuje, že sú *proti zákonu Božímu učinili* i papež i kněz Zbyněk: papež vydávaje a Zbyněk dobývaje, aby slovo Boží nebylo kázáno svobodně, proti čtení i proti skutkóm spasitele Jesu Krista, jenž jest přikázal učedníkóm, aby šli po všem světě, kážíce čtení každému stvoření. A oni sú kázali všude. A spasitel náš v dnešním čtení kázal na púšti, a jindy na lodí a v ulicích a po městečkách bez kostelův; a řekl učedníkóm svým, aby kázali i po střechách, i mezi ploty i v rozcestí: kterakž tehdy ta bula s *písmem a skutky Kristovými se sjednává?* Nikoli, protože od té odvolal jsem se prvé ku papeži, ale že též i tohoto papeže se dotýká, protože *pravda místa nemá*. Ale druhý kus buly, že mnohých srdce kacířstvem jsú zprzněna v Praze, *móž býti práv v tom na těch, jenž sú buly proti písmu a proti spasení lidskému dobývali a k ní přivolíli*. I co dobrého žádali sú v tom? Jistě v tom jest závist, lakomství, zlost protivná slovu Božímu, a úmysl, aby kapla Betlem byla slova Božího zbavena. Jiní arcibiskupové stavěli kaply, aby v nich kázali; ale nebožčík Zbyněk, jsa naveden od kanovníkův a od farářův Pražských a od mnichův, chtěl jest tu kaplu v slovu Božím zkaziti a tak mně kázání úplně otjíti. Protož poznáv to

*) *Planými biskupy* (světící biskupové, in partibus inf.), vykládá Hus (I. 420), slují prý proto, že „málo v lidu a zvláště svého biskupství prospívají.“ Ať prý jdou kázati tomu lidu, od něhož mají jméno biskupské! Na témž místě pallium ústěpačně vykládá slovem „šle“; píšeť: „Ale pohřichu! již buly neb listy na biskupství, a šle, jež biskup na sobě, když mši slúží, mívá, příliš draho prodávají, takže místo buly kúpil by bibli, a místo šle kúpil by dvanácti apoštolóm, by zde ještě biskupili, sukně! a již bez bul a bez šli nedopustí k biskupství.“

také, proti přikázání nehodnému a proti jich chytré zlosti postavil jsem se, vzav milosrdného spasitele na pomoc.“

„A konečně nestál jsem u dvora papežova proto, abych daro života neztratil; neb všudy nepřítel jest plno, i Čechův i Němcův, jenž mé smrti hledají: nepřítel papežův, nepřítel i kardinálové, ani mě píší kacířem, nikdy neslyševše, ani vídavše. Neb i papeže i kardinálův dotýká se, když se káže proti pýše, proti lakomství, proti svatokupectví. Proto stala by mi se pravda, jako Ježíšovi; a zvláště že jsem shledal svědky křivé i jich svědectví. . . A na listech, jež na mne vydal kardinál soudce, již mě pokládá svůdcí lida a nalezačem bludův. A v žalobě od kněze Zbyňka se pokládá, že všickni věrní křesťané mají mě za kacíře. . . Ale to mi, ufám milému Kristovi, neškodí, aniž mě to mutí; neb vím, že sú jemu kněží též učinili, a konečně ohavnú smrti a ukrutnú umorili, jehož svaté milosti poručil jsem svú při, aby ji dokonal, jakž ráčí.“

„Ale ještě říkají: kéž dostojí smrti a jde do Říma, jako Kristus šel do Jerusalema. Odpovím: Bych věděl, že jest Boží vůle, abych v Římě umřel, tehdy bych šel; a bych věděl, že bych nějaký prospěch učinil, jako jest Kristus lidu potom budoucímu i před sebu svatým učinil: ač jest neprospěl k spasení biskupům, mistrům, kněžím a zákonníkům, jenž sú ho z závisti, a proto že jich hříchy trestal a lidu oznamoval, jako svůdce a kacíře zamordovali. Necht pošl pro mě biskupové a kněží, jakož sú poslali pro Ježíše. Byli sú to počeli Němci, když sú v odění s samostříly, s sudlicemi a s meči přiběhli na Betlem an já káži: ale Pán Bůh zmátl jim cestu, že sú nevěděli co mají činiti, nevhod přišli. Byli sú také na Pána Ježíše biskupové poslali, an káže; ale že hodina jeho byla nepřišla, proto sluhý biskupův raději sú ho poslouchali než jímali: též ještě nepřišla mé smrti hodina, i nechali sú mě až do Boží vůle.“

Takováto řeč zajisté není pouhé kárání mravní pokaženosti, jeť to zjevná vzpoura proti řádu církevnímu od Krista Pána ustanovenému; jest to smělé zřeknutí se vsí poslušnosti církevní opovážlivým se rovnáním k samému Kristu. V tomto místě ale zachoval Hus alespoň mřu slušnosti ve slovech, což obyčejně nebývá; tak kp. mluvě o výroku sv. Pavla, že kdo nepracuje, aby nejedl, dokládá: „Ó hybět kanovníkům, farářům, biskupům i jiným kněžím i prelátům, jenž jedí, žerú, lokají, tučně se pasú, a v

duchovenství nic neprospívají. Svatý Pavle! byť ti nejedli, kteří neprospívají, jistě by mnozí zemřeli: jedné ač za práci počtú hojně pití, neskrovné jedení, jakož jsem slychal, ani objeduce se říkají: Ó kterak mnoho trpíme pro církev svatú Boží! (I. 438).“

A jak snadný důkaz, že biskupové a kněží jsou antichristové! Sv. Jan v 1. ep. kap. 2. dí, že již mnozí antikristové učiněni jsú, kteří „z nás sú pošli, ale nebyli sú z nás;“ a sv. Pavel mluví o „nepřítelích kříže Kristova, jichž bůh břicho jest, kteří o zemské věci stojí“ (Fil. 3.). Na ty dva texty připojuje Hus: „Aj teď máš, že Kristovi nepřítel a tak antikristové jsú, jenž břich pasú a zemských věcí pilní jsú. A kteří lidé více pasú břicho v rozkoši, než biskupové, prelati, kněží a mniši?“ (I. 235.)

A opět píše: „Tak již svět jest v hříchu pohřížen, že věrní kazatelé, jenž písmo Boží ohlašují a přikázání a rady spasitele svého, jsú nazváni bludní kacíři a svůdci prokletí; takže když kdo počne mluvit z písma Božího, ihned psi kusaví řkú: Toť také kacíř!“ „Věrně nynější prelatové a kněží lehce (snad) by Krista shladili, kdyby jim ta řeč stála.“ (244.)

Jinde vyloživ, že Pán Ježíš brání od přílišné pečlivosti o chleb tělesný, ale chleba duše, jenž jest slovo Boží, velí pilnu býti, dokládá: „Ale ďábel naopak: prvním chlebem (těla) netbal by, by se každý objedl; ale druhého chleba (slova Božího) rád by, aby nižádný nejedl ani jiným lámal. Protož nyní pase prelatty, kněží a tu rotu hojně prvním chlebem, aby je zbavil druhého chleba; a oni bojíce se ztratiti prvního, chtějí lid odraziti od druhého chleba. Protož klnú mě, že toho chleba skrze mě Buoh lidu udílí, a lid klnú, aby nepřijímali toho chleba ote mne atd.“ (I., 329.)

Svůdcové Zuzany a křiví svědci proti ní, jež Daniel zahanbil a potrestal, jsou Husovi „dva kněží;“ prodavači, jež Pán Ježíš z chrámu Jerusalemského vymrskal, jsou mu též kněží („v květnú neděli, všed do chrámu, nejprve mocně vymrskal kněží lakomú“ (I, 300), *) smilník v Korintě, jež sv. Pavel vyobcoval, byl mu kněz, k čemuž dokládá: „O by nynější kněží smilní obec

*) Hus užívá nejčastěji collectivum „ta kněz“ neb „ta kněží,“ jako: ta bratř, neb ta bratři (podle ta lodí), čímž ještě patrněji celý stav vysnačuje. Také slova žakovstvo užívá se smyslu: duchovenstvo, clerus, a žák tolik co klerik, zvláště nižšího svěcení. Tak slovo: zákonník značí řeholník.

tak vyobcovala, a ďáblou trápení poručila, jako sv. Pavel, zdá mi se, žeby mnozí kostelé neměli mše do tého dne! (I, 251).“ A mluvě o Heli, „jenž jest měkce své syny káral,“ dí: „Co pak nyní biskupové? sami smilní! A jaký otec, tací synové; on jich netresce, leda na penězích! črt črtu oka nevykline, a zmek (ďábel) oba do pekla vezme (I, 246).“

Nenít vůbec hříchu, o kterém Hus mluví, aby za příklad k němu neuváděl kněží! Tak co Jeremiáš o utrhačích dí, že maso bližního svého jedí (kap. 21.), připomínaje, pokračuje: „nyní již tak jest v obyčej utrhaní vstúpilo, že již ho nemají za hříh. Neb již kněží, ještě chtějí se obleci v mešné rúcho ke mši, a obláčice se utrhají. A po mši k stolu se sejdúc, prvé masa živého se nazerú než vařeného. *A které těžší jest utrhaní, než bližního nazvati kacířem?* A protož nemilostivěji žerú bližního než vařené maso atd.“ „Protož kdo by nechtěl stoliti s utrhačem, nemnoho by kněží zval k stolu; neb ti u stola netoliko maso bližního, jako kněží židovští Kristovo, jedí, ale i kosti zhlozí a zhryzú, neb hlozí svatých druhdy lidí život. A když člověka nemohú kterým zlým skutkem uhaněti, hyzdí jeho úmysl atd. (I, 231).“

A jako nejtěžším utrhaním dle Husa bylo, že jemu vytýkali bludy, tak nejhorším hříchem proti Bohu a největší službou ďáblou bylo, že jemu zapovídali kázati. Svým odpůrcům vytýká, že nemohouce skutek, hyzdí jeho oumysl, sám ale nejen ďábelské skutky jim vyčítá, ale i ve všem ďábelské úmysly podkládá a při tom on jediný má platiti za hlasatele pravdy Boží, oni pak za syny lži ďábelské. Tak v kázání na květnou neděli mluvě o lidu volajícím Pánu Hosanna dí: „Ale když ďábel znamená takú chválu, tak nastrojí mistry, kněží zákonníky, aby osopili se proti těm, jenž tak Boha chválí, aby tito byli kleti; řkúce: My klnem jmenem Ježíše všechny ty, kteří chodí na kázání do Betlema atd.“ A jinde dí: „Aniž od počátka, jakž sú křesťané nastali, mezi křesťany nebylo jest tak jméno Kristovo zavrženo jako nyní, a zvláště od kněží, tak že velmě se protiví, když slyší kazatele, an jmenuje Krista (II, 83).“ A mluvě o večeri veliké, mezi zavrženými, kteří nechtěli přijíti, stanoví tři třídy; třetí nejhorší jsou ti, kteří nejen nepřišli k večeri, ale zjímavě sluhý krále, zabili je. „A tito nejhorší jsú nynější kněží,“ dokládá Hus (II, 381), jenž pro své lakomství hrdlují, žalařují, klnú ty, jenž je věrně volají.“

Zdaž lze Husa omluviti z vášnivě zaslepenosti, když na neděli druhou po Velikonoci (na čtení: Já jsem pastýř dobrý) mimo jiné přílišnosti takto píše: „A tak jest ďábel rozmnožil tu kletbu (excommunicatio), že všudy chce jí zboží kněžím dobývati i brániti, i vešken svět pod ně podkasati, a zvláště aby o kněží před lidem obecným nekázali, jedině což by bylo k jich chvále a póžitku tělesnému. *A tak ktož káže, že kněží jsú bohové, že jsú boží stvořitelé, že mají moc i spasiti i zatratiti koho chtějí, že nelze nižádnému bez nich spasenu býti, že nemá jich nižádný trestati, a že oni mají, co jest nejlepšého snísti, spíti i zedrati, ktož tak káže, ten jest velebný kazatel a ten má kázati; ale ktož káže, aby kněží nesmilnili, lidi nelípili, žen cizích nechali, tomu ihned převzdějí hánce kněžství svatého, zkazitele svaté církve, a že jest kacíř a nemá kázati. Protož klnú, a když jim ta síť ďáblou nestatčí, staví službu (Boží, interdikt), a by mohli, všem by slúžiti Bohu zapověděli (II, 174).“*

Při podobenství o pšenici a kóukoli praví: „Tohoto slova (chceš-li, vytrháme jej) nynější prelatové velmě se drží, a *neumějíce rozeznati mezi kúkolem a pšenicí*, co jest lepšého, více trhají pšenici než kúkol, tupíce více pravdu než křivdu a majíce pravdu za lež a lež za pravdu . . . a tak sú u papeže Jana XXIII. buly dobyly, na níž prikazuje zjevně, aby i zlé i dobré knihy mistra Jana Viklefa spálili, neb je velmě hnětú, že psáno v nich o jich svatokupectví, o pýše, lakomství atd.“ „Nechte obého růsti až do žní: Toho nyní nečiní, *ale trhají pšenici a kúkole nechají růsti; neb lhářov s odpustky čert jest všudy takměř nasál*, a těch velmě prelatové a druží kněží hájejí, . . . a *tak svými haněbnými ustanoveními* súdú i odsuzují věrnú kněží, jakož sú biskupové, mistři, kněží a zákonníci Krista falešným svědectvím odsúdili (II, 59, 60).“

A odpor svůj zakládá na ponuknutí Boží: „A z té Antikristovy pušky (t. j. z moci papežské) byli sú kněží s Pražským arcibiskupem, kněžem Zbyňkem dobyli buly, to jest listu s olovenú pečeti, jenž jest velela, aby nikdež kromě far nekázali. A proti té bule *dal mi Pan Bóh žádost, abych se postavil a neposlúchal*. I kázal jsem s jeho pomocí až do kletby a stavení služby nepravého, a ještě káží, i budu.“ (II, 256).

O biskupech, z nichž prý mnozí „nejsú hodni sviní pástí (I, 408),“ píše u příležitosti slov Páně: Po ovoci jejich poznáte je: „Ovoce prelatské jest: kletba na ty, jenž

káží pravdu, a na ty, kteří *jejich zlého přikázání* neplní aneb jim po jich vůli nedadí. Druhé jich ovoce jest, služby Boží stavení a zapovědění, ješto by mělo býti služby rozmnožení. Třetí ovoce jich jest, zboží hromáždění lakomstvím i svatokupectvím, čtvrté ovoce je smilství, jímž sú velmě zčervěli. A to čtvero ovoce plodí a nesú zjevně, že jsú v něm dobře známi i hlupým lidem;... a tak nejsou ovce Kristovy, jako apoštolé, ale jako vlci hltaví, ovčím Kristovým škodliví; od nichž mají se ovce pilně ostříhati: prvé když křivě klnú, aby se té kletby nebáli; druhé *aby jim nevěřili, jediné v tom, což písmo sv. velí a světi a což rozum zdravý ukáže*; třetí, aby když zjevně zle jsú živi, *svého zboží jim nedávali*. (II, 294).“

A kterakým Hus kázal tónem o papeži, stlj zde místo z kázání na květnou neděli, v němž vypsav pokorný vjezd Kristův na oslici pokračuje: „Aj tak dnes (v dnešním evangelium) slovo od slova papež, biskup i farář má čísti . . . I nevím, kterak by papež to mohl dobře čísti, *ač by snad uměl, neb mnozí bývají papeži, arcibiskupové, kardináli, biskupové, kanovníci i faráři, neumějící v knihách čísti*; kterak mohl by čísti, ano všechno by bylo proti němu? Kristus na osliku, a on na velikém bílém oři neb hynstu, v uzdě zlatem okované, a drahým kamením úzdu prsou i pochvy máje položené, trápce zbarvené u klobúka až do země, a dek, jenž kón kryje, až se i po zemi vleče; před nímž oslici ženú neb mezkyni, jenž na sobě nese tělo Boží, jedúcí druhdy trávu po zemi, *na niž s Kristem nic netbají, ale před papežem klekají*, ano nad ním nebe nesú, a nazývají najsvětějším, a trů se prosíce za obroky, a nohy líbají, ač dopustí-li oděnci žoldněři, jenž kyji stříbrnými chudé od noh tepú. *A on sedě na hynstu směje se tomu, že tak u veliké chvále jest*: a náš milý, tichý, pokorný spasitel jede s velikým pláčem na osliku. Nuž věrný křesťane, rozvaž to v svém rozumu, tak jeda papež následuje-li svého spasitele? Díš-li, že následuje, zklamáš se, jako i v tom se klamáš, mníš-li, že by to tak mělo býti, a věříš-li, že ten papež, tak jeda, jest *otec najsvětější* . . . já již znám z daru Božího, že jest to právě rúhání Kristovo a zavržení jeho písma a praví antikristství (II, 126).“

A s jakou chutí opět a opět vrací se Hus k tomu tvrzení, „že mnozí papeži byli sú kacíři“, a k oné pošetilé bájce o papežce, kterou jednou nazývá Agnes, podruhé Blažena: „že jedna žena byla jest

papežem dvě letě a tři měsíce, a pak jedúc od sv. Petra do Latránu i porodila dítě. Čert ji na papežovo místo a její frejér vsadil atd. (II, 30).“

Jakož jsem pravil, že to svědčí o *malém věhlasu*, když Hus ve vši opravdovosti texty z písma i sv. Otců uvádí na důkaz, že kněží nemají moci stvořitelské a že papež není bůh (čemu zajisté nikdo rozumný neučil a nevěřil), podobně *chudou záři účenosti* na něj vrhá ono přecasté jeho horlení proti tomu, že papeže jmenují „otcem svatým i najsvětějším.“ Dokazuje obširně, že nejsvětější jest jen Bůh, a svatí jen andělé a vyvolení Boží. Jako by který člověk rozumný mohl pochybovati, že oním titulem nepřikládá se papeži ona svatost, kterou Bůh má a jeho svatí v nebesích. *)

Což divu, že při častém dovádění na papeže a kardinály, jež byl jakživ neviděl, dostalo se Husovi nejedné výčitky, že tupí, co nezná; tak prý jednou na venkově po takovém kázání tázal se sprostný člověk: Milý pane mistře, viděl-lis ty kdy papeže neb kardinály, o kterých nám rozprávíš? A když Hus: že nikdá, aniž že si žádá, jich viděti, doložil onen: Proč tedy nám o tom kážeš, a čeho jsi sám nikdy nezkusil ani viděl, proč haníš? Jdi raději do Říma, a tam jim to mluv, ať oni slyší, kterým to patí. **)

Zdržel jsem se trochu déle při citátech ze spisů Husových, aby čtenářové poznali směr a způsob působení Husova, jakož i mohl-li arcibiskup k takovému řádění na kazatelně shovívati a mlčeti. Spolu ale vysvětlá, přisvědčiti-li lze slovům pana vyda-

*) Ještě v pátém století, jak svědčí ku př. listy sv. Augustina a Jeronyma, všem biskupům obecně dáván titul „Papa,“ jakož i: sanctissime nebo beatissime Pater (svatý, blažený Otče) a Sanctitas neboli Beatitudo Vestra (Vaše Svatost, neb Blaženost). Během času jména ta zadržána jen pro stolicí římskou. — Ostatně kdyby chtěl někdo slovičkářsky rozbíratí světské titule (blahorodý, slavný, slovutný, osvícený, nejjasnější atd.), přišel by také k podivným konceům. A což při titulu doktorů filosofie „doctissimus“ (nejučeníjší), neb doktorů lékařství „celeberrimus“ (nejpověstnější), neb doktorů práv „clarissimus“ (nejslavnější)!

**) Tato povídka ovšem nalezlá místa ve spisech husomilovných, kdežto jiné méně pravdě podobné anekdoty se písmem i obrazy opakují i ve spisech nčených, jako ona „pohnutlivá“ povídka o *svatě sprostotě* oné babičky s polínkem, která skrze nosčíslné davy lidstva a četné strážě vojenské, které lid od místa popravy nazpět tlačily, dovedla se protlačit, aby přidala poleno na hranici, a kterou Hus, ač byl *po krk* obložen dřívím a slámou, přece viděti a politovati mohl!

vatele a jiných, že „Hus nechtěl býti než opravcem hojných nešvar svého věku;“ ačkoli to druhé jeho pověření připouštíme: „že káral bez ušetření i stav duchovní, od papeže až po nejmenší mnichy.“ Neboť i neumělost i všeliké hříchy příkládá kněžím, ba i onu útržku přednáší, kterou doposud nejřídceji slychati jest, že zpověď velikých hříchoův zpovídati, a také, *jakož jsem od mnohých slyšel, protože na ně zpověď kněží pronášejí* (II, 325).“

Ať kněží činili tak neb onak, Husovi se nikdy nezachovali. Známo, že když jiné prostředky marnými se ukázaly, vyřknut jest nad Prahou interdikt (stavení služeb Božích), dokud by Hus v Praze byl. A když pro tuto nesnáz jitření lidu, jak se zdá, i proti Husovi se obrátilo, radili mu přátelé jeho, ano i král sám, aby na čas z Prahy ustoupil, což on učinil, ale často potají do Prahy přicházel, jakž sám svědčí: „A já zpoleh na *milosti Boží* a na radě mnohých lidí, *jichž nejsem hoden u paty líbat* (král a dvořané jeho?), když sú hledali mého bezživotí, ustúpil jsem; potom vrátiv se kázal jsem, a opět sem ustúpil: *a vždy sú službu stavili*, a to stavení dáblské že veliký nátisk v lidu činilo atd. (II, 173).“ Pokládal si to Hus jako za pokoření, že musil ustoupiti, a proto tak dováděl na „kletbu a stavení služeb, tuto najchytřejší síť dáblovu“. A přece, když jednou opět za jeho pobytu tajného v Praze nestavili služby Boží, vytýká jim to řka: „A kněží Pražští i s arcibiskupem, věduce že jsem tu, a druží vědévše mne, nestavili sú služby Boží, vedle příkázání papežova, jehož sú na mne dobyli; *a tak sami jsúce neposlušni, služice vedle svých nálezkův, jsú kleti a profáni, to jest kněžství sú ztratili. Amen.* (III, 240).“

(Pokračování.)

Z Ohlasův heberejských.

3.

V dědictví Tvé, Pane, pohané se derou, a co Tobě svato, vše co Tebou dané — lidu Tvému berou.

Berou Tvému lidu práva pravdy Tvoji, na svobodu svatou kal své zloby kydú, jedem duše kojí.

Jedem svým a žlučí roli Tvoji kropí, a Tvé vyvolence stíhají a mučí — v jich krvi se topí.

V krvi svaté topí kroky své a ruce pohané ti krutí, pekel po nauce hyzdíce Tvé stopy.

O již probuď, Pane, Michaela k boji: nech dědictví Tvoje nad pohany vstane silou pravdy Tvoji!

Václav Štulo.

D O P I S Y.

Z Roudnice, dne 21. května 1868.

(Bířmování v Doksanech a v Roudnici.)

Dne 3. května přibyl Jeho Em. nejduš. náš arcipastýř na své visitační cestě z vikariátu Velvarského do Doksan, první to fary vikariátu Roudnického. Zde bířmoval osadníky čtyř farností. Kdo Doksanský chrám Páně viděl, jak velebný a krásný jest, a spatřil, jak k této slavnosti pestrým jarním kvítím a bujným zelením byl okrášlen, přisvědčí, že příjemný dojem učinil na vrchního pastýře našeho. Ale Doksany se staly pro nás i v jiném ohledu letos důležitými. Odhalen tu poklad pro Roudnici a celé okolí Řípské velmi drahocenný. Stalo se to veledušt. kanovníkem Ackermannem z Litoměřic, jenž sem co zástupce kapitoly své zavítal, aby poklonu složil J. Eminenci, zde na pomezí diecése Litoměřické. Při ohledávání oltářů Doksanských prohodil vd. p. kanovník, že tak krásný mramorový oltář jako v Doksanech nachází se i v kostele kapucínském v Litoměřicích, jenž původem svým pochází z chrámu Svatojirského na Řípu. Původní to tedy oltář z doby knížete Soběslava, jenž chrámec na Řípu s oltářem r. 1226 vystavěl! To jest údaj historický, jenž až posud rouškou byl zahalen a tudy dosavadním popisovatelům Řípu znám nebyl (Jirsíkovi, Zapovi). Dalo se sice předpokládat, že Soběslav, jenž chrámec na Řípu na památku vítězné bitvy u Chlumu byl vystavěl a k jeho vysvěcení samého Jindřicha Zdika, proslulého biskupa Olomúckého, pozval, chrámec také přiměřeným oltářem opatřil; ale nebylo ho tuto, aniž se vědělo, kam se poděl.

Mramorový ten překrásný oltář v chrámě kapucínském v Litoměřicích jsem již na své oči viděl a vel. otce řádu kapucínského naň upozornil. Ale jak co majetek chrámu svatojirského na Řípu do chrámu kapucínského se dostal, to jest nám posud hádankou, jež se snad pomocí důst. p. kanovníka Ackermanna, známého to badatele a milovníka starožitností, co nejdříve rozluští. Jest to vzácná památka pro náš památný Říp, hodna, aby povšimnutí nalezla jak u milovníků starožitností a umění českého vůbec, tak i u obyvatelů Řípských a patronatního úřadu i duchovní správy Roudnické zvlášť.

Ve 3 hodiny odpoledne dokončil Jeho Eminence v Doksanech sv. birmování a poobědvav v zámku barona Lexy z Aehrenthalu, majitele téhož panství, ubíral se k Roudnici. Tato byla ten den celá na nohou. Měšťanstvo, v čele majíc svého měšťanostu s p. c. k. okresním jelo as v 15 kočářích až na hranice vstříc, co mezitím v městě shromažďoval se lid k uvítání svého arcipastýře. U brány stanul sbor ostrostřelecký, vedle něho seřadily se cechovní pořádky a zpěv. spolek „Říp“ s praporem, a školní mládež s nedočkavostí obcházela školu, kdy p. učitel zavolá, aby šla do řad. Bylo skoro 8 hodin na večer, když zvonem na věži a ranou z mozdíře dáno bylo znamení, že očekávaný vrchní pastýř přichází. Tu nastal teprve ruch, každý stavěl se na místo a brzy pak zarachotily vozy a Jeho Eminence stál již u brány, vítán jsa městskou radou. Průvod slavnostní se hnul: nejdříve počestní cechové se svými prapory, pak sbor ostrostřelecký a „Říp“ s praporem; za nimi, obklopen zástupem lidí, kráčel vrchní pastýř náš pěšky celým městem až ku proboštskému chrámu. Každý tichý pozorovatel, vida to překrásné skupení lidí všech tříd a stavů a u prostřed vznešenou hlavu Jeho Eminence, vynikající nad všeliký zástup — pocítil pravdu antifony zpívané druhý den v chrámě: „Ecce sacerdos magnus, ejhle velekněz!“

Náš chrám sám v sobě velebný a jarním květním bohatě ozdobený příjemně dojal každého příchozího. Uděleno bylo pozeňování s nejsv. Svátostí, a na to ubíral se Jeho Eminence do bytu svého, v zámku knížete Ferdinanda z Lobkovic uchystaného, provázen jsa četným duchovenstvem a všemi sbory a spolky městskými. Na zejtří dne 4. května v 8 hodin z rána sloužil arcipastýř náš v chrámě mši sv. a oslovil shromáždění dojemnou řečí obrav si za

předmět svého rozjímání slova u sv. Matouše 18, 3.: *Nebudete-li jako pacholata, nevejdete do království nebeského*. Vylíčil tu povahu nevinného dítěte a poukázav zvlášť na jeho: *pokoru, upřímnost a cudnost*, napomínal, abychom i my byli 1. *pokornými* t. j. poslušnými zákona Božího a církevního, 2. *upřímnými* před Bohem i před lidmi, a 3. *cudnými*, chceme-li vejíti do království Božího.

Dopoledne birmování byli dospělí, odpoledne školní mládež. Obou bylo 9 set. Odpoledne konal domácí p. kaplan Fr. Rošický u přítomnosti Jeho Eminence křesťanské cvičení o milosti Boží vůbec a milosti posvěcující zvlášť, již krom *modlitby* a *poslouchání slova* Božího obzvláště svatými svátostmi dosahujeme. Děti vykládaly příležitostně obřady sv. birmování. Bylo 7 hodin večer, když jsme z chrámu Páně domů se vraceli, a tu J. Em. p. kardinál projevil přání, že by rád i okolní kaple navštívil. A za nedlouho byl již na cestě. Při této příležitosti navštívil i hřbitov, novou školní naši budovu, a pak i proboštství, které před 11 lety ještě takřka v ruemech leželo a jen neunavnou plíí důstoj. p. vikáře Krále, býv. probošta Roudnického obnoveno bylo.

Druhý den udělováno sv. birmování osadníkům Bechlínským a Račiněvským až do jedné hodiny s poledne, a ve středu doprovázen četným zástupem a sborem ostrostřeleckým až k Božím mukám za město, ubíral se k Černoušku, odkudž mu četný zástup osadníků na koních vstříc přijel.

Račiž Bůh slíti nejdůst. arcibiskupa našeho i na další jeho cestě visitační, kterou po Kladsku konati zamýšlí. R.

Z Červené Řečice 20. května 1868.

(Vzorný učitel Tomáš Špuch †.)

Mezi jinými pěknými povídkami spisovatelky Boženy Němcové nalezá se také povídka: Pan učitel. Povídku tuto zapůjčil jsem bývalé mé školačce, kteráž odvádějí knížku pravidla: „To jest celý náš pan učitel; čtouc povídku měla jsem za to, že o něm byla psána.“ I mně se jinak nezdálo, když jsem povídku tuto četl. Bohužel! tohoto dobrého učitele, Tomáše Špucha, vzorného učitele v Červené Řečici, není více mezi živými; mrtvicí raněn, zemřel 8. února t. r. 55 let star. Byl to zvláštní muž, jakých jen velmi pořádku se nalezá, — pravý vzor katolického učitele. Nemaje dítek vlastních věnoval všechnu péči a lásku dítkám jemu svěřeným, mezi nimiž

dliti, s nimi se obíráti, bývalo největší jeho radostí a potěšením. Uměl k dítkám se snížiti, s nimi mluvit a vše jim znázorniti tak, že i dítky méně schopné a školu roztržitě navštěvující vynikaly. Zvláště pak dítky opuštěné, dítky chudých a nedbalých rodičů, měl na starosti; býval jsem toho svědkem, jak s takovými dětmi nejednou ještě po škole opakoval, papír jim daroval a všemožně se snažil, by alespoň čisti a nejhlavnějším pravdám sv. náboženství se naučily. Sv. náboženství bylo jemu prvním předmětem, na jeho základě stavěl on celé své vyučování, k nábožnosti vedl a povzbuzoval dítek slovem i příkladem, úplně jsa přesvědčen, že jen tam hojněho prospěchu ve vychování dítek docíliti lze, kde toto o pevné základy sv. náboženství se opírá, jak to i veřejně, v ohrazení proti oddělení školy od církve, od něho sestaveném a ode všech farních p. učitelů vikariatu Pelhřimovského podepsaném, jest vyslovil.

Výtečné jeho schopnosti, jeho pilnost, jeho všestranná vzdělanost, nezůstaly neuznány od vyšších jeho představených; projevil jim svou spokojenost svou mnohými pochvalnými listy. Před dvěma lety byl od nejdůst. konsistoře Budějovické vzorním učitelem jmenován, ačkoliv již jeden vzorní učitel ve vikariátu se nalezal. A ještě po jeho smrti došel sem pochvalný list od vys. c. k. místodržitelství. Tohoto vyznamenání byl on v pravdě hoden. Vynikal v literárním umění, tak že, ačkoli pro hlavní školu skoumán nebyl, nicméně v každé 4. třídě hlavní školy přednáseti mohl, a nabýv na varhanické Pražské škole, kde při veřejné zkoušce první odměnou poctěn byl, vzdělání v hudbě, byl i výborným znatelem a milovníkem hudby kostelní, a co nejpilněji, se zvláštěním zalíbením cvičival dítky v zpěvu církevním. Co však zvláště jej tak šlechtilo a milování hodným činilo, jest, že při všech těch svých vědomostech byl vždy skromný, pokorný a úslužný, přispívaje ochotně radou a poučením svým podučitelům a vůbec každému, kdo rady a poučení jeho sobě žádal a potřeboval.

V pátek 7. února vracel se po mši sv. od pohřbu ze hřbitova domů pravil ke mně, že mu není dobře, že jej bolí hlava, ano že cítí jakési brnění v ruce, tak že se bojí, by to nebyly známky mrtvice. Přimlouval jsem mu, by jak přijde domů hned ulehl a pro lékaře si poslal, že na místě něho ve škole pobytu; ano

doprovodil jsem jej až do jeho bytu, a u mé ještě přítomnosti upravila jemu manželka jeho postel, by si lehl. Než sotva že jsem odešel, nedal sobě nikterak brániti, a potáčeje se, pospíchal po schodech do školy ku svým dítkám. Přišel tam, a pochváliv jich, že dobře se chovaly, velel okno otevřít, chtěl ještě něco mluvit, — v tom však sklesl k zemi, a nepřišel více k sobě, tak že se jemu toliko svátost posledního pomazání uděliti mohla.

Jak milý a drahý byl zemřelý svým spolubratrům, toho důkazem jest, že vzdor velmi špatné a nepříznivé povětrnosti 16 pánů učitelů, z nichž někteří 3 až i 5 hodin cesty domů měli, k pohřbu se sešlo. Veliké bylo pohnutí četné shromážděného zástupu, když pan děkan v pohřební řeči o zásluhách nebožtíkových se zmínil, — všichni želeli ztrátu toho výtečného muže.

Druhého dne po pohřbu p. učitele pochován byl vedle něho jeho jedenáctiletý žák. Pomníky, postavené na hrobech jejich posvěceny byly 12. května. Dejž Bůh, by dobré směř, které zemřelý učitel za svého 13letého pobytu v Řečici do srdcí mládeže rozšířoval, požehnaného ovoce přinášelo. *St. A. F.*

Z Čibuse u Smiřic dne 5. května 1868.

(Nový kříž, zvon a zvonice v Hubileších.)

Obec Hubilesy neměla posud ani kříže ani zvonice, těchto okras a známek každé obce katolické. Jednalo se sice již před lety o věci té; avšak teprv horlivé snaze nynějšího p. představeného obce Jana Duška podařilo se dílo to v skutek uvést. Nejdříve určeno k tomu účelu tak zvané příjemné, kteréž noví hospodáři dle starodávného zvyku odvádějí do pokladnice obecní; pak učinil p. představený po předešlém oznámení ve společnosti ještě několika příslušníků obecních sbírku po domech, kteráž vypadla nad očekávání dobře, i jediný nekatolík v obci usedlý složil ochotně příspěvek peněžitý, a pak samochtě opět pomáhal dopravovati kamenný kříž na místo proň určené; podobné účastenství brali i jiní nekatolíci údobí jiných obcí osady zdejší na podobných podniknutích, ač k tomu vyzvání nebyli. Dejž Bůh, aby toto počínání jejich bylo radostným znamením lepší doby, žádoucího zblížení a konečného spojení jejich s tou církví, od kteréž se předkové jejich byli odloučili. Dne 3. t. m. na den Nalezení sv. Kříže byl nový kříž od p. far. V. Sováka po přiměřené řeči posvěcen. Účastenství jak domácích tak i přespolních při slavnosti bylo veliké, po-

časi překrásné; z blízkých Smířic přišel četný průvod se zpěvem, jakož i ze sousední osady Černilovské s p. farářem A. Cittou. Pěkný kříž v slohu gotickém jest dílo p. Korála, sochaře v Hořicích a stojí 189 zlatých r. č., zvon, vážící 84 libry, ulil zvonař K. V. Paul v Hradci Králové za 115 zl., veškeré výlohy s postavením kříže i zvonice spojené, nepočítaje v to útraty cestovní a povozy a jiná vydání, která nesli jednotlivci z ochoty, páčí se na 370 zl.; značná to výloha pro obec ne velmi zámožnou, čítající jen 33 čísel. Dejž Bůh, aby co takto vydali na statech časných, vrátilo se jim s úroky stonásobně na statech nebeských. Dle doslechu chce ještě jedna obec osady zdejší, která posud kříže a zvonku nemá, povzbuzena jsouc příkladem obce Hubilesů, postaviti též kříž a zvonici. Oběti, jakéž tyto a mnohé jiné obce dle zpráv Blahověsta na podobná podniknutí přinášejí, jsou jistě potěšitelným znamením, že víra a zbožnost u našeho lidu ani v tomto čase nevěry a vlažnosti dosud nevyhynuly. Dejž Bůh, aby nevyhynuly nikdy. J. D.

Z Polska dne 7. května 1868.

(Různé zprávy z Polska.)

Dne 8. ledna t. r. zesnul v Pánu cti-hodný a vůbec vážený kněz Kus, farář v Zebricích (v Haliči), 80 let starý. Mimo správu duchovní zabýval se též truhlářením, i dosáhl v řemesle tom veliké zručnosti. Až do smrti své těšil se stálému zdraví. Předvídaje nastávající poslední hodinku, dal si přichystati hrobku, rakev pak vlastníma si udělal rukama. Když se však do ní položil, shledal, že by mu byla úzká a nepříhodná, i daroval ji jistému vesničanu, jemuž v tomtéž čase zemřela manželka. Po několika dnech počal zase novou rakev dělati, a sotva ji dodělal, povolal ho Pán Bůh k životu lepšímu. —

Mimo Radamskou, kteráž skutečně jest pokřtěna u panen (ss. Sacram.) Lvovských dne 10. února t. r., zavdavši dříve příležitost tolikerého křiku a hluku říšské radě a novinám Vídenským, stalo se na mnohých místech v Haliči podobně, že navzdor vůli rodičů mládež židovská, jmenovitě ženského pohlaví, přijala křest sv. Podotknu aspoň některé. Lonského roku dvě sestry, dcery bohatého obchodníka z Tarnopole, opustivše skrytě rodný dům svůj, utekly se k jistému faráři (lat. obr.), žádající o pomoc proti zuřivým přibuzným svým, a prosíce jej, by jim radou byl, kterak by po-

křtít se dāti mohly. P. farář je odevzdal do kláštera Milosrdných sester sv. Vinc. v Zalozcách (okres Brodský), kdež vyučeny všemu, čeho jim potřeba bylo, staly se údy církve katolické. Nato ihned dostaly se za švadleny do domů polských velkostatkářů.

Jedva ty odešly, přihlásily se opět dvě u fortuny dotčeného kláštera; jedna 19letá dcera vinopalníka, druhá dcera zámožného obchodníka v obilí, 20 roků stará, provdaná za mohovitého a mladého vdovce, jehož ale po 2 týdnech po svatbě opustila. Obě již před 3 měsíci měly a mohly býti pokřtěny, ale — jakých těžkostí a překroští zakusiti musely! Potřebovaly totiž rozličná vysvědčení a dovolení, a páni mnoho prý protivenství jim nastrojili k vůli darům a slibům židovským. Protahováním tím chudý klášter, nemoha postačiti posluhou ani hlásícím se nemocným a sirotkům, chudnul, maje živiti ještě osoby, kteréž by rády, kdyby mohly, pro sebe na venkově pracovaly. Podotknouti sluší, že přebývání té provdané bylo pro klášter tím obtížnější, ježto těhotna jsouc, syna tu porodila, jemuž na křtu sv. na žádost její dáno jméno Marian.

Jak mnoho ale za to snášeti musí ubohé sestry od zarytých židů, nelze mi ani vypsati. Mimo rozličné a špinavé pletichy a pomluvy a překážky v hospodářství jednou ti židé napadli procházkou jdoucí sirotky, mezi nimiž byla též jedna novokřtěnka. Kdyby byl nebránil tomu přítomný kněz kapucín, jehož se pronásledovaná dívka za pás chytla, než na křik dítek druhých více katolíků přiběhlo, snad by ji byli zuřiví židé zabili. Více ještě strachu způsobili pannám titěž lidé, když po žebráckých vpadli na první poschodí klášterní, kdež spávala nadřečená děvčata pohromadě se sirotky. Že by se tu byl ulekl každý, není pochybnosti; jaké ale bylo ustrnutí slabých sester a přísluhujících jim v klášteře žen vytržených ze sna zvoněním, plácem a křikem běhajících po chodbách skoro nahých, strachem se třesoucích sirotek, každý snadno se domyslí. Zajisté kdyby křestan cos podobného učinil židu křemáři, v žaláři by se octl. Potomkové otce Abrahama, opavavše všecky hospody, mlýny, vinopalny a pivovary, mosty a rybníky, cla a živnosti, všecken obchod a mnohé statky, dovolují si všecko; v Haliči (pravé to Galilei, zemi mlékem a strdí pro židy tekoucí) jsou jim všickni příchyni. Na žalobu panen klášterních nemohli prý páni vyhledati para-grafy k potrestání zločinců, a tak vše zanecháno soudu Božímu.

Co se týče působení Milosrdných sester v Haliči, třeba podotknouti, že mají mateřský dům v Krakově a asi 20 domů na venkově, v kterých mnoho tisíc chudých chorých nachází útulku, opatření, léků a t. p. a mnoho děvčat vychování až do 18. roku. Tak k. p. v Založcích (dům ten jest jeden z chudších) v minulém roce ošetřily sestry přes 300 nemocných obojího pohlaví bez rozdílu náboženství a národnosti (celkem více než 3000 dní), a 25 chudých děvčat má tu právě mateřské vychování a vyučování přiměřené jich stavu a budoucnosti. Všecko to úplně zdarma děje se i beze sbírek; 3000 zl. příjmů z pronajatého statku musí stačiti na všecko. —

Tridenní pobožnost z nařízení sv. Otce konala se u nás v chrámech lat. obř. veřejně a slavně s kázáními. Lid se zpovídal a přistupoval k stolu Páně, modlil se a prosil Hospodina za ubohé bratry podrobené jhu moskevskému a skládal dle možnosti dárky pro sv. Otce. Bohužel ne tak bylo mezi Rusíny, jelikož jejich správci duchovní odbyli všecko potajmu, aby snad neurazili caře, ke kterémuž vůbec projevuje se veliká náchylnost. Lid rusínský teprv později se dozvěděl, že minulé neděle konala se pobožnost v jejich chrámu za sv. Otce a potlačovanou církev. Tak již pokročila ruská propaganda!

Zajisté již víte, že Kuziemojskoj, kanovník Lvovský (rit. ruth.), známý rusofil, vyvolen byl od caře za biskupa v Chelmě (v Kongresovce). Volbu tu po návrhu Lvovského arcib. (rit. ruth.) Litwinoviče sv. Otec potvrdil.

Podlašský biskup (v Kongresovce) Benjamin Szymanski řádu kapucínského, jenž cařským úkazem svého úřadu byl sprostěn a zavřen v kláštere Lomžském, zemřel tam dne 15. ledna t. r. *M. Smoleński.*

V Nové Praze v Americe, 13. dubna 1868.

(Prosba o českého kněze.)

My v účtě podepsaní výborové české osady „Nová Praha“ v státu Minnesota Severní Ameriky osmělujeme se ctěným časopisem „Blahověst“ naznačiti velebnému duchovenstvu českému opuštěný svůj stav a prositi o laskavou pomoc. Již přes 2 leta toužíme po upřímném knězi našeho mateřského jazyka, který by nás i dítky naše cvičil a udržoval ve svaté víře našich otců a vedl cestou spasení. Dvě leta již neslyšeli jsme slovo Boží v naší národní mluvě, naše dítky neobdržely cvičení ve sv. náboženství. Kdyby opuštěnost tato měla trvati déle, utrpení bychom zajisté zkázu na duši své. Již před rokem obrátili jsem se s povole-

ním nejdůst. pana biskupa St. Paulského soukromně s žádostí o českého kněze do staré vlasti, a těšili jsme se na brzký příchod jeho. Jelikož ale nikdo nepřichází, uveřejňujeme touto cestou snažnou svou žádost, aby se některý horlivý vlastenecký kněz ustrnul nad duchovní bídou opuštěných krajanů a ve jmenu Božím přispěl co dobrý pastýř ku pomoci osiřelému stádu. Kdyby některý z českých kněží pohnul se úpěnlivou prosbou naší a chtěl se státí duchovním otcem naším, nechť nám laskavě co nejdříve oznámí rozhodnutí své, by se bližší potřebné dorozumění státí mohlo. Kéž by dobrotivý Bůh brzy vyplnil vroucí prosbu naši! Trváme s hlubokou úctou Jan Brož, Frant. Kolář, František Wrabek, v zastoupení celé osady Svato-Václavské. Dopis může se zaslati pod adresou:

Mr. John Brož

New Prag Post Office Oral

Scott County, — Minnesota U. S. Am.

KRONIKA.

Z Prahy. Svátost *biřmování* udělovati bude J. M. světicí p. biskup v sobotu před hodem Svatodušním, dne 30. t. m. u sv. Klementa na Starém městě študujícím vysokých a středních škol Pražských českého jazyka v 8 h., německého pak v 10 hod. Ostatním věřícím bude udělovati svátost biřmování J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup v hlavním farním chrámě u sv. Mikuláše na Malé straně, v touž sobotu, jakož i v neděli svatodušní vždy o 4. h. odp., v pondělí pak a v úterý svatodušní vždy v 9 h. ráno a v 4 h. odpoledne. — V sobotu 30. t. m. v den to jmenovin J. Vel. cis. Ferdinanda bude J. Emin. nejdůst. pan kardinal sloužiti u Všech Svatých na hradě o 9 h., v neděli pak svatodušní o 11 hod. slavnou pontifikální mši sv. — V týž den bude večerním požehnáním a chvalozpěvem sv. Ambrože ukončena letošní „májová pobožnost.“

— J. Em. nejdůst. p. kardinal povede o slavnosti Božího Těla slavný průvod na Hradčanech, a odebere se pak 13. června na visitaci do Kladska, odkudž se teprv 2. srpna do Prahy navrátí, pročež svěcení kněžstva letos udělovati bude J. M. světicí p. biskup a sice d. 19., 22. a 25. čce.

— Pobožnost *40hodinná* bude se dále konati od 26—29. t. m. u sv. Petra na Poříčí, d. 30. a 31. května, 1. a 2. června u sv. Salvatora v semináři, od 3—6. června u P. Marie Vítězné (u býv. Karmitánů) na Malé Straně.

— *Biřmovanců* ve vikariátu Budyň-

ském a Roudnickém (viz Blah. č. 11. str. 178) od 26. dubna do 11. května bylo 9670, a sice v Tursku domácích 162, Lipšických 140, v Minicích domácích 319, Chvatěrubských a Zeměšských 501, ve Velvarech dospělých 637, školní mládeže 156, Chržínských a Nelahozeveských 332, Vepřeckých a Hobšovických 407, v Kmětiněvsi domácích 243, Charváteckých a Budenických 563, v Budyni domácích 893, Ječovických 262, v Doksanech domácích a z Dolánek 321, Libotejnických a Počáplských 367, v Roudnici dospělých 379, školní mládeže 528, Bechlinských a Račiněvských 792, v Černoušku 558, v Vlněvsi 242 a Cítovských 291, v Lužci 278, v Klomíně domácích a z Obríství 441, Veltruských a Hostínských 549, v Hoříně domácích a Vrbenských 309.

— Z Vršovic. Výnosem cis. kr. místodržitelství ze dne 22. března t. r. po návrhu učiněném nejduš. k. arcib. konsistoří povýšeno dosavadní samostatné beneficium Vršovické u Prahy za faru, a ustanoveno, aby celá část král. Vinohradů od býv. Černokostecké silnice k jihu, do údolí Nuselského se rozkládající a dříve k faře Michelské příslušející, k nové faře Vršovické přidělena a přifařena byla. Zároveň stal se místní duch. správce vp. Leop. Urban prvofarářem Vršovickým.

Z Vídně. (6. května.) A Předeshlou sobotu dala se v c. k. hradní kapli sv. Josefa po tichu dojemná slavnost, která dokazuje, že v vznešené panující rodině posud sv. náboženství za základ všeho blaha se pokládá. Její cis. výsost arcivévodkyně *Gisela* slavila první své sv. přijímání. K tomu cíli byla kaple sv. Josefa kvítím tak ozdobena, že se háji květinnému podobala. Dr. L. Mayer, dvorní kaplan, učitel náboženství císařských dětí, sloužil o půl 8. hodině tichou mší svatou, kterouž nejen vznešená komunikantka, ale i J. V. císař pán s arciv. Františkem Karlem v kapli samé, a J. V. císařovna matka s arcivévodkyní Žofií na oratorium spolu slyšeli. Po sv. evangeliu přikročila princezka k oltáři a vyznávala slavně svůj křestní slib, svou křestní svíci v rukou držíc, t. tu, která ji před dvanácti lety při křtu svatém co význak světla víry rozžžata byla. Po přijímání kněžském přijala pak i mladá arcivévodkyně ponejprv *nejsvětější Tělo Páně* s dojemnou a vroucnou nábožností; po ní přistoupili k stolu Páně i J. V. císař pán i arciv. František Karel. Po mši sv. činil dr. Mayer krátkou řeč, která tuto zajisté

krásnou a pamětihodnou slavnost ukončila. Ten den pak obdržel na památku krásné mešní roucho, kteréž byla arcivév. *Gisela* sama vyšívala.

— O theologické učenosti novinářů Videnských podala „Vorstadt-Zeitg“ nedávno makavý důkaz. Vysvětluje totiž čtenářům svým původ „modrého pondělku“ pravi: Slavení modrého pondělku jest obyčej prastarý zakládající se v obřadech církevních. Neboť za starodávna se každý pondělek v postě pokrývaly oltáře a kazatelny modrým sukmem! K tomu doložil církevní jeden list tuto poznámku: My doporučujeme tímto pana redaktora „Vorst. Zeitungu“ za profesora křesťanských starožitností! — Dr. Mühlfeld zemřel 24. t. m.

Z Bavorska. Ve Würzburgu dne 15. dubna v Pánu zesnul Lengfeldský farář *Rückert*, jež celých 32 let byl redaktorem známého časopisu kazatelského „*Philothea*“.

Z Badenska. A (K jakému cíli a konci směřuje odloučení školy od církve a podrobení je vládě světské.) — To jeví obzvláštní a u lidu vzdělaného neslýchaná událost v *Manheimě*, zpáchána v svatý týden r. 1868. — Žákyně vyšší dívčí katolické školy, které se k sv. přijímání připravovaly, byly náhle obeslány, aby se dostavily do své školní třídy. Rodiče netušíce nic zlého poslali je. Sešlo se as 100 dívek *dvanácti* — až i *čtrnáctiletých*. Když všechny pohromadě byly, tu nastojte! byly po návrhu dr. Zeroni, úda školního výboru *Manheimského* a pod záminkou, zdali by sezení v školních lavicích jim v vzrůstu neškodilo, prohlíženy způsobem, všecken mravní cit urážejícím. Byly totiž jedna po druhé pomoci jednu přítomné učitelky svlečeny do naha až po pás, a od lékaře vyšetřovány, jako se to jen na trzích otrockých v *Cařihradě* posud děje a až do nedávno v městech amerických dalo. Nic tu nespomohlo zardění stydlivých dětí, z nichž mnohé již vyššího stupně tělesné dospělosti dosáhly, nic pláč a nářek jejich, nic to, že pod stoly a lavice zalézaly, aby se hrubému a nestoudnému jich obnažování a dotýkání vyhnuly. Mocně vytaženy a svlečeny byly, tak že na mnohých i šaty roztrhány byly. Rozhořčení nad takovým barbarským jednáním s dítkami v útlé mladosti se nacházejícími u rodičů jich bylo veliké. Slušné a spravedlivě se tázali, proč se tak nedělo s žákyněmi ani protestantské školy, ani vyšší dívčí školy měšťanské? Či má jen katolická mládež takového hrubého, víc nežli helotského nakládání snášeti a urážena býti

na citu počestnosti ve věku, kterýž největší šetrnosti vyžaduje? Dobře se táže A. P. Z. *Všeobecné augšburkyně*, proč o takové kulturní proceduře liberalismu novověkého mlčí, aniž se ospravedlňuje? Ci se sama za to stydí a raději mlčením to udusiti chce? — Pamětihodno jest i to, že ač rodičové, jichž se týče, proti takovému barbarskému nakládání s jich dítkami stížnost vedli, vláda bádenská, aspoň co se ví, posaváde nic proti tomu neučinila. A tato případnost není jediná, z kteréž se může souditi, k jakému cíli odloučení školy od církve konečně vede. Protož, rodičové svědomití, „pozor!“ — „Podle ovoce jejich poznáte je!“

Z Říma. Dne 19. t. m. byl pochován v listech těchto často jmenovaný kardinal *d'Andrea*, jenž náhle zemřel. Sv. Otec byl přítomen zádušní mši sv. a sám vykonal absoluci.

— (*Před 20ti lety a nyní.*) Za nynějších dob vše tak úchvatně se žene a se mění, že obyčejně dnes zapomináme, co se včera dělo, a co nedávno všeobecně se uznávalo, dnes se zavrhuje, a to často od týchž lidí. V tom ohledu má ku př. přehlížení novin z dob minulých mnohou zajímavost u porovnání s přítomnými náhledy o této věci. V následujícím něco na úkazku.

Známo jest, kterak v r. 1848 revoluční strana pod Mazzinim a Garibaldim dovedla to v Římě až k vypuzení papeže Pia IX. a k zavedení republiky, jejímužto řádění konečně vojsko republiky francouzské učinilo konec, dobyvši Říma. Papež byl tenkrát ve vyhnanství v Gaetě, a v jeho jménu zatím přijali od Francouzů vládu jeho ustanovení zástupci. Jednalo a žádalo se už tehda od tak zvaných liberálů francouzských, aby se prý zavedly v Římě „svobodomyšlné instituce,“ to jest parlamenty s rozličnými přívěsky, co v Římě nazývati si oblibili „sekularisaci.“

Známý list Pařížský „*Journal des Débats*“ odeslal tenkrát jednoho z předních redaktorů svých co korrespondenta do Říma a tento, pan Lemonie, mezi jinými dopisy svými zaslal i následující, jistě až doposud pozoru hodný list z Říma, jenž v zmíněném žurnálu s datům 14. října 1849 byl vytištěn. Ani spisovatel listu ani uvedené noviny nestranily zajisté nikdy katolictví, a nelze je tedy odbyti oblíbenou frásí „klerikálů nebo ultramontanů.“ Zní pak dopis ten v překladu takto:

„Musíme se rozhodnouti: chce Francie opět stavěti co zbořila? chce červenou

čapku (republiku) vztýčiti opět na místo kříže? Jistě ne; znovu zřízení papežství zůstává vždy naším cílem. Avšak papežství musí opět býti ustaveno buď úplně aneb nic. Odpovědi mi snad mnozí: proto jsme sem nepřišli, my (Francie) Říma dobyli, abychom s papežem spolu zavedli ústavy liberální, konstituční, jako u nás na severu jsou, abychom zde sázeli stromy svobody, jejichž zaschlé kořeny ovšem i v našich krajinách jen stěží život udržují. Tento náhled jest klam, snad upřímný a úcty hodný, a přec jen klam, který nás zavádí do říší stínů; neboť se klameme při tom ohledně povahy, obyčejů, vychování a potřeb zdejšího lidu, klameme se ohledně polohy zeměpisné a klimatické i ohledně dějin. Opakuji to, *kdo chce papeže, musí jej chtíti neodvislého, suverenního.*

„*Il papa netto,*“ papež celý: každá jiná snaha jest přelud. Mámeť zde co činiti s dvěma mocnostmi, různými sice, ale tak srostlými, že nemožno více je rozloučiti. Jest nám zde bojovati proti převaze větší moci a proti svatosti. Čas na tom nic nezmění: postupujte si jak chcete, zde nedocílíte úspěchu, a na konec octnete se na témž místě, odkud jste začali. Církev jest trpělivá, protože jest věčná: patiens quia aeterna. Svým snášením vás unaví, onať může čekati, a bude čekati, pořád čekati, vy zatím sešedivíte, sestárnete. Čas náleží jí, protože ona časy nečítá. Nic neskloní a nezlomí její moc trpění, tuto skrytou, vytrvalou, zoufalou sílu věřícího lidu, zbožných paní, dětí, kněží, tuto sílu slabosti, jak by se říci mohlo. Vy žádáte od církve, co učiniti nemůže a nesmí; aby sebe samu zmařila. Víť církev, že sekularisace, jakou žádáte, nevyhnutelně by vedla k jejímu svržení. Snad že se ta sekularisace jednou přece provede, ale nežádejte, aby církev sama vrhala se s trůnu do záhuby, nechťějte od krále, by povrhl svou korunou, od vojína, by zbavil se své zbraně, od majitele, by v plen dal statek svůj.

„Dobrovolně vám tedy církev moc svou nevydá: chcete jí ji odejmouti? Jest něco, co těžší jest než dobytí Říma, než ztéci hradby a útokem hnáti proti dešti kulí a granátů, a toto jest: dobytí Říma neviditelného, útokem vzíti město Boží, se stínem bojovati, jako zápasil Jakub s andělem. Ne násilím budou se hájiti proti vám, nýbrž trpěním. Zbavíte církev její moci? Což jí po tom, ona vám řekne: vezměte si ji, chovejte si ji, čiňte s ní co

můžete. Ona nebude dbáti vašich činů, onať drží moc, kterou nevidíte, neznáte. Ona bude čekati, neboť, opakují to, ona může čekati. Či chcete ji popadnouti za povinnost vděčnosti? Bláhovi, pak vám mohou odvětit: „my vám nic nemáme co děkovati: vždyť jste to sami (v parlamentě i v novinách) stokrát hlásali, že ne k vůli nám, ne k vůli papeži a církvi, nýbrž k vůli Francii a svobodě táhli jste do Říma!“ Nuže tedy Francie a svoboda hled, co nyní třeba činiti.

„Tato jest tedy *jedna* moc, proti které musíte bojovati. A kdyby jen byla ta jediná! ale s ní sloučena jest moc druhá, která ještě méně se dá chopiti a popadnouti, proti níž nesmíte ani hněvu svému uzdu pustiti, neboť jste jí úctou povinni, poněvadž jest čistá a svatá. Vizte ve vyhnanství bloudícího papeže, toho muže Božího, an z města do města přehá, z kamene na kámen hlavu svou klade! on nestrojí ouklady a intrigy, *on se modlí!* Všecky mocnosti zemské nic nezmohou proti tomu, co on uznává za svou povinnost! Hluk zbraní nepřehluší jeho pokojný hlas, nezkalí čisté jeho svědomí.*) I on jednou měl víru ve svobodu! Když ujal klíče sv. Petra, otevřel jí dlouho zavřené brány a ujav ji za ruku uvedl ji v svět pod korouhvi kříže. Ale svoboda, jakou on chtěl, byla svoboda bez viny a skvrny, ta která hlásá: Pokoj na zemi lidem dobré vůle! Ale když viděl, že se mu z rukou vyvinula, že místo roucha panenského vzala si sukni nevěstky a místo kříže pochodeň, bachanticky se ženouc po světě, když viděl ty slze a zříceniny a krev, značící cestu její: tu počala trápati jej pochybnost, tu tázal se sám sebe, zdali nezavinil, zdali co dobrý pastýř bděl nad svým stádem? Již ale nyní uspokojeno jest svědomí jeho, a zodpovídav se před Bohem což on dbá na odpovědnost lidem? Boží rozkazy on zachovává, jiného Pána a mistra nezná. Musí-li zůstatí ve vyhnanství, zavěsí korunu svou na vrby na řekách Babylonu, a neustoupí moci knížat, říkáje: Hi in curribus et hi in equis, nos autem in nomine Dei nostri, tito doufají ve vozích a tito v koních, my pak ve jménu Hospodina Boha našeho (Ž. 19). Pronásledujte ho, utiskujte ho, a tím mu pomůžete ke koruně nebeské, k mučeníctví, po kterém tolik touží, které stokrát výše

cení než všechno, co vy mu odejmouti můžete.

„Ustaňte tedy, ustaňte zápasiti s touto převahou slabosti nad silou, s přemocí trpělivého beránka nad strašným králem lesů. Papežství náleží k oněm mocnostem, které se nedají předělávati, ono musí projíti svou drahou. Ono musí státi neb klesnouti, ale vždy celé a úplně. Francie na tom nic nezmění: *zde moc její nedovede ničeho!*“

Tak psal laik, ne-ultramontan, před 20 lety, kdysvatý otec Pius trávil ve vyhnanství. A že tuto moc papežství, byť sebe víc ji svíraly, nedovede předělati a zahubitiani Francie ani Italie, ani veškeren lžiliberalismus našich dob, o tom svědčí historie Devátenácti věků tak dobře jako posledních 20 let, to nám zaručuje slovo Páně: „brány pekelné jí nepřemohou!“

— *Co jest občanské manželství?* Na tuto otázku zřetelnými slovy odpověděl sv. Otec Pius IX., když Viktor Emanuel, tehdaž král Piemontský, jej v té věci o radu setázel listem dne 25. července 1852. Papež odpověděl listem ze dne 19. září takto:

„Jestli učením víry, že manželství od Pána našeho Ježíše Krista povznešeno bylo na svátost, a rovněž jest učením církve katolické, že svátost není tu cosi náhodného a snad nějaká ku smlouvě teprv přistupující vlastnost; nébrž svátost náleží ku *podstatě* samé, tak sice, že spojení manželské *mimo* svátost manželství jest zcela *neplatné*; bez svátosti není spojení ono nic jiného leč pouhé *souložnictví* (konkubinát). Občanský zákon, který předpokládá, že se u katolíků svátost manželství od smlouvy manželské rozdělití smí a kterýž se domnívá při tom hájiti platnost manželství, zákon takový odporuje učení církve sv., osobuje si její nezadatná práva a klade souložnictví na roveň se svátostí manželství.“

Král Viktor si také v listu svém u sv. Otce byl stěžoval, že prý duchovenstvo proti zákonu o manželství občanském *agituje*. Načež papež dal za odpověď: „Vždyť pak jsem Vašemu Veličenstvu psal, že zákon onen *není katolický*, a není-li katolický, tuť duchovenstvu nastává *povinnost* poučiti o tom věřící lid, bytby proto jakékoli nebezpečí kněžím hrozilo.“ Ku konci napsal Pius IX. takto: „Vaše Veličenstvo! mluvíme k Vám jmenem Ježíše Krista, jehožto ač nehodným jsme náměstkem, a v Jeho svatém jménu radíme Vám, abyste

*) Jak pravdivá a osvědčená jsou slova tato dnes, po 20 letech!

neudílel potvrzení onomu zákonu, jenž by se stal příčinou tisícerych zlořádův.“

Z Itálie. *Manželství občanské* utrpělo při svatbě prince Humberta velkou porážku. Od 1. ledna 1866 platí totiž v Itálii zákon, že každý občan toliko před světským úřadem vejíti smí v manželství před státem platné (obligatorní manželství občanské). Zákon nepřipouští výminky prážádné, a tudíž i princ Humbert měl v občanské manželství vejíti. Avšak nestalo se; zamyšlený sňatek princův nebyl od municipálního úřadu ani ohlášen, a smlouva týkající se občanských práv manželů byla uzavřena dle starodávného obyčeje toliko u přítomnosti ministra presidenta hraběte Menabrea co notáře, kterýž za tuto práci obdržel odměnu 60.000 franků. Sňatek pak sám byl vykonán dle obřadů církevních u přítomnosti arcibiskupa Turinského.

— „Unita cattol.“ přinášeje zprávu o debatách v panské sněmovně Videašské konaných dává panu hraběti Antonínu Auerspergovi, jenž císaře Josefa II. na výsost vychvaloval, za odpověď tu radu: aby pan hrabě zašel do krypty císařské u OO. kapucínů ve Vídni a tam aby si přečetl nápis, jenž se nachází nad rakví Josefa II.; nápis ten, od téhož císaře samého složený zní: „Zde odpočívá Josef II., nešťastný ve všech svých podniknutích.“

— V dubnu tohoto roku konala se v Turině velkolepá slavnost církevní. V katedrálím chrámě chová se ve zvláštní kapli převzácný poklad, a sice *lněné roucho* (sacra sindon), jímžto ovinuto bylo tělo Spasitele našeho v hrobě odpočívající. Od r. 1453 chovala rodina vévodů Savojských posvátné toto roucho u veliké účtě; nejprv chováno bylo v Chambery, od r. 1532 nalezá se v Turině a jen při zvláštních příležitostech se k veřejnému uctění vystavuje. Naposled stalo se to r. 1842. Letos bylo posvátné toto roucho od 25—27. dubna veřejně v chrámu katedrálím k uctění nábožného lidu způsobem slavným vystaveno. Při otevření skvostné schránky byl přítomen král Viktor Emanuel s celou rodinou královskou a všickni biskupové, jenž se do Turina byli sjeli ku svatbě králov. prince Humberta. Král jakož i všickni údové rodiny jeho polibili svaté roucho. Věřící lid ze všech krajin italských valil se do Turina v tak velikém množství, že za jedinou noc (výstav trval nepřetrženě dnem i nocí) 30.000 lidí chrám katedrálím navštívilo; úhrnem pak ve 3 dnech 250.000 katolíků do Turina připutovalo. Tot zajisté

utěšené znamení, že mezi řádním revolucíků nevyhynula ještě víra ze srdcí lidu italského; zbožní katolíci se z toho radují, nepřátelé pak hněvem zuří.

Z Neapolska. Italský list „Libertá cattol.“ před měsícem přinesl tuto zprávu: V Neapoli přebýval naproti chrámu sv. Voršuly zámožný občan jménem Paradiso, jenž několik církevních statků od italské vlády zakoupil. Sotva uplynulo několik dní po uzavřené koupi, roznemohl se jediný a vroucně milovaný syn jeho, a za hodinu byl mrtev. Otec to považoval za spravedlivý trest Boží, upadl v šílenost a dán jest do blázince.

Z Anglicka. V parlamentu Londýnském přijata byla první resoluce Gladstonova, církve anglikánské v Irsku se týkající. Při tom udála se Gladstonovi ta nehoda, že použil v řeči své několik citátů z protikonkordátních výlevů židovského poslance *Kurandy* ve Vídni, a omylem nazval Gladstone pana Kuranda „horlivým katolíkem.“ Podobně i časopis anglický „Herald“ nazývá Kurandu v úvodním článku „výtečným katolíkem a liberálem cizozemským“ (that eminent foreign Catholic and Liberal). Nemohout bezpochyby osvícení Angličané ani uvěřiti, žeby někdo jsa žid přece chtěl míti rozhodné slovo ve věcech konkordátu s katolickou církví uzavřeného.

Zpráva umělecká.

— Podnikavý kněhkupec a obchodník v uměleckých výrobcích Mikoláš Lehmann v Karlíně č. 17., jehož nákladem vyšly čtenářům našim povědomé obrazy barvotiskové: *Tvář Páně a Marie Panny* i obraz sv. Václava, vydal nákladem svým opět nový obraz v olejovém barvotisku vyvedený. Jest to „*Večeře Páně*“ dle proslulého obrazu slavného mistra italského *Leonarda de Vinci*. Na pěkném tomto obraze spatřuje se Spasitel při poslední večeři za dlouhým stolem uprostřed 12 apoštolů svých poděšených slovy: Jeden z vás mne zradí; všichni mne opustíte atd. Nad míru zajímavé jest vzezření jednotlivých apoštolů a klidná i smutná tvář Páně. Obraz tento, jehož cena jest poměrně levná, bude slušnou okrasou příbytků křesťanských.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

p. Ant. *Horovi*, radovi manž. soudu, svěřeno jest vedení úřadu sekretáře k. arcib. kons.

Milodary. Pro sv. *Otce*: Jan Vít, soused z Benešova u Semil 2 zl.

Na chrám sv. *Víta* v Praze: vp. Jan Vavrouš, kaplan v Chodžově 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. seml
nář. číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupect
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení o čtvrt-
letí a se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

M. Jana Husi sebrané spisy české.

(Pokračování.)

IV.

Však jděme dále. Při vši té nešetřivosti proti všemu řádu duchovnímu, při vši své vášnivosti, s kterou upřílišoval nejčernější útržky proti kněžstvu, byl by Hus přece nikdy neskončil na hranici, kdyby byl zůstal jen při kárání osob a zlořádů v církvi. Bohužel, že se dal zavést, a smělou rukou počal bořit i pravý Kristem stanovený řád v církvi, ano i u víře naproti článkům církve postavil některé bludy své. Poněvadž ale Hus ne ze zásady a ze soustavy, ale spíše v horlivosti boje a odporu proti duchovní vrchnosti upadal ve svá bludná tvrzení, odtud to pochází, že jednotlivé články víry u něho se čtou na větším díle v znění na mnoze katolickém, kdežto bludné jsou všeobecné některé zásady jeho, jichžto důsledné provedení ovšem by zvrátilo i mnohé články, jež on pevně hájil. Odtud to také lze vysvětliti, že Hus při svých nových náhledech zabředl do nedůsledností a nejasností, v nichž ani on ani čtenář nemá svěkla, ku př. jeho výklad o moci klíčů v církvi a odpouštění hříchů. Odtud to konečně též pochází, že Hus zdá se někdy na jednom místě zavrňovati, co na jiném místě (a to v téměř spise) přijímá a chválí. Tak ku př. horlí velmi na některé nepřislušnosti, které se děly ze sv. obrazy a ostatky svatých, a činí to slovy tak příkrými, že v nich zdá se býti obsaženo úplné zatracení všeliké úcty svatých a jejich ostatků a obrazů; kdežto na konci toho pojednání opět obrazy i ostatky svatých míti a ctíti za dobré uznává, a proti světským a příliš uměleckým dílům horlí.

Budiž zde poukázáno jen na hlavní bludy, jež zjevně pronáší Hus ve svých českých spisech; jmenovitě jeho náhledy o

církvi, o hříchův odpouštění, o moci duchovní v církvi, o písmu svatém.

1. Učení o církvi.

Víra katolická nás učí, že „církev svatá jest viditelné shromáždění všech pravověřících křesťanů, kteří jedno učení mají, jedné svátosti užívají, pod jednou viditelnou hlavou, římským papežem.“ Ale tato církev sv. má duchovní obcování čili společenství se svatými v nebi a s dušemi v očistci, kteří také jednou byli oudy církve na zemi, a v tomto širším smyslu rozeznáváme „církev bojující čili rytěrující zde na zemi, církev trpící totiž duše v očistci, a církev vítězná, svatí v nebesích.“ Církev bojující zde na zemi rozdělujeme na církev učící, biskupové a kněží s papežem, a církev poslouchající, totiž ostatní křesťané. — Jak sám Pán Ježíš v podoběnství o pšenici a koukoli, o pannách moudrých a nemoudrých a jinde ukazuje, jsou v církvi svaté na tomto světě a budou až do skonání světa *dobří i zlí*; hříchem smrtelným pozbývá sice člověk milosti Boží a oučastenství duchovního života v církvi, ale zůstává býti oudem církve a pokáním stává se opět oudem živým. Jen zjevné odpadlictví neb veřejné vyobcování vylučuje z církve. Teprv při skonání světa oddělen bude na vždy koukol od pšenice, dobří od zlých: pak ovšem pomine církev viditelná na zemi, pomine víra, pominou svátosti, a zůstane láska a blaženost vyvolených Božích.

Ale slovo *církev* užívá se ještě v jiném smyslu. Na některých místech písma sv. a častěji u sv. Otců mluví se o církvi co o neposkvrněné choti Kristově, jež jest beze vrásky, celá krásná: tu se rozumí všickni vyvolení, kteří dojdou spasení, onen nebeský Jerusaleml, jakž sv. Jan ho jmenuje, království milosti, o jehož rozšíření prosíme. O tuto *neviditelnou církev*, jež obsahuje

všecky svaté a spravedlivé od Adama a Abele až do skonání světa, dlužno rozeznávati od pojmu církve viditelné zde na zemi. A ačkoliv víme, že může někdo, jsa oudem církve viditelné, nebýti oudem církve neviditelné, totiž hříšník nekající, a i naopak: přece kdo jest oudem církve neviditelné to jest kdo dojde spasení, zde na světě o nikom s jistotou říci nemůžeme. Z toho patrno, že církev neviditelná, jsouc známa jedině Bohu, nemůže býti předmětem učení a řádu lidského, a že všechna ustanovení a zřízení, jež Pán Ježíš i apoštolé učinili o církvi, týkají se a platí o *církvi viditelné*.

Tyto rozličné pojmy slova „církev“, jež učení katolické dobře rozeznává, často bývaly pomateny z úmysla neb z nevědomosti. Zvláště ve středověku o církvi neviditelné mnoho psáno; kacíři Albigenští a jiné sekty jakož i jednotliví odpůrci církve římské (jako Viklef) bojujíce proti autoritě vrchnosti církevních, s horlivostí uchopili se učení o církvi co „sboru svatých“, aby tím snáze mohli zavrhnouti soud i rozkaz církve viditelné.

Učení o církvi co neviditelné přijal Hus jak se zdá ze spisů Viklefových. Nepochopiv dobře slova písma o svátosti církve, nemohl snad jako mnozí jiní jeho věku, mnohé neřesti a pohoršení, jakými tehdáž sevřena byla církev Boží, srovnati si s působením Ducha sv. v církvi, a zdálo mu se snad, že vyměřiv pojem církve co neviditelného sboru všech od Boha k spasení předurčených, zachová neposkvrněnost církve, svaté choti Kristovy, neboť pak hříšníci, ač zdánlivě náleželi k církvi, nebyli by oudy církve. Tento pojem o církvi byl později Husovi tím vítanějším, jelikož mu poskytoval i zbraň proti odpůrcům. Jak lehko bylo mu pak, ospravedlniti svou vzpouru a neposlušnost vrchnosti duchovní, když dokázal, že papež, kardinal neb biskup, jenž ho soudili, jsou hříšníci (a důkaz takový byl Husovi velmi obvyklý) a tudíž ani v pravé církvi nejsou; jakž by tedy mohli býti hlavou, pastýři, správci církve, nejsouce ani jejími oudy?

Důslednosti tohoto bludného pojmu vedou ovšem k úplnému zavržení církve, k odstranění veškeré bohoslužby, k zavržení všech svátostí i všech viditelných znaků náboženských, jakž to na některých sektách v Americe a Anglii se dokázalo. Hus, jako vůbec, i zde nebyl důsledný a zastavil se hned na počátku, kdežto Luther, přijav týž výměr o církvi, šel již dále, zavrhl totiž kněžství a pět svátostí; nebyloť mu v neviditelné církvi

potřebí viditelných prostředníků s Bohem čili kněží, ani viditelných prostředků k spasení čili svátostí.

Již ale slyšíme slova Husova: „Protož věz, že prvý Čech, který jest najprve vyložil to slovo řecké: *eklesia*, zle jest rozuměl tomu slovu; protož zavedl jest hlupě tím slovem „kostel neb církev,“ že mnějí, že by choť pána Jesu Krista byl kostel kameňem a církev dřevem ustavený. Ale by byl to slovo *ecclesia* takto vyložil, že *ecclesia* jest *zbor*, byli by ne tak zablúdili. Jiní pak bludí, řkúc, že papež jest církev svatá, a jiní že kardinalové s papežem, a jiní že všichni kněží spolkem, a jiní, že *všichni křesťané*.“ — „Však církev sv. obecná jest *zbor všech vyvolených*, jenž slove choť Kristova.“ — „Ta církev svatá také dělí se na tři strany: jedna strana, církev svítězilá, jenž jsú světí v nebesích; druhá strana církev rytěřící, a ta jest *všichni vyvolení, zde bydlící*; třetí stránka církev spajících, a ta jest všichni vyvolení v očistci trpějící. Prvá strana svítězila, druhá vítězí, a třetí, v čem se zmeškala, když jest rytěřila, od první strany pomoci čeká.“ (I, 25.) „Království nebeské slove *zbor svatých lidí*, jenž jest církev svatá.“ (I, 323.)

2. Učení o svátosti pokání.

Víra katolická učí, že odpuštění hříchů děje se nejprvé na křtu svatém, potom ve svátosti pokání. Hříchy odpouštěti může *jediný Bůh*. Pán Ježíš svou mocí Boží odpouštěl hříchy. A tuto moc, odpouštěti hříchy, dal Pán Ježíš i apoštolům, slíbiv, že kterým oni odpustí neb zadrží hříchy zde na zemi, ty že i u Boha v nebesích budou odpuštěny neb zadržány. Apoštolé a jich nástupci, biskupové a kněží, mají tedy *skutečnou moc* hříchy odpouštěti a zadržeti, mohou tedy *rozhřešovati*, ovšem že to nečiní ze své moci, nýbrž *mocí a jménem Božím*, čili *na místě Božím*. Aby pak hříšník hoden byl rozhřešení čili odpuštění hříchů, musí se z hříchů svých *všech a jednotlivě* knězi vyznati (*zpověď*), musí jich skroušeně litovati, maje úmysl na budoucnost se polepšiti, a za spáchané hříchy dosti učiniti (*lítost a zadost učinění*).

Není článku víry, o kterém by Hus tak často a tak obšírně byl psal, jako o odpouštění hříchů. Opět a opět vrací se ve spisech svých k tomuto předmětu. Patrno, že mělkým dovozováním bludu svého nemohl uspokojiti ani sám sebe. Snad živá jeho víra z mládí nedala mu zavrhnouti svátost pokání a zpověď, jejíž blahé ú-

činky bezpochyby z vlastní zkušenosti znal. Ale vášnivá jeho nechuť proti kněžím, na nichž nechtěl nic dobrého, žádnou přednost osoby neb úřadu uznati a připustiti, zavedla ho k tomu, že jim upíral moc odpouštěti hříchy, ponechávaje jim toliko úřad, oznamovati, že Pán Bůh odpouští. Nepoznával Hus ani to, že nemá-li kněz moci rozhřešiti, nač se mu zpovídati? Diviti se jest opravdu té obmezenosti Husově, s kterou bez ustání vyčítá biskupům a kněžím kacířství a rouhání, protože ve zpovědi rozhřešují, činíce prý se takto bohy. Diviti se jest jeho přepjatosti, s kterou líčí, jakoby všickni kněží *proti Bohu* užívali této moci, že prý si osobují, „koho chtějí poslati do pekla, a koho chtějí do nebe,“ ale že Pán Bůh, když oni rozhřeší, neodpustí, a komu oni zadrží, tomu odpustí.“ Stůjtež zde aspoň některé výpisky z přemnohých. aby se poznalo, jak Hus blud svůj vykládá a odvodňuje.

„Druhý kus tohoto článku jest věřiti, že zasloužením Ježíše Krista všickni hříchové církve svaté jsou odpuštěni. A že kněží *blázni*, *nerozumějící písmu*, chlubí se, že oni, *kdy chtějí*, odpouštějí hříchy člověku, a *kdy nechťi*, neodpustí, a tak že pošlí, koho chtějí, do nebes, a koho chtějí, pošlí do pekla, jakožto mocní klíčníci nebes i pekla, proti takým mluví . . .“ (I, 27.) — „A že lidé klamají se, mnějíce, že kněz, když chce a kterak chce, může hříchy odpustiti, protože hodné jest věřiti, že nemůže kněz odpustiti, když pán Bůh neodpustí.“ — „Zákonník, domnívaje se, že Kristus, co půhý člověk, nemůže hříchy odpustiti, méně zlý byl, než kacíř, řka, že hříchy člověku odpustí.“ — Proto „nás Spasitel nikdy nechtěl říci: Odpustím tobě hříchy, aby nevzal kněz všetečný příkladu, chtě též říkati, jako on: Odpustím tobě hříchy, — ale říkal jest: odpouštějí se tobě hříchové, to věz, od Boha (I, 28, 29).“

Kdo a jak má odpouštěti, píše Hus: „Protož třeba jest knězi, aby *byl živ svatě*, a aby měl klíče dva: jeden jest moc, a ten má zbor křesťanský a *každý kněz věrný*; druhý klíč jest umění rozeznávání hřícha. Protož jest spasitel náš řekl Petrovi, to jest církvi svaté v jeho osobě: Tobě dám klíče království nebeského, to jest moc duchovní a rozeznání, aby otevřel člověku království, to jest že *bude otevřeno, oznámil* takto: Milý bratře neb milá sestro! želíš-li hříchu pevnou vůli, že nechceš více hřešiti, a doufáš-li pánu Bohu, tehdy odpouštěni jsou Boží mocí hříchové tvoji, a království nebeské jest

tobě otevřeno, takže setrváš-li v tom, pójdeš do něho.“ (I, 32.) — „Nemohú (kněží) duše od poskvrny vyčistiti, neb *nevědí, jestli k tomu vôle Boží*, ani vědí, *má-li ten skrúšení*, aniž vědí, *jestli k spasení* vyvolený, čili k zatracení předveděný . . . A tak kdyby čert přišel, vezma na se podobenství člověka, a *zpovídal se*, kněz právě též by jemu řekl, jako i jinému: dávám odpouštění plné ode všech hříchův i ode všech muk, *ač máš-li skrúšení*. A pro to řečení ďábel by vždy v hříše a v mukách zůstal“ (I, 341.) — „Protož světí Augustin, Jeronym, Řehoř a jiní nikdy sú nesměli koho ujistiti, že by mu byli hříchy odpuštěni, jakož ani svatý Daniel, ani Joel, ani sv. Petr; ale říkali sú: Učín pokání, *zdali snad* budú odpouštěni hříchové tvoji! Ale papež v své bule každému slibuje, *ktož se zpovídá a má skrúšení* a dá (peníze na odpustky), že ihned má plné hříchův odpouštění.“ (I, 342.)

V těchto dvou místech, a i jinde ve svých spisech, Hus sám dí, že žádáno i tehda od hříšníka *vždycky* nejen zpověď ale i *skrúšení* t. j. kající mysl a pravou lítost. Jest tedy Hus *svědkem sám proti sobě*, že nerozhřešovali kněží tak *libovolně*, jak jim to vyčítá, že neposílali, *koho chtěli*, do nebe nebo pekla, proti Boží vůli. Pak ale věru jest člověku za těžko, viděti v Husovi jen upřímného horlitele za pravdu a mravnost, když ku př. čteme v kázání na neděli I. po Velik. (II, 163.): „Apoštolé a po nich jiní světí, nechlubili sú se, aniž sú říkali, by komu hříchy odpouštěli; ale nynější ti se chlubí, že odpouštějí hříchy, a že mohou, koho chtějí, i do nebes i do pekla poslati . . . a říkají na zpovědi: Já tobě dávám odpouštění. Ale buď Pán Bůh požehnaný na věky, že jim nedal té moci, aby komuž chtí odpustili, a aby do pekla poslali, koho chtějí; neb by tak po jich vůli bylo, své kněží by rozhřešovali a do nebes posílali, a ty spravedlivé, kteří proti jich smilství a lakomství mluví, do pekla by porazili; nébrž kto by jim nepřivolí k jich zlosti, ihned by hříchy jemu zadrželi; a tak která by žena šlechetná hanebnému knězi k smilství nepřivólila, řekl by jí: Já tě do pekla pošli, zadrže tobě hříchy. Ale již Pán Bůh otvírá rozum věrným, že znají, že kněz nemůže hříšného rozhřešiti, jedně ač jest právě kající a pán Bůh ho rozhřeší. A tak, by všickni kněží volali, řkouce, že mi hříchy zadržují, a pán Bůh sám mi je odpustil, tehdy by mi byli odpouštěni a oni by selhali.“ Kdo zná opatrnost, s kterou v církvi svaté od počátku udělována moc k zpovídání, kdo zná přísná

zařízení a tresty, kterými obmezuje se moc zpovědníkův v pádu spolu-účastenství v nějakém hříchu, — a za časů Husových byla tato nařízení obecně známá jako za našich dob, znal je tedy Hus zajisté velmi dobře, — ten opravdu nemůže nevidět i v podobných výrociích Husových vášnivou zaslepenost, ba zlomyslnost, jež i do sprostoty padá, ku př. „Divná věc: *sami* (kněží) *nemohú sebe zbavití blech a much*, a pak chtějí zbavití jiné pekelných muk. (Postilla 11.)“

Že ale slova Kristova, jimiž dal apoštolům moc hříchy odpouštět i a zadržeti, jsou příliš zřejmá, hledí Hus význam jich násilným výkladem srovnati se svým míněním. Tak slovo odpouštět hříchy musí prý se bráti v rozličném smyslu: „U příkladě, když člověk rubá dřevo, tehdy díme: člověk rubá, ruka rubá, sekyra rubá. Též myje-li člověk hrnec, myje ruka a myje voda. Tak podobně něco Bůh nejprve hříchy odpustí a duši obmývá, a Kristus, že jest pravice Boží, a člověctví jeho jest s Božstvím jedna osoba, proto jelikožto člověk ihned po Božství hříchy odpustí, a pak jeho umučení a zasloužení; a kněz najposléze ten rozvíže. Příklad toho jest na Lazaru: jeho Bůh svú mocí a Kristus svým zasloužením vzkřísil, . . . a učedníci ti sú k hotovému přihlédali, a pak z příkázání živého sú rozvázali. Též jest v odpuštění hříchův, sám Bůh duši očistí a hřích jí odpustí, ale kněz toho nemóž učiniti, než má moc rozvázati a svázati, to jest *ukázati lidi svázány a rozvázány*.“ (I, 30.) A jinde vykládá to ze starého zákona: „jako v starém zákoně kněží málomocných sú nečinili ani uzdravovali, též v novém zákoně nemají moci, by koho vinna učinili, když sám není vinen, ani by ho od hříchův očistili. Ale jakož oni ohlédali sú, jest-li málomocný uzdraven a móže-li v obci bydleti, též v novém zákoně kněz *múdrý* má člověka *ohledati v hříchu*, a *pověděti, kdy hřích bude v naději odpuštěn*.“ (I, 28.)

Ovšem spíše k pomatení než k objasnění to jest, že Hus mluví o svátostném odpouštění hříchů, uvádí i ten obecný smysl slova odpouštět, že „má každý člověk moc odpouštět hříchy tak, že odpustiti móž vinu bližnímu, kterúz jest proti němu učinil; a tu moc dal jest Kristus každému člověku, o níž říká na páteři: jako my odpustíme svým vinníkům. *A tak některá bába více jest hříchův odpustila bližním, než některý snad papež, biskup neb jiný kněz*. A zda by se toho lekl: *aj panna Maria, jenž jsúc starú babú umřela jest, ta jest více odpustila hříchův*

než Petr apoštol, neb ona jest všem odpustila, kteří jsú vinni smrti její syna atd.“ (II. 163.) A jinde píše: „*A tak móž bába knězi hříchy odpustiti*, když proti ní zavíní, ulúdě jí dcera, neb nechtě jí zpovídati bez peněz.“ (I, 340.) Proti *takovémuto* dovozování ovšem těžko bojovati logikou!

Aby se snad ale někdo nedomníval, že učení o odpouštění hříchů, jež Hus tak pomateně a nejasně přednáší, tehdáž snad vůbec nebylo tak určitě vyvinuté jako nyní: místo na jiné učené spisovatele oněch věků odkazují jedině na slavného Tomáše ze Štítného, o němž jsem už se zmínil. Spisu jeho „o obecných věcech křesťanských“ kniha šestá jedná „o sedmi kostelních svátostech“, a svátost pokání tam nejobsáhleji pojednána (str. 231—268), a to takovým způsobem, že by se toho takřka do slova i nyní mohlo dobře užiti ku přípravě k sv. zpovědi. Píše Štítný nejprve vůbec „o pokání“, název druhé kapitoly jest „o skrušení srdce“, třetí „o zpovědi“, čtvrté „komu se máš zpovídati“, páté „čeho se máš zpovídati“ (zrcadlo k zpytování svědomí), šesté „kterak se má člověk zpovídati“ (šestnáct vlastností dobré zpovědi), sedmé „o dostiučinění“, v osmé až desáté kap. jedná o třech způsobech dosti učinění totiž: o modlitbě, almužně a postu, v jedenácté konečně „o odpustcích.“ Již z tohoto rozvržení patrno, jak důkladně a jak zcela dle nynějšího způsobu přednáší Štítný dle příkladu tehdejších latinských spisovatelů celé učení o svátosti pokání, kdežto Hus, jenž nedlouho po Štítném žil a působil, zabloudil v nepokoře své do bludu.*)

Jen jako na příklad, jak jasně a určitě píše Štítný, uvedu zde místo, kde rozeznává při knězi *moc* hříchy odpouštět, a *právo-mocnost* čili jurisdikci k rozhřešování. Na str. 238 (vyd. Erben.) čteme: „A kakžkolivěk řekl jest syn Boží ke všem apoštolům: Přijměte Ducha sv., komuž odpustíte hříchy, tomuž budú odpustěni, všakť jest jen samému svatému Petru řekl: Tobě dám klíče království nebeského. Protož kakž kolivěk kněžský úřad má moc hříchy odpustiti, však papež sám zvláště, jenž drží místo sv. Petra, má moc svázati a rozvázati: totiž komuž (z kněží) chce, móž zadržeti tu moc, aby nemohl hříchův odpustiti, a komuž chce,

*) Štítný užívá veskrz slova „*kostel*“, „*kostelní svátost*“, kdežto Hus zase bez výmuky: *církev*, *církevní*. Naproti tomu Štítný užívá slova *svátost* v témž smyslu, co my: u Husa *svátost* přichází ve smyslu „*svaté ostatky*“ (reliquiae), kdežto sacramentum jmenuje: *posvátná věc*.

móž ji dáti. A tak sám najprv má moc nad každým člověkem, že každého móž rozhřešiti všech hříchův, kterýchž kto želí. A pak dal jest biskupům, každému v biskupství jeho tu moc, jakož mají; ale některé hříchy ostavil jest sobě, aby jich biskupi nerozhřešovali. A biskupi dali svým farářům, a také sobě některé hříchy zůstavivše, jichž obecně nemohú faráři rozhřešiti; a ti sú poručili, aby zvlášť jich zpovědníci těch rozhřešovali, jakož to na Praze vídáte. A tak móžem znamenati, že tomu, jenž má moc rozhřešiti, pořadem kostelním máme se zpo- vídati.“

Tak píše Štítný, jenž nebyl ani kněz ani mistr. Jakž by tedy Hus byl nemohl a neměl znáti pravé učení církve, jsa mistrem na vysokých školách, jsa knězem a kazatelem!

3. Učení o odpustcích.

Církev katolická učí a věří, že na každý hřích smrtelný Bůh ustanovil trest věčný i časný. Na křtu sv. uděluje se člověku ze zásluh Kristových odpustění hříchů i všech trestů. Ve svátosti pokání bývá sice kající obmyt od hříchů i zbaven trestů věčných za své hříchy, ale pokuta časná se mu zároveň neodpouští: za tu musí se hříšník zvláště káti čili zadost učiniti; proto jest částkou této svátosti také zadost učinění, kteréž velí nejen nahraditi škodu a navrátiti odcizenou věc, nýbrž i vytrpěti oumyslem kajícím pokutu časnou, buď dobrovolným si uložením neb trpělivým snášením, co Bůh těžkého dopouští. Co část tohoto zadostučinění jest pokání, které kněz na zpovědi ukládá. A kdo se nedokaje za živa, musí tyto časné tresty vytrpěti po smrti v očistci, kdež jsou nesmírně těžké. Z obvláštění milosti Boží dána církvi sv. moc, v zvláštních pádech kajícím i tyto časné po zpovědi pozůstalé tresty odpouštěti částečně neb úplně, a toto jsou *odpustky*, které pod jistými výminkami se udělují ku př. kdo vykoná jisté modlitby, neb navštíví jistá svatá místa, neb dá almužnu na jistý určený úmysl. Z toho patrně, že odpustky nejsou odpouštění hříchů za peníze, ale že jen těm se udílejí a prospívají, kdož dříve nábožnou zpověď vykonali, a jsouce tedy v stavu milosti vykonají předepsané výminky.

Bohužel že ve středověku před sněmem Tridentským, jenž i tuto věc v pravou míru uvedl, dály se s odpustky mnohé nepříslušnosti, poněvadž za podmínku jich dosažení ukládány nejčastěji almužny peněžité k ou- čelům ne vždy dosti hodným, jako za dob

Husových k válce proti králi Neapolskému, jenž papeže zahnal Říma dobyl. Jako později Lutr, tak i Hus od „prodávání“ odpustků vzal příčinu k úplnému zřeknutí se poslušnosti církevního, následkem čehož mnozí přátelé jeho, kteří doposud v boji proti nešvarům tehdejšímu při něm horlivě stáli, od Husa se odloučili*), přídržejíce se církve, z které Hus se sám vylučoval, an se zlořády zavrhoval a zapřel i pravý řád.

Hus mate odpustky s odpuštěním hříchů; a jestliže, jak jsme viděli, upírá kněžím moc rozhřešovací, tož ovšem tím prudčeji si vede proti odpustkům. Stájeť zde jen některé výpisky: „V toto leto zklamali sú kněží lživí mnohý lid, jistice jim, že ktož by kolivěk dal papeži pomoc proti Napulskému králi, žeby měl i hříchův všech i muk zbavení. A tak za peníze dávají, *pod tím slovem: mají-li pravé skrušení a ústy vyznání*: a tak kdyby čert přijda peníze dal, a zpovídal se, kněz by též jemu . . . atd.“ (I, 341.) — „Papež v své bule, každému slibuje, ktož se zpovídá a má skrušení a dá, že ihned má plné hříchův odpustění. Ale viz, že nepokládá bula třetího kusu pokání, jenž jest dosti učinění, a tak kuse bez ocase položili pokání, proti onomu písmu, jímž Buoh prikazuje, aby Bohu oběť celú i s ocasem dávali, ale místo toho ocase naplatili peněz dávání. Která jest jistější oběť, suď to i dítě: s ocasemť jest jistá. . . I bylo by dobré, aby kteříž sú chtěli míti odpustky, *aby kněží jim zaručili*, když peníze dadí, že ihned budú hříchův všech i muk zbavení. A nedostalo by se jim rukojmí, a sv. Petr za ně neslábí. . .“ (I, 342).

„Již pak luďaři světa, falešní kněží, ne- káží, aby lidé činili hodné pokání, ale káží, že ktož dá peníze, ten odpustění hříchův má i muk zbavení, a přijímají k tomu, aby ne tak holá byla lež a zjevné svatokepe- ctví a lakomství, řkúce, že to dávají těm, kteří se ústy zpovídají a v srdci skrušení mají. Ale kde jest dosti učinění za hříchy?.. To není spravedlivé, aby jeden dada peníze a maje skrušení, umra ihned v radost ne- beskú šel, hříchův velmě mnoho měv; a druhý nedada peněz, umra, aby muky trpěl (v očistci), měv věččí skrušení a hřešiv mnoho

*) Mezi těmi, kteří když Hus dal se ve zjevnou vzpuru proti církvi, od něho odstoupili, nejznámější jest Dr. Štěpán Pálež, jenž jsa dán od krále ve vyhnanství, svědčil později v Kostnici proti Husovi. Hus, jenž sám jediný domníval se míti pravdu, vyčítal mu ovšem, že z bázně odpadl od pravdy; „Štěpán Pálež, ten doktor, někdy, *když jest pravdu miloval*, mój věrný a milý přítel,“ (H, 59.)

méně, než onen. Í kde jest vzal papež tak nerovnú moc?“ (II, 151.)

„Í mohl by někto, zpovídaje se, říci knězi: Milý kněže! tyto peníze já tobédám, prosím zajist mi také, abych jich darmo nedal. A on dí: máš papežovy listy na to. A tento by řekl: rád bych měl jistější; bych měl *Kristův list* na to, neb dva rukojmě aspoň, Petra a Pavla, jenž sta v tom úřadě byla a nikdy takých listův a odpustkův nedávala. A jistě žet se knězi nedostane ujištění, jakož neví sám o sobě, do nebes-li nebo do pekla pojde, a papež také tak málo ví, jako í sedlák, bude-li sám spasen, či nebude.“ (II, 152.)

Patrnó ze samých výčitek těchto, že pravá podstata odpustků byla tehdá dobře známá, známější snad lidu, než za našich dob, poněvadž tenkrát byla mezi lidem veliká horlivost za dosažení jich, a tudíž kazatelům častá příležitost, o nich mluvíti. Vždyť Hus sám připomíná, že se žádalo *pravé skrušení a ústy vyznání*, a dostiucněním měla právě býti daná almužna.

Nemohu odepřítí sobě, uvéstí opět aspoň několik vět z toho, co *Štítný* o odpustcích píše. Čtenář z toho pozná rozdíl mezi Husem a zbožným Štítným, a přesvědčí se, jak určitě a jasně í za dob Husových znalo a věřilo se učení katolické o odpustcích. Píše Štítný: „Tak jest hojně dosti učinění Kristus za břichy naše učinil, že toho má kostel veliký a hojný poklad; a od toho pokladu má klíč papež. Protož papež sám najprve má plnú moc odpustky rozdávatí tak, jakž chce a když chce a což chce; ale jen těm, ktož jich žádají a jsú synové kostelní v jednotě svaté církve a bez břichu smrtelného. Ale aby nebyl (t. papež) nemůdrý šafář a rukotřzný, nedává z obyčeje, než u míru, a vždy tak, aby něco učinil člověk, aby jako znamení bylo, že by rád dosti učinil; a když to, (co uloženo), snázně učiní, tehdy se s ním stane ta milost, jakéz jest pojičil (propůjčil) otec svatý. Í jest to obyčej obecný svatého otce papeže, že odpusky dává tímto činem: ktož spěje modlitbu tuto neb tuto, aneb ktož dá k tomu neb k onomu svú almužnu aneb ktož přijde sem neb tam v náboženství (pouť z nábožnosti), *zpovídav se a v skrušení pravém*, v Boží milost ufaje a v zaslúžení svatých jeho: spustí jemu pokání skázalého (přikázaného) rok, a někdy let sedm, ale to řídko. Paklit í více dává, jako o milostivé leto: jakž listy jeho svědčí, tak jest, ale nejinak.“

„Pak biskupi od papeže mají moc, dá-

vati odpustky lidem z biskupství svého, ale ne jiným, a více než čtyřiceti dní nemohú dáti, kromě když kostel světí, tu móż rok dáti.“

„Toto také věděti sluší, že *jednomu platnější jsú odpustci než druhému*, neb jeden z většího skrušení stojí po nich než druhý; jeden mnoho práce neb statka naloží pro odpustky a s žádostí velikú, a druhý ač halér v almužnu, í tož nechutně. . . . Ale *ktož pokáním pravým zbudě hřichu, ten větší chválu v nebesích bude jměti, než kdyby jich odpustky zbyl*. Jako podle světského běhu: kterého rytíře císař navrátí ke cti z milosti doma, nemá tolik chvály, jako kdyby se jí podle toho řádu dopracoval, jakož sluší; aneb ktož mistrovství svatého písma dopracuje se v Paříži, kdež nejednú zkúšen bude od mnohých, větší má chválu, než ten, jemuz zvláští někakú milostí sv. Otec dá čest mistrovú. *Avšak proto, ktož móż, sličně stój s rozumem po odpustcích: mnohot jsme dlužní, ne brzo zde všeho pokáním splnímy. Ale také ne všeho odkládajme na odpustky; neb ne vždy je člověk tak připraven, jakž by byl hoden odpustkův* (str. 266—268).“

Tak Štítný, jenž žil v týchž dobách rozjitřených, s Husem skoro zároveň. Rozvaha, mírnost a zřetelnost Štítného jest opravdu pádným odsouzením přílišnosti a vášnivosti Husovy.

(Pokračování.)

Bombardování Říma.

Škoda, že ten jazyk lidský přese všecku bohatost a rozmanitost svou, přese všecku spúsobílost na vyjádření myšlenek, citů a snah í v nejjemnějších odstínech í na nejvyšším stupni mohútnosti a síly, přece ohražen jest jistými mezemi, tak že vyčerpá se konečně sebe plnější zásobárna slov a obratů, jimiž kdo vládne. Z toho pak do nesnází přicházejí lidé, v jichžto hrudi vše nezrokrocený žár; chtějíce totiž nemírnému zápalu svému zjednatí průchod, propůjčítí slov, nenalézají dosti výrazů po svém přání vhodných a tudíž, aby přece znázornili co možná žhoucí vnitro své, ubíhají v rozličné retorické posuňky a skoky, které majíce sloužití účelu vážnému bezděky stávají se směšnými. Je to tak osud; nemůžet za to ani herec ani posluchač. Za příčinou zmíněné nedostatečnosti jazyka trpí také originalnost. Jisté masívní výrazy, jimiž vychází se na efekt, z počátku nemijí se s účinkem, avšak když častěji byly se musily

opakovati pro nedostatek nových — je totiž výrazů takových i v nejbohatších a v nejvybroušenějších jazycích jenom jistý počet, poněvadž vzděláváním jazyka v tomto směru konečně jenom jisté třídy lidu se zabývají — pozbývají všelikých účinků až na jeden, totiž pocit ošklivosti, který je provází vždycky.

Než oč tu vlastně běží? O maličkost; dovolím si několika slovy míru milovným a tudíž válečného umění nezkušeným čtenářům Blahověsta ukázati, jak se bombarduje Řím podle vzoru podaného nedávno jedním z listů pražských (Svoboda). Musím hned z předu podotknouti, že při takovém bombardování nesmí se šetřiti úsilí a namáhání, nesmí se šetřiti prachu, všelikého lehkého i hrubého střeliva, bořících kulí, pum, granátů, raket a rozmanitých dobývacích přístrojů, že musí se vésti útoky zjevně i z nenadání přepady, že musí se přibírat i vyhledávati spojenci, kde se jen najíti dají, a vše to musí se provázeti válečným pokřikem a hlukem, aby vedle hlavního účelu dostalo se i nějakého toho potlesku.

Nuž útok svůj učiníme vlastně na nynější Řím, v jehož čele právě stojí sv. Otec Pius IX. a státní sekretář kardinál Antonelli. O bývalém Římu mnoho nepovíme, jen tak mimochodem otřeme se o papeže Řehoře XVI. a vedle posměšné poznámky, že umřel hladem, řekneme, že za jeho vlády „jen šibenice nesly ovoce.“ Není to sice mnoho, ale stačí to, aby si čtenář, jemuž jsme poslední instancí, utvořil o něm náležitý úsudek. Vedle toho nazveme Lambruschini-ho a jiné ministry bývalých papežů přfležitostně „stvůrami.“

Víme sice, že i jiných věcí o Řehořovi XVI. dočísti se možná, třeba bychom jen tak na zdař Bůh ohlédlí se v dějinách. Tak na příklad dovídáme se, že byl muž prostých a přísných mravů, že vynikal učeností, že volba jeho pro učenost, prostotu mravů, laskavost a spravedlnost, poctivost a pevnou víru s všeobecným potkala se jásotem (Pierer, Slovník Naučný), že od útlého mládí s největší pílí věnoval se vědeckému snažení (zvláště theologii a právu), že celý život jeho oplývá činností vědeckou a církevní, že pro tuto vědeckou činnost, pro zbožnost a učenost svou za Lva XII. stal se kardinálem (Brischar), že nejen v lidu Římském, nýbrž po celém světě katolickém volba jeho radostnou vzbudila ozvěnu, kterou tlumočí Lamennais slovy: „Zbožnost, věda a moudrost opět sedí na stolici nepomíjející.“ Dále čteme: Nastoupení na ponti-

fikát označil skutky dobročinnosti. Charakter jeho vlády označuje se ustavičným bojem tu proti reakci radikálních zásad v zemi vlastní, tu proti pronásledovatelům katolické církve v zemích zahraničných. Sotva že nastoupil na trůn, vzniklo následkem červencové revoluce 4. února 1831 v Bononii povstání, které pokročilo brzy přes Ankonu a Spoleto až k městečku Otricoli a k samému Římu. Papež vyhnán jest, světská vláda jeho prohlášena za zrušenou a zřízena prozatímní vláda revoluční. Čeho nedovedla napomínání a sliby apoštolské stolice, učiniti totiž přitřž blouznění a potlačiti povstání, to dokázala zbraň vojska rakouského. Papež uveden jest brannou mocí rakouskou znova ve své panství. Jestliže od této chvíle, vláda Řehoře XVI. měla a až na konec podržela ráz přisnosti, dlužno příčiny toho hledati v přesvědčení, že duch propagandy revoluční vzdorovati nepřestane všelikému polepšení cestou mírnosti a v okolnosti, že Anglie a Francie na Maltě a v Marseille-u udržovaly ustavičné pikle k účelům politickým (Ritter).

Když byl pomalu nastal poklid v zemích papežských, věnoval všecku sílu i činnost svou církvi a státu, snažil se, aby staré nepřístojnosti odstranil, novým předešel. Ve všech odvětvích státní správy nastaly značné úspory, mnozí vysocí úředníci pro zpronevěření se a utiskování sesazeni jsou. Papež sám jest jednoduše živ, spí v chudé posteli. Všecky příjmy a vydaje od roku 1817 podrobeny revisi. Prohlášena nová sbírka zákonů, nový zákon trestní podán k posouzení všem předsedům dvorů soudních. K stejnému rozvržení daní z pozemků povolal papež poslance ze všech končin církevního státu. V Římě, v městech provinciálních a námořních zřízeny jsou soudy obchodní, na ten konec vydán organizační statut, zřízeny jsou soudy appelační a při soudech hrdelních místo duchovních dosazeny jsou osoby světské. Na výstražné znamení, že nižádný stav, nejméně duchovní, není bezpečěn před zaslouženým trestem, odpraven jest 4. října 1843 Dominik Abo, kněz z Piemontu (Alzog).

Při tom dbal obzvláště o vědy a umění; za jeho vlády vyšla znamenitá díla z oboru filosofie (Pasquale, Galuppi, Ventura, Orsi, Rosmini-Serbatti, Bonelli a j. v.), dogmatiky (Perrone), dějin církevních i světských (Del-signore, Palma, Garzetti, Cesare Cantu), Kardinála Lambruschini-ho, vysoce učeného muže a výtečného státníka učinil státním sekretářem, učenci Angelo Mai a Mezzofanti

stali se ozdobami sboru kardinálův (Alzog). Ve prospěch umění mnoho okras zavedeno v Římě, mnoho se stalo na účel vyhrabání a vystavení starožitných památek; vatikánská knihovna rozšířena, založena tři musea (2 Musei gregoriani a Museo etrusco) ve Vatikánu a Lateránu, mimo to čtvrté tak zvané egyptské. Opravil university, pečoval o dostavění basiliky sv. Pavla (Brischar). Vůbec za jeho pontifikátu stav Říma i co do zevnějších poměrů i co do správy vnitřní rok od roku se zlepšil. Na veřejné ústavy, stavby, dobývání památek a t. d. vynakládány značné sumy peněz, ku povzbuzení orby v okolí Říma učiněno nemálo, paroplavbou na Tibeře ulehčena komunikace; vůbec na všech stranách zlepšeny a rozmnoženy jsou prostředky komunikační (Moroni „Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica.“ K tomu viz „Papst Gregor XVI. als Herscher,“ článek v „Allgem. Zeitung“ z r. 1846, č. 160, příloha 1273).

Co se týče správy církevní učinil mnoho; na jedné straně hájil historická práva a samostatnost církve naproti všemohoucnosti tehdejšího státu, na druhé straně ryozost učení křesťanského proti míněním bludným (Lamennais, Hermes, Bautain). Statečně počínal si ve sporu s vládou pruskou, statečně hájil katolíky polské i španělské, církve v Portugalsku, ve Švýcařích, v Porýnsku, obnovil bullu předešlých papežů proti otroctví, s největší snahou pečoval o misie. Pontifikát jeho musí se počítati mezi pontifikáty činnější a důležitější (Brischar).

Dokázanou ve všech bojích a bouřích zmužilostí i moudrostí postavil si Řehoř nepomíjející v dějinách pomník a době pozdější zůstaveno jest, aby zásluhy hodného tohoto náměstka Petrova v plném objevila světle (Alzog). Italiané jevíli sic pramalé účastenství při smrti papežově, čehož příčinou jest, že vinou mu dávali nejenom přílišnou odvislost od Rakouska, nýbrž i tvrdší odpor proti ideám novověkým, a vedle Pia IX., který hned po svém nastoupení na dráhu rozhodných oprav dání se byl uznal za nutné, ustoupil ovšem v pozadí. Avšak dojde zajisté doba klidnější zásluhám jeho uznání, jehož došel již u veškerého ostatního křesťanstva. (Brischar.) — Více zpráv o Řehoři XVI. podávají časopisy: Katholik, Histor. polit. Blätter, Sion, Allgem. Zeitung; pak spis: „Papst Gregor XVI., sein Leben und Pontifikat von B. Wagner. Sulzbach 1845; I. Lieferung.“

O Lambruschinim, státním sekretáři, dočítáme se, že byl muž v každé příčině

výtečných schopností, mravů neúhonných a diplomat i státník nad míru obratný (Gans, Görres). Osobně byl velmi zbožný, při svých péčích a zaměstnáních světských nezapomínal na život duchovní, o čemž svědčí více spisů výborných duchovního obsahu (Kerker).

Jak řečeno, víme sice, že těchto a kdyby na tom záleželo, ještě mnohem více jiných věcí chvalných o Řehoři XVI. dočísti se možná. Avšak, že jest úkolem naším bombardování Říma doby přítomné, zřejmo, že by bylo nemístné zmiňovati se o těchto a podobných věcech, které celkem nehodí se nám na krám. A tudíž pominouce je všechny povíme jen, že za panování Řehoře XVI. „toliko šibenice nesly ovoce.“

A nyní počneme hlavním útokem proti modernímu Římu. Přírozenou měrou měli bychom se obrátiti proti Piovi IX., který právě sedí na stolici Petrově. Než Pia necháme projíti kloudně a sice z té příčiny, že nedá se mnoho proti němu namítati.

Ví totiž celý svět, že nastoupením Pia IX. na stolicí papežskou nastala církevnímu státu nová doba, že udělena ihned všeobecná amnestie, uděleny koncese k stavbě železnic, že nastalo uvolnění tisku, že do pozadí zatlačeni a odstraněni opravám a pokroku nepřizniví živlové, že zrušeny některé obtížné obřady při dvoře papežském, že horlivě konány visitace klášterů, zakládány zbožné nadace a semináře, že vydán nový spravedlivý řád týkající se jinověrců, že dekretem od 19. dubna 1846 svoláno zastupitelstvo lidu ze všech provincií, aby nejen radilo, ale i spoluúčinkovalo při správě zemské, že takto osvědčená Piem IX. přízeň snahám svobodomyšlným a národním ultraliberály a radikály naplnila nemírnými nadějemi, takže opožďovali se puditi jej ke koncesím, jichžto povolení a provedení samému pontifikátu hrozilo nebezpečím, že počínání takové ultraliberálů na straně druhé i živly reakční pudilo k většímu sestředění a k mocnějšímu odporu, který nic dobrého nevěstil pro budoucnost, že vláda papežská pečovala všemožnými prostředky o udržení pořádku a bezpečnosti u prostřed neobyčejného ruchu a rozechvění myslí, že Pius IX. 6. července 1847 povolil obranu občanstvu (guarchia civica) a protestoval proti osazení Ferrary Rakušany; že pomýšlel na udělení opravdové svobodomyšlné ústavy, zkrátka že ve prospěch pokroku a oprav časových činil vše, co jenom činiti se dalo na jeho místě a za to že odměnili se mu revoluční propagandou podněcovanými Italiané nevděkem, že nucen byl opustiti Řím a ú-

tulek hledati v odlehlé Gaětě, až pak navrácen jest mocí cizou zase vládě své; než že i potom vládla milost a odpuštění a uvedena celá řada blahodárných zákonů a oprav.

Toto všecko ví se všeobecně a proto budiž Piovi IX. od nás milost dána. Však my si to zase nahradíme, co jsme tuto zameškali; někdo jiný odnese nám to steronásobně, Antonelli, státní sekretář Pia IX., který účastnil se sice také všech těch činů a oprav v duchu pokroku, ale který má u nás mnoho vroubek pro tu svou známou tvrdošijnost a pro to známé „non possumus,“ kde jedná se o odvěká práva římské stolice. Antonelliho neušetříme, obsypeme jej celým hejnem nejnestoudnějších nadávek, upřeme mu na čisto každou šlechetnou vlastnost a snahu, upřeme mu na čisto všeliké schopnosti a vlohy státnické, kde dá se jen co nehezkého o něm říci, povíme, zkrátka vyličíme jej co netvora, člověka nejohavnějšího. Onť jest tím hromosvodem, na nějž srší blesky hněvu našeho, on musí vyptí až na dno kalich trpkosti, budiž loupežníkem i on i otec jeho i bratři jeho, ba to celé hnízdo, z něhož pochází, je sámý loupežník; tak my to totiž o něm tvrdíme.

Potom podnikneme podrobnou a ráznou kritiku celé správy církevního státu. Jenom nezapomínejme, že pozitivní své výroky, pokud dají se kde jaké sebrati, a při nichž nemusíme hleděti přísně pravdy anebo úzkostlivě vystříhati se nějaké té přehánky či hyperbole, že tato pozitivní udání svá musíme pilně proplátati rozmanitými subjektivními poznámkami a výkřiky, které budou jako omastkem, tak sice, aby co možná po každé větě nebo periodě následoval nějaký takový uchvacující výbuch podrážděného citu, nějaký tučný výraz, nějaká rázná propověď. Při líčení a vypisování svém nesmíme úzkostlivě vyhledávati a vybírat slova; sneseť naše doba v té příčině ledaco. A tak povíme a nezatajíme, že Řím naší doby je pravou peleší lotrovskou, v čele vlády že stojí samí loupežníci, býti loupežníkem a podloudníkem že patří v státě církevním k čestnému postavení, ano v Kampagně by se člověk ani neoženil, kdyby nedovedl legitimovati se co lupič anebo aspoň co podloudník, lupičství a brigantství že všemožně nadržuje se, což jest přirozeno, poněvadž i v čele policie římské stojí loupežníci a sice ti hlavní (dva z nich můžeme třeba i jmenovati, Diadiniho a Nardoniho); lid že vydírá se hůře než v Turecku, na nebohého chudíně, vdově a sirotku poslední groš se vymáhá.

Podiví se bezpochyby nejjeden z čtenářů našich, že o tom hrůzném stavu, o těchto ohavnostech, pod nimiž úpí nebohý Římsko, posavad ničeho neslyšel ani nečetl. Než to nic neškodí, diviti se může, jak se mu líbí, jen ať nám uvěří; o čem ještě nikdy neslyšel, povídáme mu my a sice dosti zřetelně. Ostatně kdož ví, je-li mnoho takových skrupulantů mezi čtenáři našimi. A proto pokračujme dále.

Osoby světské mají sice většinou úřadů v rukou, ale jen takových, které odhodili kněží, t. j. které nic nebo málo vynášejí. Antonelli zavedl opět i inkvisici a mučírnu.

Tu se snad čtenář soudný, poněkud vzdělaný a v dějinách zběhlý, dá do hlasitého smíchu. Než kdož ví, je-li člověk takový mezi čtenáři našimi a je-li, ať se směje, co mu hrdlo stačí, to nám neškodí; za to jiní čtenáři nad míru se vzdělají a vlasy jim budou vstávati posvátnou hrůzou, až rozpomenou se při čtení řádků našich a představí sobě ty strašlivé nástroje, ty zlo-pověstné ukrutníky, ta muka přehrozná ubohých nevinných obětí, jak se nám to vše vyličuje v té pověstné inkvisici, která po celé dlouhé pásmo let sloužila absolutismu panovníků španělských. My pak zatím budeme pokračovati dále.

Soudnictví je v nejbídnějším stavu, se sprostým zločincem zachází se mírně, za to s politickými provinilci velmi ukrutně. Amnestie, která se dala — mrzí nás to, že musíme zmíniti se o amnestii, ale jaká pomoc, dala se — tedy amnestie, která se dala, dala se jenom na oko, lidé vládě neoblíbení všelijak se týrají a k vystěhování se ze země nutí. Za všechny ty popravky, které vykonati dal vojenský soud rakouský, pokud v církevním státu rakouské vojsko bylo obsádkou, činíme odpovědným Antonelliho, poněvadž se staly za jeho vlády. Darebové a loupežníci mají nejlépe, nepochybují o světské moci papežově a vyzpovídají se pohodlně loupí a kradou. Kdo někoho zabije při pitce a rvačce, unikne trestu, za to rouhač, tak zvaný kacír, kdo se nezpovídá o velikonocích, přichází na galeje anebo aspoň do vězení. Na odsouzení vrahů nenalezá se svědků a kde svědků není, tam ovšem těžko odsouditi, ba pro samou ne-dbalost a lenost zapomíná se odpravovati odsouzených k smrti. Vězení jsou plná, bída veliká a proto nemohou se zavírat lupiči; ostatně tomu, kdo nechce býti zákeřnický přepaden, volno jest za noční doby nevycházeti z domu. Policie, jak snadno pochopiti, když v čele její stojí briganti, je se zloději

a podobnou branží jedna ruka a osobám okradeným ze zvláštní přízně vydává často doporučující lístky na pány lotry, aby jim ukradené věci laskavě byly navraceny.

Po přečtení toho, co jsme napsali, zajisté i soudný čtenář, pokud je takových, úžasem strne a zkoprní, takže nebude věděti, jak mu říkají; vždyť pak stav věcí v Sodomě a Gomorrhě jeví se býti proti tomu, co my pověděli jsme o Římu, pravým rájem. My však užijeme toho zkoprnění a budeme pokračovati dále.

Duchovní úředníci jsou bez trestu, ať si zpáchali cokoli, úředníci světští pak bývají za všeliké daremnosti, kterých byli se dopustili, slušně potrestáni. Římsko jen jen se hemží zástupy brigantův a všelikých těchto brigantství jedinou příčinou je vláda papežská, poněvadž přílišně shovívá, ano na stíhání brigantů ani času nemá, jsouc příliš zaměstnána vyhledáváním a stíháním karbonárských spolků.

Možná, že se zase čtenář trochu zpatmoval, že se v něm začne probouzeti zdravá, přirozená logika. Snad mu napadne Řehoř XVI., který právě kněze, zpronevěřivší se povinností, slušně trestával, snad bude viděti se mu to, co jsme o potrestání úředníků laiků pověděli nyní, ve sporu s dřevnějším pověděním naším o soudnictví a beztrestnosti všelikých darebáků a zločinců, pokud nejsou neznabozi, snad bude v pokušení upírati vládě papežské i všelikou dobrou vůli na potrestání a vyplnění brigantův, poněvadž v čele její stojí, jak jsme byli jasně pověděli, sami briganti, kdežto my přece nyní tuto dobrou vůli vládě neupíráme. Snad napadne také tomu onomu, je-li muž náhodou historie italská posledních let je poněkud povědoma, žeby ta četná brigantství v Itálii střední a jižní nemusila právě papežství vinou se klásti, nýbrž žeby snad z jiných příčin snadněji dala se vyvoditi, tak na př. z těch nepřetržených bouří, zmatků, válek a revolucí, které již drahně času jmenovitě v našem století za příčinou působení propagandy revoluční a jiných činitelů politických i sociálních přecházejí a hubí půdu italskou. Nuž, tak-li by kdo rozumoval, nemohli bychom mu to pokládati ve zlé vědouce, že není logika jako logika, avšak u vědomí, že logika naše je ta pravá logika, pokračovali bychom dále.

Komunikační prostředky jsou v církevním státu pod kritikou, za ten chlup železnic, co tam mají, mají co děkovati Francouzům, blahobyť je na holičkách, krajinu římskou stíhá vůči hledě kletba, rok od roku

více pustne a stává se nezdravou a to sic teprv od té doby, co nastala vláda kněžská; zemědělství, chov dobytka nemůže se dařiti pro lenost popů, pro držitele rozsáhlých statků, duchovních korporací a římských knížat, privilegovaných to lenochů. Vyha-zováním almužny pěl druhého milionu ročně — možná, že jsou to ty na nebohých vdovách a sirotecích vydržené haléře — podporuje se lenost a proto je průmysl na mizině. Školství dbá se zhola po macešsku. Daně vydírají se po turecku, jakási ta finanční rada zřízená r. 1858 je vlastně papež sám. Státní dluh je na světě největší, ačkoliv těšil se stát církevní po celé desítky (!!) před rokem 1859 úplnému poklidu a míru.

Tu jsme ovšem zabředli trochu do statistiky a soudnému čtenáři, který i odjinud vědomosti své čerpá a třeba by to bylo z ledajakého slovníku konversačního, jakých se tiskne na zbytek v zahraničních zemích protestantských, mohlo by všelicos napadnouti. Tak na příklad, že finance nejsou v nejlepšímu stavu, že rolnictví, průmysl a obchod nestojí v plném květu, toho příčinu s velkou částí mohl by spatřovati v předešlých ustavičných bouřích a i v nynějších útocích na římské území, které každou chvíli se opakuji, vydržování vojska nutným činí a jiné neblahé následky v zápětí mají, mohl by viděti v provádění nové organisace Pia IX., která mnoho nových výloh vyžadovala. Mohl by věděti, že v nejnovější době stalo se mnoho pro obchod uzavřením smlouvy obchodní a plavební, uzavřením smlouvy za příčinou plavby poštovní, přísnými opatřeními proti podloudnictví. Co se železnic týče, mohl by věděti, že již před rokem 1852 dávno stavěla se dráha z Říma do Frascaty, dráha z Bononie do Mantovy a Florence, z Říma do Ankony, projektována jest trať z Ankony do Bononie, pomýšleno na trať z Civitavechie do Říma. Mohlo by býti ledakomu známo, že pro rolnictví působeno zřizováním hospodářských ústavů, vysoušením částí močálů a povolením na vykoupení rozsáhlých servitův pastevních, že s rolnictvím na severu nemá se to tak zle, chov dobytka že je dosti utěšený, rybářství že kvete, průmysl v některých odvětvích (kloboučnictví, hedvábnictví, kožešnictví, konopí, lnářství, papírnictví a p. více) že znamenitý; mohl by věděti, že rolnictví a zemědělství v samém středu státu vadí tak zvané bařiny pomptinské, které již za Římanů na 7 mil s déli od Circeji až k Ankuru dosahovaly

a o jichž vysoušení již staří Římané za doby republiky a císařů jen s částečným prospěchem se zasazovali (Appius Claudius, Cornelius Cethegus, Augustus), ač na ten cíl a konec vynakládány sumy hrozné, jakými vládl jenom starý Řím, do něhož splývalo bohatství ze všech končin světa, že později vše, co byli Římané za květu a moci své učinili, uvedeno v nivec, takže již 300 let po Trajanoviz a Dětricha Ostrogotha — *kde ještě kněžské vlády nebylo* — bařiny ty byly již nejvýše nezdravé a ohromného rozměru; že *nejeden z papežů*, obzvláště Bonifác VIII., Martin V., Leo X., podnikli z novu vysoušení bařin pompťinských, rovněž i Pius VI. nešetře nijakých nákladů, avšak bez účinků; zkrátka že až do dneška všechny pokusy o vysoušení močálů těchto prokázaly se býti marnými, poněvadž vysoušení toto mohlo by se státi toliko rozšířením koryta a zvýšením břehů řeky Amasena, k čemuž bylo by potřebí prostředků peněžitých, jimiž nikdo nevládne a tudíž že je to bez viny vlády papežské, jestliže močálů těch spíše přibývá než ubývá a krajina takto pustne a vždy nezdravější se stává. Mohl by někdo věděti také, že na zvýšení blahobytu v nejnovější době zařízeny spořitelny (1845—47) a zastavárny, že, co se školství týče, je v Římku, tak malé zemi, 7 universit, tedy že to není aspoň tak nejhorší, jak jsme my to vylíčili.

Inu my to poněkud také víme, ale nechceme toho věděti, poněvadž nehodí se nám to na krám. A proto o tom pomlčíme a řekneme raději, že krajina pustne a nezdravou se stává, že vůčihledě stůhá ji kletba a to pouze od té doby, co nastala vláda papežská. Myslí-li si někdo něco jiného, ať si myslí.

Může si třeba také mysliti, že to s tou správou státní tak zle neypadá věda, že poslední papežové, zvláště Řehoř XVI. a nynější Pius IX., učinili velmi mnoho na spořádání státu, znaje celou řadu nových ustanovení a zákonů (ministrská rada, edikt od 11. září 1850, státní rada, finanční konsulta od 21. října 1850, zpráva provincialní od 22. listop. 1850, zákon obecní 26. listop. 1850 a 31. července 1851), které se potkaly větším dílem se souhlasem a jsou-li nepřístojnosti a nedokonalosti posavad, že jsou podobné i v jiných státech i takových, jež zovou se konstitučními a že tyto nepřístojnosti v církevním státu mají obzvláštní příčiny, za které nikdo nemůže (okupační sbor, množství úředníků revol. ze služby

propuštěných, posavadní nemožnost úplného provedení nové organisace, útoky Garibaldianů, propaganda revoluční a t. d.). Může také býti někomu znám výrok Tournou-a, prefekta Napoleonova v Římě 1810—14 (v *Études statistiques sur Rome*. Par. 1831), že v církevním státě při zdánlivé nejabsolutnější vládě panuje největší mírnost a lidumilnost.

To vše nás nemýlí, my vyvodíme facit ze svého vylíčení a ten facit zní: Existence takovéhoho státu — jak jsme my jej totiž vylíčili — je zločinem na celém člověčenstvu a tudíž „Sláva Garibaldim! Sláva hrdinům Mentanským!“ Nyní vysypeme na čtenáře své hrozně pathetický doslov, který ukončíme vznešeným proroctvím, že vzejde, že musí vzejíti — *evangelium světla a pravdy*, čím prozatím bombardování své ukončíme.

A tak bychom byli slavně provedli útok svůj na Řím. Než nezapomínejme, že ten svět za naší doby mívá časem všeliké podivné choutky, že, podává-li se mu něco historického, nezřídka shánívá se po dokladech a důkazích. Je to sice slabá stránka té naší doby a po našem zdání věc zholá zbytečná; avšak když už se toho tak žádá, musíme i v této věci vyhověti. A proto k vůli těm, kdož by snad všechno to, co byli jsme uvedli a pověděli, nedovedli srovnati tu se zdravým rozumem svým, tam zase s nabytými od jinud vědomostmi, uvedeme také svědky. Nebudeme si v nich ovšem hrubě vybírat — s jedinou snad výminkou — a jmena a výroky jejich v líčení svém semo tamo tak promícháme, aby ani, jak se patří, nebylo znáti, co který z nich pověděl a co my povídáme.

První náš svědek je *About*. Kdo je *About*? je to francouzský belletrista, romanopisec a novellista, který píše pérem velmi obratným a velmi pikantně. Měl již v životě svém mnohý boj pro nešetřné dotýkání se osob a mínění vůbec šetřených. Jedno z čelnějších jeho děl je „*La Grèce contemporaine*“, v němž karikuje velmi obratně poměry moderního Řecka. V nejnovější době psal dílo o Římě, rozumí se tímtež způsobem. Než ten je náš, a třeba lidé pošetilí, kteří vědí, co je historický pramen a historický svědek, na svědectví ledajakého belletristy mnoho sobě nezakládali, nám se hodí a tudíž ho učiníme hlavním svým pramenem, ač to nepovíme.

Komu by pak přes očekávání naše svědek tento nepostačoval, tomu podáme druhého, *Petrucelliho*. Není to sic nijak

osoba vynikající a připouštíme, že jej málo kdo zná. Ale nám se hodí; umít vypravovati historky jakž takž zajímavé, na př. o kardinálovi Antonellim, že i my sami, kteří to přece s historickou pravdou tak na vous nemíníme, musíme mu za ně ponechat odpovědnost. To ale nikterak nám nevadí, abychom nevyznali, že celé to jeho vypravování vidí se nám býti ku pravdě podobným a abychom o něco níže na základě této subjektivní ku pravdě podobnosti neobdařili milého kardinála několika tučnými nadávkami. Zkrátka nám se ta jeho historka líbí a litujeme, že jich není více; uvedli bychom je všechny. Připouštíme sice, že člověku nepředpojatému vidělo by se to, co nám vidí se býti ku pravdě podobným, holou a nestoudnou pomluvou, které by nevěnoval ani nejmenší pozornosti. Avšak z toho neplyne leč, že nejsme všickni nepředpojatí a že máme o poctivosti rozličná ponětí.

Abychom také klerikály a ultramontány, kterými rozumíme všecko kněžstvo šmahem a všechny věrné a horlivé katolíky, dostali na lep anebo aspoň sprazili, uvedeme za třetího svědka *Döllingera*, známého horlitého za papežství, což doložíme a pro větší účinek třeba také řekneme, že jsme ve vypravování svém z jeho spisů nejvíce čerpali.

Již to snad nepůjde mnohému na rozum, že by někdo, z jehož spisů byli jsme hlavně vycerpali ono vylicení stavu věcí v Římě moderním, mohl býti ještě horlilem za papežství a nepřál sobě spíše, aby na místě papežově nastoupil vládu v Římě sultán Turecký, král Dahomejský anebo pověstný král Theodor, proti němuž nedávno podnikli Angličané vítěznou výpravu. Avšak my naproti tomu musíme vyznati, že rovněž jako velikán Hegel tou sprostou logikou povrhujeme, že máme logiku zvláštní, vyšší. A pak my to s tím *Döllingerem* také tak zle nemyslíme. Předně postavíme jméno jeho tak, že nebude lehko uhodnouti, co mu vlastně v ústa klademe, tak že i výroky jako „i inkvisice zase počala řádit“ bude moci k němu vztahovati, komu bude líbo. Potom uvedeme opravdový citát, v kterém praví *Döllinger*, dovolávaje se svědectví anglického vyslance v Římě, Lyonse, že jsou v Římě dva druhy lidí, jeden vládě nepřátelský, druhý sice přátelský, ale vlašný; dále kde vyslovuje se o nedostatečném stavu soudnictví, dovolávaje se Raynevala. Když roku 1856 po válce Krimské Cavour co zástupce krále Sardin-

ského z milosti velmocí připuštěn byl ke konferencím pařížským, užil té příležitosti, aby ve prospěch politiky své čelící na sjednocení Itálie, podal zástupcům velmocí memorandum, v kterém dotýkal se ostře vlády papežské, viděl se pohnuta Rayneval, který, jsa vyslancem francouzským na dvoře papežském, stav věcí v Římě ovšem dobře znal, k odpovědi ve zvláštním spise, ve kterém vyvracel závažnými důvody Cavourovy útoky. Nuž z tohoto Raynevala, který líce spravedlivě ovšem ani nepřistojnosti a vady neignoroval, uvádí *Döllinger* výrok, že často „vykládání zákona překonává zákon sám.“ Konečně zmiňuje se ten výrok *Döllingerův* ještě o výstupu v anglickém parlamentu. Když řečnil Hennesey ve prospěch práv papežských, byl Layardem vyzván, aby jmenoval aspoň jednoho muže v Římě, jenž by, vynikaje duchem v otázce světského panství stál na straně papeže. A tu prý Hennesey nemohl jmenovati jen jednoho a ten byl — jesuita Lecchi.

Ovšem netajíme sobě, že tento výrok *Döllingerův* neobsahuje nic tak hrůzného. Tak na př. ten zmíněný dvojí druh lidí nalezá se více méně v každém státu a je-li v Itálii rozdíl ten příkrejší, dovedeme si to vysvětliti; vanet tam aspoň od počátku našeho věku ustavičně více než v jiných zemích duch radikální a revoluční, který udržuje veškeré obyvatelstvo ve stavu nepravdělném a výminečném. Ostatně víme, že i nynější vláda italská má i dosti nepřátel i dosti přátel vlašných.

Co se týče toho subjektivního vykládání zákonů, těch neshod v soudnictví, ty nalezáme více méně všude. Obzvláště nám netřeba zabíhati pro příklady subjektivního vykládání zákonů, nadužívání a zneužívání soudnictví až do Itálie, máme jich na zbyt v nejednom státě, který překypuje liberálností a konstitučností. Vůbec zůstane to v soudnictví při vši dokonalosti jeho ještě dlouho, ne-li na vždy, zbožným přáním, aby nedály se neshody; jen zaváděním porot odpomůže se tomu poněkud.

Nu a co je v tom závažného, že jmenoval Hennesey jesuitu Lecchiho co muže vynikajícího duchem a přívržence vlády papežské, pomyslí si mnohý. Či snad jesuita nemůže vynikati duchem? Či snad to vadí, že jen jednoho jmenoval? Nejspíše že viděl se mu býti Lecchi takovým mužem duchem vynikajícím, jakového si Layard přál a je to důkazem, že Angličan Hennesey nepatří mezi jesuitožrouty, lidi takové, kteří při pouhém názvu jesuita poznamenali

by se svatým křížem, kdyby to ve zvyku měli. Že Pasaglia a Tosti vyslovili se proti panství papežskému, je vůbec známo a daleko jest Döllingera, aby ztotožňoval se s muži těmi.

Tedy ano, výrok ten nemá nic tak závažného do sebe a nám, jak řečeno, také jen o to běží, abychom pro větší efekt uvedli jméno Döllingerovo na svědectví. My víme sice, že jsme si tu povážlivě zahráli se jménem a váhou muže, jehož zná každý vzdělanec, který celou řadou spisů nad míru důkladných a mistrných, o jichž ceně historikové světští i církevní se shodují, po dlouhé pásmo let pracuje k tomu, aby ukázal pravou podstatu a vznešené základy všeobecné církve i vrchní hlavy její a který ovšem v nestrannosti a spravedlnosti své vůbec uznané netají ani vady a nedostojnosti v světském panství Stolicе papežské, vady to nahodilé a z časových poměrů vyplývající ovšem s tím přesvědčením, že odstraněny býti mohou a v té snaze, aby odstraněny byly, aby stav věcí, pokud není žádoucí, byl napraven, a který, jak podobá se a na snadě jest, u líčení stavu věcí zvláště tam, kde na svědky spoléhá a udání jeho z autopsie neplynou, v horlivosti své i dále zašel, než spravedlivo a s pravdou se minul, víme, že muž ten zasloužilý s nevolí odmítl by takovéto dovolávání se autority své od nás, kteří uvykli jsme líčiti Řím hůře než Sodomu a Gomorrh, kteří při každé příležitosti vrchní hlavu církve a celé učitelstvo její obsypáváme názvy, které vyžadují silných nervů, proti kterým jadrné výroky Martina Luthera a jiných reformátorů jsou pravými chvalozpěvy, od nás, kteří voláme: „O svatá církev! Brány pekelné nepřemohou tebe, neb ty máš jich ve vlastním dědictví Petrově!“ — Ano to by Döllinger učinil, kdyby — doniklo k sluchu jeho křehotání naše.

A teď ještě něco na pochoutku.

„Aj, jak se rudostí vzteku polývá tvář čtoucího řádky tyto horlitele za světskou vládu papežskou! Vidíme již, jak smáčí pero v jedu, aby v plném proudu sápal se na pravdu, kterouž mu tady neohroženě metáme v tvář. Aj, jak ta pravda mrzí, jak hrudím jeho otřásá, avšak přece pravda zůstane pravdou, byť i všem takovým stvůrám žluč překypovala, a že pravda zvítězí, učí je i samo náboženství, ač oni v něm pravdu tu nechtějí viděti.“ — Četl jsem je, ty řádky pravdy a jsem věru na rozpacích, patřím-li i já k takovým těm stvůrám, kterým překypuje žluč, jakmile je-

nom z daleka větrí pravdu; tolik je jisto, že čta tyto řádky ani rudosti vzteku na tváři své ani nějakého otřesení hrudi při sobě jsem neshledal. Něco ovšem vyvolaly na tváři mé ty řádky pravdy, úsměv, nemýlím-li se, *úsměv útrpnosti* nad tím hrozitanským namáhavým aparátem a pokřikem, kterým ozývají se ty řádky pravdy. A při tom úsměvu bylo by to bezpochyby zůstalo, „nebyl bych omočil péro v jedu, abych sápal se na pravdu,“ kdybych nevěděl, jak bolí sklamaná naděje a jak by tudíž těžce to nesli ti jistí, kteří čekají, „že strhne se proti nim bouře ze všech stran,“ jestližeby snad ani živá duše nepozdvihla hlasu a na vyzvání tak zřetelné následovalo mlčení, významná to časem jistým lidem odpověď.

Představoval jsem tedy bouři a není to mou vinou, přišla-li trochu pozdě a nebyla-li dosti zuřivá. Předně nemá každý pro důležitější zaměstnání času zabývat se bouřením a za druhé přičívá se bouření všeliké mnohého člověka přirozenosti a povaze. Za tou příčinou obmezil jsem se v bouření svém pouhou, několika doklady a výklady opatřenu reprodukcí oněch řádků pravdy, které nevhodně nazvati se mohou „bombardováním Říma,“ chtěje ukázati, čím se posluhuje lidu našemu.

C.

D O P I S Y.

Z vikariátu Kolínského 21. května 1868.

(Vikariátní porada duchovenská.)

Dne 14. května sešlo se 28 kněží z vikariátu Kolínského v Kolíně k 1. letošní poradě. Příznivé počasí usnadnilo tuto schůzi všem, tak že jenom churavci doma zůstali. O půl deváté sloužil vys. důst. p. vikár Jan Lindner v kapucínském chrámu Páně mši sv., při níž poradníci přítomni byli. Jindy zaznívaly při této mši sv. krásné zpěvy žáků škol reálných a unášející a mocné k pobožnosti povzbuzující chorály p. učitelů Kolínských, tenkrát však neslyšeli jsme ten velebný zpěv a zpívali jsme sami obyčejnou mešní píseň. Po předepsaných modlitbách a vzývání Ducha sv. zahájil důst. p. předseda poradu a oznámil nám vyřízení nej-důst. konsistoře o poradách našich lonských v tom smyslu, že porady vždy velmi čestně bývají navštívené a uložené otázky s velkou pilností vypracované, že v poradách vane pravé církevní smýšlení a že se má toto pochvalné uznání veškerému vikariátnímu duchovenstvu v známost uvést. Na to důst.

p. farář Jos. Cvrček pokračoval ve svých přednáškách z exercicií; úvod přednášívá v krásné latině, tak že uchu velice lahodí slyšeti zas jednou nějaké pojednání v jazyku starých Římanů, na kterýž jsme v studiích byli uvykli. Pravit, že třeba jest v nynějších dobách nájezdů nepřátelských, proticírkevních, bojovati vědomostí, moudrostí a trpělivostí. Abychom vědomostí nabyli, bude třeba pilně čísti a rozjímati knihu všech kněh, písmo sv., jus canonicum, Homo apostolicus atd. Moudrost prý záleží i v opatrnosti, abychom se vystříhali všeho, co by bylo na škodu nám i církvi, ti, co prý mluvili neopatrně pro konkordát, byli žalařování. A trpělivost má se spojit s vědomostí i moudrostí, aby kněz nehody i pronásledování vytrvale snášeti mohl. A tak jako křesťané modlili se, když Herodes žalařoval Petra, tak i křesťané mají modlitbou na Bohu si vyprošovat trpělivost a odvrácení všeho zlého. Dále vykládal, co v oněch exerciciích nejdůst. p. kardinál za úvod sobě obral v ten smysl, že kněz sám musí pevně věřiti, chce-li jiným s prospěchem kázat. Přiřovnání opuštěnosti Davida s opuštěností nynější viditelné hlavy církve bylo na svém místě, jakož i povzbuzení, bychom útěchu hledali v oběti Páně. Pak pokračoval u výkladu rozjímání P. Lukáše, že má kněz, co nejdůležitějšího jest, ze zjevení Božího, často rozjímat a jiným vykládat, neboť že třeba jest víry, viděti ze smutných následků nevěry, ve zpouře ku př. francouzské, kde přestala víra, tam se krev prolévala, tam jest spustlost srdce, nemravnost, zpozdilé mudrlantství. Protož ptáme-li se, kdo jest člověk a proč jest, odpoví nám víra, že není potomek žádné opice, a že má kráčet k cíli věčnému cestou osvěcenosti, poznání a posvěcení a touto cestou má si kněz již zde i vážnost světa získati. V tomto směru mluvil dále důst. p. farář, až po ukončení jeho řeči prohodilo se z několika stran, že ačkoliv trpělivost patří mezi první ctnosti kněze, třeba jest i hájiti, co jest spravedlivého a mluvit, kde zastání práv církve sv. toho vyžaduje, ano že i povinnost káže pro pravdu a právo i protiventství i žaláře podstoupiti. Rozpředla se i další otázka, zdali takováto rozjímání jsou při poradách na svém místě, an nejsou porady žádné exercicie? Mluvalo se pro i contra, a myslelo se, že kratinké podobné rozjímání není na ujmu poradě a že i srdce shromážděných občerství. Přikročilo se k čtení kapitoly VII. z „Acta et Decreta: de honesta clericorum vita et conversatione,“ kte-

rouž důst. p. Václ. Slavík, řídící škol Kolínských, krátce česky vyložil. Pak přišla řada na zodpovídání předležitých otázek: „Může-li dobrý a svědomitý katecheta celý katechismus v jednom roce důkladně probrati? Pak-li ne — jak by si to rozdělit měl se zvláštním ohledem na to, by dítky školní k úplnému vykonání sv. zpovědi a k zbožnému přijímání Nejv. Sv. Olt. pokaždé dobře připraveny byly?“ Otázku tuto dobíral vel. p. M. Velický, kaplan Plaňanský a vytýkal našemu katechismu mnoho chyb a vad, které svědomitý katecheta opravovati a mnohé potřebné částky zas přidávati musí, tak že mu nelze v jednom roce katechismus v nynějším uspořádání a formě vyložit. Pravit, že jsou v této tak důležité knize výroky nepravé a nevysvětlené, mnohé výklady příliš rozvláčné a mnohé zas suchopárné, texty nedobře volené, těžké k pochopení, chybně přeložené, mnohé články bez logického uspořádání, k. p. vlastnosti Boží, výklad Otčenáše, kapitola o sv. svátostech, že stává tam výrazů nedostatečných, které musí katecheta opravovati ku př. „křesťansko-katolicky věřiti,“ víru skutky ukazovati, Kristus jako Bůh že má otce (má státi co osoba božská), svátost jest viditelné znamení atd., k definici o svátosti sv. břimování patří skládání rukou atd., pak pohřešuje mnohé pravdy, které by tam býti měly, k. p. neomylnost církve, o sněmích, sv. obřady, o svědomí, o právu, o mnohých ctnostech, příklady biblické a svatých. Nemá se mluvit jen k rozumu, ale má se působiti na srdce, neboť srdcem věříme, a protož vidí v nynějším katechismu a povrchním výkladu jeho příčinu panující nevěry a rationalismu. Nenít tedy třeba mnohých puntků, které se brzy zapomenou, ale srdečného probírání nejdůležitějších pravd sv. náboženství. Druhou polovici otázky vyřídil tím, že katecheta může připraviti mládež k přijímání sv. svátosti pokání a oltární kdykoliv, když k. p. dokončí výklad o desateru Božích přikázání, aneb když čas se blíží, aby dítky tyto svátosti přijaly. — Nastala nyní všeobecná rozpráva o důležitém tomto předmětu, všichni souhlasili, že nynější vydání katechismu horší jest předešlého, anof ani správnosti řeči nešetří a mnohé věci obsahuje, kterých mládeži ani pochopiti nelze a mnohé, které by tam býti neměly; co si k. p. dítě 10—12leté pomyslí, když čte, že jest svátost stavu manželského ustanovena k rozplození pokolení lidského; a ačkoliv na obhájení nynější učebné knihy dosti pěkné články jsme čtli, přece nás o její dokonalosti ne-

přesvědčily a nedostatky její neodstranily. Vždyť není tato kniha písma svatého, aby se nemohly v ní mnohé změny státi, aby se jiného pořádku v některých částech, v jiných více stručnosti nemohlo šetřit, aby se nemohly mnohé věci vynechat i jiné opět přidati. Jestliže to zásada pedagogická, aby se dle možnosti dítě za jeden rok jistý celek z věro- a mravouky podal, který by se ve vyšších třídách víc a více rozšiřoval, a protože mnohé dítě jen jednu třídu navštěvuje, aneb ze školy jedné obce třeba dvoutřídní do školy jiné obce přestupuje, mohlo by se lehce státi, že kdyby v jednom roce se jen o věře a v budoucím jen o plnění zákona Božího jednalo, přemnohý by o jednom neb druhém ve škole nic neslyšel, což by smutné následky pro celý život jeho míti musilo. Třeba jest tedy, mládeži stručný katechismus podati, v němž by jakýsi celek obsažen byl bez otázek, a sice pro každou třídu venkovských škol zvláštní, tak že by v první třídě jen to nejpotřebnější, v druhé pak již rozšířenější a však v slohu a řeči pochopitelné dětkám se podalo. Námitka o větších výlohách za knihy by snad sama sebou odpadla, vždyť by snad obě knížky ani tak vysoko v ceně nepřišly, jako nynější obšírná avšak méně záživná kniha. Pro hlavní čtyřtřídní školy musela by se látka zas jinak rozdělit, aby na základě biblickém, v nejnižší třídě nejprůhodnějším, ve vyšší třídě se učení sv. náboženství vždy víc rozšiřovalo, doplňovalo a zdokonalovalo s ohledem na posvátné obřady a z životů svatých příklady. Učínal se také návrh, a byl souhlasně podporován, aby se v účtě požádal nejduš. Ordinariat, by se lepší a okolnostem nynějších škol přiměřenější školní kniha vydala.

O tom samém předmětu přednášel vel. p. Fr. Jirsák, kaplan Zásnecký. I on jest toho názoru, že nelze celý katechismus v nynější rozsáhlosti za rok vyložit, nemožno to, protože jsou v něm pravdy nadmyslné, které brzy z paměti vypadají a tedy častějšího opakování třeba, vadí i to velice, jestli děti nedbale školu navštěvují aneb jestli učitel svědomitě s nimi sv. náboženství neopakuje, myslí, že na šesti základních pravdách celá věro- i mravouka spočívá, od těch tedy že by se mělo začít. Srovnává se úplně s náhledem, že může katecheta o svátosti pokání kdykoliv pojednati, a že má-li míti vyučování zdaru, musí býti rukověť dobře spořádaná.

Na to se přikročilo k rozbírání uložené otázky: Stručný přehled cvičení neofyty,

kteřý žádá křest sv. přijmouti. Vypracování podali důst. p. Ant. Kolář, farář z Ovčár a vel. pan Hladílek Jak., kaplan z Lošan. Oba se shodovali v tom, že má kněz hledět vypátrati pohnůtky, proč chce žid křtu sv. dosáhnouti. Jindy prý bývaly mnohdykrátě dosti nekalé pohnůtky, nyní však, když emancipace židů jest provedena, snad jsou čistší, má jej upozornit na krok, který před se bere a na jeho následky, na možné nástiky a pronásledování ze strany příbuzných neb jiných židů, i na konání přísnějších povinností, které plniti zákon Kristův ukládá. Jestliže však setrvá při svém předsevzetí, pak ať přikročí k vyučování. Neofyta dobře vycvičený v pravdách St. Zákona chápe vše lépe, ať se dokáže, že Ježíš Kristus jest skutečný Mesiáš, že lid potřeboval vykupitele a Zákon starý že byl jen přípravou Zákona Nového, dokonalého, Mesiáš Bohem slíbený že skutečně přišel, Ježíš Kristus jest ten Mesiáš, protože se na něm vyplnilo všecko, co o něm předpověděno bylo; nechť pak co učitel vykládá život našeho Spasitele a poukáže na jeho obrazy v St. Zákoně, ať dále odhalí předsudky tehdejších židů, pro kteréž nechť přijmouti co Mesiáše Ježíše Krista. Ať pak přikročí k výkladu víry a zákona Božího, modlitby a svátostí ať vyloží obřady církevní a dá spasitelné napomenutí, ať učni dá i knihu, v které by mohl i doma čísti, co mu od kněze vyloženo bylo. Musí se arci dít vyučování způsobem prostým, nehledaným, pochopitelným. Vys. důst. p. předseda podotkl, že právě takovým způsobem vyučil 18 židů, kteréž i ke křtu sv. přivedl, nejlépe obtíží že působí, nežli se žid naučí našim modlitbám, o sv. obřadech že rád slyší, ale hned je nechápe, až se mu řádně vyloží význam jejich. Vys. důst. p. děkan Hušek připomenul nebožtíka řed. Václ. Frosta, který též takovou cestou vedl židy k poznání víry. O polednách skončila se porada modlitbou, budoucí ustanovila se na měsíc říjen. †

K R O N I K A.

Z Prahy. Ve čtvrtek o slavnosti *Božího Těla* bude JEmin. nejduš. p. kardinal sloužiti u Věch Svätých v 7 h. ráno zpívanou mši sv., ponese pak nejsv. Svátost k čtyřem oltářům na náměstí Hradčanském a udělí po „Te Deum“ v kostele Věch Svätých sv. požehnání. V neděli na to povedou průvod Božího Těla v ostatních městech Pražských pp. kanovníci metropol. kapitoly.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 7—10. června u Matky Boží Sněžné čili u Františkánů, od 11—14. v kostele nejsv. Trojice na hřbitově Malostranském v Košířích, od 15—18. u sv. Haštala.

— Pozejtří, v neděli nejsv. Trojice bude se konati pouť a) v chrámu nejsv. Trojice na Spálené ulici, kdež bude v 6 h. mše sv. s českou exhortou, v 8 h. tichá, v 9 h. zpívaná ranní (matura), v 10 h. něm. kázání, v 11 hod. zpívaná velká, odp. o 4 h. české kázání, nešpory a požehnání, b) u nejsv. Trojice v Podskali a c) v kostele na sv. poli Malostranském.

— Výroční památka sv. Víta muč., patrona země České bude se v pondělí 15. t. m. konati na hradě tímto pořádkem: V kostele Všech Svatých bude v 7 h. zpívaná ranní, v 8 h. školní mše sv., o 1/2 9 něm. a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., o 3 h. odp. budou nešpory.

— *Břimovanců* o minulých hodech Svatodušních bylo v Praze: dne 30. května u sv. Klementa ráno 395, u sv. Mikuláše odp. 582, tamtéž dne 31. května odp. 634, d. 1. června ráno 277, odp. 391, d. 2. červ. ráno 324, odp. 228, úhrnem 2831.

— V neděli Svatodušní, 31. května byla u sv. Klementa za velkého účastenství posledním kázáním, chvalozpěvem „Te Deum“, který zpívali alumnové arcib. semináře a požehnáním ukončena *májová pobožnost*. Předmětem večerních rozjímání byly letos církevní památky a slavnosti v měsíci květnu dle Direktáře českého. Letos kázali vel. kněží: Blanda, Borový, Jirák, Hložek, Hrádek, Honejssek, Kalous, Knobloch, Kryštůfek, Láska, Srdínko, Tichovský, Vinklár.

Z Moravy. Děkanem kapituly *Olomoucké* zvolen jest na místě svob. pána Rudolfa z *Thysebaertu*, jenž 11. května skonal, nejmladší kanovník této kapituly Robert hrabě *Lichnovský*.

— *Z Brna.* Slovanstvo utrpělo velikou ztrátu. První exegeta českoslovanský, básník Moravský, spisovatel kněz *František Sušil*, čestný kanovník Brněnský, dr. a prof. theologie, starosta Dědictví Cyrillo-Methodějského zemřel dne 31. května o 2 hod. ráno v Bystřici pod Hostýnem, kdež meškal, chtěje vyléčiti choré plíce. Tělesné pozůstatky jeho byly do Brna převeženy a tam ve středu 3. t. m. o 4 h. odp. slavně pochovány. Z Prahy dostavili se k pohřbu členové kollegiatní kapitoly Vyšehradské: probošt Vojtěch Ruffer a kanovníci Vinařický a Štule; kan. Vinařický co vyslanec,

zástupce a starosta Dědictví sv.-Prokopského, jemuž zvěčenělý rukopisy své i s honorárem odkázal. Sušil narodil se v Novém Rousínově na Moravě 10. června 1804, na kněžství byl vysvěcen r. 1827, byl kaplanem v Olbramovicích, odkudž r. 1837 dostal se za profesora bibl. studium Nov. Z. do Brna, kde plných 30 let blahodárně působil.

Literární oznamovatel.

— *Časopis katol. duchovenstva.* Svazek III., vydaný 23. května obsahuje pojednání: Původ a vývin celibátu kněžského; o úpravě nového katechismu; záhubná tendence moderního liberalismu; domýšliví kajícíci; Bohoslužba prvních věřících; důvody pro řeči duchovní, které se na základě katechismu konati mají. V *Kronice* nalezá se mimo jiné výnos apošt. Stolice vzhledem dítek z občanského manželství, o ritualistech v Anglicku, o vystěhovalcích do Ameriky, o křtu nalezců, zrušení monarchie sicilské, urovnání prebend. Rovněž bohatý jest v tomto sešitu „Literární oznamovatel.“ Svazek IV. vyjde 3. července.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Jan *Madlener*, seniorshrmážd. Nejsv. Vykupitele na Karlově v Praze, dr. filos., 26. května (nar. v Strakoněcích 15. list. 1877, vysv. 29. srp. 1819). Zemřel v týž den, v kterýž před 29 lety (r. 1839) v Římě přítomen byl vyhlášení za svatého zakladatele svého řádu Alfonsa z Liguori;
- p. Jan *Ovrček*, farář v Jankově, 1. června (nar. v Jičíně 26. dubna 1820, vysv. 30. července 1843).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Čzechik*, inful. probošt. kap. u Všech Svatých, ředitel hlavní a niž. reální školy Malostranské, obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Pomajzl*, farář v Dublovicích, za děkana v Sedlčanech;
- p. Ant. *Fritsch*, admin. za far. v Lokotíně;
- p. Karel *Burian*, polní kapl., za kaplana do Příbrami;
- p. Ant. *Lego*, kapl. v Podčepicích, za adm. do Dublovic.

Upřádněné místo:

Dublovice, fara patron. p. Maurice knížete z Lobkovic, od 20. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Kautz*, inful. probošt kathedr. kap. Budějovické, 26. kv. (nar. v Týně n. Vlt. 7. led. 1791, vysv. 24. srp. 1820).

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectví
na rok: 3 zl. 50 kr
na půlro.: 1zl. 30kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

O přijímání nejsv. Svátosti oltární.

Večeře Páně, čili skutečné požívání přesvatého těla a předražené krve Pána našeho Ježíše Krista, má pro každého křesťana, jenž ji byl hodně přijal, podivuhodné účinky. — Slovy krátkými chci ti vložiti, křesťane milý, kterak sv. Otcové a jiní nábožní učitelé duchovní o tom smýšlí, abys poznati mohl neskonanou lásku Božského Spasitele svého i abys vědom si byl těch milostí, jichž ti uděliti chce, kdykoliv přistupuješ k stolu Páně.

První účinek večeře Páně jest ten, že ti dává život. Pán Ježíš sám to praví slovy: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný. Chléb, kterýž já dám, tělo mé jest za život světa. Jakož mne poslal živý Otec i já živ jsem pro Otce, a kdož jímne, živ bude pro mne.“ (Jan 6.) Mluvě o nejsvětější svátosti oltární povždy přislubuje Spasitel náš, že dává život. Jaký ti ale život dává? Svůj vlastní. — Chléb, který požíváš, proměňuje se v tvou vlastní bytost; podobně proměňuje tě i Pán Ježíš v svatém přijímání sám v sebe. On odjímá ti po Adamovi zděděný, pokažený život, život to pýchy, ctižádosti a lásky k věcem pozemským, on bere ti život sobecký, hříšné žádosti, slovem život všech naruživostí, jež v srdci lidském domovem jsou, a dává ti svůj vlastní život, život to tichosti, pokory, trpělivosti, svaté lásky, sebezapírání, zkrátka život všech ctností a dobrých skutků. Na svatých a světicích Božích ukázal se tento divuplný účinek večeře Páně v plné míře, nebo Kristus dada se jim za pokrm vložil v ně svůj svatý, Božský život a udělil jim ctností svých, tak že se stali živým jeho podobenstvím a obrazem.

Druhý účinek večeře Páně ten jest, že způsobem nejuročnějším spojuje tě s Kristem. Svatým a hodným přijímáním můžeš s Bo-

hem a Pánem svým spojen býti v jedno. To praví sám Pán Ježíš: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ (Jan 6.) Toto důvělné spojení vztahuje se jak na tělo tak i na duši. Tělo Kristovo pojí se zázračně s tělem tvým a svatá krev jeho pojí se s krví tvou. Duše Kristova přitahuje tvou duši k sobě a tím způsobem stáváš se s ním jedním duchem a takřka Božského přirození účastným. (2 Petr. I, 4.) Spojení toto nižádný jazyk lidský není s to vypraviti. Tak jako pokrm, který požíváš, duši tvou oživován bývá: rovněž tak počíná i duch Kristův oživovati tě, jakmile svatým přijímáním stal jsi se oudem jeho. Ježíš stává se duší tvé duše, životem tvého života; Kristus myslí, mluví, miluje, trpí a jedná v tobě; i můžeš říci: Kristus jest můj a já jsem jeho, Kristus žije ve mně!

Třetí účinek večeře Páně v tom jest, že duši tvou sprostuje všedních hříchův a chrání ji před hříchy těžkými. „Ona jest, praví sněm Tridentický, lék, jenž očisťuje nás od hříchů všedních a chrání nás před hříchy smrtelnými.“ Proto také praví svatý Ambrož: „Každodenně musím krev Páně pít, abych každodenně odpuštění hříchův dosáhl, a poněvadž každodenně hřeším, proto každodenně mítí musím léku proti hříchům.“

Čtvrtý účinek večeře Páně v tom záleží, že oslabuje a uhašuje v tobě zlé náklonnosti a plamen rozličných vášní. Kristus, Pán nejsvětější, spočívá v tobě netrpí žádné poskvrny vedle sebe. Tak jako oheň vyhání ze dřeva nejprve všelikou vlhkost, potom je uchvacuje plamenem a proměňuje v sebe: tak také Ježíš vyhání zlé náklonnosti z tvého hříšného těla, otupuje v tobě osten hříchu, protivuje se vášním duše tvé, mírňuje je při jich vzniku a znenáhla uhašuje jejich oheň. „Pakliže některý z vás,“ praví svatý Bernard ku svým řeholním bratřím,

„ne tak často pokoušen bývá od hněvu, závisi, nečistoty a ostatních nepravostí, má za to děkovati jediné tělu a krvi našeho Pána a Mistra.“ Sůl a balsám mají tu podivnou moc do sebe, že chrání maso před hnilobou. Podobně, ovšem že v míře nezměrné, má se to i s tělem a krví našeho Spasitele. Jeho nejvyšší svátost, čistotné, panické tělo posvěcuje hříšné tělo naše přijavši hodně večeri Páně.

Pátý účinek svatého přijímání v tom záleží, že duši svou posiluje a okrašluje. Ono propůjčuje ti sílu, horlivost a zmužilost k vykonání všeho dobrého. Proto jmenuje se také nejsvětější svátost oltářní chlebem silných a pokrmem vyvolených. Všecky nábožné, svaté duše připisovaly zásluhu vznešených a rekovných ctností, kteréž byly konaly, hodně přijaté večeri Páně a svatí mučenníci děkovali skvělá vítězství svá nad pohanskými ukrutníky svatému přijímání. — Večere Páně okrašluje také tvou duši rozmnožujíc v tobě posvěcující milost Boží. „Božská krev,“ praví Jan Zlatoustý, „činí, že září v nás krev Ježíše Krista, uděluje duši krásu a ušlechtilost a brání tomu svou sílicí potravou, aby neochábala a nezemdlela. Krev tato jest duši naší spásou, čistící a okrašlující ji; ona rozpáluje ji lesklejší ji činíc nad zlato a oheň.“

Šestý účinek večere Páně jest ten, že klade v tělo tvé zárodek nesmrtelnosti udělujíc mu takto naději slavného z mrtvých vstání. „Naše z hlíny učiněné tělo,“ píše sv. Jan Zlatoustý, „propadalo smrti zbavivši se života na počátku Bohem jemu uděleného. Proto tělu tomuto propůjčil Bůh nový života zárodek, to jest, své vlastní tělo. Tělo toto jest podle své přirozenosti totéž jako tělo lidské; ono jest ale prosto hříchu a proto tedy plno života. Bůh chce, abychom všickni na těle tomto podílu měli. Tímto tělem máme býti krmení, máme odložit přirozenost svou, která nás smrti byla podrobila, abychom takto na věky v jedno spojení byli tímto Božským pokrmem s Ježíšem Kristem.“ Tělo tvé živeno tělem Kristovým, krev tvá smísená s krví Kristovou nemůže nikterak na zmar přijíti. „Všickni ti, kteří tento pokrm a nápoj požívají,“ praví sv. Augustin, „stanou se nesmrtelnými a neporušitelnými.“ Pán Ježíš sám dosvědčuje to, když praví: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v nejposlednější den.“ (Jan VI, 55.) V pravdě tedy jest dle výroku sněmu Tridentského večere Páně

„zárodkem a ujištěním naší budoucí oslavy a věčné blaženosti.“

To tedy jsou ony převelmi vznešené účinky, jež působí v tobě, bohomilovná duše, večere Páně, jestliže ji hodně přijímáš. Náležitě jich uvažujíc neměla-li bys nejvřelejší touhou po tomto pokrmu nebeském zahořeti?

(Pokračování.)

U hrobu Sušilova.

Dne 3. června 1868.

Hrana po Moravě hučí děsná,
Sušila již není! kvílí chrám,
kvílí vlast i jaroskvoucí Vesna,
nese bol svůj horám dolinám;
vstaňtež omráčené luhy ze sna,
nejdražší květ Květen odňal nám.

Sušila již není! želtež spolu
církvi, vlasti, krásky milostné,
s vámi sdílel v pozemském tom dolu
doby zlaté, doby žalostné;
Pán dnes oprostiv ho všeho bolu
k výšině mu kynul blahostné.

Otec usnul — děti osiřely,
ježto Bohu, vlasti vychoval,
plač, ó plač jej národe můj celý,
jenž tě celou duší miloval;
nikdy neuvadne vínec skvělý,
kterým tebe Sušil daroval.

Usnul kněz — a učitel váš, kněží,
jenž vám svítil vědou, zbožností,
položte mu na hrob věnce svěží,
věnce svaté úcty, vděčnosti;
budtež i vy nedobytnou věží,
lnětež k církvi, k lidu s vroucností.

Lumír usnul — v slovanském jenž háji
národ vnačil zpěvem líbezným,
odletěl ach v čarokrásném Máji
slavík, k sborům přidružil se vítězným,
aby s nimi v nevadnoucím ráji
chválil Pána zbožným hlasem svým.

Nuže s Bohem, Otče drahomilý,
lepší objímá Tě nyní svět,
Pán Ti podej věnec přespanilý,
jehož nikdy neopadne květ;
dříměj sladce muži ušlechtilý,
sláva věčná nepočítá let.

J. Soukop.

M. Jana Husí sebrané spisy české.

(Pokračování.)

4. O moci duchovní v církvi.

Hierarchie římská! jaké to černé strašidlo čhá v tomto slově! Zeptej se jen těch našich nových vlastenců, kteří v potřeštěných provoláních vyzývají k putování do Kostnice, poplakat si tam a proklínat tu hierarchii, „ty syny pekla, jichž nejpodlejší zradou skonali neohrožený hlasatel pravdy,“ a radovat se z toho, „že záhy zalita byla hranice kostnická proudy krve vrahů, kteří upálili jej (Husa) u vzteklém jásetu, domnívající se v blbě zaslepenosti, že upálili též ducha pravd jím hlásaných.“ Tito „potomci strašných mstítelů smrti Husovy“ budou ti s husí kůží po celém těle vypravovati, že hierarchie římská morduje osvětu a vědu a rozsívá tmu, potlačuje svobodu a miluje otroctví a pouta a temné smrduté žaláře, a kdyby mohla, páčila prý by doposud všechny osvěcené pravdy a svobody milovníky.

Náš věk jest frází milovný: utvoří si nějaké pojmenování, nejráději slovo cizojazyčné, spojí s ním pojem dle své chuti, a „veřejné mínění“ toho neb onoho novináře uvede ho lidem noviny čtoucím v známost a obvyklost. Tak jest to i se strašidlem římské hierarchie. Kdyby každý si byl a zůstal vědom, že hierarchie jsou biskupové a kněží s papežem, snad by se mnohý styděl přisvědčovati tomu blběmu obviňování hierarchie! Vždyť i sprostý člověk, ohlídně-li se na tu naši hierarchii českou (a tuším že biskupové cizích zemí tím méně nám Čechům škoditi a ubližovati mohou), musí vyznati, že ti kněží a biskupové nejsou takoví lotři a zákeřníci, ano že jazyk a literatura česká má zvláště katolickému duchovenstvu mnoho co děkovati za své zachování a vzdělání, a že i ti naši čeští a moravští biskupové drží stranu národní.

Ale odvráťme se od těch přepiatců, kteří učení Husovo neznají a nevěří, a které by Hus sám zajisté vyvrhl z počtu svých věrných, nebo on žádal živou víru a život dle víry, kdežto tito jeho velebitelé na mnoze bředou v čiré nevěře. Vraťme se k hierarchii církevní.

Jako každá obec, každá společnost lidská, má-li řádně trvati, musí míti něko-ho, jenž ji řídí a spravuje, tak i církev, pokud jest viditelným sborem věřících. Písmo sv. svědčí, že Kristus Pán sám ustanovil Petra a ostatní apoštoly za správce,

pastýře církve, dav jim moc, kterou sám měl od Otce, aby ji i svým nástupcům zanechali. Petr sám obdržel klíče království nebeského, to jest nejvyšší moc v církvi, on měl pásiti ovce i beránky a poučovati bratry (apoštoly) u víře. Ale i ostatní apoštolé obdrželi moc svazovati a rozsvazovati jménem Božím t. j. řídit, poroučeti, trestati. Jim řekl Pán: „Kdo církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.“ *Kristus sám tedy udělil apoštolům a jich nástupcům moc v církvi, a věřícím uložil povinnost, jich poslouchati.**

Hus odváživ se zjevného boje a úplné vzpoury proti vrchnosti duchovní, nerozpakoval se ovšem k svému obhájení upírati církvi t. j. správcům církve moci duchovní. Avšak dílem že při veliké moci a vážnosti církve v oněch dobách neby-

*) Že samo *písmo svaté* dává nejzřetelnější svědectví o tom, že Spasitel sám dal církvi své zřízení nynější t. j. že za správce církve ustanovil apoštoly s Petrem hlavou a po nich biskupy a papežem co hlavou: to tuším musí připustiti i protestantský „*písmem svatým vázaný rozum*“ (die durch die h. Schrift gebundene Vernunft). A přece i v nejnovější apologii husitství, ač si spisovatel připsuje největší možnou nestrannost (so unparteiisch, als es einem schwachen Sterblichen nur immer möglich ist), mimo jiné matné a křivé výroky o církvi katolické, čteme o hierarchii takové dedukce, že spisovatelé nikoliv nemůžeme vzdáti tu chválu nestrannosti, kterou si sám uděluje. Neboť jestliže kdo buď neznaje aneb nepochopiv podstatu církve katolické přece o ní soud pronášá, a to úsudek takový, jenž ve samých základech zvrací ústavu církve, není to jednostrannost? Či jest tomu tak, že se hierarchie teprv *dásem* utvořila v Římě, že skrze ní učení Kristovu hrozila změna a zkažení, že se tato hierarchie, k nabytí větší moci, *slo-tožnila s církvi*, učinivši se nejen opatrovníci ale i *tvůrkyni křesťanství*, že činíce sebe jako tělem Ducha sv. nehledala a nekladla základy své *na rozum a na písmo*, ano učení víry čím dál tím více vzdělávala *bez ohledu na rozum a na písmo*. A tak prý v katolické církvi rozum a písmo postaveno stranou, a platí jen víra autoritní, která prý věřiti dovede i všeliký nesmysl (für ihn, so den Autoritätsglauben, existirt überhaupt nichts Absurdes). Teprv protestantismus prý rozum i písmo uvedl opět v spravedlivou platnost, a tudíž prý protestantismus jest událost Božského řízení, nutná a nevyhnutelný následek pokroku u vzdělání lidském (eine providentielle Thatsache, ein nothwendiges und unvermeidliches Ergebniss der fortschreitenden Bildung der Menschheit), a t. d. — Není zde místa (ač by žádoucno bylo) vyvracet tyto křivé náhledy, jež ovšem nejsou nové a u protestantů více méně příkře se často čtou. Tolik ale tuším možno tvrditi, kdo s *takovéhoho stanoviska* posuzuje vývin a děje církve katolické, může žádati snad, aby chom vážili si jeho přesvědčení, ale za *nestranného* takový pláti a uznáván býti nechtěj!

lo rádně všeliké vrchnosti duchovní zavr-
hovati, dílem že byla slova písma sv. Hu-
sovi příliš zřejmá: on nezamítal moc du-
chovní v církvi naprosto, in abstracto, t. j.
on netvrdil, žeby vůbec neměli pastýři cír-
kve právo a moc, řídití církev a vládu v
ní míti, nýbrž on obyčejně jen (in concre-
to) v jistých pádech upíral představeným
duchovním práva a moci. Papeži a bisku-
pům sluší se prý opřítí, poněvadž „již o-
becně“ jsou v hříchu smrtelném, neb ně-
co zlého velí a t. d. Ovšem že Hus sobě
a každému „věrnému“ ponechal právo,
rozhodnouti, kdy který papež a biskup a
farář jest dobrý, a kdy to co velí není
proti písmu, kdy tedy sluší poslouchati a
kdy ne.

Hus tak dlouho uznával soud arcibi-
skupský, až tento učinil výrok proti němu
při spálení kněh Viklefových. Taktéž uzná-
val soudní moc papežskou, neboť sám ža-
loval arcibiskupa do Říma, poslav tam tři
své poručníky, kteří skutečně vymohli u
papeže zastavení rozsudku arcibiskupova.
Když ale arcibiskup poslal vysvětlení a
svědky do Říma, tu vzala věc jiný obrat, a
dána byla bula papežská, která zapovídala
kázati v kaplách, leč by se k tomu vymo-
hlo zvláštní dovolení od biskupa neb pa-
peže. Tím bylo Husovi zakázáno v kapli
Betlémské kázati, a sice pod trestem vy-
obcování čili kletby. Tu Hus s celou
příkrostí zavrhl i papežského soudu moc
a právo, a odvolal se k Bohu, po-
něvadž prý vede *při Boží* proti pa-
peži. Tu vyčítá i papeži i kardinálům
soudcům, „že sberúce od arcibiskupa koně
krásné, kořálky stříbrné a prsteny drahé
zbavovalise súdu“; a papež prý také „hle-
dal jest *žlutých rytířův ale hus jich neměla*
aniž poslati jemu chtěla. A on chtěl míti
ty rytíře, nedal slyšení, ale jímál jest mé
poručníky . . . a oblúpil je, vzav jim dvě
stě zlatých a sedm, a koně (III, 252).“
Tím bezpochyby naráží Hus na outraty, jež
mu žaloby a odvolání jeho do Říma způsobily.

Zřeknuv se ale úplně poslušnosti k
církvi, a nedbav ani kletby ani později
interdiktu (stavení služeb Božích), hleděl
ovšem i ospravedlniti směle své počínání.
Proto nescísněkrátě opakuje ve svých spi-
sech, zvláště v kázáních, proč *prý nesmí*
poslechnouti ani kletby dbáti, porovnávaje
se úplně s Kristem, jenž také nesměl po-
slechnouti biskupů a kněží židovských.
Důvody ty vážil dílem z nešťastného ono-
ho bludu svého, že kdo je v hříchu smrtel-
ném nemá moci nad tím, kdo jest bez hří-

chu takového, při čemž předpokládal i vy-
slovil, že protivníci jeho, od farářů až do pape-
že, jsou hříšníci a kacíři, on pak bez hří-
chu — dílem zaslepila ho pýcha jeho roz-
umu (snad i oblíbenost u lidu), že tvrdil,
basám věřil, že *jen on* zná a káže pravdu
a učení Kristovo, ale protivníci jeho i s
papežem, ba později i celý sněm Kostnický
že zradili pravdu a drží se lži a zlosti
dáblov.

A jako pomátl Hus pojem církve vidi-
telné a neviditelné, jako mate zevnitřní
moc a důstojnost s vnitřní hodnotou člově-
ka před Bohem: podobně — z oumysla
aneb z obmezenosti — mate *bezhříšnost s*
neomylností. Bych jeden aspoň doklad po-
dal: „V tom také rúhání jsú, kteříž praví,
že papež nemôž blúdití, a že ho lidé mají
ve všem poslúchatí, že on môž proti záko-
nu Božímu *jiný* ustanoviti neb *proti* sv.
apoštolóm co hodně prikázati. (Takto pří-
kře zajisté nikdo nikdy nehájil moc pape-
žovu: jest to opět od Husa neuvážené
přehánění, bojujete proti svým vlastním vý-
myslům, tak jako i často jindy ku p. vy-
čítaje, že kněží sebe a papeže bohem činí
atd.). Ale požehnaný buď Pán Bóh na vě-
ky, že jest přepustil Petrovi, u veliký hřích
upadnutí k našemu naučení, abychom vě-
děli, že poněvadž ten první jeho náměstek,
od něho volený, ustavený a potvrzený
tak hrubě jest hřešil . . . a kterýž papež
jest nad sv. Petra povýšený, *by nemohl*
zde hřešiti? (I, 392).“

Pravidlo poslušnosti stanoví Hus toto:
„A tak srdnatý křesťan pilně patřiti má k
zákonu Božímu a k životu spasitele, neb
život Kristův jest dokázání zákona, a ten
(život Kristův) spatře uzří, *sjednávají-li se*
preláti a kněží s životem Kristovým činy
svými a prikázáními, *tehdy má jich poslú-
chatí*; pakli jinak prikazují, tehdy nemá
(I, 92).“ A opět: „Kdyžkolivěk by papež
ustavil neb prikázal co nehodného, tehda
ihned sbor křesťanský *i každý křesťan*, po-
znaje, že to ustanovení jest nehodné, má
je míti za nehodné, a *nikoli ho v tom ne-
má poslúchatí*, aby jda za slepým v šachtu
věčného zatracení neupadl. A kto věrný
chce říci, že jest dobré ustavení papežovo,
aby v kaplách nebylo kázáno slovo Boží,
ani jinde, jediné u far a v klášterích?
Však to upřímo jest proti ustavení Kristo-
vu. A to ustavení vydal jest v buli pa-
pež Alexander pátý, a vydav ihned skuoro
umřel jest. Proti té buli postavil jsem se
atd. (I, 409).“

Tímto pravidlem arci *všeliká* poslušnost,

všecken řád jest zvrácen v každé společnosti. Hus i zde v nedůslednosti se zapletl, takže konečně jiného východiště nemá, než zvláštní zjevení neb osvěcení Boží; končí zajisté svůj výklad o poslušnosti řka: „*ale ufám milému Kristu, žeť dá rozuměti svým vyvoleným, ať by uměli znáti, v čem a kdy mají poslouchati* (I, 93).“

5. O kletbě církevní a interdiktů.

Za našich dob, kdy úcta k církvi a vážnost knáboženství tak velice ustydla, i duchovní tresty církve pozbyly účinku na mysl lidskou, a protož se jich nyní velmi zřídka užívá. Neboť člověk netečný neb nevěrec což si bude dělati z toho, když ho vyobcuje církev, k níž náležeti za nic pokládá? Proto nyní také o významu a následcích trestů církevních pramálo vědí.

Jinak bylo za časů Husových. Tenkrát, když všude panovala ještě jediná víra katolická, kdy v jednotě víry a církve býti považováno za nutnou podmínku blaha časného i věčného, pokuty církevní více tížily než světské, tím více, ana i moc světská pokutu takovou uznávajíc sama ve skutek ji uváděla. Bohužel že právě za dob Husových kletby církevní a interdiktů (t. j. zastavení služeb Božích v jistém chrámě, neb celé osadě, neb celé zemi, takže se ani zvoniti, ani mše veřejně sloužiti, ani slavné křty a pohřby nesměly se konati, nejsv. svátost jen nemocným se podávala a t. d.) užíváno příliš často a neopatrně, zvláště při rozdojení papežském, čímž i váha trestů těchto se zlehčila. Odtud za oněch dob tak zhusta pojednávána bývala otázka, jak se chovati křesťanu, když by snad nevinně, křivě stížen byl těmito tresty.

Hus zajisté nemohl naříkati sobě, že nezasloužené stíhly ho pokuty církevní; naopak arcibiskup Zbyněk, první příznivec Husův, až příliš dlouho shovával, čímž Hus, spolehaje spolu na přízeň krále i lidu, tím více smělosti nabýval. Rozjitření lidu řečmi Husovými v Betlemě způsobené, takže mnozí v kostelích kazatelům počali odmlouvat, ze lži je viníce,*) zvláště pak potupný průvod s bulami papežskými a příspěvky odpadkovými (po ulicích Pražských musily ale všemu shovívání konec učiniti.

Hus neupíral církvi v zásadě moc a právo k duchovnímu trestání, on jen dovozoval (aspoň s počátku), že kletba a interdikt, jímž on a přívrženci jeho byli stíháni, nespravedlivě na ně uvaleny byly, a tudíž že *nemusí, nemají a nesmějí poslechnouti*. Důkaz ten při prudkosti své povahy vede ale tak, že zvrací a zavrhuje všeliký řád v církvi, nemožné čině každé trestání.

Hus nejprve — ať z oumysla, ať z obmezenosti — *mate zevnitřní, soudní vyobcování z církve čili kletbu, s vnitřním následkem hříchu smrtelného*, kterým člověk na duši, před Bohem, vyobcován bývá čili *vypadá ze stavu milosti Boží*. Tyto dvě zcela rozličné věci užívá dle potřeby hned v stejném smyslu, hned je staví sobě naproti. A jako ve své domýšlivosti tak daleko zašel, že co on učil a hájil, to vyhlášoval za jedinou pravdu a při Boží, kdežto co papež a biskupové naproti němu tvrdili, to byla mu lež a zlost antikristova: podobně izde upřilíšil tak, že všecky kletby prohlásil za křivé, tak že koho prelati klnou, toho Bůh žehná, a naopak, neboť prý prelati obecně již jsou v hříších, a trestají prý jen ty věrné křesťany, kteří jsou bez hříchu smrtelného.

Výroků Husových o platnosti kletby naň vznešené, během pojednání tohoto uvedeno již dosti mnoho. Stájtež zde jen ještě některé.

„Již máš, že *jedné pro hřích smrtelný*, po trojím napomenutí, má člověk od prelata klet a vyobcován býti. Z toho máš důvod, že kohož kolivěk klnú, an hříchu smrtelného nemá, tomu křivdu činí, a v pravdě to kletí Pán Bůh pokládá za požeňání. Protož David dí: Klíti budú oni, ale ty budeš žehnati, a Kristus: Blahoslavení budete, když vás zlořečiti budú lidé (Mat. 5.). Dále máš z toho, že nekaždé kletby prelatské neb kněžské Pán Bůh potvrzuje, . . . a že, by všickni kněží, což jich jest na světě, kleli člověka a vyobcovali, an hříchu smrtelného nemá, tehdy by všichni se klamali atd. (II, 202).“ — „Jsa živ co věrný křesťan bez hříchu smrtelného, jest v obci svaté před Bohem, ač jest

na rozkaz královský byli jsou státi, Hus co svatě mučeniky je v Betlemě pochoval a oslavoval: „I dal jest milosrdný spasitel poznání mnohým mistrům, že sú k tomu (k odpustkům) nepřivolíli, a druží sú hrdla svá na tom složili, neb sú proti kazatelům odvolávali, . . a z těch Martin, Jan a Stašek sú stěti, a ve jméno Boží položení sú v Betlemě atd. (II, 59).“

*) Pohoršlivé ty výstupy v kostelích Pražských, jichž původcem, ač snad nepřímým, byl, Hus v kázáních svých chválil a ospravedlňoval: „Když sú z dobré žádosti (!) věrní křesťané kněží napomínali, aby na kázání neháli, tehdy ihned chopíce je atd. (II, 124).“ A když tři z těchto

zlořečený a vyvržený před lidem od prelátův. A zase ktož kolivěk jest v hříše smrtelném, ten jest vyobcován v ten čas z obce svaté, ač se zdá dobrý a svatý před lidmi. Tak i Jidáš před lidmi zdál se důstojný apoštol, a před Bohem byl jest zlořečený i prokletý ďábel (I, 253).“ — „Tak každý kněz, který jest v hříše smrtelném, klně sám sebe, když říká na primě: Zlořečení, kteří se odchylují od přikázání tvých (žalm 118) (Tamže).“

„A když vnitřním okem člověk nyní-ší kletby spatří, shledá, že *obecně* ti, kteří jiné klnú, *jsú v Boží kletbě*; neb nižádný nemá klíti jiného jedné sám jsa bez hříchu smrtelného. . . . Protož kněží, a najprv papeži a biskupové, chtí-li jiné klíti, *mají prve sami* bez hříchu smrtelného býti, a vyvrci prve z oka svého břevno. . . . Ó milosrdný spasiteli, by nyní psal prstem: Kto z vás jest bez hříchu, luč na ni prvý kamenem, toť by málo i duchovní i světští jiné kleli a odsuzovali (II, 204).“

„A tak již lidé porozumívají z Božího daru, že kletba vydaná bez hříchu smrtelného jest ku požehnání a k životu věčnému, a že *tú kletbu prve kněží ustrašili sú a přikvačili, koho sú chtěli: jako lovci ostrěšm přikvačují ptáky, jenž mníce, že dřevný ostrěš jest pták živý, nesměli sú se zdvihnutí. Ale že „hus“ pták pítomý, poznal jest toho ostrěše neživého, protož nedal se jemu přikvačiti, ale zdvih se dal příklad jiným ptákům Božím, by též činili* (II, 253).“

Ó interdiktu, jež Hus zove síti ďablovou, stůj zde aspoň jedno místo: „Nemá antikrist síti silnější, než Boží služby stavení, již kněží dotahují své vôle, kteréž chtí. Tú síti brání svého lakomství a bohatství, . . . tak sú se z ustavení antikristova ohradili, že vezme-li kto co knězi a *ještě spravedlivě*, neb popadnú-li kněze v cizoložství neb v lúpeži, tehdy ihned staví službu Boží, vězí-li cizoložníka neb lúpežníka kněze. Pakli dadí knězi políček v krčmě v sváru, tehdy poženú a klnú; pakli okrvaví kněze, staví službu a do Říma pudí, ale když kněz člověku kterému nohu neb ruku utne, aneb zabí člověka bez viny, toho kněze neklnú ani služby staví. *Proč? Čert čertu oka nevykline.* A ještě řkú: Ten jest kněz statečný, jenž smí chlapa s húsle urubiti! . . . Ty síti stavení služby najprve rozestřel jest papež v Římě a potom vždy dále rozšiřoval antikrist ty síti; a nedávno jest vydal ty síti k skonání světa jako najchytřejší a velmě přikryté, aby jich ptáci Kristovi nepočili. Ale dá Pán Böh

v skóre lidu svému poznání, že *rozedře ty síti*, a bude svobodně Boha chváliti, a pro vóli antikristovu nepřestane od služby Boží. A budiž Pán Böh požehnaný, že v *svém písmě* nevydal jest jim těch sítí, ale kázal je učedníkům svým dráti (II, 173. 175).“

Na jednom místě praví sice Hus: „jestli člověk nevinný hříchem smrtelným, a *mile tu kletbu a v pokoře trpí*, tehdy jemu ta kletba neškodí (III, 226).“ Ale kterak on sám tu kletbu *mile a v pokoře* snášel, o tom svědčí nejen uvedené citáty, ale všechny spisy i skutky jeho.

Ku konci stůj zde *aspoň jeden výrok Štítného* o témž předmětu: „Pakli se komu přihodí kletu býti a snad nevinně, tu sluší opatrnú býti; neb jelikož před Bohem není v kletbě, ktož by byl nevinně klet, *avšak má držeti poslušensství*. Neb nejsa klet před Bohem, *kdyby nedbal na kletbu kostelní*, když ta kletba prošla svým řádem, již by *tú hrdostí klet byl i před Bohem*. Pakli *pokorně a poslušně strpí* kletbu, a podle pravdy s dobrou radú *hledá vyjiti z ní*: ač před lidmi jest klet, před Bohem není, a ještě tú pokorú, *zdrží-li ji*, odplatu vezme (Št. str. 28).“

6. O následcích hříchu smrtelného.

Hříchem smrtelným pozbývá křesťan posvěcující milosti Boží, stává se duchovně mrtvým, skutky jeho dobré nezískávají mu zásluhy k životu věčnému, a ačkoliv nepřestává býti oudem církve (nehřešil-li zjevným odpadlictvím od víry), přece nemá oúčastenství v duchovních milostech a statech církve svaté (v obcování svatých). Svátostí pokání obživuje opět duše, vchází v obcování duchovních pokladů církve, a co dobrého činí ve stavu milosti, jest zásluhou před Bohem.

Již několikráte v předešlém bylo *pokázáno*, kterak Hus zvláště v této věci *nešťastně pobloudil*. Pomátl *vnitřní řád*, řád milosti, s *řádem zevnitřním* na světě; čest, hodnost, úřad a moc zevnitřní určití chtěl a odvislým učiniti od hodnoty vnitřní před Bohem; tak že ten i od lidí má býti více ctěn, kdo vzácnější jest u Boha, byť to byl „sprostý sedláček;“ a naopak člověk v hříchu smrtelném trvající, jako pozbývá ceny před Bohem, měl by i zevnitřně pozbyti vši důstojnosti, úřadu, moci i majetku; neboť takový, co má, nespravedlivě má, a vše co činí, byť samo v sobě dobré bylo, neplatné jest a škodlivé.

Neblahý tento blud ve svých násled-

cích ovšem by musil zvrátiti všeliký pořádek na světě, nejen v církvi, ale i v rodině, v obci, v státě. Král, soudce, úředník, otec, učitel tak dlouho měli by moc a právo řídit a velet, dokud by nebyli v hříších, neboť hříšným mohl a měl by každý vypověditi poslušensství. K tomu by ale každý člověk musil býti buď vševědoucím, nebo míti pro každý případ zvláštní zjevení Boží.

Hus nemaje dosti logického rozhledu, přijal tuto bludnou zásadu za svou, ač se někdy proti důslednostem jejím ohražoval. Znám, že ještě na sněmu Kostnickém blud tento držel, an před králem Sigmundem opakoval, že král jsa v smrtelném hříše, přestává býti králem, načež prý Sigmund odpověděl: „Mistře Jene, který člověk jest bez hříchu?“

Zásadou touto stanoví Hus i způsob úcty a poslušnosti dětí k rodičům, „protož jestli máte před Bohem vzácnější nežli otec pro svou dobrotu, tehdy má více ctěna býti než otec, a zase též, byl-li by otec lepší. . . Můž býti, že otec bude více zavázán synu, než syn otci, a tak že otec bude nad synem, jelikož jest jeho urodil, a syn nad otcem, jelikož jest Bohu více vzácen. (I, 152).“

„Každý hříšník smrtelný, kterého kolivěk stavu, *zloděj slove* před Bohem, a tím větší, čím jest hříšnější. Důvod tento jest: že každý taký běre nevěrně cizí věci bez vůle pána; neb cožkoli běre, jest Boží; a v hříše jsa, běre bez vůle jeho, neb nechce Pán Bůh, aby člověk to bral, jsa v hříše smrtelném . . . Tak každý, *jenž jest v smrtelném hříše, nespravedlivě má, což má, a tak jinak má, než spravedlivý* (I, 208).“ — „*V hříchu smrtelném modlitba netoliko jest neplatná ale škodlivá*, jakož dí David (Ž. 108): Modlitba jeho buď jemu k hříchu (I, 307).“

„Každý kdo chce jiného trestati, má býti něco vyšší než ten, jehož tresce. U příkladě: jestli biskup v hříchu, a laik, jenž neví do sebe nižádného hřícha smrtelného a jest pilen, aby smrtelně nehřešil: tehdy tak laik, buď to chudý sedláček neb žena chudá, *již jest větší* před Pánem Bohem. . . Tak sedláček ten dobrý jest *vyšší a důstojnější než biskup*. Toho jest příklad na लेकर sedláčku, jenž jest spasen a na Jiřáši biskupa, jenž jest zatracen. Ale snad vytasí se kněz neb zákonník a dí: Kak můž to býti, aby hubený chlap byl důstojnější než biskup? Věru těm odpovídá najdůstojnější biskup Ježíš řka: Co lidem vysoké jest, ohavnost jest před Bohem (Luk. 16.). A dává příklad na chudém Lazaru a bohatci . . . A jestli kto tak hlupý na světě, by nechtěl raději býti dobrým sedláčkem,

než biskupem zlým? musil by býti bláznem oslepeným od ďábla, aby neznal, co jest lepší. (I, 243).“

Kterak Hus v tento blud zabřednuv, i účinek a platnost svátosti v nejistotu a pochybnost uvádí, stáj zde následující místo o svěcení kněžstva: „A ten obyčej mají nyní biskupové, když kněží světí, že dýchají na ně řkuce: Vezměte Ducha Svátého! Ale ne ihned se tak stane, jako oni řkú. . . A dís-li: Proč by hned nepřijal kněz Ducha sv.? *Dím, že proto: prvé, že biskup nemá té moci, aby dal Ducha sv., druhé proto, že ten, jenž kněžství přijímá, snad jest v hříše smrtelném, jenž vyhání Ducha sv., třetí proto, že již obecně biskupové jsú v hříších smrtelných, protož nejsú hodni, aby Ducha sv. jim uprosili.* (II, 157).“ V další řeči Hus trochu se umíruje, ale pak zase prvotní pochybnost v před staví: „Také můž býti i bývá často, že ač biskup jest zlý, však ten, kterýž od něho dobrým úmyslem a řádem nábožné svěcení přijímá, dar Ducha sv. přijímá, ne od toho biskupa, ale od vyššího, od Krista; jakož i když zlý kněz křtí neb rozhřešuje, člověk máje dobrou vůli, přijímá Ducha sv. od Krista skrze skutek zlého kněze. Protož na to slovo: Vezměte Ducha sv., *ne má člověk spolehnúti*, aby ihned, když dí biskup neb kněz k lidem kterým ta slova, *žebý ihned oni přijali Ducha sv.* (II. 158).“

Ku provornání budiž zde uvedeno jedno místo ze *Štítneho*: „Na to se žádný neustrkuj, by kto řekl: Tento (papež, biskup, farář) svat není, tento jest hříšný. Když věříš, že obecný kostel křesťanský jest svatý, tehdy věř, žeť vše způsobení v něm jest dobré a svaté. A tak všeho máme poslouchati, což nám jest zpořídil kostel. Dá-li nám kostel, anebo ať řku, dá-li nám Bůh kostelním pořadem, starosty dobré, svaté ve všech jich činech: tím chutněji, budem-li dobří, budem jich míti poslouchati, a berúc od nich příklad. Pakli nám dá starosty zlé, bezduché, nenábožné, snad pro naše hříchy, aneb aby zkusil nás: proto jich máme poslouchati a věřiti, že všicku svátost kostelní podle pořadu kostelního tak v plně a k úplnému užítku dobrým působí, jakoby nejlepší byli. Jestliť on (kněz) vypadl z jednoty kostelní hříchem smrtelným, *jemuž to samému škodí*, že není účasten toho dobrého, co se děje po všem křesťanství, ani také toho úřadu, což sám činí. Ale kdyby vylúčen byl z křesťanské obce kletbú zevnú od vyššího, a moc klíčův kostelních byla jemu odjata: teprv by nemohl jiným hříchův odpúštěti. (str. 27).“

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Prahy, dne 8. června 1868.

(Něco na obranu kněžstva.)

Dejme tomu, žeby někdo vytknul sobě za úlohu podávat v jistém časopisu zajímavé obrázky ze soukromného života a působení jednotlivců některého stavu, třeba žurnalistického a sice tím způsobem, žeby opatřil sobě všelijaké klepy o jisté osobě za terč vyvolené a tyto klepy ironickými poznámkami a úšklebky solené čtenářům svým na odiv by stavěl. S přílišnými obtížemi úkol takový by se nepotkal; víme ze zkušenosti, že musí býti člověk notně kován, aby nějaké ty vady při něm se neshledaly a od toho onoho z poctivých sousedů na vážku pokládány a z čiré křesťanské lásky horlivě nebyly roztrušovány. Takový pak nějaký bodrý soused a znalec soukromého života našeho jednotlivce dal by snadno získati se co pramen a na základě toho pramene zajímavý kus životopisu našeho žurnalisty by se vybudovala čtenářům pro obveselení mysli předložil. Byly by v tom zajímavé věci; stálo by tam, jak náš hrdina v domácnosti se chová, jak po ulicích chodí, jak se známými a sousedy mluví a jedná, jak miluje bližního svého, jak a kde co kupuje a prodává, proti čemu horlivá a co zase chválivá, jak si vlasy česá, vousy upravuje, čím platívá místo peněz krejčímu a ševci, jak hrdinsky zachoval se za vpádu Prusů, co za světla i po tmě v příbytku svém dělává, třeba také jak si boty zouvá a obouvá atd. atd. Při tom nescházela by také některá ta dvojsmyslná narážka, jakých slýchati jest často v krčmách a sprostých společnostech.

Co by asi řekli čtenářové Blahověsta, kdyby dostalo se jim té pochoutky? Nepochybují ani dost málo, že odvrhli by s ošklihostí čtení takové a počínání pana spisovatele že nazvali by — *lehkovážným*.

Lituji, že případ tento není smyšlený, ale že udál se skutečně. List, kde takové věci čísti možná, se nazývá „*Svoboda*“, obrázek dotčený vyňat jest ne ze života žurnalisty, nýbrž ze života — *kněze*.

Vedle mínění vůbec běžných u vzdělaných národů jest úkolem žurnalistiky pečovati o blaho obecné. Zejména žurnalistika politická má táhnouti v obor pojednání a rozprav svých toliko záležitosti veřejné, přihlížejíc a pracujíc k tomu, aby zásady z mravního vědomí vynikající a od lidí moudrých a poctivých uznávané v poměrech politických, společenských i národních obrá-

žely se. Jednotlivých osob smí se dotýkati jen potud, pokud u veřejný život činností svou zasahují, tudíž jen veřejnou činností jednotlivců smí na odiv stavěti a posuzovati. To je normalní stav žurnalistiky. Jakmile by žurnalistika sáhala v život jednotlivců soukromý, ten obor, který každému neobmezen a nedotknut zůstatí musí na rozvinutí osobní, občanské svobody, bez níž svoboda politická a národní samostatnost pouhým je preludem, stala by se ústavem terorismu a svobodný občan sklesl by na stupeň otroka s tím toliko rozdílem, že do poměrů domácích a soukromých otroka zasáhal jenom pán, jemuž nebohý po zdánlivém právu náležel, zde ale každý nepovolanec svévolné stíhání a obmezování kroků a pohybů bližního svého za výsadu libovůle své by považoval. Tou chvílí, kterou list nějaký nastupuje na směr takový, propadá *demoralisací*.

Ovšem že v onom obrázku ze života nepodáno jméno toho, jehož se týče, nýbrž jen tak naznačeno, že je to tam kdesi ve východních Čechách zámecký kaplan. A to má svou výhodu; může si totiž rozumný čtenář pomysli, že co uvedeno o nejmenovaném, je — *lež a babská pomluva*. Na druhé straně ale může sobě konečně každý takové historky vymýšleti a veřejnosti podávati, anižby se kdo proti tomu ohraditi směl. A kdo tím vlastně trpí? Ten stav, jemuž nejmenovaný náleží, tedy v této příčině stav kněžský.

Ale proč jsou ti kněží tak nedůtkliví, jako by právě jen jich nesměl nikdo dotknouti se, žádnou vadu jim předstírat? Ano, tak se nám povídalo. A hle my rozhlížíme se a hledáme, kterak také jiné stavy mrskají se karabáčem „pravdy“, kterak také jiným stavům předstírají se až i osobní poklesky a vady, avšak nadarmo. Nikde nedočítáme se líčení nemravnosti mezi žurnalisty, továrníky, kupci, řemeslníky, advokáty atd., ačkoli by materiálu bylo dosti na snadě a člověk mohl by psáti ledaco z autopsie a nemusil by se teprv spolehati na ledajaké svědky, aniž by mu bylo třeba zabíhati až někam do východních Čech. Či je snad u všech nekneží všecko v pořádku? Či jen u těch kněží musí se všeliké nešlechtnosti vyhledávati, z historie a ze skutečnosti za vlasy přitahovati a kde se jich nedostává, vymýšleti? Jen u kněží jsou všeliké skutečné i zdánlivé vady anomalií a vytýkati je záslužno? U líčení svém nedokonalosti a zpousty mravní v minulosti i přítomnosti nepřestávejte pouze na kněžích,

proberťe všechny vrstvy od krále až na posledního proletáře a vidí-li se vám vylíčiti nemravnost, která po vašem zdání pouze následkem coelibátu rozšířila se mezi kněžstvem i věřícími, vypisujte také nemravnost, která fakticky coelibátem nepovstala, podejte také historii cizoložství a ručím za to, že podaří-li se vám dokázati touto cestou nepřírozenost coelibátu, podaří se vám také dokázati nepřírozenost manželství a emancipace je hotová. Avšak ne, tak si nepočínáte, jen to kněžstvo je ustavičným terčem nájezdů vašich.

Rozumný člověk ovšem pomyslí si souhrnem, že ta ona osoba v jistém stavu pochybiti může, aniž by to bylo na ujmu ostatním členům toho stavu, ale jiní čtenáři, kteří tolik náhledu nemají, konečně, když vypravují se jím tak často všeliké nechvalnosti o osobách a na jevo se dává, že tyto osoby vždycky jen z toho jistého stavu jsou, přicházejí k úsudku, že snad *celý ten stav za nic nestojí*.

Kdyby sobě způsobem takovým počínaly listy všechny, došla by věc brzy na ten cíl a konec, že jednotlivec toho stavu, který tak konsekvantně, s takovým cynismem, s takovou nepoctivostí na pranýř veřejnosti se staví, že člověk, který s velkým úsilím a namáháním mnohé studie konal, který vzděláním svým a vědomostmi svými tak zvaným osvícencům moderním aspoň se rovná, který následuje vznešený ideál, účel šlechetný, byl se zřekl dráhy, která mnohou přijemností kyne, byl se oddal povolání, které nad jiná větších žádá obětí, ukládá obtíží, že příslušník kněžského stavu bezmála báti by se musil opustiti příbytek svůj a ukázati se lidu, aby nepropadl snad úsudku: „I tento patří k tomu stavu, i tento je nešlechetník!“ Na štěstí krákorají jenom krkavci.

Co se týče obsahu oné biografie, není věru hoden ani tak uspůsoben, aby o něm bližší zmínka se stala; jsou to obyčejné *klepy*, jaké slyšíme každodenně po ulicích od lidí, kteří nemají právě cos lepšího na práci, nežli potřepávají dobré jméno bližního svého. Toliko následující věci jsou v té škrabanině povšimnutí a uvážení hodny.

Vy všickni, kteří měli jste až posud za to, jakoby za všech časů a obzvláště za doby nynější víra naše měla nepřátele a jakoby bylo povinností jistých lidí hájiti ji, na hrozném byli jste omylu; „lid jaktěživ žádného nepřítelů víry neviděl“ a kněží, kteří mají za úkol svůj hájiti víru, „musí si dříve ne-

přátele vymysleti“ a to proto, *aby měli co dělati*, aby měli o čem k lidu mluvit.

Nevím, co těm pánům, kteří tak mluví, víra znamená, spojují-li se slovem tím pojem nějaký. Ovšem, že člověk věriti, že všechno věriti musí i v tom životě obecném i v těch věcech nejmalichernějších, to asi nahlíží člověk sebe planějšího rozumu, poněvadž nemůže nevědět a nevidět, jak je brzy u konce s pravým i domnělým věděním svým, jak brzy donikne mezí, přes něž nelze dále, jak různí se mínění lidská, jak málo je věcí, v nichž shodovali by se řeknu jen vzdělání, jen učení všickni. Nutnost věření vůbec nebude upíratí nikdo, víra co pojem, víra ve smyslu abstraktním ovšem nemá nepřátel.

(Dokončení.)

Z Třeboratic, 1. června 1868.

(Renovace č. obnovení sv. misie.)

Lonského roku podal jsem zprávu, že u nás sv. misie s velikým prospěchem konána byla, a od té doby po ničem jsme tak netoužili, jako po renovaci či obnovení sv. misie. A co jsme tak toužebně žádali, milostí Boží stalo se. Dne 18. dubna zavítali k nám velební otcové ze shromáždění nejsv. Vykupitele, pp. Jan Ondroušek, Frant. Krutil a Ant. Jedek, aby opět apoštolskou práci svou mezi námi započali, o zdaru lonské sv. misie se přesvědčili, a nás ku kajcnosti, k obnovení slibů, při sv. misii Bohu učiněných, povzbudili. Již vřelě uvítání veleb. otců misionářů bylo skvělým důkazem, že zdejší nábožní osadníci tyto duchovní otce v milé a vděčné památce zachovali. — Bylo-li účastenství při sv. misii — ač od četných nepřátel podezříváné — *uspokojivé*, můžeme směle tvrditi, že bylo při renovaci *překvapující*.

Lidé všech stavů, každého věku s pohnutím velikým naslouchali slovům apoštolských kněží, nával k sv. zpovědi a k stolu Páně byl veliký; viděli jsme chudé dělníky, kteří po dokonané lopotné denní práci k večeru pospíchali do chrámu Páně, by se občerstvili a posilnili posloucháním slova Božího; pozorovali jsme mnohé, kteří — byvše při sv. misii snad neteční — při renovaci horlivostí, kajcností a zbožností vynikali. Slovem, *dnové renovace od 18. až do 27. dubna zůstanou nám v milé památce, byli to dnové, které učinil Pán*. To cítil, to osvědčil zbožný lid náš, dáváje při odchodu velebných otců hluboký žal na jevo, který umírněn byl toliko slibem domácího duch. pastýře, že s pomocí Boží o to se

postará, by na památku sv. misie každoročně konána byla třídní pobožnost. Konečně vyslovujeme vřelé přání, by všickni ti, kteří z rozličných příčin snad proti sv. misi předpojati jsou, s námi byli svědky bývali srdce uchvacující pobožnosti té; pak by zajisté všickni, vidouce blahé účinky sv. misie s námi zvolali: *A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris!*

F. W.

Od Černého Kostelce dne 29. května 1868.

(Narámné sucho, modlitby za děť. Nová škola.)

Strast za strastí a bída za bídou následují v nešťastné osadě naší již po mnohá léta; za čtrnácte roků měli jsme jen jednou úrodu a letos máme opět jen bídu k očekávání. Nesmírné sucho u nás panující působí, že všecko obilí schne, zemčata špatně vzházejí a řepa hyne, neboť od 24. dubna neseslal nám Bůh rosy občerstvující a i o vodu k pití počíná býti nouze; i dobytku se již potřebné píce nedostává. V této naší strasti utkáme se každodenně v podvečer ku znamení spásy, spojenými hlasy volající k Tomu, jenž déšť dává zemi a oblaky naplňuje vodami. Modlitbami a písněmi ukrotit hledíme spravedlivý hněv Hospodinův a vyžádati sobě toho, čeho nám k zachování života vědejšího třeba, bychom tím více pak o věci věčné pečovati mohli. O kéž uslyší Všemocný hlasy naše, jako Eliáše, kéž napojí zemi naši žíznivou a obveselí tak myslí naše zarmoucené! — Lonského roku počala u nás stavba nové školní budovy, nebo stará jest tak chatrná, že by se sotva v celých Čechách jí podobné našlo; počato ovšem, ale kdy se ukončí? Dosud se tu dále nepracuje a není naděje, že by se pokračovalo a tak budu nucen ještě déle v mučirné té vyučovati a chatrné své zdraví snad docela pochoovati. C. k. krajský a okresní úřad stavbu nařídily, avšak vinou jiných orgánů se stavba stále protahuje a sotva tedy vyřídí. Již loňského roku v listopadu zadali jsme žádost k výboru zemskému, kteráž však posud u okresního zastupitelstva se nalezá.

J. K. Řezáč, učitel.

V Novém Městě n. Met. 5. června 1868.

(Svěcení pomníku padlým vojínům.)

Na návrší mezi Novým Městem n. M. a Náchodem „Bránka“ nazvaném, památném to místě historickém, kdežto někdy bývalo místo „Dobenina“, nyní však jest kostelík sv. Václava s malou věží „Václavice“ zvanou, postavilo důstojnictvo býv. VI. armádního sboru svob. pána Raminga,

padlým tam dne 27. června 1866 soudruhům krásný mramorový pomník, kterýž dne 1. června t. r. slavně jest odhalen a zasvěcen. Při krásném počasí u přítomnosti četného důstojnictva hlavně sboru tam bojujovšího, bylo též účastenství obecnstva velmi vřelé. Slavnost sama začala o 1/2 10. hodině řečí českou, kterouž měl důst. pan děkan Novoměstský Pelh. Novák, jižto co do obsahu zde podávám:

„Položení jsou kamenové tito na památku na věky!“ Josue 4, 7.

Když Josue, statečný vůdce synů israelských přede tváří žasnoucího nepřítele řeku Jordan byl překročil, zastaviv se na břehu nepokročil dále, dokud pomník na památku skutku vítězného nepostavil. I povolal Josue 12 mužů dle počtu pokolení israelských a řekl jim: „Jděte a každý po kamenu neste z řečiště řeky na ramenou svých, aby bylo znamení mezi vámi.“ Učinili tedy synové israelští, jakož jim přikázal Josue; vynesše z prostřed řečiště 12 kamenů až na místo, kdež stany rozbili, položili je tam. A tak položeni jsou kamenové tito na památku na věky.

Co tehdy za dnů šedé dávnověkosti stalo se na pomezí země zaslíbené, tomu cos velmi podobného děje se dnes zde na pomezí milé vlasti naší, na památném návrší Dobeninském. Pomník rekovnosti synů israelských vyzdvižen jest na břehu Jordánském — pomník rekovnosti vojinů rakouských vyzdvižen jest na návrší Dobeninském.

Stojíme na půdě historicky památné. Dne 10. června t. r. bude právě 8 století doplněno, co král Vratislav s branným lidem svým za hranice proti nepříteli táhl. A právě blíže „brány zemské“ po návrší u Dobeniny tábořem se nalezal, ana došla jej truchlozpráva, že církev česká osiřela, že staříčkový biskup Šebř na věčnost se odebral. Tou příčinou sestoupil se ihned na místo sněm, aby než král hranice přestoupí, vlastní vrchní pastýř, zemi biskup byl dán. Stálat pak šlechta, stálo kněžstvo, stál lid v dlouhých řadách na návrší Dobeninském, aby se vespolek o zvolení nového biskupa uradili. Když ale mimo nadání cizozemec Lanec na prestol biskupský vtírali se počal: tu předkové naši, stojíce čelem proti chrámu Václava svatého na Dobenině, vzpomněli sobě na svého oslaveného patrona a dědice v nebesích, vzpomněli na jeho odvěkou péči o zdar, blaho a slávu národa českého a vzpomínajíce Václava svatého, vzpomněli spolu na svou národní povinnost,

Cizozemce zamítlí, a syna krve domácí kněze Jaromíra jednomyslně za biskupa zvolili. Tak se stalo na Dobeníně leta 1068. Ne-ní-li to skutek památný? není-li krajina takovou udalostí zvěčnělá místem posvátným?

Zatím uplynulo osm set let bez dvou, psali jsme rok 1866, osudný tohoto roku den 27. červen — a opět udalost světodějná na návrší Dobeninském se sběhla. Přišel cizozemec do ubohé vlasti, přišel v množství nepřehledném, přišel se zbraní v rukou, a návrší Dobeninské zachvělo se rachotem střelby, zbarvilo se krví. I svatyně tato byla svědkem výstupů vražedných, ano i obraz milostného dědice zemského na ol-táři utrpěl porušení. S jakotem divého vítěze hnal se cizozemec dále do luhů českých. Dědictví Svatováclavské, země Česká, tonulo v nebezpečenství. Ale bohudíky! Ten, který na sněmu Dobeninském duchovní nadvlády v Čechách cizincovi dostoupiti nedal, sv. Václav i nyní jářma cizozemců svým orodováním nás sprostil.

Zde stojí tedy pomník oné strašlivé udalosti, ježž nyní společnou modlitbou a požehnáním církevním co náhrobek padlých zde hrdinů k veřejné účtě a památce odevzdáme. Zde stojí ten pomník, odkudž, jak daleko v obzor dosahuje, budoucímu potomstvu hlásati bude, že bratr proti bratru v nespravedlivém boji povstal a pro pýchu a hltavost souseda proti rakouskému domu vždy nepřátelsky smýšlejícího, jeden druhého vraždil a hubil.

Stojíme na půdě posvátné napojené krví tisíců bojovníků, ježto život svůj pro vlast a krále položili. Těla jejich jsou zde a onde po tomto návrší roztroušena, ale jména jejich živa budou v národu. Stojíme na návrší, které před dvěma roky ozývalo se rachotem děl, kde každá píď země vykoupěna několika životy, kde každý strom, každá chýše hradbou byla a pevností. Teď zde všude ticho. Rovy a mohyly, kde druh vedle druhá, přítel s nepřítelem v smrti jsouce smíření odpočívá, pomalu se ztrácejí, an rolník zdupané pole přeorává; během času nebude po nich památky, ale pomník tento láskou a obětovností vzdělaný hlásati bude věkům, kterak vojínové VI. armádního sboru věhlasného vůdce c. k. podmaršálka barona Raminga z Riedkirchenu proti silnějšímu nepříteli dobyli přece vítězství, vytisknuvše zpupného vetřelce z tohoto památného místa až do průsmyku Náchodského. Rakouští Špartané přece zvítězili. Sláva jim!

Srdce kormoutí se hořem v upomínce na udalosti, jižto osudného roku 1866 ve vlasti naší se sběhly. Věc spravedlivá zaslouhovala šťastnějšího konce; statečnost, neohroženost, nadšenost hrdinského vojska našeho zaslouhovala skvělejšího úspěchu! Než vítězství nespočívá v moci rukou lidských, ono spočívá v rukou Božích, a kloní se tam, kam Pán zástupů kyne. Pročež nezbyvá leč po křesťanskou věčnou řízení božské prozřetelnosti se pokořiti a s vírou nezvratnou přesvědčenu býti, že co Bůh činí, dobře činí, a že i veliké zdánlivé zlo přece národům a králům ku prospěchu jest.

Avšak tolik přiznati dlužno a spravedlivě, že vojsko naše na dráze povinnosti vykonalo, seč jen lidská statečnost býti může. Sám Spasitel náš řekl: „nemá nikdo lásky větší, jako kdo za bratry klade život svůj.“ A vojínové naši po stech, ba po tisících za krále, za vlast, za národy život položili. Krví těchto mužů věrných na dráze povinnosti zbrcena jest daleko široko půda vlasti naší, zbrceno i návrší toto. Koruna vítězů patří jim přede tváří Boží, památka jejich nezanikne v srdci našem. Sláva jim!

Provolávající slávu hrdinům pro vlast a krále padlým, nesmíme mlčením pominouti těch, jenž vzděláním pomníku tohoto se přičinili, aby památka reků na Dobeníně padlých trvalou se stala. A kdož jsou velkolepého tohoto pomníku původci a dárcové? Jsou to reků oslavených bratří a soudruhové, kteří s nimi společně všechny útrapy těžkého povolání upřímně snášeli, všechna nebezpečenství věrně sdíleli, a v dešti kul nepřátelských jako divem zachováni jsou. Ano jsou to rekové oněm na bojišti vykrvácevším docela podobní, jichžto, aby svatou povinností povolání svého smrti hrdinskou zpečetili, řízením Prozřetelnosti božské ke skvělejšímu snad skutkům na příště uchováno jest. Jsou to hrdinští důstojníci VI. armádního sboru pod věhlasným vůdcem c. k. podmaršálkem baronem Ramingem. Sláva jim!

Jen rek památku reka důstojně ctíti dovede. A dokud takovýto duch rekovnosti vojskem naším provívati bude, netřeba nám se strachovati, netřeba o budoucnost Rakouska se lekati. Pán zástupů dopustí, ale neopustí, a proto nezvratné jest přesvědčení všech upřímných vlastimilů, že opět zastkví se zbraň velikého Rakouska leskem vítězoslávy zpupnému nepříteli na postrach, císařskému trůnu k utvrzení, národům pak k trvalému míru, štěstí a blahu.

Abý tak se stalo, chceme z nejhlubších

útrob duše Pána zástupů vzývati, a závěrečným slovem proseb našich budiž: Bože zachovej nám krále a naši vlast! — Amen.

Dojem slov těchto byl veliký. Po té přistoupeno k zasvěcení pomníku samého, ježto vykonáno důst. pan. děkanem Novoměstským. Po zasvěcení zapěl Náchodský zpěvácký spolek chorál, zvláště k této slavnosti složený a v čtvero zpěv uvedený vel. knězem Janem Marynkou, kaplanem v Náchodě. Týž velebný kněz Marynka měl při svěcení závěreční řeč německou, rovněž velmi zdařilou; slavnost pak sama ukončena mší svatou obětovanou od důstoj. p. děkana Novoměstského při zvucích hudby vojenské za padlé bojovníky. F. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou výročního dne zvolení papeže Pia IX., kteráž připadá na 17. t. m. bude dle ustanovení provincialního sněmu a synody Pražské letos v neděli III. po Sv. Duchu, t. j. 21. t. m. (sv. Aloisia), v kterýžto den se slaví též výroční památka korunovace pap. Pia IX., ve všech stoličných, kollegiatních, konventualních a farních chrámech slavná mše sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 19—22. t. m. u Milosrdných sester pod Petřínem, od 23—26. na Volšanech.

— Pořádek při slavnosti budoucího vzkříšení na Volšanských hřbitovech v neděli dne 21. června 1868. Před polednem: O 7 h. mše sv. s požehnáním v kostele. V 8 h. české kázání na 2. hřbitově, německé kázání na 4. hřbitově. V 9 h. slavná mše v kostele, mše svatá u oltáře na 2. hřbitově, mše svatá s požehnáním u oltáře na 4. hřbitově. Píseň „Nesmrtelnost“ bude se zpívati po slavné mši svaté při průvodu z kostela od sboru zpěváckého a celého shromáždění. Slavný průvod ke čtyřem oltářům na všech hřbitovech. (Modlitby v jazyku českém a německém.) Na to slavné „Tě Boha chválíme“ v kostele jakožto skončení předpolední slavnosti. O 1/2 12. h. dvě mše u oltářů na 1. a 5. hřbitově za všecky v Pánu zesnulé dobrodince této slavnosti. Odpoledne: O 4. hod. slavný průvod se čtyřem zastavením na veškerých hřbitovech, pak modlitby jazykem českým a německým. V 5 h. české kázání na 2. hřbitově, německé kázání na 4. hřbitově, a v 6 hod. litanie k nejsvětějšímu Jmenu Ježíš, pak „Tě Boha chválíme“ v kostele, jakož i na 2. hřbitově u oltáře prvního zastavení. — Nastane-li počasí ne-

příznivé, bude se tato slavnost odbyvati příští neděle.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v květnu 148 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 604 osoby.

— V úterý 9. t. m. byli v Praze dva faráři z *Algiru* v Africe co vyslancové svého arcibiskupa k našemu nejdůst. panu kardinálovi s listem a prosbou o dar a zařízení sbírky ve prospěch hladem mroucích Arabů a jich vdov a sirotek, jichž na tisíc se čítá. Spolu odevzdali J. Eminenci darem od svého arcibiskupa stříbrný kříž spočívající na podstavci z palmy, kteráž vyrostla nad hrobem sv. Augustina, jehož jméno spojeno jest s důstojenstvím kardinalským našeho knížete-arcibiskupa. O bídě ubohých Arabů psáno jest v těchto listech v č. 12. a 13.

— Ve středu 10. t. m. sloužil vd. p. kanovník K. Vinařický co starosta Dědictví sv. Prokopa o 10. h. v seminářském chrámu Páně slavné *requiem* za nezapomenutelného učence našeho *Františka Šušila*, spoluzakladatele téhož Dědictví u přítomnosti výboru a členů Dědictví sv. Prokopa, všech alumnů arcib. semináře a mnoha jiných nábožných. U oltáře P. Marie sloužil tichou mší sv. vd. p. kanovník Bradáč. Na kůru zpívali alumnové arc. semináře dojemně *Requiem*, „*Salve*“ a „*Animas*.“ Před oltářem stála na podstavci vysoká svíce nad příslušným nápisem ovitým krásným věncem, kteráž nyní světlem svým každodenně ráno při mši svaté vyjadřuje prosbu všech přítomných: Světlo věčné ať mu svítí! V týž den a v touž hodinu sloužil za † Fr. Šušila slavnou zádušní mší sv. ve farním chrámu Páně na Smíchově vd. p. kan. V. Štule.

— Jednota pro dostavění hl. chrámu sv. *Víta* odbyvati bude v sobotu 20. června o 5 h. odp. ve velké zasedací síni na radnici Staroměstské valnou bromađu.

— V sobotu slavila se 50letá památka založení českého *Musea* dopoledne valným shromážděním členů, v němž řeči vedli hr. Clam-Martinić a opat J. N. Rotter, a odpoledne odhalením poprsí hr. Kašp. Šternberka, zakladatele *Musea*. U večer slaveny jsou velikolepým průvodem s pochodněmi 70. narozeniny slavného historografa království Českého dr. Františka *Palackého*.

— Seznam míst v hrabství *Kladském*, kdež JEmin. náš nejdůst. p. kardinal arcibiskup bude kanon. visitaci konati, biřmovati, kázati, zkoušeti atd. V červnu 14:

Mittelwalde, 15. Schönhof, 16. Ebersdorf, 17. a 18. Habelschwerdt, 20. Grafenort, 21. a 22. Kladsko, 23. Oberhannsdorf, 24. Niederhannsdorf, 25. Königshain, 27. Alt-wilmsdorf, 28. Oberschwedelsdorf, 29. Reinerz, 30. Grünwald; v červenci: 1. Levin, 2. Něm. Čerma, 3. Levin, 4. Reinerz, 5. Rückers, 6. a 7. Vamberice (Albendorf), 8. Wünschelburg, 9. Mittelsteine, 11. Eckersdorf, 12. Niedersteine, 13. Pischkowitz, 14. Gabersdorf, 15. Rothwaltersdorf, 16. Schlegel, 18. a 19. Neurode, 20. Ludwigsdorf, 21. Königswalde, 22. Hausdorf, 23. Volpersdorf, 24. Ebersdorf, 26. Ullersdorf, 27. Heinzendorf, 28. Kunzendorf, 29. Landeck, 30. Schreckendorf.

— *Z Budějovic.* JExcel. nejdůst. p. biskup odebere se na druhou visitační cestu a bude udělovati sv. břimování d. 21. června ve Vrčanech, 22. a 23. v Nepomuku, kamž přidělena Neuraz a Prádlo, 24. v Žinkovech, 25. v Měčině, 26. v Němčicích se Stobořicemi, 27. v Janovicích, 28. a 29. v Nýrsku se sv. Kateřinou, 30. v Hiršově s Červeným Dřevem, 1. a 2. července ve Vserubech s Maxbergem, 3. v Mrdákově, 4. a 5. v Domazlicích s Milavčí, 6. v Staněticích, 7. a 8. v Nové Kdyni, 9. v Loučimi s Počinovicemi, 10. v Dlažďově se Slavikovicemi, 11. v Klatovech.

— Svátost sv. břimování přijal v neděli Svatodušní 745 a v pondělí 115, dohromady 860 osob. — Zemřelý p. probošt Kautz odkázal asi 4000 zl. na zakoupení domu, v němž by v. pp. vikaristé zdarma byt měli.

— *Z Litoměřic.* J. M. nejdůst. pan biskup vydá se 15. t. m. na druhou v tomto roce visitační cestu ve vikariátu Hradišském, načež pak hned ve vikariátu Turnovském svátost břimování udělovati bude.

Z Moravy. Pohřeb † *Fr. Sušila* v Brně 3. t. m. byl velkolepý. Pohřební průvod vedl JExcel. nejdůst. p. biskup, duchovenstva s alumný b. semináře bylo přes 200, pochodní nešeno přes 100, účastníků byly davy nepřehledné. Z Prahy zavítali pp. kan. Vinařický a Štulc. — Den na to zvolen jest ve schůzi výboru Dědictví sv. Cyrilla a Methodia na místo † starosty Frant. Sušila za starostu prof. Matěj Procházka. Také se zřídil odbor k postavení pomníku Fr. Sušilovi.

— *Z Olomouce.* D. p. Fr. Heidenreich, řiditel kons. kanceláře vyznamenán jest titulem kanovníka v Kroměříži.

Z Vidně. Dne 25. května potvrdil císař pán nejnovější naše zákony o man-

želství, o poměru školy k církvi a o mezináboženských poměrech občanů státních a podivnou náhodou stalo se, že v den prohlášení těchto zákonů 26. května nesen jest ku hrobu jich původce a otec advokát Mühlfeld, jehož mrtvolu v stoličném chrámu sv. Štěpána pokropil opat kláštera Strahovského v Praze baron Zeidler, ku kterému službě se sám nabídnul z lásky k soudruhu svému na říšské radě. Pohřeb byl slavný, nával lidu veliký, tak že nahřbitově mnoho hrobů rozšlapáno, mnoho náhrobků polámáno. Dr. Mühlfeld nebyl zaopatřen sv. svátostmi, ač dlouho a těžce byl nemocen, přivolaný kněz nalezl tělo již bezduché, přece mu však pohřeb církevní nebyl odepřen, na prý přijeti sv. svátostí zřejmě neodmítnul. Mnozí se domnívali, že v den slavného pohřbu Mühlfeldova pochován byl i konkordát, avšak zrušen jest od jedné z dvou smluvivších se stran v skutku jenom článek V., VII., VIII. a X. konkordátu, všechny ostatní články ostanou na ten čas v platnosti co zákony církevní i co zákony státní. Co se však nových zákonů dotýče, jimiž v konkordátu některé změny se staly, musíme vyčkati, až bližšími rozkazy v život uvedeny budou a též vrchnost duchovní vyloží, co nám činiti jest. — Ve Vidni objevil se po vydání nových zákonů pověstný z dob před revolucí 1848 pan Johannes Ronge, chtěje založiti novou kterou sektičku z brusu nových katolíků. K němu přidružil se jakýs p. Aug. Forstner, jenž nosil kněžský šat a i knězem či duchovním se nazýval, aniž by co více byl než bývalý student, jenž by bez dalších studií rád se stal kazatelem a snad též zakladatelem nové církevíčky. Zdá se, že oba tito pánové a jich nohsledové mnoho nepořídí.

Z Německa. V městě Wormsu v Hessenském velkovévodství chystají němečtí protestanté letošního roku velkolepou slavnost ke cti Martina Lutera. Budeť tomuto původci tak řečené reformace postaven pomník, jehožto odhalení dne 24., 25. a 26. července slavnostnými řečmi, bankety a divadlem má se co nejvíce oslaviti. Pomník stojí asi 158.400 zlatých a představuje se na něm Luter v onom okamžení, když dne 18. dubna 1521 na říšském sněmu konaném ve Wormsu prohlásil, že neposlechně hlasu církve katolické a slovem tím pro všecku budoucnost naznačil hlavní směr protestantismu, jenž záleží v negaci (upírání) všeho, co jest katolické. Na podstavci se nalezají obrazy hlavních vrstevníků re-

formace, něco doleji vypočteno několik výjevů ze života Lutera. Blíže podstaty postaveny jsou sošky čtyř tak zvaných „předchůdců reformace“, zastupujících čtvero národností a sice: Hus, Savonarola, Wickleff a Petr Valdenský.

Italský list „Unità cattol.“ však se ohrázuje proti tomu, jako by Jarolím Savonarola, dominikán Florentinský, stál v nějakém duchovním spojení s Luterem a že by směl považován býti za předchůdce jeho. Taktéž proslulý Cesare Cantù a Vincenc Marchese prohlásili, že Savonarola mnohem více z příčin politických nežli z náboženských smrt utrpěl, že ale ani učení jeho nepodobalo se učení Lutrovi, aniž také život jeho; nebo Savonarola vedl život přísný, mravný, kdežto život Martina Lutera mnohými nepravostmi jest poskvrněn.

Kol sochy Luterovy postaveny budou čtyři jiné sochy představující čtvero mužů, mezi nimiž dva úhlavní ochráncové protestantismu a dva rozšiřovatelé zásad Lutrových; jsou to zejména: Filip vévoda Hesenský; Bedřich vévoda Saský; Melancton a Reuchlin.

Z Bavorska. V Řezně byl dne 20. t. r. slavně odhalen skvostný pomník, jež dal postavití zesnulý král Ludvík I. ke cti někdejšího učitele svého, proslulého biskupa *Sailera*.

Z Badenska. Metropolitní kapitola ve Frýburku sestavila listinu kandidátů, z nichž příští arcibiskup Frýburský zvolen býti má. Kandidátů jest osm, a sice: Biskup Ketteler z Mohuče, světicí biskup Baudri z Kolína nad R., biskup Martin z Paderbornu, biskup Eberhart z Treviru, světicí biskup ve Frýburku Kübel, kanovníci Orbin a Weikum a farář Miller (býv. protestant). Velkovévoda však navrátí kapitole listinu s tím doložením, že mimo kanovníka Orbina všickni ostatní kandidáti jsou jemu nemili (*personae ingratae*) a že kapitola tedy má doplniti listinu. Leč statečná kapitola prohlásila, že listinu měniti nebude a že velkovévoda podle smlouvy s římskou stolicí učiněné povinen jest ponechati aspoň jména *tří* kandidátů na listině, aby z nich kapitola mohla svobodně zvoliti svého arcibiskupa.

Z Neapolska. Dokud ještě Bourbonové nad Neapolskem vládli, konal se u dvora královského každoročně na velký pátek následující pěkný obyčej: Jak mile v dvorní kapli započaly úklony před odkrytým obrazem Ukřižovaného, přistoupil

jeden z předních úředníků královských a položil na stříbrný talíř před křížem balíček listin, jimiž král udělil milost některým zločincům na smrt odsouzeným. Ušlechtilým způsobem tímto dokazovali králové, že v ten den obzvláště pamětliví jsou slov Spasitelových: „Otče, odpust jim!“

Ze Švýcarska. Biskup Basilejský dostal před některým časem z Badenu poštu bedničku, v níž nebylo nic jiného leč dva provazy s nápisem, že jeden ustanoven jest pro biskupa a druhý pro jeho kancléře. — Asi před rokem podobná hanebnost po druhé se udála v okrese Badenském a sice v Millingen. Jakýsi žid jmenem Guggenheim připlazil se na večer k radnici městské a položil na schody balík. Z rána dne druhého přišel žid opět, a vzav balík, donesl jej na poštu, kdež pravil: „Hle, co jsem nalezl; jest to balíček s adresou biskupa Basilejského a v něm se nachází 400 franků; zajisté mi dáte za právo, že od biskupa odměnu 40 franků proti dobírce vyžaduji.“ Avšak poštovník nedal se hned oklamati, nýbrž otevřel balík a nalezl v něm — dvě kosti ze psa a provaz. Hanebný skutek židův byl bez meškání ohlášen u soudu Badenského, ale ku podivu! židovi se pranic nestalo, věc usnula u soudu lidského, ale Bůh sám ji soudil. Letošního roku totiž byl tentýž žid Guggenheim v Niederwilu od jistého provazníka zavražděn. Z 18 ran krvácející a ducha vypouštějící zvolal nešťastník: „Já jsem si to zasloužil! O Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

V Londýně vždy utěšeněji zkvétá církev katolická. V postě letošního roku konaly se ve všech bezmála chrámech katolických misie a to s výsledkem spásitelným, tak sice, že v jediné osadě farní přistoupilo k sv. zpovědi a sv. přijímání 3000 oněch katolíků, jenž pouze dle jména k církvi náleželi, ale jinak po mnohá leta nejen přijímání sv. svátostí ale též služby Boží vůbec zanedbávali. Po celý půst vystavena byla svátost oltární při pobožnosti 40hodinné dnem i nocí. Na kázáních postních účastnil se převelký počet anglikanských protestantů i jiných sektářů, z nichž mnozí se již také do církve katolické navrátili.

Z Ameriky. V New-Yorku nachází se klášter jeptišek „dobrého Pastýře,“ kdež se ženštiny padlé přijímají a k mravnému životu vedou. Výtečný prospěch ústavu toho došel i se strany vlády americké uznání a to v míře takové, že zvláštním zá-

konem se odsouzeným dívkám 14—21 let starým na vůli ponechává, zdali trest svůj ve veřejné káznici aneb raději v ústavu jeptišek odbyti chtějí. V celku se nachází nyní v klášteře „dobrého Pastýře“ 70 sester řeholních a novicek; 50 Magdalen, které zachovávají stanovy třetího řádu sv. Františka; 205 dobrovolných a 76 odsouzených kajnic a posléze 100 opuštěných a zanedbaných dětí.

— V Clevelandu, městě v státu Ohio, kteréž čítá 80.000 obyvatelů, přijalo dne 26. dubna t. r. 50 vznešených Amerikánův křest sv. a spolu svátost bířmování. V témž měsíci také jiný měšťan Clevelandský, jmenem Gordon, přijat jest v Římě do katolické církve; týž daroval již před tím co protestant 10.000 tolarů na stavbu katolického špitálu.

Z Indie východní. V lednu t. r. zemřel biskup v *Madrasu*, dr. Fenelly, o němž i samy protestantské noviny v *Madrasu* vydávané svědčí, že sloužil všem za příklad bohumilého života a neobyčejného sebezapírání. Z příjmů, jež dílem od propagandy, dílem od vlády *Madraské* dostával, neponechal pro sebe nic více, než co nevyhnutelně ku skrovné výživě své potřeboval, ostatní vše vynaložil ve prospěch duší sobě svěřených. S pomocí obyvatelů katolických vydržoval dva sirotčince, jenž nedaleko stoličného chrámu byly vystaveny; v každém z nich 100 dětí se ošetřovalo. Mimo to na své útraty vydržoval 18 škol, (11 pro chlapce, 7 pro děvčata); ve všech dohromady vyučováno 1500 dětí. Zesnulý biskup tak velmi staral se o zvelebení škol těch, že každodenně některou z nich navštívil a často vyučování přítomen býval. Na vlastní útraty vystavěl také nádherný chrám ke cti sv. Františka Xaverského. Roku 1867 byl přítomen jubilejní slavnosti na den sv. Petra a Pavla v Římě; letos pak po 25letém blahodárném působení zemřel v stáří 62 let.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv.-Janskému Dědictví v Praze přistoupili:

a) *Z Čech*: Anna Herverthova z Radlic, Balbína Krátká z Lužce, rod Jana Matěka z Jindřichovic, Jos. Cihlova z Kolinec, rod Frant. Cardlovského z Královic, Anna Šulcová z Lobkovic, rod Petra Dolenského z Podmoklic, rod Frant. Puže v Císařské kuchyni, vel. p. Antonín Jiroš, kaplan v Příchovicích, Anna Tomášková z Č. Budějovic, František Kavka,

v Zaječínách, František Moucha v Jabkenicích, Josefa Kvapilova v Semilech, rod Jana Hoffmanna v Semilech, rod Dominika Bruny v Pastvinách, Antonie Szilagyi v Budějovicích, rod Jana Tupého v Březnici, Josef Rejzek, študující v Bohosudově, Antonín Janoušek v Dušníkách, Anna Burešova v Žezlicích, Marie Musilova v Krupě, rod Matěje Böhma v Sarové, rod Frant. Beneše v Kosové Hoře, rod Jana Hansla v Maršově, Eva Přerostova v Břežanech.

b) *Z Moravy*: rod Frant. Odehnala v Bořitově, Anna Vylíčilova z Čechovic, rod Pavla Zalesáka v Hrubé Vrbce, rod Josefa Zaorala z Žeravic, Josef Tegel v Lubojatech, Lucie Šrocova z Dačic, rod Horákův v Krhové, rod Josefa Matouška v Tučapech, Marie Levická v Moštišti, Jan Pícka v Lhotkách, Františka Horká v Rohách, rod Josefa Oplustila v Smržicích, rod Jana Němečka v Starém Městě, Antonie Ferdynova v Uher. Hradišti, rod Jana Křivy v Starém Městě, Josef Polaška a † Apollena Polašková v St. Městě, † Kar. Ferdyn v Uher. Hradišti, Frant. Novotná v Polkovicích, Pavlína Fokova v Prostějově, Pavlína Skopalova v Plichu, rod Vinc. Říhy v Snihoticích, rod † Josefa Řeicha v Kelčicích, Josefa Ivančíkova v Šelešovicích, škola v Uříčnově, rod Antonína Hlouška v Ždárně, rod Matouše Luska v Rychtářově, rod Tomáše Skoumala v Josefově, rod Martina Kobzika v Staré Břeclavě, rod † Josefa Demla v Krumvíři, rod Tomáše Zalesáka v Kuželově, Martin Petřík v Kuželově, Anna Pasekova v Střebenicích, Antonín Šujan v Kloboučkách, Tomáš Drošílek v Radhošticích, Josef Štefan ve Vícemelicích, Františka Žilkova v Šaraticích, Kateřina Hladká v Hodoníně, Marie Grombřova v Hroznové Lhotě, rod Jakuba Pacíka v Mal. Lovčicích, rod Matouše Lekavého v Dol. Bojanovicích, rod Františka Šurky v Průšankách; rod Antonína Sise v Čenvří, rod Františka Švorce v Ježkovicích, rod Františka Dvořáka v Bořitově, rod Antonína Lista v Hrušovanech, rod Martina Klecla v Hrušovanech, rod Jana Kříže v Jablonanech, Alžběta Hodaňova v Rovinském dvoře, Johanna Šimečková v Drnovicích, František Kartous v Bilovicích, Matěj Drápal v Brně, rod Františka Šimečka v Buku, Ondřej Mašek v Medlanech, Jan Dufek v Chočicích, Bartoloměj Brtník v Navíkovicích, Ondřej Panáček v Štěpánovicích, Zachariáš Matula v Újezdě, vel. p. Václav Vychodil, farář v Benešově, Jenořka Chvostková v Košatce, František Hrabálek, Anna Petlachova, Vincenc Aron, Barbora Trnčáková v Roštíně, Františka Odsloňova ve Výmyslicích.

Ze Slezska; Jan Polach v Sedlišti, Němcova ve Fryštáku.

Z Uher: rod Jana Tomaviče v Dolních Radočovicích.

Literární oznamovatel.

— „*Církev a národ*“ nazývá se *třetí* brožurka v řadě spisů časových, jež vydává dp. B. M. Kulda, kn. arcib. vikář nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Čítá stran 48 a obsahuje tyto oddíly: 1. V církvi spása národu. 2. Církev a národ, poměr obou k sobě. 3. Co učinila Církev z národů? 4. Oblažení národa našeho vstoupením do Církve. 5. Církvi v posledních stoletích zachován národ náš. 6. Zpronevěření se Církvi bylo národu našemu vždy záhubné. 7. Církev národní jest rozkolnietví národ usmrcující. 8. Církvi pojišťuje i pro budoucnost národnost naši. Spisek tento vyšel z pera v národě českoslovanském již dávno čestně proslulého a jest naděje, že důkladný a před důležitý spisek tento ještě většího uznání a rychlejšího rozšíření dojde, nežli oba předchozí spisy: „Škola a církev“ i „Manželství“, z nichžto přední ve 14 dnech byl rozebrán a v druhém vydání objednat se musel.

— „*Robinson v Paříži*“, aneb: Jak se může zbohatnouti. Povídka pro vlasteneckou mládež a přátele její. Vydal Jos. Věnc. Vlasák. S obrázkem. Stran 150. Jest to číslo I. sbírky, kterouž pod názvem „*Besedy pro mládež*“ vydávati počalo kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Adolf Würfel, kanovník strážce metrop. kapitoly Pražské, atd. stal se domácím prelátem papežským;
- p. Václav Žitek, farář na Šmolnici, a
- p. Frant. Pták, far. v Pan. Týnici, obdrželi expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jan Hrdlička, křiž., far. v Král. Chlumu, za děkana do Tachova;
- P. Martin Masopust, křiž., kapl. za admin. v Králově Chlumu;
- p. Jos. Menzl, farář z Ovence do Bohnic;

- p. Ant. Malec, adm. z Bohnic do Ovence;
- p. Vinc. Mottl, kapl. v Sedlci, za adm. do Jankova;
- p. Karel Král, kapl. v Petrovicích, za adm. do Dublovic (na místě p. Ant. Lego, jenž zůstal kapl. v Podčepicích);
- P. Amand Happel, františkán, na výpomoc do Sedlce.

Uprázdňené místo:

Jankov, (kdež p. far. J. Cvrček † 29. kv.), fara patron. p. Otty hrab. Chotka od 10. června.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- P. Fr. X. Kosel, cisterc., far. v Stropnici, jmenován os. děkanem;
- P. Kajetán Hruška, cisterc., far. v Rychnově, jmenován bisk. notářem;
- p. Vác. Pfeiffer, farář v Česk. Rychnově,
- p. Frant. Trumpf, farář v Besenici, a
- p. Ant. Gregora, děkan v Svinech Trhových, obdrželi expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jos. Zusch, kooper. v Cetvini, za faráře v Puhoří;
- p. Frant. Vlasák, admin. v Křešticích, za kaplana do Veselí;
- p. Jos. Vrba, kaplan v Lodheřově, dán na prozat. odpočinek.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Pfeifer, kaplan v Stranné, 16. května, (nar. v Chomútově 24. pros. 1829, vysv. 25. července 1852).

Vyznamenán jest:

- p. Jan Waldert, děkan v Jesenici a vikar. sekretář, jmenován jest bisk. vikářem střídnictví Jesenického.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Vinc. John, exposit v Ervénicích, za faráře v Nové vsi v horách;
- p. Bedřich Sala, farář v Černoci Veliké, vstoupil na stálý odpočinek.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění hl. chrámu sv. Víta v Praze: Jos. Uhl 1 zl. 4 kr., Benno Suchý 1 zl. 4 kr., oba z Horčic; z Dobropěle 1 zl.

Dopisy: z Hr. Král., z Mor. a od Příb. — příště; jakož i dnes došlé z Ameriky, Polska, od Šumavy.

 Příštím číslem skončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí druhé podotýkající, že i první půlletí v expedici na skladě jest. Lonský ročník jest již rozebrán až na některé výtisky II. půlletí. Z předešlých ročníků lze dostati úplné výtisky r. 1864, 1865 a 1866 v expedici t. listu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arotb. semi-
náti číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedobrá čísla rekla-
muje nejedle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

**Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectvů**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně ční národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

O přijímání nejsv. Svátosti oltářní.

(Pokračování.)

Jak často máme přijímati večeři Páně?

Často máš, nábožný křesťane, přijímati večeři Páně. V písmě svatém sice žádné zřejmé ustanovení nenalezá se o tom, ale již ta okolnost, že ji Kristus Pán ustanovil za pokrm duši naší a že pod způsobou chleba k tobě přichází, nasvědčuje tomu, že tento chleb nebeský a tuto Božskou potravu často požívati máš. K zachování života tělesného, k obnovení sil tělesných třeba ti každodenně chleba, potravu pozemské; máš i duše tvá potravu a posily potřebí, nemá-li chřádnouti a dokonce snad hladem zahynouti. — Jest to tedy vůle Ježíše Krista, abys svaté jeho tělo a drahou jeho krev často požíval. Tak činili svatí apoštolové a první křesťané.

Dokladem toho jsou nám Skutkové apoštolů, kdež čteme: „Trvali pak (první křesťané) v učení apoštolském a v sdílnosti lámání chleba (večeře Páně) a v modlitbách. (Skt. ap. 2, 42.) A na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce. (Skt. ap. 2, 46.)

Tato horlivost prvních křesťanů, každodenně přijímati tělo Páně, trvala na některých místech až do času svatého Hieronyma, kterýž roku 420 po Kristu zemřel a ve svých spisech dosvědčuje, že věřící v Římě a ve Španělsku na mnoze každodenně přistupují ke stolu Páně. Poznenáhla však ochladla horlivost tato i s nábožností, tak že svatí biskupové a kněží i sněmy církevní k častějšímu přijímání večeře Páně napomínati a povzbuzovati musili, vlažným i církevními tresty hrozíce. Během času ale vlažnost, bohužel! počala dále šířiti se, tak že papež Fabian za dobré uznal naříditi, aby všickni věřící aspoň třikráte do roka, a sice o ve-

likonocích, letnicích a o vánocích hodně přijímali tělo Páně. — Konečně ale vydal papež Innocenc III. všeobecné nařízení, aby totiž každý věřící nejméně jednou v roce a sice v čas velikonoční pod trestem církevní klatby večeři Páně přijal, kterážto nařízení církevní sněm Tridentský s tím přáním potvrdil, by při každé mši svaté přítomní věřící nejenom duchovním způsobem, nýbrž i skutečně tělo Páně přijímali, aby takto z nejsvětější oběti přehojný užitek měli.

Církev svatá, laskavá matka naše, přeje si to a povzbuzuje, aby dítky její často ke stolu Páně přistupovali, hodně přijímajíce večeři Páně.

Svatý Alfons Liguori praví, že v církvi katolické povždy časté přijímání večeře Páně od svatých Otců schvalováno bylo a světec tento napsal také několik pojednání, v kterýchž k častému a hodnému přijímání otcovsky nás napomíná. V jednom z nich dí takto: „Svatý Tomáš píše, že časté ano skoro každodenní přijímání samo v sobě velmi je užitečné, ohledně však přijímajícího není pro každého, jenž se v stavu milosti Boží nachází, příhodné bez všelikého rozdílu, nýbrž jen pro toho, kdož tělo Páně s náležitou přípravou přijímá. Kdo dobrovolně všedních hříchů páše, na příklad vědomě lže, anebo se marnivě strojí, anebo k někomu nelibost chová, nebo jiných podobných poklesků se dopouští, nemaje pevné snahy varovati se chyb těch, takovému možno dovoliti snad jednou v osmi dnech přijmouti večeři Páně, aby alespoň potřebnou sílu dosáhl na obranu proti těžkým hříchům. Na proti tomu ale může zpovědník tomu, kdo žádné náklonnosti k hříchům všedním nemá a jich skutečně se vystříhá, rád na modlitbách trvá a vši silou na umrtvení vášní svých pracuje, s dobrým svědomím dovoliti, aby večeři Páně v témdni

třikrát, ano čtyřikrát ba i pětkrát přijal...“ Svátý František Saleský přeje si, aby nábožní křesťané každých čtrnáct dní přijímali tělo Páně, pakliže opravdově touží po křesťanské dokonalosti, žádostí velikou po tělu Páně práhneouce.

Nejbezpečnější pravidlo, kterého se nespouštěj, jest ale to, abys jednala duše bohomilovná, v této věci dle ustanovení církve svaté, kteráž nařídila, aby o častém přijímání těla Páně rozhodoval zpovědník, jenž ti ustanoví, jak často přistupovati smíš ke stolu Páně, pokynutí jeho otcovská máš pokorně a svědomitě plniti. Ostatně prosím a zapřísahám tě, křesťane milý, nedej svěsti se od těch, kteří v přijímání večeře Páně vlažnými a nedbalými jsou a neradi to vidí, když jiní často přistupují ke stolu Páně. Vůle tvého Božského Spasitele, vděčnost za jeho neskonalou lásku a prospěch tvé vlastní duše mají tě k tomu mocně pobádati. Znáš zajisté dobře ona dojemná slova Božského Spasitele, kterýmiž k tobě a všem věřícím volá: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste a já občerstvím vás.“ (Mat. 11, 28.) Znáš také evangelium jednající o svatbě, v kterémž král služebníků svým poroučí, aby vyšli na cesty a mezi ploty a přinutili všechny, které naleznou, aby přišli na svatbu. Králem tímto jestiž Bůh, synem jeho jest Ježíš, svatbou jestiž večeře Páně. Také ty máš, ano musíš na ní podílu míti, pakliže zahynouti nechceš. Považ tedy, jak velice Pán Ježíš touží po tom, aby k tobě zavítati mohl a aby nakrmil duši tvou svým tělem a svou krví. A ty bys přijíti se zdráhal?

Nejsvětější svátost oltářní ustanovil Pán Ježíš na památku lásky své; ona ustavičně má nás pamatovati na hořké utrpení a na bolestnou smrt jeho na kříži. Ona památná slova při poslední večeři: „To činíte na mou památku,“ dosvědčují, že to jest vůle Ježíšova, abys požíváním jeho svatého těla vděčným se prokázal za drahocenné dílo vykoupění. A vděčnějším zajisté nemůžeš ukázati se Božskému Spasiteli za hořkou jeho smrt kříže, než když často účastným se stáváš hodným přijímáním těla Páně těch zásluh, jichž Pán Ježíš na dřevě kříže člověčenstvu byl vydobyl.

Nejenom vděčnost má pobádati tě, a bys častěji ke stolu Páně přistupoval, nýbrž i láska k duši vlastní má tě k tomu doháněti. Láska k jediné, nesmrtelné duši zavazuje tě, abys nejlepších prostředkův použil na její spásu. Nejlepší však prostředek duši svatou a blaženou učiniti jest zajisté

častější a hodné přijímání večeře Páně. A nebo řekni mi, křesťane milý, s jakou jistotou půjdeš úzkou, drsnatou a nebezpečnou cestou k ctnosti a k nebi, jestliže prahnoucí duši svou nebudeš povždy krmiti tímto chlebem nebeským? Kde najdeš proti denním pokleskům svým léku hojícího? Odkud nabereš potřebné posily, abys ustavičně lákání těla svého přemohl a abys proti lstivým outokům pokušitele statečně bojoval? Jenom častým požíváním nebeského pokrmu zvítězíš konečně nade všemi nepřátely a takto cíle svého — radostí nebeských jistotně dosáhneš. Čím častěji přijímáš večeři Páně, tím snadněji pomínou denní poklesky tvé; tím více upevněn budeš v posvěcující milosti Boží, tím čistší a krásnější stane se duše tvá, tím větší nabudeš horlivosti ke konání ctností a dobrých skutků, tím ohnivější bude láska tvá k Ježíšovi, tím vroucnější spojení s ním, ženichem to duše tvé!

(Dokončení.)

M. Jana Husi sebrané spisy české.

(Pokračování.)

7. Učení o písmě svatém.

Jest to obecný úkaz v dějinách církve, že všickni ti, kteří učinivše vzpouru proti církvi a jejímu učení, přece chtěli platiti za dobré křesťany, místo vážnosti (autority) církve postavili vážnost písma sv., činíce se takto obhájci a pravými hlasateli písma, od církve prý v stín a v zákoutí povrženého. Tímto způsobem všichni bludaři zaslepili a klamali sebe a jiné, že předstírajíce, jakoby se řídili ve všem čistým slovem Božím z písma, přece vlastně a jediné učili výmyslům a náhledům svého rozumu, jež dotvrzovali slovy písma často násilně překroucenými. Tak všem kacírům sloužilo písmo *za štít jejich pýchy* duchovní, *za štít jejich neposlušnosti a bludů*; proto všickni chtěli míti *poučení a důkazy z písma*, které však jen potud uznávali za pravé a dostatečné, pokud se srovnávaly s jejich náhledy.

Že i Hus zřeknuv se poslušnosti církve, písmo svaté postavil za jediný neomylný zdroj pravdy křesťanské, z toho, co posud uvedeno, dosti jest patrné. Viděli jsme, že papeži, biskupům a kněžím jen tenkrát věřiti dopouští, když kázání jejich srovnávají se s písmem; že poslouchati jejich dlužno jen tehda, když rozkazují, co sjeďnává se s písmem. Kdežto Štítný ku př. dí, že věřiti má křesťan všechno, co „kostel obecný věří,“ praví Hus, že člověk věřiti

má všechno, co „chce Kristus, aby bylo věřeno (I, 52).“

Nám katolíkům pramen a pravidlo víry jest *učení církve svaté*, kteráž přijala učení Kristovo od apoštolů složené ve dvou studnicích, v *ústním podání* a v *písmě sv.*, ale v obou jedna a táž pravda, jedno a též slovo Boží. Není zde místa, abychom dokládali oprávněnost tradice, bez níž nebylo by písmo sv. ani zaručené ani dosti srozumitelné; také není kdy vykládati, že mrtvé písmo nemůže býti jediným pramenem a učitelem pravdy: nejlepší důkaz proti takovému nadsazování písma jsou dějiny sekt kacířských, v nichžto nejrůznější a nejnesmyslnější články vidíme vyvozené a dokazované z písma svatého.

A kterak Hus uměl vykládati písmo *po svém rozumu*, to již často byla příležitost poznati. Či neumí zřejmá slova Páně: „kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim,“ vytočiti tak, že z nich dokazuje, že kněží *nemají moci* odpouštěti hříchy? — Zná a uvádí Hus slova písma: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán“ a přece umí se vymluviti, ano s Kristem se rovnaje za obzvláštní působení milosti Boží v sobě to vyhlašuje, když církve neslyší, když církví pohrdá. — Zná a uvádí Hus z písma sv., že dal Kristus v církvi své duchovní moc apoštolům a jich nástupcům, že „cožkoli svázete na zemi, bude svázáno na nebi:“ a přece dovede Hus dokázati právě *opak toho*, tvrdě nesčíslněkrát, že cožkoli papež a biskupové *sváží* zde na zemi (ustanoveními, kletbou), to že Pán Bůh *na nebi* *rozvázá*, („koho oni klnú, toho Bůh žehná“), a naopak. Ano on děkuje Bohu, že jim v *svém písmě* nedal této moci (II, 175). A což lze říci o tom, když Hus z písma dokazuje, že vyšší smí trestati a řídit i souditi své podržené jen tehdy, když sám jest bez hříchu, odvolává se na slova Páně: „Pokrytce vyvrz prve břevno z oka svého,“ a opět: „Kdo z vás bez hříchu, luč na ni prvý kamenem!“

Mohl bychom zde poukázati i k tomu, kterak Hus z písma sv. *dovodí*, že svěští páni a vladaři mají moc nad kněžími, jež mohou a mají trestati, jsou-li v hříších, ano i příjmy jim odejmouti, desátky a statky zastaviti, když zle živi jsou. Dokazuje to Hus z příkladu Nehemiáše, jenž sesadil a zahnal z Jerusalema kněze židovské, kteří manželky pojali z žen pohanských (I, 134 a jinde), jakož i na příkladě krále Šalamouna, který „ssadil jest biskupa najvyš-

šího Abiataru s kněžství, a poslal ho k roli, a na jeho místo vsadil Sadocha, a to jest učinil *vedle vůle Boží* (I, 465);“ totéž dovodí i z příkladu Spasitele, který prý na květnou neděli přijda do chrámu „co král vymrskal odtamtud „kněží lakomú, a tím činem dal jest králům příklad, aby zlú kněží pudili, jenž více škodí jich království, než zevnitřní nepřátelé a než lapky atd. (I, 467).“ (V traktatu o svatokupectví od str. 464—473 šíří se Hus o tom, že svěští mají moc a vládu míti i nad duchovními.)

Z toho že Hus učení církve takřka na-proti staví písmu svatému, lze vysvětliti si jeho výměr o kacířství: „učení bludné, *sv. písmu* *odporné*, neústupně bráněné.“ K čemuž dokládá: „Z té řeči věz, že, *by nebylo sv. písma, tehdy by nebylo kacířství*, jakož by nebyla noc, by den nepředšel noci. A dále, že nemuž člověk poznati kacířství, jedné ač pozná písmo sv., proti kterému jest to kacířství . . . . A zdá se, že jedné ten, jenž byv křesťanem odstúpil od některého písma sv., slove kacíř. Tu díím, že *každý pohan a každý žid, jenž drží blud neústupně proti písmu sv., jest kacíř*. A tak když řečeno jest, že by jedné ten byl kacíř, kterýž prve byl křesťanem, *není to pravda* (I, 389—391).“

Taktéž nevalné vědecké logiky důkaz jest to, když Hus na témž místě v pojednání vědeckým býti majícím, pronáší se o kacířství takto: „Z té řeči máš, že každý, ktož neústupně *smrtelně hřeší, jest kacíř*, protože neústupně drží blud proti písmu svatému.“ (Zde Hus máte pojem *bludu a hříchu*.) A činí následovně rozvržení, jež v celém spise podržuje: „Kacířství má najprve tři kmeny, tak že jest trojí kacířství, to jest *odstúpení* (od víry), *ruháání* a *svatokupectví*.“ Z rouhání a svatokupectví vinil, jak jsme ukázali, Hus všechny papeže, biskupy a kněze, tudíž mohl podle své definice dobře o nich tvrditi, že jsou kacíři a antikristové.

To budiž dosti o scestných náhledech Husových. Ze spisů jeho, zvláště latinských vybráno i jiných ještě bludů, jež v horlivosti boje z neopatrnosti tvrdil, ale v pokojném uvážení se k nim nevracel. Jen ono smutné učení o *predestinaci*, jež později Kalvin v celé příkrosti vyvinul, že totiž někteří lidé od Boha jsou určeni k spasení, jiní k zatracení, ať si žijí jakkoliv, nenalezám zřejmě ve spisech českých, ač v latinském traktátě „o církvi“ bez obalu ho přijímá. Naopak ve spise „Dcerka čili o poznání

pravé cesty k spasení,“ (kterýžto spis jest bez mála nezávaďuý a jeden z nejvroucnejších), učení toto Hus výslovně *co pokušení ďábelské* naznačuje, an dí: „Ďábel nejvíce stoje o to, aby člověk konečně hříchův se nekál, má své důvody. Prvý tento, že namítá člověku řka: že Bóh ho předvěďěl k zatracení, a což Bóh jest předvěďěl, aby se stalo, to se musí státi, což tehdy platno jest, abys hledal spasení?.. Protož stojme v světlosti víry, a odpověďme ďáblu k jeho důvodóm, a rceme: Ďáble, víme, že jsi lhář, a svú lži mnohé jsi zklamal; protož lžeš, bych já byl předvěďen k zatracení, však jsi ty nebyl v radě Boží, aniž víš jeho tajemství, a písma Božího nemáš, jímž by mohl dověďeti, bych já byl předvěďen (III, 114, 116).“

V.

Kdežto od jedné strany velebitelů Husových se líčí Hus tak, jakoby v učení a ve víře jsa bezúboňný, jen byl býval přísným karatelem mravně pokaženosti, čímž si zjednal mezi kněžstvem „mocné a zuřivé nepřátele:“ s druhé strany a to *od protestantů českých i německých* oslavuje se co boji- tel katolictví, co předchůdce Luterův, co první původce protestantismu. K prvnímu náhledu odpověďeno již vyčtením bludů Husových, a pro toho, kdo zná učení katolické, není tedy pochybná otázka, byl-li Hus kacír čili ne, stál-li na půďě katolické nebo mimo ni. K druhému náhledu nyní krátce přihledneme, odpovídajice na to, v jakém poměru jest Hus k pozďějšmu protestantismu.

Palacký ve svých „Dějinách“ praví, že Hus stál ouplně na stanovisku protestantském. K tomu přisvěďujeme, pokud se to *všeobecných zásad* týká, které ale, jak dříve ukázáno, Hus (snad pro krátkost života svého) s důsledností a soustavně nevyvinul a neprovedl, jako to pozďěji učinil Luter a Kalvin, aneb i sami Husité a čeští bratři v přehojných svých sektách. Odtud to pochází, že u Husa *obsah víry*, to jest jednotlivé články víry jsou na větším díle katolické, aneb aspoň zdají se jen málo odchylovati.

Ovšem že to, co zde jmenujeme zásady protestantismu, jest více méně všem kacírům, všem odpůrcům církve katolické *společné*. Nebyl zajisté Hus první, ani Luter ani Kalvin poslední z těch, kteří bojujice z kterýchkoli příčin proti církvi, zavrhlí její vážnost, a na jejím místě vztýčili vážnost písma sv., ovšem jak prve dokázáno, s výkladem vlastního rozumu svého, aneb

jak to protestanté jmenují, *čisté evangelium*. Nebyl Hus první, který, aby mohl snáze zvrátiti platnost zřízení církevního, pomátl pojem církve viditelné a neviditelné, řád zevnitřní v církvi a řád vnitřní milosti Boží. Nebyl Hus první ani poslední, který od biskupa odvolával se k papeži, od papeže k obecnémusnému, a když nikde nebyl z *písma poučen*, jak chtěl, odvolal se ku Kristu a k Bohu Otci, co nejspravedlivějšimu soudci. Ano i postupování Husovo v boji, zvláště boje odpustkové, velikou podobnost ukazují s Lutrem.*)

Že ale v jednotlivých člancích Hus nikterak se nesrovnává s nynějšími protestanty, nýbrž spíše s vírou katolickou, toho důkazem jsou jeho spisy. Abych jen na příklad něco uvedl:

Učení o očistci zcela ve smyslu katolickém patrnó jest již z toho, co nahoře uvedeno o „troji stránce církve“; třetí stránku jmenuje „církve spající, a ta jest všichni vyvolení v očistci trpící (I, 25).“ Svěďčí a schvaluje, že se za zemřelé dávalo sloužití třicet mší, a při čtvrtém přikázání praví mezi jiným: „Pak mrtvého otce a máter

*) Tomu-li tak, že stanovisko a zásady Husovy jsou všem odpůrcům církve katol. před ním a po něm společny — a dějiny církve to dosvěďují: pak ovšem to zbožňování Husa proto, že prý první vybojeval svobodu myšlenky, svobodu svědomí, zakládá se více méně na pouhé, třeba hezké frási. Pak ovšem i onen francouzský citát, na nějž se s důrazem opětně poukazuje, dosvěďčuje krásnou řeč, velikou obraznost spisovatele, ale základu historického nemá: neboť působení Husovo nemělo ani toho významu ani těch výsledků pro člověčenstvo, jak se mu ed horujícího Francouze připisuje. Či co jest to jiného než fráse, když dí, že „Hus dokázal v oboru náboženském to, co pozďěji Kolumbus ve světě fyzickém: odkryl prý nový svět, vynalezl panství zapomenuté od věků, totiž panství svědomí u věcech víry; skoumání rozumové bylo prý tehďá rolí všem uzavřenou a zakázanou, Hus teprv ji vydobyl; umřel, ale smrt jeho prý byla jeho vítězstvím. On prý přispěl, že křesťanství nabylo svého pravého rázu co náboženství srdce, a svého pravého ducha, jenž jest duch života, pokroku a svobody atď.“ Abych na veliké učence křesťanské od sv. Anselma, Alberta Vel. až na Gersona a j. neukazoval, připomenu jen Štítného častěji již citovaného, na krátce před Husem žijícího; tento šlechtatý rytíř a v pravďě křesťanský filosof jest nám nejpěším důkazem, jak prázdna a lživá to jest výčitka, že církev katolická skoumání rozumové zapovídala a upoutala, a že je Hus teprv pout těch zbavil. Jestliže Štítný, jenž nebyl ani kněz ani mistr ani profesor, nenalezl tu roli skoumání rozumového uzavřenou, tím méně byla uzavřena pro ty, kteří z úřadu svého na ní pracovati měli, jako kněží a učenci. Hezká fráze není ještě historickým důkazem.

máme z dluhu ctíti, prosíc za ně Boha, *jsu-li v očistci*, aby ráčil je vysvoboditi; také *dáti almužnu a postiti se za ně* (I, 152).“ Zde tedy Hus nejen modlitbu za zemřelé ukládá, ale i jiné dobré skutky: tudy i almužna a půst, i dosažené odpustky duším v očistci prospívají.

O *Panně Marii* mezi jiným píše Hus, a to ve spise *O šesti bludech*, jenž jest jeden z jeho nejprudčích spisů, takto: „Máme o ní věřiti, že ona ostavši pannu čistú, mocí Boží Boha Ježíše Krista nám k spasení jest urodila, a že ona po pánu Ježíšovi jest jedna osoba zvláštní, najdůstojnější, i nad anděla každého, i nad každého apoštola, i nade všechny panny, mučenky i kněží . . . Nižádný jiný člověk, kromě Ježíše, syna jejího, není důstojnější, nežli velebná matka Boží, bez níž není komu z nás spasení. (III, 215).“

O *sedmi svátostech* Hus ovšem zcela souhlasil s učením církve. Čteme u něho: „Sedm jest posvátných věcí: prvá jest křest, druhá břimování, třetí manželství, čtvrtá kněžství, pátá pokání, šestá svátost Božího těla, sedmá poslední svaté olejování (III, 257).“

O *mši svaté* Hus často a krásně mluví. Ano mluvě o poslední večeři Páně, jmenuje to výslovně, že *Pán Ježíš sloužil mši*: „Pán Ježíš, *slúživ mši*, dav své tělo a svú krev učeníkóm, řekl jim: Modlete se! a šel s nimi, ne k veselí světskému, ale na modlení a k potu krvavému (II, 28),“ z čehož odvádí povinnost, že kněží po mši svaté mají trvati na modlitbách, a ne hned oddávati se světským pracem neb zcela rozpustilostem.

Ač pobloudil Hus v učení o *spůsobu*, *jakým* se hříchy odpouštějí, přece na svátost pokání a na *častou a dobrou zpověď* mnoho drží. Stůj zde následující místo: „Čtvrtý hřích smrtelný slove lenost na Boží službě. Tento hřích můžeš poznati . . řídco se zpovídaje Bohu, poněvadž naši skutkové od *zpovědi se mají počítí*. Protož všeliký, ktož chce vděčně slúžiti, má se často zpovídati; neb budeš-li svých hříchův na zpovědi tajiti, Buoh je zjeví; pakli je budeš zjevovati, Buoh je skryje. A protož kteří dobře činí a nezpovídají se Bohu často, jsú ti takoví, jako ten, jenž naplní sud smrdutých věcí, a potom veň nalije dobrého pití; a tak jedno druhým zkazí. A protož jako věrný sluha Boží, jakžkoli shřeší netoliko smrtelně ale všedně, ihned se utec na Boží zpověď. Nebo praví sv. Řehoř: kterýžkoli-
věk hřích skrze pokání nebude shlazen, i-

hned svú těžkostí k jinému táhne (III, 184).“ A jinde píše Hus: „Tři jsú částky svátého pokání, totiž: *skrúšení* to jest hříchů srdečné želení; druhá *zpověď*, *hříchův vyznání* před Bohem z pokory a před knězem, třetí *dosti učinění* za hříchy, kteréžto záleží na modlitbě, na postu, na almužně, a na jiných dobrých skutcích (III, 258).“

A jako tuto *půst a jiné dobré skutky*, jež protestanté úplně zavrhlí, přijímá a ukládá: podobně učení Lutrovo o přehojném zadostučinění Spasitelově, takže nám nic více netřeba činiti, uvádí *co pokušení ďábelské*, kterým ďábel chce člověka přivesti ku konečné nekajicnosti. „Pátý důvod ďáblův, že dí: Oč máš péci? však Bóh za tě trpěv, dosti jest učinil, a jsi syn Boží vyvolený k spasení, buď živ jak chceš u veselí a v rozkoši. . . Odpověď: „Pak páte, když díš ďáble: oč máš péci, však Bóh za tě trpěv dosti učinil: ďáble znám to, že milosrdný Bóh za mě trpěv dosti jest učinil, protož o to mám péci, abych jeho sv. smrti sobě k spasení nezmařil, jako jsi ty zmařil hotové království nebeské, o něž já mám péci, . . . neb vím, že bohatec, jenž jest byl živ, jako ty velíš, umřel a jest pohřben od tebe v pekle (III, 114, 117).“

A tím způsobem mohli bychom i o jiných článcích prověsti, kterými nyníjší protestanté různí se od katolíků, takže, kdyby naši čeští protestanté, jakž se rádi chlubí, měli *učení a víru Husovu*, byli by skoro *katolíky*, poněvadž bludy Husovy, jež jsme nahore uvedli, na mnoze oni také zavrhuji. Z toho také patrnó, jak dalecí od ducha Husova jsou ti naši módní oslavovatelé Husovi, kteří rádi se zovou „osvícenými katolíky“, ale jsou pouhými nevěrci.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Prahy dne 21. června 1868.

(Pouť do Kostnice.)

Vedle zpráv veřejnými listy podáváných hotuje se jistý druh národovců českých nastoupiti pouť do Kostnice, kde, jak známo, krajan náš mistr Jan Hus 6. července r. 1415 církevním sněmem z bludů odsouzen a vedle platných tehdy zákonů říšských (Schwabenspiegel) upálen jest. Proti pouti této, pokud ji konají jednotlivci ve jménu *svém*, ničeho nenamítáme; můžeť putovati každý, kam se mu líbí. *) Zmínujeme-li se

*) Litovati jest však, když se u veřejných povoláních užívá tak vášnivých, ano urážlivých.

nicméně o ní, činíme to za tou příčinou, že se několik těch výletníků tváří jako zástupci celého národa českého, jenž jest přece velikou většinou katolickým, že se Hus oslavuje pořád nejen co vlastenec, ale hlavně co „věčné pravdy hlasatel,“ co „mučeník za víru,“ a že se této pouti Kostnické používá co demonstrace proti církvi katolické. Hus byl horlivým spisovatelem a vzdělavatelem jazyka českého, Hus byl statným bojovníkem za práva řeči a národnosti české. Pokud v těchto vlastnostech požívá věčnosti a úcty v národě našem, nestavíme se na proti ctitelům jeho, jakož vůbec u věcech opravdového pokroku a prospěchu národa našeho žádáme, aby nás nikdo nevyjímal a nevyklučoval, jsmef i původem i působením svým s národem jedno. — Co se ale *náboženské stránky* týče, každý ví, že Hus *pobloudil*, že učení katolickému, které za pravé máme, protivná zastával mínění; a proto Kostnickým sněmem co kacíř odsouzen jest. — Ohledně smrti Husovy mělo by jen to se uvážiti, že upalování kacířů nezakládá se v *zákonech církevních* nýbrž světských, a že u posuzování upálení Husova postaviti se nutno na stanoviště doby tehdejší a prohlédnutí si vedle států a zemí katolických také země mimokatolické (na př. Anglii a Německo za reformace), kde daleko více páleno, smrtí a rozličnými ukrutnostmi stíháno *papežence* a kacíře na důkaz, že jistě názory a obyčeje za každé doby ovládají *všecky* strany a že vinou je klásti jedné straně, pokudby nechvalné a barbarské byly, holým je nesmyslem. Vůbec musíme rozhodně ozvati se proti oněm, neřku husitským ale zcela neznabožským nájezdům proti církvi katolické, jakými se naplňují zvláště v Nár. Listech a ve Svobodě celé sloupce (srov. ku př. úvodní článek v Nár. L. od 20. června t. r.). Národu našemu zvláště v nynější tísní není opravdu zapotřebí ještě nové různice, nové roztržky; a rušiteli svornosti a míru nejsme my, když hájíme, co nám nejsvětějšího, ale onino přepiatci, kteří bez příčiny vyvolávají boj nepotřebný a národu záhubný. Tolik ve jmenu upřímných katolíků.

F.

Z Prahy, dne 8. června 1868.

(Něco na obranu kněžstva.)

(Dokončení.)

Avšak žeby víra náboženská, která vztahuje se k jistým větám, k jistým učením, k

jistým faktům zjevení, neměla nepřátel: to tvrditi není-liž směšno? A víra katolická zvláště, o níž v dotčeném výroku se jedná, žeby tato víra neměla nepřátel, to tvrdí lidé, kteří sami, ať nedím o tisících jiných, činí zuřivé nájezdy na ni, kteří mluví o jistém „evangelium světla a pravdy“, o němž nikdo neví, kolik a které články víry by obsahovalo, kteří z tohoto svého mytického a abstraktního stanoviště „evangelia a pravdy“ na porušení víry Kristovy v samých její počátcích lají, kteří i ta evangelia po své chuti sobě přistihují, kteří o samých otcích apoštolských, ať nedím církevních, s nevalnou úctou rozmlouvají, kterým název svatý často jen na oušklebky slouží, kteří římským biskupem, následovníkem Petrovým, jehož Kristus Pán výslovně ustanovil hlavou církve své, kteří veškerým učitelstvem církve, sněmy obecními, tímto jediným strážcem, touto jedinou zárukou pravého učení Kristova, bez níž by neomylně nastati musila u víře zpousta a libovůle největší, při každé příležitosti ústa si vyplakují, lidé, kteří kněžstvo veškeré, učitelstvo církve, za jakýs vřed člověčenstva považují, na jehož odstranění užiti možno všelikých prostředků, kterým toto duchovenstvo teprve během času nevím jakým způsobem se utvořilo a sice na ten konec, aby klamalo, balamutilo, v temnostech a okovech duchovních udržovalo lid; lidé, kteří sice slovo „církev“ často na jazyku mívají, ale tak, že není zřejmo, co touto církví vyrozumívají, jestliže snad člověka každého bez rozdílu, ať si již co věří nebo nevěří, anebo jen ty, kdož k tomu jejich evangelium by se znali zahrnují, kteří veškerým řádem, všemi zřízeními církevními i takovými, o nichž máme za to, že plynou ze samé podstaty křesťanství, svévolně otrásají, kteří nezřídka i na určité články víry smělý a zřejmý útok vedou, kteří, jak se zdá, pracují k tomu, aby v ohledu náboženském udělali tabulam rasam, bílý list, který čím by se vyplniti měl, tajemstvím zůstává. Lidé ti a takoví praví, víra naše že nemá nepřátel.

Zřejmo, že musí to býti víra jiná, víra obzvláštní, která lidem těm na myslí tane, a bylo by žádoucí, aby povědělo se nám zřejmě, která by to víra byla, abychom upustivše po zralém uvážení od víry své za všech časů nesčíslnými nepřáteli a protivníky zahrožované, přidrželi se této víry nad všeliký útok, nad všeliké nepřátelství vzešené. Pokud nepoví se nám to, musíme ovšem držeti se víry své, a poněvadž víra naše má

slov, jako se to stalo v onom prvním vyzvání „Vzhůru do Kostnice,“ jež noviny české přinášely v první polovici dubna t. r.

opravdu mnoho nepřátel, míti za to, že je *povinností a úkolem kněze hájiti ji.*

Je ovšem s politováním, že prý to taký kněz dělá jen proto, aby docela nezahálel, aby měl co dělati, o čem k lidu mluvit.

Na štěstí nejsou prý všickni takoví. Toužili jsme již dávno zvěděti, jsou-li také nějakí hodní kněží a kteří by to byli. Konečně ukojila se zvědavost naše.

„Jiný pravý kněz pokládá za jedinou povinnost svou, býti *učitelem* lidu, *dělníkem* na vinici Páně, ne nadutým poručníkem s karabáčem v ruce, který tak dlouho v pohodlné nečinnosti tyje z mozolův a potu obecného lidu, pokud tento nepozná své duševní otroctví, nezastydí se nad ním, nesvrhne ho se sebe.“

Tedy to je ten pravý kněz, který pokládá za povinnost svou býti *učitelem* lidu. Divná věc, měl jsem za to, že to pokládá, že pokládati *musí* za svou povinnost každý kněz, poněvadž je to opravdu jeho povinností. Jest nejeden kněz učitelem na učelišti světském; nu ten přec dělá v této příčině povinnost svou, ba dělá více, než patří k úřadu jeho, vztahuje činnost učitelskou na vědu světskou. Učitelem je každý kněz, který vyučuje na ústavu nějakém bohoslovecském, učitelem je každý kněz, který zastává místo vychovatelské u soukromníka, učitelem je každý katecheta na školách středních a hlavních, učitelem je konečně každý kněz ve správě duchovní vyučuje na školách obecných svatému náboženství, vyučuje žáky opakující v hodinách nedělních, vyučuje lid v kostele v křesťanském cvičení, vyučuje i soukromě ty, kdož o radu k němu se utíkají anebo poučení jeho potřebují; vyučuje lid u příležitosti přípravy k svatým svátostem, vyučuje lid v zpovědnici, vyučuje obzvláště každé neděle i svátku a i mimo to nezřídka při rozličných příležitostech věro- a mravouce křesťanské na kazatelně a tu ovšem, pokud nepřátelé nějakí na některý článek víry útok činí, upozorňuje na ně, útoky jejich vyvrací a odráží, tedy *obranu víry* spojuje s *úřadem učitelským*. Učitelem je tedy *každý* kněz, vyjma churavce na odpočinku.

A každý kněz jsa *učitelem* lidu ve *svatém náboženství*, tím samým je i *dělníkem* na *vinici Páně*. Avšak není to *jedinou* povinností kněze, býti *učitelem* lidu, neboť pak nepotřeboval by slouiti *knězem*, nýbrž slušelo by mu lépe zváti se *učitelem*. Máť od jakživa slovo „kněz“ význam hlubší, totiž býti *prostředníkem* mezi Bohem a lidmi, býti *zástupcem* a *strážcem* toho mravního svazku,

kteřý poutá člověka, tvora rozumného k tvůrci, a který i v rozumu i v srdci člověka obráží se, býti zastancem a strážcem svatého náboženství, býti zástupcem lidu u Boha a co zástupce lidu přednáseti Bohu prosby i díky, konati oběti, zkrátka konati a řídití bohoslužbu lidu a na druhé straně býti i ohlašovatelem vůle Boží, ohlašovatelem a vykladatelem zákonů jeho, býti nástrojem a prostředkovatelem milosti Boží, tedy údílitelem prostředků posvěcujících, svatých svátostí. Toť vznešený význam kněze, který vedle povinnosti učitelské má také povinnost konati to, co vztahuje se k bohoslužbě v užším smyslu a jakožto tlumočník a strážce zákona Božího má také povinnost bdíti nejen nad způsobem a řádem bohoslužby, ale i nad duchovním životem věřících, tedy býti i ředitelem a vůdcem lidu. A tím vším svědomitě se zanášej, je pravým *dělníkem* na *vinici Páně*. Takovými pak svědomitými, horlivými *dělníky* na *vinici Páně* je opravdu velká většina našeho českého kněžstva staršího i mladšího a není věru příčiny, aby kdo s tímto kněžstvem přihlížej k vědeckému vzdělání, k mravnému životu, k svědomitému plnění povinností, k smýšlení národnímu, k činnosti veřejné tak hrubě nespokojen byl. Ty živé nájezdy na toto kněžstvo, to ustavičné blouznění o tučných tabulích (viz kaplany a většinu farářů i jiné kněžstvo a příjmy jeho) buďže patří na jinou adresu anebo mají své zvláštní příčiny, které ve skutečných poměrech se nezakládají, anebo jen k řídkým výmínkám se vztahují; aspoň ty bubáky, kteří se drzími nájezdy v theorii ustavičně malují, ve skutečnosti člověk nevidí.

„Kněz je nadutým poručníkem s karabáčem v ruce“, kdo tomu rozumí? Máme zákony Boží, máme zákony církevní, kterými má se spravovati každý, kdo z Boha jest a kdo z církve jest. Kněz ohlašuje tyto zákony a vykládá je a bdí nad zachováváním jejich.

Máš vésti život ctnostný, máš sloužiti Bohu, máš to činiti způsobem předepsaným, máš navštěvovati služby Boží, poslouchati slovo Boží, máš očišťovati srdce své od hříchů, máš hodným způsobem přijímati svaté svátosti, máš to vše činiti co katolický křesťan; tak mluví kněz k lidu. A nečiní-li toho člověk některý, kde je ten karabáč, kterým dohnal by jej k tomu? Kde je nějaké to duševní otroctví?

„Kněz prý tyje v pohodlné nečinnosti z mozolů a potu obecného lidu“, kdo tomu rozumí? Vím že ohlíží se kněz ve správě du-

chovní udiveně po tom šťastném soudruhovi na vinici Páně, který v pohodlné nečinnosti tyje z mozolů lidu. Kdo ví, co to je správa duchovní, kdo ví, mnoho-li času při osadě jen poněkud rozsáhlé vyžadují služby Boží, mnoho-li času vyžaduje soukromé i veřejné vyučování, vyučování ve škole, zvláště kde jsou filiálky, příprava ke kázání a křesťanskému cvičení, kázání a křesťanské cvičení samo, kdo ví, mnoho-li času žádá zpověď, zaopatřování nemocných, udílení svatých svátostí, kdo ví, co znamená vedení kuňh farních a jiných písemností opatřování, kdo ví, kterak správce duchovní lidu ustavičně k službám býti musí a je-li sám, jak mu často těžko jest malou procházkou se zotaviti, kterak mu těžko osadu svou, byť jen na několik dní bylo, opustiti, kdo zná potřeby vzdělaného člověka, který přec nějaký ten časopis tu politický, tu poučný přečísti si přeje, který ducha svého vědou vzdělávati nepřestává; kdo ví, jakých vědomostí k povolání svému potřebných musí sobě opatřovati kněz teprve během praktického života, kdo uváží, že většina kněží i péci o živobytí své zanáseti se musí, že valná část kněží i v životě veřejném a politickém činně se účastní, jiných úradů a funkcí ani nezpomínaje, kdo uváží, mnoho-li toto vše i v čase pravidelné činnosti a času vyžaduje, ten ať posoudí výrok přítele lidu, který cynickým způsobem metá kněžstvu v tvář výčitku lenosti a pohodlného života, a stojí-li mu za to, ať ho polituje. *Č.*

Z Příbramského vikariatu, 14. června 1868.

(Svěcení základu k novému chrámu.)

Svěcení základního kamene k chrámu Páně Hbituskému dne 10. června, den to před Božím Tělem, se odbyvalo způsobem slavným. Již dva dny před tím pracováno na slavnostných chvojím, kvítím a prapory ozdobených branách; u vchodu do vesnice dva vysoké jehlance korouhvemi okrášlené postaveny. U večer před tím dnem střelbou z hmoždírů v hořejších i v dolejších Hbitech, slavným všemi zvony vyzváněním, jakož i krásným na vrchu nad obcí ohněm a osvětlením ohlašována přicházející zejtřejší slavnost. Na den slavnosti samé hned z rána lidé se scházeli ze všech stran, o půl sedmé hodině byla tichá mše svatá, po té se hnul průvod do hořejších Hbit, před nímž v čele značná část osadníků se svými obecními starostami jela koňmo; za hřmění střelby druhá část osadníků, kteří v hoř. Hbitech se shromáždili, jeli koňmo naproti.

V hoř. Hbitech zástupy lidu shromážděného stáli okolo kamene základního, jenž byl na dvou čtyřspřežných krásně kvítím a věnci ozdobených vozích již připraven. Odtud bral se průvod následovně: Napřed jela část jezdců, za nimi s korouhvemi školní i odrostlejší obojího pohlaví mládež, kapella, muži, druhá kapella (kteréž obě střídající se nábožné písně přednášely), druhá část jezdců, družičky, vozy s kameny, opět družičky všecky bílé oděné, třetí část jezdců, pak konečně ženy. Byl to pohled věru dojemný, na všech tvářích patřiti bylo nábožnou radost a nadšenost! K desáté hodině přibyl průvod na určité místo; touž dobou z farního domu vyšlo v průvodu velebné duchovenstvo s v. d. p. vikářem, zároveň farářem zdejším, v čele, doprovázeno patronátním komisařem a jinými vzácnými hosty. Na staveništi měl d. p. vikář jadrnou uchvacující řeč, v nížto dokazoval, že krásný a ozdobný chrám vyžaduje I. čest osadníků, II. jejich duchovní i tělesný prospěch a III. že toho vyžaduje sama velebnost Božská. Spolu pochválil nábožnou obětavost osadníků a neopominul k setrvanlivosti povzbuditi, načež započaly obřady, a slavnost ta se skončila slavnou mší svatou s četnou asistencí.

Že nábožná krev v žilách hodných občanů zdejších ještě probíhá, lze souditi ze všeho toho, co osadníci zvláště z dolejších a hořej. Hbit pro zvýšení slavnosti té (ač jsou krupobitím postiženi) byli podnikli. Bůh jim požehnej, zachovej a utvrdí v započaté horlivosti, a popřej jim, aby dočkavše se dostavení nového chrámu, v něm ještě dlouhá léta duchovní pomoci a útěchy nalezali. *Ω*

Od Řipu dne 17. června 1868.

(Křiklavé „osvěcování“ lidu.)

Poslední leta použili mnozí v Čechách kvzdělávání lidu, jak to zovou, naší svobody tisku, zvlášt v ohledu náboženském neomezené. Leč zdá se, že zapomněli na to, že k osvěcování lidu hlavně dvojí věci třeba, především aby měli *úplnou známost* o věcech, o kterých píšou lidu, hledíce při tom *pravdy*; a za druhé, aby i přiměřenou řečí o takových věcech k lidu mluvili, tedy zejména mluvili o víře, aby se to stávalo aspoň způsobem *vážným*. Než tu právě chce se podávati lidu pořád jen *něco nového a zajímavého*, a církve a učení její musí hojně podávati k tomu látky; způsob a tón volí se pak zúmyslně k tomu tak nepřislušný, nebo vlastně *lehkomyslný a svů-*

dný, že se nedivíme ani lidu našemu, jemuž pořád „vzdělanost a pokročilost“ jeho opakuji, když tomu konečně všemu věří, nemoha to srovnati se svou poctivou povahou, aby si mohl někdo něco tak lživého vymysleti. Na doklad toho podáváme několik příkladů, přihlížejíce nejvíce k politickému časopisu „Svoboda.“

Především divíme se velice všem politickým našim listům, že ještě ani jednou nepromluvili ku katolickým čtenářům svým, aby jim byli právě vyložili význam a pravý smysl novějších našich zákonů v ohledu náboženském a školním; a aby je byli upozornili mužným slovem, jak se chovati mají. Příslušelo by jim to tím spíše, (ač víme, že nejsou ani církevními ani katolickými nýbrž jenom politickými denníky) ještě přinášejí, zvláště některé z nich, kolikrát i takové zprávy, které vlastně do církevních časopisů přísluší, avšak ovšem jen tenkrát, když něco *proti církvi* obsahují anebo duchovenstvu *k haně* sloužiti mohou. My nemyslíme zde ani tak na mnohé lživé a vymyšlené, anebo od jinud aspoň opisované „klepy“, jež by bylo marně vyvracet, a jichž nejvíce ve Vídenských listech se rodí, ale přece nepochopujeme, jak může se čtenářům ovšem katolickým a při tom „vzdělaným“ od spolupracovníků katolíků napsati „Roku 1650 dne 15. února bylo dovoleno laikům, vzít si i více žen, ovšem s dokladem, aby muž staral se o jich potřeby, a hleděl svornost mezi nimi udržeti“ (str. 314). A když p. Paclt v Turnově *na večer před sv. Janem Nepomuckým* dle katolického zvyku v Čechách kvítím a lampičkami osvětlil na odiv lidu *sochu Žižkovu* — (úmysl toho každý nepředpokládá) i s nutným pohoršením snadno poznává, — jak může se za to nadávati „hlupců a lidí neuvědomělých, jichžto mizek zatlučen jest klínem jezovitským“, těm, kteří se nad tím velice horšili a zlobili, a jak se může ještě Turnovskému p. děkanu vytýkati „náboženská nesnášlivost, nevázaná, slepá a kněze nedůstojná vašeň, že prý surově spílal Žižkovi“ jmena, k nimž *četnou hromadu dokladů sám Palacký ve své historii* podává. Ostatně bylo třeba k tomu ještě doložiti tuto prosbu, aby to bylo hodně rázné: „A ty slavný náš hrdino a *patrone země České* Jene Žižko, odpusť všem těm hříšníkům a i Turnovskému p. děkanu, neb nevědí co činí. *Jděte a číňte pokání.* Ale našemu Pacltovi národovci horlivému a neohroženému — Sláva!“ (str. 348.) — Nemohu zde opakovati (čís. 9), co napsáno tam o sv. Jeronymu, tomto ideálu dokona-

lého sebezapření a čistoty právě křesťanské. — Avšak vrch všeho nesmyslu jest řeč, kterou měl *general Jezovitů na tajném sněmu v Římě dne 1. června 1846* ku shromážděným Jezovitům a Liguriánům, když se radili o novou výpravu a usazení v Čechách (str. 324), kde se udávají nejen úmysly ale i prostředky k nové činnosti jejich. Řeč tato *jest fakovaná ovšem v Praze r. 1868* — ale s takovou zchytralou prohaností a nesvědomitou drzostí, že obyčejný čtenář při tom *doslovném a určitém uveřejnění* konečně chtěj nechtěj tomu uvěří. Soudnému čtenáři ovšem se věc sama sebou vysvětluje, zpomene-li jen, kdo, proč a jak ji podává. My ponecháváme tuto nešlechternost — na svědomí a zodpovědnost dopivatelé, jenž takovým nepoctivým způsobem obecnost přelhává a šálí.

Vedle toho stůj pak hned neméně nadšený hlas *pana hr. Vratislava z Angličan*, jenž — bez všech propravných studií a bez znalosti dotýčné literatury — vydal brošurku *proti sv. Janu Nepomuckému*, kterou i hned evangelický p. farář Procházka z Lysé zčeštil, ač nemá nijaké *historické* a tím méně *kritické* ceny. „Svoboda“ uveřejnila ji hned jakožto něco zvláštního a nového v té (proti) věci — ač neznala anebo nechtěla si všimnouti *vědeckých* listů, jež již r. 1862 Blahověst přinesl a v níž *plané* tyto námitky dostatečně osvětlil a zvrátil. Výsledek pak a účel celého článku jeví se nejlépe v posledních jeho slovech: „Jest právě příhodný čas pro národ Český, aby považil, jak se ten svatý *od Jezovitů nalezený* Jan Nepomucký do jeho kalendáře dostal, a nemají-li spíše *na místo jeho* J. Hus a Jeronym Pražský postaveni býti, jakožto ti *praví* a *přirodní mučienici církve* a českého národu (str. 334).“

My ovšem nezabráňujeme evangelíkům, *jsou-li* Husovi stoupenci, aby si ho do svého kalendáře vložili, ač jim dle víry a vyznání svého nikterak nepatří, — třebaš ho Svoboda za „*pravdy hlasatele*“ všudy vyhlašuje. A proto bezpochyby uloženy byly, ač proti ostatkům svatých tito husitští vlastenci tolik brojili, pozůstatky ze žaláře Husova (kousek kamene a malty z Kostnice) do základního kamene českého divadla, ačkoliv nenahlížíme, jak se k sobě hodí divadlo národní a hranice Kostnická. Také se divíme dopisovateli Blahověstovu z Prahy v minulém čísle, jak tam mohl vypravovati (str. 269), že kněz oddává se povolání, které žádá mnoho obětí a obtíží; vždyť mu „Svoboda“ již 10. t. m. pověděla (str. 350) „že jsou aksamitové baldachyny, zlaté

roucho, nádherné povozy, hejna služebného lidu a tučné příjmy (prebendy) v Čechách „pastýřům duchovním“ (rozuměj: hierarchii naší) vítanější a příjemnější než úřad chudého kněze v Americe, o nějž jedna obec tamější delší čas snažně prosí. Zkrátka „Svoboda“ „je rázná“ — zastává „pravdu a právo“ — t. j. může mluvit, co chce a kdy chce, všickni jí to mají věřití neomylně, a nemají odpovídati, třeba by lhala, podezřívala a hanobila. T.

Od Černého Kostelce dne 14. června 1868.

(Dárek z vděčnosti na chrám sv. Víta.)

Jak jsem v minulém dopisu oznámil, konali jsme v květnu každodenní pobožnost u sv. kříže, abychom na Bohu potřebného deště vyprosili. O druhý svátek svatodušní vyslyšeny jsou prosby naše a obcerstvující vláha zrosila zemi vypráhlou. Abychom Bohu za ten dar poděkovali, sešli jsme se opět v úterý a tu po modlení požádal jsem přítomných, aby v příští neděli na den nejsv. Trojice nějaký dárek s sebou přinesli, co příspěvek vděčnosti na zvelebení chrámu Svatovítského. Přinesli, co mohli, totiž 65 kr., které jsme později doplnili na 1 zl. Jeť to malý příspěvek, ale dán z upřímného srdce, a to nejvíce jen od chudších občanů. Práli bychom si přispěti více a hodláme v příležitý čas opět na velechrám sv. Víta pamatovati; prozatím prosíme Boha, aby žehnati ráčil působení „jednoty pro dostavění chrámu metropolitního!“ J. K. Ř.

Z Hradce Králové dne 11. června 1868.

(Requiem za + Fr. Sušila. — Kubínek.)

I my žalostili jsme nad smrtí výtečného kněze, profesora a básníka dr. Fr. Sušila. Bylo nám tedy velevítáno a jako ze srdce vzato, že konány byly slavné zádušní služby Boží za blaho duše jeho dne 9. června v chrámu P. Marie. Sloužil je s četnou asistencí pan kanovník dr. J. Marek, jenž dosud zastává profesuru bibl. studia N. Zákona na zdejší ústavě bohosloveckém. Jemu, jakož i vel. p. J. Bartákovi, rodilému Moravanu, jenž k tomu hlavní podnět dali, buďtež vřelě díky vzdány. Prostřed kostela byl ústrojen katafalk, ozdobený odznaky kněžskými. V čele jeho stála veliká svíce s krásným věncem a nápisem věku a důstojností nebožtíkových. Na službách Božích zastoupen byl sbor profesorů bohosloveckého ústavu i gymnasia. — Přítomni byli i jiní ctitelé v Pánu zesnulého. Bohoslovci přednesli zdařile Requiem od Fr. Láblera do C-dur, po mši sv. čtverozpěv „In paradisum“

jenž byl doprovázen střídavě sborem „De profundis.“ Dež Bůh, aby duch i heslo Sušilovo nás nově nadchlo, abychom jakpěje Moravský básník ztrativše otce podali si ruce k upřímnému milování církve a vlasti.

Co jsem cítil v chrámu Páně, vložil jsem v tato slova:

Větry dujou vlasti zvěsty žalné,
bolné stesky řeky šplounají,
hrana horstva znějí v dáli valné,
pěvce ctného smrtí plakají.
Církev truchlí nade ztrátou syna,
Ji on za matku si vyvolil,
k ní se nesla srdce polovina,
Ji on celým srdcem vždyť ctil.
Nebes pravdy neumavnou pílí
v písmě svatém zdárně objasnil,
hymnům církve u nás dodal stly,
spisy Otcův on nás obšťastnil.
Ji on pěstil mladé sluhy Páně,
vštěpoval v ně svaté vědy, ctnost,
tak je vedl k pravé žití bráně
vzbuzuje v nich k lidu náklonnost.
Spěchej lide, — dobrý otec v Pánu —
jenž tě z útrob srdce miloval,
ověnči mu poslední tu schránu,
písní věnce on ti zachoval!
Věrný synu církve svaté, vlasti,
v Pánu tvoje věčná odměna;
hlaholy Mu pějše v rajske slasti,
jichž jsi zde byl pravá ozvěna.

Měli jsme tu Šeb. Kubínka. Vždyť znáte toho starečka v rezné haleně; zašel sem z Prahy vraceje se z pouti sv.-Janské. Nejprvé pohlíželi jsme naň s úsměvem, ale potom změnili jsme mínění své, vidouce před sebou nejhorlivějšího rozšiřovatele našich Dědictví. Nedejte se tedy myliti, kdo ho ještě neznáte, i pod halenou často dobré srdce bije. Kubínek svou pokorou, prostotou a nelíčenou pobožností dojal každého. Návštěva jeho nebyla marná; získal hned as 12 oudů Dědictví sv. Prokopa, as 16 sv. Jana, as 21 sv. Cyrilla a Methoděje. On odporučuje Dědictví, sám předčítá z kněh jimi vydaných. Na svých cestách získal mnoho oudů, kteří dříve opilství oddáni byli, ti nyní po šlechetnější zábavě touží. A což více, Kubínek zkusil se také na poli spisovatelském, vydal modlitby (Pobožnost atd. v poutním chrámu Křtinském na Mor. 1863), píseň vánočnou, napsal úsudek o knihách z Dědictví C.-M. a píše nyní vlastní životopis. Chodí stále pěšky, těše se při tom zásadou: „Kolik kroků pro dobrou věc na zemi, tolik milionů let na nebi, jestli se tam dostanu.“ Odtud spěchal do Brna, aby

roznášel knihy po Moravě. Tak může i tichý a skromný dělník mnoho působiti pro vzdělání lidu, pro pravou osvětu. Žehnejž kromě stařečkovým Bůh, jenž i v těch, kdož jsou chudí duchem, nádoby vyvolené má.
Š.

Od Šumavy, dne 13. června 1868.

(Počasí; visitace; pobožnosti.)

Směr časů nynějších a běh událostí letošních tak tíží mysl naše, že ruka péro k dopisu již připravené zas odkládá, an se často zdá, jakoby naše bojování a naše úsilí všady zůstávalo bez výsledku!

Již snad i příroda k tomu poukazuje. Ty mnohé a záhubné bouřky s krupobitím střídají se s bouřemi a násilnými převraty v oboru politickém i náboženském. A jako snad všechny bouře přírodní souvisí se sopkou Vesuvem, která letos opět tamní lid obavami naplňuje: tak i náboženské bouře našich vlastí souvisejí s onou zemí, v které sopka ta se nalézá, v které i základ a hlava naší sv. církve sídlo své má; neboť jestliže osudy svatého Otce Pia IX. ve všech katolických zemích ozvěny nalezají, ješto trpí-li hlava, trpí i veškeré oudy těla: podobně, když trpí oudové, sevřena a obtížena jest i hlava. Že i v Rakousku doba velkých bouří a převratů nastala, — vidíme všickni. Jaký ale bude výsledek a konec, — to ovšem jen Božská Prozřetelnost ví a řídí.

Co nového v našich krajinách? Dne 9. t. m. byla školní a kanonická visitace v Dešenicích. Odbýval ji v. d. střídník p. Václav Pavlovič. Šlechtyn starců tento byl letos v měsíci lednu vyznamenán řádem rytířským císaře Františka Josefa I., a tak se mu při této příležitosti od shromážděného kněžstva blahopřání vyslovilo, aby ještě na mnohá leta pro církev a vlast horlivě působiti mohl.

Ostatně se konají u nás všady četné pobožnosti a modlitby, neb bojíme se neúrody letos a hladu. Celý květen ani kapka deště nepřišla, a ani v tomto měsíci posud důstatek deště není. Bůh se smiluj letošního roku nad námi všemi! H. H.

Od Uh. Ostroha na Moravě 10. června 1868.

(O účtě k nejšv. Svátosti. Pozvání na Velehrad k dni 4. čce.)

O slavnosti Božího Těla zasvěcené s celým týdnem k účtě a oslavě nejšv. Svátosti, naskytá se mi příležitost, abych vytkl některé zvláštní pocty, jaké zde činívají se nejšv. Svátosti. Takovýto jeden starodávný obyčej křesťanský objevuje se na osadách

knězi nesoucím nejšv. Svátost k nemocnému; tu nejen že jdoucích na cestě klekati vidí, aby hned z daleka se klaněli svému nejšvrchovanějšímu Pánu okolo nich nešenému, ale kráčeje podle řady domů a přicházejí od jednoho stavení k druhému, slyší jak na hlásek zvonku rychlými kroky se ven spěchá ze světnice, ze síně i od práce ze dvora a jak potom hrkají kliky na dveřích od ulice, a vidí jak domácí klekají na práh a bijíce se v prsa i sklánějíce hluboce hlav svých jak vzdávají úctu Svátosti nejvelebnější. Na takových osadách bývali obývatelé důkladně vycvičeni o pobožnostech při vyprovázení nejšv. Svátosti k nemocnému nešené, zvláště pak o tom, že papežové udělujíce na tu pobožnost svatých odpustků, toto praví: „Kdo nikterak nemůže sám odejíti, aby vyprovodil nejšv. Svátost, získá odpustků za 100 dnů, jestliže tenkrát, když se nese nejšv. Svátost, pomodlí se na úmysl sv. otce „Otče náš“ a „Zdravas.“

I ve chrámech některých nalezáme mnohou úctu následování hodnou. V jednom zdejší kostele vidáme ten starodávný zvyk, že než po službách Božích vyjdou ven z kostela, napřed v pořádku couvají nazpět každý asi o tři kroky a pak učinivše hlubokou poklonu teprva se otočivše vycházejí ven z kostela v pořádku vzorném. Ti zajisté od rodičů do srdce mají vštípena slova Hospodinova: „Místo, na kterém stojíš, země svatá jest.“ U příležitosti této připomínám, že účta tato před nejšv. Svátostí brzo mezi lidem se rozmůže, jestliže mládež tomu navykne, aby přicházejíce do kostela, a po službách Božích než odejdou, najednou poklekli vzdávající na hlas úctu nejšv. Svátosti slovy: „Chválena a velebena budiž bez přestání nejšv. Svátost oltářní.“

Mám zde na zřeteli jinou ještě úctu nejšv. Svátosti, která v okolí našem zbyla po praotecích zbožných. Z katechismu naučili se, že ta účta, již tělo prokazuje nejšv. Svátosti, jeví se též oblekem. I zachoval se mezi lidem zdejší na některých místech ten obyčej, že k obřadům církevním přicházejí do kostela ve zvláštním obleku starodávném, jehož výhradně jen při slavnostech se užívá, tak že oblek tento, jehož co majetku jen v několika ještě rodinách v každé obci nalézt lze, stal se u lidu našeho oblekem ctihodným, v němž přicházejí jen na oddávky do kostela a posluhují v něm u oltáře zastávající s lucernami místo fakulantů, když o výročitých slavnostech slavně slou-

žívá se mše svatá za obec; tak oblečení nosívali obecní výborové též baldachyn o vzkříšení a o Božím Těle. Takto na venkovských osadách vyrovnáváme se městům při slavných průvodech církevních; mámeť i my v tomto starodávném obleku okolo nejsv. Svátosti národní stráž. Že už ale jen některé rodiny, jak jsem se svrchu zmínil, zachovaly tento starodávný oblek, protož v zdejší jedné farnosti na své útraty dala obec před několika lety našiti takých obleků, které co majetek kostelní vězdy zůstávají v sakristii a do něhož obecní výborové se oblékávají, kdykoli v kostele službu mají konati.

Slušné to a přáti si jest, kde zvláštního v kostele nemají obleku, aby farníci v tom následovali obce této; neboť jakž církevně toho žádá se, aby kostelníci a ministranti posluhující u oltáře a při obřadech církevních, byli oblečení v dlouhých talárech a bílých komžích, rovněž jest i přáti, aby o dotčených slavnostech i ostatních sluhů oblek slavnostný lišil se od všedního.

Na dodatek ještě přidávám, že dne 4. července před slavností ss. Cyrilla a Metoděje na Velehradě církevně slaviti se bude třicátý den po pohřbu dr. Františka Sušila. O desáté hodině ráno budou se za něho pěti hodinky za mrtvé, potom sloužiti se bude zádušní mše a vykonají se ještě některé obřady církevné. Očekáváme slavnosti Velehradské zde s tou nadějí, že letos se tam četně sejde kněží nejen ze všech krajů naší Moravy, ale těšíme se též, že spatříme milé bratry z Čech, s nimiž na Velehradě se scházíváme a doufáme, že s těmi letos k oltáři sv. Cyrilla a Metoděje zavítají ještě mnozí jiní, kteří by spolu s námi na tom svatém místě Cyrillo-Metodějském konali nábožné modlitby za našeho Františka Sušila, jimž on rovněž tak jest drahým jako nám. Š.

V Nové Praze v Americe, 25. května 1868.

(Prosba o kněze se odvolává.)

My v úctě podepsaní výborové české osady *Nová Praha*, v státu Minnesota Severní Ameriky, činíme ctným časopisem „Blahověstem“ vůbec známo, že se naše snažná žádost vyplnila; horlivý, vlastenecký kněz ustrnul se nad bídou opuštěných krajanů a přichází co dobrý pastýř ku pomoci osiřelému stádu. Jmeno jeho jest: P. *Honorat Povolný*, kněz řádu Františkánského z Dačic na Mo-

ravě. Pročež žádáme za odvolání naší prosby o kněze, kterouž jsme zaslali 13. dubna t. r. (Viz č. 15. „Blahov.“) Znamenáme se s hlubokou uctou Jan Brož, Frant. Kolář.

Dopis k nám může se zaslati pod adresou:

Rev. Honoratus Povolný,
New Prag Post Off. Oral
Scott County Minnesota
U. S. Nord Amerika.

KRONIKA.

Z Prahy. V tisku se nachází *pastýřský list* J. Emin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa a instrukce k duchovenstvu ohledně zachování se k novým zákonům o manželství a poměrech náboženských. — Zprávy z *Kladské* docházející oznamují, že visitační cesta J. Eminence po Kladsku jest jediný velikolepý průvod slavnostní. Lid s nadšením vítá svého vrchního pastýře, duchovenstvo osvědčuje svou oddanost, patronové, představenstva i vláda přispívají vši silou k zvýšení slávy.

— V neděli 21. t. m. o 5. h. z rána zavítal do král. Prahy J. Velič. císař pán a byl o 7. h. přítomen mši sv., o 11. pak slavnému zasvěcení nového třetího mostu, kterýžto obřad vykonal v. d. kanovník Albert Küffer rytíř z Amannsvilly. Za příčinou příjezdu J. Velič. císaře pána do Prahy byla slavnost budoucího *vzkříšení*, která se v touž neděli na hřbitovech Volšanských konati měla, odložena na příští neděli 28. t. m.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 27—30. června u sv. Ignácia; od 1.—4. července u sv. Havla.

— V pondělí 29. t. m. v slavný den sv. ap. Petra a Pavla bude se slaviti výroční pouť na *Vyšehradě* a u sv. *Petra* na Poříčí. Na *Vyšehradě* budou v neděli před slavností o 3 h. odp. slavné nešpory, v pondělí o slavnosti bude v 10 h. kázání, v 11 h. slavná pontifikální mše sv., odp. po kázání v 5 h. nešpory. — U sv. *Petra* na Poříčí budou v neděli před slavností o 4. h. nešpory; v pondělí pak o slavnosti bude v 9 h. zpívaná mše sv., v 10. h. kázání a v 11. h. slavná mše sv.; odp. o 4. h. budou nešpory, v 6. h. požeňání.

— V sobotu 4. července bude se slaviti u všech Svatých na hradě výroční památka sv. *Prokopa*, patrona vlasti naší. V 8 h. bude zpívaná mše sv., v 9 hod. něm. kázání, v 10 h. pontifikální mše sv., odpol. v 5 h. nešpory (jakož i v pátek před sla-

vností). U hrobu sv. Prokopa bude o slavnosti obětována mše sv. za údy Dědictví sv. Prokopa,

— V neděli 5. července bude se konati výroční památka sv. *Cyrilla a Methoděje* v chrámě týchž světců v Karlíně tímto pořádkem: V 6 h. budou ranní služby Boží s kázáním, pak tiché mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná mše sv., odp. o 4. h. kázání, a po něm české nešpory s požeňháním.

— Ve valné schůzi Jednoty pro dostavění hl. chrámů sv. *Víta* dne 20. t. m. podána byla roční zpráva, z níž vyjímáme, že jednota čítá 7 zakladatelů, 553 skutečných a 2978 přispívajících, v celku tedy 4008 členů; jednatelů jest 413. Jmění obnášelo 85.460 zlatých 72 kr., vydáno bylo 46.273 zl. 62 kr.; zbývá tedy nyní jmění i s darem J. M. světicůh p. biskupa úhrnem 47.796 zl. 28 kr. Po této zprávě vzdal v. d. p. kanovník Bradáč jménem celého shromáždění vřelé díky zasloužilému předsedovi p. hrab. Frant. Thunovi, jehož vším právem nazval duší celého podniknutí. Na místo vystoupilého člena ředitelstva p. hrab. Jana Harracha zvolen jest p. hrabě Ferd. Chotek.

— J. M. světiců p. biskup a děkan metrop. kapitoly Pražské *Petr Fr. Krejčí* daroval na vnitřní vyzdobení hl. chrámu sv. *Víta* 5000 zl. v obligacích nár. půjčky.

— Z *Budějovic*. Dne 19. t. m. slavily se 70. narozeniny J. Excel. nejdůst. p. biskupa *Jana Valeriana* způsobem slavným. U večer před slavností byl velkolepý průvod s pochodněmi, o slavnosti samé byla o 1/2 9. h. slavná mše sv. a u večer slavnostní akademie uspořádána. — Česká jednota k stálému klanění se nejsv. *Svatosti* a k ozdobování chudých kostelů, jejíž ústřední správu v Praze vede uroz. p. hraběnka Celestina Belcredi-ova, čítá nyní v Budějovické diecési 1123 členů a 15 dobrodinců, od nichž r. 1867 složeno k účelům jednoty 538 zl. 19 kr. Letos zasláno sem z Prahy darem pro chudé kostely 16 mešních rouch stříhu staršího a vkusu ušlechtilého a mimo vela a jiné menší potřeby chrámové dán sem též 1 pacifikal, 1 kaditelná s lodkou. Dary tyto byly v bisk. residenci po tři dny na odív vystaveny. — *Svěcení kněžstva* udělovati bude J. Exc. nejd. p. biskup d. 15., 16. a 19. července.

Z *Moravy*. *Instrukce* J. Exc. p. biskupa *Brněnského* vztahuje se prozatím jen k manželskému a mezináboženskému zákonu. Ohledně školy dostane se duchovenstvu poučení, až zemským zákonem blíže ustanoveno bude, jak se mají sestaviti školní

radý a jaký obor činnosti komu přiřknouti.

— Ohledně *manželství* praví se, že nový manželský zákon nemohl zrušiti církevní zákony o manželství a že tedy pro katolíka jsou i nyní pravidlem všechny zákony a předpisy od církve dané. Jen ono manželství jest církevně platné a svátostí, které uzavřeno jest způsobem od koncilia Tridentinského naznačeným. Každé jiné manželství, i bytby při něm nebylo kanonických překážek, jest v církvi *neplatné*, není-li uzavřeno před farářem a 2 svědky. Všechny církvi uznané překážky musí i budoucně cestou kanonickou odstraněny a věřící od duchovenstva poučeni býti, že svědomí je k tomu víže. Proto zůstanou církevní soudy manželské v moci, k nimž každý katolík jest povinen se obracet, třeba světské soudy v manželských věcech soudily, v sporných záležitostech, až již se o rozvázání svazku manželského neb rozvedení jedná. Každé moci jakéhokoliv občanského zákona mezi křesťany vně svátosti povstalé spojení jest církevně *neplatné*, pročež také *civilní* manželství jest *neplatné* v našich zemích pro nedostatek formy Tridentinské. Neplatné jest také ono smíšené manželství, které uzavřeno jest před nekatolickým sluhou (knězem) a dvěma svědky. Platné před církvi jest naproti tomu a nerozlučitelné manželství, které dle předpisů církve uzavřeno bylo, třeba stávalo překážek občanských; taková manželé nemají se také k druhému sňatku připustiti, dokud první trvá. Kdyby světská moc manžele, kteří u ní žádali za rozvedení, odkázala farářům k tomu konci, aby dle občanského zákona třikráte se pokusil je smířiti, tu se má farář jen na to obmeziti, k čemu ho jeho úřad co duchovního správce zavazuje. Ať poukáže na slib, který si dali před Bohem, hledí je smířiti, spory mezi nimi vyrovnati a manželskou lásku z dřimoty probuditi. Pisemné vysvědčení o předsevzatém napominání nemá se vydávati, poněvadž světskému úřadu nepřisluší o povinnosti svědomí rozhodovati. Kdyby úřad sám žádal za zprávu o pokusech k smíření, tu má farář jednoduše odpověděti, že své povinnosti co duchovního správce zadost učinil. Kdo cestou církevní za odstranění církevních překážek žádali, těm má býti farář nápomocen k odstranění překážek občanských. Kdo žijou v *civilním manželství*, jsou *veřejní hříšníci* a postaveni býti mají s těmito v každém ohledu na roveň. Proto mají se ale k nim míti ohledy, jaké vyžadují se dle okolností naproti jiným veřej-

ným hříšníkům. Při stálém hříšném žití pospolu nemůže se jim dáti *absoluce* (roz-
hřešení); této mohou býti jen tehdy úč-
astní, když se buď rozejdou aneb není-li
nepřekonatelné překážky, civilní manžel-
ství v pravé přeměni. *Církevního pohřbu*
mohou býti jen tenkrát účastní, když s
Bohem smíření zkroutěně zemrou. Také
nemůže dáti církev manželům, kteří obšedše
tridentinskou formu v *civilní* manželství
vešli, po sňatku požehnutí aniž *uvést* ženu
po sňatku a po porodu. Dítě v civilním
manželství zrozené jest v očích církve *ne-
manželské*. Civilním manželstvím povstává
mezi jednou stranou a příbuznými strany
druhé *nepočestné* švakrovství, následkem
čehož mezi onou stranou a těmito příbu-
znými až do druhého stupně nemůže cír-
kevně platné manželství uzavřeno býti bez
dispense. Když někdo v civilním manžel-
ství žije a u svého duchovního správce o-
hlásí, že se chce se svatou církví smířiti
a vejíti v manželství církevně platné, tu
musí duchovní správce věc tu zevrubně
sepsati a s průkazy biskupskému úřadu před-
ložiti, který vždy rozhoduje, je-li vejíti
v církevně manželství možné nebo ne. O-
hledně *mezináboženského* zákona se usta-
novuje, že při *smíšených* manželstvích
dispense jen tehdy udělena býti může, když
učiněna byla *před* sňatkem smlouva, že
veškeré děti katolicky vychovány býti musí.
Posavadní *reversy* uznává i stát za dále
platné, budoucně duchovním správcům da-
nými reversy budou vázání manželé jen
ve svém svědomí před církví. Strany *hřbi-
tovů* má se posvěcení odepřiti, jestli se o-
bec nezaváže reversem, že strany hřbitovů
platiti mají církevní zákony. V tomto pádě
jakož i když se nevykáže na hřbitově zvlá-
štní místo pro nepatřící do církve katol.
aneb pro ty, kteří z církevního pohřbu
jsou vyloučeni, neposvěti se celý hřbitov,
nýbrž vždy jen jednotlivý hrob. Tot jest
obsah instrukce p. biskupa Brněnského.
Boj mezi církví a státem nabývá jak vi-
děti formy praktické, a bude tím tužší,
čím více vtíratí se budou v život na oko
svobodomyšlné (?) zákony nové éry. Bi-
skupové nemohou jinak činiti; takto či-
niti jest jejich povinnost, třeba jich čekaly
za to žaláře. Non possumus! Nemohou,
nechtějí-li se státi odpadlíky a zrádci na
církví.

(Ol. Nov.)

* * Z Brna. Provolání ohledně po-
mníku, jenž se v Pánu zesnulému Fr. Šu-
šilovi na hřbitově Brněnském postaviti má,
zní v tato slova: „Kdo památku o vlast

zasloužilých mužův ctí, ctí sebe sama a
vzbuzuje živoucí pokolení k podobným či-
nům, kterými zemřelý slynul. Hrob ukryl
v lůně svém Fr. Sušila, jehož jméno co
kněze, vlastimila a spisovatele daleko přes
hranice Moravy známo a velebeno jest.
Pokud žil, hojně nás obdarovával plody
ducha svého, které nám zároveň zůstavil
co nehynoucí pomník úsilovné lásky k vla-
sti, k církvi a k vědě. Nyní nastává nám
povinnost, abychom podle krásného pří-
kladu dávných věků jemu postavili pomník,
jenž svědčiti má — ne o slávě zvěčného,
tu budou hlásati díla jeho — nýbrž o lás-
ce a účtě hluboké, již k němu chováme.
Má to býti pomník naší lásky a účty, kte-
rý, aby poněkud této lásce a účtě se vy-
rovnal, musí býti skvělým, aby se doká-
zalo, že František Sušil, jenž, živ jsa, celý
národ v srdci nosil, nyní, když mrtev, žije
v srdci národa celého; aby se dokázalo,
že Morava není nevědčká k mužům, jichžto
život k službě vlasti zasvěcen byl. K tomu
účelu sestoupili jsme se my nižepsaní a
vyzýváme všecky Moravany i ostatní jeho
cititele, aby hřívnou svou přispěli k dílu
vděčnosti. Sejdou-li se příspěvky, jakož se
pevně nadějeme, v hojném množství, bude
část peněz obrácena ku zřízení pomníku
druhému, k založení totiž nadace ku pod-
poře vědy, jejížto zasvěcením František
Sušil byl. Příspěvky buďtež zasílány re-
dakci „Moravské Orlice“ (v Brně), kdež
jména přispívatelů vždy uveřejněna budou.
V Brně, dne 6. června 1868. Egbert hr.
Belcredi. V. Brandl. J. Dvořák. Dr. J.
Helcelet. Frant. Maršovský. Dr. A. Pražák.
M. Procházka. Bedřich hr. Silva-Taroucca.
Dr. Fr. Zeibert. J. Vojtěch.

* * Z Olomouce. — Jako jiní nejdůst.
biskupové, podobně vydal i Olomoucký p.
arcibiskup pastýřský list, při němž podává
kněžstvu svému spolu instrukci a určitá
pravidla, jak se příště zachovati mají o-
hledně nových manželských a nábožen-
ských zákonů, vládou světskou nedávno
prohlášených. V podstatě, jako jinak býti
ani nemůže, všickni biskupové se shodují;
hájí se pevně ta zásada, že zákony círke-
vní nemohou měněny neb rušeny býti zá-
konodárstvím světským, že tudíž *pro obor
církve a svědomí* nařízení církevní ohledně
manželství zůstávají v úplné platnosti, po-
dobně potvrzují i duchovní soudy manžel-
ské, (kolky při jejich jednání nyní úplně
odpadnou), a duchovní správce mají o-
sadníky své svědomitě povzbuzovati a ra-
dou i skutkem je podporovati, aby záleži-

tosti manželské, pokud se totiž týkají viry a svědomí, u duchovních úřadu vyjednávali. Katolíci, kteří uzavřeli smlouvu manželskou na úřadě, kterou církev za neplatnou prohlašuje, mají se považovati co veřejní hříšníci a co souložníci, a co s takovými má se nakládati s nimi, takže, pokud neučinili zadost pokáním a podrobením se předpisům církevním, nesmějí býti připuštěni k svátostem, nesmí se jim dáti církevní pohřeb, žena taková po porodu nesmí býti uváděna, manželství takové nesmí zanášeti se do matriky oddaných, nýbrž do zvláštního rejstříku, děti z takového manželství neuznává církev za manželské, a tudíž do rubriky matriční místo „manželské,“ napíše se „z manž. světského.“ — Hřbitovy katolické jsou v našich zemích skoro všude majetkem záduše, tedy církevní. Jakožto na místě posvěceném nesmí tam tedy pohřben býti nikdo, komu zákony katolické odpirají církevní pohřeb. Taktéž pod žádnou výminkou nemá býti dovoleno, aby k takovým, bez obřadu církevních konaným pohřbům užívalo se věci kostelních (ku př. zvonů), aneb se na nich oučastnily osoby ke kostelní službě ustanovené, jako kostelníci, ředitelové kůru atd. Kdyby se stalo, že by přes záповěď farářovu měl někdo na hřbitov katolický pochován býti, duchovní správce ohradiv se proti násilí, uzamkne hřbitov a klíče uloží. Kdyby hřbitov násilím byl otevřen a mrtvola tam pochována, budiž hřbitov ten považován za zneuctěný, takže — až do nového vysvěcení — farář *nižádný církevní obřad* na něm vykonávati nesmí, ale po ten čas bude mrtvoly vykopovati buď v domě neb kostele, a doprovodiv mrtvé tělo až ke dveřím hřbitova, ode dveří se vrátí, nevstročiv ani na hřbitov. — K pastýřskému tomu listu přiložen jest formulář „smlouvy snoubencův smíšeného náboženství“ týkající se vychování dětí v náboženství katolickém.

V Bavorsku zapovídá policie již i — *modlitbu*. Nepatrný plátek Mnichovský podal čtenářstvu svému vymyšlenou novinku, že prý jeptišky servitského kláštera s dítkami školními se modlily za odvrácení nového liberálního zákona školského. Policejní ředitel rozkázal pannám, aby se na úřad dostavily. Tyto však daly za odpověď, že řohole jim nedovoluje z kláštera vyjítí a že tedy žádají, aby pan ředitel přišel k nim do kláštera. Policejní inkvizitor vzal s sebou písaře a započal v klášteře přísný výslech. Tu se ukázalo, že dvě ze sester řeholních

skutečně se dopustily policejního přečinu tím, že rozkázaly dítkám, aby se na „úmysl jejich“ pomodlily. Jiného zločinu úředník přes všecko namáhání své vypátrati nemohl. Nejsa s tímto výsledkem spokojen dal policejní ředitel tajnými agenty chytati na ulici dívky z té školy a jich se vyptávat, zdali se modlily „proti tomu školnímu zákonu;“ šest dívek 7—10letých bylo až na policii dovedeno a tam s nimi zaveden jest protokol, ale vše nadarmo. Konečně si pan ředitel policie sám vyložil ono slovo „na dobrý úmysl“ v ten rozum, že prý se tím nemůže nic jiného vyrozumívati, leč školní zákon a proto byla řeholním pannám udělena — důtka!

Z Pruska. V Saské provincii se v posledních letech utěšeně zmáhá živel katolický; několik nových chrámů katolických tam vystavěno, n. př. v Merseburgu, Delitzši, Zappendorfu. Také v Eislebenách, rodišti to Martina Lutera, těší se katolická osada netoliko z krásného kostela, ale i katolická jednota tovaryšů tam nedávno byla zřízena.

— V *Berlíně* odkázala v závěti své jistá dobročinná paní na založení katolického gymnasia značnou summu 50.000 tolarů v stříbře.

— Ve Vestfálském městě Witten vynalezen jest nový a obzvláštní způsob, jak by se měli lidé přilákati k protestantským službám Božím. Na každou neděli večer zvou tamější kazatelové „věřící“ lid do velké síně taneční, a tam se každému podá nejdříve doutník a sklenice piva, načež se teprv konají „služby Boží.“ Tento romantický prostředek prý již u mnohých „nábožných“ lidí s žádoucím výsledkem se potkal.

— Úsudek protestantské vlády o *civilním manželství*. Stavovský výbor učinil r. 1864 v bývalém knížetství Hessen-Kaselském návrh, aby v zemi kurfirstově zavedeno bylo manželství občanské. Avšak vláda Kaselská odmítla tehdaž rozhodně návrh ten osvědčujíc: „že zavedením občanského manželství se stát zříká všelikého zákona mravného a klesá na nižší stupeň, než na jakém stál pohanský Řím.“

Z Ameriky. Biskup sexty „Episkopalistů“, Hopkins, vyslovil ve spise před lety vydaném domněnku svou, že prý z mnohých důvodů sluší „papeže římského považovati za antikrista.“ Avšak následkem dalšího badání svého v historii změnil Hopkins dřívější svůj náhled a napsal zvláštní pojednání, jež nyní po smrti otcově syn jeho, kazatel John Hopkins, uveřejnil v „Church

Journalu.“ V témž pojednání dokládá biskup Hopkins, že dříve zavést se dal autoritou některých mužů k mylnému výroku svému, že ale později seznal, kterak neprávě soudí protestanté o papeži římském a že tedy předešlý výrok svůj odvolává.

— V městě *New-Yorku* bylo roku 1867 zatknuto pro rozličné přečiny a zločiny 58943 osob mužských a 21589 ženských.

Literární oznamovatel.

— „*Perikopy* čili Řeči, Epištoly a Evangelia při mši svaté na neděle, slavnosti Páně a svátých Svatých, též na každý den v postě“ (a suchých dnů). Vydány z rozkazu Jeho Eminence nejdůst. knížete arcibiskupa Pražského, a schválením nejdůst. Ordinariátů v Čechách a na Moravě. V Praze 1868. Tiskem a nákladem Karla Bellmanna. Velké osmerky stran 312. Úhledná kniha tato prodává se sešitá i vázaná v černé neb červené kůži s orlíkou zlatou. Text perikop jest vyňat z Písma sv. dle překladu Frenclova a Desoldova. Rozšířený obsah vyhoví potřebám duch. pastýřů; jen to nechválíme, že o některých svátcích má opět hledáno býti na stránkách předcházejících, n. př. na den sv. Cyrilla a Methoda (str. 257) čte se: „Epištola jako na den sv. Gotharda na str. 242. Evangelium jako na den sv. Marka na str. 239.“ Kdo obětuje na zakoupení této knihy 2 zl. 30 kr. aneb ve skvostné vazbě 2 zl. 70 kr., zajisté by milerád asi 20 kr. ještě přidal, aby nemilého sem tam obracení listů na kazatelně sprostěn byl. Nemile se nás dotkly též některé zbytečné a nemístné změny v modlitbách po kázání, zvláště pak v modlitbě za obecné potřeby, i žádáme, aby p. vydavatel do *druhého* vydání těchto Perikop, které se k tisku připravuje, ano první téměř již rozebráno jest, přijal starší text lidu vůbec známý a milý.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Machulka*, zpovědník při metropolit. chrámu sv. Víta v Praze, vysl. farář Těnovický, 17. června, (nar. v Praze 10. července 1809, vysv. 3. srp. 1834).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jan *Sachar*, kříž. far. v Živohošti, za far. u sv. Petra v Praze;
P. Frant. *Stolovský*, kříž., kapl. u sv. Frant. v Praze, za real. administr. v Živohošti.

Uprázdňená místa:

Ovenec (Bubeneč), fara patron. zem. výboru od 17. června.

Misto *zpovědníka* při metrop. chrámě sv. Víta v Praze od 24. června.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Beck*, děkan v Dobrušce, 3. červ. (nar. v Kostelci nad Orlicí 3. srp. 1790, kněz od 24. srpna 1816).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Fialka*, administrátor, za faráře v Radboři;
p. Frant. *Hlaváček*, za proz. kaplana do Hrochova Týnce;
p. Augustin *Pilař*, katecheta a proz. ředitel školy v Hořicích, za zámeckého kaplana do Větrného Jeníkova;
p. Vilém *Helvich*, za kaplana do Chroustovic;
p. Jos. *Řehák*, kaplan, za administrátora v Dobrušce;

Uprázdňené místo:

Dobruška, děkanství patr. knížete Colloredo, od 4. června do 16. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Tomáš *Kubeš*, kn. na odp., býv. kapl. Prachatický, 10. června (nar. v Kam. Újezdě 15. pros. 1832, vysv. 1. srp. 1858).

Vyznamenán jest:

- p. Vác. *Špatný*, zámecký kaplan v Krumlově, obdržel expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Zikmund *Pohl*, výp. kaplan v Rudolfově, za vikar. při katedr. chrámu v Budějovicích;
p. Jindřich *Traxler*, kapl. v Č. Rychnově, za faráře v Kvildě;
p. Jos. *Štěpán*, kapl. v Nezamyslicích, za administr. do Budčic;
P. Ant. M. *Kvapil*, kněz ř. Servitův, za kooper. v Nových Hradech;
p. Jan *Göringer*, farář v Budčicích, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Proboštství při katedr. chrámu v Budějovicích do 15. července.

Budčice, fara patron. kníž. Lamberga od 7. června do 1. srpna.

 Tímto číslem skončilo se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí *druhé* podobytka, že i *první* půlletí v expedici na skladě jest. Z předešlých ročníků lze dostati úplné výtisky roku 1864, 1865 a 1866 v expedici t. listu.

Příští číslo vyjde 4. června 1868.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
nálu číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedolá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Allokuce svatého Otce Pia IX.

v tajné konsistoři dne 22. června 1868.

Velební Bratří! Nikdy zajisté ne-
byli bychom se nadáli, že po smlouvě,
kterou jsme k radosti všech dobrých
lidí před 13 téměř lety s císařem Ra-
kouským a králem Apoštolským uza-
vřeli, nuceni budeme stěžovati si dne-
šního dne pro přetěžké nátlaky a pří-
koří, kterýmiž nyní v mocnářství Ra-
kouském vinou nepřátelských lidí kato-
lická církev způsobem žalostivým jest
navštívena a tísněna. Nepřátelé totiž
našeho božského náboženství všemi spů-
soby o to se zasadili, aby řečenou
smlouvu zrušili a proti církvi, Nám a
této Stolicí apoštolské křivdy největší
spáchali. Neboť dne 21. prosince roku
minulého byly od vlády rakouské vy-
dány neblahé v pravdě základní zákony
státní, jenž ve všech částích říše i těch,
kteréž vesměs ku katolické víře se hlásí,
úplnou platnost míti mají. Zákony těmi
ustanovuje se neobmezená svoboda ná-
hledů a výrobků tiskových, neobmezená
svoboda víry, svědomí a vyučování, a
občanům všelikých vyznání dává se do-
volení, aby si zřizovali ústavy vymo-
uvací a vyučovací, jakož se také všem
náboženským společnostem všelikého
druhu stejná práva udělují a státního
uznání se jim dostává. Jakmile jsme
o tom ku svému zármutku zpraveni
byli, rádi bychom ihned hlasu svého

byli pozdvihli; leč shovívavosti místo
davše uznali jsme tehdež za dobré ml-
četi, tou především nadějí vedeni jsouce,
že vláda rakouská nad míru spravedli-
vým požadavkům velebných bratří na-
ších, biskupů Rakouských, účelivého
sluchu popřeje, zdravějšího smyslu na-
bude a lepší rady uposlechné. Marné
však byly naděje Naše. Neboť tatáž
vláda dne 25. května t. r. vydala jiný
zákon, jenž zavazuje všechny i katolické
národy této říše a nařizuje, že dítky
v smíšených manželstvích zrozené, jsou-
li mužského pohlaví, mají v náboženství
následovati otce, jsou-li však pohlaví
ženského, matku; dítky do 7 let mu-
sejí účastniti se v odpadlictví rodičů
od pravé víry. Mimo to tímtež záko-
nem úplně se zničuje všechna závazná
moc oněch slibův, jež slušně a plným
právem církev katolická bezvýminečně
žádá a předpisuje prvé, nežli se man-
želství smíšené uzavře; již pak i samo
odpadlictví od náboženství katolického
i křesťanského vůbec na právo občan-
ské se povyšuje, i všechna právomo-
cnost církve nad posvátnými hřbitovy
se odstraňuje a katolíci se nutí, aby
pochovávali na hřbitovech svých mrtvoly
bludařů, kdekoli tito nemají hřbitovů
vlastních. Táž vláda neostýchala se té-
hož dne 25. května r. t. také prohlá-
siti zákon manželský, kterýmžto se ú-
plně zrušují zákony vydané v souhlasu
se smlouvou naší svrchu zmíněnou a
znovu se zavádějí staré zákony rakou-

ské, kteréž zákonům církevním naprosto odporují; rovněž zavádí a ustanovuje se nanejvýš opovržení hodné tak zvané občanské manželství pro ten případ, kdyby církevní autorita nedovolila uzavření sňatku z příčiny, kteroužto státní moc, za platnou a zákonitou neuznává. Zákonem tímto zrušila táž vláda velikou autoritu a pravomocnost církve v záležitostech manželských, jakož i soudy manželské. I školský zákon byl uveřejněn, kterýmžto všecken vliv církve se odstraňuje a ustanovuje se, že nejvyšší správa u věcech vyučování a vychovávání, jakož i všecken dozor a bdění nad školami státu přísluší, a nařizuje se, aby jediné náboženské vyučování ve školách národních autoritou církevní se řídilo, a všechny náboženské společnosti bez rozdílu aby mohly zřizovati obzvláštní a vlastní školy pro mládež téhož náboženského vyznání, aby však i takovéto školy podlehalý vrchnímu dozorství státnímu a učebné knihy aby od úřadů občanských se stvrzovaly, vyjímaje toliko ony knihy, které slouží k vyučování náboženskému a jenž od autority církevní potvrzeny býti mají.

Vidíte zajisté, Velební bratří, jak nad míru zavržení a odsouzení hodné jsou ony ohavné zákony rakouskou vládou vydané, kteréž na nejvýš porušují učení katolické církve, jakož i ctihodná její práva, její autoritu a božské zřízení, moc Naši a této Stolice apoštolské, jakož i svrchu zmíněnou smlouvu naši, posléze i samo právo přirozené. Pročež majíce péči o všechny církve od Krista samého Nám svěřenou pozdvihujeme v tomto velebném shromáždění Vašem apoštolského hlásu svého a zmíněné zákony jakož i vše vůbec a zvláště, cokoli vzhledem těchto aneb jiných věcí práva církevního se dotýkajících se strany rakouské vlády aneb kterýchkoli podřízených úřadů n řízeno, učiněno aneb jakkolivěk dopuštěno bylo, mocí naší apoštolskou zamítáme, odsuzujeme

a zákony ty se všemi jejich následky toutéž mocí Naši za úplně nicotné a nyní i budoucně neplatné prohlašujeme. Samy však původce zákonů těch, zejména ty, kteříž se jmenem katolíků honosí, a kteříž zmíněné zákony navrhovati, přijmouti, schvalovati a vykonávati se opovážili, napomínáme a zapřísaháme, aby pamětlivi byli pokut a trestů duchovních, kterými dekrety papežské a ustanovení obecných sněmů církevních ipso facto stíhají ty, kdož práva církve porušují.

Prozatím však přejeme z plna srdce štěstí a spravedlivou chválu vzdáváme ctihodným bratrům arcibiskupům a biskupům Rakouského mocnářství, kteříž biskupskou mocí ústně i písemně zájmy církve a svrchu zmíněnou smlouvu Naši neohroženě zastávají a hájiti, jakož i stádce své o povinnostech jeho poučovati neustávali. Spolu pak co nejtoužebněji sobě přejeme, aby ctihodní bratří arcibiskupové a biskupové Uherští následovali překrásný příklad soudruhů svých a rovněž horlivě a rozhodně hájili práva církve a zastávali touž smlouvu výše zmíněnou.

V tak velikých však nátiscích, jakýmiž v přežalostné době této církev se všech stran jest sevřena, neustávejme, Velební bratří, s pílí zdvojnásobněnou v pokoře srdce našeho prositi Pána, aby všemohoucí rukou svojí zničil všechny bezbožné záměry nepřátel svých a církve své svaté, aby potlačil jejich snahy, zlomil jejich útoky a v milosrdenství svém je uvedl zpět na cestu spravedlnosti a spásy.

Průvod.

A bylo jitro tichounké,
a zvonek s vížky zvučně zněl;
a zástup z kaple vycházel
a vroucím hlasem Pánu pěl.
A dál a dál ten jeho zpěv,
dál v háj se nesl, z háje v les,
posvětil hory ohlasem,
a zaletěl pak do nebes.

O přijímání nejsv. Svátosti oltářní.

(Dokončení.)

Však mohl bys namítati, jako to i skutečně mnozí činí:

Nedůvěřuju sobě tak často přijímati večeři Páně, poněvadž milosti této nejsem hoden.

Na tuto námitku takto odpovídám: Dobře jest, že nehodnost svou uznáváš a se pokoruješ; kdo jest ale, ptá se nábožný učitel duchovní Kassian, pokornější, ten-li, jenž často, anebo ten, jenž zřídka přijímá tělo Páně? a on odpovídá: ten že pokornější jest, kdož Ježíše Krista častěji přijímá. Nebo poněvadž člověk takový bídnost svou lépe poznává, proto také hledá častěji pomoci proti ní. Bytby se i Bohu líbilo, kdyby někdo z pokory a úcty nepřijímal někdy večeři Páně, praví svatý Tomáš, že přece více líbí se mu láska a důvěra, jež mu duše křesťanská hodným přijímáním na jevo dává. — Než kdo mohl by říci, že vždycky hodným způsobem přijímá tělo Páně? Staneš se snad, málo kdy jenom přijímaje večeři Páně, k přijímání hodnějším? Právě proto, abys hodným se stal, snažiti se musíš podle možnosti ctnostně živ býti a často k stolu Páně přistupovati. Častým právě přijímáním budeš vždy čistším a Bohu milejším! —

Nevím, jsem-li v milosti Boží.

Komu je to ale povědomo? Neřekl svatý apoštol Pavel, že žádný neví, jest-li lásky anebo nenávisti hoden? A nezvolal týž apoštol: „Ničehož si vědom nejsem, ale tím ještě nejsem ospravedlněn.“ (I. Korint. 4, 4.) Dostí na tom, když zpovědník tvůj, jenž sedí na místě Božím, dovolí ti, abys přistoupil ku stolu Páně a takto ubezpečí tě, že se nacházíš v milosti Boží.

Nechci konati nic zvláštního, abych jiným příčinou nebyl k reptání a hanění.

Pak nesmíš ani chtít býti zbožným křesťanem a věrným učedníkem Ježíše Krista. — Či nevíš, že pravil Ježíš: „Vcházejte těsnou branou, nebo široká brána a prostranná cesta jest, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná brána a úzká cesta jest, kteráž vede k životu a málo jest těch, kteříž ji nalézají.“ (Mat. 7, 13. 14.) Vždy jest malý počet těch, kteří Ježíše opravdově milují a následují. Nesmíš se tedy diviti, pakli mnoho vlažných křesťanů tak zřídka přistupuje k stolu Páně. Jest to vůle Ježíšova, aby všickni, kdož následují jej, opustili svět a milovníky jeho. Počet však těch, kteříž tak

činí, byl a jest povždy malý. Drž se tohoto malého počtu a těch ostatních — nedbej. Když Kristus ještě na světě obcova, byl počet učedníků jeho malý, on ale těšil jich slovy: „Neboj se maličké stádky; neboť se zalíbilo Otci vašemu dáti vám království nebeské.“ (Luk. 12, 32.) Nestrachuj se tedy hany světa, když častěji večeři Páně přijímáš. Nebo obyčejem lidí tohoto světa jest, všecky ony haněti a jim se posmívati, ano i nenáviděti a pronásledovati jich, kteří nejdou s nimi cestou širokou těla a světa. Poslyš, co v ohledu tom praví svatý František Saleský: „Když budeš tázán, proč tak často přijímáš tělo Páně, dej za odpověď, že dvě třídy lidu často musí přijímati večeři Páně, dokonalí totiž, aby dokonalými zůstali, a nedokonalí, aby dokonalosti dosáhli; silní, aby ozdravěli, a zdraví, aby neonemocněli.“

Já si ale nedůvěřuju tak často přijímati nejsvětější svátost oltářní, poněvadž vždy zase do starých hříchů padám žádného polepšení na sobě neznamenaje.

Uchráníš se ale před častými chybami, nepadneš více a polepšíš se opravdově, pakli docela nikdy anebo jen zřídka tělo Páně přijímáš? Čím jsi bídnějším, tím toužebněji hledati musíš onoho léku, kterýž tu moc do sebe má, aby sílil, čistil a pozdvihoval tě. — Buď pamětliv slov svatého Ambrože: „Kdo ustavičně hřeší, ustavičně také potřebuje léku.“ Ovšem že by nebylo rádné, abys každodenně tělo Páně přijímal, pakli bys totiž dobrovolně ba i s rozvahou všední hříchy páchal; padneš-li ale z lidské křehkosti, nebuď proto málomyslným. Pokoř se a s důvěrou spěchej k milému Ježíši, kterýž zase pozdvihne a posílí tě, abys pohněhlou vystříhati se mohl předešlých hříchů. Božský Spasitel často nechává věrné služebníky své padnouti a to z té jediné příčiny, aby udržel je v pokoře a aby ukázal jim jasně, bez něho že ničehož dokázati nemohou.

Já bývám u svatého přijímání často málo pobožným, často nepohnutým, chladným a roztržitým.

V čem zakládáš ty pobožnost? Rozumíš-li pobožností sladké jenom pocity a jakousi potěchu sladkou, pak velice se mýlíš. Kristus propůjčuje sice častěji duším po dokonalosti prahnoucím takovému potěchy, ale to stává se za tou příčinou, aby snadněji k němu se braly. On zachází s nimi slabými, jako matka s malým dítětem svým. Jako ale matka dítěti svému ne vždy sladkého mléka podává, nýbrž také tvrdý

chléb, aby zvykalo naň: tak také činí to Ježíš. On odjímá nábožným duším příjemnou pobožností lahodu a sladkou potěchu proto, aby věrnost jejich zkoušel a aby navykaly si kráčet s ním cestou odpírání, cestou kříže. — Často však stává se, že ukládá to Ježíš také za trest. „Někdy jen nepatrná věc jest, píše Tomáš Kempenský, která milosti překáží aneb ji skrývá. Jestli tedy tuto malou věc odstraníš a ji dokonale přemůžeš, také toho, zač jsi prosil, účasten budeš.“ Sobě pak a hříchům svým jediné přičítej to, když tobě odepřen aneb z nenadání odňat bývá dar pobožnosti. Za tou příčinou se pokoriti a svědomitě zpytovatí musíš, zdali v srdci tvém nepanuje nezřízená náklonnost nějaká, kteráž Bohu se nelíbí. V této úplné Bohu oddanosti a v tom pevném předsevzetí, všechno konati a trpěti, co Bohu se líbí, záleží pravá pobožnost. Byť bys i chladným a roztržitým byl a žádné v sobě necítil pobožnosti při svatém přijímání, proto přece nikterak je nezanedbávej. V pocitu nehodnosti své přístup jenom k stolu Páně a oddán docela do jeho svaté vůle vzývej Boha o pomoc, ať naloží s tebou, jak se mu líbí a „udělí ti Bůh, jak Tomáš Kempenský praví, v okamžení krátkém, čehož po dlouhý čas poskytnouti nechtěl.“ Obmeškal-li bys svaté přijímání jediné proto, poněvadž žádné pobožnosti, žádné horlivosti a žádné touhy horoucí v sobě necítíš beze vši při tom jsa útěchy, člověku bys podoběn byl, kterýž když mu jest zima, k ohni přistoupiti nechce za tou příčinou, poněvadž žádného tepla v sobě necítí. Chce-li však, aby zahřál se, bez meškání přistoupiti musí k ohni. — Něco ještě v krátkosti chci říci k poučení tvému. Při duchovním potěšení, po němž často nábožné duše touží, snadno lze klamati se a do nebezpečí přijíti; neboť samoláska často i nejsvětějších věcí zneužívá. Či není to žádost samolásky, když někdo proto jen tělo Páně přijímá, aby v srdci svém potěšen a obveselen byl? Pán Ježíš neustanovil nejsvětější svátost oltární pro lahodnost pobožnosti, a pro sladkou potěchu, nýbrž aby duše tvá posvěcena a s ním spojena byla. Při každém přijímání mějž cíl tento, křestane milý, vždy na očích a zajisté nikdy bez užitku nepřijmeš večeri Páně.

Nemám času, abych náležitě připravil se k svatému přijímání.

Jest sice mnoho vlažných křesťanů, kteří mají dosti času k daremným rozmluvám, častým návštěvám a marným radovánkám, pro

Boha však a pro spásu duše své žádného nemají času; chtěl bys snad mezi vlažné křesťany tyto se počítati? Dejme tomu ale, že vykonávání povinností stavu tvého, potřebné a nalehavé práce a zaměstnání nedovolují ti, abys náležitě se připravil, neboť proto u veliké starosti. Plníš-li věrně povinnosti své s tím čistým úmyslem líbiti se Bohu, pak zajisté žádné dlouhé nepotřebuješ přípravy. Nebo práce, kterouž pro Boha a s Bohem konáš, jest již přípravou. Dobrá vůle spojená s upřímným úmyslem Bohu sloužiti a vroucná láska k němu nahrazuje všechno.

K jedné ze svých spolusester, která na nedostatek času k přípravě si stěžovala, pravila svatá Maria Magdalena Pazzi: „Všecko, co konáš, obětuj Bohu co přípravu; čin všechno v tom zámyslu, abys líbila se Bohu a pak s klidnou myslí přístup k stolu Páně.“ Tak, milý křestane, i ty jednati máš. *Můj zpovědník nerad dovoluje, abych častěji tělo Páně přijímala.*

Jestliže zpovědník tvůj časté přijímání nedovoluje, s radostí uposlechni, nebo tím ničehož neztratíš před Bohem, nýbrž rozmnožíš tím spíše zásluhy své. Poslušnost platí více než obět. Bezpochyby neshledává tě zpovědník tvůj dosti hodného anebo nemáš posud pravě, upřímně vůle chyby a nezřízené náklonnosti své přemáhati, anebo zamýšlí tě snad zkoušeti. V každém případě se pokor a buď poslušen. Skutečné přijímání nahrad potom častým přijímáním duchovním a Bůh spokojí se s toužebností a s poslušností tvou. Nenaříkej si nikterak na svého zpovědníka a jako svatá Teresie odevzdej se ochotně a poslušně jeho vedení. Bůh zajisté říditi bude srdce zpovědníkovu a ducha jeho osvíti, aby vedl tě cestou pravou. Ostatně možno ti také zpovědníka tvého pokorně o časté přijímání prositi, a on seznav tvou toužebnost upřímnou a tvou vůli dobrou, zajisté nezapoví ti časté přijímání. Než ještě jednou budiž ti řečeno, buď poslušen! Poslušnost jest věcí nejprvnější a spolu i největší; proti poslušnosti přijímání večeri Páně bylo by bez hříchu a nemohlo by líbiti se Pánu Ježíši. —

Dle Jiř. Otta Ant. Jiroš, kapl. v Příchovicích.

P t á č k ů m.

Co vás, milé ptáčky, co vás od nás plaší? Či ten zlý proud časů i vás nám unáší? Nuže, leťte výše, kde Bůh sídlí milý, byste na Něm blaho a mír vyprosili!

K. M.

M. Jana Husí sebrané spisy české.

(Dokončení.)

VI.

Však již čas, učiniti závěrek.

V posledním čase přišel u nás kultus Husovský opět velmi do módy. Čti co chceš, ve všem najdeš refrén a narážku na Husa. Ti, kteří poutě katolické co pověru a hloupost hanobí, vyzývají a podněcují k pouti do Kostnice, a dočteme se snad svým časem, jak tam „s nábožností, s slzou v oku a bolem v srdci poklekli na tu svatou černou zem!“ A co si při tom budou mysliti? To oni sami nevědí.

I v politických listech národa českému v nynějším politickém jeho odporu a boji se co vzor maluje ten „jediný muž, který prý moc papežskou zvrátil svým jedním slovem: zde stojím, nemohu jinak!“ S bojem národa našeho za práva odvěká vypadalo by to zle a beznadějně, kdyby neměl spravedlivějšího základu, než Hus při své vzpouře proti církvi.

V pojednání tomto snažili jsme se ze spisů Husových, ano jeho vlastními slovy objasniti jeho učení a působení. Každý nepředpojatý může z toho poznati, že jeho počínání nesměřovalo jen proti zlořádkům neb pouze proti osobám, nýbrž proti podstatným částkám řádu a víry katolické, a že dělo se to takovým způsobem, jaký musel míti za následek bouřlivé výstupy v rozjitřeném lidu, jakož toho nejsmutnějším důkazem jsou bouře husitské, jimž nejen jména ale i hlavního podnětu dostalo se od Husa. A že bouře ty byly pro národ náš nejen v náboženském ale i v kulturním ohledu velikým neštěstím, to upíráti může jen přepiatec.

Z toho ale tuším také jasně vysvítá, byla-li vrchnost duchovní oprávněna, vystoupiti proti řádění Husovu. O nakládání s Husem v Kostnici mnoho se přehnaného píše; kdo to ale posuzuje ne dle našeho ale dle tehdejšího věku, musí poznati, že se Husovi od sboru církevního i od papeže mnohé šetrnosti a ústupky dály, jež jiným bludařům v podobných okolnostech se neděly, což i protestantští dějepisci i sám Palacký v Dějinách (str. 196) uznává. Že umřel Hus na hranici, to nesly sebou světské zákony a obecné náhledy onoho věku; a marná jest to chvála, když se to (v nejnovější apologii husitství) protestantismu čítá za zásluhu, že katolická církev nyní již neupaluje kacíře. Protestantismus v šestnáctém století upaloval kacíře tak dobře,

jako Žižka a husité v 15. století, a ne husitismu ani protestantismu děkovati jest zmizení hranic, nýbrž mírnějšímu směru, je-mnější lidumilnosti novějších zákonů a náhledů, která bohužel v našich dnech zdá se až v zženštilost zabíhati, nemohouc u dobře krmených zločinců snést již ani pohled pouta.

Také nemůžeme se na tomto místě pouštěti ještě v posouzení a vyvrácení onoho s takovým pathosem ohlašovaného tvrzení, že Hus bojoval a umřel za svobodu myšlenky, za svobodu svědomí, a že *musil* setrvat na dráze odporu, neměli sebe zničiti duchovně. (!) Pojem „svoboda myšlenky, svoboda náboženství“, jaký my s těmi slovy spojujeme, nebyl v 15. století vůbec ani znám. Ne za svobodu myšlenky, nýbrž za *svou* myšlenku, za *svou* zvůli bojoval Hus jako později Lutř; autoritu církve strhnouti chtěl, aby bez překážky činiti mohl po hrdosti svého rozumu. A kam takováto svoboda v oboru náboženském vede, to vidíme na mnohých sektách husitských a nynějších protestantských, které svobodou tou klesly až v nejesmyslnější krajnosti. O *takovéto* svobodě může se říci, co Hus praví o svobodě k zlému a o moci k hřešení, jež se má nazývati spíše *nemoc* nežli moc. „Moc Boží jest, že nemůže hřešiti aniž míti nedostatku; nebo moci lháti a hřešiti jest míti více nedostatečnost než moc. Protož my, že můžeme hřešiti, máme slůti z toho více nemocní, a Buoh že nemůže hřešiti, má z toho slůti všemohúci (I, 13).“

Pořád se v popředí staví naproti všem odpůrcům jeho *Husova bezúhonnost a příkladnost* života, „tak že ani nepřátelé jeho neměli jemu čím vytýkati“ (Erben a j.). I my umíme to oceniti, že Hus v době tak velké mravní porušenosti dovedl se uchrániti náказы; i my chválu činíme jeho nezištnosti, že ač by byl měl k tomu snad mnohou příležitost, nebažil po bohatých úřadech a důstojnostech: však i na druhé straně byli mnozí muži podobnou bezúhonností v těchto věcech vynikající; ba také oběma hlavním odpůrcům Husovým Štěpánu Pálči a biskupu Janu Železnému z Litomyšle nemůže nikdo vytýkati zkaženost a porušenost mravů. Avšak tyto dvě věci nečiní ještě *celou dokonalost povahy*. Jmenovitě *křesťanské* povahy dokonalost zakládati se musí v *pokoře*, a této základní ctnosti Hus neměl, ano naopak byla to hlavně *pýcha rozumu*, která svedla ho ve vzpouře proti vrchnosti duchovní, která ho, posilována

jsouc oblíbeností u lidu i u dvora, na nešťastné dráze této zdržela, a i v Kostnici vzdor všem přimluvám přátel i hnutí lepších citů v zatvrzelém odporu až do smrti vytrvati nutila. Neposlušnost zřízené vrchnosti, nehlahé poblouzení u víře, vášnivé zlehčování odpůrců, svedení přívrženců od cesty pravé, to byly bezprostředné následky vzpoury, jež se zmocnila ducha Husova, rozbroje v rodinách a v zemi dovršily míru jejich. A tak, ač v jedné stránce Hus byl bez úhony, v druhé jest *úhonný, vinný*; a bohužel jeho vinou přišlo na národ náš nesčíslné více neštěstí, než smilstvím a svatokupectvím, které on bez ustání vyčítal svým odpůrcům.

Byl by prý se Hus *duchovně zmařil*, kdyby byl odvolal! Tak se to líčí v Dějinách. Ne sebe, ale svou pýchu by byl odvoláním zmařil. Či zmařil se *Milič* a *Matěj z Janova*, že poblouzení svá odvolali? Zmařil se *Štátný*, že v pokoře odvolává napřed všechno, co by nesouhlasilo úplně s učněním církve? Zmařil se slavný *Fenelon*, že po odsouzení svých náhledů nejen se podrobil, ale sám z kazatelný je co bludné zavrhl, když je byl zatratil papež?

Bohužel! ne ten dobrý smysl, ne ty dobré vlastnosti, jež Hus měl a jež rádi uznáváme, jsou to, které z našich dob jeho jméno činí tak velebeným: nýbrž *ten duch hrdosti a vzpoury*, který jej zahubil, vynáší se u nás za štít a heslo a korouhev od oné strany, která každý odpor proti ustanovenému rádu, zvláště pak každý odpor proti církvi katolické vyhláší za znamení a za čin svobodomyšlnosti. Ten směr, jenž pod jménem husitství nyní opět se pozdvihuje, nepovede k dobrému cíli; jednotlivce strhne do přepjatostí, národ celý, jenž se mu ale, jak s jistotou k Bohu doufáme, nepodá, strhl by do nového neštěstí. Ne Hus a rozbroj, ale svornost a Bůh může nám pomoci!

Douška.

Ne že bychom na takové mělkosti zvláštní váhy kladli, nýbrž spíše co kuriosum stůj zde ještě jeden neb druhý příklad *kritického ducha* Husova:

Z oboru *etymologie*: „Latinské *lucerna* stojí . . . rceme jí česky *světlnice*, protože v ní vítr *světlu nice* neb nic neuškodí (II, 265).“ — „Aj člověk jeden *vodnotelný* běše před ním. *Vodnotelný*, to jest maje tu nemoc, jenž slove *vodné tele*. . . (II, 361).“

Z oboru *exegetiky*: Na neděli IV. adventní na slova: jehož nejsem hoden, abych rozvázal řemen obuvi jeho, píše takto: „Z

té řeči bratří černí mniši proti bosákům dovodí, že Kristus chodil v třevích jako oni, říkáce, že by neřekl Jan o jeho obuvi tak, by jí neměl. A bosáci zase proti nim říkú, že Kristus bós chodil, jako oni, neb by jinak na hodech Maria Magdalena nemohla jemu noh slzami mýti. Ale v tom sváru ani oni ani tito nemají dobrého důvodu, než hřích jim obojím zůstává. . . Ale Kristus, ráčil-li jest, tehdy někdy chodil v obuvi a někdy bos. A toho já nesmím rozvázati, chodil-li jest kdy v obuvi čili nikdy nechodil atd. (II, 22).“ — O svatbě v Káně Galilejské: „Tohoto čtení div stal se na hodech svatby, jenž jako se domnívají, byla jest svatba *Janova*, jenž jest k apoštolství od ní povolán, jehož choti neznáme, ač se domnívají někteří, že by byla *Maria Magdalena* atd. (II, 34).“

Z oboru *překládání z latiny*: Slova „tuam ipsius animam pertransibit gladius“ (tvou vlastní duši pronikne meč), překládá Hus: „a *tvú jeho duši* projde meč,“ a vysvětluje: „*tvú*, jenž jest jeho,“ a dále: „*tvú duši*, jenž jest jeho duše stvořením a vyvolením od věčnosti k spasení; a tak *tvú jeho* jest jedno slovo, a *diš-li tvú duši*, dobře *diš*, ale přidáda *jeho* k rozumu již položenému lépe *diš* (II, 23 a 25).“ — A slovo *publicanus* (výběrcí veřejného cla neb mýta) překládá Hus co *publicus peccator*, *zjevný hříšník*: „*Publicanus*, česky *zjevný hříšník*, slove ten, kdož zjevně před lidmi hřeší a hříchem se nestydí, jako *lichevník zjevný*. . . A tak lotři, kurvy, kostečníci, zjevní tanečníci a tanečnice svátečné. . . jsú *zjevní hříšníci*“ (publikáni) (II, 260). — A v známém evangelii o fariseu a publikánu překládá vždy: „jeden *zákonník* a druhý *zjevný hříšník*“ (II, 314). „*Zjevný hříšník* jest ten, jenž zjevně hřeší, smilní, opíjí se, laje zle, hrá v kostky, tancuje v svátek a také i v jiný den, . . také *di* svatý Beda, že *zjevný hříšník* (publikán) byl jest ten, který mýtné bral neb najímal. Ale vedle i *latinského i českého*: *publicanus*, *zjevný hříšník*, jest ten *ktož zjevně lidí se nestydě hřeší* (II, 316).“ — Zacheus, princeps publicanorum, překládá Hus: „a ten *bieše kníže zjevných hříšníkův* (II, 406).“ Jestliže Hus nepochopil smysl latinských slov: tuam ipsius animam a publicanus, pak byl věru *málo schopným*, překládati *písmo svaté* aneb jen *novou recensí bible* učiniti, jakž mu to mylně připisuje Palacký, na jehož svědectví i p. Erben předmluvu bible Šafhúské přijal do spisů Husových. V časopisu Musejním (1864. IV. str. 386) tento lichý náhled Palackého jest

vyvrácen v důkladném článku p. Jirečka, jenž dokázal, že bible Šafhúská psána sice pravopisem Husovým, ale ani od Husa ani od jeho přívrženců nepochází, jelikož — mimo jiné důkazy tam uvedené — pisatel se dovolává svědectví papežského korektora biblí, byl to tudíž katolík, ne Husita.

Konečně ještě něco z *morálky*: Jednaje o povinnostech soudců přichází Hus na Piláta a jeho nesnáze při odsouzení Páně, kteréžto odsouzení státi se *muselo*, poněvadž Kristus *chtěl* za nás umřít. „Protož nemohl jest Pilát bez hříchu jinák, než říka židům: Dali jste mi ho jako zlého, a já viny ne-nalezám na něm, protož nechci, by trpěl, a vám prikazuji, aby nižádný jemu nepřekážel. *Pakli by Bůh byl ráčil jemu zjevití, tehdy by měl byl říci: Milý synu Boží, ty máš nás od smrti svú smrtí vykúpati; protož ne pro jích zlú závistivú vůli, ani pro bázeň císaře, ani pro přízeň lidskú tělesnú, ale aby vykúpil ty nás, milý pane, ráčš-li, chci tě dáti ukřižovati. Aj tak by se Pilát sjednal u vůli s Otcem Bohem, a nezhřešil jest* (I, 189).“

—i—.

„Po ovoci jejich poznáte je!“

Uvědomělý katolík zajisté musí politovati jistý druh lidí, kteří domnívajíce se, že slova: „Jděte do veškerého světa, učte všechny národy“ řekl Kristus Pán *jím* — osobují si neomylnost co do učení křesťanského a vnucují se lidu za nejvyšší autoritu církevní rozhodující o tom, kde se má hledati pravda a kde blud. Či řekl Kristus každému z nich: „Jáť pravím tobě, že jsi ty Petr, a na tét skále vzdělám církev svou a brány pekelné nepřemohou jí . . A tobě dám klíče království nebeského, a cožkoliv svážeš na zemi, budeť svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, budeť rozvázáno i na nebi?“ (Mat. 16, 18. 19.) —

Zapomínají na to, že povolání jejich jest jiné, než do kterého se míchají. Kdo věci zná a kam povedou předvídá, musí s Kristem zvolati: „Pilně se varujte falešných proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví: *po ovoci jejich poznáte je.*“ (Mat. 7, 15.)

Pohledme jen v jednu stranu — v sousední Německo, a vizme, jaké ovoce tam neslo ono „*vybavení se rozumu z otroctví (?) authority.*“ J. Döllinger v nepřekonaném díle svém „*Die Reformation, ihre innere Entwicklung und ihre Wirkungen* (Regensburg 1848) — píše o tom takto (II. svazek, str. 687—693): „S jinými velkými převraty novější doby má reformace to společné, že

následkové a účinkové její se zákazonosně obrátili nejprve proti vlastním původcům a šřitelům. Ona se rovná obrovskému stroji, jehož ústrojí nejprve údy těch rozdrucuje, kteří je v činnost přivedli krátkozrakým chvatem a náruživým blouzněním, následky sobě nevypočítavše. Vyvinování se díla reformačního, podoba, již nový církevní řád na se bral, pohled na kleslou mravnost, jaká v zápětí za protestantským učením všude se zmáhala — tyto věci staly se pro mnohé reformátory a jejich nejbližší žáky a nástupce přímou a bezprostřední, pro mnohem větší počet jiných spolupůsobilých příčinou smrti, anto jiní, pod tíží těchto traplivých dojmů sténající a umdlévající brzkou smrt sobě toužebně přáli. Mezi těmi, jichž pravé smýšlení z důvěrnějších výroků, zvláště z jejich listů známe, jest málo takových, kteří by nebyli vyjevili podobné přání. Jak často vyslovili *Luther i Melancthon* touhu po smrti, by vlastnímu dílu a jeho následkům ušli, jest dostatečně známo; *Luther* jmenovitě si přál, „by ho Bůh z toho světa povolal; zlého že natropil dost, a co nejhoršího že viděl.“ (De Wette V. 352.) Jeden z Norimberských reformátorů, *Besler*, skončil samovraždou. *Kapito* přál si již okolo r. 1536 smrt, proto že „nová církev prý jest beznadějně zkažená.“ *Bucer* přál si již za svého reformátorského účinkování ve Weissenburgu rozdělenu býti. *Spalatinova* hluboká nevole nad bédou a špatností oné doby přešla konečně v těžkomyslnost spojenou s pomateností, která žití jeho brzo konec učinila. *Mathesius* ztrávil poslední dny svého života v stavu, ježž sám co muka pekelná líčil. I přítel *Lutherův*, *Mikuláš Hausmann*, kazatel v Cvikavě, upadl v těžkomyslnost, a skončil nešťastně. *Stanislav Rapagelanus*, profesor bohosloví v Královci, zemřel r. 1545 z lítosti, jak *Funk* vypravuje, „vida, že satanáš již tehdy mnoho zlého chtěl natropiti,“ a jak vévoda *Albrecht Melancthonovi* píše, z mrzutosti nad velikou nesjednoceností, rozdvojeností a arrogancí profesorův. *Cruciger* radoval se ze smrti dítek svých, že takto zkáže tohoto světa ušly. *Eber* byl bolem nad úpadkem a rozervaností protestantské církve skorem ztráven, a hana při Altenburgském kolloquium mu učiněná mu dodala. *Sarceria* hnětly trpké nájezdy kolegů tak, že z toho onemocněl a i zemřel; již dříve se vyjádřil: „nepokoj v církvi užirá mi srdce i života.“ Navzdor útěchám *Lutherovým* upadl kazatel *naumburský Mohr* v těžkomyslnost, v které i zemřel. *Jan Belzius* počítá mezi

příčiny, z kterých smrt si přál, ukrutnou vždy rostoucí zlobu světa a nebezpečné náboženské hádky učitelů. *Favel Rephun* přitáhl si smrt nevolí nad „opovrhováním slova Božího.“ *Hyperia* v Marburce omrzela život při pohledu na bídný stav jeho církve. Na *Musaea* učinil žalostný stav církve a mravnosti takový dojem, že upadl v těžkomyslnost; poslední hodiny života ztrpčila mu nenávisť se strany lidí. *Strigel* modlil se za brzkou smrt, by ušel soudruhům jej osoučujícím. Vydavatele děl Lutherových, *Röria*, připravila žalost nad theologickými hádkami konečně o život. *Selnekker* vyjádřil se, že všem dobře smýšlejícím jest nyní život ztrpčen. *Brenz* chtěl jednou ustavičným hádkám utéci do nejhlubší samoty Černých lesů. *Schnepf* upadl následkem žalostné rozervanosti církve Lutherovy u velikou těžkomyslnost, v kterémž stavu i zemřel. *Mörlin* zemřel prý též v zoufalství. Probošt *Buchholzer* v Berlíně zemřel na nemoc, kterou mu byl hněv volencův pro jeho odchýlení se od lutheránské pravověrnosti způsobil. *Artopoeus* zemřel z žalu a nevole nad hádkami, v které se byl v Cöslině zapletl. Tátáž příčina urychlila i smrt superintendenta *Jakuba Grösshause* v Goslaru. Dle *Jana Gigasa* často prý se přiházelo, že při bídném stavu církve protestantské nábožní lidé hořem zhynuli; on sám z této příčiny upadl v těžkomyslnost.

Reformátoři sami nalezali v tom hojnou látku k radosti i blahopřání, když některý soudruh bídnému stavu jejich církve, rozkáčené nenávistí jinak smýšlejících protestantů byl smrtí vyrván. Tak se vyjádřil *Chytraeus* byv zpraven o smrti Marbachově. Sobě samému přál *Chytraeus* r. 1575 brzký konec, by vešel v stav, v němžby mohl bez smutné tmy náboženských pochybností a bez krutých hádek a nepokojů zříti Krista; nezapíralť toho bohoslovec Roztocký v listech k přátelům svým, že on, theologický veterán, přední bojovník Lutherova učení a reformátor celých zemí, postrádá oné pevnosti a jistoty náboženského přesvědčení, jakéž ustavičně s theologickými otázkami zanášejícímu se *toliko autorita církve na skále založené* poskytovatí může. *Pavel Krell* bědoval, že mu hoře nad stavem církve život ztrpčuje; soudruhové jeho ve Wittenberce *Kaspar Eberhard* a *Jan Matheus* zemřeli žalem nad zlým s nimi zacházením.

Mauric Heling se vyjádřil, že kazatelé a učitelé si v přítomném stavu církevního řádu přejí smrt. — I „druhý Martin,“ superintendent *Chemnitz*, po Flaciu nejpřed-

nější lutheránský bohoslovec, vzal žalostný konec. Brzo po smrti jeho r. 1590 vydaný latinský spis tvrdí, že se světa sešel pochybuje o víře, kterou byl sám učil a kázal; smrt jeho byla prý smrtí Saulovou a Jidášovou. Konvertita Jan Lang odvolává se na výpovědi lékaře *Könnerdinga*, *Jakuba Gottfrieda*, zetě *Chemnitzova*, a dra *Daniele Hofmanna* vypravuje, že v *Chemnitzovi* se probudily četné hříchy, jichž se na chudých a nešťastných dopustil; že mu vstoupily na mysl hany a potupy spílané ctným a učeným mužům, zvláště katolické církvi; zpousta vši kázně v jeho církvi že mučila jeho svědomí; vlastní synové že jím opovrhovali; zoufale že běhal z kouta do kouta, a se skrýval, jsa více mrtvolou než člověkem. *Jarolím Zanchi*, profesor *Heidelsberský*, vyjádřil se, že při všeobecné rozervanosti kazatelů a úpadku tolika církví smrt mu jest vítaná. *Theodor Beza* psal *Tossanovi* r. 1596, smrt že mu jest tím vítanější, jelikož všude vidí vyvstávati plemeno bezbožné, v surové lhostejnosti život trávící, plné sobectví; a *Tossanus* si podobně naříkal.

Následkem ustavičných hádek a z těchto povstaleho nezhojitelného zmatku, v němž nikdo sobě nevěděl rady, a do něhož muselo náboženské zřízení vši církevní autority zbavené upadnouti, zmocnilo se mnohých bohoslovců šílenství. To se přihodilo *Isinderovi* v Královci následkem *Osiandristických* půtek, a z této příčiny i *Ondřeji Gundelweinu* v Gdánsku. Lutherův přítel, jáhen *Bachofen*, württemberský bohoslovec *Vilím Bidebach* s bratrem svým zemřeli v šílenství. *Jan Rodenburg*, od r. 1615 profesor bohosloví v Gdánsku upadl následkem tamních hádek náboženských v úplnou phrenesii. Následkem prudkých bojů církevních stran v Magdeburce mnoho osob se zbláznilo, a *Baumgärtner* v Norimberce vyjádřil se vyjednávaje s *Osiandrickými* smýšlejícími bohoslovci: „Znamenatí jest bohužel každodenně, že času tohoto více než před tím slýcháno bylo, lidé při zdraví i v smrti v zoufalství upadají“ — výjev, který on nastalému zmatku v učení o ospravedlnění přičítal. Tolik *Döllinger*.

To jsou obrázky jen z Německa. Což kdyby se k tomu přidaly ještě obrázky ze Švýcar, z Francie, z Anglie atd.? Takové ovoce přineslo ono velebené „vybavení se rozumu z otroctví autority“ — a pěstitelé sami museli je první okusiti! A co děkuje podobnému hnutí naše vlast? — Nejkrvavější stránky své historie, děje jí nezhoubnější! — „Po ovoci poznáte je!“ *J. B.*

D O P I S Y.

Z Hradce Králové dne 2. července 1868.

(Pozvání bohoslovoů k pouti na Velehrad.)

V nejnovějším čase zapomínají někteří mužové pro národnost na náboženství. A přece náboženství jest statkem národu nejdražším a přece dějiny národa dosvědčují, bez náboženství že se neudrží národnost. Třeba tedy přede vším hájiti náboženství a třeba hájiti ho nyní tím více, čím mocněji povstávají proti němu nepřátelé krutí a to takoví, o nichž jisto, že zbavíce lid svaté víry, budou chtít zbaviti ho i drahé národnosti. — A komu náleží hájení této naší svaté víry katolické? Zajisté jest to povinností každého katolíka, tím více tedy katolického kněze. Že tomuto nyní nastává a nastala již práce tuhá, kdož by upíral, znaje poměry naše? Teď třeba dobrých bojovníků!

I my bohoslovci a čekatelové důstojnosti kněžské chceme jimi býti, pročž třeba již teď dokud čas řádně se ozbrojiti. Trvám, že svědomí naše nám nevytýká nedbalost. Avšak nebylo by vhod, abychom se poznali, abychom se spojili v mocný šik, jak vidíme to u našich nepřátel? Nebylo by vhod, abychom se vespolek napomenuli slovem i skutkem k pšli, obětavosti a vytrvalosti té největší? A není-li nutno, abychom Boha poprosili o sílu a zdar v díle svém!

Dne 15. srpna slaví se na posvátném Velehradě svátek, víte jaký a znáte důležitost i času i místa. Zavítá tam nejdůst. arcipastýř Moravský, který vznešeným příkladem svým vzbuzuje úctu naši i obdiv. Což Bratří, abychom se tam sešli? což abychom tam k stolu Páně přistoupili, tam u Matky Páně, té mocné Pomocnice křesťanů a matere naší, Matky dobré rady hledali posily a rady k naší práci? Což abychom dokázali těm svat. Bratřím Soluňským, že není pravda, co vyhlašují nepřátelé o tom národu, ježž oni pokřestili, jakoby byl zapomněl té svaté víry od nich přinesené, a bychom Je ubezpečili, že hotovi jsme uhájiti národu svému toho pokladu, jímž Oni ho obdarili?

Pevně nadějeme se také, že podporovati budou toto vřelé přání naše veledůstojní otcové, vůdcové i přátelé naši, že ujmou se nás nezkušených i radou i povzbuzením.

Dejž Bůh zdaru a požehnání svého zamýšlenému tomuto podniku a račiz dobrým úspěchem korunovati vroucné přání naše!

I. a II.

Z Písku dne 29. června 1868.

(Pastorální konference; nová křížová cesta.)

Porada jest dozajista milá každému knězi, jenž po delší dobu zabrán v denní obtížnou práci může vzdáliti se, aby prodlel mezi bratry, s nimi a mezi nimi se potěšil. — Smutné doby, v nichž jsme se octli, trudnými pocity naplňují každého; a však mezi svými dýše volněji; vždyť upřímně si může postesknouti, a žal jiných slýchá k úlevě vlastní dle známého: když dva stejné potká neštěstí, snáze je nesou. — Dne 1. dubna t. r. měli jsme výroční naši společnou pobožnost velikonoční pod vedením důstojného rady kons. Bezděky; a dne 10. června sešli jsme se ku poradě, abychom naslouchali veledůležitým odpovědům na otázky ordin. listem č. 7. b. r. dané, a o nich rokovali. Trest jejich jest jednání kněze vůči denním otázkám a nynějším poměrům. Zodpovídány vesměs jadrně a poukázáno všestranně k tomu, kterak se nepřátelé víry i církve množí, proti ní bojují, byt nás jakkoliv ujišťovali, že o víře jsou přesvědčeni aneb že ji mají; vždyť víme, že víra se jeví skutky křesťanskými, a kde těch není, pochybujeme právem o věrnosti u víře. Může-li kdo láti náměstku Ježíše Krista, může-li brojiti proti němu, ano i meč pozdvihnouti britký — nemůž slouti křesťanem, v jehož srdci se víra udržela. „Dle ovoce jejich poznáte je,“ a ovoce to je až příliš patrné všady, v žurnálech mnohých a proto nás žádné liché ujišťování bez důkazů nepřesvědčí. — Mluve to mluve, my víme, komu věříme. — Třetí pak otázka o stavbě nového ústavu diecesálního a chrámu P. sv. Václava v Budějovicích zodpovídána na základě koncilu Tridentského a vzhledem k nynějším potřebám časovým s pronešeným ujištěním všech přítomných, že seč síly stačí, všemožně chtějí podporovati to dílo Bohu milé. K návrhu, aby naše časopisy katolické Blahověst a Časopis katol. Duchov. nikde nechyběly, přizvukováno, a hned se přihlásil k odbírání toho neb onoho každý, jemuž ten neb onen list dosud chyběl. Zajímavá byla zvláště rozmluva při stole o okrašlování chrámů Páně. Podivný to úkaz v době naší. Mocí hledí se lidu našemu do srdce vsýpat nedůvěra k Církvi, nevěra k Bohu, liberálnost svědomí — a přec ten zbožný lid náš hlasů těch a takých rádců nedbá, a drží se zbožnosti, přináší rád dárky ku chrámu, krásí svatyně Hospodinovy a miluje okrasu domu Jeho. Mnohét jsou v našem okolí dílem obnovené dílem okrášlené chrámy. — Po bratrském, upří-

mném hovoru rozešli jsme se. Mluvě o okrasách svatých, nemohu mlčením opominouti chrám sv. Kříže v Písku. Jakž jsem již jednou sdělil, byl lonského roku obnoven, oltáře pozlacený, a pak k tomu hleděno, aby stará křížová cesta novou vksnou byla vyměněna. A tato myšlenka došla letos svého uskutečnění; neboť dne 21. června byla důst. p. kvardiánem z frant. kláštera v Bechyni slavně posvěcena nová křížová cesta. Do chrámu Páně sv. Kříže ubíral se průvod tisíce zbožného lidu čítající, načež měl p. kvardián přiměřenou řeč, v níž původ křížové cesty vykládal a spolu na zásluhy řádu sv. Františka ukázal, pro něž tento řád právo má křížové cesty světit. Ač parno bylo nesmírné, setrvala zbožná osada Písecká až do ukončení slavné velké mše sv., po níž průvod opět do děkanského chrámu P. se odebral. Dar tento na dlouho utkví v zbožné paměti Písečanů.

P. J. B.

Z Polska dne 7. června 1868.

(Různé zprávy.)

Obyvatelstvo království Haličského rozděluje se v ohledu národnosti na Slovany a židy. Slované jsou Rusíni a Poláci. Skoro všickni uznávají sv. Otce co katolíci (protestantů a schismaticů jest málo). Poláci užívají obřadu latinského; Rusíni navštěvují své *cerkve*, kdežto všecko se koná staroslovansky. Poláci mají arcibiskupa ve Lvově, biskupy v Přemyšli, v Tarnově i Krakově, — Rusíni sjednocení (obřadu východního) mají též ve Lvově arcibiskupa a biskupa v Přemyšli. Jsou ještě katolíci třetího obřadu, totiž armenského, jejichž arcibiskup také bydlí ve Lvově. Již tedy vidíte, že Lvov jest cos zvláštního v ohledu náboženském; jeť sídlem tří arcibiskupů katolických. Metropolita latinský zůstává v krásném paláci, k němuž základní kámen položil váš krajan blažené paměti arcibiskup Pištěk, — rusínský sídlí v bývalém klášteře basilianském při kostele sv. Jiří, odkud slovou Svatojurci, — armenský pak má skrovný dům blíž malého svého chrámu, jenž jest také farním. Mše svatá v tomto obřadu koná se v jazyku armenském, kázání a zpěvy polsky. — Před několika lety pracovalo se o spojení nemnohých Arménů *) s Latinský; ponavrhováno rozdělení prostranného arcibiskupství Lvovského (obř. latin.) na dvě části, z nichž by jednu sprá-

voval arcibiskup armenský, přijav obřad latinský — a máje své sídlo v Černovicích na Bukovině. Avšak jeden vzdělaný kněz armenský upozornil, že pomocí tohoto obřadu mohou se budoucně navrátiti ke katolictví. Monotelité, Monofysité a jiní asiatsíť kacířové a odstěpenci, — proto též onen návrh zůstal bez výsledku. — Známo z dějin, že v časech křížáckých tažení (r. 1062) asi 20.000 obyvatelů opustivše svou vlast, Vel. Armenii, přišli do Kijova, pak rozptýleni po celé Rusi až do Lvova. Větším dílem původně patřili k řeckému rozkolu, teprv později předsedše do lůna církve katolické obdrželi zvláštního biskupa, jemuž král polský Kazimír r. 1367 dovolil založit chrám biskupský téhož obřadu ve Lvově. Mnozí výteční mužové této národnosti velkých si dobyli zásluh o blaho nové své vlasti, a spravovali vysoké úřady tajemníků a vyslanců do krajin východních. Kněžstvo jejich žije v bezženství.

Poněvadž stařícký biskup (obř. slovan.) v Přemyšli nebyl již dostatečný k spravování rozsáhlé své diecése, dal mu sv. Otec pomocníka (snad cum spe successionis) v osobě dra Josefa Sembratoviče arcibiskupa Nazianského (in part. infid.), jenž dřív přednášel na vysokých školách Lvovských, pak pracoval v Římě co úd kongregace východních obřadů. — Tento výtečný muž a pravý syn církve katolické vydal pastýřský list k podřízenému sobě duchovenstvu napomínaje ho, aby se drželo starých a od Stolic apošt. stvrzených obřadů a neuvádělo žádných změn a novot v duchu rozkolu.

Vyzývá také v listu tom k návratu těch kněží, kteří bez dovolení opustivše svou diecesi odešli do Chelma, a připomíná jim zákony sv. církve jich se týkající, a hrozí zbavením kněžské důstojnosti, nenavrátili se během 10 měsíců.

Da-li Pán Bůh, napíšu později něco o vzájemných poměrech kněžstva obojího obřadu a působení jeho na lid, — nyní podotknu jedno, což jest všudy potřebné, čehož se ale Haliči nedostává. Kdežto v Čechách a na Moravě mimo přemnohé knihy poučné a náboženské vydávané pro lid rozličnými spolky a jednotami — stává náboženských časopisů a již tam zapotřebí jenom denníka *politicko-církevního* — v Haliči čítající asi 2.200 kněží latinských není žádný orgán, jenžby oživoval ducha katolického, budil a šířil bohovědu, a chránil pravdu od nápastí literackých. Před měsícem při novinách rozesílána byla obecnstvu zuřivá brožura: „*Sluby cywilne z konieczności*,” v níž

*) Majíť jenom 7 far a asi 30 kněží, — více těchto vystěhovalců asiatských jest pod žezlem Moskvy.

se náramně špiní a hyzdí nejenom kněžstvo vůbec, nýbrž i celá církev; avšak až posud nikdo proti ní ani slovíčko neřekl a, jak se domnívám, neřekne. Je to kříž, pravá to chudoba a bída duchovní, kde se tak málo pracuje na půdě písemnictví náboženského, jako v Haliči!

Jsou kněží, kteří cítí nutnou potřebu časopisu náboženského, jak to viděti lze z dopisů zasílaných z biskupství Tarnovského do Týdenníka katolického v Poznani, někteří mladí, nadaní a horliví rádi by měli svůj vlastní časopis, avšak pro chudobu, rozptýlení a práci ve správě duchovní nelze jim vyvesti tento krásný záměr — to by mělo udělat duchovenstvo Lvovské, anož při časném dostatku nejsou přílišnou obtíženo prací, má tolik prostředků a pomůcek literárních. —

Každý již stav v Haliči honosí se svým organem; měšťanstvo i lid venkovský čtou své týdenníky, Lvovští židé mají až tři časopisy, — jenom kněží, co by měli všem předcházeti na poli vzdělávání sebe a druhých, zůstali pozadu. Horlivější čtou „Tygodnik katolicki“ z Poznani, aneb „Przeгляд katolicki“ z Varšavy.

Májová pobožnost konala se ve chrámech latinských skoro všudy slavně ráno a odpoledne s vystavením nejsv. Svátosti na oltářích Rodičky Boží okrášlených koberci, kvítím a zelení. Konala se tímto pořádkem: Kněz v pluvialu obrácen k lidu drže ciborium zapěje v polském jazyku: „O salutaris hostia“ a „Unitrinoque,“ což lid dokončí; ustaviv nejsv. Svátost na stánku kněz zpívá neb jenom čítá litanii loretanskou, třikrát „Otče náš“ a „Zdrávas“ — antifonu „Pod ochranu tvou se utkáme“ s příslušnou modlitbou — verš a modlitbu k nejsv. Svátosti, všecko polsky; pak přiměřené čtení anebo kázáníčko o ctnostech a zásluhách nejsv. Panny Marie, k níž později lid zpívá nějakou píseň, kněz čte modlitbu S. Bernarda „Rozpomeň se o nejdobrotivější Panno Maria.“ Konečně „Pange lingua“ s požehnáním. — Vše to trvá asi hodinu. Lid zvlášť v městečkách četně navštěvoval chrámy v čase této pobožnosti. Kéžbychom za přímlovou královný nebes vyprosili u Pána Boha pomoc a potěšení v té všeobecné i duchovní i tělesné bídě!

Tady se roznesla zpráva, že v den ss. apoštolů Petra a Pavla vyslanec papežský přiveze z Vídně do Lvova krásné obrazy sv. Josafata; dar to sv. Otce pro zdejší dva arcibiskupské chrámy latinský a rusínský. Dodám i to, že arcibiskup latinský koná

kanonickou visitaci, a birmuje v jižné části své od mezí uherských, — rusínský pak na východě od strany Moskvy. —

Obilí po celé, jak slyšet, Haliči je špatné. Zásevy ozimní namnoze vyhnily pod sněhem, jenž od Všech Svatých do Vzkříšení Páně zvlášť údolí a krajiny lesnaté na sáhy zvýší pokrýval. Na jaře pro mokro ze sněhu a deště nelze bylo v čas síti, — později od neděle bílé až k hodům Svatodušním panovalo náramné sucho, pročež i jarní zásevy málo slibují koristi. Dne 3. t. m. najednou nastala krutá bouře s blesky a krupobitím, což také nebylo prospěšné a potěšitelné pro rolníky. Vyhořely též skoro zcela tři města i několik vesnic, co rovněž bídu zvětšuje. M. S.

K R O N I K A.

Z Prahy. Pastýřský list nejdůst. pp. biskupů Českých, daný d. 24. června t. r., uveřejníme v příštím čísle. Zároveň s tímto pastýřským listem, kterýž jenom o manželství jedná, vyšla též obšírná instrukce pro vel. duchov. ohledně zákona ode dne 25. kv. t. r.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 5—8. t. m. u Anglických panen (u sv. Josefa) na Malé straně, od 9—12. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně, od 13—16. v Emausích.

— Příští neděli dne 12. t. m. povede velebný p. František Mašek, kaplan u sv. Havla, obvyklé a oblíbené procesí na *Levý Hradec* u Roztok, kteréžto památné a posvátné místo, jakož i nový chrám Páně v Roztokách a farní v Klecanech d. 4. června navštívili též veškerí alumnové k. arc. semináře. Účastníci nedělního procesí sejdou se jako za minulých let v chrámě u sv. Jiří na hradě na mši sv. v 5 h. ráno.

— Ve farním chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v *Karlíně*, kdež se dnes výroční pouť slaví, byla ve čtvrtek 2. t. m. o 9 h. sloužena slavná zádušní mše za † prof. *Frant. Sušila*.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v červnu 134 chudé křesťany, letos celkem již 738 osob.

— Ve schůzi výboru Dědictví sv. *Prokopa* d. 19. června podal p. starosta kan. Vinařický tklivou zprávu o cestě do Brna, kterouž co zástupce výboru byl podniknul k pohřbu † prof. *Frant. Sušila* d. 3. června. Dále uzavřeno vyzvati spoluoudy a vel. duchovenstvo k příspěvkům na pomník témuž učenci, jenž Dědictví sv. *Prokopa* daroval svůj výklad všech dalších částí Nového Zákona, jakož i opravený a rozmno-

žený rukopis Spisů Otcův Apoštolských k novému vydání. Jmenní Dědictví vzrostlo na 35200 zl. v obligacích. Co podíl údů na r. 1868 vyjde na podzim: „Rukověť pro zpozdíky,“ kterouž sepsal dr. Rupert Smolik, kněz ř. sv. Benedikta a profesor theol. v Hradci Králové.

— Ve středu 15. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jindřicha na Novém městě tímto pořádkem: V 6 a 8 hod. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní mše sv., po té něm. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. Odpoledne o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání. Po celý oktáv bude v 10 h. zpívaná mše sv., a o 4. h. nešpory a požehnání.

— *Provolání.* Družná Morava chystá se postaviti pomník v Pánu zesnulému prof. dr. Františku Sušilovi na hřbitově Brněnském a zvláštní komitét s ušlechtilým vlastním hrab. Egbertem Belcredi v čele vyzývá všechny Moravany, aby hřivnou svou přispěli k dílu lásky a vděčnosti.

Leč neméně i my Čechové povinni jsme dokázati skutkem úctu svou, již chováme k památce téhož bohovědce, jenž neocenitelným výkladem písem sv. Nového Zákona zvelebil literaturu naši, obzvláště pak povzněl Dědictví sv. Prokopské. Z té příčiny výbor řečeného Dědictví tímto vyzývá veškeré duchovenstvo České, zejména pak pp. údy Dědictví sv. Prokopa, aby se každý jest přispěli ku zřízení skvělého pomníku na hrob účence v ohledu církevním i národním rovně proslulého. Pakliby se příspěvků sešlo značně více, než k účelu zmíněnému zapotřebí jest, bude část peněz obrácena k založení nadace ku podpoře vědy bohoslovné, jejížto neumdlévajícím pěstitelem byl František Sušil. Příspěvky buďtež zasílány buď redakci „Časopisu Duchovenstva“ neb redakci „Blahověsta,“ kdež také jména pp. přispívatelů uveřejněna budou. — Od výboru Dědictví sv. Prokopa. V Praze d. 19. června 1868. Karel Vinařický, starosta.

— *Statistické zprávy.* V Rakousku vynakládá stát z každých 1000 franků příjmů 270 franků na potřeby válečné a 19 fr. na veřejné vyučování. Ve Francouzsku z 1000 fr. připadá 295 fr. na vojsko a 11 na veřejné vyučování. V Bavorsku vydají na válku 219 a na vyučování 22 franků; ve Vírtemberku 218 fr. na válku a 47 fr. na vyučování; ve velkovévodství Badenském 182 franků na válku a 33 na vyučování.

Z Moravy. Z Olomouce přineslo poslední číslo Brn. „Hlasu“ dopis, z něhož toto

sem klademe: Na základě úmluvy, kterouž měli nejd. pp. biskupové a jejich důvěrníci svým časem v Kroměříži, vydal také nejd. p. arcibiskup Olomoucký ponaučení, kterak se kněží ohledně nových zákonů, týkajících se svátosti manželství, chovati a podle něhož se řídití mají. Vážný list tento k duchovenstvu arcidiecése vydaný stal se předmětem porady s pány arcikněži, jejichžto úlohou jest, to co v Olomouci viděli a co z úst arcibiskupových slyšeli a na čem se byli usnesli, pp. děkanům sobě podřízeným zvěstovati, kteřížto opět svolávají své dekanátní duchovenstvo, aby byla ve všem shoda, svornost a jednota. Odbývají se tudíž v celé arcidiecési *kněžské konference* dle příkladu té porady, kterouž měl slavný metropolita s pp. arcikněžími. V konferencích těchto berou kněží netoliko nové zákony a biskupskou instrukci na uváženou, nýbrž rozebírají také jiné životné otázky: kterakby se totiž naše duchovenstvo opět dodělati mohlo té důvěry, o kteroužto během časův přišlo následkem přílišného spoléhání na pomoc státní. Otázku tuto zodpovídati bylo letos také vvpp. konkurentům, skládavším zkoušku farářskou. Jiná otázka životná, kterouž velebné duchovenstvo arcidiecése Olomoucké v dekanátních svých poradách rozebírá, dotýká se *žurnalistiky*. Za dnův našich žádná strana neudrží se bez pomoci novinářské, každá musí mítí své listy; proto musí také duchovenstvo si ubezpečiti noviny a časopisy, zájmy církevní hájící, kteréž musí býti čítány netoliko od kněží, nýbrž hlavně — od věřících: neboť na místo tak zvaného „brachium saeculare“ nastupuje důvěra národa, jenž se v té míře k ochraně duchovních správcův a církve propůjčí, v kteréž nabývati bude přesvědčení váženého z brošurek a dobrých novin. — Letos o nanebevzetí P. Marie bude metropolita Moravský světiti na Velehradě nový oltář, kterýž tam byl vystavěl. Odkládáno se svěcením oltáře až do letoška, poněvadž v tomto roce připadá tisíciletá památka povýšení sv. Methodia na důstojnost biskupskou. K oslavení svatého předchůdce odebere se Olomoucký arcibiskup dne 14. srpna na Velehrad, kde v svatevečer uvítán bude od věrných katolíkův moravských. Nelze pochybovati, že účastenství našeho lidu na Velehradě v ten den bude veliké, a žádoucno jest, aby poutě Velehradské vždy konávaly se v pořádku velikém a sice dle ústrojí církevního podlé far, dekanátův a arcipresbyterátův. Všude a ve všem má se zvláště za těchto povážlivých

časův jeviti živý organismus církevní, aby patrná byla síla katolíkův! U příchodu na Velehrad budou zástupové vedeni jsouce od svých arcikněží zpívati: „Ejhle svatý Velehrad.“ Po vykonané pobožnosti před odchodem zanotí se velebná píseň na rozloučenou: „*Dítky na odchod se strojme.*“ Při mši sv. bude se zpívati známá píseň mešní od Soukopa dle nápěvu: „Ejhle svatý Velehrad.“ Ve všech farnostech probuzených duchem methodějským konají se přípravy k veliké pouti Velehradské a lid cvičí se ve zpěvech velebných, aby se památka sv. Methodia oslavila co nejdůstojněji.

Z Říma. O slavnosti sv. ap. Petra a Pavla prohlášena byla papežská bulla, která svolává všeobecný sněm církevní do Říma ke dni 8. prosince 1869.

Z Ruska. Z Petrohradu píšou do „Czasu“: Došly nás velmi smutné zprávy o pronásledování katol. náboženství v *Polsku*. Kdyby něco podobného stalo se v některém malém státě, celá Evropa ozvala by se jediným křikem hrůzy a ošklivosti; ale ze strachu před obrem ruským hledímlečky na barbarství nevšímajíc si zoufalého volání, jež k ní doráží z našich stran. Na počátku května poručili z kostelův unitských odstraniti varhany a všechny písně zpívat jen rusky. V některých místech přijal lid s něnou zoufalostí rozkaz ten, ale ve větší části Polska uminili sobě unité postaviti se na odpor a vzdor zákazu zpívati písně v jazyku vlastním. To způsobilo veliké rozhořčení mezi Rusy, i umyslili sobě ozbrojenou mocí přinutit neposlušné k poddání se. Tak došla o Velikonocích zpráva do Siedlec, že v městečku *Przygolinách* v pověť Radzyńském unité neustále zpívají písně kostelní polsky. Ihned pospíšil sobě gubernator siedlecký na místo zpoury zvav s sebou celý prápor pěchoty. A z Varšavy přihnal se důstojník četnictva s mužstvem svým a z Wodyně přibrali si setninu kozákův a dvě setniny pěchoty. Když celé vojsko k *Przygolinám* se přihnalo, byl právě veškeren lid shromážděn v kostele unitském písně nábožně zpívaje. Vojsko oblehlo kostel a čekalo až osadníci vycházejí pochnou. Když však dověděvše se o nebezpečí jim hrozícím ještě trvali na modlitbách, by Pán je ochrániti ráčil, tu vířilo se veškeré žoldnéřstvo do svatyně, z jedné strany kozáci a z druhé pěchota. Tu schytali všechny přítomné muže, svázali je a na zem položili. Ženské všechny rozehnali. K svázaným ubožákům přišel gubernátor a domlouval jim, by nechali buňčství a nezpívali více polsky. Všickni však

odpověděli jednohlasně, že rusky zpívati neumějí a polsky zpívati že nepřestanou. Na to vybral gubernator 40 vážnějších mužův z nešťastníkův těch a dal je dovésti do žaláře v Siedlcích. Rovněž tak poslali Rusové vojsko do *Przygonie, Gesi a Osowa*, aby nepustilo unity do kostela, protože ohlásili, že nepřestanou zpívati po polsku. V *Miedzyrzyci* opakovala se též podobná násilí, s tím toliko rozdílem, že tu chytali osadníky, když vycházeli z chrámu a zavezli do žaláře. — Z *Litvy* došla nás zpráva o opět-ném zavření 15 kostelův katolických. Tak na Rusi provádějí svobodu náboženskou. *M.*

— *Z Polska.* Úředníky prvních devíti činův (tříd) státi se smejí jen *pravoslavní*. Nejnovější *Dziennik Warszawski* uvádí z *Invalida* opětň oběžník náčelníka severozápadní země ke gubernatorům, jimž nařizuje se zrušení všech římskokatolických bratrstev a spolkův církevních mimo ty, jež úředně povoleny a pod kontrolou policie jsou. Poněvadž však bratrstva ta dosud jen pod dohlídkou církevní byla, budou zrušena všechna. Již Muraviev stál o zrušení bratrstev těch, a nynější náčelník dí v oběžníku tom, že uznáv škodlivost bratrstev církevních beze vsí dohlídky jsoucích, čehož svědky byly neblahé události za doby minulých nepořádkův politických v zemi, pokládá sobě za povinnost, dle příkladu předchůdcův svých v otázce římsko-katolické urovnati záležitost tu atd. Veškeré příjmy zrušených bratrstev mají býti odevzdány farářům, „dokud se jinak neurčí.“ — Ve Vilně zrušili poslední kaplu špitální; v žádné nemocnici není již místa, kdeby se katolík pomodliti mohl leč v duchu a pravdě a v svatyni vlastní duše. Zrušiti mají ještě kostel Bernardinský, Missionářský, Všech Svatých a sv. Rafaela, z nichž každý má po několika tisících osadníkův, ale cář má potřebí více místa, kdeby složili věrní jeho hlavy své. Jako za Josefa II. u nás, tak teď na Rusi mění kláštery a kostely zrušené v skladiště neb kasárny, aneb uvádějí do nich popy a mnichy pravoslavné, jako Muravěv druhdy na místo katol. Wizytek uvedl pravoslavné Maryawitkij. „Zrušíme-li katolicismus, zničíme Poláky,“ jest heslo nepřátel Polska. Nejzjevněji to vyznává *Golosrka*, že: „záležitost polská v Rusi západní pak teprv za urovnanou bude se moci považovati, až ani jednoho Poláka nebude na západě, až řeč polská v tamějších guberniích jen řečí cizincův bude, až i děti rdítí se budou studem při vzpomínce na polské otce a dědy své.“ — *Novoje Vremja*, jediný to ruský

časopis k Polákům spravedlivý, pokáral „Golos“ za tento výrok. M.

Z Ameriky. (*Jak počínají souditi protestanté o církvi katolické?*) Časopis „Round Table“ náleží mezi listy nejvíce rozšířené ve spojených státech severoamerických a redakci jeho obstarávají výhradně protestanté. Tím více překvapil každého článek v čísle 9. května 1868 v témž denníku vytištěný pod titulem: „Církev Římská,“ jehožto stručné znění jest toto: „Jakýsi obzvláštní a důležitý ruch theologický proniká právě teď celé křesťanstvo. Obzvláštní téhož ruchu známka čili at tak díme elektrická síla záleží v tom, že vychází z pramene, o němž se říkalo, že úplně vyschnul; ruch ten vychází z těla, jež jsme považovali za mrtvé. Spočtení jsou dnové papežství — tak se nedávno ještě hlásalo — svatý Otec musí uprchnouti, aby se více nenavrátil; na sedmi pahorcích povstane republika. Leč ku podivu! v témž okamžení se ukázalo, že absolutní vláda církve nad srdcem a obrazností pokolení lidského nikdy nebyla větší než v tomto čase nynějším. Církev římsko-katolická po našem přesvědčení jest nyní mnohem *mohutnější* než za posledních 50 let byla. Životní síla její stonásobným způsobem sejeví; poukazujeme zde obzvláště na jednu zajisté důležitou okolnost, že totiž ostatní církvi odporná vyznání se ve svých *obřadech* vždy víc a více s katolickou církví sbližují. — Ohlížíme-li se v *literatuře*, tuť k ustrnutí svému spatřujeme, jak mírně nyní ve spisech a časopisech (amerických) se mluví o církvi katolické, kdežto ještě před 20 roky jen slepé předsudky a vášnivé nájezdy proti učení katolickému nalezaly místa ve sloupcích našich žurnálů.“ — Dále pak cituje spisovatel článek jiných protestantských novin v Bostonu pod názvem „Atlantic Monthly“ vydávaných, kterýžto článek (též v květnu 1868 uveřejněný) velmi pochvalně líčí působení katolické církve a ukazuje, kterak církev pokaždé, kdykoli pronásledována byla, slavného vítězství dosáhla. „Všude vesměs, jak na této půdě Americké“, praví týž protestant, „tak i v Evropě a sice především ve Francouzsku, Anglicku a Německu stará církev opět mládne a hledí si přístupu zjednati v oněch krajinách, kteréž před časem jí přináležely. Nás (protestanty) všude odráží nazpět a již často se jí podařilo, že nás směšnými učinila.“ — Nemalou pozornost vzbuzují v Americe také *brožurky* od katolíků sepsané a mezi lidem rozšiřované, jimiž se ponenáhlu podaří vyhojiti prote-

stanty a sektáře z předsudků, jež doposud chovají proti církvi. Zejmena velké obliby došla prý knížka pod názvem: „The Comedy of Convocation in the English Church,“ v kteréž se líčí směšná nerozhodnost anglických Ritualistův mezi pravdou katolickou a zásadami církve anglické kolísajících, kteréžto svým biskupům poslušnost vypovídají, ale s druhé strany také římského papeže až dosavad poslouchati nechtějí. — Jiná brožurka nese nápis: „Co můj strýc o *papeži* vypravoval.“ V knížce té vypisuje se, kterak jistý chlapec se strýcem v háji se procházel. Strýc četl noviny; pojednou vrazil zlostně hůl svou do země a zvolal: „Zas už tu mají něco o tom starém papeži.“ Chlapec se tázal: „Strýčku, kdo pak jest ten starý papež?“ Načež strýc: „Milý hochu, to jest velmi zlý člověk a byl odjakživa zlý.“ Dobromyslný chlapec tázal se dále: „Ale proč pak jej policie nezatkne a nepostaví před soud, když je tak zlý člověk?“ „To není tak snadné,“ odpovídá strýc, „a sice proto, že někteří lidé považují papeže za člověka dobrého. Když ale papeže volají před soud, nechtějí se dostaviti žádní svědkové a proto jej pokaždé musí soud za nevinného prohlásiti.“ Tu se opět otázal chlapec: „A kolik jest těch lidí, kteří považují papeže za dobrého člověka? Je-li pak jich víc než tucet?“ Strýc odvece: „Co? jeden tucet? mylíš se milý hochu. Tu se podívej, co ti napíšu do píska.“ A vzav hůl napsal v píska dlouhé číslo a chlapec četl: „Ach, milý strýčku! to jsou miliony a sice 208,000,000 lidí!“ „Ano,“ tvrdil strýc, „208 milionů lidí má za to, že je papež dobrý člověk.“ — Ku konci článku svého praví spisovatel listu „Atlantic Montly“ tato slova: „Vše co dobrého se v církvi katolické nalezá, potrvá i budoucně a spojí se s tím to, co snad u protestantů dobrého se spatřuje; do roku 1945 může celá Amerika býti katolickou.“

Drobnosti.

* „*Libertà cattolica*“ si dala. — Kdyby jen už těch katolických listů nebylo, které do našeho osvětleného věku bez toho hrubě se nehodí. Takový katolický list každou chvíli vytasí se s nějakou zprávičkou a pobouří krev našich poctivých liberálů, kteří jinak listů takových by sobě nepovšimli, poněvadž jimi z gruntu srdce opovrhují. Tak opovážila se ondy „*Libertà cattolica*“ přinést zprávu o komsi z Neapole, který zakoupiv si statky církevní v náhlé smrti dítěte svého trest s nebe za

tento čin spatřoval a myšlenku tu tak si na mysl bral, že se z toho zbláznil a do domu chorých odvezen býti musil. Tato zpráva přiměla „Svobodu“, která, jak známo, libuje si v logice, ke „skromné otázce“, na koho asi hněval se Bůh, když před nedávnem blesk udeřil do hlavního oltáře v chrámu Vyšehradském? Odpověď na otázku tuto měl by vlastně dáti ten, koho se týče, totiž nešťastný otec v Neapoli. Že však udělení odpovědi této záleží na jeho uzdravení, dovoluje si „Svoboda“ prozatím odpověď tuto dáti sama v ten smysl, že Pán Bůh hněval se asi na vlastenecké kanovníky Vyšehradské, „kteří tam hrob o národ a jeho osvětu velezasloužilé Boženy Němcové nechali až běda zpustnouti.“ Budou tomu asi ti páni kanovníci Vyšehradští, mezi kterými — mimochodem řečeno — nalezájí se muži na poli literatury naší i jinak o osvětu národa velezasloužili a všeobecné úcty požívající, velmi povděční, až dovědí se o nové své povinnosti, totiž že by jim bylo bdíti nad nepustnutím vlasteneckých hrobů na hřbitově Vyšehradském. Měli snad, a my s nimi, až posud za to, že to bylo povinností hrobařovou a pokudby nějaké péče, nějakého nařízení v té věci třeba bylo, že slušelo by lépe na př. vlasteneckým dámám našim, měli snad za to, že jejich povinnosti a zaměstnání jsou prajinakého druhu a tolik času vyžadující, že s těžší dovolují míti dozor nad Vyšehradskými hroby. Nuž myšlili se ti vlastenečtí kanovníci a jsme jim touto radou, aby od dnešního dne nad hroby hřbitova Vyšehradského pilně bděli a kdyby snad jinaké zaměstnání jejich tím trpělo, aby těšili se ubezpečením, že nějaké to nedopatření na jiné straně nevynesé jim aspoň výčitek nevlastenectví. Pro jistotu však radíme, aby si vzali patent na své vlastenectví u „Svobody.“

* *Také ten „Blahověst“ si zase jednou notně dal; vystřelil totiž prvé než naměřil. Kdoby pak nevěděl, co to znamená „vystřeliti, prvé než se naměří,“ tomu služiž na dorozuměnou, že to znamená napsati něco, co je takto samo o sobě zcela rozumné, ale poněvadž se to jistým lidem nelíbí, stává se „nemotorným a nejpapným.“ Na př. kdyby vybavení školy z dozoru církevního a podrobení její dozoru státnímu prokázalo se kdesi nějakým znamenitým účinkem, jakých za dřevnějších časů nebývalo, a člověk, který s odloučením takovým se neshoduje, pověděl by pozoruje účinek tento: Hle kam to odloučení smě-*

ruje, k jakým věcem vede, jaké účinky plodí, jakého ovoce vydává! zajisté rozumným lidem viděl by se výrok tento býti zcela korektním, avšak jiným lidem, ještě rozumnějším, viděl by se „nejpapným a nemotorným vystřelením, prvé než se bylo naměřilo.“ Inu každý se střelení neučil, v čemž nám zajisté přisvědčí ti, kteří také raději než střelením, zabývají se „klackováním“ a také někdy udeří nevědouce, kam to dopadne. Je nám věru milo, že jsou také mezi světskými tak exemplární ničemové, jako mezi „posvěcenými“ a nyní teprv poznáváme v té okolnosti, že jistí pánové takto pravidelně s těmi světskými se nezabývají, nýbrž jen s těmi druhými, velikou přednost a šetrnost, za kterou povděčně děkujeme.

* *České osadě „Nové Praze“ bohdá kněze se dostane. *) Že až posud marně českého kněze se dovolávala osada tato a snad i jiné, toho příčinou vedle „sbírek pro vojsko papežské“ a vedle „aksamitových baldachýnů, zlatého roucha, nádherných povozů, hejna služebného lidu a tučných prebend“ těch duchovních pastýřů mohlo by býti také to, že v Čechách samých kněží není s dostatek, že ve všech čtyřech diecích mnozí faráři na osadách tak rozsáhlých, že s těžší jen anebo naprosto nemohou dostáti všestranné povinnosti své, kaplana marně se dovolávají a konečně snad i ta okolnost poněkud, že vydati se do Ameriky — ať nemluvíme o nutnosti úplného zdraví — přece jen je něco jiného a vyžaduje trochu více rozvahy a odhodlanosti, nežli když někdo v té milé matičce Praze — dobere si tu nenáviděnou hierarchii. Potěšitelné je každým způsobem viděti, jak nyjou ti pánové péčí o ten „věřící“ lid a při tom velmi zábavno, jak obratně zabiti dovedou dvě mouchy jednou ranou umějíce té své uslechtilé péči o ten věřící lid dáti podobu karabáče — na hierarchii.*

* *Dobrá rada. Zvláštní pochoutky a výdatného poučení dostalo se čtenářům „Svobody“ celou řadou „dějepisných“ článků pod názvem: „Církevní sněm Kostnický a mistr Jan Hus.“ Radíme všem těm, kdo se dějepisem buď z povolání anebo z obliby zanášejí a ve vědě této mocný prostředek ku vzdělání a povznesení lidu spatřují, aby neobmeškali z výše naznačeného — sit venia verbo — pojednání poučiti se, jak se dějepisem na lid účinkovati má,*

*) Kněze se jí už dostalo. Viz dopis z Ameriky v č. 18. Red.

jak se látka dějepisná upravití a sloh působiti musí, aby sloužil účelům „populárním.“ Podle toho, mnoho-li snesou z toho, mohou měřiti a posuzovati silu a výbornost své nátury. Také těm doporučujeme ono užitečné čtení, kdo byli sobě obvykli v průběhu každodenního života zaměstnávati mluvící ústrojí své vydáváním těch známých „trochu silnějších výrazů“ a při tom nedostává se jim posavad mistrnosti a dokonalosti. Naleznou názvů, přívlastků, epithet a praedikátů hojnost nad hojnost po svém přání tak trefných a přiměřených, že by se původcem jich slouiti Fallstaff nestyděl. Inu každý, jak umí. Č.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Svazek IV., vydaný 3. července obsahuje pojednání: Mormoni a jejich učení. Materialismus a křesťanství (Dodatky o Darwinismu). V *Kronice* nalezá se obsáhlý a velmi zajímavý životopis † Františka Sušila (od prof. M. Procházky); Provolání ku příspěvkům na Sušilův pomník; Konfesionalní zákony v Rakousku; Daleká pouť bez požehnání; Zpráva o 22. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. V Literárním Oznamovateli uveřejněna jest recenze spisu „Geschichte des Hussitentums“ od Fr. Palackého. Svazek V. vyjde dne 27. srpna.

— Vel. duchovenstvu a katol. vzdělaněcům schvalujeme ku čtení: „*Die Schwarzen und die Rothen*.“ Von Conrad von Bollanden. S heslem „Die Kirche ist eine Macht Gottes, aber keine Magd der Menschen.“ Mainz, Kirchheim 1868. Stran 586. Ličí spůsobem zábavným a velmi poučným provádění nového zákona školského v Bádensku, kteréž nás v této otázce předešlo a ukazuje, co nám nastává.

— „*Národní bibliotéka*.“ Výbor prací čelnějších spisovatelův československých. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobera v Praze. Poukazuje k předběžnému ohlášení tohoto velkolepého podniknutí v čísle 10. těchto listů, přinášíme dnes milou zvěst, že již vyšly první tři sešity v úpravě sličné, ozdobené fotografiemi spisovatelův, jichž práce v sobě obsahují, a sice Čelakovského, Jungmanna a Chmelenského. V sešitu 1. nalezá se Čelakovského „Růže stolistá“ a „Ohlas písní ruských“ (I—IV.); v sešitu 2. Jos. Jungmanna spisy prosaické (o jazyku českém a jiné); v seš. 3. Chmelenského: „Láska Čechova,“ dramatická báseň. Každý sešit čítá 64 stránky a prodává se po 30 kr. Podniknutí toto, jehož provedení a ukončení ke cti sloužití bude

literatuře naší, vyžaduje velkého nákladu a tudíž i vřelého účastenství obecnstva, jehož mu snažně přejeme.

— „*Přírodopis názorný pro školu i dům*.“ Část první: *Motýlové*. Soustavný popis motýlů v střední Evropě, zvláště v Čechách žijících, jakož i housenek a pup jejich se zvláštním vzhledem ku škodě, kterou housenky činí, s vytknutím prostředkův, kterými možno škodu tuto zameziti aneb aspoň umírniti. Ku potřebě učitelův i žákův, polních hospodářův, zahradníkův, lesníkův, sběratelův motýlů a přátel přírodních věd vůbec sepsal Josef *Klika*, profesor přírodních věd na vyšší reálné škole v Pardubicích. Připojen návod ku sbírání a chování housenek i pup, chytání motýlův a ku zřízení a zachování sbírky motýlův, jejich pup, housenek i vaječek. S 12 ryt. a 14 tabulk., obsahujícími obrázky motýlův, bedlivě dle přírody mal. Seš. I. Stran 48 a III. mal. tabulky. Nákl. kněhkupectví I. L. Kobera v Praze 1868. Celé dílo vyjde v 5 sešitech po 36 kr., k sešitu poslednímu bude přidán abecední seznam jmen českých, latinských i německých.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Srb*, Líbeznický farář na odpočinku, v Pyšelicích, 31. ledna;
- P. Viktor Jan *Buschek*, kněz ř. premonstr. a převor v Teplé, 25. února;
- p. Josef *Poppe*, farář v Neugersdorfu v Kladsku, 8. března;
- p. Robert *Spittel*, kapl. v Ullersdorfu v Kladsku, 19. března;
- P. Hroznata *Kasz*, kn. ř. premonstr. v Teplé, 15. dubna;
- p. Martin *Sedláč*, Mirošovský farář na odp. 3. května.

Vyznamenán jest:

- p. Filip *Vobořil*, adm. fary v Třeboraticích, obdržel právo synodalii.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- P. Josef *Cerha*, křiž., za administr. do Starého Knína;
  - P. Jan *Baloun*, křiž., za administr. do Borotic;
  - P. Arnošt *Schmaus*, křižov., za kapl. u sv. Petra v Praze.

Příspěvky na *pomník Sušilův*: Red. 3 zl.; d. p. K. Hušek, děkan v St. Kolíně 2 zl. vp. J. H. v S. 1 zl. — Dopis z Inomosti došel včera, příště. Pp. čtenářům *zábavného* čtení žádostivým činíme známo, že povídku pro „*Blah*.“ chystá vd. p. Jos. *Ehrenberger*, kan. na Vyšehr., jakož i náš milý *Fr. Pravda*.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náti číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedělá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupečů
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Pastýřský list o manželství.

Biskupové církevní provincie České vzkazují kněžím a věřícím diecési svých pozdravení a pozhánání ve jmenu Páně!

Po právu a z povinnosti apoštolského úřadu zajisté přísluší biskupům, aby za zvláštními příčinami také zvláštních poučení a napomenutí věřícím podávali.

Taková příčina zvláštní zavdána biskupům oněmi ustanoveními, jež nedávno prohlášený zákon státní o manželském sňatku katolíků byl přinesl.

Poněvadž stát dle těchto zákonů s manželskými sňatky katolíkův jinak nakládá, než dotud činil, a tudy přezádoucný u tak vážné věci souhlas mezi zákonodárstvím církevním a světským bohužel se ruší: nemůžeme, co vrchní pastýřové, nepozdvihnouti hlasu svého k Vám, abyste v svědomí svém másti se nedali a věděli zároveň, kterak Vám, co údům svaté katolické církve, za přítomných okolností chovati se bude.

Poučení toho zapotřebí tím více, čím vznešenějšího místa manželství, jak ve společnosti lidské, tak v řádu věčné spásy zaujímá, a čím úžeji osudy lidstva s ním sloučeny jsou.

Bůh stvořiv člověka dokončil co Tvůrce dílo své na zemi. V člověku svět tělesný se pojí se světem duchovým. Bůh dal člověku k nesmrtelné duši tělo ze země vzaté a spojiv obě v osobu jednu, ustanovil, aby člověčenstvo na tělesném rozplozování se zakládalo, aby bylo na zemi pokolením, kteréžby, pošeďši z kořene jednoho, tím snadněji také v jednotu duchovou seřaditi se mohlo.

Než právě proto, že člověk nesestává toliko z těla, ale také z duše, dle obrazu Božího stvořený, a rozumem i svobodnou vůlí nadaný: právě proto nemohlo rozplo-

zování se jeho zůstaveno býti onomu způsobu, jakýž spatřujeme u zvířectva, nemajícího ni rozumu ni svobodné vůle. Rozplozování se člověka muselo podřízeno býti zákonu vyššímu, kterýžby důstojnost nesmrtelné duše chránil a trvání i blaho člověčenstva naproti lidské prostopášnosti zabezpečoval.

Tou příčinou učiniv Bůh člověka, muže a ženu učinil je, a spojil oba manželstvím, svazkem nerozlučným, na celý život, aby zvláště duši a srdcem byli jedno, a takový jednoho muže a jedné ženy doživotní nerozlučný svazek požehnal Hospodin Bůh svým zvláštním požehnáním co základ a semeníště člověčenstva.

Toliko k lidem takto spojeným řekl Pán: „Rosťtež a množte se, a naplňte zemi;“ naproti tomu ale všeliké plození mimo sňatek manželský, od Boha ustanovený a dle nejsvětější vůle Jeho zřízený, prohlášeno zákonem Páně za těžké prohřešení se proti Bohu i proti člověčenstvu samému.

A v skutku kdož by nenahlížel, že rozplozování se pokolení lidského jediné pod těmito výminkami člověka jest důstojné? a žeť toliko tímto zákonem zdar a všestranný vývin člověčenstva zaručen? Když muž a žena, srdcem a duší sjednoceni, v pravý životný nerozlučný svazek byli vešli: pak teprve nabývají vzájemného práva k tělesnému obcování, kteréžby bylo bez onoho oprávnění úkonem naprosto zvrácím. V sňatku výhradně nerozlučném jediné možnou se stává ona úplná a bezohledná oddanost, jakouž manželé obapolně k sobě chovají a kteráž, plození nad choutky mrzké tělesnosti stavíc, pokolení znikajícímu, co ovoci manželského spojení, společnou nepřetržitou a k vychování nevyhnutelně potřebnou otcovskou a mateřskou péči a lásku pojišťuje.

Jen tehdy, když lidé, zření své k Bohu

majíce, před Jeho svatým obličejem, dle Jeho zákona a s Jeho požehnáním, svých práv a povinností sobě vědomi jsouce, v manželství vstupují: jen tehdy jest ono sňatkem synů a dcer Božích a dědiců království nebeského důstojným, sňatkem, kterýž štěstí a spásu manželů, i tělesné a duchovní blaho dítek dostatečně zaručuje, a požehnanou kolébkou pokolení lidského, posvátným i posvěcujícím základem společnosti se stává.

Za takovým úmyslem, k takovým účelům Hospodin Bůh manželství v ráji ustanovil, a blaho a požehnání nekonečné bytby z něho světu vyplynuly, kdyby ono ve svém původním zřízení bylo potrvalo.

Než hříchem dědičným a následky z něho pošlými původní Bohem zřízený a požehnaný sňatek manželský svatosti své potratil a během věků od prvotního svého ustanovení naprosto se uchýlil.

Potomstvo prarodičů našich, zejména ono od Kaina pocházející, spustilo se sňatku manželského, jenž toliko jednoho muže a jednu ženu pojiti má, a Lamech byl první, jenž dvě ženy pojal. Z manželství potomků Sethových s potomky Kainovými, z nichž onino pro své smýšlení a pro celý směr života dítkami Božími, tito pak dítkami lidskými v písmě se nazývají; z takovychto, díme, manželství smíšených vzešlo pokolení přímo proti nebi odbojné, kteréž, pustivši uzdy žádostem tělesným, ocitlo se v krátkosti na cestách tou měrou převrácených, že Otcí nebeskému nezbylo prostředku jiného, leč potopy světa, aby pokolení lidské obnovil. Ale také po potopě světa v potomstvu Noemovu hřích záhubně působiti a žádostivost těla podněcovati nepřestával. Vždyť ani praotcové a knížata lidu Israelského nešetřili toho zákona manželství, aby byl toliko jeden muž s jednou ženou spojen. Nerozlučnost sňatku manželského padla a sám Mojžíš, nemoha rozvod manželství pro tvrdost srdce lidu svého úplně zameziti, alespoň obmeziti jej se snažil, nářidiv, aby tak zvaný lístek zapuzení ženě od muže propuštěné napsán a v její ruce dán byl. Takový pak lístek toliko muž ženě dáti práva měl, a dávánoť ho z příčin naprosto ničemných, beze všeho rozhodnutí úředního, toliko dle vůle a rozmaru mužova.

Když ani zákonodárstvím starozákonným, ovšem že nedokonalým, zlo, sňatek manželský podřívající, odstraněno býti nemohlo: kterak asi vyhlíželo to s manželstvím mezi národy pohanskými?

Abychom o prostopášnostech zhýralého lidu na východě pomlčeli, obrátíme zřetel

svůj k oněm starobylým národům, kteří až podnes pro osvětu a vzdělanost svou hlučně se vynášejí, totiž k Řekům a k Římanům. Ve Spartě, předním to městě Řeckém, byla věrnost manželská věcí zholá neznámou, jelikož státu jedině o to činiti bylo, aby se dopídil dětí zdravých a silných, ať již způsobem jakýmkoli. V Athenách, světoslavném městě Řeckém, požíval muž moci téměř neobmezené, aby ženu zapuditi směl. Po celém Řecku považováno ženu za pouhý prostředek k cíli, považováno ji za tvora nižšího, za nezbytné zlo; a neřesti hnusné, s nestoudností po celé Řecké zemi páchané, žalostivé podávají svědectví o hluboké neváznosti k ženě. Postavení poněkud snesitelnějšímu a vážnějšímu těšila se žena u Římanů; ač i tam nalezala se docela v moci mužově. On co pán vládl nad životem jejím i smrtí a v cizoložství postiženou směl a mohl ji na místě zabíti. Ostatně panovalo v pohanském Římě manželství způsobu méně přísného, tak že, svolil-li manžel a otec choti jeho, v každou chvíli rozloučeno býti mohlo. A způsob tento čím dále tím více převládal; tak klesalo manželství hlouběji a hlouběji, až konečně za dnů císařův tak zvkláno a rezerváno jest, že ani pověstné zákony Augusta spomoci nemohly.

Jak smutný a žalostný za poměrů takových byl osud dítek, snadné jest dovítipiti se. Ve Spartě považovány jsou děti za majetek státu, jenž s nimi dle libosti nakládal; jinde zase pokládány jsou za majetek otce, kterýž jich buď přijmouti a sobě ponechat, neb také zapuditi, prodati ano i zabiti mohl. Děti nestvůrné nežádka jsou uškrceny, a novorozenátka bývala začasťe pohozena a tudy osudu nejbídnějšímu zůstavena.

Tak dařilo se bohužel! manželství, to-muto zdroji a počátku člověčenstva, tak dařilo se člověčenstvu samému! Pod vládou hříchu za úpadku čím dále rychlejšího a hlubšího propadlo oboje zkáze a zákonu smrti.

Konečně přiblížila se plnost času, a světu rozervanému, po pomoci jedině možné, po pomoci s hůry žádoucne toužícímu, zavítal Spasitel, aby člověčenstvo od zahynutí zachoval a z hlubokého poklesnutí opět pozvednul.

Mělo-li však obnoveno a pozdviženo býti člověčenstvo, muselo předkem obnoveno a pozdviženo býti manželství.

Již svatá rodina, kteráž Spasitele v lůnu svém chovala, byla přímý opak rodiny pohanské a vznešený pravzor rodiny znova v

Bohu zrozené, a Spasitel sám, jakmile u veřejnosti se ukázal, tím se zanášel, abysňatku manželskému původní jeho důstojnost navrátil. Dříve než učiti počal Spasitel, objevuje se nikoli bez hlubokého zámyslu při svatbě v Káně, aby ji svou přítomností posvětil a prvním divem svým, významnou proměnou vody ve víno, oslavil. On dále v průběhu vyučování svého prvotný zákon Boží jasně a důtklivě znovu oznamuje, že toliko jeden muž s jednou ženou v manželství vstoupiti a v nerozlučném sňatku vytrvati mají. „Což jste nečetli — řekl fariseům — že ten, jenž učinil člověka z počátku, muže a ženu učinil je?“ a řekl: „Protož opustí člověk otce i matku, a přidrží se manželky své, a budou dva v jednom těle. A tak již nebudou dva, ale jedno tělo. A protož, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ Mat. 19, 4—6. I. Kor. 7, 10. 11. Řím. 7, 2.

Ano ještě více Pán a Spasitel náš učinil. Aby tajemné spojení muže se ženou, jímž má býti lidské pokolení zachováno, pod vykupitelský posvěcující svůj vliv zvláštním způsobem postavil: povýšil manželství za svátost, a učinil je obrazem svého vlastního milostiplného zasnoubení s církví, z nížto dítky milostí způsobem duchovním, jako dítky vykoupení z manželství dle těla se rodějí. Takto manželství nadáno milostí obzvláštní, aby neskleslo více, nýbrž aby tím jistěji uchovalo se na oné výši, na kterouž je Kristus postavil, a aby učiněno bylo člověčenstvu zdrojem nekonečného požehnání. (Efez. 5, 22—32.)

Tou měrou strom člověčenstva, jenž větve a ratolesti své po vší zemi rozkládá, Kristem Spasitelem od kořene k životu svěžímu jest obnoven; touž měrou manželství, následkem hříchu hluboce snižené, oděno vznešeností a požehnáním obdařeno, tak sice, že ono ve svém obnovení daleko důstojnějším jest, nežli bylo v ráji za svého prvotního ustanovení.

A co Spasitel tak utěšeně zřídil, nad tím bdí, to opatruje církev Jeho s velikou pečlivostí. Za jejího opatrování dospělo manželství křesťanské již v nejstarších dobách v onen posvátný a spásonosný svazek, jež Tertullian (ad uxorem lib. 2. cap. 9.) tak pěkně líčí, an v unešení volá: „Zajisté nejsme s to, vypsati štěstí manželského sňatku, jenž v církvi uzavřen, nejdražší obětí utvrzen a požehnáním zpečetěn bývá: sňatku, jež andělé prohlašují a Otec nebeský schvaluje.“ Ano toliko pod opatrováním církve zůstalo manželství tím, čím od Krista učiněno jest. Hledíce na země a národy, kte-

rýmž záře křesťanství buď ještě nevzešla, aneb opět zanikla, spatřujeme, že manželství tam až dosud ve stavu žalostivém se nalezá, jsouc důstojnosti své zbaveno. A jestliže u těch, kteří bludným učením svedeni byvše, během času od církve se odtrhli, manželství své jednotnosti nepotratilo: pozbylo nicméně svého svátostného rázu a své nerozlučnosti, kdežto církev katolická, co věrná opatrovnice pokladu sobě svěřeného, uchovala všech oněch vlastností, jichž Pán manželství propůjčil, a kteréž při manželství pro velikou jeho mravnou vznešenost netoliko nezbytně se vyžadují, ale spolu jsou též podmínkou požehnaného ovoce, jež manželství člověčenstvu přináší.

Zajisté sám prospěch toho žádá, aby manželství při církvi zůstalo; ale mnohem více vyžaduje toho posvátný, Bohem samým ustanovený řád.

Apoštol národů, přeutěšeně o manželství mluvě a tajemstvím velikým je nazývaje, připojil následující slova důrazu a významu plná, řka: „*Já ale pravím (tajemství veliké) v Kristu a v církvi.*“ Efez. 5, 22.

Že manželství se zákonem Božím se srovnávati musí, má-li býti manželstvím mravně dovoleným, pravým a požehnaným s hůry zasluhujícím, to tuším příliš očividno jest, než aby kdo odpírali mohl. Zákon však Boží na zemi ohlašuje církev, jižto Spasitel sám důležitou úlohu tuto odevzdal, a aby úloze takové dostačila, neomylností ji obdařil. Tak býti musilo, aby zákon Boží nad všeliký vliv obmezenosti a vášnivosti lidské vyvýšen, světu v čisté úplnosti byl zachován a lidem v známost docela spolehlivou, jasnou a určitou aby uveden byl.

Manželství nového zákona jest dále svátostí. S touto svátostnou důstojností nestojí to tak, aby snad teprv přistoupila k sňatku, jenž byl uzavřen, aneb od něho opět odloučena býti mohla. Manželské spojení věřících nestává se svátostí teprv okolnostmi, nýbrž dle vůle a připojující se milostí Kristovy jest svátostí samo v sobě, tak že v církvi spojení muže a ženy k účelům manželským buď svátostí jest, aneb ani manželstvím není. „Dobro manželské, — praví sv. Augustin (de bono conjugii c. 2. num. 32) — u všech lidí a mezi všemi národy záleží v právu plození dítek a v manželské věrnosti; při lidu však Božím záleží dobro ono spolu také a především ve svátostném posvěcení.“ A ve knize své o víře a skutcích (cap. 7.) též světec dí takto: „Ve městě Božím, na hoře svaté, totiž v církvi, není manželství toliko svazkem, ale spolu také svátostí.“ „Man-

želství," píše Jan Zlatoustý, „jest zajisté tajemstvím nejpodivnějším pro onu svou zvláštní známku, že zasnoubení Krista s církví zobrazuje. Pročež běda oněm, kdož sňatek manželský na pouhou smlouvu trhovou snižují.“ Není zajisté manželství tím, zač doba naše mermomocí vyhlásiti by je chtěla, totiž holou smlouvou, a sice již proto ne, poněvadž jím duše se spojují a osobnosti sobě na vzájem se oddávají. Ano manželství není pouhou smlouvou, nýbrž sňatkem, jak již staří Otcové církevní dosvědčili; a jestliže sami pohané manželství pro utvrzení jeho co sňatek svým náboženstvím posvěcovali; pak zajisté manželství křesťanské tím méně za smlouvu pokládati lze, an je Spasitel sám za svátost povýšil. „Kdožby řekl, že manželství právě a vlastně jednou ze sedmi svátostí evangelického zákona a od Krista ustanoveno není, a že jest nálezem lidským, aniž jaké milosti propůjčuje: ten z církve buď vyobcován.“ Tak učí sv. sněm Tridentský (sess. 24. can. 1 sacr. matr.). Stanoviti však podmínky, za kterýchž svátost se uděluje a dovoleným a důstojným způsobem se přijímá: toť zjevně přísluší toliko církvi jakožto od Krista Pána ustanovené správkyni tajemství Božích.

Konečně Spasitel, jemuž jest dána veliká moc na nebi i na zemi, odevzdal církvi také svůj úřad královský s rozkazem a s mocí, aby lidstvo, z vody a z Ducha svatého znovu zrozené, na cestě věčného spasení svými zákony řídila. A býti poslušnými zákonů církevních tím více věřícím náleží, ješto zákony ty ve jménu Ježíše Krista se dávají a nemají účelu jiného, leč aby Božímu zákonu ku všestranné platnosti a k věrnému ostrihání napomáhaly, a se strany druhé, aby duchovní blaho člověčenstva šířily. „Cožkoli svázete na zemi,“ — řekl Pán apoštolům svým — „bude svázáno i na nebi: a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. 18, 18.) Mocí takové, od Pána sobě propůjčené, užíla církev také v předúležitém oboru manželství, a svými zákony, ješto některých sňatků naprosto nepřipouštějí, a jiných toliko pod výminkami připouštějí, obstavila manželství jako hrází, aby ono, před návaem bezohledných vášní chráněno, tím jistěji přinášelo to duchovní a tělesné pozebnání, jakéhož dle ustanovení svého přinášeti má.

Zdali církev, hledíc k manželství, bezprostředný zákon Boží ohlašuje aneb následkem moci sobě propůjčené týž zákon Boží svými vlastními ustanoveními doplňuje a podporuje: jest a zůstává jednotejno.

Církevní zákony manželské chovají platnost samy v sobě, a sice bez ohledu na to, zdali od státu přijaty jsou čili nic. Ovšem i stát má svoji účast při manželství; onoť státu věcí lhostejnou býti nemůže, poněvadž z něho svých občanů, jako církev svých údů nabývá. Tuť arci konečně věc na tom závisí, jak stát sám se rozhodne, zdali totiž zákonodárství manželské výhradně církvi ponechati, neb zákony svoje s církevními společně sjednotiti, anebo na svém území svoje vlastní zákony manželské ustanoviti chce neb nechce; a jaká tu vlastně státu povinnost, a jaký jeho prospěch: toho zevrubněji rozebíráti nehodláme. Tolik ale nepopíratelno jest, že zákony církevní pro údy církve nenabývají platnosti snad teprve tím, když od státu uznání došly; jakož naopak platnosti nepozbývají, kdyby jich od státu i šetřeno nebylo. Nikoli od státu, nýbrž od Boha přijala církev rozkaz a moc, aby manželství svými zákony spravovala; a co Bůh ustanovil, zůstává platné, ať již zákonodárství světské jakkoli naproti tomu si počíná.

Před Bohem a ve svědomí toliko ono pohlavní spojení jest pravým, platným a zákonitým manželstvím, jest svátostí a sňatkem všemi vlastnostmi, jichž dle vůle Boží při manželství býti má, nadaným a obdařeným, kteréž pod výminkami, od církve ustanovenými, uzavíráno bývá.

Stát nemůže zajisté žádnému pohlavnímu spojení propůjčiti platnosti jiné, leč platnosti státní, totiž platnosti před vlastním soudem svým. Byť by tedy stát to neb ono pohlavní spojení se své strany za manželství uznával, a státních nebo-li občanských práv manželských účastným je učinil: však platnosti církevní a všeho, co s touto nerozlučně jest spojeno, toliko církev propůjčiti může, a sice jen tehdy, když ono spojení pohlavní vyhovuje zákonu Božímu i zákonu církevnímu, kterýž údy církve za všech poměrů a okolností víze. A podobně, kdyby stát to neb ono pohlavní spojení za zrušené prohlásil, aneb k odloučení od stolu a od lože povolení dal: platí rozsudek státu toliko před soudnou stolicí státní. Mravné oprávněnosti na rozvod neb odloučení, oprávněnosti před Bohem a u svědomí nesmí, nemůže katolík čerpati od jinud, leč z rozsudku církve, jejižto právomocnost manželství dle katolického přesvědčení a mocí ustanovení Božího podléhá. „Kdyby někdo řekl,“ tak učí opět sv. sněm Tridentský (sess. 24. can. 12. sacr. matr.), „že zá-

ležitosti manželské před církevního soudce nepřislušejí: ten budiž v klatbě.“

Ačkoli tedy zákonodárství světské svým nejnovějším zákonem státním naproti onomu, svatou Stolicí stvrzenému zákonodárství od roku 1855 zjinačeno jest: nicméně v povinnostech, údům církve příslušících, praničeho nezměnilo a nezjinačilo. Dávajíce co císařovo císaři, mají ovšem věřící, jakožto občané státní, podmínek manželského zasnoubení od státu vytknutých naplniti, aby tudy státních nebo-li občanských práv sňatku svému vyzískali; vedle toho však jest se jim nyní jako dříve držeti církve a soudů církevních, aby spolu zákonu Božímu a svému svědomí dosti učinili. Kde však za přítomného sporu mezi zákonodárstvím církevním a světským stát dovolení k sňatku, k rozvodu neb k odloučení dává, ana církev svého svolení nedává aneb dokonce odepřítí je musí: tam nastává věřícím povinnost, povolení od světských úřadů daného jednoduše neupotřebiti, nýbrž zákonem církevním a rozsudkem duchovní vrchnosti se spravovati. Kdo jináče by sobě počínal, kdo, nalézaje se v manželství církevně platném, rozsudek na rozvod neb odloučení od soudce světského vynešený by přijal, neb v případě, kdež manželství církevně platné možným není, by přestal na tak zvaném občanském manželství, kteréž ale před Bohem a u svědomí manželstvím není, ten vinen bude hříchem těžkým. Kdyby pak ve svém hříchu pokračoval a od něho pustiti nechtěl, stane se neschopným rozhrěšení ve svaté zpovědi, a bude tedy od stolu Páně vyloučen; a kdyby konečně přese všechna napomínání církve při své myslí převrácené a ve svém pohoršlivém spojení setrval: tož sám sebe vylučuje z církve, an jejího učení neslyší a jejích zákonů nedbá; a musel by konečně zcela a úplně vyloučen a vyobcován býti dle slov Spasitele řkoucího: „Kdo církve neslyší, budiž vám jako pohan a publikán.“

Vše toto jest patrné a jasno a Vám, jenž ve světle svaté katolické víry chodíte, snadně pochopitelné: pročž úplně k Vám důvěru chováme, že se nejnovějším zákonem státním o manželství ve svém zdravém úsudku myliti a u věrnosti své k církvi zviklati nedáte. Neboť co na přístě před státem platné bude, tomu zajisté na poli církevním platnosti přičítati a zákonů státních výše, než dokud sahati mají, ceniti nesmíte. Předpisů církevních zajisté budete šetřiti i tam, kde stát toho nežadá a Vás k tomu nepřidržuje, ano kde bez vyplnění

těchže předpisů občanská práva propůjčuje, ač jiných a sice vyšších práv propůjčiti s to není. Tou příčinou jistojistě neopomenete, k svým zamýšleným sňatkům manželským, ježto tak předůležité jsou, náboženského požehnání vyhledávati. Vždyť sami pohané, kdež o pevnější a opravdovější závazky jim činiti bylo, požehnání náboženského dosíci hleděli, avšak církev požehnání svého uděliti nemůže, leč sňatkům, kteréž po jejím zákonu uzavřeny jsou.

Nedejte sobě namluviti, že nejnovějším zákonem státním pouze dřevnější zákony manželské, jakých před rokem 1855 stávalo, znovu zavedeny jsou. Není tomu za jedno úplně tak, ježto za těch dřevnějších dob naprosto ničeho nevědělo se o manželství občanském, kteréž oprávniti má k poměrům, jež po názoru katolickém jsou hříšné. Dále nepocházejí ony dřevnější zákony manželské z doby staré, právě katolické, nýbrž z konce předešlého století, kdež pod vlivem nevěry, osvětou se honosící, vyvinul se směr zcela proticírkevní, za kteréhož církev od státu, všemohoucím se býti domnívajícího, velké křivdy a násilí utrpěla. Avšak i tehdy platilo, co platí dotud. Sňatky katolíků, nebyvší dle ustanovení církevních uzavřeny, pravými a skutečnými sňatky manželskými nebyly, a uzavřeno-li kde sňatků takových, musely, dokud možno, teprv doplňkem na řádné sňatky manželské upraveny býti. Ostatně již tehdy pocítován příkrý odpor, v jakémž zákony ony naproti církvi se nalezaly, a následkem upřímné nábožnosti panovníků Rakouských učiněno mnoho, aby též odpor ve skutečném životě oslaben byl a zmírněn. Právě to neutěšené, traplivé, oněmi zákony přivoděné postavení bylo hlavním důvodem, že k tomu účelu, aby všecken odpor na dobro byl odstraněn, již dlouho před rokem 1855 pomýšlelo se na opětné s církví sjednocení, kteréž po mnohaletých přípravách onou tak velice zneužívanou úmluvou s apoštolskou Stolicí konečně v skutek jest uvedeno. Tím, že k dřevnějším oněm zákonům, jakých před rokem 1855 stávalo, poznovu se sahá, spácháno zpátečnictví, kteréž s vychváleným pokrokem nynější doby nikterak se nesrovnává, o němž naopak důvodně se obávati musíme, že naplodí zlořádů podobných oněm, jimžto úmluvou s apoštolskou Stolicí uzavřenou ujíti se chtělo.

Tou úmluvou vzhledem k manželství není učiněno zajisté více, leč, že také v Rakousku se strany vlády znova uznáno bylo nezadatelné právo církve, právo, kteréž jí

co zvěstovatelce zákona Božího, co rozdavače svatých svátostí, co zákonodárkyni věřících přísluší; právo, jež spolu jest základem a zdrojem spasitelného vlivu, jakéhož církev na manželství měla vždy a má dotud: právo, s nímžto odůvodněné požadavky státu velmi dobře se snášejí, a také skutečně snášely.

Tohoto práva, kteréhož nikoli teprv onou úmluvou, ale od samého Krista Pána nabyla, církev nikdy a nikde vzdáti se nemůže, ale vsady a vezdy jeho sobě osobiti musí. Právo to zůstává církvi, byť by i stát je neuznával. Stát je církvi nedal, stát je církvi také odejmouti nemůže; a tudy právo ono zůstane církvi navždy a zavazuje věřících i tehdy, když stát pro svůj obor vydává zákonů zvláštních, jimiž záležitosti manželské, jak dalece se ho týkají, dle svého způsobu upravití hledí.

Pročež, rozmilí v Kristu! držte se pevně toho přesvědčení, že pohlavní spojení věřících toliko skrze spolupůsobení církve se stává pravým a pravdivým, vůli Boží vyhovujícím, milostí Kristovou posvěceným a nerozlučným sňatkem manželským, a žeby bez onoho spolupůsobení před Bohem a ve svědomí nebylo leč zkázonosným a hříšným poměrem, třeba je moc státní se své strany dovolovala. Držte se pevně toho přesvědčení, že manželství co do svazku jen tehdy rozvedeno bývá, když je církev za zrušené prohlásila, a že odloučení od stolu a lože toliko tenkrát dovoleno jest, když církev k tomu plnomocenství své udělila, jelikož státní moc může sice uděliti zevnější oprávněnost, nikoli však oprávněnost vnitřní před Bohem a ve svědomí vízící. Nezapomente, že veliký Apoštol národů o manželství pověděl takto: „*Tajemství to jest veliké, ale já pravím v Kristu a v Církvi.*“ Jen na oněch sňatcích, ježto dle ustanovení církve Kristovy se zavírají a zachovávají, spočívati může požehnání Boží, jehož manželství tak velice jest potřebno. Toto všem katolíkům společně přesvědčení dávejte na jevo svým jednáním a vyznávejte i v tomto ohledu jak slovy tak skutky pevně a věrně víru svoji svatou, jejímžto původcem a dokonavatelem jest Ježíš Kristus. Podle víry této křesťané prvních věků své sňatky zavírali a zachovávali; oni takto uprostřed mravní hniloby pohanstva manželství křesťanskému průchodu zjednali, a dostihše obnovení rodiny, tudy i znovuzrození člověčenstva přivodili a na pevném základě postavili. Manželství v Kristu a církvi neoblomně věrnými zůstali také křesťané věků pozdějších, a svoji

věrností zachránili svátost manželství za všech bouří, ježto ji během věků zprzniti hrozily. Podobně i Vy, držíce pevně k zákonům církevním, požehnání křesťanského manželství nejen sami sobě pojistíte, ale nad to za času, jenž posvátnými základy člověčenstva tak mocně otřásá, totéž požehnání svojí věrností také příštím pokolením dochováte.

Dáno ve svátek narození sv. Jana Křtitele dne 24. června 1868.

Bedřich, kardinál, kníže arcibiskup Pražský.
Karel Boromejský, biskup Kralohradecký.
Jan Valerian, biskup Budějovický.
Augustin Pavel, biskup Litoměřický.

Svatý kříž.

Za šumivým borem
na okrouhlé stráni,
kam slunečko poslední
paprsky své sklání,
vetchý strní vzhůru kříž.

Ach, co jest ti, srdce,
že v to místo zfráš,
z něho tajuplný klid
pro duši obíráš?

Jest tam vsazen Kristův kříž.

Poznej, bratře milý,
žeš jen poutník zemský; —
v nadehvězdne krajíně
že stan tvůj nebeský:
tak tě učí věrně kříž.

Pokynutím Páně
čist buď duši, tělem;
bys i v sboru nebeských
zapěl v chóru celém:
„Pochválen buď svatý kříž!“

Fr. Šm.

Bůh jedin, jenž ukáji srdce tvé.

Miluj Boha, jeho miluj jen,
nikdy nebudeš pak samotén.
Z téhož Ducha Velikého
pochodí, co vznešeného.
Marně duše lidská vzdychá
a po stejné duši touží,
ať se v stejném srdci zhrouží,
hluboký přec bol ji píchá.
Co ti rovno, — dobře suď —
nikdy srdce neukojí;
stálou tvoji snahou buď,
k Bohu kráčet v tomto boji.
Nebo jestli nemiluješ
Toho Ducha Nejčistšího:
věčně toužit, plakat budeš,
z bolu padat do většího. —

Přel. B. Hkl.

D O P I S Y.

Z Prahy, dne 13. července 1868.

(Pouť na Levý Hradec.)

Jako již po více let, těšila se i letošní pouť na Levý Hradec opět valnému účastenství. Po ranních službách Božích u hrobu sv. Ludmily mučednice a patronky země České v chrámu Páně u sv. Jiří vyšli jsme k 6. hodině v krásném pořádku na naši zamilovanou pouť k místu pro nás katolické Čechy veledůležitému, neboť tam otcové naši dle svědectví historie první chrám křesťanský vystavěli. Nábožné zpěvy propěvující střídavě s modlitbami přišli jsme k 9 h. do Roztok, kde nám vel. p. administrator Jakub Švehla vyšel vstříc, spolu po cestě z Roztok k Levému Hradci nahoru nás doprovázejí. Tam jsme vystoupili k 10. hodině, a hned počal v. p. František Mašek, kaplan od sv. Havla, jenž s námi tu celou pouť konal, kázati, obrav si za předmět svého posvátného rozjímání, kterak pravá obnova mravní, po níž tak často hlasy se ozývají, se může díti jen v duchu náboženství našeho božského zakladatele Pána Ježíše, vybízeli na konci k věrnosti a lásce k naší sv. Církvi, do níž jsme sv. bratřími solunskými Cyrilem a Methodějem uvedeni byli a spolu k věrnosti a lásce našeho národu, jemuž především zapotřebí křesťansko-bratrské lásky. *) Po kázání sloužil mši sv. veled. p. kan. Bradáč s asistencí vel. p. administratora a vel. p. kaplana Lidmanského. Odpůldne jsme měli po 3. hod. požehnání, po němž jsme k 8 hod. večer do Prahy přišli a v zrcadlové kapli, shromážděti to naší katolické jednoty, po krátkém poděkování Pánu Bohu jsme se rozešli. Můžeme říci, že pořádek byl po celé cestě krásný a že se nám letošního roku pouť naše velmi dobře zdařila. O kéž by ty posvátné city v nás vzbuzené nebyly jen na kratinkou chvíli, nýbrž po celý život působící.

F. Š.

Od Kyšperka, na den Navštíví. P. Marie 1868.

(Svatojanská pouť a — divadelní slavnost.)

Z mého okolí bylo množství poutníků v Praze o sv. Janě a množství vrátilo se jich domů — nespokojených. Všichni šli s tím předsevzetím, že dopoledne vzdají

čest Bohu a dopoledne že s chutí se účastní v národní slavnosti při kladení základního kamene k národnímu divadlu. Než, nastojte, vypravovali jednohlasně, my musili jako přikovaní stát v ulici, ani jsme se nemohli hnout, a to právě v tu dobu, když jsme brob sv. Jana navštívit, a mši sv. a kázání, jak jsme se doma těšili, slyšeti chtěli. I mrzeli jsme se na to a neuspokojila nás pranic slavnost ta. Vždyť pak již katechismus nás učí, že se v neděli a ve svátek takové zaměstnání a kratochvíle zapovídají, které se svatostí dne svátečního buď se nersovnávají, neb svěcení jeho překážejí aneb od služeb Božích nás odtrhují. Bylo to divadlo, ale žádná pobožnost. Tak soudí venkovský rozum. A nad to ne jeden ví, jak mnohdykrát na divadlech osoby, ústavy a výkony náboženské za terč posměchu slouží, čímž se mravy nejen nezušlechťí, ale kazí.

Nebylo to lidu lhostejno, že to bylo ráno a v čas hlavních služeb Božích. Všecky věci mají svůj čas. Škoda, že se zapomnělo při pořádání této národní slavnosti na biblické toto učení a na onu známou prpověď: S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo; nebo na požehnání Božím všecko záleží. A co dí sv. Pavel 1 Kor. 10, 31—33. „Buďte že jíte nebo pijete nebo cožkoli jiného činíte, všecko k slávě Boží činite. Bez úrazu buďte židům, i pohanům i církvi Boží jakož i já ve všem líbiti se snažím všechněm, nehledaje toho, což jest mně užitečného, ale co mnohým, aby spaseni byli. Jaký díl věřícího s nevěřícím, jaké srovnání chrámu Božího s modlami?“ II. Kor. 6, 15, 16. Ovšem naplnilo se, co povědíno jest u sv. Matouše 6, 24. „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti, nebo zajisté jednoho strpí a druhým pohrdne.“

J. Št. K.

V městě Kladsku dne 1. července 1868

(Visitační cesta J. Emin, p. kardinála arcibiskupa.)

Dne 27. června opustil nás nejdůst. pán kardinál kníže-arcibiskup Bedřich ze Schwarzenbergu ubíraje se dále na apoštolské cestě své po hrabství Kladském. Posud se všeliké srdce chvěje radostí nad tou obzvláštní láskou, s jakouž přijímal důkazy úcty a oddanosti, jichž mu všude a ode všech jako otci od dítek na jevo dáváno. Pohlížejíce na tu cestu, kterou již vykonal, musíme vyznati, že se podobá pochodu vítězoslavnému. Tot patrno i ze zpráv listů, od kterých katolíci lichocení obávají se či očekávají nesmějí. Tak praví Slezské Noviny v č. 277 o jeho vjezdu do hrabství Kladského v *Mittelwalde*. Na náměstí před

*) Spolu nás nemálo těšilo, že vybidl kazatel k zbožné zpomínce na muže o naší sv. Církvi velezasloužilého, horlivého kněze a upřímného národovce, jehož Prozřetelnost Boží letos od nás odvolala, na věhlasného a milovaného Františka Sušila.

zámek hraběte z Althannu a na hořejším městě byly zřízeny slavnostné brány, bohatě ozdobené prapory a nápisy, a domy kol kolem byly rovněž okrášlené zelením a květinovými věnci. U slavnostné brány na náměstí shromáždili se k uvítání velevezácného hosta zemští stavové hrabství Kladského s říditelem svob. pánem z Zedlitz-Neukirchu v čele, královští, městští a hraběcí Althanští úředníci a místní i vůkolní duchovenstvo s staříčkým král. velkoděkanem a kn. arcib. vikářem Ludwigem v slavnostním rouchu. Čekali tu dlouho. Neboť nejdůst. p. kardinál přicházející od Ústí nad Orlicí musel sobě za příčinou stavby silnice 1½ míle zajetí, čímž se stalo, že byv na hranicích země král. přednostou kraje uvítán a provázen teprv v 8¾ h. u večer vjel do města vkusně ozdobeného. U slavnostního oblouku na náměstí vystoupil z vozu, vřele jsa vítán promluvou měšťanosty, načež průvod za školní mládeží a 30 bíle oděnými dívkami, které ozdobené byly barvami kníž. rodu Schwarzenbergův, pohyboval se do chrámu Páně. Zde vykonal nejdůst. p. kardinál krátkou modlitbu a p. farář Löffler udělil požehnání, načež se J. Eminence slavnostní branou odebral do zámku, kdež se jemu představili zemští stavové a úřady. Nazejtří, 14. června, v neděli Božího Těla přišel nejdůst. p. kardinál v průvodu duchovenstva ze zámku do kostela lidem přeplněného, kdežto udělil apoštolské požehnání vstoupil na kazatelnu a jal se mluvit o evangeliu té neděle k velkému povzbuzení a poučení všech přítomných. Po té měl průvodce jeho kanovník Würfel zpívanou mši sv., načež J. Eminence u prostřed četného duchovenstva sám vedl slavný průvod Božího Těla po náměstí ke čtyřem oltářům, — událost to, na kterou obyvatelstvo zdejší nezapomene nikdy. V nepřehledné řadě pohyboval se velikolepý průvod, v jehož čele kráčela společenstva s prapory, loubím z chvojí a zelení vkusně zřízeným za hlaholu všech zvónů a při zvucích kostelní hudby a ukončil se po návratu do farního chrámu chvalozpěvem Te Deum. K obědu byli do zámku pozváni přednostové úřadů a přítomné tu duchovenstvo. Odpoledne od 2—6 hodin uděloval J. Em. p. kardinál svátost biřmování 1200 biřmovanců obojího pohlaví, mezi nimiž i mnoho osob dospělých se našlo. Večer uspořádán na počest knížeti církevnímu zdejší spolek zpěvácký průvod s barevnými svítilnami a přednesl zdařile několik zpěvů, což pochvalně přijato bylo.

Zatím bylo co nejskvěleji osvětleno celé město, v kterémžto osvětlení nade vše vynikala co nejvskusněji ozářená socha Marie Panny na náměstí. Nejdůst. p. kardinál prokázal obyvatelstvu tu čest, že jda procházkou po náměstí na osvětlení se podíval. Ráno pak o 7½ h. odejel provázen blahopřáním zdejšího obyvatelstva dále do Schönfeldu a Ebersdorfu.

O pobytu J. Eminence v *Habelschwerdtu* píše „Gebirgsbote“ v č. 25. takto: V úterý (16. června) zavítal sem J. Em. nejdůst. p. kardinál. Vůkolní statkáři vyjeli J. Eminenci koňmo vstříc až do Wölfelsdorfu, odkudž mu do města Habelschwerdtu byli čestnou stráží a průvodem. U první slavnostné brány blíž mostu očekávali knížete církevního magistrát, zastupitelstvo města, sbor střelecký, spolek tovaryšský, dělnický a mnoho přespólních. Uvítán krátkou řečí p. měšťanosty vystoupil z vozu a šel odtud dále pěšky v pravo a v levo žehnaje shromážděnému lidu. U druhého oblouku slavnostního blíž Kladské brány stálo duchovenstvo s mládeží a učitelstvem, přednosta a stavové kraje a. j. Odtud postupoval průvod ulicemi bohatě ozdobenými zelením a věnci k chrámu Páně, před nímž třetí brána stála. Po předepsaných modlitbách a sv. požehnání odebral se J. Em. do fary, kdež přijal poklonu všech hodnostův. Nejdůst. p. kardinál sloužil denně již v 5 h. ráno mši sv. a v úterý i ve středu měl v 8 h. kázání, načež uděloval svátost sv. biřmování, kterou zde asi 5000 osob přijalo. Ve středu u večer uspořádala kapella ostrostřelecká vznešenému hostu zastaveníčko, po kterémž následovalo co nejskvělejší osvětlení města. Ve čtvrtek zařídil katol. spolek tovaryšův a spolek zpěvácký průvod s pochodněmi a zastaveníčko. V pátek odpoledne navštívil J. Emin. kr. nemocnici, měst. špitál a dům jednoty tovaryšův, kdež jméno své do knihy zapsal. Přívětivost vznešeného knížete velebí tu nadšeně jedenkaždý. Stůj zde, co se tu přihodilo. Jistí manželé z Weissbrodu mají 10letého jedináčka, kterýž jim svou pilností velikou radost působil, avšak jednou jda ze školy nešťastně upadl a od té doby churaví. Přece však chtěl též přijmouti sv. biřmování; byl přiveden do chrámu Páně, nemohl však v té tísní dlouho vydržeti, pročež rodiče jeho prosili, aby p. kardinál na to upozorněn byl, kterýž o tom zpraven hned vykonal příslušné modlitby nad churavým chlapcem zvlášť a uděliv mu sv. biřmování propustil jej a rodiče jeho řka:

Ty jsi nemocen a nemůžeš čekat; kéžby i bolesti tvoje brzo přestaly. Podobně učinil s jedním nemocným děvčetem. Při obědě ve středu, k němuž přední mužové města pozváni byli, pronesl J. Em. připítek, jímž blaho přál milému hrabství a jeho milému obyvatelstvu.

V Kladsku vycházející „Gebirgszeitung“, kteráž pokroku holduje, přinesla nicméně též o pobytu J. Eminence v tomto městě následující zprávu: Včera 21. června před 8. hod. ranní přijel nejdůst. p. kardinál arcibiskup Pražský za slavného vyzvání do našeho města. Tlupa jezdců očekávala téhož knížete v Neulandu, odkudž jednoduchý dvojsprežný povoz provodili až na koňské náměstí, kdež u vkusné brány slavnostně stáli městští střelci a za nimi dále v řadách až do zelené ulice rozliční spolkové. J. Eminence udíleje požehnání v pravo i v levo shromážděnému lidstvu jel krokem ulicemi věnci a zelením slavnostně ozdobenými, při čemž vůbec litováno, že polokrytý kočár překážel přemnohým, aby popatření mohli v tvář knížete církevního. U slavnostné brány na zelené ulici při vchodu do ulice seminářské uvítali p. kardinála magistrát, zastupitelstvo města a přednostové úřadů civilních i vojenských, u portálu pak kollegia duchovenstvo zdejší a vůkolní. Odtud hnul se velkolepý průvod za řadou bíle oděných družic do chrámu Páně, jehož vchod v slavnostnou bránu byl proměněn. Po modlitbách a uděleném požehnání měl nejdůst. pan kardinál kázání a sloužil mši sv., načež hned započalo udělování sv. birmování dospělým osady Kladské v ten způsob, že, poněvadž množství věřících z blízka i z dále sem přišedších v kostele místa nenalezlo, nejprve svátost tuto přijali birmovanci pohlaví mužského, a když tyto chrám byli opustili, birmovanci pohlaví ženského, což až do 4 h. odpoledne trvalo. Večer v 9 hod. uspořádalo měšťanstvo ku počtě vrchního pastýře svého průvod s pochodněmi, v němž neseno několik set různobarevných lampionů, což rozkošný pohled poskytovalo. Zatím rozšířily též dva ohromné plameny plynové po náměstí před farním domem, kdež J. Eminence sídlil, světlo téměř denní a zpěvácký spolek, sesflen jsa ochotníky a žáky zdejšího gymnasia, přednesl kantátu k tomuto účelu zvlášť složenou, kterouž ve skvostné vazbě slavnostní výbor J. Eminenci podal. Vojenská kapela hrála několik skladeb a v přestávkách zapěli spojení zpěváci žalm od Schnabla a Beethovenovo Maestoso. J. Em. p. kardinál

odměnil zpěv i zdařilou hudbu častou pochvalou. Když byl ještě člen výboru povolal „slávu“, kteréžto provolání v shromážděných zástupech došlo tisíceřehó ohlasu, poděkoval se kníže několika slovy a vzdálil se. Nazejtří d. 22. června sloužil časné ráno mši svatou a v 9 h. vstoupil na kazatelnu; v řeči dojemné a vůbec srozumitelné mluvil o čtvrtém přikázání Božím. Vložil poměr dítek k rodičům a podstatu svátosti birmování. Následovala mše sv. a po té uděloval J. Em. sv. birmování mládeži školní obojího pohlaví a žákům gymnasiálním; odpoledne pak asi 400 vojáků zdejší obsádky. Byla to jedna z nejslavnějších dob, když tyto vojiny nejdůst. p. kardinál po sv. birmování oslovil řečí uchvacující, napomínaje jich ku křesť. poslušnosti, věrnosti a statečnosti. Z očí vojínů, nyní též za bojovníky Kristovy pomazaných, plála radost a svaté nadšení. Večer bylo téměř všeobecné osvětlení města, jehož ulicemi se p. kardinál až do 10 h. procházel.

V poslední den pobytu svého v městě Kladsku navštívil J. Em. p. kardinál také nemocnici v Scheibe a městský špitál a na obou místech birmoval též několik osob. Odjezd děl se rovně slavným způsobem jako příjezd. J. Em. byl nad míru laskav. U večer před odjezdem uspořádala ještě hudba vojenská na žádost a rozkaz pluku zastaveníčko na rozloučenou.

V básni výše zpomenuté a J. Eminenci v skvostné vazbě podané nalezájí se slova: „An Arnesti stillem Grabe — huldigen wir Dir tief gerührt, — Fürst! geschmückt mit jenem Stabe, — den Arnestus einst geführt!“ Čtenářům listů těchto jest povědomo, že ve farním chrámě v městě Kladsku před milostným obrazem Rodičky Boží, kterýž se na hlavním oltáři nachází, odpočívá Arnošt z Pardubic, první arcibiskup Pražský (1344—1364). Jeho náhrobek již sešlý a rozdrobený bude za nedlouho nahrazen jiným z karárského mramoru, jenž představuje téhož arcibiskupa, an kleče se modlí. Tímto Arnoštem a jeho nástupcem v církvi spojeno jest posud Kladsko s Čechy. —r—

Z Inomosti v Tyrolsku dne 30. června 1886.

(Zprávy z theolog. konviktu.)

Od té doby, co jsem poprvé v těchto listech o kněžských prvinách jednoho z našich zde studujících se zmínil, slavili v hlavním městě země Tyrolské jini 2 krajané naši první obět mše sv. a sice 12. května 1867 vel. p. P. Cyrill Židek, kněz řádu praemonstr. z Nové Říše na Moravě,

a 21. června t. r. vel. p. P. Ludolf Pejčoch, téhož řádu ze Želiva v Čechách. Prvnější vysvěcen byl na kněžství v Řezně 5. května 1867, druhý v Brixenu 14. června t. r. S tímto zároveň vysvěceni byli 2 Serviti zdejšího kláštera sluhů B. P. M. a 4 jiní konviktoři, z nichž jeden byl Minorita z Ameriky (diecése Filadelfické), druhý Tyrolák z Bozena č. Bolzana (diec. Trident-ské), třetí Slovak z Rožmberka v Uhrách (diec. Spišské) a čtvrtý hr. Stolberg-Stolberg z Vratislavi. K ordinaci posledního přibyli do Brixenu z Říma schválně jeho 2 bratrance, hr. Stolbergové, papežští zuavové a hr. Schmiesing-Kerssenbrock, důstojník v témž vojště, jehož starší bratr Bedřich před velikonočními t. r. do zdejšího bohosl. konviktu vstoupil. *) Všichni 3 nás též v konviktě v malebném zuavském stejnokroji navštívili.

Prvotiny kněžské slavil P. Ludolf Pejčoch v kostele „u Tří Svátých“ vně i vnitř chvojím a věnci sličně ozdobeném. Byla to neděle zasvěcená Božskému Srdci Páně, kterýžto svátek v Tyrolsku dle dekretu S. R. C. z dne 23. listopadu 1769, tu neděli po oktávě Božského Těla s obzvláštní úctou (dupl. I. cl.) se slaví. Zsvětílit se Tyrolčané ku konci minulého století, když jim od francouzských vojsk z jihu na ně se valících nebezpečí hrozilo, tomuto nejsv. Srdci zvláštním slibem, že mu zůstanou věrni a vděční přes všechna osočování a rouhání, jakými od josefinistů, zejména pověstného Wittoly, tehdaž redaktora Vídeňských církv. novin (Wienerische Kirchenzeitung) pobožnost ta pronásledována byla. Statečný čin zbožného lidu potvrzen volky nevolky od tehdejší vlády obligátním tehda „cís. král. dvorním dekretem“ daným dne 10. listop. 1769. **) Toho tedy památného dne, který trefně značí povahu a ráz zdejších horalů, slavil dotčený p. primiciant obklopen krajany svými z Čech, Moravy a ze Slovenska a více než 80 bíle oděnými družičkami a lidem kostel téměř přeplňujícím, ke cti téhož přelaskavého Srdce Páně první sv. obět, na niž milá upomínka provázeti jej bude do jista i do drahé vlasti.

Na ten den slavil též kněz Slovák p.

Belopotocký z Rožmberka v akademickém kostele první mši sv., a že konvikt náš a zřízená v něm „jednota kněží“ (bývalých i nynějších konviktorů) milostivě ochráně Božského Srdce Ježíšova poručena jest, dále pak, že letos na ten den připadl též svátek sv. Aloisia, patrona studujících, jednoho z nejmilostnějších „přátel Božích“, které Tovaryšstvo Ježíšovo, jehož správě konvikt svěřen jest, církvi vypěstilo, a konečně že právě toho dne slavil náš důst. P. Regens čtyřicáté narozeniny, byl to do jista krásný, utěšený den, ten 21. červen.

Bohoslovců bylo letos počátkem školního roku na zdejších vysokých školách 203, z těch 100 tuzemců, 103 z cizozemska, 123 světstí (z 29 diecése) a 8 řeholníků; kněží dohromady 18. Konviktorů bylo 97, z nichž 3 odbyli si letos doktorát. Vůbec bylo za těch 10 let, co znovu zřízený Inomostský konvikt trvá (bylť prvnější, založený od Mik. Lanoye, kněze Tov. Ježíšova a tehdejšího provinciala, bl. Petra Kanisia roku 1568, tedy právě před 300 lety, zároveň s Tovaryštvem Ježíšovým zrušen od Josefa II., nynější obnověn 1858) 22 alumnů na doktory bohosloví povýšeno, a to 15 na zdejší universitě, na jiných 7. Celkem byly za těch 10 let v konviktě zastoupeny 43 diecése a z 310 alumnů bylo 241 světských a 69 řeholních.

Podotýkám ještě, že jeden z krajanů našich, vel. p. J. Gartner, rodem od Olomouce na Moravě, pracuje též na vinici Páně v Americe, jsa profesorem filosofie v bisk. učelišti blíže města Milwaukee (v státě Wisconsin u jezera Michigenského) a zastává zároveň duchovní správu dvou tamějších kostelů a — státní úřad pošt-mistrovský! (pro tamější seminář). Musel tam též, jak nám sem do konviktu psal, kázati česky, ale že od mládí po německu vychován větší díl života mimo otčinu strávil, mnoho mateřské řeči zapomněl, a proto mu to asi valně nešlo; nebylo jinak, musel po hanácku, jak s námi i zde časem hovořival.

KRONIKA.

Z Prahy. Svěcení kněžstva udělovati bude JM. světící, p. biskup Petr Krejčí a sice v neděli 19. t. m. *podjahanství*, ve středu 22. t. m. *jahanství* a v sobotu 25. t. m. *kněžství* v kostele Všech Svátých na hradě vždy v 7 hodin ráno.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 17—20. t. m. u Voršilek, od 21—24.

*) Viz „Blahověst“ číslo 12. t. r. str. 191. Důstojník ten jest jeden z oněch tří tam zmíněných bratří.

**) Kdo více o tom zvědět chceš, viz pojednání „de rationibus festi SS. Cordis Jesu“ 2. vydání (kteréž co nevidět valně rozmnožené vyjde) str. 75, o němž se zmínka děje v 30. čísle minulého ročníku „Blahověsta“ str. 483.

u sv. Ducha, od 25—28. u sv. Markety v Břevnově.

— *Katolické národní školství v Čechách.* Dle úředního výkazu statistického obnášel počet všech národních škol katolických v Čechách r. 1867 celkem 3838 (počítajíc v to také hlavní a s nimi spojené nižší reální školy). Podle národnosti bylo mezi nimi 2086 škol *českých*, 1678 *německých* a 74 smíšených. Ústavů ku vzdělání učitelstva bylo 11. Mimo to bylo 114 škol industrialních (pro děvčata), 27 škol průmyslových, 3795 škol opakovačích nedělních, 1005 škol štěpařských, 56 škol včelařských, 35 hedbávnických. — *Učitelstvo* čítalo 8753 osob, a sice 8529 učitelů, 224 učitelek. K stavu *duchovnímu* přináleželo 64 ředitelů, 2183 katechetů; k stavu *světskému* 45 ředitelů, 3533 učitelů, 2646 podučitelů. — K *navštěvě školy* zavázáno bylo 632.241 dítek a sice 320.041 chlapců, 313.984 děvčat; *skutečně* navštěvovalo školu 607.419 dítek. Školu opakovací mělo navštěvovati 257.013 dítek, *skutečně* navštěvovalo ji 229.870 dítek (124.120 chlapců a 105.700 děvčat).

— *Z Nymburka.* Dne 2. července sloužil veledůstojný zdejší děkan a sekretář vikariatu Nymburského p. Jan Holub slavné requiem za našeho zemřelého básníka a vzorného kněze, jehož oplakává celá Morava i Čechy, dr. Frant. *Sušila*. — Jak se proslychá, nejdůst. p. biskup Litoměřický hodlá visitovati vikariat náš v měsíci září t. r. *J. Š.*

— *Ze Stříbra.* V minulých 10 letech sebráno v zdejším městě přes 4150 zl. na ozdobu chrámu Páně. Paní Anna Watzková s rodinou svou věnovala 840 zl. na ozlacení hlavního oltáře a 450 zl. na nové varhany do hřbitovního kostela u Matky Boží. Panna Anna Schödllova darovala nový oltář bolestné Rodičky Boží, kterýž 1187 zl. stál. Paní Anna Flossmannová dala 240 zl. na nový kalich a 40 zl. na kostelní prádlo. Tato dobročinná paní zemřela 29. května t. r. a odkázala úroky z jistiny 6000 zl., kterouž patron spravuje, zdejším duchovním na přílepenou. Dále odkázala 1000 zl. na studentskou nadaci a 1000 zl. pro industrialní učitelku. Ze svého podílu na zdejších dolech odkázala část, kteráž asi 55 zl. ročně vynáší, děkan-skému chrámu Stříbrskému na ten účel, aby před obrazem Rodičky Boží udržovalo se světlo. Nad to odkázala duchovnímu obročí zdejšímu 1251□ sáhů dobrého pole. Zaplat Pán Bůh jí a všem dobrodincům! *V. P.*

Z Vidně. Jednota katolických *tovaryšů* ve Vidni vždy utěšeněji se zmáhá; neboť za jediný rok 1867 přibýlo 621 údů. Od roku 1852, kdež jednota založena byla, až do nynějška přijato jest celkem 11.338 tovaryšů do jednoty. Z ciziny přibýlo r. 1867 do Vidně 1007 údů katolických jednot, jimž popřáno 4028 noclehů v hostinském domě, kterýž jednotě Vidské náleží. Předsedou jednoty Vidské a spolu vrchním předsedou všech jednot tovaryšů jest profesor dr. Gruscha.

— J. král. Výsost infant Don Alfonso, syn nábožné arcivévodkyně Marie Beatrixy Rakouské z Este a infanta Dona Juana vstoupil do papežského pluku zuavů. Asi čtyry neděle předtím konal týž princestu do svaté země a tam u hrobu Spasitele našeho rozhodnul se k službě ve vojště papežském.

— *Báchorka o církvích národních.* Vidský proticírkevní list „N. fr. Pr.“ s optíc hněvem proti p. biskupu Brněnskému za příčinou instrukce od něho vydané vyslala do světa strašnou hrozbu: Bude-li prý „katolická církev odporovati liberální straně a proti ní bojovati, musíme se starati (kdo? židé?) o založení *církve národní*, kteráž nemajíc kořenů svých v Římě, nýbrž ve vlasti, poslušna bude vlasteneckých zákonů.“ Načež odpovídá jiný list Vidský, jenž obyčejně stojí též v řadě protivníků naší svaté víry, „Vorstadtzeitung“ v ten smysl: „Nad míru nejapný jest návrh k zřízení církve národní, pakli biskupové neposlechnou rozkazů vládních. Odkud pak vezmete látku k této národní církvi? Snad ve Vidni, či v Tyrolsku, v Čechách, na Moravě aneb v Haliči? Nikde takové látky není. Liberalism by zajisté přeceňoval síly své, kdyby se pokusil o nějakou reformu v církvi. Církev neb víru nezakládají ani advokáti ani penězníci; bursovní špekulaci nebo vydaním nových akcií nelze víru ani zrušiti aniž novou založiti. Či snad někde již stává takové katolické církve národní? Mezi biskupy a preláty katolické církve nenajdeme různosti smýšlení leč toliko v nepatrných věcech. Biskup Orleanský smýšlí úplně tak jako biskupové Italští, Američtí, Asiatští atd. Katolíci honositi se mohou náboženstvím světovým, a náboženství to zrušiti nedovede žádný list Vidský, bytby hrozil sebe více církvi národní.“ Takto odpovídá jeden radikální list Vidský druhému a těm, kteří se u nás po nich opičí.

Z Bamberka v Bavorsku došlo nás pozvání k 19. valné schůzi *jednot kato-*

lických, kteráž se letošního roku v témž městě konati bude a sice 31. srpna, 1., 2. a 3. září. Údové komitétu, jenž pozvání ono rozesílá, jsou: dr. Bauernschmidt, přednosta zastupitelstva městského v Bamberku; Benker, přednosta jednoty tovaryšů; Burger, magistrátní rada; hrabě z Froberg-Montjoye; apelační rada Gerstner; rektor semináře Kirchner; generalní vikář dr. Schmitt; purkmistr dr. Schneider; general von Tausch; kanovník dr. Thumann.

Z Badenska. V městě Heidelberku konala se dne 27. květ. t. r. schůze mnoha duchovních protestantských, kteřížto jednohlasně se na tom usnesli, vzdáti se předsednictví v místních radách školských, ješto státní školství v Badenském velkovévodství jest nevěrecké v té míře, že pastýřům duchovním není možno prospěšně v zájmech školství působiti.

Z Pruska. V Monastýru konaly se před nedávnem ve třech kostelích najednou posvátné misie. Účinek jejich byl nad míru skvělý, a k dosažení jeho nemálo přispěla následující okolnost. Když se ku konci misie konalo odprošování nejsv. Svátosti oltářní, kazatel v řeči své takto vypravoval: Před nemnoha lety byla jistá matka na smrtelné posteli. Dítka její stály u lůžka jejího v modlitbě pohříženy jsouce. Jen jednoho syna tu nebylo. Pro zpáchané zločiny byv odsouzen k pětiletému žaláři seděl syn tento ve vězení a jeho bezbožnost to byla, jenž matku před časem do hrobu připravila. Skormoucená máti odvážila se ještě poslednímu pokusu, aby na lepší cestu přivedla ztraceného syna, jenž doposud nedbal veškerého napomínání a bolestných slzí jejích. Velitel pevnosti dal svolení své k tomu, aby zlosyn doveden byl k lůžku umírající matky své. Několika vojínů jsa doprovázen s okovy na ruku přišel nešťastný syn skutečně, leč matka neměla více té síly, aby několik slov k němu promluvila. Avšak oko její naposledy s nevýslovnou láskou mateřskou spočinulo na synu nezdárném a pohled tento vnikl do nejhlubší útrob synovy a rozryl srdce jeho. Matka zemřela a syn navrátil se do vězení padl na kolena svá a milostí Boží jsa mocně dotknut tak dlouho plakal a se modlil, až rozhřešením kněžským konečně odňato jest s něho břemeno hříchů. Ještě však mnohem větší milost mu prokázal dobrý pastýř Ježíš Kristus; neboť po odbytém trestu připravil se kající hříšník k stavu duchovnímu a konečně za kněze katolické církve byl posvěcen. A tento syn — roz-

mili v Kristu — tento syn byl jsem já sám! Protož důvěřujte se v Boha a doufejte! Ejhle, již se otvírá stánek nejsvětější. Padněte před oltářem na kolena svá a prostež a pak dojdete zajisté i vy všickni smíření s Bohem. Tato pokora šlechetného kněze, vyznávajícího podobně jako sv. Pavel neb Augustin veřejně poklesky předšlého života, dojala mysl všech přítomných mnohem mocněji než nejvýmluvnější kazání.

Z Francouzská. (*Kam vede škola bez církve?*) O velkonocích t. r. spáchána jest do nebe volající nepravost v městě Auxerre, kdež se nalezá lyceum státní úplně v rukou nevěreckých, freimaurovských učitelů. V úterý ve svatém týdnu šli žáci lycea společně k stolu Páně. Dva žáci, jeden 15., druhý 13letý přijavše svatokrádežné Tělo Páně vyndali hned posvátnou hostii z úst a vložili ji do modlitebních knížek svých, chtěje potom bohaprázdné rouhání proti nejsv. Svátosti provoditi. Leč jistý zbožný katolík sotva že hanebné počínání toto zpozoroval, zachytil mladšího hochu a sv. hostii nalezl; starší zlosyn však utekl, svatou hostii rozlámal a nohama sešlapal, že ani nejmenší částky nebylo lze nalézt. Přehrozný zločin od obou chlapců spáchaný způsobil mezi lidem rozhořčení tak veliké, že sám rektor lycea, aby se ústav jeho příliš zlopověstným nestal, uznal za dobré požádati arcibiskupa, aby nařídil veřejné odprošení vel. Svátosti oltářní. Od zeleného čtvrtku až do bílé soboty byla urouhaná sv. Hostie veřejně v kapli smutečně oděné vystavena, kdež po celé tři dni kněžstvo s lidem úpěnlivými prosbami smířiti se snažili Boha tak velmi uraženého. V hod Boží velkonoční konalo se slavné procesí s toutéž svatou Hostií; třináctiletý hoch kráčel s hořící svící v ruce za vylebnou Svátostí; tak tomu chtěli rodičové jeho, kteříž před oltářem veřejně a dobrovolně protestovali proti svatokrádežnému skutku spáchanému od vlastního jejich syna.

Z Ameriky. Dne 31. května zahájena jest valná schůze jednot katolických v městě New-Yorku. Z hlavního chrámu farního otců Redemtoristů vyšlo v 8 hod. ráno procesí čítající asi 15.000 křesťanů katolických z rozličných měst severní Ameriky, s četnými prapory, hudebníky a jezdci; papežský praporek byl obklíčen čestnou stráží dvanácti jezdců sedících na bílých koních. Veškerý ulice města, kudy se slavnostný průvod ubíral, byly co nejskvostněji ozdobeny. Průvod trval úplně 4 ho-

diny, načež následovala zpívaná mše sv. s kázáním. Podobné průvody, jež v Americe nezdídká spatřujeme, zjednávají v Americe vždy větší vážnost církvi katolické přede vším obyvatelstvem a povzbuzují obzvláště vlažných a jinak netečných katolíků k tomu, aby i oni veřejně víru svou před celým světem vyznávali.

— Ve Washingtonu byl o velkonočních t. r. pokřtěn jistý voják Americký, jenž o příčině svého na víru obrácení sám takto vypravuje: „Jsa. rodem žid byl jsem vychován v nenávisti víry křesťanské a naučil jsem se ohavnému rouhání proti Spasiteli světa. Když jsem povyrosl, zdály se mi zásady židovské býti nepravé, ale místo abych vyhledával víry pravé, klesl jsem v úplnou nevěru a bezbožectví. Pomní-li nyní na tuto dobu života svého, třesu se strachem a vzdávám díky Bohu, že se mi tak milostivým býti prokázal a mne v spravedlivém hněvu svým okamžitou smrtí nestrestal. Bůh mne co vojína zachoval od smrti ve mnohých bitvách a nebezpečnostech, aby mne konečně co kajícího hříšníka pod prapór sv. kříže přivedl. V červenci r. 1863 byl jsem v bitvě u Genisburku zajat a do Belle-Islandu odveden, kdež jsem zůstal až do jara 1864. Tu jsem byl odeslán s jinými zajatci do Andersonvillu v Georgii. Ješto jsem se dříve zaměstnával lékárnictvím, byla mi v Andersonvillu svěřena dohlídka nad jedním oddělením nemocnice. Snažil jsem se co nejlépe vyhověti povinnostem svým. Avšak v městě byla nouze o potravu, zvláště o zeleninu, a z toho roznemohli se mnozí lidé a zemřeli. Také mne zachvátila ohybná nemoc a nebylo naděje, že bych se uzdravil. Se mnou v zajetí dlel jakýsi Florentin Mahoney, zbožný křesťan katolický. Když jsem mu jednoho dne ukázal vředy své a podotknul, že zde zemřítí musím, odpověděl: „Ač ti lidé pomoci nemohou, jsem přece přesvědčen, že blah. Maria Panna ti pomůže, pakli s upřímným srdcem se k ní obrátíš.“ Načež jsem řekl: „Chci se k ní modliti a když mne uzdraví, stanu se katolíkem.“ V noci na to jsem celou hodinu se k Marii Panně modlil, a neznaje žádných modliteb křesťanských, volal jsem ustavičně: „Matko Boží, pomoz mi!“ Druhého dne procitnuv shledal jsem, že vředy z nohou mých zmizely a od té doby byl jsem úplně zdrav. Již tehdy jsem byl přesvědčen a chovám přesvědčení to až dosavad, že uzdravení moje se stalo zázračným způsobem a že jsem byl povin-

nen hned tenkrát státi se katolíkem. Bohužel dal jsem se zaslepti od ďábla a lichá pýcha mi bránila v následování poznané pravdy. Od té doby stihala mne jedna nehoda za druhou, což byl spravedlivý trest od Boha na mne seslaný, protože jsem slib Bohu učiněný porušil. Následkem prostopášného života byl jsem opět nucen vstoupiti do vojska, a nyní konečně otevřel Bůh úplně oči moje. Vyhledal jsem si kněze a ten mne vyučil ve víře a skrze svátost křtu přijal mne do katolické církve. Prosim Boha všemohoucího, aby osvětlil oči také jiných potomků národa židovského; by konečně nabyli přesvědčení, že jen ve znamení sv. kříže jim kyne spasení. Zikmund Warburg, voják 27. pluku dobrovolníků.“

— V Quebecu konali katoličtí biskupové na začátku května t. r. sněm provincialní, kdež mimo jiné uzavřeno požádati Stolicí apoštolskou o zřízení dvou nových diecézí a povýšení biskupství v Torontu v severní Kanadě na arcibiskupství.

Drobnosti.

* *Svatý Jan.* — „Svoboda,“ list takto politický, vedle toho ale nejudatnější a neohrožený žoldnér a bojovník ve službě protestantismu ve smyslu negativním (směr pozitivní bez toho protestantismu schází anebo je aspoň velmi mlhavý) má za to, že bylo by jednou na čase, aby uvážil národ český, neměl-li by postaviti se do kalendáře na místo sv. Jana Nepomuckého Jan Hus a Jeronym Pražský, „kteří prý tam prvotně stáli.“ My máme za to, že na všechen způsob „Svoboda“ s návrhem svým přichází ještě *příliš záhy*, že nedospěl ještě lid český v celku svém k té dokonalosti, k té výši osvěty a ušlechtilé liberálnosti, kterou stkví se onen list co hvězda první velikosti, nýbrž že bude potřeba ještě několik roků tuhého a úsilovného připravování toho lidu slovem „volnosti a pravdy.“ Zlý nápad to není, postaviti naše proslulé mistry na místo sv. Jana Nepomuckého, jen tu obtíž by tato záměna za sebou táhla, že bodrý lid náš ze všech končin Čech, Moravy, Slezska i Slovenska nechtěje upustiti od obvyklé své pouti svatojanské na den 16. května anebo — bylo-li by snad radno svátek přeložiti — 6. července místo do Prahy až do Kostnice putovati by musil. Také hrdina Žižka, jehož strategickému nadání, udatnosti a vlastimilovnosti všecku čest, velmi statně by se hodil na místo rovněž „katolického“ sv.

Václava, kdyby — nebylo té svatováclavské koruny, která co symbol státního práva našeho stala se nám heslem v boji proti národu českého nepřátelům; aspoň nazván jest nedávno v patetickém oslovení otec Žižka „patronem českým.“ Nevíme, měli-li by Hus, Jeronym a Žižka státi v kalendáři co svatí — původně po vědomí našem úcta svatých u protestantů nebyla — anebo jen tak, aby tam stáli. V první příčině musili by vyhlásiti se teprve za svaté, neboli kanonisovati a na ten účel ta jejich svatost musila by ohledati se a na průbu vzítí. Při tom pak vyskytla by se malinká neshoda, to měřítko totiž, které by přikládalo se na tu jejich svatost, musilo by býti rozličné, pro Husa jiné, jiné pro Žižku; kdežto totiž mistr Jan Hus a Jeronym *upáleni byli*, Žižka — *pálil sám někdy lidi*, častěji ale nějaký ten kostel a klášter. Nu to jsou ovšem maličkosti. Padlo při tom sice také trochu drahocenných uměleckých památek a nenahraditelných knihoven a rukopisů a zlé jazyky docela praví, že jich bylo hodně. Ale musí se povážiti, že to byl Žižka a Husité; neboť je něco jiného, jestliže spálí jesuita kacířskou knihu a vypálí-li Husita celý klášter i s bibliotékou i s archivem; quod licet — — Nu to sem vlastně nepatří; chtěli jsme jen pověděti, že v té příčině, aby Hus i Žižka měli se kanonisovati a do kalendáře postavit, musilo by i „upáleni býti“ i „páliti“ za známku svatosti považovati se.

„Svoboda“ má vůči hledě za to, že vyhodila „trumf“, že přinesla a sice až z dalekého Albionu fakta historická, o kterých posud nikdo povědomosti neměl. Litujeme, že tato fakta téměř všechna již delší čas známa jsou, že známa jsou i nám „nepřátelům pravdy“, ačkoli kombinace na jich základě provedená známa nebyla; aniž posavád shoduje se s kombinací naší. Rozpravy o tom, v jakém poměru nalezala by se osoba svatého Jana k osobě generálního vikáře Jana z Pomuka, vedeny již téměř od počátku našeho století na základě dokladů dějepisných o té věci známých a vzrostly již v celou zvláštní literaturu; tak že poučiti se o té věci, komu na tom záleží, velmi lehko jest. Tak psali o té věci mezi kněžstvem P. Athanasius, Gelasius Dobner, prof. Frint a v Blahověstu T. Novák.

Literární oznamovatel.

— „Škola Božského srdce Páně.“ Měsíční list apoštolátu modlitby a bratrstev v

Čechách, na Moravě a ve Slezsku. S povolením duchovní vrchnosti vydává Placidus J. Mathon, kněz řádu sv. Benedikta v Rajhradě (na Moravě). Číslo 7. na měsíc červenec obsahuje: hymnu o sv. Benediktu a sv. Školastice; výklad na modlitbu Páně; slovo o misiích; důvěrný hovor ve škole Páně; zařizování bratrstev nových a obnovování časem již zaslých; svatá Anna, matka Bohorodičky; spolkový kalendář (červenec); Hus v Kostnici; † František Sušil; úmysl modliteb.

— K nejobhatšímu a posud téměř jedinému skladu modlitebních knih B. Stýbla v Praze přidružily se letos dva nové sklady a sice Wallnerův z Vídně, jenž se nalezá v hrab. paláci Šlikovském a Cellerinův na Poříčí č. 1051—II. Modlitby vydané nákladem A. J. Cellerina v Praze mají tyto nápisy: 1. „*Pobožnost k nejsv. srdci Ježíše a Marie Panny.*“ Sestaveno ze spisů P. Jana Croiseta, kn. Tov. Jež. Povolním arcib. konsistoře v Solnohradě. S titulním obrázkem. Stran 480. — 2. *Svaté zvuky* pravého křesťana, čili Příprava k věčnému blahoslavenství. Povolním arcib. konsistoře v Solnohradě. Stran 367 s obrázkem a barevným titulem. — 3. *Svatý svazek lásky* k uvedení do nebeského ráje. Z pozůstalosti círk. kněze F. Hurdálka. S obrázkem stran 374. — 4. *Koruna nebeská* a základ k zasloužení lásky Boží. Sestavil Joh. C. Boh. v koleji. S obrázkem, stran 376. — 5. *Posvátné zvukové.* Od J. S. Albacha, zčeštil J. H. Str. 408, s obrázkem. — 6. *Bůh můj* má nejčistší láska. Od P. H., kněze církevního. S obrázkem, str. 376. V seznamu spisů týž nákladem vydaných nalezá se též modlitební kniha: „*Nevěsta Krista Pána.*“ Z toho patrně, že p. Cellerin vydává nové knihy pod starými tituly, čili že obstarává nová vydání knih u jiných nakladatelů v hojnosti posud na skladě se nalezajících, čímž se literatura ovšem neobohacuje. Jakož si přejeme při nových a dle udání „zcela nových a původních“ knihách nových titulů, rovněž tak bylo by přáti, aby se vytiskla jmena pp. spisovatelů a což nejdůležitějšího nemělo by se zapomínati, že modlitební knihy nemají se vydávati bez povolení duchovní vrchnosti.

— „*Posvátná kazatelna.*“ (Svazek 8. nás nedošel.) Sv. 9. (srpnový) obsahuje duch. řeči: na slavnost sv. Anny, matky bl. Panny Marie o důvěře sv. Anny a naší nedůvěře; kázání u příležitosti uvedení vel. p. Ondřeje Maška v obročí Bělčické. Na ned. IX. po sv. Duchu: 1. Výklad sv. evangelia; 2. Kdo činí zlé časy. Na slavnost Porciunkuly; Cesta růžová a cesta trnová. Na ned. X. po Sv. Duchu; Pýcha a přepych pramenem jest neštěstí. Na

slavnost sv. Vavřince: Věnce sv. Vavřince. Na slavnost nanebevzetí P. Marie: Co mají děti Marie Panny s ní, Matkou svou, činiti? Na ned. XI. po Sv. Duchu: Z povinnosti i moudrosti milosrdní byti máme k bližnímu. Na svátek sv. Štefana, krále uhorského: Boh sv. Štefana pre jeho neunavenú horlivost v rozšíření královstva Božieho na zemi, a pre jeho nepočtené dobré skutky oslavil. Na ned. XII. po Sv. Duchu: O lásce k bližnímu.

— „*Posvátná kaple Loretánská v Hájku.*“ Pro poutníky Mariánské s vyobrazením Rodičky Boží a budovy klášterní. *Ve prospěch chrámu Páně sv.-Vítského* věnuje Jindřich Erazim Vításek, bratr řádu sv. Františka. V Praze. Nákladem spisovatelovým. Tiskem B. Stýbla. Obsahuje dějiny Hájků a řádu Františkánského, vypisuje některé milosti a dobrodiní, jež Rodička Boží lidem tam vyprosila. V druhé polovici str. 27—50 nalezá se pobožnost Loretánská a některé písně Marianské a j. Doufáme, že spisek tento obrátí k Hájků zřetel poutníků a výletníků zvláště Pražských a že bude navštěvovatelům téhož místa milou upomínkou.

— *Jednání a dopisy konsistoře katolické i utraquistické.* K vydání upravil Dr. Klement Borový. Dílu II. sešit prvý. V Praze nákladem I. L. Kobra, tiskem kníž. arc. kněhhtiskárny 1868. Sešitem tímto začínají akta cirkve katolické v Čechách v. 16. století; podány jsou zde listiny od r. 1528—1547, zahrnující zprávy o šíření Píkhartů a jiných sektářů, o chrámech a řeholích, několik listin o Václavu Hájkovi dějepřavci.

— „*Večeře Páně*“ (Il santo cenacolo) od Leonardo da Vinci (Viz „*Blahov.*“ č. 15. na str. 244.) Původní obraz nalezá se v bývalém refektáři kláštera St. Marie delle Grazie v Miláně. Otisk v barvách olejných nákladem knihkupectví Mikoláše Lehmana v Karlíně provedeny jsou dle Rafaela Morghena a Marca D'Oggione, žáka Leonardova. Obraz na plátně napnutý a fermeží potáhnutý jest 14 $\frac{1}{4}$ palců vysoký a 26 $\frac{1}{4}$ palců široký.

O tomto uměleckém díle rozesílá nakladatel následující návštěi:

Večeře Páně od Leonardo da Vinci jest nejslavnější dílo tohoto velikého malíře, jenž se 1452 v zámku Vinci blíže Florence narodil, v tu dobu, když právě malířství nejvíce v Italii kvetlo. Původní velký obraz, jenž ozdoboval bývalý refektář Dominikánů v Miláně, jest 28 pařížských stop dlouhý a 18 stop vysoký, každá pak z 13 figur přesahuje životní velikost o půldruhékrát. Obraz tento olejový dočkal se nejrozmanitějších příhod

a nehod. Duchaplný jeden znatel obrazů praví, že znalost věci, surovost a vandalismus na vrch dokazily to, čeho zevnější dotírání pověrnosti až na zbytek smutných příšerných zřícenin ještě nedovedly, ježto probuzenější náš čas zbožnou opět rukou k ochraně této památky přihlédla, aby i tyto zbytky náležitě zachovány byly.

Na štěstí stávalo mimo kopie nejlepších žáků Leonardových ku př. Marca D'Oggione ještě několik původních kartonů z vlastní ruky Leonardovy a sice karton hlavy Kristovy v Breře Milánské. Též kartony hlav jednotlivých apoštolů ve sbírce arcivévody Výmarského nalezly se, tak že pak možno bylo, nevyrovnané toto dílo zachovati uměleckému světu ve vši jeho vznešenosti.

Každý posuzovatel zajisté srozuměn jest s výrokem p. prof. dokt. Karla Josefa z Hefele, který praví, že za zvláštní zásluhu toho díla počítati se musí: výborná jeho komposice, tiché a harmonické uspořádání celku při veliké a živé rozmanitosti v jednotlivinách, plnost a hlubokost citův, jež patrně a významně v oči bijí, pak bohatá obměna u vyličování nejsilnějších pohnutí ducha, ušlechtilé pohybování a držení těl a všech jich oudů. Mimo to proniká celek komposice svatá důstojnost, jež nade vším dějstvem v obraze spočívá.

Pohledněme nyní ale na obraz samý a vizme, jak mistrovsky všechna skupení ve svých nejvýraznějších postavách se vydařila!

„*Jeden z vás mne zradí!*“ pravil Kristus. *Najednou* a proti všemu nadání — jakoby nějakým bleskem proniknula tato slova všechnu nejvnitřnější bytost apoštolů, jenž beze všeho tušení byli zasedli k *svaté večeři*.

Důraz tohoto zde vysloveného obvinění byl veliký a pronikající, zvláště připomeneme-li sobě důležitost a vznešenost poslání Kristova na svět. Všecko všudy jest v pohnutí, žádný ale ani nehlesnul, všecko se diví, každý jest překvapen, všudy jen viděti zhrození, ošklivost, pochybování, vznešené odmršťování všeliké podezřelosti od sebe — ano, všudy panuje to nejsmutnější přesvědčení, že *právě tomu tak jest, jak Mistr byl pravil*; také viděti špatně zahalenou rozpáčitost toho, jenž hříchu si byl vědom, onu rozpáčitost *Jidáše Iskariotského, zrádce to velikého božského poslání Kristova*. Vše zde na obraze v jedno soustředěné nalezáme.

Ano — *není tomu jinaké! Jeden z vás jest, jenž mne zradí!* Smysl těchto slov dosti naznačuje, proč *Kristus*, sedě u prostřed svých ohromených apoštolů, sám mlčí. Skloniv toliko svoji hlavu hledí k zemi, proto že

nemíní stíhati vinníka trestajícím pohledem právě jako to *jen nejvznešenější osobnosti lidská* v takovémto okamžiku činiti může. Postava a posunky obou rukou *Kristových*, líbeznost a svaté ticho ve tváři Spasitelově naznačují veškerou oddanost božského trpitele.

Miláček Páně, Jan evangelista, sedí po pravé straně *Kristově* a právě ten, jenž povždy beze všeho rozpaku byl přesvědčen o božskosti svého učitele, padá u veliký smutek. *Hrozná pravda Kristových slov* naplnila celou jeho pohnutou, u víře pevnou duši. — Jeden z nejvydařilejších výtvorů da Vinciových jest tato rázuplná postava *sv. Jana miláčka*. — Vedle něho sedí *zrádce*; postava jeho jeví potměšile vystrojený, předc ale špatně ukrytý klid duše; nemůžeť v tom okamžiku ani *jiného slova pronést!*

Petr, skála víry Kristovy, jest třetí osobou, a sice hned vedle *Jidáše*. Povstav se svého místa, volá takorika: *Co to má být? Co pak se to bude dít?* i tlačí nevolky při tom ničemného svého souseda do stolu, aby levicí dotknouti se mohl rameua miláčkova, zdaje se chtít, aby Jan miláček se zeptal: kdo přec tím zrádcem jest? *Petr* drží v pravici bezděčně pochycený nůž — náhodou při samých takorika žebrách *Jidášových*. *Jidáš* ale tímto nárazem dotknutý v před tělem se uhnul, prsy ale a hlavou na zad se ohýbá, tak že při tom nemotorností svojí nevolky pravým svým loktem slánku porazil a vysypal, co zatím v křečovitě ruce sáček peněžný drží a levicí k něčemu se chystá, co je úplným výrazem zakrytého nepokoje, který *Jidáše* zcela byl naplnil.

Na *levici Páně* vidíme jiné skupení z *tří osob* záležející, které živé zhození, pochybování a ošklivost nad zradou projevuje, spolu od sebe všeliké podezření odmítají. *Jakub* starší, *Tomáš* a *Filip* nalezají se v tomto skupení. *Jakub* celý zulekaný, vrhá se tělem na zad a strne očima i hlavou poněkud svěšenou. Vše to *hrozné*, co nyní jeho uši byly slyšely, *vidí již okem ducha svého zpáchané*.

Tomáš vstal od stolu, přistoupil stranou do zadu ku *Kristu* a dává vyzdvížením k čelu ukazováčkem pravice své *Kristu* na srozuměnou, že *nepochopuje*, jak by to možno bylo, *Krista* samého zraditi.

Filip, tato třetí osoba v druhé skupině, nakloňuje se k *Mistru*, klade ruku na svá prsa a praví s celou *tichostí své duše*: *Pane, já to nejsem! Ty to víš, ty znáš mé čisté srdce — já to nejsem!*

Přísně ale začíná rozvažovati třetí skupení mezi sebou právě to, co bylo nyní s hrů-

zou zaslechlo, a tím skupení toto třetí váže se ke skupení druhému.

Matouš vyskočiv s místa současně oběma rukama k té straně směřuje, kde *Kristus* a *Pán* se nalezá jakoby významně říci chtěl: *Slyšeli jste, co Mistr pravil?*

Thaddeus, po boku *Matoušově* zápasí s podezřením v něm se zmáhajícím, a v něm to právě se začíná stvrzovati, že *Jidáš* to jest, u něhož dávno již tu věc byl tušil. Do levé ruky své na stole položené hodlá pravici svou uhoditi, aby na srozuměnou dal, že tu věc dávno již byl tušil, ano předpovídal.

Pln hlubokých myšlenek, v duchu ale ještě trochu pochybuje, sedí vážně *Simon*. Právě tu osobu až na samém konci stolu v levo sedící vidíme. Tvářnost i posunky okazují celou zasmušilost svou, že mnohonásobně zkušené jeho stáří věc tuto nešťastnou sice pochopuje i uvážiti umí, že *ale věci samou více zděšen býti nemůže*.

Naproti tomuto skupení nalezá se skupení čtvrté, v němž se vidí apoštolové *Bartoloměj, Jakub mladší* a *Ondřej*.

Bartoloměj povstal a maje nohy ještě v kříž přeložené neměl takorika dosud ani času postavití se zpříma, když z mistrových úst hroznou onu zprávu byl slyšel. Oběma rukama podpírá se o stůl, jakoby tím své zchvácené tělo podporovati chtěl i hledí poslechnouti, co *Kristus* asi odpoví na otázku svého *Jana miláčka*.

(Dokončení.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Hlavan*, inful. arciděkan, k. arcib. kons. rada, ordin. komisař na gymnas. a real. školách v Plzni, býv. arcib. vikář a školdozorce, atd. 8. července (nar. v Slaném 22. května 1796, vysv. 15. srpna 1819).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Frant. *Vollbrecht*, polní kaplan v Josefově, za faráře v Skořici.

Milodary. Pro *sv. Otce*: P. Adolf Wagner na Strahově 1 dukát.

Na dostavění metrop. chrámu *sv. Víta*: P. Jan Šicha, koop. v Nymburce 1 zl.

Na pomník *Sušilův*: pp. Fr. Hrádek, vicedir. arc. seř. 2 zl., Kl. Borový, vicedir. arc. semin. 2 zl., Fr. Šmat, spirit. v Horaždovicích 1 zl., *Tomáš Novák*, kapl. v Lužci 1 zl.; z kanonie Strahovské: P. Justin Kolbasa 2 zl., P. Egon Brém, dr. 2 zl., P. Adolf Wagner 2 zl., P. Maxm. Vrzal 1 zl., P. Otto Gallus 1 zl., klerikové a novicové 4 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedoláží čísla rekla-
mují nejdelší
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectvů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Sv. Otce Pia IX. bulla

čili apoštolský list, jímžto se ohlašuje
všeobecný (oekumenický) *sněm*, kterýž
započítí má v Římě v den neposkvr-
něného Početí Rodičky Boží Marie Panny
I. P. 1869.

Pius biskup, sluha služb Božích, ku přísti
památce.

Věčného Otce jednorozený Syn z
přenesmírné lásky své, jížto nás milo-
val, chtěje veškero lidské pokolení v
plnosti času vysvoboditi ode jha hříchu
a ze zajetí ďábla, jakož i ode tmy bludů,
jimiž vinou prarodičů dlouhý čas bylo
sklíčeno, ráčil s nebeského sídla svého
sestoupiti a aniž by slávu Otce byl o-
pusťl, ráčil z neposkvrněné a nejsv.
Marie Panny smrtelné tělo na sebe při-
jíti a zjevil nám nauku a pravidlo ži-
vota s nebes přinešenou, a dosvědčiv ji
tolika skutky zázračnými, konečně sebe
sama Bohu v obět a smíření vydal k
vůli libezné. Dříve však než překonav
smrt, do nebe vstoupil, kdež u vítězo-
slávě na pravici Otce se usaditi měl,
vyslal apoštoly své do veškerého světa,
aby hlásali evangelium všemu stvoření
a dal jim moc, aby spravovali církev
jeho krví vykoupenou a založenou, kte-
ráž jest *sloupem a utvrzením pravdy*,
kteráž nebeským obdařena jsouc po-
klady, bezpečnou cestu ku spáse i svě-
tlo pravého učení ukazuje všem náro-
dům, a lodi podobna jsouc tak *na moři*
tohoto světa pluje, že kdyby i celý svět

*zahynul, ona všecky, jež přijala, nepo-
rušené zachovává* (S. Max. Serm. 89.).
Aby však vláda této církve vždy po
právu a řádu se konala, a veškereň lid
křesťanský aby v jedné víře, lásce a
společenství vždy setrval, ráčil přede-
vším slíbiti, že On sám po všecky časy
až do skonání světa s ní zůstane, a
spolu jednoho ze všech vyvolil Petra,
jehožto ustanovil knížetem apoštolů,
svého na této zemi náměstka, hlavu,
základ a střed církve, kterýžby s výše
své hodnosti a důstojenství svého, a pl-
ností obzvláštní a svrchované své auto-
rity, vlády a právomoci pásł beránky
i ovce, bratří utvrzoval a veškerou cír-
kev spravoval jsa *strážcem bran nebe-
ských a rozsudím o tom, co svázáno a*
*co rozvázáno býti má, od něhožto vy-
nešené rozsudky i v nebesích platné se-
trvají* (S. Leo Serm. 2.). A poněvadž
jednota a neporušenost církve i vláda
její od téhož Krista ustanovená povždy
setrvati musí pevná, z té příčiny i v
nástupcích Petrových, papežích Římských,
kteříž na této římské stolici Petrově
jsou postaveni, tatáž nejvyšší vláda, prá-
vomoc a přednostenství (primát) Petro-
vo nad veškerou církví v úplné celist-
vosti své setrvává a žije.

Papežové Římští tudíž užívajíce
vlády a péče ku pasení veškerého stáde
Páně, kteroužto Kristus Pán sám ze své
božské moci jim v osobě sv. Petra svě-
řil, nepřestali nikdy podnikati všeliké
práce, a všemi spůsoby se o to starati,

aby od východu slunce až k západu veškeré kmeny a všechna pokolení učení sv. evangelia seznali a krácejíce po cestách pravdy a spravedlnosti života věčného dosáhli. Všickni zajisté vědí, s jakou péčí neunavenou titěž papežové Římští o to usilovali, aby poklad víry, kázeň kněžstva a jeho vychování ve svatém životě i vědách, jakož i svatost a důstojnost manželství obhájili, aby křesťanské vychování mládeže obojího pohlaví co den více zvelebovali, a víru, národův zbožnost a počestnost mravů pěstovali, spravedlnost zastávali a posléze i k pokoji, řádu, blahu a úspěchům společnosti občanské napomáhali.

Takéž papežové neopominuli, kdykoli se jim zapotřebí vidělo, především pak při nejtěžších bouřích časových a přesvatého našeho náboženství i společnosti občanské pohromách svolávati obecné sněmy církevní, aby s biskupy veškerého světa katolického, kteréž *Duch Sv. ustanovil k řízení církve Boží*, se poradivše spojenými silami opatrně a moudře vše to ustanovili, coby především přispívati mohlo k vyjádření článků víry, ku potření panujících bludův, k obhájení, objasnění a rozvinutí křesťanského učení a k napravení pokazených mravův lidských.

Již ale zkusili a seznali všickni, jak hroznou bouří právě nyní zmítána jest církev, a kterým a jak velikým zlem rovněž i společnost občanská jest sklíčena. Neboť od nejzuřivějších nepřátel Boha a lidí jest katolická církev, spolu i spasitelná její nauka a ctihodná pravomoc i této apoštolské Stolice nejvyšší autorita napadena, pošlapána, všechno svaté zneuctěno, statky církevní rozchváčeny, biskupové a nejvznešenější mužové službě Boží zasvěcení i lidé katolickým smýšlením vynikající všemi spůsoby soužení, posvátné řeholy zrušeny, bezbožné všelikého druhu knihy, morovou nákazu šířící noviny a různorodé

přezáhbné sekty všady rozšířeny, vyučování ubohé mládeže všady téměř duchovenstvu odňato a což horšího jest, na mnohých místech učitelům bezbožnosti a bludů svěřeno. Pročež k nejvyššímu Našemu a všech dobrých lidí zármutku a ku zkáze duší, což nikdy dosti oplakávati nelze, rozšířila se bezbožnost a zkaženost mravův, bezuzdná svévolnost a bezbožných všelikého druhu domnění, veškerých nepravostí a zločinů náказа, porušení božských i lidských zákonů v té míře, že netoliko přesvaté naše náboženství, alebrž i společnost lidská žalostivým způsobem jest pobouřena a stísněna.

Při takové tedy spoustě pohrom, jimiž sevřena jest útroba naše, vyžaduje toho nejvyšší úřad pastýřský od Boha nám svěřený, abychem ve svrchované míře všechny síly své vynaložili k napravení úkorův církve, k péči o blaho veškerého stádce Hospodinova, k odražení záhubných útokův a pokusův těch lidí, kteříž by rádi církev samu, by možno bylo, a společnost občanskou z kořene vyvrátili. My sice jsme s Boží pomocí od prvního počátku Naší vlády papežské podle povinnosti Našeho přetěžkého úřadu nikdy neopominuli v četných Našich allokucích konsistorních a listech apoštolských povznášeti hlasu svého a s veškerou pílí vytrvale hájiti věc Boží a jeho svaté církve Nám od Krista Pána svěřenou, zastávati práva této apoštolské stolice, spravedlnosti a pravdy, odhalovati úklady nepřátelských lidí, zavrhovati bludy a učení klamná, zapovídati neřestné sekty a o blaho veškerého stádce Hospodinova bedlivě se starati.

V oslavených šlépějích Našich předchůdcův tedy krácejíce uznali jsme za dobré ku sněmu obecnému, k němuž dávno již zření Naše směřovalo, shromáždit všechny ctihodné bratry, biskupy celého světa katolického, kteříž povoláni jsou k účastenství v péčech Našich,

Titě ctihodní bratři zajistě obzvláštní láskou k církvi katolické zanícení a nevšední úctou a poslušností k Nám a této Stolici apoštolské vynikající, o blaho duší pečliví, moudrostí, učeností a vzdělaností proslulí a spolu s Námi nad přestrasným stavem záležitostí církevních i světských ubolévající neznají toužebnějšího přání nad ono, s Námi sděliti a srovnati radu svoji a uchopiti se spásitelných prostředků proti tolikým pohromám. Již pak na sněmu tomto ekleumenickém v nejbedlivější úvahu vzato a ustanoveno býti má vše, což obzvláště za těchto neblahých dob směřuje k větší cti Boží, k neporušenosti víry, k oslavení služeb Božích, k věčné spáse lidstva, ku kázni obojího (světského i řeholního) duchovenstva, k jeho spásitelnému i důkladnému vzdělání, k zachovávání zákonů církevních, k nápravě mravův, k vyučování křesťanské mládeže a k obecnému všech lidí míru a svornosti. Rovněž s největší pílí k tomu hleděti dlužno, aby s dobrotivou pomocí Boží se od církve i společnosti občanské odstranila všeliká zla, aby ubozí bludáři na pravou cestu pravdy, spravedlnosti a spásy zase nazpět uvedeni byli, aby po vyhubení nepravostí a bludův naše vznešené náboženství a spásitelné jeho učení na celém světě znovu oživilo a co den více se šířilo a panovalo a tou měrou aby zbožnost, počestnost, rozšafnost, spravedlnost, láska a všechny ctnosti křesťanské k největšímu prospěchu lidské společnosti zavládly a rozkvetly. Neboť nikdo nemůže upíráti, že vliv katolické církve a jejího učení netoliko k věčnému spasení lidí směřuje, ale že tolikéž prospívá časnému blahu národův a k pravému jich štěstí, řádu, pokoji, jakož i k pokroku a důkladnosti věd lidských, jak to letopisy dějin církevních i světských nejskvělejšími důkazy jasně a patrně objevují a stále i zřejmě dosvědčují. Ješto pak Kristus Pán podivuhodně

nás občerstvuje, posiluje a útěchou naplňuje slovy: „*Kdekoli jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich*“ (Mat. 18, 20.), tudíž nelze Nám pochybovati, že On sám na témž sněmu hojností své božské milosti Nám přítomen býti ráci, abychom vše to ustanoviti mohli, což jakýmkoli způsobem k většímu prospěchu svaté církve Jeho přináleží. Pročež po nevroucnějších modlitbách v pokoře srdce Našeho dnem i nocí k Bohu vysílaných uzavřeli jsme dozajista sněm tento svolati.

Dokládající se tedy pravomocí svého Boha všemohoucího Otce i Syna i Ducha sv. a jeho blahoslavených apoštolů Petra i Pavla, kterouž i My na zemi konáme, s radou a přivolením ctihodných Bratří našich, sv. Římské Církve kardinálů tímto listem ohlašujeme, zvěstujeme, svoláváme a ustanovujeme svatý ekleumenický a všeobecný sněm, kterýž se v tomto našem vznešeném městě Římě příštího roku 1869 v basilice Vatikánské konati bude a dnem 8. prosince, zasvěceným neposkvrněnému Početí Bohorodičky Marie Panny, započne, dále pak se v něm pokračovati a týž s Boží pomocí k Jeho slávě i ku spáse všeho lidu křesťanského ukončen a dokonán bude. I chceme tudíž a rozkazujeme, že ze všech končin na tento ekleumenický sněm Námi ohlášený přijíti musejí všickni velební Bratři patriarchové, arcibiskupové, biskupové, milí synové naši opatové a všickni ostatní, kterýmž po právu neb mocí privileje přísluší na sněmech obecných zasedati a při nich hlasovati; při tom žádáme, připomínáme, povzbuzujeme a tolikéž mocí přísahy Nám a této svaté Stolici od nich učiněné, i pod závazkem svatého poslušenství a pod pokutami, kteréž po právu neb obyčeji při konání sněmů církevních vysloveny a stanoveny bývaly proti těm, jenž se nedostavili, poroučíme a přísně nařizujeme, že sami

osobně sv. tomuto sněmu dojista obcovati a v něm účastniti se povinni jsou, lečby snad spravedlivou nějakou příčinou byli zadržáni, což ale zákonitými zástupci sněmu dosvědčiti musejí.

Kojíme pak se tou nadějí, že Bůh, v jehož rukou spočívají srdce lidská, milostivě k prosbám Našim shlédnuv nevýslovným milosrdenstvím a milostí svou působí, že nejvyšší knížata a vladařové národů vesměs, obzvláště katolíci, co den více poznávajíce, že pro společnost lidskou nejvyšší dobro vyplývá z katolické církve a ona že jest nejpevnějším základem říší a království, netoliko nebudou překážeti, aby cti. bratří biskupové a jiní výše zmínění k tomuto sněmu mohli dojíti, ale že jich laskavě budou podporovati a jim napomáhati a co nejsnažněji, jak se na knížata katolická přisluší, k tomu spolupůsobiti budou, coby k větší slávě Boží a k dobru téhož sněmu sloužiti mohlo.

Aby však tento list náš s tím, co v něm obsaženo, dospěl ku známosti všech, jichž se týká, tak aby nikdo z nich nepředstíral omluvu nevědomosti, obzvláště ješto snad není jistého přístupu ku všem, jimž by zejména list ten sdělen býti měl, chceme a rozkazujeme, aby v patriarchálních basilikách Lateranské, Vatikanské a Liberianské, kdežto se množství lidu ku službám Božím scházívá, veřejně srozumitelným hlasem skrze naše kursory (posly) nebo některé veřejné notáře přečten a po přečtení na dveřích jmenovaných chrámů jakož i na branách kanceláře apoštolské a na obvyklém místě na náměstí Flory (Campi Florae) jakož i na jiných místech, jak obyčej jest, přibit byl, a tam po některý čas byl vyvěšen, aby jej všickni přečísti a známost o něm nabyti mohli; a když se odtud vzdálí, aby nicméně výtisky na týchž místech připevněné zůstaly. Neboť my takovým čtením, prohlášením a připevněním chce-

me docílití, aby všickni, jichž se Náš svrchuzmíněný list dotýká, po uplynutí dvou měsícův ode dne ohlášení a přibití listu zavázání a povinování byli tak, jakoby dotčený list v jejich přítomnosti byl čten a ohlášen býval; chceme také a nařizujeme, aby opisy tohotéž listu, od veřejného notáře psané nebo podepsané a opatřené pečeti některé osoby církevní v důstojenství postavené, bezevší pochybnosti za věrohodné považovány byly.

Žádnému pak není dovoleno tento list Našeho ohlášení, oznámení, svolání, ustanovení, rozhodnutí, rozkazu a zapřisahání porušiti aneb svévolným úsilím se mu protiviti. Kdož by se toho však nicméně odvážil, věziž, že upadne ve hněv všemohoucího Boha a blah. apoštolů Petra i Pavla.

Dáno v Římě u s. Petra léta Vtělení Páně 1868 dne 29. června ve 23. roce Naší vlády papežské.

† Já **Pius**, biskup katolické církve.

(Místo pečeti.)

M. kard. *Mattei*, Pro-Datarius.

N. kard. *Paracciani Clarelli*.

Žalm 136.

My zarmoncení seděli a lkali
na řekách velikého Babylónu,
my plakali, ach — v bolné upomínce
na krásu domácího nám Siónu.

Na vrby podél břehu věsili jsme
své lýry: nevydávaly víc tónu;
neb smutné byly, smutné — jako lidé,
kdež upoutáni lkají v Babylónu. —

I žádali si ti, kteří nás jali,
veselé zpěvy, naši lýry zvuky:
my nezpívali; neboť vzdáleni jsme
své vlasti, v cizině snášíme muky.

I pravili pak katanové naši:
„Nuž, zapějte nám o Siónské vlasti!“
„Jak můžem zpívatí zde, v zemi cizí,
kde samý bol a tisícere strasti?“

Zapomenu-li tě, Jerusaléme,
ať tato pravice pak navždy zhyne,
ať jazyk vyschne, nejsa schopen slova,
ať nižádná mi naděje nekyne!

Jerusaléme! tebe bych měl zradit?
Ty jediná má vznešená radosti!
Dřív ať se ve prach, ve popel obrátí
Tvým, Bože, bleskem rozdrčené kosti!

Edoma zločinů Ty pomni, Pane!
Hle na nich velká, krvavá je vina;
ti pravili: „Jen zničte, zničte všecko —
Jerusalém a Israela syna.“

Ó Babylóne, nešťastné ty město!
A přešťasten, kdož bude ti odplácet,
a přešťasten, který tvé hrdé věže
tak, jako ty nám, bude tobě kácet!

Ó blahý ten, který zde bude bořit
vše do kamene v pyšném Babylónu:
o skálu rozbije tvých dětí skráně;
hoj slyš, jak ženy lkají v smutném tónu!

M. J. P.

O škole a novém zákonu školském.

Pastýrský list

J. M. nejd. p. biskupa Svatohypolitského.

(„Ze Školníka.“)

Když za poslední doby několik důležitých, v život hluboko zasahujících zákonů státních, jeden o manželství, druhý o škole a třetí o jiných poměrech náboženských, v Rakousku vydáno bylo, uznal jsem zapotřebí, abych Vás především poučil o novém zákonu manželském, byste věděli, co v něm obsaženo, a kterak co stateční katoličtí křesťané k němu chovati se máte. S potěšením přesvědčil jsem se, že jste toto mé naučení a napomenutí přijali s dobrým a ochotným srdcem; pročez zasluhujete, abych také o novém zákonu školském, neméně důležitém, podobně jako o zákonu manželském, poučným slovem k Vám mluvil. Kéz padnou tato slova působením milosti Boží rovněž v srdcích Vašich na dobrou půdu! —

Dobrá manželství a dobré školy jsou základem šťastné společnosti. Bez dobrých manželství a bez dobrých škol nepomohou i nejlepší zákony mnoho. Dobré manželství zakládá šťastný a spokojený kruh rodinný; dobrá škola pěstuje a vyvinuje útlá poupatka šťastné budoucnosti jako jednotlivce, tak celých rodin a státu, kterýž ve svém nejkrásnějším a nejvznešenějším pojmu sám velikou rozsáhlou rodinou jest. Jak mnozí z Vás děkují dobré matce, rádnému otci, dobré škole, jenž poctivě spolu jsou působili, štěstí svého života, tím založené! Ano jáť sám (dovolte mi, abych se přiznal) po-

hlížím začasté s díkučiněním za své dobré rodiče a za dobrou školu, kterouž jsem v mladosti své byl navštěvoval, k Bohu, dárci všeho dobrého. Jak mnoho ze všeho, co nyní myslím, mluvím, nebo činím, obdržel jsem od svých dobrých rodičů i z té dobré školy, kterouž jsem co dítě pilně navštěvoval, na dalekou cestu mého života! A zajisté Vy všichni, jimž se šťastně dostalo rodičů dobrých a školy též dobré, jestliže upřímně a opravdově zpět se ohlednete na svou mladost a na svůj nynější život vnitřní a veřejný, zajisté totéž pozorovati budete, Bohu díky, na sobě samých.

Že tedy dobrá manželství a dobré školy pro život takovou důležitostí se vyznamenávají, já pak obzvláště o škole tentokráte mluvití chci: musím Vám především vysvětliti, co dobrá škola jest. Myslím, že budete se mnou souhlasiti, řku-li:

Dobrá škola jest ta, kde dívky pro své věčné i časné povolání účelně se vzdělávají.

Vy, moji drazí, ku kterýmž mluvím, jste katoličtí křesťané, a proto nebudete se diviti, ano spíše uznáte to za věc přirozenou, pravím-li, že v dobré škole dívky pro své věčné i časné povolání účelně vychovávány býti musejí. Pozorujete, že těmito slovy stavím vzdělání dítěte pro jeho věčné povolání na přední místo, maje vychovávání člověka pro věčné povolání za důležitější, než vychování pro cíl jeho časný. Mnozí ovšem nebudou srozuměni, nehledajíce ve vzdělání člověka pro věčnost nejvyšší důležitosti, neuznávající to za přední úlohu dobré školy. Jsou to lidé, kteří ve věčnost nevěří, a tudý také nesmrtnost duše, soud Boží, ano i Boha samého popírají; avšak přijde doba, že pocítí, Jehož nevěří. Setkáte-li se s takovými lidmi, kteří vychování dítěte pro věčnost za přední úlohu každé dobré školy neuznávají, ale vždy jen o jejich časném povolání, o blahu, štěstí a bohatství na této zemi se zmiňují, a že při škole jen na tom záleží, aby dítě tak osvitila a vzdělala, by zde na zemi štěstí svého nabýti mohlo: pak nežádám na Vás, byste mým slovům věřili; avšak to na Vás žádám, abyste věřili Synu Božímu, Ježíši Kristu, Spasiteli našemu, kterýž jest cesta, pravda a život, a z jehož rukou obdržíte za svou víru blaženost věčnou. Nuže slyšte, co praví: „Hleďte nejprv království Božího a spravedlnost jeho, a vše ostatní bude vám přidáno.“ (Mat. 6, 33.). Dále slyšte, co praví: „Co platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?“ (Mat. 16, 26.). A opět slyšte, co dí Pán Martě: „Pečlivá jsi a rmoutíš se

při mnohých věcech; ale *jednoho jest potřebí*“ t. j. pečování o duši. (Luk. 10, 42.). I slyšte, co ještě k našemu poučení vypravuje: „Pole člověka jednoho bohatého přineslo hojné ourody; i přemýšlel sám u sebe, řka: Co učiním, neb nemám, kde bych shromáždil ourody své? I řekl: Toto učiním: Zbořím stodoly své, a nadělám větších, a tu shromáždím všecky věci, kteréž mi se urodily, i zboží své; a dím duši své: Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta; odpočívej, jez, pí, hoduj! I řekl jemu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe; to pak, cos připravil, čím bude? Taktéž jest, když sobě někdo shromáždí poklady, a *není bohatý v Bohu*.“ (Luk. 12, 16—21.). Rozumíte tomuto příběhu, kterýž se v životě tak často opakuje? Jak bylo asi onomu bohatci v té rozhodné chvíli? Zajisté ne lépe, než jako člověku, kterýž se oblécel v šarlat a v kment, a hodoval na každý den skvostně, o němž dokládá Spasitel: „I umřel, a pohřben jest v pekle!“ (Luk. 16, 19. 22.). Co mu bylo vše bohatství platno? Jeho duše byla na věky ztracena, protože za svého živobytí nedbal toho jednoho potřebného, království Božího a spravedlnosti jeho.

Nuže rozmilí, držte se nezměnitelně a pevně Ježíšem Kristem, Synem Božím, tak zřetelně a důkladně učené pravdy, že dosažení věčného cíle člověka nekonečně důležitější jest, než jeho vezdejší blaho. Řekl bych: Dosažení věčného cíle člověka jest pro každého v té míře důležitější, než blaho časné, jako věčnost delší jest, než tento život vezdejší. Je-li ale věčný cíl člověka o tolik důležitější, než cíl jeho časný: pak musí vychovávání člověka pro jeho věčné povolání ve škole býti stejnou měrou důležitější, než vzdělávání pro jeho povolání vezdejší; — a proto položil jsem výše vychovávání člověka pro jeho věčné povolání při dobré škole za účel hlavní na místě prvním, a vzdělávání pro jeho povolání vezdejší na místě druhém, poněvadž tomu sám Syn Boží tak učí, a protože Vy sami katoličtí křesťané jste a zajisté jimi zůstatí chcete.

Tím však nemíním dokonce, jakoby člověk o blaho vezdejší, o své štěstí ve světě neměl snad pečovati. Naopak dím: Kdo o dosažení svého věčného povolání opravdově se stará, postaral se i o blahobyt svůj vezdejší. Nebo právě vychování člověka pro cíl věčný vyvinuje v něm takové ctnosti, kteréž také pro vezdejší blahobyt nejvýše jsou důležitý, jako pracovitost, skromnost, počestnost, mírumilovnost, láska k bližnímu,

dobročinnost. A na takového člověka i jeho příbytek přichází požehnání Boží; a na tom záleží všecko.

Tážete se dále: *Nuže, co patří všechno ke škole dobré?* — Když ve vychovávání člověka pro jeho věčné a vezdejší povolání způsobem účelným *podstata* dobré školy se zakládá, a vzdělávání jeho pro věčnost mnohem důležitější, hlavní věcí jest, musí při dobré škole na předním místě státi:

Učení náboženství, kterýmž dítě hned ve svých útlých letech s nejvznešenějšími a nejdůležitějšími pravdami se obeznámí, přijímajíc je, jak zkušenost vždy a všudy učí, otevřeným, vnímavým smyslem a ochotnou vírou snadno a s radostí v nevinné srdce, a pojišťujíc takto sobě bezpečnou hvězdu, zářící pro čas i věčnost. Tohoto učení náboženství dostává se dítěti *katechismem, biblickou dějepravou* a přednášením i vysvětlováním nedělních i svátečních *evangelíí*.

Že však nelze přestávati na pouhém poznání a vědění pravd náboženských, musí dobrá škola za druhé *o cvičení náboženské* náležitě se starati. Naše svaté náboženství není pouhým předmětem pro hlavu, paměť nebo rozum, ale ukládá svým vyznavačům mnohé povinnosti náboženské, jež tito plniti musí, jako u př. modlitbu, slyšení mše svaté, kázání a křestanského cvičení, přijímání sv. svátostí a t. d. Právě a horlivé cvičení náboženské jest základem opravdového náboženského života.

Musí však náboženství, když člověk svého věčného ustanovení skutečně dojíti má, celý jeho život proniknouti a vedlé vzoru Kristova, kterýž nám jest příkladem nejvznešenějším, na člověku se jeviti. Proto musí dobrá škola za *třetí nábožensky mravné vychování* za podstatnou část své úlohy uznávati. Nábožensky mravné vychování není ale nic jiného, než vzdělání člověka v pravdě mravopochestného na základě jeho náboženství. K takovému nábožensky mravnému vychování náleží, aby dítěti mravné základní pravdy vedlé učení našeho svatého náboženství byly vštěpovány, aby lidé, kteříž sami nábožensky mravně vzdělání jsou, dětem ukazovali, kterak by oněch základních pravd v rozličných poměrech života šetřiti měly; sem náleží, dohlížet na děti, aby dle toho se zachovaly, podávat jim prostředkův k tomu příhodných, varovat jich přede všemi nebezpečnostmi mravopochestnosti, a hledět napravití lehkomyšlné nebo zlomyslné nejen poučováním a napomináním, nýbrž v čas potřeby i přiměřenými

tresty. Bůh sám ukázal nám to u vedení svého vyvoleného lidu. Jsou pak mravné základní pravdy, z nichž takové vychování vycházeti má, tyto: Láska k Bohu a ke všem lidem, poslušnost, odevzdanost do vůle Boží, pravdomluvnost a upřímnost, pokora a sebezapírání, cudnost a mírnost. Takové nábožensky mravné vychování činí člověka *charakterem* a Bohu i lidu zajisté milým. — Mluví se ovšem také o mravném vzdělání bez náboženství. Jest to ale stavba v povětrí, stavba na písku bez pevného základu, kterouž každé silnější hnutí myslí, každý větryk náruživosti snadno zas zboří. A kdeby vzal slabý člověk tolik síly, aby v dobu, když vášně bouří a pokušení k tajnému hřešení vábí, zůstal mravnému zákonu věren, kdyby nepostavila se myšlenka na vševědouceho Původce a Mstitele téhož zákona co pevná zeď proti přestoupení jeho, a kdyby nebylo posilujících prostředkův náboženských, jimiž by slabec odolati mohl?

Konečně povinna jest dobrá škola za *čtvrté*, starati se o potřebné učení i těm *předmětům*, jenž důležitý jsou *pro vezdejší povolání* člověka. Sem náleží především čtení, psaní a počítání, pravopis materského jazyka a písemnosti v denním obcování potřebné, pak u dívek v každé domácnosti obyčejné ruční práce. K tomu dá se u dětí větších také v obecné škole ještě mnohé jiné s prospěchem přednáseti, když čas postačuje a schopnost dítek toho připouští, k čemuž nynější čítanky dosti vhodné látky poskytují, kteráž dle potřeby rozličných krajin a dědin rozmnožena býti může, když to školní úřadové dovolí nebo za užitečné uznají. Při tom rozumí se samo sebou, že každý, kdož pro zvláštní své povolání vyššího vzdělání potřebuje, takové sobě zapoatří na středních a vysokých školách, k tomu cti zvláště pro život zřízených.

Slyšeli jste, jakou úlohu má škola dobrá; i nepochybuju, že s tím srozumění jste; vždyť jste katoličtí křesťané!

Snad se Vám řekne: Ó, jsou školy také dobré, byť se tam nic náboženského neučilo! Na to odpovídám: Ano, mohou býti *školy dobré*, ty beznáboženské, *ve smyslu jejich*; ale zajisté nejsou to žádné *dokonalé* dobré školy, poněvadž se jim nedostává hlavního předmětu; ano nejsou ani dobré *národní školy*, poněvadž nebylo a nebude nikdy dobrého národu bez náboženství, a proto nemůže býti žádná dobrá národní škola bez náboženství. —

Pověděv Vám, jaké vlastnosti dobrá

škola míti musí, chci Vám ještě vyložit, čeho třeba věděti *o novém zákonu školském*. Abyste však jemu porozuměli, prozatím ještě připomenu, *jaké to školství až dosavad v Rakousku bylo*.

Obecná (národní) škola, jakž dosavad byla, spočívala zúplna ve všem na zákonech státních. Konkordát i na tom ničeho podstatného neměnil, přijav nejprřednější zásady a ústrojí tehdejších zákonů státních, tak že co druhdy bylo pro školy zákonem státním, onou smlouvou se sv. Otcem a s jeho svolením stalo se také zákonem církevním. Tím bylo ustanoveno, že veškeré vyučování katolické mládeže ve všech školách musí se srovnávati s učením katolického náboženství, a že biskupové mocí svého úřadu náboženské vychovávání mládeže ve všech školách říditi a bedlivě o to pečovati mají, aby při žádném naučném předmětu nic přednášeno nebylo, coby odporovalo katolické víře a mravopoctnosti. Bylo ustanoveno, že učitelové na obecných školách katolických pod církevní dohlídkou státi, že víra a mravnost těch, kdož učiteli na obecné škole býti mají, neuhonná býti musí, a že učitel, kdyby ve svém úřadě nějaké špatnosti se dopustil, sesazen a propuštěn býti má. Takovými ustanoveními bylo Vám, milí katoličtí rodičové, tolik jistoty dáno, že Vaše děti, jichž dle státního zákona do školy posílati *musíte*, neupadnou v nebezpečení, žeby tam o svou katolickou víru a statečnost v životě přijíti mohly. Tím, že biskup a duchovenstvo dle zákona bděli, aby při žádném naučném předmětu ničemu se neúčilo, coby se s katolickou vírou a s dobrými mravy nesrovnávalo, tím právě dáno Vám nejlepší rukojemství, že Vaše děti zůstanou katolické, jako Vy jste a zůstatí chcete.

Toto zákonné ustanovení zrušeno jest novým státním zákonem dne 25. května. V něm ponechává se sice vyučování náboženství ještě duchovenstvu; však ale praveno dále: „Vyučování *ostatním naučným předmětům* v těchto školách *nezávisí na vlivu kterékoli církve nebo společnosti náboženské*.“

Nyní přirovnějme nový zákon školský k tomu, co jsem hned s počátku pravil o tom, co ke škole dobré patří a co školu činí dobrou.

Náboženské vyučování, kteréž zaujímá první místo každé dobré školy, zůstaveno církvi. Tedy bude duchovní správce učiti děti i budoucně katechismu, biblické dě-

jepravě, a vysvětlovati jim nedělní a sváteční evangelia, jako dosavad. Ukáže se ale, zdali při vykázání hodin pro náboženství, jemůž co nejdůležitějšímu předmětu ve škole náleží přednost, nepotkáme se s překážkami.

Obstarání, vedení a nejbližší dohlídka na *cvičení náboženské* ve škole zůstaveno též církvi. Avšak i zde musí se teprv ukázati, zdali neuhodí biskupové na odpor, když ustanoví, kolikrát dívky školní mají choditi na mši svatou, přijímati sv. svátosti, nebo účastniti se veřejných pobožností.

Nábožensky mravného vychování dítek ve škole obecné, na kterémž při každé dobré škole nejvíce záleží, a jež biskupové s duchovenstvem odjakživa v Rakousku v rukou měli, novým zákonem biskupům a duchovenstvu více ponecháno *není*. A to naplňuje srdce mé hlubokým zármutkem, že v Rakousku padl návrh, aby nábožensky mravné vychovávání dítek ve škole biskupovi a duchovenstvu co zákonné právo přisouzeno bylo. Rozumějte dobře, co pravím: Vychovávání nábožensky mravné *nebylo nám více příznáno za právo zákonné*, a má nám tímto způsobem odňato býti. Toho však si nedáme vzíti. Ano ani nemůžeme si ho dát odejmout! Nebo pravil Kristus, Syn Boží, apoštolům a jejich nástupcům, biskupům: „*Idouce, učte všechny národy . . . učte je zachovávat všechno, což jsem koli přikázal vám.*“ (Mat. 28, 19. 20.). Mělibychom snad jenom *dospělé* učiti zachovávat, co Kristus byl přikázal, a ne také *děti*? A zvláště děti, o nichž pravil též božský Spasitel, náš vzor nejvznešenější: „*Nechte malíčkých přijíti ke mně; neboť jejich jest království nebeské*“ (Mark. 10, 14), — děti, kteréž toho nejvíce potřebují, — děti, kteréž k tomu nejvíce schopností mají. A tento rozkaz Páně, abychom je učili všechno zachovávat, cožkoli přikázal nám, není nic jiného, než poručení nábožensky mravného vychování všech lidí, a to ne jen učení náboženství, ne jenom náboženského cvičení, ale obzvláště a vlastně nábožensky mravného vzdělání. A bude-li nám to ve škole zabráněno, budeme-li, pokud se jedná o nábožensky mravné vychování, ze školy vypuzeni: nuže tedy musíme pak nábožensky mravné vychování dítek prováděti, spravovati a střežiti v příbytcích a rodinách, na ulicích a v poli, jako v kostelích. A to musíme tak činiti! Než tážu se Vás, zdali takové postavení, do kteréhož biskup a duchovenstvo se tiskne, Vám, katoličtí otcové

a matky, se líbí, a zdali to státu samému bude k prospěchu, když ti, kterýmž udělil sám Syn Boží plné moci k nábožensky mravnému vychovávání veškerého člověčenstva, k témuž vychovávání dítek ve škole zákonem oprávnění nebudou?! —

Konečně řídí a spravuje stát, jako to dosavad činil, vyučování v ostatních předmětech školských (vyjímaje náboženství). Po tuto dobu užíval stát duchovenstva co prostřednictva mezi vyššími úřady světskými a mezi učitelstvem, vykonáváje tím dozorství na školy národní. Odtud prý pochází špatný stav našeho školství, a proto bude duchovenstvo budoucně všeho působení při školách zbaveno. Já sám neshledal jsem o visitacích školy tak bídné, jak mnozí křičí. Jsou to lidé, kteří školy za špatné prohlašují, dokud pod dohlídkou a správou duchovní stojí. Ano spíše mnohé shledal jsem školy dobré, a některé i velmi dobré, tak že vyznati musím, že školy naše čestnou pověst zachovaly sobě, našim učitelům i našemu lidu. Jestliže tu a tam některá škola pokulhávala, což zřídka kde bylo, mělo to příčiny, jakýchž i budoucně často se najde. Velice zmýlí se, kdož by se domníval, že všechny školy najednou budou výtečné, jak mile církevní dohlídky se zbaví. Předvídám, že nyní dostanou děti nové školní knihy, že se budou muset učit více než dotud, a že budou přísněji doháněny do školy a přidržovány k věcem ještě jiným. Avšak to všechno nečiní ještě školy dobrými. Škola dobrá musí míti oněch čtvero vlastností; kde jich není, nemůže škola, byť se i leskla, žádnou dobrou býti. Nejvíce rmoutí mne to, že duchovenstvu odňata jest zákonná dohlídka na to, čemu mládež se učí, a zdali v tom něco závadného proti katolické víře nebo proti dobrým mravům nevězí. Budu sice proto přece bdíti, a kdebych něco závadného shledal, proti tomu se hlásiti; Bohu žel, že to činiti musím vedlejší cestou zákona, ač by státu s obyvatelstvem ponejvíce katolickým zajisté mnoho bylo prospělo, aby tato s biskupským úřadem pastýřským úzce spojená povinnost také za právo zákonné uznána a prohlášena byla.

Jak to asi budoucně vypadati bude s vzděláváním nového učitelstva, načež biskupovi dotud blahodárný vliv byl zůstaven, není zákonem ještě vysloveno. Bude-li vzdělávání učitelů na základě neodvislosti církevní pěstováno, pak může se státi, že učitel mnohý zboří, co duchovní správce vystavěl, a že děti naposledy ani nebudou věděti,

komu mají věřiti a koho poslouchati, zdali faráře nebo učitele. Byl by takový stav velmi smutný a — záhubný! —

Dle nového školského zákona budete nepochybně také, jako dosavad, sami učitele pro školy své voliti. Důvěřuju Vám co křesťanům katolickým, že na místo učitele tak důležité, jemuž své děti svěříte, aby je s Vámi a po boku Vašem učil a vychovával, s největší opatrností jen dobré katolíky a řádné, mravně zachovalé muže povolávi budete, a že tu, kdeby učitel již ustanovený s cesty své sešel a zlého se dopustil, bezohledně všech zákonných prostředkův se uchopíte, abyste ho buď napravili nebo vzdálili. Nebo jestliže dobrý učitel pro obec, kdež působí, pravým jest klenotem a veliké úcty hoden, a zehnána-li památka jeho v obci ještě dlouho po jeho smrti: zajisté naopak učitel špatný (mravně a nábožensky totiž zkažený) nebezpečnou jest nákazou v obci, i může ji naprosto zkaziti do druhého i třetího pokolení. Vy jste katoličtí křesťané: a chcete-li katolickými křesťany zůstat, pečujte o dobrou školu, dbejte o dobré učitele! A k tomu, abyste dobrých katolických učitelů nalezli, jen když Vám na tom záležitosti bude, chci Vám milerád nápomocen býti; kdykoli chcete, obraťte se s důvěrou ke mně!

Posléz nemohu se zdržeti žalného politování a pozdvihuju a v každém případě znova pozdvihovati budu hlas svého proti odejmání školských nadací a vynakládání jich dle nového zákona bez ohledu na náboženství. Když tedy naši katoličtí předkové nebo někteří z Vás školské nadací zřídili a výslovně nepodotkli, že jen katolíci ho účastni býti směji, může nyní užitek takového nadání dostati také protestant i žid. Medle však komu by to bylo před 50 nebo 100 roky napadlo, žeby školského nadací, nebylo-li výslovně psáno, že jest pouze pro katolíky, také protestanti i židé účastni býti mohli? Tomu dle tehdejšího názoru rozumělo se samo sebou, že katolík pro katolíky, protestant pro protestanty, žid pro židy své nadací zřizuje, jinak-li výslovně neustanoví, že takové nadací přístupno jest všem bez rozdílu náboženství, jakož se i na mnoze stalo. Nebo škola patřila tenkrát zákonně církvi. Ono ustanovení přiči se tedy úmyslu a vůli zakladatelův a spolu právu katolické církve, již přísluší, katolická nadání hájit a bránit. O škodě, jakáž by vykonáváním tohoto zákonného ustanovení katolíky stihla, nechci ani slov šířiti: nebo nesmírně větší počet takových nadací,

jichž ujímáno býti má bez ohledu na náboženské vyznání, pochází od katolíků pro katolíky, a nikoli od protestantů a židů. Prohlašuju-li se proti novému ustanovení, nesmí nikdo říci, žeby to nelaskavostí bylo; nebo láska k bližnímu, již povinen jest každý člověk k soudruhu svému, nespočívá v povinnosti, aby kdo sobě dal vzíti, co mu patří.

Odhalil jsem Vám tuto zjevně, kterak smýšlím o novém zákonu školském. Vy víte, že miluju děti, že dobré školy mne těší. Kdybych viděl, že odtržením školy od církve pro blaho dítek, rodin, obcí nebo i státu čeho dobrého očekávati se dá, pustil bych nepatrnější věci mimo sebe. Avšak odtržení toto nepřinese nic dobrého. Nedejte se mýliti, jestliže tu nebo onde slyšíte, jakoby duchovní takovému oddělení školy od církve jen proto nepřáli, že prý tím pánovitost jejich trpí. Bůh ví, žebych raději v tichém koutečku země Bohu sloužiti a na skonání blahoslavené připravovati se žádal, než když mám tak rozsáhlé biskupství spravovati a před Bohem za ně se zodpovídati; a ač bez chyby nejsem, přece doufám, že pánovitosti jsem zajisté prost. A proto přece pravím Vám, že odloučení školy od církve, jakž nyní v Rakousku provedeno býti má, uznávám za veliké neštěstí, a proto také velice oplakávám, ne z pánovitosti, ale z lásky k Vám a k Vaším dětem. Kéž by milost všemohoucího a milosrdného Otce nebeského odvrátili ráčila všech následků těch trpkých, jichž jest obávati se z bezohledného provedení jmenovaného zákona! Při tom bude také záležitosti na Vás, byste takového nebezpečí co možná nejvíce sami odvrátili hleděli. Čím více trhána bude škola od církve, tím úžeji lněte Vy sami k církvi, tím pilněji posilejte děti své do kostela, tím horlivěji vychovávejte děti v dobré katolické křesťany, a vítejte při tom každé spolupůsobení Vašeho duchovního pastýře.

Uplyne ještě nějaký čas, prvé než nový ten zákon školský proveden bude; i nepominu Vám, pokud toho potřebí bude, zase dalším poučením přispěti. Prozatím pamatujte si a rozvažujte, co jsem tentokráte Vám mluvil; modlete se vroucně k Bohu, v jehož rukou osudy národů spočívají, aby tuto důležitost neskončenou dobrotou a moudrostí svou k šťastnému přivedl konci.

Požehnejž Vás všechny všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch svatý! Amen.

Ve Sv. Hypolitu dne 18. června 1868.

Josef v. r., biskup.

O pouti v Borku.

Obrázek ze života.

Od Jos. Ehrenberga, síd. kanovníka na Vyšehradě.

O naší vlasti z dob slavné minulosti její uchovalo se pořekadlo, že, když prý někde v Čechách farář kýchnul, druhý jemu „pozdrav Pán Bůh“ dával. Odtud viděti, že musilo za starověkosti v Čechách bývati farářů velmi hustě; a v skutku bylo jich. Za dnů slavného Karla, otce vlasti, stávalo u nás kostelů mnohem více, než nyní a z těch nebylo téměř ani jediného, aby svého vlastního duchovního správce neměl. Ovšem po bouři husitské stav věcí se změnil. Mnoho kostelů zmizelo na dobro, při jiných zase zmizelo nadání, a poněvadž bez nadání duchovního správce býti nemohlo, stalo se, že i kolikero kostelů pod správu jediného pastýře se dostalo. Takovýmto způsobem učiněn jest nejeden druhdy slavný chrám farní kostelem filiálním, k němuž teprve v třetí a mnohdy až v čtvrtou neděli přisluhování se děje.

Ukřivděnoť takto patrně nejedné svatyni Boží; a poněvadž křivda patrná v srdcích šlechtných od jakživa soustrast a politování budí: odtud začasté se přihází, že nábožný náš lid při svém zdravém citu k nejednomu z oněch nyní jako osiřelých kostelů zvláštní úctu a důvěru chová. Viděti to hlavně o pouti při takovém chrámu konané. Tu bývá nával nábožných návštěvníků takový, že nejen svatyně po celý den jest plna, ale také prostranství kolem od rána do noci lidem jen se hemží.

Takovýmto kostelem, za přítomna samostatné správy duchovní nemajícím, ale veliké přízni od nábožného lidu se těšícím, jest chrám nejsvětější Trojice v Borku ve východních Čechách. Do Borku na pout velcí malí hned od velkonoc po celém tamějším okolí se chystají a těšejí. Dítka nějaký ten krejčárek, jímž od otce neb matky, od dědečka neb babičky, aneb jakkoli jináče naděleny byly, na mnoho neděl napřed ukládají pilně, aby sobě o Borecké pouti něco koupiti mohly; a nejsou-li někdy dosti poslušny, netřebať jiného leč pohroziti jen, že do Borku na pout nepůjdou — a věru to spomůže. Také dospělejší chasa na pout do Borku se těší. Děvčata se umlouvají, co která v týž den na sebe vezme; a chlapi, sdělující sobě na vzájem, co který potřebuje, — při čemž dýmka neb míšek na tabák obyčejně v popředí stojí —: koupí takovéhoto nezbytně potřebných věcí rovně až k pouti Borecké odkládají. Ani hospo-

dářům od pacholetství milá pouť Borecká lhotejnou se nestala; a kdekoli v posledním témdni před slavností Trojice Boží se sejdou, umlouvají se, v kterou dobu a na které mezi neb u kterého keře na sebe čekati budou, aby pak společně do Borku putovali. Ba i ten stařeček na výminku v sobotu před slavným dnem s brejličkami na nose západ slunce pozoruje; a nezašlo-li do mraku, těší se říka: „Zjutra, dá Pán Bůh, bude pěkně; dočkám-li se toho ve zdraví, ještě jednou na tu milou pouť s pomocí Boží se vydám. Možnáť, že to bude naposledy.“ Tak všeobecně oblíbenou bývala a jest až dotud pouť v Borku. I pamatuji ze svých let pacholetských, jak jsem před touž poutí na prsty počítal, kolikráte se do ní ještě vyspím a že jsem za poslední noci obyčejně velmi málo spával.

Nejvzornější částí té milé pouti bývala pokaždé cesta tam. Na místě, kdež hospodářové dle předběžné úmluvy jedni na druhé čekali, shromáždili se všichni putující bez rozdílu; a odtamtud nastoupena teprve pouť v dobrém křesťanském pořádku. Dítka po dvou a pod ředitelstvím starého hrobníka, kterýž jim růženeček předřikával, ubíraly se v čele; za nimi kráčeli chlapi dospělejší i dospělí, pak následovalo mužstvo a na závěrek šly ženské mladé i staré, svobodné i provdané. Jeden ze sousedů dělal jim vůdce. Po krátké ranní modlitbě zanotil pěknou starožitnou píseň „Svatá Trojice Bože, jenž jsi ráčil dáti“ a sbor všech přítomných přidal se k němu. Po zpěvu pomodleno se pětkrát Otčenáš a Zdravas, načež po nedlouhých přestávkách ještě dva jiné chvalozpěvy o nejsvětější Trojici s připojenou vezdy stejnou modlitbou následovaly, a cesta hodinu trvající byla vykonána.

Za přestávek mezi zpěvy rozprávěl se mezi sousedstvem hovor, do něhož z mladšího pokolení nikdo se míchatí neopovážil, a kterýž co do obsahu vezdy jen k pouti se vztahoval a dosti zajímavý i poučný býval. Hádalo se obyčejně, kdo asi kázati bude? zpomínánoť dále, kdo kázal vloni a o čem? ba mnozí na kázání před pěti a více lety ještě se pamatovali a na důkaz, že nemluvějí na prázdno, některá místa z paměti zrovna doslovně uváděli.

Neřekli jsme nadarmo, že nejvzornější částí pouti byla cesta tam, neboť jak jsme došli k místu, pořádek dotud uchovaný jest porušen, aby více napraven nebyl.

Sousedé a kdo vůbec povážlivější byl, ubírali se přímo do chrámu Páně, aby sobě místa vyhledávali a při službách Božích

státí nemusili. Děti však, jak uhlídaly kramářské a perníkárské boudy, neměly žádného stání a velikému lákání nebyly s to odolati. Ucítily vůni perníku a marcipánu, uhlídaly kudly na žluto i na červeno malované, uslyšely pískání na píšťalky, drnkání na drnkačky: krejčary v kapse je počaly pálit, nebylo pomoci, musily k boudám a brzy také mezi nimi se rozprašily. Chasa alespoň z části nebyla moudřejší než děti a učinila po nich. Pokutou na všechny, kteří lákadlu vzdorovati nedovedli, bylo pak to, že nemohli službám Božím obcovati, leč někde na hřbitově mezi davem, jenž do chrámu Páně vměstnati se nemohl.

Cesta nazpět nikdy již společně se nekonala. Dětem, jak krejčárky odbyly, na pouti se již nelíbilo. Těkává mysl pudila jich odtud, aby druhům, kteří na pouti nebyli, doma na návsi píšťalkou, drnkačkou neb kudlou pochlubit se mohly. I pustily se obyčejně na cestu samy a první ze všech z pouti se navrátily. Sousedé, zašedše sobě po službách Božích do pivováru na občerstvenou, vraceli se domů teprv za pozdního odpolední; a křepčivá chasa, zastavivši se u muziky, přicházela ještě později, ba mnohdy tak pozdě, že pak doma bez domluvy a pokarání od rodičů a od hospodářů nebylo.

* * *

Léta Páně 1866 připadla slavnost nejsvětější Trojice na 27. den měsíce května. Bylo právě před samou válkou s Prusáky, a povětrnost alespoň tam na úbočí Ždárských hor panovala nad pomýšlení studená. K tomu dalo se v slavnostný den z jitra do mžení a tudy všechno všady ukazovalo k tomu, že pouť v Borku tak slavná a četně navštívená jako v jiná leta nebude. Ovšem děti a z části také chasa zůstaly, plíští a sichravicí zastrašený, větším dílem doma; ale starší a od mnoha již let každoroční účastníci pouti Borecké, zejména sousedé, nedbali nepohody a v tlupách po desíti, po dvaceti ze všech stran přicházeli.

Také po cestě, kterouž proto, že šourem po šířce sedlských usedlostí běží, příčnicí tam nazývají, takový jeden houfec mužů se ubíral. Byli to naskrz sousedé K. . . . ští, a rolník Trnka, podsedník Škorpík a domkář Kvasnička v jich čele. Právě dozpívali první chvalozpěv o Bohu v třech osobách jednom, ano mžení přestalo a svit slunečný rozřídlymi mraky k zemi pronikal.

„Vidíme, vidíme,“ propověděl rolník Trnka, jenž spolu vůdce dělal, „ono bude

na den ještě pěkně. Dobře říkají, žeť ranní dešť jako ženský pláč, a kdo k vůli nepohodě doma zůstal, bude toho litovati.“

„Není ještě pozdě,“ soudil domkář Kvasnička; „koho to doma mrzet bude, přijde za námi; zvláště chasa, tatě jako vítr, než člověk pokročí, ona se pětkrát otočí.“

„Víte sousedé!“ ozval se podsedník Škorpík, pilný čtenář, jenž na dobrou knihu nikdy peněz nelitoval; „víte, co mi připadá, když na ty prechající chmůry a vyjasňující se oblohu hledím? To mi připadá, aby dal Bůh, by se nám také na obzoru nynějších hrozivých událostí takhle vyjasnilo.“

„Kéžby tak všemohoucí Pán Bůh dáti ráčil!“ ozvalo se kolik hlasů najednou; a po těch slovích hovor, za přestávek po každém chvalozpěvu obvyklý, obrátil se plným proudem k válce, tehdy již jako za nezbytnou pokladané. Pronešeno obav přerozmanitých, připomínáno, co kdo o bývalých válkách s Brandenburky věděl a koncem i výsledkem řeči byla všeobecná sklíčenost.

„I, kdožby na pohřeb myslil, dokud nikdo neumře?“ zvolal výminkář Čada, stříbrovlasý dědoušek, jenž vždy při dobré mysli býval. „Doufejme v Boha, všechnu svoji péči uvrhněme na Něho, a pro válku nezapomínejme, že putujeme.“

Vůdce poutníků Trnka porozuměl, kam stařeček svojí poslední poznámkou bije, hned na místě zanotil chvalozpěv druhý a zpíváno ode všech až do konce s velikou vroucností. Za společného zpěvu a modlitby všichni opět na mysli okráli a doříkavše závěrečné „Sláva Bohu Otci, Bohu Synu, Bohu Duchu Svatému,“ ocítili se na návrší, odkudž chrám nejsvětější Trojice a celou osadu Boreckou, v údolí po potoku rozloženou, jest viděti.

„Hlehle, copak se to tam pod kostelem, přímo naproti nám bělá?“ tázal se s podivem domkář Kvasnička, otevíraje zároveň hovor za přestávek od nepaměti obyčejný. „Já od lonské pouti po celý rok v tu stranu nepřišel, a vloni tuším tam na tom místě bylo prázdno.“

„To je nová hospoda,“ odvětil čtenář Škorpík. „Nějaký pán z města ji za lonské leto přivedl pod klobouk a za letošní jaro do kabátu. Bez pochyby že se tam dnes již také nalévati bude.“

„Ty hospody,“ mrzel se Kvasnička, „ty ale nyní všady zrovna ze země rostou, jako bodláčí za plotem a prašivé houby na pasece. Na Boreckou obec je tuším jedné hospody až mnoho.“

„To dělá svoboda živnosti,“ poučoval předešlý.

„Ale taková živnost,“ mrzel se Kvasnička ještě více, „která jen o to hraje, aby mnohdy na ujmu ba na zkázu celé rodiny poslední rozedraný šesták z kapsy vyloudila, ta . . .“

„Nebud' bláhový,“ vpadl mu do řeči čtenář podsedník. „Kdo nechce, ani vindry v hospodě nechati nemusí; a chtícímu se křivda neděje.“

„Kdyby byli všichni lidé stejně pevných zásad,“ připouštěl a spolu odporoval nepřítel rozmnožování hospod s rozmrzelostí pořád rostoucí, „řekl bych ano; ale mnohý člověk jest horší než dítě, a čím více příležitosti, tím více hříchů.“

„Marně se nadírat, běh světa nepředěláš.“

„Tolik vím, že nepředělám; ale kam ten svět za všech svých nynějších běhů konečně doběhne?“

„Kam doběhne?“ — vmísil se do hovoru, jenž velmi snadné z mezi klidnosti na poutníky příslušné vystoupiti mohl, někdo třetí, a byl to opět výminkář Čada. „Nedoběhne dále, než Bohu líbo; a poženeli se příliš nemoudře, zvrtně nohu a bude musít volky nevolky zarazit. Nechejme my svět světem, a raděj se obírejme Bohem.“

Vůdce Trnka opět se dovítípl, a v témž okamžení třetí chvalozpěv velebně po krajině se rozléhal.

Dokončivše třetí oddělení své pobožnosti, nalezali se poutníci uprostřed osady Borecké a sice téměř u samé nové hospody. Že kolem stavení z brusu nového neprošli, aby se na ně neohledli, rozumí se samo sebou, ale více než na budově, kteráž ostatně ničím nad obyčejnost nevynikala, utkvěly zraky na nějakém pánovi, jenž, stoje u hospody na prahu, svým zevnějškem a počínáním prostým venkovánům ovšem nápadným býti musil.

Byl vystrojený a vyfintěný jen co děláš, samé lemování, samá šňůra, ale v obličejí zarostlý jako z lesa. Měl podepržený bok, v ústech žhavou šišku, a při tom na poutníky očima pohlížel, že se zdálo, jakoby jich litoval a spolu z nich posměch sobě strojí. Ač takovýmto tvářením důvěry našich poutníků nezískal, neopomenuli oni přece, došedše až k němu, jej pozdraviti. I posmekli všickni klobouky a čapky, řkouce: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.“ Ale pán na místě poděkování šeredně se zamračil, a k poutníkům obrátil se zády.

„Panáčku!“ zvolal za ním Kvasnička.

„Pozdravit jest zdvořilost, poděkovat ale povinnost. Rozumíte? Pamatujte to sobě na podruhé.“ Ale pán, vešed do hospody, bezpochyby že jej neslyšel.

„Nemáš ty jména svého nadarmo,“ oslovil Kvasničku po krátkém pomlčení Trnka. „Netřebať mnoho, a hned si zhorka nakvašen.“

„Totby člověk ani křesťanského jména hoden nebyl,“ zahorlil oslovený, „kdyby k takové přímo rouhavé neuctě mlčeti měl.“

„Možná, že ten pán,“ podotýkal čtenář Škorpík, „ani naší víry není; a nyní máme svobodu svědomí, svobodu vyznání.“

„Ať máme, co máme,“ horlil Kvasnička pořád stejně, „tolik ale jisto jest, že člověk k vůli svobodě vyznání ani u víře své chladným býti ani zúmyslného své víry potupování trpěti nesmí. Což jste neviděli,“ pokračoval dále, „jakýma očima nás ten pán měřil? Vždyť vyhlíželo, jakoby nám hlupáků a bláznů zároveň přímo v oči spílal.“

„Tomu se nediv,“ chlácholil a spolu vysvětloval Trnka. „My svým putováním, svým křesťanským pozdravením zvěstujeme Ježíše Krista ukřížovaného; takové pak dílo již za dnů apoštola národů mnohým po chuti nebylo, připadajíc jednomu co pohoršení, a jiným co bláznovství.“

„Vím, vím,“ zvolal Kvasnička. „Pohanům připadalo co bláznovství; a pohanů, ovšem že z křesťanských rodičů poslych a tudy pokřtěných, máme bohužel za přítomna tolik, žeby jimi stoky dlaždití mohl.“

Tu právě zazněly zvony s kostelní věže, svým velebným hlaholem věřících na služby Boží svolávající.

„Pán rozesílá posly své,“ promluvil hlasem povýšeným výminkář Čada, „aby připomenuli pozvaným, že již čas jest, jíti na hody. Pročež sbírejme se na mysli, abychom nebyli nalezeni nemající roucha svatebního. Jdi prvé, smíř se s bratrem svým, a potom přijď obětovati budeš dar svůj.“

Poutníci nechali hovor, jeden každý zanašel se myšlenkami vážnými, a Kvasnička jakoby pro svou prudkost sám na sebe se mrzel, ruku na čelo sobě položil. Mlčky krokem tichým vešli do svatyně a pokropivše se svčcenou vodou klečmo na dlažbě před stánkem Božím se kořili.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Řípu dne 20. července 1868.

(Brožurka z Vídně proti církevnímu manželství.)

Z Vídně (nevíme ovšem, od koho) posílají se po poště zdarma našim představe-

ným*) obcí (v Roudnickém a Mělnickém okresu a snad i jinam) české brožurky tištěné „nákladem E. Jaspera ve Vídni roku 1868.“ Mají název: „*Jaké výhody nám poskytně nový zákon manželský?*“ — Spisovatel není ovšem udán, ale z práce jeho poznáváme, že je nejspíše najat k této práci spisovatelské, a měl by dosti snad obratnosti, kdyby jen mu nescházelo vědomostí a poctivosti! Úlohu svou koná ve svém oboru dobře; jazyk má obratný, a dobrodinci svému odůvodňuje (!), „že zákon státní (o manželství) je lepší, rozumnější, mravnější a lidštější než zákon církevní“ (str. 12).

Neštítí se při tom ovšem ani zamlouvání toho, že rozličný je způsob počítání manželských překážek; neb praví, že manželství mezi příbuznými zapovídá církevní zákon až do 8. stupně, a stát jenom do 4., kdežto my tvrdíme, že církevní zákon sahá jen do 4. stupně, a státní jen do druhého. — Zákonník císaře Justiniana kladl do 10. století (místo do VI.) a dokazuje, že tam nebylo zmínky při manželství o kněžském spolupůsobení. (str. 7). Škoda, že se nepřiučil z hojných pastýřských listů (je-li vůbec katolik) aspoň výrok Tertullianův o církevním pozeňávání manželských sňatků již v druhém století po Kristu. — Taktéž nezná zákon církevní o zasnoubení (slibu), ač cituje neustále instrukci od r. 1856, a myslí, že manželství uzavřené vzdor zasnoubení s jiným je neplatné, kdežto citovaný od něho § 57. jen o nedovoleném uzavření mluví. (str. 9.) — Podobně neumí rozeznávat, ač pořád o paragrafech mluví, ani nedospělost (do 12—14 let) od nezletilosti (do 24 let) a učí své čtenáře, že od neplnoletosti nemůže ani duchovní ani světský úřad dispensovati (str. 20). Tolik na důkaz jeho schopnosti k sepsání knížky o manželství.

Co pak se týče jeho názoru a líčení manželství, přiznáváme mu, že dosáhl účelu svého, — ale jen u nevzdělaných a nevědomých lidí z nejnižší třídy, totiž, že je notně ošálil *svými nepravdivými, farijskými náhledy a důkazy* (!), jimž ovšem sám nevěří, a jež psal nejspíše jen z poručení a za chlebiček. Proto my taky se nepouštíme do učeného rozbírání a vyvracení. Na důkaz našeho výroku podáme raději několik zase doslovných dokladů ze 24stránkového spisku jeho — enž nemá

ani žádné obálky, tak že ji lidé poslovi již odbírali a čtli, než ji představenému donesl. —

Nejprve cituje něco z „Národních Listů“ — „o štěstí Rakouska, jež ze všech nehod vždy se pozdvihlo.“ Tím dosáhl dobře svého cíle, an se tím chtěl státí v Čechách populárním u „vzdělaných“ čtenářů venkovských, k čemuž vytrhl něco z kontextu Národních Listů k svému účelu. Nyní, mudruje dále, pomůže Rakousku jen volnost ducha, — a ta prý se mu dostala novým tímto zákonem. Ale tu prý hlas „nábožných a zkušených“ kněží sražl lid, že to povede k nevěře, k nemravnosti a k zkáze. Než kněží prý v tom nevědí co činí a jsou u velikém bludu, a on prý musí jim objeviti pravdu. Jakby prý mohl náš občanský zákon od r. 1811 něco škodného obsahovati, an plných třicetlet od nejvýtečnejších právníků z rozkazu zbožné císařovny Marie Terezie od r. 1753 na něm pracováno? Musí býti prý důkladně promyšlený a potřebám obyvatelstva přiměřený. Není prý to dílo tedy nějakých revolucionářů a nezabohů, ale dobrých katolíků. A proto prý po celou tu dobu nebylo od katolické církve ani od duchovenstva proti němu protestováno. Méně zběhlému čtenáři připomínáme zákon francouzský (Code Napoleon), dle něhož druhá kapitola občanského zákona našeho je zpracována, jakož i to, že teprv r. 1857 při zavádění církevního zákona manželského církev prohlásila všechna dle něho dříve neplatná neb nedovoleně uzavřená manželství v Rakousku s dispensí za platná, pokud Božským nezměnným zákonům neodporovala. Také není prý změna tato v manželství proti nějakému článku víry, je prý to leda proti usnešení sborů biskupských (sněmu Tridentského) a nařízení papežských, které se mohou (rozuměj od státu) změnit. Ostatně prý to papež i císař dobře mysleli při uzavření konkordátu, — ale ta instrukce od p. kardinala Rauschera prý jejich úmyslu nerozuměla a zmátla to. A přece byla uznána a potvrzena od obou za církevní i státní zákon. Nový zákon, praví dále, nedotýká prý se pranic ani práv církve, an prý jí vyhražuje posvěcení manželství na svátost. Ale o platnost manželství nemá prý se církev co starati, nebo to prý je přece jasné, že přísluší manželství úřadu, — jelikož prý každý, kdo se chce domáhati nějakého dědictví, jde vždy k světskému úřadu a nikoli ke kněžskému (!) úřadu. Spisovatel neví ovšem ničeho o rozdílu a pra-

*) Totéž se nám píše od Ustí nad Orlicí, kamž dotčený spisek d. 4. t. m. došel. Radíme, aby se tyto sešity posílaly nejdůst. konsistořím.

vomocnosti duchovní a světské, — a praví proto, že má církev hleděti jen na to, jestli bylo posvěcení sňatku dobře vykonáno. Ostatně není prý to samo sebou ani možná, aby církev o manželství rozhodovala, jelikož prý dle základních nových státních zákonů má úřední moc jen vláda, a nikoli biskup, a kdyby jí i měl, není prý odvolání od něho leč k papeži a to jen zdlouha a za velké peníze. Neví tedy spisovatel ničeho o těch instancích při manželských soudech, jež však dle jeho soudu nejsou nestranné, an se odbývají tajně a písemně. Svědčí to jen tolik, že neměl s nimi nikdy co jednati. Kapitulu o dispensích raději opominu; nebo tu prý se jedná jen o tolik a tolik pětěk neb desítek, a leží to pouze ve vůli biskupově, chce-li nebo nechce-li, — ale musí prý se dobře zaplatiti tato samovůle. Ostatně lehce prý lze jen z několika tam uvedených ovšem lecjakých a překroucených příkladů dokázati, že překážky a dispense církevní od nich jsou škodlivé, libovolné a nerozumné. —

V druhém oddílu (od str. 15) dal se spisovatel do vychvalování *civilního manželství*, a líčí užitečné jeho následky, jež prý budou k nemalému prospěchu. Vždyť prý je v nejkatoličtějších zemích, ve Francouzsku, v Belgii a v bavorském Falcku, a ani zbožní arcibiskupové Kolínský a Trier-ský ani duchovenstvo vůbec proti němu neprotestovalo. Vždyť prý i mnohý horlivý katolík Polák je z občanského manželství, a právě v zemích s civilním manželstvím je prý méně nemanželských dětí, nežli v zemích s církevním manželstvím, kdežto prý je i větší nemravnost než tamto. A aby se nikdo nebál toho civilního manželství, těší nás na konec řka: Dobrý katolík zůstane dobrým katolíkem vzdor všem světským zákonům celinkého světa, a ze špatných katolíků neudělá ani duchovní spolupůsobení při sňatku manželském dobré katolíky.

No dobře — zaplacenomá, — a proto psal, — je-li to však pravda, o to se nestará. Kdo mu platil, je snad rád, že písař notně lhal! T. N.

Od Šumavy dne 16. července 1868.

(Generální visitace nejdůst. p. biskupa Budějovického.)

Spěchám, abych zprávu podal o generální visitaci Jeho Excellence pana biskupa Budějovického na Šumavě. Dne 27. června b. r. zavítal z Janovic do Nýrska. Četné jezdectvo přijelo mu na silnici vstříc a uvedlo jej slavně do Dolního Nýrska,

kde na hlavním náměstí veškeré c. král. úřednictvo a ostatní úřady městské a vrchnostenské shromážděny byly. Odtud vedeno slavné procesí do Hořeního Nýrska, kde se farní chrám nalezá, a kde p. biskup různými slovy obecnost osloviv hned nově zřízený hlavní oltář posvětil. Jestli proveden v gothickém slohu, a sice vesměs od řemeslníků a umělců domácích v levné ceně. Stojí 1200 zl. r. m., v čemž také dvě překrásné sochy sv. apoštolů Petra a Pavla po stranách hlavního oltáře umístěné zahrnuty jsou. Hlavní obraz představující umučení sv. apoštola Tomáše má znamenitou cenu uměleckou, — snad jest práce Skretova, který v této krajině několik krásných obrazů zanechal, — aneb, jak se zde praví, byl prý v Římě malován a sem darován, a podobá se ve hlavních motivech velmi obrazu tohoto apoštola v klášteře Augustiánském na Malé Straně v Praze. I tento obraz zdařile obnoven jest úsilím akademického malíře p. Eduarda Dřevíkovského.

Potěšitelné jest i to, že větší část dárců na oltář a na krásná gothická okna v osadě samé sebrána jest, že i nejhudší čeledín ochotně přispěl, aby tamější p. farář Lehrmann a horlivý p. kaplan Karel Florian toto těžké avšak již velmi potřebné opravení provéstí mohli.

V neděli dne 28. t. m. bylo birmování; sešlo se 1800 birmovanců z celého kraje šumavského od Eisensteina, Haydlu až i od Aussergefeld-u. Slavnost celou poyzneslo také krásné povětří po všecky dni. Ze davy lidu v tyto dni ku svému milému pastýři se hrnoucího nesmírné byly, každý snadno uvěřil. Na den sv. apoštolů Petra a Pavla měl Jeho Excellence překrásné kázání časové a napomínal zvláště také, jak se mají za našich dnů neděle a svátky světit; téhož rána vykonal též slavný pohřeb dítěte, a kopuloval jeden pár snoubenců, a tak radost v celé osadě zvýšil. Na to ještě dopoledne byly zkoušky ve školách, a dívky hojně poděleny obrázky, časovými brožurkami, knihami modlicími atd.

Téhož dne odpoledne odebral se pan biskup do Hirsavy. Zde uvítán jest krásným zpěvem zdejších panen, neb tyto zde svůj spolek zbožný mají co bývalé žákyně kláštera. Druhého dne odbyv svaté birmování, odbýval zkoušky jak ve chlapecké škole, tak i ve tříkách klášterních. Nemusíme opakovati, co jsme již dříve s největší pochvalou byli vyznačili, doporučující z celého srdce ústav tento. Škola děvčátek slouží za vzor přemnohým školám ve velkých mě-

stech, a také nemohl dosti často vysloviti p. biskup svou spokojenost mezi zkouškou, jakož i radost svou provázející jej p. kano-
vník Vrzák. Ačkoli vesnička je nepatrná, již 22 panen v posledních letech do řádu škol-
ních sester vstoupilo, a větší část v Uhřích
blahodějně působí, což důkazem, že toto
nepatrné dobré sítě čím dále, tím více se
ještě rozvíjeti bude, ač jestli nastávající nové
školní zákony tyto útluky školní nezruší?

Téhož dne se odebral Jeho Excellence
do Neumarku a dále do Domažlic, kde více
než 2500 birmovanců se sešlo. Pak přišel
v dalším postupu do Kdýně, kde rovněž tak
slavně uvítán jest. Brány slavnostné a vho-
dné nápisy všady se skvěly. Odtud dne 8.
července na večer se odebral do Loučima.
Zde památný jest chrám gothický, kterýž
u prostřed jediným sloupem podepřen na
čtyry strany ryze gothické klenby rozpro-
stírá. Rovněž památná jest i gothická sa-
kristie, která snad dříve původně chrámem
byla. Chrám více než 600 let stárí svého
čítá; bohužel že cop renaissance krásná
okna zcela porušil, a všech okras zbavil.

Zde radost kněží zkalena jest, neb
místní duchovní správce lonského roku zcela
oslepl, a tak jeho nešťastný stav soucit vše-
obecný vzbudil. I zde, ačkoliv velký liják
nastal, venku se birmovalo; neb 4 krásné
lípy, které okolo sochy sv. Jana Nep. za-
sazeny jsou, důstatečně veškery birmovance
kryly. Dne 10. t. m. odebral se p. biskup
do Dláždova. Zde již od c. k. úředníků
okresu Kdýnského odevzdán jest c. k. pod-
krajskému Klatovskému, a tak téhož dne
u večer do Klatov zavítal. Zde pro množ-
ství birmovanců v sobotu ráno i odpoledne
birmováno. U večer slavné zpěvy a osvět-
lení Jeho Excellenci zařízení. V neděli na
to po slavné zpívané mši obyčejný průvod
se zázračným obrazem Bohorodičky veden.
Kněží bylo 42 a davy lidu bezčtené.

V pondělí v 3½ ráno odebral se pan
biskup nazpět do Budějovic, neb 15. t. m.
nastalo mu již svěcení kněžstva. — Tak
tedy jeho cesta po Šumavě šťastně a bla-
hodějně ukončena jest. Nelčená radost lidu,
který se k němu hrnul a ruce i šaty líbal,
a požehnání všady sobě vyprošoval, a dítky
nevinné jemu ku požehnání podával, ano
i c. k. úředníci vyprošovali sobě pro své man-
želky a dítky požehnání, — pláč hlasitý na
všech štacích bez rozdílu národnosti, když
se loučil, a obavu vyslovil, že mu snad více
dopráno nebude, tyto kraje navštívit, to
vše jest důkazem nezvratným, že víra po-
sud pevně v srdcích věřícího lidu spočívá,

a že i nynější převraty bez vlivu na zdejší
obecenstvo ostanou. A tak zajisté každá
generální visitace má své blahé následky.
Pominouce veškeré úřední svízele, které se
zde v krátkosti různé odbydou, rozhojňuje
se víra v lidu a láska k svaté církvi, a
mnohé opět dobré sítě se vloží do srdcí
věřících, an pan biskup neohroženě a při
tom výmluvně den co den i vícekrát pravdy
spasitelné hlásá. Bůh Jej i dále silíž na
mnohá ještě léta v tomto horlivém půso-
bení! H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal
arcibiskup navrátí se ke dni 2. srpna do
Prahy z visitační cesty své po Kladšku,
kteráž 7 týhodů trvala.

— J. M. nejdůst. p. biskup Petr
Krejčí nezotavil se posud úplně po delší
nemoci své, pročež má se chrániti prů-
vanu uděloval letošním svčencům podja-
henství a jahenství d. 19. a 22. t. m. v
domácí kapli k. arcib. semináře a teprv
dnes kněžství v kostele u *Všech Svatých*
v 7 h. ráno. Vysvětil 38 nových kněží a
sice 29 světských kněží, z nichž 1 určen
jest pro hrabství Kladské, 1 premonstráta
ze Strahova, 2 prem. z Teplé, 3 benedik-
tiny z Břevnova, 2 piaristy a 1 Františkána.
Z nových kněží světských budou hned zítra
někteří sloužiti své první mše sv. *)

— Pobožnost *40hodinná* bude se ko-
nati dne 29., 30. a 31. t. m. a 1. srpna u
sv. Tomáše, od 2—5. srpna na Karlově.

— *Církevní slavnosti.* Dnes koná se
výroční pouť u sv. *Jakuba* či u Minoritů,
kdež jest v 10 h. kázání, v 11. slavná mše
sv.; zejtra církevní památka sv. *Anny* v
témž klášteře v kapli sv. *Anny* (kázání v
6 h. ráno); v pátek 31. t. m. pouť u sv.
Ignácie na Karlovu náměstí, (v 10 h. ká-
zání, v 11 h. zpívaná mše sv.); v neděli
2. srpna koná se slavnost *porciunkule*, t. j.
plnomocné odpustky ve všech kostelích ře-
hole sv. Františka, v Praze tedy u kapu-
cinů na Hradčanech i na Novém městě, u
Františkánů, u Alžbětinek a u Sedých
sester v Konviktské ulici; téhož dne slaví
se památka sv. *Alfonse* u Redemtoristů na

*) 1 u hrobu sv. Jana v 7 h., 1 u Karmelitek v
7 h.; 1 u Milosrd. sester v 8 h., 2 u sv. Salva-
tora v 6 a 8 h., 1 u Voršilek v 9 h., 1 u Do-
minikánů v 11½, 1 u sv. Jakuba v 11 h., 1 u
sv. Ignácie v 11 h., 1 u sv. Štěpána v 9 h., 1
v Bubenči v 8 h., d. 27. t. m. 1 u Karmelitek
v 8 h. a dne 2. srpna 1 na Skalce v 8 hodin,
ostatní po venkově,

Karlově; v úterý 4. srpna sv. *Dominika* u sv. Jiljí či u Dominikánů (v 9 hod. kázání, v 10 h. zpívaná mše sv.), a ve středu 5. srpna pout u *P. Marie Sněžné*, či u Frant. (v 9 h. kázání, v 10 h. zpívaná mše sv.).

— *Z Chotěboře*. Dne 16. května o 2. hodině odpoledne vedl p. farář procesí k soše sv. Jana k zámku, kdež se modlil litanie o sv. Janu. Odtud bral se průvod k panské čtvrti, kde nákladem sv. p. Jana Dobřenského z Dobřenic krásný kříž byl postaven. Vykonav p. farář svěcení měl přiměřenou řeč k lidu v počtu velmi hojném shromážděnému v ten smysl, že kříž svatý jest znamením spasení našeho a předmětem úcty naší. — Kéžby dobrotivý Bůh moci sv. kříže, na němž náš Vykupitel trpěl a na přimluvu našeho sv. patrona Jana Nep. vše škodlivé od nás odvrátiti, a vše spasitelné, nám uděliti ráci! Kostel náš obohacen novým oltářem sv. Josefa. *J. N. J.*

Z Říma. Všeobecný sněm církevní, jehož svolání jest nejpamátelnější událostí za slavného papežování Pia IX., bude *dvacátým* v řadě ekumenických (všeobecných) sněmů církevních. Od posledního sněmu (Tridentského), jenž od 13. prosince 1545 do 3. pros. 1563 trval za papežů Pavla III., Julia III. a Pia IV., uplynulo 305 let, doba to, jakéž v církevních dějinách od jednoho sněmu do druhého nenalezáme. Nejvíce času uplynulo mezi čtvrtým sněmem Cařihradským a prvním Lateránským, totiž 252 let. Jest pak řada ekumenických sněmů našich tato: 1. Sněm Nicenský proti Arianismu, r. 325, 2. sněm Cařihradský r. 381, 3. Efeský proti kacířství Nestoriovu r. 431, 4. Chalcedonský r. 451, 5. druhý Cařihradský r. 553, 6. třetí Cařihradský (680—681), 7. druhý Nicenský proti obrazoborcům (787), 8. čtvrtý Cařihradský (869—881), 9. první Lateránský v Římě (1123), 10. druhý Lateránský (1139), 11. třetí Lateránský (1179), 12. čtvrtý Lateránský (1215), 13. Lyonský (1245), 14. Vienenský (1311—1312), 15. Pisanský (1409), 16. Kostnický (1414—1417) a Basilejský (1431—1439), 17. Ferarský; v němž v Florencii a později v Římě pokračováno (1438—1441), 18. pátý Lateránský (1512—1517) a 19. Tridentský, o němž svrchu pověděno. Proti ohlášenému sněmu dvacátému bouří se novinami a sněmovnami veřejné mínění v Italii, Francii a jinde. A nad to chce od zahájení téhož sněmu velmistr italských freimaurů, p. Josef Mazzini „prohlásiti s výšin Kapitolu v Římě republikánskou svobodu světa.“ Však — ještě církev nezhylnula.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Trapp*, senior kapl., za administr. v Plzni;
- p. Mainrad *Dvořák*, koop. v Martinkovicích, za faráře u sv. Markety v Břevnově;
- p. Adolf *Rücker*, I. kaplan, za administrátora v Kladsku.

Uprázdňené místo:

Plzeň, arciděkanství, měst. patron. od 15. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Peregrin M. *Papelický*, provinciál ř. Servitů, převor v Nových Hradech, 16. července (nar. v Rychnově 28. května 1800, vysv. 25. července 1831).

Vyznamenáni jsou:

- p. Alois *Marx*, farář ve Všerubech, jmenován jest bisk. notářem;
- p. Frant. *Neuwirth*, farář v Slavikovicích,
- p. Ant. *Heinz*, děkan v Nové Kdyni,
- p. Frant. *Lehrmann*, farář v Nýřsku, a
- p. Vác. *Zelený*, farář ve Vrchanech, obdrželi expositorium canonicale;
- p. Mat. *Veselý*, zámec. kapl. na Zelené Hoře, obdržel právo synodalí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Alois *Strassberger*, kooper. v Trhanově, za real. administr. f. u sv. Anny;
- p. Frant. *Müller*, koop. za administr. v Hořejší Vltavici;
- p. Karel *Smetana*, kapl. v Mladé Vozici, za administr. do Nové Vsi;
- p. Vojtěch *Ptáček*, výp. kapl., za administr. v Plössu.

Na stálý odpočinek vstoupili:

- p. Karel *Fiedler*, polní kaplan drag. pluku č. 13.,
- p. Richard *Wohrab*, farář v Plössu, a
- p. Petr *Schmidt*, jubil. kněz, os. děkan v Hořejší Vltavici.

Uprázdňené místo:

Plöss, fara patron. p. bar. Kotze z Dobře do 21. srpna.

Milodary. Na chrám sv. Víta v Praze:

p. F. V. 1 zl., Č. novosvěcenci Pražští 93 zl.

Na pomník *Sušilův*: pp. Fr. Blažko, kaplan v Hostouni 1 zl., Ant. Flesar, kapl. v Třeběchovicích 1 zl., Frant. Janda, k. arc. vikář Českobrod. 2 zl., dr. Vojtěch Hron, prelát 2 zl., Vinc. Náhlovský, dr. a prof. theologie 2 zl., Jan Havlů, kaplan u sv. Štěpána 1 zl., Vojt. Polanecký, administr. ve Lstiboři 1 zl., bohoslovci Kralohradečtí 10 zl. a dvacetník. — Úhrnem sešlo se v red. t. l. již 44 zl. a 1 dvacetník.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
muje nejedle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectví
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Coloročí: 3 zl. — kr.
půlročí: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Nepřítel celibátu.

O celibátu čili bezženství katolického kněžstva bylo již tolik mluveno a psáno od kněží i neknežů, že s těžší nalezla by se stránka předmětu tohoto, kteráby tu ve prospěch tu v neprospěch věci nebyla náležitě uvážena a ohledána. Tudiž všeliké další o té věci rozpravy nemohou býti leč toho, co tu a onde obsírně pověděno bylo, opakováním za obzvláštním nějakým účelem, kterým ovšem spravuje se i způsob takového reprodukování.

S toho stanovistě hleděti se musí na článek o celibátu v listě „Svobodě“ nedávno podaný, kterýby nikterak nepoutal pozornost naši, kdyby způsob, jakým mluví se tam k lidu našemu *proti* celibátu, nebyl tak obzvláštní, snahy listu toho vyznačující, že nelze nepřihlédnouti k němu několika slovy. Podrobnějšímu rozboru, hlubšímu ohledání uniká ovšem článek tento, jako vůbec články listu toho, kteréž jsou obsahu náboženského, všechny zůstávající zřídka kdy na povrchu slušnosti a obvyklé mezi vzdělanými šetrnosti.

Všecko, co o celibátu asi dalo by se pověděti, soustřediti možná kolem několika otázek:

1. Jakého je původu bezženství?
2. Je bezženství mravně oprávněno, je něco přirozeného?
3. Plynou z bezženství kněží věřícím prospěchy anebo škody?
4. Co pak o celibátu rozliční lidé soudí, pokud pak má asi přátele a pokud odpůrce?

I.

Na otázku první dává nám odpůrce celibátu zřetelnou odpověď v tento smysl: „Bezženství kněží (coelibatus) jest zařízení čistě lidské, neopírajíc se ani v nejmenším o učení Kristovo, o čem dostatečně lze pře-

svědčiti se z evangelií, jakož i ze života apoštolův a křesťanů v prvních stoletích.“

Jak zřejmo nezbyvá nám než *opravdu* přesvědčiti se, neopírá-li se bezženství (křesťanů vůbec, nejen kněží) o učení Kristovo a na ten účel *opravdu* ohlednouti se v evangeliích, ve spisech a životě svatých apoštolův i křesťanů v prvních stoletích.

Co se těch evangelií týče, poutá v této příčině pozornost naši u sv. *Matouše kap. 19 verš 11. a 12.* Učenníci Kristovi uslyšeše, žeby za nikterou příčinou nebylo vo to člověku propustiti manželku a toliko pr cizoložství že by směl odloučiti se od ní, anižby pojmuti směl, pokudby živa byla, jinou, nemálo se divili řkouce: „Jestliže taková jest správa člověka s manželkou, není dobře ženiti se.“ Tu dotkli se bezděky bezženství, aniž by znali a povážili dosah a obsah slova toho. Kristus pak užívá příležitosti té, aby několika slovy přivedl je k slova toho vyrozumění. Verš 11. a 12. zní: „Ne všichni chápají slova toho, nébrž *kterým dáno jest.* Jsou zajisté panicové, kteří z matčina života takto se narodili a jsou panicové, kteří učiněni jsou od lidí a jsou panicové, *kterážto se sami zpaničili pro království Boží.* Kdo může chápati, chápej.“ („Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον αὐτοῖς δέδοται. εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.“ — „Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic nati sunt; et sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: et sunt eunuchi, qui se ipsos castraverunt propter regnum coelorum. Qui potest capere cupiat.“) Tento postup myšlenek Kristových těmito stručnými slovy jest naznačený: Bezděky dotkli jste se *panicství*

nechápadíce ovšem života takového výbornost, jakož mnoho lidí jest, kteří vznešenost života panického nepochopující stavu manželskému přednost dávají. Jest totiž k pochopení výtečnosti a k oblíbení sobě života takového zvláštního daru, zvláštní milosti potřebí (— kterým dáno jest). Žijí ovšem mnozí v panictví, avšak beze vši zásluhy jsouce k manželství od přirození neschopní anebo od lidí neschopnými učinění (kleštěnci). Avšak i takoví jsou (*bylo jich tedy za časů Kristových*), kteří ne z nutnosti, ne pro pohodlí nějaké a časný zisk, ne pro bludné učení, nýbrž z ohledů bohulibých pro spasení své i jiných (pro království Boží) v nemanželsství trvají; a ti jsou, kterým dáno jest a kteří tudíž nepodmíněnou chválu zasluhují. A proto; kdo z milosti Boží chápeš života takového vznešenost a důstojnost, k němu se měj. Slovy těmi Kristus Pán nepřímě sic, ale rozhodně přednost uděluje panictví před stavem manželským.

Co se týče spisů apoštolských, vábí pozornost naši I. Kor. kap. 7. Tak čteme hned ve verši 1: „O čemž jste mi pak psali (a mne se tázali, na to vám toto odpovídám): Dobře jest člověku, ženy se nedotýkati. (περὶ δὲ ὧν ἐγράφατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι. — De quibus autem scripsistis mihi: bonum est homini mulierem non tangere). Verš 7. a 8.: „Nebo chci (jest přání mé), abyste vy všichni byli jako já (t. j. svobodní, neženatí). — Pravím pak neženatým a vdovám: Dobře jest jim, zůstanou-li tak, jako i já. (θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν. — Αἰγὼ δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι μένωσι ὡς καὶ γὰρ. — Volo enim, omnes vos esse sicut me ipsum. — Dico autem non nuptis et viduis: bonum est illis, si sic permaneant, sicut et ego). Verš 32. 33.: „Chciť pak (přeji sobě), abyste vy bez pečování byli. Kdo nemá ženy, pečuje o to, což jest Páně, kterak by se líbil Bohu: ale kdo jest se ženou, pečuje o to, což jest světa, kterak by se líbil ženě a jest rozdělen.“ (θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμεριμνῶντας εἶναι. Ὁ ἀγάμος μεριμνᾷ τὸ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ. Ὁ δὲ γαμήσιος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναίκι. καὶ μεμερίσται. — Volo autem, vos sine sollicitudine esse. Qui sine uxore est, sollicitus est quae Domini sunt, quomodo placeat Deo; qui autem cum uxore est, sollicitus est quae sunt mundi, quomodo placeat uxori et divisus est). Verš 38: „A tak i kdo vdává pannu svou, dobře činí: ale kdo nevdává, lépe činí.“ (ὥστε καὶ ὁ ἐγκαμύ-

ζων (τὴν ἑαυτοῦ παρθένον) καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ ἐγκαμύζων καρεῖσσον ποιεῖ. — Igitur qui matrimonio jungit virginem suam, bene facit: et qui non jungit, melius facit). Verš 40.: „Ale blahoslavenější bude (vdova osiřelá) zůstane-li tak, podle mé rady; nebo mám za to, že i já mám Ducha Božího“ (μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν εἴαν οὕτως μένη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ καὶ γὰρ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν. — Beatorum autem erit, si sic permanerit secundum meum consilium: puto autem, quod et ego Spiritum Dei habeam).

Může-li pak kdo mluviti zřetelněji, nežli sv. apoštol Pavel na místech výše položených? Zdá se věru, že náš nepřítel celibátu, ač-li v písmě svatém dobře se zná, má v ruce exemplář evangelií a spisů apoštolských, kde náhodou jakousi schází sv. Matouše hlava 19. a sv. Pavla ke Kor. listu I. celá hlava 7., jinak by místa tato pozornosti jeho ujiti nemohla. Za to neschází tam I. listu k Timotheovi kapitola 3., neboť této kapitoly verš 2. a následující se uvádí a sice proti celibátu, ovšem s malou chybinkou, kterou, nechťce pomýšleti o nepoctivém, úmyslném falšování, za pouhé nedopatření považovati musíme.

Praví prý sv. Pavel I. Tim. 3, 2.: „Biskup budiž mužem ženy.“ A hle našinec sahá k českému, sahá k latinskému překladu a nedověruje zrakům svým, sahá i k řeckému orginálu a všude nalezá: „Biskup budiž mužem jedné ženy“ (μίας γυναικός — unius uxoris) a u verši 12. rovněž: „Diakonové buďtež jedné manželky muži.“ Snad jsme puntičkáři, snad na tom slovíčku „jedné“ tolik nezáleží; řekne-li kdo: „mužem ženy,“ je to přece zrovna tolik, jako by řekl: „mužem jedné ženy.“ My celou věc dávající na rozhodnutí čtenářům svým, máme prozatím za to, že řekne-li kdo: „Biskup budiž mužem ženy,“ rozhodně poroučí a příkazuje, aby byl biskup ženatý, tedy aby neženatý nebyl připuštěn k biskupství anebo připuštěn byv, aby ihned oženil se; praví-li ale sv. Pavel: „Biskup buď mužem jedné ženy,“ že příkazuje, aby nebyl mužem žen dvou, tří atd. (rozumí se po sobě), tedy že připouští, aby biskup, jehen byl sice ženat (pro slabost lidskou), ale nejvýše jednou, aniž by v nejmenším zabraňoval, aby biskup, jehen trval v bezženství. Přičiníme-li k tomu výroky v I. Kor. kap. 7. již uvedené, shledáváme, že tomu nejen nezabráňuje, aby biskup, jehen trval v bezženství, ale že si to přeje, že dává přednost biskupovi, jahnovi a každému křesťanu vůbec, kterýby zůstal „jako on“ t. j. bez ženy, že

tedy bezženství, panictví přednost dává před stavem manželským. Že výroku sv. Pavla v I. Tim. 3, 2. tak, jak vyloženo, musíme rozuměti, svědčí I. Tim. 5, 9., kde se praví: „Vdova — která byla jednoho muže manželka;“ řečení totiž: „Žena — která byla manželkou muže“ byla by pouhá totožnost; každá vdova byla manželkou muže a tudíž toho k slovu „vdova“ netřeba teprve přidávati.

Povázíme-li k tomu, co byli jsme uvedli, že svatí apoštolové všickni, obdrževše Ducha sv. v bezženství a čistotě nejprísnejší trvali, jsouce pravými vzory všem těm, kdožby jich následovati chtěli a k tomu jsouce povoláni, aby byli *sůl země* (Mat. 5, 13.), dovedeme oceniti pravdu výroku nepřítele celibátu, který praví, že „celibát ani v nejmenším neopírá se o učení Kristovo“ a že základu nemá v životě apoštolů.

Také prý „v životě křesťanů prvních století“ není stopy o celibátu.

Nevíme, která by to byla, „ta první století“, ale první století je to jistě a poněvadž se mluví v množném čísle, zajisté i druhé a snad i třetí století. — V prvním století máme — ať nedíme o Kristu Pánu — svaté apoštoly a nepřítel celibátu sám uvádí *Hermasa a sv. Ignáce*.

Hermas, kterého pozdravuje sv. Pavel (Řím. 16, 14.), patří do I. století a jsa důvěrníkem sv. Pavla znal zajisté dobře učení jeho i apoštolů vůbec. Jestliže by však spis pod názvem „Pastýř“, jak někteří mají za to, přičítati se mu neměl, spadá na všecken způsob spis ten do II. století po Kr., tedy jistě do těch „prvních století.“

Sv. Ignác, kterého nepřítel celibátu „svatým“ nejmenuje (na čem ale ani dost málo nezáleží), byl učenským sv. Jana apoštola a bez pochyby i sv. Petra, i zemřel smrtí mučnickou 20. prosince 107. po Kr.; i on zajisté znal dobře učení apoštolův, za které položil život svůj a je svědkem z I., částečně II. století pro celibát (list k Polycarp. Kap. 5.)

Dále uvádí nepřítel celibátu sám mezi těmi, kdož zastávají celibát, *Tertulliana*, který žil od r. 196—218, tedy v II. a III. století po Kr. Ovšem toho Tertulliana nemá rád, zové jej *přemrštěncem*, člověkem povahy kruté a zádumčivé (což my naprosto popírati nechceme vědouce, že přísnost a zádumčivost povahy konečně dohnala ho do sekty Montanistův), avšak nicméně, kde jedná se o vyličení nemravnosti, která byla se zakořenila již mezi prvními křesťany a

kterou Tertullian ostře tepe, s velikou oblibou na mnohých místech ho uvádí. Nám je jen to nápadné, kterak Tertullian, jestliže, jako náš nepřítel celibátu, za to měl, že tato nemravnost všeliká povstala následkem myšlenky a rozšiřujícího se obyčeje bezženství, líče a zehraje na tuto nepravost trpkými slovy, přece bezženství zastáváti mohl (de exhort. castit. c. 11.). Že byl Tertullian rozumu a vtipu velmi bystrého, o tom svědčí výtečné spisy jeho apologetické.

Tak zvaná „*nařízení apoštolská*“ (constitutiones apostolorum), která obsahují církevní kázeň nejméně ze III. a i II. století po Kr., mluví velmi zřetelně o rozšířeném obyčeji bezženství kněží. Tak zní čl. 25.: „Po vysvěcení není kněžím dovoleno, nemají-li již manželek, více v manželství vstupovati a mají-li manželky a ovdoví-li, nemohou více s jinými v snátek manželský vejíti.“ — A jinde: „Jest to všeobecný zákon, aby se z těch, kteří neženatí vstupují do stavu duchovního, jen ti nižší, jako čtenáři (lectores), zpěváci (cantores) a jiní směli oženiti.“ (Apostol. constitut. VII. 17. Galland. T. III. str. 155.)

Že Origenes, který žil od r. 185—254, stál za celibát, je známo; slovům Kristovým v kap. 19. u sv. Matouše rozuměje doslovně opravdu se zpaničil, začez vedle jiných příčin r. 231 z úřadu a hodnosti své sesazen jest. Výslovně mluví ve prospěch bezženství v hom. XVII. k sv. Lukáši.

Sv. Justin, muž učený, druhdy filosof pohanský, který mezi r. 161—168 zemřel smrtí mučnickou, je rovněž svědkem z II. století. I píše v první apologii kap. 15.: „Přemnozí obojího pohlaví sedmdesátníci, jižto od mládí Kristovy nauky následovali, v neporušenosti a čistotě ustavičně u nás žijí a radují se, že ve všech stavech u našich takové ukázkou mohou.“

Klement Římský, jak se za to má, třetí nástupce sv. Petra, svědek z I. století, dí I. Kor. „*Kdo zdrželiv jest podle těla*, nechlub se věda od koho ten dar jemu se uděluje. Proto dí Pán: *Komu dáno jest.*“

Z toho všeho již patrné, kterak bezdůvodný jest výrok, žeby bezženství v životě křesťanů „prvních století“ nemělo základu. Však to nepřítel celibátu tak zle nemyslí, neboť na jednom místě tvrdě, žeby bezženství v životě prvních křesťanů nemělo místa a základu, na místě jiném s chatrnou ovšem důsledností sám některé muže uvádí, kteří jsouce o životě křesťanů prvních století svědky nejvážnějšími (*Hermas*, sv. Ignác, Tertullian atd.) o životě panickým i slo-

vem i životem zřejmé vydávají svědectví a tím, jakož i jinde, kde rozvlácnými slovy sám jakýsi mlhavý *výklad* původu myšlenky a obyčej panického života podniká, co prvé upíral — žeby již první křesťané panickému životu byli se oddávali — zřejmě připouští.

Přihlédneme-li blíže k tomu jakémusi výkladu jeho, musíme vyznati, že těžko, přetěžko jest z té zpousty vytknouti jasnou myšlenku; hromadí se tu věci a výroky, které ani dosti málo k sobě nepřiléhají, spůsobem takovým, že vlastně ani neví se, oč by tu běželo, kam by to vše čelilo. Mluví se tu o nějakém „klášternictví“, které prý již před Kristem bylo povstalo (kdo tomu rozumí?) a následkem kterého prý v hlavách mnohých přepiatců rodily se převrácené názory o zdržlivosti (podivno, po Kristu klášternictví vyvinulo se právě následkem idey zdržlivosti a jiných ideí, a tamto jakés klášternictví — z čeho pak povstalo? — takové ty idey plodilo), kteréžto názory zase nejvíce prý čerpány z učení *Gnostikův* (— hle tuje zase gnosticismus továrnou na takové názory; zdalíž pak ten gnosticismus s tím starým klášternictvím v nějakém spojení se nalezá, že oboje takové názory plodí?). Mluví se o *židovské* jakési *filosofii*, která vyhlá učení o satanášu a padlých andělích a jejížto vliv nalezá prý se již ve spisech apoštolských (— hle i ti apoštolové mají již porušené učení a což nejlepšího Kristus Pán sám, neboť i On mluví o satanášu a andělích jeho a o andělích vůbec. O těch šťastných, jimžto samojediným podařilo se, co se ani Kristu Pánu, ani apoštolům nepodařilo, uchvátiti a zachovati to pravé učení Kristovo, to pravé „evangelium světla a pravdy!“). Samé prý spisy sv. Pavla a názory jeho o těle co sídle hříšných náklonností působily prý na vyvření se nepravých názorů o zdržlivosti (— hle tu vedle toho klášternictví a gnosticismu je i sv. Pavel původem takových názorů; jen tak nepřímou, neradí-liž přímě k bezženství?). Všeobecná nemravnost mezi Židy a pohany působila prý také u křesťanů „nemravnost, cizoložství a — bezženství“ (patří to do jedné kategorie? — hle čtvrtý činitel bezženství plodící, — nemravnost) a již prý sv. apoštol Pavel nazývá ty, kdož obmezují svobodu a káží bezženství, pokrytci a lháři (— kde pak? je kázati bezženství obmezovati svobodu?).

Není-liž to hotová zpousta? O nějakém klášternictví předkřesťanském v dějinách ničeho jsme se nedopátrali (ač-li by snad ne-

pomýšlel náš učenec o jistých ústavech buddhismu obzvláště v Tibetu, které jakousi velmi povrchní podobnost s kláštéry mají, ale v podstatě úplně se liší), o nějaké *židovské filosofii* nikdy jsme neslyšeli; scházelyť národu židovskému všechny podmínky, za kterými by *filosofie* byla povstati mohla, jako orientálům vůbec; sv. Pavel pak, kterak o bezženství smýšlí, již jsme se přesvědčili; a tak nezbývá nám leč držeti se myšlenky té jedné, že by bezženství snad v *gnosticismu* původ mělo a odtud že by bylo přešlo v *křesťanství*.

Oboje jest naprosto *mylné*. První, poněvadž ideu i v jisté míře obyčej panictví nalezáme u všech národů jak západních, tak východních a sice v dobách, kde ještě o gnosticismu, který povstal teprvé na začátku doby křesťanské smíšením křesťanských učení s novoplatonickou spekulací a přibráním k tomu některých žvlů z indické a perské theologie, ani památky nebylo, což se dá přísně historicky dovoditi. Druhé je nesmysl, který vysvitne každému, kdo ví, v jakém poměru a postavení gnosticismus k učení Kristovu a svatých apoštolů nalezal se, kterak tito i žáci jejich vši silou a mocí slovem i písmem jemu se opírali, že však nicméně i apoštolové v bezženství trvali i žáci jejich, zejména sv. Ignác, nejrozhodnější odpůrce gnosticismu, panictví zastávali.

Bylo druhdy nemálo rozšířené mínění, že teprvé Řehoř VII. zákony o celibátě byl vydal a tudíž celibátu původcem byl. Bylo to znamením neznalosti historické; nyní ví se, že zákony tyto více 700 let před Řehořem vzaly počátek a že jim předcházela perioda, kde celibát aspoň částečně od kleriků a křesťanů vůbec zachovával se dobrovolně, aniž bylo zvláštního nařízení potřeba. Vysvitá ze spisů otců církevních, že křesťané prvních věků mívali větší důvěru k duchovním neženatým, což i proticelibátník na jednom místě výslovně priznává. A proto čím dále tím obecněji pomýšleno a jednáno o tom na sněmích církevních, aby bezženství kněží obecně provedeno bylo.

Snažení to počíná již začátkem IV. století. Krajinský sněm v *Elvíře* r. 305 odbyvaný poroucí pod pokutou *suspense*, aby ženatí *biskupové, kněží a jahnové* manželk svých zdržovali se (can. 33.). Sněm *Ancyranský* (314) poroucí o *biskupech a kněžích* tolikéž; co pak se *jahnů* týče, aby jen s povolením biskupa manželky míti směli vyjádřivše při svěcení, žeby v manželství trvati zamýšleli. Kdyby pak při svěcení

toho si nevymínili a povolení od biskupa nedosáhli, aby rovněž jako biskupové a kněží pod trestem sesazení k zachování celibátu zavázáni byli (can. 10.). Sněm *Novocaesarejský* (314) totéž co *Elvirský* nařizuje a stanoví o kněžích (can. 1.). Obecný sněm *Nicejský* (325) potvrdil, co bylo již v platnosti, aby totiž biskupové, kněží a jáhnové, kteří před ordinací manželku nebyli pojali, po vysvěcení do manželského stavu více vstoupiti nesměli. Odtud stal se celibát kněžstva vždy obecnějším, zvláště na západě. Synoda *Toletanská* ve Španělsku (368) vztáhla povinnost celibátu také na podjahnny (VIII. c. b. IX. c. 10.). Tolikéž synoda *Římská* (r. 386) nařídila, by kněží manželek se zdržovali. Sněm v *Karthagu* r. 390 zřejmě přikázal, aby biskupové, kněží a jáhnové, ba všickni ti, kteří svátosti se dotýkají (podjahnové) čistotu zachovali.

Co na potom papežové činili v příčině celibátu, nebylo leč opakováním a prováděním nařízení od rozličných těchto synod vydaných. Tak již papež *sv. Řehoř Veliký* (590—604) vztáhl zákony celibátní také na podjahnny (can. 1. D. 3. — viz synody *Toletánskou* a *Karthagenskou*). Zákony celibátní obnovili dále *Benedikt VIII.* (1012—1024), *Řehoř VI.* (1044—1046), *Leo IX.* (1049—1054), *Mikuláš II.* (1058—1061), *Alexandr II.* (1061—1073). Nyní nastoupil *Řehoř VII.* i *neučinil nijaké změny*, zákony jeho nejsou leč opakováním nařízení předchůdců (can. 15. D. 81. can. 6. §. 2. D. 32.); jeho jedinou v té věci zásluhou jest, že nařízení ta přísně provedl. Ustanovení jeho obnovili *Urban II.* (1088—99), *Kalixt II.* (1118—24), *Innocenc II.* (1130—43), *Alexandr III.* (1159—81) vztáhl zákony ty i na nižší svěcení, od čehož *Bonifác VIII.* (1294—1303) zase upustil, takže jako až podnes zákony o celibátu pouze biskupů, kněží, jáhnů a podjahnů se týkaly.

Tolik plyne z rozpravy naší: 1. Že celibát není *zřízením* čistě lidským, nýbrž samým Kristem Pánem co něco nad manželství vznešenějšího a výbornějšího jest naznačen a tudíž od sv. apoštolů věřicím snažně doporučován co život křesťanu přiměřený a k životu věčnému bezpečný. 2. Že již za času Krista Pána a sv. apoštolů z křesťanů mnozí a sv. apoštolové sami i učenníci jejich z účelů bohulibých v panictví trvali. Tím více dalo se tak za prvních časů po Kristu, jakož zřejmá svědectví dovozují. 3. Že zřejmě v písmě svatém se nenařizuje, nýbrž jen *radí* se k

němu, *aniž také kdy církev koho k němu nutila*. Pokud vydány o něm zákony, týkají se pouze kněží, kteří mají býti jako květem křesťanského života a sice tak, že ten, *kdo knězem státi se chce*, k panictví zavázati se musí, k tomu ale, aby se kdo knězem stal, nikdy nikdo nucen nebývá, jakož vůbec známo jest.

Není ovšem idea panictví teprvé křesťanského původu, nýbrž od nejstarších časů zároveň s ideou náboženství u všech národů více méně jasně se vyskytá na důkaz, že plyne ze samého vědomí, ze samé přirozenosti člověka, *ovšem duševní*, založené Bohem Stvořitelem; a proto Kristem uznána a v křesťanství co něco přirozeného přijata jest. O tom však později.

(Pokračování.)

O pouti v Borku.

Obrázek ze života.

Od *Jos. Ehrenbergra*, síd. kanovníka na Vyšehradě.
(Pokračování.)

Sluneční hodiny na štítu u kostela ukazují na jednu. Závěrečná intráda v trojí přestávce dozněla, na věži rozhoupal se zvon, lid v chrámu Páně i po hřbitově modlí se „*Anděl Páně*“, jest po službách Božích.

Po chladném deštivém ránu udělalo se na den velmi pěkně a lidstva uhledalo se znenáhla tolik, že pout Borecká co do počtu účastníků za poutěmi jiných let nezůstala. Znamenati to po davu, jakýmž se lid brnou u hřbitova od služeb Božích valí, a po velikém, těsném zástupě, jakýž povstal, když lid od služeb Božích vyšedší na prostore před kostelem se byl zastavil.

Ale zástup pomalu řídne a se tratí. Chasa namířila mezi krámy, chlapci napřed a děvčata loudají se za nimi. Na prostore před kostelem zbyli poutníci toliko usedlejší, hlavně sousedé; — avšak i těch ubývá. Mnozí mají v Borku pokrevní příbuzné, kteří jich v davu vyhledali a k sobě na lžici polívky zvou. Jest radost z obojí strany, podávají sobě na přivítanou ruce, ptají se na vzájem na stav zdraví všech příbuznějších — ale zvaní od zvoucích pozvání přijmouti se zdráhají. Přišli na pout toliko do kostela, aby se Pánu Bohu pomodlili; počkají jen ještě na odpolední služby Boží a musejí domů, neboť mají na spěch. Nerádi by komu byli na obtíž, a nechťejí, aby sobě pro ně kdo škodu dělali měl. Než všechny výmluvy nic neprospívají. Vždyť pobožnost v chrámu Páně vykonali, a budou-li chtít na odpolední služby Boží jíti, nikdo jim překážeti nebude.

Doma ničeho neobmeškají a přijdou-li o hodinku později, proto se krov neshroutí. Obtěžovati nebudou dokonce, neboť toho kdo rád vidí, tím jistě obtíže netrpí. O škodě pak, jakážby k vůli nim se děla, nemůže být ani řeči. Nic zvláštního se nechystalo, nepříjde na stůl než co Pán Bůh nadělil, a ostatně jest to jen půjčka, kteráž co nevídět se bude moci oplatiti. Kdyby pozvání nepřijali, daliby na jevo, že nechť, aby k nim za podobné případnosti kdo přijíti směl; toho se ale do nich domýšleti nelze. Poslední důvod rozhodnul. Hosté i hostitelové ještě jednou podali sobě ruce, a za přátelského hovoru k obědu se ubírají.

Kterí potom ještě na prostoru před kostelem zbyli, bývají obyčejně poutníci nejhorlivější. Ti jediné proto ze svatyně vyšli, aby na čerstvém vzduchu pookřáli; a poněvadž se kostel o pouti nezamyká, vracejí se tam opět po chvíli, aby na pozehnání čekali. Čas jim není dlouhý. Za společného zpěvu neb modlení se růžence nějaká ta hodina uteče honem. Až po pozehnání pokládají poutníci takoví pouť svoji za úplně vykonanou a potom někde na občerstvenou se zastavějí.

Mezi boudami jest zatím veselo a živo. Hned z kraje stojí dva perníkářské krámy a ty zvláště od malých a maličkých hojně návštěvě se těšejí. Chlapci kupují perníkové dýmky, hodinky, rejthary a kominíky, a děvčátka zase perníkové panny, děti a kolébky. Chlapci mají své sladké dýmky v ústech, hodinky mají zavěšené u kazajky na knoflíku a jezdec neb kominík drží v hrsti. Přitom nalezají se v nemalých rozpacích. Rádi by svoje zboží zachovali celé, a rádi by z něho také něco okusili. Nastane zápas mezi obojím tím chtěním, a poslední obyčejně vítězí. Brzy jest dýmka nakousnuta, a kominík i jezdec bez hlavy; nejdéle ještě vydrží hodinky; dostanou-li se však s malým poutníkem celé a neporušené domů, těžko jest pověditi.

Za perníkari má vyloženo hračkář, a také on hlavně u malých a maličkých přízně i odbytu nalezá. Není se čemu diviti, neboť má na výběr: píšťalky a trubičky, panáky a panny, koně s jezdci i bez jezdců, bez koleček i na kolečkách, ano i takové, jenž na místě ohonu píšťalku nastrčenou mají: a to všechno barvami co nejživějšími na červeno, na žluto, a jak kdo chce pomalováno! Děvčátkům nejvíce se líbí panny v šatech červeně namalovaných a chlapcům zase konci s píšťalkou. Kupují jedni přes druhé, ale chudátka! radost se jim kalí.

Barya ze šatů panen pouští a děvčátkům na upocené prsty se chytá; a chlapci chtíce zkusiti píšťalek, na místě ohonů nastrčených, nadělali sobě kníry ba i dupky na nosích. Jeden, z chlapců nejchpírnější, odvážil se na hračkáře domluvou, řka: „Jak to barvíte, že to všechno pouští?“ Načež hračkář docela lhostejně odtušil toto: „Milý brachu! moje zboží jest děláno do sucha a ne do mokra.“

Za hračkářem následuje kramářka a kramář, z nichž každý svou vlastní boudu a v boudě každý jiné zboží má vyloženo. Kramářka prodává pentle, hedbávné šátečky na krk, vyšíváné rukávky a okruží a jiné tretky k ženské parádě příslušící. Kramář naproti prodává dýmky, míšky na tabák, obojky na krk a jiné drobné věci pro mužské. Oba vychvalují svoje zboží a procházející se dospělější chasu k sobě zvou. Ale nedaří se jim po chuti. Zrovna naproti vyložil se jim žid se židovkou, kteří podobné věci na krámě mají, jenom že u větším množství a nejstrakatější rozmanitosti. Proto se kramáři a kramářce nedaří, anaž chasa jen k židům se tlačí. Kramář se mrzí a kramářka mu pomáhá, vykřikujíc hlasitě, že se ti prožlukl abrahamovci všem pociťvým lidem do živnosti pletou, že mají z pekla štěstí, a ten křesťanský lid že jest jako očarovaný a jen židákovi že výdělek do chřtánu cpe. Ale chasa nedeře se proto k židovi, aby mu výdělek cpala, nýbrž proto, že koupě u žida jest kratochvilnější. Židák vycení věc na zlatku, a kupující mu podá dva šestáky. Žid se vzteká, prská a od krámu odstrkuje; avšak v tom okamžení za odcházejícím volá, a přidá-li tento ještě nějakou šarapatku, židák mu věc hodí. Chasa má vyražení a domněle také lacinější koupí. Proto se tlačí k židákovi, kramáři a kramářce pro hoře a pro zlost.

Opodál pod vrbou stojí písničkář s písničkářkou. Žena jest vysoká a při těle, mužiček naproti malý a hubený. Ona zpívá hlasem chraplavým a tlustým, on pak hláskem tenkým a třesavým. Utěšené to poslechnutí — div že uši neobrní. Zpívají právě o ukrutné vraždě, a liskovkou ukazují na veliký arch na vrbě pověšený, na němž všechny podrobnosti strašlivého mordu ve zvláštních skupeních jsou vyobrazeny. Posluchačstvo jejich záleží hlavně z obstárých ženštin, ježto se divějí a trnou a otisky překrutné písně po krejčárku kupují. Nikdo proti zpěvákům ničeho nemá až na jednu jedinou stařenku, kteráž se hněvá, že ten nynější svět za nic nestojí, poněvadž není

slyšeti leč o samě vraždě a sebevraždě. Za jejich mladých let toho ani tisícátý díl nebývalo a o pouti se nezpívaly písně jiné než pobožné.

Nejhlučnější řava se provádí na rovince u rybníčku. Tam se točí veliké kolo s koníky a sedadly, a koníkář k tomu hraje na kolovrátek. Kdo se chce na koníku neb na sedadle do kola svezti, musí dáti krejcar. Chlapci menší i dospělí krejcaru nelitují. Nejraději sedávají na koníky a všelijak statečně a po hrdinsku při tom sobě vedou. Podepírají sobě boky, čepice sázejí na stranu a vesele pokřikují. Ale nastojte! Když jim nejlíp jest do veselky, zarazí kolovrátek a kolo se zastaví. Musejí znovu po krejcaru klopit a kdo nemá neb dáti nechce, tíhne dolů, aby jiným místa udělal.

Divná věc, že se dotud odnikud ani z pivováru ani ze staré i nové hospody hudba neozývá a chasu k tanci nevolá. Tohoť zvláštní příčina. Starosta obecní nedovolil muziku až po požehnání; aby se však s hospodskými na štíra nedostal, vyprosil u velebného pána, by se požehnání odbylo poněkud dříve.

Jest půltřetí hodiny a již na požehnání sezvánější. Takovéto zařízení staří i mladí chválí: staří proto, že se v čas a pohodlně dostanou z pouti domů, mladí pak, že se dříve dostanou do kola.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Prahy, dne 4. srpna 1868.

(Primice na osadě svatoštěpánské.)

Čtvrt století uplynulo — a neskvěl se chrám náš leskem slavnosti podobné, jakou viděl letos na den sv. Anny. Slavil totiž v chrámu našem zdejší osadník vel. p. Jos. Smělý své kněžské prvotiny. Sahá-li která slavnost hluboko v život osadníků a hýbá-li mocně srdcem jejich a zůstává-li ještě po mnoha letech nezapomenutelnou upomínku: jest to zajisté slavnost kněžských prvotin, slavnost první svatosvaté mešní oběti, jižto koná z osadníků samých vyšlý novosvěcený kněz. Jeť sice každá mešní oběť ceny vždy stejné, ceny neskonale; přece však upříti nelze, že má první mše sv. novosvěcencova i pro něho i pro lid cenu nevyrovnanou, důležitost nesmírnou, půvab nevypravitelný. A proto plnily se již záhy před 9. hodinou kobky chrámové zástupem zbožného lidu, ačkoli se v týž den, ano v tutéž hodinu po chrámech Pražských více primice slavilo.

Za slavnostního hlaholu zvonů vyšel

primiciant z fary, provázen jsa veledůst. p. farářem Rívnáčem a nejstarším p. kaplanem A. Stodolou. Raduje-li se vůdce a učitel, když po letech spatří žáka a svěřence svého, an různě spletitými cestami tohoto života kráčeje, šťastně se dodělal cíle: zajisté plesati musilo srdce obou jmenovaných důstojných kněží, když vedli osobně bývalého žáka svého na práh svatyně, k stupňům oltáře Božího, k Bohu, jenž obveseluje mladost.

I vyšel p. primiciant ponejprvé k oltáři Božímu u přítomnosti zmíněných dvou důst. kněží a za assistance v. p. kaplana Novotného a ctihod. subdiakona františkána Adámka. Primice počala s obvyklým vzýváním Ducha sv., při kterémž jakož i při následující mši sv. prozatímní ředitel kůru, p. Lábler, velmi dovedně s lidem svým provedl figurální skladby svého zvěčného, proslulého otce.

Mezi mši sv. podal p. primiciant nejprvé oběma rodičům svým Tělo Páně. Posvátný tento okamžik dotknul se mocně srdcí přítomných, a neméně pohnutlivou byla i ona chvíle, když po mši sv. udílel novosvěcenec kněžím a rodičům sv. požehnání. Nejedna skvoucí slza smáčela líce lidu přítomného a nejedno slyšán jest hlasitý povzdech a štkání. Málo zajisté jest novosvěcenců, kteří oběma svým rodičům žehnati mohou.

Po té hrnul se lid přítomný ku mříži oltářní, aby účasten byl též požehnání rukou nově posvěcených. Však nebylo lze p. primiciantovi žehnati všem přítomným, protože hned po mši sv. odbývati se mělo povinné nedělní kázání. Za to hned při vstoupení svém na kazatelnu oznámil v. p. Havlů přítomnému lidu, že bude se odbývati požehnání po 11té mši sv. a odpůldne po litaniích. V průběhu svého kázání neopomenu p. kazatel zmíniti se o významu slavnosti právě odbývané, jakož i promluvíti o vznešenosti kněžského posvěcení a o veliké důstojnosti stavu kněžského.

Aby dovršil důstojný p. farář radost p. primicianta a rodičů jeho, poctil je pozváním k stolu svému, začež slyšel jsem jemu vzdávati chválu od nejedněch osadníků. P. faráři, ostatním velebným duchovním jakož i všem, kdož přičinili se o zvelebení popsané právě slavnosti, budiž zde vysloveno srdečné „Zaplat Bůh!“

Ku konci nemohu nepronést ještě přání a modlitbu: „Dejž svrchovaný Hospodin všem novosvěcencům, kdož na den sv. Anny slavili své primice, aby jakož prvním slo-

vem první jejich mešní obětí bylo „Gaudeamus, radujme se“: tak radost a pokoj Pána našeho Jezu Krista neopouštěla jich v nížádné době těžkého a za dnů našich i trudného úřadování, ale zůstala s nimi vždycky! Totéž „Gaudeamus“ přeji a na Bohu prosím všem letošním novosvěcencům. J. S.

V Praze dne 29. července 1868.

(Jednota Svatovítská v semináři.)

S hrdoostí a s nadšením hledí každý rodák český na hlavní chrám sv. Víta v Praze, jenž jest svědkem slavných dob minulých; zároveň ale naplňuje se též bolem srdce pozorovatele, když vidí, jak mnoho zub času, a ještě více zloba lidská této velebné svatyni uškodila. Touhou zachovati staroslavný chrám metropolitní a dostavěti jej dle slohu a způsobu prvotního — touhou touto šlechtnou vedena jsouc, utvořila se „Jednota k dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském,“ která neunaveně pracuje a všemožně se přičiňuje, by cíle svého dosáhla; prostředků však k dosažení toho účele nemá jiných, než dobrovolných dáreků. Každému věrnému křesťanu a české vlasti synu zajisté na tom záleží, aby navrácen byl hlavní chrám Pražský své původní spůsobě, aby opravena a dostavěna byla svatyně, která chová ostatky svatých patronů českých a aby dílo umělecké zachováno a důstojně obnoveno bylo.

Počet těch, kteří usilují o dostavění hlavního chrámu sv. Víta, jest znamenitý. Mezi horlivými podporovateli díla toho nejsou na posledním místě kněží čeští, jak roční výkazy jmenované jednoty dokazují. — *Vznešený účel* „jednoty k dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském,“ *příklad* všech těch, kdož přispívají k němu, jakož i *podporování* a povzbuzování se strany našeho představenstva, přiměly a roznítily i nás čekatele stavu kněžského, abychom dle sil svých napomáhali k provedení té krásné myšlenky. Avšak jednotlivci málo mohou, pročež dobrý začátek učinili ti, kdož navrhli, aby všichni — celý alumnát arcibiskupský — se spojili a tím způsobem snáze příznivého výsledku docílili. I utvořili se ve čtyřech rocích Pražského k. arc. semináře „spolkové“, z nichž každý má účel, by nějaké jmění pro chrám sv. Víta nastrádal. Každý úd platí na týden 1 kr. r. č., aby ale též z jiných stran příspěvků přibývalo, zařizují se každý rok dražby kněh a jiných potřebných věcí, a výtěžek dává se „spolku;“ kteří znají se ve stříhání vlasů: ti vydělávají též pro „sv.-Vítský spolek;“

nalezne-li kdo krejcar, ohohacuje jím sv.-Vítskou naši pokladnici. Sejde-li se několik zlatých, nezůstanou ležet bez úroků. Každý měsíc vydává se výkaz jmění a oznámí se i ostatním ročníkům, by se takto horlivost šířila. Naši kolegové řeholní ochotně nás podporují. Vždy bylo naším největším přáním, aby se tolik jmění sešlo, by arcib. alumnát se mohl státí *skutečným* údem jednoty — a hle, toto přání jižž se vyplňuje, neboť odšedší novosvěcenci takovou částku peněz nashromáždili, že snadno s dřívějšími příspěvky a s dodatky pozdějšími na 200 zl. r. č. doroste. Tak se rozmnožily naše krejcarové začátky. Kéž by i jinde každý dle možnosti podporoval dostavění našeho hlavního chrámu Páně! — jest to zajisté skutek Bohu libý, který nebude bez odměny. S.

Z Noutonic dne 25. července 1868.

(Učitelská porada.)

Dne 23. července odbývala se učitelská porada školního okresu Libockého v Bubenci. An vedl. p. školdozorce Jos. Procházka důležitou záležitostí zaměstnán poradě předsedati nemohl, zvolili si p. poradníci — 23 učitelů a několik duchovních — jednohlasně za předsedu porady Noutonického duchovního správce. — Bez určitého programu v přátelské rozmluvě rokováno v poradě o rozličných předmětech školy se týkajících; jmenovitě jednáno o potřebě přednášky „dějepisné vlastivědy,“ která ovšem jen tak dalece ve školách národních probírána býti může, jak dalece dítkám potřebná a v útlém jich věku užitečná jest. Dále jednáno o potřebě zavedení ve školách „tělocviku,“ na základě pořekadla: „zdravý duch v zdravém těle,“ při čemž neopomenuto podotknouti, že tělocviku neúkolně, nýbrž pouze co prostředku obmezeně ve školách našich použití lze. — I v této poradě pojednáván úkol národní školy, zvláště v nynější době. Poradníci jednohlasně uznali, má-li škola naše budoucně k zdaru národa a k jeho cti sloužiti, matky své církve Páně že vzdáliti se nesmí. Předseda, použiv příležitosti dokázati právo církve na školu, upozornil p. poradníky, jak zvláště nyní, kde odvěké spojení církve se školou tak násilně se trhá, zapotřebí jest, by kněžstvo i učitelstvo spojenými silami pracovalo svorně na zdaru mládeže, požádav při tom údy porady, by nevzdalovali se ve vychování dítek od zásad svaté víry a církve, což učiniti co jeden muž souhlasně všickni slíbili. Osvědčení toto příchylnosti k církvi katol. slouží p. učitelům školního

okresu Libockého ke cti. Bůh dejž, by jich všecky porady v tom následovaly! Konečně usjednotili se údové porady, že se sejdou na sjezdu učitelském v Praze.

F. M.

Z Příbrami dne 22. července 1868.

(Kněžská porada.)

Již dlouho si přálo duchovenstvo Příbramského vikariatu, by se zase konala kněžská porada. Jen o příležitosti se jednalo místo, kdeby se duchovenstvo bez něčí obtíže sejít a rokovati mohlo. Konečně spanilomyslnost Dobříšského knížete v této nesnazi pomohla. V Obořišti v osadě Svatopolské býv. panství Dobříšského nalezá se na polo zrušený kostel, jemuž až do r. 1786 osm mnichů řádu Pavlánského přísluhovalo a v němž se nyní jen dvakrát do roka a sice na den „sv. Josefa“ a „na nebevzetí Panny Marie“ služby Boží konají. A hle v této svatyni letos nákladem Dobříšského knížete — co z nejpotřebnějšího — opravené sešlo se duchovenstvo Příbramského traktu dne 4. června b. r. a o důležitých věcech jednalo a jmenovitě s otázkou se obíralo: „*kterák to duchovní pastýř nastrojiti má, aby i vzdělanci (tak nazvaná haute-volée) v jeho osadě častěji do roka k správě Boží přistupovali*“ a dále „*jak si týž pastýř v nynějších poměrech počínati má, aby snoubenci do civilního manželstva nechvátali, anobř nyní ještě více po svátosti stavu manželského toužili a sobě kněžské pozhnání oblíbili*“. — Oba tajemníci vikariatní (důst. p. Václ. Brož a p. Jan Kohout) po důst. p. vikáři nejprve vedli slovo a náhledy jejich byly dobře promyšleny. Důst. p. J. Kohout na to poukázal, že by se mezi tak zvanou honorací nikdy taková vlažnost u přijímání svátosti pokání byla nevyloudila, kdyby se nebylo od přísnosti kázně církevní ulevilo a následovně radil k tomu, aby se zase v potřebných pádech — ovšem s pastýřskou opatností — církevních trestů hustěji užívalo.

Druhý tajemník upozornil na to, jak domácí osoby takovému lehkomyšlníku nejbližší stojící, jako na př. manželka, rodiče nejprospěšněji naň působiti mohou, aby častěji do roka k stolu Páně přistupoval. Kromě pp. tajemníků také ostatní kněží svá zdání směle a vážně pronášeli, jako se říci musí, že se mnoho rozumu brousilo, ale vždy v mezích pravověrnosti ostalo. Ku konci četl nám důst. pan střídník jedno z svých pojednání z „Časopisu pro katolické duchovenstvo,“ jak si při zkoušce zasnoubenců počíná, jaké spasitelné naučení jim dává,

jak jim svatost a důležitost stavu manželského všestranně na srdce klade, což jako korunou všech řečí téhož dne bylo a všeobecnou pochvalu i úmysl v posluchačích vzbudilo, že se také tak na osadách svých se svými ženichy a nevěstami obšírně obíratí budou, pokud jim čas postačí.

Jako se porada slavným „Veni Sancte“ a mši svatou, kterouž důst. pan vikář sám sloužil, začala: tak se také zbožným „Te Deum laudamus“ skončila. —

Po krátkém obědě tak nastrojeném, aby nikdo zbytečné útraty činiti nemusil, rozpředl se velmi živý příjemný hovor bratrský, kterýž však dlouho netrval, an se již k večeru chýlilo a každý z přítomných se chystal na cestu k domovu s tím přesvědčením, že právě odbyta kněžská konference byla pravá duchovní pochoutka a s tím přáním, aby se na rok zase podobná na témž místě konala porada. Důstojný p. střídník nemeškal o té poradě nejdůst. konsistoři podati zprávu, kteráž ji se zalíbením přijala anobř slíbila, že budoucně pochválí Příbramský trakt, jestli ještě všech formalit zachová. Pražskou synodou o schůzkách takových předepsaných. Z tak otcovského pokynutí jmenované duchovenstvo se zardovavší umínilo si, že se přičiní, aby přístě té pochvaly zasloužilo a dosáhlo. S vyjmutím dvou ochuravělých farářů účastnili se v té konferenci všickni beneficiati Příbramského vikariatu. Ctih. pp. Redemptoristé litovali, že přítomni býti nemohli, an právě ve Svatodušním témdni nejvíce poutí na Sv. Horu přichází, kteréžto letos vůbec četnější byly než minulá léta, čemuž se nikdo nepodiví, když povází, jak se ctih. pp. Redemptoristé o zvelebení Sv. Hory starají. Nejen že vnitřek kostela, jak dalece jejich finance stačí, co nejpěkněji vyzdobili, anobř i o správu Svatohorských schodů, ježto toho již svrchované potřebí měly, se zasadili. Do příštího jara budou ty schody tak spraveny, že za nejhustšího deště možná bude z Příbrami na Sv. Horu suchou nohou se bráti. Nábožní sborové, jenž každoročně sem putují, mohou býti jisti, že dokud dvojčeti p. P. Kar. Zirnig působiti bude na Sv. Hoře, každým rokem něčeho nového, co je překvapí a potěší, se dočkají. Snad příští rok již tak nazv. cis. oltář v spanilé obnově se objeví. Horlivost, kterouž v té věci Svatohorští kněží osvědčují, jest mocným povzbuzením pro sousední duchovenstvo, aby si podobně zevnitřní úpravy svých kostelů hleděli a všímali. Příkladem svým všecky předchází důst. p. vikář Josef Votýpka, jenž pro

svou osadu stavbu z brusu nového kostela vymohl, jakž jsme o tom nedávno v Blahověstu čtli, že ve Hbitech u přítomnosti p. okresního Příbramského a jiných hodnostářů dne 10. června b. r. základní kámen k tomu byl položen. — Taktéž již vloni o těch obětech jsme čtli, kteréž Dobříšský farář Fr. Bartuněk pro svůj kostel učinil. Podobně vůbec známo, jak vel. p. farář Pičinský a oba důst. pp. tajemníci o zvelebení svých svatyní pečují. Na Slivici zase důst. p. Jan Klumpar sotva že kostelní věž úhlednou střechou opatřil, celý hřbitov upravil a oltáře uvnitř kostela okrášlil, již se také s velkou obětí do přestavění hospodářských budov pustil, čímž se jistě všem svým nástupcům zavděčí. Na Makové zase v nově dosazený mladounek p. farář Vojtěch Šrámek má tu vlastnost do sebe, že nic všedního, zašlého na oltáři netrpí a pokoje si nedá, až s pomocí svých osadníků potřebného obnovení docílil. Jemu povahou podobá se také první kaplan v Příbrami cti. p. Frant. Kořán, kterýž se neunaveně snaží, aby oltáře zvláště o slavnostech co nejskvěleji byly vystrojeny. Také umí působiti na takové domy, o nichž ví, že hojnějších obětí k potřebám chrámu Páně schopny jsou a tak se stalo, že jedna bohatší měšťanka (M. Kollerová) velmi vkusné a drahé antependium vlastnoručně vyšíla a pro hlavní oltář obětovala. — Taktéž se dcerušky z lepších domů jako o závod přičinují, aby pěkné polštáře oltářní vyšíly anebo něco jiného zvláště od kostelního prádla shotovily, čímžby zbožnou mysl svou osvědčily. Povážíme-li dále, že nedělního a svátečního dne kostely v celém traktu Příbramském jsou přeplněny, že zde bratrstva živého růžence, srdce Pána Ježíše a svaté rodiny kvetou, že většina obyvatelstva častěji do roka k svaté zpovědi přistupuje: těšiti se můžeme, že zde ještě — jmenovitě v dědinách — dobrý katolický duch panuje a že srdce a zdravá mysl lidu ví, čeho se držeti má. *P. O.*

Z Manetína u Plzně dne 25. července 1868.

(Renovace sv. misie.)

„Ne od samého chleba živ jest člověk, ale od každého slova, jež vychází z úst Božích.“ Tato slova Spasitele našeho vyplnila se těchto dnů v osadě naší, i doufám, že ctěný list Váš, jenž si všímá katolického života ve vlasti naší, popřeje místa rádkům mým, jimiž vysloviti chci díky Bohu i sluhům jeho, kteří nové síly nám dodali. Konaloť se u nás od šesté neděle po sv. Duchu (12. čce.) obnovení sv. misie před třemi roky

odbývané; ředitelem misie byl velebný kněz z tovaryšstva Ježíšova P. Schmude, s nímž pracovali ještě tři kněží téhož řádu, a sice kázali po česku p. P. Kožený a Svoboda, po německu P. Mathoy. Horliví kněží a obětavost jejich příkladná zůstali nám v živé paměti; slova jejich, poněvadž od Boha přicházela a k Bohu vedla, vděčnost naši vyžadují a úplně zasluhují: dostalo se jim ale také potěšení, že viděli, ani zbožní osadníci vřele toužili po slově Božím, a mnohem více jeho pamětlivi byli než starosti o tělo.

Neboť ačkoliv toho času byly u nás právě žně — které pro přílišné vedro a sucho o úplných 14 dní dříve nás překvapily — přece nebyly nikterak překážkou prameni milosti z misie plynoucích. Náš lid dokázal, že porozuměl slovům: Ne od samého chleba živ jest člověk — spánku si ukrátil, za ranního šera již pracoval a okolo 4. hodiny ranní spěchal do chrámu Páně, kdež neunavení sluhové Boží ve zpovědnících jej očekávali, by jej s Bohem smířili a potěšili. Výsledek byl ten, že za krátký čas pěti dnů asi 1400 věřících k stolu Páně přistoupilo.

Konečně nás opustili ctihodní otcové, by jinde opět dobře činili: ale slovo Boží, které nám zvěstovali, chleb života, který nám podávali, s milostí Boží a působením našeho horlivého duchovního správce udrží srdce naše ve svaté víře, které v životě i v smrti věrnými zůstatí chceme. *L.*

Od Jizery dne 2. srpna 1868.

(Svaté birmování. Pastýřský list. Adresy a petice. Pau prior.)

Na počátku července odbýval nejdůstojnější vrchní pastýř náš (nejd. p. biskup Litoměřický) v osadě naší sv. birmování. Věřící lid velice se těšil na jeho příchod, nebo už dvacet roků v naší osadě biskup nebyl. Uvítání jeho bylo slavné, ač někteří zbožným vesničanům radili, aby k uvítání nejdůstojnějšího pana biskupa nic nečinili, protože oni také nic nečinili. Našinci se ale nedali mýlit, uvítali svého milého biskupa slavně, učinili mu večer průvod s pochodněmi, brali vřelé účastenství hojnou návštěvou v chrámu Páně při sv. birmování, a byli až k slzám pohnuti, když uslyšeli svého vrchního pastýře v neděli ráno po mši svaté s kazatelnou hlásati slovo Boží mateřským jazykem svým, což dříve nikdy nebyli slyšeli od biskupa svého. Jak slavně ho přijali, tak slavně s ním také se rozloučili, vyprovodivše ho v četném průvodu s hůbkou velký kus cesty za dědinu naši, kamž mu už osadníci z osady sousední na-

proti byli přijeli. Pobytí jeho v osadě naší zůstane zajisté každému upřímnému katolíku v živé památce. — Pastýřský list a instrukci nejdůstojnějších vrchních pastýřů království Českého stran nového zákona manželského máme už v rukou. Má tu dobrou stránku, že všickni biskupové čeští jednali stejně, že vydali pastýřský list i instrukce stejné, a že stojí jeden za všechny a všickni za jednoho, dávající i duchovenstvu svému pokynutí, aby i ono za jejich příkladem v svornosti a lásce se opíralo všemu, co čelí proti zákonům Božím nebo zákonům církevním. Ačkoli pastýřský list tento jest velmi krotký a ve všem lásku a shovívavost jeví, přece některá města a městečka německá ve svých adresách a peticích k ministerstvu tvrdí do světa, že tento pastýřský list budí nenávisť a nesnášlivost náboženskou, a oni co „dobří katolíci“ že jsou proti alokuci sv. Otce. A takovéto adresy a petice jenjen lítají z německých měst, městeček a obcí do Vídně. Arcib. jest to lehké pro obce tyto, any dostávají formuláře k tomu po poště, a nemají při tom jiného namáhání, nežli posadit na prázné místo ve formuláři jméno města nebo obce. Tato náказа nezasáhla ještě naše české kraje; nebo ačkoli v ohledu náboženském u nás není všechno jak by dle názorů katolických býti mělo, musí se přece o našem českém lidu tvrditi, že lépe zná co mu prospívá neb coby mu škoditi mohlo, nežli naši zavedení sousedé. Lid náš dobře ví, že ho netlačí ani konkordát, o němž skoro nikdo nic nevěděl, že mu neškodili kněží ve školách, ani manželství dle zákonů církevních, ale že ho tlačilo a tlačí až posud něco zcela jiného, a že jemu zákony náboženskými není zhora nic pomoheno. A proto při tom všeobecném chvalořečení oněch zákonů se strany našich bratří jazyka německého lid český zůstává zcela pokojným, ano mnozí už, kteří byli dříve vlažnými katolíky, stávají se nyní povážlivějšími a drží se více církve své, ba mnozí ji i veřejně, co dříve nikdy nebyli činili, hájí před nájezdy nepřátelskými, ano proslychá se už tu a tam, žeby bylo záhodno navzdor straně nám v ohledu církevním i národním nepřátelské, podati sv. Otcí adresu oddanosti a důvěry, v nížtoby se vyjádřil souhlas celého národu československého se sv. Otcem. To by pak arcib. mnohým pánům způsobilo nemalých rozpaků a mrzutostí, nebo plakáty a formuláře jejich by byly nadarmo a jistý fond byl by zbůhdarma o mnoho chudší. — Liberecké noviny od 19. července, církvi i národu našemu nepřátel-

ské, chválí jistého pana priora kláštera augustiánského a spolu ředitele gymnasia, že co úd městského výboru svým hlasováním proti papežské alokuci učinil protest proti té samé zaslaný jednohlasným. Když laik protestuje proti alokuci sv. Otce, tu si musí každý upřímný katolík pomysliť: „Otče odpusť mu, neboť neví co činí“; když to ale čteme o knězi, o knězi katolickém, o řeholníkovi, co tu si máme pomysliť? Což nemá ten p. převor žádných představených?

—a.

Z Kladska 25. července 1863.

(Visitační cesta J. Em. p. kardinála arcibiskupa. Dopis II.)

Doba pobytu J. Em. nejdůstojnějšího p. arcibiskupa Bedřicha v horách našich chýlí se ku konci. Rád bych ale ještě něco o jeho cestě visitační pověděl a to zůmyslně nejvíce dle časopisův, jež církvi nehrubě jsou příznivy, jak jsem již v prvním dopisu učinil. Tak vypravuje „Neue Gebirgszeitung“ v čís. 57. o „slavnostním týdnu ve Vamberčicích“ řkouc: Pojmenování tohoto hodny jsou v kronice naší krásné dni pobytu J. E. kardinála, knížete arcibiskupa Pražského v našem místě poutnickém. Byl očekáván a zavítal k nám, aby žehnal, milosti udílel a zkoušel a již na počátku zkoumal nás, snad jen náhodou. Příchod jeho oznámen byl na 8. hod. 6. t. m. a tudíž bylo vše v tu hodinu k jeho uvítání již připraveno. Veškerá příprava byla jako za první návštěvy až na vchod chrámový, jenž jinak byl ozdoben. Avšak teprv až k polednímu zvěstoval výstřel z mozdíře příjezd toužebně očekávaného velekněze, též přibyli 2 jezdcí zvěstující, že J. Em. již přichází. Okolo 1. hod. přibyl kníže církevní v průvodu ku bráně Gyhonské, kde byl uvítán od zemského rady p. hraběte Pfeila, pána na Hausdorfu, hraběte Stollberga, barona Lüttwitze, pána na Mittelsteine, velebného duchovenstva, mnoha úředních deputací z města a okolí, a osob, jež k udržení pořádku a zvelebení průvodu určeny byly. Na to veden průvod do města, napřed kráčely školní dívky, spolky cechovní se svými prapory, sbor hudebný, řada bíle oděných dívek, lilie v rukou majících. Hlahol zvonů a hřímání střelby rozléhalo se na vše strany. Provázen jsa četnými hodnostáři, kráčel důstojný velekněz žehnaje lid; postava jeho zůstala tatáž, vznešená, jako za první visitace, ačkoli vlas již značně sbělel. Ubíral se cestou břázami do půdy štípenými, a velikým množstvím lidstva

ohraňčenou. V tváři jeho viděti bylo patrně dojem, ježž vše to v něm zbudilo, co krajina naše zvláštního má. Především pak dojala jej slavnostní brána u stupňů chrámových a pohled, ježž stupně samy právě poskytovaly, jsouce přeplněny lidem, tak že průvod sotva projíti mohl. Co vznešeného velekněze zvláště vyznačuje, jest jeho vysoká a vážná postava, jíž nad všechen lid o hlavu vyniká, což především pozorovati bylo, když se v chodbách chrámových vše tlačilo, aby se jemu přes všelikou překážku co možná nejvíce přiblížilo. V chrámu Páně udělil J. E. sv. požehnání, pak bral se v témž pořádku do farního domu, kde poobědvav školní mládež první třídy navštívil. Když se setmívalo, děly se přípravy k velkolepému osvětlení, které dle výpovědi svědků všechna dřívější překonalo. Na zděch chrámových a vůkol nich bylo značné množství světél upraveno, i soukromníků více, než kdy jindy, k osvětlení se přimělo. Nové přístroje osvětlovací rozmanitého tvaru a velikosti bylo viděti, světla bengálská a menší ohňostroje. J. E. si po klekání vyšel, než procházka jeho nevedla jej bohužel na vrch Kalvarie, jehož pata a vrchol byl hojně ozářen, a kaple od mladého jakéhosi malíře z Náchoda co nejskvostněji ozdobena, množstvím světél osvětlená. V údolí planula již nesčíslná světla, což s vrchole se dívajícímu čarovný pohled poskytovalo, jakož i lid, jenž se z blíзка i z daleka sešel, v davech sem a tam se procházející. Když J. E. z procházky se vracel kolem sochy se bral, vzplanuly na jednou ohňostroje tu i před chrámem a ztrácely se ponenáhlu v bengálských plamenech, jež i sochu i chrám různobarevně osvětlily, při čemž 42krát z moždříů vystřeleno. Na náměstí byl neobyčejný lomoz vozů a lidí, jenž se pohledem na nevidanou posud nádheru bavili. Pozdě teprv ztrácely se davy lidu, v srdcích jejich uhostila se trvalá upomínka na památný tento večer.

Dne 7. konala se záhy slavnost v chrámu. J. Em. kázal sám o čistotě mravů a dojal mocně řečí svou všech přítomných. Na to udělil 700 osobám sv. birmování; po úkonu tom posvátném počala hostina, jíž se též veledůst. opat Brumovský účastnil. Napotom odebral se J. Em. do školy a byl přítomen zkoušce v 2. a 3. třídě.

Ráno dne 8. odejel J. Em. do *Wiinschelburku*, odkud se okolo 10. hod. večer opět navrátil, kterýžto návrat osvětlením

silnice u brány vodní a vůkolí chrámového skvěle byl oslaven. Dne 9. vydal se do *Mittelsteinu*, odtud navrátil se okolo 9. hod. večer, uvítán jsa od hraběte Magnisa. Poslední tento večer bylo ještě jednou viděti onu silnici a slavnostní bránu skvěle osvětlenou.

Dne 10. v 8 hod. sloužil J. Em. slavnou mši sv. a okolo 12. hod. rozloučil se obvyklým způsobem s milostným místem, aby se vydal na cestu do *Ěckersdorfu*, kamž jej vroucí díky všechněch provázely. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se teprv zítra ráno do Prahy; pobylt po ukončené visitaci hrabství Kladského návštěvou u knížete-biskupa Vratislavského v *Johannisbergu*.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6—9. srpna v Bubenči, od 10—13. u Křižovníků, od 14—17. u Alžbětinek.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili pp. Josef Káš, měšťan v Příbrami; Nepomuk Kružík, klerik ř. premonstr. v Želivě; Frant. Říha, kooper. v Pouchově; Karel Hložek, katecheta v Praze; Frant. Vojáček, kooper. v Č. Brodě; Ferd. Špička, farář v Lomnici na Moravě; Václav Hlína, farář v Konárovicích; Jan Dorotka, bohoslovec v Budějovicích; Matěj Kopista, farář v Mikulovicích; Josef Pšenčík, syn měšťana ve Vizovicích na Mor.; Jan Tvrzník, kněz arcid. Pražské.

V Uhrách prý se co nejdříve usídlí Trappisté, aby o zvelebení tamější půdy namnoze až posud ladem ležící se postarali. Rád Trappistů má nyní vesměs 40 klášterů a sice 30 mužských a 10 ženských; všech údů čítá řád 3002. V Německu jediný klášter Trappistický od r. 1861 nalezá se v *Marienwaldu* blíž Cách.

Ze Slezska. V *Orlově* konala se 4. červce pěkná slavnost. Horníci tamějších uhelných dolů světili v ten den jako obyčejně svátek svého patrona sv. *Prokopa*, někdy opata kláštera Sázavského v Čechách. Letošní slavnost byla zvýšena svěcením nové, velmi pěkné korouhve, kterou p. Ignác Vondráček, dozorce v dolech, náležejících J. O. nejdůst. p. arcibiskupu Olomouckému, pro horníky Orlovské i Lazovské svým nákladem zřídil. Korouhev ta stála 500 zl. a představuje z jedné strany přesličný obraz sv. Prokopa, patrona horníkův, umístěný na bílém hedbáví s podpisem: „Oroduj za nás

svatý Prokope!“ Na druhé straně spatřuje se na modrém hedbáví erb arcibiskupa Olo-mouckého, vlastníka týchž dolů. Kolkolem ovroubena jest korouhev zlatým třepením. Svrchu umístěn pěkně řezaný kříž, pod nímž na zlatém jablku se nachází znak horníků (dvě kladívka v kříž složená). Na stuze z bílého hedbáví podšité červeným hedbávím, ozdobené na konci zlatým třepením, sply-vající od kříže dolů, ješt zlatými písmenami vyšitý nápis: „Zdar Bůh 1868.“ (*Gw. C.*)

Z Haliče. Papežský nuncius na cí. dvore Vídeňském přibyl d. 11. m. m. z Brna do Lvova a uhostil se u arcibiskupa Lit-vinoviče. Za tou příčinou byl dům řecko-katolického arcibiskupa slavnostně osvětlen a množství lidu tam shromážděno.

Z Bavorska. V Novém Městě na Hardtu zemřel dne 22. června t. r. dr. Václav Lins-mayer, jenž byv knězem katolickým odpa-dnul od církve, přestoupil k protestantismu a stal se ředitelem škol v Novém Městě. Byl sice ženat, ale nikdy nejevil ani v slo-vech ani písmem nějakou zášť proti kato-lické církvi. V posledních dvou letech svého života projevil častěji důvěrnému příteli svému přání, že by rád se do církve na-vrátil; avšak nedostávalo se mu síly k pro-vedení téhož úmyslu. Konečně uvrhla jej těžká nemoc na lůžko bolestné, a tu dle rady přítele kněze katolického prosil Lins-mayer vroucně o přímluvu Rodičky Boží, kteráž jej posléze k úplnému smření s Bo-hem přivedla. Povolav k sobě katolického faráře učinil před ním, dvěma svědky a svojí rodinou vyznání víry, načež posílněn sv. svátostmi v Pánu skonal.

Z Pruska. Polním biskupem v Berlíně (s titulem biskupa Agathopolského i. p.) stal se posavadní farář v Královci po vůli krále, ač se tomu hrabě Bismark protivil. Svěcen byl na biskupství od knížete-biskupa Vra-tislavského.

— V Kolíně nad Rýnem vzmohla se sekta *Baptistů* již asi na 50 spoluúdv. V nejtužší zimě, dne 25. ledna t. r. přijato jest do sekty 8 nových údv, a sice 4 muži a 4 ženy následujícím způsobem. Na večer se celý sbor odebral podél Rýna k rybár-ské budce, kdež v postranní komůrce žen-ské a na jiném místě mužští se převlékli do zvláštního oděvu; každý křtěnec přioděn byl košilí, nad kterou měl ješt bílý vlněný plášť lněnou stužkou přepásaný; v dolejší obrubě pláště zašité byly olovené kule; na nohou měli střevíce. Křestitel měl na sobě černý talár a klobouk. Když se všickni křtění do kola byli rozestavili, sejmul kře-

stítel klobouk s hlavy a vykonal příprav-nou modlitbu; všichni baptisté odpověděli slovem „Amen.“ Již pak se křestitel uchopil prvního křtěnce a sestoupil s ním do řeky a sice asi na 10 kroků daleko, tak že oběma sahala voda až přes kyčle. Kře-stitel potopil křtěnce úplně pod vodu, ří-kaje při tom slova: Já tě křtím ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Mezitím vstoupil jahen s druhým křtěncem do vody, a ode-vzdal jej křestiteli, pokřtěného pak uvedl zpět ku břehu; ženské provázela diakoniska. Když všech 8 osob pokřtěno bylo, navrátil se celý sbor Baptistů žalmy prozpěvujíc v 10 h. večer zase do Kolína. Všichni nově pokřtění nalezali se ve stáří 15 — 28 let. Jedno z pokřtěných děvčat následkem na-stuzení v ledové vodě onemocnělo a v únoru t. r. zemřelo.

Z Říma. Část pap. vojska jest posud v ležení u *Rocca di Papa*. Místo toto bylo v novinách líčenó co nezdravé, ač se tam Římané na každé leto stěhují — k vůli zdraví. Za letního parna hledávají v této krajině útulku i umělcové cizí, bydlívá tam malíř Flatz, mistr Overbeck, Achtermann a j. Vyhlídka na Řím, celou Kampagnu, malebné pohoří a na moře jest okouzlující. Toto vojenské ležení navštívil sám sv. Otec, při čemž opět se osvědčil dobrý duch jeho vojnů. Nápisý na slavnostných branách, korouhvích atd. byly namnoze tklivé. Tak n. př. zněl jeden: „*Unde hoc mihi, ut ve-niat Vicarius Domini mei ad me?*“ Odkud mi to, že přichází náměstek Pána mého ke mně?“ K tomu sluší podotknouti, že byl právě den Navštívení P. Marie. Z Grotta Ferratta až do Frascati, několik hodin cesty, běželi zuavové, kteří byli při odjezdu pa-peže z Grotta Ferratta v řadách čest vzdá-vali, jinou cestu s koňmi papežských po-vozů o závod a když sv. Otec do Frascati zavítal, podivil se nemálo, vida tam mezi vítajícími jej tytéž vojíny, kteří se v Grotta Ferratta s ním byli loučili. — Noviny blou-znily o rozmišce povstalé mezi plukovníkem De Charette a pap. ministrem vojenství, což De Charette sám v dopisu do „*Journal de Paris*“ za pouhou smýšlenku vyhlásil. Ne-divme se tolika lžím, vždyť se v Londýně zřídil zvláštní „klub lhářů“ za tím účelem, aby se ve lhaní zdokonalili. — V Miláně vyhořel chrám proměněný v skladiště sena a přes. všecko namahání způsobil požár tento škody na 18.000 lirů. — Vláda Viktora Emanuela vyjádřila se v přípisu k vládě francouzské, že se vzdá Říma, ač uzná-li papež království Italské a byť to bylo jen

připuštěním vyslance k nastávajícímu církevnímu sněmu. Bláhovi, dříve by museli Řím míti a pak teprv mohli by se ho vzdáti. Jinak ale Pius IX., jenž se nikdy nevzdá a vzdáti nemůže toho, co mu bylo urváno. — Ze si v Římě všimají také našich krajín, vysvítá z listu „Unità cattolica,“ kteráž v čísle d. 16. t. m. přinášeje zprávu o protestu obec. zastupitelstva Budějovického proti poslední allokuci sv. Otce dokládá: Itálie opíjí se po Francii a Rakousko po Itálii.

— (Zdali sv. Otec papež Pius IX. požehnal r. 1848 zbraním proti Rakousku?) Až podnes straší a mate obecnost naše ta lichá pověst, jako by byl náš slavně panující papež Pius IX. r. 1848 žehnal revolučním zbraním proti Rakousku. Videnský list „Pilger“ v č. 17. str. 194 tuto důmínku vyvrací, řka: Jistý očitý svědek, jenž sice ne právě v Římě, ale přece aspoň v Itálii, ano v papežském státu, totiž ve Ferarě byl, vypravuje, co na své oči viděl a na své uši slyšel, všechny ty lži, kteréž se roznášely o Sv. Otcí. Tu se povídalo, že prý papež vypověděl Rakousku vojnu, tu zase na rozích se čtlo dlouhé provolání papežovo k válce proti Rakousku vybízející, o čemž o všem papež ani slova nevěděl; tu zas se pravilo, že prý papež sám v čele své armády proti Rakousku potáhne, a tu opět roztrušovalo se, že Radecký na hlavu poražen jest; ano po bitvě u Custozy a Somma Campagny osvětlili Ferarští své město na oslavení vítězství, jakéhož Carlo Alberto nad Rakušany prý vydobyl. Téhož ale večera i Rakušané v obsazené citadele jásalí, z radosti ohně pálili, zpívali, tančili, a Ferarští nemohli pochopiti, proč Rakušané v pevnosti tak vesele sobě počínají, kdežto prý na hlavu poražení jsou! Až posléze, když zaslavše falešnou zprávu o vítězství rakouskému veliteli v pevnosti obdrželi od téhož pravou, přesnou zvěst o výsledku bitvy, kterouž byl vydal Radecký, tu teprv schlípli uši a shasínali jedno světlo po druhém. A takové lži hlásaly i noviny, a jediné Augsburské všeobecné noviny tyto lže odvolávaly. Tolik předběžně. Co pak se dotýče samého žehnání zbraní s strany sv. Otce, má se ta věc takto: Revoluční — odbojná — strana nepřestávala naléhati na svat. Otce, Pia IX., aby vojnu Rakousku vypověděl. Sv. Otec ale ustavičně se zdráhal, a ve své allokuci dne 29. dubna 1848 odmítnul na čisto přísuzovanou mu válku s Rakouskem, jakož i předsednictví obmyšlené italské republiky před celým světem ráznými slovy, vysloviv se, že on co otec křesťanstva ce-

lého světa stejnou láskou všechny národy objímá a nikdy k tak zvanému křížáckému tažení nepřivolí. Zároveň varoval Italy před zpouřou proti jejich náležitým knížatům. Vyjádření toto tak popudilo revolucionáře, že od toho dne hledali, kterak by sv. Otce svrhli. Jeden z nich, ministr hrabě Mamiani pravil bez obalu, že válku s Rakouskem i proti vůli a bez požehnání papeže povede. Na opěťované naléhání na papeže, aby vypověděl válku Rakousku, vyjádřil se papež Pius IX., jemuž tehdaž revoluční ministerstvo vnučeno bylo, z pavlanu Quirinalu: „Nemůžeme, nechceme, nesmíme!“ Ješto ale zatím válka mezi Rakouskem a Sardinii vypukla a jeviště válečné na samých papežských hranicích se nácházelo, nemohl papež zabrániti, aby se hranice neobsadily, ano byla to i jeho povinnost naříditi, aby se na hranice jeho pozorovací vojenský sbor odebral. Před odchodem shromáždila se vojska na prostore před Quirinalem, a zbraním těchto vojsk papež žehnal na usilování strany revoluční, s tím ale zřejmým ohražením: „Já vás žehnám, jste-li mé poslušné dítky, já žehnám vašim zbraním, ale ne do bitvy s Rakušany, nýbrž pouze k hájení našich hranic.“ To vše náš svědek ví od lidí, jenž okolo papeže byli. Vojska pak tato nezůstala po hranicích, nýbrž proti vůli, a proti zřejmému zákazu papežovu překročila hranice a bojovala v řadách italské armády proti Rakousku, nedbaje zákazu papežova, neboť papež již nebyl tehdaž pánem ve své zemi; revoluční ministerstvo činilo co chtělo; až konečně papež do Gaety se utekl, aby svobody opět nabyl. — V témž čase, co se papež v cizozemsku vytýkalo, že žehnal zbraním proti Rakousku, předstírali mu opět revolucionáři italská v Římě pro jeho ustavičné se vzpírání proti vojné s Rakouskem, že s Rakušany proti Itálii drží. V allokuci v Gaetě dne 20. dubna 1849 žaloval posléze papež důrazně na vojevůdce papežského generála La Toura, a vinil ho z velezrady a z věrolomnosti, protože proti vůli nejvyššího velitele papežské vojsko proti Rakušanům byl vedl.

Z toho pozná každý nepředpojatý, jak se to má s tím žehnáním zbraní sv. Otce proti Rakousku, a že sv. Otcí Piu IX. každý křivdu činí, kdo za to má neb praví, že zbraním proti Rakousku žehnal. My pak v náhradu za všechny takové nezasloužené pomluvy a útržky svému mnohému zkoušenému, trpělivě kříž svůj nesoucím sv. Otcí, Piu IX., jenž tak slavně v čele boju-

jičí církve stojí a dokazuje, že hledá nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, provolejme z plného srdce: „slávu“ a poskytněmež Mu v potřebách jeho s radostí halíř svato-Petrský. J. Št. K.

Z Itálie. Příklad, jak se zachází s prodejem církevních statkův, uvádíme z Neapolské země. Církevní statek v Persano byl dán do prodeje; k statku tomu náležel mnoho vinic a lesů, tak že roční výtěžek činil 4,200.000 zl. za uhlí, 1,600.000 zl. za dříví ku stavbám, 240.000 zl. z chovu dobytka, 230.000 zl. nájmu. Tento statek vyvolán v ceně 4,800.000 zl. a prodán jakémusi panu de Mazinis za 6 mil., t. j. asi za ty peníze, mnoho-li ročně statek vynáší; jinými slovy řečeno: celý statek byl onomu pánu darován!

— *V Medioláně* k rozkazu prefekta královského zavřeny jsou počátkem července t. r. veškerý chrámy, jež klášterům nyní zrušeným přináležely.

Z Ruska. Redaktor jedné novin ve Varšavě p. Kleczkovski oženil se r. 1867 pojav za manželku dívku, kteráž v matrice co dcera katolických rodičů byla zapsána. Teď ale úřad prý vypátral (?), že rodičové manželky redaktorovy přináleželi k pravoslavné církvi řecké; pročež sňatek za neplatný jest prohlášen (ačkoli již dítko z manželství toho se zrodilo) a nebohý redaktor do Sibírka vypovězen, choť jeho však odsouzena k pětiletému pokání v ruském klášteře; dítko mělo dostati jiné jméno a vychováno býti v řeckém náboženství. Na štěstí podarilo se oběma manželům utéci do cizozemska dříve než ještě rozsudek vykonán býti mohl.

Z Anglicka. Světoznámý učenec anglikánské církve, dr. Pusey, hlava tak zvaných Ritualistů, navrátil se konečně tohoto roku do lůna církve katolické. Sta, ano tisícové žákův jeho předešli mistra svého složivše vyznání víry; jediný Pusey dlouho otálel s rozhodným krokem tímto a nerozhodnost jeho myšlila mnohé. Spolu s Pusey-em vstoupil do církve katolické též anglikánský biskup v Salisbury, odřeknuv se ročních příjmů 60000 zl. Doufáme, že důležitá událost tato v brzkou hojně ovoce ponese a že pro církev katolickou požeňnaná žeň v Anglicku nastane.

Ve Španělsku usilovala (jako v jiných zemích) nevěrecká propaganda o zavedení „občanského manželství“, aby i v této ryze katolické zemi podkopána byla víra v srdcích věřícího lidu. Avšak ti kdož návrh v sezení kortesův předložili, nedobře pochodili. Neboť ministr Catalina těmito slovy

jim odpověděl: „Co se týká svátosti manželství se všemi občanskými i náboženskými účinky sňatku, jest to věc taková, že se ani poslancové, ani kongres, ani světská moc o rozřešení této otázky pokusiti nemohou. Není to žádná otázka školská; v zemi katolické, a takovou zemí jest Španělsko, kde se považuje smlouva a manželství za jedno a totéž a kde smlouva manželská podřízena jest svátosti, platí ono zákonodárství, na němž se o manželství usnesl obecný sněm Tridentský.“

Z Ameriky. Mezi 967 věřícími, jimž arcibiskup v Baltimore udělil letos svátost biřmování, nalezalo se 126 konvertitů. Dne 21. května byl pokřtěn a druhého dne biřmován kapitan Hatsch, dříve purkmistr města Cincinnati.

Literární oznamovatel.

— *„Večere Páně.“* (Dokončení.) Vedle Bartoloměje vidíme Jakuba mladšího trochu zakrytého seděti, klade pak ruku na Petrovo rameno, jakož tento zase ruku svou klade na rámě Jana miláčka. Mezi tím, co Petr již na mstu pomýšlí, žádá Jakub jen vysvětlení záhadného výroku Kristova.

Hned ale vedle Jakuba sedí apoštol Ondřej u významném zcela postavení. Zhrozil se již tento muž nade zradou, a zdvihá oboje rozevřené dlaně vzhůru, jakoby říci chtěl: *Bože! co se stalo s tím, jehož já ponejprv za spásu naši byl u Jana křtitele poznal a jehož spásonosnou přítomnost jsem byl s neobyčejnou radostí v Kafarnaum oznámil.*

— *„Milostná matka svatá Anna.“* S popisem poutního místa Tanaberku za Novou Kdyní v západní Šumavě. Sepsal P. Hippolyt Randa, církv. kněz domácí u Osvíc. p. p. hrabě ze Stadionů v Koutě. Se 3 obrázky. Z kněhtiskárny B. Stýbla v Praze. Knížka tato obsahuje stručný popis řečeného poutního místa, vypsání mnohých milostí Božích, jakýchž už mnozí na přímluvu sv. Anny nabyli, obšírné popsání života sv. Anny a konečně pobožnost k této Světici Boží s jinými příležitostnými modlitbami. Spisem tímto podáno pěkného daru všem věrným ctitelům sv. Anny, ježto jim platně poslouží k vykonání pobožnosti i k duchovnímu vzdělání. Budeť tolikéž těm, jenž to poutní místo navštěvují, milou upomínkou. Za těmi příčinami a dále též proto, že čistý výtěžek spisu toho od p. spisovatele věnován jest požárem splanulému chrámu tomu, jej milerádi a ochotně schvalujeme, doufajíce, že se čtenářům zavděčí a k dostavení shofelého stánku Božího něčím přispěje. (Ord. I. Buděj.)

— „*Katolické Noviny*“ v Americe nedostatkem odběratelův zanikly.

— „*Děje národa Českého*.“ I. Čechy vévodské od r. 451? — r. 1198. Sepsal pro učitele a lid Jan Hrdý, učitel. Nákladem spisovatele ve prospěch vdov a sirotek po učitelích na školách obecných, hlavních a nižších školách realních. V Praze 1868. Tiskem Mikuláše a Knappa v Praze, v Karlíně. Stran 138.

— V Praze prodává, roznáší a rozdává se list o dvou stránkách, na němž se čte: „Zvláštní otisk z časopisu „Svoboda“ ročníku II. čís. 11.“ Obsahuje „Řeč, kterou (prý) měl general Jezovitů na tajném (?) sněmu v Římě dne 1. června 1846 ku shromážděným Jezovitům a Ligurianům.“ Řeč tato vymyšlena a vydána jest v Praze k účelům nekalým. U čtenářů předpokládá pranízky bude-pei vzdělanosti. Nadějeme se, že málo bude takových, jenž by v tom hanopisu nepoznali bídou agitaci nepřátel našich, kteří o to usilují, aby „stav proti stavu, bratr proti bratru na odpor se stavěli.“ Hned v nápisu p. spisovatel se přenáhli v tom, že svolal dva řády, z nichž každý svého generála a své zvláštní zřízení má, na jeden jediný a to *tajný* sněm. Nepřišli, protože se vůbec ani ná veřejný ani na tajný sněm nescházejí. Měl v obrazotvornosti své svolati představené každého řádu zvlášť k volbě vrchního přednosty a pak měl vložiti trochu kloudnější řeč v ústa předsedy toho sboru a snad by byl více čtenářů ošálil, ale takto vysvitá již z nápisu podlá lež. O obsahu řeči pomlčíme; jesti hanebný, české poctivosti nedůstojný; takovými zbraněmi katolíci nebojuje.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Robert *Peutlschmidt*, farář v Tatrovicích, 12. července (narozen v Loktě 7. června 1803, vysv. 20. srp. 1827);
  - p. Jos. *Kinzl*, kn. arc. vikář a škol dozorce, č. kons. rada, farář v Černém Kostelci, 24. července v Plzni na cestě do lázni; (nar. v Plzni 14. dubna 1802, vysv. 14. srp. 1826).
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Frant. *Kočí*, far. v Sázavě, vik. sekretář, jmenován správcem vikariátu Černokosteleckého;
  - p. Karel *Hodinář*, kapl. za admin. v Č. Kostelci;
  - p. Ant. *Fenzl*, za admin. do Tatrovic;
  - p. Aug. *Cassali*, kříž., za kapl. do Králov. Chlumu;

P. Bedř. *Zickler*, kříž., za kapl. do Chlumu Mar.;

P. Frant. *Hoppe*, kříž., za kapl. u sv. Františka v Praze;

P. Jos. *Puchta*, kříž., za kapl. do Dobřichovic;

P. Jos. *Schmid*, kříž., za kapl. do Karlových Varů.

Uprázdňená místa:

Tatrovice (Dotterwies) fara patronátu města Loktu, od 22. července.

Černý Kostelec, fara patron. kníž. z Lichtensteinu, od 29. července.

Středokluky, nová fara, od 29. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Stiebitz*, farář v Nové vsi, 19. června (nar. v Bakově 31. říj. 1803, vysv. 8. září 1827).

Uprázdňená místa:

Nová ves, fara patron. hrab. Kuenburga do 15. srpna.

Hořejší Vltavice, fara patr. kníž. Schwarzenberga do 24. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Wiedemann*, administrator, za faráře v Kalné;
- p. Václav *Černý*, osob. farář ve Studnici, za faráře do Horiček;
- p. Jos. *Sychrovský*, zámecký kaplan v Náchodě, za admin. do Studnice;
- p. Karel *Pablásko*, za kooper. do Zruče;
- p. Václav *Černý*, kaplan v Cuslavě, za kapl. do Nekoře;
- p. Václav *Tejkl*, kapl. v Nekoři, za kaplana do Kyšperka;
- p. Frant. *Horáček*, kapl. v Kyšperku, za koop. do Richenburku;
- p. Karel *Syrový*, neom., za kapl. do Cuslavy.

Uprázdňené místo:

Studnice, lokalie, patr. knížete Lippe-Schaumburg-a od 11. července do 22. srpna.

Milodary. Pro sv. *Otce*: p. Jan St. Křeček, far. v Písečné 1 zl.

Na dostavění metrop. chrámu sv. *Víta* v Praze: dr. Jan Nep. Stárek, čest. kanovník a prof. theologie v Králové Hradci 150 zl.

Na pomník *Sušilův*: pp. J. V. F., k. v B. 1 zl. 10 kr.; Ant. Homolka, far. v Přerově 1 zl.; Frant. Vinklář, prefekt k. a. konviktu 1 zl.; Jan Nep. Stárek, č. kan., dr. a prof. theol. v Král. Hradci 2 zl.; J. A. Šrůtek, b. kons. rada a tajem. 2 zl.; V. Mostecký, kaplan v Vodňanech 3 zl.; Vác. Kuřil, kapl. v Pecce 1 zl.; Ant. Hrubý, kaplan v Pecce 1 zl.; Jos. Krška, děkan v Heřman. Městci 1 zl. 45 kr.; Tom. Býček, kaplan v Horažďovicích 1 zl.

 Příští číslo vyjde 14. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arol. semi-
nářní číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Nepřítel celibátu.

II.

Se zřetelem k otázce druhé, pokudby asi celibát byl mravně oprávněným, krátce a bez rozpaků odpovídá nepřítel celibátu, že to zřízení *nepřirozené*.

Přede vším znamenitý je výrok: „Církev římsko-katolická“ — jak zřejmo, náš celibáto-borce klade se mimo tuto církev — „řadí stav manželský mezi svátosti: a však zároveň snižuje stav ten žádajíc na kněžstvu, aby žilo v bezženství, aby zachovalo *prý* panickou čistotu, čím svatosti stavu manželského jedná na úkor považujíc to za nedůstojné kněze, aby pojal ženu.“

Výrok ten dovolili bychom sobě opravit v tento smysl: Církev svatá ovšem řadí stav manželský mezi svátosti a tudíž považuje za něco *dobrého, spasitelného, každého křesťana* bez rozdílu *důstojného*. Nicméně žádá na kněžstvu svém, aby žilo v bezženství, aby zachovávalo panickou čistotu, *poněvadž* považuje stav panický za něco svátosti stavu manželského *lepšího, spasitelnějšího*, k životu věčnému *přiměřenějšího* a tudíž každého křesťana *důstojnějšího* a *poněvadž* si přeje, aby kněžstvo majíc býti květem křesťanstva, solí země, *bezpečně* dospělo k dokonalosti křesťanské co možná nejvyšší, kteroužto dokonalost sice ani manželství naprosto nevylučuje, které ale nicméně při manželství přes to přes všechno, že je zdrojem hojné milosti Boží, nemalé překážky se stránky přirozenosti smyslné, která je kořenem a základem jeho, vyplývající, v cestu se kladou. Žeby církev svatá tím, *poněvadž* panictví za něco *lepšího*, za něco, co stává se pramenem milosti hojnějších, za prostředek k životu věčnému bezpečnější pokládá a od těch, kdož by ve stav kněžský nastoupiti chtěli, vyžaduje, svátost svatého manželství *snížovala* ve smy-

slu absolutněm t. j. za něco nedobrého, špatného snad vyhlášovala, žeby, jak praví se, manželství na úkor jednala a je za nedůstojné kněze měla, to nezdá se nám ani trochu býti zdravým, logickým tvrzením. Pokud z mluvnice známo, *stupeň druhý*, komparativ, nikdy nezapírá a nevylučuje *stupeň první*, pozitiv, nýbrž *předpokládá* a jestliže kdo o něčem praví, žeby něčeho druhého bylo *lepší*, nezapírá nikterak, nýbrž *přiznává* a tvrdí, žeby to druhé bylo *dobrym* a tedy to druhé, dobré nesnižuje, ale ve vlastnosti, hodnotě a ceně původní ponechává. Rovněž i naopak, praví-li kdo, žeby něco bylo méně dobré věci jiné, netvrdí, žeby *nedobré* bylo nebo špatné, ale toliko, žeby ještě něco tohoto *dobrého* bylo *lepší*.

Či by snad s tím se někdo nesrovnával, že může býti něco nad svátost světejší, že jisté věci, ač svátostmi od Krista ustanoveny nebyly, mohou býti pramenem hojnější milosti Boží, nežli ta ona svátost? Nechceme o tom šířiti se, co svátosti znamenají a k jakému cíli a konci od Krista Pána ustanoveny jsou. Jen tolik chceme pověděti, že svátosti spadají v obor *zákona Kristova*, že jsou od Krista Pána, — křest svatý nepodmíněně, ostatní pak za jistými okolnostmi — *nařizeny*. Ty pak věci, které tu zákon přirozený, mravní, tu zákon pozitivní, jenž není leč potvrzením, výkladem a doplňkem zákona přirozeného, nařizuje a žádá, které, pokud konají se, *zákonu* vyhovuji, jsou věci *dobré*; tudíž i svaté svátosti jsou věci *dobré*. Avšak jsou věci jiné, které zákon mravní, zákon křesťanský přiměřen jsa ovšem faktickému stavu přirozenosti člověka, jak se na ten čas jeví, prostě žádati nemůže, kterým ale, pokud konají se, nepodmíněnou cenu přiznává, výše je pokládaje nad věci dobré.

Tyto věci jsou to „*bonum melius*“, které

člověka, bytost duchovní, jehožto úkolem jest, dospěti k dokonalosti nejvyšší, k mravnímu spojení s Bohem úplnému, který ale v tomto žití pozemském v nutném jsa spojení s přírodou, k onomu cíli svrchovanému pouze více a více blížiti se může a má, které člověka na mnohem vyšší stupeň dokonalosti, k onomu cíli svrchovanému mnohem blíže vznáší, nežli skutky takové, které povinnostmi slovou a zákonem přirozeným i pozitivním co *minimum* se prikazují.

Na příklad udělování almužny je povinností lásky; avšak vyhovuje člověk v té příčině zákonu, pokud začasť některou částku ze svého jmění s upřímným srdcem poskytuje nebohému bratru svému; koná svou povinnost, jedná dobře, chvalitebně, byť by i ledaco nad potřebu nevyhnutelnou držel a choval pro sebe. Jestližeby ale někdo máje jmění všeho se zřekl ve prospěch chudých, čehož nebylo potřebí k udržení života, k zachování existence nevyhnutelně, nejednal-li by chvalitebněji, nebyl-li by dokonalejším toho, který pouze jednoduchou poskytuje almužnu a tím vyhovuje zákonu? Zdali pak člověk tím, žeby takto jednal, snižoval by obyčejný skutek udílení almužny, skutek takový za nehodný sebe považoval? Zdali pak ten, kdoby někoho k takovému dokonalejšímu činu měl, obyčejnou povinnost lásky by snižoval, jí na úkor jednal?

Známa jsou slova Kristova u sv. Matouše 19, 16. a p. (Mar. 10, 17. — Luk. 18, 18.), kterými odpověděl člověku tážícímu se, co bylo by mu činiti, aby došel spasení. Nejprve praví Kristus: „Zachovávej přikázání!“ Když pak člověk ten byl pověděl, že tak od dětinství činí, dokládá Kristus: „Chceš-li dokonalým býti, prodej vše, co máš, rozdej chudým a — následuj mne!“ Tu Kristus Pán člověku tomu odporoučí něco, což jest nad zákon, čeho zákon nežadá, a čemu přece mnohem větší cenu a váhu mravní přisuzuje, nežli mají do sebe skutky pouze zákonné. Zdaliž i Kristus Pán život spravedlivý, zachovávání přikázání Božích snižuje tím, že odporoučí něco, což lepšího jest?

Takové „*bonum melius*“ je také panictví a Kristus odporoučí je slovy: „Kdo můžeš pochopiti, pochop.“ Svatý Pavel pak, jakož jsme ukázali, výslovně a jasně panictví před stavem manželským přednost dává; zdaliž i on stav manželský snižuje, jemu na úkor jedná?

Zřejmo již, jak chatrný je výrok, žeby církev svatá žádajíc na těch, kdož k stavu

kněžskému přistupují, aby v panictví trvali, stav manželský snižovala, jemu na úkor jednála. Již z toho, že i ženatí v prvních dobách křesťanských ku kněžství se připouštěli, plyne, že manželství za nedůstojné nikoho, ani kněze, církev nepovažovala aniž považuje, ovšem ale že považovala vždycky a považuje posavád zcela v souhlasu s Kristem Pánem a svatými apoštoly panictví za něco *důstojnějšího* a přiměřenějšího zejména kněžím svým, kteří jsouce prostředníky mezi Bohem a lidem co nejvíce nad pozemskost a smyslnost vynikati a Bohu blížiti se mají. Žeby církev koho k celibátu *nutila*, tak zhola tvrditi se nedá, pokud neukáže se, žeby kdo nucen byl, státi se knězem.

„Aby *prý* zachovalo panickou čistotu.“ Že je zachovávání čistoty srdce *věcí těžkou*, to ví každý člověk; je-li ale zachovávání její věci možnou, toho rozhodnutí zůstaviti se musí každému jednotlivci, jehož se týče. Nižádným způsobem nelze připustiti někomu právo, aby v té věci mluvil za jiného a osobnost svou kladl na jiné co měřítko. Že je v životě mnoho věcí těžkých a obtížných, aspoň tak obtížných, jako je zdrženlivost, anižby kdo opovažoval se tvrditi, žeby jich nikdo nevykonával a nezachovával, je věc nad všelikou pochybnost známá a jasná.

Je-li celibát neboli bezženství zařízen, jak praví se, „nepřirozené,“ pak ovšem plyne zcela důsledně, že apoštolové a všickni ti křesťané za prvních věků, kteří trávili život v bezženství, byli živi nepřirozeně, že všickni ti, kdo z ohledů jakýchkoli ušlechtilých na př. vědeckých a uměleckých, kdo z nutnosti z poměrů vyplývajících mravně nebo absolutně z všech časů život v bezženství či bezmužství trávili a tráví, rovněž byli a jsou živi nepřirozeně.

Že je stav manželský *člověčenstvu* potřebou a že tudíž pud pohlavní co přirozený základ jeho vložen jest samým tvůrcem v přirozenost člověka, že proto stav ten od Krista Pána svátostí ustanoven jest, aby prostředkem a ústavem jsa k zachování a udržení lidského rodu zároveň stal se pramenem posvěcení *člověčenstvu*, to nahlížíme a s námi zajisté každý; i to také, že stát musí k tomu hleděti, aby manželství co možná obecným se stalo, aby tudíž překážky přílišné a nepřekonatelné v cestu se mu nekladly. Avšak žeby manželství bylo *povinností každého jednotlivce, prostou a nepodmíněnou věcí*, bez níž člověk nedospěl by k úkolu svému, vidí se nám býti absurdním a tvrditi by to mohl jenom ten,

kdo úkol člověka a význam vezdejšího života ani za mák nepojal, kdo tento život pozemský nepovažoval by za dobu toliko prozatímní, k životu budoucímu propravní, nýbrž za stanovisko konečné a poslední.

Newton, *Kant* a jiní chválí se za to, že zůstávali v bezženství, aby nerozdílně mohli se věnovati vědě. Z toho by po úsudku lidí plynulo asi tolik, že jsou jisté úkoly a věci, pro které záslužno jest obětovati manželství; v této příčině je to *věda a umění*. A takových ohledů, které důležitostí svou překonávají důležitost a mravní oprávněnost manželství, nebylo by více, nepatřily by sem přede vším *ohledy a úkoly náboženské, království Boží*, jak praví Kristus, bohoslužba, péče o spasení své i jiných, dokonalost a svatost srdce? Ovšem běží tu o něco ideálního a že ideály za nynější doby nevalně stojí v kursu na burších moderních polorozumů, je věc jistá, avšak na štěstí lidé všickni ještě nejsou duchovní stránky své nepamětliví a tudíž všech ideálů prosti.

Neníť manželství povinností nepodmíněnou t. j. takovou, která by neustupovala ohledům vyšším, duchovním. Kdyby manželství bylo povinností nepodmíněnou, panictví nepřirozené, pak bylo by povinností státu dbáti o to, jakby přinucen byl každý i proti vůli své vstoupiti v manželství, jak mile byl došel zralosti, aby překážky wszeliké, které tu při jednotlivcích, tu při celých vrstvách společnosti lidské manželství překážejí, stůj co stůj se odstranily. Avšak neděje se tak; velmi mnozí za rozličnými příčinami dobrovolně svobodni trvají, aniž by napadlo komu nutiti je k manželství a jestliže v té příčině Spartané a jiní jinde jakéhosi nátlaku užívali, pochybujeme, že by je kdo za to chválil v našem století; velmi mnozí po jistou dobu anebo povždy pro rozličné poměry v manželství vejíti nemohou, aniž by kdo stačil na odstranění překážek anebo aniž by kdo za takové odstranění valně se zasazoval. Je-li bezženství, celibát něco nemravného, je nemravný, nepřirozený každý stát, poněvadž každý stát jistou měrou vcházení do stavu manželského zvláště při jistých třídách lidu vadí a obtíže v cestu klade, je nepřirozená celá společnost lidská a den ode dne více nepřirozenou se stává, poněvadž den ode dne více šíří se propast mezi majetkem a chudinou, jmění a bohatství v jedné rukou splývá a na druhé straně proletariát se množí, chudoba manželství s valnou částí nemožným činí.

Tisíce tisícův nekneží ustavičně žijí, žítí musí v bezženství a tedy nepřirozené anebo, což jedno jest, nemravné. Či snad liší se ten celibát nekneží něčím od celibátu kněží? Nikoli, ten zákon mravní nečiní rozdílu, „buď manželství, buď úplnou zdrženlivost“, tak zní neodvolatelný výrok jeho, který platí člověku každému bez rozdílu. Kdo stojí na stanovisku mravního zákona vepsaného v srdce člověka samým Stvořitelem, ten a takový nevyhnutelně přiznati musí, že ukájení pudů smyslných není účelem, nýbrž pouhým prostředkem, něčím, co připouští se toliko v jisté míře, pokudby totiž s udržením existence nevyhnutelně spojeno bylo, anebo k účelům vyšším duchovním sloužilo, a že manželství je ústav takový, v kterém k účelům svatým a vyšším, na mravné zachování lidského rodu, pud pohlavní ukojení možná. Kdyby pak někdo pro jakékoli příčiny tento hlas zákona mravního, tento hlas Boží od jakživa člověčenstvu srozumitelný ve svědomí svém neznamenal a za to měl, žeby pudy přirozené vůbec neměly krotiti se a obmezovati, ten ovšem nejen celibát, nýbrž i manželství, ač-li by důsledným slouti chtěl, za násilí, něco nepřirozeného vyhlásiti by musil, poněvadž i manželství aspoň jistou měrou obmezuje pud pohlavní a od panictví neliší se leč tím, že, co v manželství v jisté míře, v panictví děje se úplně. — Již ta jediná okolnost, že panictví na světě vyvarovati se nedá, že za všech časů veliká část člověčenstva život v panictví tráviti musí, dostačuje na vyvrácení tvrzení, jakoby panictví bylo nepřirozené, neboť tvrditi, že je něco nepřirozené a zároveň nutné, nedovoluje zdravý rozum lidský.

Konečně povážiti sluší, že idea zdrženlivosti pohlavní nalezá se u všech téměř národů, pokud doniká světlo historie. Všude nalezáme, kterak panictví u veliké účtě a vážnosti bylo, za něco vzácného a výborného se považovalo, ano tu a tam od jednotlivých osob a stavů — ovšem vždycky ve spojení s úkony náboženskými — se i vyžadovalo. Tak abychem aspoň některý doklad uvedli, zní stará legenda *indická* (Creuzer: *Mythologie u. Symbolik*, dílu I. str. 600.): „Avšak stěžoval sobě od Birmy stvořený Brahman, že samojedin z bratří byl by bez družky života. I odpověděl mu Birmah, on (jsa knězem) žeby neměl rozptylovati se, nýbrž jediné zanáseti se učním, modlitbou a bohoslužbou.“ Není-liž to tentýž názor, který shledáváme v církvi katolické o kněžích? — O kněžích *židovských*

známo jest, kterak z rozkazu zákona Mojžíšova, prvé než nastoupili službu v chrámě vedle běžného řádu, musili se zdržovati manželek svých. — Vestálky u Římanů svaty, posvátny, ctihodny se nazývaly (Horat. oda L., 2, 27. Liv. I, 10.). Byly neporušitelné a přítomnost jejich netoliko před násilím chránila, ale i smrti sprostovala zločince. Nad to veliký vliv přimlouvou svou u úřadů měly. K tomu srovnej *Cicero de leg. II, 8.* („Ad Divos adeunto caste“) *Lampridius „Vita Alex. Severi“ cap. 29.* („usus vivendi eidem (Alex. Sev.) hic fuit: primum ut, si facultas esset i. e. si non cum uxore cubuisset, matutinis horis in larrario suo . . . . rem divinam faciebat“). A tak i u jiných národů. Je to úkaz obecný a úkazy obecné mívají také obecné příčiny, každým způsobem ale potřebují výkladu, který neodbyde se mělkým tvrzením, žeby idea ta jen tak leda bylo vznikla v lebkách některých přemrštěnců, tvrzením pak, žeby život panický byl nepřirozený, úkaz ten zůstává holou anomalií v životě člověčenstva. Dochází ovšem idea tato dostatečného vysvětlení se stanovíště *kreationismu*, kterým také jediné vyložiti možná původ, význam a úkol, jak všeho míra tak obzvláště člověka. Povstal-li člověk tvorbou myšlenkou osobního Boha, nemůže ovšem myšlenka tato neobráziti se v celé bytosti jeho, nedomáhati se uznání i uskutečnění v životě jeho. Odtud plyne, kterak dochází člověk i ze samého sebe poznání jakéhos o Bohu, o poměru svém k Bohu ontologickým, ethickým i teleologickým čili o náboženství, kterak přichází k poznání anebo, pokudby na nízkém stupni duchovního vývinu nalezal se, aspoň k tušení úkolu svého, který nemůže záležeti leč v nejužším osobním či mravním spojení s Bohem, kterak poznává a tuší, že doba pozemského života k úplnému dosažení úkolu toho nestačí pro úzké takorba bytostní spojení s tělesností, nýbrž že to doba pouze propravná, která toliko blíženi se ustavičné k tomu svrchovanému cíli dopouští, že stránka tělesná, jako celá příroda, má význam pouze relativní, za pouhý nástroj onomu duchovnímu snažení se k svrchovanému cíli sloužiti má a pokudby po obzvláštní povaze své a za příčinou faktického poměru k duchovnosti — nepravidelného, na důkaz toho nemoc, smrt atd. — na úkor a na závalu byla to-muto vyššímu snažení, krotiti a obmezovati se musí. Toho všeho více méně jasné poznání anebo alespoň tušení nalazáme u všech národů, z toho vyložiti se dá náboženství

co úkaz obecný, z toho plyne také, proč v obmezování pudu pohlavního od jakživa, i za dob úpadku mravního, něco krásného, vzácného a důstojného se spatřovalo a toto obmezování s bohoslužbou ve spojení se uvádělo. Plyne, jak viděti, idea panictví z nehlubšího mravního vědomí člověka.

Však se nám zdá, že to nepřítel celibátu se svým tvrzením o nepřirozenosti čili nemravnosti celibátu tak zle nemyslí. Praví totiž dotýká se obtíže, která vadila by zavedení manželství mezi kněžstvem za příčinou nedostatečného hmotného opatření, že „kněz, jehož příjmy nestačí na výživu rodiny, zůstal by neženat, jak to činí i nyní nekneží.“ Čím zasloužil by si toho ten nebohý, musíme se tázati, aby pro takovou maličkost, jako je nedostatek důchodů, byl živ — *nepřirozený*? Vůči hledě nepřítel celibátu ani netuší, že „nepřirozený“ a „nemravný“ jsou *synonyma*, že nepřirozenost všeliká nížádným způsobem v jednání lidském připustiti se nesmí, že tu platí zásada: *Fiat justitia, pereat mundus.* A lidé takoví, kteří slova do světa vypouštějí, aniž by si prvé rozvážili, co znamenají, pitvoří se jakožto zástupci zdravého rozumu, bojovníci za pravdu!

(Pokračování.)

Hlavní myšlenky katechismu politického.

(Dle „Lehrbuch der kath. Moral von Dr. Konrad Martin.“)

Společnost lidskou lze považovati co celek, člověčenstvo, aneb co soubor jednotlivých národů samostatných čili států. Stát jest tedy společnost lidská sestávající z lidí, kteří vespolek pod jistými zákony spojení jsou, aby se pojistila a chránila pozemská práva jednotlivců a časné blaho se vzdělávalo a zvelebovalo. Bůh nechtěl, aby lidé o samotě a porůznu co jednotlivci žili, nýbrž aby tvořili společnost, jak náboženskou, tak i občanskou, a vstúpil každému člověku cit práva a spravedlnosti, kteroužto má stát co společnost občanská zastupovati a ji úplně a všestranně vyvinovati. Dle toho jest stát od Boha zřízený spolek a každý jest povinen v společnosti občanské žíti. Poněvadž však žádná společnost bez vladaře nějakého obejít se nemůže a společnost občanská jest od Boha zřízena, jest ustanovení vladaře nutné a spolu i božského původu, jak sv. Pavel svědčí (Řím, 13. 1.): „Není mocnosti leč od Boha a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou.“ Co se týče poměru vladaře k občanům, jsou dvě mínění běžná; jedni

praví, že jsou občané pouze k vůli vladaři, a druhí, že jest vladař pouze k vůli občanům; ale katolické náboženství zavrhuje první mínění co despotické a druhé co revoluční a prostřední cestou krácejíc, praví: Vladař jest k vůli občanům a občané k vůli vladaři, oboje se vzájemně podmiňuje a stát možným činí.

Dle tohoto poměru posuzuje náboženství katolické vzájemné povinnosti vladaře a občanů a stanoví je as takto:

Povinnosti vladaře.

Vladař se musí v záležitostech pozemských považovati co náměstek Boha svého, který jemu uložil, aby spravedlnost na zemi hájil. Poněvadž však Bůh jest pravý otec člověčenstva, musí též i vladař jím býti, láska otcovská musí býti pohnůtkou jeho vladaření a ve všech skutečích se jeviti. Proto odsuzuje písmo svaté vladaře, kteří praví: „Já jsem a není kromě mne jiných,“ takto (Ezech. 34, 2. 10): „Běda pastýřům israelským, kteří pásli sami sebe; aj já sám proti pastýřům a vyhledávati budu stáda mého z ruky jejich.“ Této otcovské lásky nesmí vladař pozbyti, kdyby i nevděkem se mu zplácelo, maje před očima Mojžíše a Davida.

Poněvadž vladař svou moc od Boha obdržel, nesmí ji libovolně užívati, nýbrž tak, jak by to před Bohem, jemuž musí jednou účty klásti, zodpovídati mohl, pamětliv slov písma sv. (Moudr. 6, 2. 4): „Slyšte králové a rozumějte: dána jest vám moc od pána a síla od Nejvyššího, kterýž tázati se bude na skutky vaše a zpytovati bude myšlení.“ Proto napomíná sv. Řehoř Nazianský krále takto: Dbejte o svůj purpur a poznejte v osobě své velká tajemství Boží: sám sebou řídí záležitosti nebeské, ale v spravování pozemských učinil vás účastnými, buďte tedy bozi svých poddaných, t. j. vládněte nad nimi šlechetně, nezištně, dobrotivě, zkrátka božsky. Zvláště ale nesmí své moci, kterou od Boha obdržel, proti Bohu aneb ku škodě náboženství užívati; spíše má náboženství a církev chrániti.

Povinnosti občanů.

Občané jsou předně povinni, by svou vlast milovali. Vedle vznešených vzorů lásky vlastenecké, které spatřujeme na mnohých mužích Starého zák., vypisuje nám písmo sv. nejvznešenější vzor v osobě Kristově. Ježíš chodil ve vlasti své dobře čině a uzdravuje všechny poražené od ďábla (Skut. Ap. 10, 38), považoval se co poslána zvláště k ovcím domu israelského, kteréž zahynuly (Mat. 15, 24) a uzřev město Jerusaleúm, jehožto zkázu předvídal, plakal

nad ním řka: „O kdybys i ty bylo poznalo a to v tento den tvůj, co tobě jest k pokoji: ale nyní jest to skryto před očima tvýma“ (Mat. 19, 41. 42); bedlivě zachovával zákony a chvalitebné zvyky, i ty, kterýmž nepodléhal; tak zapravil daň chrámovou, od které byl co Syn Boží prost (Mat. 17, 23—26), a učí, abychom též činili: Dávejte, co jest císařovo, císaři (Mat. 22. 21); nepodnikl též ničeho, čím by porušil veřejný pokoj aniž nevděk jeho krajanů byl s to uhasiti jeho lásku plamennou. Jej následovali apoštolové a křesťané, jakž svědčí Tertullian: „Pravíte, že jsou křesťané ničemní občané a my s vámi plujeme, s vámi nosíme též zbraň, s vámi vzděláváme půdu, s vámi obchod vedeme.“ Na jiném místě praví též obhájce křesťanů: Křesťané vykonávali za ty samé císaře, od kterýchž každodenně pronásledováni byli, každodenně modlitby a za tu samou vlast, v které krev bratrů jejich se prolévala, obětovali každodenně oběť nekrvavou.

Dále jsou občané povinni, aby byli poslušni zákonité vlády. K tomu nás napomíná sv. Pavel (Řím. 13, 1. 2): Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; — kdo se mocností protiví, zřízení Božímu se protiví: a kteří se protiví, odsouzení sobě dobývají. Zapovídá však náboženství katolické to činiti, co se zákonům Božím a církevním příčí; neb *více* sluší poslouchati Boha — než lidí (Skut. Ap. 5, 29).

Obzvláště jsou občané povinni svého panovníka ctíti. Z potřeby poddání buďte, netoliko pro hněv, ale také pro svědomí (Řím. 13, 5). Služebníci poslušni buďte ve všem pánů tělesných, ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale v sprostnosti srdce, bojíce se Boha (Kol. 3, 22). Služebníci, poddání buďte ve vši bázni pánům netoliko dobrým a mírným, ale i nevhodným (1. Pet. 2, 18). Tato láska a úcta náboženského jest rázu, proto spojuje sv. Petr bázeň Boží s uctivostí před knížaty (1. Pet. 2, 17): Všecky ctěte, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále v uctivosti mějte.

Záležitosti týkající se soustavy vládní a zákonité její změny ponechává náboženství katolické politice rozumné a křesťanským duchem vedené. E. K.

Ohnivě seminko.

(Legenda.)

Uklání podzim skráně věnčené
peřestým chvoje šperkem, chystaje
se na blížký svůj rozchod. *Květeny*
vše dítky něžné, svleče slunný šat,

se rozžehňaly s léta „světnicí“, by, do ložnice klidné odejdouc, na matky klíně sladko dřímaly.

Jen *jedna* ještě dcera spanilá co strážkyně bdí svěřím životem po sester odchodu, a ke zdroji pohlíží světla okem zroseným, až do posledka družně trvající, jak „věrné přátelství“ svým zásvitem planoucím dotrvává na konec. — Ký *původ* její? odkud světlý rod, že v rouchu z barev stálých utkaném přechkává zástup sester usnulých?

* * *

V ten čas, kdy Ježíš dítkem ještě byl, sesílal Otec na zem *anděly* co pacholátka, outlá, spanilá, by s ním a dobrých dítek zástupem si pohrávali v milou zábavu.

Aj staloť se, že v jeden krásný den *Jan malý*, Ježíškův již „miláček“, s andílky v květné chodil zahradě: až nastal večer, kde sbor *hvězdiček* vycházel jasněji a jasněji po rozklenuté nebes obloze.

Pohlédnuv „malým“ očkem k výšinám z těch *jeden andílkův* již ospalý pokývnul Janovi: „Již půjdu spat!“ — „A kde tvá postýlka?“ se tázal Jan; a krásný andělíček odvětil: „Tam nad hvězdičkami, tamť lůžko mé.“

Tou řečí roztoužen si vzdychl Jan: „Ach, kterak se to musí pěkně spát tam u těch světýlek, těch blysknavých: kéž bych tam na lůžko směl s tebou jít!“ —

Těšil ho anděl: „Máš tam nahoře též postýlku svou krásně ustlanou; však dole ještě musíš lhati: a po tu dobu, dítko ubohé, ti mnoho zbývá trpět na světě.“

Jan malý, posledních slov nechopiv, planoucích ráží, sněžných lilí v rychlosti natrhav, je v *kytku* vil, by milému ji s nebes druhovi dal na zpomínku, než se vrátí zas. „Tu vezmi kytku,“ pravil k andělu, „a když pak zítra přijdeš dolů k nám, mně přines *jinou* za to *se shora*; neb krásnější než my zde květiny tam ve svých musíte mít zahradách!“

„Ty máme,“ andělíček odvětil; „však vám je dolů sněsti, nelze nám. Hle, jak ty *hvězdičky* tam na nebi se třpytí! Ty jsou *naše květiny*, tak velké však a zlatem lesknavé, že, kdybys tak je na blízku zde měl

jak tyto vlnadné růže, lilie, svým očkem slabým bys to nesnesl. Ty květy nesejí se na zemi, leč na dalekých nebe záhonech, kde světlem neživí je slunce zář, leč oko Boží samo od věkův. Nuž, *jeden světlý prádek* přinesu ti zítra dolů z jedné květiny; ten spolu zasadíme na zemi, a uvidíme, co se urodí.“ Tak praviv, pacholátko celoval, i zmizel, vraceje se v nebes kraj.

Když dobrý andělíček v druhý den zas přišel ráno k milým zábavám, měl v ruce, jako slíbil, *ohnivé semínko*, jež se jenjen třpytilo: to v kyprou spolu půdu vsadili, je zalévali z rána, z večera rosičkou čerstvou, jak ji se shora v kropence ze křišťálu strojené po každé snesl nebes bydlitel.

Jan vypravoval dobrým dítkám všem, jak ve své zahrádce má *zasetou hvězdičku* krásnou, s nebes poslanou; a dítky přicházely, každý den se dívat, zdali nová v zahradě jim ještě nevychází květina. — A ejhle, jasného dne na podzim překrásná vyrostla, i zkvítała okrouhlá, pestrá, majíc do kola lístečky něžné, jako skvělý kruh paprsků na hvězdičkách plápolá. Od chvíle té jí jméno zůstalo, jakéž jí daly dítky: *hvězdice*!*)

* * *

Když na záhonku pestrém pod večer sbor *hvězdíc* okem jasným prokvétá, a na obloze krásné nad nimi vychází zástup družný *hvězdiček*: tuť řečí výmluvnou o vzájemném svém příbuzenství spolu hovoří; a jako vzhůru touží *hvězdný květ*, tak *nebes hvězdy* touhou shlížejí, by v lásce sesterké se objaly!

Frant. Doucha.

O pouti v Borku.

Obrázek ze života.

Od Jos. Ehrenbergra, síd. kanovníka na Vyšehradě.

(Pokračování.)

Jak v kostele poslední Amen doznělo, spustila hudba v obou hospodách, a počátek učiněn jest tak zvaným vytrubováním. Hudebníci do plechu foukající postavili se

*) čili astra.

těsně před otevřeně okno, fanfary a lesní rohy nasadili k ústům a veselými ač ne příliš uhlazenými zvuky dávali návěští, že zábava počíná. Že nadarmo netroubili, rozumí se samo sebou. Chasa žádostiva tance byla hnedle na poskoku a za malou chvíli nastalo v obou hospodách tření a šoupání podešvemi o podlahu, až prach se zvedal.

Zatím také poutníci nejhorlivější, kteří dobu od velkých do odpoledních služeb Božích v chrámu Páně strávili, svoji pobožnost šťastně dokonali. Po požehnání ještě zazpívali píseň a poručivše sebe a svých přínaležících tichou závěrečnou modlitbou Bohu trojjedinému, vycházeli ze svatyně s tím předsevzetím, že, dá-li se jim toho nejsvětější Trojice dočekať, za rok opět přijdou.

Naši známí, s nimiž jsme se hned po ránu na příčnici byli setkali, vyšli z chrámu Páně nejposlednější. Majíce na paměti starý zvyk a cítíce spolu také potřebu nějakého občerstvení, namířili od kostela přímo k pivováru. Na džbáněček od ledu těšili se všichni, ale tentokrát jim selhalo. Pan starý učinil s hospodskými smlouvu znění takového, že oni od něho jediné pivo odbíráti budou, začez se jim zavázal, že v pivováře na dobro ani o pouti nalévati nebude. Tou příčinou našim známým nenalil, poněvadž co muž od slova nalíti nesměl.

Poutníkům, nechtěli-li s vyprahlými hrdly z pouti se ubíratí aneb na návsi u studně se zastavití, nezbývalo jiného, leč zajít do hospody. Ovšem do hospody mnoho chuti neměli, vědouce dobře, která v takové dny na hospodách bývá. Hospodský, spolehaje na to, že žízňivý napije se čehokoli, a poutníci že jsou hosté, z nichž mnohý třeba nikdy více prah jeho nepřekročí: ano hospodský na poutních místech mnoho šetrnosti k svým hostům nechová. Neběží mu o to, jak hosti uctí, nýbrž mnoho-li na nich vydělá, a proto nalévá nápoje velmi chatrně. Zejména pivo tou měrou zbrzdáno bývá, že nechutná jinak, než jako přehořklá zbarvená voda. To všecko znali dobře naši poutníci a proto do hospody chuti neměli. Ale co naplat? Žízeň trápila, a u studně na návsi se zastavit připadalo jako na muže a na sousedy nepřislušné. Nebylo zbyti. Usnesli se tedy, že do hospody zajdou, a jen na tom ještě bylo, do které — zdali do staré nebo do nové?

Výminkář Čada, jakožto nejstarší v celém houfci, hlasoval pro hospodu novou a návrh svůj opodstatňoval starým pořekadlem: „nové koště dobře mete.“ Pravil totiž, že

se každý nováček nutí, aby dobré pověsti a spolu důvěry u obecnstva nabyt, a tudy soudil, žeby alespoň pro dnešek radno bylo, snáze na novou než na starou hospodu zajít. K návrhu jeho přistoupili ostatní bez námitek. Jediný Kvasnička zcela a zúplna nesouhlasil. Zpomněl sobě na pána, jehož byl před novou hospodou viděl a s nímž podruhé setkati se netoužil. Že ale všichni k návrhu dědouška výminkáře se přidali, nechtěl býti z jiných a námitku zamlčel, aby mu snad znovu popudlivá mysl vytýkána nebyla.

Na nové hospodě bylo sice živo a plno, nikoli však přeplněno. Světnice, kteráž za tančírnu slouží, jest tam velmi prostranná a v takové se lidé tratějí. Tou příčinou nebylo těsně ani v kole, kdež se chasa proháněla, ani při úzkých podlouhlých stolech, kolkol při zdi umístěných, kdež vážnější hosté za přátelského hovoru při nápoji se bavili. Ba jeden takový stůl, zrovna u dveří blíže stolu muzikantského, byl ještě docela neosazen. Tam uhostili se naši známí, jsouce nemálo rádi, že místečka tak pohodlného nalezli.

Sotva že se usadili, přiběhnul hospodský, človíček velice úslužný i hovorný a celý jako na drátkách. Na hlavě měl vyšívanou červenou čepičku, před sebou bílou zástěru a na jazyku pořád stejnou otázku: „čím mohu sloužit?“ Vůdce našich poutníků Trnka požádal jménem všech ostatních pro každého po sklenici piva. „Ale nekřtěného,“ doložil výminkář Čada se čtveráckým úsměchem, k němuž také ostatní se přidali. Hospodský se usmál také, pravil že žertu rozumí a poněvadž mu o slovo nebylo, vykládal obsírně, že se jmenuje Václav, že tedy ani sv. Jana Křtitele ani sv. Michala za patrona nemá, a vodu že sám ani v obuvi nemiluje. Na to odletěl jako šípka a za malou chvíli stály naplněné sklenice před hostmi. Poutníci vyndali zatím ze šosáků po krajici chleba, jež s sebou z domu byli přinesli, krájeli sousta, sousta zapíjeli pivem, a třeba že hodů přímo nechválili, přec bylo viděti, že jim dobře chutná na základě staré praktiky: „hlad nejlepší kuchař a žízeň nejlepší sládek.“

Jak nezbytné přirozené potřebě vyhověli a na těle pookřáli, počali teprve po jízbě se ohlížeti a zábavy sobě všímati. Nenaskytalo se tu oku nic zvláštního, nic krom obvyčejného až na to, že povědomý zarostlý vyšňořený pán, jenž našim poutníkům na křesťanské jich pozdravení poděkovati zapomněl, mezi hostmi se nalezal a způsobem

poněkud nápadným sobě počínal. Byl jako rtuť, hned tu hned tam se objevil, hladil kadeře a vousy, vedl sobě hrdě, sázel na nos sklíčko, zevloval po děvčatech a toliko nejsličnější k tanci vodil. Než v tanci vytrvalý nebyl. Zatočil se několikráte a hned s tanečnicí do řeči se dával. Choval se nad pomyšlení důvěrně, bral děvčata pod páždí, procházel se s nimi po tančírně a chtěl, aby šla s ním se vychladit. Holcám se ale při něm nelíbilo, byly jako na trní, a když o vychlazení se promluvil, daly se mu do smíchu a pryč od něho mezi své družky utíkaly. Pán se konečně rozmrzel, nad upejpavostí hloupých venkovanek pohrdlivě se zamračil, zapálil šišku a na blízku našich známých se usadiv tak mohutně dýmal, jakoby z tančírny udírna býti měla.

Poutníci, poněvadž s pánem hned ráno se viděli, byli zvědaví a chtěli vypátrati, kdo a co zač jest? Jeden z nich obrátil se k hudebnickému stolku a od prvního klarinetisty, svého dobrého známého, všeho se dověděl. „I jest to takový nějaký darmotlap z velkého města,“ vykládal první klarinetista s přízvukem patrné kyselosti. „Byl tuším při obchodu, zná se s hospodským a přišel ho navštívit, ač, jak se všechno podobá, hostem příliš vítaným není. A tady se vypíná a nafukuje — a kde nic tu nic! Byl v kole již kolikrát, a na talíř nedal ještě ani jeden nový. Ale at sobě dá dobrý pozor — já ho vyplatím, že na to bude pamatovat.“

Poutníci, zvěděvše co věděti chtěli, nechali pána pánem i taneční zábavu zábavou, a počali se bavit mezi sebou. Poněvadž pak z plnosti srdce ústa oplývají, stalo se docela přirozené, že za předmět zábavné své rozmluvy obrali sobě poutní slavnost a přede vším slovo Boží, jež v chrámu Páně byli slyšeli.

„Věru,“ mluvil právě vůdce poutníků Trnka, „to slovo Boží jest pravá mana nebes. Člověk může výklad jedné a téže pravdy Boží třeba co den slyšeti a nepřesytí se.“

„Dobře díš,“ přízvucoval čtenář Škorpík, „že slovo Boží s pokrmem porovnáváš. Pokrm třeba v podstatě týž byl, však jestli jinak a opět jinak upraven, vezdy nové chuti poskytuje. A o tuto chuť novou při slově Božím starají se naši páni kazatelové. On každý ten velebníček dle míry darů ducha, od Boha sobě daných, svým poněkud zvláštním způsobem u výkladu jedné a téže pravdy Boží sobě počíná. Jeden vyniká pěknou řečí, druhý milou výmluvností, jiný hloubkou a opět jiný lehkostí myšlenek a důvodů;

tu pak nejednou se přihází, že člověk, poslouchaje výklad pravdy Boží naskrz známé, pro zvláštní způsob výkladu věcí z brusu nových slyšeti se domnívá.“

„Ten panáček, co dnes kázal,“ chopil se opět slova Trnka, „právě takový účinek při mně způsobil, jak jsi pověděl. Jeho výklad o dobrodiních, jakých nám každá ze tří božských osob prokazuje, byl přetučněný. Mluvil tak pěkně a dojemně, že bych ho do večera poslouchati chtěl, ač pravda Boží, o níž mluvil, nepovědomou mi nebyla. Jest to ale krásné v našem svatém náboženství! Musí člověka povznést, když slyší, co péče a lásky a milosti od Boha trojjediného naň vynaloženo jest. Chtě nechtě musí se člověk uvědomiti a sebe samého sobě vážiti; a takové vědomí jest mocnou záštitou proti hříchu i bohatým zdrojem posily a útěchy za těch rozmanitých trampot a ústrků, s nimiž nám v tom vezdejším životě jest zápasiti.“

„Pravda, svatá pravda,“ dosvědčoval výminkář Čada. „Člověk po takovém kázání celý okřeje a se cítí. Pěkně to ten panáček vypověděl; ale na jednom místě, ač velmi jasně a pochopitelně mluvil, přec jsem jemu dobře nerozuměl. Byloť tam, kde nevěrcům a světa mudrákům do čepice sypal. Dával tašku za tašku, až se v očích jiskřilo, a měl pravdu. S výtkou, že se pod fochem liché osvěty jen bezbožnictví a zvířeckost ve světě šíří, jsem docela srozuměn; žeby ale pod tímtež fochem člověku i člověčenství se upralo, a on za odrůd opice se vyhlášoval: to mi připadá přílišné — zkrátka, tomu nerozumím. Toho snad přec není, aby kdo původ člověka od opice odvodil?“

K poslednímu slovu stařečkovi přestali právě hudebníci hráti a chasa tancovati. Za lomozu takto umenšeného ozval se za zády našich poutníků hrubý hlas a sice tak mocně, že každé slovo jím pronesené po celé jízbě slyšeti bylo.

„Kde věc sama na bíledni leží,“ zahulákal kdosi velmi vášnivě, „tam netřeba dlouhého odvozování. Opice jest přechodníkem k člověku, a tudýť původ člověka na jisto postaven.“

Prudká řeč a slova tak podivně znějící způsobily, že stůl u dveří v okamžení těsným kruhem posluchačů a diváků byl obklopen. S udivením ohlíželi se naši známí, kdo se jim bez opovědi do rozmluvy míchá a uhlídalí zarostlého pána, jenž ráno na křesťanské pozdravení poděkovati buď nechtěl aneb neuměl.

Spůsobem i obsahem pánovy řeči všichni se zarazili. Vůdce poutníků Trnka zbledl, Kvasnička se zapálil, čtenář Škorpiš na mysli se sbíral, co a jak by naproti říci měl. Všichni byli jaksi v nesnázi až na výminkáře Čadu. Na něm ani známka nějakého rozpaku viděti nebylo a s úsměvem, jakéhož se mu nikdy nenedostávalo, oslovil pána takto: „Nerozumím vám, co tím opicím přechodníkem míníte?“

„Věc jest docela jednoduchá a jasná,“ vykládal pán poněkud mírněji, jsa tomu povděčen, že svými rozumy bude moci se pochlubit i prskavku osvěty před očima zatmělého venkovského lidu do povětrí pustiti. „Věc jest docela jasná a jednoduchá. V celé přírodě, jak v říši nerostů tak v říši rostlin a živočichů spatřujeme jistou a určitou posloupnost od méně dokonalého k dokonalejšímu, a soudností i bystrostí rozumu poznáváme, že věc, že živočich nižší a méně dokonalý jest spolu přechodníkem k věci, k živočichu vyššímu, dokonalejšímu; to jest, poznáváme tolik, že věci a živočichové vyšší a dokonalejší z nižších a méně dokonalých znenáhla se vyvinuli. Mezi ssavci stojí člověk ovšem nejvýše a přechodníkem k němu jest opice. Moudrému napověz — ostatního se můžete dovtipiti.“

„Ai, ai, ai,“ divil se stařeček výminkář s úsměvem pořád stejným. „Dobře-li vám rozumím,“ mluvil dále, „myslíte takto: z travičky během času vyvinulo se bejlí, z bejlí křoví, z křoví stromoví — z myšky pak vyvinul se krtek, z krtka křeček a tak dále — až konečně z opice člověk. Ale divná věc jest to, že za přítomna takového vývinu nevidíme. Bejlí zůstává bejlím, myška myškou, a nikde nenalezáme, aby se ono na strom neb tato na krtka přeměňovala.“

„Milý brachu,“ poučoval pán velmi vážně, „tady třeba povědět jen toto: Příroda po prvotném svém velikém plození odpočívá a sbírá síly, aby, až toho potřeba nastane, nových tvorů naploditi mohla. Aby pak nynější tvorstvo ve svých plemenech rozplozováním se zachovalo: to zůstaveno jest od přírody tvorstvu samému.“

„Čtveračka ta příroda,“ zvolal dědoušek a prstem pohrozil. „Taková mocná paní neb bohyně měla by důsledněji býti. Když živočišstvu o jeho se rozplozování péči zůstavila, měla také jinde, zejména při obilíčku tak učiniti. Pak by nám chudášům rolníkům bylo hej! Obilíčko plemenilo by se na hromadě na sýpce samo, my měli bychom bez práce a příroda byla by jako

na pensi. Tobý sobě odpočala a k příštím plození sil nasbírala.“

„Nechte hloupých vtipů,“ ošopil se pán, popuzen smíchem, jenž za posledních slov výminkářových v kruhu diváků a posluchačů se byl strhnul. „Na takové veliké a vznešené pravdy ovšem váš sprostý rozum nestačí!“

„Kdo pak vás tím ujistil,“ otázal se stařeček, „že co tady povídáte, pravdou jest?“

„Tím mě ujistila věda,“ odpověděl tázaný s hrdostí, — „věda, kteráž za nejnovější doby na poli přírodních bádání stršlivý pokrok učinila.“

„A což to,“ tázal se výminkář dále, „co nám Boží zjevení o stvoření světa a zejména o stvoření člověka vypravuje: to má býti báchorkou?“

„Ba ovšem že báchorkou!“ vykřiknul pán, připomenutím Božího zjevení celý rozškádlený. „Co vám ti černí povídají, jest všechno báchorka; a oni jen proto ty staré škváry ohřívají, aby vás v nevědomosti udrželi a z vaší hlouposti kořistiti mohli. Však jim to dlouho nepůjde! Již nyní se jim na hrdlo sahá a do živého řeže; a až se lid patřičně vzdělá a osvítí, bude od nich pokoj na věky.“

K těmto slovům zůstali všichni jako omráčeni. Sám výminkář Čada zblednul a usmívati se přestal. Teprv po chvíli s velkou opravdovostí takto znovu promluvil: „Pane! bezpochyby, že se horším děláte, než v skutku jste, a že jste nás prostě venkovany svou řečí jen poškádliti chtěl.“

„Nikoli!“ utrhнул se pán. „Já mluvil za svým přesvědčením, za přesvědčením nezvratným.“

„Dobře!“ odušil Čada. „My vyslechli přesvědčení vaše a teď stejné za stejné, teď poslyšte vy přesvědčení naše. V písmě svatém čteme, že světa moudrost bláznovstvím jest u Boha, podle toho však, co jste nám tady za ovoce a výsledek vědeckosti vydával, musil bych výpověď písma doplniti v ten smysl, že moudrost světa je také bláznovstvím u lidí, u lidí jen poněkud rozumných. Domluvili jsme a na závěrek jsem vám tou radou, abyste jinde svoje moudro s takovou drzostí nevykládal. My u nás jsme lidé mírní a snášeliví; všady nebylo by tak a snadně by se přihoditi mohlo, žeby vám za váš výklad o opicím přechodníku nepěkným způsobem ukázali, kde tesař díru nechal.“

Stařeček domluvil a v kruhu diváků a posluchačů ozval se smích a tleskot. Ale pán se hněval, zuřil proti pověře a zary-

tému hlupství a také z úst nějakého německého učence uvořil, žeť prý hloupému obecnému lidu milejší starý zakořeněný blud, než nová neobvyklá pravda. Než všechno neprospló. „Zdrávi povídali,“ odpovéděl starý výminkář, když spíláním a nadávkami umdlen konečně umlknul, a smích a tleskot ozvaly se znovu.

Než nastojte, ještě všemu konce nebylo. Z kruhu diváků vystoupil statečný joňák a prosil za dovolení, aby promluvíti směl. Byl to Pavel, čeledín z Čadova statku, a když jemu od sousedstva, aby jen s Pánem Bohem mluvil, povoleno jest, spustil jak následuje: „Co tady ten pán o původu člověka z opice povéděl, není po mém zdání právě víře nepodobno. Neboť dívám-li se na jeho poněkud nepoměrně dlouhé ruce, na jeho vyzáblou, dlouhou chlupatou tvář, tak mi připadá, jakoby odněkud z opičí ohrady byl upláchnul. Přistojit ho do červené kamizolky a posadit na velblouda — od minuty mohl by opičáka dělati.“

„Hrom a blesky!“ zařičel pán hlasem takovým, že všeobecný z Pavlovy řeči posědší smích přehlušil. „Ty slamotruse! ty ze mne opici děláš?“

„Panáčku!“ zahřměl Pavel hlasem stejně výdatným. „Nestrkejte prsty do popele, když jest horký a člověčenstvo od příbuznosti s opicemi ušetřte, když ani sám opičákem býti nechcete.“

Pán, aby mrzutěmn výstupu nějaký slušný konec našel, obořil se na muzikanty, aby hráli do kola; a popadna ženštinu, kteráž nejbliže po ruce byla, k tanci se hotovil.

Hudba spustila, ale jaksi neúplně. První klarinetista písal sám jediný, ale podivně a jednozvučně, k čemuž ještě patou o podlahu dupal. Bylať to hudba, jakouž obvyčejně bývá slyšeti, když velblouda s opicemi při píšťalce a bubínku vodějí. Nekořečným jásavým smíchem a tleskáním zachvěla se celá jízba. Pán však konce smíchu nečekal a jako blesk z tančírny vyletěl, a niž se více navrátil.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Na Tuřanech dne 3. srpna 1868.

(Sv. misie v Tuřanech, Opozděno.)

Dne 2. května okolo 5. hodiny večerní zavítali k nám velební misionáři z řádu sv. Františka konventu Slanského vel. p. kvardian a superior misie P. Michael Reichmann; a vel. p. P. Gilbert Procházka, Ar-

nold Seemann a Bonaventura Černý, kooperátor a katecheta u Panny Marie Sněžné v Praze. Byli jsou od faráře, obou učitelů, školní mládeže a osadníků slavně uvítáni, a jim ke cti sešlo se mnoho družiček v bílém rouše s věnci, ano i z hmoždířů střílelo se. První krok jejich byl do chrámu Páně, kde faráře za požehnání žádali, načež jich farář přiměřenou řečí oslovil a žádané sv. požehnání při lidstva návalu slavně udělil. Hned započala sv. misie první řečí vel. P. Gilberta: o záměru misii sv. vůbec a zvlášť o úkolu této misie, již dle nadace Jeho Excellence p. hraběte Jindřicha z Clam-Martiničů zde konati mají, a pak horlivě konali až do 9. května, v kterýžto den o půl čtvrté odpoledne bylo poslední misionářské kázání, průvod s Největějším okolo kostela a slavně s pány misionáři loučení, při kterémž i kněžstvo i lid až k slzám se pohnulo. Celý týden byly ráno hned o 5. hodině tiché mše sv.; denně dvoje i troje důkladná a s apoštolskou horlivostí přednešená kázání, co den v 8 hod. zpívaná mše sv. s asistencí, odpoledne cvičení pro stavy a sice v pondělí pro školní dívky; na to v úterý ráno jich slavně přijímání a slibu křestního obnovení; pak druhý den pro panny, třetí pro mládence, čtvrtý pro matky, pátý pro otce a hospodáře a vždy druhý den ráno jejich slavně při velké mši sv. přijímání. U večer pak o 6. hodině denně kázání a slavně požehnání za přísluhy všech vel. kněží misionářů. Ve čtvrtek mezi týhodnem konalo se odprošení Nejsvět. Svátosti vel. P. Bonaventurou na kazatelně a farářem domácím u velkého oltáře. V pátek světil se misionářský kříž, při čemž kázal vel. p. Arnold, pod širým nebem: „*Kristus moje heslo, kříž můj praporek*.“ Lidu bylo pořád hojnost, kostel až k udušení natlačen. Ač předsudky proti misii semotamo vyběřskly: přec účastenství bylo přehojné; měliť jsme 1155 duší k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Tak požehnal Bůh práci duchovní, Jemu buďtež za všechno srdečné a vroucí díky! Bůh dejž i p. misionářům všechno dobré a zehnejž i budoucně a vsudy apoštolským pracem jejich! J. H., f.

Z Bezna dne 9. srpna 1868.

(Oprava chrámu; brožurka.)

Mocně dojímá každou zbožnou duši křesťanskou vkusně a důstojně upravený chrám Páně. Protož také zbožní předkové naši, vědouce, že to pobožnost a nadšení vzbuzuje a podporuje, nelitovali sebe větších výloh a nákladů na zbudování krásných a

velebých stánků Hospodinových. A množství takových důstojných, nádherných budov nalezáme dosud v drahé vlasti naší, jenžto zřejmě vydávají svědectví o nábožnosti a křesťanské horlivosti otců našich. Než bohužel, že hynoucími co den pravým křesťanským přesvědčením, že hynoucí nábožností zpustly na mnoze i tyto drahé památky od otců zděděné, a že mnohý chrám Páně druhdy krásou, velebností a uměleckou cenou vynikající, leží v sutinách zapomenut! Kéžby se vyskytlo takových šlechtitných srdcí, ježby těmto drahým pomníkům vrátily bývalou krásu a důstojnost! — Izdejší farní kostel honosí se vkusným důstojným slohem a starobylostí svou. Dávno už ozývali se hlasové, aby se tato drahocenná památka nenechala dále v sešlém rouchu svém, nýbrž by se znovu zvelebila a okrášlila, — však nadarmo. A nebylo se čemu diviti, anť pohroma za pohromou: zhoubný hmyz, sucho, válka, nemoce atd. stíhaly osadu zdejší, tak že žádný pomýšletí nemohl na práci tak nákladnou. Nyní konečně podařilo se snahám veleb. našeho duchovenstva, po čemž jsme tak dlouho toužili. Důstojný p. děkan Jan Jerábek předešel osadníky dobrým příkladem věnovav nemalou část 600 zl. na opravu stánku Hospodinova. A horlivý náš p. kaplan Antonín Košťák vydobyl si nemalých zásluh neunavným sbíráním příspěvků a milodárků mezi osadníky. Takovým způsobem sehnal se potřebný náklad, tak že se lonského roku již v práci započítí mohlo. Malířská práce zdařile již je dokončena; práce štafířská a ostatní v brzké také bude dokonána k útěše a radosti všech hodných a zbožných osadníků zdejších. Všem, kdož jakkoliv tomuto dílu nápomocni byli, zvláště veleb. duchovenstvu našemu vyslovujeme nejvřelejší díky. — I v zdejších okolí tu i tam vyskytuje se pověstná brožurka o manželství, o kteréž se v čísle 21. Blahověsta zmínka činí. U lidu našeho uvědomělého bude mítí malého úspěchu. x.

Z Kladska 25. července 1868.

(Visitační cesta. Pokračování a dokončení dop. II.)

V Neurodě. K náležitému uvítání JEm. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa byly nejen domy a silnice ozdobeny, ale i mysle a srdce připravena a to od dvou kněží františkánův, kteří po 14 dní dvakrát denně kázali. — V pátek 17. července k 5. hod. odpolední shromáždili se církevní a svěští hodnostáři v radnici a vyšedše před město seřadili se u slavnostní brány. Sotva se postavili v pořádek, zvěstovaly výstřely z mo-

ždířův příchod toužebně očekávaného velekněze. Právě v 6 hod. přibyl JEm. jsa provázen řadou jezdcův pěkně sestavených; u slavnostní brány uvítal jej měšťanosta krátkou řečí, načež JEm. sestoupil z vozu a bral se pěšky u prostřed věnce, ježž 30 bíle oděných dívek neslo, dále jinými ještě třemi branami slavnostními po náměstí do chrámu Páně a udělil tam sv. požehnání. Pak byl veden do fary, kdež sobě rozličné osoby představiti dal. Když se poněkud setmělo, upravili měšťané tak skvělé osvětlení, že nikdo krásnějšího a vkusnějšího v městě našem nepamatuje. Všickni vynasnažovali se jakoby o závod a snaha ta byla též dle jich přání odměněna; neb sobě nejdůst. p. arcibiskup k velikému potěšení a radosti měšťanův vše prohlídl. — Obecenstvo chovalo se klidně a důstojně a večer uběhl bez vši i sebe menší výtržnosti.

V sobotu 18. udělil JEm. školní mládeži sv. birmování. V poledne odbývala se hostina, k níž nejvyšší úředníci byli pozváni. Odpoledne na to počala zkouška dítek ve škole. Večer v 9 hod. shromáždili se sbor střelecký, kat. spolek tovaryšův a spolek zpěvácký, jakož i cechové a majice v čele kapelu hornickou, zřídili s 250 svítilnami rozmanitých barev JEm. p. kardinalovi na počest slavný průvod s zastaveníčkem. Mnoho domů bylo opět osvětleno. Počasí bylo slavnosti toho dne velmi příznivo. Obzvláště skvělého přijetí dostalo se nejdůst. veleknězi od hraběte Viléma Magnise, pána na *Eckersdorfu*, jenž v zámku svém JEm. skvostný příbytek připravil a vším způsobem o to se postaral, aby dni jeho pobytu co možná oslavil. Velkolepé osvětlení krásného parku 14., 15. a 16. t. m. popisuje „*Neue Gebirgszeitung*“ v čísle 59. takto: Před zámkem zvedá se půda na způsob hradeb přes 10 stop zvýší podél celé budovy; ozdobou její jsou tak zvané francouzské sady, jimiž troje široké schody kamenné nahoru do malého parku vedou. Park ten jest velmi pravidelně zařízen a nízkým stromoradím protkán; jednou stranou přilehá k parku většímu, ježž jen záhony květin zdobí. — Všechny stezky sadů v rozmanitých směrech se vinoucí, všechny chodníky z obou stran, záhony kolem dokola, prostora mezi pilíři krásného sloupení, jakož i zábradlí a stupně schodův, byly tisíce malých lamp ozdobeny. V prostoru travnaté, k zámku se sklánějící, byl velký kříž z pěti řad lamp sestaven a na vyčnívajících třech obloucích sloupení utvořen byl opět kříž stojatý a dvě pyramidy z lamp, jichž počet

12000 převyšoval. Na ten způsob objevilo se zraku za temnosti večerní nepřehledné množství světél, kterýžto pohled při slabším osvětlení malého parku četnými čínskými lampiony značně vynikal. Všechn pak ten lesk ustupoval chvilkami rozmanitým ohňostrojům bengalským, jež stromy tak hojně osvětlovaly, že se téměř průsvitnými býti zdály, aneb oličovaly jich listí ovšem na nedlouho tak jasně, že se až za zámek čarovný téměř odlesk rozšiřoval, kdežto prázdná místa barevným kouřem, jímž plameny prosvítily, malebně byla naplněna. Celek poskytoval velkolepý, čarokrásný pohled a zajisté že nejdůst. velekněz oslavy té blahou upomínku zachová. — Poněvadž mimo to i počasí bylo pohodlné, a třetí večer i velmi příznivé, dostavilo se četné množství lidu z blízka i z daleka, jež rozkošným pohledem jsa poután, v zahradě a sadech s ochotou mu otevřených se procházel.

Aby čtenář o *úspěchu* cesty visitační nabyt pravého úsudku, nezdá se mi nemístné připojit zprávu, již má „Schles. Kirchenblatt“ v čís. 30. Pravit v závěrečné zprávě o cestě visitační takto:

Mittelwalde. Nejdůst. kníže církevní nepřišel co cizinec, ale jako pastýř pravý, jež vida své stáde, poznává duševní jeho potřeby vůbec i jednotlivců zvlášt a oživuje vědomí vnitřní jednoty, která jednotlivé údy vzdor všem zevnějším změnám víže. Doba právě minulá, utkvěší živě s událostmi v naší paměti, poskytla výmluvnému jeho jazyku příležitost o našich důležitostech promluvit, a jak liché jsou naše obavy, abychom snad nedošli útržek a posměchu vynávající skutkem své náboženské přesvědčení, světle okázati a tak všecky chmúry sluncem radosti zapuditi. Byl tedy naším knížetem pokoje, ješto nám, jako druhdy holubice z korábu Noemova, přinesl olivovou ratolest míru a pokoje s Bohem a s námi samými. Pročež i oddanost naše byla upřímná, vroucí a úplná. Kéžbychom zachovali vezdy to nadšení pro věc svatou, jež jeho návštěva a vznešený její účel v nás vzbudily!

Habelschwerdt. Od nás postupoval nejdůstojnější arcipastýř, jehož horlivost nijak neumdlěla, směrem jihozápadním za účelem své cesty. Celé hrabství nezapře nikdy oddanost a věrnost svou k církvi a svému biskupovi. Lid náš katolický může se právem honositi, že biskupa svého uvítal způsobem, jak hodnostáři takovému patří a přísluší. Nechtělť jsme zůstatí za jinými mí-

sty, a ač jiní více učiniti mohli: vůle byla všude stejná. (Deficient vires, tamen est laudanda voluntas.) Nechtť ti, kdož jinak smýšlí, a nás soukromí i veřejně haněti a tupiti neustávají, símě nesvornosti dále roz-sívají, zajisté, že toliko jim záhubné ovoce ponese. Každé hnutí naše vykládají na zlou stránku; my ale svým časem povstáváme, dokazujeme, že posud dosti silni jsme, že posud máme právo žíti a vynucujeme tak samým protivníkům svým úctu. Takť jest každá cesta biskupská slavnost duševního, mravného, náboženského vzkříšení.

Kladsko: Jsou-li města středem vzdělanosti, jež se odtud rozšiřuje, platí to i o městě našem. Jakož jest naše Kladsko středem života církevního v našem území: tak není to jen gymnasium, čím se město honosí, nýbrž školství vůbec, vůči hledě zkvětající, a hojnost výborných a uslechtilých sil; než jako vše lidské zřízení pokroku schopno jest, tak i u nás. Vznešené toto povolání města našeho uvedeno nám vítanou návštěvou JEm. kardinala arcibiskupa Pražského živě na pamět. Že gymnasium naše kvete, nikdo neupře a, jak se dovídáme, má se i nižším školám náležitě vyhověti dosazením katechet, jež přivtělen bude k silám kněžským, nedostačujícím našim potřebám. I vědecký život klesí sobě v mnohých spolcích a kruzích dráhu a ani pole literatury nezůstane déle ladem. Potěšitelnou zajisté jest nám zprávou, že církevní dějiny našeho hrabství, jak se nadíti lze, důkladně zpracovány budou od p. Roesnera, váženého učitele na zdejším gymnasiu a spisovatele, jež práci tu již podnikl. Čtení milovnému lidu bude tím otevřen krásný a zábavný zdroj poučení. Probuzené vědomí povinnosti bude míti v zá-pětí skutky a tak dobude sobě hrabství naše v literatuře i v širších kruzích ctného místa.

Reinerz. Léčivé zdroje vábí sem mnoho chorobných, jež buď částečně neb úplně uzdravení domů se navracují. Dnes se nám ale dostalo zdraví vyššího, zdraví duševního, delším pobytem milého našeho arcibiskupa. Láska jen provívá každým srdcem, kráska katolické církve vdechla v nás nový život. Po celý slavný ten týden konal JEm. cesty do sousedních okresů za posvátným úkolem. Téměř každovečerní jeho návrat uváděl nám bezděky na pamět jednotu lidu katolického, jež se zakládá na Bohu a viditelném jeho zástupci. Krásné byly ty dni náboženského života, ale bohužel příliš krátké. Nelícenou naši lásku odměnil JEm. v buditeli jejím

jmenovav milého nám faráře svým notářem a sice mimo nadání a bez všech úředních okolků, když se před svým odchodem do Vamberku s námi loučil. A proto brzké shledání jest naší nadějí.

Lewin. Jak se ty časy mění! — před dvěma roky lomož válečný úzkostí naplňoval srdce a dnes provívá je libý pokoj sv. náboženství. Kotouče prachu, klusot jezdců, blahol zvonů našeho chrámu Páně, pohled radostí nadšeného lidu zvěstovaly příchod našeho vrchního pastýře a budily v srdcích našich radost nevýslovnou. Nedlouho viděli jsme jej, ale obraz jeho utkvěl hluboko v nás. Výjev naší lásky byl přirozený, nelfčený. Kéžby se vznešený velekněz z své namahavé pouti šťastně navrátil!

V St. Louis-u (St. Mo.) v Amer. 12. července 1868.

(Uvítání nejdůst. p. arcibiskupa Kenricka.)

Největší a nejvelkolepější slavnost, jaké posud v St. Louisu nevidáno, udála se v neděli 28. června t. r. Byla to slavnost přivítání nejdůstojnějšího arcipastýře naší diecése, jenž po delším pobytu v Římě, kde se církevní slavnosti sv. Petrské min. roku účastnil, v úterý dne 23. června mezi nás opět zavítal. Usnesli se totiž zdejší katolíci na tom, že k počtě nejdůstoj. arcipastýře svého zřídí slavnostní průvod, jenž se v neděli po jeho návratu s velkou slávou a důstojností také odbýval. Téměř 38 rozličných spolků a obcí s více než 30 hudebními sbory, v celku asi 30.000 katolíků, účastnilo se průvodu, jenž se okolo paláce arcibiskupského ubíral v pořádku tomtoto:

1. Spolek jinošský (Young Men's Sodality) sestávající z 800 členů byl první; prapor spolku z hedbávné látky měl na jedné straně nápis a na druhé obraz Panny Marie.

*2. „Spolek střídmosti“ (Temperance Society) čítající 650 údů, jenž se zdržují opojných nápojů. Prapor nesl obraz patera Mathew-a, apoštola střídmosti.

*3. Obec sv. Františka Xaverského zastoupená 500 členy; prapor hedbávný byl barvy zelené na jedné straně s nápisem „St. Xavier's Parish 1840“ a na druhé s písmeny A. M. D. G.; obě skvostně vyšito.

4. Obec sv. Josefská čítající 860 údů, s hudebním sborem, údové měli za odznak modré stužky a prapor s nápisem obsahujícím přivítání páně arcibiskupa.

*5. Obec sv. Brigity, 1500 údů, se sbo-

rem hudebním, měla více praporů, z nichž jeden vynikal nápisem vyjadřujícím přivítání nejdůstoj. arcipastýře, a jiný nesl obraz patera Mathew-a, kolem něhož byla slova: „Budtež střízliví a bděte.“

*6. Spolek střídmosti sv. Brigity (St. Bridgets Temperenz Society) s praporem majícím nápis: „Bože ochraňuj Řím“ a „Ať žije Pius IX.“

7. Dobročinný spolek dělníků (Laborers Benevolent Society) zastoupen byl 300 údy; členové měli za odznak zelené stužky a prapor s nápisem: „Dobročinný spolek pracovníků.“

*8. Obec sv.-Vavřínecká vedena X. C. R. Smythe-m čítala 1000 údů; na skvostném praporu byl vyobrazen Vavřínek O'Toole vybízející své krajany, aby se vpádu Strongbowrs-ově do Irska na odpor postavili.

*9. Obec sv. Patrická čítající 2000 údů; v čele jejím kráčel hudební sbor Carondeletský. Prapor spolku měl obraz Panny Marie a více nápisů.

*10. Spolek dobročinný Shamrok (Shamrock Benevolent Society), asi 300 mužů, měl v čele prapor americký a korouhev, na níž byla vyobrazena harfa Erinská a východ slunce. Provázen byl hudbou.

*11. Obec sv.-Janská čítala 700 údů, hudba provázela spolek, jenž měl prapor s nápisem: „Vítán budiž nám arcipastýř náš.“

12. Obec sv.-Malachická, údů bylo téměř 750 majících odznaky z bílého hedbávi s nápisem „Uvítání nejdůstojnějšího arcibiskupa.“ Prapor spolku nesl slova: „Vítán budiž náš milý arcibiskup.“

*13. Spolek čili jednota „Synův Erinských“ (United Sons of Erin) počtem 250 údů označujících se zelenými stužkami a praporem s písmeny: N. S. E. B. S.

*14. Dobročinný spolek Hibernian (Hibernian Benevolent Society), 200 údů, členové vyznačovali se skvostně vyšitými zelenými stužkami. Spolek provázela hudba.

*15. Kathedralní čili biskupská obec zastoupena byla 500 členy; prapor měl nápis: „Vítán budiž náš arcibiskup.“

*16. Obec neposkvrněného Početí bl. Panny Marie mající 150 členů, prapor měl nápis: „Milujeme svého arcibiskupa.“

17. Obec sv. Mikulášská (obec německá), čítala asi 300 údů. Nápis praporu obsahoval přivítání arcibiskupa.

18. Obec sv. Michalská, čítala asi 400 údů, měla více skvostných praporů s významnými náписy.

*19. Obec sv. Tomášská byla asi 300

* Hvězdičkou znamenáné spolky jsou Irské.

údy zastoupena, jenž se zelenými stužkami označovali. Prapor spolku barvy červené byl zlatem protkán.

*20. Obec sv. Terezie počtem asi 200 údů, obsah nápisu skvostného praporu bylo přivítání p. arcibiskupa.

21. Obec sv. Trojická (obec německá) čítající 500 údů, vynikala několika ozdobnými prapory; provázena byla hudbou.

22. Obec sv. Kříže zastoupena byla asi 150 členy.

23. Spolek střídmosti 1000 údů čítající.

24. Spolek sv. Aloysia (spolek německý) 250 jinochy zastoupen.

25. Obec Panny Marie (obec něm.) 300 údů, jenž se označovali modrými stužkami. Mezi prapory této obce vynikal obzvláště jeden z bílého hedbáví, na němž skvostně vyšíl byl zlatem obraz Panny Marie s dětátkem.

26. Obec sv. Liborská (obec německá) čítala asi 400 údů, provázena byla sborem hudebním.

27. Obec „sv. Andělská“ (obec anglická) čítající 400 údů, vyznačovala se skvostnými prapory.

28. Obec Zvěstování Panny Marie (obec anglická) 500 údů, obraz představoval klečící pannu obstoupenou anděly.

29. Obec sv. Františka Sálaského (obec německá) mající 75 členů.

30. Obec sv. Antonína čítající 100 údů.

31. Obec sv. Vincenská počtem asi 300 údů. Prapor měl nápis: „In hoc signo vinces“ a zlatý kříž. Jest to obec německá a anglická.

*32. Obec na nebevzetí Panny Marie čítající 800 údů; měla prapor s obrazem patera Mathewa.

33. Obec Panny Marie „Carondelet“ (obec německá), zastoupena byla asi 150 údů.

34. Obec sv. Petra a Pavla (obec něm.) počtem 1300 údů, vyznačovala se skvostným praporem a více korouhvemi spojených obcí provázena jsouc sborem hudebním.

35. Obec sv. Bonifacia čítala asi 400 údů.

36. Dobročinný spolek vlašský počtem asi 100 členů, všichni byli černě oděni majíce široké klobouky. Prapor spolkový byl jeden z nejkrásnějších v průvodu, představoval na jedné straně Columba, jak poprvé k pevnině přistál; mimo to měl spolek ještě jeden prapor vlašský; v čele kráčel hudební sbor.

37. Český podporující spolek pod vůdcem Matějem Novotným provázen jsa sborem českých hudebníků, čítal asi 150 údů,

k nimž se přidružila osada sv. Jana Nepomuckého 50 členy zastoupená, majíc krásný prapor s obrazem sv. Václava a korouhev americkou.

38. Spolek zedníků (Stonemason's Operative Society) počtem 170 členů; jeden každý z nich měl zástěru, kladivo a zednickou lžici; provázeni byli hudbou; prapor jejich byl obzvláště ozdobný.

K šesté hodině večer přibyl průvod k arcibiskupské residenci, kde takové množství lidu se shromáždilo, že sotva bylo lze průvodu projíti. Nejdůstojnější arcipastýř oděn jsa rouchem své důstojnosti stál na stupních paláce u prostřed kněží své diecése, mezi nimiž byli mimo jiné biskup Nashville-ský Feehan, i nově zvolený biskup Greenbay-ský Dr. Melcher, a žehnal průvodu okolo paláce se pohybuujícímu. Mezi tím, co se průvod okolo paláce ubíral, podány byly p. arcibiskupovi 3 adresy uvítací, jedna od obcí anglických, druhá od obcí německých a třetí od spolku jinochů. Průvod okolo paláce trval přes 1½ hodiny.

Celá slavnost dála se v největším pořádku nejsouc ani nejmenší výtržností rušena, a jest svou velkolepostí katolíkům St. Louis-ským a jejich arcipastýři nemalou chloubou. Zajisté by byl před 15. lety nikdo netušil, že se katolíci St. Louis-ští za těch několik let tak zmohou a ve víře utuží, aby slavnost takovou zaříditi mohli a provésti směli; neboť tehdá měli nevěrci a revolucionáři němečtí v St. Louis-u nadvládu a tropili tam své rejdy, tak že se všude biskupům a kněžím příkoří dělo. Nyní však jest jináče, čehož patrným důkazem jest tento slavnostní průvod.

Kéžby milený arcipastýř náš ještě mnohá leta naši diecési spravoval, ana jeho pečí a snahou k takovému rozkvětu dospěla, že pastýř i stádo této vznešené slavnosti se dožili.

Fr. O.

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem koná se tímto pořádkem: Dnes v slavný den Nanebevzetí Panny Marie bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 h. zpívaná ranní (matura), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude sloužit slavnou pontifikální mši sv. J. Emin. p. kardinal arcibiskup, jenž dnes slaví výroční den nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850); v 10 bude slavnostně kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne o 4 h. budou

slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše bl. Marie Panny bez poskvrny počaté a posléze v chrám Páně požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý oktáv bude na každý den v 10 h. zpívána mše sv., odpoledne pak o 4 h. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání. V sobotu 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o 4 h. odp. a chvalozpěvem „Te Deum.“ — V úterý 18. t. m. bude v též chrámu za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána sloužena zpívána mše sv. v 11 h.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál bude odbývatí dnes opoedne o 5 h. v kostele OO. kapucínů na Hradčanech slavné požehnání, v pondělí pak 17. t. m. bude v 8 h. ráno udělovati sv. biřmování trestancům u sv. Václava, v úterý d. 18. t. m. v den narozenin císaře pána bude sloužiti v kollegiatním chrámě u Věch Svatých v 9 hod. pontifikální mši sv. a v neděli 23. t. m. posvěti nový filiální kostel v Dubečku farní osady Uhřetěveské.

— Zítra budou se v chrámech Pražských konati před vystavenou vel. Svátostí modlitby na vyprošení deště.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18—21. t. m. u Kapucínů na Hradčanech, od 22—25. u nejsv. Trojice v Spálené ulici.

— Spolek Arimatejský pochoval v červenci 111 chudých v Praze zemřelých křesťanů, letos celkem již 849 osob.

— Doktorský i profesorský sbor fakulty bohoslovecké v Praze zaslal c. kr. ministeriu osvěty protest proti volbě profesora dr. Bedřicha Steina protestanta za děkana profesorského sboru filosofické fakulty. — Podobně i Vídeňská fakulta theologická ohradila se proti stvrzení volby dr. Arnošta Brückle, protestanta, za děkana prof. sboru lékařské fakulty ve Vídni.

— Z Dobříše. Nedávno byly tu církevně požehnány dva nové kříže, které svým nákladem u silnice postaviti dal p. Václav Krása, kupec a měšťan zdejší.

— V Husinci staví se na hřbitově z darů dobrodinců kaple sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Metoděje.

Z Vídně se dovídáme, že tam za celý měsíc neudál se ani jeden případ civilního manželství. A co tam bylo křiku, proseb a hrozeb a usilování o civilní manželství!

— Do Vídně svoláno 200 nár. učitelů, aby od 15. t. m. slyšeli 6nedělní kurs z polního hospodářství. Z Čech povoláno jich 60. Útraty za cestu se jim nahradí a každého dne 2 zl. 50 kr. vyplatí. Učite-

lové, kteří tomuto předmětu na ústavech učitelských učí, dostanou denně 4 zl.

Ve Francouzsku zemřel dne 11. července ve Vale Saint Germain 91letý kmet Viennet, úd francouzské akademie a velmistr škotské lože freimaurovské; byl spolu purkmistrem tamější obce. Na smrtelném loži dal k sobě povolati far. Lancien-a, vykonal skroušenou zpověď, odvolal veškery své bludy a prohlásil, že v lůně církve katolické zemřítí chce.

— Dne 10. července měl v zákonodárném sboru v Paříži řeč poslanec Emil Ollivier, kterýžto jinak při každé příležitosti projevuje smýšlení své proticírkevní. Mluvě o papežské bulle, kteroužto se svolává oekumenický sněm do Říma, pravil: „Zde se jeví smělost a velikost, kteráž mne účtou i podivením naplňuje, neboť miluji silné vlády, které samy na sebe spoléhají a bez bázně i s důrazem vyslovují víru, kteráž v nich žive. (Potlesk). Jestli to velkolepé divadlo.“ — Podobně jako Ollivier i jiní nepřátelé církve se častěji vyjádřili o papeži Římském. Na doklad připomínáme zde výrok italského poslance Ferrariego, freimaurovce, kterýž 23. listop. 1863 italským ministrům na mysl kladl, aby „důstojnosti národa šetřili podobně jako jí šetří papež římský, jenž neuzavírá dvojsmyslné smlouvy.“ Podobně mluvil Brofferio dne 7. května 1864 v komoře poslanců řka: „Vidím-li starce, jenžto nemá vojska, nemá časných prostředků a přece odsuzuje mocného císaře (Alexandra ruského císaře), ješto zabijí národy, tu cítím hluboké pohnutí; zdá se mi, jakobych žil pod Řehořem VII., skláním se před takovým papežem a souhlas svůj jemu projevují.“

Literární oznamovatel.

— „Jaké výhody nám poskytuje nový zákon manželský?“ Ve Vídni 1868. Tiskem a nákladem E. Jaspera. Dárek tento, o němž v čísle 21. pojednáno v dopisu „od Řípu“ zasílá se po poště v tištěných obálkách pod nápisem: „Panu Představenému Obce . . . . Okresu . . . .“ Zdá se, že spisek určen jest k tomu, aby seslabil mocný dojem bisk. listů pastýřských. Neznámý spisovatel nařiká mimo jiné též na taxi, aniž by jich výši udal. Pomůžeme mu. U arc. manželského soudu Pražského platí se na př. za dispensi k sňatku osoby katolické s nekatolickou celých 10 kr. r. m.! a žádosti podávají se vesměs nekolkované. Máme za jisto, že p. spisovateli dána bude odpověď a vysvětlení též brošurkou, kte-

ráž by se též darem rozesýlati mohla přátelům dobrého čtení, aniž by se vnucovala pp. představeným, kteříž netouží po nehodách civilního manželství.

— Spisků o časových otázkách, jež vydává B. M. Kulda, kníž. arc. vikář a školodozorce, farář Chlumský, vyšlo tiskem B. Stýbla v Praze číslo IV. „*Křestanské vychování v rodině*.“ Obsah: Rodičové, vychovávejte děti své 1. něžně, 2. obětovně, 3. prozřetelně, 4. nemějte mazánka, 5. vychovávejte děti své opatrně, 6. s oddaností do vůle Boží, 7. vyučujte děti své ve svatém náboženství, 8. bděte, 9. kářejte. Stran 48.

— *Nový obraz*. Nákladem podnikavého kněhkupectví Mikoláše Lehmana v Karlíně č. 17. vyšel nový obraz: *Svatá Anna* dle původní malby Frant. Kryšpína v olejovém barvotisku provedený, na plátně napnutý, 20 palců zvýší a 15 palců zšíří.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Macan*, sekretář vikar. Brandýs., k. arc. notář, děkan v Čelakovicích, obdržel zlatý záslužný kříž s korunou.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Benedikt *Štiasný*, kn. ř. premonstr. za děkana v Teplé;
P. Kandidus *Prunar*, prem. Teplský, za far. u sv. Vojtěcha;
P. Melichar *Neslter*, prem. Tepl., za kaplana do Dobřan;
P. Jiří *Scharnagl*, kříž., za kaplana do Tachova;
P. Jan *Würl*, křížov., za kaplana do Král. Chlumu;
P. Vác. *Neureutter*, ř. sv. Bened. za kapl. u sv. Markéty v Břevnově.

Na stálý odpočinek vstoupil:

- p. Frant. *Exner*, farář v Stodůlkách.

Uprázdňené místo:

Stodůlky, fara patron. náb. matice od 5. srp.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Eduard *Hölzel*, I. kapl. a katech. v Ústí n. L., 4. srp. (nar. v Dittersbachu 4. září 1828, vysv. 25. července 1852);
p. Vác. *Veruněk*, sekretář b. vikariatu Semilského, farář v Držkově, 5. srp. (nar. v Lhotě Uhlířské 25. srp. 1807, vysvěc. 23. srp. 1832).

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Holík*, administrator, za far. ve Velké Losenici;
p. Jos. *Jezdinský*, vikar. při kathedr. chrámu v Hradci Králové, za kaplana do Hořetsovska;

- p. Jos. *Pittermann*, neom., za kapl. do Žehuně;
p. Ant. *Kalina*, kaplan z Žehuně do Vejvanovic;
p. Vác. *Dvořák*, kapl. z Žlunic do Všestaru;
p. Jos. *Tichý*, kapl. z Všestaru do Žlunic;
p. Adolf *Scharfenberger*, proz. koop. v Hnátnici, za koop. do Výprachtic;
p. Eman. *Peiger*, neom., za proz. koop. do Hnátnice;
p. Jan *Kuhn*, neom., za kaplana do Kalné;
p. Jos. *Brožek*, kapl. v Kalné, za 2. kapl. do Ledče;
p. Václav *Kalaš*, neom., za kapl. do Hněvčova;
p. Tomáš *Thon*, neom., za kaplana do Limberku (Laubendorf);
p. Frant. *Hrubý*, neom., za kapl. do Lužce;
p. Frant. *Ehrenberger*, kněz na odpoč., za proz. fundatistu do Skalice;
P. Christin *Plodek*, kněz ř. sv. Bened., za kapl. do Metličan;
p. Jan *Černohorský*, neom., za kapl. do Libčan;
p. Frant. *Petrík*, neom., za osob. kapl. do Meziříče;
p. Ant. *de Altenburger*, neom., za 2. kapl. do Vrchlabí.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze: vp. Jan Dremel, farář v Sloupnici 10 zl.

Na pomník *Sušilův*: dp. Jan Klein, rektor bisk. semináře v Hradci Králové 1 zl.; z Mělnického vikariátu 41 zl. 50 kr., a sice pp.: Vojtěch Zuman, bisk. vikář v Chorušicích 5 zl.; Jiří Procházka, apošt. protonotář a děkan na Skalsku 5 zl.; Václav Fabián, velkostatkář v Oujezdě, c. k. důstojník 5 zl.; Frant. Kondelik, farář ve Mšeně 4 zl.; Ant. Moucha, farář na Vysoké 2 zl. 50 kr.; Jos. Teynil, děkan v Nebuželi 2 zl.; Ant. Pichler, farář v Liblicích 2 zl.; Jan Frydrych, kapl. v Řepíně 2 zl.; Frant. Beránek, kapl. v Chorušicích 1 zl.; Frant. Čermák, děkan v Řepíně 1 zl.; Filip Čermák, farář v Libichově 1 zl.; František Pek, kaplan v Libichově 1 zl.; Ant. Černý, farář v Šopce 1 zl.; Frant. Rolejšek, děkan na Mělníku 1 zl.; Frant. Daňourek, kapl. na Mělníku 1 zl.; Petr Strnad, farář v Záboří 1 zl.; Jan Vorš, děkan v Čelčicích 1 zl.; Josef Hozák, farář v Slivně 1 zl.; Václav Hanka, kapl. v Slivně 1 zl.; Jan Jedlička, farář v Kadlíně 1 zl.; Jan Šolc, koop. ve Mšeně 1 zl.; Stanislav Vlašímský, kaplan ve Mšeně 1 zl. (V Sušici o slavnosti porciunkule složili u vel. OO. kapucínů shromáždění hosté 27 zl. 40 kr., jež dp. Vojtěch Hlinka přímo do Brna zaslal.)

Vydává se

5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:

v kat. knihkupectví
B. Štybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.Nedostává šla reklama
může nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Český „Pravoslavný katechismus.“

Ruská mše netrvá půl hodiny anebo hodinu jako u nás, nýbrž tři hodiny a déle. V Rusi ovšem nedošla osvícenost učených stavů tak daleko jako u nás, aby každý, kdo se zve osvícencem, opovrhoval plniti své povinnosti náboženské. V Rusi ještě není u lidí učených modou jako na mnoze u nás, aby nejen sami nešli do kostela, ale každou téměř neděli i svátek výlety a slavnostmi odtrhovali a odváděli i ostatní lid od služeb Božích. Rusům tedy snad ani na mysl nepřišlo, že by to byla velká oběť a obtíž, potrvati přes celou mši v chrámě. Což divu ale, že kterýsi našinec, jenž doma na služby Boží nepřichází, a tudíž ducha v kostele náležitě zaměstnává ani neumí, přišel do Ruska a jsa v „cerkvi“ na liturgii měl vzor novotě a rozmanitosti ruských obřadů konečně dlouhou chvilu, tak že mezi obřady, nevyčkav konce, ven vyšel, a tam z hluboka si oddechnuv, zvolal: „Přece jest ta naše katolická víra lepší!“ Doma ve vlasti byl by snad za urážku pokládal, kdyby mu kdo byl připomenul, že je také křesťan a katolík. A což teprv kdyby naši vlastenci měli zachovávat ty dlouhé a přísné posty ruské církve, o kterých nejen masa ale obyčejně i všeho z mléka a vajec připravovaného jídla zdržeti se náleží, — kdyby měli nejen v chrámě ale i doma i v společnosti ty mnohé náboženské obřady konati (jako poklony svatým, klekání, znamenání se křížem atd.), jež církev ruská žádá, kdežto u nás „osvícenci“ si za hanbu a ponížení kladou pokleknouti v kostele, pomodliti se před jídlem atd., kdyby, pravím, ty mnohé předpisy církve ruské zachovávat *musili*: tu by mnohý z těch, kteří nyní u nás církev katolickou tupí, a každou sektu protestantskou snad i ten mormonismus nad víru katolickou vyvyšují, přišel krátkou zkuše-

ností k jinému náhledu a řekl by také: „Přece je ta naše katolická víra lepší.“

Ale nač ten úvod?

V Praze prodává se od nějakého času český „Pravoslavný katechismus.“*) Dovídáme se, že touto a jinými podobnými knížkami, jež následovati mají, jistá společnost působiti chce pro ruskou církev na Slovensku, v Čechách a na Moravě. Přítomná knížka má hlavně namířeno na Slováky a to zvláště protestantské; na katolíky a na Čechy se jen vedlejší ohled bere. Odtud to horlení překladatelovo na maďaršaci Slováků, zvláště ve školách a chrámech, odtud to časté až i nemístné vychvalování „těch jediných dvou pravověrných na Slovensku,“ Hurbana a Štúra, kazatelů protestantských.

Z horlení tohoto lze si mezi řádky vyčísti, jak právě protestanté jsou v nepoměrně větším nebezpečí, býti odnárodněni a pomadžiti nebo poněmčiti se, nežli katolíci. A dějiny i zkušenost tomu dosvědčují, a snad že i u nás přijdou jednou k tomu přesvědčení, že kdyby byly v 18. stol. Čechy bývaly zemí protestantskou, nátisku vládnímu bylo by se podařilo, český jazyk vytisknouti a potlačit. Katolická církev ho zachovala v chrámě i škole, jediní a první

*) Celý dlouhý titul nevelké knížky zní: „Pravoslavný katechismus“ to jest: krátká summa pravé, evangelické, apoštolské víry křesťanské, podle věroučení pravoslavné, národomilovné církve východní, od samého blahoslaveného apoštola Pavla leta 38. po narození Krista Pána založené; tak jak to i dávní Otcové i Matky naše v Čechách i na Moravě a na Slovensku sv. Cyrilem a Methodem l. P. 863 na víru Krista obrácení, pobožně věřili a zachovávali. Na česko-slovenský jazyk převédl a objasnil z jazyka ruského, podle knihy: „Pravoslavnoje Izpoviedanie církvi vostočnoj,“ — Pravoslav Josef Josifovič Podhradský, professor filosofie a římské klassické philologie, na veřejné, pravoslavné gymnasii v Novém Sadě. — Nový Sad 1863. Platonova kněhtlačárň.

pěstovatelé češtiny v té době byli kněží katoličtí. A právě latina v církvi, proti které nerozumně často se brojí, v čas utiskování řeči národní stává se překážkou velikou k rozšíření řeči vnučované. Kýžby toto naučení z historie vzali si k srdci u nás ti, kdož slovo vedou, a nesváděli národ náš na bludiště nebezpečné, usilující vyrvati mu víru katolickou; ani husitstvím ani protestantstvím neprospějí národu, ale mohou uvést ho v záhubu.

Jest tomu trvám asi rok, co jsem jeda z Prahy ve voze železničním sousedil s dvěma pány, jež na první pohled poznati lze bylo co cizince, vyšší třídě společnosti náležející. Od českých novin, jež jsem po přečtení odložil, začala se nám rozprávka, z které jsem poznal, že starší onen pán — mladší nemluvil, neuměl asi německy, — jest neobyčejně vzdělaný, — ba učenec. Byl, jak mi prál, Francouz ze samých hranic belgických, ale z rodu původně flamského. Dobře znal z novin rozličné styky rakouských Slovanů s Němci a Maďary, ale slovanský jazyk neznal žádný. Tázal se tedy na vyslovování toho neb onoho slova českého, s důkladností filologa ptal se na hlavní rozdíly jazyků slovanských a na poměr maďarštiny k slovanštině. Přišli jsme konečně na poměry politické českého jazyka, a na jeho od dlouhých let utlačování, a tu přišel ten již letný pán do ohně, rozprávěje, kterak i jejich flamský jazyk jest tištěn od franštiny a v některých krajinách hollandských i od hollandštiny, s. jakými obtížemi bojovati musí i jejich flamská literatura. Poznal jsem z řeči jeho, že sám v literatuře flamské pracuje co spisovatel, že zvláště mnohá studia konal na jazykozpytné zvelebení flamštiny, neboť za tím účelem procestoval prý flamské kraje v Belgii a v Holandsku. A líče poměry tamní pravil, že cestami a studiiemi těmi mezi jiným přišel též k tomu přesvědčení, že katolická církev drží a podporuje řeč národní, že zvláště v boji jazyka slabšího proti mocnějšímu katolické náboženství jest vždycky mocným spojencem řeči lidu až do konce. Důkaz na to bral z Belgie i z Holandska. Kdežto v Belgii flamské osady katolické navzdor všemu úsilí zachovaly skoro ve směr národnost svou, osady protestantské z větší části se pofranštily. Taktéž v Holandsku z nemnohých okresů flamských jen ty drží se národní řeči své, které jsou z většiny katolické; protestantské osady přijaly ve škole i v kostele buď hollandštinu neb němčinu, jakož i na mnoze zvláště na hra-

nicích v hollandských osadách protestantských národní jazyk ustupuje němčině, tak že prý zvláště na rozhraní jazykovém, pro řeč národní, ať flamskou nebo hollandskou, katolický kostel se školou jest mnohem mocnější faktor než škola a kostel protestantský. Vysvětloval to mezi jiným též větší odvislostí kazatelů, protestantských i učitelů od vlády a od přednějších osadníků, potom v Holandsku také tím, že protestantská kazatelé studující na mnoze v německých městech neb z německých kněh, rádi hollandštinu němčinou zaměňují. Těšilo mě velice, slyšeti a odůvodňovati tak učeně důkazy filologickými, že církev katolická (ač to není její bezprostředný účel) i hájením i vzděláváním řeči národní stává se dobroditelkou národů. Ovšem i historie tomu přisvědčuje. Ale naši husitští nedoukové tvrdí přece opak toho, a chtějí nevěrou neb protestantismem spasiti národnost.

Avšak vraťme se k „pravoslavnému katechismu.“ *Co chce tento spisek?* To zajisté u nás ani žádnému rusomilovi nenapadlo, aby chtěl převéstí náš národ do církve pravoslavné. To jest zhola nemožné. Strom když za mnohé věky zmohutněl a široko se rozložil, žádnou operací nepřipravíš tak, aby byl opět stromkem jako za mládí svého. Národové, kteří v církvi katolické od mnohých věků prošli ději vyvinutí duchovního, nemohou navrátiti se tam, kde stáli (v ohledu náboženském) před 1000 lety: na bezcestí a bludiště mohou zajíti, jako v protestantismu, ale *touž cestou* kráčet nazpět nemohou. Církev řecká a ruská stojí tam, kde katolická církev stála v 9. století, když se východ odděloval od Říma, od těch dob není života, není vyvinutí, není volnosti v církvi východní. A jestliže kdy vyjde opět z nynější polomrtvé nečinnosti, a u volnosti probudí se k životu, pak zajisté církev tato brátí se bude tím směrem, který ji blíže dovede k církvi římské. Jest to tedy marné, a pošetilé počínání, chtít národu našemu co jedinou cestu k zachování národnosti ukazovati církev pravoslavnou, tu jedinou „*národomilovnou*,“ jak ji tento katechismus pokazuje jmenuje.

Ostatně knížka tato v každém ohledu jest chatrná, nedostatečná. Škoda, že se nám nepodal místo „objasnění“ pouhý věrný překlad katechismu, ať to ruské nebo srbské církve. Nevíme, kdo jest ten na titulu udaný profesor filosofie a klasické filologie, Podhradský, ale je-li jeho filologie taková, jako řeč a pravopis v této knížce, a je-li jeho filosofie taková, jako logika v této kní-

žce: pak jeho přednáška na pravoslavné gymnasii Novosadské dozajista není ani tuze *pravá* ani *slavná*. Pokud ze spisku samého souditi lze o spisovateli, jest on *laik* v theologii nezběhlý, Slovák a to protestant, přítel a nekonečný velebitel Hurbana a Štúra, u něhož Serbie jest rájem na zemi a to mezi jiným i z té příčiny, že srbský kníže nedávno zavražděný Michal byl zvláštní „ctitel a dobrodinec nebožtíka Štúra“ a snad i spisovatele samého.

Chce spisovatel, jak se z knížky této vidí, rozpádajícímu se protestantismu v Uhrách pomoci opět na nohy vírou pravoslavnou. V Uhrách i v Němcích, i všude, kde má většinu a celou volnost, protestantismus prošel svou přirozenou dráhou, nemaje totiž proti komu dále protestovati, protestoval sám proti sobě a rozpadl se v racionalismus a materialismus čili českým slovem: v nevěru; tak že nejen učenci ale samí pastoři i superintendenti jejich na mnoze jsou již všeho křesťanství prázdni, upírajíce i křest i Božství Kristovo i tajemství sv. Trojice. *) A jako v Němcích proti tomuto nevěreckému směru utvořila se v Berlíně strana (tak zvaní orthodoxní t. j. pravoslavní luteráni) ač malá na počet, která drží se doslova spisů Lutrových a kněh zvaných symbolických, podobně na Slovensku proti tomuto proudu hlavně od Maďarů podporovaného zdvihli boj luteránští pastoři Štúr a Hurban, hájíce jmenovitě článek o sv. Trojici. K nim v tomto boji druží se vydavatel pravoslavného katechismu, a proto při každé příležitosti horlí na ten „Novoprotestantismus“, kterému se oddávají prý i (protestantští) kněží. Tak ku př. na str. 138 chválí starý luterský zpěvník od Tranosciosa, jenž prý „jestli vyjmemme učení o Duchu svatém, srovnává se téměř ve všem nejpodstatnějším s vírou pravoslavnou“, kdežto prý ten „nový malý novoprotestantský zpěvník odvrátil se od víry pravoslavné a od učení apoštolského na deset tisíc mil.“

Na stránce 55. nařiká překladatel: „V posledním půlstoletí změnila se církev novoprotestantská co království Boží, v němž hlavou jest Kristus, v republiku lidské svévole, kteréž hlavou a pánem jest místo Krista tu filosofia nezralá, tam zase zvláště v Uhrách svévole lidská a na mnoha mí-

stech zhovadilá svévolnost jednotlivců, jenž v církvi místo Krista panují.“

Na str. 52. dobře dí překladatel: „Západná civilisacia a filosofia orabovala Krista Ježíše z Božství, a považuje ho za pouze jen moudrého a pobožného člověka. Což neznabožství jest. Neznabožství toto vetřelo se i do církve evangelicko-slovanské. Tohoto hříchu dopustili se kněží, proto jich zpohančelý lid nyní zaslouženě křížuje, jen že s vinným trpí i nevinný.“

Charakteristická jest také poznámka na stránce 75: „V které církvi není kázně církevní, tam jedna prašivá ovce nakažuje celé stádo, svevola, rozuzdenost, nevěra, nesvornost, daremné hádky, chladnost k církvi, různice, nesvědomitě šafaření s církevním majetkem, pronásledování kněžstva a učitelů rozmáhá se po celém církevním těle jako chytlavý neduh. Běda v takovéto církvi věřícím a pobožným. Hřúzoplňý příklad všeho toho ukázali protestanté v Uhrách. — V čas reformacie poslali Moravští bratři k Luterovi vyslance své z cíle dorozumění se ve věcech víry; nepřistáli však k Luterovi proto, že církevní kázně, jaková mezi nimi přísná byla, on zavést nemohl, řka: „Moji Němci by to nevydrželi.“

Povšimnutí i u nás by zasluhovalo následující horlení: „Při politice nynějších časů zapomíná svět na Ukřižovaného! Život žijeme bez dárce života, křesťané chceme býti bez Krista Pána, *vlastenci* chceme být *bez vlasti nebeské*. Každý zná a dočítá se, jak stojí která říše Evropy, ale málo kdo zná, jak stojí s duchovním jeho spasením. Každý dnes zná, co se děje hen v Americe, Chině, v Paříži: ale co se děje v jeho vlastním svědomí, toho nezná . . . (str. 5. 6.)“ A opět: „Rozhleďte se světem tímto, a uvidíte těch tak zvaných *velikých duchů, velikých mužů* — ale při tom *malých křesťanů* . . . . . Poznal jsem v životě lidi, kteří mnoho hrdinského křiku dělají za národ, vlast, církev, autonomiu, kteří tedy, soudíce po řečech, milují národ, vlast, církev a její svobodu; ale oni milují jen jalové pochopy o národě a vlasti: jednotlivé živé oudy vlasti a církve že milují, ničím nedokázali. Navštívit nemocného, udělit rady chudobnému, ponížít se k chudému, to jsou jim malicherné plotky, jich nedůstojné atd. (str. 118).“

Poměry v Čechách a na Moravě nezná původce pravoslavného katechismu, a proto dobře udělal, že se obírá nejvíce jen se Slovenskem. Neboť zajisté jen o protest. Slovensku platí to jeho časté nařikání, že

*) Na str. 27. se dí: „Vznesené, slavné a svaté učení o Nejsvětější Trojici, v novější době zavrhlí evangelici v Uhersku jazyka neslovenského. Vymrštili Trojici sv. i z přísahy biskupské (superintendentské). Tu není divu, že povstávají v církvích sekty nové“ atd.

není nižádných kněh náboženských, z nichž by se lid poučiti mohl, že nikdo na literatuře náboženské nepracuje. Také asi jen protestantské katechismy má na mysli, an horlí: „Forma našich katechismů jest hotový rapotáč. Otázka, odpověď, — otázka, odpověď, a to jedna kratší od druhé. Píše se to jen z řemesla. A v celém tom způsobu leží směšná hloupost, sám se pytlám a sám sobě odpovídám.“ Při vši této přísnosti proti jiným katechismům jest ale tento pravoslavný katechismus v uspořádání svém bídnejší než kterýkoliv jiný. Ba ani tomu „rapotačství“ se nevyhnul, i on klade otázky a odpovědi; otázky jsou místem dlouhé a velmi zdvořilé, obyčejně s nějakým „prosím, prosil bych,“ někdy ale odpověď zcela ničemná, jako ku př. otázka: „jaké bylo to přikázání v ráji?“ Odpověď: „Snadné k zachovávaní a dobrotivé. Taková jsou všechna Boží přikázání.“ Tím na dobro odbyl přikázání Boží v ráji. Kdo takovéto otázky a odpovědi klade, nemá tuším právo, jiným co vytýkati.

Nebudu probíratí jednotlivosti, dalo by se uvéstí výroky zcela naivných jako k. př. při článku o Duchu svatém, ba i výroky nepravé a bludné, jako že apoštol Pavel první z apoštolů v Římě kázal a církev založil, aneb že Slavnost Narození Božího o Vánocích znamená „že Bůh Otec vtělil se v Syna (str. 35)“; podotknu krátce, že články víry i mravů odbývají se povrchně a neouplně; jen o tajemství Nejsv. Trojice mluví se obšírně ač málo důkladně, taktéž o devíti blahoslavenstvích, kdežto mnohé důležité věci sotva pojmenuje. Tak Desatero Božích přikázání spokojiti se musí těmito slovy: „Do vysvětlování těchto přikázání Božích se nepustíme. Pán Bůh zde mluví sám k člověku, a to tak jasně, tak zřetelně, že kdo jen *chce*, rozumí všemu.“ (str. 137.) — Z tohoto katechismu by tedy nikdo nebyl s to naučiti se křesťanskému učení.

Ze spisek tento určen jest hlavně protestantům, patrně konečně i z toho, že přednosti, pro které tolik doporučuje církev pravoslavnou, — totiž, že má sedm svátostí a pravé tělo Páně, že v ní jest duchovní kázeň, že se drží půst, a jiné dobré skutky — má všechny též katolická církev, a to v způsobu dokonalejším, — až na jednu, na tu pořád opakovanou „*národ milovnost*“, pro kterou i my, Čechové a Moravané, máme prý přijmouti „pravoslavii.“ Z této vlastnosti dokazuje katechismus ten, že jedině pravá apoštolská církev jest v

pravoslavii, jen tato že národy chrání, ano je už zde na světě *šťastný a blažený* činí, čehož prý důkazem jest Serbie.

Pro zábavu čtenářů Blahověsta položíme sem následující popis Serbie, jak ji vidí fantasie p. Podhradského, (str. 140.) kterýž obrázek by byl velmi krásný, kdyby jen byl pravdivý: „Pojď s námi, milý čtenáři, na cestu po Evropě, kde rozličné jsou víry a církve, a rozličné krajiny a državy. Ve všech těchto krajinách nalezneme boháče nesmírně, gróffů, velmožů přebohatých z jedné částky, a z druhé částky lid obecný, vyhladlý, chudobný, — nalezneme millionerů a skoro žebráků; tam těch maličko, těchto milliony. Třetí třída měšťanstva středního dobrobytu očividmo se umenšuje a kloní k třídě psoty. Jsou to všechno državy křesťanské, ale ne pravoslavné. Nahledněme ještě nyní do některé državy pravoslavné, pojďme k. př. do kníž. Srbského, kde se državný život pod křídly a v duchu církve pravoslavné rozvíjí. V Serbii, v této malé slovanské, pravoslavné državě, utěšeně, krásně a blahodárně uskutečňuje se duch Krista Spasitele i v občanském državném životě. To je jediná krajinka v celé Evropě, kde se může pověditi, že žádnému není zle, kde se nikdo nepasuje se psotou. V celé krajině nevidíš žebráka, vyjma slepých, kteří pracovati nemohou. Ale co více jest, v celé Serbii nenalezneš chudobného člověka, který by neměl svého gruntu a domečku, a který by psotu třel. Není tam ale ani takých boháčů, jenž by ku příkladu, jako jest to jinde po Evropě, každý měsíc million mohli přemrhát, coby při tom i tisíce lidu chudobného hladem mřelo. Jsou v Serbii i bohatí lidé, ale poměr je vůbec takový, že nemá jeden k stravení na den 100 zlatých, a tisíce jiných sotva groš. Jest tam tedy jistá křesťanská rovnost v dobrobytu. Kromě toho, pravoslavný Srb by se velmi zadivil a nedopustil by, aby tam nadělali gróffů, barónů a velikých titulů Pánů, neb zemanů; *to by bylo proti pravoslavné víře*, která všech lidí uznává před soudem Božím za rovných. U pravoslavného Srba bylo by to něco směšného a pohoršlivého, kdyby tam přišel nějaký zeman, nebo velmož, hrabě, kníže a představil by se někomu vysoko. Každý pravoslavný Srb by vyvalil oči, či je ten člověk při paměti.“

„Takto vyhlédá svět v pravoslavné, slovanské Serbii, — nenajdeš tam člověka, který by znal, co je psota a hlad. Každý a všichni mohou tam žítí počestně. Ukažte mi v Evropě jednu jedinkou krajinu, která

by neměla statisíce bídného obyvatelstva. *V Serbii ho není! To je krajinka po vůli Boží*, který chce, aby všichni lidé i spaseni byli i na zemi této z počestné práce své vyžili. To jest vše ovoce ducha a církve pravoslavné! Pamětihodné jest ještě to, jakové sobě pravoslavný lid srbský knížata volá. Grófů nemají, barónů nemají, zemanů nemají, pravoslavia nezná žádných lidských titulů, nebo jen samému Bohu sluší sláva a vrchnosti od Boha nařízené sluší poslušnost. Koho sobě tedy vyvolila srbská država za kníže? Jako někdy Izrael zvolil za krále pastýře Davida, tak pravoslavní Srbové vyvolili sobě za kníže, který byl toho nejhodnější, a ten byl někdy jeden chudobný pastýř vepřů později kníže Miloš Obrenović, slavný hrdina a osvoboditel národa srbského od jarma tureckého, který v celé Evropě s duchem Kristovým nejsouhlasnější državu gruntoval, nynější Serbiu. Slavný a spravedlivý tento muž neznal ani psát. Pod jeho panováním mohls ztratit na ulici plný měšec dukátů; sto lidí pravoslavných mohlo přejítí a vidětí dukáty na zemi, *nikdo* kdo jich neztratil *se jich nedotekl*. Nebo to kněz Miloš zabránil: *Co není tvého, toho se nedotýkej!* Celá Evropa divila se nad tím.

„Fiškálů a advokátů v Serbii není, proto ani ne zamotaných processů. Dokonává se všechno ústně a spravedlivě, a bez útrát daremých. Kníže tento již zemřel, a vychoval vzdělaného, pravoslavného syna Michala Obrenoviča, který nyní v Serbii panuje. Kníže tento jest ten jistý muž, kterémuž Slovensko tak velikou povděčností zavázáno jest, a jemuž mnoho děkovati má, že blahé paměti Ludevít Štúr na Slovensku mohl působiti. Kníže Michal Obrenović byl zvláštní citel, důvěrný přítel a dobrodince nebožtíka Ludevita Štúra. Kníže tento v nejnovější době odňal Turkům pevnosti a to bez všeho krve prolévání svých poddaných.“

„Tolik jsme chtěli podotknouti o tom, jak duch které církve i na vývin občanského života účinkuje. Jen ta krajina, a jen ta církev jest křesťanská, v jejížto i učení, i v zákonech i v životě všedním Kristus Ježíš Boží syn jako v čistém zrkadle vzhlednouti a sebe samého v ní stělesněného vzhlednouti může.

A to činí, tam směřuje Pravoslavia, Její tedy království přijdiž k nám!“

Potud katechismus. Přáli bychom ze srdce Srbům takové rajske poměry v zemi — ale bohužel nedávné krvavé vraždy na knížeti a jeho příbuzných, a následkem toho četné krvavé poprav, svědčí o jiném.

Ostatně třeba jest podotknouti, že ani u jednotlivých lidí není lze, ze života jejich ctnostného neb hříšného souditi na pravost neb falešnost jejich náboženství: tím méně smí se takový úsudek pronéstí u všeobecnosti ze života celého národa *neb docela ze zřízení státního*, jak to zde spisovatel pravoslavného katechismu činí.

Bohužel, že se často lidé v životě svém — a ještě méně státové v řízení svém — neřídívají zásadami svého náboženství; a tudíž ten úkaz, bohužel i u nás katolíků dosti častý, že bývají lidé přenáramně horší než jejich náboženství.

Pan překladatel slibuje, že vydá ještě liturgii ruské církve. Nevíme, bude-li jeho katechismus míti jakého prospěchu u protestantských Slováků; že ale pro Čechy a Moravany vůbec, a pro nás katolíky zvláště nemá *ceny pražádné*, to snad on sám nahlédne.

České vydání pravoslavného katechismu a liturgie církve ruské bychom ovšem rádi uvítali, ale ne v takém vodnatém a neouplném předělání, v jakém zde se nám podává, nýbrž *kritický, věrný překlad*. Při tom by se též nesmělo přestati jen na novějších vydáních těchto kněh, nýbrž porovnatí by se musily i starší vydání z dob před Petrem Velikým, kdy církev ruská měla ještě jakés také volnosti. Od zřízení svatého synodu za Petra Vel., v jehož čele stojí obyčejně laik, někdy generál, podlehlí i katechismy a liturgické knihy vlivu vládní censure, a tím bylo možno, že v předešlém století, kdy duch Volterianský byl panující modou na dvoře ruském, do katechismů vloženy změny a bludy, jako jmenovitě ohledně očištění a trvání muk pekelných.

Takovéto kritické, nestranné vydání obohatilo by literaturu. Ale spisky, jako jest tento katechismus od Podhradského, mají pro literaturu as takovou cenu, jakou kp. pro literaturu básnickou mají plody a písne pražského flašinetáře Heysa. —č—

Nepřítel celibátu.

III.

Co se týče *utilitární* stránky celibátu neboli úvahy, jakéby prospěchy a škody z něho vyplývaly věřícím vůbec a kněžím samým obzvláště, nelze o věci této pověděti něco nového, poněvadž právě tato stránka nejobširněji a nejdůkladněji od jakživa v rozličných rozpravách o celibátu byla probírána a ohledávána. O prospěchu celibátu vyjadřuje se velmi jasně již sv. Pavel mluvě I. Kor. 7., 32. 33. takto: „Chci abyste bez

pečování byli. Kdo bez ženy jest, pečliv těch jest věcí, které Boha jsou, jakby se líbil Bohu. Kdo však s ženou jest, pečliv jest věcí, které jsou světa, jakby líbil se ženě a rozdělen jest.“ Výrok tento Apoštola národův, o němž nepřítel celibátu povědomosti nemá, krásně a jasně se zřetelem ku knězi vykládá *Codex Justinianus* (L. 42, §. 1. Cod. de episcop. et cler.) řka: „Sotva je možná, aby (biskup) oddávaje se péčím každodenního života, jakovýchž převelikých a přemnohých dítky působí otci, všecku plní svou, všecko myšlení obřadům posvátným věnoval a věcem církevním. Má totiž biskup, ani dost málo nejasa vytrhován náklonnostmi k dítkám tělesným, všech věřících duchovním býti otcem.“ (*Vix fieri potest, ut vacans hujus quotidianae vitae curis, quas liberi creant parenti maximas, omne studium, omnemque cogitationem circa divinam liturgiam et res ecclesiasticas consumat. Oportet enim episcopum minime impeditum affectionibus carnalium liberorum, omnium fidelium spiritualem esse patrem.*) Za tou příčinou také Justinian císař nechtěl, aby vdovec s dětmi připuštěn byl k biskupství, čehož však nástupce jeho, Lev Moudrý, neschválil, když církev sama nebyla příčinila uznání svého.

Ve výroku tomto zákona Justinianova zahrnuto je vše, co o prospěchu celibátu pověděti možná. Kněz, biskup nejasa roztržit starostmi a péčemi o rodinu, všecku péči, snahu, plní a sílu svou věnovati může vznešenému úřadu a povolání svému, prost jsa odvislosti, jakovou svazek rodinný často poutá člověka v míře tak veliké a škodlivé, že následky každodenně takorůzka hmatati můžeme v životě obecném, neohrožené může krácejti cestou povinností svých, lehkou rozhodnouti se v příčině kolísavých a i životem svým snadno odvážiti se v těžkých postaveních a u vykonávání nebezpečných povinností neboje se trudného osudu, do něhož snad náhodou nějakou nebo smrtí osoby jeho uvržena by byla rodina. K tomu také přecasto ukazováno bylo, že jen takto vyvarování lze záhubnému nepotismu a protektorství, že rodinný svazek snadno působil by zmenšení a klesání důvěry věřících ku knězi tak velice potřebné zvláště na účel zdárného ve zpovědi působení a účinkování, poněvadž co nejdůvěrnější panuje mezi mužem a ženou obcování i myšlenek sdílení. Praveno také, žeby život rodinný z těžka nestrhl a neuvedl správce duchovního v rozličné spory, zápletky a neshody s občany tu prostředkem dítek, tu prostřed-

kem manželky, které nevalně by sloužily ku povznesení vážnosti jeho a úcty v očích věřících. Známo totiž, že za jedno považuje, že stotožňuje se v životě obecném muž se ženou a dítkami, že za všeliké jich skutky a poklesky odpovědným se činí a k napravení jich osobou svou se potahuje. Tyto a podobných věcí více přecasto uváděno a námítce, že by kněz nejasa ženat jaksi stál mimo osadu, jí jaksi cizím byl, pro osudy všeliké, utrpení a nehody její, ač máje býti rádcem a těшитelem, žeby srdce a smyslu neměl, rodinného života, v který často následkem úřadu jest mu zasáhati, žeby neměl náležitou povědomost a známost, vůbec žeby v úzký a vroucí svazek lásky a přátelství, jakovýž vymáhá postavení a účinkování jeho, nemohl vejíti, výčitce této v ten smysl odporováno, že i kněz vyšel z rodinného života a takového života průběh a osudy, sladkosti a trpkosti aspoň co syn po drahý čas života svého zakoušel, že i v postavení svém co kněz nebývá od života rodinného naprosto odloučen, máje otce, matku, bratry a sestry, příbuzné a přátele, že kněz již následkem povolání svého nejrozmanitějších výjevů a udalostí v životě rodinném, největších radostí rovněž jako i největších trpkostí svědkem bývá a tudíž k brzkému a všestrannému poznání záležitostí a poměrů rodinných dostatečně příležitosti nalezá, že kněz i mimo úkony a povinnosti povolání svého stykání se s obcování důvěrnějšímu s osadníky vyhýbat se nemá a nemůže. Zřejmo, že i mimo svazek duchovní, kterým poutá jej povolání k věřícím, je tu nemálo svazků jiných tělesných i osobních, jimiž vázán jest k osudu a prospěchům osady neméně, nežby vázán byl svazkem rodinným.

Avšak na takové námítky nepřítel celibátu hrubě ani nepomýšlí, jen jeden škodlivý následek vytknul si bystrozrak jeho, který po zdání jeho postačuje na uvedení celého ústavu toho v lehkost a posměch. Sbírá totiž s velikým úsilím, s velikou účelností historickou a patristickou všeliké prameny, které líčí porušenost a zkázu mravů jak věřících vůbec, tak obzvláště kněžstva za rozličných dob trvání církve Boží a tuto spoustu nejkřiklavějšími barvami vymalovanou pokládá jednoduše za následek bezženství. Je to vlastně jádro celé rozpravy a všickni svatí i nesvatí v té příčině, kde který co ví, svědčiti musí. Při tom ovšem, jako obyčejně, nešetří se zuřivých nájezdů a jedovatých spílání, bez kterých jistí lidé naprosto obejtí se nemohou.

Můžeme v této věci přestati na některých poznamenáních. Že byla nemravnost v církvi za všech časů a sice v jedné době větší, v jiné menší i mezi věřícími i mezi kněžími, to nemusí se teprve líčiti a dokazovati, to již z toho plyne, že církev Boží záleží z lidí a lidé vždycky pokleskům podrobeni byli, jsou a budou. Jestli právě úlohou církve Boží, aby ku všelikých nepravostí a neřestí umenšení a vyplnění, aby na šíření se a vzrůstání křesťanské dokonalosti úsilovně pracovala a působila. Toto pak snažení její nemíjí se s účinkem a prospěchem, čehož nezvratným důkazem jest, že den ode dne roste měřítko mravnosti a tudíž mravnost sama.

A proto proti rozličným dokladům a svědectvím o nemravnosti v církvi, *pokud věrohodnost jejich zjištěna by byla* — a to je velké slovo vůči jistým lidem — neměli bychom čeho namítati. Jenom tam, kde jedná se o bezprostředních příčinách a podnětech ku všeliké této nemravnosti, přáli bychom a s námi zajisté každý nepředpokládá, aby neuváděla se pouze *jedna*, nýbrž co možná všechny. Že je a, pokud zabíhá se do podrobná, že naléztí se musí příčin takových více, je na bifledni, povážíme-li, *co ršecko*, jaké množství činitelů nejružnějších na smýšlení a konání člověka v každé době účinkuje a uvážíme-li povahu každé doby obzvláště se všemi panujícími v ní názory a poměry, jimiž více méně jednotlivec současník každý ovládán jest.

Toto předeslavše musíme tvrditi, že ti všickni, kdoby všelikou, která kdy v církvi povstala a trvala, nemravnost, ač *dobře zaručenou* a nepřeháněnou, jenom za následek celibátu považovati chtěli, v jednostrannosti úmyslné a nepoctivé na následující věci zapomínají: 1. Že oni sami všeku tuto nemravnost sbírajíce a na odiv vystavující na místě jiném za následek světské moci a světského panství římského biskupa, jakož i nesmírného bohatství kněžstva vůbec vydávali a vyhlašovali a tak aspoň že by rozličné byly příčiny její, sami přiznávají. 2. Že uvádějí nemravnost tuto i za takových časů, kde po jejich tvrzení celibátu ještě nebylo a myšlenka jeho leda v hlavách jednotlivých přemrštěnců strašila, opravdu ale za dob takových, kde celibát, jak ukázali jsme, jenom částečně, nikoliv obecně v církvi byl rozšířen a tudíž slabou na tak veliký účinek příčinou. 3. Že líčená od nich nemravnost často je s velkou část druhu a povahy takové, že po zdravém rozumu ani nejmenšího s celibátem nepřipouští v jedno

pojení. 4. Že tato nemravnost i za věků pozdějších, kde celibát kněžstva je obecným, v každé době nejví se stejnou měrou, nýbrž v rozsáhlosti rozličné, kdežto přece příčina její, totiž celibát, zůstává tatáž. 5. Zejména že nedá se tvrditi, jakoby od sněmu Tridentského až na naše doby, kde uvedeny jsou důkladné a žádoucí opravy řádu i života církevního, nemravnost taková jako v dobách předešlých se ukazovala, ačkoli příčina její zdánlivá, totiž celibát, ani v nejmenším se nezměnila a neodstranila. 6. Že ze všech těch svědků, kteří uvádějí se na doklad nemravnosti mezi kněžstvem a věřícími, zejména otců církevních, papežů, biskupů a sněmů církevních, ku podivu největší část je rozhodně pro celibát a tudíž nesporně jest pochopiti, kterak by mužové a sněmové tito tu spoustu mravů vidoucí a co následek celibátu znajíce i za odstranění její všemožně se zasazující nicméně příčinu její, celibát, chtěli a zastávali. Či by všickni tito mužové (Tertullian, sv. Cyprian, sv. Jeronym, Řehořové, Basilius, Chrysostomus, Martin, Řehoř VII., Innocenc II. atd.) tak byli krátkozrací, žeby nevysvitlo jim, co vysvitá tak jasně nepříteli celibátu?

Není věci tak svaté a výborné, aby neuzívalo se jí zle a zlým a špatným užíváním aby neblahé účinky z ní nepovstávaly. Avšak „abusus non tollit usum.“ Z té příčiny dá se souditi, že i bezženství kněží, ač samo o sobě ceny veliké, tu a tam za jistých časů přispěním doby podle povahy jednotlivců zlé účinky v zápětí mělo. Avšak, kdybychom na pravou míru uvedli ty zlé účinky celibátu v ohledu mravním, zajisté žeby tak málo stačily na zvrácení jeho, jako asi vylíčení cizoložství anebo jinakého zla plynoucího ze zlého užívání anebo poklesků proti povinnostem manželským na vyvrácení manželství. To plyne z věci samé a všeliké přehánění a křivé věci líčení ničeho nepomáhá. Šetřením dobré kázně církevní a sporádaného života křesťanského jak nemravnosti vůbec, tak i té, která by nešetřením celibátu vznikala, den ode dne musí ubývati.

(Dokončení.)

O pouti v Borku.

Obrázek ze života.

Od Jos. Ehrenbergera, síd. kanovníka na Vyšehradě.

(Dokončení.)

Ač celý výstup způsobem dosti žertovným se skončil, nicméně bez dojmu nemilého na mnohé z přítomných nezůstal.

Naši poutníci alespoň byli jako spaření a žádného stání již v hospodě neměli. Poseděli ještě nějakou chvíli, dopili co měli nalito, zaplatili, co byli dlužni, a zvedše se domů z pouti se ubírali. Ani na cestě nebyli ještě jaksi svoji. Zamýšlení kráčeli dlouhou mlčky, až konečně Kvasnička k rozhovoru podnětu zavdal.

„Lidičky!“ oslovil všechných druhů svých pojednou. „Co ten pán tam povídal, nížádným způsobem z hlavy mi nechce. Chtěl bych prst u pravé ruky vsadit, že mluvil z cesty! Neboť to není možné, aby kdo při zdravém rozumu takové šeredné rouhání za pravdu, ba za své přesvědčení vydávati mohl.“

„Že ze zdravého rozumu nemluvil,“ odpověděl čtenář Škorpík, „to jest pravda. Zavilost a vášně od jakživa rozvahu a zdravou soudnost podvrací; a kde není rozvahy, není rozumu. Ostatně ale jest takových, jenž s oným pánem stejnou hudou, ve světě více.“

„Odkud to víš,“ tázal se Kvasnička s podivením, „žeť takových ptáků ve světě více? Já dotud ani u nás ve vsi ani ve vůkolí bohudík nic podobného nezaslechnul; a do světa daleko ty rovně nepřicházíš.“

„Když člověk čítá,“ znělo za odpověď, „leccího se dočítá.“

„Dej si pokoj,“ spraštil ruce Kvasnička. „Takové bláznovství mělo by se i tiskem do světa pouštěti?“

„Bohužel.“

„A ty takové neřádné čtení nehodíš do pece? Vždyť tu jde přímo o víru a o spasení!“

„Milý brachu!“ bránil se Škorpík čtenář. „Za našich dnů musí býti člověk otužený a zdravého osrdí. Já u příkladu již tak jsem otužen, že oběma očima bez závratí do pekla dívati se dovedu, ale proto tam nelez. Nás, český lid, obdařil Bůh zdravým citem aneb jak se obyčejně říká, tenkým nosem. Na první podívání my lež a zbrkllost od pravdy a moudrosti rozeznáme a jsme jako včelky, které i z jedovatých bylin med ssátí dovedou. Má takové ty tlachy, a kdyby náterem učenosti na prst napuštěny byly, nepomatu ani u víře nezviklají, nýbrž naopak jen utvrďjí. Vždyť již nebožtík můj dědeček říkával: „Dobré jest na chvíli třeba do pekla se podívati, aby pak nebe člověku tím milejší bylo.“

„Máš na všem pravdu,“ připojil se k rozprávce vůdce poutníků Trnka; „ale jedno při tom při všem mi přec jako nepodobné připadá. Moje česká přirozenost co nejroz-

hodněji proti tomu se vzpírá, žeby takové ty opičácké tlachy z poctivého českého mozku byly pojíti mohly.“

„Však také nepošly!“ odtušil čtenář Škorpík s patrnou radostí, že se zdravého českého mozku ujmouti může. „Celá ta lichá moudrost hlavně za hranicemi se zlíhla, a zejména v Německu haldy kněh, nesmyslnými domysly o útvaru země a o vývinu tvorstva naplněných, se vydávají.“

„Vidíme,“ zvolal Trnka, „tak ono to přec pravda bude, jak jsem onehdy četl, že všechno zlé k nám do Čech odjinud přišlo a přichází. Ale divná věc to, že naši páni od pera, jenž takovou výčitku činějí, s těmi domnělými nepřátely vlastně za jeden řemen táhnou, když podobným střestěným tlachům na porušení svaté víry a na zkázu dobrých křesťanských mravů do české kazajky pomáhají.“

„To se marně nadírají!“ zvolal Kvasnička. „Na takový lep jim český lid neseďne.“

„I vždyť oni toho ani sami nechtějí,“ doložil Škorpík čtenář. „Ono se píše, aby bylo co tisknouti. Náleží to k řemeslu.“

„Něco mi ale přece ještě pohádkou zůstává,“ jal se vůdce poutníků znova promlouvati. „Nijak sobě na mysl srovnati nemohu, kterak vůbec komu připadnouti mohlo, aby původ člověka od opice odvodil.“

„Po mém rozumu,“ vykládal výminkář Čada, „stalo se docela přirozeně. Lidstvo po pádu našeho praotce v ráji upadlo znechle v úplnou neznámost Boha a jeho zjevení, zkrátka lidstvo zpohanštělo. V takovémto žalostivém pohloupení nepoznávali již lidé svého původu z Boha a rozličné bájky o tom vymýšleli. Jedni, jak jsem jednou na kázání slyšel, měli za to, že povstal člověk z mořské pěny, jiní bájili, že zniklo lidstvo z dračích zubů a ještě jiní, že prý zniklo z kamenů, jež kdosi pozpátky přes hlavu za sebe házel. Nad bídou lidstva tak žalostivě bloudícího slitoval se Nebeský Otec a jednorozenného Syna seslal na svět, aby nás znovu o Bohu, o jeho svatě vůli, o posledním cíli i o původu našem poučil. Než za našich dnů mnozí a mnozí bohužel učení Kristova se spustili. Tudy pak ocitili se opět tam, kde bylo lidstvo po pádu Adamovu za svého zpohanštění a na svědectví, že opravdu v starých mráкотách pohanských tapají, pustili do světa nemotornou bájku o původu člověka, o původu z opice. Ono pod sluncem není nic nového a nejedna ta novověká moudrost není nic jiného, než ohráty starý pohanský blud.“

„Stránkou při všem všudy nejsmutnější“ soudil vůdce poutníků, „jest to, že na cestách politování nejhodnějších octnouti se musí, kdo takového toho bláznivého mudráctví se přidržuje. Kdo původ svůj od opice odvozuje, nebude zajisté poslední cíl svůj nad hvězdami hledati; a jak člověk ani odplaty na věčnosti nečeká, ani trestů tam se nehrozí, jest horší než dravec. Modlou takového jest tělo, jak by se světa užítí dalo, jest jeho nejvyšší snahou a poněvadž u svědomí ničím poután není: tot zajisté neštítí se ničeho a odváží se všeho, jen aby chtíčům svým vyhověti mohl. Tady v plné míře platí slova velikého apoštola národů Pavla, řkoucího: „Jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto bohem břicho jest a konec zabynutí.“

Z takové řeči poutníci naši všichni se zamyslili a výminkář Čada několikrát hluboce vzdychnul. Řeči po další cestě nebylo již mnoho a upomínka na pouť Boreckou trátila mnoho na své utěšenosti u všech, když na vyfintěného pána, jemuž se vůbec opíček říkalo, zpomněli.

* * *

Brzy potom hned za nejbližších dnů po pouti Borecké vypukla válka s Prusy, a se všemi svými svízelemi přes východní Čechy se valila. Nastala ubytování, nastaly příprave a rekvisice — a šlo toho tolik a tak zhusta za sebou, že na Boreckou pouť a co se o ní událo, nikdo ani nevzpomněl. Než na vyfintěného pána přece ještě jednou řeč přišla.

Čeledín z Čadova statku Pavel navrátil se z příprave, na niž celých osm dní byl strávil. Dostal se až do Josefova a nemohl se ani povědět, co všechno zkusal a co viděl. I toho byl svědkem, kterak tam mezi pevnostními ohradami vyzvědač jeden z nálezu vojenského soudu prachem a olovem byl utracen. Popravu líčil do podrobnosti a závěrek doložil toto: „Hádejte, kdo onen nešťastník na smrt ortelovaný byl? Byl to pán z Borecké pouť.“

Nedivil se nikdo a starý výminkář Čada řekl: „Jaká víra, takový život; a jaký život, taková smrt.“

D O P I S Y.

Z Kožlan dne 12. srpna 1868.

(Církevní slavnost. — Snahy nepřátel církve sv.)

Dne 9. srpna odbývala se v našem chrámu Páně poutní slavnost sv. Vavřince, kteráž pro město naše tím významnější byla,

jelikož dva novosvěcení kněží z místa našeho, pp. V. Rott a Fr. Klíma odbývali slavné služby Boží a jeden z nich, p. Fr. Klíma poprvé v chrámu svého rodiště mši sv. sloužil. Tisícové z osady naší i jiných spěchali do chrámu Páně, neboť již přes 50 roků nebyl žádný z místa našeho na kněžství posvěcen. Slavnostní kázání měl horlivý p. V. Hampejs, farář Kozojedský, chvalně známý řečník duchovní. City, které výmluvný kazatel vzbudil v srdcích posluchačů, nedají se nikdy zrušiti. Slova jeho padla na dobrou půdu — kdo viděl ty zástupy věřících, aniž do chrámu spěchají dychtivi slova Božího, kdo slyšel ten pláč lidu shromážděného při slovech kazatelových, ten zajisté přisvědčí mně. Mluvil o důstojnosti stavu kněžského, vzácnějšího a vznešenějšího nad všechny ostatní. Mluvil o tom, jak těžko jest pro mladíka rozhodnouti se pro stav tento, za našich časů od synů světa tohoto pronásledovaný, hanobený a žaloval na příčinu toho — nevěru. Ne osoba to bývá při knězi, již mnozí „osvícení“ pohrdají, — nýbrž úřad, jež kněz zastává, jest mnohým illuminátorům trnem v očích. Poněvadž kněz dle svého úřadu horlí pro víru, sv. náboženství a mravnost a rozhodně na odpor se staví nevěře a nemravnosti, proto pohrdá zvrhlý svět jím, proto pronásleduje ho, proto leckterý nedouk osměluje se spílati celému ctihodnému stavu kněžskému. Tak daleko to již došlo, že někteří zaslepeni považují to za známku pokročilosti (!), hanobí-li kněžstvo, ano mnozí nevědí lepšího prostředku, aby dokázali své „vlastenectví“ než tupením stavu kněžského. Toho všeho příčinou jest nevěra a nemravnost, kteréžto jediné mnozí „osvícenci“ holdují. Zvlášť dojemná byla slova kazatelova k novosvěcencům, aby nezapomínali při nejdražší oběti na rodáky své, kteří v půdě posvátné před chrámem spějí čekající pomoci jejich, zvlášť aby pomněli při mši sv. zemřelých svých rodičů — jeden zemřelé matky, druhý otce, jimž nebylo dopráno dočekať se radostného dne tohoto. Prosil konečně, aby noví kněží pamětlivi byli i jeho na svých modlitbách i všech, aby takto všickni věřící, kněží i nekneží, živí i ti, kteří čekají vzkříšení Spasitelem svým, spojeni byli v „obcování Svatých“ páskou lásky Kristovy. — Dojem slavnosti této chrámové na všechny účastníky byl veliký, což s potěšením patříme tím více, aniž s bolestí jsme zpozorovali, že i do krajiny naší vtírá se počíná onen lichý směr, nepřátelský netoliko naší sv. církvi, ale všemu náboženství vů-

bec, ježž rozšiřují některé plátky, jichž hlavním účelem jest vyrotiti všecku víru ze srdcí lidu. Bohudík jest počet těch, kteří za lichým směrem tímto slepě se ženou, velmi nepatrný a lid náš úplně zavrhuje počínání si jejich, vyhýbaje se jim zdaleka. Lid náš není odcizen náboženství a Bůh dá, nikdy nebude, nýbrž považuje je za nejdražší klenot zděděný po otcích a snahy nepřátel církve sv. padají u nás na skálu. Tak na př. před nedávnem došlo sem poštou množství frankovaných brožůrek z Vídně na představenstva všech obcí s nadpisem: „Jaké výhody (!) poskytuje nám nový zákon manželský.“ Podivno! jakých starostí si ti pánové nadělají s tím naším dobrým lidem, chtějí ho „osvítiti“, ano píšou teď i v řeči jinak od nich málo náviděné — v řeči lidu našeho, aby ho „probudili“ a „vzdělali.“ — Zdá se však, že ti pánové mohli si uspořít peněz na tento spisek, aspoň v krajině naší učinil spisek ten málo povyku, lid náš poznal ihned záměr a nalezl liščí ocas. Lid náš nedá se másti ve svém přesvědčení náboženském, onoť srostlo s ním úzce a nemůže leckterý spisek do světa vyhozený vyrotiti to, co stalo se krví a tukem lidu.

F. E.

Z jižních Čech dne 19. srpna 1868.

(Pamflet o zpovědi.)

Dne 16. srp. v neděli XI. po Sv. Duchu chystám se do kostela a obdržím najednou před velkými službami Božími v křížové obálce něco, co na první pohled zdá se býti nějaké oznámení anebo cenník některého knihkupectví. Rozbalím a ejhle k svému nemalému ustrnutí čtu takto: „Zpověď papeže Alexandra VI. Dle Altaroche. Zvláštní otisk ze Svobody č. 11. r. 1867. A na konci: Tiskem dr. Ed. Grégra v Praze 1868. — Nákladem vlastním.“ Tuše již z tohoto nápisu obsah neočekávaného pamfletu a nechtěje se jím špinit předě mší sv., mrštím jím o stůl a teprva odpoledne přemohl jsem se a přečetl hanopis vyšlý z knihtiskárny věhlasného vlastence!

Vida vida, kdožby si to byl pomyslíl, že páni z redakce Svobody a knihtiskárna páně Grégrova sáhnou k tak nekalému prostředku. Redakce Svobody nemá na tom dosti, že systematicky hanobí církev katolickou a blátem hází po kněžstvu katolickém v listu svém a že lži krmí v každém čísle své čtenáře a předplatitele, ona se již pomocí tajných dobrodinců*) vtírá i do pří-

bytkův poctivých lidí, kteříž o ni nestojí a rukavičky berou na ruce, když mají se jí dotknout, aby se nepošpinili jejím kalem, ona činí útoky již i na nás, katolické kněží, a domnívá se, že i tu snad dalo by se lovit a propagandu činiti pro lže, jimiž otravuje své krátkozraké čtenáře. Aj vy páni, jaká to neslýchaná drzost! Nedávno jste pustili do světa řeč generála jezuitův roku 1847 od nešťastného E. A. vymyšlenou a nyní znova ohřátou (plagiat), a již opět posíláte svůj jed i tam, kde se vás lidé štítí více než satana. Vězte pánové, že provozujete hanebné řemeslo a dle mého přesvědčení jste horší traviči, nežli ta vámi vyličená mravní obluda, ten vámi nastrosjený bubák nazvaný Alexandr VI., jemuž ve své „zpovědi“ tolik vražd a hanebností za vinu kladete. On zajisté — dle zpovědi vaší, — otravoval život tělesný a to jednotlivcův, ale vy, jak se pravdě podobá, usilujete otrávit veškeren národ — jedem lži a nevěry, vy chcete dábelskou nenávistí k víře katolické a všemu co s ní souvisí, otrávit srdce našeho lidu. Arci že se vám vaše řemeslo nepodaří tak hned. Či myslíte, že naleznete víry u — soudného povážlivého katolíka? Především tážu se vás: Nevíte nic o pečeti zpovědního tajemství, jehož vyzraditi nesmí katolický kněz? A vy chcete takového bulíka pověsit na nos našemu lidu katolickému, jakoby byl mohl a směl vyzraditi domnělou zpověď Alexandra VI. ten, kterýž ji slyšel a jeho nástupcem se stal Pius IV.? Což netušíte, že vyzrazení této zpovědi — zajisté vymyšlené — jest nemožné, psychologicky nemožné, ješto nedá se mysliti, aby odhalil takové hanebnosti, tu hanbu stolice, na niž sám dosedl? Co jest tedy celá ta zpověď vámi v Svobodě a zvláštními otisky rozšiřovaná, jiného leč hanebná lež, již ani vy sami nevěříte a již jen proto rozšiřujete, poněvadž vašim bohopustým řemeslem jest, hanobiti církev katolickou?

Než dejme tomu, že by pravdivá byla dotčená zpověď a že by kdy byla na jevo vyšla, čeho chcete uveřejněním docílit? Chcete snížiti a o vážnost připraviti stolicí apoštolskou? Avšak slyšte, jak soudí katolík: Byl-li Alexandr VI. skutečně takovou nestvůrou a mravní ohyzdou, jakou dle vašeho pamfletu se býti vyznal, seděl-li kdy takový papež na stoličce Petrově, jest to nejpatrnější důkaz, že ta církev a ta stolice Petrova jest a musí býti — Božského původu, že jest ta církev a ta stolice Božským zřízením, jehož ani zločiny a neřesti.

*) Snad týchž, jenž rovněž zdarma rozesílají též po poště brošurku o civilním manželství ve Vídni vydanou.

nejhrubšího zrna nedovedly podvrátit a zničit a jemůž neuškodíte bohďa ani vy svým pamfletem vydaným a namířeným na ony mēlké hlavy, kteréž neschopny svého vlastního úsudku, neschopny k rozeznání pravdy ode lži a tmy od světla jako papouškové odřikávají a zpívají, jak vy jim hrajete. Nezapomínejte pánové, že člověka majícího trochu citu pro ctnost obyčejem a vlastností to jest, nevynáseti na světlo ohavnosti a zločiny lidské, byť je spáchal vlastní jeho nepřítel, a tak odkrývati hanbu lidskou, alebrž příkrývati je pláštěm mlčení a zapomenutí. Tak nejednáte vy pánové. Jako havran a sup lačný vrhá se na mrchu a zdechlinu a s tím větší chutí ji požírá, čím více zapáchá, tak i vy s rozkoší satanskou probíráte se v ohavnostech lidských, osvědujícíce tou měrou svůj otupělý mravní cit. Dejme tomu, že by všecko pravda bylo, co Alexandru VI. v dotčené „zpovědi“ přičítáte, kterak medle opovažujete se zasedati na soudnou stoličci vy, kteříž — dovolte že to tak bez obalu dím, ne-li horší zajisté o nic lepší nejste. Nebo dle „vaší zpovědi“ litoval Alexander VI. aspoň na smrtelném loži hříchův svých, hledal odpuštění jich v svátosti pokání, pokoje a útěchy v rozhřešení kněžském. Ale vy páni „Altarocheové“ opovrhujete knězem, kterýž vám jest trnem v oku, a vsadil bych krk, ač mám jen jeden, že vy dávno jste se zřekli víry, že by katolický kněz mohl na místě Božím rozvazovati a hříchy odpouštěti, a proto nebudete, nemajíce této víry, jakou dle „vaší zpovědi“ měl Alexander VI., nebudete vyhledávati soudné stolice zpovědní ani tenkrát, když v posledním tažení svědomí černé bude vám vytýkati ty duchovní a mravní vraždy a mordy, spáchané na čtenářích vašeho listu, kterýž s Voltairem a francouzskými encyklopedisty závodí o palmu vítězství a olupuje je o víru a pokoj srdce. Věříte-li, že člověk není toliko odrůda opice, alebrž nesmrtelný duch k obrazu Božímu stvořený a že duše dražší jest těla, poznejte jak záhubné jest řemeslo vaše, jímž otravujete nesmrtelné duše, ustaňte od toho satanova díla a nevtírejte se více snad k vůli skývé chleba a mrzkému zisku a nevnučujte těm, kteříž se modlí za obrácení vaše a za národ českomoravský, aby ho sám Pán Bůh chránil a zbavil takových apoštolů osvěty, jakými jste vy.

Kaplan z jižních Čech, kterýž nechce býti obtěžován pamflety ani z Vídně ani z Prahy.

V Prčici dne 18. srpna 1868.

(Svěcení nové fary; kněžské prvotiny.)

Pouť sv. Vavřince, která se slavila u nás teprv v neděli 16. t. m., přivábila k nám z celého okolí veliké množství lidu. Již okolo 9. hodiny z rána scházeli se lidé, ne dbajíce palčivého vedra před nově vystavenou farou, aby byli svědky dvojí kromobyčejné památky. Byloť nejprve svěcení nové farní budovy, kteréž vykonal knížecí arcib. vikář Votický a farář Arnoštovický vd. p. Ant. Mládek u přítomnosti četného duchovenstva a mnoha vážených občanů. Vykonav ten posvátný obřad projevil důst. p. farář místnímu Ant. Burianovi, kterýž se o tu nevyhnutelně potřebnou stavbu téměř 4 roky neunaveně zasazoval, srdečné přání, aby tatáž bratrská důvěra a upřímnost přebývala v jeho novém domě, jakéž v starém chatrném příbytku jeho nikdy nebývalo pohřešeno. Při té příležitosti podotýkám, že je velmi úhledně a důkladně stavěna nová fara a proto všeobecné pochvaly dochází, začez jest děkovati staviteli p. Fr. Tencovi ze Sedlčan, kterýž jsa podporován neobyčejně suchým počasím celou tu stavbu za 4½ měsíce dokonal. — Po svěcení farní budovy nastala druhá kromobyčejná slavnost. Měť slaviti v našem chrámu Páně ctih. pan Karel Lauda ze Sedlce kněžské prvotiny. Povzbuzen k radosti srdečným oslavením důst. pana faráře místního a požehnáním svých rodičů veden jest ctihodný novosvěcenec u slavném průvodu duchovenstva i lidu do chrámu Páně. Veliké množství družiček z obou sousedních osad, z Prčické i Sedlecké, kteréž ho překvapily velikým krásným věncem kolem něho neseným, radostný zpěv lidu zprovázený hudbou a hlučná střelba z hmoždířů, — toť svědeckví, s jakou láskou lne náš lid ku knězi a jak jest sobě vědom jeho důležitého povolání. Tu nestačil ovšem ani hřbitov kolem kostela pro shromážděný zástup lidu. Počátek slavnosti v chrámu Páně učinil důst. farář Červeno-Újezdecký p. Fr. Bohata svým primičním kázáním, ve kterémž vyličil nejprve v krátkosti povinnosti stavu kněžského a potom obšírně radosti jeho i žalosti. Po kázání vyzval p. primiciant Ducha sv. a konečně počal nejsv. obět, při kteréž byla výborně provedena skladba Führerova, přičiněním zdejšího horlivého vzorního učitele Josefa Tausíka a jeho synů Adolfa, kapelníka při národním divadle v Praze, a Karla, kandidáta doktorátu v lékařství. Při mši sv. přistoupili k stolu Páně rodičové a příbuzní p. primicianta,

což mnohého z přítomných věřících nábožně došlo. Po mši sv. udělil p. primiciant požehnání veškerému přítomnému duchovenstvu, příbuzným a družičkám (ostatním až odpoledne po litaních), a konečně veden jest zase v průvodu do farního domu, kdež jemu a jiným četně shromážděným hostům z blízka i z daleka (mezi nimi bylo 20 kněží a 3 bohoslovci) ke cti a radosti vystrojen jest oběd od důst. p. faráře místního. Kéž by zůstal tento den na vždy památným cti-hodnému novosvětcenci, neboť pro něho byl ten den dle slov kazatelových „dnem duchovního zasnoubení,“ počátkem nového růžemi i trním posetého života. Že budou dlouho pamatovati na letošní naši pouť i osadníci, není třeba zvlášť podotýkati, kéž by jim jen vlévala vždy do srdce takováto upomínka novou lásku a důvěru k duchovním pastýřům jejich! Tot má býti nejpřednější účinek každých prvotín kněžských.

K. M., k.

Z východních Čech, dne 22. srpna 1868.

(O slavnosti Velehradské.)

Již zas přišla milovaná doba,
po vlasti zas mohu konat pouť;
tudy v slasti nevýslovné plout,
nezabrání hrudi žádná zloba.

Sušil.

Dlouho již jsem toužil podívati se na posvátný Velehrad, bych v kolébce té víry, osvěty a národnosti naší utužití mohl mysl svou. K tomu nahodila se letos vhodná příležitost tisíciletou památkou založení prvního biskupství slovanského a povýšení sv. Metoděje na biskupa v říši velkomoravské. Tímto během osamostatněla církev slovanská, tak se jí dostalo mohutné opory, že těžiště majíc v samém Římě na pevných základech kořeny své zapustila.

Důstojně oslavena byla památka věro-věstů našich r. 1863 a letos zase dokázali, jak duchovenstvo tak obzvlášť lid, že v něm posud žije duch cyrilometodějský, že mu draha víra předkův. Tu se utíkali k Materi Boží, k sv. věrovestům, aby pomohli svojí přímluvou v dobách, kdy nás těžce svírá svět ten se svou nevolí. Tím dali svědectví zřadité, že není lid náš odcizen víře otců, že nedbá svůdného lákání lži-proroků, kteří zbaviti ho chtějí sv. víry a tudíž i drahé národnosti. Kdyby nevím jak chtěli osvěcovati lid a vštěpovati mu zásady své nepravé, přece nespokojí nikdy pravou touhu lidu po dobru, pravdě a kráse družných s láskou, poněvadž „bezklidné bývá napořád v těle srdce pozemské, až když Bůh v středu svém dá spočinouti jemu.“ Velko-

lepá slavnost tisíciletá letošní zajisté do-jala každého jak svou ohromností vůbec, tak i co do jednotlivostí zvlášť. Byl jsem pohnut až ku slzám vida tolik a tolik zbož-ných zástupů, jenž z lásky k Bohorodici a ss. prvoapoštolům svým tak dalekou vážili cestu pěšky ve vedru a prachu, nad to je-ště pobožně zpívající a se modlíce. Velmi mnoho takovýchto průvodů připutovalo s vlastním duchovním doprovázením hudbou, jež dojemnými zvuky svými větší soulad ve zpěvu udržovala. Juž v pátek odpoledne docházel sbor za sborem v lůno posvátného Velehradu, okolo 6. přijel nejd. p. arcibi-skup lantkrabě Fürstenberk, jež doprová-zela hned z Kroměříže četná banderia v pěkných krojích národních na hranicích osad svých se střídající. Nepřehledné zástupy vítaly p. arcibiskupa u slavnostné brány, ze chvoji upravené, po jedné straně bylo uvítání: Pochválen buď Pán Ježíš, po druhé loučení: S Bohem, po obou pak erby kní-žecí Fürstenberské s odznaky arcibiskup-skými. Pod večer zpívány nešpory o muče-nících, že zejtra vloženy býti měly ostatky svatých mučovníků do nového oltáře. Nesmírné množství lidstva přenocovalo buď pod přístřeším, buď pod šírým nebem na Velehradě, dílem i v blízkých dědinách. Hned záhy z rána sloužili přítomní du-chovní mše sv., tuhými davy sotva se pro-dírajíce k oltářům. O 6. sloužil s asistencí infulovaný p. prelát Arthur z Königsbrunnů zpívanou, po ní nastalo o 7. kázání, jež konal v chrámě veled. p. kan. Omasta, vně pak na dvoře po obou stranách kostela jiní dva duchovní. Hlásali tu zástupům dy-chtivým slova Božího blahou zvěst cyrilometodějskou. Okolo 8. dostavil se ve slav-ném průvodu nejd. p. arcipastýř světiti nový hlavní oltář, jím samým zbudovaný. Nebudu vypisovati dojemné obřady, velebný zpěv a napjatou pozornost lidu, jenž neunavně jed-notlivé úkony sledoval, ač téměř do půl 11 posvátný děj ten se prodloužil. Na to slavil p. arcibiskup slavnou mši sv. nic ne-ochabuje a jarým zvucným hlasem zpívaje. Při mši svaté vedl zpěv spolek pěve-cký z Hradiště spolupůsobením bohoslovců vkládaje vhodné sbory v Soukopovu „Ejhle oltář Hospodinův zří.“

Velebné se rozestřelo ticho, když vše-cky ty davy lidstva, jimiž chrám nabit byl, při pozdvihování najednou umlkly, tak že jen zvonek oznamoval, jaké se tu koná ta-jemství.

Také venku slavena byla mše sv. s asi-stencí na oltáři k tomu upraveném.

Abych něco o novém oltáři pověděl, zatím toto. Oltářní stůl jest z bílého kararského mramoru. Spočívá na sloupkách rovněž mramorových. Na svatostánku jest krásná vypuklá soška Panny Marie, nad ním kaplička a v té Kristus Pán na kříži, od obou jdou paprsky pozlacené a drahocenně vykládané. Po obou stranách klečí dva cherubíni, hluboce se uklánějící, jeden s rukama sepjatýma, druhý úctou a svatou hrůzou odvrací tvář svou kaditelnici v ruku třímaje. Výraz ve tváři těchto andělů musí naplniti každého zbožností. Pod nimi jest zasazeno šestero desk mosaikových, lemovaných pestrými kaménky. K tomuto oltáři tiskli se zástupové zvláště na svém odchodu, když obyčejné duchovní jich zapěl: Te Deum, v čemž ho lid sledoval, buď sami dále zpívající, buď hudbou provázeni jsouce. Tak za hlaholu zvonů opět opouštěli sborové svatyni Velehradskou. Asi o 4. měl p. arcibiskup slavné nešpory, načež v slavném průvodu obklopen Slováky na koních, jakož i jiným nepřehledným lidstvem ubíral se žehnaje z posvátného místa tohoto. Byl zajisté přesvědčen, že důstojně oslavil památku nastolení sv. Methoděje, prvobiskupa velko-moravského, jehož hodným nástupcem jest, že símě vštípené v lid slovem ss. Cyrila a Methoděje jakož i jeho nástupců bohda nikdy nevymizí z lidu tohoto. Lid tak proniknutý pravou zbožností si dovede uhájiti svatou víru, svobodu svého svědomí proti všemu nátisku nepřátelskému.

Slavnost ta měla zvláštný význam i pro nás bohoslovce. Oužejí spjat byl svazek, jenž nás poutá, Čechy a Moravany. Stejná víra, stejná národnost, tytéž snahy a tužby, jeden duch nás províval. Poznali jsme se, dohodli jsme se, že sblížení to bude prvním krokem, semenem, z něhož by vypučela svornost a jednota, podstatná to známka církve katolické. Kéž by nám tanul na mysli veždy vzorný život Sušilův, bychom v sobě spojili pravého kněze s horlivým národovcem.

S. a B.

Z Kladska dne 15. srpna 1868.

(Třetí dopis o visit. cestě J. Em. p. kardinála.)

Trudný žal zmocnil se 5. srpna mysli našich. Byl to den odchodu J. Em. nejdůst. našeho arcibiskupa z hrabství Kladského. Z oblak padaly krůpěje za krůpějemi, i zdálo se, jakoby samo nebe bol a zármutek s námi sdíleti chtělo. Vznešený host se s námi loučil a srdce všech, patrným bolem tísněna jsouce, dávala mu poslední „s Bohem.“ Od 13. června do 31. července konal u nás namahavé dílo a jen něco málo hodin poprál

sobě k potřebnému oddechu. Činnost jeho byla podivuhodná. Mělt J. Em. po ten čas (mimo 2 řeči, které z zvláštních příčin přednesl a sice při svěcení sochy sv. Michala archanděla v Eckersdorfu a pak když navštívil rozkošnou kapli P. Marie Sněžné na Spitzberku) 40 kázání, navštívil 30 škol, některé o třech, čtyřech i více třídách a udělil 38.377 osobám obého pohlaví svátost sv. biřmování. A vše to činil s vytrvalostí neunavnou, laskavou přívětivostí a vroucí horlivostí. Tak podal vznešený příklad duchovním svým synům, kněžím celého hrabství, v jichž srdcích spanilý ten vzor jistě hluboko utkví a k blahoplnému působení jim pobudkou bude. Když se poslední den 4. srpna 52 kněží kolem loučícího se arcibiskupa svého shromáždilo: zajisté že se ujala slova jeho, na rozchod pronešená, v jich srdcích, pronikše je, a když žehnaje ruku pozdvihl, — zdaž netanul každému z nich na mysli dojemný obraz, jež nám Skutkové apoštolští v 20. k. 36. v. líčí. Kéžby nám dopráno bylo milenou tvář tohoto nástupce apoštolského za nedlouho opět spatřiti k naší radosti, k potěšení a blahu našemu.

O závěrku visitační cesty vypravují časopisy málo, bezpochyby proto, že se z oné části hrabství, kde visitační cesta končila, do veřejných listův méně dopisuje. Tak přinesl „Gebirgsbote“ čís. 32. jen krátkou zprávu z Landecku:

K večeru 25. července zavítal k nám za hlaholu zvonův J. Em. kardinal kníže arcibiskup Schwarzenberg z Kunzendorfu. Vratislavský p. kníže biskup, jenž sem k vůli zdraví přibyl, vyjel s jinými duchovními nejdůstojnějšímu veleknězi až do Kunzendorfu vstříc. U slavnostní brány před městem našim očekávali, seřadivše se, příchod J. Em. bíle oděné dívky, úředníci, sbor střelecký, spolek vysloužilcův a kat. spolek tovaryšův. Po krátkém uvítání bral se průvod, nesčíslným množstvím lidu jsa obklopen, do města, věnci a zelenými ratolestmi co nejodborněji okrášleného. V ulici, ku chrámu Páně vedoucí, stála druhá, velmi vkusně zřízená brána slavnostní, u níž duchovenstvo z města a okolí knížete církevního uvítalo; odtud až ke chrámu tvořily dítky školní dvě řady, jimiž se J. Em. do svatyně ubíral. Dne 29. udílel J. Em. svátost sv. biřmování. K večeru zřízen byl od spolkův městských s kapelou lázenskou v čele průvod s pochodněmi. Dne 30. odebral se J. Em. do Schreckendorfu, aby i tam sv. biřmování udílel; když pak se večer navracel, bylo město velkolepě osvětleno,

Též o závěrečné poradě zmiňuje se též časopis těmito slovy:

Dne 4. t. m. navštívil p. kardinál kníže Schwarzenberg tak zvaný Spitzberg a Wölfelsfall. V horní kapli, kde se mnoho zbožných lidí sešlo, měl vznešený kníže řeč, již mocně dojal všech přítomných. Den na to odbývána byla v Ebersdorfu porada, kterouž J. Em. co předseda řídil. Přes 50 kněží shromáždilo se kolem svého arcipastýře, jenž s patřným pohnutím mluvití se jal o utěšených úkazech, jež na své visitační cestě seznal a vyslovil ještě některá přání, za jejichž vyplnění prý mu láska, již srdce duchovních jeho synův k němu lnou, dostatečně ručí. Zvláštní díky vzdal p. velkoděkanovi, jenž k všeobecnému zármutku kněží našich úřadu svého se vzdáti chce. Ve středu vracel se J. Em. do Prahy. Kéžby hrabství našemu dopřáno bylo mileného arcipastýře v středu svém brzy opět uvítati!

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup uděloval minulý čtvrtek sv. birmování v trestnici pro ženské v Řepích. — V sobotu 22. t. m. sloužil JEmin. jako za minulých let před zahájením zemského sněmu ve farním chrámě u sv. Mikuláše v 10 h. tichou mší sv., načež před počtím rokování na chvíli sněmovnu navštívil. K tomuto sněmu poslancové čeští nedostavili se. — V neděli 23. t. m. vykonal JEmin. konsekraci fil. kostela v *Dubečku*, což až do 1½ hod. s poledne trvalo, pak byl hostem na faře v Uhříněvsi, o 4 hod. byl na požehnání ve farním chrámu Páně, načež do Prahy se navrátil.

— Minulou neděli konaly se ve všech farních chrámech Pražských veřejné modlitby za vyprošení deště.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26—29. t. m. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, dne 30. a 31. srpna, 1. a 2. září na Vyšehradě, od 3—6. září u sv. Kajetána na Malé straně.

— V úterý 1. září bude se konati výroční pouť u sv. Jiljí (u Dominikánů); kázání bude v 9 h., slavná zpív. mše sv. v 10 h.

Z Moravy. Slavnost na *Velehradě* d. 15. t. m. byla velkolepá, sešlo se tam asi 30—40.000 lidí. Delší dopis o této památné slavnosti uveřejníme v příštím čísle.

Z Bavorska. K valnému sjezdu katol. jednot, kterýž se v *Bamberce* d. 31. t. m. a 1., 2. a 3. září odbýváti bude, přihlásilo se veliké množství účastníků; v semináři bude jich ubytováno 30.

Z Italie. (Civilní křest!) V *Milně* narodil se vydavateli novin „Il libero Pensiero (Svobodná myšlenka)“ chlapeček. Jednou v neděli povolal dotčený p. Stefanoni k sobě „paní doktorku“ či bábu, kteráž napsala vysvědčení, že se mu narodil chlapeček, což dva přivolání dobří známí dosvědčili, pak dal synu svému jméno Antonio Romano (Stefanoni). Zprávu o tomto úkonu zaslal městskému úřadu a ačkoliv dítě 14 dní před uveřejněním nového zákona civilního se narodilo, obdržel nicméně od úřadu (tribunale civile di Milano) a sice ve jménu krále Italského výnos: 1. že Ludvík Stefanoni syna svého zákonným způsobem Antonio Romano pokřtil, a 2. že tento úkon do civilních seznamů zapsán býti má. Antonio Romano byl zapsán či registrován a jeho otec neváhal stejně smýšlejícím to v známost uvést.

Z Anglicka. Zpráva o návratu dr. Puseye a biskupa Salisburyského do lůna církve katolické, uveřejněná dle „Salz. Kirch.“ v č. 22. t. l. nepotvrzuje se.

Z Ameriky. Dne 21. června t. r. byl slavnostně kámen položen k novému katolickému chrámu v *Brooklyně*, jež zaujímá třetí místo mezi velikými městy amer. K dojemné té slavnosti sešlo se 7 knížat církevních vesměs Amerikanův rodem a mnoho tisíc lidí ze všech tříd. Stavba téhož chrámu státi bude přes 3 miliony. Arcibiskup Novyorský (nar. v Brooklyně r. 1810) podotkl ve své slavnostní řeči, že se pamatuje ještě na dobu, kde rodiště jeho bylo nepatrnou vsí bez katol. kněze a bez kat. školy. Nyní jest tam 26 kostelův pro nejméně 120.000 katolíkův, ale málo dosud kněží!

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv.-Janskému Dědictví přistoupili dále:

Z Čech: Vel. p. Jan Láska, kaplan na Týně; Josef Šlauf v Milínově; Josefa Šebkova v Žákově; Marie Čadkova v Praze; Jan Jílek v Chotěšíně; Anna Janecká ve Voděraděch; Josef Horák v Roudnici; Josef Fořt v Kovárově; František Drha v Plástovicích; Matěj Pražák v Oborách; Apolena Mitasova v Německé Bělé; František Panýr v Pece; Barbora Finkova v Hořeněvsi.

Z Moravy: rod † Jana a vdovy Teresie Průčkové v Pavlovicích; bratrstvo živého růžence farnosti Osecké; Michal Horák v Prasklicích; Apolena Herinova v Střebovicích; rod Josefa Přenčíka ve Výzovicích; Václav Navrátil v Drahotouších; Jan Hojv v Jílkově; rod Marie Šolcové na sv. Kopecku; Mariana Králova v Střelicích; Anna Přecechtělova v

Citově; rod Františka Korce v Protivanově; Antonín Procházka v Borotíně, Kateřina Husičkova v Mezicích, Františka Slámová v Úřicích.

Z Uher: Josef Opatovský a Eva manželka z Peceňan.

Literární oznamovatel.

— „*Svatá Anna*.“ Na tomto obrazu (ohlášeném v „*Blah*.“ č. 23.) spolu vypodobněny jsou matka a dcera, *Anna i Maria, nejlepši vychovatelka a nejhodnější žačka*; sv. *Anna* vyučuje dcerušku svou v písmě svatém, ona ji učí znáti a milovati Toho, jehož matkou se *Maria* podle věčného předzřízení božského státi měla. *Mariu* co nábožné dítě pilně naslouchá slovům milé matky své a srdce její plesá nevýslovnou radostí, ješto podivuhodné skutky *Boží* seznává. Dětská nevinnost a mateřské zalíbení ve tváři jedné i druhé světice tuto štětcem malířovým co nejlépe jest vyjádřeno. Kojíme se nadějí, že takovýto obraz zajisté vítaným bude všude, kde panuje pravá víra křesťanská, obzvláště v *příbytcích* rodin, ve *školách, klášterích a kaplích* bude tento obraz slušnou ozdobou.

— *Kancionálek* od kn. Tomáše Masopusta, kaplana na Švihově vyšel tiskem Max. Čermáka v Klatovech. Obsahuje 210 písní dle kancionálu svatojanského opravených, k nimž jsou také připojeny modlitby mešní a kajících a patero litaní; tak že i za knihu modlitební sloužití může. Oblíbenost jeho dokazuje ta okolnost, že se již dočkal třetího vydání a to s nákladem 10.000 výtisků. Brošurovaný stojí 35 kr. a je dostati v kněhkupectví p. Kocury v Klatovech a p. Pelnáře v Domažlicích.

— „*Památka na veliký požár v městě Švihově*“ od téhož kněze Tom. Masopusta vyšla týž tiskem Maxm. Čermáka v Klatovech. Brošura je věnována uroz. panu Jaromírovi hraběti z Černína co největšímu dobrodinci vyhořelého Švihova a obsahuje historii požáru, seznam příspěvků pro pohořelé, jich rozdělení a dvě od téhož kněze v Švihovském chrámu Páně o požáru činěné řeči. Stojí 15 kr. v kněhkupectví p. Kocury v Klatovech a u p. Pelnáře v Domažlicích. Čistý výtěžek obrátí se na zbudování slušného náhrobku uhořelé při požáru rodiny Drozdovské.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 10. (na měsíc září) obsahuje duch. řeči: na ned. XIII. po Sv. Duchu o zpovědi svátostní; na slavnost sv. andělů strážných: 1. Učení církve sv. o andělech jest i potěšitelné i strašlivé, 2. Anděl strážný, dobrý přítel náš, 3. Ah, nevážíme si tajemného hlasu sv. andělů stráž-

ných; na ned. XIV. po Sv. Duchu: O následcích opilství; na slavnost Narození nejbl. P. Marie: Bůh jest původce úcty Marie Panny; na ned. XV. po Sv. Duchu; Šerednost a záhubnost hříchu smrtelného; na slavnost jmena bl. P. Marie: Proč jmenuje se Maria růže duchovní a matka krásného milování? Na ned. XVI. po Sv. Duchu: Pomni, abys den svátečný světil; na ned. XVII. po Sv. Duchu: Věřím v Jesu Krista, jediného Syna Božského, Pána našeho; na slavnost sv. Václava, muč. a patrona země české: Nejvzácnější drahé kameny koruny Svato-Václavské.

— Zdá se nám býti povinností upozorniti vážené čtenářstvo na každou dobrou knihu, ať již vyšla v jazyku našem českém anebo v jazyku německém. Jsou mnohé kruhy společenské ve vlasti, jenž jazyka německého užívají, jsouce rodem Němci a žijíce uprostřed nás a mezi námi. A z nás umí německy, kdokoliv dobrovolně anebo nuceně se tomu přiučil ve školách a v obecném životě. Prospěje nám tedy i německá kniha, je-li dobrá a můžeme ji doporučiti jiným, když jsme ji co takovou poznali, zvláště těm, pro něž se především hodí. Německé knihy v katolickém smyslu psané ovšem nejvíce zasluhují, aby se od nás oznámily a aby se jim zjednal přístup do rodin, v nichž německá řeč je obyčejná. Myslíme zde na rodiny panské, na rodiny šlechtické a dávají nám k tomu podnět knihy, jež chceme uvesti, že z tohoto stavu vycházejí a pro tento stav jsou určeny. Vyšly ve Vídni za posledních let, tendence je aristokratická, jak se říká, ale spolu přísně katolická, tak že lze jest doufat, že by mezi pány šlechtici blahodátně působily. I mezi nimi ochabuje katolické smýšlení a po katolicku se nejedná a nežije, jak býváme svědkové. Zapotřebí, aby dle katolických pravidel a zásad se vychovávaly a vedly jejich děti a aby katolická povaha se u nich založila a utvrdila. K tomu dopomáhají zmíněné knihy, názvy jejich jsou tyto: 1. Erzählungen, 2. Auszüge aus der Kirchengeschichte, 3. Winke über Erziehung, 4. Angelika Kaufmann, 5. Gedanken über Erziehung. Spisovatel se nemenuje, ale víme ze spolehlivého pramene, že je psala urozená dáma, jenž sama s vychováním mládeže a to s velkým prospěchem se zabývala. Složila své náhledy a zkušenosti o tom v knihách: Winke über Erziehung und Gedanken über Erziehung. Opakujeme ještě jednou, že jsou psány v duchu přísně katolickém. Kdo k rozšíření jich a těch druhých stejně výborných knih v panských domech má příležitost, nezanedbej jí, nýbrž poukaž na ně rodiče, zvláště matky, vychovatelky a

vychovatele. Jsme přesvědčeni, že vůbec každý se v nich může poučiti a poněvadž se zakládají na svatém náboženství, doufáme, že k oslavě tohoto přispějí. *Fr. P.*

— „*Etymologické počátky řeči.*“ Od prof. J. Gebaura. Vyňato ze IV. ročné zprávy veřejné městské české vyšší školy realné v Pardubicích pro rok 1868. V Praze. Nakladem kněhkupectví I. L. Kobra. Stran 32.

— „*Školní museum.*“ Milým občanům Kralodvorským na památku tříletého působení svého ve IV. třídě dívčí hlavní školy Kralodvorské a velectěným bratrům učitelům k upotřebení podává Antonín Konstantin Víták. Nakladem vlastním. Tiskem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 27. Učebné pomůcky v knížce této uvedené byly o celoroční zkouše dne 3. srpna vystaveny, spisek tento je tedy jejich výkladem.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Pittroff*, farář v Schönewaldu, 7. srp. (nar. v Karlov. Varech 24. června 1805, vysv. 20. červce 1830).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Paquot*, farář v Reinerzu (v Kladsku), jmen. kn. arcib. notářem;
p. Jiří *Bier*, děkan v Manetíně, jmen. sekretářem vikar. Královického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ondřej *Koestler*, admin. za faráře v Brazeři (Pergless);
P. Martinian *Rustler*, kapuc. za admin. do Schönewaldu;
p. Ant. *Batal*, kapl. z Černoušku do Všetat;
p. Jos. *Dyškant*, kaplan z Vlašimi do Hradešína;
p. Jan *Eybl*, kapl. z Příbrami do Slivice;
p. Jak. *Hladílek*, kaplan z Lošan do Městečka;
p. Jos. *Horák*, kapl. z Svojšíce do Rokycan;
p. Jan *Hrabal*, kapl. z Aše do Stupna;
p. Vác. *Hess*, kaplan z Slavkova do Kinšvartu;
p. Jos. *Janský*, kapl. z Lochovic do Kožlan;
p. Jos. *Klika*, kapl. z Slivice do Černoušku;
p. Vojt. *Linhart*, kapl. z Budyně do St. Boleslavi;
p. Arn. *Mokříž*, kaplan z Frauenreuthu do Vodolky;
p. Frant. *Pech*, kapl. z Kožlan do Čisté;
p. Jos. *Pixa*, kapl. z Chržína do Budyně;
p. Jindř. *Rein*, kapl. z Proseku do Volšan;
p. Ignác *Salát*, kaplan z Nečtin za vychovatele;

- p. Konrad *Siha*, kapl. z Klinghartu do Aberthamu;
p. Jos. *Šašek*, kapl. z Stupna do Chržína;
p. Jaroslav *Štětka*, kand. dr., za kapl. do Přistoupína;
p. Jan *Weber*, kapl. z Litně do Mrtníka;
p. Ignác *Wildner*, kapl. z Nebanic do Leštan;
p. Ant. *Višek*, kapl. z Vrbna na Prosek;
p. Frant. *Novotný*, 3. kapl. u sv. Štěpána v Praze, vstoupil do ř. Redemptoristů.

Novosvěcenci:

- p. Wilibald *Aust*, za koop. do Niklasbergu;
p. Frant. *Blažek*, za kaplana do Petrovic;
p. Frant. *Brusák*, za kapl. do Příbrami;
p. Vác. *Brzek*, za kapl. do Leskova;
p. Jos. *Buchar*, za proz. kapl. do Černého Kostelce;
p. Jos. *Commersi*, za koop. do Klinghartu;
p. Bernard *Doldák*, za kaplana do Krsova (Girsch);
p. Václ. *Früssl*, za fund. kapl. do Vejprtu;
p. Jos. *Günter*, za kapl. do Gossengrünu;
p. Herm. *Haaser*, za kapl. do Frauenreuthu;
p. Frant. *Klíma*, za kapl. do Nebanic;
p. Eduard *Kohout*, za koop. do Halsu;
p. Karel *Lauda*, za kapl. do Vrbna u lesů;
p. Vác. *Lerch*, za proz. kapl. do Plzně;
p. Ant. *Mužík*, za kapl. do Lošan;
p. Jos. *Radl*, za kapl. do Příbuz;
p. Václ. *Rott*, za fund. kapl. do Nečtin;
p. Karel *Řehák*, za kapl. do Vlašimi;
p. Jos. *Smělý*, za kapl. do Litně;
p. Karel *Stach*, za kapl. do Liebenšteina;
p. Eduard *Sturm*, za II. kapl. do Roudnice;
p. Frant. *Šilha*, za kapl. do Lochovic;
p. Jan *Sucha*, za kapl. do Svojšíce;
p. Jan *Terzník*, za III. kapl. u sv. Jindř. v Praze;
p. Jan *Wölfl*, za kapl. do Slavkova.

Uprázdňená místa:

- Pečice Velká*, fara patron. nábož. fondu, od 19. srp.
Schönewald, fara patron. p. Jiř. hr. Buquoy, od 19. srpna.

Milodary. Na pomník *Sušilův* zasláno z red. t. listu d. 15. srpna do Brna 101 zl. a 1 stříb. dvacetník; jsou to příspěvky ohlášené v č. 19—23 „*Blah.*“ Dále přispěli v. pp.: Frant. Bartoš, farář v Jilemnici 5 zl., Frant. Paták, kapl. v Tuklatech 1 zl., Jakub Kocábek, kapl. v Lhenicích 1 zl., Jan Roškot, kaplan v Sedlčanech 2 zl., Jan Pavla, probošt v Roudnici 2 zl., Frant. Rošícký, kapl. tamtéž 1 zl., Ant. Novák, b. vikář a děkan na Veliši 5 zl. = 17 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce

Redakce:
v kníž. arch. semi-
nari č. 190—I.

Expedit:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.

Vedoucí čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a všech řádných
knihkupectvích
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přel. XIV. 34.)

Nepřítel celibátu.

IV.

Každá věc, která přičí se smyslnosti a vymáhá na člověku násilné sama sebe zapírání, potkává se s odpůrci a nepřáteli. Tudíž i proti celibátu, kterým pohlavnímu pudu, jednomu z nejmočnějších, činí se násilí, záhy povstával odpor a více méně za všech časů ozývali se hlasové, nežádka i z lůna kněžstva samého.

Tak ku konci XI. století, když Řehoř VII. jal se rozhodně a bezohledně prováděti staré zákony o celibátu tím způsobem, že sám lid učinil vykonavatelem jejich (píše Řehoř v listu svém k Ottonovi, bisk. Kostnic.: „Sed nec illi, qui in crimine fornicationis jacent missas celebrare aut secundum inferiores ordines ministrare altari debent. Statuimus etiam, ut si ipsi fuerint contentores nostrarum immo SS. Patrum constitutionum populi nullo modo illorum officia recipiant, ut qui amore Dei et officii dignitate non corrigantur verecundia saeculi et objurcatione populi respiscant“), tu kněží ženatí na mnohých místech se protivili. Tak píše Lambert. Schafnab. ad a. 1074: „Naproti tomuto nařízení veškerá strana (factio) kleriků reptala; žeby byl člověk na celo kacíř (Řehoř) a nesmyslného učení volajíce, který nepamětliv slova Páně řkoucího: „Ne všickni chápají toho“ . . . Nejrozmanitější námitky proti závazku celibátu se činily a svatého Pavla se dovoláváno. K tomu ke všemu přihlíží sněm Římský z r. 1074 v kap. 13. a o. slovy: „Jistí lidé také přílišnými mudrlanty (scioli) vidí se býti trvající, ukojení pohlavního pudu žeby kněžím dovoleno bylo tím, že praví se: jedenkaždý svou ženu měl; lépe jest ženiti se, nežli hořeti (I. Kor. 7, 2. 9.); budiž tedy biskup neúhonný, jedné ženy muž . . . (I. Tim. 3, 2. Mat. 19, 11.), který námitky uvedené

vyvraceje zároveň důvody historické svědčící trvání celibátu od časů nejdřevnějších uvádí. — Ve Francii duchovenstvo diecése Cambrayské a Noyonské ve 2 listech vedlo stížnosti proti Římu i proti biskupovi svému, který zdráhal se syny jejich světiti na kleriky. Bouře a hnutí následkem dekretů Řehořových vypisuje velmi živě neznámý jinak souvrstevník Řehořův Martene (thesaur. anecdot. T. I. p. 320 sq.). Lid v celku stál na straně Řehoře.

Lehko se domyslíti, že takové proti celibátu odpory se strany kněžstva nepříteli celibátu nad míru jsou vítanými, že pilně všímá si jich, jako vůbec nešetří píle, aby uvedl co možná dlouhou řadu odpůrců celibátu, samých to lidí, jak samo sebou se rozumí, rázných, šlechtých, spanilomyslných a dokonalých. Než při všem namáhání s uváděním svědků takových velmi chatrně to dopadá, zejména co se týče odpůrců z doby nejstarší, mezi Otcí a spisovateli církevními.

Nejdůležitějšími odpůrci celibátu byli by sv. Klement z Alexandrie a sv. Athanasius (III. a IV. stol. po Kr.); litujeme však, že oba tyto svědky musíme nepříteli celibátu upříti a mezi přátele celibátu vřaditi. Uvádí se sice jistý výrok Klementa z Alexandrie, z něhož by vedle českého znění vyplývalo, že bezženství klade níže manželství; avšak, jakkoli měli jsme dostatečnou příležitost ohlédnouti se ve spisech jeho ne právě příliš obsáhlých, výroku dotčeného nepodařilo se nám dopátrati se. Je to vůbec zlá věc, uvádějí-li se citáty, anižby nazečilo se aspoň poněkud podrobněji, odkud vyňaty byly; můžeť si pak člověk ledaco o takových citátech pomyslíti, věru ne ve prospěch historické váhy jejich. Co se nás týče, známe úplně náhled Klementa Alexandrinského i o panictví i o manželství ze samých spisů jeho.

Bojuje ve spise svém „Stromata“ proti Eustathianům (viz proti nim sněm Gangrenský mezi r. 362 a 370) i proti jiným bludařům, zejména z Gnostiků, kteří manželství za něco zlého považující tím se vychloubali, žeby oni nevstupující v manželství jedině v duchu Kristově živi byli, se vši mocí bystrosti ducha a učenosti své hájí manželství zákonné na účel mravného plození dítek uzavírané co něco svatého a počestného, *anižby* kde jen jediným slovem vystupoval *proti* panictví, pokudby zachovávalo se z účelů svatých, pro království Boží. Naopak praví výslovně Strom. 3, 6.: — „i má každý volnost voliti sobě, chce-li vstoupiti v manželství;“ Strom. 3, 7.: „předsevzetí jednoho každého, i toho, *kdo sama se spaničil*, t. j. *kdo panictví vycolil*, i kdo zase na účel plození dítek byl se sloučil manželstvím, musí trvati;“ — praví výslovně, že ten, kdo v panictví žije, živ jest rozumu i Slovu (zákonu Kristovu) přiměřeně, živ jest, „jak chce Bůh;“ — Strom. 3, 8.: „kdo z předsevzetí panictví byl slíbil nepojíti ženy, zůstaniž svoboden;“ — Strom. 3, 1.: „my pak panictví a ty, jimž to od Boha dáno, *blaženými* pravíme,“ — načež monogamii zove „počestností.“ — Vůbec viděti z celého kontextu spisů Klementových, zvláště Strom. 3, 1., kde zřetel máje k slovům apoštola Pavla I. Kor. 7.: „lépe jest ženiti se, než hořeti,“ stav manželský, jako apoštol sám, odporoučí pod výminkou, že panictví, které výslovně *blaženým* praví, před manželstvím přednost dává.

Jakým právem sv. *Athanasius*, veliká to věru v této věci auktorita, uvádí se mezi odpůrci celibátu, ať posoudí ten, kdo ví, že tento svatý zvláštní pojednání složil, v kterémž pannám krásná dává naučení, jakby zaslíbenou Kristu ustavičnou čistotu bezpečně zachovati měly, a kdo zná tato slova jeho: „Veliká ctnost jest zdrženlivost, nesmírná sláva čistota, veliká poctivost panny. Ó panictví bohatství neskonale! ó panictví korono nepomýjejší! . . . ó panictví perlo skvostná, vůbec nezjevná a kterou jen málo kteří nalezají! . . . ó zdrženlivosti od mnohých nenáviděná, však od hodných vážená! ó zdrženlivosti smrt i peklo přemáhající, která jsi v držení nesmrtelnosti! . . . blažený, kdo byl se zdržoval *po celý ten čas* atd.“ Jestliže pak sv. *Athanasius* praví, že k panictví nemá se nikdo nutiti, leč jen raditi, nečiní nic jiného, nežli církev, což nám dosvědčí nepřítel celibátu sám, věda dobře, že ani jeho, aniž koho jiného církev k celibátu nenutí.

Že rovněž i sv. *Diviš z Alexandrie*, který také uvádí se mezi odpůrci, není nikterak *proti* celibátu, možná přesvědčiti se ze spisů jeho, ač není místa, abychom zejména uváděli o té věci slova jeho. A tak dovolujeme sobě tvrditi, že z Otců a spisovatelů církevních *ani jeden není proti* celibátu.

Avšak sv. *Pafnúc*, muž mravů bezúhonných, poctivec a neženat, jak doznává sám nepřítel celibátu, snad svědčí proti celibátu? Nikoli, jen za to přimlouvá se na obecném sněmu Nicejském (325), aby ti, kteří kněžimi jsouce byli již ženati, od žen nebyli nuceni odlučovati se, na čemž také synoda se usnesla, avšak *opakováno* bylo zároveň se *souhlasem Pafnúciovým*, aby neoženivší se před ordinací jáhnové, kněží a biskupové v bezženství zůstali. Pověst jinakou, jakoby *proti* celibátu na oné synodě ve smysl nějaký byl mluvil, již *Bernoldus* a později *Baronius*, *Bellarmin* a jiní za podvrženou uznali (*Bolland. acta SS. m. Sept. T. III. p. 874 sq.*).

Synesius máje se státi biskupem v *Ptolomaidě* a za tou příčinou odloučiti se od ženy své zdráhal se biskupství přijmouti, což se nepříteli celibátu velice líbí. Co se nás týče, pochopujeme oboje, i že nechtěl *Synesius* odloučiti se od manželky (není to maličkostí), i že líbí se to nepříteli celibátu; litujeme jen, že to *Synesius* později přece učinil, že dobrovolně, ne z přinucení odloučiv se od manželky biskupství přijal.

Dále uvádějí se proti celibátu *Faustus*, *Helvedius*, *Jovián* a *Vigilantius*. Tyto svědky, upřímně řečeno, nepříteli celibátu přejeme a vážíme si výroků jejich, pokud čelí proti katolické církvi v kterékoli příčině, asi tolik, jako výroků reformátorů. Biskup *Faustus* (V. století) byl horlivým přívržencem bludu *Semipelagiánův* nebo *Massiliánův* a tedy mimo církev. — *Helvedius* byl žákem ariána *Maxentia* a tudíž mimo církev. — *Vigilantius* byl zjevným odpadlcem od církve v rozličném učení. — *Jovián*, epikurejský mnich životem svým, z dobrých příčin byl proti panictví, zejména v učení o hříších stoje mimo učení církevní.

Dále uvádí se proti celibátu *Ulrich*, biskup Augšpurský (v X. stol.), bezejmenný biskup *Kostnický* za Rehoře VII., kněží na sněmu Pařížském (1074), mnich *Siegbert*, *Wenrich* z Trieru, scholastikus, později biskup *Vercellský*, *Mikuláš Tedeschi* (v Basileji 1431). Nemáme času, abychom ubezpečili se, pokud tomu tak v pravdě a abychom vzali na průbu i mravní povahu i po-

hnůtky mužů těchto; není jich tolik, ani jména jejich nejsou váhy takové, aby se to vyplátilo. Rovněž nepadá na váhu v této věci, jestliže hrabě jakýs nepřijal biskupství a se raději oženil; je zajisté více lidí, kteří přednost dávají ženě před biskupstvím. Co se Husa týče, máme za to, toho že přece nezasluhuje, aby na roveň se kladl s Lutherem, Kalvinem a Zwinglim, ať si ho již pojímáme se stránky kterékoli; — *Hus nebyl proti celibátu. Že reformátoři byli proti bezženství, kdoby divil se tomu věda, že žena nebyla posledním činitelem v reformátorské činnosti na př. Martina Luthera. Co o reformátorech, platí o všech odpůrcích celibátu se strany protestantů, neboť stojíce na půdě reformátorů již z pouhé důslednosti, z pouhé opozice brojiti musí proti všelikému zřízení katolické církve, tedy i proti celibátu. Nicméně můžeme uvést celou řadu protestantů, kteří celibátu a zřízení řeholnímu vůbec skvěle vzdávají uznání a pochvalu. Na př.*

Angličan *William Cobbett* („Dějiny prot. reform. v Anglii a Irsku 1824, něm. překl. sv. I. str. 123.) píše: „Sv. apoštol Pavel odporučí učitelům křesťanským důtklivě život panický. Za tou příčinou církev katolická o tom vydala zákon, aby ti, kdož vedou, po výroku naší protestantské církve, správu duchovní, co nejméně jiných měli starostí, které jsou nevyhnutelné, máme-li ženu a děti.“ — „Nevíme-li, že ženatých kněží, almužnictví a almužní taxy v jeden čas dostalo se zemi naší“ (str. 125)? — „Jestliže uvažujeme zákon katolické církve, který od těch, kdož volí sobě stav duchovní nebo klášterní — *nenutí nikoho*, aby slib takový učinil; praví pouze, že nepřijme nikoho za kněze, za mnicha nebo za jeptišku, kdoby se mu podrobiti nechtěl — vyžaduje slibu čistoty, se stanovíště mravního, náboženského, občanského a politického, shledáváme, že *zakládá se na moudrosti a velikém byl požehnáním lidu všemu a odstranění jeho že musí se velice litovati.*“

Dr. C. W. Hufeland (Makrobiotik 1798, 2. vyd. str. 120): „Shledáváme vesměs již za starého věku, že *zdržeti se musí fyzické lásky* ti, od nichž očekává se něco mimořádného a výtečného. Čtnost zdrženlivosti jest nejhlavnějším základem mravní pevnosti a mužné povahy.“

Dr. A. J. Th. Kirchhoff (Auch einige Gedanken über die Wiederherstellung der protest. Kirche 1817): „Námítky synů tohoto světa o nepřirozenosti, hříšném potlačování vštěpeného samým Bohem pudu, o

povstání němých hříchů, svádění paní atd. známy jsou a přívrženci tohoto světa, jimž rozkoš pozemská vrchem jest všeho, souditi ani jinak nemohou. Než ať uvede se zejména jenom jediný *pravý apoštolský sluha Boží*, který byl mluvil proti bezženství.“

Jan Müller (Gesch. der schweiz. Eidgenossenschaft): „Úplná čistota co *vítězství* nad pudem nejmocnějším od jakživa viděla se býti věcí ctihodnou.“

Feszler (Ansichten von Religion und Kirchthum, 1807, díl 3. str. 402): „Jaká to přednost, jaká čest při kněžství, jestliže všickni, kdožby chtěli oženiti se, prvé kněžství se zřici musí.“

Dr. King (v C. L. Paulzowě „Emancipace katolíků,“ 1829): „*Celibátu biskupů* děkujeme skvěle nadace, jež jsou na ozdobu našim oběma vysokým školám. Však od času reformace mají tato velkolepá sídla věd málo dobrodinců mezi biskupy. Od počátku tohoto století nejsem s to, abych jmenoval byt jen jediného učenců a vědy mecenáše mezi našimi velebnostmi.“ — „Nebylo to malým neštěstím věci křesťanské, že když odloučila nás reformace od papežství, kněžím našim dostalo se dovolení k ženění. Od té doby duchovní naši zaměstnání jsou jen *svými ženami a dětmi*. . . Duchovní nižšího řádu, kteří z hubených svých příjmů děti opatřiti nemohli, zarazili brzy na všech koncích království *rodiny žebrácké.*“

Velmi živými barvami líčí sami protestanté spojené se stavem manželským při protestantském duchovenstvu těžkosti a neshody. Tak čte se ve spise jednom protestantském (Schatten u. Licht im Landpredigerstande, 1816, str. 22. 23.): „Mnohý čekatel kazatelství *nepřiměřeným manželstvím* úplně se přeměňuje, surovým a neušlechtilým se stává. Splakati musí člověk nad neblahým osudem, nad úpadkem mravním mnohého duchovního. Ztrácí mnohý v nejlepších letech věku svého všelikou svěžest a sílu k působením úřadu svého, stává se stromem, nad nímž zvolati jest: „*Utni jej, nač překází zemi.*“ Luk. 13. 7. — Velmi je také na pováženou, slyšíme-li, jaká nevornost a zlořád panuje mezi farárem a ženou jeho, anebo jsme-li svědky spustlostí, jimž oddávají se jeho děti. S žalostí doznávající věcí těchto nemůžeme ubrániti se myšlence: Přec bylo by *lépe*, kdyby i protestantským duchovním ženění bylo zakázáno.“

Wolfgang Menzel (Neuere Geschichte der Deutschen etc. 1826. sv. 4. str. 508): „V Německu . . . stali se duchovní s nej-

větší část závislími také od šlechty, která byla v držení práva patronátního. Musiliť nebožtí čekanci žebroniti o přízeň šlechty, v jejíž rukou bylo postavení jejich a odtud přišly, když náказа mravů ode dvorů i do šlechty všeobecně byla se zabrala, tak zvané *zástěrkové fary* v obyčej, t. j. spustili šlechtici chtějice zbaviti se staré kuběny, jen tomu faru udíleli, kdo kuběnu vzal v nádavek, a nemrav tento trval v protestantských zemích až do polovice 18. stol. a všeobecně rozšířen byl.“

Tentýž *Wolfgang Menzel* (*Geschichte der Deutschen* . . . II. vydání 1834, str. 242) píše: „Na místě bývalé hierarchie, která byla zachovala neodvislost, v protestantství nastoupila církev politická světské vládě každé země podřízená. Duchovní podrobeni jsou moci knížat, na nichž záleželo, měl-li kněz dosaditi se nebo sesaditi, i čemu měl učiti. Kněží stali se placenými, od vlády úplně závislími služebníky státními. . . .“

Karel Adolf Menzel (*Neuere Geschichte der Deutschen* . . . sv. 4. str. 426): „Na takový stupeň otrockého smýšlení a bázně lidské byli dospěli theologičtí vůdcové lidu před nedávnem ještě tak nadutí. Duchovní žebronili za přízeň dvora a strachem se třásli o ženu a děti.“

Podobně mluví *Herder* (*Sophon*. 1810), *Ritter* (*Jahrbücher* 1843, seš. 3. str. 25); smutný stav anglického nižšího duchovenstva, které nezřídka rozličných vedlejších, ne právě čestných výdělků na obživu rodiny hleděti si musí, líčí „*Neueste Länder- und Völkerkunde* 1809,“ sv. 7. str. 227., *Wendeborn* (3. díl str. 23.) a obzvláště *Niemeyer* (*Beobachtungen auf Reisen* str. 278.), který dovolává se mnohých spisovatelů a cestovatelů udává, že mezi špatnými ženštinami, jichžto na počátku tohoto století napočítáno v Londýně a v okolí na 50000, shledalo se nápadně mnoho dcer chudých duchovních anglických; proto také *Hogarth* líče pónenáhly úpadek mravný ženy ve svých „šesti listech“ za hlavní osobu obral sobě dceru duchovního ze třídy tak zvaných „curators.“ Spousta a úpadek kněžstva švédského velmi živě líčí *Willibald Alexis*. Vůbec doporučujeme těm, kdo tak rádi „zlých následků“ celibátu sobě všímají, pilné studium dějin veřejného působení a rodinného života ženatého duchovenstva jak protestantského, tak i ve východní církvi řecké, i nepochybujeme, že jim to velice poslouží na vytržení úsudku. Pramenů naleznou dosti i v literatuře protestantské, z které nebylo by těžko k výrokům a svědectvím výše po-

loženým přidati z doby nejnovější mnoho dokladů velmi zajímavých, kdyby dostávalo se času i místa.

Ještě jiná svědectví uvádí nepřítel celibátu, kterým však — bohužel — nikdy nerozumí. Mezi jinými věcmi čteme i následující blbost (jinak to nazvati nemůžeme): „15. února 1650 vydáno prý nařízení, aby farářové a kněží, již nenáleží některému řádu mnišskému, ženili se. Ano dovoleno prý i kněžím více žen vzíti s doložením, aby se muž o ně staral a hleděl mezi nimi svornosti.“ — *Risum teneatis!* Kde pak? od koho pak? — tážeme se udiveně — dostalo se těm katolickým kněžím dovolení státi se Turky? A přec stojí to černé na bílém. Ó devatenácté století! Také se setkáváme s výrokem, že odjakživa lakotnosti, vládychtivosti, prostopášnosti rozličné dopouštělo se jen kněžstvo neženaté, mezi ženatými že není ani jediného takového příkladu. Smělé to věru tvrzení! A kterak to má svědčiti proti celibátu, že sv. *Prokop* byv ženat v pozdním teprvé věku odloučil se od ženy a šel na poušť, je hádankou, poněvadž každý spíše pomyslí sobě, že sv. *Prokop* aspoň v pozdním věku před manželstvím celibátu přednost dáváje jest svědkem pro výtečnost jeho. Bylo-li i za pozdějších věků tu a tam ženatých kněží, což upírati nechceme, byli ženati — per abusum.

A tak již loučíme se s odpůrci celibátu zdánlivými a opravdovými, v jichžto uvádění nepřítel celibátu, jak viděli jsme, nepotkal se s valným výsledkem, a obracíme se na stranu druhou přátel a obhájců celibátu. Je jich tolik od nejstarších časů až na naše doby, mužů s největší část postavení vážného, života svatého i nevšední učenosti, že při nejlepší vůli nelze je vyjmenovati, byť jen s větší díl.

Obmezujíce se pouhými jmeny těch, kteří celibát budže výslovně chválou vynášejí anebo aspoň svědčíc o vždy více šířícím se užívání jeho s ním souhlas svů na jevo dávají, uvádíme vedle svatého *Pavla Hermasa*, sv. *Ignáce*, sv. *Methoda*, *Tertulliana*, sv. *Ambrože*, papeže *Eva I.*, sv. *Hilaria*, *Aldhelma*, opata *Malmesburyského*, arcibiskupa *Theodora*, *Petra Damiani*, biskupa *Altmanna Pasovského* (1074), biskupa *Jindřicha Churského*, opata *Bernarda z Tírraneau* (na synodě v Rouenu), papeže *Urbana I.*, *Paskala*, *Viléma ze Sabiny* (na synodě *Skenninge* ve Švédsku 1248), pap. *Innocence I.* (1212), *Petra Kapuánského* (1197), papeže *Pelagia*, sněmy *Orleanský* a *Lutiský* (tyto všechny svědky nepřítel ce-

libátu sám uvádí), *Origena*, zřízení apoštolská, sv. *Jeronyma*, sv. *Jana Chrysostoma*, sv. *Epifania*, sv. *Řehoře Nyssenského* i *Nazianského*, sv. *Augustina*, papeže *Siricia*, zákony *Justinianovy*, synodu *Trullanskou* (692), papeže *Klementa II.*, *Viktora II.*, sněm *Karthagenský*, sv. *Cyrilla*, *Sokrata*, biskupy francouzské v V. století, *Sozomena*, sv. *Athanasia*, sv. *Basilia*, synodu *Nicejskou* (325), císaře *Theodosia*, papeže *Benedikta VIII.*, *Řehoře VI.*, *Lva IX.*, *Štěpána IX.*, *Mikuláše II.*, *Alexandra II.* (sněm v Římě 1063), *Řehoře VII.*, *Urbana II.*, *Kalixa II.*, *Innocence II.* (2. sněm Lateranský), *Alexandra III.*, *Bonifáce VIII.*, sněmy *Ankyrský*, *Novocaesarejský*, *Elvirský*, *Tolentský*, *Hannona* biskupa Kolínského a od začátku XIV. století všechny sněmy církevní, papeže, biskupy a s největší část kněžstvo i věřící. Zvláště pozoruhoden je v XV. století učený *Gerson*, muž svobodomyšlný, který ve spise „*Dialogus sophiae et naturae super coelibatu ecclesiasticorum*“ proti *Sagnetovi* nemá za to, žeby odstraněním celibátu vyvarovalo se nemravnosti, nýbrž přesným a přiměřeným vychováním kleru.

Zřejmo již, že strana těch, kdož jsou přátelé a obrancové celibátu, daleko převyšuje stranu nepřátel a nepřítelů jeho, ať si již hlasy počítáme nebo vážíme. Tomu pak nic nevádí, jestliže kdo tyto muže, ponevadž stojí za celibát, snižuje, podezřívá i nadávkami obsypává; je to způsob boje za věc nějakou nejméně přiměřený, který zřídka kdy žádoucího dochází výsledku.

V nejnovější době psáno o celibátu tolik, že máme téměř celou o předmětu tom literaturu. Uvádíme zde: *Möhler*: „*Beleucht. d. Denkschr. für die Aufheb. des den kath. Geistl. vorgeschrieb. Coelibats m. Aktenst.*“ (Verm. Schr. Bd. I. S. 177—267.). — „*Der Coelibat m. S. Motto: δοκω καγω πνευμα θεου έχω*, I. Kor. 7, 40, in 2 Abth. Regensb. 841.“ — *Pabst*: „*Adam u. Christus*, Wien 1835.“ Seite 198—216. — *Klitsche*: „*Gesch. d. Coelibats*. Augsb. 830.“ S. 31—50. — „*O bezženství kněží*“ od J. *Krbce*. 1845. — *Thomassin*: „*Vetus et nova eccl. discipl.*“ P. I. L. II. c. 60—67. — *Chr. Lupus*: „*Diss. prooem. d. Latin. episc. et cleric. continentia*“ c. 2. — *Phillips*: „*Kirchenrecht*“ Bd. 1. C. 64. — *F. A. Zaccaria*: „*Storia polemica del celibato sacro*. Rom. 1774“ a „*Nuova Giustificazione del celibato sacro*. Fuligno 1785.“ — V Časop. pro kat. duchov. uveřejněno jest více pojednání o celibátě.

Ze spisů proti celibátu stačí jmenovati

za všechny jeden, totiž *Theiner*: „*Einführung der erzwungenen Ehelosigkeit bei der kath. Geistlichkeit*“, v kterém snešeno téměř všechno, co kdy proti celibátu namítáno bylo. Č.

Čtení o révě,

kdy a jak se má k světu; a co dál; a pak — o strejci: „*Ba arcí!*“ — a konečně o tom pravém nápoji

prostě a srozumitelně dle *Albana Stolze* vypravuje s mnohými přísadami *Václav Janura*.

Nemáte u vás před okny víno? nebo aspoň jinde kdes na zdi? Ó jak to rád vidím, když jdu po vsi, a usmívá se na mne mezi okny ta milá réva; anebo aspoň někde na okně nějaká květina! — Tu se mně zdá, jakoby tam byli lidé otlejšího srdce, anebo že je tam alespoň jedna duše, která těmi světskými starostmi docela zaprášena není. — Ale zvláště v letě, když uvidím před okny víno, révu, jak svým krásným lupením tak mile to staveníčko vpředu objímá, jakoby ho chtěla ukrýti a uchrániti před celým světem, a při tom tak libě potutelně se jim tam do oken dívá, jakoby vyzvíдалa, mají-li se tam všickni rádi, a jestli se nehádaají, nehašteří, milují-li Pána Boha, a jsou-li u nich jejich andělíčkové strážní v míru a radosti: ach, tu bývám všecek potěšen, a hned bych tu zůstal stát, a ještě chvílku se na tu krásnou, drahou, milou, významnou révu díval.

A věru, neznám žádné rostliny, která by s námi tak spřátelena byla, jako ta milá réva.

Vyjdeš-li, ku př. v máji, jestli že už krásně a teplo, ven, z rána, — z té malé a temné vaší světničky, a vstoupíš do té vaší zahrádečky před okny, kde se po zdi pne ta krásná réva; a když to milé, zlaté slunce do jejího mladinkého lupení svítí, a v rozmanitých barvách se v něm zhlíží: zajisté, tu je ti, jen si toho dobře povšimni, jakoby odtud na tebe pokukovala hromádka veselých, kudrnatých dětiček.

Však není také hned něco, co by za obraz lidského života tak trefně sloužiti mohlo, jako ta milá réva, ten vinný keř; jakož není také hned nápoje, jenž by tak náhle v krev lidskou se proměnil a člověka rozjařil, ducha jeho vyjasnil a obveselil, jako ta zázračná révová šťáva, víno! —

A nepraví-li dokonce sám Spasitel: „*Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti!*“

Tedy o té drahé révě musíme si něco pověditi, t. j. něčemu spasitelnému se naučiti, slyš!

1.

V zimě vyhlíží ten keř vinný velmi

uboze, — tak bídne, ba mnohem bídneji, než kterékoli jiné kroví.

I ta sprostá, hluchá vrba může si v zimě dělat co chce, nikdo ji nemistruje. A jestliže jí na podzim ty její husté pačesy neomleli, a otýpek z nich nenadělali, může ona v zimě mítí také všelijaké vyrazení. — Teď na př. navštíví ji svobodný pán Čimčara, vrabec, a bude se jí ptáti: „Vy, paní babičko, cože ve vůkolí nového? — kolik vran, krákorajcích na sněh, jste už kolem letět viděla?“ — A nebo bude se ona hádat s větrem, aby ji na pokoji nechal, a šel si k jiným; a při tom všemi desíti se mu klátivě bude bránit; — anebo se nechá na masopust, po starodávnu — napudrovat jinovatku a sněžičkem, a bude čekat, až ji vandrovní, který v celé vší sehnal půl třetího nového a dva krajíčky chleba, pochválí, že je v té parádě hezká!

Vidíš, tak i ta vrba se má v zimě ve se, aspoň lépe nežli ten ubohý, krásný a milý keř vinný. Nebo jemu, sotva že se na dušičky odzvonilo, shýbnou a stlačí ruce i nohy, a do země ho položí, a mrvy a hlíny na něj naházejí neb aspoň slámy naň nastelou, a řeknou mu: „Teď spi!“

A on to trpí a mlčí. — A zima přijde, a ta je dlouhá, jako zimnice; a ubohý keř leží tše, ba i pak, když na jaře už ta planá ptačí třesně květe a vrabec o ní jako prorok pokřikuje, že prý letos pro něho na ní bude něco zas; a když už na mezích chudobky a v zahradách sedmikrásy začínají jako staré panny odkvétati, — ani tu ještě se réva, ten vzácný vinný keř, k životu neprobuzuje, a zdá se, jakoby tou dlouhou zimou v ní i to štávnaté srdce její bylo zmrzlo. —

Ale nezmrzlo, ne, jen se ještě nerozhrálo!

A právě tak jest to s člověkem. Vždyť on jest na počátku života svého také tak přebídný, jako ten vinný keř. Ba věru, není bídnějšího tvora na světě, než nově-narozené dítě!

Jen pozoruj ku př. třeba to nimravé kůře: když se vylíhne, motá se sice, motá trošičku, a zdá se jako by těžkou hlavu mělo; inu ovšem, vždyť posud ani neoschlo; ale — dej ho jen na okamžik do hrnce nebo na ošátky na koudel, a přikrej ho zástěrou, a za malou chvílku uvidíš, že když ho vyndáš, — čtveračina už bude stát dosti pevně, a ať si má nožičky jako sirky, běhat bude; a už tápá, už hledá!

Ale vezmi z kolébky toho už púletého lidského broučka, tu vaši Lidunku, anebo,

jsi-li z města, toho vašeho Ludvíčka nebo Bohumíla, a dělej s nimi na stole komedie jaké chceš; však oni ti mnoho kumštů neprovedou; jsou to batérové, ani nevědí ještě, že mají nohy a k čemu je mají, a proto je zas pěkně zavin do peřinky a polož do kolébky, na záda; nebo tak se jim to posud líbí nejlíp; — jako té révě složené v zemi.

A nebo pozoruj ta vaše kotátka, která ta stará morovatá slotá, kdo pak ví, odkud, do chlebové pece odtáhla, jak se po světnici prohánějí, a si hrají a veselé kousky provádějí! — A zatím ten váš maličký Karlíček, s nimi stejně starý, — leží posud — jako hrouda v kolíbce, a jestli že nekřičí nebo nevríská, nejraději pořád spí, ač mu snad i nad spaní jest milejší, když ho ta jeho milá matinka na klíně drží a k prsoum tiskne!

To je rozdíl, vid? — ale prosím tě, jen dej pozor dále!

2.

Ta ospalá, ubohá réva, ten pozdní vinný keř, přece časem přijde k veliké vážnosti.

Za láhev, kamenku, pravého mělnického musíš dát 1 zl. 40 kr., a což teprv za láhev nějakého panského vína, řekli by ti, abys zaplatil 3, 5 zl. a ještě víc!

A to vaše maličké v kolébce, které se podobá révě, časem svým také k velikému může přijíti respektu.

Nebo slyš, nebojí-li se už vinař na jaře velkých mrazů, přijde a pomůže jí; té ubohé, ale vzácné révě, vyzdvihne ji, a ty její koníky přiváže vzhůru lejčím; nebo sám by se ten keř ani postavit nemohl, ani by sám státi nedovedl, — a kdyby jím vítr zaklátíl, a nebo dešť ho mrskal, brzy by zas pěkně na zemi ležel, jako sochor; — mokro, hlemejždáta a všelijaký jiný hmyz — pěkně by mu posloužily; všecku jeho dobrou sílu by mu zkazily, že by ti as tak víno vydal, jako ho vydá ten vrbový klest, cos ho nechal z jara u stodoly ležet v koutě.

A takž je to také s člověkem. Dokavadž je ještě jako dítě — a to počítej třeba až do dvacíti let — necháš-li ho jen tak, neupevníš-li, neuvážeš-li ho hned z počátku, či jestli ho, jak se říká, na kantárku držet nebudeš, pak jím také vítr, ba víchřice všelijakých náruživostí bude cloumati sem a tam, až ho konečně porazí, a pak z toho jeho srdce, z té jeho nesmrtelné duše, nevyrazí, nevyroste a neuzraje také nic kloudného, ale zůstane to všecko ležet na zemi, mezi hroudami, a jen tím

silničním prachem se to zanesé, a aby z toho tak zanedbaného člověka něco dobrého mohlo být, na to nelze ani pomyslet.

Jen si všimni některého výrůstka, který roste beze všeho cviku, jako to Boží dřevo v lese; co, pro Pána Boha! má z něho být? —

Právě mi o jednom takovém nepěstovaníci něco napadlo, ale ten se mohl ještě napravit, nebo chodil teprv do školy; a dej Bůh, aby se nesplnilo, co o něm povídalo to děvčátko.

To je tak: jednou přišel jsem do jedné naší školy, a když jsem pořádě s „Pochválen bud!“ byl přivítán, viděl jsem tam, v koutku za tabuli, stát chlapíka v haleně, vyhlížel jako Turek, — tak zdravý byl. — A já na něho: „Ty hochu! mně se zdá, že tu proto stojíš, poněvadž jsi neuměl nebo nechtěl dobře sedět.“

A v skutku, pan učitel mně to vysvětlil: „Prosím, tohle je *dub*! co já se mu toho namluvím, a pořád mu to říkám, co z něho bude, když dubem zůstane!“ — V tom v první lavici zdvihne jedno děvčátko ruku, jako by bylo tázáno, a pan učitel, vida to, trochu zhurta se ho ptá: „Co chceš?“ a ono vstane, a zřetelně odpoví: „Bude z něho *dříví*!“ — Pan učitel se trochu zarazil, podíval se na mne, a já, chtě nechtě, musel jsem se trochu pousmát, a pak jsem spustil takto: „Dítě, ty dobře díš, dub je dříví, a jako dříví by přišel k k spalení, to si ty neposlušný hochu pamatuj, — a teď jdi na místo!“

A právě tak je to s mnohým, který už dávno vyšel ze školy, ale teprv by do ní přijít měl, roste jako to sprosté dřevo, a přijde také jednou — k spalení, dej Bože, aby ne na věky — v pekle!

A proto, má-li to s tebou jinak dopadnout, pokud ještě čas je, pro všechno na světě, dej si říci, dej se přivázati — k dobrému, přijmi uzdu poslušnosti!

Snad ti Pán Bůh ještě ponechává rodiče, anebo jsi se dostal v pravý čas k pořádnému mistru, nebo jsi mezi bohabojnými lidmi, anebo jsi našel pravého, horlivého zpovědníka: hleď se, pro Boha! zachovati podle toho, co *oni*, zvláště co *tento* tobě radí, a k čemu tě mají!

A nebo, uspoř si ten groš, — vždyť pak umíš číst, a kup si knížku, jmenuje se Filothea, sepsal ji sv. František Sáleský; a nebo knížku O následování Krista Pána; a nebo nějakou jinou, — v tom ti tvůj pan farář poradí, — a pak v ní čti, a kdy jen chvílku mlti budeš, čti zas, a pamatuj si

to, a dobře, a jen se přičiň, aby ses podle toho zachoval.

A nebo, říkají-li ti Františku nebo Josefe, vyhlídni si někoho, kdo by ti mohl být nejen hodným, ale pořádným a příkladným přítelem, kamarádem; anebo, jestli že sukně nosíš, vyhlídni si tichou, nábožnou společnici, která by raději desetkrát v dešti a blátě šla do kostela, nežli jednou k muzice; — věř, to stojí za mnoho!

Právě mi o jedné takové společnici něco připadlo, a z toho poznáš, že šlechetná duše slechtí druhou, že krásné srdce kráší druhé; a to je to právě čisté přátelství! Poslyš!

Předloni dostali u Mencáků novou děvčku; pocházela z pastoušky, a už neměla žádného. Bylo jí as 20 let, do práce byla jako oheň, málo mluvila, a raději byla sama pro sebe; a dobrota jí z očí jen hleděla. O muziku hrubě pranic nestála, a bylo také i to z počátku lidem podivno, že chodívala často k sv. zpovědi. U Mencáků, jakožto ve velkém statku, měli ještě druhou děvčku a pasačku, a měli také dva chasníky, a ještě pohůnka. — Děti měli pět, nejstarší dcera se jmenovala Terinka; té bylo tehdy as osmnáct, a hezká byla, jako růžička, vždyť to říkávaly i slečny myslivcův a v pivováře, a veselá byla, jako dobrá hodina, skoro se zdálo, že by byla trochu jako do světa, nebo nad míru ráda tančila, a nade všechno ji těšily pořád nové šaty. Často si matka k vůli ní musela povzdechnout, a měla o ni starost velikou a říkala: „Holka, holka! neber si příklad z těch, co jsou jen do světa, to mně právě starost dělá, že jen s takovými nejraději se bavíš; jako zas předešlou neděli jsem tě celičkého půldne ani nezhlídl, kde jste zas těkaly?“

Terinka při tom vždycky jen mlčela.

Přišla neděle, a zase jí byla dlouhá chvíle, i přecházela sem a tam, ze světnice do komory, ze sadu do zahrádky před okny, a pořád přes plot vyhlížela, kde, kterou by spatřila, aby přišla k nim.

A tu jí také přišlo jít po záhrobní okolo chlěva; dveře byly otevřeny, a na celém dvoře nebylo živé duše, jen bylo slyšet tam za stodolou, za humny, veselý chuchot; tam byla chasa, a ženské hlasy tam bylo slyšet také. Nahledla do chlěva a vidí, že tam pěkně čisto jako ve světnici a na malé stoličce, hned u dveří, seděla ta nová jejich děvčka, říkali jí Madla; pěkně ustrojená, a zvláště pěkně učešaná, a ta že čte v nějaké knížce.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Oustí nad Orlicí, dne 19. srpna.

(Uvítání JEmín. p. kardinála; nová kaple na hřbitově; nový oltář a prvotiny kněžské v Sloupnici.)

Dne 5. srpna zavítal na své zpáteční cestě z hrabství Kladského do našeho města Jeho Emin. p. kardinál a arcibiskup Pražský. Důst. náš p. děkan Jan Cibulka, s naším p. měšťanostou Frant. Fialou a s pány městskými radními jeli až do Kyšperka vznešenému knížeti církevnímu vstříc a v 7 h. večer ohlašoval hláhol zvonů našeho děkanskeho chrámu Páně, že vzácný host již se blíží. Před chrámem shromáždila se svátečně oblečená školní mládež a veliký počet obyvatelstva, očekávající příchod nejduš. knížete církevního. Jeho Eminence sotva opustiv kočár, udílel požehnání přítomnému lidu, a ubíral se do slavně osvětleného chrámu Páně, který se mžikem naplnil, poklekl před hlavním oltářem, na hudebním kůru zaznělo slavné: Ecce sacerdos magnus, načež následovalo požehnání s nejsv. Svátostí. Večer učinil zdejší zpěvácký spolek Lumír s lampiony zastaveníčko, za které JEm. nejduš. p. kardinál vřele poděkoval. Nejduš. p. kardinál byl v našem městě slavně a srdečně uvítán, a divili jsme se, že po tak namahavé práci tak zdráv se zpět vrací. Dne 6. srpna ve tři hodiny ráno ubíral se vlakem ku Praze. Necht' Hospodin Jej dlouhá léta zachová ku blahu církve!

Večer před slavností Nanebevzetí Panny Marie požehnána byla kaple na našem hřbitově, kterou důst. p. děkan náš dle nákresu stavitelského mistra v Chrudími, p. Schmorranze, na svůj náklad postaviti dal. Při rozšíření našeho hřbitova odkryta byla část základních zdí našeho chrámu Páně za hlavním oltářem, a aby stavba chrámu tím netrpěla, postavena byla ke zdi chrámové za hlavním oltářem tato kaple, ve které se i mše sv. sloužiti budou. O slavnosti Nanebevzetí Panny Marie, kterémuž tajemství náš chrám Páně zasvěcen jest, bylo účastenství věřících velmi hojné, hojnější než minulé léta, což zajisté jest utěšený úkaz za doby naší. Chrám Páně byl při všech mšech přeplněn, a i na hřbitově, kde v nově požehnané kapli mše sv. též slouženy byly, nalézalo se veliké množství věřících. Lid náš, Bohu díky, hledá v těchto těžkých časech útočiště u Boha. Naše cecilianská jednota svou zdařilou hudbou nemálo přispěla k oslavení služeb Božích.

Jak utěšeně se zmáhá katolické vědomí

ve smíšené obci Sloupnické, viděli jsme o slavnosti sv. Filumeny. Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla byl v této obci u přítomnosti velikého počtu věřících i z vůkolních osad požehnán skvostný kamenný kříž, postavený od rolníků dvou, kteří před několika lety úplně vyhořeli. O významu, sláve a vítězství sv. kříže, na kterém se naše vykoupení stalo, mluvil při té příležitosti nadšeně důst. p. farář Sloupnický Jan Dreml, který si výtečně získal zásluhy o katolíky ve smíšené obci této. Jeho povzbuzením postaveny jsou kříže a sochy Matky Páně od zámožnějších obyvatelů obce, jeho přičiněním držány též sv. misie, a lid jeho snahou ve sv. víře katolické stal se velmi uvědomělm. Mnoho bych mohl chvalného čtenářům Blahověsta o jeho pastýřské činnosti pověditi, ale obávám se, že bych jeho velikou skromnost urazil; než komu čest, tomu čest.

Tamější chrám Páně měl nevkusný, již poněkud sešlý hlavní oltář a protož vel. p. kaplan Jan Jelínek učinil návrh katolíkům Sloupnickým, aby zbudován byl oltář nový a vkusný. Sám učinil k bohumilému dílu tomuto počátek darem 100 zl. r. č. ve státních papírech, jakož i závazkem, že po čas sbírek a stavění oltáře sloužiti bude za dobrodince měsíčně jednu mši sv. Uvědoměl katolíci, — kteří mimochodem řečeno, velikou sumu peněz Sv. Otci věnovali — milerádi snášeli své dary na zbudování hlavního oltáře, ač ohněm, suchem a pruskou válkou přemnoho utrpěli na jmění svém, a již letos z jara mohlo se přikročiti ku stavbě jeho. Rezbářskou a štafířskou práci provedl velmi uměle řezbář z Pecky p. Josef Pátek, a hlavní obraz sv. Mikuláše a nad ním malý obraz sv. Trojice zhotovil akademický malíř v Kyšperku, p. Jan Umlauf, kterého všem duchovním správcům pro malby kostelní co nejvřeleji doporučujeme. Obrazy tyto stojí jenom 210 zl. r. č.

Nejbohatěji ozdoben jest svatostánek, zcela zladený, mimo to svícny, sochy sv. apoštolů Petra a Pavla, sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje, rámy obou obrazů, andělé u svatostánku a okrasy nad sloupy, skříně pro sv. ostatky jsou pozlacené, tak že pohled na tento oltář jest skutečně uchvacující. Půda jest tmavě žlutá. Sv. Mikuláš představen jest co biskup v rouše biskupa východní církve, v mešním ornátě a v pallium, nad ním vznáší se Duch sv. a mnoho andělů, z nichž jeden biskupskou mitru mu podává, mezi anděly nalezá se Matka Páně s božským dětátkem. Po

straně sv. biskupa viděti jest tři chlapce, které sv. muž tento z mrtvých vzkřísil. Na svatostánku skví se velmi uměle řezaný též zcela pozlacený sv. kříž, představující spojení oběti krvavé na kříži s nekrvavou obětí nového zákona. Kříž sestává z hroznů vinných a pšeničných klasů a na něm pní Spasitel světa. Pod spůsobami chleba a vína obnovuje se krvavá oběť na kříži nekrvavě, což na kříži tomto velmi důmyslně jest naznačeno. Náklad na bohumilé dílo toto, které vždy svědčiti bude o uvědomělosti a obětovnosti Sloupnických katolíků, páci se na 1200 zl. r. č.

O pouti sv. Filumeny, která se letošního roku 16. srpna odbyvala, konal u tohoto oltáře, jenž den před tím od veledůst. pana vikáře a děkana Litomyšlského slavně požehnán jest, svou první mešní oběť novosvěcený kněz ze Sloupnice, vel. p. Frant. Severa, s velikou slávou. Cizího lidu sešlo se k pouti sv. Filumeny a k prvotinám novosvěceného kněze náramné množství. V domě pana primicianta mluvil srdečně důst. pan farář Sloupnický o vznešenosti stavu kněžského, o jeho ustanovení od Ježíše Krista, o jeho těžkém působení za našich dnů a vyzýval pana novosvěcence ku konci řeči své; aby se modlil při první mši sv. mimo za svého v Pánu zesnulého otce a za všechny své příbuzné, i za tu milost, aby v obci Sloupnické přestala neblahá roztržka ve víře, aby všickni obyvatelé obce této v jedné víře hlásili se k Ježíši Kristu. Z domu otcovského hnul se nyní průvod při hlaholu zvonů a střelbě k chrámu Páně. Na všech stranách, kudy se průvod ubíral, bylo lidí na tisíce, z blízka i z daleka, slovanský kroj panující na Litomyšlsku byl v davech těchto velmi krásně zastoupen, tak že radost bylo pohlížeti na věřící lid tento. Kázání na hřbitově měl důst. pan profesor dogmatiky na ústavu bohosloveckém v Hradci Králové, Ant. Frodl, mluvil výtečně, důmyslně a při tom populárně o nejsvětějším úkonu katolického kněze — o oběti mešní. Přirozeným citem, tak asi mluvil pan kazatel, byl jest veden člověk k tomu, aby obětoval Hospodinu. Oběť jsou tak staré, jako pokolení lidské. Hospodin sám předepsal oběť v starém zákoně vyvolenému lidu svému, oběť tyto ale byly toliko stínem oběti oné, kterou za nás přinesl Kristus na kříži. Oběť krvavou Syna Božího vykoupeno jest člověčenstvo, oběť touto krvavou vzaly za své oběť starého zákona, než nejdokonalejší náboženství — náboženství křesťanské — nemělo býti bez oběti a proto ustanovil

Kristus — nejvyšší to kněz podle řádu Melchisedechova, — oběť novozákonní, ve které se přináší oběť Bohu záležející v chlebě a víně, kteréžto částky mocí Kristovou proměňují se v tělo a krev Páně. Nekrvavou touto obětí předpověděnou od proroka Malachiáše a předobrazanou obětí nejvyššího kněze Melchisedecha, přivlastňují si věřící zásluhu oběti krvavé na kříži Synem Božím dokonané, oběť tato jest středem náboženství křesťanského, která nebe, země a očištěc spojuje; v oběti této spojuje se Bůh s námi a my s Bohem co nejúžeji, a v tomto spojení s Bohem záleží právě pravé náboženství; oběť tato jest i obětí naší, neb Kristus položil ji do rukou našich, a proto máme i my se v ní Bohu obětovati; bez oběti této není ani žádná služba Boží možná, neboť ona jest srdcem, středem náboženství křesťanského, v ní jeví se vznešenost a svatost náboženství našeho. Vyvracel velmi trefně i námitky proti této oběti novozákonní od našich odtržených bratří činěné. Po výborné řeči této doprovázeli jsme my přítomní kněží jakož i věřící lid p. novosvěcence k oltáři Páně, aby ponejprv přinášel Bohu tuto nejsvětější oběť novozákonní. Při této slavnosti poznali jsme, že posud lid náš úctu chová ke stavu kněžskému, který — bohužel — i v našem národě má mnoho nepřátel. Nepřátelé sv. víry naší všemožně se vynasnažují, aby oloupili náš lid o víru. Není tomu dávno, co do našich čistě katolických osad přinešeny byly plné pytle pěkně vázaných protestantských biblí, které se za velmi levný peníz lidu prodávaly aneb i zdarma rozdávaly. Celé balíky oně zloprověstné řeči, kterou měl držeti ale nedržel generál Jesuitů v Římě k Jesuitům a Redemptoristům, byly sem přivezeny a mezi lid rozdávány. Tak hanebně a drze si počínají nepřátelé naši, a proto bude nyní na nás kněžích to záležeti, abychom věřící lid na toto nepoctivé počínání nepřátel našich upozorňovali, a lid těchto podplacených zrádců věci nejsvětější chránili. Budeť na čase, aby naše Dědictví Svatojanské v Čechách a Cyrillo-Methodájské na Moravě časové brožúrky vydávaly, aby lid náš českoslovanský, jemužto naše víra posud svatá jest, o ni oloupen nebyl. F. K.

Od Kyšperka, dne 22. srpna 1868.

(Prvotiny kněžské v Mladkově.)

Při vši opatrnosti synů tohoto světa, aby i písemně, zjevně i skrytě, v čas i v nečas, víru ze srdcí věrných katolíků vyrvali, a katolické kněžstvo ztupili, zhaněli a v ošklivost přivedli,

udávají se přece úkazy, kteréž svědčí, že nepřátelé tito kříže Kristova nevíteží, ano že lidé dokonale poznávají ty věci, které k pokoji jim jsou, jakož i cenu od Krista zřízeného kněžstva. Svědectví o tom vydává kněžská primice, kterouž dne 9. srpna t. r. v neděli X. po sv. Duchu v Mladkově, v chrámu Páně sv. Jana Křtitele slavil novosvěcený kněz p. Josef Häusler z Lichkova (Lichtenau). Tento p. primiciant ztratil otce, učitele na tamní filialní škole, v 5. roce věku svého a ovdovělá matka při osířelých 6 dítkách a při své skrovnické roční pensi nemohla pro studie svého syna ničeho činiti. Z toho jde, že přetěžko vystudoval p. primiciant, že byl jeden z těch studentů, jenž ne na pomoc rodičů, nýbrž na pomoc Boží odkázáni jsou, a že nemalého přičinění ho to stálo, aby viděl den svůj primiční. I viděl, a radoval se. A s ním radovala se celá obec. — Jak medle se rozešla pověst, že by pro vezdejší nedostatek nemínil slavit primici svou, ihned mnoho příznivců a přátel se sešlo v radu, kterak by primici tuto učinili památnou slavností pro celé okolí a slavným dnem svátečním — a ihned snesli ochotně všechno, čehož potřebí bylo k důstojnému konání této památky, nešetříce žádných výloh, nýbrž pamatující, že dle starého zbožného podání k vůli primici a požehnání primičnímu mají roztrhati se i železné střevíce — měli na zřeteli, že se sluší, aby si takové slavnosti všimli zvláště domácí, aniž dopustili, aby na prázdno ušla jim slavnost ta.

V řečenou neděli X. po sv. Duchu, před nížto již ten večer vitím věnců významán byl, celé okolí Lichkovské a tolikéž i Mladkovské vzalo na se tvárnost slavnostní, a z blízka i z daleka hrnuli se zástupové ku příbytku p. primicianta, aby brali oučastenství na radosti jak jeho, tak i ovdovělé stařícké matky, bratra a sester. Po ranních službách Božích v Mladkově uspořádal p. farář Karel Langer slavnostní průvod na půl hodiny vzdálí do rodinného místa p. primicianta, kterýž vedl Králický vikář a Kyšperecký děkan vel. d. p. Ant. Buchtel při asistenci 14 duchovních, při vlání kostelních praporů, zvuku zvonů a hřmění hmoždířů, kteréž až do pozdního večera rozléhati se neustalo, pak při 12 párech slušně oděných družiček, a náramného zástupu lidu, kterýž byl v Lichkově na nepřehledné množství vzrostl.

Tklivá a významná byla ta promluva, jakou p. vikář oslovil p. primicianta v příbytku jeho. Byla to slova vzatá z popisu

první německé pouti do Jerusáléma, Jana Aloisa Kaltnera, faráře v Svatojanském špitále v Solnohradě, 1855. str. 83.: „Byloté o 6 hodinách ráno ve středu v pasijovém týhodnu, kdy se mi po vykonané generální sv. zpovědi toho nevyslovitelného štěstí dostalo, že jsem na hrobě svého Vykupitele nejsvětější obět konati směl. Na celém těle se třesa, přistoupil jsem. Já myslil, že se mší sv. ani hotov nebudu, a když jsem se do sakristie vrátil, bylo mi tak, jako bych právě byl svou primici slavil. — Není-liž pravda, mé drahé sestry, to byl den radostných slzí pro mne i pro Vás.“ Na to řekl dále p. vikář: „Tak i tento dnešní den jest dnem radostiplných slzí pro Vás, dvojčetihodný p. primiciante; pro Vaši staříckou matku, sestry a příbuzné, pro celý Lichkov, pro nás všechny, a to tím víc, čím srdečnější dobří přátelé a příznivci a známí slovem i skutkem k oslavení dnešního dne přispěti se přičinili, zač těmto nábožným dobrodincům vroucí díky vzdávám. Tento případ tak srdečné štědrosti mne vede k tomu přání, aby, bratře! veškerá Vaše zbožná snažení, všechny horlivé řeči, Vaše šlechetné činy ve světě povždy s tou přívětivostí a slzností se potkávaly. Pakliby ale někdy slunce Vašich radostí se zakaliti mělo, pak upomínka na dnešní den všechno trpké Vám osladiž.“

Poděkovav p. primiciant p. vikáři, jal se děkovati matce za vychování a žádal pro utvrzení požehnání Božího pro svůj stav kněžský na základě Eccl. 3, 11. matku o požehnání, při jakémž výjevu žádné oko bez zarosení nezůstalo.

Na to hnul a bral se průvod všeho druhu a stavu lidstva do Mladkova v témž slavnostním pořádku, při zpívání primiční písně, kamž po 10. hod. šťastně přibyl. Tu vykonávaly se posvátné církevní obřady dle předpisu v Kralohradeckém biskupství stávajícího, po nichž vystoupil Rokytnický farář a rodák Lichtenavský, p. Ant. Karger, jenž r. 1852 též tak zde svou primici slavil, na kazatelnu, aby vytouženým věřícím chléb Boží lámal a podával. Učinil to na základě slov žalmisty Páně 135, 1.: „Oslavujte Hospodina, nebo dobrý jest, nebo na věky trvá milosrdenství Jeho.“ Poukázav na tu nemírnou lásku, jakou Bůh miloval svět, že svého jednorozeného Syna dal, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný, Jan. 3, 16., a kterak Slovo tělem učiněno, nejen po 33 let přebývalo mezi námi, nýbrž až do skonání světa s námi chce přebývati v nejsvětější Svátosti oltářní, přešel na založení sv. církve, v které složil

Božský Spasitel výkonávání posvátných milostí a tajemství, až přišel na zřízení kněží církevních, jimž dal moc Ježíš Kristus nad pravým svým tělem, jakož i nad duchovním, t. j. nad věřícími. A po 18 letech, pravil, posud trvá toto církevní kněžství, při všem brojení a rotění se proti němu, při všech nástrahách a převratech, při vši rozpustilosti a bezbožnosti světa. A tak dal i v tomto roce Všemohoucí Pán dle svého neskončeného milosrdenství katolické své církvi opět 31 kněží, aby nám nový důkaz své lásky na jevo dal. A zdejší katolický ovčinec jest tak šťastný, o jednom z týchž novosvětců svědkem býti, kterak se poprvé k oltáři Páně ubíráti bude; já pak za to oprávněn jsem zvoliti slovy žalmisty Páně, jak svrchu. Poukázav výmluvný p. kazatel na dnešní v Bohu krásný den, pravil, že sluší 1. se radovati v Pánu, a 2. děkovati za nový důkaz nevystižitelné lásky Boží k nám lidem. Radovati se pro vznesenou moc, kterou Bůh dal v církvi své kněžím, a děkovati za nescíslná a veliká dobrodiní, jaká Bůh skrze kněží lidem prokazuje. — Tu zvlášť se vyjádřil kazatel, že, nebudou-li lidé horliví posluchači a činitelé slova Božího, vrátí se zpět k pohanství, a ty ohavnosti páchatí budou, kteréž pohanství s sebou nese, a že pravda pouze osvobodí nás. Jan. 8, 32. A té věčné pravdy hlasatelové jsou kněží, služebníci Kristovi, jenž i zároveň jsou lékařové duší lidských, pro které svět léků nemá.

Při velké mši sv., při níž slavnou hudbou se vyznamenal domácí p. učitel Frant. Kutzer, co ředitel kůru, a jejížto jednotlivé částky ranami z hmoždírů se ohlašovaly, přistoupila starička odovdělá matka se svými dcerami a příbuznými ke stolu Páně, aby z rukou svého kněžského syna přijala Tělo Páně. Udělováním primičního požehnání vel. duchovenstvu, matce, sestrám, příbuzným, dobrodincům, ukončila se slavnost ta, která po celý život, kdo ji viděl, utkví v paměti a srdci jednoho každého, a posilní se každý v té víře, že, nechť soptí nepřátelé jména Kristova na kněžstvo, jádro lidu nedá se tím másti, ale že přijde okamžení jako dnes, že rád osvědčí veřejně víru svou, a že k zahanbení svému budou musiti vyznati nepřátelé kněžstva i farizei u sv. Jana 12, 19.: „Vidíte, že nic neprospíváme. Ai všecken svět postoupil po něm;“ neboť víra jest velmi mocný živel, kterýž udržuje člověka u Boha.

Na to následovala hostina pro 35 hostů, z nichž kněží nákladem p. faráře Mladkov-

ského, ostatní pak hosté štědrotou příznivců kněžských, jenž o celou tuto slavnost se postarali, slušně častování byli, při níž se obvyklé přípitky pronášely. V. p. primiciant, jakož i ostatní kněžstvo v čele s p. vikářem za tuto štědrou lásku a nevšední příznivost díky vzdávajíce, žádají, aby Bůh všem těm dobrodincům odplatiti ráčil.

Rozumí se samo sebou, že p. primiciant při odpoledních službách Božích pilně až do večera požehnání uděloval. *J. Št. K.*

Z Pisečné, dne 21. srpna 1868.

(Dívka z ústavu pro hluchoněmé.)

Ten Pražský ústav pro hluchoněmé činí pravé divy se svými chovanci. Je tam dívka z mého příbuzenstva a ta v neděli po Nanebevzetí Panny Marie přišla mne navštívit, jest jí 13 let, a byla v Praze pouze 10 měsíců, ta nás všechny svým uměním a svými ušlechtilými mravy takřka okouzila. Jindy bývala pravý divoch, — jako z lesa, vejskala, křičela, všechno drala každému z rukou, — a nyní z divousa se stala přívětivá, tichá ovčička. Ku podivu to jest, náramnou práci si ti pp. učitelové musí bráti s těmi nešťastnými dítkami, ani nejsem s to pochopit, jak to možná, tak ty dítky přetvořit. To jest veliká zásluha u Pána Boha.

Také ale ta nevinná Žofinka by dala živobyti pro své učitele a neustále o nich mluví, a pokaždé, když řekne učitel, projevuje vážnost a jakousi hlubokou příchýlnost, a když se jí zmíní o Praze, pokaždé radostí se zasměje, tam se jí velmi líbí. Když něco neví, anebo neumí odpovědět, řekne: Nevem (nevím) — Praha — učitel — a ukáže na čelo, že to učitel ví, anebo snad, až přijde do Prahy, že jí to učitel poví nebo naučí. A ta srdečná nábožnost u ní. Obrazy mi všechny, jak doma, tak v kostele, vyjmenovala, koho představují, a když řekne „Ježíš,“ tu se pokaždé pokloní a oči sklopí. Že byla i u sv. přijímání, o tom s nelícenou zbožností vypravovala — a o p. Kotátkovi. V kostele chtěla sestra má jí vedle sebe něco sdělit, hned ji pokárala, že nesmí — a sepjala před ní ručičky, a obrátila oči na oltář. V kostele ani sebou nehne, a při modlitbě jak před jídlem tak po jídle ruce sepne a vidět obličej, kterak k nábožnosti se změní. Večer se také dlouho a pobožně modlí. Ráno přišla do pokoje, políbila mi ruku, a řekla: „Dobré jitro,“ večer „Dobrou noc.“ Po každém jídle poděkovala políbením ruky, a včera, když jsme se rozcházeli, udělala mi křížky na čele, na ústech atd.

Byli zde dva duchovní, co se poněkud v tom učení znají, s těmi byla výborná zábava, a ona ve svém živlu také vyznala se v nevinném žertu — ku př. ukázali jí — osla, a ona hned řekla „osel“, a dala se při tom do smíchu. Tolikéž s ní počítali, a v tom až do dvacítky se znala. Jeden z nich počítal jinak než v Praze snad způsob mají, tomu se smála, že prý to neumí a hned řekla: Praha — učitel — že jinak učí. A jak umí pěkně psát. Dal jsem jí návěšti, aby mi napsala, kolik jich tam v ústavu jest, a tu mi napsala své spolužáky tak čistě, že se mnohé dítě se zdravými smysly ani za 3 leta ve škole někdy nenaučí tak psát, jako ona za 10 měsíců. Jak jsem p. Kotátko (ředitel) napsal, — hned se dala do výjevu radosti a připsala Kmoch, Honejsek. Měl jsem v kapse právě Blahověst, a ona znala čist bez chyby před hostmi. Také šila u mne. Ku podivu — čemu všemu ta holka vyučena jest a to za tak krátký čas.

J. Št. K.

Od Šumavy z okresu Nýrského, dne 23. srpna.
(Školní porada.)

Ve čtvrtek na den sv. Bernarda byla školní porada v Dešenicích. Slavná mše svatá konána od místního faráře p. Josefa Hausmanna, vikar. tajemníka. Učitelstvo zdařile provedlo hudbu. Poradu zahájil týž duchovní správce. Nemocí sklíčen nemohl p. střídník Pavlovič podílu bráti. Vyslovil písemně lítost svou a mezi jiným píše velezasloužilý kmet následovně: „Poradníkům vyřídte můj srdečný pozdrav; díky vřelé za všecku mi prokázanou důvěru, a přání k dosažení žádoucího blaha pod budoucím světským dozorem! — Ať sloužíce státu nezavrhují stísněnou církev! Bůh budiž s námi se všemi!“

Na dojemný dopis tento povstali všickni poradníci, a jednohlasně vysloveno, že se zvláštní adresa vypracuje, a výborem učitelů a podučitelů podá, v kteréž se díky vysloví za veškerou péči a lásku otcovskou, kterou byl povždy tento kmet slovutný učitelstvu projevoval. Na to ohlášený práce písemní, které v běhu tohoto školního roku zaslány jsou. Pan předseda o veškerých svůj úsudek podal a na některé stránky upozornil, které ještě lépe provedeny a doplněny býti měly. Sám p. předseda podal práci: „Jak se má dítě věsti, aby od nejútlejšího mládí v myšlení se cvičilo.“ — Pan podučitel Dešenický Braun přečetl práci: „o tělocviku ve školách národních.“ Dále přečetl svou práci p. učitel Klíma z Červe-

ného Dřeva: „Jak se má srdce dětské přestavovati?“ Tak se stalo, že práce p. předsedy se doplnila vypracováním tohoto pana učitele, a úplné vyličení veškerého vychování docíleno. Práci p. předsedy a úryvky p. učitele Dešenického Plechingra ze spisu p. biskupa Dupanloup: „O vychování“ vyžádali sobě pp. poradníci, aby kolovaly po vikariátě, by každý pohodlně mohl je proskoumat.

Pak bylo oustně rokováno. Mezi jiným také předloženy Vídenské „Freie pädagogische Blätter“ — jejichž tendence napřed vytknuta, a před nimi varováno. Článek v letošním jejich ročníku (č. 11.) z Čech zasláný byl též nahlas přečten, v kterémž se ciframi dokazuje, že učitel na venku s 210 zl. r. m. nijakž vyjítí nemůže, třebaš ostal svobodným a třebaš i sebe více se uskrovnil. V oučtech podrobných ovšem mnohý předmět vzbudil smích.

Mezi oustními návrhy jeden do protokollu vložen, a zní co nejponíženější prosba: „Důstojná konsistoř nechť skrze vysoké c. k. místodržitelství o to se zasadí, aby v nynějších přechodních dobách (než se totiž poměry školní ustálí a novými zákony utvrdí) školní plat skrze výbory okresní se vybíral, a takto v celku dle lhůt předepsaných učitelům se odváděl.“ — Neboť známo jest, že i při nynějších zákonech o školním platu učitelům plat se špatně vyplácí, a každý z přítomných na velké nedoplatky sobě stěžoval. — Tímto neblahým předmětem a nářkem na letošní velmi špatnou návštěvu školy ukončena porada. Společný oběd v hostinci shromáždil poradníky v odpoledních hodinách. Ale nebylo radostného pocitu mezi pp. učiteli. Trampoty časové příliš tlačí každý stav v nynější době, že děsně pohlíží každý, čeho všeho v letošním roce ještě se dočkáme. — Letošní sucho i zde všady velkou bídou hrozí. Zeli jako vloni zničeno housenkami, a jak jediná naše naděje, zemčata se vydaří, posud udati nelze. — Ano, Bůh budiž s námi se všemi!

H. H.

Od Uh. Ostroha na Moravě, dne 23. srpna.

(Slavnost Velehradská dne 15. srpna.)

Dne 15. srpna konala se na Velehradě tisíciletá památka, že Morava ve svatých našich apoštolech slovanských před tisícem roků nabyla samostatného, svého vlastního a neodvislého biskupství. Památku tuto oslavil na Velehradě sám nejdůstojnější arcibiskup Olomúcký, Bedřich, co nástupce právě našeho biskupa sv. Methoděje a při

té příležitosti posvětil hlavní oltář chrámu Velehradského, jež roku 1863 vlastním nákladem z Říma objednal a chrám Velehradskému obětoval. Slavnost ta začala hned svatvečerem dne 14. srpna. Poněvadž bylo ustanoveno, že o sedmé hodině na večer přibude náš nejdůstojnější velekněz na Velehrad, vypravili se vzdálenější poutníci časně, aby do té doby mohli doraziti na Velehrad a uvítati tam nejdůst. nástupce sv. Methoděje. Z této strany za Moravou od nás všemi silnicemi a všemi stezkami z trojího děkanství (vikariatu) po poledni pospíchali zástupové se svým kněžstvem k Velehradu. Po třetí hodině byli jsme v Hradišti. Tu veškerá procesí k naší straně mohla jíti jen jednou silnicí k Velehradu, jež není příliš prostranná, a tím utvořil se tady průvod, jehož náš odnárodnělý Hradišť protikonkordatský jaktě živ ještě neviděl. Těsně za sebou kráčeli zástupové z rozličných farností, každé procesí zpívalo svou píseň, ne jedno i hudbou sprovázelo nápěv, každých asi dvacet kroků mezi zástupem nesl se kříž a okolo něho církevním nařízením předejsaná světla, za ním vlály korouhve a v každém tomto oddělení krácelo několik kněží aneb aspoň jeden kněz vyprovázal zástup svých farníků, zvony neustále hučely vítající ladným hlasem svým poutníky Velehradské; nám v prostřed průvodu jdoucím vyzváněly ještě zvony Kunovské a průvodu přednímu už zvonilo se v Hradišti všemi zvony na věži chrámu farního i chrámu františkánského. V Hradišti bylo lze poznat, kdo pravými jsou katolíky a kdo jsou našimi a naší svaté církve odpůrci. Všickni tam pohlíželi na průvod buď z oken, neb ze dveří, anebo si vyšli na náměstí, aby viděli průvod okolo jdoucí; ti, jež v srdci poctivý mají cit katolický, obnažili hlavy při pobožnosti křesťanské, mnohý ale bradáč z té druhé stránky stál jako na potupu s čepicí na hlavě a i kouřil, když průvod kolem něho se pohyboval, což poctivý náš lid dopálilo, a kdyby to bylo při jiné příležitosti, mnohý ten opovážlivec byl by si čehos utržil. Za Hradištěm celá cesta k Velehradu až do večera byla jen jeden průvod, jež zvolna k Velehradu mohl postupovati. Když pak asi o půl šesté se svým průvodem došli jsme na Velehrad, měli jsme ještě dosti kdy, abychom pozorovat mohli přípravu k slavnosti uchystanou a průvody v rozličném kroji na Velehrad se hrnoucí. Před Cyrilkou nedaleko cesty k Modré, stála na Hradišťské silnici velkolepá slavnostná brána, již důst. p. far. Velehr. ve starořím-

ském slohu dal tam postaviti. Brána tato svou lepotou a starožitnou svojí formou každého poutníka Velehradského libě v myslí se dotýkala a byla mu přípravou k velebné slavnosti na Velehradě odbývané; ozdobena byla tato brána znakem arcibiskupským a samými prapory slovanskými a na prostředním oblouku z té strany od Hradiště poutníků přicházejících vital nápis: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ a z té strany od Velehradu odcházejícím poutníkům na bráně upravený nápis zase dával: „S Bohem.“ U čtverhranu před chrámem Velehradským umístěny byly zase dvě zelené pyramidy. S věže jak obyčejně vlály prapory slovanské. Co pozorovali jsme na zástupech přicházejících průvodů, zasluhuje aspoň ta vroucná nábožnost zde zmínky, s jakouž přícházeli náš lid na Velehrad zpívaje písně Velehradské; nejen že mnohých vážených pánů užířeli jsme v průvodě zpívati, ba mnozí i sami ostatním poutníkům předříkávali, ale zvláštní dojem na mne jakož i na všecky, kdož to spatřili, učinila podívaná, když v kteréms procesí kráčely v řadách samé paníčky a panny či slečny, jedna jim předříkávala a všecky ostatní pak samy pěly za ní píseň Velehradskou.

Zatím co čekali jsme na příchod svého nejdůst. arcibiskupa, zajeli mu naproti až do Huštěnovic důst. p. Josef Ptáček, nynější děkan a farář Kunovský s vel. panem farářem Hradišťským a spolu s ním Slováci z okolí Hradišťského na koních. Nejdůstojnější p. arcibiskup vyjel o třech hodinách z Kroměříže a po celé cestě až na Velehrad vítal lid svého velekněze. Banderia jela z Kroměříže až na Velehrad; napřed čestnou tuto stráž převzali Hanáci a potom vystřídali jich zase Slováci. O sedmé hodině zvěstovaly nám na Velehradě rány z hmoždírů, že metropolita moravský přibyl už do Huštěnic. Celý průvod po silnici Velehradské rozestoupí se na dvě strany a prostředkem udělal ulici, aby poctil svého prvního hodnostáře církevního. Kněžstvo sestoupilo se v řady u Velehradu a čekalo, až průvod začne. Asi za čtvrt hodiny objevili se čtyři první jezdcové a hned za nimi povozy a ostatní banderium; byli v něm zastoupeni Huštěnovští, Staroměstští, Kunovští, Buchlovští a t. d., všech okolo sta velmi krásně po slovácku upravených jezdců, jimž se všech stran udělovala se chvála slovy: „Slováci výborně se drželi.“

Nejd. p. arcibiskup v krajní chaloupce Velehradské oprášíl si trochu prach z cesty a hned průvod pak uvedl do svatyně Vele-

hradské, bohoslovci nesli nad ním baldachyn a před ním kráčelo duchovenstvo zpívající píseň Velehradskou; všech bylo kromě těch, jenž někde ještě opozdili se s procesím, asi sto hlav; mnozí byli vznešení hodnostáři církve z Moravy, ze Slezska i z Čech. V chrámě pak odbyvaly se církevní hodinky a pak udělil nejd. metropolita biskupské požehnání. Národní jezdce v čas průvodu do řad postavili se bokem Velehradského chrámu vzdávající počtu. Po službách Božích duchovenstvo vyprovodilo nejdůst. svého arcibiskupa do fary a tam se mu představovalo, pak každý se ubíral na své místo. Když ubíral jsem se na nocleh do Starého Města, celou cestou pořád ještě potkával jsem průvody k Velehradu jdoucí, a to prý dalo se celou noc; jedu ráno o čtyřech hodinách nazpět, už zase průvod jeden za druhým musel jsem předjížděti. Ve svatyni Velehradské, hned jak šeriti se počalo, začaly sloužit se mše svaté. O šesti hodinách sloužil ranní mši sv. pontifikálnou veledůst. Olomúcký prelát pap. baron Königsbrunn, jenž s J. M. panem arcibiskupem přijel na Velehrad. O sedmi hodinách bylo kázání, které ve chrámu měl veledůst. kanovník Kroměřížský, Karel Omasta, venku pak na dvou stranách kázali vel. pp. Laetus Šindler, katecheta z hlavní školy Hradištské a kněz z tamnějšího kláštera františkánského, a pak Ostrožský kooperator, vel. p. Jan Petr. Rovněž i venku oltář byl zřízen, na němž pro velké množství lidu celého půl dne sloužily se tiché a pak jedna zpívaná mše svatá. O hodině osmé přišel nejdůst. p. arcibiskup v průvodu do kostela a začal konati obřady při konsekrování hlavního oltáře. Při těchto ceremoniích církevní zpěvy a žalmy výborně zpívali vel. p. Antonín Dolák, administrator Bilovský a vel. pan Ignac Sauer, kooper. Napajedlský. Jak mnoho lidu na Velehrad se dostavilo, nejlépe bylo pozorovati, když nejd. pan arcibiskup konal církevní obřady aneb v průvodu když se ubíral; nejen že celý kostel byl jakby napěchovaný, i na trůn přitlačil se lid ke svému nejd. arcipastýři a seděli u nohou jeho jako kuřátka okolo vodící jich slepice, a když uprostřed konsekračních obřadů kněžstvo ubíralo se do Cyrilly pro svaté ostatky, jenž uložiti se měly do posvěceného oltáře, byla jen těsná mezi lidem ulička, že sotva se prošlo a po obou stranách stálo lidí jako pevná stěna skalní od hlavního oltáře až do Cyrilly a pořád ještě přibývalo nových průvodů; počítáme zajisté velmi mírně, řkouce,

že o letošní slavnosti dostavilo se na Velehrad 30—40.000 lidstva. Na Moravě snad není ani koutečka, odkudby nebyli přišli poutníci buď se svým kněžstvem, anebo sami; každý kraj a okres měl tam svých zástupců, a mimo to připutovali na Velehrad i ze sesterských zemí věrní ctitelé našeho slovanského Betléma. Asi o půl jedenácté ukončila se konsekrace hlavního oltáře a hned potom nejd. metropolita sám sloužil na něm pontifikálnou mši svatou, při kteréžto zpíval s příšlými bohoslovci Hradištský spolek zpěvácký a sice docela důstojně beze všech hřmotných intrád. Po odpodních službách Božích odebral se p. arcibiskup z Velehradu nazpět do Kroměříže, zprovázen jsa opět krásně upravenými jezdci národními. — Velkolepá tato letošní slavnost předně a hlavně týkala se Moravy, budoucím ale rokem 1869 nastane nám slavnost povšechná, jenž týká se celého vůbec křesťanstva slovanského; jesti ten rok nám památný úmrtím prvního našeho filosofa křesťanského, sv. Cyrilla, jenž před tisícem roků v náručí svého bratra s upomínkou na ten dobrý lid Moravský v Římě skonal. Kýž veledrahou tuto památku důstojně oslavíme! — Dejž to Pán Bůh. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7—10. září u sv. Vojtěcha v Jirchářích, od 11—14. u Milosrdných sester v Karlíně, od 15—18. u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Budoucí týden koná se chrámová slavnost „Štěpánské Panny Marie“ u sv. Štěpána na Novém městě v Praze. V neděli na den sv. andělů strážců jsou ve 3 h. nešpory; v outery na den Narození P. Marie v 9 h. matura, v 10 h. kázání, v 11 h. slavná velká a zároveň malá mše svatá, a ve 3 h. nešpory. V ostatní dny mimo 6. a 11. mše sv. též v 9 h. velká mše sv. a ve 4 h. nešpory a v 6 požehnání; v sobotu pak v 5 h. nešpory a s Te Deum se slavnost ukončí.

— Spolek Arimateiský pochoval v srpnu 109 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 958 osob.

Ze Štýrska. Dne 8. července zavítal do Tüfru v jižním Štýrsku proslulý náčelník Maronitů Josef Karam Bey, kterýž kmenovce své statně hájí proti tureckému násilnictví. Vykonal právě před tím delší cestu přes Londýn, Brussely, Paříž, Berlín atd. V Tüfru byl přítomen mši sv. a vykonal sv.

zpověď u kněze italského. Odtud se odebral do Říma, načež se opět navrátil do Syrie, kdež 80000 Maronitům vědoví.

— Ve *Štýrském Hradci* byly dne 14. července na rozích zavěšeny plakáty, jimiž 16 mužů (mezi těmi 2 hrabata, 2 baroni, profesor práv atd.) vyzývalo katolíky k podepsání veřejného prohlášení znějícího v ten smysl: „Vyznáváme, že Ježíš Kristus syn Boží ustanovil Petra apoštola náměstkem svým na zemi a hlavou církve své. Vyznáváme, že v nástupcích sv. Petra, papežích Římských, ustavičně trvá nejvyšší moc Petrova nad veškerou církví. Veřejně a radostně vyznáváme v této strastiplné době, že odhodláni jsme v neoblomném poslušnosti k náměstkovi Kristovu, jež víra nám káže, vytrvati do posledního okamžení života svého.“ — Dva „vzdělaní“ pánové podávali jednomu z veřejných posluhů 2 šestáky, nařizující mu, aby ty plakáty strhnul. „Ani za pětku to neučiním,“ odpověděl statný muž tento a zády se k nim obrátil.

Z Bavorska. Ku konci března t. r. udály se v krajině Traunsteinské v Bavorsku nepokoje a to sice za příčinou nového zákona branného; obyvatelstvo násilně se zpěchovalo proti odvodu dle pruského způsobu. Liberální noviny hned začaly rozhlašovati po světě, že tato „vzpouza“ byla od katolického duchovenstva připravována a v skutek uvedena. V červenci t. r. konalo se v Mnichově přelíčení v záležitosti Traunsteinské; celá hejna svědků byla povolána k výslechu; lid byl přísně vyslýchán o obsahu kázání v celém vůkolí Traunsteinském držaných, a výsledek všeho byl ten, že sám státní zástupce p. Barth před soudem musel vyznati, „že duchovenstvo nemělo prázdné účasti v oné vzpouře a že se kněžstvo ani bezprostředně v ničem neprovinilo.“

Z Pruska. V Monastýru konal se od 27 — 29. července t. r. valný sjezd katolických spolků studentských v Německu, v němž se účastnili údové katolického spolku čtenářského z Berlína, kat. spolku studentského z Vratislavi, údové „Arminie“ z Bonnu, „Germanie“ z Monastýru, „Walhally“ z Würzburgu a katol. spolku studentů z Mnichova. Schůze započala slavnými službami Božími v chrámě sv. Jilji.

Z Říma. Mezi vojáky papežskými nalezá se 125 protestantů, kterých společným službám Božím bývají přítomni v domácích kapli vyslanectva pruského a tamtéž o velkonocích společně k sv. přijímání přistoupili. Podivuhodný jest zajisté tento úkaz,

že nekatolíci spěchají v řady obránců sv. Stolice, kdežto bohužel mnozí dle jména jsouce katolíci, sotří hněvem nepřátelským proti otci všeho křesťanstva.

Z Italie. Ke dni 17. srp. uvádí „Salzb. K. Bl.“ příběh z r. 1862, jenž povšimnutí zasluhuje. V Lizzaně, vesnici to diecése Lecce, konala se 17. srpna 1862 slavnost sv. Filumeny. Jakýsi liberalní mnich, rozhodný Italianissimo, činil kázání, jež ukončil asi těmito slovy: „Kdo pak byl za časů sv. Filumeny králem v Římě? Zdali papež? Nikoli, nýbrž Dioklecian jím byl. Papež tehdy ani si nepomyslel na světské panování.“ Dále pak bohaprázdný mnich proklínal papeže i kardinály a volal Garibaldiho ku pomoci, aby konečně dobyl Říma a z plna hrdla zvolal pak: „Řím anebo smrt!“ — Posluchači v největším rozhořčení vyšli z chrámu; sotva že kazatel vystoupil z kostela, obklíčilo jej veškeré množství dorážející naň klacky, pěstmi a nohama doň kopající, k zemi jej porazili a blátem smýkali. Silný mnich se posléze vymknul rukoum pronásledovatelů a spatřiv před sebou otevřená vrata vběhl tam, i nalezal se v chlévě. Rozkacené množství dnem i nocí před chlévem drželo stráž; druhého dne vrazili někteří sedláci do chléva kněze hledající; nešťastný mnich však byl mrtev, vzal sobě sám život. Leč zuřivost lidu tím nebyla ještě ukojena; chtěli spáliti tělo mrtvé aneb na nečisté místo pohoditi. Biskup z Lecce uslyšev o případu tom, vyslal však arcikněze z Akaia, jemuž po dlouhém domlouvání se podařilo vyrvat lidu mrtvolu. Sotva však vůz s mrtvolou vyjel z vesnice, sypalo se naň hrubé kamení se všech stran. Arcikněz musel spolu s vozkou utéci, a rakev byla rozdracena úplně; konečně se kůň splašil a vyhodil mrtvolu strašně zohavenou na silnici.

— Vnitřní stav sjednocené Italie jest takový, že v každém poctivci strach a hrůzu budí. Na severu panuje krádež, podvod, násilné loupežení; v střední Itálii obzvláště v Romagně dyka vražedná co den hojnějších obětí vyžaduje. V krajinách okolo Ravenny, Rimini, Imoly, Bologny obyvatelstvo hyne strachem, obávajíc se násilí a pomsty se strany tajných spolků lotrovských. Veřejní soudové počínají si malomocně. Byť by zločin spáchán byl na veřejné ulici, byť by zločinec byl i chycen, nelze naléztí svědků proti němu. Nikdo se neodvážá žalovati proti zločincům, aby se mu nepomstil. Porotní soud obyčejně prohlásí zločince za nevinného; a jestli některého přece odsoudí, tento oby-

čejně po málo dnech tajemným způsobem zmizí ze žaláře. Toť ovoce liché osvěty v Itálii!

— Nejdůstojnější arcibiskup v Mesině Msgr. Natoli po nekonečném čekání dostal nedávno od vlády 40000 zl. služného (jež mu nebylo delší čas vyplaceno). Slechtný arcibiskup částí peněz těchto ihned obdaril chudé rodiny a ohlásil, že každý týden v pátek a v sobotu bude ve svém paláci udíleti almužny.

Z Portugalska. Po příkladu Italie a Španělska hodlá si také portugalská vláda na nohy pomoci prodejem církevních statků. Ministr financí předložil již dotýčný zákon komorám a nelze pochybovati, že ho komory nepřijmou. Pruské noviny protestantské (Kreuztg.) takto se o tom vyjadřují: „Jako v Itálii a ve Španělsku, tak i zde (v Portugalsku) budou statky církevní rozplýtvány, jen aby vláda nalezla kupce; pak ale bude muset státní pokladnice zapravovati útraty nejen za služby Boží, ale ona musí vydržovati také dobročinné ústavy, musí pečovati o silnice a mosty, ona ponese útraty za správu obecní, což vše až dosavad se platilo z příjmů „mrtvé ruky.“ Pobrazení statků církevních — ať o mravném významu jeho pomlčíme — jest prašpatnou operací finanční již za tou příčinou, že stát musí poskytnouti náhradu za ně, anižby mohl statky ty v skutečné ceně odprodati; neboť kdekoli se tak mnoho pozemků jednou a touže dobou prodává, klesá cena pozemků, stát je musí lacino prodati a nemá jiného zisku leč nesmírných útrat s jedné strany a věčné placení úroků se strany druhé.

Aforisma.

„Tu a tam již vstali, — vstanu také!“ praví člověk dbalý, když zimního času ráno procitne a vidí v přibýtech lidí příčinlivých světlo. Nevšímaje sobě, že v leckterém domě není světla, rozžehne světlo a dá se do práce. — Podobně chceš-li v dobrém prospívat, spravuj se dle těch, kteří svítí t. j. dávají dobrý příklad, nedbaje toho, že u mnohých panuje tma zapomutosti na Boha a vyschnul olej dobrých skutků v lampě. Zkrátka — řiď se dle dobrých a ne dle zlých. K.

Literární oznamovatel.

— „*Poutník*.“ Kalendář pro katolíky na obyč. rok 1869. Ročník první. Vydavatel Ant. Skočdopole, prof. na bohosloveckém ústavě v Budějovicích, bisk. notář. V Praze nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. Cena 40 kr. Stran 154. S obrázkem pap. Pia IX.

a 2 dřevorytinami. Kalendář tento vítáme co nástupce nemile pohřešovaného „*Poutníka z Prahy*,“ jemuž se podobá svým obsahem, nikoli však úpravou; formát jesti malý, u nás neobvyklý, a v textu nalezájí se jenom dvě ilustrace. Však to se dá napravit dá-li Pán Bůh v ročníku druhém. V rozmanitém obsahu vyniká nad jiné zdařilý a tklivý obrázek ze života od Fr. Pravdy: „Učitel a farář.“ Poučně jest čtení o stvoření světa v šesti dnech, o strastech a radostech sv. Otce, jak to bude nyní s manželstvím a se školami, a j. Ročníku tomuto přejeme hojného rozšíření, aby příští většího objemu býti mohl.

— „*Časopis katolick. duchovenstva*.“ Svazek V. obsahuje články: Průvody a procesy a vady, jež se při nich naskytují. Materialismus a křesťanství s ohledem na přírodovědecké časopisectví české. Sv. Pavel v Athénách. Manželské právo v Rakousku. — V *Kronice*: Mešní licence v Itálii. Ohlášky manželství. Po výletu Kostnickém. Starohušitské feudální právo. — Literární oznamovatel. Svazek VI. vyjde dne 15. října.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Honsík*, jubil. kněz, far. Kojetický na odpoc. na Smečně 19. srpna (narozen v Plzni 8. února 1791, vysv. 11. srpna 1816).

Vyznamenán jest:

- p. František *Moravec*, far. v Ouřinovi, jmenován osobním děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Mainrad *Dvořák*, kněz ř. sv. Bened. za faráře u sv. Markéty v Břevnově;
p. Jos. *Šašek*, za kapl. do Staré Boleslavi;
p. Jos. *Dyškant*, za proz. kaplana do Černého Kotelce;
p. Jos. *Buchar*, za kapl. na Hradešín.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Jiří *Hlavatý*, kněz ř. Maltez., děkan v Strakonici, 3. srpna (naroz. v Maslovědech 8. února 1798, vysv. 13. led. 1825);
p. Jos. *Vrba*, kněz na odpoc., 5. srp. (nar. v Chudenicích 1. břez. 1828, vysv. 25. červce 1852);
p. Ant. *Sváték*, far. v Bohumilicích, 15. srp. (nar. v Zaboří 21. června 1823, vysvěc. 5. srp. 1849).

Na stálý odpočinek vstoupil:

- p. Frant. *Klein*, os. děkan na Švihově, jubil. kněz, b. kons. řada a notář, atd.

Upřázdňená místa:

- Švihov*, fara patron. hr. Černína do 15. září.
Bohumilice, fara patron. hr. Thuna do 2. října.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedoláží čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
Číslo roč.: 3 zl. — kr.
půl roč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Instrukce nejd. pp. biskupů Českých

daná velebnému duchovenstvu

ohledně zákona ode dne 25. května 1868, (Říšský zákoník od 26. května 1868. XIX. č. 47.) jímž předpisy druhé kapitoly obecného zákoníka občanského o právé manželském pro katolíky o pět mocí nabýly, právomocnost soudní v manželských záležitostech katolíků světským úřadům přikázána a ustanovení o výmínečném povolení k uzavření manželství před světskými úřady se prohlá-
šují.

(Zákon jest platný pro království a země v říšské radě zastoupené; nabývá moci právní dnem 10. července 1868.)

Manželství jest mravní poměr dle přirozenosti a podstaty své. Bez ujmý důstojnosti lidské nelze si spojení k rozmnožení člověčenstva ustanovené jinak představit, nežli co spojení jednoho muže a jedné ženy, co spojení k úplné, nerozdílné a výhradně pospolitosti a vzájemnosti obou osobností. Rovněž i pojem, jaký měli všickni národové o manželství, svědčí o jeho mravní povaze. Žádný národ nespustnul tak velice, aby byl nečinil rozdílu mezi spojením manželským jakožto základem rodiny a mezi spojením muže a ženy, kteréž pouze k ukojení smyslné žádosti směřuje.

Uzavření manželství záleží ovšem na svobodném obapolném svolení jednoho muže a jedné ženy, avšak podstata a účinky manželství nezakládají se na vůli jejich úmlouvou projevené, nýbrž od libovůle jejich zcela nezávislé jsou, poněvadž přímo z přirozenosti a povahy zřízení manželského vyplývají. Zda-li spolu manželství uzavřítí chtějí, jest jim volno; avšak mravní povaha manželství nedovoluje ani jednomu z obou ani vzájemnému srozumění obou, aby při uzavírání manželství jiného cíle dosáhnouti chtěli, než k jakému manželství ustanoveno jest; rovněž nepřisluší oběma, aby si podle zdání svého obapolné povin-

nosti vyměřovali a trvání manželského svazku na jistou libovolnou dobu stanovili.

Ohledně práv k majetku, jež sobě manželé na vzájem vyhražují, mohou ovšem uzavíratí smlouvy, které z jejich vůle vycházejí; ale povinnosti manželů, objem a trvání jich určuje zákon vyšší, jemuž oni vůli svou podříditi musí.

Manželství se uzavírá obapolným svolením jednoho muže a jedné ženy, jenž se manželsky spojití chtějí; ale proto nesmí se manželství považovati za *pouze právní* poměr, jmenovitě ne za *pouhý poměr z úmluvy* plynoucí, neboť to odporuje přímo vnitřní povaze manželství.

Již to, že manželství dle povahy své jest poměrem mravním, vybízí církev k tomu, aby nejpilnější péči věnovala zřízení manželskému. Jsouc povolána, aby všem lidem mravní zákon Bohem zjevený zvěstovala a je k zachování toho zákona vedla, musí jim též zvěstovati: že zákon Boží tělesné spojení pohlavní toliko v manželství dovoluje, že smí manželské spojení toliko spojením jednoho muže a jedné ženy býti, a svazek manželstvím uzavřený že nezrušitelný jest; církev musí manželům i rodičům povinnosti zákonem Božím předepsané na srdce vložiti. Církev ale též k tomu poukázati musí, že stává některých závazků, kteréž těm, kdož je dobrovolně na se vzali, do stavu manželského vstoupiti brání; církev také, majíc na zřeteli zachování mravního řádu a tudy spásu křesťanské společnosti, prohlásiti musí, jaké jsou to poměry a okolnosti mezi mužem a ženou, jenž buď nutně vymáhají neb žádoucí činí, aby mezi osobami v takových poměrech jsoucími zamýšlené manželství k místu nepřišlo.

Povolání církve, aby mravní zákon Bohem zjevený hlásala a vykládala; povinnost její, aby církevními prikázáními věří-

cích k zachování zákona Božího vedla a přestupování jeho co možná zamezovala, pak ona vyšší pomoc, kterouž jí Božský Zakladatel její k uskutečnění úlohy jí svěřené pojistil: tot vše zajisté nedovoluje, aby církev měřítko o tom, mezi jakými osobami vcházení v manželství mravně dovolené jest čili nic, pohledávala v proměnlivých a bludům podrobených zákonech lidských, aneb aby výmínky, pod jakými ona manželství za mravně dovolené by považovati měla, teprv podle dobrého zdání ustanovení lidských přeměňovala.

Kristus Pán nad to vykázal manželství v říši milosti vyšší místo, an manželství na svátost povýšil. Církev co věrná opatrovnice svěřených sobě prostředků milosti, povinna jest o to se starati, aby věřící sv. svátosti hodně přijímali a podle vůle Boží jich užívali; protož hájí povinnost svou i právo, určovati výmínky, pod kterými věřící manželství uzavřítí mohou.

Tuto povinnost svou a toto právo, jakož i odtud plynoucí právomocnost v manželství církev nejen v pohanském nýbrž i v křesťanském státu vždy vykonávala, ona ji též proti útokům bludných nauk hájila a zachovávala, a na sněmě Tridentském dokona dogmaticky stanovila. Mezi usnešenými sem příslušnými dlužno zvláště následující vytknouti:

„Kdyby někdo tvrdil, že pouze pro ony stupně přibuzenství a švakrovství, jenž v III. knize Mojžíšově obsaženy jsou, manželství uzavřítí nelze a uzavřené že neplatné jest, a že církev od některých překážek dispensovati nemůže, aniž více překážek ustanoviti, ten budiž v klatbě.“ (Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis et affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum et dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediunt et dirimant, anathema sit.)

„Kdyby někdo tvrdil, že církev nemohla ustanoviti zrušující překážky manželství aneb že v ustanovení jich pochybila, ten budiž v klatbě.“ (Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse, anathema sit.)

„Kdyby někdo tvrdil, že záležitosti manželské nepřináleží před soudce církevní, ten budiž v klatbě.“ (Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos, anathema sit.)

Can. III. IV. et XII. Sess. XXIV. de Sac. Matrim.

Také v Rakousku nekladly se církví u vykonávání povinností a práv jejich ohledně manželství žádné překážky, až teprva manželský patent od r. 1783 manželství pouze co smlouvu a pouhý občanský poměr právní považovati počal, a tudíž státní moci přisoudil právo zrušující překážky manželství stanoviti a právomocnost v záležitostech manželských výhradně světskému přírknouti úřadu.

Tehdáž, když manželský patent na světlo vyšel, nebylo lze nevšímati si toho, že manželství jest svátostí, a svátost že církev jediná udělovati může.

Aby pak manželství křesťanskému svátostný ráz se ponechati, při tom ale přece státu výhradně zákonodárství a právomocnost v záležitostech manželských přírknouti se mohla, považováno manželskou úmluvu občanským zákonem předepsanou co hmotnost (materia) svátosti, bez které svátost udělena býti nemůže, kdežto s druhé strany církví uloženo svátost manželství udělití, jakmile občanská smlouva manželská k místu přišla. Manželský patent ukřivdil církví zvláště tím, že byla přinucována k skutečnému uznání zákona s církevní věroukou se nesrovnávajícího, jelikož se v něm předpisovalo spoluúčinkování církvě k spojení manželským, jakáž podle církevního práva co svatokrádežná spojení považována býti musila; neboť k uzavření manželství požadovalo se co nevyhnutelně potřebné projevení obapolného svolení snoubenců před katolickým farářem a dvěma svědky po prošlých ohláškách ve farním chrámu Páně.

Odpor s uvedeným IV. kánónem sněmu Tridentského hleděli hajitelé manželského patentu vyrovnati tím, že tvrdili, jakoby církev jen vedle plnomocenství jí od státu propůjčeného zrušující překážky manželství byla ustanovila; jakmile prý ale stát toto plnomocenství odvolá a své právo opět sám vykonává, pozbývají prý překážky od církve ustanovené vší závaznosti své, a když přijímatel svátosti si jich nevšímá, nepůsobí prý to nikterak nehodné užívání svátosti, a přijímač takový může prý překážky ty s dobrým svědomím považovati tak, jakoby jich nebylo.

Patrně, že takový výklad oprávněnosti církevní se naprosto protiví dějinám manželského práva církevního.

Než výklad ten protiví se také podstatě a náboženské povaze manželství.

Stát může sice pohlavnímu spojení občanská práva udělití neb odepřítí; aby však mezi mužem a ženou vznikly *povinnosti* a *mravní nároky* manželství, to nemůže stát ani odepřením občanských práv zabránití, ani udělením jich způsobití. Spasitel náš nepřipojil svátost teprv k občanské úmluvě manželské, alebrž manželství podle vůle Boží a dle navedení Jím řízené církve uspořádané On za svátost povýšití ráčil.

Milost Boží, kterouž svátost manželskému sňatku uděluje, není k tomu dána, aby manželé toho, co stát propůjčiti neb zadržeti může, podle vůle Boží užívali, jako jsou práva stavu a majetku a přispění soudní moci k ochraně právních požadavků manželských, ale k tomu uděluje se milost svátostní, aby manželé své těžké mravní povinnosti manželské vykonávali, jakož i na obapolném posvěcení svém a dítek svých horlivě a neunaveně pracovati mohli.

Pozdějšími nařízeními, jenž zásadami manželského patentu byly provolány, zavedlo se státní zákonodárství manželské samo v odpor proti svému názoru o manželství jakožto právním poměru pouze občanském, když se jalo udělovati prominutí tajných překážek manželských pro vnitřní obor svědomí se zatajením jmen dotýčných osob.

Základní zásada pozdějšího zákonodárství manželského, jež v obecném zákonníku občanském jest obsažena, tatáž jest jako ona manželského patentu.

Manželství považuje se tu co pouhá občanská smlouva, avšak k uzavření sňatku manželského, byť i církevním zákonům na odpor stojícího, se přece spoluúčinkování církve vyžaduje.

Obecný zákonník občanský prohlašuje za neplatná taková manželství, která církev za platná považuje (§§. 49. 54. 58. 61. 69.); uvádí ale i manželství co dovolená, která církev za neplatná prohlašuje. (Manželství mezi pokrevními a sešvakřenými v 3. a 4. stupni kanonického počtu; manželství, jimž překážka nepočestného švakrovství vadí, aneb překážka švakrovství z manželství neplatně uzavřeného a však vykonaného; — požadavek veřejné mravopočestnosti, pokud tento ze slibu manželského neb z manželství nevykonaného a pro nedostatek způsoblosti neplatného pochází; — duchovní příbuzenství).

Obecný zákonník občanský povoluje rozvedení manželů od stolu a lože, když se o to shodnou (§. 103.), a tím ponechá-

vá manželům na libosti, rozhodovati, chtějí-li závazkům manželským dle mravního zákona zadostiučiniti neb je zrušiti.

Obecný zákonník občanský upírá církví pravomocnost soudní, kteráž dle věrouky jí přísluší.

Sňatky nekatolíků a israelitů posuzuje zákonník podle jejich zásad, anť v §. 115. stanoví pravidla o rozvedení nekatolických manželů; při stanovení manželské překážky pokrevství a švakrovství pro israelity v §. 125. sestanoviska jejich náboženských názorů vychází, a v §. 133. israelitům zrušení manželství skrze list propustný dovolu-
luje. Náboženskému přesvědčení nekatolíků a israelitů se úplně vyhovělo, ale na ono katolíků se nevezal patriční ohled.

Že takový stav věcí nemůže na dále trvati, uznávala sama státní moc již od mnoha let, a z té příčiny udály se častější pokusy k vyrovnání manželského zákona občanského s věroukou církevní.

Článek X. smlouvy uzavřené se sv. apoštolskou Stolicí dne 18. srpna 1855 uvedl soudní pravomocnost církevní v záležitostech manželských podle církevních stanov, jmenovitě dle zásad Tridentského sněmu opět v platnost, a pouze občanské účinky manželství úsudku světského soudce byly odkázány. Tím se ale spolu vyslovila potřeba nového uspořádání občanského zákona manželského.

Císařský patent ze dne 8. října 1856 (Říšský zákoník č. 185.) uznal sám onen odpor, v jakém se manželský zákon obecného zákonníka občanského naproti stanovám církevním o manželství nacházel, an účel zákona manželského tehdáž spolu prohlášeného zřejmě v ten smysl naznačil, že zákonem tím předpisy práva občanského o manželstvích katolíků s církevními zákony v souhlas uvedeny býti mají.

Zákonem tímto uznává stát povinnost katolíků, aby při vstupování v manželství šetřili předpisů církevních platnosti manželství se týkajících; vytknuté dřívějším zákonodárstvím překážky manželství prohlašuje stát za pouhé „zápovědi“, které se nikterak platnosti manželství nedotýkají; týž odstraňuje překážky, které se pravomocnosti církevní ohledně trvání slibu manželského, skutečného trvání a platnosti sňatku manželského a konečně trvání manželského spolubydlení v cestu stavěly. Tím zrušil odpor mezi církevními stanovami o manželství a mezi předpisy bývalého občanského zákona manželského, a utvořil nový manželský zákon konfesionální, jenž

náboženského přesvědčení katolíků v rovné míře šetřil, jako zákon pro nekatolíky vydaný náboženskému vyznání jejich nejen úplně vyhovoval, ale takového ohledu jim doprával, jakéhož požadovati ani oprávnění nebyli.

Tím pak, že stát přestal rozhodovati o platnosti manželství, a že překážky obecného zákonníka občanského přeměnil v pouhé zápovědi (závady) manželství, nepozbyl ničeho z oněch práv, kteréž mu zaručovaly uvarování zapovězených manželstev. Důkazem toho jsou tresty a pokuty na přestoupení zápovědí uložené, to učí zkušenost po celý čas trvání manželských zákonů občanských, dle předpisů církve upravených.

Novým zákonem manželským ze dne 25. května 1868 zrušuje se patent od 8. října 1856 o manželských záležitostech katolíků v císařství Rakouském, a na místo něho také pro katolíky v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených mají nastoupiti předpisy druhé kapitoly obecného zákonníka občanského ze dne 1. června 1811 o manželském právu jednajících, pak zákony a nařízení později vydaná, pokud před vyjitím patentu od 8. října 1856 platnost měly, a pokud novým zákonem změny neutrpěly.

V článku III. toho zákona odkazuje se soudní pravomocnost v manželských záležitostech katolíků výhradně oněm světským úřadům, které k tomu před 1. lednem 1857 povolány byly, kteréž také dle článku IV. §. 4. povinny jsou ode dne, kdy nový zákon moci nabude, všecka na základě patentu od 8. října 1856 u manželských soudů první nebo vyšší stolice běžící nedokončená úřední jednání převzít a v nich pokračovati, pročez se jim úřední listiny odevzdati mají.

V článku II. dává se také katolíkům povolení, že mohou ohlášky manželství skrze světský úřad před se vzítí a slavné projevení svolení k manželství před týmž úřadem učiniti, kdyby duchovní správce ohlášky odepřel aneb slavné projevení svolení k manželství přijmouti (t. j. oddati) nechtěl pro překážku manželskou, kterouž zákonodárství státní za platnou neuznává.

Zákonem tímto obnovila se opět neshoda, jakáž panovala mezi manželským patentem od r. 1783 a 2. kapitolou obecného zákonníka občanského s jedné a zásadami i věroučením církve s druhé strany.

Ačkoli na spoluúčinkování církve při sňatcích manželských, které církevním zá-

konům manželským odporují, se nenaléhá, tedy přece zavedením tak zvaného výpomocného občanského manželství dává zákon tím, že výpomocnému občanskému manželství občanských práv poskytuje, katolíkům příležitost a podnět, aby si nevšímali zákonů církevních, a takto uzavírali sňatky, které církve již pro nedostatek Tridentinské formy*) za platná manželství uznati moci nebude. (Viz Allocut. Apost. in causa Reipubl. Neogranat. „Acerbissimum“ de die 27. Sept. 1852. Alloc. Apost. „Multis gravibusque“ de die 17. Decemb. 1860.)

Ješto státní moc tímto zákonem katolickým občanům svým dává podnět k tomu, aby nedbali na své náboženské přesvědčení a na hlas svědomí, oslabuje tak mravní vážnost a bázeň a umrtvuje moc svědomí, kteréž přece k zachovávaní zákonů v právní obor její padajících zapotřebí má.

Zákon přisuzuje státní moci práva, která přesahají právní obor její, an totiž pravomocnost církve v záležitostech manželských ruší, a ji výhradně světským úřadům odkazuje.

Považuje-li stát manželství toliko co poměr z občanské smlouvy plynoucí, pak musí i církve hájiti právo své, aby předpisy její o manželství v oboru jejím a před soudem jejím plně platnosti požívaly, tolikéž aby jí bráněno nebylo, podle těchto předpisů rozhodovati. Neboť tuto oprávněnost, o manželství zákony vydávati a podle nich souditi, nemá církve od státu propůjčenou, alebrž přijala ji zároveň s posláním svým od Boha; stát nedaroval církvi tuto oprávněnost, a protož ji ani odejmouti církvi nemůže, ať si již církevním nálezům soudním pro obor občanský (pro foro civili) platnosti přiznává a provedení jich průchodu dává čili nic.

Nový manželský zákon prohlašuje též „*navedení pro duchovní soudy manželské*“ za neplatné.

Státním zákonem může opět jen státní zákon zrušen býti, ale rušiti zákony církevní, to nikterak nespočívá v právním oboru moci státní.

Státní moc sice navedení pro duchovní soudy manželské, pokud toto jest spolu státním zákonem, při světských úřadech odstraniti může. Avšak navedení to jest spolu *církevním zákonem*, jež biskupové s vědomím a svolením apoštolské Stolice nejen hned při zřizování duchovních soudů

*) t. j. vyjádření svolení k manželství u přítomnosti příslušného faráře a dvou svědků.

manželských pro dotýčné diecése, ale též později na sněmech církevních slavně prohlásili. Jak dalece navedení to obsahuje ustanovení práva církevního o manželství, zůstává v moci, dokud je církevní autorita nezruší; stát nemá práva, církevní zákony rušiti, nechce-li upírati samostatnost církve na její půdě právní.

Tím, že nový manželský zákon také pro manželské sňatky katolíků předpisy obecného zákonníka občanského a později vyšších ustanovení obnovuje, zaujímá stanovisko takové, jakoby měl stát výhradné právo, pro katolíky zákony manželské vydávati, stanovisko, na které, aniž by sám sobě odporoval, postavit se nemůže.

Považuje-li stát manželství co pouhou smlouvu občanskou, zneužívá tím náboženský význam manželství. Avšak náboženský význam manželství není jakýmsi všeobecným neurčitým poměrem manželství k náboženství, nýbrž podle určitého náboženského vyznání také rozličný tvar na se bere, a v křesťanském náboženství má ono podle jednotlivých vyznání zevrubně církevní význam, jak učí zběžné porovnání významu manželství dle katolického vyznání víry s významem, jež nekatolická vyznání jemu přikládají. Vydati zákon občanský o manželství jakožto pouhé občanské smlouvě pro katolíky co takové jest velkou nedůsledností.

Nový manželský zákon dotýká se nadto X. článku smlouvy se sv. apoštolskou Stolicí uzavřené, kterýžto připouští jen takové zákonodárství státní v záležitostech manželských, jež církevní zákony manželské beze všeho zkrácení uznává, a k bývalým neshodám mezi zákonodárstvím církevním a státním o manželství, kteréž zmíněnou smlouvou odstraněny byly, novou neshodu připojuje.

Avšak nový manželský zákon nedá se též srovnati s uznáním církve se strany státu a zaručením jí právem, aby vnitřní záležitosti své samostatně řídila a spravovala.

Církev musí upravení manželství po svých zákonech k záležitostem svým počítati, a vedlé povolání svého stanoviti podmínky, za kterými pohlavní spojení věřících mravně dovoleným jest, a tudíž platným a proto svátostným manželstvím se stává. Proto očekává církev důsledně od státu, který ji uznává, že nejen ustanovením jejím o manželských záležitostech úřdů jejich od ní předepsaným odporovati nebude, alebrž spíše jí přiměřeným způsobem pomoc poskytne, aby věřící při uzavírání manželství jejími zákony se řídili. Tudíž církev vším

právem očekává, že stát pohlavní spojení oněch úřdů církve, kteříž by církevních předpisů manželských nešetřili, za platné manželství neuzná, ale jakožto hříšná spojení je zamezovati bude.

Ať si již stát uznání církve a práva jejího, aby své vlastní záležitosti samostatně řídila, v takovém objemu porozumívá a provozuje nebo ne, na tom přece co nutném následku uznání církve se strany státu přestati dlužno, že stát církvi nikdy zapověditi nemůže, aby před svým vlastním soudem pouze vlastní právo své uznávala.

Církevní právomocnost (forum) jest ale netoliko *vnitřní*, nýbrž i *zevnitřní*.

Zákonodárnou a soudní moc církve toliko na vnitřní obor (forum internum, forum conscientiae) obmezovati, bylo by tolik, jako tu samou moc pro vnitřní obor pochybnou učiniti a samostatnost církve upírati.

Má-li církev provozováním zákonodárné a výkonné moci vnitřní život úřdů církevních upravovati a řídit, nedá se to provésti bez nařízení pro zevnitřní život jejich, bez výkonů církevní moci do zevnitřního života zasahujících; vliv církve na život věřících bylby bez samostatnosti církve v zevnitřním životě bez základu a opory.

Církev jest od Boha založená, živitelná, viditelná ústav k ospravedlnění a posvěcení člověčenstva na zemi, jež Bůh opatřil úplnou mocí k uskutečnění úlohy této potřebnou. Kdokoli by moc církvi zároveň s posláním jejím nutně udělenou, zákony dávati, je v skutek uváděti a podle nich soudní nálezy činiti, kdoby tuto moc církevní pouze na obor svědomí obmezoval, nikoli však na zevnitřní a církevně-společenský život nerozšířil, ten by samostatnost církve úplně zničil.

Vzhledem k manželskému zákonu ze dne 25. května 1868 udělujeme svěřenému nám velebnému duchovenstvu diecesálnímu světskému i řeholnímu o tom, jakby se zachovati mělo, následující pro *vnitřní* i *zevnitřní obor církevní* platná nařízení.

1. *Církevní zákonodárství* v záležitostech manželských zůstává vzdor změnám, jaké občanský zákon manželský stanoví, v úplné platnosti své.

2. Dispense od kanonických překážek a záporů manželství, které jen cestou milosti prominutím odstraněny býti mohou, mají se tím samým způsobem jako dosud pohledávati. V tom ohledu dlužno věřících poučiti, že náboženské vyznání a příslušnost jejich k církvi pod těžkým hříchem je k zachovávaní církevních předpisů o man-

želství vydaných zavazují, a že jim nikterak dovoleno není, předpisů těch si nevšímati. Kdyby jich nešetřili, žeby se předsevzetí jejich, v sňatek manželský vejítí, od církve vyhověti nemohlo; sňatek s církevní překážkou před světským úřadem uzavřený že církevně neplatný jest a že snoubenci nenabývají před Bohem a svědomím práva, aby sebe vespolek za manžely považovali.

3. *Církevní právomocnost soudní v záležitostech manželských zůstane v platnosti své, pročež i dále církevní soudy manželské, jakož i dosavadní od sv. apoštolské Stolice splnomocněné vyšší stolice soudcovské potrvají.* Pro obor církevní zůstane příslušnost církevních soudů v záležitostech manželských tatáž jako dosavad, a věřící mají se v potřebných případech i nadále k nim uchylovati.

Také o tom mají se věřící poučiti, že ohledně platnosti zasnoubení k manželství (slibu), sňatku manželského a ohledně setrvání v pospolitosti manželské před svědomím a před církví jediné rozhodnutí soudů církevních právo datná (či závazná) jsou, a že nálezy světských úřadů v těch věcech žádného jiného účinku osobiti si nemohou, leč pro obor občanský. Ostatně se samo sebou rozumí, že příslušnost světského soudce, rozhodovati ohledně občanských účinků manželství, o právech majetku a stavu, tím žádné ujmy netrpí.

Takové a dříve naznačené poučení udělují se dle okolností při zkoušce snoubenců, v zpovědnici, v cvičeních pro jednotlivé stavy, v cvičení dospělých, při pokusech o smíření nesvorných manželů, ale i v kázáních a při každé jinak se naskytující vhodné příležitosti.

4. Velebnému duchovenstvu v duchovní správě postavenému klade se vřele na srdce, aby *cvičení snoubenců* obzvláštní péči a plní věnovalo, a při pojednávání záležitostí manželských s všemožnou obezřelostí pokračovalo. Duchovní správce nedejž se másti prostorekým vyjádřením snoubenců, že občanské manželství uzavrou, jestli že u vyřízení manželských záležitostí jejich po vůli se jim nestane, ale poukaž se vši láskou a trpělivostí na povinnost svědomí jejich vízící, od jejichžto zachování závisí platnost neb dovolenost manželství před Bohem a církví Jeho. Upozorniž je, káže-li toho potřeba, na politování hodné následky takového kroku, a zvláště na onen trvající hříšný stav, jakýž v zápětí kráčí s takovým spojením, které

si osobuje práva skutečných manželů, jakýchž práv ale mravní zákon mu přisouditi nemůže, a kterýchž stát mu vyhraditi nemůže, poněvadž mu nenáleží ani povinnosti pro svědomí ukládati ani povinnosti těch sprostřovati.

Vyžadují-li toho okolnosti, poukaž k tomu, že s církevními překážkami manželství se stýkají také překážky, které občanský zákon stanoví, a že úmysl svůj, v občanský sňatek vejítí, tak snadno provésti moci nebudou.

Zvlášť na počátku změny nastalé občanským zákonem manželským v názoru o manželských záležitostech naproti názoru posavadnímu neustávejž duchovní správce poučovati a varovati, neumdlévaje v trpělivosti a vytrvalosti, a přičítejž netečnost a nepoddajnost snoubenců spíše nedorozuměním, jakáž nový stav věcí a zvlášť špatné návody nepovážlivých rádců vyvolávají, nežli vědomé nevšímavosti povinností svědomí a tvrdošíjné vůli jejich. Necht ku pomoci vezme vliv rodičů, příbuzných a jiných osob, které vážnosti snoubenců požívají.

5. Pp. duchovní správcové a okresní vikářové budou k tomu hleděti, aby jednací řízení v záležitostech manželských urychleno bylo.

Když se snoubenci o prominutí církevních překážek neb záporů ucházejí, mají se jim potřebné přílohy, jako jsou výtahy z matrik, vysvědčení od duchovního správce a t. p. ex officio (bezplatně) vyhotoviti.

6. Občanský zákon manželský nepřisuzuje *slibu manželskému* žádných právních účinků, ač tím nevylučuje plynoucí z něho mravní závaznost. Tato závaznost mravní pozůstává dle církevního práva v tom, že snoubenci povinni jsou, manželství spolu uzavřítí, lečby některým způsobem v církevním zákoně uznaným tato závaznost byla pomínula.

Slib manželský uvažovati sluší také z té strany, že jest vadící a v jistých okolnostech i zrušující překážkou manželství.

V tom ohledu má duchovní správce oddavky jen tehdaž připustiti, když v případě namítání nějakého slibu zamýšlenému manželství odporujícího nezvratně zjištěno jest, že tu manželského slibu v skutku nestává.

Je-li potřeba, ohledně namítnutého slibu sporné strany k manželskému soudu odkázati, musí správce duchovní straně, jejížto zamýšlenému sňatku se odpor klade, vyložiti, že pokud rozsudek manželského soudu vynešen nebude, strana tato k uza-

vření sňatku s třetí osobou připuštěna býti nemůže.

Kdyby dotčená strana poukazovala k snadné pomoci, kterou jí občanský zákon povolením občanského manželství nabízí, třeba jí podotknouti, že by k jedné vině, že mravní povinnost svou o své vůli lehkovážně porušila, přidala druhou vinu přestoupení církevní záповědi neb překážky manželské a nadto i vinu tu, že církevně neplatné pohlavní spojení (občanské manželství) uzavřela.

7. Kde páni okresní vikáři dosud zmocnění byli, od 2. a 3. církevní ohlášky dle odkázané pravomocnosti (*modo delegato*) dispensovati, mohou i nadále tohoto zmocnění užití; delegace komisarů manželských soudů k předsevzetí úředních jednání jménem církevních soudů manželských i dále v platnosti své pozůstává.

8. Rovněž zůstávají pp. duchovní správcové zmocnění, všechny tři ohlášky promínuti v případě skutečného nebezpečení smrti.

V případě takovém se nařízená přísaha snoubenců v ruce oddávajícího kněze složití má již z té příčiny, že snoubenci přísežně stvrditi mají, že jim žádná překážka povědoma není, která by uzavření manželství jejich *po zákonech církevních* vadila. Oddávající kněz jest povinen dle povahy okolností stran možných překážek církevního zákona přiměřené otázky jim předložiti.

Aby však snoubenci občanských práv manželských nabyli, třeba na to pamatovati, aby oddávky teprv potom předsevzaty byly, až se podá průkaz obdržení *občanského prominutí* ohlášek, kteréž se udílí na základě složené od snoubenců přísahy, jejížto přijetí *občanský zákon zvláštním organem* ukládá.

Že se složení přísahy snoubenců před služebníkem církve stalo, má se v knize oddací poznamenati, listina o občanském prominutí ohlášek se musí přiložiti a zejména uvést.

Podobně se zachová pastýř duchovní v případě naznačeném v §. 85. navedení pro manželské soudy duchovní.

9. Snoubencům, kteří o prominutí církevních překážek neb záповědí zakročili a je obdrželi, nápomocen bude duchovní správce u vymáhání prominutí občanských překážek neb záповědí, aby nabyli občanských práv pro ně tak důležitých.

Přílohy však, jichž strany potřebují k zadání o prominutí občanské překážky, nemohou se vydávati bez kolku.

10. Při žalobách o *rozvedení od stolu a lože* jde především o to, aby se rozeznalo, stává-li jakých důvodů, které osvobozují od závazku svědomí setrvati v manželské pospolitosti.

Pročež žaloby v tomto směru toliko u církevních soudů manželských zadávány, a tam vyřizovány býti mohou.

11. Jelikož společné obcování manželů jest první podmínkou vyplnění všech manželským přejatých povinností, za kterouž příčinou obcování ono jen v případech církevním zákonem ustanovených a způsobem církevně předepsaným rozloučeno býti může, nepřisluší manželům, aby samovolně o tom rozhodovali.

Tudíž *odloučení od stolu a lože* pro pouhé *srozumění* obou manželů jest mravně nedovolené a pastýř duchovní má k tomu působiti, aby manželé buď v společném obcování setrvali, aneb žádost o rozvedení od stolu a lože k církevnímu soudu zadali.

12. Pakliby se jeden neb oba manželé u světského soudu hlásili za tím účelem, aby jemu neb jim rozloučení manželské pospolitosti dovolil, aneb pakliby manželé se u světského soudu o schválení umluveného odloučení se od stolu a lože ucházeli, a světský úřad by je v těch případech odkázal k duchovnímu správcí, aby tento dle předpisu občanského zákonníka po třikrát je smířiti se pokusil: má duchovní správce pouze na tom přestati, co mu povinnost úřadu duchovního ukládá. Tudíž manželům na paměť uvede slavný slib, jímž se vespolek před Bohem zaručili, a s všemožnou péčí, k jaké ho jen horlivost pro spásu duší nabízí, o to usilovati bude, aby zbouřené mysli ukrotil a upokojil, rozepře vyrovnal, aby vinného k poznání bezpráví, uraženého k odpuštění křivdy pohnul; on také všech pohnutek, jakýchž mu poměry nesvorných manželů poskytují, použije, aby je k zachování povinností manželským uložených naklonil.

Zůstane-li příčinění jeho bez výsledku, poukaž obě strany k manželskému soudu církevnímu, aby tento o mravní dovolenosti zrušení manželské jejich pospolitosti rozhodl; stran vyřízení požadavků jmění a jiných rozepří občanských práv se týkajících mají se k světskému úřadu utéci.

Avšak nedávej jim žádného písemného vysvědčení o předsevzatých pokusech smíření, poněvadž světskému úřadu nepřisluší, o závazku svědomí manželské pospolitosti se týkajícím rozhodovati.

Kdyby se stalo, žeby duchovní správce

od světského úřadu k písemnému neb ústnímu vyjádření o předsevzatých pokusech smířovacích byl vyzván, tu nechat zároveň s výslovným odvoláním na udělené mu ordinariátní nařízení takto se vysloví: že to, k čemu jej povolání jeho co duchovního správce zavazuje, vyplní, dalších zpráv o tom podáváti ale že mu nepřistojí.

13. Jestli manželé s obejitím soudu církevního, kterýž jedině k rozhodování o závaznosti svědomí k pospolitosti manželské příslušný jest, u světského soudu rozvedení od stolu a lože vymohli, má duchovní správce tomu manželu, který o rozvedení žádal a je vymohl, aneb dle okolností oběma manželům rozkázati, aby dotýčnou žádost u církevního soudu zadali, a právo datnému nálezu jeho se podrobili.

Kdo by se vzdor všemu v té příčině obdrženému napomínání stále a tvrdošíjně zpěchoval, povinnosti své zadostiučiniti, nemůže svátostného rozhršení účastným se státi.

14. Kdyby někdo, byv již v manželství, na základě toho, že druhý manžel úředně za mrtvého byl prohlášen, aneb na základě vyřknuté od světského soudu neplatnosti dřívějšího manželství k novému sňatku přikročiti chtěl, má duchovní správce u věci té dožádaný celou záležitost za přiložením všech od snoubenců podaných a snad doplnění potřebných listin církevnímu soudu manželskému předložiti a další nařízení jeho očekávati.

15. Občanské manželství jest podle ustanovení Tridentského sněmu církevního (Sess. XXIV. Cap. I. de Reform. Matr.) proto, že se manželství toto neuzavírá před příslušným duchovním správcem, samo sebou církevně neplatné, byťby mu i žádná jiná kanonická překážka nevadila.

16. Rovněž považovati se musí ona smíšená manželství církevně za neplatná, kteráž byla uzavřena před nekatolickým duchovním správcem a dvěma svědky v těch zemích, pro které instrukce: „Cum Romanus Pontifex“ ze dne 22. května 1841 od apoštolské Stolicе vydána byla, dle kteréž smíšená manželství před příslušným farářem katolickým, byťby jen s pasivní assistencí, uzavírána býti mají.

17. Naproti tomu sluší ona manželství, kteráž dle církevního zákona nejen co do hmotnosti ale i co do způsobu platně uzavřena byla, před soudem církve (pro foro Ecclesiae) za platná a nerozlučná považovati, byťby jim i občanská překážka vadila; pročez se takoví manželé k uzavře-

ní nového manželství se strany církve připustiti nemohou.

18. Rozumí se samo sebou, že se též za církevně platné považovati musí manželství těch osob, jenž v některé z oněch krajin sňatek uzavřeli, kde dotýčný předpis Tridentského sněmu o způsobě uzavírání manželství nebyl veřejně prohlášen, aneb kde sice prohlášen byl, avšak s prominutím apoštolské Stolicе se nezachováva, pakli jenom takovému manželství žádná církevní překážka nevadila.

Poněvadž takoví snoubenci v oněch krajinách k zachování Tridentské formy při uzavření manželství zavázání nebyli, nesmí se manželství jejich za pouhé občanské manželství považovati.

19. Osoby v občanském manželství žijící považovati sluší za veřejné hříšníky a má se s nimi zacházeti dle pravidel, jakéž ohledně takových hříšníků za přiměřená se uznávají.

Hříšný stav takových nabývá tím horší povahy, ješto uzavřením občanského manželství a setrváváním v něm své pohrdání církevními zákony manželskými, ano samou autoritou církevní zlovolně na jevo dávají, a osadě církevní k nemalému pohoršení jsou. Z toho zřejmě vysvítá, že lidem žijícím v občanském manželství jen tehdaž rozhršení uděleno býti může, když ochotni jsou, hříšný poměr svůj zrušiti, aneb v platné manželství zaměnit, pokud ovšem žádná nepřekonatelná překážka manželství nebrání.

20. Poněvadž občanské manželství není žádným církevně platným manželstvím, nesmí takové spojení církevně býti pozhnáno, také není dovoleno, obět mše sv. v jakémkoli spojení a poměru k onomu sňatku konati.

21. Rovněž zapovídá se *úvod šestinedělky* v občanském manželství žijící, a jest se ohledně takové šestinedělky zachovati v ten způsob, jak to Pražský provinciální sněm církevní od r. 1860 Tit. IV. Cap. III. ohledně nemanželských šestinedělek nařizuje.

22. Při osobách občanským manželstvím spojených stává těch samých příčin, které podle předpisu zmíněného provinciálního sněmu Tit. IV. Cap. II. vylučují od připuštění ke kmotrovství u křtěnců a birmovanců, pročez manželé civilní ani co *křestní ani co birmovací kmotři* připuštění býti nemohou.

23. *Církevního pohřbu* mohou osoby spojené manželstvím občanským jen tehdaž účastnými se státi, když kajicně v Pánu zesnuly. Mají-li ale též pro veřejnost (pro

foro externo) jakožto s církví smíření považování býti a církevní pohřeb se jim povolit, jest zapotřebí, aby kající smýšlení své, pokud to okolnosti připouštějí, před svědky projeví a dané pohoršení dle možnosti napravili. Kající mysl může se i u těch předpokládati, kteří se sice vyzpovídali, ale již dříve opravdové předsevzetí své, že sňatek svůj v církevně platné manželství přeměňjí, buď duchovnímu správci krom zpovědi sdělili, aneb zřejmým jednáním, z kterého se na tuto vůli souditi dá, neb jiným úplně věrohodným způsobem projeví a předsevzetí to neodvolali.

Povolí-li se v udaných případech církevní pohřeb, a pošlo by z toho pohoršení neb by bylo takového se co obávati, má duchovní správce tomu předejiti, když se postará, aby příčiny, za kterými se církevní pohřeb povoluje, u veřejnost přišly, potřeba-li, má sám buď s kazatelnou v tu neděli neb ten svátek před pohřbem, aneb při vyzdvžení těla z domu, neb při hrobu krátkými slovy příčiny v známost uvést.

24. Pakli se těm, kteří v občanském manželství živi byli, církevní pohřeb povolit nesmí, může se přece trpěti, aby na hřbitově pochováni byli, avšak žádný kněz nesmí tělo vyprovázeti aneb jakýkoliv obřadní úkon předsevzítí, tudíž obět mše sv. ani za zemřelého konati, aniž ji pod jakýmkoliv jménem s pohřbem spojit.

Že spoluúčinkování hudebníků, kostelníků a ministrantů v tomto případě dovoleno není, samo sebou se rozumí.

Nad to všeliké zvonění za příčinou úmrtí jest zapovězeno.

V takových případech nepřisluší ani se strany duchovního ani druhých při kostele ustanovených a jinak k vybírání štolu oprávněných osob štolu požadovati, poněvadž se pohřbu činně nesúčastnili aniž účastniti směli.

Poplatek za místo pohřební, za máry a umrlčí vůz se však ku prospěchu kostela neb toho, kdož jinak k vybírání platu oprávněn jest, zapraviti musí, jakož i hrobníkovi právo na odměnu práce jeho nezkrácené zůstává.

25. Jsou-li lidé občanským manželstvím spojení hotovi, smířiti se s církví, aneb, pokud to okolnosti dopouštějí, církevní manželství uzavřítí, mají svou žádost přednésti duchovnímu správci, kterýž, vyjma případ nebezpečnosti blízké smrti, celou záležitost úřadu biskupskému k rozhodnutí předloží.

Dotýčné zadání má všechny okolnosti zevrubně proskoumané náležitě vysvětliti. Potřebné přílohy buďtež ex officio přidány.

26. Podle §. 9. článku II. občanského zákona manželského ze dne 25. května 1868 musí se předsevzatý sňatek občanských manželů duchovním správcem ženicha a nevěsty úředně oznámiti. Poněvadž v tom případě žádného před církví platně uzavřeného manželství nestává, nezapíše dotýčný duchovní správce uzavřené civilní manželství do matriky kopulační, alebrž ve zvláštní k tomu výhradně určenou zápisní knížku.

Knížku tu založí teprv tenkrát, když se první případ toho druhu naskytne; knížka budiž jen skrovného objemu.

Tato „zápisní knížka občanských manželstev“ má za účel, aby duchovní správce měl přehled podobných spojení, a takto se mohl všemožně o to zasaditi, aby buď v církevně platná manželství změněna, aneb, kdyby to možné nebylo, zrušena byla.

K založení zápisní knížky občanských manželstev může se užiti tištěných formulářů oddacích matrik. Rubrika „oddávací kněz“ se 0 (nullou) vyplní. Do rubriky „poznámenání“ se napíše takto:

Oba jakožto ženich a nevěsta uvedení snoubenci uzavřeli dle dopisu . . . . . úřadu ode dne . . . . . (den, měsíc, rok) čís. . . . dne . . . . . (den, měsíc, rok) občanský sňatek manželský.

Přípis úřední budiž v jednacím protokolu poznamenán a ve farní registratuře uložen.

Úřední vysvědčení o uzavřeném občanském sňatku vydává výhradně světský úřad.

Uzavrou-li civilní manželé později manželství církevně platné, musí se to při dotýčném zápisu v zápisní knížce poznamenati spolu s poukázáním na fol. . . . příslušné oddávací matriky.

27. Jsou-li dvě osoby rozdílného pohlaví občanským sňatkem spojeny, působí okolnost tato znamenitě i na poměr jejich k třetím osobám, jakož i na poměr jejich potomků před soudem církve, pročež poměr z občanského sňatku vzešlý při dotýčných zápisech v křestní i úmrtní matrice vytknut býti musí.

28. V prvéjším ohledu nesmí se přehlédnouti, že občanské manželství mezi jednou stranou a pokrevenci druhé strany působí nepočestné švakrovství, že tudíž jedna strana s pokrevenci strany druhé až k druhému stupni včetně (inclusive) nesmí

bez církevního prominutí uzavřítí církevně platné manželství.

29. Dítě z občanského manželství zrozené takto budiž do *křestní matriky* zapsáno. Rubriky „manželské“ či „nemanželské“ zůstanou prázdný; v rubrice „poznamenání“ se podotkne, že rodičové tohoto dítěte dle knížky zápisní občanských sňatků fol. . . . ., aneb dle úředního vysvědčení . . . . . úřadu ddo . . . . . dne . . . . . občanské manželství uzavřeli.

30. Má-li se o tomto křtu výťah z matriky vyhotoviti, tu se v křestním listě poukáže na křestní matriku, avšak žádná zmínka o manželském neb nemanželském původu dítěte se neučiní, alebrž rodiče co civilní manželé se zejména udají, a dosvědčí se, že v (místě) . . . . . dne . . . . . (den, měsíc a rok) se narodil a dne . . . . . dle katolického obřadu od . . . . . pokřtěn byl: N. syn občanských manželů N. N. (stav, zaměstnání a rod otcův) a N. (jmeno, rod matčin) atd.

Osvědčení takového úkonu matričního (t. j. vydání křestního listu) může se v případech, v jakých vůbec křestní listy vydávají se směji, beze vší závary vyhotoviti.

31. Když ohledně nemanželsky narozeného dítěte na základě později uzavřeného občanského sňatku jeho rodičů politický úřad udělí povolení, aby toto za manželské zapsáno bylo, má se v křestní matrice při dotýčném zápisu legitimace dítěte spolu s odvoláním se na dekret světského úřadu zapsati s tím doložením, že legitimace *pouze pro obor občanský* (pro foro civili) platnosti nabývá.

32. K vymození legitimace dítěte pro foro civili (pouze občanské) na základě občanského sňatku rodičů nemá duchovní správce nikdy tou měrou napomáhati, jak se to v jiných případech vymození legitimace děje, ale spíše rodičům sdělí, že jim nápomocen býti nemůže, jelikož sňatek jejich není žádným církevně platným manželstvím.

33. Pakli že rodiče dítěte před občanským sňatkem aneb po něm narozeného později uzavřeli manželství církevně platné, připojí se při dotýčném zápisu v křestní matrice poznámka: Legitimováno pro foro ecclesiastico (církevně) skrze nápotomní manželství rodičů, jak svědčí fol. . . . . oddací matriky . . . . . aneb oddací list . . . . .

Jelikož uzavření církevně platného manželství mezi takovými, kteří vešli již v sňatek občanský, u církevní vrchnosti se pojednávati musí, budou se odtud v každém

jednotlivém případě oznamovati *výminky*, v kterých by legitimace dítěte i po uzavření církevně platného manželství rodičů pro foro ecclesiastico se státi nemohla.

34. Při zapisování úmrtí civilních manželů aneb dětí jejich do *úmrtí matriky* musí se vždy poměr civilního sňatku vyznačiti, tudíž při dětech: Syn (dcera) z občanského sňatku N. a N. —, jinak dle okolností: N. rozená N., civilní manželka N. —; N. N. (n. p.) obchodník, civilní manžel; N. vdova z občanského manželství po zemřelém N. N. (n. p.) bednáři, rozená N.

Rubrika „manželský“ se při osobách manželstvím občanským spojených vodorovnou (příčnou) čarou vyplní.

Úmrtí listy buďtež v souhlase se zápisem úmrtí v matrice zemřelých vyhotoveny, a jestli církevní pohřeb odepřen býti musil, vynechá se poznámka, že zemřelý dle katolického obřadu pohřben byl, i zbývá toliko osvědčiti: Nížeapsaný dosvědčuje tímto ze zdejší farní matriky zemřelých . . . . . že N. N. nádeník v (místě) N., katolického náboženství, ... starý, přebývající v čís. pop. . . . ., civilní manžel, dne . . . . . (den, měsíc a rok) . . . . . (nemocí jakou?) zemřel a dne . . . . . na to na hřbitově v . . . . . byl pochován.

35. V pochybnostech, jak by se v těchto případnostech ohledně manželského zákona ze dne 25. května 1868 měl zachovati, nechť duchovní správce, vyličiv do podrobná záhadný případ, úřadu biskupskému celou záležitost předloží.

Dáno dne 3. června 1868.

Bedřich, kardinal a kníže-arcibiskup Pražský.
Karel Boromejský, biskup Kralohradecký.
Jan Valerian, biskup Budějovický.
Augustín Pavel, biskup Litoměřický.

Ctení o revě.

(Pokračování.)

To jí bylo podivné, i zůstala stát a řekla k ní: „Co pak ty tu sama sedíš, jáť jsem myslela, žeš také s ostatními; slyšíš, jak se to tam pokouší a honí?“

A Madla vstala, hezky se na ni usmála a řekla: „I, — ono těší každého něco; já zas raději si něco přečtu.“

„A ukaž, je to pěkné, co si tu říkáš?“ řekla Terinka, a vzala knihu do ruky a podívala se na první stránku, a sama na hlas čtla: „Věrná Roza, aneb vítězství katolického náboženství.“

„Je to hezké?“

„Ah, to by se vám jistě líbilo,“ řekla

Madla, „já už brzy budu mít dočteno; ale jestli že byste chtěla ještě dnes sama číst, s radostí vám to dám, já mám ještě jiné knihy.“

„Cože, ty že máš knihy? a ty sis je koupila? i toť jsi podivná!“

„Koupila a nekoupila,“ řekla Madla, — „tuhle ku př. jsem si přikoupila, ale ty druhé co mám, ty jsem dostala ze Svatojanského Dědictví, nebo já v něm jsem už tři leta; zaplatila jsem tehdež 10 zl., p. farář je poslal do Prahy; a co živa budu, každý rok krásnou knihu dostanu.“

„Holka, — tyť mluvíš podivně!“ — řekla v podivení Terinka, — „musíš mně to vyložit; — ale nestůjme tu, pojď, sedneme si jinam, pojď na zahrádku!“

A děvčata šly, a Terinka ani sama nevěděla, proč Madlu tak ráda poslouchala, a jak se jí to všechno líbilo, a matce to divno bylo, jak se Madla s ní do zahrádky dostala; ale pak své divy od Terezky slyšela, jak prý jí Madla poučila, a jak ona prý hezky mluvit umí, a jak je hodná, a že má dobré srdce, a že je nábožná; matka poslouchala a měla z toho radost.

Ale čím dál tím větší měla Terinka z Madly radost, tak že sedávaly dlouhé chvíle u sebe, a buď čtly, anebo si něco hezkého vypravovaly. A také chodívaly spolu velmi rády do kostela; a divná věc, od jistého času už se Terinka tak divoce po muzice nesháněla, a co ještě víc, na hody Boží a na některé Mariánské svátky chodívala také k sv. zpovědi; a přec vám byla pořád tak veselá, a každý ji chtěl nechtěl musel mít rád, nebo byla dobrého srdce, a jako krásná, tak byla i mravná. A nejmilejší její společníci zůstala Madla, a když jí žádný neviděl, často ji vzala okolo krku, a dala jí hubičku; — a konečně si to na Madle vymohla, že si tykaly, a svatě si slíbily, že se budou mít pořád rády.

Rok na to se Terinka provdala, a chvála Bohu, velmi dobře; a víte, koho si od rodičů s sebou vyžádala? a kdo jí s plácem za to děkoval a šel? Inu, to byla její přítelkyně, děvčečka Madla, která se od ní také za rok na to provdala, a sice za řádného, poctivého člověka, za kováře, který byl ve světě, a když se domů vrátil a Madlu poznal, řekl, kdyby mu nevěstu se statkem dávali, že jinou nechce, než tu duši krásnou, Madlu, a proto si ji vzal.

A tak z tohoto celého vypravování vidíš, jak jedna šlechetná duše šlechtí jinou a to si pamatuj, a drž se těch, co se podobají Madle.

A pak, — hleď si také uvyknout na nějaký, jistý pořádek ve svých každodenních a výročních pobožnostech. Pamatuj si toto: na tom ještě není dost, jestli si umíníš, že půjdeš k sv. zpovědi, a to proto, že bylo u vás velkonoční cvičení, anebo že se v kostele ohlašovalo, že je už svrchovaný čas; — anebo jestlis dal neb dala pro chudé krejcar při ofěře na hod Boží; anebo že nikdy v pátek maso nejíš, — inu arci, poněvadž ho bez toho málo kdy máte, — to ještě není všechno, není dost, — já to myslím tak: ustanov se ku př. na tom, že na každý den, v jistou chvíli, třeba když se večer klekání zvoní, nebo když se už na noc pomodlíš, a už už si lehnout chceš, — že ještě vykonáš nějakou zvláštní, krátkou modlitbičku, — nebo na jistý úmysl že se ještě jednou Otče náš a Zdravas pomodlíš; a nebo, že jak neděli, tak neděli — tedy po každé, něco chudým, ať už to je cokoli dáš; anebo, že na každý pátek, po celý rok, nejen maso, ale ještě něco jiného sobě odpřítí chceš, a kdyby to třeba jen sousto něčeho bylo, aneb třeba nějakou nevinnou zábavu. Ale to si pamatuj, že ať už to je co chce, před lidmi o tom mluvit nesmíš, a jen to dobré mínění, jen ten dobrý úmysl, totiž, proč to děláš, — inu abys byl pánem sám nad sebou, — vždycky na paměti mítí musíš.

Tolik o tom přivázání, a konec toho všeho, abychom si už zas na tu milou révu vzpomněli, je ten: pro nás všechny, žádného nevyjímajíc, — ta tyčka, nebo ta latka, na kterou se réva přivazovati musí, a která ji v zrůstu podpírá, jest *zákon Boží*, jest *sv. evangelium*, jest *sv. náboženství*; jmenuj to jak chceš, — vše jedno; jen když to u tebe platnost má.

A — jestli se na to nevážeš nebo vázati nedáš, pak arci zůstaneš na zemi ležet, a liják tě do bláta zaplácá; anebo bude tebou vítr cloumat, a šlakovitě tě zkriví, ba poláme; anebo, bude-li slunce pražit, podeschneš, a dole spukršíš; anebo, budou-li plískanice přes tu chvíli na tebe dorážet, a teplo-li při tom bude; ah, pak ten všelijaký hmyz škrabati se bude na tebe a po tobě, a i to hloupé pitomé hleměždě přilípne se na tě, a bude špinit a ožírati tvé lupení. —

Všecka tato podobenství zachovej si v paměti. A potom čti dál! —

3.

Když ta ubohá réva má být přivázána nebo upevněna, ach tu nemilosrdně ji žabka sklestí; totiž rozumný vinař sereže ji

pořádně, a to proto a tak, aby jí neušlo bez potřeby mnoho slzy.

A později olupuje se z ní i to zbytečné lupení; jen aby slunce tím líp k ní dorážeti mohlo, a dokonale ji prohrálo.

A tu, když po takové operaci, — po tomto seřezávání a olupování k té ubohé révě přijdeš, vyhlíží ona, jakoby jí tuze bolelo srdce; nebo všude tam, kde řezáno bylo, průhledné krůpěje jako slzy se na ní trpíty.

A vidíš, toho právě má také zapotřebí člověk, jestli něco pořádného, něco rozšafného má z něho být.

Nebo — rodiče, otec i matka, musejí záhy, hezky z mládí, u dítěte na to dbát, aby při něm uřezávali, — toť se rozumí, z duše jeho, — to a jiné, co na škodu by z něho chtělo vyřájeti, t. j. nesmí otec, nesmí matka mu dáti to, co by se mu líbilo, k. p. kdyby se mu zachtělo, jen s daremnými dětmi hrát a běhat; a nebo kdyby si navykalo, co kde dobrého vidí, zmlsati, a nebo kdyby si mysliło, že tím svým kandušem se může vychloubat, jiné děti týrat, a nebo, je-li starší, zvláště je-li to synek, po klíčku od almárky nebo od šuplíku, kde peníze máte, slídit; a nebo, chce-li v městě každou komedii vidět, a nebo (zvláště ona) ve vsi při každé muzice být, a při tom si pomáhat zapíráním a lži a sváděním na jiné atd.

Poznáváš-li pak, že v těchto smutných pádech nesmíš nože a žabky, totiž metly a prutu šetřit, ale že musíš notně ty škodné obnože, ty škodné koníky ořezávat, odtloukat?

Ale především snad je zapotřebí, abys sám na sebe, ty tatíku a ty máti, a nebo ať jsi kdo jsi, — otevřel a nabrousil si žabku; totiž abys sám na sobě počal pořádně řezat a klesit.

Jak pak, nechodíš sám denně do hospody? a kolik jich tam táhneš? a pak, mnoho-li as prokouříš? anebo prošňupáš? anebo, jsi-li z města, a jsi-li ona, ohledně těch sladkovinek a cukrovinek při kávě a jindy, jak že to stojí? Nemohlo by se tu něco — snad mnoho — seřezávat, jako u té révy? — Rozmysli si to!

A nebo, tys svobodný, máš ale jistou známost, a jen se příznej, jak to může dopadnout, a co z toho má být? — Abys teď už se oženil, na to ani nepomyšlíš, ba sám snad nevíš, kdy teprv a kterak by to mohlo být; a proto, co to děláš, chlapíku neb chlape nešťastný? Nech toho. Já to myslím upřímně. Nebo Pán Bůh sám praví: „*kde poklad tvůj*,“ — (a ten tvůj poklad,

to je pěkný poklad! —) „*tam srdce tvé*!“ — A tentýž tvůj Spasitel praví také: „*Miluje-li kdo otce svého neb matku, neb ženu; neb syna, neb bratra, neb sestru, neb pole, aneb dům svůj více nežli mne, není mne hoden*!“ —

Přečti si ten text ještě jednou!

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Bezna, dne 13. září 1868.

(Návštěva biskupská.)

Jestli věcí známou a všeobecně uznávanou, že biskupské návštěvy neb visitace v osadách křesťansko-katolických mají do sebe mnoho radostného a povznášejícího Již sv. písmo z dob apoštolských jest toho zřejmým svědectvím, že návštěva biskupova přináší osadám mnohých prospěchů. A jako bývalo druhdy, podobně děje se i nyní. Citlivé srdce dobrého lidu našeho nalezá v tom veliké útěchy a radosti, když přichází biskup co dobrý pastýř, co otec k dítkám svým, a mnohý u víře ocháblý při takové příležitosti opět se rozhřeje a ze sna probudí. Litujeme ovšem, že takové návštěvy jen zřídka se dějí. Neboť není našim p. biskupům pro rozsáhlost biskupských osad a pro mnohé jiné příčiny možno, návštěvy tyto častěji konati. Bohdá, že to časem spíše možno bude. —

Takové vznešené návštěvy dostalo se po čtrnácti letech naší osadě tyto dni. Dne 10. září zavítal k nám náš nejdůstojnější p. biskup Augustin Pavel, aby udílel zde svátost sv. břimování a posilnil nás v těchto smutných časech u víře a vytrvalosti. A osadníci zdejší osvědčili svou úctu a oddanost vznešenému hostu způsobem důstojným. Dne 10. ke čtvrté hodině po polednách vyjelo asi 30 jezdců s praporečkem v čele v ústřety vznešenému hostu, aby jmenem osady jej uvítali a uvedli; za nimi ubírali se v povozích důstojný p. vikář Kosmanoský, c. k. hejtman Mladoboleslavský a p. patronátní komisař.

Po páté hodině oznamovaly střelné rány, že blíží se host očekávaný. Duchovenstvo shromáždilo se v portálu chrámovém, na němž stkvěl se významný nápis: „*Prines, Otče, síly vítězné v boji tuhém*.“ Od chrámu Páně až k bráně slavnostní u školní budovy nedaleko kostela vystavené, prápory a kvítím ozdobené a přiměřeným nápisem opatřené, stála dvěma řadami školní mládež, a za branou nepřehledný zástup lidu, čekaje toužebně na vznešeného hosta. Asi o půl šesté přibyl p. biskup a byv u brány od jednoho děvčátka zdejší farní

školy uvítán a poděkovav srdečnými slovy, bral se řadami žáků k chrámu Páně. Tu od místního děkana přiměřenou řečí osloven v mateřském našem jazyku laskavě děkoval a přítomné bratry duchovním vyzýval, aby horlivě pečovali o stádo jim svěřené, aby pevně se přidrželi svého biskupa, tak že se doděláme žádoucného vítězství a pokoje časného i věčného. Na to do chrámu uveden udělil ještě toho dne 260 osadníkům svátost sv. břimování, načež za hlaholu zvonů a hřímání střelby do farního domu uveden, kdež se mu všichni přítomní duchovní jednotlivě představovali. — Večer uspořádal zpěvácký a hudební sbor zdejší krásné zastaveníčko, v němž hojný zástup lidu vřelého bral podílu, provolávaje slávu nejdůstojnějšímu hostu a milému našemu panu vikáři. Tak se skončil první den slavnostní. —

Druhý den, 11. září o 7. hodině obětoval p. biskup mši sv., načež následovala krátká katechese. Pan biskup sám dítek se vyptával a pravdy našeho sv. náboženství probíral. Nedá se ani vylíčiti, jak mocně a blaze to působilo na zdejší osadu, když slyšela mateřskou řeč z úst biskupských. Mnohé oko se zarosilo, zvláště když p. biskup dítek napomínal, aby hodny byly, na Pána Boha pamatovaly a svých rodičů ctily a poslušny byly. Na to konal se průvod do kostnice, kdež se officium defunctorum vykonalo. Po návratu do chrámu Páně pokračoval p. biskup v udílení sv. břimování. Bylo břimovanců přes 900, anať i osada Horecká sem přidělena byla. Po návratu do farního domu byla malá hostina, při kteréž se p. biskup laskavě bavil se všemi přítomnými. Ve tři hodiny pak odejel za hlaholu zvonů a hudby a hřímání střelby do Lysé, provázen srdečným „s Bohem“ a přáním, by mu Bůh popřál dlouhého života, zdraví a síly, jakož i zmužilosti, aby hájil nezadatná práva církve sv. muzně a odhodlaně. —

Pořádek, jaký při všem byl zachován, a zbožnost zdejších osadníků sloužila hostu, jakož i všem duchovním k velké útěse, a poznali jsme z toho, že víra sv. má ještě hlubokých kořenů v srdcích lidu našeho, a že marné jsou vzteky nepřátel církve Boží. Dejž Bůh, aby i protivníci pravdy Boží ku poznání přišli a upustili od zhoubného úmyslu svého! — x.

Z Nového Bydžova dne 29. srpna 1868.
(Pobožnost pro oudy III. řádu sv. Františka.)

Letos opět uspořádalo horlivé naše duchovenstvo dojemnou slavnost jak čle-

nům III. řádu sv. Františka tak i ostatním ovečkám svým.

Pobožnost počala 24. o 1. hod. odpoledne křížovou cestou. Na to následovalo úvodní kázání o milosti Boží, jež přednesl důst. p. děkan Hlušický Fr. Malý, uvoliv se k němu v poslední teprv okamžik, an se pozvaný kazatel obmeškal. Líčil v něm krásu, bohatství a důstojnost duše v milosti Boží postavené a povzbuzoval zjednati si ji pro potřebnost její. Po kázání zpívány malé hodinky Mariánské, o 6. byla vystavena Nejsv. Svátost, před níž oudové 3. řádu sami se modlili litanie a zpívali písně o Velebné Svátosti. O 7. měl kázání vel. p. Jos. Krejčí, kaplan Vysoko-Mýtský, na slovo vzatý kazatel o sv. misiích. Rozebíral výpověď písma sv.: „Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest.“ „Ku předu“ má býti naším heslem. Kdo jest spravedlivý, ospravedlní se ještě, kdo jest svatým, posvětiž se ještě. Neustále máme pokračovati na dráze křesťanské dokonalosti. V tom nám jest velmi mnoho prostředků po ruce; zvláště ale Nejsv. Svátost oltářní, v níž najdeme posilu a pomoc ve všech potřebách svých. Mezi kázáním byla odprošována Nejsv. Svátost žalmem 50.: „Smiluj se nade mnou Bože;“ po něm udělil Chlumecký p. děkan Václav Tomek požehnání.

Druhý den 25. na den sv. Ludvíka krále a ouda 3. řádu sv. Františka, slouženy hned od 5 hodin mše svaté a slyšána sv. zpověď. O 7. byla ranní, po Credo měl vel. kněz františkán P. Pavel Pelikovský vhodnou řeč k oudům, co skládali sv. profesi aneb co nově přistupovali. Jako Jakob poslal Josefa k bratrům, tak že i on přišel, aby viděl, zdali vše dobře se děje při bratrích. Vyzýval je, aby se neuchylovali ode slibů svých a aby oblékli nového člověka, berouce na sebe nový šat či odznak řeholní. Na to skládalo asi 6 oudů sv. profesi, 22 jich bylo nově oblečeno v řeholní odznaky sv. Františka. Zároveň přijímal vel. p. A. Suchánek do bratrstva sv. škapulíře karmelitského. O 10. hod. měl kázání vel. p. K. Lhota, kaplan Chocenský o Nejsv. Svátosti oltářní na text: „Pracujte o pokrm, ale ne tělesný, nýbrž duchovní.“ Ukazuje v něm na lásku Krista Ježíše k nám lidem, jež přesahuje i lásku mateřskou, vyčítal oučinky velebné Svátosti té, že nás sílí, krmí, že zárukou jest budoucího vzkříšení z mrtvých. Pobádal všechny, aby se utíkali k tomu, jenž pravil: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a

obtížení jste a já vás občerstvím. Na to slavně velel p. kanovník a děkan Smidarský Fr. Fiala zpívanou mši sv. Ten den přistouplo as 500 lidí ke stolu Páně, neboť pobožnosti té účastnilo se též velmi mnoho neúřadů, pokládající ji za obnovení sv. misie. Odpoledne byl slavný průvod k soše Panny Marie bez poskvrny počaté, v blízké dědině Chudonicích. Postavili ji u prostřed obce podle zvonku na poděkovanou za zachování v čas války a cholery a na vyprošení další ochrany Marie Panny, již se osadníci co dítka zaslíbili. Posvětil ji velel p. kanovník. Po tomto úkonu modlilo se přítomné vel. duchovenstvo litanii loretánskou, načež oslovilo děvče z osady důst. pana vikáře děkující mu jmenem celé dědiny za ochotu, kterou se propůjčil oslavě Mariánské. Pak zpíváno: „O sanctissima“ v překladu českém. Potom odebral se průvod zase do kostela. Zde měl opět kázání výmluvný v. p. J. Krejčí. Dokazoval, Maria že jest *příčinou naší radosti*, neboť skrze ni dán nám P. Ježíš, kterýžto zahnal všecky pochybnosti rozumové, na něž jsme neuměli odpověděti sobě, ona že zjednává nám radosti jak časné tak i věčné. Ona jest i *pomocnicí křesťanů*. To dokazují již prvá století křesťanská, v nichž poskytovala ochranu a pomoc sv. mučovníkům, ve století XIII. sv. Dominiku, že sv. růžencem zapudil bludy kacířské, ve XIV. sv. Janu Nepomuckému, když do Staré Boleslavi a v XVII. bl. Janu Sarkandru, když do Čenstochova k ní putovali. To dosvědčuje i nyní pomoc prokazovaná jinému Janovi, Piu IX., jenž obzvláštním jejím jest ctitelem, an povýšil za článek víry učení o neposkvrněném početí jejím. Maria jest *outočištěm hříšníkův*, o tom může každý kněz zvláštní případy povídati, jak na přímluvu Marie Panny i nejzatvrzelejší hříšníci aspoň na lůžku smrtelném se obrátili a tak záhubě věčné ušli. Kázání skončeno modlitbou: „Pod ochranu tvou se utkáme,“ načež uděleno bylo sv. požehnání.

Buďtež za to vřelě díky vzdány, jak našim vel. pánům, tak i cizím, že laskavě a neunaveně sytili lačné zástupy slovem i Tělem Božím. Vděčná zmínka budiž i občanům Chudonickým věnována, že veřejně se hlásají k sv. víře katolické, podle ní i svůj život pořádajíce, jakož i že pohostili poutníky přespólní.

Sv. profesi složila naše „mladá trpitelka“ panna, těžkou dnou po 18 let sklíčená, jež asi 12 let ani s lůžka hnouti se

nemohla. Ne bez významu dostala vloni jméno trpitelky bl. Marie Františky od 5 ran Kr. Pána. P. Bůh jí polehčil, do lepších sídel dne 29. srpna ji povolav. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. kardinal-arcibiskup Pražský nastoupí ve středu dne 7. října vrchnopastýřskou cestu do vikariátu Brandýsského a bude udělovati dne 8. října svátost sv. birmování ve *Vinoři* a sice v 8 h. pro osadu Vínorskou, ve 12 h. pro osadu Dřevčickou a Sluhy; dne 10. října v *Labském Kostelci* v 8 h. sv. birmování pro osady Labský Kostelec a Lobkovice; ve 12 h. pro osady Všetatskou a Kojetickou. V neděli dne 11. října v *Brandýse* v 8 h. birmování mládeže škoie odrostlé; ve 12 h. birmování školní mládeže. Dne 12. října ve *Staré Boleslavi* v 9 hod. birmování pro osadu Staroboleslavskou; 13. října tamtéž v 9 h. birmování pro osady Hlavnokostelní, Předměřice a Svěmyslice. Dne 15. října bude v 8 h. v *Benátkách* birmování pro mládež škoie odrostlou z osad Benátské a Chotětovské; ve 12 h. tamtéž birmování mládeže školní z Benátek a Chotětova. Dne 17. října v *Čelakovcích* v 9 h. birmování pro osady Jirná a Nehvizdy; 18. října v 8 h. tamtéž birmování mládeže Čelakovické škoie odrostlé; ve 12 h. birmování školní mládeže Čelakovické. U večer 18. října navrátí se J. Eminence opět do Prahy.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 19.—22. září u Maltézů, od 23.—26. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově.

— Zítra 16. t. m. v den sv. *Ludmily*, bude se konati výroční památka sv. Ludmily muč. a patronky země České u sv. Jiří na hradě Pražském, kdež se její hrob nalezá, tímto pořádkem: Od 6. h. z rána do 10. budou se střídati mše sv. V 8 h. bude sloužiti na témž sv. hrobě tichou mši sv. J. Emin. nejdůst. p. kardinal, jenž nyní na svém zámku v Dol. Břežanech sídlí a minulou neděli na den Jména P. Marie ve farním chrámu v Zlatníkách měl zpívanou mši sv. Odpoledne o 4. h. bude u sv. Jiří české kázání o sv. Ludmle, pak zpívané nešpory s požehnáním. Až do neděle bude tamtéž na každý den v 7 h. ráno mše sv. a v 6 h. večer sv. požehnání; v neděli pak o 5. h. odp. bude se tam konati pobožnost k nejsv. Svátosti oltární. — V metrop. chrámě u sv. *Víta* bude slave-na církevní památka sv. Ludmily tímto způsobem: Po celý oktáv bude ráno v 6

h. mše sv. se zpěvem a modlením českým, odpoledne v 5 h. budou litanie a modlení i líbání sv. ostatků. Odpolední pobožnost započne již dnes u večer.

— Výroční slavnost *Povýšení sv. Kříže* bude se konati ve farním chrámu na *Volšanech* v neděli 20. t. m. tímto pořádkem: V 7 h. ráno bude mše sv. s exhortou, v 9 h. ranní, v 10 kázání a v 11 zpívaná mše sv., odp. o 4 h. kázání a sl. nešpory. Po celý oktáv jest tam v 8 h. ráno mše sv. a ve 3 h. odpoledne požehnání.

V *Berlíně* konal letošního roku kněz *Eduard Müller*, bisk. rada a redaktor listu „*Märkisches Kirchenblatt*“ 25leté jubileum svého kněžství. Za tou příležitostí poprvé bylo od policie dovoleno spolkům katolickým, aby s prapory svými táhnouti směli ulicemi Berlínskými. Po službách Božích přednesl kníže *Bohuslav z Radziwillů* jubilantovi srdečné blahopřání, načež jemu slavnostní komitét odevzdal 2750 tolarů střík tomu účeli, aby z peněz těchto vydržovány byly „šedé sestry.“ Jistý židovský obchodník věnoval jubilantovi darem skvostný obraz tváře Spasitelovy ve vypuklé práci zhotovený podle *Corregia*. Tentýž žid spolu s mladším bratrem svým před několika lety vyučoval údy katolické jednoty tovaryšů v *Berlíně* (jejímžto předsedou jest též kněz *Müller*) v počítání, měřictví atp. Spolek katolických studujících ve *Vratislavi*, „*Winfredia*“ nazvaný, vyslal zvláštní deputaci do *Berlína*, aby blahopřání spolku jubilantovi přednesla.

Ze Švýcarska. V městě *Šafhausen* zemřel proslulý nakladatel dobrých katolických spisů, *Bedřich z Hurteru*, (syn † dvorního rady a spisovatele *Bedř. z Hurteru*), jenž ačkoli jsa protestantem velkých zásluh o zvelebení literatury katolické sobě získal. Jeho nákladem vyšla na světlo celá řada spisů bohoslovných, dějepisných, katechetických i ascetických, jakož i mnoho spisů pro mládež a pro lid obecný.

V *Mohuči* byl dne 9. srpna t. r. na kněžství posvěcen hrabě *Krištof Bernard z Galen*; jesti on nejmladší mezi třemi bratry, kteříž síly své službě církevní věnovali. Nejstarší bratr *Bedřich z Galen* pečoval v *Šlesviku-Holštýně* o duchovní blaho poraněných vojnů a sotva odtamtud se byl navrátil, zemřel co farář v *Lembecku* (v krajině *Monastýrské*) r. 1864. Druhý, hrabě *dr. Maxmilian z Galen*, papežský komoří jest v *Mohuči* místoředitelem kněžského semináře a profesorem theologie. Třetí svrchujmenovaný *hr. Krištof Bernard*

z *Galen* sloužil dne 10. srpna první mši sv., před kterou nejdůst. biskup *Mohučský* svob. p. *Emanuel z Kettelerů* — jenž jest strýcem hrabat z *Galen* — činil slavnostné kázání. Dva nejmladší bratři *hr. Wilderich* a *hr. Pavel z Galen* již několik měsíců se nalezají ve vojště sv. Otce v *Rímě*.

Z Francouzská. V městě *Amiens* utvořila se bezbožecká společnost obzvláštního druhu pod názvem: „*Union du libre mourir*“ (jednota volného úmrtí), jejížto údové se zavazují, že se pouze „občanským způsobem“ t. j. beze všech církevních modliteb a obřadů pochovati dají. Údové berou na se povinnost, že při občanském pohřbu spoluůda jej ku hrobu doprovodí. Každý nově do spolku vstupující člen podá písemné prohlášení, že občanským způsobem pohřben býti chce a spolu ustanoví dvě osoby, kteréž se o vyplnění této vůle jeho starati mají. Kdo před smrtí povolal k sobě kněze a dal se zaopatřiti sv. svátostmi, přestává býti údem spolku a ostatní členové nesmějí ho ku hrobu provázeti. Dvakrát do roka a sice v čas jarní a podzimní rovnodennosti koná se schůze členů k tomu cíli, aby se o záležitostech spolkových uradili a památku zemřelých spoluůdů oslavili. (1)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. *Benedikt Sigmund*, jubil. kněz, *Slanský* děkan na odpoč. v *Praze*, 30. srpna (nar. v *Rakovnici* 10. květ. 1787, vysv. 12. srp. 1810);
- p. *Ant. Krch*, farář v *Lišnici*; 4. září (nar. v *Hospodině* 10. června 1804, vysv. 20. červce 1830).

Vyznamenáni jsou:

- P. *Rob. Krištof Koepl*, prem. *Tepl.*, admin. fary v *Stodě*, jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Vinc. Mottl*, admin. za faráře v *Jankově*;
- p. *Jos. Zbejval*, kapl. za admin. v *Lišnici*;
- p. *Jos. Uzel*, neom. za kapl. do *Velvar*, odkudž
- p. *Jos. Barták*, kapl. poslán do *Vídně* (do *Frintaneum*).

Uprázdňené místo:

Lišnice, fara patron. p. *Karla kníž. z Oettingen-Wallersteinu*, od 9 září.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Jos. Nožička*, fundat. v *Rezku*, za faráře do *Vojnoměstce*;
- p. *Jos. Marčík*, admin., za faráře v *Chodovicích*;

- p. Ferd. *Blecha*, admin., za faráře v Solnici;
 p. Václav *Pilař*, farář v Jeřici, za faráře do Zdechovic;
 p. Jan *Slavík*, neom., za kapl. do Velké Losenice;
 p. Frant. *Nožka*, neom., za kapl. do Čermné;
 p. Frant. *Král*, kapl. v Borohrádku, za koop. do Kunštátu;
 p. Jos. *Čížek*, neom., za kapl. do Borohrádku;
 p. Jan *Dvořák*, neom., za kapl. do Hoříček;
 P. Hugo *Trautmann*, kněz ř. sv. Bened. za kaplana do Martinkovic;
 p. Jan *Gebert*, neom., za kapl. do Starkova;
 p. Frant. *Kazda*, neom., za kapl. do Vysokého Veselí;
 p. Vít *Kaska*, neom., za kaplana do Hořic.
Na stálý odpočinek vstoupil:
 p. Jos. *Kulich*, farář a osob. děkan v Starakově.

Uprázdňená místa:

- Jeřice*, fara patron. knížete Paar-a, od 26. srpna do 7. října.
Starkov, fara patron. barona Kaisersteina, od 1. září do 13. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Nečásek*, kněz na odpoč. v Ml. Boleslavi, 18. dubna;
 P. Konrád *Böhm*, kn. ř. piarist. a prof. na gymn. v Mostu, 22. dubna;
 p. Ferd. *Lischka*, býv. admin. v Nové vsi, 23. června;
 p. Ludvík *Fichtner*, farář v Hoř. Jířetíně, 5. srpna;
 P. Serapion *Löschner*, jubil. kn. ř. františk. v Kadani, 8. srpna;
 p. Jan *Hammerschmied*, říd. a katech. hl. a niž. reálné školy v Ml. Boleslavi, 29. srpna, (nar. v Osenicích 29. dub. 1814, vysv. 3. srp. 1840);
 p. Jan *Jonáš*, farář v Bosni, býv. k. arcib. vikář a školdozorce, 30. srp. (nar. 21. dub. 1804, vysv. 3. září 1828).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Rákosník*, admin., za faráře v Trilbicích;
 p. Ant. *Nittel*, říditel hl. školy v sirotčinci u sv. Jana Křt. v Praze, za katech. na hl. škole ve Varnsdorfu;
 p. Bernard *Jahn*, kapl. v Novosedlech, za expositu v Ervěnicích;
 p. Frant. *Schopf*, koop. z Sebastianperku na Horu sv. Kateřiny;
 p. Fr. *Rotter*, koop. z Hory sv. Kateř. do Kadaně;
 p. Jos. *Schubert*, k. z Jílové do Radonic;
 p. Adolf *Lerche*, k. z Benešova do Jílové;
 p. Ludvík *Haumer*, k. z Přísečnice do Stranné;

- p. Stanislav *Nitsch*, k. z Jablonce do Bruňova;
 p. Jak. *Kasper*, k. z Kunratic do Šenova;
 p. Jos. *Busek*, k. z Bakova do Bělé;
 p. Jos. *Zima*, k. z Hlavic do Bakova;
 p. Stanislav *Vlašimský*, k. z Mšena do Hlavic;
 p. Arnošt *Hoffmann*, k. z Církvice do Křimova;
 p. Frant. *Dvořák*, k. z Lysé do Rejšic;
 p. Jos. *Stanka*, k. z. Postoloprť do Blšan;
 p. Ferd. *Ullrich*, k. z Jablonce do Nebočan;
 p. Ant. *Dlaske*, k. z Tanvaldu do Hostky;
 p. Jos. *Pek*, býv. vychovatel, za koop. a katech. do Jablonce;
 p. Karel *Klinger*, k. z Maffersdorfu, za katech. do Rynovic;
 p. Václ. *Brosche*, k. z Hostky do Verneřic;
 p. Karel *Kauer*, k. z Kyrů do Libědic.

Novosvědenci:

- p. Jos. *Benda* za kapl. do Nimburka;
 p. Jos. *Beständig* za kapl. do Kyrů;
 p. Vinc. *Brzobohatý* za kapl. do Loun;
 p. Jos. *Čermák* za kapl. do Dobrušky;
 p. Jan *Čerrenka* za kapl. do Ml. Boleslavi;
 p. Ant. *Dolenský* za kapl. do Všejan;
 p. Robert *Heide* za kapl. do Bořislavi;
 p. Ant. *Hirschmann* za kapl. do Maffersdorfu;
 p. Jos. *Jarosch* za kapl. do Valkeřic;
 p. Arnošt *Kleemann* za koop. do Sebastianperku;
 p. Jos. *Kvičala* za kapl. do Kuřívody;
 p. Václ. *Liesner* za kapl. do Libčevsi;
 p. Vinc. *Luksch* za kapl. do Chabařovic;
 p. Frant. *Mouka* za kapl. do Postoloprť;
 p. Jos. *Neumann* za kapl. do Robče;
 p. Jos. *Passig* za kapl. do Novosedl;
 p. Jos. *Ressel* za kapl. do Jablonce;
 p. Jos. *Rydván* za kapl. do Lysé;
 p. Jindřich *Schrötter* za koop. do Církvice;
 p. Vác. *Smetana* za kapl. do Mšena;
 p. Gustav *Tschöp* za koop. do Tanvaldu;
 p. Ferd. *Wagner* za koop. do Přísečnice.

Milodary. Na pomník *Sušilův* přispěli dále vpp: Jak. Švehla, kapl. u sv. Mikul. v Praze 1 zl., Jos. Just, děkan v Hněvčevsi 1 zl., Jan Lór, farář v Přepěřích 2 zl., Rup. Smolík, dr. a prof. theol. v Hradci Král. 1 zl., Ant. Kacerovský, farář v Jirčanech 2 zl., Jan Řihánek, farář v Malém Boru 2 zl.
 Alumnové k. arc. semináře byli vyzváni zvláštními listy, aby se shromáždili teprv 8. října odpoledne. — Vel. duchovenstvu činíme známo, že d. 2. září zemřel kn. arcib. komorník p. Jos. Kemmetmüller, jenž po 30 let byl stálým průvodčím J. Eminence na cestách visitačních a svou skromností a nábožností všude si lásku vel. duchovenstva i služebnictva na farářích získal. — Vel. p. K. Konrádovi, k. v Lom. potvrzuje expedice, že na II. půlletí předplaceno bylo 2. července pošt. poukázkou.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nální číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
a u všech fádých
knihkupectvů**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení dříve
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Instrukce nejdůst. Ordinariatu Pražského

daná velebnému duchovenstvu

ohledně zákona ze dne 25. května 1868,

(Říšský zákoník 26. května 1868 část XIX č. 49.), jímžto se poráďají *mezináboženské poměry* stát-
ních občanů v příčinách v něm výslovně jmenovaných.

Tento zákon nabyt dle čl. 17. platnosti
téhož dne, když byl veřejně prohlášen.

Pravidla tuto následující velebnému du-
chovenstvu se předpisují s tím doložením,
že, pakli následkem připověděných v 18.
článku tohoto zákona nařízení o skutečném
vykonávání jeho bude dalších penaučení
třeba, tato svým časem vydána budou.

I. Co se týká náboženského vyznání dítek.

Článek 1. a 16. tohoto zákona za ne-
platné prohlašuje reversy od snoubenců v
smíšené manželství vstupujících dané v té
příčině, že děti z toho manželstva v kato-
lickém náboženství vychovávány a vyučo-
vány budou. Tím se zřejmě vyslovuje, že
reversy, jenžby v té příčině budoucně vy-
staveny byly, ochrany úřední účastnými se
neustanou.

Nejvyšší rozhodnutí od 9. května 1842
dané dekretem dvorské kanceláře ze dne
3. července 1842 č. 20466, jímžto se vy-
stavování takových reversů připouštělo a
jich zachovávání ochraně úřadů svěřeno bylo,
nemá tudíž žádné platnosti více.

Jelikož zákony zpětivě nepůsobí, pakli
v sobě neobsahují dotýčný zpětivě působící
dodatek (derogační klausuli), musí se za to
míti, že reversy až do dne vyhlášení nově-
ho zákona vyhotovené naleznou náležitě
ochrany se strany úřadů.

Státním zákonem nepozbývají *výminky*,
za kterými katolíci *smíšené manželství cír-
kevně dovoleným způsobem* uzavřítí smí,
platnosti své; onyť zůstávají ve své moci

podle *církevních* ustanovení, jimiž přede-
psány jsou.

Smíšené manželství smí se strany ka-
tolického snoubence dovoleným způsobem
jen tehdy uzavřeno býti, když mu dispen-
sace od záповědi smíšeného vyznání nábo-
ženského udělena byla. Dispensace tato se
však jen tehdaž uděluje, když rukojemství
vůbec povědomá (*cautiones necessariae et
opportunae*) dána jsou.

Povinností katolického správce ducho-
vního jest především, aby svěřencům svým
uzavírání smíšených manželstev zrazoval a
to za příčinou spojeného s nimi nebezpe-
čenství spasení jejich a dítek z toho man-
želstva pocházejících. Chce-li nicméně ně-
který z osadníků v smíšené manželství
vstoupiti, jest duchovní správce mocí úřadu
svého povinen o to usilovati, aby nebez-
pečí to bylo dle možnosti odstraněno a
manželství způsobem dovoleným se uzavřelo.
Avšak i katolické straně samé přesvědčení
o tom, že jediné jeho víra jest prav, pře-
o zabezpečení svého a dítek svých spasení
jakož i poslušnost k církvi za povinnost u-
kládá, aby k tomutož cíli přihlížel. Kdyby
duchovnímu pastýři a svěřeným jemu osad-
níkům chtěl v tom brániti, když tohoto cíle
potřebnými a mravně dovolenými prostředky
dosíci se snaží, ten by svědomí jejich činil
násilí a jim překážel, žeby po svém nábo-
ženském přesvědčení jednati nemohli.

Duchovní správce tudíž v případě, žeby
někdo z osadníků od zamýšleného uzavření
smíšeného manželství upustiti nechtěl, jej
dle okolností poučiti má, že

1. zavedeným státním zákonem nepře-
stává povinnost dáti potřebná rukojemství,
pod jakými smíšené manželství způsobem
církevně dovoleným uzavřítí lze, alebž že
jen v způsobu, jakým ta rukojemství se
dávati mají, nějaká změna díti se může;
pak že

2. k rukojemstvím těm náleží také *smlouva*, jížto snoubenci ustanovují, že všechny z toho manželstva očekávané děti bez rozdílu pohlaví v katolickém náboženství vychovávány budou.

3. Poněvadž touto smlouvou potřebná rukojemství dokonale vyčerpána nejsou, musejí se i *ostatní záruky pomocí reversů* zabezpečiti.

Vydávání takových reversů se článku 1. jmenovaného zákona neprotiví, jelikož se to nevztahuje na náboženské vychovávání dětí.

Platnost těchto reversů zakládá se na závaznosti, jakáž vůbec v dobrovolně učiněném a na vzájem přijatém mravně dovoleném slibu spočívá.

4. Žádost katolického snoubence o dosažení prominutí překážky smíšeného vyznání (*dispensationis ab impedimento mixtae religionis*) musí opatřena býti přílohami, a sice smlouvou od snoubenců učiněnou stran náboženského vychovávání dětí, a náležitými reversy jejich, a zadá se jako dosud u církevní vrchnosti. Žadoucím prominutí může na základě obdrženého od sv. apoštolské Stolice plnomocenství biskup (*Ordinarius*) uděliti.

5. Po obdrženém prominutí mají se ohlášky předsevzítí způsobem ohledně ohlášek smíšených manželstev předepsaným.

6. Při zápisu uzavřeného manželství do oddávací matriky mají se krom ostatních oddacích listin také smlouva od snoubenců učiněná a reversy v rubrice „poznámenání“ zejména uvéstí, a spolu s druhými listinami uschovati.

Má-li se oddávací list o uzavřeném manželství vyhotoviti, budiž v listu podotknuto: „Tito manželé učinili dne ... smlouvu, že všechny děti bez rozdílu pohlaví v katolickém náboženství pokřtí, vychovávají a vyučovati dají.“

7. Právo, jaké 2. článek mezináboženského zákona v 2. odstavci manželům vyhražuje, vybízí duchovního správce mocně k tomu, aby katolického manžela k svědomitému vykonávání náboženských povinností napomenul, a k věrnému setrvání ve víře jeho s obzvláštní péčí jej povzbudil a vedl, a důtklivě aby jemu do mysle vštípl povinnost, jak horlivě se o to starati má, aby děti v katolickém náboženství byly vychovány, a ty, které k návštěvě školy schopny jsou, aby náboženskému vyučování pilně přítomny byly.

8. Nedají-li se snoubencové smíšeného náboženství k tomu pohnouti, aby jmenovaná rukojemství poskytli, nezbyvá nic ji-

ného, leč aby manželství za pasivní asistence katolického faráře uzavřeno bylo, má-li manželství jejich také církevně platné býti, na kteroužto okolnost katolického snoubence upozorniti třeba.

Takový případ se však jako doposud církevní vrchnosti dříve oznámiti musí.

II. Vzhledem přestoupení od jedné církve nebo společnosti náboženské k druhé.

Dotýcnými předpisy tohoto zákona zrušen jest 2. odstavec nejvyššího rozhodnutí ode dne 26. ledna (praesid. sdělení ministra vnitřní věci ode dne 30. ledna 1849 č. 2260.), jímž přestoupení od jednoho *křesťanského* vyznání k druhému upraveno bylo, ale zároveň se odpadnutí od víry *křesťanské* k *nekřesťanskému* vyznání možným činí.

1. Kdyby někdo, kdo se k nějakému *nekřesťanskému* náboženství přiznává, do církve přijatu býti žádal, aneb kdyby přívrženec některého *křesťanského* vyznání do církve navrátiti se chtěl, a týž 14. rok věku svého byl dokonal: budiž takový po ukončeném přípravném cvičení náboženském poukázán, aby vystoupení své ze společnosti náboženské, ku kteréž dosud přislušel, potitickému úřadu oznámil.

Patříčné zakročení u církevní vrchnosti o povolení, aby katechumen do církve přijat, aneb ten kdo se navrácuje, aby v obcování věřících připuštěn byl, diti se má jako dosud až po ukončení přípravného cvičení náboženského, skutečně však (formální) přijetí neb připuštění teprv tehdy se státi může, když se ten, jehož se týče, vykázal, že vystoupení své náležitě ohlásil.

Není-li duchovnímu správci s úplnou jistotou znám věk toho, který na katolickou víru přestoupiti chce, má jej ještě dříve, než jej k přípravnému cvičení náboženskému připustí, vybiédnouti, aby se vykázal vysvědčením svého narození, aneb jinakým věrohodným způsobem věk svůj zjistil.

2. V případě, že by někdo ke katolické víře přestoupiti žádal, kdo 14. rok věku svého ještě nedokonal, avšak rozeznávacích let již byl dosáhl, a patřičné dospělosti duševní se těší, tak že nejdůležitější pravdy katolického náboženství chápati dovede, má duchovní správce o tom církevní vrchnosti podati zevrubnou zprávu s připojením potřebných průkazů a očekávat rozhodnutí. Obzvláště budiž ve zprávě té podotknuto, jak se naproti předsevzetí dotýčné osoby chová, ti, jímž dle státního zákona právo k určování náboženského vychování téhož dítěte přísluší.

3. Mělo-li by se odpadnutí od církve státi v ten způsob, že by se někdo na židovskou víru dal aneb k nějakému vyznání přestoupil, o kterém pochybno jest, zdali je k vyznáním křesťanským přičísti lze, budiž o tom zároveň s udáním stáří, stavu (svobodného neb manželského), charakteru neb zaměstnání, obydlí dotýčné osoby, jakož i v případě s udáním dítěte tété osoby, jejich jmen a stáří církevní vrchnosti podána zpráva a to hned, jakmile duchovní správce v čl. 6. tohoto zákona předepsané uvědomění od politického úřadu obdržel.

4. Rovněž musí se ihned podati podrobná zpráva o tom, když přestoupí katolík k některému jinému vyznání křesťanskému, a stalo-li se přestoupení to před dokonáním 14. rokem věku. Přestoupení katolíků po dokonání 14. roce věku k některému z křesťanských vyznání budiž obyčejným způsobem ohledně změny náboženství předepsaným oznamováno.

III. Sohledem na výkony služeb Božích a duchovní správy.

Katolický správce duchovní, jak samo sebou se rozumí, nemůže od představených neb sluhův nějaké nekatolické společnosti náboženské přijmouti delegaci k vykonávání funkcí bohoslužebných a duchovní správy v příčině příslušníků jiné společnosti náboženské, poněvadž posláním své toliko od katolické církve obdržel, a jen z jejího rozkazu jednati smí.

Rovněž není oprávněn, aby někoho, kdož od církve patřičným posvěcením duchovní ušpůsobilost, potahmo právomocnost (jurisdikci) k vykonávání náboženských úkonů neobdržel, k funkcím služeb Božích aneb vedení duchovní správy zmocňoval; taková delegace byla by zcela neplatná.

Katolickému duchovnímu správci může se však přihoditi, že příslušníkům jiného náboženského vyznání duchovní prostředky milosti udíleti aneb úkony duchovní správy na nich vykonávati smí, když totiž:

1. od otce neb matky aneb vůbec od toho, komu přísluší právo vychovávat dítě, kteréž v některém křesťanském vyznání vychováno býti má, buď osobně, aneb skrze plnomocníka požádán byl o *udělení dítěti křtu sv.*

V takovém případě má duchovní správce žádost tu v přítomnosti dvou od něho zvolených a spolehlivých svědků vyslyšeti, lečby neodkladná potřeba křtu sv. nedovolovala žádného obmeškání.

Žádosti této vyhoví duchovní správce

v uvážení povolání svého a pravidla církevního, dle kterého upustiti nesluší od posloupnosti stupňů svatovlády (od hierarchického pořádku), co se týče udělovatele křtu sv., pakli pořádek ten zachovati lze; pročež duchovní správce udělí křest sv. dle obřadu katolického a z té příčiny pouze katolíky za kmotry připustí, a úkon způsobem v té příčině obvyklým do křestní matriky zapíše;

2. když o to požádán byl, aby příslušníka jiného náboženského vyznání v *případu těžké nemoci* buď křtem sv. *do církve přijal* aneb v *obcování věřících zpět uvedl*, pakli tento k zvolení vyznání náboženského po přesvědčení svém oprávněn jest (čl. 4.), avšak pro nemoc požadavkům toho zákona státního (čl. 6. a 4.) vyhověti nemůže.

V takové případnosti povinen jest duchovní správce žádost nemocného, pokud toho nebezpečí smrti dovoluje, u přítomnosti dvou svědků vyslyšeti, a jak okolnosti vyžadují, úřad svůj konati.

Zemře-li nemocný, příkaz duchovní správce příbuzným neb domácím jeho, aby se o to starali, by co katolík byl pohřben; za kteroužto příčinou tito podle 5. a 6. čl. zákona vystoupení jeho ze společnosti náboženské, ku kteréž posud přináležel, ihned politickému úřadu oznámiti mají.

Oznámení to však i tehdaž učiněno budiž, když se nemocný opět pozdravil.

IV. Co se týká příspěvků a odbývání práce.

Tato zákonní ustanovení obsahují toliko další provedení zásad již v praesid. sdělení ministra vnitra ode dne 30. ledna 1849 č. 2260 vyrčených a tehdaž prozatímně v platnost uvedených.

V. Co se týká pohřbů.

Katolické hřbitovy, které se blíž chrámů nacházejí, považovati sluší za příslušenství čili přívlastek (annex) kostela. Hřbitovy nejvíce z ohledů zdravotní policie od kostelů na samotou odloučené jsou místa obyčejnému užívání odňatá, modlitbou a žehnáním církve posvěcená a k pochovávatí údu v obcování církve katolické zemřelých ustanovená, k nimžto tedy jinověrci již povahou věci samé ani z příčin zdravotní policie žádného nároku nemají, pročež tito si nemohou právo k nim osobiti, tak jako pochování v hrobce rodinné požadovati nemohou ti, kdož k té rodině nepřináleží.

Ješto hřbitovy katolické v držení a užívání katolické církve se nacházejí a k bohoslužebným ústavům jejím náležejí, ne-

dají se dotýčené předpisy tohoto zákona státního ve shodu vpraviti s článkem 15. základních zákonů státních ode dne 21. prosince 1867.

Litovati jest, že předpisy toho zákona za poměrů, jaké v české církevní provincii panují, hlavně jenom katolických hřbitovů, a sotva hřbitovů druhých náboženských společností se dotknou.

Jelikož katolické hřbitovy k majetku církevnímu přináležejí, tudíž přísluší biskupům právo, aby o nich dle předpisů církevních rozhodovali.

1. Duchovní správce v případnosti, že by mrtvé tělo *nekatolického křesťana* na hřbitově katolickém pohřbeno býti mělo, pakli v okolí obce místní, kde se úmrtí stalo, není zvláštního hřbitova k pochovávaní příslušníků té společnosti náboženské, ku které zemřelý náležel, — pozůstalým příbuzným zemřelého aneb těm, kdoby s takovou žádostí přišli, vyloží: že ješto zemřelý až do skonání svého k jiné než katolické vře se přiznával, tudíž předpokládati sluší, že bylo jeho přáním, aby také po smrti tělo jeho na hřbitově té náboženské společnosti odpočívalo, ku kteréž až do skonání náležel; pročezž se přísluší, aby tělo na hřbitově jeho společnosti náboženské pochováno bylo.

Kdyby žadatelé k tomu poukazovali, že si zemřelý vyžádal, aby na domácím hřbitově téhož místa pochován byl, musí se na to odvěti, že jím vyslovená vůle z té příčiny nesmí se za rozhodující považovati, poněvadž se ani na nařízení umírajících nemůže ohled bráti tehdaž, pak-li by jimi, soukromá práva jiných k zkrácení přišla; hřbitov místní však že jest pohřebním místem toliko pro katolíky určeným; dotýčný zákon státní že ale také nenařizuje, aby těla jinověrců pouze na katolickém hřbitově pochováána byla.

2. Nedá-li se převezení na hřbitov souvěrcům zemřelého náležející v jistých případnostech provésti a vůbec dosáhnouti, budiž tělo na místě k pochovávaní těl nekatolických křesťanů *schválně od katolického hřbitova odděleném a vyloučeném* pochováno.

Není-li na hřbitově dosud žádná prostory pro taková těla oddělena, má duchovní správce k tomu zvláštní místo vykázati, a o to péči míti, aby jen k podobným účelům používáno bylo.

3. Co se ostatních zařízení týče, má se duchovní správce dle předpisů obsaže-

ných ve výnosu ode dne 18. června 1856 (Konsist. kurr. č. 3.) zachovati.

4. Mrtvola nekatolického křesťana nalezena byvši v udaných v čl. 2. sub 2. státn. zák. od 25. května 1868 okolnostech, má se na odděleném pro nekatolické křesťany místě hřbitova pochovati, jestliže se v době ustanoveného od úřadu času ku pohřbu nikdo nevyskytne, kdoby tělo na příslušný hřbitov odvezl.

Nedá-li se náboženské vyznání zemřelého, jehož mrtvé tělo nalezeno bylo, v času od úřadu k pohřbu vykázaném nikterak vyšetřiti, má se v uvážení okolností, že v krajinách našich veliká převaha katolíků žije, tudíž právní domněnka (praesumce) katolickému vyznání zemřelého nasvědčuje, mrtvola na hřbitově na místě pro katolíky určeném pochovati; vyjma žeby dokázané okolnosti způsobu smrti (samovražda, souboj) toho nedopouštěly, aby tělo na jmenovaném místě pochováno bylo.

5. Pochování mrtvého těla křesťana nekatolického *v hrobě rodinném* může se povolití tehdaž, když rodina hrob pro všechny údy své již dříve buď právní listinou neb jinak zjištěným způsobem si zjedнала, a hned tehdaž připuštění nekatolických údů výslovně nevyloučila.

Okolnost ta, že katolíci údové rodiny jsou na katolickém hřbitově již pochováni, neposkytuje nekatolickým údům té rodiny žádný nárok právní, aby v tomtéž hrobě aneb na tomtéž katolickém hřbitově pochováni byli (viz čl. 5. zákona).

Kdyby v takové případnosti pohřbení nekatolického úda rodiny ve hrobě, ve kterém katolický úd též rodiny pochován byl, aneb na místě hřbitova výhradně pro těla katolíků určeném, úředně naporučeno býti mělo, má proti tomu duchovní správce u téhož úřadu zadati ohrazení; nedojde-li slovo jeho žádného povšimnutí, pak nechat vykonání úředního nařízení strpí, avšak o tom zároveň s podrobným udáním všech okolností a přiložením od dotýčeného úřadu obdržených nařízení ihned zašle zprávu vrchnosti církevní.

6. Duchovní správce nesmí dovoliti, aby se na hřbitově zpívaly světské písně aneb aby při pohřbech řeči od nekneží činěny byly; v té příčině se předpis ode dne 6. prosince 1865 č. 10749 tímto obnovuje (Ord. list č. 16.).

Dáno od knížecího-arcibiskup. Ordinariatu. V Praze, dne 3. června 1868 č. 5130.

Bedřich,
kardinal a kníže-arcibiskup.

Ctení o révě.

(Pokračování a dokončení.)

Kdo se nechce zapřít, ten, a možná že právě jsi to ty a ta tvá znejmilejší, — není Spasitele hoden; a s tím to dopadne špatně. Nebo taková známost, takové milování, které na začátku tuze nevinně vyhlíží jako hrdličky, je jakota vodnice, která jen vyhubí a vysílí pole; t. j. při takové známosti žádná pravá, skutečná nábožnost nemůže obstát; a říkej si co chceš, že se přec modlíš a do kostela chodíš, — nic naplat, tvé srdce je jinde, ty jsi jako zjinačený anebo jako muchomůrka rozplízlý; — a mimo to, dej pozor, — nejedna taková známost podobá se komáru, který se pořád okolo světla motá a bzučí, a svou radost z toho má, — a pořád blíž a blíž se k plameni dere, — až, tu máš! najednou s upálenýma křídlyma dolů spadne, a na zemi sebou pak ještě chvílku bídne tlouče a píská; ale nikdy víc mu nenarostou křídla, on zajde bídne. —

Rozumíš tomu? ba že rozumíš! a proto slyš: tak ztratilo jich už na tisíce a na věky věkův svou nevinnost, svou spokojenost, své dobré svědomí, svůj vezdejší i budoucí největší poklad, své vezdejší i budoucí nebe, svou sílu, svou statečnost, — sebe i nebe! — nebo ztratili čistotu těla i duše!

Pročež pryč s tím! a to hned, pokud ještě čas; nebo kdo se do nebezpečení vydává, v nebezpečení zahyne; a neradím ti to jen já, ale to ti zřejmě poroučí Ten, který tě učil modliti se: „*neuvoď nás v pokušení*!“ — a který velí takto: „*Pakliže ruka tvá aneb noha tvá pohoršuje tě, utniž ji, a vrz od sebe; a pakliže oko tvé pohoršuje tebe, vylup je a vrz od sebe: lépe jest tobě mdlému, kulhavému a jednookému do života vejiti, nežli dvě ruce a dvě nohy a obě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně*!“ —

A hle! to oko, které si vyloupnouti máš, a ta ruka, a ta noha, kterou si utnouti máš a zahodit, — to je právě ta tvá jistá známost, anebo, jsi-li študovaný, to je ta tvá pěkná, čistá — horoucí láska. Anebo obraťme jinam, to je ta tvá každodenní, nevyhnutelná hospoda s korbelem a karbanem, — anebo ten (a zvláště noční) tvůj tanec a co s ním spojeno bývá; a nebo . . .

Ale nastojte, vždyť pak jsme zapomněli docela na tu milou révu! —

4.

Tys také jako réva, a ten nebeský zahradník, Pán Bůh sám obírá tě, a klestí na tobě, když ty ořezávati na sobě nechceš neb neumíš.

Tu přichází jeden, a beze vší viny, o všecko, o celé své hospodářství, o svou výživu; — a druhému zas umře mimo nadání dítě, snad jedinátko; aneb umře mu mladá žena od dětí; nebo umře mu náhle jeho velký dobrodinec; a třetí — byl posud zdravý jako suk, ale najednou počne slábnout, a chřadne, chřadne, a je s ním hůř a hůř.

Zvláště pak se mnoho olupuje a klestí a seřezává na člověku tenkrát, když přijdou ta léta, co se také nelíbila Jobovi. —

Tu se začne viklat jeden, druhý zub, konečně mu vypadají všechny; a ta lisina na hlavě se dělá pořád větší a větší; a ta dříve hladká a začervenalá kůže — žloutne víc a víc a varhaní se, a scvrkne se konečně tak, že vyhlíží pak jako kožené jablko po vánocích. A síla ve všech oudech vysmahne, a všechn dobrý tuk v kostech vyschne, a to hloupé tělo je pak jako vyšeptalá řepa, není k ničemu! A to spaní v noci nestojí už také za nic! Vždyť každou hodinu slyšíš ponocného troubit! A což pamět? — ta je jako stará, rozeschlá konev, hned z ní všecko vyteče! A trvám, že už ani tak velký respekt před tebou nemají, tak jako to bývalo dříve; ten onen holobrádek se už na tebe dívá jen přes rameno, a jestliže co řekneš, hodí hlavou anebo se ti dá do smíchu; anebo odsekne ti zeť a nevěsta tak, že tě to píchne pokaždé u srdce, a jdeš stranou, nebo do kouta, a mlčíš, a zdá se ti, že by už vaši mladí rádi vyprovodili do kostela a na hřbitov tebe, ubohého kašlavého starce. —

Však hleď, tím odtrhuje tebe Pán Bůh od této země, do které jsi za mladších let se zakořenil, probírá na duši tvé škodlivé lupení tohoto světa, a to proto, aby tě víc a víc pamatoval na to, žes stvořen pro něho, a že k němu přijít máš; činí aby slunce jeho milosti mohlo s hůry tím více padat do té nesmrtelné duše tvé, a mohlo ji jak náleží probrát a rozehráť a naplniti žhavými myšlenkami a žhavou toužebností — po věčnosti, po nebi. — Rozumíš?

Poněvadž ale každý člověk je sám pro sebe jako živou révou, má tomu pramenu milosti Božské sám přede vším cestu připravovati, má na sobě odlupovat a klestit sám. Ba věru, práce tu dost, aby

se tomu vřelému slunci milosti Boží proklestila cesta do duše.

Zajdeme si k. p. do města. Jářku, nemohla by se tam ta ona osoba podívat do svých šatnic a do těch všelijakých skřínek, zdali by se tu nemělo něco spasitelně odlípnout, oklestit? — Já tu mám na mysli tu utracenou parádu a nádheru! — Anebo ať se jen podívá teh onen tam v městě, co to má za knihy v té vyleštěné skříni. Ci nemá tam některou, již sepsal sám lucifer, jenž jest otec lži, tudíž nevěry a všeho kacířství; anebo nenalezá se tam, a ještě k tomu krásně vázaná mnohá kniha, kteráž není nic jiného než takový smilný neřád, že by to poctivý člověk musel v rukavicích číst, aby se nepošpinil, a v loveckých vysokých botách, aby se dostal skrze to bahno, — neboť obsah mnohé takové knihy podobá se tomu na vlas.

A on ty knihy koupil a pořád je tam nechává! A jestli že pak některá taková kniha, a když ne dříve, tedy až se to jednou třeba v licitaci po něm bude prodávat, pět neb 10 osob na duši otráví, — pak tam na věčnosti před soudnou stolicí Boží bude žalobníků proti němu také o těch pět neb deset osob více! — Proto se tážu, nedalo by se také v mnohé knihovně nejednoho městského pána olupovat a klestit, to jest nerádné knihy vházet na oheň?

Anebo, ať se jen takový městský panák, s knírami nebo bez nich (zůstává on přece pořad jen chlupáčem, a to s takovou srstí a s takovou vlnou, co ji potřebují ševci na dratev), ať se jen v tom svém malovaném pokoji podívá po zděch! Nevisí tam holá necudnost? — Aby tam byl obraz Pána Krista, nebo jeho nejčistší matky, o tom není ani památka; — avšak nesmím já ti, ty nezkušený čtenáři ze vsi ani povědět, jaké obrazy mají mnozí takoví v městě! Ty bys vyplivnul na malíře i na majitele!

A proto, nedalo-li by se tu také olupovat a klestit?

Anebo, cože to tam v tom jejich parádním pokoji čpí a tamhle z toho koutu pod zrcadlem zapáchá? — Ó, brachu, to není jenom pamáda na vlasy z mišenských jablek, ale to jsou čertoviny všelijaké, a až hanba drahé, co si jimi, těmi olejíčky a mastičkami, natírají ten hříšný, hlíněný příkrov své ubohé nesmrtelné duše.

Jářku, nedalo by se také v takovém pokoji olupovat a klestit?

Avšak už se zas raději obraťme ke vsi.

Ty počni nejprve klestit ty listy, — karty! Jsi-li do toho s druhými už tak zapálen, že byste svíčku i ráno hořet nechali, a nevěděli, že je Boží den; anebo že bys už i třeba na mezi si zahrál, nic nedbej, prašť všemi karty do horoucí skály. Peníze, čas, pokoj, duše, všecko tím jde k dasu.

Anebo ty, co jsi ona, máš-li ve zvyku, že toho na sebe navěsíš víc než toho má na sobě vyvěšeného kramářská bouda o výročním trhu, začni také olupovat a klestit; strhni toho dobrou polovici se sebe dolů! Víš, že to jen lupení k zkáze, avšak na lupení tom je už plno mušek a ty vyhlížejí jako vši; — a to si také pamatuj, hodná, zachovalá dívka selská, ta si chodí po selsku a ne po komediantsku, ani se nepítvoří po městsku. Ba věru, uvidí-li kdo ve vesnici na dívce městskou kytlici s obručí neb nějaké třepení na hlavě, anebo něco jinak nápadného, pomyslí si: aha, ta už byla v městě „na eviku,“ anebo se tam chystá! —

Však musíme si o té milé révě pověditi ještě více.

5.

Čas, když ona květe, přichází pozdě. Když se za 14 dní po sv. Janě řekne, že už kvete, každý se diví. A čas ten netrvá dlouho. Ale velmi mnoho na tom záleží, aby bylo pohodlně, a skončilo se to dobře a šťastně.

Právím: šťastně. — Tak i vy si to přejete, aby to dopadlo šťastně, když k. p. vdáváte dceru, nebo ženíte hocha a je do oddavek už jen málo neděl; anebo, a to je víc, ba to je to nejdůležitější, když připravuje se váš chlapec nebo děvče poprvé k sv. přijímání.

Však čti jen dál; já ti to pak obšírněji vysvětlím.

Květ té révy je docela nepatrný, ale má obzvláštní outlost a vůni.

A z květu toho vyrostou pak ty jahůdky, ta zrnka, v těch menších a větších hroznech, a z těch vytlačí se pak to podivné, zlaté, aneb jako krev červené víno.

A nyní dobře poslechni. Vinaři dosvědčují, že lonské víno a předlonské a i to nejstarší, v sudech, dole, i v tom nejhlubším sklepe, právě v tom čase, když kvete nad ním vysoko ve vinicích réva a květ se zhrívá na tom krásném slunci, počne být to staré víno v sudech nepokojným, že to cítí, že sebou hýbá. — Podivné!

A což pak je při člověku tím krátkým květem? Mladost.

A často v tom nejpozdnějším věku,

když to srdce lidské věkem vyprahlé jest jako zapadlé ve hlubokém sklepe, přece někdy, když tak pohlíží na hry a radosti mladého věku, začne se to staré srdce opět hýbat i nepokojiti, opět to v něm vře a se hýbá, jako za času květu mladosti; odkud to?

Poslyš, ale bedlivě!

Na některou neděli po velkonoci (ach, kéž by to bylo zavedeno už také u vás, a všude) bývá ohlášena v mnohých osadách zvláštní slavnost. Ohlašuje se totiž, že na ten den některé dívky při službách Božích půjdou *slavně, poprvé* — k sv. přijímání.

Pravíš, že to není nic neobyčejného? Ovšem, ale dej pozor! Když ten den přijde, a na mši svatou se tak slavně vyzvání a pak se z kostela s korouhvemi a ministranty napřed, v slavném procesí do školy jde; a když se pak ze školy to procesí vrací, a těch 40 nebo 50 dítek, pěkně ustrojených, — děvčátka jsou jako nejkrásnější družičky — tak pomaličku, jakoby se velmi bály, do kostela přicházejí, a každé dítko má v ruce svíci, a na druhé ruce věnec, a teď, když se přímo k velkému oltáři, na němž všechny svíce hoří, přivedou a tam pěkně do řad postaví, dívčinky v levo a v pravo chlapečkové, a potom když je kázání, s tím krásným textem: „*Nechte maličkých přijíti ke mně!*“ — a pak, když p. farář s těmi dítkami jde ku křtitelnici a tam s nimi obnovuje sliby, které byly učinily na křtu sv., a když tyto dívky *hlasitě a slavně* na jeho otázky se odříkají dnes poznovu zlého ducha, a pýchy jeho, a všech skutků jeho, hříchů, a zaslubují se Pánu Ježíši; a když při tom mají hořící svíce v rukou, a p. farář je na všecko pamatuje, co to a jiné znamená, a pak je opět vede k oltáři, a mezi mši svatou po přijímání kněze, když ony, vždy 6 a 6, s hořícími svícemi přiklekají, a *poprvé* tu nejsvětější Svátost přijímají; a když pak všichni přítomní s knězem pokleknou, a *hlasitě* se modlí na poděkování Bohu za to, že takou milostí obdařiti ráčil ty dívky, a když také za ně se modlí, a za jejich rodiče také, aby . . . — ach, to je něco *nevýslovně slavného*, to je něco *nevýslovně pohnutlivého*.

A slyš, taková slavnost právě působí na to *staré* lidské srdce tak, jako působí na staré víno v tmavém sklepe ten čas, ta chvíle, když *na výsluní* kvete ta milá réva.

Ano, to je ta chvíle, kde počne se to také hýbat a kvasit v těch starých, zabe-

dněných a hluboko zapadlých srdcích, kdež je obyčejně tak tmavo, jako v hlubokém sklepe. — Ano, toť ta svatá chvíle, kde v mnohém srdci přepodivná tesklivost se vzbudí, tak že mimovolně člověka polejou slze, a on si myslí: „Pane Bože můj! kéž bych se mohl státí ještě jednou takovýmto šťastným dítětem, abych *poprvé* mohl jíti k stolu Páně, abych znovu žíti mohl to životí své! ach jak bych se vystříhal těch nepravostí, kterými jsem mládí i stáří své obtížil!“ — A tu — jako v cizině přepadá člověka tesknost, a on si jen přeje, býti doma, a srdce ho bolí: tak touží i v té chvíli mnohý po své zašlé mladosti a přeje si ten šťastný věk nazpět, ten milý, vonný věk svého dětství, ten jasný věk své nevinosti, tichosti a blažené spokojenosti, který promrhal v hříších!

Vidíš, to je ten čas, a v něm ta podivná moc, když kvete ta zázračná réva!

Anebo, chceš-li ještě slyšeti příklad, když konečně, po všech tisícerých *zbytečných* starostech a zmatecích, ta vaše dobrá holka, ustrojená už co nevěsta z komory, kdež jí od Božho rána vlasy pletly a pentlily, vyjde, a pro slzy ani nevidí, a má k vám jít, a jde také, před vámi klekne a vám děkuje, a o požehnání vás prosí; a jest-li jen trochu citelná a nábožná, při tom pláče až jí srdce usedá; a hosté okolo stojí a mlčí, a jen družba přešlapuje, a má starost, aby se jelo, neboť táhne silně na dvanáctou, a on dobře ví, že není s p. farářem co žertovat: vidíš, to je také taková chvílka pro to staré srdce rodičů přistárých, jako pro to staré víno ve sklepe, když nahoře v slunci kvete réva! — Neboť v tom okamžení začne to také vřít a bouřit hluboko v srdcích rodičův. — Starý si utírá slzy, a matka hlasitě pláče, a jeden i druhý si myslí: „Dej Pán Bůh, aby to bylo dobře!“ Jeden i druhý si také myslí: my jsme to tak měli před 25—30 lety; a tu rozvažují, bude-li se ona lépe míti, než se měli oni sami; a jestliže sami vědí o častém hašteření a o časté zlé vůli mezi sebou, bude to v jejich srdcích tím více bouřiti v této chvíle, a potajmu si budou přátí a vzdychati: „ach kéž bychom mohli znovu začítí my sami!“

Ale, nejsem já s tou milou révou ještě u konce.

6.

Když ješť v letě už jak náleží parno, na zrnka-li hroznů sáhneš, ucítíš, že jsou ješť jako broky tvrdé, a jestli by tě chuť napadla, a ty bys tak jednoho toho zrnka chtěl okusit, jaké asi je, i, šlakovitě se o-

šklíbněš; nebo je posud jako ocet, a po druhé toho necháš. Však ale, když pak přijde už srpen a září, a slunce pořádně praží, až bys za den nejméně trikrát mohl košili ždímat, aj, tu ta kyselost v těch vinných zrnkách, v tom prv tak zeleném, brčálovém hroznu, víc a více nabývá nějaké předivné a příjemné sladkosti, a jahůdky ty stávají se pak skoro průhlednými a dostávají zažloutlou, jako dukátovou barvu; a vrabci a sršně už o tom dobře vědí, a pozvali se sami a šlakovitě se do toho pouštějí, tak žíznivě, jako mnohý, když jde z hrabání nebo z vázání, a v hospodě se zastaví, a říká, že mu práhne a zalívá tu svou žízeň, až někdy ve džbáně rozum utopí.

Tak je to s tou révou, s tím drahým vínem, když notně praží.

Jestli ale po celé léto bývá jen leda příjemný chládek, a tobě na poli je hezky volno, a i ta stará vrchnová se svými frajlaty v městě nemusí čekati s procházkou až na samý večír, ale vyleze s nimi hned po poledni: pak sice také konečně trochu změknou ta vinná zrnka, když se dočkaly sv. Václava, — však ale víno z nich je kyselé jako ocet, že by se jím mohly děti strašit; anebo když ho má člověk pít, aby ho dva drželi a třetí mu do hrdla lil; a ještě zkazí žaludek.

A tak tomu také u mnohého člověka. Ba jsou to podivné změny! Mnohý kouká na podzim svého věku náramně kysele. Kuráž ho už přešla; — už ho to přešlo, do každého se pouštět jako kohout, jako to dělal, když mu bylo 20, 30 let. A soudit se napořád s každým, k tomu už také chuti nemá, a do písničky už by také netrefil; a jestli přece ještě do hospody chodí, však už tam nezůstane přes čas; a když jde domů, už nehláká po návsi a netluče lidem na okenice; ale motá se potichu.

A tak i ta stará, kašlavá baba teď už docela pokojně hned z večera za kamna leze, třeba by v hospodě hráli, a bylo to až k nim slyšet! — ba teď už jí nic do toho není; jí jen leda ještě zůstává ten jediný zlatý zoubek, na němž sousedky přemílá — právě tak, jako té oné škořepině tam v městě už také nic do toho není, jestli tam přijel nějaký umělec, jenž hraje na housle anebo troubí na trumpetku, anebo bude-li komedie s pimprlaty aneb dokonce s personami, či bude-li produkce, kde bude mnoho lidí najednou zpívat; anebo bude-li ples čili bál.

Ale, pamatuj si tohle: jestliže v letě tvého života neprohrála tě pořádná práce a nepřivedla do potu; já míním především

práce z ohledu tvé duše; anebo, jestli tě neotuzily ty všelijaké křížky, a to mnohé trápení, co na tě Bůh k tvému dobrému sesílal, — jestliže tě dokonale nerozhrály: pak, ať si nakrásně učinilo tě stáří trochu měkšího srdce a vláčnější duše, přece ta tvá duše podržela v sobě tu ostrost a kyselost; ona neztratila dokonale tu světskou mysl a pýchu.

Neboť tu sladkost a tu sílu a tu obzvláštní chuť, a tu vzácnou vůni, jako k. p. má právě žernosecké víno, to všecko může nabytí duše jen tenkrát, když se hodně otuží, když vydá na to všecku svou sílu, aby se zachovala, a při tom tedy když je jí pořádně horko; ať se to už stane buď silným bojem v krutém pokušení, nebo nějakým velikým zármutkem, nebo Jobovou trpělivostí, nebo dokonale křesťanskou pokorou, nebo jakýmkoli sebezapřením a sebe přemáháním, že je to jako právě hrdinství.

Vidíš, v těch pádech bývá duši pořádně horko; a právě takovýto horkem nabývá ona té právě, Bohu milé sladkosti, a té obzvláštní nebeské vůně, a té — celý svět a celé peklo přemáhající síly.

Již tedy považ, čemu nás učí ta milá réva!

7.

Ale ještě jedné věci si na té milé révě musíme povšimnouti. Jest tato: vinař, který obchodu svému dobře rozumí, ať to v Rakousích, nebo v Uhřích, nebo až tam na Rýně, kde roste víno jako v ráji, ten ti víno kupuje raději od chudých lidí, — tamť má i každý chalupníček svou malou viničku, — nežli od těch, kteří mají vinice tak veliké, jako u vás panské pole.

A co bys mysl, proč?

To je tak: Kdo tam v těch zemích má mimo vinici ještě nějaké větší hospodářství, a drží si více krav a volů, ten každý rok také dobrou část mrvy čili hnoje vyveze na svou vinici; a to proto, poněvadž ta mrva to dělá, že tím víc hroznů pak nasadí ten vinný keř; ale při tom je zase to pozorovati, že z takové dobře vyhnojené vinice není víno nikdy tak sladké a silné, jako když se urodilo ve vysmahlé, a více jen kamenité půdě. —

Viď, to se ti zdá podivné; a přece je tomu tak.

Poněvadž tedy tam ti chudí lidé tu svou viničku jen skromně pohnojiti mohou, stává se, že ovšem mň, ale za to tím výbornějšího nabývají vína.

A, abychom se z toho něčemu naučili, vzpomeň si k. p. na děti mnohých rodičů.

Jestli děti mnohých boháčův, hned jak z peřinky vylezou, a později tím spíš všecko dostanou, co jen jim na oči přijde a co hrdlo ráčí; a jestli se jen samými lahůdkami a nešvarami cpou, a jestli se ochraňují, aby ani chladný větérek je neofoukl; a dávají-li se jim jen pořád nové šaty, a to ještě dle nejnovějších mod, — (vždyť by žádný komediant ani za peníze nemohl vystrojiti opici tak, jako ta ona paní máma v městě vymaškaruje toho svého tajtrlíka!) — a jestli se jim dávají jen pořád nové hračky, později na ruku šestáky, a říká-li se jim: no, přes tebe není! a t. d.: inu pak je to právě tak, jakoby se jim tímto a takovýmto hejčkáním — přidávalo *hnoje*; děti ty dostanou mastnou hlavu a bujné, žádostivé srdce; ale duše jejich se při tom nedaří, ta sic jen kypí, ale sladkosti a vůně v sobě nemá, jako to víno z hnoje.

Ba ovšem, nesloužívá to člověku k blahu, jestliže má všeho hojnost, a proto, dej pozor! ten nejvyšší, ten náš nebeský vinař zřídil to ve své neskončené moudrosti tak, že je na tomto světě jen málo lidí, kteří se mají velmi dobře, kteří mají všeho hojnost a mnoho peněz.

A patříš-li k těm zámožným ty, jářku nehnoj, nemrv zbytečně a škodně tu svou mladou révu, t. j. to své ubohé dítě, nevěs na ně ty všelijaké strakaté, komediantské cáry, nehejčkej pořád to už třeba 8, 10ti-leté cukrové rozmazánče, nepřecpávej je pořád samými mlsy; nebo snadno by se státi mohlo, že by se pak v něm zlíhla všeliká neplecha, a že tělo i duše jeho pokazily by se docela, a s hanbou a věčnou bídou by se to skončilo.

Jsi-li ale ze vsí, a jen chudás, totiž patříš-li k těm malým, a nesmíš při hromadě ke konšelskému stolu; aneb, dokonce-li na cizí lavici sedíš a vejdeľkuješ, a proto své děti jen na krátce držeti musíš, z toho si nedělej pranic; chvála Bohu, nasytíš je přece vždycky, a právě pak, když je nepřecpeš a nezmlsáš, budou dost vesele poskakovat, a byť nevyhlížely jako plné pytle, půjde jim učení ve škole tím líp a stanou se na duši tím pružnějšími a silnějšími, jako to víno z tvrdé půdy. A o to se jedná.

8.

Jestliže ale k tomu ke všemu, co jsme si toho o té milé, vzácné révě napovídali, řekneš: „*Ba arcí, ba právě!*“ t. j. uznáš-li sice, co za následky by to mělo, kdybys, jako se řeklo, ani na sobě klestit ne-

chtěl, ani na dětech, ale při tom ani rukou nepohnul: pak by ses věru podobal na vlas tomu chudásovi, který byl domovem nedaleko od nás, a o němž ti k závěrce něco povím.

Člověk ten měl také ženu, a měl také děti, a sice mnoho dětí, a ke všemu tomu měl jen malý baráček, a as měřičku pole; ale trpěl, jak se říká, na tu samožitnou náramně, a v hospůdce visel na tabulce pořád. Ostatně byl, jak se říká, z míry dobrý člověk.

Když se ale v jeho posledních letech stávalo bez přestání, že musela žena pro něho do hospody chodit, jestliže ho chtěla doma spatřit; anebo že ani nevěděla, kde je, až po dvou, po třech dnech jí o něm pověděli lidé, kde ležet zůstal, a ona pak v zlosti a lítosti mu říkala: „Co z nás bude, když všecko prochlastáš? budeme žebráci!“ — víš, co on na to vždycky odpovídal? — „*Ba arcí, ba právě!*“ A když ona dále rozjímala, v řeči ostřejší: „Vždyť už pro hanbu ani mezi lidmi nemohu, a ty ubohé děti žebratou půjdou, zdivočí, zahynou!“ — on na to jen vždy odpovídal? — „*Ba arcí, ba právě!*“ „Ale ty otroku, ty lotře! víš-li pak, že jednou bude všemu konec!“ tak žena, — a víš co on na to? „*Ba arcí, ba právě!*“

A kdyby se byla ubohá žena stropu chytala a sebe důtklivěji a sebe ostřeji mluvila, a nebe i peklo a vše jiné mu představovala: co vše naplat! on jen vždy odpovídal: „*Ba arcí!*“

S ním to ale špatně dopadlo; konec přišel, ale — v potoku.

A proto ani ty neříkej jenom: „*To je svatá pravda!*“ *Ba arcí!* — ale co za pravé uznáš, to i čin.

Na tomto připomenutí už jsem chtěl přestati, ale ještě něco mi připadlo.

Vypravoval mně můj přítel, který lonského roku si vyjel po železnici do Rakous a do Uher, právě v ten čas, když se tam začalo vinobraní. Tam jeli kdesi okolo dlouhé stráně, která byla jedna jediná vinice. A tu mu připadlo: „Jak že, toť divná věc! ta půda, z které tu na sta tisíc těch nejbohatších, a jako zlato krásných hroznů vyrůstá, je ošklivě hnědá, a ta vláha a voda v ní, tam dole to vidím, je špinavá, a přece proměnila se v révé ve víno výborné!“ —

Tak soudil můj přítel.

Nepřichází-li ti i tobě na mysl, že také často z rezné, umouněné halen, a třeba jen při bramborách a sprostém vařivu

vyrůstá přec na mnohých místech ta nejkrásnější mysl a duše výborná? — Ale počkej, ještě něco a tisíckrát pěknějšího ti o tom připadne; však já ti to na konci napovím.

Teď o tom, kterak se víno dělá. Když se hrozny sklídějí, pak se v lisu tlačí či presují, a pak ten těžký kalný mošt počíná kysat, a je mu teplo; ale tím právě se promění ve víno, a sice tak čisté a jasné, a tak ohnivé, že se jen třpytí, a už při pohledu naň se srdce touhou a radostí chvěje.

A co by ti tu na mysl mohlo přijít ohledně člověka?

Pak také tu okolnost uvaž, že, nezáchází-li se s vínem rozumně, dobře, že se zvrhne, že se z něho stane ocet, že ztratí všecku sladkost a sílu.

Pakli se s ním ale nakládalo pořádně a dokonale, čím starší bude, tím vzácnějším, tím výbornějším vínem se stane.

Požije-li člověk vína, promění se ono v malé chvílce v krev lidskou, a činí srdce veselé, a v duchu vzbudí jasné myšlenky, a okřeje jím celý člověk. —

Avšak nedosti na tom, že se víno u člověka takřka v život promění, a duši i ducha člověka projme a naplní: nýbrž s vínem stává se něco nevýslovně, neskončeně podivnějšího, — zázrak všech zázrakův — na oltáři, při mši svaté, kdež se totiž promění víno v život pravý, v světlo pravé, v ducha pravého, — v krev nejsvětější Pána našeho Ježíše Krista!

Rozjímej teď o tom obšírněji a konečně si pomysli takto:

Réva jest *podobeství*, jest obraz *kříže*, který při cestě stojí.

Sv. kříž tě má upamatovat na onu nejvznešenější révu, která tam v té horké, východní zemi stála na jedné hoře; vinice ta jmenovala se Kalvarie, a kříž byl podporou té révy, a Kristus byl sám ta věčná réva, kterou však připevnili ukrutně hřeby; a v parnu a vedru lásky neskončené, v bolestech a mukách nevýslovných — uzrál nám ten *pravý nápoj* k životu věčnému v té révě: a to jest — *nejsvětější krev Kristova*, která prolita byla na odpuštění hříchů světa. —

A tato réva — to jest *Kristus*, táhne ze země ty tmavé a studené duše lidské, jako ten kořen obyčejného vinného kmene ssaje ze země tu kalnou, studenou vláhu. A pakli se takto duše naše oddá Spasiteli, a chce a žádá s ním spojena býti: ó pak zajistě vstupuje ona v *té nebeské révě* výš a výše, a promění se v to vzácné, du-

chovní víno, které připravil sobě Pán, a v němž jemu zní sláva na věky věkův! Amen.

D O P I S Y.

V Praze, dne 21. září 1868.

(Pouť na Tetín a Karlův Týn).

Členové jednoty katolické konali minulou neděli pouť na Tetín a Karlův Týn. Již před rokem konal vel. náš duchovní vůdce p. Mašek přípravy k pouti této, která původně na dva dni určená, však pro rozličné překážky pak jen na jeden den, a sice na neděli v oktávě sv. mučednice Lidmily obmezena byla.

V neděli dne 20. t. m. o 4. hod. raní byl Smíchov neobyčejně oživen, dlouhé řady lidí ubíraly se od brány k nádraží, odkud po dráze do Berouna zvláštním vlakem vyjeti se mělo. Dávno před odjezdem vlaku panoval zde život čilý, vždy hlučnější, čím více lidí přibývalo. Konečně o 5. hod. hnul se vlak ku předu; všech bylo nás 960. Z jednotlivých vozů po celý čas jízdy zazníval zpěv nábožný; pěli jsme písně, jako: „Anděle Boží strážce můj.“ „Mé jsi potěšení.“ „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ atd. O 1/4 zastavil vlak v nádraží Berounském, odkud po sestavení všech v pořádku ubírali jsme se na Tetín. V čele nešen kříž; načež mužští s vel. p. Maškem a korouhve následovali; k těmto se připojily ženské. Vše šlo v nejlepší pořádku, jak se sluší na průvod, jemuž náboženský zpěv dodával rázu opravdu církevního. Po celou cestu až na Tetín pěli jsme velebnou píseň: „Tvůrce mocný“ a „Svatá Boží Lidmilo.“ Pohled na dlouhou tu řadu byl zajisté překrásný, zvlášť když kříž již na vrchu se skvěl, kdežto poslední řady ještě daleko v nížině se nacházely. Po 7. hod. přišli jsme do Tetína. Osadníci Tetínští právě měli své služby Boží, pročež jen malá část z procesí našeho mohla do kostela vejíti, ostatní čekali až do skončení mše sv. před kostelem. Za půl hodiny pak počaly naše služby Boží. Kostel sv. Lidmily sám o sobě malý, nemohl nás všechny pojmuti, velká část před kostelem státi musela. Mši sv. sloužil vel. p. F. Mašek; píseň mešní „Bože před Tvou velebností“ velebně rozléhala se svatyní Páně, a zdě její zajisté po dlouhý čas neslyšely tak dojemně mocného zpěvu, jako dnešního dne. Po evangelium vystoupil vel. pán na kazatelnu a následovala exhorta. Vel. p. kazatel vzal za základ řeči své počátečná slova dnešní epištoly: (K Ef. 3, 13.) „Prosím vás, abyste nebyli málomyslní pro

má soužení za vás, ježto jest sláva vaše.“ I církev naše i národ náš může zvolati k nám v těchto dnech s apoštolem Pavlem slova tato. Však nezmálomyslníme, neb I. jsme křesťané a známe slovo Boží, a věříme v prozřetelnost Božskou a II. známe historii církve své i národa našeho, mnohá bouře přešla a církev zvítězila i národ. Cesty Boží nejsou cesty naše, a myšlení naše není myšlení Hospodinovo, proto dopouští Bůh protivensství a soužení, dny zkoušky. Shromáždili jsme se k památce první mučednice české, sv. Lidmily, ač mnoho vytrpěla, přece do nebe došla; doufejme, že i nám dá Pán vítězství a slávu věčnou a končil nadšeně slovy: „V Tebe Hospodine doufáme, nebudeme zahabeni na věky!“ O 9. hod. byly služby Boží ukončeny a půl hodiny k zotavení určeno. Času toho užito k přehlídnutí památností Tetína, a sice kaple sv. Kateřiny a hřbitova sv. Lidmily, kde svěťice tato po smrti své pochována byla a tu odpočívala, pokud tělo její vyzdviženo a do Prahy k sv. Jiří na hradě odvezeno nebylo. I památný kostelíček sv. Michala od Bořivoje r. 910 vystavěný a od sv. Metoděje posvěcený, čteně byl navštěvován. Po půlhodinném odpočinku opět u kostela sv. Lidmily jsme se shromáždili, a cestu další na Karlův Týn nastoupili, místní duchovní otec nás vyprovázel. Po cestě pěli jsme mimo písně o sv. Lidmile též litanie o Všech Svatých. V Srbsku trvalo převážení dlouhý čas, než tak velké množství na druhý břeh Berounky dopraveno bylo. Poslední loď majíc v čele dvě korouhve s velebným pánem poskytovala krásný pohled a dorazila o 3/4 12 na druhý břeh. Na další cestě počalo pršet. O 1 hod. s poledne vešli jsme do kostelíčka svatého Palmacia v Budňanech, kde jsme ještě „Anděl Páně“ se pomodlili, a vel. pán nám v krátkosti dějiny Karlotýna vypravoval, načež jsme se rozešli. O 4. hod. měli jsme se opět zde sejít. Mezi tímto časem prohlíželi jsme památky hradu, však čas byl příliš obmezený, a tak ne každý viděl vše, čeho si vidětí přál, an nával na hrad byl velký, a zde jen 20—30 osob na jednu vpuštěno býti smí. Po 4. hod. bylo u sv. Palmacia požehnání s chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“ na poděkování. Před 6. hod. odjeli jsme z nádraží Karlotýnského, po hodinné jízdě vlak náš opět do nádraží Smíchovského vjel, kde průvod se rozešel, mnoho známých nás zde očekávalo. Počasí, až na krátce trva-

jící dešť o polednách, bylo nám příznivé. Památka na dnešní den, který nám vůdce náš vel. p. Mašek tak milým učinil, zač jemu srdečné díky vzdáváme, potvrzuje jisté v myslí nás všech. Kéž dá Pán na přimluvu slavné patronky a kněžny naší Lidmily, zač jsme jej prosili, vítězství církvi naší a národu našemu! F. H.

Z Berounského vikariátu 17. září 1868.
(Pastorální konference v Berouně.)

Dnes se odbyvala past. konference vik. Berounského v Berouně, na kteréž se 12 duchovních účastnilo, jimž možno bylo se uprázdňiti. Po mši sv., kterouž d. p. děkan Berounský E. Jodl v 1/2 9. sloužil, zasedli poradníci v prostranném sále děkanském po vykonané předepsané modlitbě k rokování.

P. předseda vdp. vikář Josef Šabat z Hořelice zahájil schůzi sděliv nám výsledkem předešlé konference a upozorniv na program přítomné schůze, načež rokování započalo. Nejdříve přednesena byla odpověď na otázku: „Jak si to má duchovní správce zaříditi, aby mu modlení breviáře *možné, lehké a prospěšné* bylo?“ Po krátkém vylíčení historického původu, sestavení a opravení breviáře k návrhu sněmu Trid. Piem V., Klementem VIII. a Urbanem VIII. učiněného pravilo se, že modlitba breviáře *pravidelně je možná*, když si duchovní čas denní dobře rozměří, Matut. anticipando odbyde, hodinky malé ráno, nešpory odpoledne. Někdy při mnohých funkcích a pracích, při výminečných případech, n. p. o patrociniu, dedikaci, v čas epidemie, při stěhování, na delší cestě atd., zvlášť je-li officium delší, de tempore, de Domin. Adv. v. Quadrag. může přijíti duchovní do uesnází, avšak v takovém případě že má místo spravedlivá příčina (t. velká obtíž), která officia sprostuje, při čemž ale duchovní má se přece řídití zásadou: „Quantum potes, tantum aude“ (praesta). *K ulehčení* že slouží především chuť k modlení a sebezapření, zevně pak řádné rozdělení času denního, předběžné vyhledání a poznamenání (stužkami) officia; na pospolitě recitování, kde možno, váha se kladla, a že cvikem častým duchovní mnoho z paměti se naučí, tak že nemusí tak namahavě čísti, pro starší pány že se hodí větší tisk (vydání Pustetovo v Řezně 1862 in 4°), na cestu kapesní formát (Mechlinské vydání Dessain-ovo. 1861), recitování pošeptmo že neunaví (pronunciatio vocalis ač bez hlasitého zvuku = šepotání). Za důležitými příčinami že uznává Církev modlitbu breviáře prospěšnou býti: předně, že modlitba vůbec je nejpřednější

povinnost náboženská, a breviář zvlášť že obsahem svým je vznešený a přiměřený po předmětu svém k posvěcení vnitřnímu, skládající se ze slov písma sv., církve a ze spisů sv. mužů církevních. Vznešenost modlitby té že se jeví v uspořádání dle církevního roku, officia denního, i jednotlivých hodin a částí jejich. Že nesluší biografie a legendy naprosto zavrhovati, anť Církev, pokud jinak nebylo lze, jen tradici z dávná zachovanou (obzvláště co se týče zápisků z „Acta Martyrum“) podává, a vytříbení kritické vědě ponechává, ostatně v breviáři jen modlitební knihu duchovním poskytuje.

Užitečným že si duchovní modlení breviáře učiní, když se dobrým úmyslem pobožným (intentio) připraví, řádně se modlí — *digne*, důstojně co do zevnitřního slušného chování i co do vnitřní pobožnosti — *attente*, pozor dáváje netoliko na slova, ale i na smysl slov, a pojaté, abstrahované z jednotlivých částek modlitby pravdy jakožto pravidla či zásady k jednání veškerému si v paměť vtiskne — *devote*, zevně, možno-li v kostele neb místě tichém, kleče aspoň při důležitých modlitbách; vnitřně vzbuzováním pokory, skroušenosti, když s láskou a sebezapřením se modlitbě podrobí a jiným nenutným pracem ji předloží, a poslušností k církvi Bohu milou obětí podá. — Po skončené modlitbě když se modlí za odpuštění poklesků „Sacrosanctae . . .“, nábožné úmysly a předsevzetí opakuje a dle nich se řídí.

Když si konečně za vzor vezme příklad svatých, osvícených a zkušených mužů, předchůdců svých, že duchovní neřekne, že mu modlitba breviáře často není možná, že je břemenem, ale uctí a zakusí prospěch a ovoce té modlitby, jakož jiní zakusili.

Poukázáno na učení sv. Alfonse Liguori (theol. mor. I. V. c. 2.), na díla pastoraální Ambergra a Bengra (2. díl), na menší spisy: Allioli, Probst, Schwinghaimb (obrana), Liguori (výklad žalmů), Thalhofer (výkl. žalmů), pojednání v 14. a 21. ročníku Časop. pro katol. duch. o církevní modlitbě hodinové atd.

Napotom se přikročilo k rokování o druhém předmětu: Jak se má duchovní správce zachovati v pastýřském jednání svém ohledně nových zákonů od 25. května 1868?

Rečeno tu, že ohledně manželského zákona a zákona o mezináboženských poměrech spravovati se mají duchovní správce dle instrukcí od nej. pp. biskupů českých vydaných, v záhadných otázkách že

se duchovní správce má písemně neb ústně poraditi se svým biskupem, vůbec že slušno a spravedливо jest, ano nevyhnutelnou povinností jednoho každého i všech vespolek, aby duchovní pastýřský úřad svůj dle zásad církevních konali svědomitě, horlivě a nepohnutě. Vysloveno při tom zároveň, že ač se z práv církve nic zadati nemá i naproti násilí, aniž co podniknouti neb povoliti smí, co by věrouce církevní na úkor bylo, přece v choulostivých styčnostech podle odvěké laskavosti a opatrnosti církve sv. v dějinách osvědčené s velikou opatrností a shovívavostí předsejiti musí, aby i věřící závaznost církevních předpisů svědomitě oceňovali dovedli a lichými vytáčkami nesvědomitých rádců se sváděti nedávali, a zpurní žadatelé moudrou laskavostí duchovního pastýře překonání byli — s druhé strany pak aby se nemohlo podezření na duchovní správce uvalovati, jakoby lehkomyslně a zlovolně bez příčiny a přes meze povinnosti neoprávněný odpor proti vládnímu řízení rozdmýchovali. —

Na to sdělovali si poradníci rozličné těžší případnosti ze správy duchovní. Na to ukončena jest schůze předepsanou společnou modlitbou. Při společném obědě jsme se bratrsky pobavili, a rozcházejíce se dobrého zdraví a požehnání Božího jsme si na vzájem přáli. Bůh nás siliž! II.

Z Hradce Králové, dne 18. září 1868.
(Kněžské exercicie. Opravování chrámu sv. Ducha.)

„O jak sladké jsou hrdlu mému řeči tvé, (sladší) nad med ústům mým.“ Slova tato žalmisty Páně vděčně opakoval každý z pp. bratří duchovních, jenž tyto dni, od 14. do 18. září přítomen byl duchovním cvičením, kteréž stařícký náš nejdůst. p. biskup duchovenstvu svému uchystal a které ctihodný otec z tovaryšstva Ježíšova, P. Theodor Rohmann, z Vídně k nám přišedší odbýval.

Začalo duchovní toto cvičení v pondělí dne 14. o půlpáté odpoledne kněžským modlením (jitřní a chvály), načež následovala úvodní řeč, kteráž záležela z tří částí: a) sporádej duši svou; b) slož dobrou zpověď; a c) veď dobrý, bohumilý život, jak na katolického kněze sluší. Večer o 8. hod. téhož dne byl výklad podobství s praktickým upotřebením o hospodáři, kterýž měl strom štípený na vinici své: „Ať, třetí rok již přicházím, hledaje ovoce na stromu tom, a nenalezám.“

Dne 15. ráno o 6. hodině byla meditace (rozjímání) o povolání. „Bernarde, k čemu jsi přišel?“ — Nebýti pečliv o povo-

lání své jest a) velikým bláznovstvím; b) velikou nesvědomitostí; a c) převelikou škodou. — O 9. hod. ráno pokračováno v rozjímání: Ziti tak ze dne na den, na zdařbůh velikým jest nerozumem; co musím tedy činiti, co *člověk*, co *křestan*, co *kněz*? „*Pane, co chceš, abych činil?*“ (Šavel) *Člověk* má snažiti se, aby Boha poznal, jej chválil, ctil (t. j. v bázni před ním krácel) a jemu sloužil. Jestliže k tomuto povinen jest co *člověk*, čím více co *křestan* a co *kněz*? (Toto zůstaveno vlastnímu přemýšlování). —

Odpůldne po nešporách o 2¹/₂ hod. konsiderace o modlitbě *vůbec*, pak o kněžské modlitbě (breviáři), o jiných modlitbách, a o modlitbě rozjímavé *zvlášť*.

O 5. hod. po kněžských modlitbách rozjímání o *hříchu*, a kterak soudí a trestá Bůh hříchy.

Dne 16. o 6. hod. ráno rozjímání o *pekle*: že jest, dokazováno z rozumu a z písma.

O 9. hod. ráno o *smrti*. *Toužím rozdělení býti, a býti s Kristem*. Pavel.

O 2¹/₂ odp. konsiderace o *svátosti pokání*, o přísluhování touto svátostí a čeho zvláště kněžím tu šetřiti třeba? —

O 5¹/₂ odp. rozjímání o *ztraceném synu*.

Dne 17. (ve čtvrtek) o 6. hod. ráno rozjímání o *životě Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista*; jmenovitě o *chudobě, čistotě a poslušnosti*.

O 9. hod. ráno meditace o *utrpení a smrti* P. N. Jež. Krista.

O 2¹/₂ h. odp. konsiderace: Co mám činiti, abych život svůj Bohu zasvětil? 1. Činiti to, co *Bůh žádá* t. j. co povoláním naším jest; 2. nemysleti, že třeba jest, činiti věci neobyčejné. 3. Vše, co činíme, máme činiti *pořádně*, bez prachu nedbalosti. 4. *Bodrost, veselost myslí*, potřeba nevyhnutelná. 5. Činiti vše z *lásky k Bohu* a 6. kráčet stále za cílem svým.

O 5¹/₂ hod. odp. Krátká reflexí o tom, kterak v dobrém úmyslu setrvati máme; o milosti Boží; a. nadpřirozené přednosti člověka; b. posvěcující milost; c. rozhojňování se milostí Boží a stupně její.

Dne 18. o 5¹/₂ hod. ráno. Reč poslední a závěrka: a) abychom Bohu děkovali; b) milosti nabyté si vážili, c) že exerciciemi ukázána je cesta k dalšímu životu, podán jen plán k další stavbě.

Posléze udány prostředky k vytrvání v dobrém, jako: bdělost a chránění se všeliké příležitosti; nežertovati s náruživostí

svou; dobrá předsevzetí obnovovati; zaměstnání své uspořádati; v obcování s lidmi opatrní býti; a posléze, abychom ve všem a všudy spoléhali na pomoc a milost Boží.

Duchovních všech bylo 60; domácích 28, cizích 32; mimo tyto někteří nemohouce zdržeti se déle přicházeli a odcházeli. Duchovní čtení po ty 3 dni o 11¹/₂ ráno odbýval p. spiritual dr. Frýdek, a sice ze sv. Alfonsa Liguori o důstojnosti úřadu kněžského; čtení pak při obědě a večeri měl p. vicerektor Antonín Zima, a sice obral si k tomu velmi zajímavý životopis slavného paedagoga a vzorného kněze P. Bernarda Overberga, sepsaný od dr. Krabbe.

Bůh žehnej jak Nejdůstojnějšímu arcipastýři, že duchovenstvu svému takové hody obstaral, taktéž i ctihodnému otci P. Theodoru Rohmannovi, že s nelícenou upřímností a vážnou opravdovostí mluvil; nebo slova jeho mluvená z přesvědčenosti duše padala zajisté ne na skálu, ani na cestu, ale v zemi dobrou. —

V chrámu Páně u sv. Ducha pilně se pracuje. Loď jest již upravena, teď dlažba se klade; i zevnitř vše již bude obnoven, až na průčelí a věže, což zůstaveno časům budoucím. *B. Hkl.*

Ze Studence u Jilemnice 18. září 1868.
(Svěcení nového kostela.)

Na den Jmena Panny Marie, Rodičky Boží, 13. září, patřili osadníci Studenečtí s radostí velikou na svůj nový chrám Páně, jenž toho dne posvěcen byl rukou vrchního pastýře našeho. Přijel staříčkový náš p. biskup Kralohradecký v sobotu 12. září do horské vesnice, kdež uvítala ho celá osada skvělým způsobem, radujíc se z toho, že oběti, jež během tří roků na stavbu nového kostela, přinášela, posvěceny budou náměstkem apoštolským. Tento, ač stížen břemenem vysokého stáří, vykonal všecky posvátné obřady, jež se ku svěcení nového kostela vyžadují. Kázání při té slavnosti měl Dr. Alois Šalk, děkan Lomnický; vysvětlil dojemným způsobem „co katolický kostel významává.“ Dokazoval, že není vznešenějšího oltáře nad oltář katolický, na němž se nejdražší oběť novozákonní, mše sv. za živé i za mrtvé obětuje. Podotknul v kázání svém, že jedině v sv. církvi katolické ustavičně každého dne, každou hodinu nejvyšší svatému Bohu libezná oběť mše sv. se přináší na tisících oltářích. Jako oltář katolický, podobně rozeznává se velmi patrně i kazatelna katolická od ostatních kazatelen. Jen v církvi katolické oznamuje se slovo

Boží celé, neporušené, jen kněz katolický hlásá slovo Boží ve jmenu Ježíše Krista jako rozdač tajemství Božích v církvi sv., ježto není lidského původu, nýbrž založena, utvrzena byla Ježíšem Kristem a vedena jest Duchem svatým dle příslibení samého Boha Ježíše Krista. Snadno lze si pomyslit, že počet věřících při slavnosti velmi velký byl. Přišli i ze vzdálí, by v novém stánku Božím Pánu nebes a země se klaněti a srdci útěchu nejsladší zjednati mohli. „Sám pan biskup přijde,“ ozývalo se po dědinách vůkolních, a touha spatřiti staříckého náměstka apoštolského vedla všechny k místu tomu, kde biskup Karel Boromejský již přítomen byl, by nový kostel, nejvzácnější okrasu a ozdobu každé katolické osady, službě Boží zasvětil. S panem biskupem přijel též generální p. vikář, Jan Rais, mimo to přispěli k oslavě též i jiní duchovní páni z vůkolí, jichž počet značný byl.

Bůh zaplat v hojné míře všem dobrodincům, kteří na stavbu kostela Studeneckého přispěli. Kéžby se vyskytli také dobrodinci na vnitřní okrasu chrámu toho!

Vydávát kostel Studenecký již svou zevnější úpravou jasné svědectví, že zbožná mysl a pevná vůle velmi mnoho k větší slávě Boží vykonati může. Ačkoli Studenec nezámožná jest vesnice, přinášela přece ochotně, jsouc povzbuzována horlivým svým p. farářem Františkem Mannem, oběti na stavbu kostela svého, v němžto nyní všichni osadníci potěšení a nesčíslné radosti duchovní nabývati budou.

Každému z nás budiž chrám katolický co stánek Boží milým a příjemným domem modlitby a klanění se Ježíši Kristu, Spasiteli našemu. Do kostela choďme pilně a modleme se horlivě, jsouce nepřemožitelným štítem pevné víry v Ježíše Krista ozbrojeni, abychom s tímto světem nebyli odsouzeni. Chrám katolický jest to, o němž praví písmo svaté: „Hle stánek Boží slidmi, a přebývati bude s nimi. A oni lid jeho budou, a on Bůh s nimi bude jejich Bůh; a setře Bůh všelikou slzu z očí jejich.“ (Zjev. 21, 3. 4.)
Fr. Říha, koop.

K R O N I K A.

Z Prahy. V pondělí nejbližší příští slavíme v Čechách zasvěcený svátek sv. Václava, mučenika Páně, patrona a dědice země České. V neděli co svatvečer slavnosti té budou v kolleg. chrámu u Všech Svatých slavné nešpory ve 3 hodiny. V den sv. Václava bude kázán německý o půl 9., český však až o 10. hodině, načež v 11 h.

J.Em. nejdůst. p. kardinal sloužití bude pontifikální mši svatou. Hned po českém kázání, než ještě započne zpívaná mše sv., bude oféra ve prospěch našeho starobylého chrámu Svatovítského. Odpoledne ve 3 hodiny jsou slavné pontifikální nešpory.

Po celý oktáv počínaje od neděle bude v kapli sv. Václava v metropolitním chrámu Páně vždy v 6 h. ráno sloužena mše sv. se zpěvem a českými modlitbami, odpoledne budou každodenně po celý oktáv v 5 h. litanie s poženáním. — O slavnosti samé sv. Václava udělují se v metropolitním chrámu Páně plnomocné odpustky.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 27. do 30. září u sv. Jana na Skalce, od 1—5. října u sv. Mikuláše na Malé Straně.

Z Vídně. Obě věže votivního chrámu byly počátkem srpna t. r. dokončeny. Stavba téhož chrámu trvá již od r. 1856.

— Profesor lékařství ve Vídni dr. Škoda podal ve schůzi Vídenského „spolku lékařův“ zprávy o domě nalezců ve Vídni, z nichž hrozná věc vysvítá. Neboť od r. 1784—1866 nacházelo se v domě nalezců vesměs 434.687 dítek. Z těch zemřelo 315.323 t. j. z každého 1000 dítek zemřelo 779 čili 78 procent. V posledních letech se v tom ohledu pranic nezlepšilo, nýbrž právě naopak zemřelo poměrně ještě více dítek než jindy. Neboť od r. 1853—1866 bylo přijato v nalezcenci 127.183 dítek, z nichž zemřelo 101.992, t. j. z každého 1000 zemřelo 802 čili více než 80 ze sta. O osudu těch, kdož po dosažení 10. roku svého stáří z ústavu byli propuštěni, nelze nic bezpečného udati; nicméně se vyslovil prof. Škoda v ten rozum, že většina dítek ženského pohlaví se stává obětí hanebné prostituce, z mužských chovanců pak že vyrůstají tuláci a zločincové.

Z Bavorska. Zesnulý kardinal biskup Vratislavský, Melchior z Diepenbrocku poznamenal ve svých spisech tuť podivuhodnou událost, kteráž mu od Rezenského biskupa Sailera sdělena byla: V hořejším Bavorsku u města Burghausenu stálo v předešlém (18.) století popraviště a stařícký kněz Jesuita po mnohá leta připravoval odsouzené zločince k smrti a na místo popravné je doprovázel. Kdysi zavolali jej opět do žaláře, v němžto seděl jinoh, jenž pro velký zločin byl k smrti odsouzen. On sice stál na tom, že nevinným jest, ale okolnosti byly takové, že soudcové nepochybovali o vině jeho a ortel

smrti také od krále v Mnichově byl potvrzen. Šlechtný muž, jemuž „Galgenpater“ říkali, vynasnažil se všemožně, aby jinocha pohnul k odevzdání se do vůle Boží; on mu živě vylíčil smrt Spasitele Ježíše Krista na dřevě kříže, a ukázal jemu, kterak smrt svou, kterouž nevinně trpí, považovati má za účastenství ve smrti Božského Mistra, který též nevinně k smrti byl odsouzen; konečně mu radil, aby úzkosti, jež v poslední době života naň dorážeti budou, obětoval Bohu, co obět smíření za ty, kdož nekajicně umírají. V den popravě usednul kněz s jinochem na káru a provázal jej na poslední cestě života. Najednou jinoch obrátiv se ku knězi pravil: „Drahý Otče! já sice vím, že přesvědčen jste o mé nevinnosti, ale že okolnosti svědčí proti mně, mohloby se přece státi, že byste někdy o mé nevinnosti pochyboval. Bůh mi v nynějším okamžiku do srdce vlevá úplnou důvěru, že se stane, co Vám teď pravím: Vyžádejte si od Boha nějaké znamení na důkaz nevinnosti mojí a já pevně doufám, že Vám Bůh znamení to udělí.“ „Nepochybuji sice,“ odpověděl kněz, „o nevinnosti tvé: avšak k ukojení Tvému prosím Boha, aby na důkaz tvé nevinnosti ten, kdož v okršku čtyř hodin jest nejvěšší hříšník, se k Bohu obrátil a já abych se o tom dozvěděl.“ „Díky Vám,“ pravil zase odsouzený jinoch, „díky srdečné; já důvěřuji v Boha, že Vám tuto radost učiní.“ Ve 12 h. v poledne skonal pak rukou katovou co mučenník. Všecek zarmoucen jsa navrátil se kněz do jizbičky své, i nemohl ani v noci se ukojiti, ustavičně plakal a modlil se zpomínaje na jinocha. Ve 3 h. z rána zaklepal vrátný na dvěře otce duchovního a oznámil, že po celou hodinu čeká dole u vrat člověk, jenž u popravejšího kněze (beim Galgenpater) sv. zpověď vykonati chce. Ctihodný kmet šel dolů do kostela a brzy klečel u nohou jeho cizí člověk a dlouho se zpovídal, a zpovídal se se slzami v očích, s upřímnou lítostí a vzdycháním, jež kněze nad míru pohnulo. Když bylo po zpovědi, otázal se ho kněz řka: „Ale povězte mně, příteli, kterak v neobyčejnou tuto hodinu přicházíte ke sv. zpovědi a proč jste právě ke mně přišel?“ Načež tento odpověděl: „Včera odpoledne byl jsem jako obyčejně zaměstnán prací ve svém chlívě a nezpomenul jsem ani na hříchy své; tu však mi to spadlo do duše jako oheň s nebe a svědomí mne trápit počalo, jakobych se už v pekelných mukách nalézal a všechny

nepravosti mé stály živě před očima myma, tak že jsem v zoufalství zvolal: Já jsem zatracen! Tu však se ve mně ozval jakýsi hlas, jenž mi pravil: Nezoufej, ale vstaň a jdi do města Burghausenu, tam se ptej po knězi popravejším a jemu se zpovídej a Bůh ti odpustí. Z té příčiny jsem se hned v noci vydal na cestu a šel jsem až k tomuto kostelu a šťastně jsem Vás našel.“ „V kolik hodin se ta změna s Vámi stala?“ tázal se dále kněz, načež cizinec odpověděl: „Včera v 5 hodin odpoledne.“ „A jak daleko odtud přebýváte?“ „Čtyři hodiny daleko“ odpověděl kajicník. Nábožný kmet vděčně pohledl k nebesům a slza trpytila se v oku jeho.

Z Hamburku. (Následky tak zvaných občanských matrik). Od 1. ledna 1866 zavedeny jsou v Hamburku tak zvané občanské seznamy či matriky (Civilstands-Register) a rodičům od vlády rozkázáno, aby v osmi dnech po narození dítěte na úřadě občanském ohlásili, že se jim dítěto zrodilo a spolu, jaké jméno dítěto to obdržeti má: načež se rodičům dá do rukou „prozatímní list o narození“ (Interims-Geburtschein). Protestantští obyvatelé však omylem považují tuto listinu za vysvědčení křestní, ješto prý dítěto už má svoje jméno a nedávají dítěky své pokřtiti. Pastor chrámu sv. Michala, Gustav Ritter, vypočítal, že následkem toho r. 1866 zůstalo v Hamburku 500 a r. 1867 ještě více, totiž 700 dítek rodičů luteránských nepokřtěných.

Ze Švýcarska. V červenci t. r. konala se blíž města Basileje vojenská cvičení. Plukovník Schädler nebyl spokojen s volným pochodem Švýckého pluku a protož zvolal: „Žijějí ku předu! Postupujte tak rychle jako čert, když si jde pro popa!“ Po těch slovech velitel Švýckého pluku, jmenem Bürgi, zůstal ihned v čele svých vojínů státi a prohlásil, že on co katolíků se takovým způsobem tupiti nedá a že neučiní ani krok, pokud pan plukovník jinak veleť nebude. Zahanbený pan Schädler musel utíchnouti; celé vojsko i samo protestantské obyvatelstvo Basilejské velice se horšilo na nezbedného plukovníka a jednohlasně chválilo neohrožené jednání Švýckého velitele.

Z Paříže. Na školách Turgot a Collége Chaptal byl letošního roku vypsán konkurs pro obsazení 36 nadací. Z těchto 36 míst bylo 35 přiřknuto žákům křesťanských „školních bratří.“ Tot zajisté důkazem nejskvělejším, kterak škola v rukou církve katolické prospívá.

Z Austrálie. V posledních 2 letech bylo v jižní Australii 7 nových chrámů posvěceno, avšak o kněze jest nedostatek velký, tak že obce dosti čtné mívají jen každou druhou neděli služby Boží, jiné ještě řídčeji. Za půl leta zemřeli zde tři mladí kněží, jichž místa nahrazena jsou kněžími nově přibylými. Nejd. biskup dr. Sheil, navrátil se z evropské cesty své přivedl s sebou dva anglické kněze.

Literární oznamovatel.

— *Posvátná kazatelna.* Svazek 11. (říjnový) obsahuje duchovní řeči: Na ned. XVIII. po sv. Duchu: O posledním pomazání. Na slavnost růžencovou: o původu a vývoji modlitby růžencové. Na ned. XIX. po sv. Duchu: Výklad evangelia. Na ned. XX. po sv. Duchu: Přijímání sv. svátosti zanedbává se někdy vinou nemocného, někdy vinou domácích. Na slavnost Posvěcení chrámu Páně: Zacheus pro krásné vlastnosti a etnosti své hodným stal se oblažující návštěvy Kristovy. Na neděli XXI. po sv. Duchu: Výklad evangelia. — Řeči příležitostné: O druhotinách kněžských; řeč instalační; řeč na slavnost sv. Prokopa; řeč při udělování svátosti stavu manželského; řeč pohřební. — Co mimořádný doplněk k „Posvátné kazatelně“ vydal kněhkupec Grosse: Postní kázání „sedmero hlavních hříchů“ sepsaná od Jos. Souhrady, kaplana v Chudenicích.

— *Mnohovýznamnost a souznačnost slov.* Příspěvek k vyučování mluvnickému pro učitele a čekatele školní. Sestavil Jos. Jedlička, ředitel hlavní školy v Dobříši. Druhé vydání. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra v Praze 1869. Stran 42.

— *Mluvnice jazyka německého* pro nižší třídy středních škol. Sepsal K. A. Madiera, c. k. gymnas. profesor v Písku. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra v Praze. 1869. Stran 233.

— *Přírodopisu názorného pro školu i dům*, jehož částí prvou jsou „*Motýlové*“ (viz Blah. č. 19. str. 308), vyšel sešit II. (str. 49—80) opět s třemi mal. tabulkami.

— *Hlavní a průmyslová škola na Smíchově.* Tisk Jarosl. Pospíšila v Praze. Nákladem obce Smíchovské. Velké IV. stran 16. S heslem „upřímně a zřejmě“ podává první tato výroční zpráva věrnou historii dotčených škol. Jednaje o prvním sv. přijímání dítek dokládá tato zpráva upřímně: „Slavnost tu zakalila nám netečnost a nesvědomitost několika rodičů, kteří v tu dobu dítek svých do školy neposlali na přípravu,

když měly dojítí nejbližšího spojení s Bohem. Dokud s takovou lhostejností rodičů některých budeme zápasiti, budeme vždy mti ve škole koukol mezi pšenici. Kéž pak by takoví rodičové poznali, jak velice pořádné občany zarmucují, vzpouzejíce se proti ušlechtnění a vzdělávání dítek svých, jimiž, až dorostou, na zkázu obce může rozmnožen býti jen počet nevědomců necitelných, kteří jako hluší stínové obcí, světem se plouží, ničeho nepřičiňující k dobrému obecnému.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václ. Čiška, farář v Kbéli (bisk. Buděj.), za zpovědníka u sv. Víta.
- p. Matěj Kouba, kapl., za admin. ve Svatém Poli.
- p. Karel Krupka, neom., za kaplana ve Svatém Poli.
- p. Jos. Schneider, kapl. v Buchově, za kapl. v dolním Chodově.
- p. Ludvík Zihlarz, za kaplana v Buchově.
- P. Kupertin Shreiner, z ř. minorit. za koop. u sv. Jakuba v Praze.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ferd. Schober, farář v Ronově, dne 1. srpna; (nar. 22. února 1805; vysv. 24. června 1832.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Čejka, farář v Nových Dvorech, za faráře v Zábři.
- p. Frant. Michalíček, kaplan, za administr. v Starkově.
- p. Ant. Pičmann, administr., ze Zdechovic do Jeříce.
- p. Jos. Kašpar, koop., ze Svratky do Kamenníček.
- p. Václav Novotný, koop. v Třeboňi, za kapl. do Solopisk.

Novosvěcenci:

- p. Ant. Valenta, za vikaristu při katedrálím chrámu v Hradci Králové.
- p. Ant. Vančura, za 2. kaplana do Něm. Brodu.
- p. Frant. Severa, za kaplana do Morašic.
- p. Karel Pražan, za koop. do Třebonína.
- p. Jos. Svoboda, za koop. do Svratky.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vinc. Šourek, bisk. notář, děkan v Mladé Vožici, dne 8. září; (nar. 19. dubna 1799; vysv. 24. srpna 1824).
- p. Martin Novák, děkan v Soběslavi, dne 16. září; (nar. 4. listopadu 1795; vysv. 24. srpna 1820).

P. F. T. v S. u P. Nepokračuje se.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nální číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knižkupectví
B. Stýbja,
na pv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Pro pošt:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení s tvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Evangelium na den Všech Svatých.

Obsah.

Pán Ježíš kázal na jedné hoře osmero blahoslavenství, a vyložil, v čem to blahoslavenství záleží (že totiž v držení království nebeského za živá, ve vládnutí zemí, v potěšení, v nasycení, v dojiti milosrdenství, v vidění Boha, v povýšení na důstojnost synů Božích, v požívání království nebeského po smrti) a komu se ho dostane (že totiž chudým duchem, tichým, lkajícím, lačnějším a žízňícím po spravedlnosti, milosrdným, čistým, pokojným a těm, kteříž pro spravedlnost trpí protivenství).

Výklad.

Za onoho času vida Pán Ježíš zástupy — na patě hory sešlé a po slově Božím toužící — vstoupil na horu, — aby ho dobře viděti a slyšeti mohli — a když se posadil, přistoupili k němu učeníci jeho. Krásný to pohled na Pána Ježíše u prostřed učeníků sedícího, a na učeníky po boku jeho stojící, i na zástupy níž na patě hory se rozprostírající. Krásný to pohled na Pána Ježíše co mistra a pastýře jejich a na učeníky, co budoucí náměstky jeho, a na zástupy, co stáda ovcí jeho! Krásný to pohled na Pána Ježíše, plného ochotnosti k mluvení, na učeníky a zástupy plné ochotnosti k slyšení! A tak krásný jest pohled na církev svatou katolickou; nebo ona se podobá té hoře, na níž Pán Ježíš u prostřed učeníků svých seděl, učil zástupy. Pohlížejme na ni s radostí! I otevřev ústa svá, učil je — tenkrát otevřel ústa svá; později otvíral ústa učeníků svých; a když učeníci pomřeli, a na jich místo biskupové a kněží nastoupili, otvíral ústa biskupů a kněží a učil skrze ně. Že tomu tak, vidíme každou neděli v kostele. Hle, Pán Ježíš v nejsv. Svátosti, kazatel na kazatelnici, a věřící dole okolo kazatelnice. I o-

tvírá Pán Ježíš ústa kazatelova a učí skrze něho. A jako otvírá ústa jeho k učení, tak také otvírá uši a srdce věřících k slyšení a přijímání ho. Pročež každé kazání společná modlitba předchází. —

Pán Ježíš učil zástupy; řka: 1. *Blahoslavení chudí duchem: nebo jejich jest království nebeské.* Chudí duchem, z ohledu ducha, co se ducha dotýče, jsou ti, kteříž poznávají, sami ze sebe že nic nejsou, a ničeho nemohou, sami ze sebe že nemohou Boha poznati, ani milovati, a i ctíti, ani mu sloužiti, a tím méně k němu do nebe se dostat; sami zesebe že nemohou čistými, poslušnými, trpělivými, pokornými, pobožnými býti; sami ze sebe že nejsou s to, hříchů svých poznati a tím méně jich želeť, jich se vystříhati; sami ze sebe že ničeho dobrého, k životu věčnému prospěšného vykonati, ba ani pomysleti nemohou, ke všemu dobrému že mají pomoci, posily, milosti s nebe nevyhnutelně zapotřebí. A o těchto řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že jejich jest království nebeské. Ovšem, jakby nebylo jejich — když po něm, to jest po pomoci, posile, milosti s nebe tak touží, když je tak hledají? — a jakby po něm netoužili, jakby ho nehledali, když chudí duchem jsou, když slabost, nedostatečnost, ničinnost svou poznávají? Oni ve své duchovní chudobě, ve své slabosti, nedostatečnosti, ničinnosti touží po království nebeském, jako žízňivý jelen po prameni vod; oni v chudobě, slabosti, nedostatečnosti své hledají království nebeské všemožně a tak dlouho, až se jim vyskytne. A když se jim vyskytne, ó s jakou radostí do něho spěchají, s jakou věrností v něm trvají, s jakou dychtivostí po pomoci, posile, milosti nebeské sahají, s jakou svědomitostí jí ke všemu dobrému užívají! Viděti to na těch lidech, co se shromáždili okolo Pána Ježíše. Aj, jak tu

stojí uctivě, jak poslouchají pozorně, jak každé slovo přijímají ochotně, jak je co drahé perle v srdci svém skládají! A odkud to? to stání uctivé, to poslouchání pozorné, to přijímání a skládání ochotné? odtud, že po království nebeském touží, že je hledají. A odkud toto toužení a hledání jejich? odtud, že chudí duchem jsou, že slabost, nedostatečnost, ničemnost svou poznávají. Kdyby chudí duchem nebyli, slabosti, nedostatečnosti své nepoznávali, zajisté žeby si na království nebeské ani nepomněli, žeby po milosti, posile Boží ani nevzdechli, a tudíž žeby k Pánu Ježíši ani nepřišli. A byť i přišli, zajisté že ne proto, aby se od něho dobrému naučili, nýbrž z pouhé vyzvědačnosti neb z jiných špatných ohledů, jako mnozí fariseové a zákoníci. Ó to jest jistá pravda, že jen chudí duchem království nebeské u Pána Ježíše hledali a nalezali. Ó kým i vy, m. kř., chudí duchem jste, abyste království nebeské u Pána Ježíše hledali a nalezali, abyste v něm moudrostí, čistotou, poslušností a všelikou jinou ctností prospívali, abyste v něm pokojem a radostí oplývali! Máte-li ale chudí duchem býti, jest vám třeba, abyste nedostatečnost, křehkost, ničemnost, nehodnost, hříšnost svou dobře poznávali, ji hodně cítili; čím lépe ji poznáte a pocítíte, tím více budete království nebeské hledati, tím více spravedlnosti jeho prospívati a tím jistěji na vás slovo Páně se vyplní: Blahoslaveni chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.

2. *Blahoslavení tiší; neb oni zemí vládnouti budou.* Tiší jsou ti, kteříž tiše, pokojně, trpělivě — bez hněvu, nenávisti, mstivosti, bez křiku, sváru a vády křivdy, posměchy, protivenství od lidí snášejí, kteříž, když se jim ubližuje, neubližují, když se jim laje, nelají, kteříž za zlé ne zlým, nýbrž dobrým se odměňují — za nenávist láskou, za zlořečení dobrořečením, za ublížení odpuštěním, za pomluvu modlitbou; a kteříž svým protivníkům, když jsou na rozpacích, radí, když v zármutku, je potěšují, když lačnější, nasycují, když žíznejší, napájají. A o takových řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslaveni proto, že zemí budou vládnouti. Oni tak rekovsky sobě počínají, tak mocně zlosti, zášti a všemu zlému odpírají, tak statně zlé dobrým přemáhají, tak vítězně sami sebe zapírají, tak slavně sami sebou vládnou, že zasluhují, aby zemí vládli. A krom toho, oni svým tichým — mírným, vládným, laskavým jednáním, svým tichým

— upřímným, šetrným, prozřetelným poučováním, napomínáním, prosením nejspíše všelikou zlost, nenávist, mstivost v srdcích svých protivníků uhasí, všelikou prchlivost, vzteklost, ukrutnost z nich vypudí, k sobě je nakloní, připodobní, poznenáhlu v tiché beránky promění; a když je konečně s pomocí Boží všechny obrátí a v tiché beránky promění, kdo potom zemí vládnouti bude? zajisté, že tiší, jenom tiší, protože kromě tichých nikoho na zemi nebude. Ó kým již ten čas tu, kde jenom tiší zemí budou vládnouti! Za jejich vládnutí jaká bude na zemi upřímnost, jaká láska, jaká dobročinnost, jaký pořádek, jaký pokoj, jaké štěstí, jaké blaho! — Co se židů za času Pána Ježíše dotýče, ti by byli rádi zemí svou vládli, ale nemohli, protože pohanům podrobeni byli, jejich rozkazy plniti, jim daně a cla dávat museli. I těšili se na Mesiáše, až přijde a je vysvobodí. Potom, mysli si, že se to obrátí, že se svým Mesiášem povstanou, pohany pobijí, a čeho nepobijí, vyženou, neb sobě podmaní, a tak že země se zmocní a jí sami vládnouti budou. Pán Ježíš znal jejich bludné smýšlení, a protož jim jako řekl: Tak jak si myslíte, země se zmocníte — povstáním, vražděním, proléváním krve. Chcete-li se země zmocniti a jí vládnouti, hleďte ode mne tichosti se naučiti. Až té ode mne se naučíte, v té ke mně se připodobníte, pak budete zemí vládnouti, a to šťastně, blaženě. Ó kýmby byli Pána Ježíše uposlechli! Ale místo Pána Ježíše, uposlechli bezbožných podvodníků, stropili bouřku, vypověděli poslušnost, a byli za to od pohanů dílem pobiti, dílem po všech končinách rozptýleni. A toto rozptýlení jejich trvá až po dnes, a bude trvati skoro až do skonání světa. Smutné na to podívání! Ale radostné na Pána Ježíše, na jeho sobě počínání, na jeho prospěch. Hle, on byl tichý jako beránek a tichostí svou získal sobě učeníky, a vyslal je do veškerého světa, ke všem národům právě tak jako beránky u prostřed vlků; a za krátký čas jak drahé pohanů skrze ně získal, na víru obrátil, v tiché beránky proměnil! a co teprv skrze nástupníky jejich ve všech pozdějších stoletích až do dnešního dne; a co teprv budoucně! nepochybně že jich čím dále tím více získá, na víru obrátí, v tiché beránky promění, až je konečně získá, obrátí, promění všechny. Pak budou sami tiší beránkové zemí vládnouti, a Pán Ježíš bude vládnouti s nimi a v nich. Ó dejte se, m. kř., všickni v tiché beránky proměnit! Pak budete podle příkladu Pána Ježíše výborně,

hrdinsky sebou vládnouti; a nejen sebou, ale také protivinsky svými, protože je tichostí svou nejspíše získáte, obrátíte, napravíte, a tak vládnouce sebou a jinými, budete alespoň poněkud také zemí vládnouti podlé vyřčení Páně: Blahoslavení tiší, neb oni zemí vládnouti budou.

3. *Blahoslavení lkající; neb oni potěšeni budou.* Lkající jsou slepí, hluchí, němí, dušní, chromí, kulhaví, churaví, nemocní, v nahotě, nouzi, bídě a v jakémkoli zármutku postavení. A o těch řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že potěšeni budou. Jakby nebyli potěšeni, když v slepotě, hluchotě, nemotě své, a vůbec v zármutku svém k Pánu Ježíši se utíkati, u něho pomoci a potěchy hledati budou, a když je Pán Ježíš přijme, prosby jejich vyslyší a neduhy jejich uzdraví? — Jakby u př. slepí nebyli potěšeni, když od Pána Ježíše zraku dostanou? jak hluchí, když od něho sluchu dostanou? jak němí, když dostanou řeči? jak chromí, když dostanou rovných údů? jak nemocní, když dostanou zdraví? jakby nebyli potěšeni, když dostane každý, čehož nejvíce potřebuje, zač nejvroucněji žádá a prosí? — Či není tomu tak? nedával Pán Ježíš každému toho, čehož potřeboval, oč žádal a prosil? nepotěšoval zarmoucených? — Když jednou učenci Janovi k Pánu Ježíši přišli, koho u něho užířeli? není-li pravda, že samé slepé, kulhavé, malomocné, hluché, chudé, to jest, samé zarmoucené, lkající. A co jim Pán Ježíš učinil? potěšoval je — slepé tím, že jim dal zrak, kulhavé tím, že jim dal rovné nohy, malomocné tím, že je očistil, hluché tím, že jim dal sluch, chudé tím, že jim svaté evangelium zvěstoval. A to nejen tam a tenkrát, nýbrž všude a vždycky. Sotva kde se ukázal, a již tam bylo zarmoucených na sta a na tisíce, a on žádného z nich nepropustil bez pomoci a útěchy. A není divu; nebo právě proto na svět přišel, a z místa na místo chodil, aby pomáhal a potěšoval. Pomáhati a potěšovati bylo obzvláštní radostí jeho, a jest až po dnes. O co již od onoho času století prošlo, a ve všech neprošlo ani jednoho dne, ani jedné noci, ba ani jedné hodiny, ani jediného okamžení, kdežby byl na sta, na tisíce, na milliony zarmoucených nepotěšil. Tu těší slepého, tu nahého, tu nemocného, tu opuštěného, tu zase v jiném zármutku postaveného, těší ho buďto tím, že mu zázračným způsobem, anebo prostředkem lidské, lékařské pomoci zrak, zdraví atd. navrácuje, anebo tím, že mu útrpné, vlídné, laskavé ošetření zaopatruje,

anebo tím, že mu posily k trpělivému, ochotnému, radostnému snášení těžkostí štědře uděluje, že ho o budoucím slavném vzkříšení z mrtvých, o připodobení těla jeho k oslavenému tělu svému ujišťuje, že ho sladkou nadějí života věčného naplňuje. A zajisté, že i vás, m. kř., Ježíš Kristus potěšuje, chcete-li potěšení od něho přijmouti. To pravím proto, že jest mnoho takových, kteříž všude potěšení hledají, jen ne tam, kdeby je hledati měli, a kdeby je také našli, jen ne u P. Ježíše, kteříž tedy sami tím vinni jsou, že odnikud potěšení nedocházejí, že se na nich nevyplňuje vyřčení Páně: Blahoslavení lkající, neb oni potěšeni budou.

4. *Blahoslavení, kteříž lačněji a žízněji po spravedlnosti; neb oni nasyceni budou.* Kterí lačněji a žízněji po spravedlnosti, to jest, kteříž touží, dychtější; ženou se po spravedlnosti, jako lační po jídle, a žízniví po nápoji, a to tím více, čím více spravedlnosti do sebe mají, kteříž s svou spravedlností, třeba sebe větší, nikdy nejsou spokojeni, kteříž v ní bez míry a bez konce prospívati usilují, a to právě dle rozkazu Božího: „Kdo jest spravedlivý, ospravedlní se ještě“ (Zjev. 22, 11.). Ale co jest spravedlnost, o níž se tu jedná? je-li to nějaká ctnost? jest, ale taková, kteráž všechny ostatní ctnosti v sobě obsahuje a zavírá, jako všechny ctnosti božské: víru, lásku, naději; všechny ctnosti mravné: opatrnost, střídmost, spravedlnost, statečnost; všechny ctnosti hlavní: pokoru, štědrost, čistotu, lásku, střídmost, tichost, horlivost. Kteríž tedy touží a dychtější po spravedlnosti, ti touží a dychtější po všelike ctnosti, po zachování všechněch přikázání Božích i církevních, po činění všeho dobrého a varování se všeho zlého, jedním slovem, po svatosti neb dokonalosti křesťanské. Takoví chtějí se podobati stromu vstípenému podlé vod tekoucích, kterýž ovoce nese časem svým. A o takových řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že spravedlností nasyceni budou. A jakby nebyli, když je Pán Ježíš spravedlností sám nasytí? — a jakby jich nenasytil, když na svět přišel nasycovat lačnější a žíznící po spravedlnosti? — Vždyť on sám v nich touhu a žádost po spravedlnosti vzbuzuje; jakby jí tedy nenaplnil? — O račiž, Pane Ježíši, silnou touhu po spravedlnosti a po prostředcích k ní vedoucích: po tvé milosti, po tvé oběti, po tvých svátostech a tvém učení v srdcích našich vzbuditi, a vzbuzenou naplniti, a naplněnou až do konce zachovati, aby tak se stalo skutkem vyřčení tvé:

Blahoslavení, kteříž lačnější a žíznější po spravedlnosti; neb oni nasyceni budou.

5. *Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.* Milosrdní jsou ti, kteříž sobě bídu, nouzi, úzkost, slze bližních k srdci berou, kteříž nad neštěstím jejich soucitem, lítostí, útrpností se pohnou, kteříž bližnímu rádi pomáhají, pokud možnost stačuje, a to jak z ohledu těla, tak také z ohledu duše; z ohledu těla: kteříž rádi lačné nasycují, žíznivé napájejí, pocestné do domů přijímají, nahé odívají, nemocné navštěvují, vězce vysvobozují, mrtvé uctivě pochovávají; a z ohledu duše: kteříž hřešící napomínají, kárají, trestají, neumělé, zvláště děti a čeládku v svatém náboženství, v bázni Boží, v dobrých mravech vyučují, pochybujícím dobrou radu přispívají, zarmoucené potěšují, křivdy trpělivě snášejí, ubližujícím mile odpouštějí, za živé i za mrtvé pobožné modlitby konají. A o těch řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že milosrdenství — pomoci, posily, ochrany, potěchy v bídách svých dojdou, a to jak strany těla, tak také strany duše; strany těla: v hladu že budou nakrmeni, v žízni napojeni, na cestách pod střechu přijati, v nahotě oděni, v nemoci navštíveni, z vězení vysvobozeni, po smrti uctivě pochováni; a strany duše: v hříších že budou káráni, bodeni, aby v nich nezůstali, aby záhy činili pokání; v temnosti že budou osvětleni, poučeni, aby vůli Boží dobře poznali a věrně plnili; v pochybnostech, rozpacích že dobrou radu naleznou, aby s pravé cesty nesešli, svědomí svého neurazili, na duši své škody neutrpěli; v zármutku a pláči že budou potěšeni, aby myslí neklesli; křehkosti a vady jejich že budou od jiných tiše a trpělivě snášeny; jejich hříchy že jim budou odpuštěny; mnoho orodovníků u Boha že se jim dostane jak za živa, tak také po smrti; vůbec, že s nimi právě tak se naloží, jak oni nakládají s bližními svými — podle samého milosrdenství, že právě takovou mírou se jim odměří, jakou oni odměřují bližním svým — samým milosrdenstvím. A zajisté; nebo Pán Ježíš jest *milosrdný*; když tedy milosrdenství prokazuje, komu je medle prokazuje? milosrdným, čili nemilosrdným? ovšem za často i nemilosrdným, a však vždycky a nejvíce milosrdným. Pán Ježíš jest také *spravedlivý*; odměňuje za dobré dobrým; zdalíž tedy za milosrdenství neodmění milosrdenstvím? — Pán Ježíš jest také *mocný*; on naklání srdce lidská, kam-

koli chce; zdaž jich tedy nenakloní obzvláště k těm, kteříž sami srdce své k bídám naklání? — Ó ať se těší milosrdní na milosrdenství Pána Ježíše! Oni dojdou u něho takového milosrdenství, jakovéhož se nikdy ani nenadáli. Těšte se i vy, m. kř., na milosrdenství Pána Ježíše, jste-li sobě milosrdného srdce svědomí! Nejste-li ale, prostě o ně tak dlouho, až je sobě vyprosíte, a pak se také těšte na milosrdenství Pána Ježíše podle tohoto zaslíbení jeho: Blahoslavení milosrdní; neb oni milosrdenství dojdou.

6. *Blahoslavení čistého srdce, neb oni Boha viděti budou.* Čistého srdce jsou ti, kteříž v srdci svém ničeho netrpí, co v něm nemá býti, co do něho nepatří, co je špiní, černí, hyzdí, co z něho bázeň Boží, svatou stydlivost, panenskou počestnost, andělskou nevinnost vyhání, co s vůlí Boží se nesrovnává, co se jí protiví; kteříž každou zlou, nečistou myšlenku a žádost srdce hned, jak v něm povstává, potlačují, udušují, zapuzují, kteříž jen čisté, nevinné, svaté myšlenky a žádosti v srdci svém chovají a Bohu svému obětují, slovem, kteříž své srdce se vším, co v něm jest, jen pro Boha mají. A o těch řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že Boha viděti budou. Ovšem, nebo Bůh jest duch — pouhý, čistý, nejčistější, a co nejčistější bude je pro jejich čistotu obzvláště milovati, k nim přicházeti, jim se zjevovati, a na takový způsob budou jej viděti. On bude jim ve všem všudy, nejvíce pak v svaté Církvi a ve Svátosti oltářní se zjevovati, a na ten způsob budou jej ve všem všudy, nejvíce pak v Církvi svaté a ve Svátosti oltářní viděti. On bude jim ve vši slávě, moci a kráse, ve vši moudrosti, svátosti a spravedlnosti, ve vši dobrotivosti, milosrdnosti a blaženosti své se zjevovati, a na ten způsob budou jej ve všech jeho dokonalostech viděti. A když jej budou viděti, ó kdo pochopí, kdo vysloví, jak velice budou z něho se radovati, jak vroucně ho milovati, jak věrně mu sloužiti, jak horlivě ho oslavovati! A to po celý svůj život až do smrti. A co teprv po smrti; když to, co zde na jich srdce doráželo, je znepokojovalo, kalilo, zcela a navždy odstoupí, když jich srdce dokonalou čistotou, jasností a krásou se zastkví, když jim Bůh tváří v tvář se ukáže, ó v jakém světle budou ho viděti, jakou radostí nad ním plesati, jakou láskou k němu hořeti! A co teprv po slavném z mrtvých vzkříšení, když v obnove-

ném, oslaveném, neporušitelném těle budou Boha svého viděti! Ó jakou blažeností budou oplývati, jaké díky Bohu svému vzdávati, jakou píseň jemu zpívati! V písmě svatém (Zjev. Jan. 14, 3. 4.) stojí o nich psáno, že budou novou píseň zpívati, a Beránka, Pána Ježíše následovati, kamkoli půjde. — Nuže, co si při tom myslíš, milý křestane? nepochybně to: Kým pak i já jsem mezi nimi! kým i já s nimi novou píseň zpívám, a Beránka Božího následuji, kamkoli půjde! O to neměj žádné starosti, to jako samo od sebe, co neviděti, přijde, ale tím větší péči přičin k tomu, abys měl srdce čisté — čisté jako roucho, když na něm není poskvrny, jako kvítek, když na něm prášku není, jako voda, když v ní kalu není, jako světlo, když v něm mlhy není, jako obloha, když na ní mráčku není. O to nejjobzvláštnější péči měj, pamětliv jsa slova Páně: Blahoslavení čistého srdce, neb oni Boha viděti budou.

7. *Blahoslavení pokojní, neb oni synové Boží slouti budou.* Pokojní jsou ti, kteříž myslí, mluví, činí, co jim a jejich bližním jest k pokoji, a nemyslí, nemluví, nečiní ničeho, co by bylo k sváru, křiku, různici, kteříž bedlivě na pozoru se mají, aby se ničeho nedopustili, co by přičinu zavdalo k nedorozumění, půtce, rozepři, kteříž se všemožně přemáhají, zapírají, všechny smysly své, obzvláštně pak jazyk svůj v úzdu pojímají, aby ničeho neprorekli, co by jiné urazilo, rozhněvalo, k hořkosti, vzteklosti, pomstě pohnulo, kteříž když v něčem pochybili, někoho urazili, hned toho litují, hned to napravují, hned se koří, odprošují, první na smřenou ruku podávají, kteříž i tu, kde bez jejich viny mezi bližními kyselosti a nevole povstaly, k přátelskému narovnání radí, pomáhají, přispívají, kteříž v obcování s jinými, kde a jak jen mohou, ustupují, povolují, vyhovují, a kde ustoupiti, povolití, vyhověti nemohou, kde proti někomu vystoupiti, s ním o něco se potýkati musejí, v duchu mírnosti — bez trpkosti, bez urážky, bez vády vystupují a se potýkají, kteříž nedostatky, křehkosti, vášně bližních svých trpělivě snášejí, kteříž k vůli svatému pokoji rádi oběti přinášejí, pohodlí, zisku rádi se odříkají, vydáním, cestám, nepřijemnostem se podvolují, kteříž sami tak dlouho pokoje nemají, dokud svých bližních v pokoji, míru, přátelství nespátřejí. A o těch řekl Pán Ježíš, že jsou blahoslavení — blahoslavení proto, že synové Boží slouti budou. Ovšem, nebo

Bůh jest duch pokoje, jest pln svatého, věčného, neproměnitelného pokoje, a tímto pokojem svým navštěvuje, naplňuje, oblažuje celé nebe, ač tak veliké a rozsáhlé, a všechny anděly a svaté, ač jich množství nesčíslné a nevypravitedlné; i také lidi, kteříž jeho pokoje schopni, hodni, žádostivi jsou, to jest pokojné; a poněvadž pokojné pokojem svým navštěvuje, naplňuje, oblažuje, sobě připodobňuje, protož jsou mu jako synové otci podobni, a protož jsou synové a dědicové jeho, a budou jednou synové a dědicové jeho slouti, t. j. budou za syny a dědice jeho všeobecně a veřejně uznáni a vyhlášeni, co synové a dědicové jeho ctěni, chváleni, velebeni, a slávy, blaženosti, důstojné synům a dědicům jeho, účastni. Mimo to Pán Ježíš, Syn Boží, jest kníže pokoje, jest pln svatého, nebeského, božského pokoje; a tento pokoj svůj dává lidem dobré vůle, to jest pokojným; dává jim ho s milostí Ducha svatého a s všelikou ctností; dává jim ho skrze oběť mše sv., ve svátostech a v učení svém; a protož mu jsou vnitř i zevnitř, ve všem smýšlení a jednání svém tak podobni, jakoby mu byli z oka, nebo spíše z srdce vypadli; a protož také jsou bratří jeho, a co bratří, synové a dědicové Boží, a protož také budou jednou synové a dědicové Boží slouti, tehďáž totiž, když vejdou do dědictví svého — do věčného pokoje. Ó jak pak budou tomu rádi, že zde Pána Ježíše následovali, že byli pokojní! Následujte ho i vy milí křestané, buďte pokojní, zanechte nadávání, pomlouvání, přelhávání a všeho, co není k pokoji; oblíbeť si v lásce, upřímnosti, přívětivosti, vřidnosti, trpělivosti, smířlivosti a ve všem co vede k pokoji! A pak se vám co neviděti vyjasní pravda slov Kristových: Blahoslavení pokojní, neb oni synové Boží slouti budou.

8. *Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost: nebo jejich jest království nebeské.* Kteríž trpí protivenství — nátlaky, posměchy, pohanění, pronásledování, muky, a konečně třeba i smrt, a to pro spravedlnost, to jest proto, že spravedliví, bohabojní, podle vůle Boží živi jsou; proto, že v Pána Ježíše věří, jej milují, jeho poslouchají, jemu slouží, v něm se kochají; proto, že chrámy Páně pilně navštěvují, slova Božího poslouchají, oběti mše svaté pobožně obcují, svaté svátosti často přijímají; proto, že Církve svaté věrně se drží, její příkázání svědomitě plní, její pobožnosti a obyčeje v uctivosti mají, proto, že v poslušenství, trpělivosti, stridmosti a v jiných ctno-

stech se cvičí, a v nich prospívají, že klení, pomlouvání, lži, krádeže a jiných hříchů se varují i zlých příležitostí — nočních toulek, podezřelých schůzek, nebezpečných vyrazení se vystříhají, že s tuláky, světáky, bezbožníky nic nemají, a míti nechtějí. Kteríž pro tyto a jiné podobné věci protivenství trpí, ti jsou dle vyřčení Páně blahoslavení — blahoslavení proto, že jejich jest království nebeské. Jakby jejich nebylo, když pro ně, k vůli němu trpí? A pro ně, k vůli němu trpí zajisté, kdo pro spravedlnost trpí. A jakby jejich nebylo, když o ně tak udatně bojují, když je sobě tak perně zasluhují, když je tak násilně uchvacují? — A jakby jejich nebylo, když pro ně všechno, co mají, jmění, čest, svobodu, zdraví, život tak ochotně obětují? — Ó jejich jest zajisté království nebeské — celé nebe se vši krásou, slávou, radostí, se vším bohatstvím, blahoslavenstvím, a to bez konce, na věky. Jejich jest, ač v něm ještě nejsou, co pak teprv, až v něm budou; jejich jest, ač pro ně teprv trpí a bojují, co pak teprv, až pro ně vytrpí, až je vybojují; jejich jest, ač jsou na světě za zločince vyhlášeni, co pak teprv, až budou vyhlášeni za krále; jejich jest, ač jsou v rukou katanů, co pak teprv, až budou v společnosti andělů; jejich jest, ač vězí v podzemních žalářích, co pak teprv, až budou bydleti v příbytcích nebeských; jejich jest, ač visí na skřipci, co pak teprv až budou na trůnu seděti; jejich jest, ač nejsou na rukou železné řetězy, co pak teprv, až ponесou na hlavách zlaté koruny! Ó jak rád bych tomu byl, kdybych věděl, že i vy, milí křesťané, dnes neb zítra pro království nebeské budete trpěti, a v tom utrpení za blahoslavené se pokládati! Nemožná věc to není, spíše k víře podobná, ano tím podobnější, čím spravedlivější jste, aneb budete; nebo takových lidí, kteríž spravedlivé rádi týrají a mučí, i doma, i v službě, i na vojně, a všude dost naleznete. Abyste ale v čas utrpení od spravedlnosti neodstoupili, Boha svého se nespustili, světa se nechytili, chraňte se z paměti vypustiti slovo Páně: Blahoslavení, kteríž protivenství trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské. Toto slovo týkalo se, ač všech věřících, avšak především svatých apoštolů; neb oni byli první, kteríž měli pro spravedlnost, to jest pro Pána Ježíše a sv. evangelium jeho protivenství trpěti. Pročež k nim Pán Ježíš řeč svou obrátil, a blahoslovil je řka: *Blahoslavení jste, když vám budou zlořečiti —*

všeho zlého přátí — *a protivenství — bolesti, těžkosti, muky — činiti a mluvití všechno zlé proti vám, lhouce — to jest, do břeh věduce, že jste ničeho zlého se nedopustili, že si zlé na vás jenom vymyslili — pro mne — proto, že mne kázati, za Syna Božího, za Boha člověka, za Spasitele světa mne vyhlašovali, že lidi k věření ve mne, k poslouchání mne, k klanění se mi napomínati a zavazovati budete; radujte se a veselte se — z takového utrpení, — neb odplata vaše hojná jest v nebesích. Hle, za utrpení pro Pána Ježíše odplata hojná v nebesích! ne na zemi, nýbrž co daleko, neskončeně více jest, v nebesích. A tato odplata činí všeliké utrpení pro Pána Ježíše nad míru lehké, sladké, vzácné, žádoucí, činí je pravým štěstím, drahým klenotem, sladkým medem. Pro tuto odplatu nebeskou, ó jakby měl každý po utrpení pro spravedlnost toužiti, na ně se těšiti, o ně prositi, jeho hodným se činiti! A když to utrpení přijde, ó jakby je měl každý vítati, nad ním se radovati, z něho se veseliti, za ně Bohu díky vzdávati! Radujte se a veselte se, a děkujte Bohu i vy milí křesťané, kdykoli pro Pána Ježíše, pro víru v něho, pro lásku k němu, pro poslouchání slova jeho, pro obcování službám jeho s nějakým utrpením — s pomluvou, potupou, posměchem atd. se potkáte! Radujte se a veselte se, nebo hojná odplata čeká na vás v nebesích. Amen.* J. Felizna.

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

I.

Ke vsi Dolině patří dva mlýny a na těch byli dva mlynáři, jak si hned každý pomyslí.

Jeden mlýn leží zrovna ve vsi, je velký a výstavný, má jak říkáme trojí složení a k tomu ještě zaměstnává pilu. Pán jeho, Jan Časný, nazývá také jeden selský statek svým, a mimo ten má ve vsi hospodu a v blízkém městě dům, což všechno přepouští nájemníkům. Je známý boháč a ví se, že si jmění nashromáždil hnusným lakomstvím, až příliš se mu oddávaje.

Shání a mamoni ještě vždycky, nepřije si oddechu, je na nohou od rána do večera, nevyspí se v noci, pořádně a pokojně se ani nenají.

Domácích svých pan Časný ovšem také nešetří, musejí se přičiniti jako dobytek a nutí je k tomu křikem, nadáváním a klením. Celá ves ho slýchává, majíc

mu to za zlé, a zvlášť z toho si bere pohoršení, že nesvětí neděle ani svátku. Sám nenavštěvuje chrám Páně a že ho navštěvuje a chce navštěvovati čeládka, je mu protivné a odporné. Vadívá se na svátky a když dva následují po sobě, dělá mu to mrzutost a zuří jako posedlý.

Kdyby to na mlynáře Časného přišlo, on by všechny svátky i neděle vyzdvihl a zlořečí těm, co je zavedli ku prospěchu svému, jak se domnívá. To arciť byli kněží a světské vrchnosti je v tom podporovaly a pořád podporují, že jim to také přináší výhodu.

Časný se často chlubí, že není bez víry, ale víra jeho prý je vznešenější a lepší než obecného a sprostého lidu. On není sprosták, nýbrž vzdělanec a vzdělanost jeho záleží v tom, že byl co mladý člověk nějaký čas ve Vídni a naučil se německy.

Hádá se o něm, že se stal svobodným zedníkem, jak se jmenují přívrženci těch, co žádné víry nepřijímají, činíce společnost dle zvláštních církví a státu nepřátelských pravidel se řídící.

Mlynář Časný není asi nějakým výtečným údem jejím, ale kaziti a bořiti umí a dovede dost, ačkoliv mu velmi záleží na přízni představených úřadů. Nadchází si je všemožně, lichotí jim, dává dary a podplácí, aby mu nepřekážely, když provádí ziskuchtivé úmysly. Ano on se spolehá na jejich pomoc, když něco chce dosáhnouti a obyčejně si ji vydobyde a šťastně zvítězí, ať je věc spravedlivá nebo nespravedlivá.

Co mu padlo do oka, co se mu líbí a co rozmnožiti může jeho hospodářství, to Časný stůj co stůj musí obdržeti a musí míti a nic si z toho nedělá, utrpí-li tím někdo škodu. On často na zkáze svých bližních pracuje dlouhá leta, zavádí, přemlouvá, půjčuje peníze a když konečně jsou v nesnázi, upadnuvše do nouze, přivlastní si jejich statek, po němž již dávno toužil.

Aby zakryl svou tvrdost a nelidskost, vykonává na nich milosrdné skutky a dělá pro ně víc, než mu zákon poroučí. To o pravdu mnohé omýlilo a mají ho za člověka útrpného a dobrotivého, jímž zajisté není. Jiní ho prohlídli a nechtí se s ním do žádných spolků pouštět, bojíce se nebezpečných jeho tenat.

Vážnosti v obci požívá malé a to jen zevnější a povrchní, v srdci mu lidé nejsou nakloněni. Přece v obci prosadí, co chce a za sud piva udělají mu sousedé všecko k vůli, ačkoliv někteří odporují. Kupuje

od nich i obecné pozemky, zakládá na nich zahrady, a advokáti mu vždy složí tak chytré smlouvy, že se přijímají a uznávají ode všech nižších i vyšších soudů.

Ríká se o něm, že je sám výborný advokát a poštilci se domnívají, že čaruje a že provádí kouzla, jsa zapsán ďáblu, jenž prý mu ve všem pomáhá, dokud mu duše jeho nepropadne. Viděli prý ho již, když s ďáblem obcova, domlouvaje se a bera si s ním radu u rybníku v poli, kam často dochází. Sedávají spolu v houští, ďábel vždycky zmizí, když jsou hotovi a mlynář sám putuje domů, nesměje nikomu dáti křesťanské pozdravení, ba nesměje se za ně křesťansky ani poděkovati slovy: „Až na věky. Amen.“

V skutku to nečiní a proto upadl do toho podezření, jež mnohým platí za pravdu.

Že mlynář nechodí ku sv. zpovědi, je vůbec známo, manželku od zpovědi také zdržuje a jde-li k ní čeládka, na tom mu nezáleží. Děti své ovšem dává a musí dávat i křtíti, ale doma nikdy neslaví křtiny, ani úvod, posvěcení chrámu a jiné svaté dny. On nedrží ani masopust a muziky a bály a hostiny a pitky mu jsou věci, jíž se sám pilně vystříhá, máje radost, že v ní nemoudrý svět nalezá potěšení a záhubu si tím připravuje.

Modlití se mlynář Časný ovšem nemá za potřebné a za prospěšné a je mu líto každé chvíle, jenž modlitbě se obětuje. Svatými průvody prý se také čas maří a kdo někam jde na pouť, je dle náhledu jeho blázen a když nepracuje, mohl by si doma poležet a odpočinout.

Odbývá-li se pohřeb z mlynářova domu, musí býti jednoduchý, jak jen možná a ani mše svatá se při něm nežadá. Zemřelo mu několik dítek a ty všechny dal pochovati stejným způsobem kněze nikdy nežadaje, aby pro ně přišel až do stavení.

Dítky, co mu zbyly, vychovával Časný bez náboženství, a zbyli mu jen dva synové, Petr a Pavel, jenž oba studovali, aby prý vybrousili si rozum a byli moudřejší a schopnější než lidé neucení.

Pavel, syn mladší, vyštudoval a stal se právníkem, Petr syn starší, študíi brzo nechal a chtěl býti mlynářem jako otec. Otec si to také mohl přát, aby měl komu odkázati mlýn a druhé své statky, jež i po smrti jeho mají se udržeti pěkně pohromadě. Však on na smrt nerad myslí a je mu odporné a protivné, dělati pořádnost a vysloviti svou poslední vůli. Vždyť má

k tomu ještě dost času, není tuze starý a doufá, že se dočká vysokého věku. Pánem zůstane, dokud živ bude a dříve nikomu neodevzdá ani stébla, aby s ničím, co mu náleží, se nemusel rozloučiti. Kým to může zachovati pro sebe na věky, zatím by to rozmnožil a celá ves by se stala jeho.

Naději si Časný dělá ještě na všelicos a ustavičně tvoří v duchu návrhy a kuje obmysly. Ještě to a ještě ono by se mu hodilo, a kdyby to měl, toužil by po něčem jiném nemaje dost a nejso spokojen.

Syn mlynář mu není milý ani syn právník, stáli prý ho mnoho peněz a ještě nic mu neprospěli. Držel je skrovně, když študovali a nedával jim ani na potřeby. Dokud mu byli na blízku, posýlal jim pokrmu z domova, a když přišli dál, platil jim stravu nejlacinější, co dostal. Na šaty nechtěl mnoho vydávat, sám chodil obyčejně v šerce, a šil mu obyčejně krejčí ze vsi, jenž také pro syny jeho pracoval. Mrzelo je to dost, ale nemohli si pomoci, otec se v tom ohledu nedal obměkčiti. Sukna jim kupoval hrubá a krejčího bral do domu, když pro něj měl dílo. Totéž činil se ševcem, a aby si nic nemohli nechat, býval přítomen, když měřili, střihali a řezali.

Když mu Petr zůstal ve mlýně, zacházel s ním jako s cizím učeníkem, ano jako s čeledínem a žádných peněz mn nedal do rukou. Musel se přičinit co mohl, ale vyřázení se nesměl ve vsi ani v městě. Dělati útraty mu otec nedovolil, to by bylo ztencilo jejich jmění a on je chtěl znásobovat.

Nějaký čas syn poslouchal, ale zprotivilo se mu to konečně, a že se otec nepoddal, počal ho podvádět a šidit. Brzy mezi nimi povstaly rozepře, syn odporoval, se vzpouzel, si pomáhal dluhy, když to jinak nešlo. Židé mu rádi půjčili, a on jim donášel a prodával, cokoliv otci mohl odčiziti. Nelíbilo se mu, zapírat se, spořit a skrbliť a až jednou nastoupí bohaté dědictví, vyrovná se se všemi, jimž zůstane dlužen. Na to oni se také spolehali, zakládajíce ho hojně a dávajíce si upsati nejen jistiny, nýbrž i velké úroky.

Syn právník od otce již také nedostával žádné podpory a ani se k němu nehlásil, když ho propouštěl s prázdnou. Nevedlo se mu skvěle, že byl jen písař a praktikant a trvalo to dlouho, než obdržel lepší službu. Otec na to nedbal a o něho se nestaral a když mu oznámil, že by vstoupil do manželství, kdyby mu vyplatil podíl anebo aspoň díl podílu, odpověděl, že mu

nemůže nic vyplácet a že má a musí čekat až umře.

Syn mlynář se také nesměl ženiti, otec mu říkal, že nemá ještě nač a všecku pomoc mu odepřel. Mohl ho dáti na statek, co měl ve vsi anebo na dům, co měl v městě, když s ním nechtěl žíti pohromadě, což arci velmi dobře bylo možná. Dostali se spolu na úřad, otec vyhrál, a syn se oženil proti jeho vůli. Vzalsi dceru bohatého sedláka ve vsi a přestěhoval se k němu, aby se tam pozdržel, dokud se neusadí doma.

Otec ani nešel na svatbu, a syna již nechtěl viděti, hroze mu, že ho vydědí a že ani halěře mu neodkáže. Syn se tomu smál, udávaje, že k tomu otec nemá práva a s jistotou si děláje naději na jeho jmění. Ano on je pokládal již za své, bral otci obilí na poli, jezdil mu do lesa, odnášel mu věci ze mlýna.

Sedlák tchán mu v tom přispíval, mysle, že to není nic zlého, když si člověk přisvojuje, co bez toho patří jemu a mrze se, že zeté sám musí vydržovat, což mu ovšem působilo veliké nesnáze. Potřeboval velmi mnoho a nic nepracoval; seděl pořád v hospodě a chodil po rozkoších, pil, kouřil, hrál a třebas celý týden se nevrátil z města.

V tom mu otec nebránil a nemohl brániti, že ale na jeho jméno vyzdvihoval a si vypůjčoval peníze, to netrpěl a již ho chtěl na úřadě vyhlásiti za marnotratníka, jemuž se nemá pranic svěřit. Ano on ho skutečně žaloval, že je zloděj a že okradá jeho a přišlo to k soudu, jenž otce a syna tak rozdvojil, že žili a jednali si naproti jakó ti největší nepřátelé. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Kouřimi, dne 24. září 1868.

(Slavnost sv. ostatků a její historie.)

Dne 22. t. m. slavili jsme zde památku posvěcení chrámu Páně, jest to vlastně slavnost sv. Ostatků, kteréž se v zdejším děkanském kostele v skvostně upravené skříni chovají. Po skončených službách Božích nese duchovenstvo ostatky některých sv. patronů českých a několika prvních mučedníků pro víru křesťanskou při velebném hláholu zvonů v průvodu slavném z kostela po náměstí. Napřed kráčí za svým praporem školní mládež, pak zdejší ostrostřelecký sbor se svou hudbou, za ním řemeslnické spolky, pak učitelstvo a kněží, nesoucí ostatky svatých, pak následují kněží asistující s celebrantem a závěrek činí

obecný lid, zbožné písně propěvující. Celá pobožnost končí se v chrámu Páně slavným: „Te Deum.“ Kdy asi slavnost tato původ svůj vzala, nedá se určit, avšak ona podává důkaz, že zdejší obyvatelstvo zachovává rádo zbožné zvyky předků svých. Chrám sv. Štěpána pochází asi z 11. století, v starých letopisech stojí zaznamenáno, že 1167 byl co arciděkan ustanoven při chrámu sv. Štěpána kněz Peregrinus. Že již tehdež v nynější své rozsáhlosti vystaven byl, o tom svědčí jeho starobylost a sloh romanský. Mezi zdejšími arciděkany jsou též následující poznamenáni: Buško, který měl dohlídku na stavbu kostela sv. Víta v Praze a roku 1350 zemřel, Mikuláš z Pottenšteina, a Štěpán Paleč, známý odpůrce Husův a zastavatel staré víry; zde se narodil 1516 Mat. Kollinus z Choteriny z chudých rodičů, který 1540 přispěním příznivce svého Jana z Hodějova stal se professorem řecké a latinské literatury na vysokých školách Pražských, zemřel 1566 a byl v Betlémské kapli pochován a skvostný náhrobek mu byl postaven. Jakub Palaeologus, z rodu řeckých císařů, dal mu postaviti mramorový pomník do zdiva dvore Karolína, kde až posud se nalezá; odtud pocházeli učenci Jan Fortius, Pavel Pressius, Jan Jiskra a Brikcius z Ličko.

Když roztržky ve víře ve vlasti naší povstaly, přidružilo se záhy duchovenstvo a občanstvo zdejší k novotářům a 1420 přihlásilo se ke čtyřem artikulům pražským. Hornictvo Kutnohorské chtíc vyplniti všechny novoty ve víře, ozbrojilo se, jímalo jinověrce a do šachet svých je házelo. Tak přepadli horníci 1421 město Kouřim, zajali děkana Jana Chotka, jeho kaplany a starší města a množství obyvatelů a svázané vmetali do šachet sv. Martinských u Kutné Hory. Město bylo popleněno. Aby se měšťanstvo před podobnou ukrutností ochránilo, prosilo Prahu o pomoc, slibující v každém pádu při straně Pražanů státi. Toho samého roku přitáhlo oddělení husitského vojska z Prahy do města a řádilo zde podobně, ba hůře nežli horníci. Husité spálili zde kostel sv. Martina a rozbořili klášter cisterciacký k opatství v Sedlicích patřící, 6 kněží řádu toho ve vysmolených sudech před branou Volešeckou dali upáliti a mnohých ukrutností se dopouštěli. Kněží katoličtí byli odtud vypuzeni, vyhnáni a pod obojí usazeni. Zdá se že právě toho času některý z kněží do vyhnanství odcházejících uschoval ostatky svatých v chrámě chovaných a ctěných do skle-

pa neb kryty pod sakristií, aby je od zneuctění a spálení ochránil. Obyvatelstvo přidržovalo se nového vyznání až do bitvy bělohorské, po níž záhy k staré víře katolické se navrátilo. Když 1668 kosti v kryptě pod sakristií se urovnávaly, nalezl mezi nimi jakýs jinoch, jmenem Bukač, skříňku dřevěnou, v způsobu pokladnice, se známkami pozlacení, dobře uzamčenou a pečeti opatřenou, na níž neúplný už nápis se nalezal: „archa . . . ostatků svatých . . .“; uvnitř uložené částky sv. ostatků s příslušnými jmény se nacházely. Napsal někdo později uvnitř na víko skříňky: „Hoc anno absconditae sacrae reliquiae Kurimenses sunt inventae 1668.“ —

Jako dřív, tak pokračovalo nyní obyvatelstvo zdejší v uctění ostatků svatých obvyklým způsobem, kterýž se až posud zachovává.

Letos tomu právě 200 let, co ostatky tyto svatých opět k veřejnému uctění odevzdány byly a proto také ustanoveno bylo, aby důstojným způsobem tato památka se konala, čímž také město své katolické smýšlení a svou zbožnost na jevo dalo. Zaopatřena byla k tomu času velká silně postříbřená lampaz broncu, provedená v přísně gotickém slohu v dílně pražského pasíře p. K. Zimmera, o níž se již veřejné listy chvalně zmínily, a zavěšena byla před hlavním oltářem, váží 85 liber, stojí 260 zl. a jest okrasou starobylého chrámu Páně. K tomu času dala jistá paní nově opravit i částečně pozlatiti oltář srdce Pána Ježíše, opět jiná paní pět velkých soch na pilířích postranných stojících, jistý dobrodinec daroval skvostný osmiramenný lustr, dobře zlacený, a malá nepatrná monstrance byla p. Zimmerem vkusně zvětšena a nově pozlacená. Bůh, k jehož oslavě se toto stalo, budiž štědrým jejich odplatitelem a povzbudí i jiných dobrodinců, neboť mnoho oprav jest třeba ještě, aby svatyně Páně k službě Boží důstojně vyzdobena byla.

U večer před slavností bylo město veskrz krásně osvětleno, zvláště velké portální okno kostela tonulo v plamenném moři, kostel jak u vnitř tak i zevnitř byl ozdoben, z věže, v níž starobylé zvony zavěšeny jsou, i ze školy vlály prapory červeno-bílé, střelba se rozléhala a hudba sboru ostroštreleckého procházela ulicemi města, zvěstující radostný příští den. Slavné zvonění časně z rána, střelba a hudba probouzely obyvatelstvo k duchovním radovánkám. Ranní řeč držel místní p. děkan a kázání

apoštolský misionář P. Benjamin Sirůček z kláštera Zásrnuckého, který po několik let v Jerusalemě a vůbec v Palestině blahodárně účinkoval. Obě řeči byly slavnosti přiměřené. Při velkých službách Božích zdejší zpěvácký spolek „Lech“ provedl výborně vokální mši od Förstera, Graduale a Offertorium od Führera. Velké množství lidstva jak domácího, tak i přesporního součastnilo se na slavnosti a na průvodu městem, při čemž devět kněží spoluúčinkovalo. Dojímavý byl pohled na lid nábožný při slavnosti této, která u večer slavným zvoněním a střelbou z hmoždířů ukončena byla. Vřelé díky vzdány buďtež všem, jenž čas i síly své k oslavení posvátného onoho dne byli obětovali. Zaplat Bůh za ty duchovní radosti. †

Z Rychnova, dne 18. září 1868.
(Dvě prvotiny; konsekrace hřbitovní kaple.)

Mezi těmi, jenž 25. července t. r. v Hradci Králové na kněžství posvěceni byli, čítá i letos město naše, které mnohými dělníky na vinici Páně vykázati se může, dva rodáky své. Velikou radost pocítili zbožní Rychnované, když se dověděli, že hned ten den po svěcení, t. j. v neděli VIII. po Sv. Duchu oba novosvěčenci prvotiny své slavit budou. Průvod slavnostný vyšel o hod. 9. z domu farního, kde k pp. primiciantům promluvil důst. p. farář místní Josef Rameš, načež primicianti vzdali vroucí díky vznešenému patronu našemu, Jeho Exc. p. hraběti Hanušovi Kolovratu-Krakovskému, majiteli Rychnova, který nás svou vzácnou přítomností překvapil a vzor svému pokračilému věku v dlouhém průvodu z fary až do chrámu nejsv. Trojice a v službách Božích se účastnil. Kázání primiční měl místní kaplan p. J. Saska, a sice mluvil o tom, že *kněz jest nejlepší přítel lidu*; nebo z úst jeho přijímá lid věřící poučení a potěchu, z rukou jeho hojnost požehnání a milosti Božích. — Po té následovala zpívaná mše sv., kterou konal p. Eman. Peiger, zároveň s ním měl u oltáře pobočného tichou mši sv. druhý primiciant p. Jos. Čížek. Po ukončených službách Božích šli opět pp. primicianti v processí do fary, kdež od p. faráře s rodiči a přáteli svými pohostění byli.

Dne 9. srpna konala se u nás opět jiná vznešená slavnost, která zajisté zůstane v dějinách města Rychnova i okolí jeho v památce nehynoucí. Hřbitov Rychnovský zdobí nyní nádherná svatyně zbudovaná místo sešlé kaple dřevěné, kteráž r. 1844 zbořena byla. Kaple tato původně zbudována jest r. 1557 od tehdejšího pána na

Rychnově a Potštýně Arnošta, vojvody Bavorského. V kapli té konaly se čtyřikrát do roka veřejné služby Boží a mimo to častěji mše sv. soukromé. Když nynější majitel Rychnova, Jeho Exc. p. hrabě Hanuš Kolovrat r. 1861 správu panství nastoupil, bylo první starostí jeho, aby zpustlý hřbitov zdí ohrazen a důstojnější svatostánek zbudován byl. Již na jaře r. 1865 počalo se stavěti. Náklad na stavbu uhrazen byl dílem změní zádušního, dílem štědrou obětavostí vznešeného patrona, který schodek 8.000 zl. obnášející ze svého dosadil. — Nelze mi mlčením pominouti úpravu kaple této; zbudována jest ze čtvercových kamenů v jednoduchém slohu romanském; jest vysoká 15°, dlouhá 11° a široká 6½°. Kuple, nad kterou v bubnu 16 oken se nachází, kryta jest pouze žebry kamennými a cementem. Závorník kuple tvoří malou vížku, jest z kamene, a váží 160 centů. Nad krásným portálem s překrásnou malbou Spasitele žehnajícího (dle apokalypse) na štítu nachází se zvonice se starým zvonkem, jediným to pozůstatkem bývalé kaple dřevěné. Veškerá okna jsou ze skla barevného, s krásnými ornamenty. Ve hlavních dvou oknech jsou erby, hraběcí a městský. Kuple představuje sbory neběské, vypodobněn jest tu vjezd Krista Pána do Jerusalema, čtyry paty kuple ozdobeny jsou sv. evangelisty, kuple nad oltářem představuje oslavení Bohorodičky a pod kůrem sbor andělů, hudbu provádějících, obě kuple poboční zemské patrony: sv. Cyrilla a Methoda, Víta a Ludmilu na pravé, Václava, Jana Nep., Vojtěcha a Prokopa na levé straně. V absidě nachází se na zlaté půdě titulní obraz: Proměnění Krista Pána více než v životní velikosti. Všecka malba jest znamenitá, za to ručí nám již jméno na slovo vzátného našeho Jos. Hellicha, avšak každému znalci i neznalci líbí se nejvíce Pán Kristus, (zvláště pak jeho hlava) a slavný vjezd Spasitelův (na květnou neděli) do Jerusalema. Nevím čemu více diviti se sluší, zdaž znamenitému koloritu, či výtečnému skupenstvu neb těm výborným typům židovským. Zdá se, jako by všechny zde vypodobněné osoby cítily i mluvily. Oltář i kazatelna jsou velmi krásné rezbářské práce p. Heidelberka z Prahy. Na oltáři nachází se Kristus Pán na kříži a po stranách jeho sochy Panny Marie a miláčka Páně sv. Jana, v polovičné velikosti. Sochař nechtěl zůstatí za malířem. Vkusná kazatelna ozdobena jest krásnými obrazy, představujícími nejznamenitější Otce církve

sv.: Jarolíma, Ambrože, Řehoře, Jana Zlatoustého a Athanáše. Na kůru, kam vedou krásné točité schody, postaveny jsou libě i mohutně znějící varhany se 7 registry, které 1000 zl. stály a v Praze zhotoveny byly. Pod kůrem, na pravé straně portálu zasazena jest do zdi tabulka bílá, mramorová s následujícími zlatými slovy: „K této kapli dal první podnět p. Josef Šolc, čestný kanovník a děkan Rychnovský, kterou Jeho Excell. nejdůst. p. biskup Kralohradecký Karel Bor. Hanl schválil, a Jeho Exc. pan hrabě Hanuš Karel z Kolovratů Krakovských co patron a pán na Rychnově nákladem zádušního majetku a vlastní obětavostí řádně provedl leta Páně 1867 vedením stavitele Aloisia Turka a malíře Josefa Hellicha.“ Vnitřní úpravu ornamentální provedl Pražský malíř p. Nacovský. Vkusné zábradlí z litiny před presbyteriem pochází z hraběcích hutí Skuhrovských. Celá kaple stála 31.000 zl. r. č. — K zasvěcení této nádherné kaple zavítal k nám Jeho Exc. náš nejdůst. vrchní pastýř Karel dne 8. srpna o 4. hod. odpolední. Uvítání vznešeného kmeta bylo velikolepé. Četné banderium z obcí přifareňných vyjelo vstříc až do Častolovic. Nesmírné zástupy lidstva z blízka i daleka již odpoledne s napnutím ho očekávaly. Celé město vyzdobeno bylo zelením, kvítím a velkým počtem praporů národních. Výstřely z mozdíků oznámily příjezd arcipastýřův. U brány slavnostní před zámek byl staříčský náš p. biskup a průvodce jeho v. důst. p. jener. vikář a kapitolní děd. Jan Rais uvítán od duchovenstva a zastupitelstva městského i vrchnostenského, v zámku samém od pana hraběte. U večer bylo celé město osvětleno. Rychnovský spolek pěvecký „Kolovrat“ a sbor hudební, provázení cechů řemeslnickými se svítilnami a bezpočetným davem lidstva provedli zdařile několik vhodných kusů pěveckých i hudebních. Bylo pozorovati mnoho průsvitných obrazů s vhodnými nápisy; nejkrásnější ze všech u brány slavnostní, představující kapli hřbitovní u velkých rozměrech s nápisem: „Slavné dílo dokonáno — Budiž Bohu věnováno!“ Na budově školní nacházely se 2 transparenty, v jednom byl znak biskupský s nápisem: „Čest a sláva chrámu světiteli!“ v druhém znak hraběcí se slovy: „Díky věčné chrámu vzbuditeli!“ — Zasvěcení kaple bylo velmi slavné a dojemné. Rychnov ukázal při této příležitosti pravý ráz církevní i národní. Hned záhy z rána — 9. srpna v neděli — procházela hudba městem, ulice naplňovaly se lidem

domácím i přesporním, nadšenosti vždy více a více přibývalo. V 8 hod. vyšel průvod slavnostní ze zámku. Napřed šla mládež školní s praporečky, za ní spolek dělnický s praporem a hudbou, pak šli cechové s prapory a hudbou, družičky, shromážděné duchovenstvo v počtu 43, za nímž — za příčinou svého vysokého stáří — jel na kočáře Jeho Exc. pan biskup až ku bráně hřbitovní, zelením, pyramidami a nápisem: „Jak milí jsou stanové Tvoji Hospodine“ (Žalm 83) ozdobené. Vznešený náš patron Jeho Exc. hrabě Hanuš Kolovrat v průvodu vzácných hostů: p. knížete Karla ze Schwarzenbergu a Její Exc. paní hraběnky Louisy z Kolovratů, představené ústavu šlechtičen na Hradčanech šli pěšky za panem biskupem. Průvod ukončilo úřadnictvo císařské a patronatní, pak zastupitelové města a okresu. Počet všeho lidu obnášel přes 20.000. Průvod pohyboval se mezi dvěma pořadíma, skládajícíma se z havířů hraběcích a dělníků, při stavbě zaměstnaných. Před kaplí postavena veliká tribuna s lavicemi pro p. hosty a vkusně ozdobená kazatelna. Konsekraci vykonal staříčský p. biskup s čilostí neočekávanou. Po zasvěcení kaple oznámil v. důst. p. jener. vikář ve jménu p. biskupa udělené odpustky a pro Rychnov zprávu veledůležitou a překvapující, že totiž místní fara na věčné časy na děkanství, starobylý pak chrám Páně sv. Havelský na děkanský povýšen jest. Na to vstoupil na kazatelnu novějmenovaný p. děkan, obrav sobě vhodnou látku: „Co my v chrámě Bohu obětovati máme, a co Bůh nám tam udělí,“ — kterou také zdařile provedl. Slavnou první mši sv. vykonal p. gener. vikář Jan Rais při assistenci všech přítomných duchovních. Průvod z chrámu nazpět byl ještě slavnější, ano podobal se pravému triumfu. Na památku této slavnosti ražen i zvláštní peníz slavnostní s velikostí tolaru; na jedné straně vyryta jest kaple, na druhé nachází se nápis: „Vysvěcení hřbitovní kaple Proměn. Kr. Pána v Rychnově 9. srpna 1868.“

Již tehdy, když kaple stavěti se začala, lákala mnoho diváků, jichž počet zvlášť po její konsekraci se velice rozmnožil. Nikdo nemůže se dost vynadiviti vznešené kráse stavby a malby. Rychnované, majíce tak krásnou kapli, hledí opět okrášlit svůj hřbitov, — hroby svých milých — kvítím a zvlášť krásnými pomníky, z nichž nejkrásnější jest pomník kanovníka a děkana Rychnovského Josefa Šolce, zhotovený v Blansku z litiny. Představuje mistrné

provedenou sochu Spasitele na kouli zemské stojícího s křížem v ruce. Však zesnulý si zasloužil taký pomník! — Ku konci projevujeme upřímné přání, aby Rychnované a vůbec všickni osadníci Rychnovští, po vzbuzení vznešeným příkladem Jeho Exc. zbožného p. hraběte Hanuše Kolovrata i budoucně vždy sv. víru hájili a slovem i skutkem lásku svoji a oddanost k církvi svaté osvědčovali.

J. S.

V Budějovicích, dne 25. září 1868.
(Exercicie kněžské.)

Jaký význam mají do sebe exercicie kněžské, již dávno všeobecně jest uznáno a proto, kdekoliv apoštolský biskup vládne, tam zajisté se dostává kněžím tohoto od církve na výsost schváleného dobrodiní. I naši diecési této milosti jako každoročně tak i letošního roku od 21.—25. září dopráno. Povolal náš nejdůst. vrchní pastýř výtečného exercitátora, důst. p. Lukáše Hausmanna, z řádu karmelitův z Lince, aby ve jménu Páně a s jeho milostí posílil ducha našeho k těžkému zápasu naproti četným odpůrcům svaté víry.

Předmětem exercicií byla cesta trojí (via purgativa, illuminativa et unitiva), předmět tedy obyčejný, ale meditace sem příslušné tak důkladně byly provedeny, že nelze říci, která z nich by nad jiné byla výtečnější a dojemavější. Vrchole svého dosáhla rozjímání tato, když na základě textu: „Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,“ exercitator přítomné duchovenstvo vybízel, aby za těchto krutých dob pevně stálo k církvi, k papeži a svému biskupovi, poukávav na příklad Kateřiny Senenské, ana vidouc církev sklíčenou pohromami neslychanými, již smrti jsouc blízka ku práhu kostela se dovlékla, žádajíc tam na Bohu, aby na smíření vzal ji samu za obět — jenom aby nad církví svou se slitoval. Tuť zajisté nebylo mezi přítomnými nikoho, jenž by nebyl hotov vše trpěti za církev a víru, za papeže zlobou nešlechtné vlády souzeného, za svého biskupa, pro spravedlnost svou tupeného od novinářů židovských. K požehnanému zdaru exercicií přispěl také sám Jeho Excelenci nejdůst. p. biskup, čině převýborné řeči k duchovenstvu svému, na základě textu: „Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutkův, v učení, celosti, v vážnosti, (Tit. 7.) duchaplným výkladem slov apoštoloých na srdce kлада všem, kterak jest potřebno růsti u svaté vědě, zdokonalovati se v bohumilém životě, svým ovečkám sví-

titi příkladem dobrým, blaho jejich vroucí modlitbou Bohu odporoučeti, všem všecko býti; nejdůst. p. biskup rozžehnal se s námi s tím zbožným přáním, aby dobré úmysly, pojaté v čase úkrytu od hluku světského byly stále a trvanlivé. Ó kýžby byly stále v celé diecési naší! a že jimi budou, toho zárukou jest nám den co den více zmahající se horlivost pro věc katolické víry od těch dob, co zaujímá stolicí biskupskou věhlasný biskup náš, zárukou toho jest nám také zmahající se den co den více snažení po osvětě bohosloyné, neboť i v tom ohledu není naše diecése ta nejposlednější. V naději, že touha po osvětě bohosloyné následkem slov milovaného arcipastýře našeho stane se ještě usilovnější, horlivost pro víru ještě vroucnější, a život ještě příkladnější, volali všickni za péči sobě prokázanou, milovanému biskupu svému, jakož i exercitatoru upřímné: „Deo gratias.“

L.

Od Nymburka, dne 1. října 1868.
(Biskupská visitace.)

Letošní měsíc září památný jest v zdejším vikářském obvodu tím, že náš nejdůstojnější pan biskup vykonal v něm apoštolskou cestu. Každý zajisté toužil poznati vrchního pastýře, i dostalo se každé osadě té vzácné návštěvy. Není farního chrámu, v němž by nebyl náměstek apoštolský udílil svátost sv. birmování a konal posvátné obřady. Všude bylo účastenství věřících velikopé. Slavnostní brány, upravené cesty, ozdobené chrámy, patronatní vrchnosti a úřadové, spolkové, banderie a četní zástupové vyznačili se jako na připomínku vjezdu Kristova do Jerusalema. Kde sídlí vrchnost, byl p. biskup vyprošen za hosta. Sproští i vznešení dali důkazy, že umějí si vážiti velekněze, že obcování s jinověrci ani zlý duch času není sto zvíklati je ve svaté víře. Zvláště příkladné bylo, když vysoce urození šlechticové jako hrabě Filip Boos-Waldek ve Mcelech a kněžna Almerie z Thurn Taxisů na Loučení církevního hodnostáře přivítali klečíce, prosíce o svaté požehnání, a když jmenovaný hrabě první poklekl mezi birmovance. S potěšením nemalým posvětil nejdůstojnější arcipastýř v Bošíně na návsi vkusný kamenný kříž pořízený za 200 zl. a v Mcelech přijal vláno církve konvertitku, kteréž postavila se za svědkyni vysoce urozené paní hraběnka Boos-Waldeková. K utvrzení v sv. náboženství přispěl nejdůstojnější p. biskup netoliko svatými obřady, ale i svou povahou. Kdo pozoruje ho, jak zbožně a vytrvale si počíná v konání svatého

díla, jak hbitě dítky zkoumá a vyučuje v svatých pravdách v chrámě a jiných vědomostech ve škole, jak srdečně rodiče napomíná a povzbuzuje k řádnému vychovávání dítek, jak bedlivě vyšetřuje všecko, cokde dobrého a co vadného, aby toto se napravilo a ono utvrdilo, a opět s otcovskou shovívavostí kárá, aby se třtina nalomená nedolomila, knot doutnající nehasil; kdo ví, jak jest každému přístupný, ke všem vlídný, v společnosti důstojně zábavný: nemůžeme mu odepřít zvláštní úctu a lásku, i přisvědčí, že nám nezapomenutelný Augustin Bartoloměj nahrazen jest Augustinem Pavlem. Pročež nechť neustane z hloubi srdcí našich ozývati se povzdech žalmistův, kterýž se za apoštolského biskupa našeho při příchodu jeho do chrámů povznášel z úst duchovních správců: „Ochrance náš popatř ó Bože, a vzhledni na tvář Pomazaného svého! Spasena učiní sluhu svého, Bože doufajícího v tebe; budiž mu vězí mocnou před tváří nepřítelé; nic neprospějev nepřítel nad ním a syn nepravosti nepřičiní užškoditi jemu.“ —l.

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 30. září doručen byl redaktorovi tohoto listu tento nález:

N. E. 23785.

Jmenem Jeho Veličenstva Císaře!

C. k. zemský co tiskový soud v Praze k návrhům c. k. státního zástupitelství ze dne 25. září 1868 číslo 5123. takto nalezl za právo:

I. Obsah pastýřského listu Nejdůstojnějších PP. biskupů církevní provincie české ode dne 24. června 1868, vydaného v české a německé řeči nákladem kniž. arc. konsistoře, tištěného u Karla Bellmanna v Praze, tvoří zločin rušení veřejného pokoje dle §. 65. b. tr. zk.

II. Obsah instrukce Nejdůstojnějších PP. biskupů českých, dané dne 3. června 1868, ohledně zákona ode dne 25. května 1868 vytištěné v čísle 26. tem XVIII. ročníku v Praze vycházejícího časopisu „Blahověst“ „Hlasy katolické“ tvoří zločin rušení veřejného pokoje dle Článku 65. a. b. tr. zk.

Rozšiřování těchto tiskopisů dle §. 36. tis. zk. se zapovídá.

Důvody.

V instrukci Nejd. p: P: biskupů českých, dané velebnému duchovenstvu a uveřejněné v časopisu „Blahověst“ ode dne 15.

září 1868 číslo 26 vyčítá se vládě, že zákonem od 25. května 1868 katolickým občanům svým dává podnět k tomu, aby nedbali na své náboženské přesvědčení a na hlas svědomí, že tak oslabuje mravní vážnost a bazeň, a umrtvuje moc svědomí, kteráž přece k zachování zákonů v právní obor její padajících zapotřeby má.

Tím patrně popuzuje s k opovrhování vládou a k nenávisti k ní, a předléží tedy zločin rušení veřejného pokoje dle §. 65. a. tr. zk.

V instrukci té uvádí se, že zákon ten přisuzuje statní moci práva, která přesahuje právní obor její, že statním zákonem může opět jen statní zákon zrušen býti, ale rušiti zákony církevní to nikterak nespočívá v právním oboru moci státní. Hlavní zásada instrukce jest ta; že církevní zákonodárství v záležitostech manželských zustává vzdor změně, jaké občanský zákon manželský stonoví v úplné platnosti své.

Duchovenstvu přikazuje se, aby věřící poučili, že statní zákon o manželství vydaný jest neplatný a že církevní předpisy jsou závazní.

Přikazuje se duchovenstvu, aby nehledic k novému zákonu chovalo se dle předpisů církevních a aby s katolíky, kteří by občanské manželství uzavřeli, zachazelo jako s nestojícími v snátku manželském a veřejnými hříšníky. Také ohledně prominutí co do překážek, ohledně rozvedení od stolu a lože o ohledně rozloučení manželstva, přikazuje se duchovenstvu, aby neuznávalo za platná opatření soudů a světských úřadu, nýbrž řídilo se dle rozhodnutí církevních orgánů. — V §. 12. instrukce zakazuje se duchovenstvu, dávatí písemné vysvědčení o předsevzatých pokusech smíření co do manželu, uchazejících se o odloučení od stolu a lože.

Aby se neplatnost občanského manželství novým zákonem zavedeného tím patrněji prokázala, co do pohřbu a co do matrik taková opatření se činí, která k tomu směřují, osoby v tom poměru stojící veřejně zahánějí. Instrukce ta tedy patrně popuzuje k organisovanému odporu proti zákonu ode dne 25. května 1868 a předléží tedy skutková povaha zločinu dle čl. 65. b. fr. zk.

K návrhu c. k. státního zástupitelství dlužno se tedy řídití dle §. 16. zák. ode dne 17. prosince 1862 číslo 7 říšsk. zák. a §. 36. tisk. zak.

Dano dne 28. ho září 1868.

Mentberger.

Dlauhy.

Panu Františkovi Srdínkovi redaktorovi „Blahověst“ v Praze,

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup byl minulou sobotu na Sv. Hoře, včera v den jmenovin J. Vel. císaře pána sloužil u Všech Svatých na hradě v 9 h. slavnou pontifikální mši sv. a odebeře se 7. t. m. do vikariatu Brandýského, kdež udělovati bude sv. birmování, jak v čísle 26. t. listu oznámeno bylo. Průvodcím J. Eminence na této cestě bude vd. pan kanovník Bradáč.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. října u sv. Štěpána, od 11—15. u sv. Klementa.

— Spolek Arimathejský pochoval v měsíci září 102 chudé v Pražských nemocnicích zemřelé křesťany, celkem letos již 1060 osob.

Z Vídně. Čtenářům našim zajisté v paměti utkvěl nekalý způsob, jakýmž nevěreční lidé všeho druhu před několika lety se zasazovali o vypuzení řeholnic z nemocnice na předměstí Wieden. Tím více povšimnutí tedy zasluhuje článek uveřejněný v časopise lékařském „Wiener medicin. Wochenschrift“ ode dne 15. srpna t. r.; kdež dr. Josef Hermann, císař. král. primární lékař v jmenované nemocnici velmi stěžuje na nedostatek dobrých opatrovnic, řka že zvláště „opatrovnicem ustanoveným ve veřejných špitálech nedostává se pravého povolání.“ A jakým prostředkem hodlá pan primarius v té věci odpomoci? On činí návrh: „Aby v každé síni nemocnice svěřena byla jedné osobě z duchovní řehole dohlídka nad opatrovnicemi stavu světského; neboť (tak dokládá dr. Hermann) „jen tehdaž, pakli ošetřování nemocných takto bude uspořádáno, předejde se všem zlořádům se strany světských opatrovnic a nabude služba jimi vykonávaná základu mravného.“ — Páni lékařové Vídnští přicházejí teprv nyní ku poznání, že velice pochybili, když před několika lety tak dlouho proti řeholnicem sočili, až tyto z nemocnice Vídenské (a brzy potom i z všeobecné nemocnice Pražské) odejítí musely. Tato okolnost zajisté milosrdným sestrám k útěše poslouží.

Z Německa. V městě Limburku (v bývalém vévodství Nasavském) konalo se dne 13. září shromáždění lidu, k němuž se dostavilo několik tisíc katolických rolníků se svými faráři v čele. Liberalní strana musela těmto statečným mužům ustoupiti, načež shromáždění velkou většinou hlasů se na tom usneslo, že škola má podržeti ráz konfesionalní (náboženský).

— *Sekta Chlystův v Rusku.* Jednota svaté katolické církve objeví se nám zvlášť

tenkrát v plné pravdě a velebnosti, pohlédneme-li, v jak nesčíslný počet sekt se církev schismatická a tak zvaná reformovaná rozpadly.

Již devatenáctý věk od založení sv. katolické církve chýlí se ku konci, a přes všechny nesčíslné bouře a protivenství neodchýlila se ni o vlas od učení a zřízení jí božským zakladatelem svěřeného; tak stojí tu tatáž jako před věky devatenácti věřícím k útěše spasitelné a i těm nejzarytějším nepřátelům ku podivu! —

Pravý opak vidíme u církví jiných. Ty již po krátkém čase ba v samém z níku se v nesčíslné sekty drobily; a během času počet ten se nemenší, nýbrž roste. Toť kletba činu zlého, že zlé neustále plodí.

Mimo Ameriku rozmohlo se sektářství zvláště na Rusi. Není bludu, není nemravu, kterého bychom ne-li u té, tedy u oné sekty nenalezli; a člověk zhroziti se musí, jakého stupně fanatického bludu duše lidská, s pravé cesty svedená, dojíti může.

Sektářů čítá se dle úředních dat přes jedenáct milionův! —

Sekty tyte počaly se tvořiti v roce 1666. Patriarcha moskevský Nikon vida, že do knih užívaných v pravoslavných chrámech mnoho omylů se vloudilo, poručil je opravit a též v obřadech něco změnil. Veliká část národu, považující změnu obřadů za rušení čistoty náboženské nepřijala jich, nepřestávajíc modliti se ze starých knížek, držela se starých obřadů. Nemajíce vzdělaných učitelů duchovních začali starověrci mezi sebou takových mužů hledati, kteří by mohli svaté písmo a pravdy v něm obsažené vyložití. Rozličné výklady jakož i povahy těchto vykladačů utvořily veliký počet nejpodivnějších sekt.

Vláda majíc za to, že příčinou sekt těch byla přílišná nevědomost lidu, kojila se nadějí, že čas a osvěta je zničí. Na starověrce patřino jako na svéhlavé děti, kterým třeba vyrůsti, aby zanechaly svých bludů, ale kterým také třeba metlou rozum do hlavy vhněti. Za císaře Michajloviče a Petra I. množství rozkolníků bylo umučeno — však marně! Dvě stě let přibýlo dětem, ale počet jich netoliko se nezmenšil, nýbrž bludy jejich se ještě hloub v život národa vkořenily. Rozdíl jest ovšem ten, že prvotní surovost, fanatismus a odhodlanost mučnickou smrtí předsvědčení své potvrditi, ustoupila licoměrství, pokrytství a mravní chorobě; nyní holí starověrci brady, odívají se frakem a přece věří bludům i samému zdravému rozumu protivným.

Jaké asi jsou příčiny této přesmutné bída mravní?

První a nejhlavnější jest ovšem ono nešťastné odtržení se od církve katolické, čímž bludu nejvolnější dráha otevřena. Jiné podřízenější jsou: podřízenost církve pravoslavné vládě světské, nepatrné vzdělání duchovenstva řeckého a konečně hmotné výhody, jichž dostává se sektářům odloučením se od víry pravoslavné a utvořením svého vlastního tovaryšstva na základě pomoci vzájemné. Dříve než počnem líčit sektu Chlystův, třeba předeslati přehled sekt veškerých.

Všecky sekty dělí se na dvě hlavní části, z nichž každá opět na množství menších sekt se rozpadá. K první náleží ti, kteří žijíce dle víry své, doufají v životě budoucím blaženosti dojíti; k druhé přeromanité sekty, očekávající vítězství nauky své již v životě tomto.

Ráz sekt druhu prvního záleží v tom, že se drží starých obyčejův, jichž užíváno od času sv. Vladimíra až do oprav patriarchou Nikonem zavedených. Klaní se kříží toliko osmiramenému, poněvadž prý dle prorokství Isaiaše sv. kříž udělán byl z trojho dřeva; mimo to byla na kříži přibita tabulka s nápisem: tedy dle mínění jejich kříž nemohl být jiný než osmiramenný. Dělají kříž dvěma prsty a sice tím způsobem, že palec spojí se prstem čtvrtým, prst druhý a prostřední zdvihnou do výše s nevelkým nachýlením prostředního. Spojení palce s čtvrtým prstem a tohoto s pátým značí nejsv. Trojici; dva prsty do výše zdvižené: dvě přirozenosti Krista Pána; nachýlení středního znamená vtělení se Spasitele. Dělání kříže třemi prsty u pravoslavných zovou tabákovým štipcem, pečetí antichrista, trůnem satanáš; neb na palci sedí *sa* na ukazováčku *ta* a na třetím *na*. Obrazy ctí toliko staré do Nikona malované; nosí růžence, zpívají pronikavým hlasem, harmonii za cizoložství hlasů považující; štítí se tabáku, čaje a krve v klobásích; zavrhují divadla, tance a jiné radovánky; považují za velikou zásluhu po několika letech manželství se „rozejítí a najednou v stavu čistoty žítí. —

Vidět z toho, že možno sekty druhu tohoto počítat mezi mírné. Sem počítají: Popopovštinu, Novopopovštinu čili jednověrce. Počet všech obnáší pět milionů.

K druhé části sekt očekávajících vítězství nauky své v tomto životě, náleží množství sekt, nazvaných všeobecným jménem „bezpopovština“, protože neužívají žádného duchovenstva.

Víru svou zakládají na libovolném vykládání nejen sv. písma, zejména apokalypsy, ale i slov svých učitelů. Každý sbor, každé jejich tajné shromáždění má své proroky, ctí je, slepě věří slovům jejich. Komu napadne býti prorokem, je-li jen poněkud výmluvný a k tomu spůsobitý, dá se do prorokování a všickni mu věří. Možno si pomyslet, k jakým zmatkům řád takový vede. A věru není bludu, není převrácenosti mravní, která by u té neb oné sekty článkem víry nebyla! Všecky sekty bezpopovštiny očekávají z Irkutsku v Sibiři hlavního proroka, živého Boha, jenž přijde, by církev pravou obnovil a antikrista z církve pravoslavné vyhnal. Zavrhuje manželství a neuznávajíce žádně vlády tvoří jakousi federáčno-náboženskou republiku. Náleží sem: Netovčina, Pomořská, Fedosejevčina, Filiponi, Poutníci, Duchoborci, Obrazoborci, Šubotníci, Komunisté, Chlysté, Skopci čili Řezanci (jichž hlavním článkem jest hnusné klestění, založené na mylné pojetých slovech Páně Mat. 19, 12.); dále sem počítají: Montány, Sakuny, Napoleonisty, hledající Krista etc. Tím není rozdělení vyčerpáno, nýbrž každá z dotčených sekt dělí se na jiné podřízené sekty. Stává se zajisté, že rozkolník mnohdy neví sám, ku které sektě náleží.

Vylčíme nyní sektu Chlystův poněkud obšírněji. Spůsob jejího povstání, život členův jest charakteristickou známkou všem sektám bezpopovským; poznáme z líčení toho na jakém stupni duševní i mravní bída jest šest milionův bludařů sekt bezpopovských.

Chrystovčina čili Chlystovčina, jmenujíc sebe lidem Božím, pokolením Israele, utvořila se v 17. věku za panování Alexeje Michajloviče. Dle podání Chlystův počátkem panování tohoto císaře, ve vladimírské gubernii v muronském okrese spustil se na horu Gorodina z nebe Bůh Otec s velebností a slávou velikou na ohnivém oblaku a vozu, obklopen zástupy nebešťanů. Zástupové nebeští vrátili se do nebe, a nejvyšší Bůh užstal v osobě Danily Filipoviče na zemi. Učiti počal v kostromské gubernii, která se proto od Chlystů „krajinou nejvyšší“ zove.

Danilo Filipovič, nemaje mimo tělo nic lidského na sobě, žil v nejdůvěrnějším poměru s Duchem svatým, jenž ho obdařil mocí divotvornou. Po čas svého apoštolování házel všechny svaté knihy do Volhy stanově, aby nebylo nic psaného a aby se vyznavači řídili ústním podáním a ustanoveními proroků svých.

Patnácte let před sestoupením jeho s nebe narodil se mu syn Ježíš Kristus, jmenem Ivan Timofěvič ze stoleté báby ve vsi Maksakově, nedaleko města Muroma. O dětství a mládí novorozeneho Chlysty vypravují se nejdivnější historie. Když bylo novému Kristu 33 let, povolal jej Bůh Danilo Filipovič do vsi Staré v kostromské gubernii, kdež mu božství v svém domě udělil. Potom oba zároveň vstupovali na nebesa, což — jak svědkové očití vypravují — tři dny trvalo. Ježíš Kristus vrátil se později na zem, dal lidu svému dvanáct přikázání, jak mu otcem Filipovičem bylo poručeno.

Toto dvanáctero zní následovně:

I. Já jsem Bůh předpovězený proroky, sestoupil jsem po druhé na zem ku spasení pokolení lidského; není jiného Boha, mimo mne.

II. Není víry pravé, mimo mou.

III. Na čem postaveni jste, na tom i stůjte.

IV. Zachovávejte přikázání Boží a budete lovci vesmíru.

V. Zdržujte se nápojův a nedopouštějte se hříchu tělesného.

VI. Neženěte se a kdo ženat, žij s chotí jako se sestrou; neb psáno jest i v starém zákoně: „Neženatí neženěte se, a ženatí rozejděte se.“

(Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— „*Řeč v den slavnosti sv. Prokopa*, patrona a dědice českého.“ V chrámu Páně v Jablonci nad Jizerou přednesl kněz Josef Alois Kouble. Čistý výtěžek věnován ku zřízení pomníku zvěčněního prof. dr. Františka Sušila, zakladatele Dědictví sv. Prokopa. Nákladem vlastním. V komisi v kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. 9.

— *Praktický návod pro zahradníka*, aneb dobrá rada, která se dle více než 30leté zkušenosti veškeré práce zahradnické dle měsíců v zelnici, štěpnici, květnici, vinici a chmelnici, jakož i při pěstování zelenin, ovoce a květin v sklenicích a výhřevnách v pravý čas a nejlépe vykonávají. Spolu věčný zahradnický kalendář a užitečná i téměř nevyhnutelně potřebná kniha pro zahradníky, přátele zahrad, hospodáře i pro hospodářství vůbec. Sešit I. str. 64. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Řemeslnické účetnictví, směnkářství a písemnosti*.“ Pro žáky opakovacích škol sestavil V. J. Poklop, nár. učitel. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Stran 42.

— Spisovatel Dr. Jos. Pečírka oznamuje všem odběratelům Šmídových spisů, vydávaných nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze, že životopis *Křištofa Šmída* od něho sama s nápísem: „Upomínky z mého života“ sepsaný a od jeho synovce dokončený na český jazyk přeložil, a že ve třech svazkách obyčejného objemu spisů Šmídových vyjde. Práce ta byla pro dlouhou nemoc jeho pozdržena, ano podobalo se dokonce, že již nebude moci ani podniknuta býti, tak že by byly spisy Šmídovy sešitkem 52tým ukončeny bývaly. S pomocí Boží však vypracoval spisovatel Dr. Jos. Pečírka i tuto oznamovaný překlad, ježž považuje za korunu všech spisů Šmídových.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Barták, far. v Skrýšově, za faráře do Dublovic;
- p. Vojtěch Šrámek, exp. za faráře v Makové;
- p. Ferd. Čejka, koop. v Rapičích za fund. kapl. do Lidic.

V Kladsku:

- p. Jos. Jung, za faráře do Gabersdorfu;
- p. Frant. Gottwald, za admin. do Waltersdorfu;
- p. Ant. Göbl, za kapl. do Hausdorfu;
- p. Karel Götz, za kapl. do Ullersdorfu;
- p. Felix Hillmann, za kapl. do Rosenthalu.

Upřádněné místo:

Neumětel, fara patron. pí. Josefíny kněžny z Schwarzenbergu od 23. září.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnulí:

- p. Jan Vacek, vysl. prof. bibl. stud. Star. Z., kons. rada, bisk. notář atd. v Hradci Králové 24. září (nar. v Jabloni 8. dubna 1797, vysv. 13. dubna 1821).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnulí:

- p. Vác. Pfeifer, farář v Českém Rychnově, 14. září (nar. v Kaplici 2. července 1803, vysv. 24. srp. 1828);
- p. Rudolf Vojt. Rang, kn. ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, vysl. farář a gymn. prof. 25. září (nar. v Táboře 17. června 1823, vysv. 25. červce 1847.)

Milodary. Pro sv. Otce: Od některých žáků real. škol Plzenských 3 zl.

Na pomník *Sušilův*: pp. Václ. Majer, kapl. v Protivíně 1 zl., A. L. Dlask, děkan v Kouřimi, 2 zl.

P. T. N.: Dopis o poradě nelze nám nyní uveřejniti; jiné dopisy příště. — Za četné nás došlé listy srd. díky.

Vydává se

5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:

v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Evangelium na den Všech věrných zemřelých.

Obsah.

Pán Ježíš ujistil židy, že přichází čas, ba že jest již tu, kdyžto mrtvé podle duše bude křísiti, jelikož i co člověk od Otce svého má moc k vzkřešování mrtvých a k činění soudu. Tomu ale aby se nedivili, protože přijde čas, v kterýžto i všecky ty, co již v hrobích jsou, vzkřísí — dobré k životu věčnému, zlé pak k věčné smrti.

Výklad.

Za onoho času řekl Pán Ježíš zástupům židovským: Zajisté, zajisté pravím vám — na nejvyšší ujišťuji vás, — že přichází hodina — čas, obsahující v sobě všecka budoucí léta a století až do skonání světa. Ó jak dlouhý, nesmírně dlouhý to čas! Kterak ho Pán Ježíš tak krátkým — jednou hodinou mohl nazvat? protože byl Bůh člověk, a co Bůh člověk mluvil; nebo co v očích lidských jest dlouhé, to jest v očích Božích krátké — hodina, chvílka, okamžik. Přichází prý — přibližuje se hodina — a nyníť jest, — již nastává, — kdyžto mrtví — podle duše, mrtví, jichžto duše bez života — bez milosti Boží, bez lásky, a třeba i bez víry a naděje jsou, mrtví, jichžto duše, plné tmy a slepoty, Boha svého všude přítomného, vševědoucího, moudrého, svatého, spravedlivého neznají, nevidí; jichžto duše, plné hluchoty, hlasu — poučování, napomínání, kárání Božího neslyší, jím se neřídí, jichžto duše, němou raněné, Boha svého z dobroty jeho nechválí, jemu z darů jeho neděkují, jeho o milost neprosí, jichžto duše, šlakem poražené, na spasení — očištění, napravení, zdokonalení svém nepracují, zásluh o bližní sobě nedobývají, po cestách přikázání Božích nekrácejí, šlépějí Páně a Svatých jeho nepásledují, o království jeho nedbají; mrtví, jichžto

duše, morem nakažené, v bohatstvích a rozkoších pohřížené, ve zlých navyklostech jako v hrobích pohřbené, červy zlého svědomí skrz na skrz prolezlé a zvrtané, hynou, a puch nesnesitelný — já myslím, zlé myšlení, vraždy, cizoložství, smilství, krádeže, krivá svědectví, rouhání a jiné těm podobné věci neustále z sebe vydávají; takoví mrtví — *uslyší hlas* — kázání, evangelium — *Syna Božího: a kteří* — ho — *uslyší* — přijmou a zachovají, — *živi budou.*

Ovšem živi budou; nebo kdo slyší, není více mrtev, nýbrž živ, živi budou vedle duše podobně Lazarovi v Bethanii, mladenci v Naimu a dceři Jairové, kteříž podle těla živi byli, jak brzy uslyšeli hlas Syna Božího; a co živi podle duše, budou Boha svého viděti, vůli jeho poznávat, z skutků jeho se těšiti; budou hlas jeho slyšeti, jeho sobě vážiti, jím se řídit; budou Bohu svému se modliti, o milost ho prositi, z darů jeho mu děkovati; budou na spasení svém pracovati, v ctnostech prospívati, milosrdné skutky konati, zásluhami bohatnouti; budou po cestách zákona Božího choditi, Pána Ježíše následovati, s Svatými jeho obcovati; budou líbeznou vůni všelikých ctností křesťanských vydávati, a milostí prospívati u Boha i u lidí; budou hodnými se činiti, aby dnes neb zejtra z tohoto pozemského údolí do říše nebeské přeneseni byli. A hle, stalo se tak, jak Pán Ježíš předpověděl. Po všecka léta a století slyšeli mrtví hlas Syna Božího, a kteříž slyšeli, byli živi — bohabojně, spravedlivě, svatě, jako apoštolé, mučenníci, vyznavači, mnohé panny a vdovy. A až po dnes tak se děje. Mrtví slyší hlas Syna Božího brzy na křtu svatém, brzy v zpovědnici, brzy při mši svaté, brzy na kázání, brzy v školách, brzy v nemocnicích, a kteří ho slyší, jsou živi — Pánu Bohu, Otcí, Synu i Duchu svatému,

nejblahoslavenější Panně Marii, a Církvi svaté katolické. Mezi nimi jsme také my, ješto jsme hlas Syna Božího na křtu svatém uslyšeli a jím obživli. Ó kým Bohu svému až do smrti, až na věky živi jsme! A bude tak se dít až do skonání světa. Pořád budou mrtví hlas Syna Božího v Církvi svaté slyšeti a tím hlasem obživati a k službě Bohu se vydávati. Ó štěstí, nesmírné štěstí, že hlas Syna Božího v Církvi svaté neustále se ozývá, a že mrtvé křísí! Kdyby toho hlasu nebylo, kdožby mohl obživeti? Všickni mrtví museliby v smrti zůstatí beze vši naděje jakého od ní vysvobození. Ó jak milý, vzácný, drahý musí jim ten hlas býti, kterýmž obživeli k novému, svatému životu! milý, vzácný, drahý zajiště nad hlas největších dobrodinců, nejvěrnějších přátel, nejľaskavějších rodičů. Protož si říci dejte, m. kř., poslouchajte hlasu toho s napnutou pozorností, nechť na kázání, na cvičení aneb kdekolivěk vám se ozývá.

Pán Ježíš ujistil židy, že bude po všechny časy až do skonání světa kázáním svatého evangelia mrtvé křísiti; aby ale o moci jeho mrtvé křísiti nepochybovali, ukázal jim původ, pramen její, řka: *Nebo jako Otec má život sám v sobě* — a tudíž i moc mrtvé obživovati, — *tak dal i Synu, aby měl život sám v sobě*, — a tudíž i moc mrtvé křísiti, a to tak jistě, jak jistě život má sám v sobě.

Co se tohoto života a této moci mrtvé obživovati dotýče, není mezi Otcem a Synem žádného rozdílu, kromě toho, že Otec ten život a tu moc má sám od sebe, Syn pak že je má od Otce. Z čehož vysvítá, že ti, jenž živi jsou, z života svého, jak Otcí, tak také Synu mají co děkovati; Synu proto, že jim ho dal, Otcí proto, že jim ho skrze Syna dal. Ó děkujme, služme, obětujme se, jak Otcí, tak také Synu! Činíce to, budeme se srovnávati s vyrčením Páně: Jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život sám v sobě; a — mimo to — *dal jemu moc činiti soud* — soukromý hned po smrti jednoho každého, a obecný v poslední den při skonání světa, — *nebo syn člověka jest*, — protože Syn člověka jest, protože, jsa Synem Božím člověčenství na se vzal. Otec nebeský totiž chtěl, aby Syn jeho mrtvé křísil ve svém člověčenství, co Syn člověka, ovšem nerozdílně spojený v jedné — druhé Božské osobě s Synem Božím, a to chtěl, chtěl také, aby soudil co Syn člověka. A protož mu dal moc činiti soud vzhledem člověčenství

jeho, k vůli němu, proto, že je na se vzal a v něm mrtvé křísil.

Ó tohoto požehnaného člověčenství Páně! Ono jest živý, hojný, ustavičný pramen života — očistění, posvěcení, ospravedlnění, oslavení našeho. Tomuto člověčenství máme co z toho děkovati, že jsme na křtu svatém byli vzkříšeni, ze smrti do života přeneseni, do Církve sv. přijati, syny a dědici Božími, spoludědici Kristovými učiněni; tomuto člověčenství máme co z toho děkovati, že jsme byli v svátosti pokání zpáchaných hříchů a zaslouženého věčného trestu zbaveni, posvěcující milostí a svatým pokojem naplněni; tomuto člověčenství máme co z toho děkovati, že jsme v nejsv. Svátosti pravé, živé tělo Páně, a s ním památku umučení jeho, rozmnožení posvěcující milosti, posilu proti pokušením, a závdavek budoucí slávy přijali; tomuto člověčenství máme co z toho děkovati, že jsme v svátosti břimování Ducha sv. a sedmera darů jeho dostali, a v milosti Boží k stálému vyznávání víry a k ukazování jí dobrými skutky posilnění a utvrzení byli; tomuto člověčenství máme co z toho děkovati, že jsme tolikrát v milosti Boží a v všelike ctnosti, jmenovitě u víře, v naději a lásce se rozhojnili, kolikrát jsme ostatní svátosti hodně přijali; tomuto člověčenství konečně budeme míti co z toho děkovati, jestliže v bázni Boží setrváme, svatou smrtí zemřeme, na soudu smilování Božího dosáhneme, peklu ujdeme a v nebi se spatříme.

Neboť dal Otec nebeský Synu svému moc netoliko mrtvé křísiti, ale také soud činiti, to jest, do nebeské radosti přijímati, a to za tou příčinou, že se člověkem stal. Tuto dvojí moc dal mu proto, aby byla úplná, aby, co jednou začal, druhou dokonal, co jednou rozsel, druhou sklídl; nebo křísiti — k novému svatému životu přiváděti jest tolik, co dobrou pšenici na poli rozsívati; a soud činiti, jest tolik, co uzralou pšenici do stodoly shromážďiti, to jest ty, kteříž se dali vzkřísiti — k bázni Boží a k všelike ctnosti pohnouti, kteříž v bázni Boží a ve všem dobrém prospěli, a až do smrti setrvali, do nebeské, věčné radosti přijmouti. Ovšem že s shromážděním pšenice sebrání koukole a svázání v snopy k spálení, to jest oddělení, odsouzení, zavržení zlých do ohně věčného spojeno jest. Ale to nemůže jinak býti, jinak toho spravedlnost Božská nepřipouští; nebo chce, aby jednomu každému odměněno bylo podle skutků jeho.

O této druhé moci, kteréž od Otce dostal, o moci soud činiti, zmínil se Pán Je-

žís před židy proto, aby je k tomu pohnul, dohnal, by slovem jeho vzkřísiti — na pravou cestu navesti se dali, neb toto vzkříšení nezáviselo jenom na vůli jeho, nýbrž také na vůli jejich. Nechtěli-li, nemusili se dáti vzkřísiti. Proti vůli jejich nechtěl jich Pán Ježíš vzkřísiti. Měli-li vzkříšení býti, musili v Pána Ježíše uvěřiti, jemu se oddati, svou vůli s jeho vůlí spojití. A k tomu je chtěl Pán Ježíš povzbudit tím, že jim svou moc soud činiti postavil před oči. Kdyby jim byl této moci před oči nepostavil, bylby si byl nepochybně mnohý myslil, že na tom nic nezáleží, dá-li se vzkřísiti, na cestu spasení navesti, čili nic. Když ale slyšel o soudu, musil poznati, že na tom vzkříšení všecko záleží — duchovní i tělesné, časné i věčné blahoslavenství. A to jej přece musilo k tomu pohnouti, aby se dal vzkřísiti. Jestli ho ani to nepohnulo, pak ho pranic nepohnulo, pak nemohl zahynutí ujíti. Ó jen hodně často na soud pamatujme! Památka soudu má velikou moc do sebe, a nejspíše člověka k tomu přiměje, aby se dal slovem Božím vzkřísiti. Ó blaze nám, dáme-li se vzkřísiti — očistiti, posvětití, v nová stvoření proměnití, a budeme-li v novotě, svatosti, dokonalosti života až do smrti choditi! Blaze nám! neb nemáme pak proč soudu se báti, spíše máme proč na něj se těšiti, nebo nám otevře bránu nebeskou a uvede nás do radosti věčné. Ó jak pak budeme Otci nebeskému z té moci, kterou dal Pánu Ježíši, děkovati a jej z ní chváliti! —

Když židé o této moci Páně uslyšeli, nepochybně že se jí divili, a měli zajisté proč; nebo kdo kdy takovou moc v člověku viděl? kdy kdo o ní jenslyšel? o moci mrtvé křísiti, a soud činiti? — Ale Pán Ježíš jim řekl: *Nedivtež se tomu* — co vám tu o své moci pravím; nepravím vám ještě všecko. Až uslyšíte, co vám o moci své dále povím, že jest totiž ještě větší, že sahá ještě dáleji, že se vztahuje i na mrtvé dávno zpráchnivělé v hrobích, potom teprv se divte; *neboť přichází hodina, (čas) v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší* — křísící, obživující, — *hlas Syna Božího*; — dříve mluvil Pán Ježíš o hodině, která se přibližuje, a dílem již tu jest; nyní mluví o hodině, která se sice přibližuje, ale ještě tu není; dříve mluvil o mrtvých, kteříž zemřeli podle duše, nyní mluví o mrtvých, kteříž zemřeli podle těla, dříve mluvil o mrtvých, kteří chodí po zemi, nyní mluví o mrtvých, kteří leží v hrobích, dříve mluvil o vzkříšení mnohých mrtvých,

nyní mluví o vzkříšení všechněch mrtvých; neboť ono vzkříšení závisí na vůli Pána Ježíše a spolu na vůli člověka, toto ale závisí jenom na vůli Pána Ježíše, a on vzkřísí všechny, necht chtějí nebo nechtějí, necht za živa vzkřísiti se dali nebo nedali, necht zde dobré nebo zlé činili. A když všechny vzkřísí, jaký pak bude rozdíl mezi těmi, co se za živa dali vzkřísiti, a mezi těmi, co se nedali vzkřísiti, mezi těmi, co zde dobré činili a těmi, co zde činili zlé?

Ó veliký, nesmírný! neboť dokládá Pán Ježíš: *i půjdou, kteříž dobré činili, na vzkříšení života, kteří pak zlé činili, na vzkříšení soudu* — to jest, jedni i druhí, dobří i zlí vyjdou z hrobů vzkříšení, s tím však rozdílem, dobří že vyjdou z hrobů vzkříšení k životu věčnému, slavnému, blaženému, zlí pak že vyjdou vzkříšení k soudu — k věčnému, hroznému odsouzení a zatracení; dobří že vyjdou z hrobů vzkříšení, aby z vzkříšení svého nad míru se radovali, zlí pak že vyjdou z vzkříšení, aby nad vzkříšením svým nad míru truchlili; dobří že vyjdou z hrobů vzkříšení, aby nad vzkříšením svým plesali, zlí pak že vyjdou vzkříšení, aby nad vzkříšením svým kvíleli; dobří že vyjdou z hrobů vzkříšení, aby vzkříšení své v nebi slavili, zlí pak že vyjdou, aby vzkříšení své v pekle prokleli; dobří že vyjdou z hrobů vzkříšení, aby za vzkříšení své Bohu díky vzdávali; zlí pak, aby nad ním zoufali. Ó jaký rozdíl mezi vzkříšením dobrých a zlých! Vzkříšení dobrých bude krásné, radostné, blažené, čestné, slavné; vzkříšení zlých bude ohyzdné, potupné, smutné, hrozné, traplivé, mučivé. Ó jak pak onoho radostného vzkříšení dosáhnouti, a tomuto hroznému ujíti? jinak než činěním dobrého a varováním se zlého. Ó jak to si musíme dobře zapamatovati, v srdce hluboko vštípití, před oči často stavěti, cílem své snahy a péče činiti! V tom musíme pilně se cvičiti, v tom prospívati a setrvati až do konce. Pak nám zajisté onoho blaženého, slavného vzkříšení za podíl se dostane, a to neblahé, strašlivé mine nás na věky. Chceš-li ale věděti, co jest to, dobré činiti a zlého se varovati, nahlédni do katechismu, v páté kapitole, která o křesťanské spravedlnosti jedná, nalezněš jedno i druhé.

Jan Felizna.

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

II.

Pravili jsme hned na počátku, že ke

vsi Dolině patří dva mlýny a s tím jedním, který leží ve vsi, jsme se již seznámili. Druhý se nalezá na potoku za vsí, je malý a skrovný a nezmohl se než na jedno složení, jež ale ustavičně pracuje ve dne i v noci klepajíc a rachotíc. Pily při něm není a chudás netěší se ani z mnohých polností, má je jen několik měřic.

Mlynářem na něm jest Ondřej Stálý, muž v každém ohledu zachovalý a bezúhonný. Pochází z Doliny, je syn chalupníkův a vyučil se mlynářství u Jana Časného. Učil se tři leta a napotom tři leta u něho pracoval za mládka a ačkoliv špatný pánův příklad tolik let měl před očima, přece se nepokazil, statečně mu odporuje.

Byl vychován od velmi nábožných a bohabojných rodičův a zvláště matka mu zásady křesťanské vštěpila do srdce. Že ho měla na blízku, nedopustila, aby ve mlýně přestal sloužiti Bohu a mlynář ho musil posílati do kostela, ať chtěl nebo nechtěl. I do školy a na křesťanské cvičení chodil dokud byl učeníkem, ačkoliv mlynář dost odporoval; rodiče na to tlačili a si v tom nedali brániti posměchem ani domluvami. Vymínili si to hned, když Ondřeje dali do učení a mlynář, chtěl-li míti pokoj, musel držet uzavřenou smlouvu. Bylo mu to dost odporné a protivné, potřeboval učeníka i v neděli a ve svátek a zlobil se, že mu utíká do chrámu. Jeho mlýn nesměl nikdy státi a když mu odešli chasníci, zůstal v něm sám a mlel jako ve všední den.

Duchovní správce napomínal, káral, žaloval, že ruší den Pánu Bohu zasvěcený a že dává pohoršení, on neposlechl a vždy se z toho vytočil a vypltl, světský úřad máje na své straně.

Nechali ho tedy mlíti a když mlýn mezi službami Božími hrčel a drněl, říkali lidé, že jsou to mlynářovy varhany, jenž prý hrají k radosti a ke cti ďáblu. Když také šla pila, byla to ještě hlučnější a ještě hroznější muzika a lidé jí nechtěli ani poslouchati, vyhýbajíce se stavení, kde se dělala. Slyšeli ji zdaleka, zněla za nimi a pronásledovala je a mnohý se v skutku poznamenal křížem a pomodlil se za lehkomyslného mlynáře.

Bůh nemůže a nebude žehnati jeho práci, ano svědomitější sousedé nechtěli, aby se jejich obilí v neděli nebo ve svátek mlelo a sami se k tomu nikdy nepropůjčili. Hospodyně měly za to, že taková mouka se nedaří a raději náky bochánky chleba si vypůjčily, žádajíce, aby jim mlynář posloužil později mezi týdnem.

Činil to nerad, když neměl jiného díla, ale musel povolit, sice by si byly daly mlíti jinam. Také se to stávalo a to nejen z těchto, nýbrž i z jiných příčin, ačkoliv to bylo spojeno s velkými obtížemi. Do jiných mlýnů bylo daleko, na potoku za vsí nestál ještě žádný a mlynář Časný měl nejvíce vody. Mnohý by se byl od něho trhl, kdyby si tím byl neuškodil a mnohý to konečně přece učinil, nemoha déle snésti řádění mlynářovo a uvaluje radši těžká břemena na sebe.

Časný věděl, že mlýn jeho sousedům je nejpríhodnější a že by bez něho trpěli, a proto si jich nevážil, jsa k nim hrubý a nevšimavý. Když jinde byla nouze o vodu, přijížděli k němu mleči ze vzdálených krajín a on prokazoval milost domácím i cizím. Kdo si ho jednou rozhněval a proti sobě popudil, ten při takové příležitosti za to zkusil a mlynář ho buď odbyl anebo mu vyhověl až na posled. Museli si tedy dáti všickni mnoho líbit, a on se na to spolehal na nikom si nezakládaje.

Často o tom ve vsi byla řeč, že jest tam zapotřebí druhého mlýna a zkoumalo a povídalo se, kde by s prospěchem mohl státi. Kdyby ho tu bylo, šel by každý, kam by chtěl, a mlynáři by si lidi předcházeli, sloužice jim vlídně a spravedlivě. Již ten a onen na to pomyslí, že ho vystaví a zakročil na úřadě o povolenou. Vyskytly se vždycky překážky: scházeli peníze, nastaly pochybnosti, radilo, vyšetřovalo, chodilo a psalo se, útraty rostly, vydání se množilo a ještě nebyl učiněn ani začátek. Časný všecko překazil, nelitoval darů a peněz a konečně každý ustoupil, jsa zstrašen a nemoha se s ním měřiti.

Když chalupník Stálý syna svého Ondřeje k mlynáři Časnému chtěl dáti do učení a mlynář s ním vyjednával, mluvilo se také o tom, proč si nevybral jiné řemeslo. Mohl by býti krejčím nebo ševcem a snadněji by obstál, než když bude mlynářským, jenž si málo kdy pomůže k mlýnu, — k samostatnosti a neodvislosti.

Stálý pravil: „Postavím mu mlýn sám dole na potoku, mám tam své políčko a svou louku, nebudeme muset nic kupovat.“

Mlynář se smál, věda, že je Stálý chudás a že by nesehnal ani sto zlatých, kdyby na to přišlo. Buďto žertuje anebo je pošetilý a hloupý, jestli to opravdu myslí.

Stálého se Časný nebál a aby to dokázal, přijal syna jeho Ondřeje za učeníka.

Když k Časnému do učení chtěli dáti

syny bohatší sousedé, vždy jim to odepřel a zvláště těm odporoval, jejichž polností ležely na řece. Však oni tenkrát málo o to dbali, synů svých na řemesla nedávající, že je mohli zaopatřit jináč. Vystavěli jim buďto chalupy anebo je někam přizpůsobili, což bývalo obyčejem. Jen chudší občané: chalupníci, domkáři a podruzi ze svých synů chtívali mít řemeslníky, nestáli-li se pasáky, pohůnky a pacholky a Ondřejův otec patřil k nim, odváživ se se synem až na mlynářství.

Ondřej byl silný a moudrý hoch a mlynáři se tak zalíbil, že mu učinil k vůli, co jiným nikdy nepovolil. Mohl chodit do kostela a do školy, jak jsme již slyšeli, ačkoliv ho mlynář doma potřeboval máje z toho velkou škodu, když mn odešel. I modlit se ho nechal, kdykoliv čas byl k modlení, že chlapec modlitby nikdy neproměškal. On nezapomněl ani na svatou zpověď a přistupoval k ní řádně připraven, jakož i k svatému přijímání.

Mlynář nad tím krčil rameny, vysmíval se tomu, ale přece mu to trpěl, že se bál, aby o něho nepřišel. Mohl se na něho ve všem spolehnouti, byl mu věrný, zastával jeho prospěch a nikdy se nespolečil s druhými chasníky, jenž vyhledávali jeho škodu, šidili, podváděli a okrádali ho nemajíce tak útlého svědomí jako Ondřej a jsouce vlažní ve víře i v plnění Božích přikázání.

Divná věc, že mlynář nepoznal rozdíl, jaký jest mezi lidmi po křesťanskou žijícími a nežijícími. Kdo přijal jeho zásady a podle nich se choval, byl špatný dělník a nemohlo se mu věřit. Ondřej se choval dle svatého náboženství řídě se ve všem jeho zákony a hle, náboženství prázdný pán mu dával přednost a jemu věnoval úplnou důvěru. Byla to hrozná zaslepenost, že přece lidu svému bránil následovati víru a tím způsobem sám si ho kazil. On i Ondřeje Stálého od víry by byl odvrátil, kdy by se mu byl poddal a kdyby nad ním nebyli bděli rodiče. Pak by byl přestal býti hodným služebníkem a to ovšem i mlynáři by bylo škodilo.

Však takto Časný nikdy nerozjímal, sice by byl musil pravdě vydati svědectví, ano on pravdě svědectví vydával, když Ondřeje chválil, ale stávalo se to nevědomky: jemu pravda a víra nebyla ničím. Odporoval jí pošetile a zatvrzele a zdálo se, že nikdy ani nepovázá, co z toho pojde pro něho a pro jiné.

Ondřej Stálý ve mlýně nebyl rád, že se mu život pánův až hnusil. Láska jeho

šlechtného mladíka netěšila jsouc sobecká jak se často ukázalo. Namáhal ho přes sílu, nedal se mu vyspat, nepřál mu žádného vyrazení.

Ondřej vyrazení obyčejného nevyhledával, netoulal se, nesháněl se po schůzkách, nedopouštěl se rozpustilostí jako jiní chasníci. Byl již dost velký a lákali ho mezi sebe, aby jim přibyl statečný společník. Druzí z mlýna patřili k těm nejbujnějším a když si udělali prázdniny, chtěl pán, aby on je zastával.

Zastával je, když na něm řada byla, ale když prázdniny měl sám, nedal si jich vzít, ačkoliv mlynář o to usiloval, nýbrž použil jich k svému vzdělání. Velmi rád četl, počítal a psal, a když získal svobodnou chvíli a ve mlýně mu v tom překáželi, odběhl si domů k rodičům. S knihou ho bývalo viděti i při práci a div divoucí, on i kreslil, ačkoliv se tomu nikdy neučil.

Kterak sestaven jest mlýn, věděl Ondřej nazpamět a věděl na vlas, když někde něco scházelo, uhořel to první a hned tomu odpomohl radou nebo skutkem. Všečicos také opravil a sám si dělal vzorky, dle nichž by se mlýny daly zdokonalit a zlepšit. Měl vykresleno na papíře a vyřezáno ze dřeva, co si vymyslel a když to složil a na vodu postavil, točilo se a šlo to, že sám pán se tomu podivil.

Takového člověka mohl zajisté potřebovati a proto mu bylo líto, že mu musí dáti za vyučenou, když uplynula ustanovená lhůta.

Dal mu ji nemoha se protiviti, ale přiměl ho k tomu, že u něho ještě zůstal, přislíbiv mu hory a doly, když mu bude prospívati i co tovaryš.

(Pokračování.)

A f o r i s m y.

Říká se, že kdo ku květině na hřbitově vyrostlé přivoní, ztratí čich. Mnozí již přivoněli ku květinám hřbitovním a přece čichu nepozbyli. Bude v tom tedy význam jiný a to hluboký a sice ten, že kdo pomyslí opravdu na smrt — na pomíjечиnost věcí vezdejších, nemiluje věci těchto, nemá smyslu a citu pro ně.

Jako dítě nerozumné tepe rukou místo, kam bylo upadlo aneb kde se uhořelo, tak mnohý člověk zaslepený místo co by měl na sebe se zlobiti a na sebe vinu klásti, všechnu vinu svádí na místo — na příležitost k hříchu — na účastníka svého hříchu.

Kdyby na některého člověka zahálčivě ležícího sypaly se růže, ulehl by sobě do nich

nedbaje na to, že je zmačka a zkazí. Jiný by vstal, aby květiny nebyly porušeny aneb zničeny, — sbíral by je a vil věnce z nich. Tak mnohého člověka hříšného Bůh obsypává dobrodiními a tento jich zneužívá nepřestávaje hovětí sobě v hříchu. Však mnohý obsypáván dobrodiními počne uznávat, že jich není hoden, vzhopí se z lože hříšného a počne sbírat sobě zásluhy do věnce odplaty věčné.

Nejeden člověk když chce někam jít, ouz-kostlivě dbá o to, aby vykročil z domu nohou pravou a pak se již nestrachuje tak velice nějakého neštěstí. O vykroč pokaždé nohou pravou, t. j. spravuj své kroky dle zákonů Páně a — potkáš se se štěstím. —

Ten onen člověk oddaný nečistotě, pyše, hněvu, lenivosti, avšak při tom lakomým nejsa, nutí se býti pokojným a říká, že lidé odpustí člověku milerádi nečistotu, pýchu, hněv, lenivost; jenom ne — lakomost! — O krásná to morálka — desky i hřbet bohaté, přestědře ozdobené, avšak listy z ní vytrhané!

Josef Kouble.

D O P I S Y.

Od Řípu, dne 10. října 1868.

(Církevní statistika Španělska.)

„Španělsko má 80.000 řeholníků (!) a 60.000 světských duchovních (!), pak 3000 úředníků inkvisice (!) a 4000 úředníků ostatního duchovenstva. (!) Mezi těmi je 52 kardinálů (!), 288 kanovníků, 175 opatů (!) a p. Klášterů jest dosud více než 1000 (!) v nichž žije 1500 mnichů (!) a 1500 jeptišek (!)“ *Tak to napsal „Posel z Prahy“ v č. 139 dne 10. října 1868.* Čtenářstvo venkovské, neznajíc poměry španělské mělo z toho bezpochyby pochopiti, kam to za „nevzdělané — nemravné — a tyranské“ jak ji Posel ač krivě ve 3 člancích prohlásil, — katolické královny Isabelly přišlo.

Nevíme sice, od kterého roku a jakou statistiku měl pisatel těch *nesprávných* statistických čísel o Španělsku při ruce — avšak myslíme, že to jen vypsál z nějakých nám nepřátelských novin.

Pro budoucnost mu však radíme, aby při uveřejňování takových důležitých zpráv aspoň povážil, *možná-li* je, co píše. Upozorňujeme ho prozatím na slavnou církevní statistiku od Rehery, teprv minulého roku v Řezně vydanou, kdežto hned v I. dílu jedná o Španělech, anebo na starší od Karla, tamtéž r. 1846 vydanou, kde i všechny řehole probírá. Zatím pak povíme zde na o-pravenou jen toto: Kardinálů všech (i s papežem a kardinalem děkanem) v celé církvi má býti 70, a z těch sídlí jich pravi-

delně vždy 29 v Římě; poněvadž pak je 11 míst nyní uprázdněných, tedy je jich i s papežem a děkanem v celku nyní jenom 59 vůbec, a jelikož kromě 29 kardinálů v Římě jsou mnozí i v Němcích, Rakousku, Francii atd., proto je udání „Poslovo“ o 52 kardinálech v Španělech zcela mylné.

Anebo snad myslil při tom na *biskupy*, an o nich vůbec v těchto číslech jinde nemluví; ale těch je ve vlastním Španělsku mimo 8 arcibiskupů ovšem jenom 48.

Kněží pak bylo v celku r. 1865 dle statistiky 39.122, a zdá-li se to na první pohled mnoho, připomínáme, že v Čechách bylo r. 1857 přes 5000 kněží, a není jich tuším (na 902□ milích) mnoho, uvážíme-li mnohé až dosavad rozlehlé osady, — kdežto Španělsko jest 10krát tak velké jako Čechy, majíc 9206□ mil.

Avšak za to tam mají tolik klášterníků, řekne na to mnohý čtenář onoho článku. Než vždyť je vůbec známo, že byly již před 33 lety všechny kláštery v Španělech zrušeny od vlády, a že z oněch bývalých vyhnaných klášterníků žilo jich r. 1865 jenom 6500 (šest tisíc) a nikoli tedy osmdesát tisíc.

Dále zapomenuto, že vlastně nestává nyní v Španělech žádných klášterů, nýbrž že tam žije jenom soukromě skutečných klášterníků 845 (osm set) a sice 610 Piaristů, 65 Lazaristů, 31 Oratorianů a 139 Jesuitů. Co by tam dělalo tedy těch 175 opatů? ať nic nedíme o tom, že v onom článku stojí dále vedle oněch 80.000 klášterníků, že tam zase jenom 1500 mnichů a 1500 jeptišek žije a sice v 1000 (!) klášterích, takžeby vždy jenom tři osoby (!) na jeden klášter připadaly.

Co pak tam stojí o těch 4000 inkvizitních úředníků, ty jsou bezpochyby v nějakém starém románu, ale nikoli v Španělech jakož i nepochopujeme, coby tam těch 4000 úředníků u ostatního *zchudlého* duchovenstva dělalo, an je tam v celku jenom 56 diecézí, a před lety tam všechny církevní statky zabaveny byly. Taktéž nesprávné jest číslo, že vláda věnuje na duchovenstvo ročně 200 mill. realů (= něco přes 20 mill. rakouských zlatých), bybychom v to i kostely počítali, nebo pakby v skutku stálo kněžstvo tam lépe než dříve. A tak viděti nejlépe, z jakých pramenů přiučuje se náš katolický lid, aby pochopil nevzdělanost katolického Španělska, v němž prý dle též zprávy umí sotva čísti 4 miliony obyvatelů a mezi těmi jenom 3 mill. také psátí. Pak ovšem nepochopujeme, že přece i nyní je tam tolik spisovatelů, a že tam mnohé slavné spisy

vycházejí, jakých bys i v jiných literaturách marně hledal. Než i číslo ono jest ovšem *chybné*, a nikoli ze skutečnosti, nýbrž z nepříznivého církvi pramene čerpané.

Ostatně není to nic divného; podobného cos se děje se zprávami o Italii a zejména o Římu, jakž jsme svým časem v v Blahověstu také ukázali. T. N.

Z Roudnice, dne 30. září 1868.
(Posvěcení nové školy.)

Bylo to v měsíci květnu, když Jeho Eminence na své visitační cestě školu naši ještě nedostavěnou prohlížíje okolostojícím připomenul, že budova tak slavná i slavného vysvěcení vyžaduje, — a již jest přání Jeho i naše vyplněno: škola dostavěna a v den Jména Panny Marie, v den to posvěcení chrámu našeho, vysvěcena. Ze budova naše školní velkolepá jest, uzná každý, jenž zví, že jenom v přízemí 18 světnic s tělocvičnou se nachází, vesměs za byty pro učitele ustanovených; v prvním pak poschodí celá hlavní škola umístěna bude, ze čtyř tříd chlapců a ze čtyř tříd dívek záležející. Druhé poschodí zůstane prozatím prázdné, aby tam co nevidět reální gymnasium umístěno býti mohlo. Z toho jasno, že jest škola naše po zámku nejpěknější budova a spolu okrasou našeho města.

K vysvěcení jejím, ač školním výborem požádán, nedostavil se sice Jeho Eminence pán kardinál sám, ale poslal na místo sebe veledůst. p. kanovníka Bernarda, jenž v sobotu do Roudnice přibyv, jak od měšťanosty tak předsedy školního výboru, jakož i od místního duchovenstva a učitelstva byl uvítán. V neděli, jak se rozednívalo, ohlašovaly rány z mozdířů aprápy z věží a domů vlající, že den slavný a památný se přiblížil. Okolo 10. hodiny shromáždily se veškeré spolky s městskou radou v čele, aby veledůst. světitele zároveň s četným duchovenstvem do chrámu Páně doprovodily. Na práhu chrámu osloven byl p. kanovník dívkou školní, jenž připomínajíc dobu Karla IV., kdy Jan z Dražic, co biskup Pražský, do města našeho přibyl, by chrám od něho vystavěný za stánek Boží vysvětil, dnes opět člena vždy věrné kapitoly Pražské za vysvěcení druhého chrámu prosila; chrámu to vědy a umění, kde by vzděláván byl rozum, šlechtěno srdce mládeže. Po vzývání Ducha sv. ve chrámě přikročeno před školní budovu k jejím vysvěcení. Nejdříve zapěl zpěvácký spolek „Říp“ starořímský chorál od Palestiny a na to vystoupil veled. světitel a konal ku shromáždění řeč o důležitosti škol

národních, poukazuje na to, jak tyto nejen *štěpnicí sv. víry* ale i *pěstounkou světského umění* a *hlavní pomocnicí rodičů* u vychovávání dětí jsou. Jaké vychování, takové mravy, jaké cvičení, taký člověk, jaké školy, taký národ. Že i v Čechách nyní o přítrž školy se zakládají, nejhlavnější jest známkou pokročilosti národa našeho. Každý s nadšením naslouchal slovům od srdce k srdci plynoucím a když i veřejně díky vzdal a chválu městu Roudnici a všem přiškoleným obcím za obětavost tu prokázanou, dolů s tribuny sestoupil a jal se obřad církevní vykonávat. Hlavní modlitby vykonány v prostranné světnici školní, jež na způsob kaple byla upravena a rozmanitými prostředky učebními byla okrášlena. Po vykonaném obřadu církevním vystoupil i nejstarší učitel p. Schweizer a vyjádřiv díky ráznému školnímu výboru, celému zastupitelstvu jakož i přiškoleným obcím za jich obětavost a veled. světiteli za jeho ochotu, přislíbil všemožné přičinění i se strany celého učitelského sboru, skládaje zároveň na rodiče při té příležitosti prosbu, aby i oni učitelstvo ve vyučování podporovali, zvláště by dívky své v čas, hned z počátku školního roku a ne až po všech posvěceních neb pastvě dobytka do školy posílali. Mluvena tu byla pravda; odkryta tím hlavní překážka, proč vyučování u mnohých dětí se žádoucím prospěchem senepotkává. Na to uznal veledúst. p. kanovník za potřebí, aby církev obhájil proti nářknutí, že by byla proti osvětě, proti pokroku. Dokládal mnohými příklady, že církev proti pravé osvětě nikdy nebrojila, jenom osvětě, jenž káže, že není Boha, Krista prohlašuje za pouhého proroka, člověka vydává za potomka opice, takovou osvětou, která vůbec náboženství zavrhuje — zavrhuje a zavrhovati musí církev, nemá-li svůj původ a svou úlohu, co sloup a utvrzení pravdy zapříti.

Celá slavnost pak skončena pontifikální mší sv. R.

Z Písečné, na den sv. Ludmily 1868.
(Zlatá svatba — Svěcení obrazu.)

V neděli XHL po Svatém Duchu, dne 30. srpna, o pouti sv. Bartoloměje ap. Páně, slavili na Zampachu dva manželé svou zlatou svatbu, on ve věku 71, a ona 70 let. Po ranních službách Božích vedl vdůst. p. dr. Jan Stárek. professor bohosloví a č. kanovník Kralohradecký s kněžskou assistencí průvod do domu jubilantů, jež oslovil v ten smysl, aby Všemohoucímu Pánu

za ten dnešní den děkovali, a Jej prosili, aby i pro budoucnost svou milostí je stále provázel, načež jubilanti svým dítkám, vnukům i pravnukům udíleli požehnání. Na to brali jsme se při slušné hudbě a střelbě z hmoždířů, při vlání praporů v průvodu četných družiček a velkého množství lidí, domácích i sousedních, do svatyně Páně, kde p. officiant jubilovaným manželům berly křížem opatřené a kvítím okrášlené odevzdal. Na to při slavné mši sv. po prvním evangeliu, vystoupil na kazatlnu d. p. František Starý, prvofarář Česko-Libhavský, a obrav sobě za text slova z III. knihy Mojš. 25, 10: „Posvětiš léta padesátého,“ výmluvnými ústy vyjádřil důležitost i vzácnost manželského jubilea, jakož i naučení, jež z něho vyplývá pro jubilanty a ostatní přítomné. Při mši sv. přijali i jubilovaní manželé Tělo Páně, a po mši sv. jubilejní manželské požehnání. S figurálním zpěvem slavnostním: „Te Deum laudamus“ a udělením požehnání s nejsv. Svátostí ukončila se slavnost ta, která pro Zampach velepamátnou zůstane, ješto není pamětníka, aby se byla kdy dříve v této obci slavila zlatá svatba.

Čtrnáct dní na to, v neděli XV. po sv. Duchu, na den Jména Panny Marie světil tentýž vd. p. prof. a kan. dr. Jan Stárek nový obraz Panny Marie Boleslavské za sklem na kamenné soše, která u silnice na Kyšperk vedoucí u farských pozemků stojí. Vypodobněna jest Matka Boží nad chrámem Boleslavským, po stranách klečejí dva nejčelnější naši čeští patronové a ctitelové Marianští, sv. Václav a sv. Jan Nep. Obraz ten vymaloval týž umělec, jenž křížovou cestu pro farní chrám v Písečném maloval, o níž jsem v lonském Blahověstu str. 197 psal, p. Jan Nep. Umlauf na Kyšperku.

Založil tu sochu r. 1815 Písečenský farář, kněz Jan Vinař, s následujícím povzdechutím k matce Boží, jak vzadu na též soše vytesáno se čte:

Pro Tvé ctnosti, Matko Páně!

Vyvýšil jsem obraz Tvůj:

Ach kým někdy v nebes bráně

Splesá s Tebou i duch můj.“

A nynější obraz nese na sobě ode mne následující letopočet:

„SVatá MaRia! oroDuj za nás — oV-Ce své katoLICKé koLLatury.“

Obraz byl totiž již vloni hotový a čekal do letoška na vyzdobení sochy.

Svěcení dalo se o 3. hod. odpoledne. Po vykonaném církevním obřadu oslovil jsem své ovčíčky, vysvětliv jim obraz a

vůbec, co významného o této soše se říci dá; načež jsme se modlili litanii Loretanskou s příslušnou modlitbou, pak se zapěl zpěv: „Tebe Boha chválíme,“ kterýž celý zástup jedněmi ústy cestou zpíval při návratu do chrámu Páně, kde s požehnáním skončila se slavnost, za níž Všemohoucímu Pánu děkuji, že se mi toho dne dočkatí dal.

J. Št. K.

Ze Želiva, 8. října 1868.

(Slavné sliby.)

V neděli 27. září, na den sv. Kosmy a Damiana skládali v zdejší klášterě premonstratském slavné sliby novosvěcenec Ludolf Pejčoch a klerik, bohoslovec po 3. roce Method Nýlt. O 10. hod. počalo slavnostné kázání, které činil P. Inocenc Neubauer, farář Želivský. Reč jeho důkladně jsouc vypracována, byla prstonárodně přednešená filosofie křesťanská, tak že řečník zadost učinil prostým i učeným; každý s napnutou myslí a neroztržitou pozorností poslouchal přes hodinu trvající kázání, bez unavení, bez omrzení. Na základě I. ep. k Korint. 9, 25.: „Každý, kdo v závodě bojuje, ode všech věcí se zdržuje; a oni zajisté aby porušitelnou korunu vzali, my pak neporušitelnou,“ počal mluvit o koruně vůbec. Již v nejstarší době dávali pohané zasloužilým mužům za odměnu korunu. Po takové odměně mnozí práhli, korunu vydobyti se vynasnažovali i ti, kdož o závod běhali. Také křesťan vydobyti a zasloužiti si má korunu v závodě života pozemského, korunu mnohem vzácnější a dražší, korunu neporušitelnou. Touto korunou jest nebe, ano Bůh sám. Korunu tu aby obdržel, bojoval sv. Pavel boj dobrý, jak sám píše: „dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce: a netoliko mně, ale i těm, kteříž milují příští jeho.“ (II. k Tim. 4, 7 a 8.) Bojovati musíme také my o korunu tu, neboť boj jest život člověka, zapíratí a zdržovati se musíme jako ti, jenž v závodě bojují. Dvojí cesta vede k dosažení koruny nebeské, cesta povinností a cesta rady. Touto druhou se jistěji a rychleji k cíli přichází; kdo po ní kráčí, dokonalí jsou. To činí, kdo podle evangelických rad zařídili život svůj, v některé řeholi slavné sliby poslušnosti, chudoby a čistoty složivše. Tyto 3 sliby jsou 3 stupně k dosažení koruny nebeské, a o těch jednaly tři díly slavnostného kázání. Předmětem I. dílu byla poslušnost, jižto řečník totožnou nazýval s láskou. Mnoho nepřátel

má člověk, nejhlavnějším, nejnebezpečnějším, nejlistivějším, nejdotravějším, nejtajnějším, neodbytným jest člověk sám, tělo jeho. Kdo toho nepřitele přemohl, přemohl všechny, a to se stává poslušností, která obětuje sebe docela, podrobujíc vůli svou vůli svého představeného, to pak činí toliko láska. Proti tomu se svět zvláště v naší době zpouzí, považuje poslušnost za nedůstojnou člověka svobodného. Kam ale vede svoboda bez poslušnosti? Když nejvíce o svobodě a volnosti se mluví, nejméně jí míváme. Poslušností se dobývá svoboda synů Božích, a Kristus Pán sám poslušen byl až k smrti, k smrti pak kříže. V II. dílu, jednajícím o chudobě vytkl řečník 4 věci, s kterými člověk se může a má spokojiti, totiž: pokrm a nápoj, oděv a byt. S tím však málo lidí se spokojí, vedle potřebného shánějí se též po příjemném, chtějí zbohatnouti a tím upadají v osidla ďáblova. Člověk je takový, že čím více má, tím více si ještě žádá a nikdy není spokojen. Kdo více nepotřebuje než má a tím se spokojí, šťasten jest a bohat. Nespotřebuj více než máš a budeš mítí vždy, co potřebuješ. Člověk zajisté mnoho nepotřebuje. Kristus Pán sám chudobu si vyvolil a chudých blahoslavlil.

O čistotě jednal řečník v dílu III. Mluvil o stavu manželském, který jest svatým ano svátostí N. Z.; světějším a dokonalejším však že jest stav panický, což dokázal z písma sv. Uváděl příklady Krista Pána, Marie Panny, sv. Aloisia, Stanislava, Anežky, Anastasie a mnohých jiných. Každou jinou ctnost může si člověk zase vydobytí, chybu napravití, ztracenou čistotu získati. Tento poklad nosíme v křehké nádobě, proto modleme se za ty, jenž sliby slavné skládají. Kdož co slíbili, zachovávají, na nejvyšším stupni dokonalosti stojí, nejbližší cestou k nebi, k dosažení koruny krácejí. Sl. mši sv. sloužil při četné asistenci veledůst. p. prelát Norbert Sychrava. Po obětování přistoupili profitenti k oltáři, aby obětovali sebe. Zpěv, žalmy a modlitby se střídaly, když profitenti na tvářích leželi, čímž se odumírání jejich světu znázorňuje, nač také smutečný, pohřební tón zpěvu pamatuje. A skutečně světu umírají, kdo sl. sliby skládají, neboť svět opouštějí a světa a všeho co ve světě jest, se odřikají. Povstavše, k novému klášternímu vstávají životu, k němuž se zavazují, když před opatem slib psaný zřetelným hlasem čtou a na oltáři podpíší. Prelát pak krátkou má řeč, přijímá slib podáním rukou, dáváje novým úřadům řehole políbení lásky.

Tito pak jdou k jednotlivým bratrům starším, všech líbají řkouce: „do tibi osculum verae et sincerae fraternitatis“ t. j. „dávám ti políbení pravého a upřímného bratrství.“ Krásný to význam, kterak ti, jenž svět opustili, světu umřeli, vjiném, lepším světě, v klášteře vítání bývají a vítají políbením. Jako vůbec církevní obřady jsou i tyto ceremonie profese významuplné a dojmavé. Po přijímání celebrantově přistoupil k sv. přijímání klerik neknež br. Method, jemuž druhého dne o slavnosti sv. Václava veled. p. prelát četronížších posvěcení uděloval. Slavnosti profesí obcovali také rodičové P. Ludolfa Pejčocha, strýc jeho v. p. Fr. Pejčoch, farář v Českém Rudolci na Moravě a v. p. Fr. Bystrický, nadační kaplan a ranní kazatel z Telče.

Při hostině připil veledúst. p. prelát novým úřadům, začal P. Ludolf děkoval dojemnými slovy. Děkoval veled. p. prelátovi a všem pp. spolubratrům za přijetí do řádu a za všechna dobrodiní, sliboval, že rozšiřovati chce čest a slávu slavného řádu premonstrátského a staroslavné kanonie Želivské. To sliboval za sebe a spoluprofesa br. Methoda, konče řeč svou prosbou: K tomu nám dopomáhej Bůh! — P. Ludolf ustanoven jest za kaplana dó Humpolce, kamž se také hned za povoláním svým odebral. B.

Z Nové Paky, dne 8. září 1868. (Opozděno).
(Slavnost kuželských druhotin.)

Dne 2. září slavil zde důst. p. Jan Machačka, děkan z Nového Sandezu v Polsku, své kněžské druhotiny. Velectěný tenťo kmet od svého na kněžství vysvěcení po 50 let svou otčinu nenavštívil, až letos teprv zavítal k svému příteli, našemu velectěnému p. děkanu, aby jako v Čechách své prvotiny, tak nyní i své druhotiny slavil. Ačkoliv na všední den slavnost tato ustanovena byla, přece dostavil se lid četný, jak městský tak i vesnický, opustiv práce, aby spolu s p. jubilantem Bohu za dobrodiní prokázaná děkoval. K slavnosti té zavítal též vel. d. p. vikář Bělohradský a vůkolní duchovní. Ve středu o 9. hodině sešli jsme se ve farním domě, kde p. vikář p. jubilanta významnou a tklivou řečí oslovil. Na to bral se průvod při asistenci 12 duchovních a za hlaholu zvonů do chrámu Páně klášterského, v němž nábožné zpěvy se rozlehaly.

Tu vykonávaly se nejprve posvátné církevní obřady dle předpisu v biskupství Kralohradeckém stávajícího, při nichž každý

dojat byl, kdo spatřil zarosené oči veleného kmeta.

Po ukončených obřadech vystoupil vel. p. Jos. Beran na kazatelnu, aby čteně shromážděným věřícím význam této slavnosti objasnil, a je k pobožnosti povzbudil. V řeči své vyzýval nejprv p. jubilanta, aby chválil Božskou prozřetelnost, kteráž mu život prodloužila, za tu milost aby děkoval a prosil za další požehnání a konečnou odplatu v nebi.

Věřících pak povzbuzoval, aby nebyli pouze nečinní diváci, nýbrž aby účinní podíl brali na této slavnosti, což se stane, budou-li spolu s p. jubilantem obětovati tuto obět chvály, díkůčinění a prosby. —

Po kázání vzýval p. jubilant Duchasv., a pak započala nejdražší obět mše sv., při níž zdejší zpěvácký spolek velmi zdařile provedl vokální mši od Chmelfčka, tak zvanou Jerusalemskou.

Slavnost ta seukončila Ambrosiánským zpěvem: „Tě Bože chválíme.“

Konečně veden p. jubilant opět v průvodu do farního domu, kde slzícím okem vroucné díky vyslovil svému milovanému strýci a pak ostatním p. duchovním. —r.

Z Nové Vsi u Chotěboře, 7. října 1868.

(Nová věž, nové zvony a hodiny.)

Nedávno přinesl Blahověst utěšenou zprávu z vikariatu Čáslavského, že se tam v mnohých chrámech Páně činně jeví láska a štědrost křesťanská; na zdejší ale svatyni zapomenuto docela, ač se tu hned vlo-ni stavba nové věže s nákladem velikým započala. Před několika lety odkázal zdejší občan blahé paměti A. Havránek 420 zl. na zakoupení velkých zvonů pro chrám Páně Novoveský. Jistina ta zrostla téměř na 800 zl. a tak bylo lze pomyslit na vyplnění přání zbožného nebožtíka. Kam ale zavěsiti zvony velké, když chrám Páně má toliko jednu malou věžku s třemi malými zvonky? Tu vypomohla příkladná štědrota páně patronova. — Slovnítný p. Theodor Berger, patron zdejší svatyně dal vyhotoviti nákras gotické věže, jakáž by chrámu Páně před portál postavena slušela a neštitě se nákladu na 3000 zl., ba přes ně se pácičho, k němuž osadníci 600 zl., povozem a ruční prací ochotně přispěli, dal se do stavby v červenci roku minulého, tak že dne 10. listopadu kříž a pozlacená bān na věž dána a dne 30. téhož měsíce dva velké zvony, z nichž větší přes pět, menší pak přes půl druhého centu váží, v dílně páně Hilzrově v Jihlavě ulité a od v. d. p. vikáře Golč-Jenikovského Jos. Novotného

na jméno Jana Nep. a Marie P. pokřtěné, ve věži upevněny byly. Mezi tím, co se věž letos plechem pokrývala a dohotovovala, objednány u p. Jana Prokše, hodináře v Sobotce za 460 zl. velké věžové hodiny s třemi cifráky a dne 19. srpna t. r. opolednách vědělo se již „kolik v Nové Vsi uhodilo.“ — Malá věž nepřilhodná se snála a zvonky umístěny k bratrům větším, by v harmonii velebné chválily Hospodina. Když bylo vše vně upraveno, obřeno a urovnáno, muselo se přikročiti i k vnitřní opravě. A tu opět laskavý p. patron to byl, který na své útraty omalovati dal malý oltář, kazatelnici, křtitelnici, zpodoblnici, varhany, natřiti pak okna a dveře všecky. Nátěr lavic obstarali kolaturníci. Tak se vše uchystalo ku dni 20. září b. r., kdy svěcení nové věže předsevzato býti mělo. K tomu cíli věž zelením a věnci vkusně ozdobena, prapory okrášlena azvučnou střelbou oznamován občanům Novoveským a sousedním den, který nevyhyne z paměti účastníků nikdy. Zástupové valili se v ten den k svatyni Boží, před nížto d. p. farář Chotěbořský slavné svěcení konal za přítomnosti slovutného p. patrona a mnohých duchovních. O tom, „co učinil chrám Páně pro Novou ves za 50 let svého trvání a co tato proň na vzájem,“ rozjímáno ve svátečním kázání. Slavnou pak zpívanou mši sv. sloužil d. p. M. Šíma, kněz arcidiecése Pražské, meškající u slov. p. Dr. Fr. L. Riegra na Malči. Zaplať Bůh přehojným požehnáním milostivému p. patronovi, zbožným osadníkům, tomu štědrému dobrodinci, který náš kostelíček dvěma novými kasulema obohatil, krásnými věnci a voskovícemi obdařil a konečně všem, kdož ku zvelebení dne slavnostního přispěti sobě neobtěžovali.

A.

Ze Svatky, dne 13. října 1868.

(Nová socha sv. Václava; dary pro chrám Páně.)

Letošní slavnost sv. Václava zůstane pro město Svatku i celé okolí velepamátnou. Dávná tužba zbožného měšťanstva, ozdobiť náměstí vkusnou sochou sv. Václava uvedena byla posvěcením jejím toho dne ve skutek. — U večer před tím oznamovaly rány z hmoždírů a hudba městu i veškerému okolí začátek velkolepé slavnosti. Na daná znamení tato vzplanulo město, vzplanulo celé okolí září nesčíslných světél, v nichž sem tam vkusné průsvitné obrazy se skvěly. Dojemný byl pohled na blízké vrchy králové Moravy, na nichž jasné plameny pozdě do noci plály co mohutné jazyky hlásající ra-

dost i našich zbožných bratrů Moravanů. Veškeré město okrášleno bylo prapory, slavnostními branami a p. — Druhého dne o 10 $\frac{1}{2}$ h. učiněn začátek slavnou mší sv., již při četné asistenci domácích i vřekolních duchovních sloužil v. d. p. vikář Jos. Kopecký, načež se ubíral průvod slavnostní na náměstí.

Přítomní pěvci zapěli píseň o sv. Václavu, po té církevním obřadem posvěcena byla socha; následovalo příležitostné kázání, jež měl místní duchovní správce p. Václav Kučera, v kterémž zdařile vylíčil i význam slavnosti i odznaků sv. Václava; pěvci zapěli píseň sv. Vojtěcha a průvod ubíral se opět do chrámu, kdež tato slavnost s „Te Deum“ ukončena byla.

Vší chvály hoden byl onen vzorný pořádek, který jak při průvodu, tak i při obřadu svěcení panoval tím více, čím větší byl nával lidstva z blízka i z daleka; díky za to výboru, v jehož čele stál v. p. Jos. Kašpar.

Socha sama jest umělecké dílo z Pražské dílny známého p. Wurzla. Ta mladická, mužná, panická, hrdinská a přece pokorná postava našeho dědice na každého velebný činila dojem. Náklad na sochu, její přívoz z Prahy a postavení páci se na 800 zl. Krásný to postavení pomník pro veškeré potomstvo zbožnému duchu nynějšího obyvatelstva městského, kteréž práci tuto nákladnou při nynějších smutných poměrech s horlivostí a vytrvalostí podniklo a zdárně provedlo, a zároveň tím podán důkaz, že víra katolická v srdcích mnohých — ne živoří — ale žije, v skutecích světna odiv se staví a bláto, kterýmž tento ji zaházeti usiluje, ne vzdělaným, ale zdravým smyslem tam odsuzuje, kam patří.

Nemohu též opominouti, bych se nezmínil o skvělých darech, jimiž obmyslilo zdejší město chrám Páně. Když sem před 3 lety zavítal nový kooperátor p. Jos. Kašpar, tu ihned s povolením p. faráře začaly nejdůležitější opravy. Město obětovalo k tomu účelu ochotně 100 zl. a ostatní sešlo se hojnými dárky, které po celé kollatuře od domu k domu, od chaloupky k chaloupce sbíral nový kooperátor. Výsledek byl nad očekávání skvělý, takže nejen celý hlavní oltář vkusně ozdoben a vyzlacen býti mohl, nýbrž i mnoho jiných věcí se pořídilo, což by jinak při zcela chudém chrámu Páně státi senemohlo. Tak opravena a pozlacena monstrance, ciborium a kalich, zakoupena bursa skvostná, pláštěk na ciborium a velum, vše dle předpisu. — Bůh zaplať každý krok,

každý halíř, který k ozdobě stánku Nejvyššího obětován byl!

Sotva toto vše v pořádek uvedeno bylo, hle, tu již město novým darem překvapilo nás; zakoupilof letos k Božímu Tělu nová nebesa z bílého damašku v ceně 100 zl. Skvostná nebesa tato dle všeho soudu laciná, objednal p. kooperátor v Praze v klášteře františkanském. Mimo to zakoupilo město potřebné hudební nástroje pro kostel; a zbožné paní o prádlo kostelní a ozdoby oltářů též ochotně se starají. — Potěšitelný to úkaz v době nynější; necht si ho povšimnou ti, jimž především natom záleženo býti má přesvědčiti se o náboženském smýšlení obyvatelstva.

Pevné kořeny má zajisté svatá víra v lidu našem a utěšeně zkvětá, jen když dobrý vůdce dovede buditi vědomí to v lidu a vésti je cestou pravou a jasnou. K.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 11. t. m. prohlášen jest v městě Praze a v obvodu okresního hejtmanství Karlínského a Smíchovského stav výminečný. Ředitelem c. k. místodržitelství stal se svob. pán Koller, c. k. polní podmaršálek.

— Dnes slaví se památka sv. Teresie v kostele ctih. panen Karmelitek na Hradčanech v 10 h. ráno slavnými službami Božími, a o 4. hod. odpoledne sv. požehnáním. — V neděli 18. t. m. bude se konati výroční pouť ve farním chrámě u sv. Havla. Slavnostní kázání bude v 10 hod., zpívána mše sv. v 11 h. — U večer téhož dne navrátí se z cesty své po vikariatu Brandýském J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16.—20. října u Matky Boží v Týně, od 21.—25. na Strahově.

— V kníž. arcib. semináři jest nyní 146 alumnův, a sice v IV. r. 31, v III. r. 43, v II. r. 40 a v I. r. 32.

— Z Hradce Králové. V biskup. semináři jest letos alumnů 116, a sice v IV. r. 32, v III. r. 34, v II. r. 32 a v I. r. 18; externistův jest celkem 8. Během min. školního roku zemřelo 5 alumnů. — Dne 8. října skonál tu v 84. roce věku svého chvalně známý nakladatel českých kněh a býv. majetník kněhtiskáren v Hradci a v Praze Jan Hostivít *Pospíšil*.

Z Bavorska. V městě Bamberku zahájena byla dne 30. srpna t. r. XIX. valná schůze jednot katolických a trvala po čtyři

dny: 31. srpna, pak 1. 2. a 3. září. Dostavilo se mnoho účastníků ze všech částí Německa, z Francouzka, Italie; z rakouských území bylo tu zastoupeno nejčetněji Tyrolsko s Voralberkem, dále Štýrsko, Uhry a Čechy. — Uvítání cizích hostů v starobylém městě Bamberku bylo tak slavné, že dle výroku advokáta dr. Lingens-e z Cách (jenž lonského roku byl předsedou valné schůze v Inomostí) v žádném městě, kde až dosavad se valné schůze konaly, uvítání slavnějšího nebylo. Celé město bylo slavnostně příděno; ze všech bezmála domů vlály prapory a bezpočetné praporečky barvy bílo-modré (bavorské) a červeno-bílé (barvy to falcké krajiny v Bavorsku). Hned u nádraží vítala nás slavnostná brána s nápisem: „Pax intrantibus“ (pokoj vcházejícím); tisíce lidí stály jak v nádraží samém tak i v ulicích a na náměstích, vítající příchozích. Mnohé domy ozdobeny byly věnci s rozličnými nápisy vhodnými, zeleným chvojím, čalouny atd. V 7 h. dalo se ve velké síni zdejšího gymnasia uvítání údů valného sjezdu. Nejprv řečnil generalní vikář dr. Schmitt, po něm purkmistr města Bamberku, dr. Schneider, jenž mimo jiné vyslovil jménem obyvatelstva vroucí přání, aby v Bamberku katolická universita založena byla. Kněz Moriggl z Tyrolska podal utěšené zprávy, kterak se v oné zemi zmáhají katolické jednoty a jak rázně zastávají práva církve svaté.

Dne 31. srpna v 8 h. ráno šli účastníci sjezdu u slavném průvodu z budovy gymnasia do metropolitního chrámu; tisíce lidí městského i venkovského tvořili po obou stranách cesty ohradu srdečně účastníky sjezdu pozdravující. Arcibiskup Michael Deinlein sloužil pontifikální mši svatou, načež průvod se odebral do chrámu sv. Jakuba, kdež se valná shromáždění konala. Celé průčelí tohoto chrámu ozdobeno bylo věnci a zeleným chvojím, uprostřed pak se nad vchodem skvěl nápis: „Omnes unum“ (všichni jedno). Nejdůst. p. arcibiskup učinil zde řeč ku shromážděným účastníkům sjezdu, poukázav k tomu, že hlavní chrám města Bamberka chová v sobě hroby sv. císaře Jindřicha, sv. císařovny Kunhuty a sv. biskupa Otona a že tedy hodno, aby se v městě tom zástupcové katolických zemí shromáždili. — Již pak se konala volba předsednictva sjezdu; za prvního předsedu zvolen jest jednohlasně svob. pán z Loe; za místopředsedy byli zvoleni svob. p. Andlaw z Badenska, p. Lindau z Heidelberka, (v jeho nepřítomnosti zaujal místo to hrabě Ludvík z Arko-

Zinnenburku); svob. p. Stillfried z Vídně, advokát dr. Lingens z Cách. — Za příčinou podrobného rozebírání jednotlivých předmětů, zřízeny jsou zvláštní odbory: 1. pro misie; 2. skutky lásky křesťanské (charitas); 3. církevní hudbu; 4. pro vědu; 5. záležitosti tiskové; 6. záležitosti zevnější a formální. — U večer téhož dne v 7 h. konala se veřejná schůze, ku kteréž jakož i k následujícím mimo účastníky sjezdu 2000—3000 obyvatelstva z Bamberka a v okolí se dostavilo, tak že ani místa v prostranném chrámě sv. Jakubském pro všechny posluchače tyto nebylo. Předseda svob. p. Loe jadrnou řečí vylicil nynější boj církve se státy nevěreckými a projevil naději v lepší budoucnost. Farář Ibach z Limburku výmluvnými slovy ukázal důležitost obecného sněmu církevního, jenž r. 1869 v Římě započne. Mistr řeznický Falk z Mohuče ukázal, jak lichá jest námitka od nepřátel víry činěná, jakoby katolická církev nepřála svobodě. Týž řečník vybízel k tomu, aby každý katolický průmyslník ve svém umění, řemesle, zaměstnání se hleděl vzdělati, státi se prvním mezi soudruhy, tak aby jinověrci nevytýkali katolíkům, že jsou nepřátelé pokroku.

Dne 1. září v 8 h. sloužil nejdůst. p. arcibiskup v metropolitním chrámu slavné requiem za duše zemřelých údů valných sjezdů katolických; mimo údy sjezdu byli četní zástupové lidu městského i venkovského zádušní mši sv. přítomni. V 10 h. konalo se soukromé sezení, v němž svob. p. Stillfried podal zprávu o zmahání se katolických, obzvláště dobročinných jednot ve Vídni; po něm jiní řečníci mluvili o spolicích katolických, o zvelebení hudby církevní. V odpoledním sezení veřejném líčil svob. p. Andlaw boj církve s vládou badenskou; hrabě Brandis podal zprávy z horního Rakouska; študující Goerder z Monastýru řečnil o spolicích katolických studentů ku podpoře sv. Otce zřízených. — V ranní schůzi dne 2. září řečnil proslulý kanovník dr. Moufang z Mohuče o školní otázce; k jeho návrhu vyslovilo se celé shromáždění v ten smysl, že rodičům náleží právo rozhodovati o vychování dítek svých, jakož i církvi přísluší spravovati samostatně školy, jež z církevních peněz již se zřídily aneb budoucně zřízeny budou. Odpolední sezení navštívil také papežský prelát Msgr. Nardi, jenž k výslovnému přání sv. Otce z Říma se vybral do Bamberka; ač není úplně mocen řeči německé, mluvil přece srozumitelně; vylicil nynější neblahé po-

měry v Itálii, pronásledování sv. Otce; při tom chválil statečnost papežského vojska, a ku konci vyvrátil námitku nevěrců, jakoby Řím byl nepřitelem pokroku, vědy a vzdělanosti, řka: „Což pak se vyrozumívá *pokrokem*? Zdali železné dráhy, telegrafy, parostroje? to vše bohudík i my máme ve státu papežském. Či se pokrokem rozumí svoboda tisku? U nás vše se tisknouti smí, co se náboženství křesťanskému neprotiví. My nemáme svobodu tisku, ale také nemáme tiskový zákon. My nemáme vězení, do něhož bychom zavírali spisovatele.“ Co se vědy týká, ukázal prelát, že každá věda i mimo theologii, n. př. silozpyt, lučba, hvězdárství, fysiologie, filosofie, stavitelství, starožitnictví atp. se v Římě pěstuje tou měrou, že učencové Římskému všem jiným mužům výtečným se vyrovnají, ano mnohdy i nad ně vynikají. — V témž sezení mluvil prof. Hafner z Mohuče o tisku a vyzýval zvláště duchovenstvo, aby se staralo o zřizování a rozšiřování dobrých časopisů katolických; pochvalně se zmínil o Badensku, kdež poslední dobou 4, a o Bavorsku, kdež 7 nových listů katolických vycházeti počalo.

Dne 3. září přijalo shromáždění návrh, podati r. 1869 adresu skvěle vyhotovenou sv. Otci Piu IX. k *druhotinám* jeho kněžským. Téhož dne došel telegram z Říma, kterýmžto vyslovil sv. Otec svoji pochvalu valné schůzi a požeňání své účastníkům jejím udělil. Valná schůze přijala jednohlasně těchto pět resolucí:

1. Přední a svatou povinností všech katolíků jest podporovati sv. Otce a hájiti světské panství jeho. Úloze té přede vším věnuje se bratrstvo sv. Michaela a sv. Petra (v Tyrolsku).

2. Utrpení, jímž církev v Rakousku jest stížena, bolestí naplňuje veškerý účastníky této valné schůze; kéž se lid katolický přidrží věrně svých biskupů, kteříž statečně hájí práva církve svaté.

3. Valná schůze ctí památku zesnulého arcibiskupa Frýburského, Hermana Vicari, onaf s vděčností zpomíná na všechny kněze i nekňe, kteří v Badensku se ujali potlačené církve katolické.

4. V Polsku trpí katolíci veliká muka a marně se dovolávají zakročení evropských mocností. Valná schůze vyzývá obzvláště listy veřejné, aby ubohých Poláků pamětliví byly a vlády evropské ku konečnému v té věci zakročení vyzývaly.

5. Hlavní péči katolíků budiž zřizování katolických jednot, které v posledních

letech utěšené ovoce přinášely. V každém okrese a v každé obci buďtež zřízeny jednoty k obhájení zájmů katolických.

Shromáždění účastníci nerozhodli ničeho o tom, kde by se v příštím roce XX. valná schůze konati měla. Ponavržena byla tato místa: Vídeň, Linec, Kostnice, Mohuč, Düsseldorf, Monastýr. Rozhodnutí této otázky bylo zvláštnímu komitétu pozůstaveno. Tím se dne 3. září ukončila XIX. valná schůze jednot katolických. Předešlých osmnácte sjezdů bylo konáno v následujících místech: 1. V Mohuči 1848; 2. ve Vratislavi 1849 v květnu; 3. v Řezně 1849 v říjnu; 4. v Linci 1850; 5. v Mohuči 1851; 6. v Monastýru 1852; 7. ve Vídni 1853; 8. v Linci 1856; 9. v Solnohradě 1857; 10. v Kolíně n. Rýnem 1858; 11. ve Frýburku 1859; 12. v Praze 1860; 13. v Mnichově 1861; 14. v Cáchách 1862; 15. ve Frankfurtě 1863; 16. ve Würzburgu 1864; 17. v Treviru 1865; 18. s Inomostí 1867.

— *Sekta Chlystův v Rusku.* (Dokonč.)

VII. Hnusných slov neužívejte.

VIII. Na svatby a křtiny nechodte a na pijáckých besedách podílu nemějte.

XI. Nekradte; neb ukradne-li kdo jen kopejku, bude mu na soudu posledním na témě položena, a teprv když ohněm roztaje, bude mu odpuštěno.

X. Chovejte příkázání má v tajnosti, ani otci, ani matce o nich nepovězte. Budou-li knutem vás bít, ohněm pálit, trpte. Za to věrní, jako starodávni mučeníci, obdařeni budou královstvím nebeským a na zemi blažeností duševní.

XI. Jeden k druhému chodte, chleba a sůl spolu jezte, milujte se, příkázání zachovávejte a Bohu se modlete.

XII. Věřte v Ducha svatého.

Tak učil spasitel Ivan Timofěvič lid svůj vyvolený. Spolu s ním žila dívka — dcera božská. Když se tato víra počala šířiti, chycen byl k rozkazu císaře spasitel se čtyřiceti učeníky a odevzdán mučitelům.

Dáno mu tolik ran, kolik všem učeníkům dohromady, leč on nepověděl, v čem víra jeho záleží. Cár kázal přivést jej do Moskvy. Z počátku vyptával se ho patriarcha Nikon, leč nemoha nic vyzvědět, odeslal jej šlechtici Morozovu.

Tento (jak chlystické podání praví) vida jeho svatost ustál pod záminkou choroby od vyšetřování. Cár tedy poručil vyšetřování knížeti Odojevskému, kterýž Ivana zpočátku zvolna na ohni pekl, potom na hranici upálil a konečně na zdi blíže spaské brány v Kremlíně ukřižoval. Když

skonal, snála jej stráž s kříže a v pátek pochovala tělo jeho na místě popravném. On však ze soboty na neděli vstal z mrtvých a ukázal se věřícím ve vsi Pochorově. Tu byl znovu chycen, mučen a na též místě ukřižován, kůže s něho byla sedřena; leč jedna panna pokryla tělo jeho prostěradlem, jež utvořilo novou kůži. On vstal opět z mrtvých a přijal jméno: „Bůh člověk.“ Byl opět chycen a strašlivě mučen; pustili ho však následkem amnestie, již vydal cár v den narození syna Petra, poněvadž bylo carové předpověděno, že porodí šťastně jen tenkrát, když osvobodí Ivana Timofjeviče.

Od té doby žil spasitel pokojně v Moskvě, uče lid po třicet let. Dům, v němž bydlel, nazývají Chlystové: Novým „Jerusalémem.“ Bůh otec Danilo Filipovič přišel v stém roce života svého ze vsi Staré do Moskvy a tu vstoupil dne prvního ledna na nebesa. Krátce potom počalo nové pronásledování. Ivan Timofjevič, vypuzen z Moskvy putoval 15 let, a když pronásledování utichlo, vrátil se a vybudoval nový domek naproti předešlému. Ač byl Bůhčlověk, přece pochováno tělo jeho na hřbitově kostela sv. Mikuláše na Gračách v Moskvě. Teprv z hrobu vstoupil na nebesa se slávou velikou.

To jest podání Chlystův! —

Přes všecku směšnost a šílenství této nauky šířila se ona neobyčejně. Vidět to z rozkazu carové Anny Ivanovny v r. 1742, v kterém praví se, že k sektě náleží toliko lidé sprostí, nýbrž knížata i kněžny, bojaři i jich manželky, svobodníci, archimandrité a představení klášterů — ba i kláštery celé, jako: Panenský a Ivanovský. V posledním byly s velikou slávou pochovány ostatky hlavních zakladatelů sekty. Těla jejich však byla z rozkazu carové Anny vykopána a rukou katovou spalena. Čas nezničil té sekty; ba spíše počet přívrženců se zvětšil přes všecku nemorálnost nauky.

Noví členové přibývali stále a i tací, jichž lepší vychování nelze srovnati s naukou touto. V roce 1817 v michajlovském zámku v Petrohradě bývala u ženy podplukovníka Tatarinova chlystovská shromáždění, k nimž náleželo mnoho důstojníků od gardy. Všickni jsou žalařováni, brzy však propuštěni. To naučení nepomohlo. V roce 1838 v Petrohradě táž Tatarinova byla žalařována s množstvím lidí, kteří shromažďovali se u ní k modlitbám a plnění obřadů. V témž roce pochyťány veliké sbory Chlystův v Moskvě; mezi nimi ne-

byli foliko bohatí kupci ale i mnoho Němcův. V roce 1849 odkryti byli noví stoupenci sekty Chlystův, kteří se Adamity nazývali.

Sbory schytané v roce 1817, 1838 a 1849 různily se od prvotních přidavky, kteréž přijaly od Illuminátův, Martinistův a Massonův. Proto snad říká prostý lid Chlystům: „Farmazoni.“

Starodávni Chlystové měli a zpívali hymny dle národních písní skládané, a novější mají hymny psané krásným jazykem, neb přeložené z francouzských, anglických a německých básníků. Sekta Chlystů nemá v sobě nic křesťanského.

Zachovávají sice obřadů pravoslavných velmi bedlivě, ale to vše na oko, — aby se před pronásledováním od vlády uchránili. Věnují značné sumy peněz kostelům pravoslavným, chodí k stolu Páně; před tím však přijímají dle svých obřadů. Postův nezachovávají a mají též zvláštní obřad křtění „duchem svatým.“

Mimo obraz živého Boha Danily Filipoviče, jehož obraz nalezá se v každé modlitebnici a obraz spasitele, mají: 1. Rodičku boží matku Ivana Timofjeviče, dívku Izynu Nestorovnu, kteréž zasvěcen den 15. května; 2. Bohyni, jež se vybere z nejsličnějších děv sekty; v poslední době byla jí Alexandra Feodorovna z kostromské gubernie, a konečně 3. svaté proroky a prorokyně, k nimž se modlí. Úcta, kterou mají sektáři ke všemu, co se týče Danily Filipoviče a jeho syna, přesahuje všecko pomýšlení. Majíce v opovržení veškeré pravoslavné kostely, váží si toliko jediného chrámu sv. Mikuláše na Gračách v Moskvě, poněvadž ze hřbitova jeho Ivan Timofjevič na nebesa vstoupil. Všecky ostatní nazývají mravenčími hnízdy, a popy — pohany, cizoložníky, židovským plemenem. Křest považují za zhanobení, rovněž manželství. Dle jich zdání zahubí každý ženatý duši svou na věky; však vzdor této nenávisti k manželství dovolují jednomu z blízkých příbuzných Ivana Timofjeviče vstoupiti v manželství, by rod jeho nevymřel.

Voda ze studně vsi Staré rozváží se v zimě co led; též zadělávají s ní mouku na své hostie.

V roce 1847 žila ve vsi Staré dívka Uljana Vasilevna, již Chlysté jako světici ctíli, nebo byla poslední z rodu Danily Filipoviče. Množství ctitelů přijížděvalo k ní s dary znamenitými; příjezd její do Moskvy považován byl za štěstí vzácné. Bohyně tato měla v Kostromě veliké známo-

sti s kupci a úředníky, a proto ji policie dlouho šetřila, však v roce 1847 zvěděl jeden špehoun z hlavního města o jejím velikém vlivu. Byla chycena a do kláštera zavřena.

Vypsati obřady této sekty jest velmi nesnadné, neb jsou sektáři přísahou zavázáni tajiti vše, co v hromadách slyší a vidí; nějakých písemných důkazu není. Odpadlíci sekty nechtějí též o ničem vyprávět, ze strachu, že by je sektáři jistě zahubili. Jeden ku pravoslavné církvi obrácený nechtěl ani před smrtí něco vyjevití povědět toliko: „U nich ohavnosti veliké.“ Všecka jiná vypravování souhlasejí v tom:

Chlysté shromažďují se v předvečer větších svátků k modlitbám. V světnici usednou do kola; starší pak v předních rozích. Náčelník čte nejdříve modlitbu, potom dává líbati kříž, při čemž každý přistupující má na ruce jeden neb dva ručníky, jež korouhvemi nazývají, mimo to oděn jest každý dlouhou bílou košilí na památku oné, kterouž přikryli spasitele I-vana Timofieviče, když byla kůže s něho sedřena. Potom pějí rozličné písně začínající všem: „Dej Bože, sešli Krista.“ Konečně starší prorok vyzve věřící: „Pomodlete se za dar nadšení prorockého.“ V některých dnech po tomto vyzvání svlekou se Chlysté do naha, chopí se za ruce a točíce se kolem velkého vodou naplněného hrnce, zpívají své hymny. Po krátké době otáčení přicházejí do zanicení, v kterémž myslí, že Duch svatý na ně sestoupil.

Po proroctvích zasednou k hostině, která často trvá více hodin. Po hostině někteří odejdou, jiní pak zůstanou přes noc; svíce se shasí — a nejhanebnější prostopášnosti se páší. —

Požívání masa není jim bez výmínky zakázáno; zato vodky, vína a tabáku musí se úplně zdržeti. Milují velmi potravu sladké, zejména med a čaj.

Na modlení a „svaté svazky lásky“ scházejí se neobyčejně tajemně; kolem domu, kde bývají schůze, staví strážé ozbrojené notnými klacky, které nedovolí nikomu k domu se přiblížiti. Dost často náleží matka, syn a dcera stejnou dobou k sektě, a tu dopouštějí se při tajemných schůzích mrzkého krvesmilství.

Chlystové neuznávajíce manželství považují těhotenství žen za rušení příkazu božského; proto dívky těhotné ničí plod ještě v lůně svém neb dítě novorozené utopí! Téměř všickni, k té sektě náležející jsou tváří vybledlých, hubených, ztrápených

vypadající, modré kruhy pod očima majíce: jsou skromní, pokorní, a hledí se zalíbiti úradům.

Podobnost některých obřadů sekty Chlystův a Řezancův byla příčinou, že bráno jednu za druhou. Řezanci v skutku chtěli se s nimi spojit a k tomu účelu sjeli se leta 1782 učitelé obou sekt; pokus sjednocení se však nezdařil.

Vypravuje se též, že sjezd učitelů jejich skončil se všeobecnou panicí, při kteréž jeden z Řezancův vyšlehl protivníku prutem (rusky: chlyst) oko. Od té doby nazývají se sektáři tito místo Christů: Chlysté. Mimo to má sekta ještě jiná jména. V kostromské gubernii jmenují je v jednom okrese Lady (od slova ladašcyj, hubený), v druhém Chanžami (pokrytci), zajisté proto, že chodí do kostelů pravoslavných, by ušli pronásledování; v třetím Vřetenáři, v čtvrtém Kupidy a v pátém Sladojedušky.

Pozorujíce s ustrnutím tento přesmutný obraz mravní kleslosti a převrácenosti, bezděky musíme Bohu děkovati, že popřál nám naroditi se v církvi, kteráž znakem neomylnosti nadaná, věřící své před každým poblouzením chrání.

Z Dzienika literackiego.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Sacher*, koop. v Schönfichtu, za administrátora do Metikalova;
- p. Ignác *Matějovský*, koop. za admin. v Pečici;
- p. Vác. *Honejssek*, koop. z Podskalí k sv. Štěpánu v Praze;
- p. Ant. *Višek*, kapl. z Proseku do Podskalí;
- p. Ant. *Mužik*, kapl. z Lošan na Prosek;
- p. Tomáš *Harant*, koop. z Sázavy do Rapie;
- p. Vác. *Lerch*, kapl. z Plzně do Příbrami;
- p. Kar. *Lauda*, kapl. z Vrbna do Lošan;
- p. Frant. *Blažek*, k. z Petrovic do Sázavy;
- p. Edmund *Langer*, farář v Neukirchen, stal se katechetou na hlavní dívčí škole ctih. panen Voršilek v Praze;
- p. Frant. *Blanda*, kapl. u sv. Jindřicha, stal se proz. učít. náb., katech. a pedag. na c. k. č. vzorní hlavní škole v Praze;
- p. Frant. *Kořan*, kapl. v Příbrami, za katech. a spirituála Školních sester v Bystřici (v diec. Budějovické).

Upřázděná místa:

- Metikalov* (Mekl), fara patron. p. Jaromíra hr. Černína z Chudenic od 30. září.
- Lužná*, fara patron. p. Maxm. Egona kníž. z Fürstenbergu od 14. října.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Kukla*, kan. senior a scholastikus, jmenován ředitelem bisk. kons. kanceláře;
- p. Jan *Christoph*, b. vikář a děkan v Trutnově, jmenován bisk. notářem;
- p. Jos. *Ježík*, farář v Rokytníku, a
- p. Jos. *Kopp*, far. v Maršově, osob. děkany;
- p. Jan *Vihan*, farář v Bernartčích a
- p. Ant. *Kopp*, farář v Zacléřově, obdrželi coll. canonic.;
- p. Frant. *Raymund*, exposita v Oberaltstadtu, jmenován os. farářem.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Brychta*, dr. theol., za supl. prof. N. Z. v Hradci Králové;
- p. Jan *Ehmer*, koop. v Svojanově, za proz. katechetu na reálné škole v Litomyšli;
- p. Vác. *Oliva*, kaplan v Poděbradech, za katechetu v Nové Pace.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Bouchal*, b. notář, farář v Strážově, 27. srpna (nar. v Ústí n. L. 5. dub. 1802, vysv. 3. září 1826);
- p. Jos. *Rank*, spiritual v klášt. etih. škol. sester v Bystřici, 28. září (nar. 3. srp. 1840, vysv. 24. červce 1864).

Vyznamenání jsou:

- p. Vác. *Hanuss*, arcikněz obvodu Strakonice, kons. rada, b. vikář a školdozorce, děkan ve Vodňanech, obdržel rytířský kříž ř. Frant. Josefa;
- p. Jan *Klička*, farář v Loučimi, jmenován os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Dekara*, farář v Kamberku, za faráře v Nové Vsi;
- p. Jos. *Štěpán*, admin. za faráře v Buděticích;
- p. Tom. *Masopust*, kapl. za admin. v Švihově;
- p. Jos. *Bartoš*, kapl. v Stankově, za zámeckého kapl. v Čechovicích;
- p. Ferd. *Chlumecký*, kaplan z Klatov do Stankova;
- p. Karel *Trnka*, koop. v Vollmau, za kapl. do Hostouně;
- p. Šeb. *Feyrer*, koop. v Stubenbachu, za kaplana do Zátone;
- p. Vác. *Šanda*, kapl. v Mutěnině, za koop. do Trhanova;
- p. Valentin *Černý*, kapl. za admin. v Strážově;
- p. Karel *Geringer*, kapl. za admin. v Č. Rychnově;
- p. Václ. *Pokorný*, kapl., za admin. v Ml. Vožici;
- p. Vác. *Novák*, kapl. za admin. v Soběslavi;
- p. Karel *Smetana*, admin. z Nové Vsi do Kamberku;
- p. Jos. *Hasík*, koop. v Stachově, za kapl. do Prachatic;

- p. Frant. *Šedivý*, kapl. z Budějovic do Blatné;
- P. Rafael *Pavel*, ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, kapl. z Rožmberka do Přídolí;
- P. Theofil *Osen*, téhož řádu, za kapl. do Rožmberka;
- p. Mat. *Fischmeister*, koop. v Třeboni, za admin. do Mladošovic, kdež
- p. Mat. *Rabský*, farář, vstoupil na stálý odpočinek.

Novosvěcenci:

- p. Jos. *Fischbeck*, za koop. do Cetviny;
- p. Jan *Hanzlovský*, za kapl. do Křeče;
- p. Karel *Horník*, za kapl. do Mutěniná;
- p. Ludvík *Kazda*, za koop. do Třeboně;
- p. Em. *Kögler*, za kapl. do Theresiendorfu;
- p. Frant. *Komárek*, za kapl. do Kumžaku;
- p. Frant. *Korecký*, za kapl. do Tábora;
- p. Frant. *Kosobud*, za koop. do Roseče;
- p. Frant. *Michal*, za kapl. do Česk. Rychnova;
- p. Jiří *Pangerl*, za kapl. do Prachatic;
- p. Jak. *Pesl*, za kapl. do Bělé;
- p. Theod. *Puchta*, za koop. do Šitboře;
- p. Frant. *Smutný*, za kapl. do Chotovin;
- p. Petr *Steinbach*, za kapl. do Měclova;
- p. Ant. *Svoboda*, za kapl. v Budějovicích;
- p. Frant. *Šafář*, za koop. do Jilovic;
- p. Karel *Satra*, za kapl. do Klatov;
- p. Frant. *Šíp*, za kapl. do Kádova;
- p. Vinc. *Šiška*, za kapl. do Hradešic;
- p. Frant. *Tilp*, za kapl. do Plané;
- p. Jak. *Tschunko*, za koop. do Stubenbachu;
- p. Frant. *Vítek*, za koop. do Stachova;
- p. Martin *Voldřich*, za koop. do Petrovic;
- p. Vác. *Voneš*, za koop. do Rudolfova;
- p. Mat. *Ziegloser*, za kapl. do Nezamyslic;
- p. Jos. *Žák*, za kapl. do Písku.

Upřázdňená místa:

Strážov (Drosau), fara patron. knížete z Hohenzollern, do 2. listop.

Mladá Vožice, fara patr. hr. Kuenburga, do 8. listopadu.

Kamberk, fara téhož patron. do 11. listop.
Český Rychnov, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 12. listop.

Soběslav, děkanství téhož patron. do 17. listop.

Mladošovice, fara téhož patron. do 25. listop.

Místo katechetu na niž. real. gymn. v Třeboni, 525 zl. ročně, zkouška 17. a 18. listop. v Budějovicích.

Milodary. Na pomník *Sušilův*: pp. Karel Vinařický, kan., starosta Děd. sv. Prokopa 2 zl.; Jan L. Duben, farář v Nezamyslicích 2 zl.; Ant. Skočdopole, prof. theol. v Budějovicích 2 zl.; Jan Rajský, farář v Svojsicích 1 zl.; Ant. Učík, farář v Markvarticích 1 zl.; V. Č. u p. Popela pekaře 50 kr.

 Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce.
v 2. arcib. semi-
číslo 190—I.

Redakce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II.

Nedobrá čísla rekla-
mují nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Několik řečí k mládeži.

Podává Boh. Hakl.

I. Na slavnost prvního sv. přijímání.

„Milost Pána našeho Ježíše Krista
budiž se všemi vámi. Amen.“
(I. Thess. 5, 28.)

Každá země, každá krajina, každý dům, má své zvláštní slavnosti, kteréž ročně se vracejí, a na něž každý, kdo v té zemi, v té krajině neb v tom domě žije, z celého srdce se těšívá. I vy, m. d., náležejíce ke škole jste jedna rodina, i vy máte dny, kteréž s větší slávou avšak i větší pobožností se odbývají, než dnové obyčejní. A den takový jest vám, m. d., den *prvního sv. přijímání*. A zajisté veliký a slavný to den pro vás, m. d., poněvadž dnes poprvé ve svém životě s Pánem a Spasitelem svým se spojíte, a sice nejen duchovně jako v modlitbě, nýbrž *pravdivě, skutečně a podstatně*. On zavítá k vám, a dá se vám nejen v pokrm duchovní, ale též tělesný. Ó kde jest kdo, jenž by tak úzce s Pánem a Bohem svým se spojil, k němužby tak velice Pán a Bůh jeho se snížil?

Avšak neméně důležitý a slavný jest dnešní den také pro vás, *milí rodičové*, neboť s dítětem vaším zavítá do příbytku vašeho též Pán a Spasitel váš, Kristus Ježíš, ježž si dítko v srdci svém domů přinese, a jímž i příbytek váš se posvěti, stana se takto, byť chatrný, palácem krále nejvyššího. Neméně slavný a důležitý jest dnešní den i pro nás, *vůdce a učitele* žákův těchto; neboť učitele živě zajímá vše, co se chovancův jeho týče, zvláště co mocně působí na jejich smýšlení a jednání, na jich vychování; a že den *prvého svatého přijímání* dnem nad míru důležitým jest, kterýž na celý život dítěte buď *blahodárně* aneb i *zahubně* působiti může, kdož jest, jenžby nevěděl? Pročež i pro nás učitele a vychovatele den

1. sv. přijímání dítek dnem jest nad míru důležitým a máme udržovati jej v paměti dítek a stopovati účinky jeho.

Poněvadž tedy dnešní den, r. v Kr., pro nás pro všechny tak velice *svatý a důležitý jest*, a já, m. d., duchovní vůdce vás a učitel náboženství přemnoho dobrého a spasitelného od něho očekávám, volám jako Spasitel k učenníkům svým při posl. večeri: „*S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi*“ (Luk. 22, 15.), ano a toužebností, m. d., čekal jsem na tento radostný den, ježž Pán vám uchystal, na tento den, v němžto bych vás vedl k hodům nejskvostnějším, nejslavnějším, k stolu Páně; a proto unešen vroucím citem radosti s vděčností k Bohu, dárci všeho dobra, volám z hloubi duše: *Bohu díky*; ano vrouc buďtež Pánu a Sp. našemu J. Kristu z toho díky, že vás a mne, m. d., nechal tohoto radostného dne se dočkati!

Ovšemť že vždy i posvátná bázeň a jakási ouzkost zmocňuje se duše mé, kdykoli dítky poprvé věsti mám k nejsv. hodům Božím, ješto vím, jak veliké přípravy k nim třeba: avšak nicméně přece i radosti nemůže ubrániti se srdce mé, poněvadž vím a přesvědčen jsem, že ni jednoho nebude, m. d., mezi vámi, kteréžby snad nehodně a to již po prvé přistoupilo k stolu Páně.

Ano, m. d., *radost* naplňuje srdce mé, popatřím-li na vás, a povážím-li, že vás jako stádečko malých, bílých beránků vedu vstříc božskému pastýři. A tato radost má jest ještě větší, připomenu-li si ty mnohé *dary a milosti*, jichž se vám dostalo z části již včera, a jichž se vám dostati má ještě dnes. V čem pak tyto *dary a milosti záležejí*, okázati vám a vysvětliti bude úkolem dalších slov mých. Buďtež pozorní a naslouchejte slovům mým, jak se to zvláště v den *prvého sv. přijímání* sluší, abyste dobře přípra-

veny v zbožnosti a pokoře k stolu Páně přistoupily. —

Když marnotratný syn kotci svému se navrátil: padl k nohám jeho a zvolal pln bolu a lítosti: „*Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; nejsem hoden slouiti synem tvým; přijmiž mne jen za služebníka svého!*“ A hle, otec, vida pravou a upřímnou lítost syna svého, pozvednul jej se země, objal jej, políbil a pravil: „*Ne služebníkem, ale synem mým zase budeš!*“

M. d., i vy ležely jste včera na kole-nou před otcem svým, otcem nebeským; i vy volaly jste: „*Otče, zhřešil jsem proti tobě*“ — a každému z vás pravil hlas svědomí v v srdci vašem: „*Nejsi hodno, býti dítětem, synem Božím.*“ Avšak Otec nebeský, který vždy hotov jest na milost přijmouti každého ztraceného syna, když se k Němu navrací, i vás se země pozdvihnul, objal a pravil: „*Já ti odpouštím; ne služebníkem ale dítětem, synem mým zase budeš!*“ Ovšem že já pa-stýř váš promluvil jsem včera k vám ve sv. zpovědi slova: „*Já tě rozhřešuji . . .*“; avšak kterakby mohl kněz osmělit se, svou mocí hříchy odpouštět, kdyby mu dle sva-tého úřadu jeho nebyla dána *shůry*? kdyby mu nebyla dána od toho, kterýž řekl: „*Mně jest dána všeliká moc, na nebi i na zemi*“; a „*Přijmětež Ducha sv.; jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás; kterýmkoli od-pustíte hříchy, odpouštějí se jim*“ . . . A byť jste nebeského Otce tělesným očima svýma byly nespatřily; však vševidoucí oko jeho nás přece vidělo a vidělo i do srdce vašeho a vědělo dobře, zdali s lítostí mlu-vily jste slova: „*Já bídný, skroušený hříšník zpovídám se a vyznávám se Pánu Bohu*“ — čili nic.

Nepochybuji, že každé z vás pravou a upřímnou lítostí proniknuto bylo a byť jen malých hříchů se bylo dopustilo, vědouce, že i malými hříchy uražen bývá Bůh, a že křestan Boha upřímně milující raději smrt podstoupiti má, než aby Boha, byť i jedi-ným i malým hříchem svévolně a zúmyslně urazil, ješto ani lidí, jež milujeme, neradi urážíme. A pročť nepochybuji, že i Otec nebeský vám hříchy vaše odpustil. A hle, to *první* jest milost, již jste se včera účast-nými staly.

Že pak to skutečně *milost* a sice *veli-ká milost Boží* jest, nahlédnete tím jasněji, čím více povážíte, kdo jest *ten*, jehož jste urazili. Za každé uražení zasluhuje člověk trest; a byť jen zvířeti ublížil, zasluhuje trest. Avšak tento trest jest zajisté tím větší, čím výše stojí osoba, již jsme urazili. Jestliže

žák urazí spolužáka, zasluhuje trest; ura-zí-li n. p. starce nebo učitele, zasluhuje trest větší, poněvadž nejen *proti lásce*, již ke každému míti má, ale i *proti povinné úctě* se prohřešil; ano tento trest stává se ještě větším a může až k *trestu smrti* po-kročiti, kdyby někdo n. př. *na posvátné osobě panovníkově* se prohřešil. Eihle, jak těžký to trest! A přece, co jsme mylidé, a byť sebe výše postaveni jsme byli, co jest i sám nejmocnější panovník proti svr-chovanému Pánu nebes a země? co jest ten bídný červ člověk proti Bohu? Ne-skončený jest Bůh, a proto i uražení jeho neskončené a proto i trest neskončený; neboť jestliže vlastnosti Boží *neskonalé* jsou, tedy jest i *spravedlnost* jeho *neskonalá*, a proto i *trest neskonalý* pro ty, kteří vědomě a úmyslně Boha těžce urážejí; a-však jako jeho *spravedlnost*, rovněž *nesko-nalá* jest i jeho *dobrota* a *milosrdnost*, dle níž i rád odpouští; a dle této *neskonalé* dobroty a *milosrdnosti* své odpustil i vám, m. d., hříchy vaše i *věčný trest* všem, které s pravou lítostí a skroušeností z hříchů svých jste se vyznaly a pravý úmysl vyjevily, že se chcete polepšiti a nikdy více nehřešiti.

A jako mocnár země tomu, jemuž ura-žení a trest promine, zajisté velkou mi-lost prokáže: rovněž prokazuje Bůh tomu hříšníku, jemuž hříchy a trest odpouští, za-jisté *milost*, a sice *převelikou, neskonalou, božskou milost*; a této, m. d., dostalo se vče-ra i vám. A to byla *milost první*.

2. Když otec svého ztraceného syna pozvedl, obejmul a provinění jeho mu od-pustil: rozkázal, by hned přinesli šaty nové, aby kající syn špinavé, roztrhané roucho své se sebe svléci a nové, čisté za ně ol-bléci mohl.

Na křtu sv. bývá rovněž člověk, když očistěn byl od hříchu prvotného, oblečen v roucho *nevinnosti*; avšak toto roucho svaté nevinnosti pošpinuje pokaždé, kdykoli vědomě po křtu sv. hřeší; a kdo nehřeší? — Avšak poněvadž nemožno jest, aby kdo k hodům do věčné slávy vešel, *nemaje rou-cha svatebního*, roucha to *čistoty* a *nerin-nosti*: proto ustanovil Kristus Pán v ne-skonalé lásce své *druhý křest, křest slzí* (jak sv. Augustin jej nazývá), *svátost poká-ní*, v kteréž každý, kdož dle učení sv. ka-tolické církve důstojně ji přijme, poskvr-něný šat svého svědomí zase očistiti a dřívější nevinnosti zase dosíci může. A hle, toto roucho svatosti a nevinnosti jste i vy včera, m. d., *ve svátosti pokání* opět obdr-žely. Dal svléci s vás Otec nebeský rou-

cho roztrhané a pošpiněné a obléci vás v roucho čisté, nové, a to hle, druhá jest veliká milost, již jste se účastny staly.

3. Když otec viděl, že syn jeho bleďý, vychudlý a hladem zmořený jest, rozkázal *hody přistrojiti* (Luk. 15, 23.) aby nejen při hodech se radovali, ale aby syn jeho také se občerstvil a posilnil; ano on pozval i všech v domě a přátel a pravil: „*Hodujme, nebo tento můj syn byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a nalezen jest. I počali hodovati.*“ (Luk. 15, 24.)

Ó m. d., takovou hostinu připravuje též Otec nebeský každému synu, který jako ztracený syn s srdcem kajícím k němu se vrací. Ano, připravuje hostinu tu nejskvostnější, jakáž jen býti může a předkládá krmi tu nejdražší, kterouž má, svého vlastního syna. Ano, předkládá tělo a krev svého syna, v němž se mu dobře zalíbilo, aby milosti Boží žádostivá a neduhem hříchu v dobrém seslabená duše se nasýtila, posílila a občerstvila. Tedy nejen milost, ale i původce a udílatele milosti, Ježíše Krista samého, přijímá věřící křesťan u stolu Páně!

Ó s jakou tedy přípravou, s jakou zbožností a úctou, s jakou čistotou a svatostí srdce máme k hodům těmto přistupovati! Kterak jedenkaždý musí se báti a o to pečovati, aby to nejsvětější do nesvaté a špinavé nádoby neukládal! A k těmto převzácným a přesvatým hodům máte přistoupiti dnes i vy, dítky milé, a sice poprvé! Nejen že vám nebeský Otec hříchy vaše odpustil, vás v nové roucho nevinnosti oblékl, on zve vás ještě ku stolu svému a svého vlastního syna za pokrm vám dává, aby duše vaše se sílila, v dobrém utvrdila a s novou silou proti všelikému pokušení a hříchu bojovala. A toto, rozmilé dítky, jest ta *třetí a největší milost*, jižto mnohé z vás poprvé ve svém životě účastny státi se mají.

Ó považte, m. d., co počínáte! považte, co činiti chcete: chystáte se učiniti krok, na němž takoruka celý budoucí život váš visí! Pročež, m. d., ozbrojte se nábožností, pokorou, svatostí a živou vírou! Ozbrojte se láskou k Bohu a Spas. Ježíši Kristu, ozbrojte se lítostí a žalem nad svými hříchy avšak i tím nejpevnějším předsevzetím, že Pánu Bohu věrní zůstatí, jemu věrně sloužiti chcete po všechny dny života svého. Takto připraveny a posvěceny přiblížte se k stolu Páně.

A my, učitelové vaši a přátelé? my srdečný podíl bráti budeme v této vaší slavnosti; neboť vyzývá nás sám hospodář

a otec nebeský řka: „*Hodujme a radujme se; (Luk. 15, 32.) neboť tyto synové moji mrtvi byli a zase ožili; ztraceni byli a nalezeni jsou.*“ R. v Kr., účastněmež se tedy se vši vroucností dnešní slavnosti těchto dítek a nepřistoupíme-li s nimi skutečně k stolu Páně, učiněmež to v duchu, dobře si toho svědomí jsouce, že *náboženství* jest základ všelikého vychování a šťastného, spokojeného života, a že v srdcích dítek jenom tehdaž se ujímá a v blahodárný strom vzrůstá, když živým příkladem rodičův a učitelův podporováno jest. A pročež připojmež se, volám opět, v duchu k nim, a modlemež se tam před oltářem, k němuž ony přistoupí, za ně, jako ony činí za nás; neboť svazek lásky upřímné a srdečné má spojující dítky s rodiči, žáky s učiteli. „*Modlete se za sebe vzespolek,*“ pravil Spasitel.

Když r. 1790 d. 8. dubna dcera později tak nešťastného krále francouzského Ludvíka XVI. (vévodkyně z Angoulême) poprvé k stolu Páně přistoupiti měla: vedla ji matka ráno ku králi a tu pravila k ní: „Nyní, milé dítě, poklekni zde k nohům svého otce a žádej ho za pozeňání.“ Dítě poslechlo, a kleknouc, s usazeným okem žádalo za pozeňání. A otec promluvil k ní: Žehnám tě z hlubokosti srdce svého, dítě mé, a prosím Boha, by dal ti tu milost, abys velikost a svatost úkonu, jež před sebou máš, dobře poznala a ocenila. Čisté jest srdce tvé a nevinná jsi před obličejem Páně; ó kězby přání tvá a touhy tvé jemu příjemné byly! Obětuj je za matku svou, i za mne. Pros jej, aby udělil mi tu milost, již velice zapotřebí mám, abych blaho těch upevnil, nad nimiž panovníkem mne ustanovil a jež tak miluji jako děti své. Pros jej, aby v říši naší víru čistou a neporušenou zachoval, a nikdy nezapomínej, že jediné víra pramen jest všeho blaha a podpora v strastech a protivnostech života. Nemysli, že tě neštěstí potkati nemůže; jsi ještě mladá a často jsi mne, svého otce, viděla smutného a zarmouceného. Ó dítě mé, ty nevíš, kam Prozřetelnost Boží tě povede a jak s tebou naloží. Avšak, necht naloží s tebou jakkoli, věz a pamatuj, že příkladem svým vždy jiné vzdělávati, a jak jen můžeš vždy dobré činiti máš. Již přístup k oltáři, kde tě očekávají, a pros se vši vroucností duše své, by nedopustil Otec nebeský, abys kdy zapomněla na naučení a napomenutí, jež jsem ti já tvůj tě milující otec, v této posvátné hodině dal.“ — Tak mluvil král, a slzy lásky a zbožnosti tekly po lících jeho,

když žehnaje dítěti svému, k *prvému sv. přijímání* je propouštěl.

M. d., i já poslal bych vás ještě k rodičům vašim, aby požehnali vám před sv. krokem tímto. Leč oni učinili a činí to zajisté v duši své, činím to i já i učitelové vaši; žehnáme vám všem z hlubokosti duše své; žehnáme vám, milé děti, a prosíme Boha, aby dnes plnost milosti své ráčil vyhlítnout na vás, aby vás ve vašich dobrých předsevzetích silil, vás ode všeho zlého, od hříchu chránil, vám v hodině pokušení pomocí svou přispěl, a učinil, abyste ode dneška v mravnosti a ve všech ctnostech pokračovaly a rostly, a to k radosti vašich rodičův, nás, vašich učitelův, a všech vašich přátel, abyste prospívaly ku spáse své, k okrase svaté církve, ku chloubě drahé vlasti a vůbec ke cti a chvále Boží. Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž a zůstane vždycky se všemi vámi. Amen.

II. Promluva po sv. přijímání.

M. d., v letopisech dočítáme se o velikém Kolumbovi, že dříve než na onu velikou a znamenitou cestu k odkrytí nového dílu světa se vydal, s Bohem se smířiv svátost pokání a nejsv. Svátost oltární přijal. Takto připraven teprv se pustil na bouřlivé a nejisté moře, anebo spíše do vůle toho, jenž Pánem jest moře i země, zcela se odevzdal.

M. d., i vy podobáte se plavcům, kteří na lodičce právě na moře pustiti se chtějí, aby našli nový svět, lepší vlast, zemi zaslíbenou, otčinu věčnou. Nalezáte se na počátku života svého, v jitru dne i horka, máte a musíte se odvážit na bouřlivé moře tohoto života pozemského. Máte bojovati proti bouřím tohoto života, zápasiti s vlnami strastí a pokušení, kteréž se vám během plavby vaší v cestu postaví.

Pomněte na onoho velikého plavce Kolumba. Hle, jak on, i vy jste se posilnily k této plavbě nebezpečné; jako on, i vy jste přijali tělo Páně; a jako on, i vy můžete nyní s důvěrou v Boha odvážit se na moře tohoto života. Hleďtež jen, abyste nezapomněly na tento den; obdržely jste milost, působte s ní; ukažte, že víte, co Pán na vás žádá; buďtež den ode dne lepší a dokonalejší; zachovejte roucho nevinnosti, jež opět jste obdržely, čisté a neposkvrněné, a tak stane se, že jako Kolumbus nový odkryl svět, i vy najdete novou, a sice lepší a krásnější vlast, kdež i my, vaši rodičové a učitelové, doufáme vás najíti a s vámi se sejíti; k čemuž do-

pomahej nám Bůh Otec, Syn i Duch Svätý. Amen.

III. Před sv. přijímáním.

„Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.“

Jan 6, 55.

Když veliký a Duchem svatým osvěcený biskup a otec církevní, sv. Augustín, napsal slova: „*a nepokojno jest srdce naše, dokud nezpochýnilo v tobě, ó Bože*“ zajisté vyřknul jednu z pravd největších a nejsvětějších. Neboť již pohané před Kristem Pánem poznávali svým přirozeným rozumem, že tento svět člověka uspokojiti nemůže a že cíl jeho vyšší býti musí. K tomu poukazuje též apoštol národů, sv. Pavel, řka (Žid. 13, 14.): „*Nemáme zde místa zůstávajícího, ale budoucího hledáme.*“ A skutečně, kdyby tomu tak nebylo, neměl by člověk žádného povolání vyššího, než nerozumní tvorové. Tito smrtí svou dosáhli účelu svého; a takby končil i člověk. Avšak tomu opírá se rozum náš, an dí: K čemu bych byl Boha poznal? k čemu mysliti se naučil? k čemu do říše duchů se povznášel? proč po životě vyšším, dokonalejším za hrobem jsem toužil, jestliže smrtí všemu jest konec? Nemožno, člověk musí pro jiný, lepší, vyšší — pro život věčný stvořen býti. „*Nepokojno jest srdce naše, dokud nezpochýnilo v Bohu.*“

Leč kdo dosáhne onoho života lepšího, věčně blaženého? dosáhnou ho všickni, čili jen někteří? dosáhnou ho jen křesťané, a pohané nikoli? Ejhle, tu pozdvihuje hlas svého velebně sám Syn Boží J. K., an dí: „*Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.*“ Avšak jisti z jeho těla a pítí z jeho krve mají právo jedině křesťané, t. j. ti, kteříž ve jmenu jeho pokřtěni jsou. Tedy vejdou do života věčného z křesťanův jenom ti, kteříž tělo a krev Pána a Spasitele našeho J. K. *hodně* přijímají. Z pohanův pak dojdou života věčného ti, kteříž nemohouce poznati Krista a pokřtěni býti, dle rozumu a svědomí svého zde na světě ctnostně byli živi a dobré skutky konali. Proč ale ti, kteříž tělo a krev Páně důstojně přijímají, do života věčného vcházejí, důvody toho uvéstí vám a objasniti, účelem jest této řeči mé.

Ó ty Pane a Spasiteli náš, J. K., kterýs tak velice k nám se snížil, že jsi sebe sama ve způsobách prostinkého chleba nám zůstavil, ó sestup nyní k nám a buď ve společnosti naší, abychom zbožnými slovy vzdělání a povzbuzení, dobře připraveni k stolu Tvému přistoupili.

Kdo má život věčný? Ten, kdo tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista čili nejsv. Svátost důstojně přijímá; proč? poněvadž

1. důstojně přijímání nejsv. Svátosti oltární jej od *hříchu zdržuje*. Neboť jestliže bohabojný jinoch, Josef Egyptský, v hodině pokušení říci mohl: „*Kterak mohu zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému?*“ (I. Mojž. 39, 9.), jestliže pouhé zpomenutí na vsudypřítomnost Boží dosti síly do sebe mělo, aby dalo mu překonati jedno z nejnebezpečnějších pokušení: čím více musí věřícího a zbožného křesťana v hodině pokušení slítni myšlénka, že Pán mu netoliko jest přítomen, ale že Jej i celého, s božstvím a člověčenstvím, přijal, že v srdci a duši jeho skutečně bydlí, a že se všemi milostmi, tedy i se svou zázračnou silou k němu zavítal? kterak by neměl pokušení přemoci, když rozpomenuv se na poslední sv. přijímání, takto k sobě dí: „Ach Spatiteli můj, před několika dny aneb nedělemi jsem tě přijal do srdce svého; ty jsi tak se snížil, že jsi do toho bídného a chudického příbytku srdce mého vešel, a je, kteréž dříve bez útěchy a prázdné jako poušť bylo, radostí nebeskou naplnil; ty jsi poušť srdce mého v rozkošný ráj proměnil. A já chtěl bych snad najednou tak se převrátiti, že bych tě ze srdce svého vypuditi a místo tebe tam hřích a ďábla uhostiti chtěl? Ó nikoli, nikoli! Odejdiž, satane s pokušením svým; nikdy nesvolím ve svůdné řeči tvé! Vždyť bych musel ten nejnevěděnější tvor na tváři země býti, kdybych za tu velkou milost, již Pán mi prokázal, tak se mu odměnit chtěl, že bych ne Jemu, ale hříchu přednost dal!“ Tak mluví k sobě zbožný, věřící křesťan v hodině pokušení, a hle, zpomínka na svaté přijímání zachrání duši jeho před hříchem a udržuje ji na cestě k životu věčnému. A tak myslily, tak mluvily všechny ty nesčíslné zástupy blažených duchův v nebi, jež nyní za svaté ctíme a vzýváme. Dobře tedy praví sv. František Sal.: „*Zkušenosti 23 let, jež ve správě duchovní jsem ztrávil, mohl jsem téměř rukama hmatati, jak velká jest síla sv. přijímání, aby duši od zlého zdržovalo a v dobrém posilovalo.*“

Ovšem, že třeba jest zbožného a věřícího srdce; srdce, kteréž láskou k Bohu a Ježíši Kristu rozníceno jest a pevně přesvědčeno, že v nejsv. svátosti oltární J. Krista samého ve způsobách chleba skutečně a opravdově přijímá. Nemá-li však této pravé a nezvratné víry, nýbrž chladně-li a láskou neroznícen k stolu Páně přistupuje:

kterak může sv. úkon ten srdce jeho rozežrání a je slítni tak, aby v hodině pokušení hříchu odolalo? — Či nepřemůže ho spíše vášně, poněvadž srdce jeho všeliké pomoci prázdnou jest? Pročež napomíná sv. Cyprian: „*Těžší a krutější boj nastává, k němuž s neporušitelnou věrností a udatnou zmužilostí chystati se mají bojovníci Kristovi, připomínající sobě, že z kalicha krve Páně jen proto každodenně piji, aby i sami sto byli pro Krista krev svou vycediti.*“ (De exhortat. mart. ad Thibarit.) O zajištění není mocnějšího napomenutí, není důraznějšího varování, ani závažnějšího důvodu srdci věřícímu, aby pokušení k hříchu překonalo, než *upomínka na sv. přijímání*.

Kdo nejsv. Svátost oltární důstojně přijímá, má život věčný

2. i proto, že jej k *dobrému povzbuzuje*. A není jinak ani možná; neboť poněvadž důstojně přijímání nejsv. Svátosti olt. věřící srdce od zlého zdržuje: proto zůstává na cestě ctnosti, a jestliže vždy pokušení přemáhá a žádného, aspoň ne těžkého hříchu se nedopuští: zůstává vždy na cestě dobré. Avšak člověk nezůstává nikdy státi; kráčí vždy buď ku předu anebo nazpět. Čím déle na jedné cestě setrvá, tím dále na ní dojde; zůstává-li dlouho na cestě zlé, dojde daleko ve zlém; zůstane-li dlouho na cestě dobré, dojde daleko v dobrém. Upomínka pak na sv. přijímání zdržuje jej od zlého, a tudy důstojným přijímáním nejsv. Svátosti k dobrému povzbuzen a v něm utvrzen bývá. To dosvědčuje i sám sv. František Sal. řka: „*Zkusil jsem, jak velká jest síla sv. přijímání, aby duši v dobrém utvrdila, ji potěšila, povznesla, slovem, nebeskou a Bohu podobnou učinila, jestliže přijímání s živou věrou a přiměřenou zbožností a čistotou srdce se děje.*“ A tak křesťan, jestliže stálým pamatováním na sv. přijímání všeliké pokušení přemáhá a na cestě ctnosti a přikázání Božích setravává, nalezá se na cestě, kteráž k nebi a k životu věčnému vede. Tak naplňují se na něm slova, jež Kr. Pán promluvil: „*Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.*“

I vy, m. d., hledáte život věčný; i vy toužíte dojíti země zaslíbené a vlasti nebeské; avšak slyšely jste, že jenom ten má život věčný, kdo jí tělo Páně a pije jeho krev, rozumí se důstojně. A hle, dnes opět chcete přistoupiti k stolu Páně, abyste požívaly přesvaté tělo jeho. I vy chcete zajistě, aby toto sv. přijímání vám pomáhalo v hodině pokušení, aby vás sílilo, vás v dobrém utvrzovalo, slovem, abyste všech

těch blahých účinkův na sobě pocítily, jichž sv. Aloisius, jsa ještě chlapec a jinoch, sv. Vít mládeneček a mnozí jiní svatí pocítili. O to-li chcete, musíte i vy důstojně k stolu Páně přistoupiti; musí srdce vaše plápolati láskou k P. Ježíši, musí věřící a pokorné, musí *dětinne* býti, neboť jenom takto s důvěrou se můžete blížiti k božskému *příteli dítěte*. Pročež teď ještě, v posledních okamžicích připravte srdce své, očistěte je od všeliké, i té nejmenší skvrny pravou a upřímnou lítostí, ozdobte je kvítím dětinne skromnosti a pokory, osvěťte je jasným plamenem víry a lásky a pokryjte příbytek Kristu Pánu připravený krásnými koberci dobrých předsevzetí. Takto majíce příbyteček dětinného srdce svého uchystaný božskému hostu, jděte mu vstříc, a pozvete jej, aby zavítal k vám. I přijde, jsa milovník čistoty a skromnosti, přijde a uhostí se a s ním přijde i družstvo nebeské míru, poklidu, tichosti, spokojenosti a radosti blaženčův, do srdce vašeho.

Tak připraveny padnětež na kolena svá a pozdravte božského Spasitele se mnou ještě takto (sv. Aug. Manual. c. 11.): „*Ó ty svatý ohni, jenž ustavičně svítíš, ó lásko, jenž vždycky hoříš, sladký Kriste, dobrý Ježíši, světlo věčné a neuhasitelné, chlebe života, jenž nás krmíš, avšak sám v sobě nikdy se nezmenšuješ, každého dne jísti se dáváš a vždycky celý zůstáváš: zasvěť mi se, zapal mne, osvět a posvět osudí svého, vyprázdni je od zlosti, naplň milostí, a tak plné zachovej, abych k spasení duše své jísti mohl chléb těla Tvého, tak abych jeda Tebe, živ byl z Tebe, živ byl skrze Tebe a přišel k Tobě a odpočinul v Tobě. Amen.*“

IV. Po sv. přijímání.

Dočítáme se, m. d., o křesťanech prvních století, že za dob pronásledování nejsvětější tělo Páně v skvostných nádobkách si s sebou domů brávali a tu, když nebezpečí jim hrozilo a oni na muky připraviti se chtěli, přijímáním nejsvět. těla Kristova k těžkým bojům se posilovali. Ó jak důstojným tu bylo oltářem, jak důstojnou schránkou tělo svatého mučenika pro nejsvět. Tělo Páně!

I vy, m. d., nesete je rovněž ve skvostné a drahé nádobě, ve svém srděčku, ve své duši; i na vás čekají protivenství, pokušení a nebezpečení života.

Nuže, co činili první křesťané? Oni brávali nejsvět. Tělo, klaněli se jemu, požívali je a posilovali se; a necht je volal kterýkoli tyran, necht je čekaly muky jaké-

koli: srdnatě kráčeli jim vstříc, a takto posilnění s podivuhodnou srdnatostí je snášejíce, a až do posledního vzdechnutí stáli a věrní zůstávající dobyli si nevadnoucí koruny slávy věčné.

I na vás, m. d., čekají boje, totiž s pokušením a hříchem. Nuže vezměte i vy, jako první křesťané, nejsv. tělo a posilněte se; avšak kterak to učiníte, již dnes je přijavše? Přijměte je *v duchu*, v připomínce, t. j. vždy sobě v duchu živě představte, na mysli podržte, že jste nedávno byly u stolu Páně, že jste tělo Páně přijaly a přijímejte je takto znovu *v duchu*. O činitež to zvláště vy, m. d., které brzy ze školy vystoupíte a na vždy s ní se rozloučíte. Vstoupíte do světa, a svět s mnohým pokušením vám vyjde vstříc. Potřebí vám tu bude síly, stálosti a vytrvalosti. Dokud ve škole jste a u rodičův, jste jako v bezpečném přístavu; jakmile ale vkročíte do světa, jakmile vykoučíte ze školy a z domu otcovského, budete jako na moři. I potká vás tu začasť veliká bouře, a lodička duše vaší zmítána bude nemilosrdně vlnami vášní a vichry náruživostí. Tu bude zapotřebí vám pomoci! Ó pak nezapomínejte na *kotvu* ze všech nejbezpečnější, na sv. *přijímání*; vzpomeňte na ni v čas a rcetež sami k sobě: „Kterak bych mohl hřešiti, přijav nejsvět. tělo Páně ve svátosti oltářní? Pán učinil srdce mé chrámem a příbytkem svým a já chtěl bych odtud vypuditi jej a učiniti srdce své peleší lotrovskou? Ne, nikdy!“ Avšak uchopte se kotvy té, uchopte se jí pevně, ona silná jest a pevně drží, jest přivázána pevně, až tam v nebi, a byť bouře sebe větší byla, neškodí vám, a byť pokušení sebe větší bylo, přece neklesnete, přece nezhyne. A my učitelové a rodičové vaši budem plni radosti chvalozpěv prozpěvovati Hospodinu, chvalozpěv velebný a slavný, z hloubi duše své, že nepohrdl dílem vychování vašeho, ale že tomuto dílu žehnal a milostí svou je zaléval, začez budiž jemu čest a sláva na věky. Amen.

Věčné klanění se Bohu.

Od několika let zřizují a rozšiřují se s větší než jindy horlivostí v zemích křesťanských jednoty k věčnému či stálému klanění se Bohu v nejsv. Svátosti oltářní. Nynější poměry, kdež církev Kristova se všech stran natísky a pronásledování trpí od zvrhých nepřátel, činí ovšem takovouto pomůžnost velmi žádoucí; neboť jen tehdaž, budeme-li Boha neustálými, dnem i nocí nepřetržitými prosbami za smilování žádati,

jen tehdáž nadíti se lze, že milosrdné oko Jeho opět shlédne na vyvolenou choť, církev sv. katolickou a že jí popřeje slavného vítězství nade všemi utiskovateli jejími.

Avšak jelikož tato idea ustavičného se Bohu klanění dle slov apoštola Pavla I. Thes. 5, 17: „Bez přestání se modlete“ — hluboce zakoreněna jest v učení křesťanském, nelze nikterak za to míti, jakoby teprva za našeho věku poprvé svého uskutečnění v zbožných bratrstvech a řádech církevních byla došla. Skutečně pak historie církevní dotvrzuje, že hned v prvním věku křesťanském na mnohých místech takovéto ustavičné klanění se Bohu všemohoucímu v obyčej vešlo.

Nejstarší zaručená o tom zpráva pochází z pátého století. Sv. Alexandr, jenž r. 430 v Cařihradě zemřel, založil řád *Akoimétův* (nespících), a rozdělil 300 mnichů svého kláštera v šestero kůrů, kteříž ustavičně se střídajíce nepřetržitou chválu Bohu pěním žalmů a písní vzdávali (ut assiduum obirent hymnodiam).

Na západě máme první zprávu z kláštera *Agaunum* v údolí Wallis-ském (v nynějším Švýcarsku), kdež ve 4. století sv. vojín Mauritius se svými soudruhy mučnickou smrt vytrpěl, a kde už na počátku 5. století klášter zřízen byl. Burgundský král Zikmund obdaroval hojným nadáním klášter tento a nařídil, aby se zde ustavičně pěním žalmů konalo (assiduum psallentium chorum instituens).

V témž klášteři Agaunum byl vychován sv. Amatus, jenž (zemřel r. 625) v Lothringách společně se sv. Romarichem založil klášter panen v *Habendun* na řece Moze; řeholnice tyto byly rozděleny na sedm kůrů, každý kůr jich čítal 12; dnem i nocí byly řeholnice povinny modlitbami a pěním žalmů chválu Bohu vzdávati, jak to Bollandisté dosvědčují. — Rovněž i v *Laoně* (Laudunum) v témž 7. století učinila sv. Salaberga, roztrídívši nábožné panny svého kláštera (byloť jich bezmála 300) ve více oddělení, a nařídívši, aby podle rozkazu sv. Pavla apoštola bez přestání dnem i nocí se modlily a chválu Bohu všemohoucímu vzdávaly.

Věřohodní dějepiscové vypravují, že také v klášteři sv. *Martina* v Tours od starodávna ustavičné klanění se Bohu zavedeno bylo. Po příkladu tohoto Turonského a Agaunského kláštera zařídil též francký vévoda Dagobert I. († 638) věčné uctění nejsv. Svátosti v proslaveném klášteři sv. *Diviše* (St. Denys) v Paříži, roz-

kázav aby mnichové v několik oddělení roztrídění jsouce ustavičně Boha chválili (Dagobertus turmatim eos ad instar monasterii Agaunensium seu s. Martini Turonis psallere instituit). Opat Aigulf sice na čas zrušil toto věčné klanění; avšak Klodvig II. je zase obnovil a Theodorich IV. i Pipin znovu potvrdili rozkaz Dagoberta I.

Z kláštera sv. *Diviše* rozšířilo se věčné klanění také do jiných řeholí, tak n. př. brzy povstalo též v klášteři St. Germain v Paříži, sv. Petra v Korveji, sv. Benigna v Dijoně, sv. Medarda a bl. Marie P. blíž Soissons, sv. Marcella v Cabilloně.

Opat Angilbert ze sv. *Riquieru* (v Pikardii) měl ve svém klášteři 300 mnichů a 100 chlapců zpěváků. Hodinky církevní (breviář) modlili se všickni tyto společně, načež se vždy třetina z nich vzdálila, aby obstarávali domácí práce a povinnosti, ostatní zůstali v kůru modlíce se a pějíce. Opat Angilbert zemřel r. 814. — Jak dlouho se věčné klanění ve Francii zachovalo a kdy v naše krajiny bylo přeneseno, o tom podrobných zpráv nemáme. B.

Svatá rodina.

Pod palmami v Nazaretě
chaloupka se ukrývá,
rodina tam v celém světě
nejšťastnější obývá.

Obývá tam Josef ctnostný,
s Ježíškem a s Marií,
viji věnec přemilostný
z růžiček a lilí.

Nenajdeš tam stříbra, zlata
u chudého tesaře,
kveté tu však láska svatá
v zimě jako na jaře.

A ta láska Boží zdobí
život skromné rodiny,
tam, kde není hříchův zloby,
rajské plynou hodiny.

Sotva v okénku se třese
prvý ranní červánek,
modlitba se z chyžky nese
k nebi jako skřivánek.

A než slunko zlatou září
políbí svět veškerý,
Josef s utěšenou tváří
chápe se své sekery.

Vykonává práci sladkou
pro miláčky vesele,
Ježíšek mu s drahou matkou
slouží jako anděl.

Když pak ruka mdlobou klesá,
Synáček řeč rozprává
o Bohu, až srdce plesá,
an jim Zákon vykládá.

Hle, jak oko jeho plane
ohněm božské moudrosti,
Otcův duch to na něj vane
s jasné nebes výsosti.

Pěstoun, máti naslouchají
zázračnému dítěti,
a dech se jim v srdci tají
láskou k tomu poupěti.

Ježíšek jim nahraňuje
světa všeho klenoty,
Onť jim práce oslazuje.
zapuzuje trampoty.

Žádáš-li též blaze žiti
jako svatá rodina,
Ježíška hleď v srdci míti,
Onť tvá spása jediná.

Jan Soukop v „Mor.“

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

III.

Ondřej Stálý je ve mlýně mládkem a mleči si žádávají, aby jen on jim sloužil. Činí to spravedlivě, je ochotný a přívětivý a rozumí svému řemeslu, jak jest vůbec známo. Mnozí se do mlýna táhnou k vůli němu a ti, co se již byli obrátili jinam, vrátili se, když Ondřej mlýn počal řídit. Je miláček všech a vůbec se říká, že si pán na něm může zakládati, poněvadž mu mlýn zvelebují.

Chtěl v něm to a ono zavést dle vlastního vynálezu, ale pán přece ještě není přesvědčen, že by to bylo dobré a že by mu to přinášelo užitek a bojí se, že by se mu snad nevyplatily útraty, co by mu to nadělalo. Nechává radši všecko při starém, vynáší mu to dost a on rád bere, přijímá a ukládá a nerad dává.

Ondřej s tím je a musí býti spokojen, ale nepřestává přemýšlet a zkoušet a již vyhotovil tolik malých vzorných strojů, že by dle nich mohl přestavěti celý mlýn i pilu. Pán si jich mnoho nevšímá, ba on jim ani nerozumí a mládka svého má za podivína.

Je věru zvláštní člověk ten náš Ondřej Stálý, neschází mu na rozumu, dokazuje moudrost při každé příležitosti a přece na pobožnost drží.

Mlynář křesťanskou a nábožnou mysl

jeho měl za pobožnůstkářství a vykládal mu za zlé, že se modlí a že pilně navštěvuje kostel. Činil to i co tovaryš a nedal se tím mýlit, ani od toho odvrátiti, že to nečinili jiní. Často se mu smáli, často ho tupili a pokoušeli a on to trpěl nic si z toho nedělaje. Nebyl jako oni a zdálo se, že mu na světě nezáleží, jak tomu říkáme. Neměl touhy po jeho radostech, neběhal po nich, ano vyhýbal se jim a opovrhoval jimi.

Ondřeje v hospodě nikdy nebylo viděti, vypil si svou sklenici piva doma a když byla muzika, ani se při ní neukázal. Pochybovalo se, umí-li tančiti a ti, co s ním vyrostli, vypravovali, že tančil, když byl chlapec, ale velminemotorně a neobratně. Byl prý vůbec k takovým věcem nespůsobilý, ale ve škole se učil dobře a vždy nad jiné se vyznamenal. Hráti s dětmi, běhati a skákati, ho netěšovalo, býval raději sám, řezal, skládal, stavěl: v tom ohledu nikteré z nich nedovedlo co on. Když mu chtěly pomoci, měl radost, že v tom také mají zálibení a hned se jim naklonil. I vykládal a učil, dával návod a navrhoval a díla jeho svědčily o důmyslu. Děti si je prohlížely a Ondřej Stálý jim byl umělcem, jenž zasluhuje jejich vážnosti.

Nezměnil se od té doby a až posud žádné vyrazení ho neláká, při kterém duch není čilý.

Rozšířil se ve vsi karban, Ondřeje také přemlouvají, aby se mu oddal, ale nadarmo, on ho nenávidí a říká, že karet ani nezná. V skutku je to pravda, Ondřej karet nikdy nevezme do rukou a když při nich sedí staří a mladí, celý den a celou noc hrou v ně se bavíce, nemůže pochopiti, že jich to nemrzí a opravdu s nimi má útrpnost. On by drahý čas nikdy tak nepromarnil a i peněz by mu bylo líto, co to stojí. Pije a kouří se při tom, platí se na karty a na světlo a kdo prohrál, má zvláštní škodu. Ondřej by si nepřál ani vyhrátí říká, že pak škodu má jiný, jenž snad ještě víc ztracených peněz potřebuje a učiní se nešťastným. Nechtěl by zármutek a neštěstí míti na svědomí a proto je nepřítel všeho karbanu, ani se jím povyrazit si neřádaje, že mu k vyrazení důstojnější a šlechetnější prostředky jsou po ruce.

Chasníci ve mlýně i mleči posílali si k snídani pro kořalku a často někdo na kořalku dal i v jiný čas, chtěje sobě a druhým přilepsiti. Všichni se z toho radovali a měli to za švandu, již si nejen přilepsí, nýbrž se i obveselí.

Ondřej s nimi nikdy nadržel a kořalky si ani nepřipil, ať ho jak chtěli nutili. Protivila se mu a každý kořalečník mu byl na nejvyšší odpor.

I pomlouvali ho a nadávali mu, že je lakomec. Vždyť neutratí krejcaru doma ani v hospodě. Mzdu mu schovává mlynář. Již asi notně narostla. Co s ní bude dělati? Je hanba, že tak skrblí. Nepřeje si ani hezkého šatu. Nemá stříbrných dýmek ani hodinek, zlatých řetízků ani prstenů, drahých kastorů ani hůlek. Co je to za chasníka? Ubožák si ještě nenamluvil ani děvčete a děvčat se štítí, jakoby se jich bál.

Ano, bylo tomu tak: Ondřej se ženskými si nedělal známost, ačkoliv o něj stály a samy se mu nabízely. Byl hezký a slušný jinoch, líbil se jim a přemnohé si přály, aby si je vyvolil. Což se již bude ženiti? Nikoliv, ženiti se nebude a nemůže, ví to celá ves a ženské přece se ucházejí o jeho náklonnost a lásku. Rády by měly milence, ať již to vede kamkoliv a Ondřej by se jim za takového hodil, že by jim spůsobil chloubu. Pokládají to za nečest, býti bez milého a některá, co již milého má, ráda by si ho za slibnějšího Ondřeje vyměnila. Je moudřejší a hodnější než oni a ještě žádá z nich srdce jeho si nevydobylo. Zůstává k nim chladný a když samy jsou dotíravé a směle ještě víc se jich varuje. Nemůže si jich vážit a získá si ho jen dívka, která má vlastnosti, jež jí dodávají pravé ceny. Ony jich nemají a proto mezi ním a mezi nimi nemůže povstati láska zakládající manželství, spokojenost a štěstí. Marnému mlkování on se nepoddá, nevede k dobrému, nýbrž k zlému, láska ho neláká, na manželství ještě nemyslí, zkazil by sobě i dívkám život, kdyby se k nim lehkomylně přibížíval.

Měly mu to za zlé a dost ho proto tupily, ale on o tom nevěděl a o to se nestaral, jsa živ svým povinnostem a svému povolání. Celá ves se nad tím pozastavovala a sám mlynář se divil, že si tak počíná v mladých letech. Otec je chalupník, sprostý a chudý člověk, matka neumí čísti ani psát. Jiný ho nevychoval než oni a za vesnici Dolinu ještě nepřišel daleko. Nebyl nikde, než snad tu nebo tam na pouti a nemluvil se žádným učencem než s knězem a učitelem. Odkud tedy pocházejí ty jeho náhledy a zásady?

Povíme to panu mlynáři a všem, co to nevědí.

Bůh Ondřejovi dal rozšafné rodiče a ti doma i mimo dům žili po křesťansku.

Již záhy učili syna sloužit Bohu a plnit ve všem a všude jeho svatá přikázání. Tím založili a utvrdili jeho ráznou povahu a velebný pán a učitel stavěli pak dále, rozněcující v jeho duši náboženství a víru. Víra se mu stala pravidlem jednání, konal, co poroučí, a vystříhal se všeho, co zapovídá.

Mimo to měl od Boha bystrý rozum a ten si brousil a vzdělával sám nedaje si ho zatemnití vášněmi a naruživostmi, jenž otupují člověka, když jim podlehl. Tu zase víra ho chránila, dávala mu síly, ho vedla a tak vše děkoval tomu, že žil s Bohem a pro Boha.

Že musí nabyti schopnosti, státi se ve světě užitečným, to ovšem také pochopil a proto se k tomu připravoval vyhledávaje časné i věčné blaho všemi přiměřenými prostředky.

Tomu víry prázdný mlynář arcit nerozuměl, viděl dobré následky a nepoznal, odkud vycházejí, divil se a věc byla jasná každému, kdo má oči pro pravdu.

Brzy se o milém Ondřejovi dobrá pověst roznesla po okolní krajině. Mlýn pana Časného přišel k větší vážnosti, než až posud požíval. Časný sám nabyt cti, že zaměstnává tak moudrého a pořádného chasníka. Povolil mu a musil povolit, aby se ve mlýně svítily neděle a svátky. Ondřej čeládku vodil do kostela a bděl nad její mravností. Pán mu to trpěl, že mu hodně prospíval a mu vynahradil, když něco promeškali. Všickni si dali od něho říci a na slova jeho dbali, jen pán to nečinil, nechtěje slyšeti o svatém náboženství a křesťanských povinnostech. Choval se pořád jako neznaboh a pohan a vedla ho jen ziskuchtivost, když se neprotivil kázni, již Ondřej zaváděl mezi jeho lidem. Byla mu dost odporaná, často ji tupil a zavrhoval a pořád dokazoval skutky, že on se dle ní nemíní řídit. Dával pohoršení na osadě a v obci jako jindy a prováděl ty nejhorší ohavnosti. Nic mu nebylo velebné ani svaté, neštítel se podvodu ani klamu: poklady a statky mu šly nade všechno. Aby si je rozmnožil, byla mu vhod každá nespravedlnost a tu spáchal konečně i na Ondřejovi, nemoha odolati dáblskému pokušení.

Mlynáři z daleka i blízka rádi by do služby byli dostali hodného mládka z Doliny a nabízeli mu větší plat, než mu Časný dával. Časný ho nechtěl propustiti, slibuje, že mu také dá víc a že z toho, co již za ním má, mu zaplatí hojně úroky. Však nikdy s ním nečinil pořádnost a když

se tomu konečně nemohl vyhnouti, že ho Ondřej nutil, prohlásil, že mu vlastně není nic dlužen. Učil se tři leta a neodvedl za to ani krejcaru, tři leta mu sloužil za mládka a on mu také nic neodvede. Rok za rok, jak se říká, jsou spraveni a není-li spokojen, může se soudit.

Ondřej tvrdil, že si to tak nevyjednali, otec jeho zastával totéž, ale upsáno nebylo ničehož a svědkové také scházeli a mlynář v skutku pochybně a nejistě se byl vyjádřil, když ho do učení přijal, říka, že si nebudou platiti a že se později vyrovnají. Na to se nyní odvolal i před soudem, Stálý mladý ani starý to nemohli zapírat i a prohráli proti bohatému mlynáři. Tento jim dal dvacet zlatých dobrovolně a jako z milosti, aby se zdálo, že je vysokomyslný a Ondřejovi z nova nabídl velkou mzdu, jestli ještě v jeho mlýně zůstane. Chtěl mu ji vypláceti vždycky v neděli, řekl, že mu přidá a těšil ho, že i náhodné důchody zvýší příjmy jeho.

Ondřej mu poděkoval a při odchodu pravil: „Pane, těch dvacet zlatých si uložím a nevyzdvihnu jich, až si na našem poli na potoce začnu stavěti mlýn, což se zajisté stane.“

Mlynář se smál: „Máš špatný základ, chlapče, a na potoce nebudeš ani žabařem, tím méně mlynářem.“

Vyhnal ho skoro ze svého domu a řekl: „Jsem rád, že jsem se té holoty zbavil, která mi mlýn samým modlením zotuzovala.“

IV.

Ve mlýně Jana Časného děje se hůř než dříve. S Ondřejem Stálým vystěhovala se všechna pobožnost a počestnost, která tam za přítomnosti jeho našla místa, hodnější chasa, co tam byla, odešla za ním, zůstala jen daremná lůza a k té se přibrala jiná ještě horší a daremnější.

Ondřej mohl ve mlýně působiti mnoho dobrého, dařilo se mu a Boží požehnání bylo s ním, ale mlynář to sám zkazil, vypudiv od sebe hanebným jednáním svým šlechtěného strážce. Snad by i jemu byl prospěl, snad by ho byl obrátil a napravil, však nebyl toho hoden, opustil Boha, odřekl se Ho, zatvrzele trval ve své ničemnosti a Bůh mu odňal milost, která by ho byla spasil, kdyby si ji byl pojistil a zachoval dobrou vůli.

Ondřej je pryč a mlynář o víře, o náboženství, o službě Boží nechce slyšet a hanobí ty, jenž věru a náboženství mají v srdci a službě Boží se oddávají. Nejhor-

ší mezi nimi byl a je prý Ondřej, podvedl a ošidil ho, prokázal se nevďečným za mnohá dobrodiní a přece vždy Boha a jméno jeho míval v ústech, chlubě se, že se řídí svatými zákony.

Mlynář mu vytýkal, co sám na něm spáchal, aby se ospravedlnil a z toho si bral příčinu, vystupovati proti víře a proti jejímu plnění.

Již zase nesvětil neděle ani svátky, nepouštěl svůj lid do kostela, zdržoval ho od modlitby, dělal si posměch z křesťanských skutků a mravů.

Sousedé se ho štítili, báli, ano hrozili se ho a pověst, že spolčen jest s ďáblem, zase vystupovala do předu. Mnozí se zcela od něho trhli a on byl jejich nepřítelem, škodě jim, soudě se s nimi a hledě je připraviti o statky, aby jemu samému přibýlo. Jen hodně mnoho jmění chtěl mít, to muselo růsti, muselo se množiti a i ty nejšpatnější prostředky mu byly vhod, když mu k tomu dopomohly.

Nejvíce soužil chalupníka Stálého, otce Ondřejova a rád by ho byl připravil o pole u potoku, kdyby to bylo šlo. Chtěl je od něho koupiti, chtěl je vyměnit za jiné a naváděl sousedy, aby ho k tomu přemluvili. Stálý byl ve vsi něco dlužen, mlynář skoupil jeho dluhy a pak proti němu zakročil, chtěje za náhradu pole. Nedá-li je, prodá se ve veřejné dražbě z přinucení a on bude mít útraty a obtíže.

Stálý měl přísloví: „Čiň dobře a neboj se nikoho,“ opatřil si peníze, Časného vyplatil a pole na potoku zůstalo jemu.

Proč o ně Časný tak tuze stál?

Nemohl zapomenouti na slova Ondřejova: „Vystavím tam mlýn — zajisté se to stane.“

Smál se, když je Ondřej pronesl, ale přece mu pořád leží na mysli a dělají mu trampoty. Ondřej není větroplach, ví, co mluví a vyvede, co si umínil, jestli se o to pokusí. Bohatství arcíř nemá, ale je podnikavý a pilný, vydělá mnoho, že řemeslu rozumí a uspoří si co potřebuje, že skoro nic neutráčí. Je mu věru nebezpečný a snadněji by zlé záměry jeho překazil, kdyby měl Stálých pole.

Nebylo možná, Stálých pole si vydobýti a nebylo možná chalupníka Stálého přivesti na mizinu, jak si mlynář Časný přál a oč se zasazoval. Kým vyhoří, kým mu padne dobytek, kým mu potluče, povodeň zničící úrodu, kým ho potká jiné neštěstí, i smrt by na něj poslal jeho nepřítel, kdyby to leželo v jeho moci!

Nic na plat, Bůh ho chrání, a ublížití mu násilně — k tomu přece mlynář nemá odvahy, že se strachuje prozrazení a světského soudu a trestu. Božího soudu a trestu by se nestrachoval, známe ho a jsme přesvědčení o jeho bezbožné povaze.

Ondřej Stálý není doma, nýbrž odešel do světa. Mohl dílo dostati již v nejbližším mlýně a v druhém a třetím mlýně mu je také nabízeli. Nepřijal ho, že zde všechny mlýny byly vystavěny na jedno brdo, jak se praví a stejně na nich se pracovalo. Znal je skrz na skrz a chtěl poznati také jiné, aby nabyl větší zkušenosti.

Mlýny leží na rozličných vodách, mají rozličné stroje, jsou větší, menší a přidáno k nim pil, stup, olején a jiných dílen. Mnohé jsou umělé, náramné a ohromné a jmenují se Amerikánské a mnohé ještě rozsáhlejší a nákladnější žene pára dodávající jim velké znamenitosti.

Ondřej o tom slyšel, ale takového něco ještě neviděl, že se to tenkrátě zavádělo teprv v cizině. Snad se dostane i tam, kde to již je a zatím se poohlídne doma ve vlasti, kde poučiti se zajisté neschází příležitost.

Odebral se přede vším do Prahy a tam se přihlásil k mistru, o němž se soudilo, že nejvíce proskoumal své řemeslo. Chtěl s ním učiniti zkoušku, ale neočekával od něho mnoho slyše, že ještě nepracoval jinde než doma ve vsi. Upřímný a statečný jiných se mu líbil a když se přesvědčil o jeho schopnosti a jeho přičinlivosti, ze srdce se mu naklonil.

I podivil se, jak zpytuje a bádá a uznal, že ještě neměl chasníka, jenž by tak opravdově a tak poctivě byl pojal své povolání.

Přicházeli k němu tovaryši ze všech krajin a skoro všickni jevíli stejné zvyky. Nejvíce jim záleželo na vyrazení a na rozkoších a oddávali se jim po každé, kdykoliv jich nevážala povinnost. Kdo přibyl do Prahy, vyptával se, kde najde nejlepší Pražské pivo, běhal po hospodách a byl vesel v společnosti lehkomyšlných druhů. Doma v tak nazvaných šalandách se kouřilo a hrálo a každý chasník chtěl a musel míti milenkou, s níž se vodil a jenž ho doprovázela do zahrady a na procházky. Utratil s ní mnoho peněz a aby se za něho nemusela stydět, hleděl se pěkně ošatit a jednal si zbytečné malichernosti. Mnohý v Praze přišel na mizinu na těle i na duši, zavedl a zkazil se, zahynul časně i věčně. Máme dost takových příkladů. Mladý člo-

věk se usadí v Praze, je zdravý a silný, směje se naň štěstí, kyne mu naděje. Nastojte, upadl do rukou zlých společníků, podlehl náruživosti a vášni, dopouští se neřestí a hříchů. Zdraví jeho utrpělo, síla zmizela, výdělky se zmenšily, konečně se zastavily a on se octnul v bídě. Nedokonal-li ve špitále, vychází z Prahy co nužák a otrhanec a duše jeho se nalezá v tom samém smutném a hrozném stavu jako tělo.

Mistr Ondřejův chránil svou chasu jak mohl, ale málo kdo si v tom ohledu dal poroučení maje se mimo službu za samostatného pána. Aby si všímal díla, aby se učil a cvičil. aby přemýšlel o svém řemeslu a staral se o jeho zdokonalení, poznáváje základy a pravidla, na nichž spočívá, to nikomu nenapadlo a proto se milý pán divil, že to činí Ondřej Stálý, chudý a nepatrný synek ze vsi.

Ještě víc se divil, že při tom nábožně slouží Bohu, navštěvuje kostel, modlí se, vede život křesťanský a libuje si v ctnostech.

Arciť se mu spolutovaryši posmívali, ho škádli a žlehčovali, ale on na to nedbal jsa pevné povahy a kráčeje neohroženě cestou, již mu předepsala svatá víra.

Seznámil se v Praze se stejně hodnými mladíky a když druzí promrhávali čas a peníze, pracovali oni na svém vzdělání a ušlechtnění.

Ondřej si prohlídl všechny mlýny v Praze, poznal, jak jsou zřízeny, dělal rozdíl a co bylo dobré a co zvláště vynikalo, to si pamatoval. Měl zápisky a výkresy, radil se se zkušenými a chodil i do škol, kde se přednášelo, co mohl potřebovat. Prospívaly mu také knihy, obrazy a za tři leta se tak do všeho vpravil, že by si byl mlýn vystavěl beze vsi cizí pomoci.

Mohl se v Praze dobře zaopatřiti a vydělal již nyní mnoho, ale nechťel tam zůstat, že se mu stýskalo po domovu. Ustavičně mu tanul na mysli ten jejich potok, viděl v duchu, kudy teče, jaký má spád, jak je bohat na vodu, měřil jeho hloubku a šířku, hledal místo pro mlýn, mlýn již měl před sebou a těšil se, že se podaří, že výborně jde a mele. Bude pro Dolinu dobrodiním, zavděčí se své otčině a vybaví ji z poddanosti, v níž ji zlomyšlný a bezbožný mlynář Časný drží. Věru zle řádí ve vsi, podkopává víru, kazí mravy, přivádí lidi do neštěstí. Musí zlomiti jeho nebezpečný vliv a ten zlomí, když druhý mlýn postaví, aby nikdo od něho nezávisel. Chce oblažiti zvláště své příkladné ro-

diče, budou s ním a on bude s nimi, vše dobré jim odmění a vynahradí.

Ano, Ondřej touží po otci a matce, ví, že jsou nuzní a přispěje jim v stáří, k němuž se přibližují. Však ještě se nevrátil domů, z Prahy se odebral jinam, zašel až za hranice a tam zase tři leta vytrval sbíraje vědomosti a spoře si peníze. Mezi tím pořád dopisoval rodičům, ale nešměli prozraditi, kde je a co zamýšlí, aby se to Časný nedověděl a překážky mu nedělal. Myslí již, že ho má s krku, a tu Ondřej zavítal do Doliny a s ničím se déle netajil.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze, dne 18. října 1868.
(Srdečné díky.)

Před pěti lety konali jsme slavnost posvěcení chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně; tenkrát byla radost má nevýslovná. Letos však právě dne 5. t. m. mně cesta do chrámu pro nesnesitelnou bolest zamezena byla. K tomu přidružila se bída, kterouž v zoufalství manželka má uvřžena byla; já pak bolestí trápen nemohl jsem jí útěchy poskytnouti. V tomto tak nešťastném stavu přišla mně pomoc neočekávaná. Byloť to k 6. hodině večer, tma zastírela příbytek můj a andělská slova: „Pochválen buď Ježíš Kristus“ zavzněla v uších mých. Slova tato pronesl náš milený velebný pán Frant. Mašek, který přišel, aby spomohl a utěšil srdce zkomoucené.

„V kříži jste, trpělivostí v kříži zvítězíte a v kříži spásy dojdete,“ zněla slova těšitele mého. Na to pak počal těšiti manželku mou a upokojil ji v krátkém čase. Spomohl mi hned čím mohl a na druhý den poslal mi ještě větší a vydatnější podporu. Svolal totiž údy jednoty katolické, mezi nimiž umluveno bylo, by se mi pomohlo 30 zlatými. Nemám slov, abych vám, rozmilí bratří a sestry, své nejsrdečnější díky vyjevil. Děkuji pak velebnému pánu za jeho velikou ochotu a přispění a přeji mu, aby ho všemohoucí Pán i na dále v jeho dobré snaze podporovati ráčil, vám pak, moji nejmilejší bratří a sestry, vzkazují srdečné: „Zaplat Bůh.“

V. C., úd jednoty katolické.

Od Žamberka, v říjnu 1868.

(Obrazek z duchovní správy.)

V jisté kapli o pouti pozoroval místní kněz, že v čas služeb Božích ve sklepích, které se ve stráni pod touž kaplí nacházejí, mnoho poutníků se zdržuje při sklenicích, bouřice a křičíce. Aby se nestala ohavnost na místě svatém, odvážil se kněz ten do

týchž sklepů a ve své horlivosti pro věc posvátnou hlasitě zvolal: „Ve jmenu troj-jediného Boha vyzývám a vybízím vás, nechte toho pití a povyku, a odeberte se ke službám Božím na horu do kaple.“ Jako omračení, překonání takouto řečí uposlechli všichni, zanechali sklenic, a do jednoho šli na služby Boží.

Čeho se ale nenadál neohrožený kněz, to stalo se. Lid, jak ze sklepů se vyhrnul nezapltil, aniž po službách Božích k zaplacení se vrátil. I přišel šenkýř, nájemce sklepů, k témuž knězi se stížností, že ho připravil o výdělek. I ptá se kněz, mnoho-li si asi počítá škody; a když šenkýř vyznal, že to obnáší 5 zl., kněz, ač má skrovné příjmy, vyplatil mu tu částku. Touto svou obětavostí dokázal, seč jest horlivost pro čest a chválu Boží a pro vymanění lidí z osidel ďábelských. Požehnání Boží budiž s ním.

J. Št. K.

K R O N I K A.

Z Prahy. JEmin. nejd. p. kardinal arcibiskup navrátil se v neděli 18. t. m. v 8 h. večer z vikariatu Brandýsského, kdež birmoval, do Prahy a v pondělí 19. t. m. o 11. h. dopoledne vykonal v domácí kapli své oddavky snoubencův J. Osv. p. knížete Romana Lubartoviče-Sanguška, majitele knížetství Zaslavského, s hraběnkou Karolinou z Thun-Hohensteinu, dcerou J. Exc. p. hraběte Bedřicha z Thun-Hohensteinu. O těchto oddavkách činíme zmínku proto, že den před tím netoliko ženich a nevěsta, alebrž i obě tyto rodiny byli v kapli sv. Václava u sv. přijímání. — V úterý 20. t. m. navrátil se do Prahy J. Vel. císař *Ferdinand* Dobrotivý, jehož v král. hradě uvítal J. Eminence nejdůst. p. kardinal v čele metropol. kapitoly, načež d. 22. J. Em. odjel do Týna nad Vltavou, odkudž se 31. t. m. navrátil.

— O slavnosti *Všech Svatých* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti u *Všech Svatých* na hradě v 11 h. pontifikální mši sv.; odpoledne pak o 3 h. bude tam konati slavné nešpory a církv. hodinky za věrné zemřelé. V den všech věrných zemřelých (dušiček) bude J. Eminence sloužiti u *Všech Svatých* v 9 h. slavnou zádušní mši svatou.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 26—30. října u sv. Jakuba, 31. října a 1—4. listopadu u Piaristů, od 5.—9. listop. u Karmelitek na Hradčanech.

Z Moravy. Vikáři (děkanové) arcidiecése Olomoucké dostávali jindy z náboženské matice Moravské roční příspěvek

100 zl. r. m., byli-li usazeni na beneficium skrovném, tak že výlohy s úřadem vikariátním spojené sami zapravovati nemohli. Letošního však roku zaslalo c. k. ministerium arcibiskupské konsistoři Olomúcké výnos, jenž zní v ten smysl, že se od nynějška svrchu zmíněný přídavek žádnému děkanu čili vikáři více udělovati nebude.

Z Vídně. C. kr. rada stavitelský Schwarz věnoval znamenitou sumu 30000 zl. r. m. k tomu účelu, aby důstojným způsobem mohl dostavěn býti katolický chrám v lázenském místě Gasteinu.

Z Tyrolska. Statečný obhajce církve katolické na sněmu Tyrolském i vříšské radě Vídeňské profesor kněz Greutér byl od 274 obcí jmenován čestným občanem.

Z Bavorska. Městečko Landstuhl čítá 2700 katolických a toliko 250 přistěhovalých protestantských obyvatelů. Nicméně zřídila vláda pro těchto 250 protestantů samostatnou faru protestantskou, přikázavši pastovi ještě 200 evangelíků z blízkých vesnic a udělivši jemu 1000 zlatých služného ze státní pokladnice; vedle něho má farář katolický v Landstuhlu pouze 800 zlatých, k nimž polovic přispívá obec. Žádost katolického faráře, aby jeho služné rovněž bylo na 1000 zl. zvýšeno, byla od vlády odmítnuta.

— V září t. r. nařídilo bavorské ministerstvo všem představeným neb ředitelům škol, aby se v sobotu nikdy neukládala dítkám židovským povinnost psátí. Touž dobou nařídila tatáž vláda hlavnímu úřadu celnímu v Norimberce, že o svátečních dnech katolických úředníci království ráno až do 10. h. musejí v kanceláři býti a psátí.

Z Pruska. V lázenském místě Homburku byla přispěním pruské vlády lonského roku dostavěna modlitebnice pro Angličany a synagoga židovská. Katolíci měli zde dosavad chudičkou kapli, která se spíše podobala stodůlce nežli svatyni Páně. Když přišlo, museli ti, kdož službám Božím v této kapli přítomní bývali, roztaženě deštníky držeti nad hlavami, jelikož stropem četné krůpěje se prodíraly. Po dvakráte žádáno v Berlíně, aby vláda odpomohla velké této nesnázi, avšak nadarmo. Konečně dozorství lázenské dalo poněkud kapli opravit a ješto pruský král letos sám v Homburce pobyl a vlastníma očima se o nesnázi katolíkův přesvědčil, lze doufati, že konečně důstojný chrám v místě tom zbudován bude.

— V Beuronu (v pruské provincii Sigmaringách blíž Bádenska), kdež r. 777

stál klášter Benediktinský, jenž později byl zrušen, nalezájí se od r. 1862 opět mnichové z téhož řádu. Nyní pak se na jisto proslýchá, že řeholníci tito hodlají vystavěti klášter v hlavním městě Pruském, v Berlíně.

— Ve *Freistadtu*, krajském městě v Prusku, zřizuje se velkolepý klášter sedých sester s nemocnicí; peníze k tomu účelu potřebné odkázala závětem svým protestantská baronka z Dyhrn-Zettrizu, kteráž tohoto roku zemřela. Jiný protestant, zemský rada pruský dr. Fridenthal, dal na své útraty vystavěti nemocnici pod správou sedých sester v *Giessmannsdorfu* blíž Nisy (Neisse).

— Ve *Frankfurtě* zemřel v září t. r. jistý zámožný měšťan, protestant, kterýžto odkázal značný podíl ze svého jmění tamější katolické kongregaci „služek Kristových;“ podíl ten páci se na 20—30000 zl. r. m.

Z Itálie. Ve Florencii zemřel na začátku září t. r. pověstný Liborio Romano, jenž dne 7. září 1860 zradil svého krále Františka II.; poslední dobou upadl zrádce do nesmírné bídy a ode všech bývalých přátel svých úplně opuštěn dokončil život svůj ve špitále.

— Posvátný a starobylý klášter benediktinský v *Monte-Cassino* — stal se bohužel obětí vše pohlcující revoluce italské. Až do poslední doby kojili se mnichové a s nimi statisícové zbožných katolíků nadějí, že vláda aspoň tuto svatyni, toto útočiště literatury a vzdělanosti ušetří; ano samy university Anglické v Cambridge, a Oxfordu přimlouvaly se u krále, aby proslavené opatství Monte-Cassinské zrušiti nenechal; avšak marné byly všechny prosby a přimluvy. V červenci t. r. prohlásila vláda klášter se všemi statky jeho za svůj majetek a úředníci království spravují nyní příjmy řeholníků, jenž doposud v klášteře jako z milosti jsou. O tom, co se dále dítí má, radí se komise královská; mimo jiné prý se v přetřes vezme otázka, zdaž by nebylo dobře v Monte-Cassino zříditi biskupství a opata učiniti prvním biskupem?

Ze Švýcarska. Katolický farář v Carouge povolal do jedné školy rozsáhlé své osady několik školních bratří, kteříž s nejlepším prospěchem mládež katolickou vyučovali. Leč to nebylo po chuti magistrátu, několika freimaury šťvanému; farář se zapovědělo, aby dítky od školních bratří vyučovati nedával. Na vzdor tomu nedal se statečný kněz mýliti a hájil své právo. Neprátele církve sv. zadali teď petici k bis-

kupovi, nalehajíce na to, aby farář byl na jiné místo přesazen. Avšak biskup Ženevský Mermillod dal za odpověď, že farář úplně vyhověl svým povinnostem a že na místo hany zasluhuje nejvyšší chválu; na důkaz toho povýšil biskup faráře na arcikněze. Neprátele zůřili; vznesli stížnost svou k veleradě Švýcarské a přidali ještě jiná přání, k. př. aby se stala změna vzhledem ustanovování farářů, aby zrušen byl průvod Božího Těla, kláštery aby zcela byly vyzdvíženy a biskup aby přestal v Ženevě sídliti. Tím způsobem bláhově ti lidé vydali zřejmé svědectví, jak velmi se strachují katolického biskupa a jak jim zmáhání se katolické církve v městě Ženevě spáti nedá; — leč nestalo se podle jejich přání. Předseda velerady jasnými důvody ukázal, že ničemné jsou stížnosti od nepřátel katolické církve tuto předložené, a že zákonodárná moc nic proti zmáhání se církve katolické vyříditi nemůže. „Chcete-li snad“ — tak se předseda tázal — „násilí užití naproti biskupu Mermillodovi? Tu byste museli o 100 let jíti nazpět a vzíti si Rusko za vzor! Či snad nehodláte platiti výlohy za služby Boží? Jste na omylu, pakli se domníváte, že Řím pro několik tisíc franků náhledy svoje změní. Anebo konečně si chcete pomoci tím, že odloučíte církev úplně od státu? Pak ale se brzy dočkáme toho, čeho se v Londýně dočkali, že místo biskupa budeme míti v Ženevě kardinála-arcibiskupa.“ Domnívám se vším právem, že nejste té vůle zrušiti nynější zákonité poměry a opět znovu provolávati boje dávno zaniklé a zastaralé. Svoboda budiž všady heslem naším. A jestli že to trpíte, aby veřejně vyvěšovány byly karikatury papeže, nemáte zajisté právo hněvati se, když někdo této svobody užívá způsobem, jenž se vašemu náhledu protiví.“ — Tato rázná slova předsedy nežůstala bez účinku. Po něm vystoupil mladý advokát Ženevský, Celestin Martin; jenž na katol. universitě lovaňské nabyl vzdělání svého; týž jadrnou řečí vylíčil dějiny katolicismu v městě Ženevě a dokázal příznivcům Garibaldovým, že sv. Otcí přísluší právo v Ženevě zříditi a upravití sídlo biskupské, aniž by se úřadové světské tomu protiviti směli. — Sezení velerady skončilo příznivým pro katolíky výsledkem; ukázalo se i tuto poznovu, že všeliké překážky církvi v cestu kladené jí bývají bezpečným prostředkem k vítězství.

Z Francouzská. (Něco o postu.) Ve vojenském ústavě St. Cyr nalezá se 500 chovanců, jimž se dvakrát denně předklá-

daly masité pokrmy a to po celý týden, ani pátek nevyjímaje. Leč následkem ustavičného požívání silných masitých pokrmů objevily se u vojenské mládeže mnohonásobné choroby. Z té příčiny nalehal domácí lékař na to, aby aspoň jednou v týdnu místo masa na stůl se kladly pokrmy lehčí, ryby a zeleniny; k náhledu jeho přidali se též jiní lékařové a konečně dán rozkaz, aby se jeden postní den zavedl. Však půst tento nebyl ustanoven na pátek, nýbrž na úterý, ačkoli většina chovanců téhož ústavu katolické církvi přináleží.

Z Hollandska. Katoličtí biskupové Hollandští — z Utrechtu, Herzogenbuschu, Bredy, Ruremonde a Harlema — vydali dne 29. července t. r. otevřený list k ministerstvu, jenž se všech kazatelen byl předčítán katolickému lidu. Listem tím žádají biskupové, aby náboženství všelikému vyučování za základ sloužilo, aby konfesionální školy zřízeny a katoličtí rodičové přidržováni byli, do katolických škol dívky své posílali, ne však do takových, jež pro všechna vyznání sloužiti mají.

Z Varšavy. Na gymnasiích a jiných veřejných ústavech ve Varšavě bylo obyčejem, že po skončení školního vyučování nekatolická (a židovská) mládež se vzdálila, načež katoličtí žáci společnou modlitbu konali. Když pak dne 15. září t. r. žáci opět tak učiniti chtěli, zakřiknutí jsou od ředitelů, kteříž ohlásili, že od nynějška se konati bude jiná modlitba, která se pro všechna vyznání stejně hodí. Modlitbu tu diktoval ředitel žákům v ruském jazyku; obsahuje krátké vyzývání Ducha svatého a přání, aby vycvácování sloužilo „k oslavě cara a církve.“ Proti této modlitbě protestovali židovští žáci, jimž ale ředitel dal za odpověď, že úřad, který tu modlitbu nařídil, lépe tomu rozuměti musí nežli několik všetečných chlapců. „Ostatně“ doložil ředitel, „jste ve škole co žáci, a ne co židé.“

. Ruská vláda zvláštním ukazem nařídila, že na žádné universitě ruské nesmí studovati více než 30 katolíků.

Z Anglicka. V Londýně navrátili se v měsíci srpnu t. r. tři anglikanští duchovní do katolické církve; spolu s nimi vystoupilo do církve 49 anglikanců, kteříž posud byli farníky těchto tří duchovních. Jeden z duchovních, jmenem *Acres*, obětoval arcibiskupovi Westminsterskému k církevním účelům na památku svého návratu do církve 50000 zl. stříbr., načež se do Říma odebral, kdež se na stav kněžský připra-

vuje. — V touž dobu zemřel v Londýně výtečný spisovatel *Higgins*, kterýž od 20 let byl spolupracovníkem novin „*Times*“ a důkladnými články svými hlavně přispěl k neobyčejnému rozšíření téhož denníku. *Higgins* vždy zastával věc spravedlivou, a užímal se všech potlačených, jimž výmluvným býval zástupcem. Choť jeho jest katolička a také dítky své dával *Higgins* u víře katolické vychovávat. Na smrtelném lůžku posléze sám do katolické církve byv přijat brzy potom život svůj dokončil.

— *Z Londýna*: Syn bývalého ministra lorda Gladstone byl letošního roku vysvěcen na kněze katolického. Praví se, že také Gladstone sám v brzku hodlá vstoupiti do katolické církve, ku kteréž jeho sestra a syn kněz přináleží.

— V Londýně bylo na počátku srpna t. r. od policie zabaveno a spáleno 35000 kněh, 318 lithografií a 7—800 rytin nemravného obsahu; mimo to zničila policie 46 kamenů k litografiím a 15 měděných desk. Věci tyto měly cenu asi 1000 liber šterlinků (10000 zl. stř.) a přináležely jistěmu *Dugdale*, který již předtím pro rozšiřování nemravných spisů k vězení byl odsouzen.

Z Ameriky. V San Francisco byl dne 9. srpna nejdůst. p. *Ludvík Lootens*, apoštolský vikář, na biskupství vysvěcen, při této slavnosti účastnili se kněží sedmery národností: Španhelé, Němci, Vlachové, Belgičané, Francouzové, Irčané a Američané. — V New-Yorku, Muskatině (v státu Iowa), a Bostonu vysvěceny byly nové chrámy. Jinde započato stavěti nové svatyně, n. př. v Jersey City, Sv. Xaveru (ve st. Wiskonsinu), Louisville (kdež Voršulinky chrám klášterní zřizují), Leavenworthu. V městě Erie staví biskup Mullen nový chrám katedrální, jenž do jara má dohotoven býti; předešlý zesnulý biskup Young odkázal k tomu účelu 125000 dolarů stříbra.

— Kněz *Gartner*, profesor v semináři Salesianum nazvaném, byl tohoto roku pozván do města Milwaukee ve Wiskonsině, aby tam zařídil osadu českých katolíkův. K témuž účelu sebral 2124 dolarů almužny v New-Yorku, Bostonu, Buffalu a j., a z Vídně obdržel od jednoty Leopoldinské pro českou osadu 300 zl. (ve zlatě). Na svých letošních cestách přesvědčil se kn. *Gartner*, jak mnozí Čechové a Poláci v krajinách zdejších porůznu bydlí nemajíce dlouhý čas služeb Božích; šleche-

tný kněz, kanikoli přišel, konal misie, ale nespokojiv se s tím umínil si, že se postará o vydatnou pomoc duchovní proopuštěné tyto ovečky Kristovy. S přivolením několika pp. biskupův ustanovil se na tom, že zařídí v Milwaukee misionářskou stanicí slovanskou, odkudž by několik řeholních kněží mohlo pravidelně vycházeti na venek a starati se o duchovní potřeby četných rodin českých a polských, po různu ve Wiskonsině obývajících.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Svazek VI., jenž vyšel 16. t. m., obsahuje pojednání: O lichvě; materialismus a křesťanství s ohledem na přírodovědecké časopisectví české (dokončení); nástin nového katechismu (část I.). Na str. 465—480 nalezá se Kronika a Literární oznamovatel. Svazek VII. vyjde 20. listopadu.

— „*Sedmero hlavních hříchů*.“ Kázání postní. Sepsal *Josef Souhrada*, kaplan v Chudenicích. Sklad *Bedřicha Grosse* v Olomouci a Prostějově 1868. Stran 50. Formát a tisk „Posvátné kazatelny“, jejížto „doplněk“ tato dobrá kázání jsou.

— „*Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické*.“ K vydání upravil dr. *Klement Borový*. Dílu II. (akta katolická) sešit druhý. V Praze nákladem I. L. Kobra 1868. Obsahuje téměř 100 listin, mezi nimiž zvláště zajímavé jsou seznamy *Pikhartů* v Turnově a zprávy o *Pikhartech Lito-myšlských*.

— „*Katolická apologetika* čili obrana katolického náboženství.“ Dle Dr. *Fřinda*, přeložil a upravil pro české vyšší školy reálné a gymnasiální P. Tom. *Štěrbský*, katecheta na vyšší škole reálné v Pardubicích. Schválena od nejdůst. konsistoře Pražské a Kralohradecké. V Praze 1869. Nákladem kněhupectví I. L. Kobrova. Stran 149.

— „*Moravan*.“ Kalendář na rok obyčejný 1869. Ročník osmnáctý. Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methodia v Brně. Pořadatel: *Jan Kř. Vojtěch*, prof. theologie. Co podíl údů Dědictví Cyrillo-Methodějského vydává se „*Moravan*“ v Praze v kněhupectví *Karla Řivnáče*, v Olomouci u *Bedřicha Grosse* a v Brně u *Ant. Nitsche*. S titulním obrazem „Sv. rodina“ a mnohými ilustracemi. Stran 239. Ročník tento vyniká nad předchůdce své hojností zábavného a poučeného čtení. Obsahuje mimo jiné: „Rozličné školy a studie“, obrazy ze života od *Fr. Pravdy*; „Pátka s býky“, sepsal prof. dr. *Jos. Chmelíček*; „Listek z tobolky r. 1866“, podává

Jan Soukop; „Jediná dcera ze statku,“ obrázek ze života, jež nakreslil Josef Ehrenberger, kanovník na Vyšehradě; „Památka osmnáctistoletá umučení knížat apoštolských v Římě d. 28. a 29. června 1867,“ podává Matej Procházka; „Císař Maximilián v Mexiku,“ sepsal P. Method Halabala, kněz Rajhradský; Včelařství; Vychování mládeže, od Fr. Poimona; Potrestaná drzost, humoreska; ze života a obyčejů národních; z přírodopisu; „František Sušil, první starosta Dědictví ss. Cyrilla a Methoda, s obrázkem,“ sepsal Mat. Procházka; ze zahradnictví a polního hospodářství; z průmyslu; Úryvky ze života domácího a rodinného starověkých křesťanů, podává K. Šimbera, farář v Mislibořicích; Přehled důležitých událostí r. 1867 atd.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšly na rok 1869 tyto kalendáře: „*Prorok*.“ Prostonárodní kalendář atd. Ročník třináctý. — „*Koledníček*.“ Národní kalendář katolický. Ročník desátý. „*Der Prager Bote*.“ Haus- und Kirchenkalender. Každý tento kalendář opatřen jest titulovým obrázkem a mnohými ilustracemi.

— „*Zlatá abeceda*.“ Domácí pravidla. Podává krajanům svým milým Hippolyt Počáteký. Na velkém listu na způsob „domácího požehnání.“ Nákladem vydavatele v Liliové ulici č. 951—I. v Praze.

— Do „Národní bibliotéky“ zaslal slovnítný spisovatel František Pravda (kn. Vojtěch Hlinka) k uveřejnění tyto své povídky: 1. Voják nováček. 2. Sládek a jeho schovanec. 3. Vávra kuřák. 4. Pán z Podlesí. 5. Krejčí Fortunát.

— „*Hlučoněmý*.“ Povídka pro mládež a přátele její, kterouž podle Roberta Niedergesassa volně přeložil Josef Věnceslav Vlasák. S obrázkem. Stran 106. Tiskem a nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knapa v Karlíně. Povídka tato jest číslo III. „Besed pro mládež.“

— Úředně zabaveny byly v tiskárnách tyto dva spisky: 1. „Mnoho-li pravdy skutečné nalezáme na těch výhodách, jež dle brožurky z Vídně rozeslané prý nám poskytuje nový zákon manželský.“ Tiskem a nákladem K. Bellmanna. — 2. „Církev a společnost.“ Vydal B. M. Kulda, k. arc. vikář a farář na Chlumu, tiskem B. Stýbla v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Karel Kaiser, farář v Oužicích, za faráře v Středoklukách;

p. Jan Vilím, kaplan v Bezdědicích, za administr. do Neumětel, kdež

p. Jos. Leubner, farář, vstoupil na stálý odpoč.;

p. Ant. Lego, kapl. v Poděpicích, za administr. do Skřýšova;

p. Karel Král, kapl. v Petrovicích u Sedlčan, za fund. kaplana do Sedlee.

Uprázdňené místo:

Skřýšov, fara patron. p. Maur. kníž. z Lobkovic, od 21. října.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan Sidon, vysl. katech. na c. k. gymnasium v Jičíně, jubil. kněz a osob. děkan na odpoč. v Litomyšli dne 26. září (nar. v Solnici 18. září 1792, kněz od 15. srpna 1815).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Theod. Dobruský, farář v Oumyslovicích, za faráře do Kaliště;

p. Jos. Pacholík, administrator, za faráře v Štěpanicích;

p. Frant. Bečička, koop. v Ostřetině, za koop. do Jedlové (Schönbrunn);

p. Jos. Nedvídek, neom., za kapl. do Poděbrad;

p. Frant. Přechlák, administrator ze Zábore do Nových Dvůrů;

p. Jan Štifter, koop., za admin. v Hronově*);

P. Ludolf Pejčoch, kněz ř. premonst., za kaplana do Humpolce;

p. Frant. Tomíček, neom., za kapl. do Solnice;

p. Jan Brehm, Vlkanečský farář na odpoč., za fundatistu do Vilímova;

p. Dominik Faltus, kaplan z Poličky do Bystřého;

p. Jan Hejtmánek, kaplan z Bystřého do Poličky.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Bartoloměj Řeřicha, farář v Protivíně, 16. října (nar. v Sedlicích 7. led. 1806, vysv. 13. pros. 1828).

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

P. Vojt. Jambura, ř. Maltéz., koop. u Matky Boží Vítězné v Praze, za far. admin. ve Volfarticích.

*) kdež (v Hronově) p. farář a os. děkan Frant. Hromádka, d. 2 září zemřel, a nikoliv, jak v č. 27. t. l. omylem udáno bylo, v Ronově p. far. F. Schober, jemuž dobrého zdraví přejeme.

Milodary. Na pomník Sušilův: P. Vojt. Neumann, prof. na c. k. akad. gymnasium v Praze, 2 zl.; P. Sarkander Zedníček, kněz na Strahově a prof. v Rakovníku, 1 zl.; P. Lohel Schmidt, kněz na Strahově 1 zl.

Na dostavění metropol. chrámu sv. Víta v Praze: Alumnové k. arc. sem. III. r. 20 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedobrá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knižkupců
na rok: 3 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Dva apoštolské listy

sv. Otce našeho papeže Pia IX.

*I. K veškerým biskupům církví obřadu
východního nemajícím jednotu s apo-
štolskou Stolicí.*

Pius PP. IX. Nezpytatelným soudem
Prozřetelnosti Božské, ač beze všech zásluh
Našich, ustanoveni za dědice blahoslave-
ného knížete apoštolův na této vznešené
Stolici, kteráž dle přednosti Bohem jí pro-
půjčené jest pevná a nezvratná skála, na
kteráž Spasitel vzdělal církev,*) a nuceni
péčí úřadu Nám uloženého, co nejvřeleji
sobě přejeme a usilujeme snahy Naše roz-
šířiti na všechny ty, jenž jménem křesťan-
ským se zovou, byť v kterékoli krajině na o-
boru země žili, a všech do náručí otcovské
Naší lásky pozvati. A nelze Nám ani bez
těžkého nebezpečí duše Naší zanedbati ně-
ktehou část lidu křesťanského, jenž vykou-
pen jsa předrahou krví Spasitele Našeho a
posvátnou vodou křtu připojen ku stádcí
Páně, veškerou Naši bedlivost právem sobě
vyžaduje. Pročež ještě Nám jest neustále
veškerou snahou a myslí k tomu přispívati,
aby ku spasení přišli všichni, jenž vyzná-
vají a vyzývají Krista Ježíše, obracujeme zraky
Naše a otcovské srdce k oněm církvím,
kteréto druhdy úvazkem jednoty sloučeny
byvše s touto Stolicí apoštolskou kvetly tak
velikou slávou svatosti a nebeské nauky, dá-
vajíce hojně ovoce k Božské oslavě a spásě
duší, nyní pak bezbožnými lstmi a nástrahami
téhož, jenž prvý v nebesích rozkol byl u-
spůsobil, k Našemu největšímu zkormou-
cení odtrhnuty a odštěpeny jsou od jed-
noty svaté římské církve, kteráž po veške-
rém oboru rozšířena jest.

Za touto zajisté příčinou promluvíli jsme
k Vám z náplně srdce hned při počátku
Našeho vznešeného papežství slova míru a
lásky*). Ačkoliv tato Naše slova nepotkala
se nikterak s přezádoucím úspěchem, přece
nemíjela Nás nikdy naděje, že pokorně a
vroucí Naše prosby laskavě vyslyší nejmi-
lostivější a nejdobrotivější původce spasení
a pokoje, jenž spůsobil spasení uprostřed
země, jenž vyšel s výsosti, patrně objeviv,
jak dobrolíbezný jest jemu pokoj a milým
má býti všem, jej při svém narození příslu-
hou andělův zvěstoval lidem dobré vůle, a
jenž obcovav mezi lidmi učil slovem, kázal
příkladem**).

Již pak k radě velebných Našich bra-
trí sv. římské církve kardinalův ohlásivše
nedávno a svolavše všeobecný sněm, jenž
se má slaviti příštího roku a započítí dne
osmého měsíce prosince o slavnosti nepo-
skvrněné Bohorodičky Panny Marie, obra-
cujeme opět hlasu Našeho k Vám, s nej-
větším co možná snaženstvím srdce Našeho
vás vyzývajíce, napomínajíce a zapřísaha-
jící, abyste k dotčenému valnému sněmu
dojítí ráčili, jakož byli předkové vaši do-
šli k sněmu Lyonskému II. držanému od
bl. paměti Řehoře X., předchůdce Našeho,
a k sněmu Florentinskému, slavenému od
Eugenia IV., slavné paměti tolikéž před-
chůdce Našeho, aby obnovili se zákonové
staré lásky, aby opět obživnul smír otcův,
tento nebeský a spásonosný dar Kristův,
délkou času sprahnuvší,***)) a tak po dlouhé
temnotě zármutku a po tmavém a neblahém

*) Epist. ad Orient. In suprema, die 6. Januarii
an. 1848.

**) Epist. B. Greg. ad Michaellem Palaeologum
Graec. Imper. die 24. Octobris an. 1272.

***)) Epist. LXX., al. CCXX. S. Basilii Magni ad
S. Damasum Papam.

*) S. Greg. Nyssen. Laudatio altera S. Steph.
Protomart. ap. Galland. VI. 600.

zámrazu dlouhého rozkolu, aby jasná záměscla všem zora žádoucí jednoty *)

Kýžby to bylo nejlibějším ovocem požehnání, jímžby Kristus Ježíš všech nás Pán a Spasitel potěšil neposkrvněnou a nejmilejší svou chof církev katolickou, zmírnil a setřel slzy její v této trpkosti časův, aby všeliké rozdělení úplně zaniklo, a hlasy dříve nesvorné s dokonalou ducha jednomyšlností chválily Boha, jenž nechce, aby mezi námi byly rozbroje, alebrž jenž slovem apoštoloým přikázal, abychom všichni to též vyznávali a smýšleli; kýžby povždy nsmrtné díky činěny byly Otci milosrdenstvíode všech jeho Svatých, zvláště pak od oněch oslavených starých otcův a učitelův východních církví, vidoucích s nebes obnovenou a opětně zařízenou jednotu s touto Stolicí apoštolskou, středem katolické pravdy a jednoty, kteroužto oni žijíce na zemi veškerým úsilím a neunavnou prací pěstovali a i náukou i příkladem co den více zvelebovati hleděli, ješto byl Duch Sv. v jich útrobu vlil lásku onoho, jenž byl sboril zeď rozdělení, a svou krví všechno smřil a spokojil, jenž chtěl, aby odznakem jeho učeníkův byla jednota, a jenž ve své modlitbě k Otci dí: Prosím, aby všickni jedno byli jako i my jedno jsme.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 8. září r. 1868, Našeho papežování léta třímecítmého.

II. Ke všem protestantům a jiným nekatolíkům.

Pius PP. IX. Víte zajisté všickni, že My povýšení jsouce mimo zásluhy Naše na tuto Stolicí Petrovu a tudíž postavení k nejvyšší vládě veškeré katolické církve a k úřadu svěřenému nám od Boha samým Kristem Pánem Naším, uznalijsme za úspěšno, svolati okolo Nás všechny velebné bratry biskupy veškerého světa a shromážditi je ku všeobecnému sněmu, jenž má slaven býti příštího roku, abychom s těmito velebnými bratřími povolanými sdíleti péči Naši mohli uchopiti se všech prostředkův příhodných i potřebných k zapuzení tmy tolikera duchomorných bludův co den se zdvihajících a všude svou zhoubu rozšiřujících k velikému úkoru duší, jakož i tou příčinou, abychom upevnili, víc a více rozmnožovali u národův křesťanských Naši bedlivosti svěřených království pravé víry, spravedlnosti a opravdivého pokoje pocházejícího od Boha. A úplně důvěřující se v úvazek

jednoty tak těsný a vroucný, Naši osobu a tuto Stolicí apoštolskou způsobem podivuhodným spojující s těmito velebnými bratřími, jenž nikdy neustali po veškerou dobu Našeho papežství podávati nejskvělejší svědectví věrnosti, lásky a oddanosti k nám a k této svaté Stolicí, kojíme se tou pevnou nadějí, že popudem milosti Boží všeobecný tento sněm Námi svolaný přinese pro dobu naši, jak se to bylo stalo v minulých stoletích jinými všeobecnými sněmy, ovoce nejúspěšnější a nejhojnější ku větší oslavě Boží a pro věčné spasení lidstva.

Oživení touto nadějí, puzení a nutkání láskou Pána Našeho Ježíše Krista, jenž život svůj obětoval za spasení veškerého pokolení lidského, nemůžeme opominouti, abychom u příležitosti příštího sněmu nepromluvili apoštolskými i otcovskými slovy Našimi ku všem, jenžto uznávajíce ovšem Ježíše Krista co svého Vykupitele a honosíce se jmenem křesťanův, přece nevyznávajíc pravou víru Kristovu nejsouce ve spojení s církví katolickou. Pročž upozorňujeme jich, napomínáme a zapřísaháme, s veškerou nám možnou horlivostí a láskou, aby dobře rozvažili a upřímně probádali, zdali kráčeji na cestě naznačené jim od samého Krista Pána, k dosažení věčného spasení. A tu zajisté žádný nebude moci upříti neb pochybovati, že sám Ježíš Kristus, chtěje veškerému pokolení lidskému uděliti ovoce vykoupení, ustanovil na zemi v osobě Petrově jednu jediné církev, kteráž jest jedna, svatá, katolická, apoštolská, a kteréžto byl odevzdal veškeru moc potřebnou, aby sklad víry mohl zachován býti celistv a nedotknut, aby tatěž víra sdíleti se mohla veškerým kmenům, pokolením a národům, aby sv. křtem všichni lidé připojení byli k jeho tajemnému tělu, aby tento nový život milosti, bez nížto žádnému nelze něčeho zasloužiti a dosáhnouti života věčného, byl neustále zachován a vzámáhal se v nich, aby tatěž církev, stanovuje tajemstvíplné jeho tělo, zůstávala povždy pevná a nezvratná ve své pravé podstatě, plná života až do skonání světa, poskytujíc všem svým dítkám všechnu potřebnou pomoc ku spasení. A zajisté kdo pozorlivě rozvažuje a proskoumáti usiluje postavení, v němž se nacházejí náboženské společnosti, tak různé, tak mezi sebou rozdělené a odloučené od církve katolické, kterážto počínaje od Krista Pána a jeho apoštolův vykonávala povždy a bez přetržení svými zákonitými pastýři a vykonává až podnes božskou moc propůjčenou jí od Pána samého, ten snadno dospěje ku přesvědčení,

*) Defin. S. Oecum. Synodi Florent. in Bulla Eugenii IV. Laetentur Coeli.

že žádná jiná společnost zvláště, ani veškery vespolek nestanovují, aniž jsou v jakémkoliv ohledě touto církví jednou a všeobecnou, založenou a ustanovenou od Krista Pána našeho, a kterouž chtěl aby setrvala, a že tudíž žádná nemůž považována býti co úd neb část této církve, poněvadž jsou zračitě odloučeny od jednoty katolické. Neboť s jedné strany postrádají tyto společnosti živou a od Boha ustanovenou autoritu, naznačující povýtečně lidem články víry a pravidla mravní, spravující jich a vedoucí ve všem, co se týče spasení věčného; a s druhé strany různily se tytéž společnosti neustále ve svých náukách, a tato proměnlivost, tato vrtkavost jest u nich tatáž až podnes. I uznát každý bez obtíže, a vidí jasně a zřejmě, že vše to ani zdaleka nepodobá se církvi založené od Krista Pána, v nížto pravda jest poždy tatáž, nejsouc vystavena nikdy jakékoli změně, jako pokud svěřený tétěž církvi, aby byl zachován úplně neporušený, k jehožto zachování přislíbena jest navždy církvi přítomnost a pomoc Duha Sv. I není žádného tajno, že tyto roztržky v náukách a mněních zplozují tolikéž roztržky společenské, že odtud vznikají nepočetné spolky a sekty co den se rozmnožující k veliké zhoubě společnosti náboženské i občanské.

Kdož tedy uznává náboženství co základ lidské společnosti, nemůže tolikéž neuznati a nedosvědčiti, jaký vliv mají na společnost občanskou nesjednocenost a rozpor náuk a společností náboženských u vzájemném boji jsoucích, a s jakým násilím bylo zapření autority Bohem ustanovené, aby řídila v přesvědčení mysl lidskou a spravovala skutky lidské v životě i soukromém i společenském, zbudilo, podporovalo a udržovalo ty neblahé odboje a zlořády v událostech a v dobách, jenžto rozněcují a zkorumpují způsobem politování hodným všechny téměř národy.

Kýžby tedy všichni, jenž nemají jednotu a pravdu katolickou *) uchopili se příležitosti tohoto sněmu, jímžto církev katolická, ku kteréž jejich předkové přináleželi, podává světu nový důkaz své vnitřní jednoty a své životodárné i neumorné síly, kýžby sluchu popřáli potřebám svého srdce usilující vybaviti se ze stavu, v němžto nemohou býti ujistěni o svém vlastním spasení. Kýžby neustali obracovati se ve vroucích modlitbách k Bohu milosrdenství, aby zbořil zeď rozdvojení, aby zapudil tmy blu-

dův, i aby jich uvedl v lůno svaté matky církve, v nížto jich předkové byli našli spasitelný pokrm života, a v nížto jediné náuka Krista Ježíše nedotknuta se zachovává a hláše a v nížto tajemství milosti Boží se rozdávají.

My pak, jímžto podlé povinnosti Našeho nejvyššího úřadu apoštolského, svěřeného Nám samým Kristem Pánem, plniti jest s největší horlivostí všechny výkony dobrého pastýře a zahrnouti a pojmouti v Naši otcovskou lásku všechny lidi veškerého světa, vznášíme ku všem křesťanům od nás odloučeným tento list, v němžto jich opět a opět napomínáme a zapřisaháme, aby chválili navrátiti se v jediný ovčinec Kristův, neboť přejeme ze srdce co nejvroucněji jich spasení v Kristu Ježíši, obávající se, že Ten, jenž bude Naším soudcem, by nás odsoudil, kdybychom seč jsme, jim neukazovali a nepřipravovali cestu k dosažení věčného spasení. My zajisté neustáváme dnem i nocí ve všech Našich modlitbách, v Našich prosbách a důkuvzdáních vzývati k jich prospěchu s pokorou a vroucností před věčným Pastýřem duší o hojnost světla a milosti nebeské. A ješto My, ač nehodně, zaujímáme místo jeho Náměstka na zemi, proto s nejživější vroucností a s náručím otevřeným očekáváme návrat bloudících dítek k církvi katolické, abychom je do domu Otce nebeského mohli laskavě přijmouti a obohatiti nevybernými jeho poklady. Od tohoto přezádoucího návratu ku pravdě a jednotě katolické církve závisí zajisté popředně nejenom spasení každého zlašť, alebrž i veškeré společnosti křesťanské; a veškerý svět nemůž míti pravého pokoje, leč by byl jeden ovčinec a jeden pastýř.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 13. září 1868. V třímecitném roce Našeho papežství.

O pekle.

Kázání, jež sepsal a přednesl Jos. Ehrenberger, kanovník na Vyšehradě.

„Seberte koukol a svažte
snopky k spálení.“
(Mat. 13, 30.)

Za novější doby, co se svět vzdělanoostí a osvětou chlubití počal, stalo se peklo předmětem mnohého odporu. Peklo se svými věčnými mukami, peklo s ďáblem a ohněm nikdy nehasnoucím, moudrým světa nikterak se líbiti nechce a proto vede se proti němu odpor. Jedni, kteří moudrost svou nad samého Pána Boha staví, mají za to, že pekla naprosto není; druzí pak, kteří v

*) S. August. Ep. LXI., al. CCXXII.

osvětě ještě tak daleko nedospěli, tvrdí, že peklo byt i bylo, aspoň takové není, jak je písmo líčí a jak o něm kněží na kázáních mluvívali. Zvláště onen věčný nehasnoucí oheň zdá se jim býti holým nesmyslem, poněvadž prý duše, co bytost netělesná, muk ohněm způsobených cítit nemůže.

Ovšem kdo ze svatého náboženství se ještě nevyzul, kdo se Boha bojí a po křesťanstvu živu býti se snaží: ten o pekle, zdali aneb jaké jest — mudrovati nebude. Věřící, bohobojný křesťan pro zasluby svého Spasitele a pro přimluvu Jeho panenské Matky doufá nezvratnou důvěrou v milosrdenství Boží, že peklu za kořist nepropadne a tudy o tom, jaké peklo jest — hlavy zbytečně si neláme. Poněvadž ale lidé nejzřetlivěji popírají, čeho se nejvíce bojí: proto bez ublížení říci můžeme, že proti peklu brojí nejvíce ti, kteří pro svůj nekalý život a pro své nepěkné kousky pekla se děsiti nejvíce příčiny mají.

Toho ale nechme a nesuďme; neboť souditi bude Pán. Co však s tím ohněm nikdy nehasnoucím, jenž nešťastné oběti pekla věčně věkův sžírá? Je přece či není, když prý duše, co bytost beztělesná, muk ohněm způsobených cítiti nemůže? N! Neřekl Spasitel nadarmo: „Sebeřte koukol a svažte v snopky k spálení.“ O slově Kristovu ani za celý svět pochybovati bych nechtěl; a když Syn Boží o ohni se zmínil: také bez ohně nebude.

Pročež nezbyvá leč doznati, že v pekle oheň jest a sice oheň

paterým plamenem šlehající,

o čemž se dnes pro spasitelnou výstrahu přesvědčíme.

Jest oheň v pekle, oheň paterýmplamenem šlehající: a každý plamen jest zdrojem bolesti hrozných, muk zoufanlivých.

Jaký byl stav bratrobijce Kaina, když od mrtvolky Abelovy utíkal, nesnadné jest vylíčiti. Hluboká rána v těle bratrovu za ním zírá, krev za ním se kouří, srdcelomný pláč matky Evy za ním se rozléhá, a kletba otcova jej stíhá! Ó, ten pláč matčin, ta otcova kletba: hrozně to zvuky! Jako ostré nože nešťastníkovi do uší bijou, do srdce bodají; závrat ho pojímá, hlava mu hoří! Jistě: plamen otcovské kletby, plamen otcovského zavržení jest strašný: a tímto plamenem šlehá peklo své nešťastné oběti věčně věkův. Palčivý bol otcovského zavržení sžírá bez ustání odsouzence pekla; neboť pláč Boží lásky, kletba věčné spravedlnosti každým okamžikem do uší jim

bije, do srdce jim bodá! A tento jest pekelného ohně plamen *první*.

Jaký byl stav ubohé Agary, když se synem svým Ismaelem z domu Abrahamova utíkala, nelze vypsati. Kolkolet v dálku nedohlednou rozkládá se poušť písčitá, slunce žhavým paprskem kolmo s nebe pálí, v písku vážnou nohy ubohé ženy, pot se z ní jen řine, jazyk žízni vysychá. Půl života svého dala by Agar za krůpěj vody; však marně! I klesá do horkého písku; všecky vnitřnosti plamenem hoří; umřítí si přeje, aby mukám ušla. Ó, plamen prahnoucí žízňě jest strašlivý; a tímto plamenem šlehá peklo nešťastné zavržence na věky. Oni prahnou bez ustání po krůpěji slitování Božího, však prahnou nadarmo! Neboť koho věčná spravedlnost zatratit musila: nad tím se milosrdenství více slitovati nemůže! A tento jest pekelného ohně plamen *druhý*.

Jaký byl stav ukrutného Herodesa, když nenadálou, strašlivou nemocí překvapen v Jerichu k smrti pracoval, nesnadno jest vylíčiti. Tělo nabubřené hnísem vydává nesnesitelný puch; rána vedle rány se otvírá, hmyz a červi z ran se proudem valí, oud po oudu z těla ještě živoucího odpadá; a nešťastník jakoby plamenem šlehan byl se svíjí, sebe proklíná, svému narození zlořečí! Ó, plamen žravými červy v útrokách Herodesových způsobený byl hrozný; a podobným plamenem šlehá peklo nešťastné zavržence na věky. Také oni pod hlodáním červa věčně sžírajícího se svíjejí, sami sobě zlořečící; a červ onen bez ustání hlodající, věčnou výčitkou sužující jest neukojitelný hlas zbouřeného svědomí, jak již prorok Isaiáš opověděl, řka: „Červ jejich neumře, oheň jejich nevyhasne.“ (Is. 66, 24.) A tento jest pekelného ohně plamen *třetí*.

Jaký musí býti stav člověka na smrt hladem v lidomornu odsouzeného, kdož by sobě troufal popsati? Hluboká podzemní jáma jest jeho obydlím, vlhká půda jeho ložem, smrdutý zápach jeho nápojem, hlad jeho pokrmem, hnusný zeměplaz, štíří a záby jeho spolčníky: a sem tam pohozené trouchnějící hnáty po nešťastných, kteří v téže lidomorně žalostivě zahynuli, jsou němou a přece strašlivě výmluvnou upomínkou, že naděje vyvážnutí není! Za takového beznadějného stavu po dlouhé útrapě dostaví se konečně zuřivá šílenost a palčivý plamen zoufalosti rozníť mozek, že nešťastník hlavou o vlhké stěny svého žaláře bije, aby beznadějným mukám konec učinil. Ó, plamen beznadějnosti je strašlivý! A právě

tímto plamenem peklo nešťastné zavržence šlehá na věky. Také oni nezbytnost a nezměnitelnost souzení svého znají a vědomím tímto muka jejich v tisícero násob rostou; neboť, jak písmo dí: „Tam odtud není, kdo by vykoupil, aneb spasena učinil.“ (Ž. 7, 3.) A tento jest pekelného ohně plamen *čtvrtý*.

Jaký byl stav Samsona, když samochtě do rukou Filištinských svých nepřátel upadl a zraku zbaven, jim pro kratochvili housti musil: to vypsatí nelze. K sloupu příkovan slouží nepřátelům za terč; slyší jejich posměchy a útržky, slyší jejich bujné radovánky — a vědom vlastní své mdloby musí mlčeti. Zluč se mu rozlévá záštím, jež ochladiti nemůže. Při bolu nesnesitelném pyká své pošetilsti, a plamen zuří v jeho nadrech, že z oslepených očí až krev vyskakuje. O plamen malomocného záští a pozdního bolestného pykání jest hrozný; a tímto plamenem šlehá peklo nešťastné zavržence na věky. Také oni musejí posměchy svého nepřítele dábla věčně věkův snášeti, nemajíce proti němu zbraně jiné, leč malomocným záštím se trápiti a neplatným litováním svých pošetilsti se sužovati. A tento jest pekelného ohně plamen *pátý*.

N. ! pravdu jsem pověděl, že pekelný oheň paterým plamenem šlehá, a že každý z plamenů těch jest zdrojem bolestí a muk zoufanlivých. Plamen Kaina: plamen otcovského zavržení; plamen Agary: plamen žizně po smilování; plamen Herodesa: plamen zbouraného svědomí; plamen lidomorny: plamen beznadějnosti; plamen Samsona: plamen malomocného záští a věčného pykání. — Toť ona směsice pekelného ohně! O strašlivý to požár! Hroznější zajiště, nežli by tisíce sirných jezer a miliony podpálených hranic způsobiti mohly! Kdož by se takového žáru nehrozil, neděsil!?

Pročež N. ! po celý svůj život pamatujme na věci poslední a živi budme po křesťanskou. Při pevné víře stůjme neodvratně k Bohu a ctnosti; plápol vášní lidských hasme zdrželivostí a sebezapíráním, abychom za takové dušení hříšného plamene ohni pekelnému ušli a v naručí Božího milosrdenství požehnaného odpočinku nalezi. Amen.

Moc modlitby.

Když tísněn bouří světa zlého nevíš, kde hledat úkrytu,

a žalost srdce stísněného nenajde nikde soucitu:

pak necht se k Otci nebeskému nad oblaka tvůj vznese duch,

tím vrátíš poklid srdci svému

a podporou ti bude Báh. A. V.

Několik řečí k mládeži.

Podává Boh. Hakl.

V. O čistotě svědomí. (Před. sv. přij.)

„Zkusíš pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pí.“
1. Kor. 11, 28.

Kdykoliv něco důležitějšího konati chceme, vždy se k tomu připravujeme. Myslíme na to, na duchu přemítáme, uvažujeme, tážeme se, čeho k tomu zapotřebí, zdali síly naše postačují, abychom to vykonali, slovem, připravujeme se. Jedním z nejdůležitějších a nejsvětějších úkonů katolického křesťana, ba díme přímo, tím *nejsvětějším úkonem* jest, když s Pánem a Spas. svým, Jež. Kristem, se spojití, Jej do srdce svého přijmouti, anebo jinak, když k *stolu Páně přistoupiti* má. A hle dnes, m. d., máte i vy přistoupiti k sv. přijímání. Ó jak velice jest zapotřebí, abyste se připravili! *Katechismus*, jak vám známo, učí, že příprava k důstojnému přijímání nejsvět. Svátosti ol-tářní záleží 1. v čistém svědomí a 2. v ná-božném srdci.

Budeme dnes uvažovati o *prvém* a sice jak nevyhnutelně potřebná jest *čistota srdce* každému, jenž k *stolu Páně přistoupiti* a ze sv. přijímání užitek pro svou duši míti chce.

Ty Panno svatá, Panno neposkvrněná, Rodičko Boží Maria, shlédni očima milosrdenství svého na tyto dítky, a vyžádej mateřskou přímluvou svou, aby Pán milostí svou očistil je tak, aby srdce jejich důstojnými příbytky se stala, do nichžby Nejsvětější vejíti mohl! —

Když Spasitel u večer před svým utrpením s učeníky svými se loučil, vzal když oni večereli, chléb do sv. rukou svých, dobrořežil a požehnav jej lámal a dával učeníkům svým a řekl: „*Vezměte a jezte; totoť jest tělo mé;*“ a vzav kalich díky činil a dal jim řka: „*Píte z něho všickni; nebo toť jest krev má, nového zákona, kteráž za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. To činite na mou památku.*“ Tedy dle všemohoucnosti své, kterouž divy činil a Synem Božím se osvědčil, Jež. Kristus chléb a víno ve své tělo a svou krev proměnil. A sv. apoštolové, jak sami dosvědčují, jedli Jeho sv. tělo a pili Jeho sv. krev, aby, jak Kristus Pán dříve sám se vyjádřil, *oni v něm byli a on v nich*. Věrní rozkazu Pána a Mistra svého: „*to činite na mou památku,*“ slavili i po jeho nanebevstoupení apoštolové s věřícími *večeři Páně*, a podávali jim ve způsobách chleba a vína

tělo a krev Pána a Spas. našeho Ježíše Krista. Toho dosvědčuje i písmo sv., i sv. církevní Otcové nejstarších dob. A jako první křesťané toto sv. tajemství zachovávali, konali a přijímali: tak činili i pozdější, a tak činí a věří všickni pravověrní a zbožní křesťané až podnes. Přijímámeť tedy v nejsvět. Svátosti oltární *pravé a živé tělo Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista.*

To věduce, m. d., snadno pochopíte, že jen s čistým svědomím k stolu Páně přistoupiti smíme. V příslovích Šalomounových (23, 1.) čteme: „*Když sedneš k jídlu s knížetem, pilně šetř, co postaveno před tváří tvou,*“ t. j. dej pozor, abys neuctivě k stolu knížecímu nepřistoupil. Avšak, co jest kníže u porovnání s Velebností Boží? co jest kníže a byť ten nejspravedlivější u porovnání s Nejčistším a Nejsvětějším? zdaliž nemusí i kníže postaviti se před soudnou stolicí jeho? A tohoto Nejčistšího a Nejsvětějšího přijímáme ve svátosti oltární! Ó zdaliž nemáme, přistupující k stolu Páně, napomínati sebe rkouce: *Pilně šetř, co postaveno jest před tváří tvou?* Ó kterak velice zapotřebí, abychom všech, aspoň těžkých hříchů oprostění a ve svědomí svém čisti byli! Proto tak důrazně napomíná nás sv. Pavel 1. Kor. 11, 28.: „*Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jež a z kalicha pít; neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně,*“ t. j. nečiní rozdílu mezi tělem Páně a obecným pokrmem; nehledí, zdali v svědomí svém jest čist anebo nečist. Pročež i sv. Otcové neustávali napomínati věřících k čistotě před sv. přijímáním; tak sv. Augustin (Serm. 2. d. temp.): „*Pozvání jsme k stolu, kdež se nenalezá pokrm lidský, nýbrž kde se předkládá chléb andělský. A tudíž vízme, abychom snad vnitř, v duši, kdež máme ozdobení býti perlami dobrých skutkův, nevyhlíželi zahrabání v staré hříchův hadry.*“ A sv. Basil (lib. 2. de bapt. cap. 3.): „*Očistme se ode vši skvrny . . . a takto se k svatyni přiblížujeme, abychom ušli odsouzení oněch, jenž Pána usmrtili jsou; poněvadž, kdoby jedl z chleba neb pil z kalicha Páně nehodně, vinen se stává tělem i krví Páně.*“ Proto i za starých časů jáhen k věřícím před sv. přijímáním volal: „*Sancta sanctis*, t. j. svaté věci svatým,“ připomínaje jim, že *svaté*, t. j. s čistým svědomím k stolu Páně přistoupiti mají.

A v pravdě, m. d., povážíme-li, že již v starém zákoně Bůh zřejmě přikázal, aby chleby předkladné, kteréž v svatyni na jednom stole se chovaly, a obrazem nejsvět.

Svátosti oltární byly, jen od kněží, tedy od osob Bohu posvěcených požívány býti směly (3. Mojž. 21): čím více bude Hospodin Bůh žádati na nás, abychom s čistým srdcem přistupovali k stolu, na němž on sám — Nejsvětější — pravdivě a skutečně nám ku požívání se podává! A v 2. Král. (6, 6.) dočítáme se, že Bůh Ozu okamžitě smrtí potrestal, poněvadž se osmělil, *archy Boží*, kterouž vezl, se dotknouti. A rovněž dočítáme se (1. Král. 6, 19.), že Hospodin Bůh pobil 70 mužů Bethsamitských a 50.000 z lidu obecného, proto že viděli archu Boží. I kvílil lid (tak vypravuje sv. spisovatel dále) a muži bethsamitští řekli: *Kdo bude moci stát před obličejem Hospodina Boha svatého tohoto?* — Ó veliký a svatý Bože, jestliže tak přísně trestal jsi těch, kteří k pouhému obrazu nejsvět. Svátosti oltární patřičně nejevili úcty: jak velice musilbys trestati nás, kdybychom se opovážili, s nesvatým, nečistým, poskvrněným svědomím k stolu tvému se blížiti! Ano, vidíme a nahlízíme, že čisté svědomí musí míti ten, kdo tvé svaté tělo, Tebe samého v nejsvět. Svátosti olt. požívati chce.

A proto, m. d., nahlédněte ještě jednou do srdce svého a skoumejte se; projděte ještě jedenkrát v myslí své dobu od poslední sv. zpovědi a tažte se pilně soudce svého, svědomí, zdali jste ve sv. zpovědi ze všech, aspoň (dle vašeho uznání) těžkých hříchů se vyznaly. Řekl jsem a opět volám k vám: *Sancta sanctis* — *svaté svatým!* Čistotu srdce a svědomí poroučí vám sám *Spasitel*, který prvé, než se apoštolům k požívání dal, jim nohy myl řka: *čisti jste, ale ne všickni*, na myslí maje Jidáše; na čistotu upomíná vás *bílá svatá hostie*, v kteréžto způsobě ten Nejčistší a Nejsvětější vám se podává; čistotu připomínají vám i *bílé svíce*, jež v rukou držíte, ano i ta *bílá a sváteční roucha*, jež na sobě máte, připomínají vám, abyste, jako na těle čisti jste a svátečně oblečení, i uvnitř, v srdci svém Spasiteli J. Kristu čistý příbytek připravili.

Pročež očistěte a posvěťte se pokorou a skroušenou lítostí, abych ve sv. oběti vás co očistěné a posvěcené, co obětí svatou a Bohu líbeznou Pánu představití mohl; aby dle proroctví Simeonova Pán, jehož přijmouti chcete, vám nebyl *ku pádu*, *nýbrž ku povstání*, a sice ku povstání z hříchův a k novému, svatému životu, a aby srdce Matky Páně neproniknul meč bolesti nad vámi, nýbrž aby pocítila nad vámi radost, jakožto nad dětmi zdárnými a zbožnými. Amen.

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

V.

„Můžeme se dovítiti, kterak mlynáře Časného pobouřila a popudila zpráva, že Stálých Ondřej v skutku zakročil o povolení, vystavěti si mlýn na potoku v poli. Je to potok tentýž, na němž i Časných mlýn leží, ale Časných mlýn má nad sebou velký rybník, jež potok zásobuje vodou a může si jí nadřezeti, že pak dlouhý čas s ní vystačí. Stálých mlýn bude dole pod vsí, tedy pod mlýnem Časných a od tohoto bude voda teprv k němu přitékati.“

Když se proneslo, že Ondřej stavbu mlýna opravdu míní podniknouti, přicházeli mnozí podívat se na místo, kde měl státi. Zvlášť v neděli scházivalo se tam tolik sousedů, že se divil, proč tam jsou, kdo příčiny nevěděl, a přibývali k nim i sousedé z cizích vesnic. Všichni nad tím kroutili hlavami a krčili rameny, že by zde měl státi mlýn a nemohli pochopiti, jak by bylo možná, aby ho hnala ta malá a slabá voda. Ten Ondřej prý si to dobře nerozvažil a otec je sprosták, jenž tomu nerozumí. Zavedou se oba, otec přijde o chalupu i o pole a syn utratí těch několik set, co snad má a odejde s prázdnou zase do světa. Tím mlynář dosáhne, oč již dlouho stojí; Stálých pole se prodá a on je koupí, zajisté nikdo nedá víc než on a Stálý konečně proti němu přece prohraje.

„Vždyť ono to k stavbě ani nepřijde,“ říkali mnozí sousedé, „mlynář ji zamezí, nebude litovati útrat a to víte, on všecko prosadí, co si umíní.“

„Alespoň se to několik let protáhne,“ soudili jiní, „komise stáhne bude komisi, první povolá Časný, druhou Stálý, Stálému dojdou peníze, že jich má méně a kdyby nicméně nad Časným zvítězil a povolení k stavbě obdržel, bude na holičkách a bez prostředků nic nedokáže.“

Jednou se k nim přidružil Časný sám, nadával Stálému starému i mladému, že jsou pokrytci a hlupáci a pravil: „Který pak rozumný člověk může mysliti, že by zde obzám mlýn?“

„Když zde mlýn neobstojí,“ prohodil potutelně pan hospodský, „nemusíte bránit, aby se stavěl, tak Stáleho nejlíp potrestáte a sobě uspoříte útrat.“

Mlynář se durdil, že on nebrání a že si útrat nedělá a smál se: „Vždyť ten mizera nic nedovede a já vám za to stojím, že na potoku nebude ani žabařem.“

I vyhrožoval sousedům, že jim to splatí, budou-li Stálého podporovati a chlubil se, že s ním může býti každý spokojen a že jim všem vystačí, poněvadž má trojí složení a k tomu také pilu. Proč by stáli ještě o druhý mlýn, bídny a hubený náky krcálek? Jiného by tu nebylo, jestli tu vůbec něco bude, to sami nahlízejí a nebudou obci dělati ostudu.

Mlynář dobře věděl a věděl již dávno, že na potoku, kde má pole Stálý, by mohl býti mlýn velký a pořádný, ano větší a lepší než jeho. Sám to nevykoumal, ale řekl mu to před lety někdo, kdo tomu rozuměl, řka: „Tohle políčko stojí za tisíce.“ Musel mlynáři vysvětliti, proč za tisíce stojí a ukázal mu, že by zde voda měla ten nejprospěšnější spád, kdyby se zrovna skrze pole prokopala stoka anebo celá řeka se sem zavedla a obrátila.

Mlynář to uznal a nahlídl, ale mlčel o tom a žádnému nesvěřil důležité tajemství. Muž, co mu je vyjevil, byl měřič, odešel pryč a v Dolině snad již nikdy nebude míti co dělat. Ten tedy také nic nevyzradí a mlynář se nebál, že někdo jiný na tento důmyslný nápad a nález přijde. Často přemítal na mysl: „Stálý neví, co za cenu má jeho pole, ale já to vím a rád bych toho použil.“

Však jak toho měl použiti? Především by to pole musel míti sám a kdyby je měl, svůj starý mlýn by přece nezbouřil, aby si tam vystavěl nový. Byla by to velká pošetilost, zkazil by co má a zahodil by polovic svého jmění a za to, co by si zřídil, vydal by druhou.

Nikoliv, takový blázen Časný není a nám jest o něm známo, že chce jen přijímat a nic nevydávati jsa velký skrbník a lakomec. Jeho péče vztahuje se na to, aby neučinil jiný, co nemíní učiniti a nikdy neučiní sám. To by mu uškodilo, to by ho zničilo a zabilo a proto stůj co stůj to chce a musí zameziti.

Nejllepší a nejlacinější prostředek by k tomu byl, kdyby to pole mohl získati pro sebe. Již ode dávna se o to stará, ale skrytě a tajně, aby jeho úmysl nevyšel na jevo. Chtěl chalupníka Stálého zaplésti do svých osidel a tenat, nabízel mu peníze, když je potřeboval, zval ho k sobě, sloužil mu před sousedy, mluvil s ním přátelsky a vlídně. Konečně syna jeho Ondřeje vzal do učení a za jeho pole mu chtěl dáti jiné úrodnější a výnosnější, jestli s ním bude ménit.

Stálý k tomu neměl chuti a pravíme

upřímně, že Časnému nevěřil, věda, že již zavedl a podvedl toho a onoho, kdo semu poddal. Mimo to viselo jeho srdce na poli po předcích zděděném a když mu domlouvali i přátelé, aby je obětoval k vůli výhodě, co mu ta proměna přinese, odpovídal jim: „Mlynář ví, proč mi ji přeje, ale já to nevím, zajisté je v tom náka šalba.“

Tak to stálo, až Ondřej byv od mlynáře zkrácen ze služby vystoupil a řekl a hrozil, že si na svém poli mlýn vystaví sám. To teprv ho polekalo a když Ondřej odešel do světa, mermomocí si chtěl pole Stálých vydobýti a zase navrhoval koupi a výměnu.

Nešlo to nižádným způsobem, po dobrém ani po zlém a všechny jeho úskoky a úklady, ošemetnosti a šalby neměly výsledku.

Ondřej se vrátil domů a mlýn opravdu si chtěl vystavěti. Zná-li tajemství, k němuž mlynář Časný přišel náhodou a jež si starostlivě zachoval pro sebe? Jak by se ho byl dopídlil? Jináč sotva než vlastním důmyslem. Jiný ho na ně nepřivedl a on je sice chytrý a vtipný panáček, ale tolik přece nemá v hlavě, aby vypátral, že se může potoku vykázáti jiná dráha.

Však mlynář není jist, že Ondřej nic neví a kdyby třebaš nic nevěděl, mlýn na potoku vždy by mu byl protivný, ano nenesitelný. Záleží mu na tom, aby se nestavěl a vsí silou a všemi prostředky tomu odporuje.

Dostavila se komise, aby vyšetřila, může-li mlýn státi na vyznačeném místě, je-li ho zapotřebí a nebude-li nikomu na škodu. Sousedé váhali, nevyjádřili se proti němu ani pro něj, aby si to s nikým nepokazili. Jen někteří ráznější a odhodlanější dali do protokolu, že by byli rádi, kdyby ve vsi měli dva mlýny.

Časný se zpíral, on protestoval a přednesl celou řadu důvodů. Bude prý voda vystupovati, když ji po silném dešti přibude a zaplaví pole a louky, co v tu stranu leží. Utrpí tím také veřejná silnice a sousedům na polích a lukách se ublíží tím, že lidé přes ně budou choditi a jezdit, aby si tím cestu k tomu novému mlýnu zkrátili. I most na potoku přijde prý do nebezpečení, když se u mlýna zastaví ledy a na něj prý se voda tlačiti bude na zpátek, když si jí Stálý nadřít.

Ještě to Časný připomenul, že Stálý na potoku má jen malý kus pole a že bude-li na něm mlýn, drůbež a jiný dobytek

bude zabíhati do cizího, hubíc a pustošíc sousedům, co jim narostlo.

Byly to samé liché a nepodstatné věci, jež mlynář udal a z přítomných občanů se mu na ně nikdo nechtěl podepsati. Však sháněl na ně podpisy později, prosil, přemlouval, uplácel, hrozil a mnozí, jak se to obyčejně stává, mu šli na lep podepsavše předloženou listinu. Záviseli od něho, byli mu dlužní, stáli s ním ve spojení anebo s Ondřejovým otcem se nenáviděli.

Mlynář listinu odevzdal na úřad; posílal sem tam dary, košíky, nůše, vozy s nimi ze mlýna vycházely, hotových peněz také nelitoval; páni, měřiči, stavitelové se přidali na jeho stranu a mlýn na potoku se zapovídal.

Ubohý Ondřej nedal a nechtěl dáti nic spolehaje se na spravedlnost a když byl odmrštěn, neustoupil, úbrž došel si a zadal svou záležitost na úřad krajský.

Časný tam pospíchal za ním, aby si novou komisi předešel a když přibyla do Doliny, zdálo se, že uznání a rozsudek první komise schválí.

Byl s ní tak nazvaný krajský inženýr, starý, ale hodný a moudrý pán a ten Ondřejovi řekl: „Na tomto místě nic nesvedete a náklad bude vyhozen, dá-li se vám povolení.“

Ondřej odpověděl: „Pane, vy jste neviděl základní rys, sice by jste tak nemluvil.“

Inženýr si dal základní rys ukázati, díval se, srovnával, zkoumal a na posled se ptal: „Od koho pochází?“

Ondřej nezapřel, že pochází od něho samého a podotknul nesměle: „Já myslím, ano jsem přesvědčen, že by to tak šlo a již dlouho se zabývám tou myšlenkou.“

Inženýr byl překvapen, podal mu ruku a ujistil ho, že beze všeho stranictví věc vyšetří a rozhodne. Byl přímý a nestranný a nedal se podmazat, což se o něm vůbec vědělo. Mlynář to přece zkusil a když nic nevzal, přičinil se všemožně, aby se komise odbyla jiným inženýrem.

Nestalo se tak a rozsáhlý inženýr proti mlynáři byl zaujat i proti druhým komisarům, jenž mu nadřžovali. Dovtípl se snadno, proč si tak počínají a měl z toho radost, že jim v nešlechtném záměru jejich učiní kličku.

V skutku jim ho překazil a nedbal na to, jak se s mlynářem Časným vyrovná, kdo od něho něco přijal. Odporovali a bránili se dost a Časný s nimi, však in-

žinýr byl nad ně a jeho výnos i v Praze a ve Vídni se potvrdil, když se tam mlynář obrátil, aby k vyššímu a nejvyššímu soudu se odvolal.

Zatím uplynul rok a bylo by snad uplynulo více let, než by si Ondřej povolení k stavbě byl vymohl, kdyby šlechtný inženýr se ho byl neujal, váže si schopného a vysoce nadaného mladíka, jenž základním rysem svým velkým podivením ho naplnil.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze na den Všech Svatých 1868.

(Před všeobecným sněmem církevním.)

Oči všech nejenom katolíků ale i nekatolíků obráceny jsou za těchto trudných dnů k Římu: jedni se obávají o sv. Otce, druzí se těší, že konečně padne Řím a s ním i katolictví. Neboť podobá se tomu, že roty loupeživých zbuďnsků, štvané tajnými i zjevnými spiklenci, opět vpadnou do území sv. Otce, opět útokem hnáti budou na Řím. K boji a vítězství zdá se jim nynější doba nad míru příhodná. Nebo království Španělské, odkudž by byla mohla Římu ještě přijíti pomoc, utlumen jest revolucí, kterouž zosnoval tajný spolek freimaurův a sv. Otec nemá na ten čas spomocníka leč Boha na nebi a modlitbu dobrých lidí na zemi. A co činí on v těchto zamotách? Nedbaje vzteků a piklů zvrhlých lidí, neohlížeje se na hrozící bouři, alebrž doufaje v Hospodina Boha svého, stojí pevně na skále Petrově a svolává všeobecný sněm do města Říma. U prostřed bouří světových chce se pokusiti o sjednocení těch bloudících bratří, kteří s církví katolickou přece ještě spojení jsou vírou v božství Pána a Spasitele našeho: pozvat k sněmu rozkolnických Řeků i protestantů slovy laskavými, jež jsme v čelo t. čísla položili.*) Přijdou-li? To Bohu povědomo, jenž zná a řídí i spravuje srdce a myslí lidské.

Co však jest nám činiti? Podporujeme sv. Otce v jeho velikých úmyslech a snahách horlivou modlitbou. Jako on v protivenstvích a utrpeních neohroženě hájí právo a pravdu, tak i my držíme se pevně učení sv. víry, kterouž slovy i skutky v životě, mukách i smrti vyznávali všickni svatí a světice Boží.

Držíme se ve spolku s duch. pastýři svými též biskupův, jež Duch Sv. ustanovil, aby spravovali Církev Boží.

Od Brandýsa nad Labem dne 31. října 1868.

(Udělování svátostí sv. břimování).

Jedva že Jeho Em. náš nejdůstojnější kardinal-arcibiskup vykonal apoštolskou cestu ve vzdáleném hrabství Kladském, již se roznášela radostná zvěst, že nastoupí cestu do blízkého střídnictví Brandýského. Veškeré obyvatelstvo uvítalo zprávu tuto srdečnou radostí. V první polovici měsíce října zavítal nejdůst. vrchní pastýř k ovečkám svým. Jak veleb. duchovenstvo, tak i věřící závodili vespolek, aby osvědčili milovanému arcipastýři hlubokou úctu a upřímnou lásku svou. Pozorovali jsme s potěšením, kterak nejdůstojnější velekněz byl na všech místech nejen srdečně, ale i slavně vítán. Cesta Jeho Em. po vikariátě našem podobala se vítězoslávě. Účastenství ze strany věřících jevílo se vsudy ve valných rozměrech, jsouc skvělým svědectvím a věrným ohlasem vroucích citů pevné důvěry a oddanosti zbožného lidu našeho. Bezděky tanulo nám na mysl, kterak první křesťané vítali sv. apoštoly. Když sv. Pavel cestoval do Říma, křesťané Římští uslyševše to, jak vypravuje společník jeho sv. Lukáš, „vyšli proti nám na náměstí Appiovo a ke třem hospodám.“ (Act. 28, 15.) A křesťanům Galatským dává sv. Pavel sám krásné svědectví: „Jako anděla Božího přijali jste mne a jako Krista Ježíše. Svědectví vám zajisté dávám, že kdyby možné bylo, oči své byli byste vyloupali, a mně dali“ (Gal. 4, 14. 15.). A kdo četl bez pohnutí, jak tklivé loučili se starší z Efesu se sv. Pavlem, plačíce a provázejíce jej až k lodi. (Act. 20.) Nelze věru říci, zda více nám se těšiti jest útulné lásce věřících k svému arcipastýři, jemuž vsudy s dítěcí důvěrou v ústřety přicházeli, čili neunavné a právě apoštolské horlivosti náměstka apoštolského, jenž v chrámu Páně mnohdy 7—8 hodin nepřetržitě prodlel a posvátným výkonům věnoval, ano, což zvláštěního obdivu zasluhuje, na všech místech sám, a to netoliko jednou, nýbrž někdy i dvakráte za den slovo Boží hlásal. Ale právě tato neunavná a obětavá horlivost blahodějná a trvalý dojem zůstavila v srdcích věřících. Že netoliko horliví, ale i vlažní a neteční hluboce dojati byli, na doklad toho mohli bychom sami uvéstí nejednen příklad. Svátost sv. břimování udílena byla na těchto místech: Ve Vinohr., v Kostelci nad L., v Brandýse, v Staré Boleslavi, v Benátkách a Čelákovcích.

Provázen pl. t. panem kan. V. Bradáčem a tajemníkem dr. V. Houškou přibyl

*) V překladu použito církv. „Hlasu.“

Jeho Em. ve středu 7. října o 6. hod. do *Vinoře*. Až na samé pomezí vikariatu Brandýského přijelo mu vstříc četné slavnostní banderium, jež jej do *Vinoře* provázelo. Zde uvítalo jej veleb. duchovenstvo i učitelstvo, vysokorodý pan hr. Otok. Černín, školní mládež a četný zástup osadníků. Pozdraven vřelými slovy od Brandýského p. vikáře Ant. Slavička a od školního děvčete ubíral se Jeho Em. při střelbě z mozdřířů a hlaholu zvonů do chrámu Páně. Po uděleném požehnání odebral se do hraběcího zámku, kdež školní mládež na počest vzácného hosta zdařile zapěla přiměřenou kantátu. U přítomnosti vynikajících osobností překvapil Jeho Em. místního p. děkana Jos. Hlaváčka, kanovníka Staroboleslavského, a odevzdal mu vlastnoručně vyznamenání, jež téhož právě dne došlo z Říma a jímž jmenován jest komořím Jeho Svatosti Pia IX. (camerarius Suae Sanctitatis Pii IX.)

Ve čtvrtek dne 8. října udílel Jeho Em. po mši sv. a po kázání sv. biřmování, dopoledne přifařeným, odpoledne pak přespólním biřmovancům z Dřevčic a ze Sluh. Dlužno se zmíniti, že zpěv chrámový, jenž v této osadě nevšední píli se pěstuje, došel od Jeho Em. pochvalného uznání. K uctění vznešeného hosta uspořádána jest hostina v hraběcím zámku, kdež Jeho Em. i následujícího dne v pátek 9. ř. pohostinu pomeškal. K večeru téhož dne zavítal Jeho Em. do *Brandýsa n. L.*, kdež byl i srdečně i důstojně uvítán. Na domech vlály prápory. Všudy panoval čilý ruch, celé město bylo na nohou. Valní zástupové očekávali na náměstí toužebně příchod Jeho Em. Zvláště ulice kostelní vynikala vkusným ozdobením, jsouc věnci i zeleným chvojím slavnostně okrášlena. Proti náměstí vztýčená byla slíčná slavnostní brána ze zeleného chvoje, na níž skvěly se emblemy B. S. s odznaky důstojnosti arcibiskupské. Svrchu jsme čtli nápis: „Vítej nám, žehnej nám!“ Po obou stranách slavoobrány zaujalo místo veleb. duchovenstvo, císařští i patronátní úředníci a okresní zastupitelstvo. Opodál rozestavila se ve dvou řadách veškerá mládež hlavní, reální i dívčí školy se svým učitelstvem, jakož i ladné skupení družiček. Na náměstí postavili se živnostenská spolková se svými prapory. —

Střelba z mozdřířů a hlahol zvonů oznamovaly příjezd Jeho Em., jenž provázen jsa městskou radou na kočářích k městu se blížil. Hned u pošty, kdež se shromá-

ždili přednostové přifařených obcí, oslovil měšťanosta Brandýský p. Ahsbabs Jeho Em. jmenem měšťanstva, načež Jeho Em. kráčeje řadami a všudy co nejuctivěji pozdravován, k děk. chrámu Páně se ubíral. Předě dveřmi chrámovými měly dvě škol. děvčata dojemné uvítání. Po slavném požehnání uvítal p. děkan a vik. Ant. Slaviček Jeho Em. vroucími slovy u vchodu do děkanství. Zde složili shromáždění hodnostové Jeho Em. svoji poklonu. Za večerního soumraku byla děkanská ulice osvětlena. Bodrý zpěv. spolek „Bojan“ zapěl zdařilou k téměř účelu složenou kantátu i několik jiných písní. Hudebním zastaveníčkem ukončila se dnešní slavnost.

V sobotu dne 10. ř. v 7 hod. odjel JEm. v průvodu nadzmiňovaných pánů a p. vikáře do *Kostelce n. L.* Obyvatelstvo Kostecké přičinilo se všemožně, aby uvítání nejdůstojn. arcipastýře bylo slušné a slavné. Blížícimu se Brandýskou silnicí jeli na několika povozích v ústrety až k „černé skále“ provázějící jej při střelbě z mozdřířů a zvonů znění do města. Zde byly domy ověnceny, vše jevílo ráz utěšené slavnosti. Přivítání se strany duchovenstva domácího i přespólního, jehož se veškerá školní mládež a valná část obecnstva v čele majíc obecní zastupitelstvo, účastnila, bylo skvělé a srdečné. Jeho Em. hlásal zde slovo Boží dvakrát za den, a sice ráno před biřmováním Kosteckých a Lobkovických, v poledne pak před biřmováním Všetatských a Kojetických. Posvátný obřad trval od 8 hod. ráno až do 1/2 4 hod. odpoledne. Teprv v 8 hodin večer nastoupil Jeho Em. zpáteční cestu do Brandýsa. Zde uspořádali měšťané skvělé osvětlení města.

V neděli dne 11. října udílel J. Em. sv. biřmování v *Brandýse* samém. Při četné assistenci vik. duchovenstva, a za velkého návalu nábožného obecnstva trval posvátný výkon téměř 8 hodin. Po biřmování dospělých následovalo křesťanské cvičení pro školní mládež, jež konal p. vikář, a konečně biřmování mládeže. Slavným požehnáním ukončil se posvátný obřad o 1/2 4. hod., načež uveden jest Jeho Em. v slavném průvodu nazpět do děkanství. Při hostině přednesl zpěv. spolek několik písní. V pondělí dne 12. ř. biřmoval Jeho Em. v *Staré Boleslavi*. Občané tohoto památného místa poutnického dali na jevo, že si umějí vážit svého vrchního pastýře. Již v sobotu odělo se město rouchem slavnostním. Od mostu až k chrámu B. P. M.

byly domy věnci okrášleny, z mnohých vlály prapory, na několika bylo pozorovati významné nápisy. Hned na kraji města, proti letohradu arcivévody Toskánského pnuly se vzhůru dva ztepilé jehlance ze zeleného chvojí se začátečními písmeny B. S. a různobarevnými praporečky. Za hlučné střelby a hlaholu zvonů jel Jeho Em. přímo ku chrámu P. M., jehož průčelí taktéž dva slíčné jehlance zdobily. Při vjezdu do města uvítala jej městská rada s měšťanostou p. Zahradníčkem v čele, a živnost. spolkové dostavivší se se svými prapory. U stupňů chrámových shromáždila se veled. kapitola St.-Boleslavská s p. proboštem dr. Padléšákem v čele, domácí i přespólní duchovenstvo, birmovanci v dlouhých řadách a sbor družiček. P. probošt oslovil Jeho Em. řečí latinskou co obnovitele starobylé kapitoly Staro-Boleslavské. Řád birmovací vykonán obvyklým způsobem, načež Jeho Em. v čestném průvodu na děkanství uveden byl, kdež mu děvče ve jmenu birmovanců za obdrženu milost děkovalo. Ještě před hostinou ráčil Jeho Em. navštívit chrám sv. Václava, pak residenci kanovníckou právě opravenou a vkusně ozdobenou, a posléze probošteství*). Při hostině zapěl čácký zpěv. spolek „Václav“ velebnou kantatu na počest Jeho Em. — V úterý dne 13. ř. bylo sv. birmování uděleno opět v Staré Boleslavi, a sice birmovancům z Předměřic, z Hlavnakostelního a ze Svémyslic.

Ješto téhož dne p. kanovník „a latere“ nastuzením ochuravěl, a pro uvarování dalšího nebezpečí pomoci lékařské vyhledávací musel, přibyl na jeho místo p. kancléř Hron. Ve středu dne 14. října prodlel J. Emin. v Brandýse. Téhož dne navštívil chrám sv. Petra, piar. kolej a městskou opatrovnu, kdež malíčkových z náboženství skoumal, a s nimi delší dobu milostně se bavil. K večeru odjel Jeho Em. z Brandýsa, kdež se jemu při odchodu, jakož i v St. Boleslavi a Předměřicích, kudy se ubíral, slušná pocta vzdávala. Za soumraku večerního o 7. hodině přibyl Jeho Em. do Benátek. Slavné uvítání, jež měšťané Benátečtí připravili, dobře se zdařilo. Domy byly vesměs osvětleny, věnci i transparenty

slavnostně ozdobeny. Dvě mohutné brány se znakem arcibiskupským velebně se vyjímaly. Veškerí spolkové se svými prapory a s lampiony dostavili se na vytknutá místa. U první slavnostné brány pozdravili Jeho Em. členové městské rady a okres. výboru. Odtud kráčel Jeho Em. při střelbě a hlaholu zvonů pěšky hustými řadami do chrámu Páně, jsa též u druhé brány cis. kr. a hraběcími úřednisky uvítán. Před vchodem chrámovým oslovil místní p. děkan Srb Jeho Em. příměrenou řečí. Po požehnání šel Jeho Em. u valném průvodu do zámku Jeho Exc. p. hr. z Thun-Hohensteinů. Před zámkem rozvinulo se zraku našemu čarokrásné divadlo. Prostora, jež půvabným stromořadím olemována jest, proměnila se pojednou v ohnivě, pestrobarevné moře. Na každém stromě viděti bylo beng. oheň jiné barvy, což činilo dojem nad míru překvapující. Jarý zpěv. spolek „Bohuslav“ zapěl několik písní a hudební kapella provedla zajímavé kusy.

Ve čtvrtek dne 15. října bylo birmování Benátských a Chotětovských za nemalého účastenství sousedního duchovenstva. Mezi birmováním dospělejších a školní mládeže měl p. děkan křesť. cvičení. Po sv. birmování provázen byl Jeho Em. do hraběcího zámku, kdež na uctění jeho dána hostina, k níž i veškeré duchovenstvo pozváno bylo.

V pátek dne 16. října prodlel J. E. pohostinu v kruhu hraběcí rodiny, a sloužil v 8 hod. v zámecké kapli mši sv. O 4. hod. odpoledne opustiv Jeho Em. Benátky, jel skrze Brandýs do Čelákovic. V Brandýse byl Jeho Em. ještě jednou pozdraven od školní mládeže, učitelstva, jakož i četné shromážděného měšťanstva. Toušenské banderium přijelo mu v ústřety až do města. Obce Královická a Toušeňská byly při příchodu Jeho Em. slavně osvětleny. Zvláště se vyznamenala obec poslednější. Nebylo sebe menší chatrče, jež by byla zůstala bez osvětlení. Školní mládež a veškeré obyvatelstvo se shromáždilo k srdečnému přivítání. Obecní přednosta oslovil Jeho Em., projeviv prosbu občanů, aby ráčil navštívit jejich kapli, kterou obec na své útraty zbudovala a pozemky nadala. Jeho Em. s potěšením vyhověl přání boдрých obyvatelů, a vstoupiv do kaple nahlas s nimi se pomodlil. Den ten jim utkví zajisté všem u vděčné paměti.

U Toušeni čekala na Jeho Em. Čelákovická městská rada na více povozích a slavnostní družina koňmo, tvořice skvělý

*) Tato v rozsáhlých rozměrech založená, vůbec „kardinálská“ zvaná budova, není bohužel dostavena. Zakladatel její kardinál Althan, tehdejší probošt St. Boleslavský, zemřel co arcib. Dubrovnický, a po jeho smrti nemohlo se pro nedostatek prostředků v stavbě pokračovati. Lze se však nadíti, že se nyní poznenáhlu stavba dokončí.

průvod. Jako všude, bylo i v Čelákovících uvítání Jeho Em. důstojné a srdečné. U chrámu Páně očekávalo obyvatelstvo a školní mládež s dychtivostí příchod J. Em., jenž při střelbě z mozdíků a hlaholu zvonů ubíral se k chrámu Páně. Zde jej uvítal p. děkan Fr. Macan, ačkoli již staříký a churavý, a školní děvče řečí dojemnou. Po požehnání ubytoval se Jeho Em. na děkanství.

V sobotu dne 17. října obdrželi sv. birmování farníci sousedních osad Nehvizdské a Jirenské a konečně v neděli dne 18. října birmovanci Čelákovičti.

Odpoledne nastoupil Jeho Em. o 1/2 6. hod. zpáteční cestu ku Praze. Město bylo skvěle osvětleno. Na rozloučenou, by ještě jednou spatřili tvář Jeho Em., přichvátali obyvatelé Čelákovičti, jakož i mládež. Několika kočáry a vybraným banderium provázen byl Jeho Em. až do Nehvizd, kdežto vřelé díky mu vzdávajíce, zpět se navrátili. Též v Nehvizdech byly domy slušně osvětleny. Když Jeho Em. Čelákovice opouštěl, bylo to tklivé divadlo, kterak malé dítky patřice smutným okem na loučícího se arcipastýře k němu útlé své ručinky vztahovaly, a za odjíždějícím hlasitě volaly: „S Pánem Bohem! S Pánem Bohem!“ Připomenuli jsme si slova písma sv.: „Z úst maličkých dokonat jsi chválu.“ Bůh zachovej a silíš našeho milého arcipastýře v jeho těžkém povolání! F. V.

Od Kolína, 23. října 1868.
(Konference duchovních).

Ke konferenci vikariátní v Kolíně d. 22. října konané sešlo se 22 kněží. Mělo se rokovati o zákonech církevních o manželství. Na ohrazení proti podrobení církevních předpisů nějaké snad kritice odpověděno, že se nebude jednati o tom, zdali se dle nich kněz řídití má — při čemž podotknuto, že slibem svatým při vysvěcení svém daným poslušností zavázán jest — nýbrž že se toliko obsah jejich má vysvětliti a provedení jejich příklady z duchovní správy objasniti. Na to byly jednotlivé předpisy probírány a dle základních pravd věrouky katolické, dle zákonů církevních, zejména dle všeobecného sněmu Tridentského vysvětlovány. Po vysvětlování tom oznamovali jednotliví správové duchovní, jak četně se lid účastňuje v pobožnosti za odvrácení protivenství od církve, za biskupy konané. Ku konci byla přečtena a jednohlasně schválena adresa k Jeho Eminenci. Velmi dojemný byl souhlas, jakýž se jevil ve smýšlení všech přítomných. M.

Z Ronšperka, dne 26. října 1868.
(Sv. missie.)

S velkým pohnutím konala se od 4. až do 13. října na Ronšperské osadě sv. missie. Nebudu psáti o srdečném uvítání kněží missionářů a jiných věcech, kteréž se s menší neb větší slávou téměř všude konávají, nemíním také rozbíratí jednotlivá kázání a řeči, jichž bylo přes 26, jen to povím, že za těch 9 dní, co mezi námi meškali vel. missionáři, stala se v městě našem pravá duchovní obnova, kteráž nyní duchovenstvu práci na roli Boží usnadňuje. Výsledek byl skvělý a dosvědčil patrně, že na tomto díle spočívá požehnání Boží. — Mnohé staré nepřítelství bohumilým způsobem jest narovnáno, mnohý cizí statek řádně navrácen, v mnohých rodinách, v kterých neblahý duch vládnul, opět katolické smýšlení oživeno, slovem tvárnost osady proměněna. Vítr zavál a zakrnělé červivé ovoce na stromě osadním sesypalo se a nyní zjevno jest smýšlení mnohých, nyní patrně, kdo pouze dle jmena a kdo v pravdě k církvi přináleží. — Vida žádoucí takové účinky vlastními očima, směle dím: který pastýř duchovní chce okoušet pravých duchovních radostí, necht obstará osadě své sv. missii. Vše dobré působí missie v hojně míře. Posledního dne před odchodem vel. missionářů, t. j. 13. října byl nový kříž, květinami z hrabčích zahrady ozdobený, slavně posvěcen a u kostela proti východu postaven. — Každého cizince krása jeho mile překvapí. — Jdete-li ve dne v kteroukoliv hodinu okolo toho kříže, užířte tam zajisté vždy několik osob v modlitbě vroucí pohřížených. Jdete-li večír, naleznete tam až k 10. hodině celý zástup lidu zbožného, jdete-li tudy v neděli neb v pátek u večer, potěšíte se, jestli tam veliký dav lidu, jenž kleče neb stojí hlasitě zpívá nábožné písně o svatém kříži aneb o blahoslavené Rodičce Boží. — Z těchto několika řádků vysvítá zřejmě, jak šťastným, veselým a blaženým činí člověka katolické náboženství, který jeho cenu poznal a dle něho živ jest. R.

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 24. října byl redaktovi t. listu dodán tento nález

Z c: k: zemského co tiskového soudu v Praze.

Panu P: Františku Srdínkovi, redaktoru „Blahověstu v Praze.

NE: 25630.

Jmenem Jeho Veličenstva, Císaře!

C: k: zemský co tiskový soud v Praze

k návrhům c: k: státního zástupitelství ze dne 9. října 1868 č: 5123 takto nalezl za právo:

Obsah pastýřského listu o manželství nejd: P: biskupů církevní provincie české ode dne 24. června 1868 uveřejněného v čísle: 20 časopisu: „Blahověst.“ Hlasy katolické — ze dne 15. července 1868 tvoří zločin rušení veřejného pokoje dle §: 65 b. trz:

Rozšiřování tohoto čísla „Blahověst“ dle §: 36 tisk: z: zapovídá se.

Důvody.

V pastýřském listu nejd: P.P. biskupů českých ode dne 24. června 1868 uvádí se, že církevní zákony manželské chovají platnost samy v sobě, a sice bez ohledu na to, zdali od státu přijaté jsou čili nic.

Přikazuje se sice věřícím, naplniti podmínek manželského zasnoubení od státu vytknutých, zároveň ale tvrdí se, že občane zákony, pokud nesrovnávají se s církevními, před Bohem a ve svědomí jsou neplatny a hříšný — a vybízejí se věřici, aby rozsudek soudce světského nepřijmuli, nýbrž spravovali se rozsudkem duchovní vrchnosti, které předce dle zákona ode dne 25. května 1868 č: 47 nepřisluší více moc soudní. Naráží se dále na instituce občanského manželství novým zákonem zavedenou a prohlašuje se za hříšnou, uvádí se, že tím, že k dřívějším zákonům, jakých před rokem 1855 stávalo, znovu se sahá, spáchano spátečnictví, uvádí se konečně, že stát církvi právo poměry manželské zákony řídit, odejmouti nemůže poněvadž jí právo to nedal.

Tendence listu pastýřského jest patrně ta, zákon ode dne 25. května 1868 č: 47 jimž předpisy druhé kapitoly obecního zákoníka občanského o práve manželském pro katolíky opět moci nabyli, vyličiti, jako by byl odporný náboženství a mravnosti, neplatnost jeho před Bohem a ve svědomí prokázati a takovým způsobem k neposlušnosti a k opírání se proti zákonu tomu popuzovati, předleží tedy povaha zločinu rušení veřejného pokoje dle §: 65 b. trz:

Z těchto důvodů na základě §: 16 zákona ode dne 17. prosince 1862, dne 28. září 1868 č: 23785 za právo uznáno, že pastýřský list, původně vydaný v české a německé řeči, nákladem kníž arc: konsistoře, tištěný u Karla Bellmanna v Praze tvoří zločin rušení veřejného pokoje dle §: 65. b. trz. a další rozšiřování dle §: 36 tisk: z: se zapovídá a z těchto důvodů nynejší nález se vydává, jelikož v Blahověstu uve-

řejněný list pastýřský jest toliko otisk o- noho u Karla Bellmanna tištěného listu pastýřského. —

Dáno dne 21. října 1868.

Mentberger

Dlauhy

Panu P. Františku Srdinkovi, redaktoru „Blahověstu“ v Praze!

— J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž po návratu svém z Týna nad Vltavou a z Budějovic sloužil v den Všech Svatých a věrných zemřelých slavné služby Boží u Všech Svatých na hradě a v úterý tichou mši sv. v kostele na hřbitově Malostranském, jakož i včera v kapli sv. Karla Bor. ve vlášském sirotčinci, navštíví v neděli 8. t. m. zdejší seminář. O 2. h. odpoledne bude v seminářském chrámu Páně na nešporách, načež si dá v seminářské domácnosti kapli představití alumny semináře klerikálního a chovance stud. konviktu.

— Pobožnost 40hodinná bude se dále konati od 10—14. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 15—19. u Všech Svatých na hradě.

— Dnes tomu 25 let, co vys. důst. p. Vojtěch Ruffer, probošt kolleg. kapitoly Vyšehradské, instalován byl za kanovníka tétěz kapitoly. Památka tato bude slavena v kolleg. chrámě Vyšehradském dnes v 9 h. zpívanou mší svatou.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 92 chudé v Pražských nemocnicích zemřelé křesťany, celkem letos již 1152 osoby. Dnes 5. listopadu bude v 8 hodin ráno za všecky v Pánu zesnulé dobrodince a oudy spolku jakož i za všecky spolkem pochované u sv. Jana Nep. na Skalce sloužena slavná zádušní mše svatá.

— Umělecko-průmyslová výstava na Žofínském ostrově ukončí se dnem 8. listopadu. Viděti tam jest mimo jiné též mnoho potřeb a okras chrámových, n. př. skvostné monstrance a kalichy starožitné i novověké, roucha bohoslužebná i látky k nim, staré knihy církevní, vazby a desky, krásné malby na skle atd. Vstupného platí se jenom 10 kr. Velká část věcí na odív vystavených jest též na prodej.

— Z Budějovic. Na studentský seminář (české gymnasium) a na stavbu chrámu sv. Václava věnoval nejmenovaný dobrodinec s heslem: O. A. M. D. G. po dvakráte 1000 zl.

— Z Týna nad Vltavou. JEm. nejdůst. p. kardinal kníže Schwarzenberg přibyl 23. října sem na své panství arcibiskupské. Na stanici Nakří-Netolické uvítalo nejjasnějšího arcipastýře úřednictvo vrchnosten-

ské, na hranicích okresu pozdravili knížete okresní zastupitelstvo, jehož jest starostou, banderium rolníků a nesmírný dav lidstva. U mostu očekávali Jeho Em. členové zpěv. spolku s lampiony, na náměstí u příchodu vzplanul bengalský oheň, ulice, kudy kníže se ubíral, byly osvětleny a přeplněny zastupy lidu. U zámku uvítán jest arcibiskup důst. duchovenstvem. Druhý den večer připravil zpěv. spolek vznešenému hostu pěvecké zastaveníčko, jehož se účastnili tisícové lidu a na konec ozářena prostora ohněm uměleckým v nejrozmanitějších barvách. Bud.

Ze Štýrska. Ve sv. Ruprechtu v severním Štýrsku konala se v květnu t. r. tisíciletá památka založení tamější fary. Za tou příčinou byl chrám farní co nejskvostněji obnoven a četné průvody věřících ze všech vůkolních krajín k jubilejní slavnosti se dostavily; v celku páčí se počet všech poutníků na 120.000. Nejdůst. p. arcibiskup Solnohradský daroval tamějšímu chrámu značné relikvie sv. Ruperta, jenž dle podání ve sv. Ruprechtu evangelium hlásal, a jehož tělo v Solnohradě v stoličném chrámu se nachází.

Z Bavorska. V městě Norimberce vstoupili dne 9. září t. r. dva tovaryši pokrývačtí, protestanté, do katolického chrámu, v ústech majíce doutníky, a ani v kostele kouřiti nepřestali. Konaly se právě zádušní služby Boží; avšak oba nezbedové dali se do hlasitého hovoru, rouhajíce se katolickým obřadům, což arci mezi shromážděným lidem nemalé pohoršení způsobilo. Byvše napomenuti neposlechli hrdinové ti; když pak jeden z přítomných katolíkův chtěl přivolati stráž, přiskočili pokrývači k němu usilující jej zadržeti; v tom však vešel do chrámu policejní strážník, jenž oba rouhače zatknul. Dne 28. září byl jeden z nich odsouzen k vězení na 6, druhý na 8 dní.

Z Pruska. Jednota k dostavění hlavního chrámu gotického v Kolíně nad Rýnem slavila lonského roku 25letou památku svého trvání. Od r. 1842—1867 vydáno na stavbu chrámu 2,341.686 tolarů stf., ku kteréžto sumě pruská vláda přispěla značnou částí 1,250.000 tolarů. Nyní pracuje 250 dělníků na stavbě chrámu; letošního roku bylo postaveno lešení k oběma věžem, které se až k výšce 500 střevíců dostavěti mají (tak vysoká není žádná věž na světě). Roku 1869 bude jednota moci vydati 250000 tolarů na stavbu, pročež bude prý ještě 200 dělníků více najato.

Z Říma. Za příčinou porad k příštímu oekumenickému sněmu byli od sv. Otce do Říma povoláni proslulí učenovcové: biskupský rada prof. dr. *Alzog* z Frýburku; prof. dr. *Dieringer* z Bonnu; prof. dr. Karel *Hefele* z Tubinek; kanovník *Giese* z Monastýru; kanovník a regens dr. *Moufang* z Mohuče; opat dr. *Haneberg* z Mnichova. Všickni se na počátku zimy do Říma odeberou.

Z Italie. V postě r. 1862 vydal arcibiskup v Spoletě, Arnoldi, pastýřský list, jenž se nelsbil liberální vládě italské. List pastýřský byl zabaven a arcibiskup dán do vězení, kdež ponechán jest několik měsíců, anižby se řízení soudní proti němu bylo zavedlo. Avšak způsob, kterak se s arcibiskupem zacházelo, nemůže ani liberálním, ani lidským nazván býti. Velebný tento 70letý kmet byl uvržen do vězení mezi 900 sprostých zločinců; nebylo mu dovoleno, aby s sebou vzal domácího kaplana svého ani svého sluhu; ano trvalo to dlouho, nežli vláda přivolila, aby arcibiskup aspoň mši sv. sloužiti směl. — Za všecko ukrutenství toto „pomstil“ se arcibiskup zvláštním způsobem. Jeho neoblomná trpělivost, apoštolská pokora, jeho mrtnení a zapírání sebe sloužily za příklad všem ostatním věznům; když pak arcibiskup k nim mluvil, když každou neděli a svátek duchovní řeči k nim činil, ukázalo se brzy, jak prospěšná nastala změna v mysli lidí i nejspustlejších. Žalárníci s radostí na tuto změnu patřili, neboť panoval nyní pořádek, kázeň a poslušnost mezi vězny. Arcibiskupovi bylo později dovoleno, aby sloužil mši sv.; v měsíci květnu činil k spoluvěznům nábožná rozjímání Marianská, načež k výslovným prosbám věznů samých s nimi vykonal duchovní exercicie, při kterých všickni bez výminky přistoupili k sv. zpovědi a přijali z rukou arcibiskupa vel. Svátost oltární; od té doby nebylo ve vězení slychati rozmluv nepočetných, ale za to nábožné zpěvy každodenně se ozývaly z úst veškerých zajatců, tak že celé vězení v pravdě se podobalo katolickému ústavu kajicníkův. Správcové vězení podali o tom zprávu vládě, a ministerstvo vydalo rozkaz, aby arcibiskup bez meškání propuštěn byl z vazby. Nárek a pláč věznů provázal velebného kmeta odcházejícího z vězení; plakali věznové, vidouce, že laskavý otec, utěšitel a přítel s nimi se loučí. V městě Spoletě byl arcipastýř s jásáním uvítán a na večer celé město jemu na počest bylo skvěle osvětleno.

Z Řecka. Dne 12. září byl v Athénách pokřtěn novorozený králevič řecký. K tomuto úkonu sešlo se 700 duchovních, arcibiskupů, biskupů, opatů, farářů řecké rozkolnické církve; mimo to 600 důstojníků, mezi nimi 37 generálů a 43 plukovníků; konečně nepřehledný dav lidstva; tlačeni-
ce byla tak veliká, že za jeden vůz ke kostelu se platil 1 napoleon (asi 10 zl.). Výlohy za tuto slavnost a zábavy, jež král při té příležitosti lidu musí upravit, páci se na půl milionu zlatých.

Ze Španělska. V království Španělském zvítězila opět revoluce, královna se dala na útěk s dvorem svým a pak prohlášena byla v té ryze katolické zemi rovnost všech náboženství a jiné svobody. Ovšem že také ve Španělsku jako všude jinde, kde strana převratu vrch obdržela, zrušen jest řád jezuitský, tato přední stráž katol. duchovenstva. A tu zdá se nám záhodno uvést, co se tam před 100 lety událo (Ri-fel 1854. Annegar VII. 1851.)

Španělský král *Karel III.* učinil při svém odchodu z Neapole tehdejšímu generálu řádu jezuitského, Ricci-mu, ten slavný slib, že nezapomene nikdy na ty znamenité služby, jichž řád jezuitský jak jeho vlasti tak i Americe a obzvláště koruně španělské byl prokázal, a že pod jeho žezlem tovaryšstvo Ježíšovo nikdy pohroma nezahyne, jakéž v Portugalech utrpělo za vlády Boha upírajícího ministra Pombala. — Aby však král tento slib zrušil a tovaryšstvo Ježíšovo za nejnebezpečnější koruně a vládě uznal, vymyslel tehdejší ministr *Aranda* prostředek, který všelíbou podlost přesa-huje. Jednoho totiž večera, právě když jezuité v Madridě k večeri byli zasedli, náhle zazvoněno u vrat kláštera, a kvapně po rektoru koleje voláno. Tento se ihned dostavil, a jakýs muž, na pohled vzdělaným stavům příslušející, odevzdal rektorovi za-pečetěný balík s vyřízením pozdravení od rektora koleje Sevillské, a s prosbou, aby spisy, jelikož velmi důležité jsou, uschoval, v příhodné chvíli přečetl, a uzdá-li se jemu, poznámkami svými opatříl. — Rektor, nic zlého netuše, kázal svazek ten odnésti do svého pokoje, a vliďně se doručiteli poroučel a aby v ničem rušen nebyl denní pořádek, opět k svým spolubratrům do refek-táře se odebral.

Sotva však dosednul, tu opět, a mnohem silněji zazvoněno. — A kdo to? Byli to královští zřizenci, přicházející, aby veškeré listy a spisy, v koleji se nalézající, *zabavili*. Rektor a celý sbor se nemálo po-

divil; avšak vyslanci království ubezpečovali, že jen proto veškeré spisy se tu zapečetí a do kabinetu ministra Arandy dopraví, aby řád jezuitský proti svým nepřátelům ospra-vedlněn byl; neboť prý dvůr Lisabonský v silném podezření má jezuitu Madridské, ja-koby v tajném dopisování stáli s vypověže-nými jezuitu portugalskými a tudy že dvůr španělský portugalskému dvoru vysvětlení toho křivého nářknutí dáti chce.

Rektor, maje svědomí čisté, podotknul toliko, že právě nyní z jezuitské koleje se-villské neznámým mužem dodán mu byl svazek spisů, jež posud nebyl otevřel, ten jediný že sobě vyhrazuje; avšak právě ten balík zdál se býti královským poslancům nejdůležitější, a právě toho se nejdychtivěji uchopili, pramalou váhu na jiné papíry kladouce. —

A proč? — Spisy v balíku tom byly plné nejhroznější *velezrady*, avšak při svaté pravdě — nebyly od jezuitů, nýbrž od svět-ského bídíka, uplaceného od ministra Arandy, zhotoveny, a ubohým jezuitům pod-vrženy. — Spisy ty ihned dodány byly králi. Nad mřu rozhorlil se král, když v ba-líku tom našel také list na pohled psaný rukou samého řeholního generála Ricci-ho, v němž se upíral králi i původ manželský a tudy i všechna oprávněnost jeho k trůnu a v němž i plán zosnován byl, kterak by všecken majetek Španělsku v Americe při-náležející jezuitům získán býti mohl, aby se z něho samostatná říše jezuitská v Pa-raguayi utvořiti dala. — Tím vším král k náramnému hněvu popuzen, okamžitě svolil ke všem návrhům svého pokryteckého ministra. A co se stalo?

V noci na prvního dubna 1767 v jednu a touž hodinu všechny koleje řádu jezuitského po veškerém Španělsku byly vojskem obsazeny a jezuité — bez ohledu na stáří, zásluhu neb churavost — jako zločinci jati, všeho zba-vení, v největším kvapu na připravené lodě dopraveni, a do Civita Vecchie zavezeni. — Jako nejbídnější otroci na lodích stís-nění, po mnoho neděl tu největší bídu a nevýslovné útrapy snášeli, tak že jich mnoho zármutkem a utrpením na moři život ztra-tilo. — Pod trestem smrti neměl více žá-dný jezuita na půdu španělskou vstoupiti.

Takováto přísnost, neboť ani výslechu se jim nedopřálo, zdálo se, že jen tím nej-hroznějším jejich zločinem provolána byla, tím více, poněvadž Karel III. ve své pra-gmatické sankci ze dne druhého dubna 1767 celému světu byl oznámil, že *příčina*, proč jezuitu se svých států takovou náhlou

přísností byl vypudil, — „v jeho královském srdci navždy uzavřena zůstane.“ —

I domýšlel se tedy každý, že zločin, jehož se španělští jesuité byli dopustili, přesahovati musí všechny meze, neboť ani naznačen nebyl, tím méně vysloven, a celý svět se v důmínkách těch nejrozmanitějších potácel. Zatím však jesuité sami a jiní upřímní přátelé pravdy vynaložili všecko, aby jen uzavřené srdce královské otevřeli. A poštěstilo se.

Obsah listin, jakéž v onom osudném balíku se nalezaly, kterýž tak úskočným, hanebným spůsobem do Madridské koleje se dostal, byl příčinou jejich vyhnání; a listy ty, svědomím pobádán, aby se z činu svého u papežské Stolicе ospravedlnil, odeslal konečně král do Říma, kdež pravost jejich přísně zkoušena byla.

A co vyšlo na jevo? Kardinál *Braschi*, jenž později pod jménem *Pia VI.* na trůn papežský zasedl, shledal a dokázal, že ty listiny tím nejhanebnějším byly podvodem, neboť nepocházely od jesuitův koleje *Sevillské*, ale padělané a podvržené byly bohaprázdnou rukou jesuitům a při tom tak málo opatrně, že při nich ani španělského papíru použito nebylo, nýbrž vlášského, jakž dosvědčovalo vtištěné do papíru znamení. K takovým tedy podlostem se hanebnicki uchýlili, aby jesuitu ze Španělska vyhnali; řeč ani slov nemá k vyjádření té podlosti. *Aranda* jmenoval se bídník, jehož návodem se to stalo; avšak dějepis již odsoudil černou tu duši, a tak odsoudí věčný Soud bídníky jemu podobné. Pravda přece vždy a všude zvítězí. V. J.

Literární oznamovatel.

— *Časopisectví.* Úředně zastaveny byly tyto v Praze vycházející listy: *Národní Pokrok*, *Nár. Noviny*, *Posel z Prahy*, *Dělník*, *Hlas a Zvon*. Vycházeti počaly: *Koruna* (v Chrudími), *Naše Listy* (u dr. Grégra v Praze) a německý „*Frisch voran!*“ Politický týdeník pro katolický lid a jeho protivníky. Vydavatel a nakladatel *Karel Jänig*, přisedící k. arcib. manžel. soudu v Praze; odpovědný redaktor: *Edmund Langer*, farář *Neukirchenský*, t. č. katecheta na škole *Voršulinské* v Praze. Číslo na ukázkou rozeslané vyniká slohem prstonárodním, rozmanitostí článků a dobrými uspořádáním a ježto cena tohoto týdeníku jest nad míru levná a potřeba jeho pro katol. lid německého jazyka dávnou citěna: přejem, aby došel hojného rozšíření.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročníku V. svazek 12. a roč. VI. sv. I. Obsah přístě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Karel Růžička*, farář v *Dýšině*, k. arc. notář, za arciděkana v *Plzni*;
- p. *Václ. Slavík*, proz. ředitel a katech. hl. a niž. realné školy v *Kolíně*, za faráře v *Mal-kovicích*;
- p. *Jindřich Töpfer*, kapl., za faráře v *Mit-telsteinu* (v *Kladsku*);
- p. *Frant. Gottwald*, admin., za faráře v *Roth-waltersdorfu* (v *Kladsku*);
- p. *Václ. Hlavatý*, koop. v *Kolešovicích*, za proz. katech. na hl. a realní škole v *Kolíně*;
- p. *Frant. Nosek*, neom., za koop. do *Kolešovic*;
- p. *Ondřej Hüttisch*, františkán, za výpomoc. kapl. do *Schönfeldu*;
- p. *Berthold Radl*, františkán, za proz. kapl. do *Tachova*.

Uprázdňená místa:

Treunitz, fara patr. města *Chebu*, od 21. říj. *Katechetství* na hl. a niž. realní škole v *Kolíně* do 20. pros.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. *Vác. Marek*, far. v *Olešnici* a supl. katecheta na vyš. real. škole v *Budějovicích*, obdržel expositor. canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Petr Rostočil*, far. *Frauenthalský*, za faráře v *Hořejší Vltavici*;
- p. *Šimon Zwettler*, kapl. v *Bílé Hůrce*, za administr. do *Frauenthalu*;
- p. *Matěj Pilát*, kapl. za admin. v *Loučímí*; kdež
- p. *Jan Klička*, os. děkan, vstoupil na stálý odpočinek;
- p. *Karel Kortus*, kapl. v *Svinech Trhových*, za admin. k *Sv. Janu*; kdež
- p. *Ondřej Pivonka*, farář, vstoupil na stálý odpočinek;
- p. *Jan Michal*, neom., za kooper. do *Hamru*.

Uprázdňená místa:

Frauenthal, fara patron. kníž. *Schwarzenberga*, do 4. prosince.
Loučim, fara patron. kníž. z *Hohenzollern*, do 8. pros.
Svatý Jan (*Johannesberg*), fara patron. hrab. *Buquoy*, do 9. pros.

Listárna redakce.

Vp. V. M.: Bylo pozdě; neboť k. arcib. kněhtiskárně, kdež se tiskne *Blahověst*, dáno bylo nařízení, aby tento list nejdříve dvě hodiny před vydáváním v povinných výtiscích zaslán byl c. k. státnímu návladnictví a c. k. polic. ředitelství; což se věrně zachovává. — „O původu“ snad ještě před adventem. — Dp. V. J.: Druhé bude uveřej. do nového roku. — Do St. B. Vhod a vděk.

 Přístí číslo bude se vydávati 14. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nář číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Člonoř: 3 zl. — kr.
půlroř: 1 zl. 55 kr.

Předplacení dťvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Původ postů církevních.

Důležitost postů snáze nahlédne, kdo ví, v kterých časech a od koho původ svůj mají. Především zodpovíme otázku, kdy půst páteční povstal.

Jestli to, co se „vždy a všudy“ v církvi věřilo, za pravdu od Boha zjevenou se musí pokládati a věřiti; tedy zajisté i to, co se vždy a všudy v církvi konalo a zachovávalo, lze pokládati za spasitelné, bohumilé, za výjev vůle Boží. Pakli půst v pátek vždy a všudy se zachovával, lze původ jeho hledati v příčinách nadpřirozených, ve vůli Nejvyššího, jenž cestou vyšší, zvláštní vede lidi k cíli vyššímu, dokonalejšímu.

Vstupme do III. století a ohlédneme se tu po zprávách o postu pátečním. Ve spisech o mučenících, jež vydal Ruinart pod názvem „Acta martyrum sincera“, čteme: „Za císaře Valeriana, když byli Aemilianus a Bassus konsulové (259) v pátek 21. ledna, byl Fructuosus, biskup Tarrakonský, v Hispanii s dvěma diakony, kteří s ním od neděle uvěznění byli, veden do okolu (okrouhlice) k upálení. Když někteří z bratrské lásky jim číši vína posilujícího podávali, řekl: Není ještě hodina, kdy půst se končí. Bylat teprv hodina čtvrtá denní (desátá dopolední).“ — Tehdy se věřící postili až do 3. hodiny odpolední. Uznávali to za slušné něčeho po celou tu dobu neokusiti, po kterou hrozné utrpení Spasitelovo trvalo. Něžný soucit s trpícím Kristem, vděčná, zbožná upomínka na umučení Jeho dusila chuť k jídlu. Teprv v tu hodinu, v kterouž smrt konec mukám Jeho učinila a vykoupení světa vykonáno bylo, končili i věřící úplný půst svůj.

Origenes († 254) píše: „Máme čtvrtý a šestý den každého týhodnu, v němž se slavně postíme“ (Hom. 10. in Lev.). On umřel v Týru, platí tedy svědectví jeho o

Syrii. Totéž svědčí Tertullian († ok. 240) o Africe, an praví (lib. de jej. 14.): „Posty čtvrtý a šestý den zasvěcujem.“ Přísnější tamo půst až k večeru prodlužovali a potom jen suchých pokrmů požívali.

Půst každý týden se opakující jmenoval se tehdy statio (staniště). Jméno to vzato z vojenství. Jako vojn na stráž, na místě jemu v ležení vykázaném bez jídla setrvati musel po celou dobu, dokud jiný na místo jeho nepřišel: tak i křesťané, bojovníci Kristovi, obmezovali se v jistých dnech v požívání pokrmů i nápojů, určovali sobě jistý čas, po který lační setrvati. O tomto postu „statio“ zvaném zmiňuje se i Hermas v Římě v polovici II. století. Praví ve svém spisu „Pastor“: „V den, který se postíš, spokoj se s chlebem, zeleninou a s vodou.“ Ze tato zmínka aspoň o pátku platí, o tom není třeba slov šířiti, neboť kterému jinému dnu byl půst přiměřenější než pátku?

Nuže stojíme v II. století a vidíme tu páteční půst. Smíme toho též o I. století se domýšleti? Proč ne? Jestli každou neděli už za časů apoštolských věřící slavili památku radostného vzkříšení Páně a od namáhavé práce se zdržovali, pročby byli nekonali též každý pátek památku smrti Páně, kterou vlastně člověčenstvo z poddanosti satanovy bylo vykoupeno, pramen milosti otevřen, přístup k nebi umožněn? Jestli tehdy v neděli se konala památka z mrtvých vstání Páně zdržením se od těžké práce, zajisté i v pátek se konala památka umučení Páně přiměřeně, zdržením se od pokrmů, které tělo obtěžují, tak že čím více jimi se nasycuje, tím méně jim duch vládnouti může, tím méně city svaté v nás vznikatí mohou. Jestli si apoštolové v neděli připomínali radost, jakou ze vzkříšení Mistra svého měli, zajisté si připomínali též v pátek nevýslovný zármutek, jaký jim smrt Jeho způsobila a co cítili, zajisté i zevnitřně

na jevo dávali. Ceho jsme se posud jen domýšleli, to potvrzuje Klemens z Alexandrie, an praví, že od *prvních* časů církve byl pátek slaven co den pokání a *zdrženlivosti* a Epifanius zřejmě jmenuje ono dvoudenní postní ustanovením *apoštolským*.

Apoštolové zavedli půst páteční, ale idea toho postu nevznikla původně v nich. Půst páteční má původ svůj ve vůli vyšší, kterou Pán zřejmě zjevil, když pravil (Mt. 9, 15. Mr. 2, 19. L. 5, 34.): „Přijdou dnové, kdy *odjat* bude od nich ženich a *tehdy* se budou *postiti*, v těch dnech.“

Fariseové vytýkali Pánu, že se učenníci Jeho tak nepostí jako učenníci jejích a Janovi. Při té příležitosti Pán naznačil, kdy se nejprůměřeněji věřící Jeho postiti budou. Tím ale neustanovil půst vůbec, neboť potřeba jeho vyplývá sama sebou z ducha křesťanského i z povahy lidské — nýbrž On jen poukázal, který den, který čas *nejvíce* k postu se *hodí*. — Naznačiv nové postní *časy*, vyslovil se o postních časech židovských vzhledem na křesťanství takto: „Nikdo záplaty (nevalchované) nové nepřisívá k rouchu starému, sic jinak horší roztrhnutí se stává a nikdo neleje vína nového do měchů starých (vetších), sice by roztrhlo víno nové měchy a víno by se vylilo a měchy zkazily. Víno nové do měchů nových se má vlít.“ Slova tato vykládám takto: Nemohu k obyčejům vašim duchaprázdným, zastaralým nic nového připojit, nemohu jejích mezery, nedokonalosti, nedostatečnosti novými ustanoveními vyplnit. Takové spojení bylo by jen slabé, zevnitřní. Jím bych vás *nezískal*. Takové spojení nebylo by trvanlivé, jím bych nesloučil křesťanství se židovstvím, nýbrž větší roztržka by povstala (Pomněme na sekty křesťansko-židovské). Proto postů vašich nepotvrzuji, jich mým učenníkům neporoučím, nýbrž ty, kteří se z *novu* narodí, do *nové* a lepší bohoslužby uvedu. Škodné by bylo ducha nového, zásady nové do staré *formy* vměstnati, neboť nehodí se k sobě a stará forma jsouc sama v sobě těsná, *nedostatečná*, nemůže ducha nového, jeho *přibývajícím* objem a *vývin* obsáhnouti, udržeti a musí jím rozpadnouti a tím i zaniká duch náboženský, nemaje na čem by spočíval, čím by se jevil. Pro nového, vyššího, dokonalejšího ducha potřebí jest formy nové, vyšší, dokonalejší.

Pán naznačil, v které dni se věřící postiti mají a už apoštolové to provedli, co On naznačil. Všickni apoštolové se postili v pátek, ale jen sv. Petr *prodloužil* půst ten i na sobotu (superpositio), kdežto ostatní

apoštolé k pátku středu připojili. Jen tak si mohu vysvětliti, proč toliko v Římě v sobotu se postili, kdežto, jak jsme viděli, v Syrii a v Africe a jak později uvidíme *všudy* ve středu se postili. Co z toho pro pátek vyplývá? Že půst jeho daleko *vyniká* nad půst střední a sobotní; neboť půst páteční byl *vždy a všudy*, tyto posty ale také byly sice *vždy*, ale *ne všudy* zachováány.

Všeobecnost a *božský původ* postu pátečního dokazuje jasně jeho cenu, *důležitost*, spasitelný prospěch.

První místo po pátečním postu zaujímá půst *čtyřicetidenní*. On níže stojí než páteční, poněvadž *výslovně* od Krista Pána nebyl poručen, ale vyniká nad ostatní posty, poněvadž původ svůj má v *příkladu* Páně, jenž se 40denním postem *připravoval* k tomu, by nás vykoupil.

Ve velikonočním čase nejen *slavíme* památku vykoupění, nýbrž i *užíváme prostředků* k spasení svému.

Bylo-li by to důsledné, kdybychom jen památku vykonaného díla *vykoupění* slavili a ne také obtížné *přípravy* Páně k tomuto dílu? Jaká by to byla důslednost, kdybychom slavili památku jen těch 40 dní, v nichž Pán dokonával, *doplňoval* učení a spasitelná ustanovení svá, a nekonali památku též oněch 40 dní postu, jimiž *započal* blahonosnou činnost svou? Když se opakuje každý rok radost oněch 40 dní po velikonoci, proč by se neměl i *půst čtyřicetidenní* před velikonocí opakovati?

Ve velikonočním čase přijímáme sv. svátosti a stáváme se účastnými spasitelského díla Páně a když On k *našemu* spasení postem čtyřicetidenním *se připravoval*, tím více se máme my postem tím *připravovati k svému* posvěcení, zdokonalení, spasení.

Tak zajisté smýšleli věřící v prvních stoletích. Už r. 362 praví 50. canon sněmu Laodicenského ve Frygii: „Potřebí jest celé čtyřicetidenní se postiti požíváním suchých (nevařených) pokrmů.“ Dle toho kánonu řídí se posud Jakobité syrští. V 5. kánonu všeobecného sněmu Nicenského (325) čteme: „Provinciální synody mají se ročně dvě od-bývati, jedna před *čtyřicetidenním* postem, druhá na podzim.“ V 5. knize „Constitutiones apostolorum“ z III. století nalazáme poučení o 40denním postu, dle něhož zelenina jísti se dovoluje. Sv. Hieronym († 420) píše (epist. ad Marcell.): „My se v jednom čtyřicetidenním *dle podání apoštolů* v času nám přiměřeném postíme.“ Sv. Jan Zlatoústý praví: Půst čtyřicetidenní jest z ustanovení *apoštolského*, jež my zachováváme,“

Však kdybychom i neměli těchto svědectví, přece bychom nemohli upírat, že apoštolové půst ten zachovávali. Oni, kteří na místě Kristově národům evangelium zvěstovali a milost Jeho sdělovali, kteří slova Jeho i skutky svými hlásali a potvrzovali, kteří Jemu nejen v zázračné moci, nýbrž i v svatém životu a v mučnické smrti se podobali, oni, kteří Ho ve všem následovali, nebyli by Ho následovali i v postu Jeho čtyřicetidenním? Každé počasí roční přivádělo jim na paměť, co v něm činil, a co myslili a cítili, to zajisté i na jevo dávali. Odlesk Jeho jsouce, žili v Ném a On v nich. *Postí*ce se, zajisté půst svůj v nějaký vztah na Krista Pána uvedli. Když mnozí židé tak Mojžíše ctili, že se ve čtvrtky a v pondělí postili na památku, že v onen den na horu Sinai vstoupil a v tento den s ní sestoupil, kdež po 40 dní a nocí ničeho nejedl a nepil: tedy zajisté i apoštolé ne méně ctili Syna Božího a konali památku Jeho 40denního postu.

Z idey přípravného 40denního postu Páně vyvinul se půst, jenž připravovati měl věřící k velkým svátkům a k bdění nočnímu připojen býval a proto *vigilní* sluje.

Půst *vigilní* má připomínati nám, že život náš má býti přípravou k ustavičné slavnosti, *vigilie* věčného svátku v nebi. On má připomínati, že skrze trpělivé snášení a moudré upotřebení strastí do slávy nám přichystané vejíti můžeme. On má připomínati, že potřebí jest, bychom prázdní byli vášní, má-li nás naplniti v den sváteční milost a radost.

Postem *vigilním odvracujeme* se od rozkoší světa, abychom tím více mohli *dojati býti radostmi*, které z posvátných slavností vyplývají. Čím výše se má *pozdvihnouti* o velkých svátcích mysl k Bohu, tím méně smí *obtěžovati* tělo a smysly nasycení. Půst ten pozdvihuje nás nad obyčejnost všední a tak výše stojí duch náš snáze *přehlédne* okem nepředpojatým poměry své a stav, v němž se nachází, snáze *nahlédne* do významu slavnosti posvátné, snáze *pojme* slovo Boží. Na velké svátky vztahují se slova: „V den spasení spomohl jsem tobě.“ K spasení našemu připravoval se Pán postem. Tak i my se máme postem připravovati ke dni spasení, ke dni, kde Světlo světa více než jindy svět osvětluje, kde paprsky milosti více než jindy na nás působí, abychom tím více osvětlení a posvěcení byli.

Proto mám *vigilní* půst za tak důležitý, že jej na *třetí* místo kladu. První zprávu, pokud vím, podává o něm sv. Jan Zlato-

ústý ze IV. století. Byl ale, jak se mi zdá, ku konci toho století *všudy* rozšířen a tím vynikal nad postem středním a sobotním, adventním a suchých dnů.

Postu *vigilnímu* podoben jest *adventní* půst. Z akt sněmu v Matisconu (Macon) v Gallii 581 vysvítá, že advent od svátku sv. Martina do vánoc trval a posty vyznamenán byl. Sv. Ambrož (Exp. in Luc.) praví: „Svatí otcové počali proto advent slaviti, aby se každý připravil a očistil, aby hodně slaviti mohl narození Boha svého.“ První zmínku o adventu nalezáme v 4. kánonu sněmu v Saragosse v Hispanii 380, kdež čteme: „V 21 dnech, od 17. prosince do svátku Zjevení, nemá nikomu dovoleno býti, by se od chrámu vzdálil.“

Ze *střední* půst v III. století v Africe a v Syrii panoval, již nahoře bylo řečeno. Mučnická akta o sv. Fructuosu (259) ukazují jej v Hispanii. Ve středu se postili v Egyptě; sv. Petr patriarcha v Alexandrii († 311) praví, že se to děje proto, poněvadž v ten den Pán byl zrazen od Jidáše. Půst *střední* se zachovával dle Epifania († 403) na Kypu, v Anglii (Beda hist. lib. 3.), v Gallii (Chrodeg. reg. c. 35).

Ze v sobotu v Římě se postili, o tom píše už Hippolytus v III. století (Hieron. ad Lucan. cap. 71.). Sněm hispanský v Illiberis (Elvira, Granada) r. 306. v can. 26. praví: „Omyl uzavřeli jsme opravit, abychom každou sobotu půst (z pátku) *prodloužený* slavili.“ Sv. Augustin ok. 400 píše (ep. ad Cas.), že sobotní půst římská a některé církve západní zachovávají. Sv. Ambrož praví, že se v sobotu postí jen v Římě, doma (v Mediolanu) ale ne. Ve Francii se postili v VI. století jen v čas čtyřicetidenního postu (regula Caesar. Ar. cap. 22.) v sobotu.

Rozdíl ten pocházel odtud, že se na mnoha místech, zvláště na východu, sobota *svěťovala*. Constitutiones apostol. (5, 15. 20.) příkazují: „Každou sobotu se veselte!“ — „Sobotu a neděli svěťte, neboť ona stvoření jest památka, tato pak vzkříšení“ (7, 23.). „Sluhové v sobotu a v neděli buďtež vyučováni v chrámu“ (8, 33.). Asi r. 330 byl na návrh sv. Pachomia v Tentyře v hořejším Egyptě od biskupa Serapiona vystavěn chrám pro pastýře (snad nomady), v němž se v sobotu a v neděli scházivali. Za opata Theodora, druhého nástupce sv. Pachomia přijímali mniši sv. svátosti v sobotu a v neděli. Sněm Laodicenský (362) praví v can. 16., že v sobotu se mají evangelia a jiné části písma sv. předčítati. Epifanius ku

konci IV. století vypravuje (expos. c. 24.): „Na některých místech i v sobotu služby Boží se slaví.“ V témž čase píše sv. Augustin (epist. ad Jan.): „Na některých místech se koná sv. oběť denně, na jiných v sobotu a v neděli.“ V jeho listu ke Casulovi čteme: „V sobotu nejvíce ti se scházejí, kteří jsou lační po slovu Božím.“ V 2. polovici VI. století jí Theodor, poustevník u Anastasiopole v Galicii, jen v sobotu a v neděli.

Poslední místo mezi časy postními co do původu a významu zaujímají *suché dni*. První zmínku o nich činí sv. Augustin († 430). Od něho víme, že jich tehdy v Římě stávalo. Nekonalý se v čase určitém. Za času Leona I. v postu 40denním, po svatodušních svátcích, v září a v prosinci. Sv. Bonifacius v VIII. století nařídil je zachovávat v březnu, v červnu, v září a v prosinci. Proto je jmenuje sněm v Seligenstadtu (1022) „Jejunium incertum,“ postem nejistým, neurčitým, neustáleným. O významu jejich praví sv. Leo I. († 461): „Zachovávaní zdržlivosti jest na čtvero časů ustanoveno, abychom poznali, že neustále očišťování potřebujeme.“ — Jelikož ale půst páteční ne teprv za čtvrt leta, nýbrž *každým týdnem* se vrací a nám tedy *častěji* než suché dni, ba (abych slova sv. Leona použil) téměř *neustále* potřebu očištění připomíná: proto tento význam suchých dnů takřka zcela mizí. Mnozí žádají zmírnění neb zrušení některých postů; pročez poukážu na jednu změnu v postu, kterouž neuškodilo by se duchu církevnímu a životu křesťanskému.

V písmě sv. (Skut. 13, 1—3; 14, 22.) čteme: „Byli pak v Antiocii proroci a učitelé; ti *když se postili*, řekl Duch Svátý: Oddělte mi Barnabáše a Šavla k dílu, ku kterémuž jsem jich povolal. Tu *postivše* a pomodlivše se a vloživše ruce na ně propustili je. — (Šavel a Barnabáš) *zřídívše* (v Lystře, v Ikonium a v Antiochii pisidské) *starší, pomodlivše se s postem*, poručili jii Pánu.“ — Z toho jest patrné, že při tom vložení rukou čili svěcení nejen světitel, nýbrž *více* se jich postilo.

Mnohem významnější a prospěšnější by bylo, kdyby, nemůže-li svěcení kněžstva v čas suchých dnů udělováno býti, místo suchých dnů celá diecése se postila *před svěcením* na kněžství *spolu* s biskupem a se svěcení. Pomněme jak by tím vážnost k tomu svěcení a ku kněžství se zvýšila! Novosvěcení pro lid jsou ustanoveni, jemu mají spasitelně prospívati, jej mají svědo-

mitě, vytrvale k nebi věsti. Proto jemu nemá býti lhotejně jich vysvěcení. Spolu s nimi má se připravovati k němu, spolu s nimi by se měl *v postu* kořiti před Bohem, aby skrze jeho postem pozdviženou mysl Pán tím výše nad svět povýšil jejich příští vůdce duchovní.

Jak by to bylo slavné, dojemné, spásitelné, kdyby i *v hodinu svěcení ve všech chrámech rozsáhlé diecése* lid s pastýři svými k Duchu Sv. za novosvěcení své se modlil! Či mohou k tomu býti *jiní dnové* vhodnější? Sv. Ignác, učenník apoštolů praví: „Má-li dvou modlitba tak velkou sílu, čím více *modlitba biskupa a celé obce* jeho?“ Sv. Ambrož dí: „Mnozí nepatrní, jsouce jednomyslně shromáždění, stávají se mocnými a modlitbami mnohých není možno, aby bylo pohrduáno.“ Sv. Leo Veliký dokládá: „Co bude odepráno lidu, kterýž jedinou službu Boží stejně koná a *jedním duchem* společně prosí?“

Spasitel náš prvé než vyvolil dvanácte apoštolů, vyšel na horu se modlit a strávil noc v modlitbě (L. 6, 12.) a později k učenníkům pravil: „Proste Pána žně, aby poslal dělníky na vinici svou!“ Kým se všickni v památnou, rozhodnou dobu svěcení slovy Páně modlí: „Otče svatý, zachovej je v jménu Tvém, aby byli jedno, ochraň je od zlého, posvět je v pravdě!“ (Jan 17, 11.) M. D.

Několik řečí k mládeži.

Podává Boh. Hakk.

VI. Před sv. přijímáním.

„Bratři, posilňte se v Pánu . . . vezměte odění Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonali státi.“
Efez. 6, 10. 13.

Jako krásná lučina, jižto za jasné hvězdnaté noci rosa nebeská byla svažila a občerstvila, tak mi připadáte dnes vy, milé dítky! Či neobčerstvila vás rosa milosti Boží, kterou jste včera ve svátosti pokání obdržely? Nesvažila-li milost Boží vypráhlé srdce vaše? Ó zajisté ctili jste se po sv. zpovědi spokojenějšími, v srdci svém utěšenějšími; jistě jste ctily, jak sladký pokoj do srdce vašeho se vrací, když slyšely jste, že kněz na místě Božím vám hříchy vaše odpouští, a že srdce vaše zase čisto jest. Aj, toť vánek, toť účinek milosti Boží! A tento sladký, utěšený mír podrží člověk potud, pokud zase do hříchů neupadne. Jestliže zase upadl: pozbývá pokoje srdce a s tímto i milostí Boží; neboť Báh nemůže přebývat tam, kde hřích přebývá; ne-

mát Bůh nejsvětější žádného obcování s duchem zlým.

Avšak jako potom průběhem dne palčivé paprsky slunce nebeskou rosou s květinou vyssávají, tak že mnohá uvadne a hlavičku svěsí a klesá: rovněž tak čeká na vás m. d. průběhem dnů budoucích horko, parno, *parno pokušení*, buď již vaší zlou náklonností, anebo zlým příkladem jiných, anebo vnukáním zlého ducha, kteráž vás bude chtít té nebeské rosy, milosti Boží, pozbaviti a vám ji vzíti; neboť *bojování jest život člověka na zemi* (Hiob); a boj tento nepřestává, trvá neustále, až do posledního vzdechnutí. Jako voják před nepřítelem, tak vždy bdělým a ostrážitým má býti křesťan.

Avšak těžký, přetěžký jest boj tento, a málo jest vítězů v něm. To věděl předobře i sám Spasitel. A proto, abychom tím snáze zvítězili a v hodině zlé nepřítele přemohli, zanechal nám zbraň nebeskou, zázračnou a mocnou, kteráž by nás od útoků nepřátel chránila; a zbraň ta jest — *nejsvět.* Svátost oltářní.

M. d., i vám podává nebeský Spasitel tuto zbraň; neboť i vy stojíte již v tomto boji. I vy máte se již ve svém mládí učiti, kterak té zbraně jest vám užívati; neboť nejen stateční bojovníci krále, ale též stateční bojovníci Kristovi, nejen stateční obranci vlasti, ale též stateční obranci církve a praporu jejího, *sv. kříže*, máte býti. Kterak byste však této *nejdražší a nejskvostnější zbraně s prospěchem užívaly*, okázati vám, předmětem bude dnešní řeči mé. —

Když Kristus Pán 5000 lidí několika chleby zázračně nasýtil, a když mnozí pak udiveni přišli, aby učinili jež králem, pravil: „*Hledáte mne, že jedli jste z chleba a nasyceni jste. Pečujtež o pokrm, ne o ten, kterýž hyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému. Jáť jsem chleba živý, jenž jsem s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky, a chleba, kterýž já dám, tělo mé jest, jež vydám za život světa.*“ Co Kristus Pán touto předpovědí, splnil při poslední večeři, když totiž apoštolům svým své vlastní tělo a svou vlastní krev k požívání dal a jim rozkázal, aby po jeho smrti totéž činili, t. j. aby věřícím jeho tělo a krev k požívání podávali. A hle, až dosud dávají nástupcové sv. apoštolů, biskupové a jich pomocníci, kněží, věřícím tělo a krev Páně k požívání, dosud volají je k stolu Páně, k hodům ze všech nejskvostnějším. A k hodům těmto přijíti může každý, kdo a kdykoli chce. A čím více jich při-

chází, tím lépe jest; čím více hostí se dostaví, tím milejší to hostiteli J. Kristu. Onť sám ke všem volá: „*Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.*“ A k hodům těmto chcete přistoupiti i vy, m. d., dnes. Doufám, že jste se dobře připravily; že jste srdce své očistily a je dobrými předsevzetími ozdobily; neboť i vy přijmete *tělo Páně* v nejsvět. Svátosti oltářní; pravé a živé tělo toho, kterýž na kříži pněl; kterýž, umíraje v nevýslovných bolestech celý svět v nekonalé lásce objímal a jemu žehnal; nejsvětější tělo toho, o němž i pohan vyznal říka: „*V pravdě Syn Boží byl tento!*“ Tedy tělo Syna Božího, pravé a živé tělo jeho, s božstvím a člověčenstvím, chcete přijmouti do srdcí svých. Ó považte, m. d., jak drahý poklad přijmouti chcete. Proto volá jeden sv. Otec: „*Ó ty můj Spasiteli, ty mě všechno! neboť kterak Otec nebeský, darovav nám Syna, s ním nedaroval nám všechno?*“ — kterak mohl ještě cos dražšího, cos vzácnějšího, cos milejšího nám darovati? Všecky jiné milosti, jež Bůh pokolení lidskému kdy prokázal, nic nejsou proti té, že *svého jednorozrozeného Syna nám dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* Nebo dada nám Syna svého, dal nám s ním zajisté i *plnost milosti své*, vždyť (jak bl. Tomáš Kemp. dí) ve své nekonalé štědrosti neměl Bůh ani nic dražšího, co by nám byl dáti mohl.

A skutečně, když Syn Boží na svět přišel, všecky milosti s sebou nám přinesl. A nyní, m. d., chcete, aby i k vám přišel a u vás se uhostil. Přijde a s ním i láska nebeského Otce, s ním všechny poklady pokoje, spokojenosti, zbožnosti, vnitřní radosti a útěchy srdce. Ó šťastné, třikráte šťastné srdce, kteráž hodno jest, aby tohoto vznešeného hostě, tento nejdražší poklad v sobě uschovalo! Neboť okusí všechnu tu sladkost a rozkoš, kteráž odtud plyne, že takového hostě v sobě chová. A poněvadž zbožné srdce ví, koho přijalo, vystřihá se všeho, čímby tohoto na své vše vzácného pokladu pozbyti mohlo; vystřihá se všeho hříchu i vši příležitosti k hříchu, a byť nepřítel, zlá žádost anebo pokušení, se vši mocí, se vši silou na ně dorázel, srdce bude se brániti, bude bojovati, a to tím statečněji, čím dražší poklad ten mu jest. A takto srdce zbožné vždy bojujíc a vždy vítězí stane se v dobrém čím dále pevnějším a utvrzenějším, dle krásných slov sv. *Cyrylla Alexandr.*: „*Nadýmá-li tě jed pýchy, přijmiž tuto svátost, a pokorný chleba tento*

učiní tě pokorným. Podtrhlo-li tě lakomství, požívej tohoto nebeského chleba, a štědrý chleeb tento učiní tě štědrým. Ovívá-li tě jedovatý vítr závisti, uživejš tohoto chleba andělského, a laskavý chleeb tento naplní tě láskou. Jsi-li nestrídnosti v jídle a pití oddán, uživejš těla a krve Ježíše Krista, a to tělo, kteréž sobě takovou újmu učinilo, čtyřicet celých dnů a nocí se postilo a před svou smrtí žluči a octem napájeno bylo, učiní tě strídným. Přichází-li na tebe lenost, činící tě studeným, že ni pravd Božích rozjímatí, ni ústně modlití se nemůžeš, posilniž se tělem Kristovým, a nábožností budeš naplněn. Býváš-li posláze k hříchu nečistoty pokušen, přijmiž tuto Nejsvět. Svátost, a nejčistší tělo J. Krista udělá tě čistým a zdrženlivým.“

Aby pak, m. d., přijímání nejsv. Svátosti oltární i vám mocnou zbraní bylo, kterážby vás v hodině pokušení dostatečně chránila: mysletež a zpomínejtež často na to, že jste byly u stolu Páně, a zpomínka tato vždy nové vám dodá síly a zmužilosti k boji.

Stalo se za dob pronásledování, že jeden křesťanský chlapec mučenníkům, kteříž uvěznění byli, tělo Páně nesl. Bylo to v Římě. Tehdejší papež schválně jej k tomu vyvolil, aby tím méně podezření zbudil, poněvadž kněz anebo odrostlý křesťan by byl snadno pozornost pohanů na sebe obrátil a rovněž uvězněn býti mohl. Chlapec, pln svaté bázně, uschoval ten nejdražší poklad pečlivě pod svrchní roucho své na prsou, ručky své křížem položil přes něj a spěchal dlouhými ulicemi Říma k vězení, kteréž mu dobře známo bylo. Zde onde známý naň volal, aby se zastavil, a však svatým zápalem roznícen nikoho si nevšímal a spěchal rychlým krokem, aby trpícím bratrům Tělo Páně, co nebeskou posilu k mukám a bolestné smrti, co možná nejrychleji donesl. Leč když šel přes jedno náměstí, zahlédli jej pohanští chlapci, kteříž tu hráli. Rychle přiběhli k němu a nutili jej, aby s nimi hrál. On omlouval se, že nemůže, že má něco velmi důležitého k vyřízení. Oni nutili ho, aby sečkal a s nimi hrál, že ho potřebují. Nechtěl nikterak. A když dospělejší jeden z těch pohanských chlapců viděl, že za nadry něco ukrývá, dorážel naň, aby jim to ukázal. Avšak ručky chlapcovy tím pevněji přitiskly se k prsoum a chránily poklad nejvyšší. I chtěl zlomyslný chlapec násilím mu to odnítí, a počal jej bítí. Chlapec křesťan neplakal, toliko snažně, úsilovně prosil, aby ho nechali jíti. K tomu naskyt-

lo se více pohanův; jeden z nich poznal, že to křesť. chlapec jest a všickni chtěli hned viděti, co pod šatem nese. Avšak vždy pevněji a pevněji svíraly se ručky chlapcovy na prsou. A když na dar-mo usilováno, odnítí mu, co tak pečlivě skrýval: udeřil jej surovec jeden do hlavy tak silně, že chlapec mrtev na zem sklesl; avšak i v smrti držely pevně ruce jeho Tělo Páně na prsou, křížem složeny jsouce.

M. d., zajisté jste se podivily té stálosti, té pevné víře křesť. chlapce. I vy jste křesťané, i vy brzy ponese-te Spasitele svého ne na prsou, nýbrž v prsou svých. I nad vámi shrnou se nepřátelé, pokušení k hříchu, a budou chtítí vyrvatí vám Spasitele. Ó vzpomeňte si na křesťansk. chlapce, který ničím svěsti se nedal a raději smrt podstoupil, než aby se byl dal připraviti o ten poklad nejdražší, kterýž nesl. Následujtež příkladu jeho, hajte drahý poklad v srdci svém, neslyšte lákání hříchu a myslete jen na cestu, kterou před sebou máte, k věčnému spasení. Tak budete skutečně podobati se lučině krásné, kteráž občerstvena rosou nebeskou, vždy více a krásnějších kvítků rodí; tak i vy den ode dne jevíti budete na sobě květy krásných ctností a bohumilých skutkův.

Nuže, připravte v posledním tomto okamžiku ještě srdce své, aby důstojně přijalo Toho, jenž nám *všecko* a vším jest, a protož rcete se mnou takto (Tom. Kemp. IV. 3, 1.): „Hle, přicházím k Tobě, Pane, abych posilnil se při hostině Tvé, kterou jsi chudému přichystal. Viz, ó Pane! chudá, chudičká jest duše má a ničehož nemá, coby Ti nesla vstříc, než slaboučký plamen lásky, kterýž v srdci mém plápolá. Avšak Ty, Spasiteli můj, Ty laskavý příteli dítek, jím nepohrdneš! V Tobě všecko jest, co žádati mohu a mám. Tys spása má a vykoupení mé, Ty má naděje a síla, Ty má ozdoba a sláva má! O občerstvi dnes, Spasiteli můj, duši mou! Toužím po Tobě, a žádám si nábožně a uctivě Tě přijmouti a uvésti Tě pod chudičkou střechu srdce mého, abych k dítkám Tobě milým počten býti mohl. Duše má touží po sv. Těle Tvém a srdce mé si žádá s Tebou se spo-liti. Přijď, ó přijď Spasiteli můj! Amen.“

Upomínka na † Františka Sušila.

Od východu svítá záře,
těžký prchá noci sen;
umlk' pěvec u oltáře
v rubáš smrti zahalen.

S věží dolů hrany znějí
po vůkolí v šíř a dál:
smutné žalmy za ním pějí —
pěvec právě dokonat.

Zavál víchor, strom se zroutil
hojnost nesa ovoce;
kdož by se tu nezkormoutil,
pohnut nebyl hluboce?

Dokonaltě pastýř vzorný,
hříchu jenž nás varoval,
národa syn převýborný,
vlasti jenž nás odchoval.

Zhasla svíce, co nás vedla
tmavou stezkou života;
tvář upřímná povybledla,
shasla s ní i prostota.

Kdož tak v písmě vládne slovu,
jazyka zná ohebnost?

kdože pojí Sušilovu
s prostou myslí učenost?

Pokynuv mu v květném máji
v zahradu svou bohatou,
Pán mu budiž v nebes ráji
hojnou za vše odplatou!

A my — kterak oceníme
ducha jeho velebnost? —
když, jak on, svou vyplníme
k Bohu, k vlasti povinnost.

Alois Potěhník.

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VI.

Mlynářovo tajemství bylo tedy i tajemstvím Ondřejovým a co jeden duch lidský byl vyzkoumal, vyzkoumal i druhý, že se pravda nedá potlačit ani ukrýti, leda na čas.

Mlynář byl věru omráčen, jako kdyby hrom do něho byl udeřil, když slyšel, kudy si Ondřej vodu na svůj mlýn povede. Doufal až do posledního okamžení, že mu nic není známo a když již nemohl pochybovat, ozval se alespoň ještě jednou, že tím víc se na něj nazpátek bude tlačiti voda, když si ji Ondřej zadrží, jestli jí vykáže jiné řečiště a splavidlo.

Inženýr se tomu smál říka, že je to bájka jako ta o vlku a jehněti, jenž stálo ve vodě dole pod vlkem a pilo a jež vlk nad ním vinil, že mu kalí vodu.

Zavrhl se i toto jeho udání a povolení přišlo jisté a již nezrušitelné, což mlynáře až do nemoce uvrhlo. Nemohl si pomoci a musel trpěti, když se Ondřej hned dal

do stavby, ale proklínal ho a proklínal inženýra a proklínal i Boha, že to dopustil.

Bezbožník na Boha nikdy nedržel a nyní mluví o Jeho dopuštění, aby Ho potupil a zlehčil. Tedy přece Bůh je a musí býti, jak tím způsobem mlynář sám dokázal.

Časný zlořečil také sousedům, jenž při Ondřejovi stáli a přidávalo se jich k němu pořád víc a víc, když se pře jeho s mlynářem šťastně ukončila. I slíbili a zavázali se, že mu budou pomáhati a ruce a potahy jejich mu pořád stály k službám.

Ondřej si sám všechno řídil a chopil se práce, kdekoliv toho bylo třeba. Otec jeho se přičinil s ním, kopali, vyhazovali, lámali a tesali od rána do večera a najatí dělníci je rádi poslouchali sloužíce jim věrně a spravedlivě.

Mlynář dostával křeče, když dílo jejich viděl a byl by je všechny potopil, kdyby se mu byli dali. Hanobil je při každé příležitosti a posmíval se, že vystavený krčálek jim sfoukne a zboří vítr a splákne a odnese voda, přizene-li se náký větší příval. Ondřejovi nemohl přijíti na jméno a nadával mu, že je smetiprach, drncálník, potočník, suchomel a nejvíc se mu líbilo říkati, že je žabař. Ano, on ho jinak již ani nenazval a urážel ho na potkáni. Když ho Ondřej pozdravil, nepoděkoval mu, nýbrž mračil se, zatínal zuby, svíral pěstě, plival před ním. Stavba nového mlýna mu nedala ani spáti, vycházel v noci do polí a tam hlasitě klel, jak ho již mnozí byli slyšeli. Obcházel si často také staveniště a lidé povídali, že je zařikává a že proti němu vybízí zlého ducha, s nímž jest ve spolku.

Opravdu se všelicos přihodilo, co dalo podnět mysliti, že zlý duch mlýn stavěti brání, překází v tom a ruší, co již bylo hotovo. Ráno se našly škody, co se v noci vykonaly. Kamení leželo rozmetáno. Trámy a prkna sházeny byly do řeky a lecdes plovaly a stály. Protrhla se jáma, v níž bylo vápno a toto se pokazilo. Polámaly se nástroje a vzalo za své rozličné nádoby. Pustila se voda do otevřených základů, z nichž se byla s velkým namáháním odstranila.

Kdo to učinil?

„Neučinil to nikdo jiný než ďábel, jenž mlynářovi slouží,“ hádali sprostáci.

Arcit to učinil ďábel, ale byl to ďábel člověk, totiž mlynář sám, jenž se tak tuze zapomněl a tak hluboce klesl, že se dopouštěl proti Ondřejovi i tajného násilí a vel-

mi hanebného a ošemetného přečinu. Ondřej ho mohl na něm postihnouti, mohl ho lapiti a soudu odevzdati, ale on ho jen varoval a spolu výstrahu dal i těm, jež mlynář byl navedl, porušil a podplatil, aby s ním na Ondřejovi se mstili. V skutku si získal takových bídníků, jež za odměnu se mu propůjčili k zlému spolehající se, že se jim nic nestane a státi nemůže, když mocného a bohatého mlynáře mají za sebou.

Ondřej učinil přítrž hříšnému jejich řemeslu tím, že v noci hlídal a že dal hlídati staveniště i všechny zásoby.

Když se mlynář dověděl, kde Ondřej kupuje vápno, dříví, cihly a tašky, došel si tam, aby mu to překazil, přemlouval, zrazoval a skoupil sám, co bylo na prodej, jen aby to Ondřej nedostal. On zaváděl i řemeslníky, aby mu nepracovali a schválně se dal do stavění stodoly a kůlny, aby je mohl zaměstnávat. Hodní u Ondřeje přece vytrvali a když mu mlynář někoho odvrátil a odňal příslibiv mu větší mzdu, než Ondřej platil, přihlásili se jiní a místo jeho se hned vyplnilo.

Stavba pokračovala, mlýn vyrůstal jako ze země a brzy ho přivedli pod střechu. Když počali stavěti a do země se dával základní kámen, chtěl a žádal si Ondřej i jeho otec, aby jim ho velebný pán posvětil a aby modlitbou požehnal dílu, co před se berou.

Velebný pán jim rád vyhověl maje z toho potěšení, že jejich mlýn se odevzdává do ochrany Bohu. Ježž Časný ze svého mlýna byl vypudil. I podporoval je všemožně, přicházel často a díval se, jak se jim daří, mluvil s Ondřejem a zval ho k sobě na faru. Hodný chasník se mu líbil, mohl se s ním dobře baviti a vyřázení, měl znamenité vědomosti, jevil velkou zkušenost a přál si, aby se ještě víc vyučil a vzdělal. Farář k tomu byl nápomocen slovem i skutkem, radil, půjčoval knihy, držival s ním dlouhé řeči. Aby dílo dojistá provedl, o něž se zasadil, navrhl, že opatří peníze, až mu dojdou a chce a bude ho zakládati.

Ondřej mu byl za všecko vděčen, těšil se z takového přítele a příznivce a odporoučel se především jeho modlitbě, jíž prý nyní nejvíc potřebuje.

Mlynář Časný si z toho dělal úsměšky, že si Ondřej povolal kněze, aby se mu nad základním kamenem pomodlil a řekl: „Tím mu zdi zajisté ani o píď nepřibude. Co dal knězi, mohl dáti zedníkům, aby se hodně napili a pak by si víc pospíšili.“

On myslil, že se knězi za všecko musí

platiti a že i za cestu do mlýna a za vysvěcení kamene hodně požádal. Ale kněz nepožádal a nevzal ničeho a Ondřejovi z lásky a k vůli byl by přinesl ještě větší oběti.

Ondřej si umínil, že zedníkům, tesařům a všem, co na mlýně jeho stavěli, spůsobí a připraví na své útraty zvláštní vyražení, až mlýn bude pod krovem. On miloval pobožnost a byl přítel modlitby, ale světským zábavám přece také přál a i sám v nich brával podílu.

Když střecha byla hotova, vystrčili na ni dělníci malý zelený stromek, ozdobený různobarevnými pentlemi a na vrcholek jeho přivázali kytici z pěkných květů. Větve a pentle šuměly nahore ve větru a dole stál lid shromážděný, aby se podíval na vykonané dílo. Bylo hezké a důkladné, ale nebylo velké, jak nyní již každý poznával. V rozkošném údolí vyjímalo se příjemně, vedle hrčel potůček, nedaleko se zelenal les, za mostem se rozprostírala vesnice.

Dělníci začali řečnit, pronášeli průpovídky a pili na zdraví nového mlynáře a na zdar nového mlýna. Ze zedníků i z tesařů vyznamenali se mnozí vtipnými nápady a přiměřenými slovy a veselost byla nehledaná a nenucená.

Však na staveništi nebylo sedadel ani stolů a zábava se tam nemohla odbývati. V chalupě u Stálých scházelo k tomu místo a proto se Ondřej obrátil na hospodského, aby propůjčil světnici a sám posloužil hostům.

Hospodský nového mlynáře a nový mlýn měl v obzvláštní přízni a snad nikdo v obci z druhého mlýna se tak netěšil jako on. Nenáviděl mlynáře Časného a radoval se ze škody, již novým mlýnem utrpí. On také škodil jiným a nejvíce uškodil jemu, když si ve vsi vystavěl — druhou hospodu. Bývala tam od starodávna jen jedna a nikdo netoužil po druhé, než mlynář, ačkoliv jí nebylo třeba. Činil starému hospodskému vzdory, chtěl ho zkrátit a o příjmy se s ním dělit. Všecko, co něco vynáší, vyhrazuje a pojišťuje sobě, nyní přišlo na něj a oplatí se mu, čím proti bližním se provínoval.

Hospodský podržel v paměti, že mlynář, když svou novou hospodu dostal pod střechu a dělníkům udělal dobrý den, jak se říká, i jeho k tomu pozval. Učinil si z něho žert, chtěl ho pošádliti a jednal opravdu velmi zlomyslně. Hospodského to mrzelo, bolelo ho to a po každé, když mu to vstoupilo na mysl, rozkypěla se v něm žluč a pocítil znova těžkou urážku.

I chopil se příležitosti, již mu Ondřej podal, aby se mlynáři za projevenou nelskavost odměnil anebo lépe řečeno, aby ho za ni potrestal. Přemohlo ho pokušení, zkázal mlynáři, ale bez vědomí Ondřejova, nechtěl-li by také přijíti mezi ně, že ten nový mlýn oslavují a nařídil posluš, aby, až se jich mlynář bude ptáti, kdo je poslá, odpověděli, že hospodský.

Učinili tak a mlynář zuřil, zapřísahaje se, že to hospodskému neodpustí.

Poslové pravili: „Pantáto, ona to má býti oplátka za starou půjčku.“

Pantáta nechtěl uznati, že by si hospodský mohl a směl dovoliti co on a přisvojoval si větší práva. Hospodský byl toho náhledu, že si jsou rovni a ačkoliv jednání jeho nechceme chváliti, že pocházelo ze msty, přece nezapřeme, že mlynář přísnou a trpkou důtku tuto opravdu zasloužil. Musel ji přijmouti a snésti, ale zlobil se, že ho až mrtvice mohla raniti a proti novému mlýnu ještě více zanevřel, jakož i proti Ondřejovi a proti hospodskému.

Ondřejovi se nelíbilo, co hospodský vyvedl a byl by to zabránil, kdyby se mu s tím byl svěřil. On to věděl a proto mlčel, nyní již bylo pozdě a co se stalo, napravit se nedalo. Vymlouvati to Ondřej nechtěl, hospodský také ne, jsa bez viny, jak myslil a tak mlynář neobdržel žádné náhrady za svou porážku a žádného odlehčení ve svém hněvu.

VII.

Na stavbě nového mlýna bez přestávky se pokračovalo, nyní se upravoval vnitřek a než nastala zima, byl i ten v pořádku a již se mohlo mlíti.

Ondřej si sám sestavil stroj a prozatím měl jen jedno složení, nemoha zříditi druhé a třetí pro nedostatek peněz.

Mlýn byl malý, ale úhledný a pěkný a s potěšením na něm utkvělo oko, když ho spatřilo. Přicházelo mnoho diváků a zvědavě a všetečně si ho prohlíželi. Ondřej každého přijal vlídně a vše ochotně mu ukázal a vyložil.

Divili se a nepochopili výbornost díla a leckdos proti němu byl zaujat nedůvěrou, že mu nerozuměl, jsa zvyklý na mlýny jiného způsobu. Tento v krajině neměl stejného ani podobného a lidé pravili: „Je to zkouška, která se třebaš nevydaří a pak Ondřej chybil, že se nepřidržel toho, co je již dokázáno.“

I báli se a předpovídali, že snad přijde na mizinu on i otec jeho a že se již nezmuže, ztratit odvahu uvaleným na sebe

neštěstím. Vymyslí si novotu, jenž bezpochyby za nic nestojí, měl se za moudřejšího než jsou jiní a příliš na sebespolehal. Vždyť se ani neradil s mistry, nevzal ku pomoci sekerníků, nýbrž vykonal si všecko sám a to dle vlastního rozumu, jenž ovšem není neomylný. Řemeslníci, jichž použil, sami řekli, že nevědí, bude-li k čemu, co jim dal udělati; vypočítal, vyměřil si to a jim nezbyvalo, než poslechnouti a vykonati jeho předlohy a rozkazy. Má v chalupě svou dílnu, je truhlář, soustružník, tesař a zabývá se vším, čeho při mlynářství je potřeba. Oni mu arci pomáhali, že potřebné práce přesahovaly jeho sílu a pak se jim zdá, že jest jen umělec, který zpytuje, vymýšlí, udává a zaměstnati dovede hejno dělníků, jenž mu propůjčují své ruce. Může pokročiti a může se povznést, je-li na pravé cestě, což nový mlýn brzy dokáže.

Již k němu vede vodu vykopaná stoka, již nad vodou stojí kolo a čeká, až ho spustí, již zasazen je mlýnský kámen, nad spodkem se vznáší běhoun, pytlík, moučnice, všecko je připraveno; vytáhnou stavidla, mlýn ožívne, všecko se bude točiti, hýbati a trásti, nastane klepot a rachot.

Bože, jak to dopadne?

I Ondřejův otec a Ondřejova matka mají strach, ačkoliv dost o synu svém jsou přesvědčeni a jen Ondřej nejvíe žádné obavy, jakoby si byl jist, že dílo, co dokoná, úplně se mu povedlo. V srdci přece mu je úzko, ale tají to, aby nerozmnožil nepokoj hodných rodičů a nedal lidem příčinu k zlomyslným pomluvám. Zajisté se ještě víc modlí než jindy, zajisté ještě víc navštěvuje kostel, ano on obětoval i mši svatou, aby ho Pán Bůh chránil a aby mupozehnal.

Velebný pán zase přišel do mlýna a vysvětlil celé nové stavení. Shromáždilo se mnoho osadníků a velebný pán k nim měl řeč pěknou a důkladnou. Zmínil se v ní také, že v mlýně se mele mouka, z níž se dělají hostie, ten chleob nebeský, jež kněz při mši svaté v tělo Páně proměňuje. I soudil z toho, že každý mlýn má býti hoden této milosti a pravil: „Budiž obydlím Božím, Bohu a Jeho službě zasvěceným, v němž panuje křesťanský mrav, křesťanský pořádek a křesťanská ctnost a z něhož vyloučen jest hřích, vyloučeno jest pokušení a vyloučena příležitost k zlému.“

Obrady svaté se odbyly, Ondřej spustil vodu v přítomnosti velebného pána a přčetného lidu a hle, mlýn začal jíti ve se a lehce, tak že radost byla všeobecná.

Byli tu z většího dílu jen přátelé a příznivci Ondřejovi a ti věru plesali s ním, přejíce mu upřímně štěstí. Protivníci jeho, jejichž vůdcem byl Časný, čekali až do posledního okamžení, že mlýn nebude k ničemu, anebo že na něm alespoň něco bude scházeti.

Časný se posmíval: „To svěcení kněžské ho nenapraví,“ a když šelma hospodský v blízkém lese začal střílet z moždírů, jako se střílelo, když se otevřela mlýnářova nová hospoda, trhl sebou Časný a div neomdlel, tak ho ty veselé výbuchy polekaly.

Ondřej na nový mlýn nasypal pěknou a čistou pšenici a mouku z ní obětoval na hostie, aby prý dokázal, že chce, aby dům jeho byl obydlím Božím, Bohu a jeho službě zasvěceným. Mouka byla překrásná, každý ji bral do ruky, jí se obdivoval a prvotiny tyto přišly do kostela ve způsobě chleba a octnuly se na oltáři při mši svaté, kde v nejsvětější Tělo Pána Krista se proměnily. Ondřej zajisté nescházel, když se to stalo a pobožnost jeho byla opravdová, což nám zajisté každý uvěří na slovo.

V novém mlýně se mlelo jako o závod, mlečů přibývalo a že jim Ondřej dobře a spravedlivě sloužil, nešli pak jinak, nýbrž zůstali mu věrni jako on jim.

Časný měl pořád mň a mň práce a musel si také lidí víc vážit, aby ho znenáhla všickni neopustili. Bylo to proti jeho hrubé povaze, rmoutil, soužil, zlobil se a nejvíc ho hnětlo, že se ztenčují jeho výdělky a příjmy.

Kdyby byl Ondřej všem mohl vyhovět a vše byl mohl zastati, co se mu dávalo a nabízelo, byl by Časný ještě více ztratil. Ale Ondřej se svým jedním složením nepořídil, co by byl pořídil, kdyby jich byl měl několik, ačkoliv skoro tolik dokázal na svém malém mlýnku, co Časný na svém mlýnu velkém, jenž tak rychle a tak snadně pracoval.

Časný předzvídal a viděl před sebou truchlivou budoucnost, Ondřej zajisté svůj mlýn zvětší a rozšíří a jeho mlýn utlačí a zničí; již to začíná uznávat a pochopovat. Veřejně to arciť neříká, aby se před sousedy nesnížil, nýbrž tupí Ondřeje a nadává mu jako dříve, že je žabař pode vsí na potoku.

Jako otec Časný pronásleduje Ondřeje také syn Petr Časný, jenž toho času právě se byl na vzdor otcí a proti vůli jeho oženil.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze, 11. listopadu 1868.

(Velechrám sv. Víta na hradě.)

Jiný jest nyní pohled na Prahu, než byl před několika týdny. Prahu rozeznávali jsme od jiných hlavních měst po velikém množství pěkných chrámů a věží a po královských Hradčanech, nad nimiž nejvýše strměla a k nebi ukazovala věž metropolitního chrámu sv. Víta. Věž tato jest za těchto dnů na pohled o mnoho nižší, proto že o mnoho vyšší jest nyní střecha velechrámu Svatovítského. Byla totiž po dokonaných opravách vnějších na zdích, obloucích a pilířích chrámových stará a vetchá střecha i s těmi třemi nevkusnými vízkami snešena a na její místo postaven krov střechy nové, kteráž se již břidlicí pokrývá, hřeben bude železný v slohu gothickém jakož i kříž, jenž nad hlavním oltářem upevněn bude. A převysoká tato střecha na matce chrámů Českých způsobila to, že nyní jiný jest pohled na královskou, stověžatou Prahu. Zjinačený tento pohled žádá usilovně, aby vedlejší věž výše vyhnána byla aspoň o tolik, o kolik výše vystoupila nová gothická střecha: není mezi nimi souměrnosti. Ovšem že není, neboť rozměry nové střechy předpokládají dostavení kusé věže, nová střecha dovolává se věže nové a tato zase dárků a příspěvků bohabojných dobrodinců. A tu měli bychom opakovati prosbu: „Stavme chrám Hospodinu!“ Vědouce však že sbírek mnoho, prostředků však málo, přimlouváme se toliko za hojné přistupování k *Jednotě sv. Vítské*, kteráž si vytknula za účel opravu, obnovu a dostavení velechrámu sv. Vítského na hradě Pražském.

Vděčně přijímajíc dary vznešených a zámožných dobrodinců prosí ona zvláště o stálé a byt sebe menší příspěvky, k jakýmž se členové její zavazují, dobře vědouc, že více vydají krejcarů přechetných údů rok co rok poskytované, nežli dar náhodou jednou na vždy uštědřený a přesvědčena jsouc, že na těchto krejcarových sbírkách spočívá zvláštní požehnání Boží. Jděte a vizte, co se z nich vykonalo. Pohlížejce na vnější opravu obzvláště od kostela sv. Jiří budete ze domnívati, že tato část našeho velechrámu zcela nová jest, jakož v pravdě nová jest velká část lepých okras ba i zdí základních. Četné ruce pracují na střeše, mnohem četnější však v chrámě samém; stará obmítka, kolikery nátěr se odstraňuje, padá dolů od klenby a po stěnách a pilířích a mizí pod rukama čilých dělníků; v ochozí či po galeriích zasazují sklenáři

nová okna nedbajíce deště a sněhu, jež sem vichřice zahání, ale litujíce, že není možná ozdobiť okna kolkolem malbou na skle tak jako již ozdobeno jest jediné okno nad hlavním oltářem a jako ozdobeny jsou slícnou malbou na skle okna v přízemí či kaplicích za hlavním oltářem. Ačkoli vnitřek chrámu v prach jest zahalen se zdí dolů padající, pozorujeme přece, že oltářů o štíhlé pilíře opřených není tu více; odputovalyť do rozličných kostelů a krajů až na jediný oltář sv. Antonína, kterýž posud kupce nenalezl. Stopy těchto oltářů viděti jest na porouchaných od hřebů a skob pilířích, nebude jich však pozorovati, až ruka kameníkova i tyto rány zacelí, díry kamenem a cementem vyplní, zvláště pak až malíř celý chrám barvami olíčí, neboť k nátěru barvami (polychromie) vše se upravuje.

Vidouce to měli bychom opět zvolati: „Stavme chrám Hospodinu!“ Avšak žádost tu změňme raději v prosbu: „Upravme chrám Hospodinu!“ t. j. starejme se o vnitřní úpravu chrámu téměř již opraveného, aby co možná nejdříve opět tu konány byly slavné služby Boží u hrobů sv. patronů našich: Václava, Vojtěcha, Jana Nepomuckého, Víta a Zikmunda, aby co možná nejdříve opět věrný lid navštěvovati zde mohl hroby králů svých Karla IV., otce vlasti, Ferdinanda I., Rudolfa II., aby co možná nejdříve opět tu svěceno bývalo duchovenstvo, slovem Božím nasycováni byli zbožní poutníckové, rozhrěšováni kajcníci, slovem, aby se v nové slávě zastkvěl starobylý tento a převeliký „dům Boží a brána nebeská.“

Čtenářové listů těchto přispívali a přispívají sice dle možnosti, ale dárky tyto splývaly do pokladnice spolku a vydávaly se na opravu a obnovu chrámu vůbec; což abychom si nyní vytknuli zvláštní účel? Což abychom sbírali a skládali příspěvky na některou zvláštní okrasu obnoveného chrámu? Či nebylo by to pěkným osvědčením víry za těchto trudných časů, kdyby nákladem uvědomělých katolíků v chrámě, v němž odpočívá nepřemožený mučeník svátostné mlčenlivosti sv. Jan Nepomucký, zřízena byla nová zpodobnění v slohu gothickém? Nebylo-li by to milou upomínkou, kdyby po letech poutníků konaje tu svou pobožnost na zpodobnění četl věnovací nápis: „Svatému zpodobnění Janu Nepomuckému“ — věnovali n. př. čtenářové „Blahověsta“, anebo: alumnové seminářů Českých a Moravských, anebo kdyby na jiné se spatřovalo: Věnovalo du-

chovenstvo v tomto chrámu vysvěcené; a nevzpomněl-li by poutník, jenž se tu s Bohem svým byl smířil, nábožným Zdrávasem i dárců dávno snad již zesnulých? A nebylo by cos takového za těchto dnů i slavným protestem proti nájezdům na sv. víru naši katolickou činěným? Časové jsou ovšem zlé, ale i za těchto zlých časů dostavují se věže dómu Řezenského v sousedním Bavorsku ze sbírek krejcarových. A co mohou jiní, proč bychom nemohli i my, zvláště až nám Bůh dá, jakož prosíme a doufáme, časů lepších?

Dojde-li návrh tento ohlasu, povíme svým časem více. Prozatím jsou slova tato pouhý návrh na uvážení podaný.

Ze Slivice, 11. listopadu 1868.

(„Zasvěcení Thory.“ Křesť. Israelitky.)

Dva úkony na podívání oba slavné ale směrem veskrz rozdílné konány byly na naší osadě. Do blízounkého, osadou našeho městečka Milína pozváni byli z okolí dalekého i širokého Israelité ke dni 19. září za příčinou „posvěcení thory.“ Bylat to právě sobota před „Posvěcením chrámu Páně“ našeho. Že Židé pozváni byli tam, kde ovšem před málo ještě lety každou hodinu svého v městečku pomeškání draze vypláceti museli, není arci nyní s podivením: že však i okolním *kněžím* takové pozvání učinili a snažně jim, by přišli, přimlouvali, to se mi vyzváním více než pozváním býti vidělo. Mrzelo nás, že ještě den na to o Posvěcení chrámu Páně okolo hodiny 7., když věřící již do kostela spěchali, oni slavnostníci vesele při hudbě hopkovali. Druhou stranou ale znamenati nám přišlo, že lid i nejsprostší, který na konání podobná — jako tuto bylo přenášení thory v průvodu z jednoho domu do jiného — rád se dívává, celé věci té bez mála si ani nevšímal. Jako v náhradu za to bylo nám pokřesťení dospělé Israelitky Theresie von Hartenstein, v den „Všech Svatých“ důst. p. farářem Janem Klumparem slavně vykonané, jenž jí také potřebné k tomu známosti víry po delší čas udlílel. Vycvičena byla dojista tou měrou, že nad katolíky staré vynikati svými vědomostmi se chlubívala. Zamýšlelať již před třemi roky svátosti křtu sv. se účastniti, ale bránili jí v tom její souvěrci všelijak její úmysl zvrátiti usilujíce, až i jednou, když ze cvičení z fary se vracela, počínajíc si na ni již stloukli. Že při samém křtu síla lidu byla přítomna, netřeba výslovně dokládati, jest ale dobře, jelikož taková na osadě ne každodenní událost přítomné vzdělává, a víry své si vážit učí.

Této víry cenu vyličil pak po dokonáném úkonu křestném důst. p. farář; nabízel mladou křestanku k pevnému v ní až do smrti vytrvání, upamatoval všechny na veliká víry té dobrodiní a poděkoval konečně i kmostrům křestným, kteří k výslovné jeho radě, aby ani marnivost ani zisknost tu zabíhati se nezdála, ze třídy domácích občanů byli obrání.

J. E.

Z Pouchova u Král. Hradce, 5. listopadu 1868.
(Svěcení kříže na novou věž.)

Nemalou ozdobou chrámu Páně bývá slušná věž. Ona činí na každého milý dojem; dává strmic k obloze nebeské v okolí putujícímu znamení, kde stánek Boží se nachází, a unáší k nebi mysl lidskou. Věž se staví do výšky, aby nám oznamovala, že po tom toužiti máme, co shůry jest, kde Kristus kraluje na pravici Boží. Náš kostel měl sice věž, ale ta byla nepatrná, nízká, nemající slušné podoby, byla to spíše jen zvonice beze vší okrasy. Dávno se již na to pomýšlelo, aby náš chrám Páně slušnou věží ozdoben byl. O to se staral a přičiňoval důst. p. farář Josef Seidl. Jeho přání vyhověli páni města Hradce Králové, kteří zádušní jmění našeho kostela spravují a touto společnou snahou vymohlo se konečně, že věž o mnoho zvýšena a bání opatřena byla. Na den Všech Svatých světil v našem kostele vys. důst. p. kanovník a bisk. vikář Hradecký, Leodegar Vacek, nový kříž, jenž po slavných službách Božích na novou věž vytažen a postaven byl k radosti všech osadníků farnosti Pouchovské. Svatý kříž, na němž umřel Pán Ježíš, Syn Boží, zvířel nad celým světem. Hlásá tedy ono znamení vítězné — s věže chrámové, že pod praporem kříže tam, kam věž ukazuje, ku vlasti nebeské kráčet máme. V chrámu samém jest ještě třeba mnohých oprav. Oltář sv. Václava jest zcela sešlý a hlavní oltář sv. Pavla čeká též na své obnovení. Lze doufati, že kostel náš s Boží pomocí, jak zevnitř jest opraven, i uvnitř brzy vyzdoben bude. U tohoto chrámu Páně nachází se společný hřbitov pro město Hradec Králové a naši farní kollaturu, odpočívají tam též kněží, kanovníci kapitoly Kralohradecké a mnozí profesori bohosloveckého ústavu Hradeckého. O několik kroků dále jest rozsáhlý hřbitov vojenský, na němž tisíce bojovníků, mnozí ze vzdálených končin pocházející, odpočívají. Jest tedy kostel náš strážcem dvou svatých polí, kde v Pánu zesnulé slavného z mrtvých vstání očekávají. Začasté přijde sem cizinec jsa žádostiv vědět, kde jeho přítel odpočívá. Jak mile

spatří věž, urychlí kroky své, by se k Pánu Bohu na hrobě svého přítele pobožně pomodlil.

F. R.

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 11. listopadu byl redaktorovi těchto listů dodán tento nález:

Od c. k. zemského co tiskového soudu v Praze.

P. Františkovi Srdínkovi redaktorovi „Blahověst“ v Praze!

Číslo 27246.

Jmenem Jeho Veličenstva Císaře!

Cís. krl. vrchní soud zemský v království Českém nález c. k. zemského co trestního soudu ze dne 17. října 1868 č. 25561 nimž uznáno bylo:

Obsah v Praze v tiskárně Karla Bellmana tištěné, ve vlastním nákladu vydané, instrukce dané duchovenstvu ohledně zákona ze dne 25. května 1868 č. 49 ř. z. nimž se pořádají mezináboženské poměry státních občanů o příčinách v něm výslovně jmenovaných, od biskupského ordinariátu v Budějovicích ddo. 3. června 1868 č. 3187 jakož obsah oné v tom v Praze dne 25. září 1868 nákladem P. Františka Srdínka vydaném v arcibiskupské kněhtiskárně v Praze tisknutém čísle 27. ročníku XVIII. časopisů Blahověst, Hlasy katolické — na stránce 421—424 tisknuté „Instrukce ordinariátu Pražského dané duchovenstvu ohledně zákona ze dne 25. května 1868 č. 49 jimžto se pořádají mezi náboženské poměry státních občanů o příčinách v něm výslovně jmenovaných netvoří povahu skutku zločinu rušení veřejného pokoje dle §. 65 tz. ad b. a její rozšiřování se nezapovídá — k odvolání se c. k. státního návladnictví — změnil a uznal dne 26. října 1868 č. 33251 takto za právo:

Obsah uvedených dvou instrukcí tvoří v §. 65 ad b. tz. naznačený zločin rušení veřejného pokoje a rozšiřování těchto spisů se zapovídá.

Důvody.

V Praze v tiskárně Karla Bellmana tištěná a vlastním nákladem vydaná instrukce pro duchovenstvo ordinariátu Budějovického ze dne 3. června 1868 č. 3187 a stejně znějící, — v Praze dne 25. září 1868 nákladem P. Srdínka vydaném, v arcibiskupské knihtiskárně v Praze tištěném č. 27. roč. XVIII. časopisů „Blahověst, Hlasy katolické na stránce 421—424 obsažená Instrukce ordinariátu Pražského daná duchovenstvu ohledně zákona ze dne 25. května 1868 č. 49 naznačuje duchovenstvu jak se

chovati má ohledně zákona ze dne 25. května 1868 č. 49 ř. z. XIX, jímžto se pořádají mezi náboženské poměry státních občanů v příčinách v něm vyslovně jmenovaných a nařizuje jemu tato pravidla zachovávat.

Ve 4. odstavci 1. článku této instrukce jest obsaženo, že státním zákonem nepozbývají výminky, za kterými katolík smíšené manželství církevně dovoleným způsobem uzavřítí smí, své platnosti podle církevních ustanovení předepsané. Duchovnímu se v 8. odstavci tohoto článku pod 1. nařizuje osadníka — který bý od zamýšleného uzavření smíšeného manželství upustiti nechtěl — použiti, že zavedeným státním zákonem nepřestává povinnost, dáti potřebná rukojemství, pod jakými smíšené manželství způsobem církevně dovoleným uzavřítí lze, že k rukojemstvím těm sub 2. naznačená smlouva náleží a poněvadž touto smlouvou potřebná rukojemství dokonale vyčerpána nejsou, ostatní záruky pomoci reversů zabezpečiti se musejí; ačkoliv dle zákona ze dne 25. května 1868 č. 49 ř. z. dle čl. 1. reversy na představené neb služebníky církve o vyznání náboženském, o kterém dívky vychovány a vyučovány býti mají — za neplatné tedy v právním smyslu za vyzdvihnuté prohlášeny byly.

Tím se bez vší pochybnosti hledí k neposlušnosti proti tomuto zákonu vybízeti podněcovati a svěsti.

Článek 12. zákona ze dne 25. května 1868 ustanovuje — že žádná náboženská společnost mrtvole k ní nepřislušícího slušný pohřeb na jejím hřbitově pod výminkami sub 1 et 2 naznačenými odepřítí nemůže.

Také ohledně těchto zákonitých předpisů ustanovují se v instrukci pravidla, která schopná jsou, proti tomuto zákonu k neposlušnosti a k odporu povzbuditi.

Hned v prvním odstavci v článku této instrukce se tvrdí, že jinověrci na katolické hřbitový, již povahou věci samé ani z příčin zdravotní policie žádného nároku nemají; v 2. odstavci se dří, že se předpisy tohoto státního zákona ve shodě vpraviti s čl. 15 základních zákonu státních ode dne 21. prosince 1867 nedají, v 3. odstavci se praví, že litovati jest, že za poměrů jaké v české církevní provincii panují, předpisy tohoto zákona hlavně jenom katolických hřbitovu se dotknout; konečně dávají se v odstavci 1 a 2 tohoto článku instrukce takové předpisy, které zřejmě jen

k tomu čelí, naznačenému zákonu co možná největší odpor zjednatí.

V obsahu této instrukce zakládá se v §. 65 tz. naznačený zločin rušení veřejného pokoje, pročez se také dle §: 36 tisk. zák. rozšiřování tohoto spisu zapověditi muselo.

V Praze dne 4. listopadu 1868.

Mentberger.

Tesař.

P. Františkovi Srdínkovi redaktoru „Blahověst.“

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup učinil při své návštěvě semináře v neděli 8. t. m. k shromážděným alumnům dojemnou řeč o slovech žalmu 118.: „Tempus faciendi Domine; dissipaverunt legem Tuam (rozmetali zákon Tvůj, Hospodine).“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 20—24. listopadu u sv. Jindřicha, od 25—29. u P. Marie Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně.

— Církevní památka sv. Klementa, pap. a muč., kteráž na pondělí 23. t. m. připadá, bude se konati v kostele sv. Klementa na Starém městě tímto pořádkem: V neděli před slavností budou tam o 2. hod. slavné nešpory s požehnáním; v pondělí pak o slavnosti v 6 a 7 h. tiché mše sv., v 11 h. zpívána mše sv. a o 1/2 7. h. večer nešpory s požehnáním.

— J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí bude udělovati vyšší svěcení některým klerikům zdejších řádů a sice d. 19. t. m. podjahanství, d. 21. jahanství a d. 23. kněžství. Svěcení budou za jahny 2 benediktini Břevnovští a 2 františkáni, za kněze 1 křížovník a 1 augustián.

— Dr. Václav Houška, kníž. arcib. tajemník a český kazatel universitní, byl d. 7. t. m. po veřejném přelčení odsouzen k 14dennímu vězení pro kázání o civilním manželství, jež d. 29. března měl v kostele sv. Klementa a v němž c. k. zemský soud shledal přečin pobuřování. Obžalovaný odvolal se k vrchnímu zemskému soudu.

— V Sloupnici u Litomyšle bude dnes vysvěcena nová budova, v kteréž ženskou mládež vyučovati budou Milosrdné sestry.

Z Vídně. V diecési sv. Hypolitské odpadl od víry a církve světský kněz Ed. Schwella, a káže nyní ve Vídni v hospodách „deutschkatolikům“ — holou nevěru, tak že kdosi, jenž nedávno v hospodě jeho výklad slyšel, dobře pak pověděl, řka: Je-li tomu tak, nač vůbec potřebujeme kázání a kazatele? Odbyv v jednom kázání křesťanství, zamítnul důsledně v druhém katolickou hierarchii. — K vůli úplnosti podotýkáme, že

i v Praze vystoupil z řádu a církve býv. františkán kněz Jaeger, odebrav se do Drážďan a na Moravě klerik ř. piaristického p. Dukát, o němž se nyní na jisto neví, ku které náboženské společnosti šel přidat.

Z Pruska. V Berlíně se nalezá ústav protestantský pro tak zvané Magdaleny t. j. hříšnice, jenžto lepší dráhu života, dráhu počestnosti nastoupiti chtějí. Kajícnice takových jest v ústavě nyní 70 a nelze jich přijmouti více; pročež v minulém půlletí prosbám 50 osob, kteréž o přijetí žádaly, pro nedostatek místa vyhověno býti nemohlo. Z té příčiny zařídila protestantská konsistoř sbírku na ten účel, aby ústav Magdalenek byl rozšířen; v povolání poukázáno k tomu, že počet veřejných nevěstek v Berlíně v posledních letech z 10.000 vzrostl až na 20.000 a že prostopásníci v obcování s nevěstkami každého roku v jediném Berlíně vydají přes 20 milionů tolarů str.

Ze Švýcarska. Vláda Soloturnská vyzvala ostatní kantony, jenž k biskupství Basilejskému přináležejí, aby společně s vládou Soloturnskou vydaly rozkaz, že biskup Basilejský budoucně jen pod tou výminkou připustiti smí *kněžské exercicie*, když světská vláda k tomu udělí svoje povolení! Biskup Soloturnský, Lachat, povolal totiž před nedávnem dva kapucíny co exercitátoři svých kněží, a odtud ten pokřik v Israeli.

Z Belgie. Arcibiskup Mechlínský navštívil v říjnu t. r. Belgického krále v zámku Laeken; král podpisoval právě dekret, jímžto uděleny byly některým náčelníkům liberální strany v Antorfu znamenité řády. Při této příležitosti vyslovil král Leopold úmysl svůj, že také arcibiskupovi a některým jiným církevním hodnostářům veřejná vyznamenání udělí; načež ale arcibiskup neohroženě odpověděl, že za taková vyznamenání děkuje, protože ministerstvo belgické právě zaměstnává se osnou zákona o konfiskaci statků církevních; v takové době, pravil arcibiskup, špatně by to slušelo biskupovi, aby přijal vyznamenání z rukou protivníků církve sv. Král se odmlčel a na arcibiskupa více nedotíral.

Ze Španělska. Po svržení královny Isabelly s trůnu Španělského rozneslo se mnoho pověstí o soukromém životě této panovnice. Vídenský list „N. fr. Presse“ obral si též zpovědníka jejího, arcibiskupa Claret-a za terč nekalých vtípů a na ctiutrhání. Z té příčiny podáváme čtenářům svým věrohodnou zprávu o životě mužetohoto, Antonín Claret y Clara narodil se

r. 1808 v Sallentu blíž Barcelony a študoval v semináři ve Vichu, kdež byl soudruhem a přítelem znamenitého filosofa Balmes-a. Byv na kněžství vysvěcen konal Claret s několika soudruhy misie pro lid v Katalonii, jakož i na ostrovech balearských a vyznamenával se bezúhonností života, tak že od lidu téměř co světec byl ctěn. Až po dnešní den nikdy nepožil Claret masitých pokrmů a nepil ani kapky vína. R. 1850 byl ustanoven za arcibiskupa v Santjago na ostrově Kuba; když pak r. 1857 zemřel kardinal-arcibiskup Toledánský, zvolila si královna biskupa Clareta za svého zpovědníka; co takový obdržel titul arcibiskupa z Trajanopolis (in part. infid.), ale od té doby počaly také nájezdy listů nevěreckých proti němu. Šlechetný zpovědník mlčky snášel všeliké krivdy a toto mlčení právě stalo se příčinou osočování nového a vždy nestoudnějšího. Připisovalo se jemu, že byl původcem všech důležitějších rozkazů královnou vydaných, a přece nikdy tomu tak nebylo; Claret se v politických věcech neznal a nikdy se o politiku nestaral; on pečoval jedině o blaho duší lidských. Hlavním zločinem jeho bylo, že pilně sbíral halíř sv. Petrský; toť zločin, jehož se milionové křesťanů katolických nyní dopouštějí také mimo Španělsko. Dále mu „N. fr. Pr.“ vytýká, že prý při uzavřených dveřích konal misie a exercicie pro ženské pohlaví; jakoby při obyčejných misiích v našich krajinách se nekonalo také zvláštní vyučování jednotlivých stavů, při kterémž, jak samo sebou se rozumí, jen údové téhož stavu přítomni bývají; když tedy se koná vyučování žen a panen, nemohou do chrámu mužové neb dítky býti připuštěni. Nynejší neštěstí Španělska nicím nezavinil arcibiskup Claret, neštěstí toho původce sluší hledati zcela jinde než mezi údy katolického duchovenstva.

Z Anglicka. Nenadálý návrat mladého markýze z Bute do církve katolické vzbuzuje nemalé podivení po veškerém Anglicku. Markýz teprv letos stal se plnoletým a zdědil po otci svém náramné jmění, tak že roční jeho příjmy se pácí na 7.000.000 franků, t. j. každý den může markýz vydati přes 20.000 franků; náležít mu několik statků ve Škotsku a vévodství Waliském, více dolů železných i uhelných, několik mořských přístavů a mnoho lodí. Když markýz se letos odebral do Cardiffu, aby tam slavil dosažení své plnoletosti, provázelo jej 40 parolodí, vezoucích několik tisíc havířů z markýzových dolů; vše-

cky tyto lidi vyčastoval markýz velmi štědrým způsobem.

Z Afriky. Arcibiskup Alžírský, Msgr. Lavigerie byl v letě t. r. v Římě a ve dvojím slyšení přednesl sv. Otcí Piu IX. obšírnou zprávu o náboženských poměrech diecése své. Papež pochválil jej za příčinou neunavené péče, s jakouž se stará o blaho arabského obyvatelstva a vyjádřil spokojenost svou nad tím, že arcibiskup ve sporu, jež měl s vládou francouzskou, si moudře počínal. Sv. Otec přivolil k prosbám arcibiskupa, aby zřízen byl apoštolský vikariát na *Saharě*, kdežto žijí četní kmenové, u kterých navzdor islamu dosavad některé památky náboženství křesťanského se zachovaly; oni n. př. věří v jednoho Boha, neuznávají koran za knihu svatou, prokazují poctu Kříži svatému atd. Z Evropanů, dva neb tři cestovatele vyjímaje, nikdo posud nepřišel až k těmto obyvatelům Sahary.

Z Jerusáléma. Na témž místě, kde stával palác vladaře Pontia Piláta, byl letošního roku dostavěn chrám „Ecce homo“ (Ejhle člověk) nazvaný a při něm klášter „dcer Sionských.“ Po 9 stupních vystupuje se k síní sloupové, kdež se nachází kříž černé barvy s nápisem: Ježíš Nazaretský, král židovský. V chrámě položeny jsou dlažice, které se nalezaly v domě Pilátově. Na oltáři stojí socha „Ecce homo“ z bílého mramoru zhotovená jedním z nejvýtečnějších umělců, hrabětem Sosnovským v Římě. Nad sochou na římsě viděti nápis: „Ejhle, král váš!“ — Presbyterium jest rozsáhlé; po levé straně stojí kaple Marie Panny, v nížto dcery Sionské mívají svoje služby Boží. Odtud sestupuje se do podzemních hrobek, kteréž na způsob římských katakomb upraveny jsou.

V pátek 3. dubna 1868, v kterýžto den konala církev slavnost sedmibolestné Rodičky Boží, vysvěcen jest nový tento chrám. Slavnost byla tím velikolepější, že již ze všech končin země se byli v Jerusálémě sešli pouťníci, aby tam slavili hody velikonoční. V nepřítomnosti patriarchy Msgra. Valergy vykonal obřad svěcení nejdůst. světící biskup Msgr. Bracco; k čemuž byla svěcivě přinešena voda z řeky Jordánu. Mezi přítomnými bylo mnoho kněží z Evropy i Ameriky, jakož i katoličtí konsulové ve skvostném oděvu svém; za nimi kráčeli nejvyšší vojenští i civilní úředníci vlády turecké. Celé prostranství před chrámem bylo naplněno poutníky ze všech krajin světa, k nimž se četní Řekové a Armenští, Koptové i Arabové přidružili. Zvony chrámu

„Ecce homo“ poprvé zahlaholily a stejnou dobou otrásalo se povětří střelbou děl na tvrzi Davidově. Po vykonaném svěcení vstoupil biskup a s ním četné zástupy nábožného lidu do chrámu; biskup konal poprvé na hlavním oltáři obět nejsvětější, při které k zvukům harmonia zpívali sirotkové z kláštera dcer Sionských krásnou píseň „Stabat mater.“ Po mši sv. následovalo slavnostné kázání, jež měl kněz Changobert z Francouzka. Vnitřní ozdoby chrámu, posvátných rouch a t. p. se arcí na mnoze ještě nedostává, avšak již i tu vyskytla se pomoc; ve Vídni a Pešti sebráno již hojných příspěvků k tomuto účelu; z Prešpurku pak zaslala jednota k ozdobování chrámův několik mešních rouch, prádlo kostelní a j. do Jerusáléma.

Z Ameriky. V millionu obyvatelův ohromného města *Nového Yorku* jest asi 350,000 katolíkův, 50,000 židův, kdežto asi 600,000 přináležejí vyznání protestantskému neb nížádnému. Katolíci mají 32 chrámův, jeden tudíž chrám připadá na 11,000 duší, s 93 kněžími. Chrámy jejich zaujímají 200,000 lidí a bývají přeplněny, pročež navštěvují dvě třetiny řádné služby Boží. Průměrný počet komunikantův v katol. chrámech páčí se každou neděli na 5000. Katolické obyvatelstvo vzmahá se ročně v poměru 20,000. Nový York jest ohledně katolického obyvatelstva čtvrté město na světě. Co do katolických ústavů jsou zde dvě koleje, 2 akademie, 42 školy farské se 14,000 školáky. — Mimo katolické jest tu nad to 280 kostelův, totiž 61 episkopalních, 56 presbyterianských, 48 methodistických, 30 baptistických, 20 německoreformovaných, 9 luteranských, 4 kongregacionalské, 4 universalistské, 3 unitarské, 3 kvékerův, pak 17 jiných různých sekt a 25 židovských modlitebnic. Obyčejně navštěvuje 15,000 osob protestantův a 25,000 židův služby Boží; avšak 375,000 až 470,000 nekatolických obyvatelův neběře účast v žádných službách Božích neb v nějakém náboženském vyučování; neděle jest jim jenom dnem odpočinku od práce, jež pak výhradně svým rozkošem věnují. (Hlas Brn.)

Literární oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Časopis kazatelský. Ročníku V. svazek 12., na měsíce listopad obsahuje tyto duch. řeči: na ned. XXII. po Sv. Duchu: o povinnostech občanských; na slavnost Všech Svatých: 1. čím se máme těšiti v protivenstvích, kterých nyní církev snášíti jest, 2. řeč příležitostná; na památku všech věrných dušiček dvě řeči o

očistci; na ned. XXIII. po Sv. Duchu o smrti; na slavnost sv. Martina bisk.: 1. příčina panujících hříchů ve světě, 2. co jest oko přímé a upřimné? Na ned. XXIV. po Sv. Duchu: zjeveného náboženství původ a účel; na ned. XXV. po Sv. Duchu: Pro spravedlivé slitovává se Bůh i nad hříšníky, pro hříšníky trestá i spravedlivé.

Ročníku VI. svazek I. přináší patero adventních řečí o spravedlnosti Boží a spravedlnosti lidské, jež sepsal dr. Jan Ev. Bílý, farář Předklásterský na Moravě, od něhož v tomto sešitu jsou též řeči: na neděli poslední v roce (Bůh jest věčný); na konec roku (Poznávání Boha v osudech národů) a při svěcení sochy v Bystřici na Mor. Dále nalézá se v tomto sešitu od Em. Doležala, děkana Miňického výklad sv. evangelia na ned. II. adventní a na slavnost Narození Páně (Slávu Bohu pějme, sobě pokoj přejme); od dr. Jana Pospíšila, kněze v Bzenci na Mor. řeč na ned. II. adventní a na slavnost neposkv. Početí P. Marie; od Vác. Brůhy, kapl. v Malé Chýši, na slavnost sv. Mikuláše, a před oddavkami; od Jana Podlahy, faráře Stáleckého, na slavnost sv. Štěpána prvomučenika a při pohřbu kněze; od Jos. Baara, kněze v Písku, před sv. přijímáním dívek v adventě; od Karla Seiferta, děkana Něm.-Brodského, při svěcení kříže před hřbitovem; od † prof. Šindeláře, řeč k studujícímu na začátku školního roku; a od Frant. Černohouze, děkana v Dobrušce, slova před oddavkami.

— „Školník“ v Hradci Králové vycházeti bude r. 1869 co ročník XIX. v lhůtách jako letos.

— Správní výbor *Zlaté knihy* oznamuje všem pp. opatrovníkům, že se s tiskem poněkud opozdil a tudíž teprv v polovici listopadu knihy letošní rozesílati počne.

— „*Zeměpisný atlas methodický* pro I. třídu středních škol.“ Nakreslil dr. Ant. Tille, profesor na reálném gymnasiu v Táboře (nyní v Třeboni). 8 stran textu a 12 barvotiskových map. V Praze 1869. Nákladem kněhupectví I. L. Kobra. — Jmenovaný tuto spisovatel vydal počátkem tohoto školního roku praktický spis: „*Učebná kniha zeměpisu pro I. třídu středních škol*“; podává nyní návodný atlas zeměpisný, doplňuje učebnou knihu svou. Atlas s nevšední obezřelostí sestavený ukazuje vše názorně, o čem kniha rozpráví, počínaje prostějším, postupuje k složitějšímu. Tímto chvály hodným způsobem methodickým představuje na I. listu 4 hlavní strany světové, 4 čtvrti měsíce, velikost planet a jich vzdálenost od slunce,

zatmění slunce a měsíce atd., na II. povrch polokoulí, na III. vodopis, moře; bydliště lidstva dle plemen, náboženství, zaměstnání; na dalších listech vodo- a horopis Evropy a ostatních dílů světa, jakož i národopis a politické državy; totéž vyličeño podrobněji na mapě Rakouska a Čech zvláště. Úprava jest sličná, barvotisk zřetelný, až na mapu horopisnou Čech. Nelze pochybovati, že důkladné dílo toto dojde hojného rozšíření na našich gymnasiích z realkách.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Ullmann*, farář v Zalmanově, jmenován sekretářem vikariatu Žlutického;
- P. Jos. *Cerha*, křiž., za real. administr. v St. Kníně;
- p. Frant. *Herold*, Plzeňský kapl., za admin. do Dýšiny;
- p. Frant. *Havlíček*, kapl. v Ratajích, za administr. do Oužic;
- p. Vác. *Erhart*, I. kaplan v Rokycanech, stal se katech. a ředitelem dívčí školy tamtéž.

Uprázdňená místa:

- Dýšina*, fara patron. města Plzně, od 4. listop.
- Oužice*, fara patron. nábož. fondu, od 6. listop.

V biskupství Kralohradeckém.

Významení jsou:

- p. Jos. *Bumba*, farář v Kameném Újezdě u Budějovic, jmenován bisk. notářem;
- p. Frant. *Ninger*, kaplan v Polné, obdržel faru synodalie.

Listárna redakce.

Milodary. Dne 11. t. m. přistoupili k „Jednotě pro dostavění hl. chrámu sv. Víta na hradě Pražském“ a sice do řady zakladatelův: Alumnové kněž. arcib. semináře v Praze složivše 200 zl. r. m. (Jsou to dary lonských a letošních novosvětcův doplněné příspěvkem v čís. 30. t. l. oblašeným. Zbývá v spořitelně Pražské uložených 16 zl. 35 kr.)

Na pomník *Sušilův*: Z Třeboně pp. Frant. Toušek, děkan, Jak. Peterka, Mat. Fischmeister, Adolf Rodler, kooperatoři po 1 zl. = 4 zl.

Jistý týdeník německý podává zprávu, že další rozšiřování toho čísla „*Blahověsta*“ v němž otištěn byl pastýřský list nejdůst. pp. biskupů o manželství, výnosem soudním zakázáno jest, nazývá „*Blahověst*“ orgánem arcibiskupa Pražského („*der fromme Blahověst*“, das Organ des Prager Erzbischofes“). Orgánem nejdůst. knížete arcibiskupa jest po našem náhledu každý list církevní a každý list křesťanský, a tak i „*Blahověst*“, jenž není v žádném jiném poměru k vrchnímu pastýři, než že vychází s jeho vědomím. V takové neodvislosti některé listy ovšem nejsou — a těch jest nám líto.

P. F. T. v S.: V příštím čísle.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupci
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplatit se
v expedici
a u všech řádových

knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplatenci čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Mariánské hymny a antifyony.

Podá František Taufer, kooperator v Smržicích
na Moravě.

I.

Nic není schopnějšího, by člověka od země k nebesům povzneslo, než nábožné, svaté zpěvy. „Dobré jest,“ dí sv. Bernard, „Boha chváliti zpíváním chvalozpěvů.“ Bývá-li člověk řečí nasycen a posílen, bývá pěním žalmů zmužen a potěšen. Ve svatých zpěvích hledají truchlivé duše útěchy, unavení duchové úlevy; vlažní počátku vroucnosti, hříšníci povzbuzení ku pokání. (P. Huguet.)

Má-li však církev, velebic nekonečnou slávu a moc Nejvyššího, chvalozpěvy, jejichž vznešenost udivením naplňuje, má také hymny a antifyony k úctě Bohorodičky P. Marie, jejichž líbeznosti se nic nevyrovná. Může-li pak býti která mluva líbeznější, zbožnější a milostnější té, jakouž nacházíme v hymnách: *Alma, Regina coeli, Ave Regina coelorum*? Maria jest Pannou bez pískvrny, Královnou nebes i země, Matkou Boží i matkou naší. Trojí tento předmět chvály pojednávala církev nejrozmanitějším způsobem a vždy podivuhodnou lepostí v cudných obrazech, utěšených úvahách a vzácných výrazech. Duše otvírá se dojmům pokoje, bývá unešena kouzlem líbezných písní, jejichž nápěvy sladce a tiše tekou, jako vzdálená ozvěna hlasů andělských, jenž zároveň na nebesích chválu Marie pějí.

A kdož ví, kolik svatých myšlenek tyto zpěvy vzbudily, kolik bolestí utišily, kolik zarmoucených rozveselily? Když mladá dceraška při vřetené neb jehle pěje píseň Mariánskou, jde jí práce v samé sladkosti od ruky; zdá se jí, jakoby Maria patřila na ni a s ní pracovala. Námořník méně se bouře leká, an s odkrytou hlavou na palubě stojí toužebně a vroucně zapěl:

Ave maris Stella! A když mysl misionářova při upomínce na vzdálený domov tesklivostí klesatí počíná, zapěje některou hymnu anebo antifonu Mariánskou, učí jim své obrácence, a slyše nové křesťany zpívati písně k úctě Marie Panny, jaké již v dětinství svém zpíval, cítí, jak srdce jeho se šíří a jemu jest, jakoby dlel u krbu otcovského.

Vše, i nepředzvídané nebezpečí, bývá mu podnětem ku prozpěvování chvály Marie; a často důvěra jeho působí poskytnutí nenadálé pomoci. Tak vypravuje jistý apoštolský muž: „Když jsem jednou se navracel z návštěvy jedné křesťanské obce v průvodu svých chovanců v noci cestou křovím porostlou, zaslechl jsem nenadále strašlivé řvaní; byloť to řvaní tygra. Stanouce naslouchali jsme, co by to bylo, a tygr zařval opět; konečně se řvaní tak přiblížilo, že zároveň bylo slyšeti rychlé kroky zvířete v suchém listí. Pohan, jenž s námi konal cestu, byl takovou hrůzou dojat, že učinil slib přijmutí víry katolické, když nebezpečí ujde. Co se mne týkalo, jáť jsem nařídil svým chovancům, by zapěli *Salve Regina*, a sotva že jméno *Maria* zpěvem bylo proneseno, zarazil se dravec, a nechal nás na pokoji.“

Veškerý zpěvy Mariánské naplňují křesťanské srdce svatým, blahodějným hnutím, jež je činí schopné ku přijetí pravdy.

Písně vánoční, radostné tyto zpěvy, plné upomínek na Pannu v Betlémě, jenž v noční době při záři pochodně na polích sněhem pokrytých, anebo u starožitných, zelení a zimními květinami ozdobených jeslíček se zpívají, jsou ve Francouzsku nejoblíbenějšími písněmi. Naše církevní hymny vůbec dodaly kostelní hudbě rázu šlechtetně vážného, jenž duši rozněcuje, unáší a na nebesa povznéstí umí; písně vánoční, jednodušší ve svých nápěvech, daly jí povahu

zcela arkadickou. Jest to ptačí zpěv, jenž se radostně k Bohu povznáší, by velebil tajemství přetěšené; jest to vůně lesní, jenž naplňuje oltář panenské Matky Spasitelovy zápachem líbezným. Usmívající se poesie vesnická, spojena s těmito vlnnými nápěvy, dýchá stínem lesním, strdí, vůní hlohovou. Jest zpěv lidu, pastýřů a přírody. V těchto vánočních písních představuje se nám Maria vždy co mladá, krásná, prostá Panna, která krále nebes i země do chudých svých plenek zavínuje a až příliš hluboce pohřížena jest v radostech svých, než aby na nahotu chléva a na slámu v jeslích pomýšleti mohla.

V *Stabat Mater*, kterýžto zpěv Montalembert vším právem nazývá nejčistší a nejjemnější hymnou, jakou jen kdy nejčistší a nejjemnější bol vnuknouti mohl, nejedná se více o radostech narození, nýbrž o hrůzách Golgothy. Jest to zpěv smrtelného zápasu, v němž mráкотná sklíčenost panuje, smísená s náhlým ruchem, jenž duši tisícícerým mečem prohání; jest to věrné vyprávění toho, co se na Kalvarii událo, kde Maria umíratí viděla jediného Syna, Jehož nade všechno milovala. By se kdo vmysliti mohl do nevýslovného žalu, o němž píseň tato píše, a v bolestná tajemství, jakáž před oči staví, zapotřebí jest, by je slyšel v chrámech, v nichž je nábožné množství křesťanů zbožně píše.

Hymna tato v hudbu vsazena jest od nejproslulejších skladatelů: *Palestriny, Haydna, Glucka, Händela*. Nejtklivější prý jest zpěv *Stabat Mater* od *Pergolesea*, jenž v květu svého žití (v 22. roce) zemřel r. 1732 v malém jednom městě na břehu mořském, u paty Vesuva, v okamžiku, kde poslední verš hymny této v hudbu uvedl. Bylo to tedy „s Bohem,“ jež dala duše jeho světu.

„A kdož jest s to, popsati nevýslovné ty city, jaké se zmocní srdce cestovatelova, an v noční době, jda vůkol chrámu řeholního, zaslechne ponejprv zpěv hymny *Salve Regina*! Hluboké a velebné ticho panuje v svatyni, pozdravení se zapěje, a náhle vpadnou hlasy pěvců tak jemnými a melancholickými tony, že duše posluchače nejsladšími pocity se naplní. Kolikrátkoliv zavzní jmeno *Maria*, sklóní se všechny hlavy a nábožné vzdechy vycházejí ze srdcí všech. Tyto mlčení zasvěcené hlasy, jichž jen u oltáře slyšeti lze, mají moc, jenž udivením naplňuje a v nejhlubší vnitro duše vchází. Hudebník v tomto jednoduchém, naskrz jen jednohlasém zpěvu pohřeší sice umění;

avšak duch sezná v něm vzúpění dítek Eviných, vyhnaných a lkajících v tomto slzavém údolí. Tyto zvuky, vstupující k nebi, přestávky, mlčení, hluboké vzdychání k milostivé, dobrotivé a přeslaské Panně Marii, to vše mocně hýbá všemi zbožnými city v duši poslouchajícího.“ *P. Huguet*

Regina coeli se slavným, po každém verši opakovaným „*alleluja*“ dýše blahocinnou, uchvacující radostí. *Lauretanská litanie*, jejížto nápěv (bez hudby) tak jednoduchý jest, neméně živé touhy budí v srdci našem po přispění naší pomoci.

Ve všech těchto Mariánských zpěvech není snad nic pohnutlivějšího nad verš: „*Monstra te esse matrem*,“ jenž se v mnohých chrámech francouzských, jak *P. Huguet* píše, při večerních pobožnostech vždy třikrát opakuje. Nápěv i smysl těchto slov pohne duší; člověk zpomíná sobě na vše, co matka může, uvrhne se, je-li sobě hříchupovědom, na kolena u trůnu Marie, matky milosrdenství. Mnoho se vypravuje o *hudbě Marii zasvěcené*, o *Stabat Mater* od *Palestriny, Pergolesea* a *Rossiniho*, mistrovských to kusech citu a souzvučnosti, jakož i o jednoduchých písních duchovních, jenž se v měsíci *květnu* v mnohých krajích katolického světa zpívají; o *Regina coeli*, jež se na den *Vzkříšení Páně* v starých sídelních chrámech šumícím orchestrem provozuje; o něžné melodii *školních dítek*, jenž svými čistými hlásky královně andělské svou první úctu vzdávají; o vážných výtvorech, které často kněze na stupních oltáře oblažují, jakož i konečně o prázdných *romancích*, do nichž jmeno Maria jako náhodou vešlo; avšak o tom všem zde obsírněji jednati nelze.

O kýžby písně, složené k úctě naší vznešené Matěře nebeské, ozývaly se při všech pracích křesťanů, kéžby se staly úšlechtilou zábavou křesťanských úst a srdcí v hodinách odpočinku! Jsouce šťastnějšími Izraelitů, jejichž němé, na vrbách u potoků Babylonských zavěšené harfy nepěly více písní o Sionu, můžeme osladiti sobě své trpkosti a času svého vyhnanství ukrátiti, zpívající s kůry andělskými chvalozpěvy Mariánské!

II.

Ave maris Stella.

Jedna z nejpohnutlivějších hymen Mariánských jest hymna: *Ave maris Stella*, složená k úctě nejsladšího tajemství „*zvěstování P. Marie*.“ Někteří slovutní spisovatelové církevní mají sv. *Bernarda* za jejího původce.

V této hymně jsou téměř všechny příznaky Marie vyjádřeny; onať jest mocná Matka Boží — *Dei mater alma*, Jehož počala a porodila, zůstavši vždy pannou — *atque semper virgo*, a sice nejslavnější všech panen a zároveň nejsladší a nejpokornější, *virgo singularis, inter omnes mitis*. Onať zastává u svého Syna úřad stálé orodovnice, přednášejíc Mu naše prosby: *Monstra te esse matrem; summat per te preces, qui pro nobis natus, tullit esse tuus*. Maria jest brannou nebes, a proč? Protože vězňům snímá pouta — *solve vincla reis*; přivádí slepé na cestu ctnosti — *profer lumen coecis*; odvrací všeliké zlo od nás — *mala nostra pelle*; a ve jmenu našem o všelikou pomoc prosí, jakéž nám jest zapotřebí, bychom vešli šťastně v přístav nebeský — *bona cuncta posce*; protože svazky našich hříchů rozvazuje — *nos culpis solutos*, ledví naše obvazkem čistoty opasuje a v srdce naše všelikou sladkost tichosti vlévá — *mites fac et castos*; protože nás jistou cestou k Ježíši našemu Spasiteli vede — *ut videntes Jesum semper collaetemur*.

„Ave maris Stella! — tento název“ dí sv. Bernard, „zcela přísluší P. Marii. Hvězda vysílá své světlo, anižby na své bytosti jaké újmy utrpěla: Panna porodila Syna, a její panenství zůstalo neporušeno. Paprsky, jakéž hvězda od sebe vysílá, nezmenšují její lesk; Syn vycházející z lůna Marie, neodjímá jí ničehož z její čistoty. Maria jest tedy ona vzácná, z Jakoba vycházející hvězda, jejíž paprsky celý svět ozařují, jejíž lesk obyvatele nebes oblažuje a až do nejzadnějšího pekla proráží. Krásné toto světlo prochází též zemí, rozehřívá duchy, chrání ctnost a vytrhuje neřest i s kořenem.“

První slova této hymny přivádějí nám na paměť velikou a hrůzoplnou událost. Zruřící moře vyhání své vlny k oblakům; tma, nikoliv noční, nýbrž mnohem hrůzoplnější tma bouře a vichřice připojuje své hrůzy k rachocení hromu a šlehaní blesků; a chatrná loďka jest to, která brzy co černý puntík na vršku vlny se objevuje, brzy zase pod vlnou v propasti mizí; malá, chatrná loďka jest to, jenž tomuto hroznému výjevu vzdoruje a z jeho hrůzy neporušena vyjítí doufá, a příčina její naděje jest „Hvězda mořská“, již mračna očím plavců marně ukrytí usilují, plavců, jenž ji hledají a vzývají. Nikdy, ano nikdy sebe vyšší světlárna nevyslala ještě tolik naděje plavcům v rozjitřených živlech tonoucím,

jako tato pokorná, za bouří a vichřicí ukrytá hvězda.

Často čítáváme o něžné pobožnosti námořníků, jinak to lidí velmi surových a spustlých, k této hvězdě mořské, P. Marii. Tento cit účty a oddanosti k Marii jest v nich nevyvratný. Cestovatelé vypravují často o těchto lidech silných svalů a siláckého ústrojí těla, kterak kaply P. Marie rádi navštěvují, jako n. p. francouzští plavcové kaply P. Marie osvobodítekyně v kraji Calvados-ském, P. Marie Milostné v kraji dolní Sekvány. O nich se vypravuje, že putují bosí, vroucně se modlíce a skvostné dary Rodičce Boží, své opatrovnici přinášejíce.

Kdo tuto hymnu pozorně se modlí neb píše, musí uznati, že bezděky roznítí se srdce jeho nevyslovnou láskou a nejpevnější důvěrou k Marii. V těchto (jak P. Huguet dí) božských slohách jest vyjádřena všeliká naše potřeba pro čas i věčnost. Opakujmež ji tedy často, zvláště za nynějších dob, kde vichřice nevěry a bouře pronásledování zmítá lodičkou Petrovou na moři tohoto světa. Jsouce přesvědčeni dle zaslíbení nebeského Správce lodi o jejím trvání až do skonání světa, nemůžeme nikterak se oddati zoufanlivé malomyslnosti strany osudu jejího; však jednoho jen se bojme: bychom totiž, oddávše se hříšné lhostejnosti a ošklivé vlažnosti, nebyli nynějšími bouřemi z lodi této vyhozeni, a loď Petrova naší nedbalostí do jiných končin od nás přenešena.

O sv. *Brigitě* čteme, že Královna nebes oznámila jí jednoho dne ve snách takto: „Můj syn má nejvyšší moc nade všemi lidmi, nade vším stvořením, a může všeliké namáhání zlého ducha, jakkoliv by se objevovalo, zničiti. Pročež budu tobě štítem i jiným proti nepřátelům vašich duší i těl; avšak pod výmluvou, že se každého večera celá tvá rodina sejde, by společně pěla hymnu „*Zdravas hvězdo mořská*.“ Na poděkování poskytnu tobě účinnou pomoc ve všech tvých potřebách.

Svěťice neváhala vůli P. Marie náležitě vyplniti; a po ní dal její zpovědník i její dcera sv. *Kateřina Švédská*, tuto krásnou pobožnost ve všech klášterích „*řádu Spasitelova*“ zavést. Za šťastné se pokládejme, že nám dopřáno, laskavou Matku svoji hymnou sv. *opata Clairveaux-ského* moci pozdravovati. Volejme k ní, kdykoliv bouře nevěry nám hrozí nebezpečenstvím ztráty víry a ctnosti, významnými slovy: „*Monstra te esse matrem!*“

III.

Magnificat.

Magnificat jest první píseň Nového Zákona, nejslavnější zpěv Písem svatých, jenž zároveň v sobě chová nejvyšší pružnost citů a největší vznešenost výrazů. Jest to nejpodivuhodnější báseň, která nejvyšší pojem o velikosti Boží podává. Jest to nejkrásnější žalm mezi sv. zpěvy, zpěv, jež kněží rovno stojíce pějí, nakuřující oltář vonným kadidlem.

„*Magnificat*“ jest nejvznešenější píseň, jakouž poesie andělů zemi podala; nejplynnější, nejstručnější a nejskvělejší vypravování nejobjemnější události, jaká se kdy stala.

„*Magnificat*“ jest zpěv veleslavení, zpěv udivení, vděčnosti a lásky; jest nejvyšší výraz nejhoroucnějšího nadšení, božský odznak nebeského vytržení, jakýmž kdy nesmrtelná duše opojena byla.

„Nikdy snad,“ dí *Á. Nicolas*, „nenechala inspirace svojí božskou studnici hojněji a mocněji se prameniti, než v tomto podivném chvalozpěvu, jehož prorockví našimi ústy vždy více se naplňuje. Prorocký duch, jakýž v žalmech jejího předka královského vane, zcela přešel, jak se zdá, v duši Marie, a sice mocnější a pravidelnější, než se byl okázal v duši Davidově. A co velebnost a sílu tohoto svatého chvalozpěvu zvyšuje, jest právě pokora a mdloba té, kteráž jej byla zapěla. „*Magnificat*“ jest zpěv božského mateřství v jeho prvním výjevu, píseň svatební Ducha Svatého, hymna Slova při vstupování v život P. Marie. Pán sám veleslaví svou Matku jejími ústy, jichž potžil co nástroje, by podivnou hymnu jimi vyprýstiti se nechal, hymnu, již Slovo jejímu srdci bylo vnuknulo.

Nedá se upříti, že nábožného pěvce tohoto chvalozpěvu zmocňují se vždy nejsladší myšlenky, nejnežnější city svaté vroucnosti. „Jak často stalo se mi,“ dí *P. Gerambe*, „že jsem se tázal u sebe: Jak mohla ze rtů pokorné a z chudých rodičů zrozené dcery, bez vědy a umění, tak velká, tak vznešená slova vyjít? jak tato v úkrytu žijící Panna, která světa nikdy neznala a světu vždy neznáma byla, mohla věděti a prorokovati, že celý svět, že všickni tvorové ji nejen znají, nýbrž i od nynějška věčně blahoslaviti budou? A v nadšení, v jakéž mne takový zázrak uvedl, nemohl jsem Bohu dost děkovati, že lidé, jenž jsou dobré vůle, v „*Magnificat*“ mají jeden z nejkrásnějších prorockých důkazů pro božský

původ našeho náboženství, jež Ježíš Kristus na svět přinesl.“

„V „*Magnificat*“ spočívá moc, jakáž jest s to i bezbožce obrátiti. Svědectví, jakéž dává o nejblazeštější Panně, jde tak daleko, že již sám o sobě chvalozpěv tento svědčí o božském původu křesťanství ano o bytosti Boží.“ (*Nicolas*.)

Což může býti zjevnějšího, co podivnějšího nad vyplnění tohoto prorockví o neobyčejné velikosti pokorné Panny Nazaretské? Již mnoho století uplynulo od té doby, co *sv. Ildefons* Marii za předmět podivení lidu představil. Právě: „Přehleďtež, prosím vás, všechny země, které slunce osvětluje, a vizte, že snad není národa, není lidu, jenž by v Krista nevěřil, a že všude, kde Kristus jest znám a se vzývá, i ctihodná Maria, Matka Boží, se blahoslaví. Po celém okrsku země, ve všech jazycích se Panna Maria velebí; kolik lidí, tolik jazyků jest k tomu; co sama zvěstovala, to všickni vyplňují.“

Kdykoliv zpíváme tento chvalozpěv Marie Panny za našich dnů, napluž se svatou důvěrou v Boha naše srdce ohledem osudu církve svaté. Tato dcera nebes přestála již krutých bojů bez počtu, avšak právě když byla nejvíce ponížena bezbožnými nepřáteli, vždy pak s radostí vítěznou zapěla píseň Marie P.: „*Magnificat anima mea Dominum. — Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles!*“ O pevně doufejme, že vzhledne opět Hospodin na ponížení své děvky, církve katolické, a národové, vidouce její přesvědčení o pravdě a božském původu svém, dokázané nesčetnými a největšími oběťmi, opět, ano více než posud, ji blahoslaviti budou!

IV.

Regina coeli.

Baronius a *sv. Řehoř Nyssanský* vypravují, že r. 590 po Kr. město Řím tak strašlivým způsobem navštíveno bylo, že se bylo co obávat, aby celé se neproměnilo ve velikánský hřbitov. Papež *Pelagius II.* stal se obětí strašného moru a *Řehoř Veliký* jeho nástupcem. Vida, že všeliké lidské pokusy o zamezení tohoto zla marnými byly a mor denně více obětí požadoval, vrhnul se *sv. Otec* s věrným lidem svým v náruč Marie Panny. Nařídil, by duchovenstvo s lidem v průvodu se odebralo do chrámu „*Sancta Maria Major*,“ a obraz Marie Panny, jež prý *sv. Lukáš* maloval, po městě nešen byl. Mor byl tak silný, že při průvodu samém 80 přítomných osob

zemřelo. Konečně nábožné prosby prorazily nebesa. Ku konci průvodu bylo prý viděti, jako za času krále Davida, anděla v podobě lidské na věži Hadrianově, která ottud „hrad andělský“ se nazývá, jenž krvavý meč do pochvy zastrkoval — a mor přestal. V touž dobu bylo prý slyšeti ve vzduchu hlasy andělů zpívajících: „*Regina coeli, laetare, alleluja etc.*“ Byloť to právě v čas velikonoční; a proto církev sv. tuto antifonu k úctě Marie P. pro čas velikonoční ustanovila (Godeauův církv. dějep.).

V tomtěž nebezpečnství, v jakém vzešly životy tělesné za oně hrůzoplné doby, vězí vždy více neb méně životy duší našich. Mor nevěry zuří proti křesťanům, a bohužel všechny doby církve podávají nám děsné obrazy, na nichž spatřujeme tisíce obětí jeho. A s jakým uděšením patřiti bude potomstvo naše na kořist nevěry našich dnů! Obyvatelé Římské říše používali všemožných prostředků — a měli přec; což pak se diti bude s ubohými dušemi za dnů těchto, kdež tisíce před morem nevěry nejen neutíkají, léku neužívají, modlitbu za znamení zbabělosti mají, ano mor za drahé peníze ve spisech bezbožeckých kupují a do svých příbytků snášejí? Tisíce křesťanů, svedeni byvše nevěreckými výtvory lidské spustlosti, stávají se chorými u víře, a — přemnozí jsou na duši urdouseni. Ó volejme tedy s anděly: „*Regina coeli! — ora pro nobis Deum!*“ — Ta, jenž sama porazila bludy po veškerém světě, porazí je i nyní; a kdo k ní své útočiště vezme, vítězné zápěje „*alleluja!*“

V.

Memorare.

Ač se toto vzývání P. Marie v různých spisech sv. Bernarda nenalezá, má se přece nejvíce za to, že tento světec, jenž se mezi ctiteli Marie P. co hvězda leskne, jest jeho původcem. Domnění toto odůvodňuje se tím, že v jeho spisech se nachází vzývání podobné tomuto. Tak n. p. čteme v jeho *Serm. 4. de Assumpt. a Serm. 2. in ador. nro. 5*: „*Sileat misericordiam tuam, virgo beata, si quis est, qui invocatum te in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse ... ad hunc igitur fontem sitibunda properet anima nostra; ad hunc misericordiae cumulum tota sollicitudine miseria nostra recurrat.*“

Měj si však vzývání toto původce kteréhokoliv, tolik jisto jest, že to byl ctitel Marie P. horlivý, o její pomoci přesvědčený a pročež v ni zcela se důvěřující.

Modlitba tato, jenž v píseň uvedena („*Vzpomeň ó královno milá atd.*“) v přemnohých chrámech v den sváteční po sv. růženci se zpívá, největšího oblíbení a rozšíření došla hned za času sv. Františka Saleského, jenž ve svém pokušení sám na sobě velikou cenu její u Marie P. zakusil. Vyzývav Marii touto modlitbou a byv od pokušení osvobozen, doporučoval ji všem, na jejichž duševním blahu pracoval. Radíval ji zvlášť všem, jenž veliká pokušení k zlému cítili, ana prý Maria nepříteli našeho spasení jest hrozná jako šik bitevní.

Kdožby tedy chtěl vzdáti se naděje v lepší časy po těchto nebezpečných dnech? Vždyť není slyšáno od věků, aby Maria vyzývajícího ji byla oslyšela! Vlastní vinou tedy zahyne ten, jenž pohrdaje její pomocí, oddá se malomyslnosti a reptání proti Prozřetelnosti božské. Blaze ale nám volajícím: „*Rozpomeň se, ó milostivá Panno Maria, že není slyšáno na světě, abys koho opustila, kdo se k tvé pomoci utíká! Neopouštěj tedy církve své!*“

VI.

Sub tuum praesidium!

Jmeno skladatele této modlitby, která po odpoledních službách Božích na mnohých místech se zpívá („*Pod tvůj plášť se utíkáme atd.*“) není známo. P. Poiré dí, že se z větší části nachází též ve spisech sv. Bernarda, a sice v jeho kázání na ned. II. adv. A totž zajisté pravdě nejbližší domnění, máme-li tohoto světce za původce této modlitby. Gerson dí o něm, že nejprvnější základ jeho vznešenosti v slovu i skutku byla jeho láska k Rodičce Boží; a Peter, opat v St. Remi, praví o něm, že chtěl-li by se kdo dotknouti nešetně zřetelnice P. Marie, ať jen vystoupí proti sv. Bernardovi. Tentž tedy, jenž všecek Marii P. přináležel, zajisté nejschopnější byl, by složil písně a modlitby, jimiž srdce Marie Panny sobě nakloniti lze. Jak mnoho hříšníků touto modlitbou se již od věčného zahynutí uchovalo, jak mnoho v nebezpečí těla zachránilo!

Ve spisech o P. Marii jednajících nalezáme přecasto vypravování o hrůzoplné události, při které mladý učenec touto modlitbou od náhlé smrti zachráněn byl (Calendar. B. M. V. 32. Maji. — Chronic. Minor. t. III. c. 32. Annal. Min. — Das Meisterstück Gottes von P. Binet. — Die Andacht zur sel. Jungfr. in Beisp. v. P. Huguet a j.). Tři mladí doktoři, jenž se z Pařížské university navraceli, byli, vyšetše

na horu *Mont Cenís* strašnou bouří zachvá-
ceni. Tyto věčným sněhem pokryté hory
jsou domovem bouří. Tušíce blízkou ne-
hodu, počali naši cestovníci na koních ry-
chle uháněti, by vyvázli z nebezpečensství.
Avšak nastojte! Bylo jim, jakoby upro-
střed hromobití a blesku zaslechli slova:
„*Bí, uhoď, usmrt!*“ A v tom okamžení
uhodil blesk do jednoho z nich, a srazil
jej s koně, spálil jej na popel. Uděšení a
majíce se za ztraceny, uháněli oba pozů-
stalí dále co nejrychleji. Avšak co pro-
spěje útěk před neštěstím, běží-li zároveň
s utíkajícím? Blesky šlehalý na blesky,
hrom rachotil strašlivěji, a tentýž hlas vo-
lal z mračen: „*Bí, uhoď, usmrt!*“ Na
volání toto následoval blesk, jenž padnul
na hlavu jednoho ze dvou pocestných, a
mrtvého s koně srazil. Třetí pocestný,
jenž se nazýval *Augustin*, přál sobě již
smrt, by jen vyváznu z hrůzy, jenž byla
smrti hroznější. Vzpamatovav se poněkud,
zpomněl sobě na modlitbu, již se modlil,
a an jej strach učinil pobožným, modlil se
co nejvroucněji: „*Sub tuum praesidium*
etc.“ Pomodliv se, uháněl koňmo střelo-
hbitě, až byl uzdu i těmeny ztratil. Kůň,
boje se jako pán jeho, činil, seč byl. A-
však ó té hrůzy! Jedva, že jiskra naděje
zableskla se v jeho srdci, srazila se mrač-
na s hrůzoplým rachotem; mnohem stra-
šnější blesky padaly s nebe; hrom řval
bez přestání, — ubohý pozbyl naděje, bylo
po něm veta. Na neštěstí mstivý hlas o-
pakoval hrozbu: „*Bí, uhoď!*“ Kdož jest
s to, popsatí ustrnutí *Augustinovo*! Co se
s ním stane? On opakuje vroucně modlit-
bu volaje: „*Pod ochranu tvou utíkám se sv.*
Boží Rodičko!“ a připojiv: „*In manus tuas*
etc.“ očekával poslední okamžik. Avšak
mračna nespouštěla ohně, i zdalo se mu,
že opět zvolal hlas děsným důrazem: „*Bí,*
uhoď! Proč váháš? Udeř! Usmrt!“ Jiný
však hlas odpovídal: „*Nemohu bít, mo-*
dlit se:“ „*Sub tuum praesidium!*“ — a ta,
již vzývá, zadržuje mé ruce a zastavuje
mou ránu.“ Kdož pochopí rozčilení polo-
mrtvého cestovatele? Slyše odpověď, za-
plesal ve svém srdci a modlil se opět „*Pod*
ochranu Tvou.“ Mračna se rozdělila, a
krásná modrá obloha objevila se nad hla-
vou jeho, tak že bez úrazu sjel s hory.
Brzy na to stal se řeholníkem a nepřestal
do smrti modliti se každodenně „*Sub tuum*
praesidium.“

Ó Maria! Nevěra a svůdnictví volá
nad námi: „*Bí, uhoď, usmrt!*“ Mnohé
sráží denně v propast zahynutí. Ó nebo-

hé duše naše! Avšak ty jsi naše naděje,
tys naše ochrana: *sub tuum praesidium con-*
fugimus! Pod ochranu Tvou se utíkáme!

Řeč při svěcení

nové spolkové továrny (na cukr) v Uhř-
něvsi d. 15. listopadu 1868.

(Rečnil a světil kan. Vinc. Bradáč).

Pánové! S potěšením přijal jsem po-
zvání, abych tento průmyslu věnovaný dům
posvětil; neboť úmysl Váš, že nechcete po-
čítí práci, leč ve jmenu Páně, leč po vy-
svěcení domu a po vykonaných službách Bo-
žích, svědčí, že Vás předsudky našeho věku
nestřihly a že Vy s církví a skrze církve s
Bohem v spojení zůstati chcete.

A co to za předsudky našeho věku,
na kteréž jsem narazil? Náš osvětlený věk
že by měl též své předsudky?

Ano, každý věk, kolikkoli jich na světě
bylo, měl svůj líc a svůj rub, své ctnosti
i své chyby, pověry a předsudky. Tak je
má i naše století.

Mezi přednostmi našeho věku náleží za-
jistě rozkvět průmyslu. Průmysl pomáhá
rolníku, rolník orá a mlátí pomocí strojů.
Co jindy deset rukou neudělalo při velikém
namahání, to dokáže nyní jedna ruka sna-
dno. Průmysl staví silnice a železnice na
vše strany, zakládá továrny na zboží všeho
druhu.

Průmysl všímá si všech věcí, a co jin-
dy lidé zahazovali jako bídou smet — prů-
myslník nyní opatrně sbírá a zužitkuje. O-
hryzlou kost, z žebráka spadlou onuci prů-
mysl sbírá a z věcí těch vyrábí věci uži-
tečné, ba i věci skvostné jako na př. z
kosti drahé spodium, klič, tuk a úrodnou
mrvu, a z onucí skvostné čalouny pro pa-
láce aneb skvostnou s indikem na krásu
zápasící barvu. V horách, kdež jen bídých
několik chaloupek pastýřských stávalo, stojí
nyní města z samých továren sestávající, a
vyrábějí zboží všeho druhu, kterýmž opatřují
všecky díly světa.

Tak průmysl je chloubou našeho věku
a to vším právem, neboť a) zužitkuje ka-
ždou věc i tu, kteráž jindy zahynula neb za-
hrozena byla a obrací ji v potřebu aneb k
potěše lidstva, b) napomáhá k láci tisíce-
rých věcí, tak že, což jindy si jen boháč
za drahé peníze koupiti mohl, snadno nyní
si i méně zámožný člověk objednatí může
a c) zaměstnává a živí průmysl tisíce a
tisíce lidí, kteří by jinak musili hladem mřít
aneb ze země se vystěhovati, aby jinde zá-
pasili podobně s bídou a hladem.

Ale vedle této přednosti našeho věku vyrůstá jako trn vedle růže, jako muchomůrka vedle jahody, duchovní chudoba, totiž nevěra a z ní pocházející zpusťlost lidí.

Neboť příčinlivost lidská tak skvělých se dočkala výsledků, že zpyšněla, sama se přeceňuje a myslí, že všechno na světě se zakládá jen na vtípu hlavy a na přičinění rukou lidských, krátce že člověk nepotřebuje Boha a nepotřebuje požehnání Božího. —

Ano, vyznejme si dnes, co našemu věku jednou s trpkostí budou předhazovati potomci.

Náš věk zapomíná na Boha — náš věk nechce věřit v Boha, ne v jeho přikázání, ne v zjevení se Syna Božího, ne v církev, kterou Syn Boží J. Kristus ustanovil, aby v ní lidstvo šlechtěno a spaseno bylo — náš věk církev nenávidí a proti ní píše, mluví a brojí a všemi spůsoby bojuje.

A tato nevěra hraje v průmyslu velikou roli.

Abych to pak zřejmě ukázal, dovolím si napřed zraky Vaše obrátiti na věk právě docházející, na věk bývalých řemesel. — Remeslnický mistr považoval sebe za hlavu svých tovaryšů netoliko v továrně ale také mimo továrnu. On je choval ve svém domě a dohlížel na jejich celý život. On netrpěl pod svou střechou leč zbožné a mravné chasníky — on chtěl míti v domě skutečné křesťany, poněvadž byl přesvědčen, že je za ně před Bohem i před lidmi odpovědný. On je volal ku práci a dohlížel, aby dříve vykonali ranní modlitbu svou. Při práci nesměl nikdo proboditi rúhavé slovo, hrubý nestydatý žert, nesměla se v domě jeho ozvati hanebná píseň. V poledne nežli společně zasedli k stolu, společně modlili se. V neděli a ve svátek mistr i manželka jeho na to hleděli, aby chasa všechna šla do chrámu Páně a za večera aby v čas byla doma. A dozvěděl-li se mistr, že někdo z jeho chasy mimo dům zachoval se hříšně — dle zásluhy ho potrestal, poučil, nenapravitelného vyhnal. Tak se v uzdě držela a tak se vzdělávala mládež — a z té školy vyrůstal průmyslný svět. Tehdáž řemesla pracovala v spojení s křesťanskou vírou.

Jinak to s sebou nese — nový věk. Mnozí průmyslníci a továrníci buď nemají víry aneb praví: „Nám není ničehož do víry.“ Průmysl a víra jsou docela od sebe odštěpeny. Průmysl nevidí v člověku člověka t. j. tvora nesmrtnou duší nadaného a stvo-

řeného k ctnostnému, bohabobojnému životu na zemi a k spasení věčnému po smrti, ne, on v něm vidí jen vtíp a sílu tělesnou, vidí v něm jen stroj, živou mašinu — vidí v něm dělníka.

Průmysl tyto dělníky rozstavuje ve svých továrnách a stará se, aby jim dal jejich denní mzdu velkou a malou dle toho pracují-li mnoho neb málo, aneb hlásí-li se jich nazbyt aneb nedostatek. O ostatní se nestará pranic. On se nestará o to, jsou-li křesťané — či nejsou-li, žijí-li co křesťané, či nežijí-li, jsou-li v manželstvu, nejsou-li. On jim káže zvoniti v továrně jen pro střídu v práci, nikdy k modlitbě; on se také nestará, co vespolek mluví, co zpívají, co tropí. Ano průmysl ani neví, je-li svátek, je-li pátek, on nepečuje, aby v svátek se vystřídali na službách Božích, jako to posud ze starých dob bývá na mlejních a při železných hutích; nový průmysl častokráte nutí všechny dělníky pracovati v neděli a ve svátek a hrozí ztrátou služby těm, kdožby práce se štítíli.

Z toho ale — jak zkušenost učí — plynou přirozenou cestou následující výsledky.

a) Když dělník po celý týden neslyší nežli co se týče jeho práce, aneb nějaký nemáchaný žert, když pravím ani sedmému dne neslyší, že jest více, nežli tahoun, že jest člověk, že jest nad ním Bůh, kterýž ho miluje, který chce mu dáti jednou lepší osud a který vidí i nynější jeho svízele a jemu je ukládá v zásluhu — když pravím neslyší ani sedmému dne slovíčka jej vzdělávajícího: zpustne, musí zpustnouti, stává se jako zvíře přivázané řetězem své mzdy k některému stroji aneb kolu, aby je táhl.

b) Ale nejen dělník pustne — také rodina jeho. Když dělník časně z rána pospíchá do továrny, dívky jeho ještě spí. Nemůže se s nimi potěšiti, leč že spící políbí. Když večer domů se vrací, dívky již zase spí. A když přijde sedmý den, neděle, a on zase musí do práce, tu ho srdce bolí; ani v ten den nemůže s nimi promluvit — nemůže se na ně usmáti, nemůže je napomenouti a pokárati — to vše musí činiti jen žena, a když jest vdovec, cizí žena. Co divu, že tento muž i tomu zvykne, t. j. že dětem svým odvykne; že nemá k nim a oni k němu srdce? Co divu, že když matka jest slabá aneb churavá, děti rostou bez bázně a kázně, snad i beze školy?

c) Avšak, když děti dorostly svých 13.

a 14 let, nalezájí též v továrně dílo. I vydělají si tolik, že je rodiče snadno uživiti mohou, ba rodičům snad i nějakého zisku z nich přebývá. Než ale kromě peněžitého výtěžku v továrně ničehož jiného nemohou tyto děti vyzískati — ne víry, ne zbožnosti, ne dobrých mravů. Toho všeho tam není viděti, není slyšeti, to nejvýše mohou z večera slýchati doma. Ale jaké tu chuti k učení a mravnému rozjímání, když děti prací unavené domů se vrací a když rodiče prací utýraní po loži se shání? Ano to se může státi, a to se stává, že prací omrzelé dítě kárání matky slyšetinechce a že si pomyslí, aneb že některý dospělejší druh mu namluví: „Nač potřebuješ rodičů? ty si tolik vyděláš, že rodičům z tvého výdělků přebývá, oni mají z tebe zisk, oni tebe šidí, tebe okrádají; buď živ na svůj groš a ty uhopodaříš!“ A dítě odcizí se domu otcovskému, vzdoruje rodičům a může vzdorovati, neboť se samo živí. Ale jaký člověk z něho zroste? Sotva že dospěl let mládeneckých, nalezá v továrně dívku rovných let, rovného mravu — a založí novou rodinu — a jsa nevychovan, jsa beze srdce, jaký může býti manžel — jaký otec? A jaké budou děti jeho?

Zde pp.! vizte propast, která hrozí městům průmyslovým a do které uběhnou potomci v příštím věku. Okolo továren tisíce se usazuje rodin, a ty žijou bez víry, bez vzdělání, bez srdce — ty jsou živé stroje řetězem mzdy k mašinám uvázané, ale ažby se jednou vymkli tito lidé z řetězů — zvláště udeří-li mezi ně nedostatek práce a hlad — budou horší, nežli hejna divokých šelem.

Než pánové! dobře mně rozumějte, já nepravím, že je tím průmysl vinen. Průmysl jest věcí dobrou, užitečnou, za našich dob nejvýše potřebnou, jak jsem již naznačil: ale toho zrůstajícího neštěstí jsou vinni jen někteří průmyslníci aneb vlastně předsudek, chyba našeho věku, že průmysl nemá s vírou žádného spojení — že průmyslu do víry a do mravu křesťanského nic není.

Bez víry zpustne každý člověk a byt byl kníže a král — bez víry zpustne i žebrák — víra člověka dělá *člověkem*. A jestliže při řemeslech mohla udržeti se křesťanská víra, rád bych věděl, proč ne ve velikém průmyslu? Když mohla křesťanská víra vzdělávati po 18 století všechny stavy a všechny národy, rád bych věděl, proč ne v 19. století? Slyšeli jsme již, že ten neb onen závod — ta neb ona továrna jen

proto zhynula, že nepracovala všemi silami v *neděli* a ve *svátek*? Pročby nemohl býti zaveden takový řád, aby dělníci v neděli a ve svátek se střídali? Pročby nemohl býti zaveden ten obyčej v továrně, aby když se zvoní poledne — objevilo se, že zde pracují křesťané, aby totiž všecken lid pomodlil se? Pročby to nemohlo býti pravidlem, aby se v továrně netrpěly řeči proti Bohu, proti víře, proti církvi, proti studu: proč by se nemohlo žádati, aby každý, kdož chce přijat býti do práce, byl zachovalý a pořádný křesťan, proč by lidé zpuštěných a rozpustilých mravů nemohli vyvržení býti?

Ano pánové! Vy zajisté jste stejného se mnou smýšlení a toto smýšlení hned v prvním počátku — dnes osvědčili jste. Vy počínáte ve jmenu Páně, vy počínáte s prosbou o ochranu a požehnání Boží. Nuže v tom setrvejte. Necht duch našeho času trhá víru a brojí proti církvi, vy stávejte vyvýšení nad tento předsudek časový. A vy dům tak spravujte, aby hodni jste byli požehnání. Tak zajisté netoliko sladkosti tělesné zde zplodíte — nýbrž i sami *sladkost* milosti Boží v hojnosti zakusíte. Tudíž v naději, že tak učiníte, provolávám Vám: „Na zdar ve jmenu Páně!“

Mlýnář a žabař.

Obráz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

Pověděli jsme hned na počátku svého vypravování, že Časnému z mnohých dětí zbyli jen dva synové, z nichž starší sestal mlýnářem a mladší právníkem a že oba s otcem žili v rozepři. Nechtěl jim vyplatiti podílů, ani ze svých statků něco postoupiti a syn mlýnář dělal na něj dluhy, okrádal ho a soudil se s ním, až se tak rozdvojili, že spolu ani nebydlí. Syn se přestěhoval ze mlýna k sedláku tchánovi a tam čekal na otcovu smrt, která ho měla učiniti pánem všeho, čím otec vládnul. Pokládal to již za své a bral a přisvojoval si co mohl, aby mu nescházelo na útraty. Tchán ho musel podporovati a židé a jiní lichváři ho zakládali, pojišťující si jistiny i úroky. Budou míti velký zisk, až starý Časný umře a synovi na mlýně učiní místo, což aby se hodně brzy stalo, ovšem si přáli z plného srdce. Syn si to také přál a zatím si nepřipustil žádné nouze, žádného nedostatku, jsa víc v hospodě než doma, a ustavičně hejře a marnotratě.

Ačkoliv otec a syn se nesnášeli v ničem se nesrovnávající, v tom přece jednali

svorně a stejně, že byli protivníci a nepřátelé. Ondřejovi. Syn mu škodil jako otec a když si stavěl svůj mlýn, činil mu překážky jako tento. I on kazil jeho práci a vlastní rukou prý mu jednou v noci zaházal kus stoky, co ve dne byli vykopali. Musela se také hlídati, aby obstála a teprv když na obou stranách byla vyzděna, země z ní se rozvezla a pole se urovnalo, nemohli jí škůdcové již nic ubližovat a hubili a ničili za to stavidla a jezy, až je to omrzelo.

Petr Časný v hospodě brojíval proti Ondřejovi, že na něm poctivě nitky nezůstalo a když se hodně napil, popouzel a sbíral společníky, aby s ním šli a něco vyvedli, čím by Ondřej utrpěl škodu. Dopouštěli se činů opravdu klukovských a Ondřej byl přinucen zakročiti proti nim žalobou na úřadě. Napřed se postaral o spolehlivé svědky, aby jim dokázal vinu. Petr byl odsouzen k náhradě a mimo to měli všickni býti trestáni i žalářem. Ondřej sám pomáhal, aby se to nestalo a pokutu postoupil chudým říka, že není žádostiv cizého jmění a že jen žádá, aby jeho jmění se také nikdo nechápal.

Petr neuznal jeho šlechetnosti, nýbrž tupil a haněl ho ještě více a když ho nazval žabařem, byla to zajiště ta nejmenší přezdívká, již proti němu užil. Jináč než žabař mu neřekli on ani otec, když o něm s jinými mluvili a Petr, když se s ním někde sešel, škádlil a popichoval ho, pořád jméno „žabař“ vyslovuje, aby ho přiměl ozvat i protiviti se.

Do hospody mlynářovy Ondřej nechočil a Petr nechodil do hospody druhé, že její majitel držel s Ondřejem a vše, co se proti němu kutilo, mu vyrazoval. Však aby si mohl na Ondřejovi žluč vylíti, Petr přece druhou hospodu navštívil, když tam Ondřej byl, žabař lítal sem, žabař lítal tam a Ondřej si toho pranic nevšímal. Odešel radši pryč, než aby se byl pustil do hádky s Petrem a s jeho druhy, jež si obyčejně přivedl s sebou, aby mu pomohli, kdyby přišlo k pranic. Již dávno se chystal, že Ondřeje zbije, ano kdyby ho směl utlouci až do smrti, utloukl by ho hned a mlýn jeho by třebas zapálil. Hledá příležitost porvati se s ním a ustavičně ho uráží, aby ho přivedl do zlosti.

Bohu díky, nepodařilo se mu to. Ondřej byl pokojný a chladný, přehlídl všechny příčiny k nespokojenosti a hněvu a tak Petrovi vydral nebezpečnou zbraň z ruky.

Petr mu nadával, že je nesmělec a že

je baba, nemá prý kousku cti v těle, nechal by na sobě mlátiti a dříví štípati, zasluje, aby ho vyhodili, když je mezi nimi. Byl mezi nimi málo kdy a tu ho nevyhodil a se ho nedotknul nikdo, ačkoliv Petr dost k tomu naváděl a ponoukal, neb Ondřej měl víc přátelů než nepřátelů a uměl se zachovat.

Petr se chlubil, že je Ondřej proti němu sprosták, chodil jen v Dolině do školy a on mnoho let byl na studiích. Neumí a nemůže uměti nic a jemu se nevyrovná duchem, uměním, ani jméním. Ano Petr Časný má velkého ducha, jak o sobě myslí a obohatal si ho vědomostmi, jež Ondřejovi Stálému zajiště scházejí. On jako otec se spustil svatého náboženství, zná proti němu mnoho příběhů, námitek, klepů a tlachů tištěných v knihách, i netištěných a ty přednáší všem, kdož ho poslouchají. V tom záleží celá jeho moudrost, ovšem nepravá a lichá a ta bohužel řídí veškeré jeho jednání. Má ji od otce a on v ní otce ještě převýšil, neboť ubožák, jak říká, — študoval. Otec se s ní aspoň tak nevychloubal, jako syn, ale syn ji hlásá po hospodách, do nichž otec nechodí, že je skrbík a lakomec. Povídá se o něm, že teprv nyní začíná píti silné nápoje a to z mrzutosti, co mu ten nový mlýn působí. Chování synovo ji ještě rozmnožuje a mnozí starého mlynáře již viděli ležeti opilého, když do mlýna přišli, což dříve se nikdy nestávalo. Však opijí se jen doma a tu proklíná celý svět, nového mlynáře i syna, jenž prý mu sáhají na život.

Časný říká život, ale myslí tím peníze a těch je Petr žádostiv, jakož i všech jeho statků. Nedá mu nic za živa ani po smrti, nedá druhému synovi a nedá nikomu nic: všickni by ho rádi obrali. Proto nedělá testament, aby nemusel rozdávat, což se mu nade všecko protiví a aby nemusel povážít, že jednou umře a všecko tu zanechá, což nechce ani slyšeti.

Petr to ví a směje se, že mu otcovo bohatství neujde a že potom Ondřej Stálý bude naproti němu jenom žebrák. Ano zkazí ho, že opravdu přijde na zebrotu a Bůh dopustil, že se otec před časem stal obětí smrti smutné a žalostné, která pojednou vyplnila synovy naděje. (Pokrač.)

D O P I S Y.

Z Hořčevsi dne 15. listopadu 1868.
(Svěcení obnovených oltářů.)

Býváť upřímnému katolíku jaksí vesele v srdci, kdykoli zavítá do osady, v níž ná-

božný vane duch. Tu se cítí jako mezi svými, tu zapomíná, že v cizině, mezi neznámými. Vždyť vítá ho všude srdečný pozdrav; vítá ho to sladké: „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ — On je mezi svými! Hlásá mu tak křížek tam na kostelní vížce, tu na rozcestí, volá tak k němu i ta socha, ten pomník, jež nábožní předkové byli zbudovali. Se srdcem pohnutým děkuje lidu, který ve své zbožnosti takových památek si váží, je obnovuje a před zkázou chrání. Díky šepotají jeho rty té něžné ruce, která kolem soch svatých kvítka pěstí, která vonnými věnci zdobí hlavu trním zbodenou, která se i o to stará, by za tmavých nocí socha poutníku libým zářila světlem. A což teprv vstoupí-li poutník do kostelíčka? Jaká tu čistota, jaká uspořádanost, jaká velebnost? — V pravdě kostel jest mu zrcadlem osady, na posvátných těch místech poznává smýšlení lidu. — Nechci se šířiti dále popisováním, ale tolik dím, že trefné jsem učinil porovnání s naší farní osadou. Kdežto bohužel nyní se všech stran na nás se doráží a smýšlení katolické utlumiti se hledí, budí se v našem okolí chvála Bohu vědomí náboženské tím mocněji.

Důkazem toho bylby každému náš farní chrám, — slavnost dnešní — posvěcení to obnoveného hlavního oltáře.

Je tomu již asi rok, co náš důstojný, vůbec milovaný pan děkan myšlenku pojal, by obnoveny byly oltáře ve farním chrámu Páně. Bolelo jej to vždy, kdykoli popatřil na tu výtečnou řezbářskou práci, která vždy víc a více hyne a zaniká. Oprava byla již nutná, ale odkud vzíti peněz?

Kostelíček náš je chudý, nemá žádného jmění — a osadníci naši nejsou také příliš bohatí; sotva že za nynějších poměrů sami vyjdou — a mimo to záleží většina obyvatelstva z drobného lidu, který v potu tváří to sousto chleba v blízkých továrnách si vydělává. I není tedy divu, že to byla odvaha veliká, pomysli na opravu jednoho, neřku-li *pěti* oltářů.

Pán Bůh pomohl! Stalo se, že se nabídl několik panen, které chtěly věnovati nějakou částku peněz na okrasu chrámu Páně. I tázaly se, coby as poříditi měly? Dověděvše se pak, že pan děkan pomýšlí na opravu oltářů, svolily milerády v jeho žádost, by s obětí svou posečkaly, — a ažby na dostatečnou se zvýšila suma, samy oltář sv. kříže obnoviti daly. A stalo se. V krátkém čase sešlo se tolik, že se k opravě oltáře přikročiti mohlo, a než oltář byl dohotoven, nový dobrodinec se uvolil,

že dá na svůj vlastní náklad opravití oltář sv. Jana Nepomuckého. Tím nenadálým pozhénáním Božím povzbuzen, vybědnl pan farář v jedné ze svých vždy výtečných řečí k tomu, aby s pomocí Boží se dokonalo zúplna dílo již započaté. „Ejhle milé ženy, pravil mezi jiným: Popatřte na oltář Marie Panny! Ona byla žena jako vy. Ona byla matka jako vy. Ona jest vzor matek křesťanských, vzor vás! Panny ujaly se oltáře sv. kříže, dobrodinec sv. Jana Nepomuckého, a matky křesťanské, co učiníte vy? Já vím, že tu Matku milostnou všechny milujete — vyt býváte tuto k jejímu oltáři uváděny — nuže oltář ten budiž vášín. A to posvátné místo, na němž stojím, a z něhož vám slovo Boží hlásám, kazatelna, její oprava, to budiž starostí mou. — Hlavní pak oltář sv. Jiří jest oltář, který náleží nám všem, k svatému patronu našemu sv. Jiří utkáme se my všickni v našich těžkostech a potřebách, a proto přispějte k opravě jeho vy osady, vy mužové, my všickni vespolek.“ — A Bůh požehnal slovům pastýře milujícího okrasu domu Božího. Obnoven za pomocí Boží oltář Rodičky Boží — kazatelna, a konečně i hlavní oltář, kterýžto jako vrchol všeho, krásou a úpravností zvláště vyniká. Oprava sama provedena jest za moudrého vedení pana děkana a znalé ruky umělců nad očekávání skvěle. — Bohatá ornamentika i umělá na oltářích řezba vyžadovala nad míru bohatého zlatení, a toho nešetřeno. Vůbec nemůžeme v této věci svédomitost a pilnost ozdobníka (štafýra) p. Ant. Johna z Hostiného ani dosti oceniti a každému jej co muže poctivého schvalujeme. Mimo opravu oltářů vymalováno přiměřeně také presbyterium, obnoveny oltářní obrazy — a urovnáno všecko tak, že kdo před rokem v našem kostelíčku byl, nyní se v něm nepozná. Nešetřeno nákladu žádného, aby oprava sama důstojně provedena byla, a proto mohou nyní naši osadníci s pýchou pohlížeti na pomník, jaký sobě za přičiněním pana děkana Justa jejich zbožnost byla postavila. Vydáno přes 1200 zl, r. č.; lid přispíval rád, přispěje i na dále — byťby obětovný jeho pastýř hotov byl, schodek sám a sám zapraviti. A nyní po dokonaném obnovení dospěli jsme ke dni pro naši osadu velepamátnému, ke dni, kdy dílo to lásky posvěceno, a na obnoveném oltáři opět první obět Bohu přinešena býti měla.

Již v předvečer slavnostního dne hlásaly rány z moždírů příchod slavného jitra. Hučely pak časné z rána zároveň s libým

zvůňav hlaholem, naplňující radostí každého, kdož něčím byl přispěl k slavnosti dnešní. — Rázem 10. odebralo se četné duchovenstvo při hlučné střelbě a zvonění do chrámu Páně, kde při assistenci veledůstojného pana professora bohosloví Dr. Jana Nepom. Stárka a zdejšího velezasloužilého p. děkana Jos. Justa, jakož i okolních pánů farářů, hlavní oltář od vys. důst. kanovníka a městského děkana v Hradci Králové p. Leodegara Vacka slavně byl posvěcen. Nával byl ohromný, se všech stran spěchali zástupové ku chrámu, by súčastnili se slavnosti té velebné. Po vykonané benedikci vystoupil professor bohosloví a chvalně známý kazatel z misie Kralohradecké p. Ant. Frodl na kazatelnu, a poděkovav předně Bohu, pak osadníkům za obnovení stánku Božského, jal se jadrnou řečí líčiti podobenství dnešního sv. evangelia. Po skončeném kazání sloužil vd. p. kanovník L. Vacek slavnou naši svatou, jejíž jednotlivé částky hlučné rány z mozdířů oznamovaly. Celá slavnost ukončila se pak radostným Te Deum laudamus. — Byla to radostná a dojemná slavnost. Mnohé oko slzelo, mnohá nábožná duše děkovala hlasitě za provedení díla tak velkolepého.

Po skončených službách Božích, bylo již půl druhé, odebralo se velebné duchovenstvo do fary, kde potřebného přijali občerstvení. K upomínce na dnešní slavnost byly odp. faráře Písečenského sestaveny důmyslné chronogramy a panem děkanem Justem příslušným pánům odevzdány.

S nastávajícím večerem opustili draží nám hosté naši osadu, provázeli rachotem mozdířů, provázení našimi vroucími díky a spolu i zbožným přáním, by Bůh dobrotivý jak jim tak i nám ještě mnoho tak radostných popřál zažití dnů. V. K.

Z Nové Prahy v Americe 27. října 1868.

(Z listu P. Honorata Povolného, kněze ř. sv. Františka k d. p. P. provincialovi v Praze.)

Cestu přes daleké moře jsem díky Bohu šťastně přestál, ani nemoc mořská, již jsem se pro tehdejší churavost svou poněkud obával, mne mnoho neobtěžovala, nýbrž jen drobátko o mne se otřela, když okolo mne jdouc jiným a to mnohým nemilou návštěvu učinila. Neboť asi pátého dne naší plavby mne pro hrozné zmítání lodě pojala závrať a pak následovalo, co činí hlavní známku mořské nemoce. Jiným bylo hůře.

Měli jsme vůbec po celý čas plavby nepříznivé, bouřlivé počasí, i poznal jsem z vlastní zkušenosti, že to není hyperbolicky řečeno, mluví-li se o vlnách co hory vel-

kých. Ovšem Chimborasové, ani Sněžky, ani Řípové to nejsou, ale hezké vršíky to jsou přece. Z husta také pršelo, a dešť a vlny vzhůru stříkající činily pobyt na palubě nemilým, k čemuž vítr a zima statně přispívaly. Vzdor tomu někteří odhodlaní, mezi nimiž i já, zdržovali se na palubě až pozdě do noci, jen když to poněkud možná bylo. Ta odhodlanost byla však vlastně strach před puchem dole panujícím a před výjevy mořské nemoce tamtéž odehrávanými, kteréž i člověka zdravého a za poměrů obyčejných mohly nemocným učiniti. Kdo byl zvyklý na stravu lepší, zakusil též mnoho hladu, nemoha požívat pokrmů v druhé kuchyni t. j. v mezipalubí podávaných. Tací nešťastníci sedávali na palubě nad okny první kuchyně, z nichž všeliké dobré vůně vystupovaly, a bavili se mlsným rozvažováním, co by jim nejlépe chutnalo, ale — žádný nedal jim. — Dne prvního května bylo by nás bezmála potkalo strašné neštěstí, neb jen asi o pět střevíců byli bychom vrazili za husté mlhy na jiný parník proti nám jdoucí. Co se v takové případnosti stává, vypravovalo se mi později na železnici. Parník Hamburský „Germania“ vrazil blíž břehů anglických na plachetní loď a potopil ji v okamžiku; jen lodníci a to hodně pomohodění se mohli na Germanii utéci, vše ostatní zahynulo ve vlnách.

Viděl jsem tu hroznou „Germanii“ v N. Yorku, kam asi dva dny před námi připlula; za trest byla by bezmála na vysokém moři shořela, an v zásobárně na uhlí oheň vypukl. Taková plavba za husté mlhy na mořiležici jest velmi děsná a ještě děsnější činí signály, jež parní stroj ustavičně přes moře houká, a tuším jen tomuto houkání máme zachránění našich životů co děkovati.

Mne by byla smrt překvapila — bylo to okolo páté hodiny ranní — když jsem si ještě v sladkém spánku hověl, pokud totiž sladce a pohodlně spát bylo lze v těch prkenných truhlách, kde se leží jen na slamníku, a to jest luxus, jehož všickni cestující ani nepoznali, a kde jsem také umístil svůj kufřík, svůj vak a všeliké plechové náčiní: misku na jídlo, číši na pití, na kávu atd., a přece jest v celé té jízbě sotva místa pro osobu mé délky. — Byl jsem také v Anglii a sice v Southampton-u, kde jsme se zdrželi půl druhého dne. Krásné to město a rozkošný přístav! Plavba naše netrvala příliš dlouho, dne 18. dubna jsme Bremen opustili a dne 3. května záhy z rána jsme do Nového Yorku připlouli. O N. Yorku nemohu ničeho téměř

psáti, neb téhož dne, kdy jsem vkročil na pevninu Americkou, také dále jsem se ubíral. Ulice blíže přístavu ležící, kteréž jedině jsem viděl, se mi mnoho nelíbily, ani domy nejvíce z cihel vystavěné. Jak nadšeně jsem z paluby na N. York patřil, a jak rozkošný pohled nám toto město poskytovalo, tak nám bylo prosaicky v mysli a v žaludku, když jsme se za vozem naše zavazadla vezoucím skrze blátivé ulice hnali. Dále jel jsem rychlovlakem, což mě až do Chicagu stálo asi 20 dolarů.

Známo jest, že v Americe se po železnici jezdí velmi rychle, po jízdě asi čtyřicetihodině byli jsme v Chicagu.

Vozy jsou skvostně upravené, a mají tu výhodu, že v každém nachází se voda k pití a také jistý pro každého nevyhnutelně potřebný koutek. Za to ale koleje nejsou asi v nejlepším stavu, neb vozy se házejí sem tam trochu nehorázně. V La Crosse-u mi řekl jeden Němec, že kdybych si byl všimnul lépe kolejí, divit bych se musel, jak to možná po nich jezdit, toho jsem si však později sám povšimnul. Vozy jsou upraveny na způsob vozů, dříve v Rakousku užívaných, totiž v každém jsou sedadla ve dvou řadách. — V Chicagu jsem se zdržel den, odtud jel jsem do La Crosse-u, pak po Mississippi do Sct. Paulu. Od nejdůstojnějšího pana biskupa (jest z řehole sv. Dominika) velmi vlídně přijat, pobyl jsem tu na německé faře u vel. otců Benediktinů, jenž faru tu spravují, týden; kázal tu a Čechům v Sct. Paulu přebývajícím, nemoha ničehož jiného učiniti, přečetl po česku evangelium. Podotýkám tu, že Benediktini mají veliké zásluhy o zdejší diecési, neb netoliko že až posud obstarávají více far a vydržují v klášteře svém „Cloud“ školu pro dospělejší mládež, nýbrž zvláště dříve vysílali po celé diecési misionáře, tak že duchovní správa v letech předešlých ležela největším dílem na bedrách jejich. Vděčně si vzpomínám na upřímné bratry P. Klementa a P. Othmara, a rád kdykoliv přibudu do Sct. Paulu vyhledám dům jejich. Ač bych mohl jako každý jiný kněz v biskupském domě noclehovat, přece raději zajdu kním a podobně činí mnozí jiní duchovní. P. Klement jest Švýcar, P. Othmar tuším od Štrasburku, tento jest obrátenec (convertita), syn protestantského superintendenta, jenž mu na smrtelném loži víru katolickou doporučil.

Přicházím nyní k vyličení svých zdejších poměrů. Jsem dle svého přání ustanoven farářem české osady, Nové Prahy.

O to místo jsem zejména p. biskupa žádal. Když jsem z Moravy psal a se hlásil, byla v odpovědi neb přijímacím listu, jak ráčí Vaše V. vědět, vůbec řeč jen o přijmutí do diecése Sct. Paulské. „Nová Praha“ jest má hlavní osada, kdež také přebývám. Nad to mám ještě osady dvě: Sct. Benedict, a Sct. Scholastica. Nová Praha jest téměř veskrz Čechy obydlena, u Sv. Benedikta přebývají Němci až na jednu českou rodinu nedážno tu usazenou; u sv. Scholastiky $\frac{2}{3}$ Čechů, $\frac{1}{3}$ Němců. Že „Nová Praha“ veskrz téměř česká jest, jde z toho, že mezi 208 rodinami až posud zapsanými jest jen 12 německých, ostatní jsou české.

Jak zdejší venkovské obce vypadají, ráčíte bezpochyby vědět. Každý majetník půdy usazen jest na svém pozemku, pročez o souvislých dědinách ani řeči býti nemůže. Jen blíže kostelů jest více domů, až posud zde nejvíce nazvaných „Blackhouse-ů“, v Nové Praze asi 15. S osadníky svými jsem zcela spokojen. Snad byl P. Alexandr Berghold, můj soused, nedávno v Praze, a nelíčil asi barvami příliš příznivými ovečky mé. Tomu se musím opřít. Nezavinili ničehož jiného, než že nebyli spokojeni s jednáním prvního zdejšího faráře, kněze to ostatně horlivého a zaslužilého, a když na to obdrželi z nouze kněze Slovince, P. Pluta, žádali o kněze svého jazyka, a to jim pokládáno za zlé.

Na osadu svou nedám ničehož dopustiti. Kdybych pana biskupa nemiloval pro jeho otcovskou vlídnost, musel bych jej milovat pro jeho slova: „*Bohemi sunt bene dispositi.*“ Přičiníme se, aby pan biskup toho slova nelitoval. Kostel, který stavíme, bude jeden z nejpěknějších, kterážto zásluha patří mým předchůdcům. Osada naše leží v lesích, ale kostel náš by i v městě státi mohl. Jest to stavba roztomilá, jest vystavěn z cihel a pracuje se nyní pilně na jeho dohotovení. Americkou rychlostí to ovšem nejde, ale jak to jináče možná po dřívějších truchlivých poměrech, jichž následky až posud poznati lze, a při nedostatku peněz osadníky, velikým dílem nové, tížícím? Před třinácti roky přišlo sem asi osm rodin českých, a tito přistěhovalci nalezli tu pustý les a v něm dosti jelenů, ale též vlků, ano i medvědů. Kdož jim může za zlé míti, že hledíce prospěchu svých rodin, jsou časem líknaví v příspěvcích ke kostelu? Horlím sice, aby se příspěvky scházely, určil jsem dva tolary na osobu více 14ti let starou; ale — za zlé mnohým mít nemohu, neplatí-li dle žádosti

mé. Ku konci mohu připojití utěšenou zprávu, že zábava dne 28. září ku prospěchu kostela od zdejšího nově založeného katolického čtenářského spolku „Palacký“, záležejícího z mladíků osady Sv. Václava (Nové Prahy), vynesla přes 120 dolarů čistého užitku. Díky Bohu za ten příspěvek. U sv. Scholastiky se Češi od Němců oddělili, a jedni i druzí chtějí stavět nový kostel. Staví se vůbec v Americe, jak známo, rok co rok mnoho nových kostelů, v naší krajině však nejvíce — alespoň po venkovských obcích — z prken. Ke kostelu, jež Češi, až posud k sv. Scholastice příslušící, stavět hodlají, vyprosili 40 akrů pozemků. Co nevidět budu mít dvě české osady a tuším, že po čase obce německé pustím, bych jen Čechům sloužil.

Tyto dni obdržel jsem dopis od čtenářského spolku v Dačicích, v němž se mé působení zde dle jisté zprávy v „Národním Pokroku“ prý o mne uveřejněné nezaslouženou chválou velebí. Přičinují-li se o dostavení chrámu Páně v Nové Praze, nečiním více, než každý kněz v Americe; že vyučuji děti ve škole svatému náboženství, jest má povinnost a každého jiného správce duchovního, má-li se katolické náboženství zakořeniti zde, a nemá-li býti větví jen potud se zelenající, dokud trvá vláha náboženského přesvědčení od přistěhovalců sem z Evropy přinešená; že chci denně děti nějakou hodinu v češtině vyučovat, (více času mi nezbývá, a posud máme jen školu anglickou), nepokládám za velikou zásluhu. Konečně prý píše o mně „Národní Pokrok“, že jsem zde zarazil jakýs pojišťovací spolek, já pak v souhlasu se zdejší mladou chasou jsem se přičinil o zaražení čtenářského českého spolku výše zmíněného, a dělím se o tuto zásluhu asi se 7 mladíky. Nepochopuji, jak se ona zpráva do novin dostala. Mně není takové veřejné velebení mnoho po chuti, nejmilejší jest mi činnost tichá a soukromá. Prosím Vaši V., byste mi ráčil dáti plnomocenství představeného pro jisté výkony, na příklad svěcení křížové cesty s plnomocnými odpustky a svěřit mi též vedení třetí řehole sv. Františka. V Sct. Paulu nalezl jsem dvě osoby, patřící k třetí řeholi a zde mám jednoho terciára. Co do výživy stojím si dobře. Mám též malou ekonomii, neb k faře patří něco přes 40 akrů půdy, asi 10 akrů obnáší půda vzdělaná. Poručím se do Vašnostiny modlitby a všech milých spolubratří, trvaje v lásce a oddanosti Vaší V. uctívý duchovní syn P. Honoratus Povolný.

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 15. t. m. byl redaktorovi t. listu dodán výnos, jímžto c. k. vrchní soud zemský rozsudek c. k. zemského soudu ze dne 28. září 1868 č. 23785 *potvrdil* a podané proti onomu rozsudku odvolání odmítnul.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 30. listopadu, a od 1—4. prosince u sv. Petra na Poříčí, od 5—9. u Milosrdných bratří.

— Dnes odpoledne bude pro obecnost otevřen jinak po celý rok uzavřený kostel sv. Kateřiny v zemském ústavě pro choromyslné. O 3. hodině bude tam požeňání.

— Zejtra v 11 hod. posvěť J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup železný a bohatě pozlacený *kříž*, jenž bude ozdobou nové střechy na chrámě sv. Víta. Chrám tento jest nyní za příčinou vnitřních oprav na dobro uzavřen i budou se od příští neděle staročeské zpěvy *roratní*, které se posud zpívaly v kapli sv. Václava, po celý advent zpívati v kapli sv. Vojtěcha před chrámem od 1/2 6—7 h., načež pak v 7 h. v kostele Všechných Svatých zpívaná mše sv. sloužena bude. — Jako za minulých let budou se i letos staročeské zpěvy *roratní* zpívati po celý *advent* na každý den od 1/2 6 h. u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u sv. Petra na Poříčí a u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně. V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora zpívají je alumnové ve všední dny v 6 h., v neděli však v 7 h. při zpívané mši sv. V témž chrámu Páně bude se od 2—10. pros. konati ráno o 6. h. a odpoledne o 1/2 5. pobožnost k uctění sv. Františka Xav.

Ze Saska přináší „Frisch voran“ v pojednání o zrušení svátků výčet protestantských svátků, jichž s 52 nedělemi jest také 67 jako letos katolických v Rakousku a při tom jest průmysl, obchod a blahobyt v Sasku na vysokém stupni. V Sasku jsou tyto zasvěcené svátky: 52 neděle, 2 svátky vánoční, nový rok, Zjevení Páně, Zvěstování Marie P., zelený čtvrtek, velký pátek, 2 svátky velikonoční, 2 svatodušní, nanebevstoupení Páně, 2 kající dnové a slavnost reformační. V tyto dni jest všeliká těžká práce veřejná i v domácnosti přísně zakázána, v tyto dny odpočívají i všecky továrny, jenom v čas žné dovoluje se práce polní, ale teprv po službách Božích.

Z Bavorska. Slovnítný učenec probošt dr. Döllinger v Mnichově byl od ba-

vorského krále jmenován doživotním radou říšským ve sněmovně panské.

Z Badenska. Ku státní zkoušce od ministerstva předepsané dostavili se v červnu t. r. protestantští bohoslovci vesměs; z katolických bohoslovců, jimž zesnulý arcibiskup zapověděl zkoušce státní se podrobovati, nedostavil se ani jediný.

Z Říma. Sv. Otec Pius IX. bude dne 10. dubna 1869, v sobotu po neděli bílé, slaviti 50letou památku svého posvěcení na kněžství, bylť vysvěcen 10. dubna (v sobotu bílou) 1. P. 1819. Nižší svěcení přijal Pius IX. 5. ledna 1817, v svatvečer Zjevení Páně, podjahanství v neděli IV. adventní d. 20. prosince 1818 a jahanství 6. března 1819. (Fr. v.)

Z Paříže. V hlavním městě Francouzském vedle hrozného mravního nákladu a bezbožnosti nalezá se s druhé strany mnoho pravé víry a upřímné nábožnosti. V oněch částech města, kde nejvíce dělníci a nižší měšťanstvo přebývá, lze na přemnohých domech spatřiti sošky bl. Marie Panny, sv. Genovefy (patronky města Paříže) aneb aspoň jednoduchý kříž; obzvláště pozorovati lze, že také domy vznešených lidí, které se nyní nově stavějí, sochami svatých neb znamením kříže se ozdobují. Mimo to tisíce krámů, hostinců, kněhkupectví atd. mají ve štítu svém obraz některého svatého; mnohé ulice a celé čtvrti města dle svatých jsou pojmenovány; ani revoluci se nepodařilo zničiti tyto památky ducha křesťanského. — Paříž má mnoho a to velmi prostranných chrámů, kteréž ale se všech stran tak jsou obklíčeny jinými stavbami, že je téměř ani viděti nelze, pokud člověk zrovna před vchodem se neocitne. U vchodu spatřujeme v neděli a ve svátek jednoho neb několik málo žebrákův, kteříž s povolením farárovým zde o almužnu prosí. Vedle kroupenky stojí lavice, v níž starce neb stařena sedíce podávají každému přichozímu svěcené vody: kdo přinesl do kostela koš neb vak, ponechá jej u tohoto strážce svěcené vody (donneur d'eau bénite) a skrovným dárkem se mu odmění. Zimního času bývá v chrámech Pařížských zatopeno, a sice zavedeno jest topení tak, že teplo několika otvorů do chrámu vniká. Toho také při velké rozsáhlosti chrámů velmi jest zapotřebí; neboť do 12 kostelů Pařížských se vejde nejméně (do každého) po 10,000 lidí, do každého z ostatních farních chrámů asi 3—5000. Některé větší chrámy farní mají patero lodí. Hlavní oltář se obyčejně nalezá blíže prostřední lodí; za ním bývá

vždy kaple Marie Panny a několik jiných kaplí; v každé kapli stojí oltář a zpovědnice. V kaplích těchto, obzvláště v Mariánské bývají slouženy všedního i nedělního dne mše sv., tam se konají zvláštní pobožnosti, a toliko hlavní služby Boží v neděli a ve svátek konají se u hlavního oltáře. Nad hlavním vchodem nalezá se kůr s velkými varhanami, na kterých se jen při nejslavnější mši sv., obyčejně v 9 neb 10 h. ráno v neděli a ve svátek hrává; při ostatních zpívaných mších, jenž se v 6, v 8, ve 12 a v 1 hod. společně konají, hraje se na varhany menší blíž presbytáře postavené. Lavic pro lid není v žádném chrámu Pařížském; mají tam pouze klekátka a židle slaměné, za jichžto použití platí se 1—2 sous (asi 2½—5 krejcarů r. m.). Církev jest ve Francouzsku poukázána na tento příjem ze sedadel chrámových. Neboť farárové venkovští mají sotva 900 franků (asi 400 zl.) za rok služného ze státní kasy, což jest příliš málo. V Paříži sice dostávají farárové plat větší (asi 2400 franků), ale mimo faráře platí stát toliko dva kaplany při každé fari; je-li více kněží zapotřebí, musí se církev o jejich výživu sama postarati. Obyčejně potřebuje každý farní chrám v Paříži na služby Boží a na výživu duchovních desetkrát víc, než co se vyplácí ze státní pokladnice; protož si musí církev pomahati mimořádným způsobem a tu ovšem nejprůměrnější jest vybírání platu ze sedadel chrámových. Desátý díl z těchto příjmů musí farář odevzdati biskupovi na vydržování semináře, ku podpoře chudíčekých kostelů a jiné výlohy diecéšní. Před r. 1848 bylo v Paříži toliko 50 far; každá čítala 60—90.000 duší, jako malé biskupství. Později byla s dorozuměním vlády vyřknuta zásada, že žádná farní osada nemá míti více než 30000 duší; pročež byly zřízeny nové fary, ale i z těch čítají některé 40—50000 duší. Největší z nich jest 1. fara u sv. Markéty, kteráž čítá 48000 duší; 11 kněží zastává zde správu duchovní; každou neděli bývá v chrámě tom německé kázání v 1 hod. s poledne. 2. Fara sv. Jana Křt. v Belleville čítá 46.492 duší s 9 kněžími; 3. sv. Jakuba a Křištofa v la Vilette čítá 45525 duší s 8 kněžími; jeden z nich jest Němec. 4. Fara sv. Bernarda de la Chapelle s 42772 věřícími a 8 kněžími; 5. fara s Sulpice má 40.010 duší s 11 kněžími; 6. fara sv. Vavřince 40010 duší a 11 kněží. Dále čítají některé fary mezi 30—40000 duší, jako: sv. Ambrože s 39913 věřícími a 9 kněžími, z nichž jeden ve 12 h. kaž-

dou neděli německy káže; fara sv. Josefa s 38907 farníky a 7 kněžími; sv. Rocha s 34000, s. Medarda s 33900 a několik jiných. Asi 20—30000 duší čítají fary: s. Petra v Montrouge, s. Michala de Batignolles, fara sv. Ducha na hoře sv. Genovefy; tam se nalezá tělo svaté *Genovefy*, zde byl r. 1856 arcibiskup Affre v den sv. Genovefy zavražděn. Nedaleko odtud stojí chrám s. Genovefy, jenž vystaven byl dle vzoru velechrámu sv. Petrského v Římě. Fara sv. Františka Xaverského (des Missions-Etrangères) čítá 28000 duší se 7 kněžími; zde se nachází seminář pro misie zámořské, v němž se ustavičně 120—150 kněží k úřadu misionářskému připravuje; — ještě 21 jiných far čítá též počet duší mezi 20—30000. Sedmáct far čítá mezi 10—20000 věřících; k těmto farám náleží též chrám St. Germain l'Auxerrois, v jehož okrásku se nalezají Tuilerie a Louvre. Velechrám Pařížský v *Notre-Dame* náleží k těm, jenž mají méně než 10000 duší ve svém farním obvodu.

Literární oznamovatel.

— *Liber secundus Confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim nunc prima vice typis editus, inchoans ab anno 1369 usque 1373. Cum licentia Reverendissimi Ordinariatus Pragensis. Opera et sumptibus Francisci Antonii Tingl, presbyteri saecularis et ad s. Catharinam Neo-Pragae animarum curam gerentis. Pragae, typis typographiae B. Stýblo. 1868. Pag. 101. Sešit tento jest již šesté dílo, kteréž bedlivý p. vydavatel z temnosti starých rukopisů na světlo vynesl. S žalostí se dovidáme, že snaha jeho nedochází zasloužené podpory. Zápisky tyto neměly by chyběti aspoň v žádné farní knihovně.*

— Nákladem „Zlaté knihy dívek českých“ v Písku vyšly sličným tiskem H. Fuchse v Praze tyto knížky co podílý údů na letošní rok: 1. „Zlaté listky.“ Dárek útlověkým dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Společně Vojtěch Lešetický, ředitel vyšších reálních škol. Číslo VI. Stran 127. a zprávy v přídavku, s 6 obrázky. Obsahuje: obrázky z přírody, básně a povídky od Fr. Pravdy. — 2. „Zlaté klasy.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Společně prof. Jan Suda. Číslo VI. Stran 174 mimo zprávy. Obsahuje báseň „Toman a lesní panna“ s 2 ilustracemi; pojednání o básnictví; „Nevěsta“ (z denníku 20leté dívky), cestopis: Kladno, Smečno atd. O Horažďovicích čte se podivuhodný omyl: „Od r. 1854 jsou tu *Sedivé Sestry*, které se zanášejí zvláště vychováním ženské mládeže.“ Jsou to *Školní*

sestry a nikoliv *Sedé*, jichžto úkolem jest posluhování nemocných. Následuje „Mladá vesničanka,“ obraz dle života od Fr. Pravdy, o potravě, sepsal Frant. Tonner, a v obou knížkách zpráva redakce o úmrtí prof. Edv. Erbeny. — Týmž nákladem vyšly „Zlaté listky,“ čísla prvního, které vyšlo r. 1863, třetí rozmnožené vydání. Společně V. Lešetický. Přední ozdobou tohoto spisku jest obrázková abeceda od V. V. Janoty. Následují povídky, pohádky, divadlo: „Před trhem,“ básně a popěvky, přání rodičům k svátku a některé hry dívek.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Stach*, kaplan v Liebensteinu, 20. listopadu (nar. v Přesticích 28. května 1844, vysv. 25. července 1868).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Aug. *Cassali*, křiž. za faráře v Král. Chlumu;
p. Karel *Hodinář*, admin., za faráře v Černém Kostelci;
P. Jeremiáš *Kašpárek*, ř. Maltéz., za real. administr. v Píchně;
P. Arnold *Seemann*, františkán, na výpomoc do Vrbna u lesů.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignác *Brožek*, kaplan ve Skutči, dne 27. října (nar. 22. února 1837 v Oustí, kněz od 25. července 1862).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Hladký*, farář v Novém Hrádku, za děkana do Dobrušky;
p. Frant. *Šafránek*, zámecký kapl. v Hradišti (Budějovické diecése), za faráře do Lukavic;
p. Jos. *Pohnér*, kapl. v Mladých Bukách, za míst. duch. správce do Smrčné (Simmersdorf);
p. Václav *Honěk*, farář v Bystroci, za faráře do Něm. Rybné;
p. Vilém *Friedrich*, admin., za far. v Podolě;
p. Frant. *Čermák*, kapl. v Jelením, za admin. do Oumyslovic;
p. Jos. *Tichý*, kapl. v Žlunicích, za kapl. do Vysok. Veselí;
p. Fr. *Kazda*, kapl. z Vysok. Veselí do Žluníc;
p. Jos. *Häusler*, neom., za kaplana do Karlí (Karlsbrunn);
p. Vil. *Helvich*, kapl., z Chroustovic do Skutče;
p. Jan *Skalický*, koop., za admin. do Oujezda u Chceně;
p. Jos. *Vondráček*, kapl. v Litrbáších, za admin. do Jetřichové;
p. Jan *Vavřina*, admin. v Kališti, za kaplana do Jeleního;

- p. Václav *Uhlíř*, neom., za kaplana do Nového Hrádku;
 p. Jan *Jelínek*, kaplan, za admin. v Novém Hrádku;
 p. Karel *Kuhn*, neom., za kapl. do Mladých Buků.

Upřádněná místa :

Nový Hrádek, fara patron. knížete Colloreda, od 3. listop. do 15. prosince.
Bystřec (Waltersdorf), lokalie patron. nábož. matice, od 16. listop. do 28. pros.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli :

- P. Benedikt *Holzbauer*, ř. cisterc., podpřevor ve Vyšším Brodě, 29. října (nar. 25. dub. 1803, vysv. 25. červce 1830);
 P. Matěj *Žák*, jubil. kněz ř. Maltéz., bisk. notář, býv. děkan Radomyšlský, na odpoč. tamtéž 1. října (nar. v Radobčích 19. led. 1789, vysv. 15. srp. 1813);
 p. Václav *Gindřich*, farář v Hradešicích, 2. listop. (nar. v Přestovicích 26. srp. 1801, vysv. 24. srp. 1828).

Vyznamenání jsou :

- p. Frant. *Chum*, far. v Strunkovicích a bisk. notář, jmenován os. děkanem;
 p. Jan *Rathauský*, far. v Krasilově, bisk. notářem;
 P. Em. *Hrdlička*, kn. ř. sv. Benedikta v Emausích v Praze, býv. ředitel a profes. na c. k. gymnasiu v Klatovech, stal se ředitelem bisk. česk. gymn. v Budějovicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- P. Jan *Turzický*, ř. Maltéz., far. v Pičíně (arcid. Pražské), za děkana v Strakoniciích;
 p. Karel *Novotný*, kapl. v Jindř. Hradci, za faráře ve Svihově;
 p. Mat. *Procházka*, koop. ve Hvožďanech, za katechetu na bisk. českém gymnasiu v Budějovicích;
 p. Vác. *Bendl*, za kapl. a řed. i katech. na farní hlavní škole ve Volyni;
 p. Aug. *Wastl*, koop. v Dražicích, za supl. katechetu na městské hl. škole a na vyšší dívčí škole v Budějovicích;
 p. Vinc. *Šiška*, kapl. za administr. v Hradešicích;
 p. Jan *Martínek*, kapl., za administr. v Protivíně;
 p. Martin *Ticháček*, kněz na odpoč., za koop. do Hvožďan;
 p. Jos. *Nohejl*, býv. kapl. v Blatné, na dočasný odpočinek;
 p. Jan *Bäuml*, kaplan v Jablonci, též na na dočasný odpočinek.

Upřádněná místa :

Protivín, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 15. pros.

Hradešice, fara patron. hr. Taaffe, do 20. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli :

- p. Jan *Sander*, farář v Koňojedech, 30. srpna (nar. ve Vernericích 4. září 1830, vysv. 25. července 1855);
 p. Frant. *Farář*, farář v Lenešicích, 9. září (nar. v Hluboké 31. břez. 1809, vys. 25. března 1836);
 p. Jan *Böhm*, farář v Brandově, 17. září (nar. 27. května 1802, vysv. 4. září 1826);
 p. Vavřinec *Krogner*, far. v Kostomlatech, 28. září (nar. 9. srp. 1801, vys. 27. srpna 1825);
 p. Ant. *Linke*, far. v Chabařovicích, 19. listop. (nar. 29. září 1799, vys. 24. srpna 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Karel *Kerka*, os. děkan v Tušimicích, za far. v Libochovicích;
 p. Ignac *Wazel*, os. děkan ve Flájích, za far. v Hořejším Jiřetíně;
 p. Frant. *Veselý*, far. v Metikalově (arcid. Pražské) za far. ve Veliké Černoci;
 p. Jos. *Ruscher*, I. kaplan v Liberci, za faráře v Jitřavě (Pankraz);
 p. Frant. *Fiedler*, admin. fary v Prackovicích, za faráře v Koňojedech;
 p. Ferd. *Kášper*, kapl. v Trmicích, za administr. do Prackovic;
 p. Ant. *Bilinský*, admin. z Libochovic do Tušimic;
 p. Jos. *Rösch*, zám. kapl. ve Váleči (arcid. Pražské) za proz. kapl. do Hoř. Jiřetína;
 p. Jan *Červenka*, kapl. z Ml. Boleslavi do Liběchova;
 p. Jos. *Neumann*, neom., za kapl. do Verneric;
 p. Ant. *Dlaske*, koop. z Tanwaldu do Holešic;
 p. Jos. *Jarosch*, kapl. z Valkeřic do Ústí n. L.

Upřádněná místa :

Tušimice, *Fláje* a *Chabařovice*, fary.

Milodary. Na chrám sv. Víta v Praze :

p. Vác. Rejthl, kaplan na Smečně 3 zl., několik českých dítek v Plzni 4 zl., p. Frant. Mura, kooper. v Rohli n. Mor. 1 zl.

Na *Sušilův* pomník: pp. Ant. Buchtel, b. vikář a děkan v Kyšperku 2 zl., Václ. Tejkl, kaplan tamtéž 1 zl., Jan Bílek, farář v Žamberku 1 zl., Jan Kouba, farář v Třeběchovicích 1 zl. (Dne 17. listop. odesláno do Brna 50 zl. 50 kr., k tomu d. 15. srp. zaslaných 101 zl. 35 kr., činí úhrnem na pomník *Sušilův* věnovaných a v těchto listech ohlášených 151 zl. 85 kr. r. m.)

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce.

v kniž. areb. semi-
náti číslo 190—I.

Expedice:

v kat. knihkupcoví

B. Stybla,

na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedobrá čísla rekla-
mujte nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Před placením
v expedici
a u všech řádných
knihkopen
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Stupně

p. znešení myslí k Bohu.

(Stupeň první. Z člověkozpytu. *)

Hlava I.

Touží-li kdo opravdově stupně k Bohu (nebi) si postaviti, slušno, aby začal od zpytování sebe sama. Neb jeden každý z nás jest i tvor i obraz Boží, aniž nám cos bližšího jest, než my sami sobě. Pročež ne bez důvodu Mojžíš dí: „Pozoruj sebe,“ na kterážto dvě slova byl jest sepsal *Basilej Velký* skvělý výklad. Neb kdo sebe v celku proskoumal a co vše v něm založeno, pozoroval, najde úhrn celého světa, z něhož ne těžko se povznese k působiteli všech věcí.

Ač já v přítomném článku nic jiného vyložiti jsem neusmyslil, leč čtyř obecných příčin: *kdo jest původce mýj, z jaké látky mne učinil, jaký tvar mi udělil, a k jakému záměru mne postavil na svět.* Neboť hledám-li původce svého, nalezám jedině Boha; hledám-li látku, z níž mne učinil, nenalezám naprosto ničeho; z čeho bych mohl souditi, že cokoli ve mně jest, Bohem učiněno a že to vše z Boha jest; pozoruji-li tvar, shledám snadno, že jsem obraz Boží; zpytuji-li záměr, nalezám tohotěž Boha býti nejvyšším a celým blahem mým. Z toho pak soudím, že stojím v tak vzácném spojení a sdružení s Bohem; tak že on jediný mi jest sám stvořitelem, sám původcem, sám otcem, sám vzorem, sám blahem, sám vším. A když jsem toho pochopil, kterak by možno bylo, abych jej co nejvroucněji nehledal? naň nevzpomínal? k němu nevzdychal? jej spatřiti a milovati netoužil? aneb abych netrnul nad tou čirou tmou myslí své, ježto po čas tak dlouhý nic méně nemyslela, buď

netoužila aneb nehledala jako Boha, jenž sám jediný mi jest všechno?

Hlava II.

Nuže volmež jednotlivě vše toto zpytovat. Žádám tě, milá duše má, pověz mi, kdož tobě dal bytost? Rodiče těla tvého zajisté nezplodili tebe, protože co narozeno z těla, zase tělo jest, ty ale duch jsi; aniž tebe nebe, neb země, neb slunce neb hvězdy vydaly: onať jsou jen těla, ty netělesná; ba ani andělé neb archandělé aneb jiné tvory, abys život měla, mohli býti duchovní tvoji původcové, protože nejsi z hmoty nějaké, nýbrž na prasto z ničeho stvořena: nemůžeš leč jedině Bůh všemohoucí něco z ničeho učiniti. Tudíž on sám bez druhá, bez pomocníka, rukou svou, ježto jest jeho moudrost a vůle, tě, když se mu líbilo, stvořil. Ale snad tělo tvé nevyvedl Bůh, nýbrž stvořené věci, tak že duše Boha, tělo ale rodiče za původce uznati musí? Není tomu tak; Bůh sám, jakkoli on rodiče lidi k zplodění těla, jakožto nejnižší sluhý k vystavení domu potřeboval, přece tentýž mistr Stavitel, týž pravý otec nejen duše, alebrž i těla proto i celého člověka býti a slouiti chtěl. Neboť kdyby rodičové tvého těla byli praví původcové a poněkud stavitelé těla tvého, tuť by i věděli, kolik jest v lidském těle svalů, kolik žil, kolik cev, kolik větších, kolik menších kostí, kolikero moků, kolikero záhybů a t. p., čehož všeho naporád neznají, leč snad by se byli tomu z pitvy (anatomie) přiučili. Nadto pak když tělo stůně, buď oud má záněť aneb se odnímá, mohli by onino zajisté tou samou měrou, jakou by byli zprvu učinili, opět zhojiti; kdyby skuteční jeho původcové byli: tak dobře jako ti, kdo hodiny dělají, neb domy stavějí, umějí je také zříditi neb opravit. Avšak rodičové toho nikterakž nemohou, aniž vědí jak. Ostatně spojení duše s tělem, což jest při způsobě lidské bytosti hlavně

*) Jsou tomu 4 leta, co jsem do „Blahověsta“ (1864) zaslal článek o „rozumné duši člověka“ s poznamem, viz tam na str. 386. atd.

věci, od nikoho nemohlo podniknuto býti leda od mistra umění a jeho neskonale moci. Kohož pak znalostí duch s tělem v tak úzký svazek mohl uveden býti, že se stali jedinou bytostí, nežli božskou? nebo tělo s duchem nížádného nemá podobství aneb porovnání. Proto on je učinil, jenž obdivu hodné veliké věci činí.

Právě proto duch Páně Mojžíšem mluví v Deuteronomiu (32.): *Zdali on není otec tvůj, jenž tebe má a učinil i stvořil tebe? a blahým Jobem (10.)* *dí: Káži a masem přiodils mne, kostmi a cévy složilš mne; a zase královským prorokem vece (ž. 118.): Ruce tvé učinily mne a položils nademnou ruku svou, a jinde (ž. 138) skrz velemoudrou ženu, matku synů Makabejských (II. Mak. 7.): „Nevím, jak v životě mém jste se objevili: nebo ani já nedala ducha a duši i život, ani jsem jednotlivé oudy sama složila: nýbrž jen tvůrce světa, jenž spůsobil člověka narození a jenž všech nalezl původ.“* — Odtud také zřejmémoudrost Boží, Kristus Pán, pravil: *„Otce nenazývejte na zemi; neboť jeden jest Otec váš, jenž jest v nebesích!“* (Mat. 23.) Tímto ponapomenut sv. Augustin o svém synu Adeodátu, jehož ze smilstva zplodil, pravil Bohu: *„Tys jej dobře spůsobil; neb já v tom chlapci krom svého miláčka nemám ničeho.“* (Lib. 9. Conf. c. 6.)

Nuže tedy, duše má, když Bůh jest původce těla i ducha tvého, když on je tobě otcem, obhájcem a živitelem; když cokoli jsi, jeho jsi; když cokoli máš, od něho máš; a cokoli doufáš, od něho doufáš: proč z tak velkého otce se nechlubíš? proč jej z celého srdce nemiluješ? proč proň vším zemským nezhrzíš? proč dovoluješ vlastní marným žádostem nad tebou? Pozdvihni oči svých k němu: nestrachuj se, co může tobě nepřítel tvůj zlého učiniti na zemi, anto v nebi máš Otce všemohoucího? Ó s jak velkou důvěrou, pomni, a s jak vznešenou vroucností zvolal David: *„Tvůj jsem já, učin mne spasena!“* Ó kýmž bys duše má, o tom myslela, čím to jest, že všemocný a věčný Bůh, jenž tvých statků potřeбен není, a kdyby tebe nebylo, ničeho neztratí, přece oči svých neodvracíje od tebe, a tak tě miluje, tak chrání, tak řídí, tak chová, jako bys byla jeho velikánský poklad; zajistěť všecku v něho důvěru bys skládala, bojíc se ho co Pána, milujíc jej co Otce; aniž by bylo jakés dočasné dobro neb zlo, cožby tebe od jeho lásky odtrhnouti s to bylo.

HLAVA III.

Pospějmež k látce, z níž člověk utvořen. Ta sice velenepatrná, ač čím nepa-

trnější, tím více udělil nám příhodnější látky (a podnětu), bychom sdělali v sobě ctnost pokory; nad kteroužto ctnost není na světě nic prospěšnějšího, nic vzácnějšího a nic skvostnějšího, ani tužeb našich důstojnějšího. A věru o látce těla nedá se pochybovati, leda že nic není, nad níž nelze co *bídnějšího* a mrzčejšího sobě smyslití neb vymyslití. Těla látka nejbližší což jest, leč krev nečistá? věc tak ohyzdná, že se ji oči viděti a ruce hmatati štítí a duch na ni smyslití hrozí. Látka, z níž první člověk utvořen jest byl, co jest jiného než země červená a hladová aneb prach a bláto bylo? „*Spůsobil*, dí písmo, *Bůh člověka z hlíny země,*“ a pravil Bůh člověku opět: „*Prach jsi a v prach se obrátíš.*“ Proto arciolec Abraham pamětliv jsa skrovnosti své odvětil Bohu: „*Když jsem jednou začal, mluvití budu k Pánu svému, anto jsem prach a popel.*“ Avšak ani to není všechno z nepatrnosti lidské látky. Nebo i bláto samo neb prach z nějaké jiné látky leč z ničeho nevznikl. Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi a jistě z žádného jiného nebe neb z jiné země, leč z ničeho učinil je: tudíž v nívec se obrátí, z něhož posel, živok ten pyšný, jemůž říkají člověk, ať pozoruješ buď duši buď tělo. Ničeho tedy není v člověku, čímž by chlubiti se mohl, jakoby to nebyl pojal od Boha. Díla lidská tedy, ať jsou jakéhokoli jména, ať pochodí z důmyslu jeho neb práce, vždy mají něco do sebe, o čemž, kdyby rozum měli, proti působiteli svému by chlubiti se mohli, jelikož nádoba zlatá, truhla dřevěná, dům úbělový, mohouce mluvití, řečkyby původci svému: Tobě děkuji způsobu, však ne látku; a skvělejší jest, což mám ze sebe, než to, co od tebe jsem přijal. Člověk věru, jenž nic nemá ze sebe a sám ze sebe zhola nič není, v ničem chlubiti se nemůže. Pravdu praví pravdoucí sv. Apoštol říka: „*Domnívá-li se kdo něco býti, nic nejso, klame sebe sám.*“ (I. Kor. 4.); a zase: „*Co máš, čeho bys nebyl přijal; paklis přijal, nechlub se, jako bys nepřijal.*“ S tím souhlasí sv. Cyprian říka: „*V ničemž se nechlubme, když nic našeho není.*“ Ale, namítneš, mnohá přeslavná díla činějí lidé, pro něž právě se chválí, by ctnost chválou rostla. Tak jest, mnohá přeslavná díla vykonávají lidé, pro něž chvály a slávy docházejí: ale v Pánu, ne v sobě; jakož psáno jest: „*Kdo se chválí, chval se v Pánu*“ (II. Kor. 10.) a: „*v Pánu chval se duše má.*“ Nyní se tážu, když člověk skvělé dílo vyvede, z jaké látky to činí? z jaké ctnosti to podnikl? kdo ho při tom díle řídil a pomáhal mu? Jistě z látky to učinil, jakou

Bůh, ne jakou člověk sám stvořil. Učinil to silou, jakou mu Bůh udělil, ne jakou on sám si dobyl. Učinil to, když ho Bůh řídil a pomáhal mu, než jehožto řízení a pomoci by nebyl nic hodného byl vyvedl. Nebo mnoho v člověku dobrého, bez člověka, působí Bůh, ale nic dobrého nečiní člověk, čehož by nečinil Bůh, aby člověk činil, jak to máme ze sněmu II. Aravského kap. 20. Proto Bůh ráčí služby lidské užívati v podnikání dobrých věcí, ježto by sám o sobě činiti mohl; aby tudíž člověk že Boha je dlužníkem, vyznal, ne pak aby se, vypínaje se v sobě, chlubil leč v Pánu! —

Vida, duše má, moudrá-li jsi, postav se vždy na nejposlednější místo; nevol slávu Bohu odnímat, ani v malém, ani ve velkém; sestup k nicotě své, jenž jediné tvá jest, a tak tě ani kdo v celém světě bude moci k pyšce podněcovati. Avšak poněvadž tato *skvostná ctnost pravé pokory* ze světa již skoro se vyhostila, aniž v spisech libomudrců, ani v chování se národů nenalezala, přišel mistr pokory s nebe, a když v *spůsobě* Boží byl roven Otci, sebe sám *zmařiv spůsobu služebníka přijav a pokoriv sám sebe, učiněn poslušen až k smrti*, a lidskému pokolení pravil: „Učte se ode mne, já jsem *tiichý a pokorný srdcem, a najdete pokoj duším svým*.“ Pročež, duše má, zarděla-li bys se snad sledovati pokoru u lidí, nezardi se následovati pokoru u Boha, jenž nemůže ani klamati ani klamán býti, a jenž *pyšným odporuje*, pokorným ale milost dává.

Hlava IV.

V postupu svém pozorovati nám jest tvárnost, jenž jest z příčin třetí, a sice oč látka, z níž člověk učiněn jest, chatrnější, o to tvárnost, jež člověku udělena, sličnější a výtečnější býti se shledává. Pomíjím tvárnosti těla zevnitřní, to jest: postavy lidského těla, kterážto vyniká nade všemi živoků podobami, ta tvárnost ale není podstatná, nýbrž případná. Spůsobá tedy člověka podstatná, jež jej činí člověkem a od ostatních živočichů jej rozeznává, jest *duše nesmrtelná*, rozumem a svobodnou vůlí nadaná, obraz Boží, k vzoru nejvyššího božství nakreslený. Nebo tak čteme že Bůh pravil, když člověka udělati obmějšel: „*Učiníme člověka k našemu obrazu a podobnosti; at vládne nad rybami v moři, nad ptactvem nebeským a nad zvířaty a veškerou zemí a vším zeměplazem, jež se hýbe na zemi*.“ (Gen. 6.) Člověk tedy obraz Boží jest, ne vzhledem těla, ale vzhledem ducha; neb Bůh jest duch, ne tělo. *A tam jest obraz Boží*, dí sv. Basilej, *kde jest to, co vládne nad živočichy*

ostatními.“ Vládnout ale člověk nad zvířaty, ne však pro oudy těla, jenžto při mnohých zvířatech mohutnější jsou, než u člověka, nýbrž duchem, jenž má rozum a svobodnou vůli. Vládnout člověk nad zvířaty ostatními, ne sice skrz to, co má s nimi obecného, alebrž pro to, čím se od nich rozeznává a čím podobným jest Bohu učiněn. — Povznes nyní, duše, mysl svou k vzoru svému a pomni, že všechna krása obrazu se zakládá v podobenství k pravzoru svému. Nebo byl-li by snad vzor ohyzdný, jako řáblov malován bývá, pak také to dobré na obrazu jest, když vzor svůj ohyzdný přiměřeně představuje. Tedyť ohyzdnost na vzoru ohyzdností zůstane. Ale když vzor by byl krásný, budeť i výkres přeskvělý, pakli krása vzoru krásou svou, pokud možná největší, se napodobovati bude; a kdyby obraz smysl měl, nic vřeleji by si nepřál, leč neustále hleděti na pravzor svůj a k jeho napodobení chvátati a jemu co nejpodobnějším se stávati.

Pravzor tvůj, ó duše má, jest Bůh, krása to neskonalá, a *světlo* (I. Jan 1.), v němž *temnoty* není, jehož kráse se diví slunce a měsíc. Avšak abys tím snáze krásu tak velikého vzoru následovati, jeho podobu žádati a všelijakou měrou si opatřiti s to byla, v kterémžto zájmu všechna tvá dokonalost, všechna prospěch, všechna čest, všeliká radost, všechna útěcha a klid, a pak všechno dobro a blaho tvé se zakládá: rozvažuj, že *krása Boží co vzor tvůj záleží v moudrosti a svatosti*. A jakož krása tělesná ze souměrnosti oudů a příjemné barvitosti vyplývá: tak to v podstatě duchovní, barvy příjemnost světlo moudrosti jest, souměrnost oudů spravedlnost jest; ač spravedlností se nevyrozumívá ctnost jakási pojediná, nýbrž všeobecná, jenž všechny ctnosti v sobě zaujímá. Ten tedy duch nejkrásnější jest, jehož *mysl světlem moudrosti se stkví*, a jehož vůle úplností dokonale spravedlnosti se stkví. Bůh ale, pravím, tvůj pravzor jest, duše má, pouhá moudrost, pouhá spravedlnost jest a tím i sama krása. A poněvadž obě to dobro název svatosti v písmu sv. má, proto u Isaiáše andělé Bohu propěvují: „*Svatý, svatý, svatý jest Pán zástupů*,“ a Bůh sám k obrazům svým volá: „*Budtež svatí, jako já Pán Bůh váš svatý jsem*,“ a v Evangelium dí Pán: „*Budte dokonalí, jakož Otec váš nebeský dokonalý jest*.“ (Mat. 3.)

Proto toužíš-li, duše má, bys věrným Boha obrazem, vzoru tvému co nejvíce podobnou se stala, slušňoť, abys především si oblíbila moudrost a svatost. Pravá mou-

drost jest, souditi o všech předmětech dle nejsvrchovanější zásady. Nejvyšší zásada jest vůle *božská* čili *zákon*, vůli Boží zjevující. Pročež oblíbila-lis sobě moudrost, náleží tobě ve všech věcech neposlouchati, co zákon *těla* vyvolává, co *smyslové* dobrým býti soudí, co svět schvaluje, co příbuzní radí, a mnohem méně to, co pochlebníci přednášejí; nýbrž zoškliv sobě toho všeho a pozor toliko méj na vůli Pána Boha svého; a tu ovšem usoudíš, že prospěšné, slavné, toužebné a ve všem rozměru dobré tobě jest, *co se s vůlí a zákonem Božím shoduje*. Totéž moudrost Svatých, o níž mudrc napsal: „*Nad spásu a krásu jsem ji zamiloval a ustanovil ji za svítlnu míti, protože neuhasitelné je světlo její*.“ I dostalo se mně s ní zároveň všech prospěchův.“ (Moudr. 7.)

Nad to *spravedlnost*, jenžto druhá strana duchovní krásy jest, všechny jiné ctnosti zaujímá, ježto vůli okrášluje a zvelebují, avšak obzvláště *lásku*, jenž má i kořen ctností jest, a o níž sv. *Augustin* v knize o *přírodě a milosti* na konci takto dí: „*Podstoupená láska, podstoupená spravedlnost jest: prospěšná láska, prospěšná spravedlnost jest: dokonalá láska, dokonalá spravedlnost jest; nebo „kdo miluje, zákon naplnil,“ protože „láska zle nečiní,“ a proto: „plnost zákona láska jest;“ jak učil s. Apoštol a naopak: „Kdo zachová slovo jeho, to jest přikázání jeho, v tom jest láska Boží dokonalá,“ jak mluví sv. Jan. Kdo tedy pravzoru Božím podobnými se chtí státí, ti ať poslouchají, když praví: „*Buďte následovníci Boží, jakožto synové nejmilejší a chodte v lásce*.“ (Efes. 5.) Neboť Syn jest obraz Otce svého; a obrazu dobré celé jest, jak svrchu pověděno, aby duše byla pravzoru svému co nejvíce podobná.*

O, kéžbys toho, duše úplně nahlédla, pravzoru svému krásou právě moudrosti i právě *spravedlnosti* podobna jsouc, zalíbila bys se očím nejvyššího krále; a jakého pokoje bys pak užívala? jakou radostí bys se vznášela? jak snadno bys všechny světa zábavy zamítala? ale naopak, kdybys myslila, jak hrozně Bůh se hněvá, vida, že obraz jeho prázden světla moudrosti a skvostu *spravedlnosti*, poskvrněn, pošpiněn a zatemněn jest, a že člověk v takové cti postavený, by Bohu byl podoben, přirovnává (ž. 48) se nerozumným hovadům, a jim podobným učiněn jest; jistě bys se zhrozila a zachvěla, aniž bys nějak mohla odpočinouti dotud, pokud bys potokem slz z nejhořčího zkroutění tekoucích, všechny své

skvrny nesmyla a k podobnosti nejkrásnějšího vzoru svého se nenavrátila (II. Kor. 5). Ač když mezi tím cestuješ ode Pána a věrou chodíš, a to ne na oko, potřebna jsi neustále pomoci Páně, i abys v podobenství jeho přijatém setrvala, i aby den ode dne podobnější, t. j. krásnější a jasnější byla, vzdechniž z celého srdce svého k Bohu a jemu prav toto: „*Ó Pane svatý a nejmilosrdnější, jemuž se zalíbilo tuto duši mou učiniti obrazem tvým, dokonej, prosím Tebe, obrázek svůj, přidej moudrosti, přidej spravedlnosti, skryj jej v skrytu stanu svého, by ani blátem tělesné žádosti, ani dýmem světské ctižádosti, ani prachem pozemských myšlenek poskvrněn nemohl býti*.“ Posud o tvárnosti.

HLAVA V.

Zbývá poslední důvod, nazván konec či účel. Dále konec, k jakému stvořen jest člověk, není jiný než sám tentýž Bůh; že ale konec dvojí jest, jeden *vnitřní*, druhý *zevnitřní*, proto oboje oddělení krátce rozjímáti budeme. Konec vnitřní jedné každé věci jest stav dokonalý, do něhož ta věc vstoupiti s to jest. Konec či účel vnitřní hradu jest sám doplněk a dokonání toho hradu; neb tehdáž dokonáným sluje, když se mu ničeho nedostává, co hradu stavba vymáhá. Konec vnitřní stromu jest dokonalý stav, jehož jeho přirozenost žádá: neboť pak může se říci, že dosáhl svého cíle strom, když větví rozkládá a listů vyvodil a květem zdoben jest a brzo potom ovocem a to zralým stížen se spatruje. Člověk tedy, k nejvyššímu účelu stvořen jsa, tehdáž účele svého že dosáhl, pravíme, když mysl jeho Boha viděti bude, jaký jest; kteréžto vidění následovat má vědounost všech věcí, a vůle jeho má jej samého, nejvyšší to blaho, co nejvroucněji milované a žádané užívati; a tělo nesmrtelností a nebolestností a jinými výbornými dary nadané, má ve věčném pokoji a radosti se kochati. A protože podstata konečného blaha jest patření Boha, jakýmž obrazy Boží, my totiž sami, v dokonalý stav a v dokonalé podobenství k pravzoru našemu božskému vstoupíme, proto píše svatý Jan (I. Jan 3, 2.): „*Nyní synové Boží jsme, a ještě se neukázalo, co budeme. Vímeť, že když se ukáže, podobní jemu budeme: nebo viděti jej budeme tak jakž jest*.“

Ó kýmž bys, duše, pomyslití s to byla, co to jest: „*podobní jemu budeme, neboť viděti jej budeme tak, jakž jest*;“ jak rychle zmizí všechny mlhy pozemských žádostí! Bůh nejsvětější a proto i nejblahoslavenější

ší jest, protože povždy vidí sám sebe, jaký jest, a sama sebe nejvyššího blaha nejjasněji poznaného a nejvroucněji milovaného bez jakékoli přetržky od samé věčnosti užívá. Toho nevyrovnaného blaha abys i ty s anděly svatými se účastňovala, chtěl Bůh: k tomutěž konci nejvyššímu a nejvznešenějšímu tě stvořil. To značí ono: „*Vejdi v radost Pána svého*“, t. j. chceš-li se účastniti radosti, již se Bůh sám raduje, a pak toto (Luk. 22.): „*Já vám spůsobuji, jakož mi spůsobil Otec, království, abyste jedli a pili za stolem svým v království mém*“, t. j.: Účastné vás učiním království svého a stolu mého nebeského, abyste užili cti, moci a rozkoše, již užívám já a již užívá Otec můj Bůh; a kdo může pomníti, jaká to čest, jaká to moc, jaká to rozkoš, jaká to blaženost krále všech králů a Pána všech pánův, Pána Boha vašeho? Zajisté, kdoby k tak veliké výši konce našeho myšlenkou i nadějí se povznese, zarděl by se souditi se o drbebnosti zemské aneb rmoutiti se pro jakoukoli ztrátu statků pozemských, aneb radovati se výhodám dočasným: zarděl by se, pravím, padati v rozkoše, v něž dobytek se žene, anto jest soudruh andělů a účastník přátelství Božího a nevyrovnané dobroty jeho: nebo přátelé mají všecko společně.

Hlava VI.

Již tedy konec zevnitřní jakékoli věci jest ten, jehožto milostí věc spůsobena jest. Konec hradu obyvatel jeho. Konec stromu majitel jeho; konec člověka sám jediný Pán Bůh jeho; onť člověka učinil, pro sebe učinil; onť ho zachovává, onť hájí, onť platí. Proto slušně velí, řka: „*Pánu Bohu svému klaněti se a jemu samému sloužiti budeš*“, (s. Mat. 4.) ale dej pozor, duše, pilně, ostatní věci, ježto pro člověka stvořeny jsou, jemu člověkovu užitečné jsou, ne sobě; člověku pracují potahy, ne sobě, člověka spíz a stodolu a sklepy naplňují role, vinice, zahrady, ne pak své; konečně sluhů jest práce i pot i umdlení, Boha ale zisk i klid i rozkoš. Ač Pán Bůh tvůj, jenž ničeho nepotřebuje, chce tomu, aby člověk jemu sloužil, přec chce, aby užitek, i zisk, i odměna byla sloužícího člověka, ne pak jeho.

Ó Pane tichý a pokorný a pln milosrdenství! (Mat. 11) Kdož by celým srdcem svým nesloužil tobě, an sladkost tvého panství otcovského jen dost málo okoušeti počíná? Co velíš Pane sluhům svým? „*Vezměte jho mé na sebe*“, díš a jaké jest jho tvé? „*Jho mé sladké a břímě mé lehké*“, Kdožby na se nevzal s největší libo-

stí jho, jenž netlačí, nýbrž shovívá: a břímě, což netíží, nýbrž obcerstvuje? Potom přidal slušně: „*Naleznete odpočinutí duším vašim*.“ A co jest jho tvé, jenž neunavuje, nýbrž odpočinutí dodává? Prikázání totiž první a největší: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého*.“ Což pak snadnější, sladší, příjemnější jako milovati dobrotu a krásu i lásku, což všechno jsi ty, Pane Bože můj! Správně soudil sluha tvůj David, jenž pokládal za to, že prikázání tvá (žalm 17) *vážena mají býti nad zlato a drahokamy až na nejvyšší a za sladší nad med a střed*, i přidal: „*V ostříhání jich odměna velká!*“ Co jest to, Pane? Přislubuješ-li dokonce i odměnu těm, kdož ostříhají prikázání tvá, žádoucnější nad poklady zlata a sladší nad střed a med? Tak jest ovšem; odměnu a to odměnu největší slibuješ, jelikož tvůj apoštol Jakob dí: „*Korunu života přislíbil Pán těm, ježto ho milují*.“ (I.) A co jest koruna života? blaho jisté veliké, jehož buď vymyslíti buď zdati můžeme. Neboť tak praví svatý Pavel po Isaiáši: (I. Kor. 2.) „*Čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž jej milují*.“ V skutku tedy v ostříhání prikázání tvých jesti odměna hojná! Ale nejen to první a největší prikázání užitečné jest člověku poslušnému, ne Bohu velícímu, nýbrž i ostatní prikázání poslušného zdokonalují, ozdobují, osvěcují, hodným a blahým jej činí. Proto chápeš-li toho, rozuměj, žes k oslavě Boha, k spasení svému stvořen věčnému, a to že jest konec tvůj, to že jest střed duše tvé, to že poklad srdce tvého. K tomu konci a cíli přišed šťastný budeš; vypadneš-li z něho, nešťastný budeš. Tudíž toto za pravé dobro své pokládej, co k tomu konci tvému vede; ale to zlé, co od konce toho tě odvádí. Štěstí a neštěstí, bohatství neb chudoba, zdraví neb nemoc, pocty neb hany, život a smrt, u moudrého nejsou o sobě ani k žádání, ani o sobě k střežení, alebrž potud, pokud k oslavě Boha a k věčné blaženosti tvé napomáhají, dobré jsou a žádoucí; pakli že jí brání, zlé jsou a k střežení. J. Dobicer.

Znak božských ctností.

Onehdy přišlo mi do rukou jedno z letošních čísel „Hlasů ze Siona.“ Podivil jsem se, jakými útoky tam na nás mířenými sami sebe porážejí. Zvláště nápadné bylo mi pojednání nadepsané „Víra, naděje, láska.“ Spisovatel, jenž se poznamenal —r, posuzuje symbolické vypodobnění těch „kardi-

nalních“ etností křížem, kotvou a srdcem, i zdá se mu býti až na kotvu nepravé. Musel prý toho původem být na každý pád ten, kdo rád křížem se zabývá, kalichu pak u úst lajkových nepřeje. „Kříž, tak rozumuje pan —r, jakožto náčiní k mučení a trýznění značit může nikoliv víru, ale spíše *krutost* a potom všechno nemilosrdné pronásledování a to pro víru, a stává kříž někdy víře v čele, ale přecasto spíš poverám. A viděti jest, že čím kde více křížů k spatření, tím víc pověr a predsudků a fanatismu a inkvisice k nalezení.“ Patrně naráží na *katolickou* víru. Nebudeme se meškati vyvracením jeho bludů a útržek, ale pozorujme, jak odůvodňuje první větu. „Kříž sobě za náčiní zvolili hned fariseové, plni zuřivého nepřátelství proti tomu, který jsa světlem světa na svět přišel, aby svědectví vydal pravdě, a aby pověry a duchovní temnost zahladil, schopni byvše na kříži až k smrti umučiti toho, který hříchu neučinil, aniž kdy lest nalezena v ústech jeho.“ Aj jaká to vroucí nábožnost! Jen škoda že zapomíná aneb snad ani neví, co bylo podstatnou příčinou smrti Kristovy na kříži, totiž lidské vykoupení a spasení. Dále čte se: „Kříž oblibují za heslo své i podnes jen ti, kteří jako by o lásce pravé křesťanské nic nevědouce své křesťanské spolubratry rádi nemilosrdně pronásledují a utiskují a jejich bezživostí hledají a to jen pro dost malou rozdílnost víry a vyznání.“ Jestli to nařiká jen na katolíky neb jinověrce kříž přijímající, jako ty, co se znají k vyznání augsburskému a kteří přináležejí k církvi řecké neb ruské, kdož ví? Jsou to na každý pád učinění kati. Ubozí ti protivníci jejich, co musejí zkoušet! Utěchou jest jim, že mají účastníky utrpení, neboť „kříž sobě za znak svůj vybrali i tak zvaní Křížáci, nespočítaje ten svůj kříž na praporu, na rouše a šjí své a táhnouce druhdy na Jerusálém a všudež na pochodu svém křížující t. j. všudež násilí a ukrutnosti a neslechetnosti pášice — ad majorem Dei gloriam. Odtud to kolikeré tažení jejich do svatých zemí příslušné tak pojmenováno. Kříž za znak přijavše za slušné uznali podobně nazvati nájezdy své i onino krutí nepřátelé Českých Bratří, jenžto bez unavení jeň o to se přičiňovali, a to násilím, mečem a ohněm t. j. krutým křížem svým, aby s Husem i Husity a s těmito pravdu Kristovu z mysli a srdcí českých i z paměti lidské vyplnili, až se z veliké části i podařilo jim mocí kříže zvlášť v onu žalostnou dobu po bitvě na Bílé Hoře.“ Ti

zlotřilí Křížáci! Proč šli svatou zemi a křesťany vyrvat z moci turecké? Co bylo jim po tom, že Turci svatá místa ohavně prznili a křesťany ukrutně sužovali? Proč jim nedali pokoj, jakož ho měli od nich? A což ti Čeští Bratři, Husité, Protestanté musili vystáti?! Ale škoda, že spisovatel neudal aspoň jedno místo, kde co takového se stalo, pokárali bychom ten čin jakožto od Církve naší zakázaný, kříž Páně zlehčující. Avšak kdyby se rozhledl nezkaleným zrakem po vlasti a nahlédl do nestranných letopisů, shledal by četných památek ukrutného řádění těch, co se od Církve odtrhli, zvěděl by, že Husité a protestanté uvalili na vlast pohromy, na jaké naříká se posud. — Po tolika žalobách činí pan —r závěrku: „Proto pro všechno nikoli kříž hoden vyznačovat víru, víru křesťanskou, ale víru v podobňuj, víře za heslo sloužití chtěj jen samé to pod auktoritou kříže pronásledované a odjímané a upalované (kdy? od koho?) svaté slovo, slovo věčné pravdy Boží, a vůbec *bibli svatá* . . . Vždyť prý víra ze slyšení (tedy ne ze čtení), slyšení pak skrze slovo Boží (Řím. 10, 17.). Jdouce, dí Spasitel (Mark. 16, 15. 16.) — po všem světě, kažte evangelium všemu lidskému stvoření, a nikoli křížujte.“ — Divná to dedukce. I Žid má bibli neb aspoň zákon, jemuž říká Thora, a jinou knihu zvanou Talmud. Turek či mohamedán má též knihu, jež se nazývá Koran. Která z těch knih značí pravou víru? Věrný křesťan *křížem* veřejně se hlásí k Tomu, jenž na kříži „obětován jest, poněvadž sám chtěl“ (Isai. 53, 9.) „ponížil se a učiněn jest poslušným až k smrti kříže“ (Filip. 2, 8), aby „smazal zápis úsudku, kterýž byl proti nám, přibívej na kříž a oloupiv knížatstva a mocnosti vedl je směle na odiv slavě nad nimi vítězství skrze sebe samého“ (Kol. 2, 14. 15.). Pravý křesťan nemyslí na to, co křížem obmýšleli Kristu způsobiti nepřátelé, nýbrž uvažuje, co mu za tu poníženost a poslušnost učinil Otec nebeský, jenž „povyšil ho a dal mu jméno, kteréž jest nad wszeliké jméno, aby ve jmenu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, zemských i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce (Filip. 2, 9—11.). Kříž tedy jest mu nikoliv potupou, ale nejvyšší *oslavou*. Na věčnou památku smrti kříže má rány na oslaveném těle, a až někdy přijde s oblaků nebeských s mocí mnohou a velebností, co soudce všech živých i mrtvých, bude před ním vznášeti se kříž na veřej-

nou oslavu i užítí všickni s plesem neb s hrůzou, v koho bodli. Kříž jest základ i vrchol křesťanské víry. Apoštolé, jakož je poslal Pán do veškerého světa, aby kázali (a nikoliv psali) evangelium, kázali všude Krista *ukřižovaného*, ač to bylo židům pohoršení a pohanům bláznovství. (1. Kor. 1, 23.) Jen zlí duchové nenávidí kříž Kristův a lekají se ho. Věrný křesťan zří na kříž s uctivostí a důvěrou, znaje v něm královský znak svého Vykupitele, svůj štít proti duševním nepřítelům, zdroj útěchy a záruku spasení.

• Za znak naděje připouští — *o kotvu*, nebo prý „jako vždy kotva provází plavčího se kupce přes moře a hledajícího zisku v statech tohoto světa, jako kotva s magnetem zřídka kdy zmýlí plavčího se nad hlubinou a propastí mořskou: tak prý naděje křesťana na věky nezahanbuje.“ (Řím. 5, 5.) Ale proč pak ten osvícenec přispůsobil se těm zaslepencům v té části? proč si nevybral něco ze svého oboru za symbol i naděje? Já bych mu poradil. Na věžích jistých kostelů bývá viděti několik paprsků, kteréž nemohou znamenati nic než *hvězdu*. Hvězda pak může značiti naději vhodněji než kotva. Plavci mořští těší se, že bouře brzo přestane, jakmile se jim objeví na obloze hvězda. Není-li slušnější očekávati pomoc s nebe, než se světa? Světskou pak čáku asi vypodobňuje kotva puštěná v hlubinu, kdež plno bahna a všeliké neřesti. Avšak nikoli nezavrhují ale schvalují vyznačení naděje kotvou. Její ponoření připomíná pokoru, a jen pokorné naději zaručeno jest splnění, neboť Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost. Spuštěním kotvy plavci přičiňují se, aby překonali bouři, pouhé pohlížení k nebi nic by jim neprospělo. Rovněž kdo doufá, musí s milostí Boží a zapíráním sebe vynasnažiti se, aby dosáhl, čeho si žádá. Dobře a právě značíme naději kotvou, jakž sv. Pavel nakreslil slovy: „Utekli jsme se k držení předložené naděje, kteroužto máme jako kotvu duše bezpečnou i pevnou.“ (Žid. 6. 18, 19.)

Po smyslu dotčeného mudrce nikoli *srdce* nemůže představovati bezvýmínečně lásku, lásku křesťanskou, dokavadž se to odůvodniti nedá. V srdci lidském, zvláště křesťanském, by ovšem panství své míti měla láska, avšak v srdci lidském se rodí a ze srdce lidského roste spíš neláska t. j. nenávisť a všeliké zlé (Mat. 15, 18. 19.). Srdce jest jako role, v kterouž naseli ďábel své símě zlé, t. hřích a náchylnost k

zlému, lásku pak z něho vynímá tento nepřítel duší našich (Mark. 4, 15. Luk. 8, 12. 15. Mat. 12, 34. 35.). V srdci lidském panování mívá vždy spíš to, co by tam nikdy býti nemělo — kdežto se náleží, aby v srdci pokřtěného přebýval jen sám Duch svatý. Pročež nikoli srdce nebudiž znakem vyznamenávajícím a představujícím vůbec a bezvýmínečně lásku. Ale na lásku tu, kterouž nás Kristus miloval a kterouž on velí, abychom se jí ozdobovali, ukazuje symbolicky spíš *kalich*. Láska z Boha jest (I. Jan. 4, 9—11.). A Bohu připisuje lásku, tu nejvyšší ze všech dokonalostí, lásku přesahující i víru a naději (má Bůh také víru a naději?) hned již i žalmista řka v duchu prorockém: „Pane, ty kalich můj — ovšem kalich lásky — naléváš až opléváš“ (Žalm 23, 5.). I Kristus sám, který miloval učenníky své, podal jim svůj kalich a řekl: „Kalich tento jest nová smlouva v mé krvi, která se za vás vylévá“ (ovšemž že z lásky) (Luk. 22, 20.). Jen kalich Páně pijíce u sv. stolu jeho, jen tenkrát nejlépe míváme příležitost připomínati sobě a postihnouti (Efes. 3, 18), která by byla širokost a dlouhost a hlubokost a vysokost (lásky) a poznati přenesmírnou lásku Kristovu. —“

Hle jaká to důmyslnost! Srdce vůbec nemůže značit lásku, která hodí se k tomu kalich? Kalichem rozumí se všeliká rozkoš ctná i hříšná, v kterémž smyslu napsal sv. Pavel: „Nemůžete píti kalicha Páně a kalicha zlých duchů“ (1. Kor. 10, 20.). Jest kalich Boží lásky a odměny, jakýmž honosil se svatý pěvec: „Hospodin díl dědictví mého a kalicha mého“ (Ž. 15, 5.); jest i kalich božského hněvu a trestu, jakýmž opět žalmista vyhrožoval: „Dštíti bude na hříšníky osidla, oheň a síra a duch bouře díl kalicha jejich.“ (Ž. 10, 7.). Kterak vy, kdožkoliv jste se trhli od apoštolské a obecné církve, pijete kalicha Páně, když jest u vás zloupen nejdrahocennějšího obsahu, krve Páně? vyrván nejdůstojnějšímu účelu, novozákonní oběti, kterouž ustanovil Kristus Ježíš co věčný kněz dle řádu Melchisedechova, prvé než počal píti hořký kalich smrti co obět smíření za hříchy světa? Kde jest u vás ta obět čistá, kteráž se obětovati má jmenu Božímu na každém místě od východu slunce až na západ? (Mal. 1. 11.) Kterak pijíce kalicha připomínáte si lásku Kristovu, když jste zavrhli zpověď, půst a jiná ustanovení srovnávající se s rozkazem: Zapři sebe sám! ? Čím dokážete, že „mučeník váš (!) mistr Jan Hus hotov byl upálen býti a vypíti ten

přebořný kalich smrti z lásky ku Kristu a neporušené pravdě“ a ne z pýchy a zaslepenosti? Ne *pokuta*, kterou kdo nese, nýbrž *příčina*, pro kterou ji snáší, činí mučenka, dí. sv. Augustin. „Synové lidští! dokavadž těžkého srdce? Proč milujete marnost a hledáte lež?“ (Ž. 4, 3, 4.)

Znamenejte si lásku svou kalichem, my setrváme při znaku *srdce*. Láska kde jest, v srdci sídlí. Bůh sám vykázal jí to sídlo, když žádá: „Dej mi synu můj *srdce* své (Přisl. 23, 26.)“ a „Polož mne jako pečeť na *srdce* své, jako pečeť na rámě své, neboť silné jest *milování* jako smrt“ (Pís. Šal. 8, 6.). Srdce láskou naplněné volí si Bůh za příbytek; „kdo v lásce zůstává, v Bohu zůstává a Bůh v něm“ (I. Jan. 4, 16.). Znak srdce planoucího připomíná to Srdce, kteréž z nevyměrné lásky na kříži dotlouklo a dalo se kopím otevřítí, aby nám bylo koupelí očišťující od všeliké nepravosti, skrýší proti nebezpečím a vrahům duše, zřídlem posvěcující milosti, spíží věčného života.

Tím srdcem má naše srdce rozehráto býti k lásce; v tom smyslu řekl Spasitel: „Oheň přišel jsem pustit na zem, a co chci, než aby se zapálil?“ (Luk. 12, 49). Kdož by z hloubí srdce nezvolal: „Čím se odplatím Hospodinu za všecko, co učinil mi? Kalich spasení vezmu a jméno Hospodino vzývati budu“ (Ž. 115, 12. 13.) Toť kalich spasení, v štěstí i v hoři věrně sloužiti Bohu, jej ve všem oslavovati; neboť „milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému“ (Řím. 8, 28.).

Láska jest ta ctnost, kteráž z Boha vychází i zůstává v Bohu, nikdy nevypadá; když víra přejde ve vidění, naděje v požívání, láska zůstane na věky. Víra i naděje láskou nabývají ceny. V Kristu Ježíši platí jen ta víra, která láskou působí (Gal. 5, 6.). Naděje nezahanbuje, jestliže láska. Boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, jenž dán jest nám (Řím. 5, 5.). Ale naděje i láska zakládá se na víře v Toho, jenž tak velice zamiloval nás, že se vydal za nás na kříž, „skrze něhož i přístup máme prostředkem víry k milosti té, v kteréž stojíme, a uhlubíme se nadějí slávy synů Božích“ (Řím. 5, 2.). Proto na našem vyobrazení pne se svrchu kříž na význam, že jest to *křesťanská víra*, naděje a láska, kterouž neseme se k Bohu. Duchem sv. zajisté vedena byla ruka, která první kreslila kříž, kotvu a srdce, jakožto znak víry, naděje a lásky. —l.

„Ave Maria“ — na moři.

Spisovatel románů Alexander Dumas, starší, konal jedenkrát cestu po moři, a sice do Sicílie. Na vysokém moři přepadla je bouře strašná, tak že nacházeli se v nebezpečí hrozném. Bouře trvala dva dni. Konečně k večeru, když se počínalo setmívati, utichla. Lodníci, tuhou prací úplně umdlení, volněji sobě oddychovali. V tom zazní mocný hlas kapitánův: „*Ave Maria!*“ Byl čas večerního „klekání.“ — A co následovalo, vypisuje pověstný románopisec takto: „Kolkolem jen zpousta vod, na hrůza mil ničeho jiného nelze spatřiti, nad námi jen nebe. K hlasu svého velitele v okamžiku dostavilo se na palubu lodní mužstvo. Lidé to silných, zavalitých postav, osmahlých a jako zkamenělých tvář. Postavili se do půlkola. Kapitán stojí uprostřed jim naproti. Před ním, k mužstvu obrácen, klečí as sedmiletý chlapec, jeho syn. Lodníci, jak učinil v tu chvíli kapitán, smekají, ruce na prsou sepínají, a klečící dítě při hlubokém tichu počne slaboučkým hlasem: „Anděl Páně přinesl poselství Panně Marii!“ — a sbor námořníků otužených, jako železných, odpovídá vážně hlubokým hlasem, jako ozvěna daleké bouře: „A ona počala z Ducha Svatého!“ — Ten slaboučký hlas dětský bylo sotva na několik kroků slyšeti, a přec zdálo se, že proniknul až k trůnu Všemohoucího! — Dojem ten žádné péro nevypíše, žádný štětec nevykouzlí, žádné básnictví nedostihne, neboť dojem ten jest zázračný: slyšeti na moři po skončené bouři modliti se dítě a statečné námořníky: „*Ave Maria.*“ V. J.

Mlynář a žabař.

Obráz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VIII.

Byl velký svátek, mlynář jako obyčejně nešel do kostela a když tam odešli jeho lidé, odebral se někam do polí a ani k obědu se nedostavil. Činíval to často a nebáli se, že si snad připustí hlad, neboť krajíc chleba měl zajisté v kapse, kdykoliv se venku déle pozdržel. Viděli ho, že si nese rýč a hádali, že bude prohazovati strouhy, v čem mu svátek nikdy nepřekážel. Ovšem si z toho brali pohoršení a jdouce do kostela a z kostela, ukazovali na mlynáře, jemuž nebyl svatý den k službě Boží ustanoveným dnem.

Bylo pozdě odpoledne, lid byl již doma z požehnání a mlynář ještě nepřicházel. Čekali na něj dělníci, jež si byl objednal,

aby se s nimi domluvil, co zejtra budou konati, a když nastal večer a on tu ještě nebyl, napadlo jeho manželce, že se mu snad přihodilo neštěstí. I vyslala přítomné dělníky hledati ho, a k nim se připojili chasníci mlynářští, jimž večerní procházka opravdu činila vyražení.

Rozdělili se na všechny strany, kde mlynář měl pole, rybníky a lesy, a bylo ustanoveno mezi nimi, že dá znamení houkáním, kdo se s ním nejdřív sejde.

Dva šli k rybníku, kam mlynář často chodíval, aby se poradil s ďáblem, jak poštelci říkali, a že již byl večer, s jakousi hrůzou se k němu blížili. Stálo je to přemáhání přistoupiti k němu ve dne a večer ovšem ještě větší odpor to v nich vzbudilo.

Dávali se z daleka a stáli, pokročili zase ku předu a opět stanuli; nebylo nic viděti ani slyšeti, a oni ještě blíž k rybníku se odvážili.

Kdykoliv v rybníku zašplouchla voda, že se tam házely ryby a kdykoliv popolítl vodní pták a v houští zašustěla zvěř, trhli s sebou chystající se k útěku, a již již chtěli couvati, aby v náké nebezpečství se nevydali.

„Na hrázi něco leží,“ pravil jeden a druhý poznal v šeru, že se to modrá.

Snad je to mlynář?

Měl na sobě modré kalhoty, když dům opustil a nosívá je ve všední den i ve svátek.

Hýbá se anebo nehýbá?

Nepozorují ničeho, a aby to vyskoumali, vylezli až na hráz.

V skutku je to mlynář, leží tu zcela nepohnutě a spí, jak se jim zdá.

Došli k němu, nastojte, on má hlavu ve vodě, tvář obrácenou dolů a vedle sebe na hrázi prázdnou lahev.

Sáhli na něj, hle, je tuhý, chopili ho za ruce, hle jsou studené, Bože snad je nebožtík!

Zdvíhají, tahají ho, opravdu v něm není života, a když ho obrátili tváří nahoru, lekli se vidouce, že má tvář opuchlou a černou.

Bezpochyby ho ranila mrtvice, když se sehnul, aby se napil z rybníku, maje hrdlo vyprahlé — kořalkou.

Počali houkati, aby znamení dali společníkům a mezi tím šoustali a třeli nalezence, aby ho vzkřísili, je-li ještě možná.

Nebylo možná a přesvědčili se o tom dříve, než druhí vyslaní se dostavili.

Co udělají? Kterak mlynáře dostanou do vsi?

Něsti ho nemohou, nosidel tu není a nástrojů nemají, aby si je zhotovili.

Jeden musí doskočiti domů, aby pro mlynáře přijel vůz a když se každý ostýchal jíti domů sám, že si zpomněl na ďábla, který mlynáře snad utopil a ještě tu někde čhá, odešli domů dva a ostatní zatím s nebožtíkem se obírali.

Nic neprospeklo, byl a zůstal mrtev a museli nechat všech prostředků oživujících, o nichž slychávali.

Je jim děsno a smutno na blízku mlynáře, bojí se ho a bojí se i zlého ducha, jenž ho utrátil a jemuž propadl. Sedí a chodí pod hrázi, na níž mlynář ležel, a drží se pěkně pohromadě, aby se jim nic nestalo.

Udělala se tma a vyšel měsíček, jenž podivně všechno osvětloval. Keře a stromy házely potvorné stíny a ty podobaly se obludám a příšerám hemžícím se a skákajícím. V lese se proháněly sovy, ozýval se seječek a když zavejskla žluna hlasem pronikavým, zdálo se milým hlídačům, že se zasmál ďábel, maje radost z kořisti, jenž mu již neujde. Vstávaly jim na hlavě vlasy, jak to jmenujeme, a byli by snad utekli, kdyby jich nebylo tolik a kdyby již vůz byl nepřijížděl.

Vůz rachotí po nerovné cestě a to poslouchá se tak strašlivě, jakoby každé kolo sténalo a lkálo. Přijíždí a přichází více lidí, hovor jejich doráží k sluchu přítomných a po vůkolí se rozléhá také pláč, jenž pochází od manželky nebožtíkovy. Z ostatních nepláče nikdo, ale pronášejí se slova: „Byl to soud Boží; jak žil, tak zemřel; nezasloužil si, abychom ho litovali; běda jeho duši!“

Mnozí trnuli, že si ji ďábel již vzal a ačkoliv to nevyslovili veřejně, přece si to myslili a napovídali to narážejíce na pověst, že mlynář se zapsal ďáblu, jenž dnes nad ním se stal vítězem.

Vůz zajel pod hráz a mlynářka na hrázi se vrhla na muže, běžující a hořekující, že tak smutně sešel se světa. Je opuštěna, je nešťastna, kdo se jí ujme, jak se jí povede.

Nedali na její nárek a muže snesli dolů s hráze, aby na přichystaný vůz ho naložili. Vezou ho do vsi, ona kráčí v zadu, lid se ubírá za ní a obklopuje vůz po stranách.

Snad by se měli modliti, ale nikdo nezačal nahlas, a jestli se někdo modlil v

duchu, o tom nemáme žádnou povědomost. Jednalo se, jako by modlitba tomuto člověku nic neprospěla, žil bez Boha, nechodil do kostela, nezpovídal se a svátosti, jimiž opovrhoval v životě, neudělily se mu ani před smrtí. Nebyl toho hoden a proto mu to Bůh nedopřál, nemaje slitování a milosrdenství s nekajícím hříšníkem.

„Nesudme a nebudeme souzeni,“ varovali se lidé vespolek, ale předce pronášeli úsudky nebožtíkovi velmi nepříznivé. Zvláště ti, jimž byl ublížil a jež byl o statek jejich přivedl, nezdrželi se vytýkati mu viny a mnohý doložil: „Co mu pomohlo, že tolik namamonil?“

I ptali se a hádali, kdo to všechno bude dědit a byli přesvědčeni, že syn mlynář, stane-li se dědicem, brzo provejská, co otec získal.

Jestli pak po něm zůstala nějaká poslední vůle?

Nikdo to neví, bezpochyby nezůstala a přijde to na právo. Zajisté budou následovat soudy, dědictví se bude dělit a manželka obdrží výměnek. Bohatství je tu velké a budoucnost dokáže, spočívá-li na něm požehnání, bez něhož zajisté neobstojí.

Přibýlo na cestě ještě víc lidí ze vsi a mezi nimi byl i syn mlynářův Petr, jenž se o smrti otcově dověděl v hospodě. Šel mu také naproti, ale nejevil žádného soucitu a smutku a k vozu se ani nepřiblížil.

„Je opravdu mrtev?“ zněla jeho první otázka a když na ni odpověděli „ano,“ pokládal se již za pána ve mlýně a hned poroučel a nařizoval.

Vstoupil do mlýna s druhými a již ho neopustil celou noc, hledaje hotové peníze a prohlížeje si na sýpkách zásoby. Co našel a schoval, a co odklidil jinam, není známo, ale tolik je jisto, že napotom se k ničemu nepřiznal, udávaje, že tu nic nebylo a že nic nevypátrali.

Pohřeb otci vystrojil chudý řka, že to tak miloval a mši svatou mu objednal, ačkoliv prý za živa o ni nestál pro sebe ani pro jiné.

Po pohřbu vzal do mlýna i svou ženu a matka mu musela postoupiti celé hospodářství. Myslí, že již je jeho, že matce dá, co bude chtít, a že bratra odbude nákyt tisícem. Testament tu nebyl žádný, on je starší syn a tedy dědic, což chce a musí prosadit, kdyby mu odporovali.

Arciť s tím nebyli spokojeni a úřad sám zakročil, aby dle zákona rozdělil po

mlynáři pozůstalé jmění. Dostavila se komise, aby vše vycenila, bratrovi se vykázal podíl na penězích a matce se pojistil slušný výměnek mimo jistinu, co namlýně měla uloženou z přinešeného věna.

Petr se zpouzel dávat i vypláceti, bratr a matka ho žalovali a když se právnímu rozkazu nepodrobil, mělo se užiti moci a částka statku by byla přišla do nuceného prodeje.

Petr viděl a poznal, že nezvítězí, soudil se a nadělal si útrat již dost a když to nevedlo k ničemu, navrhl matce i bratrovi, že se s nimi vyrovná, jestli mu něco sleví.

Nastalo dlouhé a nepříjemné smlouvání, ustanovilo se úhrnkem, co každý dostane a když se od obou stran přijalo, mlynář to přece nechtěl složit, vyjednávaje s nimi znova, aby mu to nechali na mlýně, že se jim zaváže k úrokům.

Nabízeli málo, oni žádali víc a konečně se shodli, že je nemilá přejíž byla u navila a omrzela. Trvala přes dvě leta a mezi tím mlynář vším vládnul, nedaje si od nikoho překážeti. Potom zase byl a zůstal pánem, ale dluhů a břemen na svém vlastnictví měl tolik, že nebylo možná udržeti je pohromadě, dostojí-li svým povinnostem.

Strojil se, že jim nedostojí, chtěl matku i bratra zkracovati, a co si na něm nevýdobyli a nevymohli přinucením, to dobrovolně zajisté neobdrželi. Panovalo mezi nimi hořké nepřátelství, matka se odstěhovala do města, nemohouc ve mlýně obstáti a bratr mlýn nikdy nenavštívil, ani když navštívil matku, po níž chtěl býti dědicem. Mlynář si to také přál a ona neměla lásky k tomu ani onomu, vědouc, že nasmrť její čekají a nikdy si jí nevážili.

Bůh ji zachoval ještě více let a ve mlýně se pořád hůř a hůř dařilo, že nový pán utrácel a promrhával, co starý byl nashrabal a vydřel.

(Dokončení.)

Zvyk druhá přirozenost.

(Anekdota.)

Statkář usedlý na Jamaice vida, že mouřenínové uvykli všechno na hlavě nositi soudil, že by to jejich tělu škodilo. I objednal 100 trakařů (táček, koleček), aby otrokům svým polehčil a ti aby zdraví zůstali. Loď vezoucí trakaře připloula. Pán vyslal lidi své na břeh pro nové to náčiní. A za nedlouho vracelo se dlouhou řadou celé sto mouřenínů, jedenkaždý nesa trakař svůj — na hlavě.

D O P I S Y.

Z Hradce Králové, dne 25. listopadu 1868.

(Chrám sv. Ducha. Hrob + prof. Jos. Schazla).

Chrám sv. Ducha uvnitř již celý obnoven jest, až na postranní oltáře a část podlahy. Oltářů bude méně; kazatelna má býti přeložena na jiné místo, na stranu epistolý do rohu mezi presbyterium a loď. Podlaha jest z černého a bílého mramoru. Postranní chóry, kteréž byly pozdějšího původu, shozeny jsou, čímž chrám velice ziskal. Vůbec teprv teď celá svatyně prohlédla a viděti jest, jaký poklad chová Kr. Hradec v té drahocenné památce popředcích zděděné. Účastenství lidu jest veliké a kdo jen poněkud citu zbožného má a smyslu pro krásu a umění, rád se chodívá dívat, jak vše teď jinak vypadá. I nebude cizince, kdo by přišel do Hradce, chrámu toho nenavštívil. I zevně jest již opraven až na průčelí a věže, kteréž ovšem žádají pomoci mnohých a štědrých dobrodinců. I venku kolem chrámu snížena jest půda místy až na dva střevice, čímž i zevně celý chrám v pravé podobě své se objevil. Největší chválu zasluhuje zajisté pan stavitel Šmoranc, který původní myšlenku dobře pojal a ji také, pokud se dalo, provedl.

Jestě o jedné věci se zmíním. Nedaleko Kr. Hradce jest *Pouchov*, obyčejné pohřebiště zesnulých Hradeckých. Jest tam pomníků mnoho; avšak hrob jeden nemá žádného, a přece by zasluhoval, aby pomník zdobil jej. Jest to hrob v. d. pana Jos. Kal. Schazla, dr. bohosloví, dvorního kaplana, atd. a po dlouhá leta profesora dogmatiky na bisk. bohosloveckém ústavě v Hradci Králové. Jestliže pravda, co sv. Jan Zlat. dí, že *nad všeliké umělce cení toho, kdo umí dobře vychovávat a vzdělávat duše lidské*; zajisté onen v Pánu zesnulý v plné míře zasluhuje vděčnost žáků svých, jichž po celé diecési převeliký jest počet. I umínili si tři jeho žáci a vespolek spolužáci p. kanovník Prašinger, p. Jos. Čermák, katecheta na realce a ústavu učitelském a spolu spiritual v Borromeum a podepsaný učiniti vyzvání na všechny jeho bývalé žáky, aby dle možnosti přispěli k tomu šlechtěnému cíli, a svému bývalému učiteli slušný pomník zřídili. Zdař Bůh. *B. Hakl.*

Od Šumavy, dne 30. listopadu 1868.

(Spiritism. Kalendář duchovenský a jiný.)

Kněhkupec Hansen v Budějovicích zaslal do našich krajin vyzvání, abychom na spolku spiritistů ve Vídni založeném podílili brali. Učinil zajisté nevědomky. Kdo za posledních 20 let vývin ducha náboženského

ve Francii a zejména v Paříži a dále v Severní Americe stopoval, ví, že tento spiritism veškerým náboženstvím zjeveným a vůbec pozitivním pohrdá, ví jaké nekalé následky přináší. Opakujeme zde opět, co jsme při jiných příležitostech již veřejně vyslovili: člověk věřiti musí, toť nehlubší potřeba celé jeho duchovní bytosti, a když nepřijímá svaté náboženství zjevené, přijímá lidská blouznění a snění, — přijímá pověry.

Již často jsme vyslovili žádost, aby v Praze vycházel duchovenský kalendář od kněží redigovaný. Máť již každý stav svůj sborový kalendář, — jen kněžstvo posud jen své „Directorium Div. Officii.“ Jak slušný je k. př. lesnický kalendář na r. 1869. — Obsahovati by mohl statistická data, pro stav duchovenský důležitá, dále práce časové, zvláště články naproti bludům a nájezdům proti církvi katolické, obzvláště však články liturgické, kde často theorie a praxis valně od sebe se liší. —

Právě nám do rukou přišel kalendář Koruny České na rok 1869. Vytýkáme mimo mnoho jiných nedostatků pouze 2 místa, str. 70 a 71. V životopisu Michaela Rajevski-ho čteme: „Rajevski, jemuž posléze udělen byl titul biskupa, vynikl ostatně i na poli literárním.“ Jak dalece naše vědomosti v církevním právu východním, jehož hlavním zástupcem v Rakousku slavný Zishman jest, sahají, nemůžeme pochopiti, aby muži rodinou již vázanému udělen býti mohl titul, který se ve východní církvi co titul a také skutkem jen řeholnímu kněžstvu uděluje, z kteréhož také výhradně veškerí biskupové se volí. Než ještě horší poklesek následuje: „V poslední době pracuje prý Rajevski úsilně o tom, aby ruská synoda prohlásila našeho mistra Jana Husa za svatého pravoslavné církve.“ — Nechtěli jsme svým očím ani uvěřiti, čtouce tyto řádky. Jakáž nedůslednost! Řím a katolická církev hanobí se pro tyto výkony, kterými s nejvyšší opatrností, přísností a obezřetostí (třebas celá století trvajících) se hrdinové naší svaté víry za blahoslavené a konečně za svaté prohlašují, — a eihle! ti, co nám zatemnělců spílají, sami podobného poklesku by se dopustiti chtěli? Ovšem platí i zde latinské pořekadlo, že není stejné, co dva lidé stejného podnikají a provádějí. — *H. H.*

Z venkova v prosinci 1868.

(Slovo ve prospěch nalezených ze soukrom. dopisu.)

Svět obyčejně takovými, jaké ty vychováš, dětmi pohrdá, lpí na nich hanba.

ony ubohé nemohou ale za viny rodičů a nezasloužily svého neštěstí. Útrpnost arcib má a musí vzbudit pohled na ně, ale spolu to člověka nutí nahradit jim křivdy, jaké trpí. Nepoznaly lásky otcovské, mateřské a když někdo lásku jim prokáže, snad oddají se mu s citem, jaký by měly k otcí a matce, jsou mu vděčny. Jim jest ještě tíž než jiným lidem ostatí ctnostnými, že nerozum již od narození skvrnu na nich hledá, a kdo jim to usnadní, kdo jich v tom podporuje, ten je velký dobrodinec jejich, je dobrodinec člověčenstva, získá si v pravdě šlechetné zásluhy. Rodičů jejich zajisté nevymlouvám, jednali na nich hrozně, tvrdě, nekřesťansky. Oni jediné mají vinu, větší-li nebo menší, to ovšem záleží na rozličných poměrech, v nichž žili. Běda, že mnohé poměry jsou tak zapleteny, ctnosti nepřiznivy, že hřích — tak říkají — rodí, že sílu mravní odporovati mu, potlačují, podřívají, zničují a tu ovšem litovati sluší i krkavých rodičů, ačkoliv jich ospravedlnit nelze. Ale děti jejich opuštěné, na cizí pomoc odkázané, hodny jsou lásky, vážnosti a starosti bližních. Zehnejž p. Bůh přičinění!

Od Uherského Ostroha na Moravě,
dne 26. listopadu 1868.
(Zpěv a hudba kostelní).

Když nastává doba adventní, každého roku sobě zpomínávám na ty velebné zpěvy, jaké za mých let bohosloveckých při rorátech zpívali vycvičení pěvci v kapli seminářské a žela jsem toho, bych na venkově mohl zavéstí překrásné roráty! Avšak posud nebylo lze, ješto nedostávalo se k tomu buď chuti neb schopnosti u těch, jenž zpěv mají řídit. Aby kostelní náš zpěv opět přišel do svých přiměřených kolejí církevních a aby z chrámů vymítili všeliký tam zanešený trus, bedlivě se zasazují naši literární pohlavárové v Čechách i na Moravě. Aby ale tato jejich snaha, k nížto napínají svých sil, náležitě našla podpory, hlavně toho přede vším je zapotřebí, aby mladíci, z nichž kdysi stanou se ředitelové kůru, napřed sami náležitě ve zpěvě církevném se vzdělali, aby přinesli sobě aspoň tak důkladných vědomostí ze svého učení, by potom posouditi uměli, co církevním požadavkům je přiměřeného, co do kostela se hodí a co by odmítnouti se mělo. Nesmí tedy takový mladík chrámu se oddizovati než z učení svého vyjde do praktického života, kde potom vidí opak toho, co ve svém učení sobě představoval, domýšleje se, že přišedšímu z učení do služ-

by, po kůru ve chrámě nebude mu ničeho, a tu teprva vidí, jak se sklamal. Hned druhý, nejlepši k tomu prostředek, jímž zajisté rádnému zpěvu církevnímu nejlépe se pomůže na nohy, jsou tuším sborové literátů, kterýchžto více a hustěji by se zakládati mělo, než posud se jich čítá. Každý o kůr dbalý učitel cvičívá sobě zpěváků a hudebníků si vzdělává, aby ve chrámě rádně mohl účinkovati, a chce-li kůr náležitě míti obsazený, pachtí se s nimi co rok, veždy s novými, a to obyčejně za odměnu velmi skrovnou či za darmo, jak na venkově bývá v obyčeji a ve zvyku. Když pak trochu je vycvičil a oni povyrostli, jedni se do světa rozejdou a ostatních sdruží se několik do spolku a utvoří sobě zvláštní sbor či bandu, a tu je hotova zase jedna nová šumarská družina, jenž prý vyniká nad druhé a nad starší předčí, a protož vymetá v okolí každou krčmu a hospodu, hlavitě pak o svatbách, o hodech (posvícení) a v masopustě po několik dní a nocí nespávají pro mnohou práci, a mnozí domýšliví domnívajíce se, že oni jsou nejvýbornější a na nich že nejvíce záleží, myslívají sobě že svému učiteli, jenž jich vycvičil, prokážou jaksi velkou milost, jestliže mu půjdou pomáhat na kůr, a sice ještě bez předchozí přípravy. A mnohdy postavivše si hlavu ani skutečně nepřijdou vidouce, že bez nich se nemůže obejít. Tuším, že všem ředitelům kůru za namáhavou jejich práci a za vyučenou lépe by se jim odměnilo a vyplatilo, kdyby pro svou potřebu ve chrámě a ku zvelebě služeb Božích cvičívali sobě sbory literátské, k nimž by patřili zpěváci a též hudebníci líbeznou kostelní hudbou zpěv zprovázající, kteřížto kostelní zpěváčtí spolkové stanovami byli by zavázáni, že jenom při úkonech církevních směji účinkovati, a jinde jenom výjimkou při některých poctivých zábavách a slušných, dají-li k tomu povolení ředitelové sboru. Tak by nejlépe i zpěv i hudba kostelní opět nabyla svého pravého rázu církevního. Podotýkám mimochodem, že ve zdejšími okolí na několika místech při úkonech církevních rachotivá velký turecký buben a řinčívají mosazné talíře. Co to rachotu, co třesku a brinkotu! Zmizel z lidu starý zvyk národní, vedle něhož ještě nedávno bavívali se při znějících cimbálech a zpěv svůj sprovázávali píšťalami a nejraději houslemi s basou, což velmi bylo přiměřené zdejšímu slovanskému zpěvu; místo toho nyní došly obliby jen plechové a jiné hřmotné nástroje a tato časová choutka vtrhla se pak i do chrámů, ješto zdejší lid zpěvu

i hudby jest milovný a nemaje hudby chrámové bral tam hudbu pouličnou. Jak naše chrámová hudba pěstovati by se měla, dotvrdili znalcové už nejednou, že převýborným zřídlem k tomu jsou staré naše české kancionály, jichžto i předkové naši velmi uměli si vážit. Psal jsem jednou v Blahověstu, že zůstaly nám zbytky na Moravě bývalých sborů literátských a nyní uvádím zde nalezený zbytek, jež jsem našel ve zdejší chrámu Páně. Zůstaly tam na kůru dva staré kancionály: „Kancionál český do tisíc písní vydaný nákladem Dědictví sv. Václava, v Starém městě Pražském r. 1727,“ a pak druhý kancionál celý psaný krásnou gotikou, jehož písmeny začátečné písař barvami okrášil, a dí o těchto písních: „A takové sepsány jsou na žádost opatrného muže Josefa Nožky v Chýlcích zůstávajícího. Sepsané jsou skrze mou vlastní ruku, Pavla Rašku, na ten čas rektora a též obyvatele dědiny Nových Lhotek.“ Kromě jiných písní, jichž nalezám i v jiných kancionálech, hlavně zasluhuje zmínky píseň ke mši svaté: „*Kyrie eleyson, ó Pane, k nám se skloň, Kyrie, Kyrie, Kyrie eleyson,*“ kteroužto lid nábožně až do konce sleduje kněze mši svatou sloužícího. Zdejší chrám je z doby novější, ve chrámech starých je snad více takovýchto starodávných zbytků drahocenných, které by snad nejen pro obec byly vzácnou zděděnou památkou a vzorem tehdejší obětavosti křesťanské, ale i celé vlasti nálezem velemilým. T. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. *Rorate* koná se přece zase v kapli sv. Václava na hradě za velkého účastenství nábožných, zvláště v neděli, kdežto tam J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup slouží o 6. h. ráno tichou mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 10.—14. prosince u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 15.—19. u sv. Haštala.

— Výroční pouť u sv. Mikuláše na Malé straně započne dnes v 5 hod. odp. slavnými nešporami a ukončí se v neděli 13. t. odpoledne v 5 h. chvalo zpěvem „Te Deum laudamus.“ Zítřa o výroční památce sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s českým kázáním, v 7 h. zpívaná ranní, v 8 h. školní mše sv., v 9 h. bude něm. kázání a v 10 pontifikální mše sv. Po celý oktáv bude každodenně v 8 h. ráno zpívaná mše sv. a odpoledne o 3 hod. české litanie a v 5 h. nešpory s požehnáním, vyjma svátek Nep. Početí Marie Panny v ú-

terý 8. t. m., v kterýžto den bude nedělní pořádek služeb Božích.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora bude zítra jakožto v neděli po památce sv. Eligia, patrona zlatníkův, v 10 h. sloužena pontifikální mše sv., při kteréž jako za minulých let na odív vystaveny budou drahocenné relikviáře, kalich a jiné památky, darované zlatníkům od Karla IV. „N. Listy“ uveřejnily tuto zprávu v čís. 32. však s mnohými omyly. Nedotýkajíc se omylu ohledně zvláštní privileje udělené prý zlatníkům v chrámě Salvatorském v Klementině, (kdy byl Karel IV. a kdy povstalo Klementinum!) odpovídáme k další novince uvedené pod záhlavím „Zakázaný zpěv chrámový“ v č. 32. N. Listů: jakoby byl rektor téhož chrámu dopisem zaslaným přednostovi zlatníků „spolkový zpěv“ o slavnosti sv. Eligia „naprosto zapověděl“ jen toto: Rektor chrámu sv. Salvatora s řečeným p. přednostou nikdy nemluvil, aniž kdy jemu dopis zaslal; on toliko na slušné požádání jistého p. stříbrníka ochotně přislíbil, že vše *zdarma* dodá, čeho zapotřebí k pontifikální mši sv., sloužené na úmysl společenstva Pražských zlatníků a stříbrníkův, i o celou asistenci z *lásky* že se postará. Hudbu na kůru neřídí ani o této slavnosti rektor chrámu, nýbrž hudebník z města. Tolik jest pravdy na zprávě o tom „zakázaném zpěvu chrámovém.“ Kdyby slyšeti chtěl opravdu krásný zpěv chrámový, neobtěžuj sobě zajít k sv. Salvatoru na *rorate* aneb i na nešpory.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci listopadu 99 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 1251 osob.

— Z *Hradce Králové*. Bohoslovec Jos. Peřina, který měl již obdržeti vyšší svěcení, skončil v domově svém v Novém Bydžově.

Z Vídně. V c. k. vojstě bude zmenšen počet duchovenstva a sice v té míře, že zůstane toliko 141 duchovních pro katolíky a evangelíky, kdežto jich doposud bylo 229. Celé vojsko bude roztrženo na 17 farních okrsků (podle 17 generalních velitelství); v každém okrsku povede duchovní správu „vojenský farář;“ budeť tedy mimo apoštolského vikáře a dva tajemníky jeho v celku 17 farářů, jimž ku pomoci přiděleno bude 40 „vojenských kurátů“ (t. j. místo-farářů) a 58 „vojenských kaplanů.“ Na vojenských ústavech bude vyučovati sv. náboženství 15 duchovních profesorů. Pro evangelické služby Boží ustanoveno 8 kazatelů.

Z Říma. Dne 24. listopadu t. r. byli v Římě odpraveni dva zločincové, jmenem

Monti a Tognetti, oba zedničtí tovaryšové, kteřížto nasypavše prachu do průkopů pod kasárnami Serristori tajně udělaných dne 22. srpna 1867 vyhodili kasárnu do povětří, při kterémžto výbuchu 22 lidí ihned bylo usmrceno (mezi nimi otec s malou dceruškou); 12 jiných utrpělo těžká poranění, tak že tři z nich brzy potom zemřeli. Obžalováno bylo 21 zločinců, z nichž ale jen 11 bylo chyceno; z těch dva, Monti a Tognetti, co hlavní původcové odsouzeni k smrti, dva jiní k doživotnému trestu na galcích, čtyři na 20 let a tři na 10 let žaláře. Takový aneb ještě přísnější trest by zajisté v každé jiné zemi stihnul zločince, kteří úkladně co sprostí vražedníci, a nikoli v počestném boji, zahubiti chtěli několik set papežských vojáků, svých sourodáků, kteří v kasárnách bydleli. Jen šťastné náhodě jest co děkovati, že nevyhltila celá kasárna do povětří, nýbrž toliko část její. A přece italská komora ano samo ministerstvo neostýchá se kydati hanu na papežskou vládu pro spravedlivý ortel tento, kdežto sama vláda italská bez dlouhého vyšetřování odsuzuje lidi, jenž nespáchali zločinu tak hrozného, jako oba tuto jmenovaní zedníci. Tak n. př. z protokolu italské komory (18. dubna 1863) vysvítá, že jediný italský plukovník Fumel v Neapolitánsku dal asi 300 brigantův i nebrigantův zastřeliti; v celku pak bylo v Neapoli pobito 7151 lidí, a komora království italského mlčela. — Že však i u nás některé listy poukazovaly za příkladem italských neverců na „ukrutnost“ papežské vlády, kteráž by prý raději byla milost udělití měla zločincům oněm, poukazuje Vídenský „Vaterld.“ na jednání proslaveného vojevůdce Radeckýho: „Když dne 6. února 1853 někteří spiklenci Mazzini-ovi v Mediolánu na veřejné ulici, na strážích ano i ve chrámech úkladně byli zavraždili několik rakouských vojáků (právě tak to činili v říjnu 1867 také Garibaldisté v Římě), tu rozkázal maršálek Radecký, aby 12 oněch zlosynův ihned 7. února bylo na šibenici odpraveno a mimo to uložil městu Mediolánu kontribuci 200.000 zl. stříbr. A kdo, tážeme se, smělby toto spravedlivé jednání rakouského maršálka nazvati „ukrutností“? Či snad jen papež jediný by měl vražedníky odměniti, kdežto na celém světě tací smrti propadají? Podotknouti sluší, že Monti i Tognetti zemřeli co křesťané; Monti vykonal sv. zpověď u kněze Jesuity, Tognetti u kněze Passionisty, načež oba byli přítomni mši sv. a přijali nejsv. Tělo Páně. Mimo

to požádal Monti, aby směl mluvit s plukovníkem papežských zuavů, a když tento, jménem de Charette, do vězení přišel, žádal Monti a s ním spolu i Tognetti, aby pluk zuavův jim odpustil těžké provinění, jehož se proti vojínům těm dopustili vyhozením kasárny a usmrcením soudruhův jejich. Monti byl 35 let star, ženat, a otec jednoho dítěte; Tognetti byl 25 let star a svobodný. „Köln. Bl.“ dokládají; „že pro vládu papežskou bylo nutno, aby konečně jednou odstrašující příklad stanovila, jelikož emisáři zuřivců italských již mnoho hodných vojáků papežských jedem, průkopy prachem naplněnými aneb dýkou vražednickou se světa sprovodili.“

— V říjnu t. r. přinesl pruský „Kreuzzeitung“ (a po něm i jiné listy) vymyšlenou zprávu, že prý v Římě se stala věc neslýchaná; neboť prý veškery reholní panny kláštera S. Maria Maggiore se těžce prohřešily proti slavnému slibu čistoty a proto prý byl celý klášter k rozkazu samého papeže zrušen. Redakce kat. listu „Frisch voran“ zaslala v té záležitosti zvláštní dotaz do Říma a dozvěděla se z pramene nejspolehlivějšího, co na oně zprávě pravdivého: Jedna jediná jeptiška, a sice ne římská, ale cizí byla z kláštera propuštěna.

Ze Švýcarska. Nevěrečtí továrníci a peněžníci švýcarští dovedli toho, že téměř všechny dny svátečné byly od vlády zrušeny, aby se váčky několika velkopřemyslníků ještě více než posud zlatem naplnovati mohly. Než ejhle! dělníci nyní naléhají na pány své, aby příště čas práce byl ze 12 hodin snížen na 11 hodin denně, a na tom dělníci sotva přestanou; neboť víme, že v severní Americe jest zákonem předepsáno toliko 10, ano v některých krajinách pouze 8 hod. denní práce.

— Sv. Otec Pius IX. poslal těm obyvatelům Švýcarska, kteří letošní povodní škodu utrpěli, ze skrovných příjmů svých značný dar 5000 franků.

Z Francouzsko. Dne 12. listopadu zemřel v městečku Torgny pověstný spisovatel Havin, první redaktor proticírkevního listu „Siècle“ v 69. roce svého věku. Jak se časopis „Union“ dovídá, smřil se Havin na smrtelném lůžku svým s Bohem a církví katolickou, kterou tak zuřivě byl pronásledoval. Místní farář v Torgny zopatřil jej sv. svátostmi a zůstal u něho až do skonání.

— V Paříži jedna z nejvýtečnějších hereček, židovka Dejazet obrátila se

k víře katolické a v říjnu t. r. přijala křest sv.

Ze Španělska. Dne 31. října t. r. přišla deputace vznešených paní z hlavního města Madridu k maršálu Serranovi a odevzdala jemu petici opatřenou 621 podpisy; hraběnka z Mirasoli s hraběnkou Balbueno vytýkali maršálovi, že vláda nyní sice prohlašuje sice svobodu všech vyznání, že však katolickou církev utiskuje. Petice poukazuje k tomu, že vláda staví synagogy a modlitebnice protestantské; při tom však že boří chrámy katolické, že potlačuje řády duchovní; dále se obzvláště vypisuje, jak lichý jest pokřik vlády: „Že se vše děje ve prospěch lidu,“ kdežto přece vláda nedávno zrušila četné spolky sv. Vincencia, kteréž mnoho tisíc chudáků podporovaly.

Z Anglicka. Arcibiskup Manning jest kmotrem nejstaršího syna Gladstonova. Na tuto nepatrnou okolnost se nyní odvolávají Anglikánci, aby dokázali, že vůdce liberální strany Gladstone se nalezá ve spojení s papežem římským. Leč arcibiskup Manning odmítnul veřejně tuto domněnku říka, že s Gladstonem společně konal studia svá na universitě Oxfordské a že vždycky úzkým svazkem přátelství s nim sdružen býval; přátelství to přerušeno bylo teprv r. 1851, když Manning se stal katolíkem. V posledních několika letech však obnoven jest mezi oběma starý poměr přátelský, ješto arcibiskup s vládními orgány v ouředních věcech si častěji dopisovati musí, a z té příčiny také výtečného státníka Gladstone obejítí nemohl.

Z Ameriky. Dne 25. srpna zemřel biskup Carell v Kovingtoně (stát Kentucky) a brzy po něm dne 30. srpna biskup Junker v Altonu (v státu Illinois).

— Z New-Yorku. V městě New-Yorku přebývají lidé všelikých vyznání a mezi nimi jen asi 400.000 katolíků, majících 38 chrámů, 30 kaplí a 120 kněží. A kterak se v tomto městě slaví neděle? O tom píše „Kath. Volksztg“ z Baltimore tato slova: „V neděli zavřeny jsou netoliko všechny krámy, ale také vinárny, hostince a kořalny; v neděli nesmí se hráti v žádném divadle, aniž se smí odbývati ples, aneb hudba provozovati. Na ulici nesmí se objeviti žádný vůz s nákladem, ale ani omnibusy v neděli nejezdí, ani pošta nejezdí v neděli ani s psaními ani se zavazadly. Veškery katolické chrámy nábožným lidem jsou přeplněny.“

Z Japanu. Sotva že naděje svítati

počala, že by v Japanu církev katolická časům pokojnějším se radovati mohla, již zase ďábelská nenávist vymyslela pronásledování proti křesťanům. Dne 21. srpna uveřejněny byly dva rozkazy vládní, z nichž první zní takto: „Jelikož ohavné náboženství křesťanů jest přísně zakázáno, považuj to každý za svou povinnost, aby všechny podezřelé osoby úřadům v známost uvedl, začež slušnou odměnu obdrží.“ V druhém dekretu se praví: „Ačkoli sekta křesťanů již před několika sty lety od vlády v Bankfu byla přísně stíhána, nicméně ji úplně vyhubiti se nepodařilo.“ Že pak v době novější počet vyznavačů učení křesťanského ve vsi Urakami blíž Nangasaki se značně rozmnožil, tudíž nejvyšší vrchnost po zralém uvážení nařídila, aby se s křesťany co se zajatci nakládalo.“ Dále se nařizuje, aby křesťané toliko v horách neb lesích své bydlení měli, pak aby nuceni byli k těžkým pracem na polích, v hutích a v dolech uhelných; ostatním obyvatelům jest přísně zakázáno obcovati s křesťany. Vedle těchto dekretův bylo již 4100 křesťanů do 44 rozličných okresů zavezeno.

Literární oznamovatel.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Svazek VII., vydaný 25. listopadu, obsahuje tyto články: Nástin nového katechismu (dokončení, podává prof. Ant. Skočdopole); Budoucí koncil oekumenický (dle pastýř. listu arcibiskupa Manninga v Londýně J. H—ů); Sv. Pavla vtržení do nebe a jeho stigmata (dr. Jan Turner); Svátost pokání v době apoštolské (týž). V Kronice nalezají se mimo jiné též odpovědi na otázky z manželského práva, v Literárním oznamovateli širší oznámení a ocenění nového spisu „Rukověť pro zpovědníky.“ Svazek VIII. vyjde 30. pros.

— „Rukověť pro zpovědníky.“ Dle nejlepších pomůcek sepsal Dr. Rupert Fr. X. Smolík, kněz řehole sv. Benedikta v klášteře Břevnovu-Broumovském, professor bohosloví v Hradci Králové. Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo VI. (Podíl údů na rok 1868.) Tiskem Karla Bellmanna v Praze 1868. Stran 290 velké 8° mimo předmluvu, obsah a rejstřík věcný. Tisk sličný na pěkném papíře. Vydává se údu Dědictví sv. Prokopského, kteriz se vykážou listem odběracím, v kněhupectví B. Stýbla v Praze a prodává se tamtéž po 1 zl. 70 kr. Podílem tímto dostalo se účastníkům Dědictví sv. Prokopského do rukou spisu důkladného a praktického. Takovýmto postupem doděláme se svým časem naší vlastní vědecké literatury bohoslovné. Nad

jiné žádoucí byla by nyní vědecká morálka, dogmatika, a až se naše poměry ustálí, právo církevní. Nedostatek vědecké mravouky v našem mateřském jazyku přiměl p. spisovatele „Rukověti“ k širšímu, než by jinak zapotřebí bývalo, výkladu o restituci či náhradě, kterýžto doplněk však čtenářům zajisté vhod přijde. Hojný obsah návodu svého pro zpovědníky rozvrhl p. spisovatel tímto způsobem: Po úvodu či propravě následují I. částky sv. pokání: litost, zpověď, dostiučinění; II. kajení či povinnost zpovídati se; III. zpovědník, osobní vlastnosti, právomocnost, mlčelivost; IV. úkon zpovědní, počínajíc místem zpovědi obsahuje zevrubně vše sem příslušné a končí článkem o generální zpovědi; V. jednání s rozličnými kajeníky ve zpovědi, dle jejich vnitřního uspořádání, dle rozličných zevnějších poměrů, a dle zvláštních potřeb. V dodatku naleznají se u výťahu kánony penitencialné, důležité k seznání starší kázně církevní při pokání. Místo další úvahy odpovídáme p. spisovateli jako bývá v Listárně redakce: „Díky, a prosíme o pokračování!“

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročníku VI. svazek 2. (lednový) přináší tyto duch. řeči: Na nový rok: I. Jak užili jsme roku minulého. II. Začneme nový rok ve jmenu a dle úmyslu J. Krista. Na slavnost Zjevení Páně: I. Má-li křesťan jíti s Herodesem, se zákoníky, nebo s mudrci? II. Výklad sv. evangelia. Na ned. I. po Zjevení Páně: Povinnost rodičů k dětem. Na ned. II. po Zjev.: Požehnání Boží v naší domácnosti. Na slavnost nejsv. jmena Ježíš: I. Ježíš jest radost andělů, koruna svatých, útočiště naše, strach duchů pekelných. II. Křest. pozdravení: „Pochválen buď Pán J. K.“ jest pozdravení nejkrásnější a nejvznešenější. Na ned. Devítka: Proč mnozí reptají? Na ned. I. po Dev.: Modlitba ranní a večerní. Řeč nad novým zvonem v Horčicích, nad rakví manžela, před oddavkami učitele, nad rakví mladého kněze Jana Komárka z Plotišť 1860. Na slavnost Očišťování P. Marie: I. Dobré vychování dítěte štěstí rodičů. II. Jaký život, taková smrt.

— „*Mluvnice ruského jazyka v příkladech a rozmluvách.*“ Sepsal Josef Kolář, řádný učitel slovanských jazykův na kr. české polytechnice v Praze, translátor ze slovanských jazykův přic. k. zemském soudu Pražském. Třetí nezměněné vydání. V Praze: nákladem kněhupectví I. L. Kobra. Stran 146. — Týmž nákladem vydané „*Počtářství pro I. a II. třídu nižších reálných škol*“ od prof. Jarolímka (vydání třetí ve dvou dílech) bylo výnosem c. k. ministerstva od 24. září 1868

č. 5408 pro samostatné školy reálné schváleno.

— „*Besedy pro mládež*“ IV. *Abraham Lincoln*, osvoboditel otroků v Americe. Povídka pro mládež a přátele její. Podle Viléma Hoffmanna volně přeložil Josef Venceslav Vlasák. S obrázkem. Stran 78. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Böhmische Schulgrammatik für die unteren Klassen der Mittelschulen mit Schülern deutscher Muttersprache.*“ Von Thomas Cimrhanzl, Professor an der Oberrealschule zu Pilsen. V Praze 1869. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Stran 302.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. Xav. *Simenec*, farář u sv. Apolináře v Praze, jmen. kn. arcib. notářem;
  - P. Antonín *Mastališ*, rektor Redemptoristů na Karlově v Praze, čest. konsist. radou.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Vác. *Preissler*, admin., za faráře v Stodůlkách;
  - p. Jiří *Weidlich*, far. na Velíši, za faráře v Tatrovicích;
  - p. Ant. *Černý*, kapl. v Divišově, za admin. na Velíši.

Upřázdňená místa:

Místo *zpovědníka* při metrop. chrámu sv. Víta v Praze, od 25. listopadu.

Zámecké kaplanství v *Břežanech* Dolních, od 25. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Kašpar *Mikuška*, jubil. kněz, farář v Černicích 18. listopadu (nar. v Baště 5. led. 1793, vysv. 24. srp. 1818);
- p. Josef *Hynek*, os. děkan v Břežnici, 21. listop. (nar. v Jindř. Hradci 3. bř. 1801, vysv. 24. srp. 1824).

Naším čtenářům. Aby za těchto dlouhých a smutných večerů bylo s dostatek dobrého čtení i aby novým předplatitelům za čísla letos zakázaná aspoň z části náhrada se dala: snižujeme cenu zbývajících nám z předešlých let úplných výtisků „*Blahověsta*“ na polovici. V expedici t. listů (v kněhupectví B. *Stříbla*) lze tedy dostati po 1 zl. 25 kr. tyto ročníky *Blahověsta*: z roku 1863 (ročník XIII.) r. 1864 (r. XIV.), r. 1865 (r. XV.) a r. 1866 (r. XVI.)

Z mnohých stran došlo nás předplacení na nový ročník, ač pozvání nebylo posud uveřejněno, z jiných stran však vyzvání, aby se *Blahověst* proměnil v týdeník a to politický. Po dobrém uvážení všech okolností činíme známo, že *Blahověst* v dosavadní způsobě své beze změny programu a bez zvýšení předplatné ceny i v novém roce dále vycházeti bude s pomocí Boží a věrných přátel.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 3 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Na hod Boží vánoční.

Při třetí mši sv. ve dne.

„Slovo tělem učiněno jest a viděli
jeme čest a slávu Jeho.“
(Jan 1, 1—14.)

(Řeč bisk. A. Slomška.)

Již po třetí scházíme se dnes v chrámu Páně slavit radostné hody Boží. Komu zvláště je však posvětlíme? Novorozenému dítěti Božskému, Ježíši, jenž dnes převzácný den narození svého slaví, posvětlíme dnešní třetí služby Boží. Každému zajisté milý a radostný jest den narození, den, kteréhož poprvé spatřil světlo Boží, a proto též velicí a vznešení páni, knížata a králové s takovou okázalostí narozeniny své slavívají. Nade všechny narozeniny pro nás však nejradostnější jest den narození Ježíšova, protože tu přišel na svět Ježíš, světlo pravé, aby osvětlil každého člověka přicházejícího na tento svět. Panovala by bez jeho narození dosud pro nás věčná, duševní tma na světě tak, jak nám svědčí sv. Jan v dnešním sv. evangeliu.

I.

Milostný Jan, kteréhož laskavý Ježíš ze všech apoštolů svých nejvíce miloval, poznal zajisté také nejlépe svého Božského Mistra, kdo jest, jaká jest vznešenost a vysokost jeho. Proto též bolelo to milující srdce jeho, že rodáci jeho Ježíše dokonale nepoznali. Od sv. Ducha povzbuzen umínil sobě popsat Božskou přirozenost Ježíšovu, a po mno-

hých postech a přípravách sepsal pak podivné ono evangelium o věčném Slovu, o Ježíši Kristu, poslaném od Boha Otce věčného.

1.—2. Má-li kdo s kým co jednati, dá mu slovo své, jímž se mu zaručí, jak a kdy se o věc onu shodnou. O člověku, který slib ten daný splní, říkáme pak, že dostal slovu svému. Tak i neskončeně milosrdný Bůh dal nám slovo spasení a dostal mu v Ježíši Kristu, Synu svém jednorozeném. Protož sv. Jan Syna Božího „Slovem“ nazývá a nám okazuje, že jakož jest Slovem vykoupení našeho, tak i Bůh od věkův jest, an dí: „Na počátku, prvé než co bylo, bylo Slovo, Boží Syn, u Boha, a Bůh byl Slovo, Syn Boží.“ Jakož tedy neskončená jest věčnost, bez počátku a konce, tak neskončená jest i moc a vznešenost Ježíšova. A přec ho lidé, červíci v prachu země, tak málo poznávají.

3. Jakož pak jest Syn Boží, Slovo milosrdenství Božího, věčný, tak jest i všemohoucí, stvořitel všech věcí, všech lidí, byť bychom toho i nepoznali. Skrze Ježíše, Syna Božího, praví šv. Jan, všechno stvořeno jest, nebe a země, hory i luhy, vše co na suchu neb na moři jest. Bez něho nic není učiněno, což učiněno jest.

4. Člověk záleží z dvou částí, z duše nesmrtelné a těla smrtelného; dvojí tudíž jest i život jeho, duševní a tělesný. K tělesnému životu potřebuje

pokrmu, světla a tepla, k *duševnému* pak pokání a milosti Boží potřeba mu jest. „Tento pak jest,“ praví sám J. Kristus, „život věčný, aby poznali Tebe, Otce, a jehož jsi poslal, Syna.“ A i toto poznání Boží přinesl nám laskavý Ježíš, přinesl nám nový duchovní život, jak dí sv. Jan. „V něm byl duchovní život poznání Božího, jež jako světlo osvítilo lidem tmou nevědomosti.“

5. Bláhový jest poutník, který v tmách se potlouká, ale povrhne světlem, jež mu přítel nabízí. Ale ještě bláhovější byli Židé zatvrzelí, že slovem Ježíšova učení pohrdše přijíti ho nechtěli, jak sv. Jan žaluje řka: „*Světlo v temnostech svítí, ale tmy před světlem prchající, bláhoví a nevědomí lidé Ježíše, pravé světlo věčné pravdy, ob-sáhnouti, přijíti ho nechtěli.*“

6—7. Chtěl Bůh dobrotivý, aby všickni lidé od Ježíše osvíceni a spaseni byli; proto poslal před ním muže zvláštního, jemuž jméno bylo *Jan Křtí-tel*, který lidem oznamovati měl, kterak spasení jejich již blízko jest. Jan, muž slavný, života přísného, napomínal lidi, by se připravili na příští Syna Božího, který bude světlo všemu lidu, aby svatým ohněm milosti Boží je rozhráv duše jejich opět oživil a k víře v jediného pravého Boha přivedl.

8—9. Mocný byl sv. Jan v slovech, podivný byl ve svých skutcích; na tisíce lidí poslouchat jej přicházelo. A někteří se i neprávě domýšleli, že by on světlo světa, slíbený Mesiáš mohl býti. Ale Jan sám vyznal a řekl, že *není on světlo světa, zaslíbený Vykupitel*, ale že jest jen hlas volajícího na poušti, který lidi na příchod Vykupitele připravit má, že prstem jim okáže pravého Spasitele, by jej každý poznal jako v jasném světle. Když pak Kristus přišel k sv. Janu, hned lidem veřejně oznámil slíbeného Mesiáše, a všech svých posluchačů, by šli za Ježíšem, vybízel, neb jen On že jest pravé svě-

tlo poznání Božího, On že přišel na svět lidi osvítit. Kdož by si byl pomyslnil, že nepřijmou všickni lidé jeho spasitelných naučení?

10—11. Nevděčný byl svět. Lidé v bludech a temnostech hříchu pohřížení nechtěli ho poznati. Ježíš přišel jako nemluvnátko ještě pod srdcem matěřským v rodné svoje město, Betlehem, ale obyvatelstvo jeho pod střechu ho nevzalo. Pyšní *židé* chtěli Mesiáše svého mocným králem míti; nemluvně, v chlévě narozené, v jesle uložené nelíbilo se jim. Tak spokořivšího se Ježíše nenáviděli, až jej konečně *ukřižovali*. Prostopášní *pohané* posměch sobě tropili z učení Ježíšova, a po tři sta let věrné křesťany pronásledovali. Vše to tanulo na mysli miláčku Páně, an dí: „Ježíš, pravé světlo, byl na světě, který skrze něho učiněn jest, a svět ho přece nepoznal. Ba ani mnozí vlastní rodáci jeho nepřijali ho.“ — A nepřihází-li se Ježíši totéž i u nás?

12—13. Ježíš přebývá mezi námi v *Nejsv. Svátosti Oltářní*; jak málo my se o ni staráme! Málo koho najdeš, jenž by mu tu v sv. písních hodnou chválu pěl. *K sv. stolu* svému nás zve, ale s tíží jen dvakrát v roce k večeři jeho, a to ještě skoro z přinucení, větší část křesťanův přistupuje. Kdyby nebylo několika bohomilých duší, po celé měsíce by stůl Ježíšův bez hostí byl. A ještě často vyvolené tyto duše od chladných křesťanův úsměšky a pohrdání snášeti musí. Však neboj se, malé bohabojné stáde! Viztež, dí sv. Jan: „*Kolikoz pak koli Ježíše*, pravé spasitelné světlo, *přijali, dal jim moc býti syny Božími*, kteří v pravdě věří, že On jest Boží Syn a Vykupitel náš. Jako vyvolení, věrní křesťané prvních dob jsme i my dle Ježíše syny Božími, ne z krve, jako dle rodičův, ne z žádosti srdce lidského, ne z vůle mužův: ale syny Božími jsme, z Boha, z Duchu sv. zrozeni.“ — Ach, jaká to vznešenost, jaké to štěstí, že

jsme syny Božími! A jestliže jsme synové Boží, jsme i, jak svědčí sv. Pavel (Řím. 8, 17.), *dědici království Božího*. — Kdo však přinesl nám štěstí to, nám zavrženým synům Adamovým?

14. Ježíš Kristus, jednorozený Syn Otce nebeského; Onť opustil slávu svou a přišel na tento bídný svět, opustil kůry andělské, a mezi ubohé lidi sstoupil, ba, aby povýšil je, syny Božími aby je učinil, sám chudičkým dítkem se stal. Protož volá sv. Jan: *Věčné Slovo, Boží Syn, tělem učiněno jest, a jako člověk přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, již nám okázal zázraky a učením svým svatým; proto všechny jeho skutky byly pouhá jen milost a dobrota, všechna jeho slova pouhá pravda byla.*

Tak se nám zjevil jakožto jednorozený Syn Otce plný milosti a pravdy.

II.

Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi; „krátká tato slova sv. Jana zasluhují,“ praví sv. Augustin, „abychom je zlatým písmem psali.“ Obsahují největší tajemství, největší vznešenost sv. víry naší; proto též sv. církve klekati velí, kdykoliv se vysloví, a i hodně, co nám řkou, uvažovati.

1. Ani lidský, ani andělský rozum není s to, by pochopil tajemství vtělení Božího. Věčný Syn nebeského Otce smiloval se nad ubohými zavrženými tvory, které nešťastný hřích ze synův Božích nepřátely učinil. Z poslušnosti k Otci, z lásky k lidem umínil sobě vykoupiti je. Ten, kterého celý svět obsáhnouti nemůže, v *tělo Panny sstoupil*, podobu nemluvněte na se vzíti, všechny těžkosti a bídý za nás trpěti, a konečně v bolestech a mukách jako člověk na kříži umřítí ráčil, protože jako Bůh ani trpěti, ani umřítí nemohl. Ježíš, Syn Boží, od věčnosti od Otce zplozen, podobně nám z Marie, panenské matky své, v čase se narodil, pravý Bůh

i člověk, aby se naplnilo, co prorok Isaiáš (9, 6.) drahně let napřed předpověděl: „Maličký se nám narodí a Syn nám bude dán: a nazváno bude jmeno jeho Podivný, Rádce, Bůh.“ — Ach člověče, uvaž první toto tajemství nevyslovné milosti Boží. „Vím že Slovo tělem učiněno jest,“ volá sv. Jan Zlatoústý, „ale kterak se to stalo, nevím, a čeho já nevím, aniž který tvor ví.“

2. Nač bychom však hlavy mátlí, bychom převeliké tajemství vtělení Syna Božího pochopili, dosti nám jest, víme-li, že je pravý Bůh, abychom Jej *ctili*, jako Boha svého všemohoucího; dosti nám jest, víme-li, že jako pravý člověk za nás trpěl a umřel, abychom Jej *milovali*, protože on nás tolik miloval. Chtěl se k nám snížití, když my k Němu povznéstí jsme se nemohli. Přišel *lékař* nás nemocné uzdravit, *vykupitel* nás prodané vykoupit, *učitel* nám opět pravdu a cestu okázat a na duši mrtvým nový život dát. Jaká to byla láska Ježíšova! „Plakal Ježíš co nemluvně, ne však jako jiné děti pláčí. Ty pláčí ze slabosti, on pak z lásky a milosrdenství. Jiné děti pláčí nad svou vlastní bídou, Ježíš pak nad bídou naší plakal. Jiné děti pláčí, any trest svých hříchův na sobě nesou, novorozený Ježíš však slzel, by slzami svými hříchy naše smyl. Slzy Ježíšovy největší stud a bolesti mně působí. Stydím se, že vtělený Syn Boží hříchy moje pocítil, a já jich necítím, neželím. Bolí mne srdce mé, že jsem tolik slz svou zatvrzelostí Ježíši vynutil. Ach jak dlouho ještě vzpírati se budu Tvoji Božské lásce?“ — Sv. Bernard.

III.

Ach můj nejlaskavější Ježíši, o němž v chlévě zrozeném, v jeslích položeném, plenkami ovinutém, dnes rozjímám, — jaká jest Tvá краса, jaká sláva! A jak málo já Tvou krásu poznávám, jak nehodně Tobě čest a chválu vzdávám! Krásné jsou *kvetoucí růže* v sadě, když

slunce milé na ně vysvitne, je otevře a libou vůní naplní: ale krásnější jsi mně Ty Ježíši, jenž jim všecku jejich krásu dáváš. — Krásné jsou *jasné hvězdy* na nočním nebi, když tak mile blyskotají: ale ještě krásnější jsi Ty Ježíši, jenž je jako oveček svých stádo vodíš, světlem svým je napájíš. — Krásná jesti *záře jitrní*, když pozlativší pahorky v doliny se bleskem rozlévá: ale mnohem krásnější jsi Ty, Ježíši, v lásce své ke mně, když moje tmy hříchův rozptyluješ, žalostí mé srdce ukájíš. — Krásné jest *slunce růměnné*, když ze záhoří vyskočivši vše osvětlí, oživí, co tu kráčí neb se plazí; nad slunce však světlejší a nad měsíc krásnější jsi Ty, Ježíši laskavý, jenž jim jasnosti a světla dáváš. — Komu přec jsi, Jezu, v kráse svojí podoben? — Andělům nebeským, kteří kolem trůnu Páně stojí a nebesa okrášlují? Ach, ti Tobě slouží, k pokynutí Tvému hotoví tu stojí, a Ty vznešený král a pán jejich jsi. Bychom slávu Tvoji lépe pochopili, Tebe v kráse Tvoji dokonale milovali, jako nemluvnátko narodils se a před námi v jeslích ležíš. — Ó té milosti a dobroty! — pro mne ubohého hříšníka v chlévě jsi se narodil, pro mne nehodného sluhu král jsa nebeský, tu v jeslích ležíš, pro mne žalostně tu pláčeš a hladem se moříš. Pro mne opustil jsi nebeskou svou slávu, a já opustit bych neměl své hříšné návyky? Pro mne přišels v to údolí slzavé, a já všude za tebou bych neměl rád kráčet?

Ó Božské dítě moje! vše, co na světě mám, vše Tobě ráddám. Ty však mi vše odpouštíš, jen jednoho ode mne si žádáš, a to jest — mé *srdce*. Kéž by bylo vždycky Tvoje! A až opět uvidím Tvou velebnost a slávu, až přijdeš na oblacích ne více co křehké dítě, ale co soudce mocný soudit živých i mrtvých, ó dej, abych pak vkročil s Tebou v stánek věčné slávy, jakož jsi

Ty pro mne přišel na tu bídnou zemi! Amen. Ze slovin. př. A. Mužik.

O nesmrtelnosti duše lidské.

Sepsal Vojtěch Stuchart, vysloužilý dělostřelec

Pravdu tu potěšitelnou, že duše lidská jest nesmrtelná, dokázati lze ze spravedlnosti, moudrosti a dobroty Božské, jakož i z písma svatého.

I. Spravedlnost Božská jest prvním důkazem pro nesmrtelnost duše lidské. — Bůh jest nejvyšší spravedlivý, tudíž nábožného, ctnostného člověka, jenž mu upřímně slouží, náležitě odměniti, a bezbožníka, jenž se mu protiví, jeho nejsvětější vůlí pohrdá, náležitě potrestati musí; ale v tomto slzavém údolí se tak vždy nestává, často i právě naopak se děje. Opovážlivá, svévolná nepravost bohatstvím, štěstím, radostí oplývá, naproti tomu ctnost v chudobě, strasti a smutku vzdychá a mnohé protivensství snáší.

Představme si tu z jedné strany přítele ctnosti, ku př. sv. Pavla, a z druhé strany nepřítelé ctnosti Nerona, císaře římského. Kde jest muž, který pro dobro lidí tolik činil a na světě tolik trpěl, jako sv. Pavel? Aby království Kristovo a blaženost lidskou rozšířil, rád vše, co měl, opustil, procházel zemi, plavil se po moři a byl v ustavičných nebezpečnostech života; jedva zniknul jednoho, již opět v jiném mnohem horším se ocítl.

Byl často žalařován, snesl nad míru mnoho ran, pětkrát čtyřiceti ran bez jedné trpěl, třikrát metlami mrskán byl, kamenován, třikrát na moři tonul (II. Kor. 11 23—25).

A nyní jaký byl konec jeho strastného života? Jako zlosyna jej katané na popravní místo vedli, tam ještě v srdci jeho nový plamen nejčistší lásky k Bohu vzplápolal, a jeho nevinná hlava padla pod mečem katovým.

Vedle mrtvolý horlivého tohoto ctitele Božského a ctnostného přítele lidí, který za svou ctnost špatnou odměnu obdržel, seděl na vznešeném trůnu římský císař, ohava a nestvůra lidská, Nero. Nikdy snad ještě země před tím takovou příseru nenosila, jakovou on byl. V hanebných chlípnostech trávil dny života svého; zachvátila-li ho vraždivost, musila krev tisíců poddaných jeho téci, svého vlastního otce Domitia otrávil; své máteři dýku do prsou vrazil a dvě manželky své jednu za druhou ukrutně usmrtil. Aby své rozkošné za-

hrady, v nichž se noční dobou procházel, neobyčejně ukrutným způsobem osvětlil, ubohé křesťany smolou natřítí a zapáliti velel a tito nešťastní mu za živé pochodně sloužití musili; jejich kvílení, vzdychání a nárek byl mu nejpříjemnější hudbou. Chtě si ohromný požár starého města Troje představití, kázal Řím ze všech stran zapáliti a povzdál díval se s rozkoší na plameny vzhůru šlehající, ježto statky tisícerych nevinných rodin ztrávil; vinu požáru toho uvalil na křesťany a ti proto neslýchanými mukami vraždění byli.

Nuže, s. apoštol Pavel byl nejhorlivější přítel Boha a lidí a neobdržel zde odměny žádné, po nekonečných strastech na popravním místě nevinně skončil; Nero ale tyran, jenž jej usmrtili rozkázal a od jedné nepravosti k druhé spěchal, na trůnu v prostopášnosti své Bohu i lidem se rouhal.

Kdyby tedy duše lidská s tělem zahynula, kdyby se smrtí všemu na světě konec bylo: tuť by byl sv. apoštol Pavel za veškeré své zásluhy žádné odměny, a Nero vražedník lidí za všechny své hanebnosti a nepravosti žádného trestu nevzal, ano co více, musili bychom říci: že sv. Pavel právě proto, že Boha a ctnost miloval, po celý běh života svého byl nešťastným, a Nero právě proto, že nepravostem se oddal, zde štěstí a radosti požíval.

Kdyby duše nesmrtelná nebyla, co by medle z toho následovalo? Ach, ukrutný následek ten celé mé srdce bouří a kormoutí, způsobuje, že mi každé slovo na jazyku vázne, neb Bůh by pak byl nejnespravedlivější bytostí, jaké se jen domyslit lze, neboť neodměňoval by ctnost, netrestal by nepravost, ano, on by přál neslechetníkovi, činil by jej šťastného na zemi a pošlapával by nábožného.

Ale spravedlivý jest Bůh a spravedliví jsou soudové jeho; on zajisté odměňuje ctnost, kterouž miluje, a trestá nepravost, jižto nenávidí. To se však nestává vždycky již na tomto světě, jest tedy nevyhnutelně po tomto vezdejším životě ještě jiný, v němž nábožný dle zásluhy své odměnu, bezbožný ale zasloužený trest vezme, a tudíž duše lidská s tělem nezahyne, — onať jest nesmrtelná.

Jakož tedy jisto jest, že je Bůh spravedliv, tak i to jisto jest, že duše lidská jest nesmrtelná.

II. Druhý důvod nesmrtelnosti duše lidské spočívá v moudrosti Božské. My lidé chceme všickni šťastni býti, to nám praví

každé hnutí srdce našeho, toť jest podnětem všeho našeho snažení, celého našeho toužení. Šťastní a blažení chceme býti; dokonalého štěstí ale zde na světě nedocházíme, a žádný ze všech smrtelníkův tu ještě úplně šťasten a blažen nebyl. Šalomoun v lůnu hojnosti, rozkoší a štěstí pozemského na lesklém trůnu řekl, a po něm to opětuji vznešení ve svých skvostných palácích, jakož i žebrák v prachu: „Marnost nad marností!“

Sv. Augustin praví, a s ním to každý opravdový mudrc říci musí, že srdce naše pro Boha stvořeno jest a nepokojné zůstává, pokud k Tvůrci svému se nedostane.

Nyní ale jestiž Bůh sám, jenž onen pud po dokonalé blaženosti do srdcí našich vštípl, v tomto životě však pud ten cíle svého nedosahuje a dosáhnouti nemůže, tedy ještě jiný život býti musí a duše naše s tělem zahynouti nemůže, jinak by Bůh nebyl nejvyšší moudrý, poněvadž by nám byl dal všeobecné pudy, které cíle svého zde nedosahují.

III. Třetí důkaz o nesmrtelnosti duše lidské podává nám dobrota Božská: Dobrotu Boží oznamují všickni tvorové a veškeren svět velebí a hlásá dobrodiní jeho.

Veškerí živočichové v celé přírodě jsou veselí, radostné, utěšené myslí. Člověk, Božského tvůrce mistrovské dílo, z lásky k němuž vše co na světě se nachází, učiněno jest, zajisté nejblaženější všech tvorů býti musí. Jest také nejblaženějším, ale jen tehdaž, je-li duše jeho nesmrtelná; měla-li by duše jeho s tělem zahynouti, byl-li by konec člověka a němé tváře stejný, tuť by byl člověk nejbídnějším všech tvorů pozemských, a Bůh, jenž zvířatům v takové hojnosti a štědrosti dobře činí, byl by k lidem ukrutným, nepřátelským otcem.

Ohledněmež se jen trochu po oboru světa, co spatříme? Všecka zvířata radují se z bytosti své, jen člověk s pláčem se rodí, skrápí začasté cesty své hořkými slzami, nařiká často na hodinu svého narození, a za jedinou radostnou chvíli následují dlouhé dni starosti, bolesti a strasti. Zvěř má menších potřeb a snáze je upokojí, člověk má tisícere potřeby a není s jich upokojení. Zvířata žijí vesele, člověku jest vždy se starostmi o přítomnost a budoucnost zápasiti; zvířata dostávají potravu bez práce z lůna přírody, člověk musí v potu tváří svůj chléb jísti, zem, kterou vzdělává, pracně úrodnou činiti; zvířata počínají sobě dle přirozeného pudu bez překážky, člověk vždy proti svým ne-

zřízeným žádostem, proti sobě samému bojovati musí; zvířata podléhají méně a ne tak bolestným nemocem, člověk jest sterým způsobem bolestných nemocí podroben; zvířata přestávají žítí bez obzvláštního lekání, smrt člověka jest ale velmi hořká, jej trápí nejistota budoucnosti více, než muka smrti; zvířata neznají žádných úzkostí svědomí, člověka trápívá ale jeho vlastní svědomí; úzkost, strach, těžkomyslnost jej stírá, davě obléhají. Život a smrt člověka jsou tedy smutny.

Pravda jistá, že jest kalich hořký, jež Bůh podává lidem, dítkám svým, hořký velice, ale právě to jest nám jedním z nejlepších důkazů, že duše naše jsou nesmrtelné. Skončí-li zvířata život, jest s nimi po všem, proto je Bůh zde šťastné činí; ale nám dítkám svým dává mnoho utrpení a málo radostných hodin, avšak právě proto jest za hrobem pro nás jiné lepší živobytí, kde nás teprv šťastné a blažené učiniti chce. Bůh jest dobrotivý, ano samá dobrota a proto i duše lidské jsou nesmrtelné.

IV. Posléz tvrdí nás ve víře v nesmrtelnost duše zřejmě samo písmo svaté podávajíc nezvratných důkazů.

a) Vysílaje Pán Ježíš apoštoly do světa, aby spasitelné učení jeho hlásali, předpovídal jim rozličná protivensství, že je svět nenávidět a na smrt vydávati bude, ale hned doložil: „Nebojte se těch, kteří zabijejí tělo, ale duše nemohou zabiti.“ (Mat. 10, 28.) Nelze jest tedy duši jako tělu život odejmouti, ona žije i tehdaž, když tělo usmrceno jest — jest tedy nesmrtelná.

b) Jinde ubezpečuje Pán Ježíš, že každý, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb syny, aneb pole pro jméno Jeho, stokráté víc vezme a životem věčným vládnouti bude. (Mat. 19, 29.) Požívání věčné blaženosti předpokládá ale nesmrtelnost duše.

c) U sv. Lukáše v 16. kap. vypravuje Pán Ježíš příběh o boháči, jenž se oblécel v šarlat a kment, a hodoval na každý den skvostně, při tom ale tak nemilosrdný byl, že ubohému Lazarovi, před dveřmi jeho ležícímu a o almužnu prosícímu, ničehož neudělil. Za krátký čas zemřeli oba. Lazar nešen byl od andělův do lůna Abrahamova, do nebe, a bohatec pohřben jest v pekle. To, co od Lazara do nebe se dostalo, a co od bohatec v pekle se ocitlo, byly toliko duše jejich, neb těla zde na světě pozůstala a v prach se

obrátila. Nemohly tedy duše obou po smrti těla spolu zemřítí, ale žily i nadále.

d) Mimo mnohá jiná vyřčení písma sv. jest také vtělení, narození, život a smrt Ježíše Krista neomylným důkazem nesmrtelnosti duše lidské. Neb kdyžby duše naše s tělem zároveň umírala, proč by se byl Ježíš Kristus pro nás vtělil, proč by byl rozličných potup, pronásledování, strastí a posléz nejbolestnější smrt kříže podstoupil? Smrtelné duši veškeré vykoupení jeho a zásluhy by nic neprospěly.

Nesmrtelná jest tedy duše lidská, důkazem toho jsou spravedlivost, moudrost, dobrota Božská a písmo svaté. Duše lidská, až tělo člověka loupeží nenasytné smrti se stane, nad zříceninami svého spadlého obydli vzhůru se vznese a věčně živa bude.

Ó cite nesmrtelnosti! tys ze všech citů nejpříjemnější, každé srdce touží po nesmrtelnosti. Ó vznešená myšlenko nesmrtelnosti, procitni v srdci každého člověka; kdykoliv nepravosti usilují snížití jej, když jej tělo pokouší, svět láká a ďábel k zlému vábí, pak vznešená myšlenko procitni a dodávej síly k zmužilému vítězství! Kým lze těchto málo slov plamennými písmenami na všech místech napsati: „Nesmrtelná jest duše lidská.“ Člověk, pamatující na nesmrtelnost duše, srdnatě všemu pokušení odpírá, po cestě ctnosti věrně kráčí, o nebe pečuje, a jedenkrát na smrtelném lůžku nastávající smrti neohroženě vstříc hledětí může, věda, že ona duši jeho bránu do blažené věčnosti otevře; naproti tomu, kdo zapomíná na nesmrtelnost duše své, lehce v každém pokušení klesá, s cesty ctnosti se snadno uchyluje, nepravostí se dopouští, jen po věcech tělesných, marných a pomíjejících se shání a posléz jen smutného vykročení z tohoto světa do hrůzuplné věčnosti obávatí se musí.

Kdožkoli strašlivé té doby dožití se nechceš, nikdy nezapomeň, že v tobě nesmrtelná duše přebývá, a to myšlení bude tě vždy k ctnostnému, bohumilému životu povzbuzovati.

Moc dokonaných udalosti.

Od hraběte *Viléma Jerningham-a.*

V čase, kde dokonaných udalostí nad míru vysoko sobě vážíme, zamýšlím také já všem těm, kdož poctivě smýšlejí a za dobré katolíky se považují, chtějí jimi skutečně i zůstatí, několik dávno již dokonaných udalostí na mysl uvéstí. Uznají-li jich, jak při dobré vůli pochybovati nelze, mo-

žno s nimi potom snadno dále mluvití a konečně ku přiznání přinucení budou, že jejich názory o nynějších časových poměrech a jejich úsudky o nich nedají se nikterak spojití s oněmi od stvoření světa dokonanými udalostmi.

Přede vším ptám se tě: „Uznáváš, milý příteli, že Bůh nebe i zemi i všecko, což jest, stvořil?“

Zní-li odpověď tvá, jak doufám: „O všem že uznávám,“ odpověz mi i na tuto otázku:

„K čemu stvořil Bůh lidi?“

Odpovíš mi snad z katechismu, které-muž tě nejprvé zbožná matka učila a jakž ona do srdce tvého byla vstúpila: „Bůh lidi stvořil, aby mu sloužili a věčně blaženými byli.“

Naší jedinou úlohou jest tedy: Bohu sloužiti a věčně blaženosti dojíti.

Že při tom na poměry života a na vývoj pravých, užitečných vědomostí ohled bráti smíme a musíme, rozumí se samosebou. Hlavní účel ale nikdy nesmí puštěn býti z mysli; a povždy pamětliví buďmež slov Apoštola národů: „Věda nadýmá.“ Má-li kdo někomu sloužiti, musí přede vším znáti jeho vůli, a bude ti zajisté dobře povědomo, že Bůh na počátku vůli svou lidem bezprostředně a později neklamným způsobem rozličnými cestami byl zjevil. Toť pravda nezvratná.

Nyní ptám se však: „Je více než jedna pravda?“

Na tuto otázku každý rozumný musí záporně odpověditi; nebo bílá barva nemůže býti černou, světlo nemůže býti spolu i tmou.

Dějepis o pádu prvních rodičů, hřích dědičný, z něho pochodící dílo vykupitelské našeho Spasitele Ježíše Krista, založení jeho svaté církve a seslání Ducha Svátého, jenž apoštoly „naučí všem věcem a připomene jim všecko, cožkoli Kristus mluvil jim,“ (sv. Jan 14, 26) jsou též dávno dokonané udalosti, které ti dobře známy býti musí a kterým věřiti musíš, ač chceš-li slouiti katolíkem.

Ježíš Kristus založil jenom jednu církev a ne více a sice pod primátem svátého apoštola Petra, když k tomuto, jenž jej nejdříve Bohem býti vyznal, pravil: „Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné neodolají proti ní. A tobě dám klíče království nebeského, a cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Sv. Mat. 16, 18. 19).

Jedna tato Synem Božím založená církev jest jediné pravá na celém okršku zemském, poněvadž jenom jedna jest pravda. Proto také jmenuje se ta církev všeobecnou t. j. katolickou a dle sídla náměstka Ježíše Krista, papeže v Římě, římsko-katolickou.

Dostáváš-li závrať, posaď se trochu, odpočiň si a přemýšlej o tom, co jsem byl pravil; při dobré vůli zajisté shledáš, že ta věc tak se má a nejinak.

Namítneš snad, že židovství, jež před Kristem jediné pravým náboženstvím bylo, stává ještě nyní a také bylo a jest přemnoho rozličných náboženství.

Náboženství židovské bylo ovšem nejdříve jediné pravým náboženstvím. Když byl ale zaslíbený Messiáš na svět přišel a své učení byl zvěstoval a svou svatou církev byl založil, přestalo pravým býti náboženství židovské. Kristus neudělil mu nikde této vlastnosti, tím častěji ale mluvil o zatvrzelých srdcích, kteréž učení jeho slyšeti nechťí a pravil: „Kdo slova má zachovávatí bude neužíti smrti na věky.“

Ti však, kdož jiné měli náboženství, anebo nyní jiné vyznávají než ono Bohem zjevené a po narození Kristově od něho hlásané, byli a jsou lidé od služby Boží odpadlí, poněvadž Bohu nesloužili tak, jak to před Kristem jeho vůle byla a jak skrze Božského Syna svého v církvi od něho založené, na jaký by se mu způsob sloužiti mělo, na jevo byl dal.

Na hoře Tábor byl slyšán hlas Boží: Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil; toho poslouvejte.

Kristus pravil ale také: Ne každý, kdož mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž jen ten, kdož činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích.

Jelikož tedy Bůh Krista za svého milého Syna vyhlásil, ježž poslouchati máme, víme také, jaká jest vůle jeho nebeského Otce a jak ji plniti máme.

Musíme tedy učení Kristovo poslouchati, věřiti a dle něho žiti.

K tomu učení patří ale také, co Kristus k svým apoštolům byl pravil: „Protož jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svátého, učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám“ a k tomu ještě doložil: „a aj! já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ (Sv. Mat. 28. 19, 20.)

Nepovolal tedy jenom jediný národ, alebrž všechny národy země k vře v Něho, k svatému náboženství svému.

Již pak opět velmi starou otázku musím ti předložit.

Co jest křesťansko-katolicky věřiti?

Pakliže jsi to nezapomněl, musíš odpovéděti: Křesťansko-katolicky věřiti jest, všecko za pravé míti, co Bůh zjevil, Kristus učil, apoštolové kázali a co nám svatá římsko-katolická církev k věření představuje.

Jsi-li s touto větou, jak se na katolika sluší, srozuměn a je-li víra tvá podlé toho zařizena, jest toho potom neomylný následek, že nahlížeti musíš, ve věcech náboženských že žádné rovnoprávnosti býti nemůže.

Kristus pravil ale také výslovně: „Jiné ovce mám, kteréž nejsou z tohoto ovčince, i ty musím přivésti a hlas můj slyšeti budou a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ (Sv. Jan 10. 16.)

Nikde nemluvil o jejich rovnoprávnosti, pakliže a jak dlouho v bludu potrvají.

Lež anebo blud nemohou stejného míti práva s jedinou pravdou.

Lidé lži anebo bludu hovící mohou činiti nároky jedině na strpení podlé zásad lásky k bližnímu, nikoliv ale na rovnoprávnost, nebo jinaké přišli bychom k nepravému náhledu, že otec všem svým dětem stejná práva uděliti musí, nechť plní vůli jeho čili nic, nechť drží jej, anebo jinou bytost třeba i některé zvíře, anebo rukou lidskou zhotovený obraz za svého otce. Nikdo to nepřipustí, leda by patřil do ústavu na mysli chorých. Odpadnutí od křesťanství jest i světskými zákony naznačeno co právní důvod k vydědění.

Či jenom Bůh má si všecko dát líbiti, a náboženský blud, tedy nepravda má v náboženských i světských věcech rovné právo míti, ačkoliv zásadě této na odpor jsou nejenom zjevení Boží, ale i učení svaté, římsko-katolické církve?

Na žádný způsob. Bůh neřídí se názory tohoto světa, nýbrž on jest a zůstane povždy: věčná pravda.

Této od věčnosti dokonané události všickni držeti se musí, kdož chtějí věčně blaženými býti.

Z Kapistrana přeložil Ant. Jiroš.

Mlynář a žabař.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Dokončení.)

IX.

Mezi tím co ve mlýně Petra Časného v hospodářství šlo vše nazpátek, šlo to ve mlýně Ondřeje Stálého ku předu a podivně se tomu, co se vykonalo.

Ondřej již má troje složení jako Petr a má i pilu důkladnější a výnosnější než tento. Otec a matka se přestěhovali k němu a chalupu prodali přidělivše polnosti, co přiní byly, k mlýnu.

Ondřej se ještě neoženil, ačkoliv se všech stran se mu nabízely nevěsty, psalo a zkazovalo se mu. Již mu to mnozí měli za zlé, že zůstává svobodný a pravili, že se tím připravuje o pomoc, již mu zvlášť na počátku bylo zapotřebí. Mohl by se ženou dostati hezkých několik set, snad i tisíc a on se pořád nuzuje pomáhaje si vlastními výdělky. Ani mnoho dluhů si nechce nadělati říká, že by je pak těžko oplácel a odbývá hodné lidi, jenž by mu rádi zapůjčili. Každý mu důvěruje a mlýn jeho již má cenu, že by na něj bezpečně uložiti se mohla třebaš hodné velká jistina.

Nyní teprv potvrdilo a dokázalo se, jak výborně mlýn Ondřejův jest zřízen a umělci a znalci mu vydávají svědectví, že důvtipná hlava ho vystavěla. Pracuje dobře a rychle, pila též, Ondřej si vyvíčil chasu, sám se přičiňuje s ní, všecko jde jak na drátku.

Každý ví, že ho Stálý nepodvede a svěřují mu své obilí, na lid jeho také může spolehonuti a proto je mu jedno, je-li ve mlýně při tom, když se mu mele anebo je-li a zaměstnává-li se doma. Pořád víc a víc mlečů se k němu táhne, přicházejí a přijíždějí nejen Dolínští nýbrž i jiní a pekaři a krupaři z města se skoro všickni na jeho mlýn obrátili. Mohl by mlíti do zásoby, kdyby vystačil a na mouku by měl zajisté dobrý odbyt, kdyby s ní vedl obchod.

Již se s ním chtěli spolčiti tovarníci a kupci vidouce, že své věci rozumí a že se mu výtečně daří, on jest opatrný a nemá v úmyslu s někým se dělit o výhody, jež dost těžce si opatřil. Nejvíce naň doléhají židé, aby je přijal do spolku a slibují, že za krátký čas bude bohatcem. Poskytli by peníze a mlýn by se rozšířil a přestavěl, proměnil na americký, na parní, na jaký by chtěl. Je-li mu milejší, býti jejich správcem, jejich plinomocníkem, koupili by všecko, jak to stojí a leží, a velký roční plat by mu pojistili.

Ondřej k ničemu nesvolil řka, že zůstane samostatným pánem, ať již z toho má prospěch nebo škodu. Sloužiti chce a bude i židům ochotně a spravedlivě, ale aby si je vzal do stavení a hospodařil s nimi a ovšem nejvíce pro ně, to nikdy neučiní.

Je posud horlivý křesťan a v domě jeho panuje pořádek a kázeň, jenž na svatém

náboženství se zakládá. Všickni se shromáždí k společné modlitbě před svatý kříž do světnice, chodí střídavě na ranní a velké služby Boží do kostela, jsou při všech veřejných pobožnostech první, znají se v pěkném zpěvu a posluhují při svatých obřadech nestydíce se za to.

Ondřej jim přeje také vyražení, stará se, aby se jim ho dostalo a vyráží se s nimi zábavy šlechetné zaváděje. —

Chasa z mlýna Petra Časného málo kdy bývá v kostele, že ho pán její také nenavštěvuje a doma se nemodlí nikdo, že se na to nedrží a že se to neřádá. Kdo to měl v obyčeji než k Časnému do mlýna přišel, brzy tomu odvykl a s modlitbou vzdal se také mravného a počestného chování, na němž si snad dříve zakládal.

Petr dává špatný příklad a svůj lid sám kazí ponoukaje ho k nepravostem a hříchům. Že je piják, již víme a pivo a kořalku mívá doma, aby pořád nemusel býti v hospodě. Bývá tam dost často, skoro každý den a vytrvá třebas přes noc, když našel společnost. Však ta se tam táhne k vůli němu, aby kořistila, pijí, hrají a největší ztrátu a nejvíce výloh má při tom mlynář. Až z města dostavují se hráči chtějíce ho obehrati a snadno nad ním zvítězí, když si ve sklenici utopil rozum.

Hospodský jest Petrův nájemník, ale Petr mu každý rok ještě doplácí, že víc utratil, než má dostat. Hospoda jeho je pravá peleš a tou ji činí zvlášť Petr, že nevytrpí jiného nájemníka, než který svoluje a propůjčuje se ke všem ohavnostem.

Manželka Petrova je velmi nešťastna a požívá ve mlýně menší vážnosti, nežli děvečka. Petr vždycky některou děvečku významává a že si z hanby nedělá nic, netají to ani před manželkou. Již od něho chtěla utéci, kdyby byli dopustili její rodiče, trýznil, tupil, zavrhoval ji a veřejně vyznával, že se k němu pranic nehodí. Je pán a učený člověk, mnoho let študoval a ještě prý se vzdělává. Ona je sprostá a nevědomá selka a o světě a životě v něm nemá pojmu.

Co dělal, že si ji vzal, kam dal rozum, že si pověsil na krk takové břemeno?

Kdyby bylo možná, hnedby se s ní dal rozvésti a pojal by jinou bohatou, hezkou, sobě rovnou.

Ubohá se trápí a rodiče se trápí s ní dávající si vinu, že i oni napomáhali k jejich sňatku. Myslili a doufali, že dceru učiní šťastnou, že případně jí rozsáhlé jmění, mimo mlýn i hospoda, selský statek a dům

v městě. Rádi jí dali velké věno a neohlíželi se, že málo zbyde druhým jejich dětem. Vždyť ona jim to vynahradí a nyní je v mlýně — povrhelem, má nouzi a žádá, aby jí ještě přispívali.

Proč se dali zaslepiti Petrovým stavem, nehledíce na jeho povahu, o níž věděli, že je špatná! Byl neznaboh a rouhač jako jeho otec, odpůrce svatého náboženství a nepřítel ctnosti. Mohli předzvídati, že dceru jejich neoblaží, ale oni obětovali ji sobectví a zisku.

Ošídili se, bláhoví, rozsáhlé jmění se ztenčuje, bohatství se trátí a již se nedá udržeti pohromadě. Až bude chtít bratr svůj znamenitý podíl, bude muset něco prodati, ano bude muset prodati mnoho, až se věřitelové přihlásí, aby zapravil své dluhy. Již neodvádí ani úrokův, nedává matce výměnek, nic neposílá bratrovi. Pořád se mu víc a víc dluhů zanáší do knih, žaloby leží na úřadě, brzy se začne páciť, odhadovat a zabavovat.

Petr je jako pitomý, nedbá na nic, nepočítá, nešetří, nýbrž žije vesele, marnotratí a rozhazuje. Ondřej jest mu ještě jenom žabař a i lidé jeho jsou žabaři, tak jim přezdívá on a přezdívali jim všickni u něho sloužící. Naučili se tomu od pána a je mezi nimi holota, jenž se neleká a neštítí žádného zločinu.

Ondřej se má na pozoru a nedá si škodit a ubližovat. Drží s ním skoro celá obec a i vlastní tchán Petrův k němu chodí na radu. Ano i jeho manželka si k němu bere útočiště a prosí, aby se jí zastal proti muží. On musí hájit i jeho matku a tak o hodnosti jeho každý je přesvědčen uznává a odsuzuje nehodnost Petrovu.

Ondřej čas po čase zajíždí do Prahy a vždy se odtud vrací s nákou novou myšlenkou. Navštěvuje mistra a pána, u něhož tři leta pracoval a s nímž si pořád dopisuje a čeká, že on mu návštěvy jednou oplátí. Dostává a vypůjčuje si od něho knihy, kupuje knihy také sám, odebírá časopisy a ustavičně se vzdělává. Zvlášť ve svém řemesle pokročil a v mašinství se stal umělcem.

Pán z Prahy konečně přijel, viděl, co Ondřej vykonal a dovedl a obsypal ho podivením a chválou. Vždyť to vykonal a dovedl tak říkajíc z ničeho nemaje jmění, než co si sám pracně vydělal. Kdyby k volnému použití v rukou měl dostatek peněz, dokázal by ještě víc a mlýn jeho povznesl by se na první místo v té krajině.

Mlynář Pražský by rád rozmnožil jeho

prostředky, kdyby chtěl, neboť si ho váží, mu důvěruje, upřímně ho miluje. Vstoupí s ním do spolku, je-li mu libo a dá peníze, aby vyvedli velké dílo.

Ondřej je skromný, je ponížený, nechce přijmouti ničeho a přece na mlynářů žádá víc, než mu sám nabízí.

A co žádá Ondřej?

On žádá na mlynářů z Prahy, aby mu dovolil, ucházeti se — o jeho dceru.

Zná ji od té doby, co u něho stál v práci, ví, že je hodná, slyší, že se ještě nevdala, může se chlubit, že mu vždycky byla nakloněna. Jsouc ještě mladičká, když v Praze dělal, jsouc nevinná, prostosrdečná a prostoduchá nezatajovala svých citů před ním, nýbrž vyznávala mu, že ho má ráda. On ji také měl rád, ji miloval, ale neřekl jí to, aby proti ní a proti rodičům se neprohřešil. Choval svou lásku k ní hluboko v duši a neprozradil ji nikomu. Budťo jí bude hoden, anebo nebude a pak bude mluvit anebo na věky mlčet. Jako chudas nepředstoupí před jejího bohatého otce ani před ní, ale jako muž samostatný a zámožný přihlásí se o ni, bude-li ještě svobodná. Je svobodná, a když bývá v Praze, jeví radost, že on je také svobodný, ukazuje mu starou přízeň, přítulnost a oddanost.

Neví se, jestli to otec tušil a jestli na to byl připraven, ale to je jisto, že Ondřejovi dceru přislíbil hned v tom prvním okamžení, ač přijme-li ona jeho ruku.

Ondřej se s mlynářem do Prahy vydal na námluvy a za krátký čas byla svatba, jenž ho s hodnou, hezkou a bohatou Pražankou spojila. Přivezl si ji do Doliny a uvedl ji do mlýna, kde již pro ni byl připraven byt, jaký doma měla. Po věnu se neptal a zakázal si, aby s ním nastávající tchán před svatbou o něm vyjednával. Tento poslechl a po svatbě mu položil na stůl smlouvu, že mlýn Petra Časného — je jeho. Koupil ho od Petra a to na úřadě pro dceru. Petr se ho chtěl sám sprostít řka, že by se s ním utrápil, kdyby ho podržel. Ondřej mu překázal, zkazil ho a mlýn jeho za nic nestojí od té doby, co trvá ve vsi. Ztratil by ještě na ceně, kdyby Ondřej svůj mlýn zvelebil věnem manželčiným. Proto pryč s ním, ať si ho mají, dali dost, víc než jiní a on se usadí — na své hospodě.

Petrovi hospoda byla milejší než mlýn, z něhož mu pranic nezbylo. Zůstal na něm bratrův podíl a výměnek matčin a hotovými penězi se zaplatily dluhy.

Petr je tedy hospodským, vypije sám

nejvíce a propil a prohrál, utratil a promrhal ještě dům v městě a konečně i hospodu ve vsi.

Umřel jsa bídák a souchotinář a bratr ani matka, jenž se světa sešli dříve, ho ne učinili dědicem.

Bratr byl úředníkem, někde až v Sedmihradsku a povídá se o něm, že se zastřelil. Jméni své odkázal na druhého učitele v Dolině, jehož tam posud nebylo, jen aby je Petr nedostal.

Matka své jmění darovala ústavu pro chudé, chtěíc napravit dobrým skutkem, co za živobytí svého muže s tímto byla zanedbala a provinila. Sloužila v stáří horlivě Bohu a skonala jako pravá křesťanka v modlitbě a ve svatých svátostech hledajíc pomoc a útěchu.

Ondřej škoře i chudým rád vyplatil odkazy na mlýně Časných pojištěné a když dokonal i Petr smutně a hrozně, postaral se o pořádnost pro jeho vdovu. Nezachránil a nemohl zachrániti víc, než selský dvůr, co Petrovi ze všech statků jeho zbyl a na tom ona bohabojně a dobře hospodařila pro děti. Vychovala je líp než byl Petr vychován a stali se z nich sprostí ale hodní lidé, jimž Ondřej prokázal mnohá dobrodiní.

Ondřej obadva mlýny v Dolině spojil v jeden, záležející z horní a dolní částky. Nahoře měl pily a jiné stroje na prkna, latě, fošny a rozličný šindel, dole se mlelo ve mlýně velkém, uměleckém, jenž moukou zaopatřuje celou krajinu a rozesílá ji daleko a široko na všechny strany, ano až za hranice.

Bůh Ondřejovi žehná, dochoval otce a matku k šťastné smrti, žije blaženě s manželkou, vede dítky k Bohu a chce z nich míti pravé katolické křesťany věda, kam to přivedl mlynář, jenž po otci zdědil ne návisť k svatému náboženství a neřídil se dle něho, a kam to přivedl on tak nazvaný žabař, jenž rodiče ve svatém náboženství následoval a náboženství za pravidlo života si vyvolil.

D O P I S Y.

Z Dobropůle u Černého Kostelce,
dne 8. prosince 1868.
(Svěcení nové školy.)

V předvečer sv. Mikuláše a v den téhož sv. biskupa slavili jsme v Dobropůli slavnost zvláštní, jen po stoletích se opakující, slavnost posvěcení nové školní budovy. U večer dne 5. prosince byla škola ve všech oknech slavnostně osvětlena a hmoždíře hřímající oznamovaly velikou ztřešší slavnost.

Dne 6. konáno posvěcení následujícím způsobem: Když hlas zvonku a rány z hmoždířů oznámily příjezd důstojného pana světitele, vedena jest: mládež ku křížku uprostřed obce. Z bytu vedlejšího patřícího školnímu dohlížiteli vyšel důstojný pan farář Vitický, za ním starosta a výbor obce, u křížku zapěl světitel „Veni Sancte“ a po vykonaných pro chrám Páně předepsaných modlitbách hnul se průvod k nové školní budově. Napřed mládež, pak družička, nesouci ověncený klíč nové budovy, pak důst. světitel s p. učiteli, obecní výbor a veliké množství domácích i přespolečných obyvatelů. Při průvodu zpívána píseň. Po ukončených obřadech před novou školou promluvila družička k důst. světiteli i k shromážděnému množství, načež klíč k budově odevzdala; po vysvěcení ve školních světnicích měl světitel slavnosti přiměřenou řeč, obrátiv se v ní k rodičům, k dítkám i k učitelům; tomuto odevzdal dekret ustanovovací od nejd. arcib. konsistoře, načež učitel hned vyznání víry učinil a předepsanou přísahu složil. Konečně promluvil i učitel k shromážděným, děkuje rodičům za lásku a důvěru jemu až dosud prokazovanou, prose o přízeň i na příště a o podporování snah jeho ku všeobecnému dobru čelících. Ku konci vyslovil díky důst. p. světiteli a požádal ho, aby vřelé díky jeho vysloviti ráčil důst. školzorskému úřadu i nejd. kníž. arc. konsistoři.

Že obyvatelstvo Dobropůlské řečí důstoj. světitele i nově ustanoveného učitele dojata bylo, dokázaly mnohé slzami zarosené oči a pozornost, jakou řečem těm věnovali. Dejž Bůh, aby pronešené slovo nepadlo na skálu, ale aby užitek přineslo stonásobný obci, církvi i vlasti.

J. K. Řezáč.

Z Plzně, dne 9. prosince 1868.
(Installace nového p. arciděkana.)

Včera dne 8. t. m. v den neposkvrněného Početí bl. Rodičky Boží odbývala se v našem arciděkanském chrámu Páně slavnost, jakouž starobylá Plzeň po 33 let neviděla, totiž: installace nového arciděkana, veledůst. pana Karla Růžičky. Obřad installační, při němž mnoho vel. duchovenstva domácího i přespolečného se účastnilo, konal vysoce důstojný kanovník metrop. kapitoly Pražské Vincenc Bradáč, od Jeho Eminence nejdůst. pana kardinála arcibiskupa k tomu splnomocněný. O 9. hodině ranní uveden byl nový p. arciděkan v slavném průvodu do chrámu Páně, jehož prostory, ačkoliv počasí bylo nepříznivé, přece nábožným lidem byly přeplněny. Přítomno

bylo i sl. zastupitelstvo města co patron i c. k. úřednictvo. Když veleb. duchovenstvo v presbytáři se bylo usadilo, následovalo kázání slavnostní, kteréž měl chvalně známý spisovatel důst. pan J. N. Desolda, kn. arcib. notář a rektor zdejší kolleje profesorů teplenských. V úvodu zdařilé řeči své poukázal na cesty řízení Božího v životě Marie Panny a totéž dokazoval z života nového p. arciděkana, jenž právě dnes slaví 40. rok svého posvěcení na kněžství a spolu slavnou installaci na arciděkanství Plzeňské. Právil trefně, že nový p. arciděkan zvolen byl na toto místo spravedlností slav. zastupitelstva města Plzně, pro své mnohé zásluhy, kterýchž sobě získal po čas svého skorem 40letého horlivého účinkování na patronátu Plzeňském, z počátku co kaplan Plzeňský, pak co katecheta a ředitel zdejší hlavní školy a konečně co farář Dejšínský, tak sice, že i od Jeho Eminence nejdůst. pana kardinála vyznamenán byl hodností kníž. arcibisk. notáře a protož i od nejdůst. kn. arcib. konsistoře pro arciděkanství na místě prvního ponavržen jest. Na to přešel řečník na kněžstvo vůbec, mluvil o působnosti kněze katolického co hlasatele slova Božího, učitele lidu a rozdávače tajemství Kristových. Ku konci pak obrátiv se k veledůst. p. arciděkanovi povzbuzoval jej, aby setrval v horlivosti dosud osvědčené, by z úst Soudce spravedlivého jedenkrát slyšení mohl ona potěšitelná slova: „Toť dobře, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tě ustanovím: vejdiž v radost Pána svého.“ (Mat. 25, 21.) Po kázání vykonán obřad installační. Nejdříve čtena listina potvrzující čili konfirmační a pak apoštolské breve od papeže Klementa VII. z r. 1534; kterýmžto se arciděkanům Plzeňským v odměnu za osvědčenou věrnost tohoto města k církvi sv. v dobách i nejtrudnějších, uděluje povolení nosit a užívat pontifikálie t. j. odznaky biskupské, ale pouze v městě a mimo to i zvláštní privilegium: žehnat a světit obrazy, kříže, roucha posvátná, kalichy a jiná náčiní chrámová. Na to skládal veled. p. arciděkan vyznání víry Tridentské a předepsanou přísahu, načež od vysoce důstoj. pana kanovníka instalován a v úřad pastýřský slavně uveden jest. Po vykonané modlitbě jal se veledůst. p. kanovník od oltáře sám k lidu shromážděnému mluvit. Ve výtečné a uchvacující řeči své poukázav na slavné činy města našeho, které i v těch nejsmutnějších dobách Církvi sv. a panovníku svému vždy

věrným zůstalo, dokazoval výmluvnými slovy a mocným hlasem, jak spasitelně působí víra kat. na jednotlivce, rodiny, národy a státy, varoval před nevěrou a povzbuzoval věre, aby město Plzeň si vážilo vždy sv. víry a duchovenstva a obrátiv se pak k p. arciděkanovi napomínal, aby úřad svůj vždy horlivě zastával po všechny dny života svého. — Na to obětována pontifikální mše sv. od veledůstojn. p. installanta, při kterémž osvědčili i zdejší hudebníci a ochotníci dovednost svou, zdařilým provedením několika skladeb řízením p. kapelníka. Po mši sv. zpíván chvalozpěv Ambrosiánský: „Tě Boha chválíme,“ a uděleno požehnání s nejsv. Svátostí, načež instalovaný p. arciděkan veden opět v průvodu zpět do arciděkanství, kde se ještě vykonala krátká modlitba, čímž obřad instalační ukončen.

Přejeme novému veled. p. arciděkanovi hojnost požehnání Božího a sílu duševní i tělesnou k těžkému jeho úřadu, aby horlivě a neohroženě ke cti a slávě Boží a k spasení duší sobě svěřených účinkovati mohl, aby víra sv. zvláště za nynějších, Kristu a Jeho sv. Církvi nepřiznivých časů v našem městě povždy zkvítala, tak aby staroslavná naše Plzeň, která tak skvělou honosí se minulostí, i na dále slouti mohla: „vždy věrnou“ — „novým Římem.“ — V. K.

Od Krkonošských hor, v prosinci 1868.

(Obrázek ze školy).

V jedné obci pod Krkonoši stala se následující pro každého vychovatele a přítele mládeže velepoučná událost. V té obci dávali ochotníci divadelní představení: „Žižkova smrt.“ Katecheta pokládal za svou povinnost, školním dětem nakázat, by do divadla v onu neděli nešli. To nebylo ovšem ředitelstvu onoho divadla, které se domnívá, že zvláště divadlo mládež vzdělává a osvěcuje, po chuti. Aby tedy mládež vzdělaného, osvěceného a šlechtetného vlastence Žižku poznala, a z něho si příklad vzala, pracovali všemi silami proti zákazu katechetovu. Mnozí rodiče nechali se svěsti a vzali proti zákazu katechetovu své dítky do divadla.

V úterý na to navštívil katecheta školu. Přišel do školy vyvolával jmena žáků. Všichni žáci, kteří byli v divadle, měli se hlásit. Katecheta psal jich jména na papír, by je za jich neposlušnost pokáral. Avšak tu se najednou dveře otevrou a do světnice školní vstoupí p. představený, školní dozorce a ještě jiní tři občané. Ano jeden z nich byl zcela cizí, ze sousední o-

sady. První jich slovo, jak do světnice vstoupili, bylo: „Děti nebojte se!“ i sá-pou se na katechetu. Tento je však prosí, by vstoupili do světnice učitelovy, mají-li s ním co mluvit, což také učinili. Tu měla být jeho opovážlivost potrestána. Množství výčitek a hany řítí se na ubohého katechetu: že prý nahání dětem strachu, děti že jsou celé polekané; ačkoliv se děti při výslechu smáli a na otázku katechetovu: „Byl jsi v divadle?“ způrně „Byl jsem“ odpovídali. Ten domnělý strach byl jen záminkou, by mohli do školy vstoupiti a katechetu za jeho opovážlivost ztýrati. Dále práli, že své děti vezmou pokaždé do divadla, byť by to i katecheta zapovídal: divadlo jest prý pro děti školou vzdělanosti a osvěty; katecheta že nemá ve škole co poroučet a vůbec žádný kněz, nýbrž jen — obec. Katecheta je prý nepřitelem vzdělanosti a osvěty. Oni prý žádnou inkvisici nestrpí nad svými dětmi. My nežijeme prý ve 13. století, kde se lid zatemňoval. A což jest nejpěknějšího či nejsmutnějšího při celé události: pan představený ve své moudrosti ráčil říci, že prý katecheta mnoho hodin věnuje vyučování náboženství; ač katecheta jen jednou v týhodnu školu navštěvuje. Katecheta nemá prý práva kdykoliv by chtěl do školy přijít a náboženství vyučovat. Děti jejich prý se nemají vzdělávat jen na duchu, ale i na těle. (Pan představený totiž myslí, že vyučováním náboženství se děti vzdělávají na duchu, kdežto jiné předměty jako: počtářství, zeměpis atd. tělo vzdělávají.) Ano pan představený rozkazoval katechetovi, by počet hodin, které náboženství věnuje, zmenšil.

Nuže, táži se každého kat. křesťana, každého rozumného vychovatele, co o takovém jednání lidí, kteří se mají za osvícené, soudí? Co tomu říkají naše noviny, které lidu osvícenost vštěpují? Kam to povede, když se dětem vzpouří a neposlušnost k svým představeným od vlastních rodičů vštěpuje? Ovšem že rodiče snad nevěděli, kam to může vésti, oni byli svedeni. Náš lid není ještě v celku tak zkažený a církví a víře odcizený, ale často doprává službu lidem daremným a špatným spisům. O kéž by lid náš konečně poznal, kdo jest jeho pravým přítelem, kéž by poznal, co mu k spasení, k časnému i věčnému blahu slouží. Jak smutné to vypadá na venkově na mnohých místech! Mládež vůči-hledě pustne, bohaprázdnot a nemravnost se množí, bázeň a kázeň hyne. Jsou to úkazy, které k ničemu dobrému nepovedou,

ač neobrátl-li to Bůh v jinou stránku. Ano zde a onde již se ozývají hlasové, že přý netřeba náboženství ve škole vyučovati! Avšak poslyš osvicenče, nemáš-li náboženství, nejsi ani člověkem. Náboženství zušlechťuje srdce, povznáší ducha; v náboženství nalezá člověk útěchu a blaženost. Odejmi svému dítěti náboženství a ty jsi mu odňal ten nejdražší poklad, ty jsi jej učinil časné i věčně nešťastným. Ovšem takových lidí s takovými náhledy jest ještě pořádku; ale oni se podobají nakažlivému moru, který záhubu všude rozšiřuje. Jsou to lidé, kteří nic pořádného nepřečtli, kteří svou moudrost čerpají z novin a ze špatných spisů. Jak obtížné jest postavení kněze v takých okolnostech! Když takovým lidem ve všem nepřisvědčuje, bývá od nich pronásledován a obmezován ve svém působení. Všude mu staví překážky v cestu. Kéž by se Bůh brzo smiloval nad námi a obrátil vše k dobrému! Avšak bez boje to sotva půjde. Jen cestou trnitou dospějeme cíle, toť dokazují dějiny církve. „Ecclesia pressa, ecclesia victrix.“

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost Narození Páně čili hod Boží vánoční připadá letos na pátek 25. t. m. V tento den dovoluje církev věřícím pro vznešenost přeradostné slavnosti požívatí masitých pokrmů. Den přípravy k této slavnosti, vigilie vánoční, čili štedrý den (čtvrtek 24. t. m.) zůstane ovšem dnem přísného postu.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 20.—24. prosince v Loretě na Hradčanech; od 25.—29. u sv. Salvatora v semináři.

— Staročeské zpěvy *rorální* zpívají se letos také u Matky Boží před Tynem.

— Archeologický spolek „Vlastimil“, nedávno v Praze zřízený, vytknul si chvalitebnou úlohu opravití hřbitovní kapli nad Zbraslaví, kteráž jindy bývala chrámem farním a z části v románském slohu jest vystavena. Předseda tétož spolku, známý archeolog p. Ant. Schmitt, vyžádal si k tomu cíli povolení Jeho Eminence, nejdůst. p. kardinala; během letošní zimy hodlá spolek svým nákladem postaviti oltář, načež pak z jara presbyterium vkusnou a slohu přiměřenou malbou opatřeno bude.

— **Z Budějovic.** Alumnův jest letos v zdejší bisk. semináři 111, a sice ve IV. r. 22, v III. r. 31, v II. r. 27, a v I. r. 31.

Z Moravy. Na pomník Sušilův sešlo

se do konce min. měsíce 1700 zl. — Dne 14. listopadu zemřel vzorný opat premonstrátského kláštera v Nové Říši, P. Arnošt Šírek.

Z Lužice saské. V Rychnově, velké vsi dobré dvě hodiny od Žitavy k půlnoci ležící otevřen a posvěcen jest krásný dům Boží katolický a k němu dosazen duchovní pastýř. Posledním katolickým farářem byl tam od r. 1538 do 1565 Petr Hammer. V novějším čase konával tam v jedné jizbě služby Boží co misionář kaplan ze Seitendorfu a navštěvoval též katol. školu, která tu v prosinci r. 1850 byla založena. Pořádě však katolíků v místě a ve vřkolf přibývalo (jeť jich 6—700), umínily sobě cti. panny z kláštera v Mariánském Dolu, vystavěti jim na svém popluží dům Boží, k němuž základní kámen položen byl 17. září 1863. Stavba v gothickém slohu dle plánu prof. Schramma ze Žitavy vyvedená stála 60.000 tolarů. Kostel má podobu kříže, délka lodi obnáší 43 loket. Deset oken v lodi a též v presbyterium kolem oltáře ozdobeno barevným sklem. Chrám má tři oltáře, na hlavním jest „Panna Maria bez poskvrny počatá“, na jednom pobočním „Ježíš kříž nesoucí“, a na druhém sv. Josef vyobrazen. Na věži jsou 4 zvony. Tento krásný dům Boží byl 8. listopadu od p. biskupa Forwerka vysvěcen za přísluhy 17 duchovních z Lužice a ze sousedních Čech. „Kath. Posol“, z něhož tyto zprávy vyjímáme, vypisuje dále obřady svěcení, což trvalo od 1½ h. z rána přes poledne. O ¾ 12. vystoupil nejdůst. p. biskup na katedru, aby tam první měl kázání. V úvodu díky vzdal klášteru v Mar. Dolu, stavitelům, nově katol. osadě, kteráž drahý kalich sem darovala, a též sousední lutherské, kteráž hodiny na věž zakoupila. Kázání samo bylo založeno na slovech: „Dnes stalo se spasení domu tomuto“ i ukázáno, jak sem Ježíš přišel 1. se svou vírou, 2. se svou milostí, a 3. se svou přítomností v nejsv. Svátosti. V každém oddílu poukázáno na příslušné obřady. Po kázání ohlásil p. biskup shromážděným katolíkům a též lutherským hostům, že s nejvyšším povolením v Rychnově založena jest samostatná osada a k ní katolíci z lutherských osad Rychnova a Reibersdorfu přidělení. Též představil osadě nového faráře P. Reime-a, dosavadního kaplana v Ostřici. Když tento byl osadu pozdravil, počala se Boží mše, při kteréž okolní p. učitelové s hudebníky hudbu provedli. Při hlavních oddílech mše svaté (Božeje mše) stříleno před chrámem,

Około 2. hodiny zpíváno „Te Deum“ a tak se slavnost v chrámě ukončila. O 3. h. započala hostina, kterouž klášter vystrojiti dal pro 82 pozvaných. Byl to krásný den pro Rychnov a pro katol. církev v Lužici. Bobu budiž za to čest a chvála! Jmeno kláštera v Mar. Dolu je tím zapsáno zlatými písmeny do lužických dějin církevních, jmena pak i původcův chrámu stojí v knihách života.

Z Bavorska. (Potrestaný rouhač). V říjnu t. r. ubírali se čtyři výrostkové z vesnice L. do sousedního místa k muzice. Asi v polovici cesty nalezá se kříž uprostřed dvou stromů. Jeden z výrostků smeknul klobouk, začež dva soudruhové se mu vysmáli, třetí však ve své bezbožnosti pravil: „Lépe by bylo, kdyby místo dřevěného kříže stála tu děvka, kterouž bychom mohli hned k tanci vzíti.“ Na tom rouhání nemaje dosti znečistil klekátko před křížem, čemuž soudruhové se smáli. V hospodě se všickni opili a nejposlednější ze čtyř soudruhů odešel rouhač teprv ve 3 hod. z rána k domovu. Z ostatních tří hýřilů vyšel jeden v 1/2 6. ráno do polí na trávu a bylo mu jíti okolo kříže, i podivil se už z daleka vida, že u kříže leží člověk; když pak blíže přistoupil, poznal, že to bezbožník 17letý, který včerejšího dne dáblským způsobem kříži se byl urouhal. Nešťastník ležel obličejem k zemi a tvář měl vlastním neřádem pokálenou: byl mrtev a již tuhý. Nelze mysliti jinak, leč že v opilství svým kříže si nepovšimna, upadl přes klekátko a do spánků se uhodiv ihned mrtev zůstal. Bůh sám tu soudil!

— Řehole Anglických panen čítá v Bavorsku již 40 klášterů s ústavy vyučovacími pro dívky. Dne 13. listop. se 10 panen této řehole z Mnichova odebralo do Marseillu, odkudž dále po moři až do Patny ve východní Indii poplují. Několik sester této řehole bylo nedávno povoláno do Bukarešti.

Z Pruska. Za příčinou listu papeže Pia IX. vyzývajícího protestanty k sjednocení se s církví katolickou vydala nejvyšší evangelická rada církevní v Berlíně oběžník ku podřízeným konsistořím, v němž vyzývá všech evangelických správců duchovních, aby v nejbližší příští neděli svým osadníkům sdělili svrchu zmíněnou zprávu a spolu aby vyjádřili radostné překvapení, jež v každém evangelíku vzbuditi musila upřímná a otcovsky laskavá slova římského papeže.

— V městě Brandenburku byl leto-

šního roku zřízen nový dům pro kongregaci OO. Redemtoristů; superior P. Zobel jest rozený Tyrolák. Obyvatelstvo, ač z větší části protestantské, vlídně se ku kněžím této kongregace chová.

— Sv. Otec udělil dne 22. září t. r. velkokříž řádu sv. Řehoře proslulému kanonistovi, prof. dr. *Ferd. Waltrovi*, který na universitě v Bonnu již déle 50 let církevní právo přednáší.

Z Itálie. Kardinal-patriarcha ve Vlašských Benátkách ohlásil u papežské Stolicě v Římě, že se viděl nucen vystěhovati se ze svého paláce do semináře, kdež ve dvou pokojích přebývá a tak dlouho zůstatí chce, až vláda Viktora Emanuela si naň vzpomene a služné mu vyplatí. Obáváme se, že to bude trvati dlouho, neboť vláda Florentinská jest ustavičným zhotovováním nových zákonů tak zaměstnána, že na nic jiného jí ani pomyslití nelze; v posledních 7 letech bylo od italské vlády neméně než 16.132 z brusu nových zákonů vydáno.

Z Francouzsko. Dne 29. října posvětil nejd. biskup z Perigueux nově zřízený klášter Trappistů v Echourgnaku, močálovitě to krajíně okresu Double-ského. Okresní rada Doubleská sama povolala Trappisty k tomu účelu, aby jejich přičiněním krajina ta v úrodnou zemi byla přeměněna, jak toho Trappisté již na mnoha jiných místech dovedli.

— Dne 13. listop. zemřel v Passy slovutný skladatel hudební *Rossini*, byv zaopatřen sv. svátostmi. Na otázku zpovědníkovu, zdaž věří v učení církve katolické, dal za odpověď: „Kdo složil „Stabat mater“ (hudbu k písni této), „zajisté věří v učení katolické církve.“

Ze Španělska. Katolická církev zakouší na sobě nemilé následky převratů revolučních v zemi španělské. Junta v Seville zrušila 9 klášterů ženských, ponechavši jeptiškám lhůtu toliko tří dnů, v kteréž si měly jiné bydliště vyhledati. Tatáž junta naprosto zrušila 17 katolických far, nedávši duchovním při farách těch dříve usazeným ani halře.

Z Ruska. Svob. pan Nikolai, jenž co ruský general velel celému sboru armádnímu na Kavkaze a několik let byl guvernérem v Tiflisu, byv již dříve od biskupa Orleanského na víru obrácen, vstoupil letos do řehole kartusianské sv. Bruno na a nalezá se nyní v kartouzi Grenoble-ské ve Francouzsku.

Z Anglicka. Naproti četným spolkům biblickým byla letos v Anglicku za-

ložena „katolická společnost pravdy“ (Catholic Truth Society), kteráž si vytknula za úkol poučovati brožůrkami prostonárodními obyvatelstvo katolické zvláště tam, kde s nekatolíky jest smíšeno. Spolek ten stojí pod správou dr. Vaughana a pod ochranou katolických biskupů Anglických.

Z Ameriky. Dne 6. listopadu přibyl do stoličného města *Buffalo* (ve státu New-Yorském) nově jmenovaný biskup diecése této, dr. *Ryan*. Přes 50 kněží a jiných vyslanců jeli biskupovi v ústřety až do Batavie; v 8 h. večer přibyli odtamtud do *Buffalo*. Město přichystalo vrchnímu pastýři skvělé uvítání. U nádraží čekalo více než 10.000 lidí na příchod biskupa, jemuž ke cti uspořádán průvod 5000 lidí s pochodněmi a transparenty; četné spolky se svými prapory a osm hudebních sborů provázelo biskupa v osmispřežném voze jedoucího až ku chrámu stoličnému, ve kterémž již čekalo více než 7000 věřících. U oltáře přivítal biskupa generální vikář *Gleason* asi těmito slovy: „Nejdůstojnější pane biskupe! Buďtež nám srdečně vítán v této diecési Buffalské. Vy k nám nepřicházíte co cizinec, neboť jste často kázal v tomto chrámě a konal jste sv. missie po celé diecési s blahodárným úspěchem. Vy jste pilnými kněžími své kongregace*) znamenitě zvelebil náš seminář u spádu řeky *Niagary* a protož Vás vítáme co milého přítele svého. Mimo to však ještě jiná okolnost činí Vás dvojnásobně milým hostem v naší diecési; Vy jste býval vždy upřímným přítelem zesnulého biskupa našeho, jemuž po Bohu nejvíce děkujeme za rozšíření svaté víry v západní části státu New-Yorského. Neboť když r. 1847 zesnulý předchůdce Váš sem přibyl, našel zde toliko 15 kněží a tolikéž chrámů; ale za moudré vlády jeho tak vzrostl počet věřících, že po 18 letech musel požádati sv. Otce, aby diecése jeho na dvoje biskupství byla rozdělena, a nyní čítá diecése *Buffalo* velký počet učených a zbožných kněží, kteříž Vám věrně při všelikém dobrém skutku pomáhati budou.“ — Biskup hlasem pohnutým děkoval řka, že slavné uvítání, jehož se mu dnes dostalo, neklade za zásluhu sobě, ale že za to Bohu čest a díky vzdává a že se vynasnaží, aby byl věrným následovníkem velikého svého předchůdce na stolci biskupském.

—. Z rozkazu Propagandy byl zří-

zen letos v říjnu nový apoštolský vikariát v Arizoně (jež dříve k Mexiku náležela). Nyní tedy čítají spojené státy Americké 60 diecézí s 3400 kněžími a 3500 chrámy asi pro 6 milionů katolíků. Před 60 roky bylo ve státech těchto jediné biskupství s 68 kněžími a 80 chrámy.

Z Afriky. Na mysu „dobré Naděje“ až po letošní rok neměla církev katolická rovných práv s ostatními vyznáními, pročež žádný kněz neb spolek církevní nepožíval tam práva dědičného. Ačkoli již r. 1806 bylo předhoří toto od Hollandska přenecháno vládě Anglické, nestali se přece tamější katolíci účastnými emancipace v Anglicku r. 1829 provedené. Letošního roku chtěl jistý katolický občan v *Port Elisabeth* značnou částku peněžitou odkázati katolickému knězi ve prospěch osady; ale notář zpěchoval se dotýčný článek do závětu vepsati, jelikož prý katolický kněz dle zákona ničeho děditi nesmí. Pročež nejdůst. biskup *Grimbey* vznesl na guvernéra *Woodhouse* žádost, aby katolíkům konečně byla přiřknuta rovnoprávnost s občany ostatních vyznání. Guvernér žádosti biskupa vyhověl a bez prodlení předložil parlamentu tamější kolonie návrh zákona, jímžto se vyřknula rovnoprávnost všech vyznání. Zákon ten byl přes všeliký odpor nepřátelské strany většinou hlasů přijat dne 20. července t. r. a od té doby i na mysu dobré Naděje jest emancipace katolíků provedena.

Literární oznamovatel.

—. „*Církev matka*.“ V šesteru poštích řečí r. 1868 pojednal *František Bartoš*, farář *Jilemnický*. V *Pizni*; nákladem kněhupectví *Steinhausera* a *Korba*, tiskem *Max. Čermáka* v *Klatovech*. Stran 56.

—. „*Blahé doby*“ a „*Po práci*“, knihy na podívanou. Dítěm vydal *František Doucha*. Sklad *Mikoláše Lehmana* v *Praze*. Tiskl *Vilém Nitzschke* ve *Stuttgartě*. S mnohými obrázky. — Těmito dvěma spisy opět rozmnožil kněz *Fr. Doucha* nemalý počet svých obrázkových knížek pro děti, jichž příjemnou zábavou prospěšně poučovati se snaží. Básničky jsou ovšem jen přídavek k obrazům v pravdě ozdobným, tak že pěkná úprava obou knížek zdařilou se nazvati musí.

—. „*Nový rok*.“ *Patero* řečí duchovních, kteréž v chrámu Páně *Jilemnickém* konal *František Bartoš*, farář. Nákladem kněhupectví *Steinhausera* a *Korba* v *Pizni*; tiskem *Max. Čermáka* v *Klatovech*. 1869. Str. 46.

—. „*Padesáte bájek*.“ Pro naše milé maličky sebral *V. S. Štulc*, sídelní kanovník

*) Biskup *Ryan* byl dříve superiorem kongregace kněží *Lazaristův*.

na Vyšehradě, kníž. arcib. notář, úd král. společnosti nauk v Praze i v Krakově atd. *Čtvrté vydání.* S obrázky buď černými neb malovanými. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Znamé tyto „bájký“ výtečného p. spisovatele hodí se výborně za dárky k štědrému večeru.

— „*Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství Hradeckého.*“ Sepsal a vydal J. J. Solař (Jeronym Jan, kněz řádu premonstratského v Želivě.) Výtěžek na opravu biskupského kostela u sv. Ducha. Nákladem spisovatele; tiskem dr. F. Skrejšovského v Praze 1868. Sešit I., stran 80, obsahuje tyto oddíly: Počátky Hradce, město Hradec, město věnné, doba kališnická.

— „*Vodstvo království Českého.*“ Pro mládež škol národních. Sepsal František Zelinka, učitel na hlavní škole v Berouně. S mapkou; stran 39. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze 1869. Spisek tento věnován jest důst. p. Frant. Jos. Řezáčovi, slovnítnému paedagogu a faráři v Litni.

— „*Stručný přírodopis všech tří říší.*“ Pro mládež vůbec a pro čtvrté třídy hlavních škol zvlášť vzdělal Pavel Jehlička, professor na akademickém gymnasiu v Praze. *Druhé* popravené vydání. Se 400 malovanými obrázky na 20 listech. Stran 187. V barevné obálce i v tuhé vazbě. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze.

— „*Mravné povídky.*“ Pro dospělejší mládež vzdělal Lad. z Hory. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Sešit I. (o 70 str.) obsahuje povídky: „Dbej rady zkušených“ a „Chraň se opilství.“ — Sešit II. (str. 106): „Co zaseješ, to také sklidiš.“ — Sešit III. (str. 128): „Opatrnosti nikdy nezbyvá.“ — „Nebud lakomý.“ — „Doufej v Boha.“ — „Bud vděčný.“ — „Něco o Africe.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Heinisch*, lokalista v Dolním Schvedeldorfu, za faráře v Schleglu (v Kladsku).
- P. Ferd. *Warter*, ř. Maltéz., kapl. v Strakonických, za koop. u P. Marie Vítězné v Praze;
- P. Martinian *Rustler*, ř. kapuc., na výpomoc do Liebensteinu.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- P. Kašpar *Nykliček*, kněz na odpoč. v Bohdašíně, dne 15. listop. (nar. 7. ledna 1805 v Oupici, kněz od 24. srpna 1829);
- p. Jan *Tobiášek*, farář v Radími, dne 5. pro-

since (nar. v Sopotnici 19. ledna 1811, kněz od 25. července 1835).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Tichatsché*, kaplan v Lanškrouně, za faráře do Třebovic;
- p. Jos. *Tichý*, kaplan, ze Žlunic do Červených Janovic;
- p. Eduard *Brünnich*, neom., za kaplana do Žlunic;
- p. Frant. *Horáček*, koop., z Richenburku do Knapovce;
- p. Vinc. *Vacek*, admin., z Třebovic do Bystrce (Waltersdorf);
- p. Jan *Kukla*, kaplan, z Vamberku do Damníkova (Thomigsdorf);
- p. Frant. *Zinnecker*, kaplan, z Damníkova do Lanškrouna;
- p. Jan *Černohorský*, kaplan v Libčanech, na výpomoc do Dohaliček;
- p. Jos. *Šádek*, koop. ve Vrsce, za admin. do Sobčic;
- p. Jan *Jančura*, farář v Sobčicích, dán na stálý odpočinek.

Upřádněné místo:

Radlm. fara patron. kníž. Trautmannsdorfa, od 6. prosince do 11. ledna 1869.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Dagobert Jos. *Kořistka*, ř. kapuc. v Rumburku, 30. listop. (nar. 27. září 1806, vysv. 6. srpna 1833);
- p. Jos. *Brunner*, jub. kněz, os. děkan v Prackovicích, 6. pros. (nar. v Oseku 25. led. 1794, vysv. 27. pros. 1816).

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta v Praze: p. Jos. Barták, kněz arcid. Pražské ve vyšším vych. ústavu ve Vídni 1 zl., P. Justin Koblasa, novicmistr na Strahově, (na novou zpovědnici) 3 zl.

Na pomník *Sušilův*: p. Jos. Barták, kn. u sv. Augustina ve Vídni 1 zl.

Naším čtenářům. Aby za těchto dlouhých a smutných večerů bylo s dostatek dobrého čtení i aby novým předplatitelům za čísla letos zakázaná aspoň z části náhrada se dala: snižujeme cenu zbývajících nám z předešlých let úplných výtisků „*Blahověsta*“ na polovici. V expedici t. listů (v kněhkupectví B. Stýbla) lze tedy dostati po 1 zl. 25 kr. tyto ročníky *Blahověsta*: z roku 1863 (ročník XIII.), r. 1864 (r. XIV.), r. 1865 (r. XV.) a r. 1866 (r. XVI.).

 Příští, poslední číslo tohoto ročníku bude se vydávati 24. t. m.

Činíme pozvání k předplacení na nový ročník podotýkajíc, že předplácti lze poštovními poukázkami (Post-Anweisung), což stojí jenom 10 kr. Na poukázku, jež v zásobě chová každý poštovní úřad, napíše se na vyznačeném místě: „3 (tři) zl. Expedici *Blahověsta* v kněhkupectví B. Stýbla č. 786—II. v Praze“ a v právo na kuponu vypíše se zřetelně úplná adresa předplatitelova s udáním *pošty*, kam se čísla zasílati mají.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nářní číslo 190—II.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných

knihkupectvích
na rok: 3 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Nový rok.

Od Jos. Ehrenbergra, sídelního kanovníka
na Vyšehradě.

„Plavbě podobá se život můj.“
Sv. Bonaventura: Duch. cvič. III. 1.

Není prý na světě radosti nad onu, jakéž okouší mořský plavec, když po dlouhé a nebezpečné cestě na vodách konečně do přístavu vjíždí, z lodi vystoupá a po mnohém nejistém kolísání pevnou a bezpečnou půdu domácí opět pod nohami cítí. Musí to býti zvláštní pocit; a pomyslíme-li k tomu radostné vítání rodiny, pozdravování známých a blahopřání přátel k šťastnému se navracení: připustíme snadně, že nad onu radost nic dojemnějšího tak honem býti nemůže. Ale blahá okamžení jsou sečtena, a netrvají dlouho. Povolání kyne, nová výprava se chystá, nová cesta do dalekých světa končin nastává. Po krátkém oddechu nová namáhání, po krátké potěše nová nebezpečství, po radostném uvítání opět žalostivé loučení! Znovu již zase stojí plavec na lodi: před ním rozkládá se nepřehledná spousta vod s tisícerým nebezpečstvím, za ním na obzoru domácí břeh u vzdálí mizí; tam se ohlédá plavec, a zdali milý ten břeh kdy ještě spatří: kdo může říci neb věděti?

Jakož jest s plavcem a s jeho nebezpečným cestováním po vodách: zrovna tak jest s člověkem a s jeho pozemskou poutí, s jehoездеjším životem. Jednu výpravu dokoname, druhou

bez odkladu nastupujeme; běh jednoho roku končíme, a běh druhého zrovna počínáme. Včera zavřeli jsme rok starý, s radostí děkující Bohu v podvečer, že nás Jeho otcovská ruka vlnami mnohých nebezpečství až ku břehu, až na konec téhož roku milostivě sprovedila; dnes pak loď života již opět dále nás unáší: a doplujeme-li ku břehu, dočkáme-li se konce roku nastávajícího, kdo to může věděti? V skutku plavbě podobá se život náš.

N! Povážlivý plavec, poněvadž jistoty šťastného návratu nemá, nikdy na cestu nebezpečnou bez přípravy se nevydává; a tudy ani nám nastávající nový rok bez přípravy nastoupiti nesluší. Ale jakou medle přípravu máme se ozbrojiti, a nový rok hned v jeho počátku zasvětit? Že jsem již dle slov otce Bonaventury život k plavbě přirovnal, dím a pravím:

připravme se přípravou mořského plavce!

Jaká tato příprava jest, dnes Láskám Vaším vypovím, když mě s bedlivostí poslechnete mluvícího dále ve jménu Páně. — —

Když mořský plavec vstoupá na loď, aby dalekou cestu po vlnách konal: tehdy zajisté myšlenky nejrozmanitějšího druhu v jeho duši se křižují. V popředí myšlenek těchto ovšem stojí naděje — naděje, že cestu nastoupenou snad bez úrazu skončí, a k břehu domácímu, do lůna svých milých se navrátí; ale k naději takové přistupují

ještě pocitové jíní. Znáť mořský plavec všecky nesnáze, všechna nebezpečství pouti na vodách. On ví, že z malého na pohled mráčku vzroste nezřídka hrůzoděsná černava, která celou oblohu jako příkrovem zastře, blesky a hromobití na vše strany vychrluje, prudkou vichřicí vody strašlivě rozvlává, a lodí jako míčem semtam šmýká a hází. Víť plavec mořský, že za takového zápasu rozuzděných živlů dřevěná loď jest skryší chatrnou, a že v každém okamžení vlnami zdrcena, bleskem zapálena, o skalisko rozbita, s nákladem i lidmi v bezedné hlubině utonouti může! To všechno zná dobře plavec mořský; a tudy kromě naděje k šťastnému návratu běže s sebou na loď také statečnou zmužilost, aby jej vzešlá nebezpečství nezastrašila; a konečně i křesťanskou odhodlaností na všecky možné případy se odívá. Tou příčinou poslední svou vůli před odplutím hotoví, ba také svátosti přijímá, aby jej ani smrt, na moři snadně možná, bez přípravy nenašla, nepřekvapila. Tatě příprava povážlivého plavce.

N! Jako plavec vstupující na loď: právě v takovém stavu nalazáme se dnes. Včera skončili jsme jednu roční cestu po bouřlivém moři života: dnes již opět počínáme druhou; a kdoby myslil, že celoroční naše putování životem větší jistoty a bezpečnosti má do sebe, než plavba po dalekém moři: bylby na omylu. Pročež touž přípravou, jako povážlivý plavec, se připravme s nepatrnou toliko proměnou. Mořský plavec, jak jsme slyšeli, napřed staví naději, pak zmužilost proti možným nebezpečstvím, a konečně křesťanskou odhodlanost proti smrti samé; my pak poněkud to obrátme! Napřed postavme statečnou zmužilost proti utrpením a strastím, pak křesťanskou odhodlanost proti smrti, a naději nechme naposledy.

Zmužilosti proti utrpením a strastím na té nové roční pouti bude nám

zvláště, a tuším že všechněm bez rozdílu zapotřebí. Nevíme ovšem, co nové leto pro koho ve svém lůně chová; nevíme, co tam ruka Boží pro každého z nás uložila: tolik ale můžeme vzít za jisto, že bez strasti a utrpení nebude. Již trpělivý Job z vnuknutí Ducha Svatého opověděl, řka: „Člověk narozený z ženy, krátký živ jsa čas, mnohými naplněn bývá bídami“ (Job 14, 1.); k čemuž moudrý Sirach přidává toto: „Nádobí hrnčířské zkouší se ohněm, a člověk zármutkem.“ (Sir. 27.) Takhle samo Boží zjevení tomu učí, že na světě bez strastí a utrpení při člověku nebývá nikdy, a naše zkušenost tomu nasvědčuje. Jen se ohledněme nazpět na rok právě minulý. Ó, ten rok zaslý z růží bez trní uvinut nebyl; a málo jest takových, kteří by za jeho trvání ostnem utrpení, zármutku, neštěstí a hoře dotknuti nebyli! Jednoho navštívil Hospodin tak, druhého jinak; ale bez navštívení téměř nezůstavil nikoho. A rok právě počínající nebude jiný, nebude lepší. Na návštěvu z ruky Páně můžeme býti přichystáni všickni. Pročež hned na prahu téhož nového leta odějme se zmužilostí, abychom, až vlny utrpení a strastí na nás poženou, bez přípravy nebyli. Zlo, na něž se člověk předem připravil, polovici svého ostnu potrácí; rána předvídaná vezdy méně zabolí, a vůbec lépe jest, horších věcí čekati a lepších se dočkati, než lichou nadějí se kojiti a zklamána se uhlídati. A tudy zmužilost, neohroženě v budoucnost zirájící, budiž první částí naší přípravy na pouť nastávajícího leta nového.

K zmužilosti takové přibíráme dále křesťanskou odhodlanost, kteráž ani smrti se neleká. Myslítež N! že podobné odhodlanosti na dráze nového leta nebude zapotřebí? Ovšem počet dnů, od Boha sobě vyměřených, nikdo nezná; a kdy, kterým rokem, světlo života komu zhasne, nevíme. Ale tolik víme,

žet smrt konečným osudem na zemi každého, a že začasté náhle a mimo nadání dostavuje se. Pravíť zajisté Apoštol národů: „Všickni umíráme, a jako vody do země se tratíme;“ (v II. listu k Kor. 14, 11.) a Duch Svatý ústy Šalomounovými dí takto: „Nezná člověk času svého: ale jako ryby udicí lapány, a ptáci osidlem polapeni bývají: takť lidé, když na ně náhle připadne.“ (Kazatel 9, 12.) Hle! opět samým Božím zjevením jistota a nenadálость smrti nám se oznamuje, a zkušenost totéž dosvědčuje. Jen se ohledněme nazpět na rok minulý! Aj co tu za jeho běhu neodvratnou střelou smrti sil zmařeno, nadějí pohřbeno, životů uchváčeno a trpkého bolu a zármutku způsobeno! A nastávající rok nový ani v tom ohledu nebude jiný, nebude lepší. Kdo za lonka z našeho středu odešel, víme; kdo odejde letos, nevíme; a tudy připraveni budme všickni. Neznát člověk konce svého! Pročež odějme se křesťanskou odhodlaností, na všeckno i na smrt uchystáni jsouce; a každý den, jehož se dočkáme, posvěcujme Bohu, poněvadž našim dnem na zemi může býti posledním.

N! Pod praporem zmužilosti a křesťanské odhodlanosti vstupmež na loď nastávajícího roku nového, a veslo naděje vezměmež do ruky! Na všechno i co nejhoršího připraveni budme, a při tom co nejlepšího od Boha doufejme. Pravíť zajisté žalmista Páně: „Zalíbení má Hospodin v těch, kteří doufají v Něho . . . a vytrhne a zachová je, proto že v Něho doufali.“ (Žlm. 146 a 36.) Pročež budme tím jisti, že Bůh během nastávajícího roku nesloží na nás více, než bychom mohli unést; a bude-li před Ním libo a nám ku spasení prospěšno, jistě také konce roku tohoto šťastně a ve zdraví se dočkáme.

N.! Přeju Vám i sobě, aby se poslední slova na nás obapolně vyplnila: přeju, abychom se všickni, jak

zde dnes před obličejem Páně shromážděni jsme, ode dneška za rok na témž místě svatém opět ve zdraví shledali. Tak přáti jest lidské; ale co křesťané, co učeníci milého Ježíše musíme přidati: „Otče! ne naše, ale Tvá vůle staň se.“ Ano, jak Bůh ráčí chtít, tak i my chceme: jak s námi Bůh ráčí naložit, na tom přestáváme: nad Jeho vůli nejsvětější ničeho nežádáme. Vímeť zajisté, co Bůh činí, že dobře činí; ano víme, že milujícím Boha všechny věci: štěstí i neštěstí, radost i žalost, zdraví i nemoc, život i smrt k pravému blahu, k věčnému spasení prospívají a sloužejí. Amen.

Třistaletá památka smrti sv. Stanislava Kostky.

Rozvažující znamenitá díla, chvalitebné skutky předků svých, povinný hold vděčnosti zásluhám jejich skládáme a samých sebe k následování šlechetných činů jejich, k vytrvání v předsevzaté práci pobouzíme. University a jim podobné ústavy vzdělávací, ne-li každoročně, aspoň každých sto let s největší okázalostí slaví památku, jakoby narozeniny, založení svého, vzdávající tak počtu povinnou těm, z jichž lásky a obětavosti povstaly a dosud trvají. Stavby rozsáhlosti a krásou nad jiné vynikající, obzvláště chrámy Páně, nutí takřka smrtelníky kolem nich žijící, by posvětili stoletou památku založení jejich buď opravou potřebnou, buď okrasou žádoucí, neb uveřejněním životopisu zakladatelův a dějin míst těch posvátných. Historické události oslavují se postavením pomníků, ne-li dříve, zajisté pak aspoň, když rafije věkového časoměru na tomtéž místě stanula. Ba i jednotlivých osob blahoslavenou památku uvykli jsme hlouběji rozvažovati po století narození jich zemi nebo nebi. Nedávno viděli jsme úkony takové v Římě, na Velehradě, ve Vídni atd. — nedávno cos podobného odbylo se i v Polsku, v *Kentách*. Slaviliť tam letos Poláci třistaletou památku smrti panice, patrona a rodáka svého, sv. Stanislava Kostky. A zajisté i na nás jest, abychom i my připomněli sobě, neučinili-li jsme toho v den úmrtí jeho, 15. srpna, aspoň nyní, kdy rok již v moře věčnosti zapadá, vděčně památku toho, jenž před třemi věky dokonav pouť tuto pozemskou do

věčné vlasti přešel, kdež modlí se nyní za všechny pozemšťany a nejvíce zajisté za ty, jichž přecetného rodu i on synem, z jichž krve i on krev, z jichž kostí i on kostí jest.

Na severní straně dávného knížectví Mazovského, později vévodství Plockého (nyn. guber. plocká) as 15 mil od Varšavy, leží na bezlesé, úrodné rovině město Prasnýš (Prasnýš). Nedaleko odtud k západu jest ves *Rostkovo*, sídlo Rostkovských, kteří již za knížat v Mazovště přední zaujímali místa rytířstvím i učeností se proslavující. A jako jeden z předků znamenitého kněze kazatele Petra Skargy, Paweski, pro časté žaloby knížeti předkládané, přezván byl *Skarga*, tak i Rostkovského, že měl nárost jakýs na tváři, sousedé nazývali *Kostka*, což i přijal a též tak se podpisoval. R. 1550 v řečené vsi Rostkově narodil se z manželů *Jana kastelana Zakročimského* *) a Markéty Kryské z Drobina syn, jemůž na křtu sv. dáno jméno patrona Polského Stanislava biskupa Krakovského. Zdravého a sličného synáčka obdařil Pán velikou svatostí; odznačoval se malý Stanislávek již v prvních letech života svého tichostí, pobožností, vlídností, ba právě celým věncem ctností křesťanských věk dětinný zlobících. Sv. čistotu tak ctil a zachovával, že když u stolu otcova neslušného něco uslyšel, hrůzou ihned omdléval. Když bludy luteranské již i venkovské školy nakazily, tu kastelan Kostka, hledě rodinu od nich uchrániti, poslal syny své, Stanislava a staršího Pavla, do Vídně, kde císař Ferdinand založil kolej pro mladé šlechtice a ji svěřil právě tehda povstálým Jesuitům, statečným obráncům katolictví. Po zrušení koleje té od císaře Maxmiliána (1565.) museli si chovanci hledati byty v domech soukromých po většině již zásadami *Martina z Eisleбенu* natuchlých.

Bujnějším Pavlovi zalíbila se svoboda ta, i užíval jí se škodou nesmrtelné duše své, ale patnáctiletý Stanislav, chovaje v mladém těle již dospělého ducha, ani na okamžik nezapomněl na dráhu sobě výtknoutou, ovšem tím vroucněji sloužil Bohu, tím usilovněji dostati se hleděl do přístavu bezpečného, čím mocněji hučela bouře všeobecného převratu. Co však za to po celá dvě leta od Pavla snášeti musel, těžko vypsatí, ale nezoufal sobě, nesklesl na duchu, sloužil věrně Pánu svému: postil se, modlil se horoucně a dlouho, při-

jímal často sv. svátosti, i jinak přísně tělo své mrtvil, aby nad duší vrch nevzalo. Po Bohu ctil nejvíce nejbl. Marii Pannu, začož mu ona „Uzdravení nemocných“ vyžádala u Syna svého, když těžce onemocněv v domě luteranském nemohl se doprositi útěchy a pomoci víry sv., že andělé jej Tělem Páně nasýtí. Uzdraviv se hleděl uskutečniti úmysl svůj dávný, že do řádu Tovaryšstva Ježíšova vstoupí, an i v nemoci své vidění v tom záměru jej utvrzující měl. Provincial Vídeňský nemohl ho však přijíti bez svolení rodičů, jelikož se obávalo, aby Jesuité do Polska jenjen uvedení nemuseli pak snášeti jakékoliv nepříjemnosti a úrazy od šlechtý tamnější. Tu zbožný mládenec věda, že by mu otec nikdy do řádu vstoupiti nedovolil, pověděl bratru svému, že od něho uteče, bude-li jej ještě déle tak týrati, načež za odpověď dostal: „jdi si třeba na šibenici.“ — Poradiv se s kazatelem císařovniným P. Antonínem, přestrojen a bos tajně Vídeň opustil a do provincie německé chvátil. Zpozorovav Pavel, že Stanislav utekl, pustil se za ním i s hospodářem svým i dozorcem (pedagogem), ale nadarmo: tu buď koně dost běžeti nechtěli, tu i dohonivše šlechtetného poutníka, poznati ho nemohli.

V čele provincie německé byl tehda neunavný pohromce heretiků v severní Evropě P. Petr Kanisius. K němu tedy spěchal sv. mládenec s prosbou o pomoc. Toho času právě P. Petr meškal v Mnichově, a tam též stanul poutník náš. Po delší rozmluvě poznal v cestách Páně sešedivělý Kanisius, jaké srdce bije v prsou přichozího, uzřel v něm dary Ducha Božího. Aby se ale ještě bezpečněji o stálosti úmyslu jeho přesvědčil, poslal ho do Dölingu, by tam posluhoval v koleji. Tu divili se všickni bedlivosti u vykonávání nejnižších posluh, právě pobožností a pokorě zbožného Stanislava. A též P. Kanisius po krátké zkoušce s dvěma jinými novici do Říma jej posílaje, tak o něm sv. Františku Borgiaši v listu ode dne 25. září 1567 píše: „Třetího posílám Stanislava, Poláka urozeného, řádného a pilného jinocha, jehož naši ve Vídni do noviciatu přijíti se neodvážili, aby pokrevenstvo jeho neurazili. Přišed k nám, aby dávný slib svůj vyplniti mohl, (jižte před několika lety Tovaryšstvu, než přijat byl, zcela se zaslíbil), dokonale po jítý čas v konviktě zkoušen byl, a vždy v posluhách horlivým, v povolání stálým se býti prokázal. Žádal si do Říma poslánu býti, aby od svých, jichž pronásledo-

*) Zakročim, nevelké městečko nad ústí Buga s Narvou do Visly.

vání se obával, dále byl a v pobožnosti více prospívatí mohl. Mezi našimi novici nikdy nebyl, snad by tedy tamějším (Římským) mohl připojen býti, aby po čas zkoušky lépe poznati se dal. Mnoho do něho že nadíti se můžeme doufáme.“ Takové svědectví vydal *svatý svatému o svatém*. Naděje v Štanislava skládané nebyly marny, bystrý rozum obezřelého Kanisia poznal srdce i celého ducha světce našeho, poznal roli, na které jen čistá pšenice roditi se mohla.

Vysvědčením takým opatřený a blízkým již vyplněním nejvřelejšího přání potěšený panic vykonal pěšky ve společnosti dvou noviců dlouhou cestu z Němec do Říma, kdež dne 28. října 1567 od sv. Františka Borgiaše v roucho řeholní oblečen jest. Na zkoušku musel pracovati v kuchyni, dříví nosit a t. p. Všecko to konal s pilností nejobedlivější, jsa povždy vesel, ke všem upřímný, všečným milý, všem, zvláště ostatním novicům nejkrásnější příklady ctností dokonalého řeholníka dával, je vzdělával, pobízel, utvrzoval v dobrém.

Když tak jasnou září ctností v lůně synů Lojolových se stkvěl, dozvěděl se starý kastelan o skutku synově, a spatřuje v tom zneuctění senatorské důstojnosti, takový list psal Stanislavu v Boha cele pohříženému: „Lehkomyslností svou dům jsi mi zlehčil a na celý vznešený rod Kostkův hanbu a potupu uvalil; jako žebrák po Němcích a vláské zemi toulat ses odvážil. V hlupství-li tom setrváš, do Polsky se ani neokazuj. Všude tě najdu, a místo zlatých řetězů, jež jsem ti chystal, dám ti železné a uvržen budeš tam, kde slunce nevidíš!“*)

Představení dali list tento, pranic o stálosti mladičkého tovaryše nepochybující, mu přečíst. Když se nad ním rozplakal, dal jim, tázán jsa po příčině, tuto odpověď: „Pláču nad slepotou rodičů svých, kteří nevědí, co to jest dar Boží.“ A podrobiv se vůli starších, aby otcí odepsal, tak mu odpověděl:

„Že mne Pán Bůh mezi sluhy své povolal, o to rmoutiti se nemáš, ale spíše těšiti se z toho. Štěstí to i na otce se vylévá, má-li na dvoře nebeského krále syna svého, bez starostí a nákladu; čehož nebývá u světských králů, k nim-li otcové syny své dají. Nehodent jsem sice trpěti pro Pána Ježíše, ale kdyby mne tím obdařil Ten, který za nás tolik trpěl, nic by mi ne-

bylo milejšího a blaživějšího. A proto, čím mi pane otče hrošíš, po tom já sám prahnu. Věziž, že jsem se já nejvyššímu Majestátu Božskému oddal, a pokud živ budu, v chudobě, v čistotě a poslušnosti sloužiti a víry Mu dodržovati budu, které mi žádná smrt a nouze neodejme, — všecko pro něho jsem hotov vytrpěti. Lépe však bys pane otče učinil, kdybys mne, syna svého, Pánu Bohu z rukou svých oddal a Ho prosil, aby mne v tom povolání a darech svých neocenitelných utvrdil a vytrvati mi dal až do konce. Škoditi mi v té službě Boží a Pánu Bohu se protiviti, marné a škodlivé jest; vytrvati v dobrém předsevzetí oběma nám ku spasení bude.“

Po takové odpovědi poznal otec, že není s to schladiti v srdci synově zápal sloužiti Bohu v habitě jezuitském, i nepsal mu více a Stanislav v ctnostech prospívaje a spolupůsobě s dary Ducha Sv. den ode dne dokonalejším se stával. Nicím nebyl jemu víc dům rodný, vlast milá, bohatství a rozkoše světské, těšil se jen a vroucně děkoval Pánu Ježíši, že mu dovoliti ráčil snášeti na cestě a dříve nehody a práce, hlad a zimu a jiné útrapy, že ho povolal, by nésti mu pomáhal kříž v bídě a nouzi a zapírání sebe. Tak živým příkladem byl jiným, a představení ho také za vzor všem kladli. *Skromnost* jevila se v tváři i ve všem, co činil; *horoucnost v modlitbě* a rozjímání nadobyčejná, že nikdy nepoznal roztržitosti, ale vždy cele pohřížen v moři lásky k Pánu Bohu rozplýval se v Jeho dokonalostech. *Nevinnost* pak nejprísneji zachovával; zpovědník jeho, ovšem po smrti světcově, přísežně jest seznal, že se hříchem smrtelným nikdy neposkvrnil. Zvláštní *úctu měl k Rodičce Největější*; vždy rád o ní rozmlouval, matkou svou ji nazýváje; růženec neb jiné modlitby k ní s velkou pilností a radostí vykonával. Přísné taktéž *řeholi* a vůli starších zachovával; bylt' mu hlasem samého Boha, jim poddával vlastní svůj úsudek a přesvědčení. Nezkoušel, dobré-li to, co mu rozkázáno, či bude-li s to neb s ono: ale činil to vždy proto, že tak rozkázáno. Když jednou Klaudius Aquaviva (pozdější general) s ním dříví do kuchyně nosil a více než obyčejně z vlastní chuti sobě nabral, Stanislav se k němu ozval: „Já tolik bráti budu, mnoho-li kuchař rozkázal.“ Když mu jednoho času k vůli zdraví modlitbu zapověděli, z počátku truchlil něco, pak ale s největší spokojeností plnil příkázání, ač se tak zbavoval sladkosti, již se v modlitbě

*) Skarga: Żywoty Świątych Pańskich.

napájel. Při všem tom však o sobě se nic nedomýšlel, nic sobě nepřipisoval, za nejmenšího ze soudruhů svých se pokládaje; v každém jeho skutku, v každém jeho slově hluboká se jevila *pokora*.

Toto sebezapírání a povolnost právě nadpřirozená nepocházely však z podlosti a nedostatku smyslu vyššího, ale z opravdové prostoty a dokonalosti řeholní. Co činil, činil z přesvědčení a proto, aby se Bohu zalíbil. Bystrost důvtipu ve vysokém měl zajisté stupni: vyznalit to učitelové jeho Vídenští, dosvědčily to zápisky velmi učené a hluboké, jež po jeho smrti našli.

By tím spíše s Bohem již se spojití mohl, přál sobě sv. mládeneček brzké smrti; prosil o ni bez ustání nejbl. Marii Pannu, kteráž mu též přelaskavě vyjedнала, že na slavnost nanebevzetí jejího opustil tento svět. Jsa již na desátý měsíc v noviciátě, počal se, ač zdrav a vesel byl, strojit k smrti, jako by jí cele jist byl. Na den sv. Vavřínce při sv. přijímání položil si na srdce list, v kterém v dětině sprostnosti své prosil snažně milou svou matičku nebeskou, by si jej již k sobě vzala. Do poledne pracoval v kuchyni, než však minul den, více žádostí již spatřit Boha než hořečkou stísněn, z rozkazu rektora na lůžko se klada předpověděl, že nemocí touto zemře, řka určitě: „Doufám, že před nanebevzetím Rodičky Boží budu povolán, maje slaviti slavnost tu s vyvolenými Božími v nebesích.“ Nemoc nezdála se nic nebezpečná, a ještě 14. srpna lékaři nic zlého netušili. Ale brzy po poledni opustilo jej vědomí a studený pot vyvstal na něm. Když k sobě přišel, žádal, by jej opatřili velebnou svátostí a udělili mu poslední pomazání. U prostřed vroucích modliteb milujících jej bratrů přijal, jak si byl vyžádal, na zemi leže Tělo Páně s nevyslovnou radostí, pokorou a vroucností, tak že se přítomným oči slzami zalily; tiskl a horoucně líbal kříž a obraz Matky Boží děkuje jí za přijaté milosti a dobrodiní, vzýval svatě, prosil otce a bratry za odpuštění, žádal je, by se zaň modlili, a pověděl slova žalmu: „*Hotovo srdce mé, Bože, hotovo srdce mé!*“ zašeptal ještě sv. jmena: „*Ježíš, Maria, Josef!*“ a usnul tiše v Pánu bez vzdechu a bolesti, tak že mysli, že ještě živ jest: takt i v smrti milý byl a spanilý.

Bylo to na úsvitě o slavnosti na nebevzetí Panny Marie r. 1568. Když se rozšířila pověst o smrti svatého novice, tu ze všech klášterů Římských shromáždili se řeholníci všeho věku a hodnosti, líbali to sv.

tělo, slzami je polévali děkující Bohu za takového bratra a v nebi mocného spomocníka. Jiní zase trhali si kousky z šatu jeho na památku, jako ostatky. To vida muž znamenitý, *P. Toletus*, tak se k přítomným ozval: „Umřel mladičký Polák, a všickni k tělu jeho se hrnou; nám, až umřeme, čest taková se nestane.“

Co se zevnějšíku jeho týče, tak jej současníci popisují: Byl zrůstu mírného, tváře krásné, okrouhlé, bílé a čisté, jako andělské, sličným růměncem ozdobené; oči měl modré, vždy slzami vděčnosti a sladkosti zarosené, brvy a vlasy černé. Let mu bylo osmnácte.

Po vykonání církevních obřadů pochovány jsou tělesné ostatky jeho, které vzdor silnému úpalu ani zapáchatí nepočaly, v hrobišti klášterním, zvaném *in monte Cavallo* u sv. Ondřeje, kdež byl noviciat, v němž krátce sice, ale horlivě pracoval světec náš.

Brzy však, když na přímluvu věrného sluhu Páně mnohé se udály divy a zázraky, počato prositi Stolicí apoštolskou o proskoumání života jeho. Na představení kard. Alexandra Paretta jmenoval jej Pavel V. (r. 1605.) patronem národa Polského, a později na žádost mnoha knížat katolických, zvláště ale Ondřeje Opaliňského, probošta Plockého a vyslance krále Polského u Stolicе apošt., povolil týž sv. Otec, poradiv se s kardinály, by se obraz jeho k veřejnému uctění u sv. Ondřeje vystaviti směl. Pro mnohé zázraky, jež se udály jak u hrobu světcova, tak i v různých světa končinách na přímluvu jeho, nejvíce v Polsku, kde vojsku v strašlivých válkách s Turky pomáhal, chorým zdraví navracoval, morovou ránu zaháněl, z ohně mnohé vysvobodil atd. svolil r. 1674 Klement X. k účtění jeho složit hodinky a mši sv. na první neděli po 13. listopadu. Ustanovení to potvrdil a slavnosti té i oktavu ve všech krajích Polských připojil Innocent XI. na úsilné prosby chrabrého bojovníka křesťanského, krále Jana Sobieského, jemuž blahosl. Stanislav slavné vítězství nad Turky, pod Chocimem (1621), vyvolen jsa za patrona celé výpravy, u Boha byl vyjednal; a Benedikt XIII. za svatého jej prohlásil (31. prosince 1726.) po důkladném zkoušení a za pravé uznání třiceti tří zázraků na přímluvu jeho se stálých.

Ostatky sv. Stanislava odpočívají v Římě v chrámě sv. Ondřeje *di monte Cavallo* blízko paláce Quirinalského, v kterémž se *Conclave* či volba papeže odbývá.

U řečeného kostela dosud stojí dům, v němž pracoval a umřel sv. Kostka. Komůrka, v které bydlel, jest nyní kaplicí zvanou: „*Stanza di Santo Stanislao*.“ Vedle oltáře jest na místě, kde lože jeho stávalo, překrásný pomník z mramoru různobarevného představující umírajícího mládence svatého: obličej, ruce a nohy jsou z mramoru bílého, roucho řeholní a pokrývka z červeného, lůžko ze žlutého. Hasnoucí zrak obrací sluha Boží na obraz vypodobňující Nejsv. Pannu se sv. Anežkou a Barborou dle vidění, jaké v nemoci své ve Vídni měl. Dílo toto řemeslné dlátem vyvedené velice každého dojmá: andělská tvář, nebeská již blaženost na ní, pronikají až do kostí, jakoby k příchozímu volaly: „*Proč i ty nejsi takový?*“ Za sklem tam též vidět psaní bl. Kanisia, v němž O. generalu zbožného mládence poroučí a jež jsme též výše uvedli. V kaplici té i v kostele sv. Ondřeje obývá se každoročně tu neděli po 13. listop. veliká slavnost. Mnoho kněží, biskupů, ba i kardinálů sloužívá tam mši sv. k účtě andělského panice, prosíce jej o přimluvu u Krále králů a milovnska čistoty Ježíše Krista; vyzývají ho všickni, ovšem nejvíce mládež nevinná co patrona sv. čistoty.

I v rodišti svém, v Rostkově, má sv. Stanislav pěkný zděný kostelík, v němž se i ostatky i obraz jeho chovají, a ježž mu na počest vystavěl — starší bratr jeho Pavel. Tentýž bratr, který ve Vídni tak na cestu nepravosti jako skoro všechna odrostlejší mládež tehdejší, a bohužel jen s málo výminkami i nynější, zbloudil a prostického Stanislava týral a mučil, zpatmaoval se konečně; Stanislav si toho na Bohu vyžádal. Za pokání za urážky Bobu a křivdy nevinnému bratru učiněné zaslíbil se doživotnou čistotou, a jako řeholník přísný život v postech a kázni vedl. K rozmnožení cti a chvály Boží vystavěl v Prasnýši kostel s klášterem a uvedl doň Bernardiny, v Rostkově též kostelík onen zbudoval, a ostatní své jmění chudým rozdál.

Jako vždycky, tak i nyní a zajisté po všechny časy mnohé vroucí modlitby, zvláště v Římě plynou k sv. Stanislavu; ctíti a vyzývati jej tam neustanou synové rozličných národů a pokolení, a my úzeji než jiní krvi s ním spojení měli bychom nevšímati sobě dne k uctění jeho ustanoveného? Bůh uchovej! Orodovníkem nám jistě mocným bude v nebi; k němu tedy s prosbou se utečme, s prosbou vroucí, usilovnou, vytrvalou, by smilovav se nad bídou a nouzí

naší vyprosil nám u svého i našeho Pána milosrdenství a pozhnání.

Dle Krakov. „*Syonu*“ *Ant. Mužik*.

Z franc. trestnic v Americe.*)

(List misionáře *Ludvíka Bigota*, kněze z Tovaryšstva Ježíšova od 29. března 1854.)

Vláda francouzská posílá sprosté zločince a politické provinilce do Guyany, nezdravé to krajiny v jižní Americe, aby tu svůj přirknutý trest přestáli, anebo aby tu zahynuli. Nejvíce zuřivá v bahnitých těchto krajinách *žlutá zimnice*, které trestanci obyčejně v kratší neb delší době podlehnou, vyjímaje statného mouřenína, jenž nejspíše jí odolá. A v této hrozné lidomorně — ujali se Jesuité ubohých odsouzenců, chtějí jim aspoň útěchu náboženskou zjednat, a na cestu do věčnosti je po katolicku připravovati. V době od r. 1853 až do r. 1856 zemřelo tu po sobě *jedenáct* zdravých a otužených těchto dělníků na vinici Páně v nejlepším věku, obětujících se spasení bližního, a přece nepřestal řád odesílati nové misionáře do těchto krajin — k útěše a obrácení odsouzenců.***) Jeden z těchto ctihodných kněží podává v listu svém generalovi řádu věrohodný obraz o poměrech těchto nešťastníků, jenž spolu názorně i činnost působících tam duchovních vyličuje. Píše mezi jiným takto:

Veliká trestnice ve francouzské Guyaně obsahuje *pět osad*, jejichž středem jest město Cayene, pročež se i celá krajina obyčejně *Kajenna* nazývá. Nedaleko města toho jesti první osada na malém ostrovu, jenž ostrovem matčiným slove. Zde se nalezají dobrovolníci, to jest takoví trestanci, kteří si trest svůj ve Francouzích odbyli, a sami pak žádali o vystěhování do této krajiny, chtějí tu výhody od vlády poskytnuté k živobytí svému použiti.

Druhá osada nalezá se „na ostrovech spasení.“ Na jednom z nich, jenž Svato-Josefským sluje, bydlí političtí provinilci. U nich jest tu kněz Leroy, zastáváje du-

*) Z Arsac: *Les Jésuites*. 1865. Paris.

**) Jména jejich a den úmrtí jsou následující:
R. 1853 J. Morez 3. října v Stříbrné hoře —
R. 1854 dne 12. června Štěpán Herviant v Cayeně — R. 1855 dne 28. dubna L. Bigot v sv. Jiří — 24. července A. Barbieux v Cayeně — 28. července Fr. Raulin v sv. Marii — tamtéž dne 14. září J. Mouton — dne 16. září J. Lichtle v Cayeně — 23. září J. Alet v St. Marii. — Roku 1856 dne 20. dubna P. Stumpf v Cayeně — 11. května Dabbadie tamtéž — 20. září P. Boulogne na Matčině ostrovu.

chovní správu; má sice málo duchovních radostí u nich, avšak požívá jinak úcty a vážnosti u nich dosti značné. Na druhém ostrově („královském“) jsou zločinci, kteří sem zavezeni byli z přímořských (galejních) trestnic francouzských, z Brestu, Toulonu a Rochefortu. Duchovní správu obstarává tu kněz Gaudré; zdraví jeho jest však velmi chatrné, takže mu výše jmenovaný kněz Leroy vypomahati musí. Mnozí z trestanců těchto činí jim radost, přistupující častěji v roce k svátosti pokání.

Třetí osada nazvaná „ďáblův ostrov“ nemá vlastně žádných obyvatelů, leda že sem na krátký čas z trestu dávání bývají vzdorovití a urputní trestanci z jiných osad. Proto tu také není žádného zvláštního kněze.

Čtvrtá osada je na ostrově „stříbrného vrchu,“ jenž rozsáhlým bahnem s pevnou zemí souvisí. Husté a časté výpary z tohoto bahna kazí vzduch zdejší, působí zimnici, a činí krajinu tu nad všecky předešlé nezdравější. Zde zemřel kněz Josef Morez dne 3. října 1853.

Konečně pátou a poslední osadou jest „osada sv. Jiří,“ jež jest mezi pěti jedinou na pevnině zemské, ale proto *nejnezdравější*, jelikož k ní nepřichází zdravý vzduch mořský. Málo Evropanů vydrží tu jen jediný měsíc, aby nedostali zimnici. Roku 1853 v červenci přišlo sem 180 trestanců; a na počátku prosince bylo jich již jen sotva polovice na živu. Někteří zemřeli tu zúmyslně hladem, dva oběsili se na stromě, jeden se utopil, a mnozí byli zcela málomyslní, neřku-li zoufalí, a při tom nad míru rozhorčení. Někteří pak vzdychali prý před skonáním: „Ó kdybychom tu aspoň kněze měli, aby nás s Bohem smířil, a nás trochu potěšil!“ —

„Tak to vyhlíželo na tomto ostrově,“ píše dále ctihodný náš misionář, „když jsem sem připlul. Sotva že jsem si oddechl, šel jsem se podívat do nemocnice, a ti ubožáci přijali mne s takovou radostí, že toho nemohu ani vylíčiti. Byl to snad první ušlechtlejší cit v srdci jejich po dlouhém čase. Na hlas volali na mne: „Duchovní otče, Vy k nám přicházíte? Ale to snad jste na cestě, a jen se u nás zastavujete?“ — „Nikoli,“ řekl jsem patrně dojat, „zůstanu u Vás, neboť slyšel jsem, že si přejete kněze, aby Vás v nemoci těšil a zopatřoval. A proto přicházím udělovati Vám svaté svátosti, trpěti s Vámi — a bude-li to vůle Páně, s Vámi též umřít.“ Slova má letěla jako šípka od jednoho obydlí k

druhému, — příchod můj byl neobyčejnou a vítanou událostí pro celou osadu, a milost Páně naklonila mně srdce jejich. „Tedy neumřeme již jako ta nemá tvář“ řekl mně jeden. „Máme tu aspoň jednoho člověka, jenž nás má rád“ těšil se druhý. „Vždyť, kdyby nás nemiloval, nebyl by zajisté přišel do této bídné země, aby tu s námi tolik trpěl“ — dokládal třetí.

Se mnou přišel také kněz Bazin. Ředitel trestanců byl sice příchodem našim překvapen, ale uvítal nás tím srdečněji. Na rychlo dal nám připravit obydlí, omlouvaje se, abychom se s ním spokojili. Ujistili jsme ho, že bychom i sebe sprostším bytem vzali za vděk. Nakvap vyblílen pokojík a přenešeny tam z nemocnice dvě postele.

Bylo před vánocemi; jsouce z toho ne očekávaného přijetí od trestanců zcela potěšeni, dali jsme se ještě večer do práce, abychom *chudíčkow kapli* na svátky v bytu tomto upravili; zástřenami vlněnými rozdělili jsme světnici na 3 díly, my ostávali po stranách, a uprostřed stál malý oltář, upomínka to na chudícké obydlí narozeného Spasitele v Betlémě.

Nemáme tu posavad žádného kostela, ani kaple, a shromažďujeme k službám Božím lidi jenom pod kolnu; při tiché mši svaté mám po evangelium krátký výklad, a odpoledne malou pobožnost s křesťanským cvičením. Skoro všickni trestanci, bílí i černí, přicházejí četně k těmto službám Božím a poslouchají mne pozorně. Mám to ovšem divnou osadu, — zloděje všeho druhu, podvodníky, vražedníky, paliče, z nichž mnozí ani otčenáše nazpaměť neumí. Ale divím se, jak milost Boží v nich působí, což pozoruji při křesťanském skonání jejich, tak že tu viděti možná patrné záznaky milosrdenství Božího. *A proto jsem si je tak zamiloval, a považoval bych to za své štěstí, kdybych tu v službě jejich život dokonat.* (V skutku zemřel tu taky již dne 28. dubna 1855). Evropských trestanců ubývá neustále, kdo neleží v nemocnici, bídně se vleče jako stín. Vědět to dobře, že do konce tohoto roku tady zemrou, a i lékaři to potvrzují. Než buď, jak se Pánu Bohu líbí, myslím, že všickni se s Bohem smíří a odpustění hříchů hodnými se stanou. Doufám to tím více, an jsem jich již tolik, co zde jsem, s Pánem Bohem smířil a na věčnost doprovodil.

Na doklad toho vypíšu zde aspoň *obrácení* a kající skonání *tří trestanců*, kteří na počátku zdáli se mně býti nejurputnějšími.

První z nich byl tak prudké povahy, jakož je snad málo lidí na světě. Kdykoliv jsem přišel do nemocnice, byl jakoby bez smyslů; zuřil — proklínaje lékaře, hlídače a svou nemoc, jež ho ovšem převelmi trápila. A po čase, když se poznal a s Bohem smířil, stal se zcela pokojným a trpělivým. Navštívil jsem ho také ten den, když umíral, a hle — ukazuje mně několik červů z rány vytažených, pravil kemně oddané: „Račte sem pohlednouti velebný pane, jaké sšly dodávají člověku svátosti; trpím ovšem velmi mnoho, avšak rád obětují bolesti tyto Pánu Bohu na smíření za hříchy své.“ — Za několik hodin skončil, usmívaje se v posledním tažení útěchou blaženého svědomí.

Druhý nemocný byl obratný hotovitel strojů (mechanik), jehož si proto také ředitel trestanců velmi vážil. Hned prvního dne po mém příchodu, když jsem všechny nemocné navštívil, a u každé postele se zastavil, odbýval mne již z daleka, jak jsem se k němu blížil: „Račte, velebný pane, jítí k mému soudruhovi, jenž vedle mne leží, nebo se mnou nic nesvedete. Není zločinu, jehož bych byl nespáchal; není nic tak svatého, čehož bych byl nezneužil a nezneužíval. A ostatně žádal byste ode mne zajisté, abych odpustil všem nepřátelům svým, kteří mně ublížili; a toho já nechci a nemohu učiniti; nebo jednali se mnou tak nelidsky, že jich musím věčně nenáviděti, a kdybych i proto do pekla měl přijít.“ Byl velice rozčilen, — a proto neodpověděl jsem mu na to ani slova, an by to bylo něčeho neprospělo. Ostatně nebyl těžce nemocen, i umínil jsem si, že se dle jeho žádosti chovati budu, doufaje tak k poznání ho přivést. I chodíval jsem každý den po celý týden okolo něho, ale nepohleděl jsem zúmyslně na něho, za to pak mluvil jsem tím srdečněji se sousedem jeho. To ho napravilo — tak že jednou na mne zavolal, řka: „Velebný pane! děle to již nevydržím, síce mne výčitky svědomí umoří; vím sice, že musím umřít — ale já se bojím zpovědi, zvláště z celého života.“ — Upokojte se, odvětil jsem mu přívětivě, vždyť to nebude tak těžké, jak si myslíte; já to umím nazpaměť všechno, a vy nepotřebujete říkati než „ano“ a „ne“, a na nejvýš ještě přidati, „kolikrát“ jste ten neb onen těžký hřích zpáchal, a jsme za chvíli hotovi. — Vykonal jsem to s ním s Boží pomocí hned — a druhý den podal jsem mu Nejsvětější Svátost. Byl živ ještě asi měsíc, a za ten čas podal jsem mu je-

ště 4 nebo 5krát na posilněnou Tělo Páně. Když pak cítil, že se hodina jeho blíží, požádal mne, abych ho zaopatřil; načež obrátě se ke mně s neobyčejnou důvěrou a vnitřní spokojeností doložil tato slova: „Snáším nesnesitelných bolestí, velebný pane, ale jsem při tom tak spokojen a šťasten, jako jsem nikdy v životě svém nebyl; opravdu bojím se, abych se zas neuzdravil; neboť nikdy bych se nemohl tak dobře připravit k smrti, jako právě nyní rád k Bohu odcházím.“ — Zemřel za několik dní a byl povzbuzujícím příkladem trpělivosti křesťanské až do posledního okamžiku života svého všem přítomným.

Třetí nemocný byl muž dobrého vychování a nemalého vzdělání. Avšak měl velmi ostrý jazyk, čímž si v trestnici velice uškodil. Byl totiž písařem, ale na každý spis připisoval rozličné ač pravdivé poznámky o mnohých osobách způsobem tak jízlivým, že si tím i představených i spoludruhů proti sobě velmi popudil. — Tímtež úsměšným způsobem prohodil ke mně, když jsem ho ponejprv viděl: „Velebný pane — já jsem četl Voltairovy spisy.“ — To vás lituji, řekl jsem zcela pokojně, nebo nevěrecké tyto spisy porušily zajisté v mnohém víru vaši. — A hned obrátil jsem řeč svou jinam, vyptávaje se ho po jeho zdraví, vyjevuje mu útrpnost s jeho bolestnou nemocí a ubíral jsem se po chvíli dále. Zdálo se, že mu nejsem odporným. Navštěvoval jsem ho každého dne, jako všechny ostatní, a pozoroval jsem, že s neobyčejnou pilí šetří každý můj krok a každé slovo, zvláště, když jsem jiné zaopatřoval. A kdykoliv jsem obrátil oči své na něho, hleděl na mne tak upnutě jak by zpytoval, věřím-li sám všechno tak živě a pevně, jak to mluvím a konám. Konečně ptám se ho jednou zas, jako jindy, jakby se nacházel, a tu řekl mně zcela neočekávaně: „Vím, že vás Otče sem Pán Bůh poslal ke mně; i chci se vyznati z hříchů, a budete viděti, že se upřímně polepším.“ — Než jsem ho zaopatřil, odprošoval na hlas všechny přítomné, aby mu všeliké příkoří a urážky, co jim kdy učinil, odpustili; a smířen s Bohem tiskl mně ruku na srdce, a doložil s tak vděčným hlasem, že mně až slze z očí kanuly: „Vyznal jsem se ze všeho, a nemám ničeho více na svědomí před Vámi duchovní můj otče, jakoby to sám můj Spasitel byl. Uzdraví-li mne ještě Pán Bůh, přičiním se, abych tolik dobrého konal, co jsem dříve zlého zpáchal. Než já vím, že musím umřít, — ale umírám pln důvěry v Boha; nebo cítím v srdci,

že mně Pán Bůh odpustil, a že se k němu dostanu, a za to mám jenom Vám můj drahý otče děkovati.“ — Za dvě hodiny skonal zcela pokojně s neobyčejnou útěchou odevzdán do vůle Boží. —

Podotkl jsem jen tři zvláštních případů, ač jsem jich zde již mnoho zažil. A tyto utěšené radosti jsou více než dostatečnou odměnou za to všechno trápení zimnice, bolení hlavy, a za ty všechny strasti, jichž misiónáři v Guyaně zakusiti musí. O jak krásné to povolání, býti duchovním správcem těchto trestanců! Lidské tělo nenachází tu ovšem nic příjemného, všechno vyžaduje jen sebezapření, — ale všechny ty oběti jsou zase jenom radostnou útěchou kněze, jenž s ochotou ujímá se těchto nešťastných, aby je k Bohu přivedl a pro nebe získal.

T. N.

Spasitel.

Čiré temno světem vládne —
všude pusto, mrtvo je,
Jordán řasy pláčem máčí:
temně, tiše běduje.

Cedr s vrchu veň pozírá
s hlavou dolů svěšenou —
listí jeho marně tají
tichý rmut a bolest svou.

Už to ptactvo v svatých hájích
nepěje tak vesele;
ostatní pak tvorstvo všechno
ztichlo, zmlklo nacele.

Slyš těch kmetů velké pláče,
ruce k nebi spinají:
„Rosu dštěte oblakové!“
úpěnlivě volají.

Čiré temno světem vládne —
mrtvo jako ve hrobě:
lidstvo hyne — lidstvo úpi
v otrocké ve porobě.

Proto kmeti nebe prosí,
by jim slalo spasení;
vyschlé brvy pláčem rosí
ve svém velkém trápení.

Hoj! tam světlo nad Betlémem,
záře jasná plamenná —
nový život všude bují,
což div tento znamená?

Jordánu se ptej, proč nyní
vesele zas pramení;
ptej se cedru, proč as nechal
svého ticha truchlení?

Proč to ptactvo v svatých hájích
zase pěje vesele,

„Chvála Bohu na výsostech!“
proč volají andělé?

Oliva zas na Sioně
ve kraj dýše vonný dech.

„Chvála Bohu na výsostech“
letí zvěst po krajích všech. *Vinter.*

D O P I S Y.

V Praze, 21. prosince 1868.

(„Blahověst“ k čtenářům.)

V staré jedné knize nalezájí se na posledním listu tyto dvě otázky: 1. „Líbím se ti čtenáři? 2. Líbíš ty se mi čtenáři?“ V posledním čísle tohoto ročníku táže se i „Blahověst“: „Líbím se ti čtenáři?“ a odpovídá: Nelíbím; vždyť se samému vydavateli letos nelíbím. Kdo by se toho byl nadál, že ve mně shledán bude zločin? Od mnohých let uvádím v známost čtenářů všeliké rozkazy a zákazy, prosby a přání vrchních pastýřů, jakož i promluvy a listy nejvyššího pastýře církve, papeže římského; letos stalo se totéž a po třikráte shledán ve mně zločin a třikráte stihnul mne zákaz dalšího rozšiřování, a bez mála mohl mne zastihnouti zákaz dalšího vycházení. Kam to se mnou došlo? A čím vinou? Zjistě ne vinou vydavatele, jemuž nepřísluší ani se domýšleti, že by v listech a výnosech vrchních pastýřů obsažen mohl býti přečin, neřku-li zločin.* Snad tedy vinou vrchních pastýřů, jež Duch sv. ustanovil, aby spravovali církve Boží? — Stalo se to vinou roku, o němž vyznáváme, že se nám nelíbí. Dobře, že se nachyľuje k západu svému ten zlý rok. Nebudme však nespravedliví, alebrž uznejme i dobré jeho stránky; nad hrobem jeho vyznejme, že se nám přece také líbí: mnohým otevřel oči, aby viděli, mnohých probudil ze sna netečnosti, nejednoho přiměl k tomu, aby se přihlásil a přivínil k církvi a jejím pastýřům.

A jako rok minulý nám se líbí i nelíbí, tak i ročník tento. Líbí-li se lidem dobré vůle, dosti jest; neboť všem se zalíbiti nelze, všem se líbiti ani nechce.

„Líbíš ty se mně, čtenáři?“ Nelíbíš, pokud jsi katolík jenom proto, že tě tak zapsati dali do knihy pokřtěných, pokud nejsi ani studený ani horký, ale vlažný v ostrihání prikázání Božích a církevních. Nelíbíš se mi, je-li ti víra jako víra, soptíš-li hněvem a bouříš-li proti církvi, jejím správcům a pastýřům, jejím řádům a ústavům. Nelíbíš se mi, čítáš-li v těchto listech jenom proto, abys vyslídil, co by se překroutiti a na pranýř potupy vystaviti

dalo, nelíbíš se mi, nehledáš-li tuto poučení, povzbuzení a ušlechtilé zábavy, slovem nemáš-li při čtení dobré vůle. Poznej a obrať se, buď novým člověkem v roce novém.

Avšak líbíš-li se Bohu a církvi, jsi-li člověk dobré vůle: líbíš se i mně, ať máš roucho jakékoliv, je-li jen pod ním v těle srdce poctivé, rozebraté vírou i láskou a důvěrou v Pána, jenž vztekou bouří pokynutím utišil. Mezi námi, jež víra a láska spojuje, byl a bude pokoj. My důvěřující v Pána, vydáme se spolu na další pout v roce novém. Bude-li jasno a příjemno či bude-li buráceti krutá bouře, to Bohu povědomo, my v jasnu i bouři půjdeme ku předu, pokud se Bohu líbiti bude.

Kdo s námi stejně smýšlí, přidej se k nám, kdo jinak, puť se za jinými a nám přej pokoje, jakož i my jiným.

Líbím-li se Tobě, líbíš se i Ty mně, milý čtenáři. Na shledanou ve jmenu Páně v roce novém!

V Oustí nad Orlicí, 14. prosince 1868.

(Nová budova školní v Sloupnici, stavba nového kostela v Dlouhém Třebově).

Jak již v Blahověstu oznámeno, posvěcena byla v Sloupnici 15. listopadu t. r. nová budova, ve které ženskou mládež vyučovali budou Milosrdné sestry (sv. Karla Bor.) z Prahy, událost to pro katolíky Sloupnické a v nynějších pro církve sv. přemutných časech i vůbec velepečatná a přeradostná. Již dávno jednalo se o stavbu nové filiální školy v Sloupnici, jelikož stará školní budova dítky katolických i evangelických rodičů, které společně až do roku 1849 jednu školu navštěvovaly, obsáhnouti nemohla. Dne 14. dubna 1834 byla první komise v Sloupnici, i uzavřela, že v Horní Sloupnici nevyhnutelná jest filiální škola. Roku 1843 najata byla chalupa na šest roků, ve které se prozatím školní vyučování dítkám z Horní Sloupnice udělovalo. Mezi tím ucházeli se evangelíci helvetského vyznání o vystavění své vlastní školy, kteráž jim byla povolena a ku kteréž jednota Gustava Adolfa 700 zl. str. přispěla. Roku 1849 došla lhůta nájmu chalupy ke školnímu vyučování užívané, filiální škola v Sloupnici zanikla, evangelická škola se první neděli adventní roku 1849 otevřela. Od té doby se ustavičně c. k. komise střídaly k docílení filiální školy katolické v Horní Sloupnici. Když nynější důst. p. farář Jan Dremel stal se roku 1847 v Sloupnici kaplanem, bylo v obci Sloupnické 126 smíšených manželství a 20 smíšených konkubinátů. Přišel bouřlivý rok 1848, v tom-

to roce jako i v následujícím odpadl veliký počet katolíků ze smíšených těchto manželství od sv. víry katolické, tak že o tomto smutném výjevu zpráva až k vysokému ministerstvu osvěty a náboženství se dostala, které žádalo, aby se obšírné a odůvodněné zprávy o tom podaly; načež vyjednávání o filiální školu znovu započalo a 3. března 1857 nařídilo ministerstvo, aby filiální škola hned byla zřízena a při farní škole katolické druhá učební světnice vystavěna, zvláštní učitel aby byl ustanoven, a jemu aby bylo i ze štoly nadlehčeno. Odbývalo se ještě mnoho komisi, a všechny uznaly, že chudým katolíkům není možno ze svých prostředků novou filiální školu a novou světnici při farní škole vystavěti. Jelikož místní duchovní správce úředním vyjednáváním při vůbec známé chudobě katolíků nemohl nic docílit, poprosil o pomoc ctihodnou generální představenou Milosrdných sester od sv. Karla Bor. v Praze, která se r. 1860 vyjádřila, že řád sám školu pro chlapce i děvčata vystaví a v ní vyučovati bude. Vyjednávání s úřady až do r. 1863, kde vysloveno, že řeholnice nemohou chlapce vyučovati. A poněvadž při farní škole se druhá učební světnice musela stavěti, prosilo představenstvo katolické r. 1865, aby Milosrdné sestry zřídily dívčí školu, pohlaví aby se oddělila, děvčata aby odevzdána byla k vyučování sestrám.

R. 1867 dne 11. června dalo c. k. ministodržitelství své povolení. I zakoupeno hned blíže chrámu Páně potřebné místo, 15. července 1867 se položil slavně základní kámen k nové budově, za velikého účastenství katolíků Sloupnických a do něho vloženy ostatky sv. mučence Gaudiosy, jejížto tělo na oltáři sv. Filumeny ve skvostné skleněné rakvi ve farním chrámu Páně odpočívá. Tak se započalo s pomocí Boží stavěti. Přívoz kamene a písku obstarala obec zdarma. Kámen dal ze svého lomu ve velmi levné ceně zbožný rolník Josef Limberský, písek potřebný dala též obec zdarma. Za 1700 zl. koupil důst. pan farář místní sýpku, jejížto materiál, jakož i dříví výborně se k stavbě hodilo. Do 15. listopadu t. r. byla celá budova alespoň v přízemí a v prvním poschodí pro obývání sester a pro školní vyučování dostavěna. Celé stavení jest velmi důkladné téměř ze samého kamene vystavěno, jest 19 sáhů dlouhé a 9 sáhů široké, čítá dvoje poschodí a nad druhým poschodím jest malými okny opatřená půda. Uvnitř se nalezejí velmi pro-

stranné sklepy, polomramorem dlážděné chodby, a prostranné velmi světlé světnice pro obývání sester a pro školní vyučování.

Druhé poschodí se dá-li Pán Bůh na jaře dokoná a na střechu se postaví vížka, ve které umístěn bude zvonek přes 100 liber těžký. V prvním poschodí nalezá se kaple, ve které na oltáři jest překrásný obraz Marie Panny Spomocnice. Jedno velmi skvostné mešní roucho bílé barvy darovala této kapli Její Veličen. císařovna Alžběta. Náklad na celou budovu, až bude dostavěna a upravena úplně, obnáseti bude přes 40,000 zl. r. č. Jelikož Milosrdné sestry tak ohromnou summu na vystavění domu tohoto darovati nemohly, ohlédl se důst. p. farář po dobrodincích. Jeho Veličenství císař Ferdinand Dobrotivý, který tak blahosklonně podporuje chrámy a školy ve vlasti naší, daroval k stavbě této znamenitý dar 3000 zl. r. č. a stal se tak velikým dobrodincem domu tohoto. Jeho Vel. panující císař pán, František Josef, daroval 1000 zl. r. č. a Její Vel. císařovna Alžběta mimo mešní roucho 100 zl. r. č.; Její Vel. císařovna Karolina Augusta darovala 1000 zl. r. č., Jeho císař. Výsost František Karel 100 zl. a Jeho císař. Výsost Karel Ludvík 50 zl. r. č., tak že nejvyšší císařský rod k stavbě této věnoval 5250 zl. r. č.; 1000 r. č. přispěla na vydržování domuje jedna dobroditelkyně z Litomyšle, nechťie býti jmenována. Znamenitou summou peněz přispěl též pan farář sám, kterou si za svého kněžství a spisováním výborných modlitebních kněh ušetřil, kterouž ale ze skromnosti udati nechťel. O ostatní potřebný náklad postaraly se Milosrdné sestry. Mnoho starosti nadělala stavba tato důst. p. faráři, který se svým spolupracovníkem p. J. Jelínkem pilně k stavbě přihlížel, potřebné dříví kupoval a dělníky vyplácel. — Tak se konečně přiblížil památný den pro katolíky Sloupnické, 15. listopad, zasvěcený Panně Marii Pomocnici, kdy budova tato měla býti posvěcena.

K tomuto posvátnému úkonu zavítal do Sloupnice z Hradce Králové v. d. pan kanovník a scholastik Antonín Kukla, je muž k Chocni vstříc vyjelo banderium 60 rolníků s houbou, a slavně jej do farního domu uvedlo. Ku slavnému svěcení sešlo se množství kněží, jako p. vikář a děkan z Litomyšle Antonín Šanta, p. děkan z Oustí Jan Cibulka, p. farář z České Třebové Josef Tupec, p. farář z Českých Hermanic Jan Egermann, p. kaplan z Cerekvice František Jireček i se svým bratrem, knězem

řehole Františkánské, oba rodáci Sloupnickí, P. kvardian ze Zásmyk, P. rektor kolleje piaristické z Litomyšle, přijely též tři Milosrdné sestry z Prahy a pak značný počet věřících z Litomyšle a z celého vřkolí. V devět hodin ráno započal posvátný úkon vys. důst. pan světitel důkladnou řečí, kde věřícím vysvětlil význam slavnosti dnešní; ukázal též, jak náboženstvím křesťanským povznešeno bylo pohlaví ženské, které za časů pohanských úpělo v otroctví, a jak mnoho na tom záleží, aby pohlaví ženské ku svému budoucímu povolání v duchu křesťanském bylo odchováno. A toto vychování v duchu křesťanském mládeže ženské má se státi v domě, který právě má býti pod ochranou Marie Panny slavně zasvěcen. Ku konci řeči odevzdal panu faráři listinu, kterouž jmenován jest pro své zásluhy o nově vystavený dům čestným děkanem od Jeho Ex. nejd. pana biskupa. Na to se hnul průvod k nově vystavěné budově za hlaholu zvonů a při střelbě z moždířů. U dveří domu vykonány předepsané modlitby, na to světnice k obývání sester a ke školnímu vyučování zřízené požehnány, a konečně požehnána jest i kaple, ve které ponejprv konal nejsv. obět sám p. světitel u přítomnosti všech kněží a věřících, kteří se do kaple vtěsnati mohli; ostatní zůstali dílem na chodbách, dílem před domem. Na to vrátil se průvod do chrámu Páně, kde bylo zpíváno slavné „Te Deum laudamus“ a požehnáním s Nejsvětější Svátostí celá slavnost ukončena.

Čtyry Milosrdné sestry přebývají nyní v domě tomto, a započaly již vyučování. Svým srdečným chováním získaly si již lásku dítek školních v plné míře, tak že tyto nyní rády spěchají k sestrám do kláštera. Ke konci musím vysloviti přání, aby Pán Bůh čestného p. děkana Sloupnického, jenž si postavením tohoto domu nehynoucí pomník zřídil, a kterýžto dům zůstane zajisté korunou jeho výtečné pastýřské činnosti, dlouhá leta zachoval, aby zakusil ovoce svého vynasnažení o stavbu krásné této budovy; musím vysloviti přání, aby Pán Bůh žehnal i Milosrdným sestrám, by zdárně působily ku blahu časnému i věčnému svěřených sobě žákyň!

Abych čtenářům Blahověsta také něco z našeho města pověděl, podotýkám, že na slavnost sv. Cecílie výtečně provedla naše Ceciliánská jednota slavnou mši od Cherubiniho. Byla to radost naslouchati zvukům výborného tohoto díla slavného hudebního skladatele! Naše svatá církev jest podpo-

rou umění v každém ohledu, v hudbě, stavitelství, malířství, sochařství, což jí ani největší její nepřátelé upříti nemohou. V čase adventním zpívají se zde již po mnohá leta za velikého účastenství věřících staročeské rorátní zpěvy.

Asi tři čtvrtě hodiny cesty od našeho města nalezá se rozlehlá obec Dlouhá Třebová. Jedna třetina této vesnice jest přifařena k nám do Oustí a druhé dvě třetiny patří pod správu duchovní v České Třebové. Poněvadž obyvatelé této obce jak do Oustí tak i do Třebové mají do chrámu Páně daleko, tak že odpolední služby Boží v neděli a ve svátek navštěvovati nemohou, ustanovili se na tom, že si vystaví kostel, kde se jim budou držeti cvičení a kde se budou scházeti v neděli a ve svátek odpoledne k společným modlitbám. Jeho Vel. císař Ferdinand daroval jim k této stavbě 500 zl. r. č. a kníže Lichtenstein 400 zl. r. č., kterýžto vznešený pán jim též ve velmi levné ceně potřebné dříví ze svých lesů slíbil. Základy již jsou vyzděné a za rok, dá-li Pán Bůh, celý chrám se vystaví. Zdař Bůh! *F. K.*

Od Kyšperka, dne 18. prosince 1868.
(Nábožný hospodský.)

P. kooperator ze sousední vesnice vypravoval mi událost z jeho obce, svědčící o tom, že duch náboženský ještě nevymizel, abychom nezoufali. Pachtýř na tamnější výsadní hospodě netrpí žádných prostopášností o muzikách, ano jmenovitě o muzice v čas klekání prohlásí, aby ihned hudba umlkla, a aby veškeré shromáždění se vzbchpilo k modlitbě; a to ne snad pouze každý pro sebe zticha, ale na hlas, společně aby se Anděl Páně pomodlili. Tento věru chvalitebný obyčej zasluhuje následování, a potřebí k tomu pouze rozhodnosti ku vyznávání své víry před lidmi a nestyděti se za ni. Připomíná dobře kniha Kazatel 3, 4. „Jest čas pláče a čas k smíchu, čas kvílení a čas skákání“ — a tedy i čas k modlení, všecko má svůj čas, ale nadevšecko má býti Bůh, na kteréhož nikdy nemá se zapomínati, i to vyrazení díti se může bez urážky Boží, s hájením Jeho nejsvětějšího jména, a šetřením Jeho sv. příkázání. I dá se dobře sloučiti služba světská se službou Boží, že si ani odporovati, ani překážeti nemusí, jakož napomíná nás sv. Pavel 1 Kor. 10, 31. řka: „Buďte že jíte, nebo pijete, nebo cožkoli jiného činíte, všechno k slávě Boží činite.“ Přiznávám se, že moudrého a zbožného hospodského chovám u veliké vážnosti, neboť na mravech

mnoho může pokaziti, mnoho napravit; mnohé hanebnosti zameziti. Zbožný hospodský netrpí u lidu žádné rozpustilosti, žádné rozpásanosti, on nestydí se vyznati svou víru a hájiti ji, byťby i okamžitě o zdánlivý výdělek přijíti měl, věda, že zisk s urážkou Boží spojený nepřináší pozhénnání Božího. Rozšafný hospodský netrpí, aby kdo zaklel, jiného týral, urážel, aby necudné řeči vedl, nestydatě se choval, neb se snad rouhal, čili o sv. víře potupně mluvil neb služebníky církve snižoval, nýbrž on když se takový výstředník vyskytne, pokará jej a neposlechne-li vyklidí jej z příbytku! Obezřelý hospodský přičiní se, aby zavedl u svých hostí moudrou rozmluvu, kteráž by byla s to je pobaviti ku vzdělání se bez všeho pohoršení; a v pátek žádný na takové hospodě ani se neopovází žádati masitých pokrmů, věda že by špatně pochodil u katolického hospodského a domluvy neušel. — Hospodský takový dá hostům se napít, ale ne se opít, a, což nejkrásnější jest, u takového hospodského se štítí hosté i kořalku pít, tento jedovatý, tělo i duši hubící nápoj, kteréhož se páleník štítí, a jen k otravování sprostých křesťanů pálí, a drží se raději po sousedsku pro posilu sklepnice piva, kterou hospodský rád poslouží. A v čas služeb Božích, v neděli, ve svátek a všedního dne, Bůh chraň, aby koho trpěl při sklenici, aby tu služby Boží promeškal, nýbrž jako sám nerad zanedbá chrám Páně, tak i nedopustí, aby kdo jiný v ten čas u něho meškal, a nečiní dům svůj peleší lotrovskou. — A myslíte, že se tím hosté odrazí? Nikoliv. Odrazí se jen chátra kořaleční, o níž není co stát, jenž přijde jen povyky tropit, týrat, nadávat, seprat se s tím, na koho zlost má a si ji vylíti chce, a pije na dluh, a odejde, aby na jiném místě opět dluhy dělala: ale nábožný a trpělivý šenkýř toho se dočká, že ho budou navštěvovati hosté platci, lidé počestní, — když se nebudou musit bát, že na ně nějaký opilec poleze, aby je urážel. Jak by docela jinak bylo ve světě, a jak by se zamezila mnohá mravní zkáza, kdyby všickni hospodští tak činili; i výdělek svůj by měli spravedlivější, pozhénnání Boží by na něm spočívalo, zásluha pak a odplata jejich na věčnosti byla by hojná. *J. Št. K.*

KRONIKA.

Z Prahy 24. pros. U *Všech Svatých* na hradě bude se dnes o 11. h. v noci konati u přítomnosti J. Eminence a metrop. kapitoly Matutinum a Laudes o Narození

Páně, načež o půl noci slavná mše svatá sloužena bude. Z jitra o 7. h. bude zpívaná ranní mše sv., ½8. h. české kázání, v 10 h. něm. kázání, v 11 h. bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal sloužiti pontifikální mši sv. Odpoledne o 3. h. budou tamtéž slavné nešpory, pak průvod a oféra ve prospěch zdejšího ústavu pro chudé. — O slavnosti sv. Štěpána bude J. Emin. p. kardinal arcibiskup sloužiti v 8 h. ráno tichou mši sv. ve farním chrámě u sv. Štěpána na Novém městě, kdež bude téhož dne v 6 h. mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 pontifikální mše sv.; odpoledne o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 25—29. prosince u sv. Salvatora v semináři, 30., 31. t. m., 1., 2. a 3. ledna 1869 u Milosrdných sester pod Petřínem, od 4—9. ledna u sv. Havla.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup poslal letos opět jako za předešlých dvou let alumnům svého semináře a chovancům konviktu darem k štědrému večeru pěkné fotografie a obrázky.

— Na c. k. universitě v Praze jest v letošním zimním běhu studujících úhrnem 1571; r. 1868 bylo pouze 1442. Mezi nimi jest *bohoslovců* 232 (vloni 253), *právníků* 553 (vloni 510), *medikův* 380 (vloni 359), *filosofů* 337 (vloni 320). Co do národnosti jest mezi nimi 1416 Čechů, 70 Moravanů, několik z Haliče, Dalmácie, Istrie, Krajiny, Choryátska, z Rakous, Slezska, Tyrolska, z Uher (26). Cizozemců jest 21, mezi nimi 10 Sasů a 5 Prusákův.

— C. kr. vrchní zemský soud v Čechách rozhodnul, že dr. Václav Houška, arcib. tajemník není vinen přečinu pobuřování.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili pp.: Tiburtius Frant. Vyskočil, klerik ř. kapuc., Leonard Knopp, spiritual v b. semináři v Brně; Filip Konáš, alumnus k. arc. semináře v Praze; Gerlak Ant. Dvořák, klerik na Strahově; Gerard Pospíšil, klerik ř. sv. Benedikta v Břevnově; Jos. Hejna, kaplan v Bernardicích; bohoslovci Olomoučtí: Jos. Kubánek, Pavel Pavelka, Jos. Fišara, Jos. Grmela, Kar. Kráčmar, Jan Boucný, Frant. Koželuha, Frant. Pinkava, Frant. Rakušan, Ant. Symerský, Petr Tesař, Jos. Veverka, Jan Vítek, Jan Bittmann, Jos. Blaheta, Jan Brázdil, Ant. Daněk, Ant. Pospíšil, Jos. Bena, Jos. Doležel, Alois Ječmínek, Frant. Poláček, Jan Zeman; Jos. Keclík, kaplan v Lomnici n. M.; Tomáš Kouřil, prefekt v pachol. semináři v Kroměříži, Jan Láška prefekt tam-

těž; Jakob Švehlík, chovanec pachol. semináře v Kroměříži; Jan Parobek, koop. v Uh. Brodě na M.; Jan Ryšánek, S. J., v Šejnově, Ivan Wagner, klerik ř. premonstr. na Strahově. — Starosta Dědictví sv. Prokopského vd. p. kanovník Karel Vinařický nebezpečně se rozemohl.

Z Moravy. Nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký věnoval Milosrdným sestrám v Kroměříži 4000 zl. a sice 3000 zl. co nadací stálého místa v nemocnici Mil. sester pro pád těžší nemoci některého chovance pacholeckého semináře v Kroměříži a ostatních 1000 zl. ve prospěch samého ústavu Milosrdných sester. — „Cyrill a Method“ časopis, který vydávají ct. bohoslovci 4. roku v Olomouci, vychází nyní tiskem vždy 15. a 30. každého měsíce. (Ol. N.)

Z Tyrolska. V malé zemičce Voralberku, čítající toliko 100000 obyvatelů, v posledních 10 měsících zřízeno bylo 10 besed katolických, z nichž každá nejméně 100 údův čítá; beseda v Dornbirnu čítá 300 údův. Besedy tyto dobře slouží ku povznesení katolického vědomí mezi veškerým obyvatelstvem.

Z Německa. Jednota sv. Bonifacia ku podpoře katolických misíí v Německu měla za r. 1867 svých vlastních příjmů 84649 tolarů v sř; mimo to bylo jí zasláno od jednoty Lyonské ve Francii 76.911 tolarů, od jednoty sv. Ludvíka z Mnichova 19.581 tolarů, tak že celkem činily příjmy jednoty s. Bonifacia 181.081 tolarů čili 271622 zl. r. m. Peníze tyto byly vynaloženy k účelům misionářským v Německu a Švýcarsku. Naproti tomu *protestantský* spolek Gustava Adolfa měl příjmů v témž roce 175.197 tolarů, kteréž netoliko pro Německo, ale také na misie protestantské v Uhrách, Rumunsku, Haliči a j. vynaloženy byly. Z toho poznáváme, že katolickým misíím v Německu bylo v minulém roce věnováno víc peněz než protestantským a musíme to nazvati úkazem na nejvyš potěšitelným, že němečtí katolíci tak skvělým způsobem péči o rozšíření království Božího, jakož i účinnou lásku k bližnímu jasně odvíjejí.

— **Z Kolína nad Rýnem.** Příštím jarem bude se pilně pokračovati na dostavění velechrámu a obzvláště obou věží. K tomu cíli bude nad střechou postaven parostroj o síle 8 koňů, jehožto pomocí se balvany kamenné až 90 centnýřů těžké za 4 minuty nad střechu vyzdvihnou; na střeše mezi oběma věžma byla položena železná kolej, po které se kameny tyto rozvážeti budou. Za 7 let budou prý obě věže úplně dostavěny (každým rokem se vynaloží

250000 tolarů); na nejvyšším vrcholu obou věží bude postavena okrasa z kamene 90 centnýřů těžkého, k čemuž bude zapotřebí lešení zvýší 525 stop.

Z Bavorska. V Bamberku zemřel 14. t. m. generalní vikář dr. Klemens L. *Schmitt*, obzvláštní příznivec tamějšho spolku katol. tovaryšů.

Z Hollandska. V sezení konaném dne 3. prosince t. r. vyslovila se druhá komora hollandská v Haagu většinou hlasů (53 proti 8 hlasům) proti zrušení trestu smrti.

Z Ameriky. V Klevelandu (stát Ohio) zemřel dne 2. listop. t. r. p. *Ondřej Krásný*, kněz arcidiecése Pražské, kterýž co misionář se do Ameriky odebral a tam byl farářem německé osady sv. Josefa a spolu duchovním pastýřem českých rodáků svých v Klevelandu se zdržujících. Generální vikář Westerholt připojil k úřední zprávě o úmrtí téhož kněze toto přání: „Kéž by nám dobrotivý Bůh brzy opět poslal důstojného českého kněze pro veliký počet zdejších katolíků českých!“

Literární oznamovatel.

— „*Škola a Život*,“ výborně redigovaný časopis pedagogický s přílohou „*Štěpnice*“ bude novým rokem vycházeti měsíčně v sešitech téhož formátu, jakož dosud, každý sesit o třech arších (2 archy listu učitelského a arch „*Štěpnice*“), tak že celý ročník obsahovati bude celkem o 10 archů tisku více nežli bylo posavad. Předplatní cena jest poměrně zvýšena. Předplácí se (na Štěpnici také obzvláště) v kanceláři k. arcib. kněhtiskárny v semináři č. 190—I. a ve všech řádných kněhkupectvích.

— „*Zpívejme!*“ Kapesný zpěvníček společenský. Sestavil Milán Libinský. Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze 1869.

— „*Křištofa Šmída veškerý spisy pro mládež a přátelé její.*“ Dle posledního původního vydání přeložil dr. Josef Pečířka. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze 1868. Svazek LIII. (o 80 str.) obsahuje životopis Křištofa Šmída: „*Upomínky z mého života*,“ v němž pokračováno bude. Titul a předmluva přidány budou k poslednímu sešitu.

Zápisky Dědictví sv.- Janského.

K sv. Janskému Dědictví přistoupili: z Čech: Jan Krejčí v Dlouhé Třebové, Spolek čtenářský v Dymokůrech, Karolina Vávrova v Praze, Františka Otmarova v Nové vsi, Marie Vaškova v Jelci, Jan Horáček v Karlově, Jan

Beran v Kyšperku, Filip Jandík v Bolešinech, Antonín Miláček v Nicově, bratrstvo různecské farnosti Krasilovské, Jan Zelenka v Pozděraze, rod Václava a Marie Kottových v Milíně, Kateřina Matějčková v Rači.

Z Moravy: Antonín Černoch v Biskovicích, Antonie Prokešova v Podhoří, František Grygařík v Chorynské Lhotě, rod Jiříka Nováka a manž. Františky Dobročkovicích, rod Jana Valíka a manž. Antonie ve Vratislavce, rod Josefa Kavana ve Vlašticích, Juliana Babecká ve Vodce, Karel Kučera v Bořutině, rod Viktorie Režnářkové v Kelešovicích, Veronika Odstrčilova v Předměstí u Přerova, Františka Menšíkova v Chudobíně, František Souček v Rakčicích, Ludvík Paulík v Blažovicích, rod Jana Suberta a manž. Mariany ve Velké, Petronilla Vaňharova v Martinicích, rod Antonína Chramosty v Náměstí, rod Josefa a Barbory manželů Tobiašových ve Velké Senici, škola v Měrotíně, rod Antonína a Marie Oslíkových v Niskovicích, Anna Zábojníková v Březůvkách, Johanna Jilichova v Jihlavě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Straka*, jubil. kněz, os. děkan v Charvátci, 11. pros. (nar. v Chrudimí 1. ledna 1789, vysv. 28. pros. 1810);
- p. Ondřej *Krásný*, kněz arcid. Pražské, misionář v Americe (viz zprávu z Am.), v Klevelandu 2. list. (nar. v Doudleveci 13. května 1815, vysv. 4. srpna 1839).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Hlaváček*, č. kanovník kap. Staro-Boleslavské a kons. rada, vysl. vikář a školdozorce, os. děkan ve Vlnorů, jmenován jest tajným komořím J. Sv. pap. Pia IX. (viz dopis v „*Blah.*“ na str. 474);
- p. Jan Karel *Škoda*, katecheta na české hl. vzorní škole a prof. katechetiky a pedagogiky v Praze, obdržel expositorium canonicale.

Uprázdňené místo:

Velíš, fara patr. nábož. fondu, od 16. prosince.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Dremel*, farář v Sloupnici, jmenován os. děkanem (viz dopis z Oustí na str. 576);
- p. Ant. *Hadwich*, dr., farář v Pohledech, jmen. bisk. notářem;
- p. Jos. *Podhajský*, far. v Opatovicích, jmen. sekretářem vikar. Pardubického;
- p. Jan *Maryška*, farář v Kovanicích, a
- p. Frant. *Konopáč*, jubil. kněz a Svratecký far. na odp., obdrželi collare canonicorum,

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jos. Heller, farář v Markvarticích stal se skuteč. bisk. vikářem a školdozorcem v střídnictví Česko-Kamenickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Kořínek, farář v Olešnici, za faráře v Držkově;
p. Frant. Dvorský, far. v Plzenci (arcid. Pražské), za faráře v Bosni;
p. Ant. Svoboda, kapl. v Skorotcích, za faráře v Kostomlatech;
p. Jos. Rummer, kapl. v Horním Litvinově za admin. do Reichsdorfu.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

Skutečnými rady b. konsistoře, bisk. vikáři a školdozorcí jmenováni jsou:

- p. Frant. Bosch, farář Rožmitálský, pro vikariat Blatenský,
p. Eduard Květ, farář v Plané, pro vikariat Tábořský,
p. Vác. Semler, farář v Andreasbergu, pro vikariat Hornoplánský,
p. Bedř. Benesch, far. v Klášteře (Nové Bystrici), jmenován bisk. notářem a obdržel expositorium canon.

- p. Jan Jaksch, far. v Korkusově Huti, obdržel expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Tomáš Bjček, ř. Maltéz., koop. v Horažďovicích, stal se farářem v Mailberku (arcid. Vídeňské);
P. Petr Eder, ř. premonstr. v Schlöglu, stal se administr. klášť. statku v Cerhovicích;
P. August Ganglmayer, kněz téhož řádu, za administ. fary ve Friedbergu;
p. Jos. Smetana, koop. za admin. v Březnici;
p. Frant. Šachl, koop. za adm. v Černici;
p. Frant. Uhlík, neom. za koop. do Březnice;
p. Ignác Hess, koop. v Písku, stal se katech. divčí školy tamtéž;
p. Vinc. Kleprlík, admin. v Lukavici (diec. Hradecké) za zámec. kapl. na Hradišti.

Milodary. Na chrám sv. Víta v Praze:

- p. Jos. Suchan, far. na Hradešíně, výnos sbírky při svatební hostině p. Václ. Prokúpka v Příšimasech, 6 zl.; p. Václ. Slavík, kapl. ve Smolnici, 1 zl.

Na Sušilův pomník: p. Fr. Krihl, kapl. v Oustí n. Orli, 1 zl.; p. Jos. Jirčík, kapl. v Slopotnici 1 zl.

K tomuto číslu přiložen jest titul a obsah „Blahověsta“ I. P. 1868.

Pozvání ku předplacení na ročník XIX.

„BLAHOVĚST“ na nové, devatenácté pouti své po vlastech česko-slovanských I. P. 1869 bude opět přinášeti:

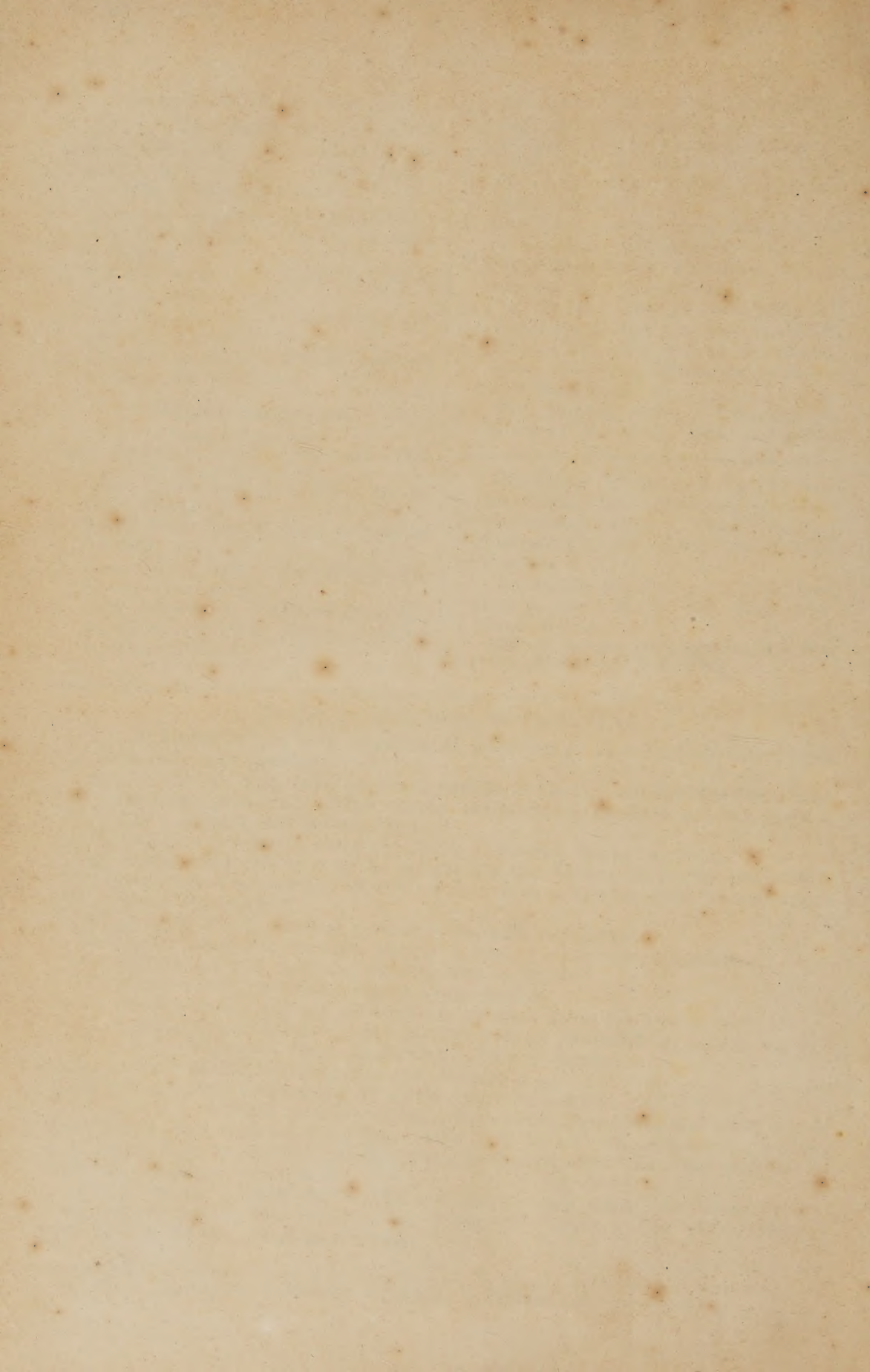
- I. na neděle a svátky církevního roku homilie sv. Otcův a učitelů církevních, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníkův křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické, obzvláště mezi národy slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misionářů katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst, drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

Žádající usnadniti valnější rozšíření „Blahověsta“ ponecháváme, ač papír i tisk dražší jest, i oblíbený formát i nepatrnou cenu (3 zl. na celý rok se zásilkou po poště, 2 zl. 50 kr., když se odebírá v expedici neb v kněhkupectvích). Po poště předplácí se nejlevněji poštovními poukázkami.

V expedici a prostřednictvím každého kněhkupectví dostati lze úplné výtisky „Blahověsta“: Ročník XIII. (1863), XIV. (1864), XV. (1865), a XVI. (1866) v snižené ceně po 1 zl. 25 kr., pokud zásoba stačí.

GTU Library

3 2400 00341 0341

